OPERUM
HIPPOCRATIS
COI
ET
GALENI
PERGAMENI
ARCHIATRΩN

TOMUS XII.

CONTINENS QUÆ AD CHIRURGIAM SPECTANT.

Cum figuris æneis suo loco insertis.

RENATUS CHARTERIUS, *Vindocinensis, Doctor Medicus Paris. Regis Christianissimi Consiliarius Medicus, ac Professor, plurima interpretatus, universa emendavit, instauravit, notavit, auxit, secundùm distinctas Medicinæ partes in tredecim Tomos digessit, & conjunctim Græcè & Latinè primus edidit.*

LUTETIÆ PARISIORUM,
Apud ANDREAM PRALARD Bibliopolam, viâ Jacobæâ, ad insigne Occasionis.

M. DC. LXXIX.
Cum Privilegio Regis Christianissimi.

OPERUM
HIPPOCRATIS
COI.
ET
GALENI
PERGAMENI
ARCHIATRORUM
TOMUS XII.

TOMO XII.

Τὰ χειρουργικά, ad Chirurgiam spectantia.

HIPPOCRATIS de Medici Officina liber, & Galeni in eum commentarii tres. 1

Hippocratis de capitis vulneribus liber. 115

Hippocratis de ulceribus liber. 130

Hippocratis de fistulis. 141

Hippocratis de hæmorrhoidibus liber. 147

Hippocratis de fracturis liber, & Galeni in eum commentarii tres. 151

Palladii scholia in librum Hippocratis de fracturis. 270

Hippocratis de articulis liber, & Galeni in hunc librum commentarii quatuor. 287

Galeni de fasciis liber. 469

Ex Galeni commentariis de fasciis libellus. 500

Sorani de fasciis liber. 505

Heliodori de fasciis liber. 518

Hippocratis vectiarium. 536

Hippocratis de fœtus in utero mortui exsectione, liber. 550

Hippocratis de corporum resectione, liber. 552

Oribasii de laqueis ex Heracle libellus. 553

Oribasii de machinamentis ex Heliodoro. 557

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ τὸ κατ' ἰητρεῖον βιβλίον, καὶ Γαλήνου εἰς ταῦτὸ ὑπομνήματα γ'. α'

Ἱπποκράτους περὶ τῶν κεφαλῆς τραυμάτων βιβλίον. ριε'

Ἱπποκράτους περὶ ἑλκῶν βιβλίον. ρλ'

Ἱπποκράτους περὶ συρίγγων βιβλίον. ρμα'

Ἱπποκράτους περὶ αἱμορροΐδων βιβλίον. ρμζ'

Ἱπποκράτους περὶ ἀγμῶν βιβλίον, καὶ εἰς αὐτὸ Γαλήνου ὑπομνήματα γ'. ρια'

Παλλαδίου σχόλια εἰς τὸ περὶ ἀγμῶν Ἱπποκράτους. σο'

Ἱπποκράτους περὶ ἁρθρων βιβλίον, καὶ εἰς αὐτὸ Γαλήνου ὑπομνήματα δ'. σπζ'

Γαλήνου περὶ ὀπτήσεων βιβλίον. υξθ'

Ἐκ τῶν Γαλήνου περὶ ὀπτήσεων βιβλίον. φ'

Σωρανοῦ περὶ τῶν ὀπτήσεων βιβλίον. φε'

Ἡλιοδώρου περὶ τῶν ὀπτήσεων βιβλίον. φιη'

Ἱπποκράτους μοχλικόν. φλς'

Ἱπποκράτους περὶ ἐγκεφαλοτομῆς ἐμβρύου βιβλίον. φν'

Ἱπποκράτους περὶ ἀνατομῆς βιβλίον. φιϛ'

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΟ ΚΑΤ' ΙΗΤΡΕΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ,

ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΥ ΕΙΣ ΑΥΤΟ

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΤΡΙΑ.

HIPPOCRATIS

DE MEDICI OFFICINA LIBER:

ET GALENI IN EVM

COMMENTARII TRES.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΝ.

Περὶ ἰατρείου, καὶ τῶν χειρουργικῶν ὀργάνων, καὶ ἔργων, ᾧ ἐπιδέσεων, καὶ σημάτων, καὶ στρεμμάτων, καὶ ναρθήκων, φησὶν ὁ Ἱπποκράτης, καὶ ἐξηγεῖται Γαληνός.

COMMENTARIVS PRIMVS.

LIBRI ET COMMENTARII ARGVMENTVM.

De Medici officina, instrumentis Chirurgicis, operationibus, deligationibus, figuris, fulcimentis, & ferulis agit Hippocrates, ac edisserit Galenus.

GALENI PRÆFATIO.

Primò de Libri inscriptione disserit; deinde quid doceat Liber explicat; tertiò Chirurgicas operationes Medico perutiles esse denunciat.

MEDICUM hoc Opus *De Medici officina* inscripsit. Satius autem erat *de rebus ad Medicam Officinam spectantibus* inscripsisse, quemadmodùm nonnulli Diòclis, Philotimi, & Mantiæ operibus titulum imposuerunt. Etenim

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Πρῶτον μὲν περὶ τῆς ἐπιγραφῆς διαλαμβάνει· ἔπειτα δὲ τὴν διδασκαλίαν ὃ βιβλίον, ἐξηγεῖται· τρίτον δὲ τὰ χειρουργικὰ τοῦ ἰατροῦ πάνυ χρήσιμα εἶναι καταγγέλλει.

ΙΑΤΡΙΚΟΝ ἐπέγραψεν αὐτὸ, κατ' ἰητρεῖον· ἄμεινον δὲ ἦν, περὶ τῶν κατ' ἰητρεῖον, ἐπιγράφειν, καθάπερ ἔνιοι ὁ Διοκλέους ἐπιγεγράφασι, καὶ Φιλοτίμου, καὶ Μαντίου. Γεγράφασι γὰρ

τοῦ τύπου τῆς ἀδόξου, εἰς τὸν αὐτὸν ἀποθέσθαι, ἐν ἑκάστῳ βιβλίῳ, ἐν ᾧ τῆς ὑπογραφῆ χωρὶς τῆς προσθέσεώς ἐστιν, καὶ τῷ ἀρίθμῳ, κατ' ἰσοτέων ἁπλῶς ὑπηγορευμένων αὐτῶν, ἐν ὀλίγοις δὲ, σὺν τε τῇ προσθέσει, & τῇ ἀφαιρέσει, ὡς τῆς κατ' ἰσοτέον. Ἀλλα τῷ μὲν τούτων βιβλία πλείονα θεωρήματα διδάσκει, ὃ δὲ Ἱπποκράτης μὴ τὰ καταλογον ἐξ ὧν ἡ χειρουργία συμπληροῦται, τὰ ὡς ὑπαίθριος λόγον διέρχεται, τύπῳ προφέρων ἀξιοῦντας ἀσκεῖσθαι τὰ ἀνδρός. & μᾶλλον ἢ διωλάσθαι ἢ ἄσκησις αὐτῷ γίνεσθαι, μᾶλιστα μὲ ὑπὸ ξύλων ἐγγεγλυμμένων ἐς ἀνθρώπων ἰδέαν, εἰ δὲ μὴ, καθ' ἃ τῆς παιδίων σώματα. Ταῦτα μὲ οὖν αὐτὸ ὃ βιβλίον ἠνάγκασεν ἡμᾶς περὶ τῆς τῶν μέρος ἐξηγήσεων εἰπεῖν. ἃ δ' οὐκέτι ὃ βιβλίον, ἀλλ' οἱ μεταγράφοντες ἢ ἐτοίμως εἰς ὅσα αὐ αὖθι βουληθῶσι, διεδέξαντο τῆς ἀρχαιοτέρων γραφάς, ἤδη δι δίεμι. ὑμεῖς μὲ γὰρ καὶ πάνυ παλαιὰ βιβλία ἀνθρώπειν ἐπανύδασθαι περὶ τεσσαράκοντα ἐτῶν γεγραμμένα, τὰ μὲ ἐγγυτὲς ἐν τοῖς βιβλίοις, τὰ δὲ ἐν τοῖς χάρτοις, τὰ δὲ ἐν διφθέραις φιλύρεσι, ὥσπερ τὰ πρὶν ἡμῖν ἐν ἀρχαίμ. Τάδ' οὖν πάντα, ἅτε τοῖς ἀρχαίοις ἐξηγησαμένοις κατανέσαι προσῆκεν, ὅπως ἐκ τῆς πλείστων τε, & ἀξιοπιστοτάτων ἀντιγράφων τὰς γνώσας γραφάς· καὶ μοι δοκεῖ μέγιστον τῆς ἐμῆς ἐλπίδος ἀνήκειν. Συμφωνοῦσα γὰρ ἅπαντα, ὀλίγου δεῖν, ἀλλήλοις, τά τε συγγράμματα, & τὰ τῆς ἐξηγητῶν ὑπομνήματα· ὥστε θαυμάζειν σωστέον δὲ μοι τὸν τόλμαν τῆς ἀρχῆς ἀ προθέμενον τὰ ὑπομνήματα γεγράφοντων, ἢ πάντων τῆς Ἱπποκράτους βιβλίων ἴδιαν ἐκδοσιν πεποιημένων, ἐξ ὧν εἰσὶ καὶ οἱ περὶ Διοσκορίδου, καὶ Ἀρτεμίδωρον τ' ὀπικληθέντα Καπίτωνα, πολλὰ μὲ τὰς ἀρχαίας γραφὰς χαρακτηρίσαντες. Καί μοι μακρὸς ὁ λόγος ἐδόξεν εἶ τῆς ὑπομνημάτων, εἰ πάντων τῆς γραφῆν μεμνησθέντα. βέλτιον οὖν εἶ ὑπέρθεσθαι ἁπὰς παλαιὰς μόνον γράφας, προσιδεῖν ὀλίγας ἁπάσας, ὅσαι βεβηκὸ μεταπεπίπτωται, & τούτων & αὐτῶν ἐκείνας μᾶλλον, ὅσαι περὶ τῆς ἔμπροσθεν ἐξηγησαμένοις ὃ βιβλίον ὁμολόγωμεν. τέτταρες δέ εἰσιν αὐτῶν δύο μὲ εἰς ἁπάντων βιβλία Ἱπποκράτους γεγράφοντες ὑπομνήματα, Ζεῦξίς τε, & Ἡρακλείδης, οὐκ εἰς πάντα ὃ Βάκχιος, & Ἀσκληπιάδης δυολόγιστα. Καὶ τούτων μὲν ἄλλος. ὁμολογοῦντες ὃ χρόνῳ ἐμφιέσεως ἔχῃς, ἀρχὰ βεβηκέων ἐρουθμῶν, ὡς εἰ ὃ μηδὲν προειρηκαμῶν. Τὸ κατ' ἰσοτέον ὑπογραφόμενον Ἱπποκράτους βιβλίον, ἐν ἀρχῇ μὲ ἔχῃ κοινὸν ἁπάσης τέχνης προοίμιον, ὡς ὀλίγου ὕστερον δείξω, & ἀφ' τοῦ ἄνες ἐκάστως ἐξιώσθαι ἀῶ προῶτον ἀποῦσαν φαντασθεῖσαν, ὧν ἐπηνέσθαι ἐπαγγελλόμενοι διδασκαλίαν, ἢν ἐς ὕστερον ἐπιτήσασθαι ὤνες, ἐν τοῖς τῶν αὐτῶν ὑπογραφομένοις Εἰσαγωγῆς· ἐφεξῆς ἢ, τῆ κοινῇ προοιμίᾳ περὶ τῆς τῶν ὃ ἰατροῦ ἐνεργαζῆς διωαμένων, διδάσκῃ τῷ χρησιμώτατα τοῖς ἀρχομένοις μεμῆσθαι τῶν ἰατρικῶν τέχνῃ. ὅτι δ' οὗτω ἔχῃ τάδε ἔχῃ, φανερὰ ἐκ τοῦ προσέχειν τὸν νοῦν ἀκριβῶς τῇ ἐξηγήσει τῆς ῥήσεων αὐτῶν.

quum hi viri de eodem subjecto in singulis libris scripserint, plurimis quidem citra præpositionem, & articulum inscriptio, *Medici officina*, simpliciter data est; paucis verò & cum præpositione, & cum articulo *de rebus ad Medici officinam spectantibus* titulum tradiderunt. At eorum quidem libri plura præcepta docent; hic verò Hippocratis, post eorum ex quibus Chirurgia completur, enumerationem, de deligatione orationem percurrit, qui vit eam *operationem* quoque exerceri primùm imperat; atque etiam hujus muneris exercitatio in lignis ad hominum speciem insculptis, aut certè in puerorum corporibus fieri potest. At fanè ipse liber, ante particulares interpretationes, hæc nos præfari coegit. Quæ verò me nequaquàm Liber *impellit*; sed qui transcribentes, perquam facilè ad quamcunque sententiam ipsi voluerint, Majorum opera prodiderunt, ea jam tibi percenseo. Quidam enim etiam vetustissima volumina ante trecentos annos scripta invenire studuerunt, quæ partim quidem in libris, partim verò in chartis, partim demum in tiliaceis membranis, quemadmodùm apud nos Pergami conservabant. Quare hæc omnia à primis Interpretibus tradita perpendere constituimus, quò tum è plurimis, tum fide dignissimis legitima monumenta reperta consequeremur. Resque mihi mea expectatione cessit opportunior. Omnia namque opera, paucis exceptis, etiam Interpretum Commentaria sibi mutuò consentire nactus sum. Quare mihi contigit eorum audaciam admirari, qui nuper, ac non pridem Commentaria scripserunt, aut omnium Hippocratis Librorum suam editionem fecerunt; ex quibus numerantur Dioscorides, & Artemidorus Capito cognominatus, qui multa in vetustis operibus innovarunt. Atque mihi de Commentariis prolixa esse comparuit oratio, si omnium Operum mentionem fecerimus. Quare satius esse duxi vetusta solùm describere, paucis quibusdam eorum quæ paululùm mutata fuerunt, additis. *Additis* quoque ipsorum Authorum *scriptis*, quæ cum præcedentibus hujus Libri explanatoribus convenêre. Hi verò quatuor existunt, quorum duo Zeuxis, & Heraclides, in omnes Hippocratis Libros Commentaria scripserunt; at non in omnes, sed obscuros Bacchius, & Asclepiades. Ac de his quidem satis. Quò tamen clariùs exordium pareat, *à principio* repetentes, paucis agemus, quasi nihil præfati. Liber Hippocratis qui *de Medici officina* inscribitur, in principio quidem communem totius Operis Præfationem sortitur, ut paulò post sum demonstraturus; ob idque nonnulli ipsum omnium primum jure legendum esse censuerunt, similem profitentes doctrinam, quam quidam posteriores in suis, quas inscribunt, Introductionibus tradiderunt. Postea verò communi Proœmio, quæ in Medici officina edi queunt operationes, eas Medicam artem ediscere incipientibus utilissimas edocet. Quòd autem hæc ita sese habeant, tibi, si mentem ipsorum verborum explicationibus accuratè adhibueris, innotescet.

Ad ſanitatem, ut ad artis finem, omnia revocari. Diagnoſticen Medico neceſſariam eſſe. Varia morbi ſynonyma. Laborantium corpora, & partes ſanorum corporibus, & partibus ſimilibus ſimilia conferenda eſſe. Ægrotantium naturam particularem, uſum, ac mores dignoſcat Medicus. De humeri prolapſi B Hiſtoria, & dignotione, & curatione Galenica. Empiricorum, & Methodicorum diſcrepantes curationes, & de Empiricorum concurſu. Dignotionem prænotioni, & curationi præire.

Πρὸς τὸ ὑγίειαν, ὡς πρὸς τὸ τῆς τέχνης τέλος, ἅπαντα ἀναπαλάσσειν τὸν Σημειωτικὸν καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ διαγνώσεως δεῖ. Τὸ διαφορὰ νοσήματος συνώνυμα. Τὰ τῶν καμνόντων σώματα, καὶ τὰ μέρη, τοῖς ὑγιεινοῖς σώμασί τε καὶ μέρεσιν ὅμοια τοῖς ὁμοίοις παραβαλλόμενα. ὁ τοῦ νοσοῦντος φύσιν ἰδίαν, ἔθη τοῦ βρέφους, καὶ τὰ ἐθη διαγινωσκέτω ἰατρός. Περὶ τῆς ὤμου καταπεσούσης ἰσοχείας, καὶ διαγνώσεως, καὶ θεραπείας Γαληνικῆς. Διάφορος τῶν Ἐμπειρικῶν, καὶ Μεθοδικῶν θεραπεία, καὶ περὶ τῆς τῶν Ἐμπειρικῶν συνδρομῆς. τοῦ σημειωτικοῦ τὴ θεωρητικὴ, καὶ θεραπευτικὴ προγεγλῶσθαι.

HIPPOCRATIS TEXTUS I.

AN ſimilia, an diſſimilia, principio à maximis, à facillimis, à quibuſcumque quoquoverſum cognitis.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ α'.

ΗΟμοια, ἢ ἀνόμοια, ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τῶν μεγίστων, ἀπὸ τῶν ῥηϊστων, ἀπὸ τῶν πανταχῆ πάντως γνωσκομένων. C

GALENI COMMENTARIUS.

SIVE proſperè valere, ſive ſanitatem, ſive quid aliud hujuſmodi, artis Medicę finem eſſe quiſquam conceſſerit, is ipſe finis propter ſe à viris hanc artem profitentibus ſtudio conſervatur. Atque conſtat Theoriam quandam eſſe huic perdiſcendam, qui noſtrum qui ſecundum naturam eſt, aut affectum, aut diſpoſitionem, aut ſtructuram, aut aliam quamcunque quis vocare voluerit, conſtitutionem inſtauraturus eſt. At non propter ſe cætera omnia ad artem ſpectantia aut diſcimus, aut docemus, aut denique auſcultamus, ſed quod eorum unumquodque ſit ad finem utile. Ut quamprimùm Diagnoſticam artis partem (quam Semioticam Recentiores vocitant) Therapeuticam rectè Medicinam facturis priorem didiciſſe neceſſe eſt, ut planè morborum differentias in ægrotantibus agnoſcant, quum ſimile quiddam conſequantur. Nihil autem in ſequenti oratione diſſentaneum erit exhortari, oppoſitum ei quæ ſecundum naturam eſt noſtri corporis diſpoſitioni affectum utroque vocabulo nominare, quemad- E modum & increbuit conſuetudo Græcis omnibus, qui interdum quidem univerſum id genus *νόσημα morbum*, interdum verò *πάθος affectionem* vocitant. Nunc igitur generaliſſimus Diagnoſticæ ſcopus docetur, quemadmodum Therapeuticæ partis Medicinæ: Ut enim in Therapeutica, *Contraria contrariorum ſunt remedia*, nimirum communis totius curationis exiſtit ſcopus: ſic in Diagnoſtica illa artis parte communiſſimus ſcopus eſt, poſſe dignoſcere, quatenus partes ægrotantis corporis quamoptimè valentium partibus ſunt ſimiles, quemadmodum ipſe Hip- F pocrates in Prognoſtico pronunciavit. *Præſtantiſſimum eſt explorare, primùm quidem utrum ægrotantis facies ſanorum faciei ſit ſimilis, maximè verò, an ſibi ipſi æger ſimilis exiſtat aliqua ex parte.* Idipſum & in libro de Articulis declaravit, ubi parti corporis ſecundum naturam conſtitutæ, affectam partē conferri imperat. Non enim ſimpliciter loquutus eſt illic comparationem eſſe oportere, ſed hominis affecti partes dextras cum ſiniſtris con-

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙΤΕ ὑγιαίνειν, εἴτε τὸν ὑγίειαν, εἴτε ἄλλό τι τοιοῦτον, τὸς ἰατρικῆς τέχνης τέλος εἶναί τις φαίη, τοῦτο μὲν αὐτὸ δι' ἑαυτὸ σπουδάζεται τοῖς μεταδιδοῦσι τὸν τέχνην. καὶ δίκην ὅτι σπουδὴ τὸς ζητῶ, ἵνα μαθεῖν χρὴ, τὸν μέλλοντα ἐπιμεληθήσεσθαι τοῦ κατὰ φύσιν ἡμῶν, εἴτε διάθεσιν, εἴτε διάκρισιν, εἴτε κατασκευὴν, εἴτε ἄλλο καλεῖν ἐθέλει τις. Οὐ δι' ἑαυτὸ δὲ τὰ ἄλλα πρὸς τὸ κατὰ τέχνην ἢ μανθανομεν, ἢ διδάσκομεν, ἢ ὅλως ἀκούομεν, ἀλλ' ὅτι τοῦ τέλος χρήσιμον ἕκαστον αὐτῶν γίγνεται. οἷον διὰ τὸ D ὑγιὲς, ὃ διαγνωστικὸν μέρος τὸς τέχνης, ὃ καλοῦσιν οἱ νεώτεροι σημειωτικὸν, ἀναγκαῖόν ἐστιν ἠσκῆσθαι πρότερον ὃ θεραπευτικοῦ, τοῖς μέλλουσι καλῶς ἰατρεύειν, ἕνεκα τῶ τὰς διαφορὰς τῶν νοσημάτων ὅτι τῶν καμνόντων ἀκριβῶς γνωρίζειν, ἐπειδὴ ὅμοιά τι πάσχουσιν. Οὐ διοῖσι δ' ἐν τῶ μέλλοντι πρᾳνέσθαι λόγῳ, πῶς αὐτοκινήτου τὴ κατὰ φύσιν διοικήσεὶ τὸ σώματος ἡμῶν διάθεσιν ὀνομάζειν ἀμφοτέρωις τοῖς προσηγορείαις, ὥσπερ γε καὶ δι' ἔθνη ὅτι πᾶσι τοῖς Ελλησι, καί ποτε μὲ νόσημα καλοῦσι ὅλον τοῦτο ὃ ὅρος, ἔστι δ' ὅτε πάθος. Ο δὲ νῦν ἡμῖν κατὰ αὐτὸ σκοπὸς πᾶν διδάσκειν, καθάπερ τῆ θεραπευτικῆ μέρους τῆς τέχνης. ὡς γὰρ ἐπ' ἐναντίοις τοῦ ἐναντία τῶν ἐναντίων ἰάματα, ἅτε κοινὸς ἁπάσης θεραπείας ἀναφερόμενος σκοπὸς, οὕτως ἐνταῦθα τῆ διαγνωστικῆ μέρους τῆς τέχνης ὁ κοινότατος σκοπὸς ἔστ, διαγινώσκειν δυνάσθαι, κατὰ ἃ μὲν ὅμοια τῶ ὑγιαίνοντος ἐστὶ τὰ τοῦ καμνοντός ἐστ τῶν ὑγιαινόντων ὡς μάλιστα, καθάπερ αὐτὸς Ιπποκράτης ἐν προγνωστικῶ δηλάδεν. προσῆκεν μὲ ὃ προσωπον τῶ νοσοῦντος εἰ ὁμοιόν ἐστ τῶν ὑγιαινόντων, μάλιστα δὲ εἴ αὐτὸ ἑαυτῶ ἐστ ὅμοιόν ἐστ κατὰ ἃ, κεφάλαιον σκοπεῖσθαι. Τὸ αὐτὸ τοῦτο, καὶ τῶ περὶ ἀρθρων ἐδήλωσεν, ἔνθα προσκαλεῖν ἀξιοῖ τῶν κατὰ φύσιν ἔχοντ μέρος τῶ σώματος ὃ πεπονθός. Οὐ γὰρ ἁπλῶς εἶπεν, ἀλλὰ ὁμῶς, τῶν προβολῶν δεῖ χρὴ, ἀλλὰ τὸ πάρεστος αὐθρώπου τὰ δεξιὰ τοῖς ἀριστεροῖς προβαλ-

λεῖν ἐκέλευσε, μὴ τ' ἀλλοτρία ὀφθαλμοῦ πάθη καθορᾶν, τουτέστι μὴ τῷ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν. Αὐτὸ δὲ τοῦτο, καὶ νῦν ἀξιῶ σε πειρᾶσθαι, εἰπὼν, ἢ ὁμοία, ἢ ἀνόμοια ἐξ ἀρχῆς, ἀπὸ τῶν μεγίστων, ἀπὸ τῶν ῥᾳστων, ὡς εἰ μὴ οὕτως εἶπε· τὰ τῶ κεκμηκότων σώματα, πειρᾶσθαι διαγινώσκειν δύνῃς ἐξ ἀρχῆς, καὶ τὰ μὲν, ὁμοία τοῖς τῶν ὑγιαινόντων ἐστί, καὶ τὰ δὲ, ἀνόμοια· τοῦτο γὰρ ποιοῦντες, ἀπὸ τῶν μεγίστων μὲν τῇ δυνάμει, ῥᾳστων δὲ γνωσθέντα, τοῖς σημείοισι τῶν παθῶν πιστώσεται. χρὴ γὰρ γινώσκειν ἡμᾶς, ὡς ὅτι ἄλλα μὲν ἐστι μέγιστα, ῥᾳστα δὲ ἄλλα· τοῖς γὰρ αὐτοῖς σημείοις τὰ μὲν ῥᾳστα, μεγίστοις μὲν ἔστι τῇ δυνάμει, εἰς διαγνωσιν δὲ ῥᾳστοις, ὡς τοῖς ἐν τοῖς πρωγνωστικοῖς καὶ τοῖς ἀρχομένοις δύνῃς γεγραμμένοις, ἐν τῇδε τῇ ῥήσι· ῥὶς ὀξεῖα, ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, κρόταφοι ξυμπεπωκότες. ὅσα τε οὖτων ἐφεξῆς εἰρηται. Ταῦτα γὰρ ὑπὸ τοῖς μεγίστοις ἔχει δυνάμιν εἰς διαγνωσιν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι καὶ τοῖς μέτεσιν τοῖς ἔρρωσι τῆς τέχνης ὁμιλικόσιν. ὅτι δὲ τοῖς ἀρχομένοις ἔχει ῥᾴστα, ἴσασι τοῦτο οἱ τῆς τέχνης ἰδιῶται πάντες. οὐδὲν γὰρ ἄλλο πρότερον μέρος τοῦ σώματος δύνῃς εἰσπλαγῆναι ἧς ἐστὶ τὸ ἄῤῥωστον, ὁρᾷ δὲ πρόσωπον. Σκοπεῖ μὲν οὖν ὁ κάμνων ἑαυτὸν ἐν ἀλλοιώσει, ὡς ἐκέλευσεν, ἀσφαλείᾳ τε ἅμα τοῦ ἀρχομένου ἰατροῦ, καὶ οὗτος ὅπῃ τῶν μεγίστων τε ἅμα καὶ ῥᾳστων ἀρξόμενος, ἤδη τὸ τῆς τέχνης ἐξετάζοιτο. Τάχα δ' ἂν ποτε, καὶ σφαλείη τις, ὅπῃ τῶν φύσῃ μὴ ἐχόντων ἐξείαν πῶς ῥῖνα, τοῖς δ' ὀφθαλμοῖς κοίλοις, καὶ οἷς κροτάφοις συμπεπωκόσι· ἀλλ' ἐὰν θῶραμεν ὅμοιον τοῖς τῶν πολλῶν ἀνδρῶν τὸ τῶ κάμνοντος σῶμα, ἐφῆς ἡ ἀρχομένου ἔχειν τε, μηδεμίαν νόσον ὅτι τάχιστα μεταχειρίζειν ἐνυπάρχειν, ἢ ἀρχόντων. ἐὰν δὲ καὶ ὑγιεσταμένου ὑφ' Ἱπποκράτους, ὑπεσχέμεθα, τάλαθα τῶ καὶ τὸ πρῶτον σώματος σημεῖα, καὶ φαίνεσθαι ὑγιᾶ, τοῦτον τῇ φύσῃ τὸ πρόσωπον τε κάμνοντος ἐλπίσαντες, ἀκριβέστερος ἀρχομένους χρὴν ἐρωτᾶσθαι τῶν ὑπεσταμένων αὖθις ἕκαστα. ὁμολογησάντες δὲ, βεβαιοῦσιν τὸ πρόγνωσιν ἔζωθεν, οὐ μὴν ὁμοίως γε ὑπερμενικῶς, ὡς εἰ καὶ γινώσκοντος αὐτοῦ τὸ χωρὶς τὸν κάμνοντα, καὶ μᾶλλόν γέ τι συμβάσεται αὐτῷ. Τὸ δὲ ἐκφανέστερον πολλάκις ὑγιαίνοντα τὸν νοῦν τῇδε φύσει ἴσχοντα, ἀρχομένους κατέρωτας ἡμᾶς ἐρωτᾶσθαι τὸ ποσοῦ τῆς ἀρχομένης τῶν κατ' αὐτὸ σημείων. Ἐγὼ γὰρ, ἀκούσας τε ἡμᾶς, καὶ τὰ κεκμηκότος, τὸν κάμνοντα τῶ ῥῖνα μὲ ὀξεῖαν ἔχειν, τοῖς δ' ὀφθαλμοῖς κοίλοις, ὁ σκοπήσας πόσῳ γινώσκειν μόνος. ἰδίως δ' καὶ τοῦτο χρεία τοῖς ἰατροῖς· οὐ γὰρ μόνον ὅτι τῶν φύσιν ἔχει ὁ σῶμα, χρήσιμόν ἐστιν ἡμῖν γινώσκειν, ἀλλὰ καὶ ὅ, πόσῳ μὲ ἡ ῥὶς ὀξυτέρα τῆς κατὰ φύσιν ἐστὶν, πόσῳ δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ κοιλότεροι, καὶ οἱ κρόταφοι συμπεπωκότες, ἕκαστόν τε τῶν ἄλλων, ὧν εἶπεν, οὐχ ἁπλῶς δεινὸν ἐστὶ τὸ ἐναντιώτατον τῷ ὁμοίου, ἀλλὰ δεινότατον. ἐναντιώτατον δηλονότι τὸ πλεῖστον ἐν τῇ κατὰ φύσιν κεχρημένος. ὡς οὖν τῶν δεινοτάτων εἶπεν, οὐχ ἁπλῶς δεινὸν τὸ ἐναντιώτατον, ὅταν τις δεῖ οὐ ἤδη τι μᾶλλον εἰς ὅτου αἱ ἥδιον τε τὸ μᾶλλον ἐναρτον δείκνυ. Τὰ μὲν οὖν τοῦτο τῶ προσώπου φανούμενα σημεῖα, ὃ ῥᾷστα γνωσθήσῃ, καὶ μεγίστων ἔχοντα δυνάμιν ἐστὶν, ἅτε καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐξῆς ἐχόμενον. Α δ' ἐκ ὀλίγα τῶν τῶ προγνωστικῶν εἰρημένων ἐστὶν ἃ καὶ τοῖς ἀρχομένοις ἔχει ῥᾴστα, καὶ μεγίστων ἔχοντα δυνάμιν ἐστὶν, ἅτε καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐξῆς ἐχόμενον. Α δ' ἐκ ὀλίγα τῶν τῶ προγνωστικῶν εἰρη-

ferri jussit, alienis articulis, hoc est, aliorum hominum minimè inspectis. Idipsum sanè te quoque nunc facere vult, quum dicit, *An similia, an dissimilia principio à maximis, à facilimis*; ac si ita dixisset, laborantium corpora quamprimùm ab initio decenter dignoscenda sunt, tum quatenus similia sint sanorum corporibus, tum quatenus dissimilia. Hoc enim agentes à maximis quidem facultate, cognitu verò facillimis morborum dignotionem assequemur. Quandoquidem nosse nos oportet alia quidem maxima, alia verò facillima non esse; sed iisdem signis contingere, facultate quidem maximis esse, ad dignotionem verò facillimis; ut in prognostico statim per initia hisce verbis conscriptum est; *Nares acutæ, oculi concavi, collapsa tempora*, & quæ deinceps hujusmodi prodita sunt. Hæc enim tum maximas ad prænotionem vires fortiri, qui mediocriter in artis Medicæ operationibus versati fuerint, eorum nemo ignorat, tum dignotionem facillimam habere; id norunt etiam omnes artis imperiti. Nullam enim aliam corporis partem facie priorem intuetur, quum quis statim ad infirmum accesserit. Ægrotus itaque si sibi ipse conferatur (ut imperavit Hippocrates) certiorem quòque dignotionem exhibet; atque sic tum à maximis, tum simul à facillimis ducto exordio, jam quod artis est, perenderit. At fortassis aliquis decipietur in his quibus natura sunt nares acutæ, oculi concavi, & collapsa tempora. Verùm si laborantis corpus plerisque hominum corporibus simile comperiamus, nullum huic perniciosum morbum aut affectum ineſſe manifesta prodet dignotio. Si verò, prout ab Hippocrate scriptum est, inspexerimus, & cætera universi corporis signa etiamsi salutaria prodeant, talem natura laborantis faciem esse augurati, accuratioris dignotionis gratia, qui antea ipsum noverunt, eos tamen percunctabimur, quibus nos astipulati certiorem prænotionem consequemur; non tamen peræquè scientia partam, ac si ipsi laborantem noviſſemus, imò verò, ac si cum eo societatem iniviſſemus. Qui namque nunc præter naturam se habet, quòd dum multoties sanitate fruentem conspexerimus, eò nos dignotionis modi discrepantium in ipso signorum peritiores efficit. Detur enim nos tum audiisse, tum conjecturis exploraſſe laborantem nares quidem acutas, oculos verò concavos habere, familiaris duntaxat modum agnoscit: Sed & hujus rei functio præcipuè Medicis est: non enim solùm quod præter naturam corpus afficiatur, nobis utile est dignoscere, verumetiã quatenus nares naturali sua conformatione sint acutiores; & quatenus oculi magis concavi, & collapsa tempora, cæteraque partes singulæ, quarum quæ simili maximè contraria est, eam non simpliciter pravam, sed praviſſimam pronunciavit. At maximè contrarium est quod planè à naturali constitutione recessit. Quare ut quæ pars simili maximè contraria est, hanc non simpliciter gravem, sed graviſſimam, effatus est: sic gravem minus & magis protulit, quatenus plus minuſve contraria proditur. Quæ igitur in facie signa conſpiciuntur, & facillimè dignoſcenda sunt, & maximas vires sortiuntur, tum quæ per initia protinus recensuit, tum quæ in oculis *leguntur*, ea deinceps scriptis prodit. At non pauca ex iis quæ in prognostico ab ipso pro-

nunciata sunt, partim non esse maxima, partim non facillima, partim denique simul utrumque habentia, neque maxima, neque facillima tibi exploranti declarantur; de quibus plura quidem in illius libri explicatione narrata sunt; nunc autem pro exemplo pauca narrabuntur. Nam supinum jacere, brachia quoque & crura peræque resolutis jacentia fortiri, id non ob pravum ægrotantis affectum, sed ob mollitiem, aut exuberantem luxum accidit. Quare nisi ipsius *ægri* mores noverimus, decipiemur. Quos autem omnes invisimus, eorum mores nosse nobis non datur. Quamobrem & paucis ipsi tandem perquirendi sunt; quos comperimus interdum quidem non magnum denunciare, ut in decubitu; interdum vero maxima, ut in moderatis hominibus, quum truculentiorem conspectum, ac loquutionem exhibeant, ac præterea crepitantem flatum edant; aut enim dolorem, aut mentis alienationem significant, quos aliàs id facere quibusdam auscultantibus puderet. Verùm si nullam præsentium rationem haberent, nullius rei foret signum. Quocirca hîc etiam noviſſe ægrotantis mores oportet, quemadmodum & in ventrem obdormientium consuetudinem, eorumque naturam qui dormientes dentibus stridunt, aut oculis planè connivent. Hæc enim ubi decumbentis mores, aut naturam *Medicus* prænoverit, aut ab aliquo eorum qui ipsos norunt, resciverit, dignotionem obtinet; interdum quoque bona, interdum prava signa consequitur. Prava quidem, ut quæ urina nigra, aut sputum nigrum, aut atra bilis morbis incipientibus conspicitur, quæ tum maximas vires, tum facillimam dignotionem habent. Bona verò, ut è contrario in morbis acutis facilis spiratio, & urina, sedimentum album, læve, & æquale consequuta, quæ ad salutem vires habent maximas. Hæc itaque de *signis* ad dignotionem spectantibus satis enunciata sunt, quo futura sint exempla eorum, quæ maximas habent vires, & cognita sunt facillima, & quoquoversum, & quibuscunque modis nobis innotescunt, sive experimento ipsa contigerint, sive ratione sub conspectum venerint. Non tamen tantam vim habent, neque promptam dignotionem, nisi prius ægrotantium consuetudines, mores, & naturam noscamus, ac scifcitemur. At mihi deinceps de rebus ad Chirurgiam spectantibus erit oratio, producenti in medium perspicuitatis gratia, quoddam exemplum, ſtatim per initia libri de Articulis scriptum, qui de brachii luxationibus docet. In hoc enim maximum ac facillimum est ad dignotionem, si id in ala rotundum ac breve appareat: Nam præterquam brachii caput esse non potest è sua prolapsum articulatione, & in alæ regionem delatum. Sed epomidis cavitas prolapſionis brachii commune signum est, & avulsionis acromii, quatenus in altum procedit, atque mox ipsa pars affecta conferenda est; deinde quum propriam naturam non habere deprehendatur, brachium excidisse conjectandum est. Hoc certè signum non quemadmodum quod ab axilla desumitur, tum apertam vim, tum expeditam dignotionem exhibet: præterea verò magis à viribus discedit signum, quod ex motu colligitur. Æger namque brachium ſursum tollere non potest, contusis, tensis, ac inflammatis istic musculis; sicut etiam quum quædam eorum fibræ altiùs avulsæ sunt. Ego verò novi hujusmodi quic-

μᾶλλον ἂν αὐτὸ, τὰ μὲν οὐ μέγιστα, τὰ δ' ἃ ῥᾴστα, τὰ δὲ συναμφότερον ἔχοντα, μήτε μέγιστα ὄντα, μήτε ῥᾴστα φανερὰ ἂν εἴη σκοπουμένοις, ὡς ὧν ὅτι πλέον μὲν ἐν τῷ καθ' ἑκάστου βιβλίου ἐξηγήσει λέλεκται, ῥηθήσεται δὲ καὶ ὀλίγα, παραδείγματος ἕνεκα. Τὸ γὰρ ὕπτιον κεῖσθαι τὰς χεῖρας ἔχειν, καὶ τὰ σκέλη παραπλησίως κεῖσθαι τοῖς πρόπτοις, οὐκ ἀμέτοχον μαθήσεως, ἀλλὰ διὰ μαλακίαν ἐξίησιν ἢ κόμμοντος, ἢ τρυφῆς ὑπερβαλλούσης· ὥστε, εἰ μὴ ὁ νοῦς εἰδείημεν αὐτὸ, σφαλησόμεθα. μηνύσειν δ' ὧν ἐπισκεπτόμεθα πρόπτων τὰ ἤθη, τὰ ἀδιάφορα ἴσως. ἢ ὅτε τοῦτο ἐπ' ὀλίγον μόνις ἂν διαστατέον, δῆλον ὡς· ἐνίοτε μὲν, ἐνίοτε δὲ μέγα δηλωτέον, καθάπερ ὅτε τὸ καταληκτικὸν, ἐνίοτε δὲ μέγιστα, ὡς ὅτε τὸ κοσμίως, ἢ ὅτι ὁ βλέμμα δραστικώτερον, καὶ τὸ φωνὴν ἔχοντα· καὶ τὸ αὖ τὸ, κατὰ τὸ ἀορίστως φύσης· ἢ γὰρ ὀδυνῶν, ἢ παραφρεσύνην σημαίνει, εἴτε ἀδυνάμους τοῦτο ποιεῖσθαι, ἀκουόντων ἁπάντων· εἰ δὲ ὄφελός τι προσφέρει τὸ πρόπτον, ὀφθὲν ἔσται σημεῖον. ὥστε καὶ τοῦτο, ὅ ἦρος ὕπτιάσθαι χρὴ τὸ κάμνοντος, ὥσπερ ὁ μὲν ἦρος τὸ ὅτι τῶν γαστέρα κοιμωμένων, τὴν τῷ φύσιν, ἔστι πρίσει κοιμώμενοι τοῖς ὀδοῦσι, ἢ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὀξὺ ἀκριβὲς μύουσιν. Τὰ γὰρ τοιαῦτα, μὴ ἂν παρεγνωκέναι ὁ ἰητρὸς, ἢ τὴν φύσιν τοῦ κάμνοντος, ἢ παρ' ἄνους τῶν ὑπτιαζομένων αὐτοῖς, πυθόμενος, τὴν διάγνωσιν ἴσχει, ἢ ποτὲ μὲν ἀγαθὰ, ποτὲ δὲ φαῦλα σημεῖα· τὰ μὲν, ὡς ὁ μὲν μέλαν εἶδεν, ἢ πύσμα μέλαν, ἢ χολὴν μέλαιναν, ἰσοπαθῶν ἀρχομένων φαινῆναι, καὶ δυνάμιν ἔχᾳ μεγίστην, ὃ διάγνωσιν ῥᾴστην. ὥσπερ γε πάλιν ὀξὺ λεπτομερὲς, οἷς ὁ μεγίστην δυνάμιν εἰς σωτηρίαν ἐν τοῖς ὀξέσι νοσήμασιν ὤπτησα, ὁ ὁδὸν ἰσάσασιν ἐπὶ τὸ κρῖναι αὐτάρκως εἰρῆσθαι, παραδείγματα ἐσόμενα, τῆς τε μεγάλων ἐχόντων δυνάμεων ῥᾴστην γνῶσιν, καὶ τῶν γνωσιμωτέρων ἡμῖν πάντη γε, καὶ πάντως, ἐάν τε διὰ πείρας εἴη, ἐάν τε διὰ λόγου σκοπῶμεν, οὐ μὴν οὔτε δυνάμεις ἐχόντων τηλικαύτας, οὔτε διάγνωσιν ἐπίμαλον· ἀλλὰ μὴ δὲ παρεγνώσκειν, πανδαμάτωρ τῶν νοσούντων ἕξιν τε, καὶ ἦθη, καὶ φύσεις. Ἐφεξῆς δ' ὅτι τῶν κατὰ χειρουργίαν, ὁ λόγος ἔσται μοι, παρειλεσαμένῳ ἐν παραδείγμα τοιόνδε ἐντεῦθεν, ὃ κατὰ τὸν ἀρχὴν διδάσκοντος αὐτοῦ περὶ τῶν βραχίονος ἄρθρων. ὅτι τοῦτο γλαφὺ, ὃ μέγιστον, καὶ ῥᾴστον ἐστὶν εἰς διάγνωσιν· εἰ τροχοῦλος, καὶ μικρὸς ἐν τῇ μασχάλῃ φαίνεται· εὐγλαφὲς ἐνδείκνυ ἡμέας, χωλὸς τῷ, τὸν κεφαλὴν ὃ βραχίονος ἐκπεπτωκὸς τῆς ἁρμοδέσεως, εἰς ὃ τῆς μασχάλης ἐπεξιὸν χωλόν. Ἡ δὲ κατὰ τὸν ἐπωμίδα κοιλότης, κενὸν ὅτι σημεῖον, ἐκπεπτώκασι μὲν βραχίονος, ἀποπαύσματος δ', ὑπ' ἀκρωμίου, εἰς ὅσον ὕψος αἴρηται, κάπειτα παραλλαγὴν αὐτὸ πεποιῆσθαι, ἐπὶ τὸν ὦμον φαίνῃ τὸν ἑαυτοῦ φύσιν μὲν ἔχον, ἐκπεπτωκέναι λοχίζοντος τὸν βραχίονα. Τοῦτ' οὖν τὸ σημεῖον οὐχ ὥσπερ ὁ κατὰ τὴν μασχάλην, δυνάμιν δίδωσι, ἑτοίμως τὴν διάγνωσιν ἔχειν· ἔτι γὰρ μᾶλλον ἀπολείπει τὴν δυνάμιν, ὁ κατὰ τὰς κινήσεις· ἀπατήσειν γὰρ οὐ δύναται τὸν βραχίονα, καὶ θλασθέντων, καὶ τεθέντων, καὶ φλεγμαίνοντων τῶν ἐντεῦθεν μυῶν, ὥσπερ γε, καὶ ὅταν ἴνες τινες αὐτῶν ἀποπαρθῶσι μᾶλλον ἀφ' ἑαυτῶν.

τὸν ὦ συμβαν, ἀπαπάσματος ἐν ἀκρωμίῳ φεσὶ πρόχυσις, εἶτα ὕστερον ἐξαρθρήσεται δ' καὶ τὸ ἕτερον χεῖρα βεκλόνος, ἐν παλαίστρα δ' τῶν ἐλθεῖν. σκεσάμενος δ' ἰατρὸς, ἐμοῖος ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ὡς ἐπωμίδας, ἀπεφήναν φεσπερινὸς, πλησμὸν μὲν ὕδατος χρονίσαντος καὶ ὃ χωλὸν ἦφε, καὶ τὸ αἷμα δεσμὸν εἰσήγαγε ὀδυνᾶσθαι, ὃ δ' ἰατρὸν ἀπαυδᾶν εἶ. σωθεβάλουσιν ἐν εἰς ὃ βαλανεῖον ἀπελοῦσα τὸ ζυγόν, ἐλαίᾳ πολλῷ χρίμψαν, ἐνδιατρίψαι ὡς καὶ τὸ πύελον ὕδατι, ὡς ὑπὸ ἰσχίλης, σκεπάσας ὃ πεπλησμὸς μᾶλλον ἐλαίοις ἐξαθρήσεις ἐξ ἐλαίᾳ μὴ βεκλόνος κνεφοῦ, καπακλινέ τε ἐν ὑσυχίαν ἄγα. ἡμερῶν τούτων, ὁ μὲν ἀνδρὸς ἀδυνᾶ· ὃ δ' ἄλλος νυκτός. ἑωσὲν σκάλεσιν ὀκρίνο τε τὸ ἰατρὸν αὐτὸν, καὶ ἄνας ἄλλους ἀν τὸ ἀλόγῳ πελῷ τὸ πέρυσι μεταχειζόντων· ὁ καὶ πρὸ φεσπερίαν σφαλεῖς, ὕστερον φεσπερίας ἀπεσκεπάσας ἀπεφηνάμβρος, ὡς καὶ φύσιν ἔχειν ὃ ἀζέρεον. ἀφικνέμβρος δὲ ὅπῃ τὸ καίμοντα, καὶ θεσαμβρος αὐτὸ δύο φαυλοτέρους ἰατροὺς, ὑγιαπάκτησε μὲ ὡς αὐτοσύμβρος, ὅσι ἐμφήνας ὃ αὐτὸ τῶν ὃ καλοῦσθρη, φεσπερίτερον ἔπ, ὃ δ' ὃ ὑμοῦ, καὶ φύσιν ἔχειν ἀπεφήνατο τὸν θεραπεύσαν, ὁμοίας δυείσιον ἀμφοτέρας τὰς ἐπωμίδας, ὡς αὐ καὶ φλεγμονὴ ὡς ἦν φεσπερυκῆα τὸ πλησμὸν τοῦ ὤμου. κατεμπλησάμβρον δὲ ὕδατι πολλῷ θερμῷ τὸ κάμοντα, ἔνδα χρόμβρ σεωιεῖσι ἐλαίᾳ θαλάσσης, σκέλουσιν ἐείοις ἐᾶσθαι ἐξιέντα, ἔνδα πλησίον συχάζειν. ὡς ὃ τοῦτον ἡμερῶν, σκλήθω καὶ, ὃ θεραπεύσας τὸ αὐάδυνον ὦμον κειλατέρων ἔχοντος τὸ ἐπωμίδα τὸ πεπορθότος, ὡς αὐ ἐυξημβρος φλεγμονῆς, ἐσκόπουν ὕστερον τὸ δοκοῦντα καὶ φύσιν ἔχειν ὦμον· ἐφαίνετο γὰρ μοι ὃ κατ' αὐτὸν ἀκρώμιον, αὖθι κεχαρακτέαι, κινδυνεύσιν ὦμον ἐν τούτῳ τε, ὃ τὸ μὲν ἐν τῷ φεσπερεύσιν θεραπίας ἀφεῖναι δ' ἀζέρεον, εἰς τὸ ὃ φλεγμαίνοντος ὦμον μαχάλαι ἐνδεῖς τοῦ δακτύλους, ὧδε ἐν αὐτῷ ἀδοῦ τὸ κεφαλὼ τὸ βεκλόνος. ἀλλ' ὅμως ἀσφαλεστέρας ἔνεκα ἐξεγνώσιος, ἐπεσκεψάμεν καὶ τὸ ἕτερον ὦμον μαχάλαι· ὡς ὃ αὐδεὶς ἴσχε ἦν ἐν αὐτῷ ζιάπος, ἐξηρθρηκέαι μὲ τὸ βεκλόνα ἕφω, ζιὲς ἰατρὸς ὃ ἀφικόμβρ, ὃ δ' ὃ μὴ γνοῦναι, καὶ τὸ ἕτερον χεῖρα ὃ ἀκρώμιον ἐπαπαπάλυσον, ἔπειτα ἔνδαβάλλειν ὡς καὶ φύσιν ἔχοντα τὸ ὦμον πεπλημμέον. μαθεῖν δ' ἡμῖν ὅδε, ἔφω, πτυέλιον ὀμοῦσ δ' πάροντος, εἰ ἐπλήγη ποτὲ ὃ ἀκρώμιον τὸ ἑτέρας χειρός· ὃ δ' ἐν ἀρχῇ μὲ ἐκ ἐθέλε λέγειν, ἀλαμπηδεὶς δ' ἔτερον, ὠμολόγησεν, δὲ ὀχμάτις ποτὲ αὐτὸν ἐπεσὼν πεπλῆχθαί τε, ὃ ῥᾳδίως ἄπονον γεγονέναι τεσίν, ἢ τρίταν ἡμέραις, ἔτερον μεῖ ἐλαίᾳ καὶ τὸ πλησὶς ὕδατος ἔνεκα τούτων εἴρηταί μοι· τὸ δεῖξαι, πόσον ἀζιώματι διελύοχεν ἀλλήλων τὰ σημεῖα, δ' ὧν τὸ γνῶσις γίγνεται τὸ χεῖρα παῦσι. Τὸ μὲν δὴ ἀδοῦσθαι τὸ πεσοιθύναν αἰατέναν χεῖρα, κοινὰ καὶ ἄλλων πλειόνων εἰσί· καὶ δὲ τένοντες τὸ ἐνδοῦσα μυαλὸν, καὶ αὖσι πλάκες οἱ μύες σκιρρώδεσι, καὶ φλεγμαίνοντες, ἔπι ὃ θλαδέντες, ἢ βύσιον ἐγκλημα ἔχοντες, ἢ καὶ ἄνωθεν ἐναν ἀπορίαν ἐν αὖσι, ἀδυνάτοι γίγνεσθαι· φεσὶ δὲ μετέωσεν αἰαφέρειν τὸν χεῖρα· δι' αὐτὰ δὲ τοῦτα καὶ ὀδυνᾶται καὶ τὰς κινήσις, οὐ μόνον ταύτας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας τὰς χειρός· Ἡ δὲ καὶ τὸν ἐπωμίδα κειλάντες, κοινὴ καὶ αὐτὴ φεσὶ ὑπάπασμα· ὁ δ' ἐν μαχάλῃ δὲ φύσιν ἔχος, σκληρὸς καὶ ὑπέφερης, ἰκμὰν σημεῖον ἐκπεπω-

quam nonnunquam obortum, avulsione primùm acromio insidente, postea luxato alterius manus brachio; in palæstra autem id accideret. Speculatus autem Medicus, simili modo utrasque manuum epomidas, altera alteri collata, suam temerè tulit sententiam, vulnus quidem aliquod huic regioni illatum fuisse asseruit, ac jure hominem dolere, articulum verò illæsum esse. Quare consuluit, derepente balneum adire, & copioso utentem oleo in solii aqua commorari; eoque egressum læsa parte lanis oleo cum pauca cera perfusis operta, tum decumbere, tum quietem agere. His factis, homo totam noctem dolore vexatus est, & mane illum eundemque Medicum, & quosdam alios accersivit ex iis sanè qui citra rationem trita via artem exercent, ille pridie temeritate deceptus, articulum fecundum naturam se habere inconsultò protulerat. Quum ergo ad ægrotantem accederet; ac duos alios Medicos ipso imperitiores conspiceret, ut parvi ductus molestè tulit, id ipsum tamen dissimulans sententiam roganti promptiùs, adhuc ob indignationem asseruit, articulationem secundum naturam esse, quum utrasque epomidas similes inveniret, quodque priùs vulnerati humeri quædam inflammatio ortum haberet. Quare perfusum aqua copiosa calida laborantem, affuso subinde oleo multo, jussit lanis rursus involutum similiter quiescere. Quum autem his factis nihil juvaretur, ego tertio die vocatus fum, qui conspiciens humerum dolore vacuum magis cavam epomidem habere, *tumenti* ob auctam inflammationem humeri affecti *epomide*, humerum qui secundum naturam se habere videbatur, sursum recessisse. Itaque concitatus ego tum hoc indicio, tum eò quod per congruentem curationem homo nihil levaretur, injectis sub inflammati humeri axillam digitis, in ipsa comitus brachii caput comperi. Verumtamen certioris dignotionis gratia, alterius quoque humeri alam inspexi. Quod verò in ea nullus ejusmodi tumor esset, brachium luxatum esse pronunciavi, & Medicos ignorasse, quòd alterius manus acromium avulsum fuisse minimè noviffent; deinde vulneratum humerum, ac si secundum naturam se haberet, comparaverit. Nobis autem discere licet, inquam, ex ægroto fcisfcitantibus, an alterius manus acromium aliquando plagam acceperit. Ille principio quid diceret non habebat, postea recordatus se quondam ex vehiculo decidentem, & vulneratum fuisse concessit, & facilè lana oleo inebriata tribus, aut quatuor diebus super idtam partem impofita laboris expertem evasisse. Sed quorsum hæc à me dicta sunt? quò demonstrem quantum dignitate inter se signa discrepent, quibus morborum manus cognitio proditur. Non enim posse manum affectam attollere, multis quoque aliis pluribus commune; Etenim tendones hic musculorum, etiam sæpenumero ipsi musculi scirrho, phlegmone, & præterea contusione, aut alia ruptione, vel etiam quibusdam ipsorum fibris abruptis, læsi ad sublimem manus elationem redduntur impotes. Has autem ob ipsas causas, imò non solùm per hoscе, verumetiam cæteros manus motus doloribus vexantur. Sinus verò epomidis ossi divulso quoque communis est. At rotundus, durusque in ala præter naturam tumor satis idoneum prolapsi humeri sig-

num est. Quare qui soli ipsi fidem habuerit, is nequaquàm abertraverit; quin & facillimam in eo dignotionem obtinet, quem solùm oportet extuberationem contingere, immissis in alam digitis, qua humeri caput evidenter agnoscetur. Sed musculorum affectus, quòd neque sursum humerum attollere queant, neque citrà dolorem movere, exercitatam rationem, summamque animadversionem exigunt. Incedit igitur horum *signorum* cognitio cum iis quæ tum maximis pollent viribus, tum cognitu facillimis, sive quis Empiricam, sive Rationalem Medendi artem profiteatur. Empiricus enim inspiciens quas syndromas, *aut concursus* vocitat, quæ sunt symptomatum acervationes, quum multoties eadem uno tempore spectaverit, peræque omnia meminit. Atque quum ex hac observatione multorum concursuum experientiam habeat, tunc indicium fecit, se nonnulla quidem in multis concursibus, quædam verò in uno solo symptomata conspexisse, sicque in rerum tum communium, tum propriarum speculationem venit, quam rem sequitur notitia signorum viribus discrepantium: Quod enim in multis quidem, aut omnibus concursibus conspectum est, longè iis cedit quæ in uno solo compareure; quod verò in paucis, minùs is cedit, ac præcipuè quod in duobus. Verumtamen quemadmodum & propria observavit & memoriæ prodidit Empiricus Medicus: ita & communia. Hæc etenim passim & ubique unà cum propriis observat quæcunque illis oboriuntur. Qui verò ratione nititur multò magis celeriúsque singulorum morborum signa comperit, & ubi propria sint, & ubi communia; nec velut Empiricus diuturnum tempus, imo nullum diem, horamve moratur. Speculatus enim brachium è propria regione excidisse & ad axillam invectum esse, primùm quidem quòd hîc contra naturam tumor appareat mente perpendit. Deinde verò quòd cavus epomidis locus sit, brachii capite priùs ipsi insidente exutus, in alæ regionem transiato. Prætereà quòd scapulæ cervix brachio incumbens manum sursum tolli prohibeat. Tum eriam quòd musculi vehementer extensi admodum doluerint, quum brachium ita movere præmoliuntur. Similiter quoque quòd quum ad costas partem affectam adducere tentant, eam vexari doloribus acciderit. Atque sic passim & ubique non modò quæ maximas vires sortiuntur, verumetiam & cætera *signa* noverit. Hac enim unà viâ cuncta inveniuntur; alterâ quîi ignorentur non facillimè, sed demonstratione comprehendimus. In ala namque brachii caput *magnam* vim habet, & facillimè *dignoscitur*: at musculorum affectus majorem inspectionem postulant. Veruntamen & ipsi utrique tum dignotionis facilitati, tum viribus tumoris axillæ cedentes, cadem speculatione artis peritis Medicis in cognitionem veniunt. Meritò igitur Hippocrates ante alia artis opera, hoc est, ante prænotionem, & curationem, morborum dignotionem (quam juniores significationem appellitant) similium ac dissimilium speculatione construi voluit. Meritò etiam & vi maximis, & dignotione facillimis; ad hæc etiamnum tertiò his passim & ubique cognitis, dignitate verò, & dignotionis facilitate cedentibus. His itaque præfatus, à quibus morborum dignotiones obeundæ sunt, hoc est, quod & per similia & dissimilia secundum

A χρῆς βεκτίονος, ὥστε μόνῳ γε αὐτῷ πιστεύσας ὀρθῶς ἀμαρτεῖν, ἢ μηδὲν ἐξ ῥᾴστου ἴσχειν τὴν διάγνωσιν ἐνδοιάσαι, ἐξ ἑνὸς μόνου εἰς τὴν μεγάλην διάπτωσιν ἐπιτήδειος γενόμενος τὸ ἔξοχον, ἢ φανεῖται ἐξαίφνης ἡ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος ἐκπεσοῦσα. Τὰ γὰρ τοῦ παλαι πάσχοντος, ὅσα δὲ μὴ τὰ ἀπτώτου, δύναται τὸν βραχίονα, μήτε ἀβιάστως κινεῖν, γυμνασμένης τε δεῖται λογισμοῦ, καὶ πολλῆς ἀκριβείας χρῄζει. συνεισέρχεται γὰρ μικρὸν καὶ τύπων ἡ γνῶσις τῆς μεγίστης τε διαφορᾶς ἕνεκα, καὶ ῥᾴστης γνωσθῆναι, ἐάν τ' ἐμπειρικῶς,

B ἐάν τε λογικῶς μεταχειρίζηταί τις τὴν τέχνην. ὃ τε γὰρ ἐμπειρικὸς, ὥσπερ συνδρόμους τινὰς ὑπ' αὐτῶν καλουμένους συνδρομὰς, αἵ τινές εἰσι συμπτώματων ἀθροίσματα, ὅταν πολλάκις θεάσῃ τὰ αὐτὰ καὶ ἓν καιρῷ ὁμοίως πάσχοντα, μεμνημένος, καταβέβληκεν ἐκ τῆς τηρήσεως τούτης πολλῶν συνδρομῶν ἐμπειρίαν ἔχειν, τοιαυτῶν δή τινων, ἃ τὰ μὲν ἐν πολλοῖς συνδρομαῖς ἐθεάσατο συμπτώματα ζώντων ἢ ἐν μιᾷ μόνῃ, καὶ ὅσα εἰς ἔννοιαν ἦλθε τῶν κοινῶν τε καὶ ἰδίων, ἃ πάλιν ἐπὶ γνῶσιν τῶν διωλυμῶν διαφορᾶς τε σημείων. ὁ μὲν

C γὰρ ἐν πολλοῖς ἅπαξ συνδρομῆς, ἢ πάσας πολὺ λείπει τῶν ἐν μιᾷ μόνῃ φαινόντων, ὃ ἦν ἐν ὀλίγοις, ἐλάττων τούτων, καὶ μάλιστα ὅ τῶν δύο μόνων. ὁμοίως δὲ, ὥσπερ καὶ τὰ ἰδίων ἐμάθετο τηρητικός τε καὶ μνημονευτικὸς ὁ ἐμπειρικὸς ἰατρὸς, ὅτε καὶ τὰ κοινῶν. Καὶ γὰρ τοῦτο, πολύτη τε καὶ πλήθους ἅμα τοῖς ἰδίοις ἐπήρτηνται, ὅσα μὴ ἐκείνοις γνώριμα. πολὺ δὲ μᾶλλόν τε καὶ ῥᾷδιον, ὁ ἐκ λόγου τὰ σημεῖων ἐκ τοῦ πάθους διαφορᾶς ποιησάμενος, ἐν ᾗ, ὡς τε ἴδιά, καὶ τὰ κοινὰ, μὴ ὅπερ

D χρόνου πολλοῦ ἀναμείνας, ὥσπερ ὁ ἐμπειρικὸς, ἀλλὰ μηδὲ μίαν ἡμέραν, ἢ ὥραν. Νοήσας γὰρ ἐκπεπλωκότα τὰ ἰδίας βραχίονα χώρας, ἢ πρὸς τῷ μασχάλιον ἐνειληθότα, ἐπειδὴ μὲ, ὡς ἐνθάδε φύσει ὄγκος φαίνεται, σπειροειδὲς δοὺς τόπον ἔσται τὰ φωτεινὸν ἐν αὐτῇ κεφαλῆς τὰ βραχίονος ἐξερημώσας, εἰς ὃ τὰ μασχάλιον χρεὼν μετοικήσας· φανεῖται δὴ καὶ ὡς ὁ τὰ ὠμοπλάτης αὐχὴν, ὃς ὑπακούσμους τὰ βραχίονι, αὐανθεὶς τὰ χρῆσιν καλύπτει, ὡς ὀδυνηρὸν σφοδρὰς οἱ μῦες, ἰσχυρὰς τεινόμενοι, κινεῖν ὕπως τὰ βραχίονα. φανεροὺς δὲ ὠσπόπους ἢ ὅτι πρῶτα τὰ πλησίον πρῶτον ὑπεχώρησε τὰ πεπονθὸς κῶλον, ὀδυνᾶσθαι συμβήσει. ὥστε ἢ ὕπως ἐσεσθαι πολύτη τε, ἢ πλήθους, ἢ μόνον τὰ μεγίστας ἔχοντα δυνάμεις, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα· ὅσα μιᾶς τὰ ὁδοῦ, πάντα διέλυσε), ὅσα τὰ ἑτέρας ἀγωνιῶντα τῆς μὲ ῥᾴστης διέρισκόμενα, ἀλλὰ καὶ ἐνδειξιν. ἢ γὰρ ἐν τῇ μασχάλῃ κεφαλὴ τὰ βραχίονος, ἐπιμάτιλα ἔχα τὰ δυνάμεις, ἢ ἧ τὰ μὲν ὅσα ὄγκου, ὅσα τὰ αὐτῆς θεωρείας, τοῖς τεχνικοῖς ἰατροῖς εἰς γνῶσιν ἔργῳ. εἰκότως δὴν Ἱπποκράτης ἐκέλευσε

F τὰς διαγνώσεις τὰ παθῶν, ἃς ἢ σημειώσεις ὀνομάζονται οἱ νεώτεροι, καὶ τὰ τὰ ὁμοίᾳ, καὶ ἀνομοίᾳ θεωρείαν ποιεῖσθαι, πρὸς τὰ ἄλλων τὰ τέχνης ἔργων, τοὐτέστι τὰ συγγνωσίν τε, καὶ θεραπείαν· εἰκότως δὲ ὅσα τὰ μεγίστων τε τὰ δυνάμεων, καὶ ῥᾴστων τὰ διαγνώσεως τὰ παθῶν, ἃς καὶ σημειώσεις ὀνομάζουσιν

φύσιν ἔχοιεν, ὁποῖά γε τοῦτα ὑπάρχει, μεταβαίνει καὶ τοῦτο ἐξῆς ῥῆσιν, ὅτι τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν, ὀνομασὶ λέγων.

A naturam se habentibus, qualia hæc sint, sequenti textu, ad eorum doctrinam prolatis his verbis deflectit.

Τῇ ἀκοῇ, ᾗ τῇ ἁφῇ, καὶ τῇ ὄψει, τὰ διαγνωστικὰ τῆς νοσημάτων σημεῖα καταλαμβάνεσθαι.

Auditu, tactu, & visu signa morborum diagnostica deprehendi.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ β'.

HIPPOCRATIS TEXTUS II.

Καὶ ἰδεῖν, καὶ ψηλαφᾶν, καὶ ἀκούσαι δεῖ.

B *Quæ & videre, & tangere, & audire decet.*

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τὸ διαγνωστικὸν τῆς παθῶν, μέρος τῆς τέχνης, πάντων πρώτων ἀσκεῖν ἀξιώσας, ὁπόσον τῆς ὁμοίους τε, καὶ ἀνομοίους ἐχόντων τοῦ σώματος τοὺς κάμνοντας, ὡς πρὸς ἕκαστα ὑγιαίνοντας· ἢ ὡς τὰ μὲν δεῖται καὶ μέγιστα, ἢ ῥᾷστα, τὰ δὲ σεμνῶς ἐξ αἰτίας γεγονότα)· νυνὶ μὲν ἤδη τὰ ζητούμενα δεῖται, καθάπερ ἔφην, διδάσκειν, λέγων, ἃ χρὴ ἰδεῖν, καὶ ψηλαφᾶν, ἢ ἀκούσαι δεῖ· ἰδεῖν μὲν δηλονότι τὰ ὀφθαλμῷ, ψηλαφᾶν δὲ τῇ ἁπαλῇ, ἀκούσαι δὲ τῇ ἀκουστῇ. Τὸ μὲν οὖν τοῦ προσώπου ἐν σχέσει τῇ πρωτογνωσικῷ γεγραμμένον, ἐστὶν ἰδεῖν, ῥῖνα μὲ ὀξεῖαν, ὀφθαλμοὺς κοίλους, καὶ κροτάφους συμπεπτωκότας· ψηλαφᾶν δὲ τῇ ἄκρων ψυχρῶν· ἰδεῖν δὲ ἅμα, καὶ ψηλαφᾶν, τὸ τοῦ προσώπου θέρμασιν, σκληρότητι, καὶ καρφαλέου, καὶ τεταμμένου· ἀκούσαι δὲ τῇ ἐν τοῖς ἑφεξῆς τοῦ βιβλίου εἰρημένων, παλμοῦ, καὶ βηχὸς, καὶ φύσου, καὶ λόφου, ἢ φθεγγομένου τε καὶ ἄνευ φύσης τοῦ κάμνοντος, ἤτοι τοῦ παραφερόντως, ἢ κληδόνα, ἢ βεμβηθόν, ἢ ὅ,τι τοιοῦτόν τι παῦρος ἐχούσης τῆς φωνῆς. Ἐν δὲ τοῖς τοῦ χειρουργίαν, ἰδεῖν μὲν ὅσον τὸ μελανόχρουα, τὰ ἐρυθραινόμενα, τὰ καθ' ὑπεναντίωσιν ἕτερον ἑκάστου τούτων ἢ τοῦ φύσιν χροιᾶς, ἢ φυσιοῦσθαι· καὶ ἄνευ τούτοις ἔτι καθάπερ ὅτι τὰ κατ' ὄμον ἀρθρίου, κυλίστητα μὲν ἐπωμίδος, ἀχρωμίου δὲ αἰθάσσειν ἰδεῖν ἐστι. Ψηλαφᾶν δὲ τῆς ἐν μασχάλῃ κεφαλῆς, ἀκούσαι δὲ τῇ γογγυσμῶν λόφων ἐν τοῦ κάμνοντος σώματι, καθάπερ ὅτι διάκρισις στυφτηρίου, πνεύματος ἐκφυσωμένου ἀνὰ ὃ πεσοῦμα.

Quum æquum censuerit artis partem Diagnosticam morborum *dignotioni dicatam* omnium primam per ea exerceri quæ in ægrotantis corpore tum similiter, tum dissimiliter afficiuntur, prout sanis conferuntur, & prout sunt quædam & maxima, & facillima, quædam cum ipsis necessariò noscuntur; nunc jam (quemadmodùm commentatus sum) quænam illa sint, his verbis docet *quæ & videre, & tangere, & audire decet.* Videre quidem licet, quæ sub visum; tangere, quæ sub tactum; & audire, quæ sub auditum cadunt. Enimverò quod de facie per initia Prognostici scriptum est, videre licet, nares acutas, oculos concavos, & collapsa tempora; tangere, aures frigidas; videre simul, & tangere cutim faciei duram, aridam, & obtentam; audire quæ in libri serie pronunciata sunt, sternutamentum, tussim, flatum, strepitum, aut loquentem præter naturam ægrotum, aut vocem cum delirio, aut stridulam, aut raucam, aut ejusmodi quopiam vitio affectam. In morbis ad Chirurgiam spectantibus cernere quidem licet quæ nigrescunt, quæ rubent, quæ quocunque modo naturalem suum colorem immutant, aut tuentur. Ad hæc etiamnum ut in humeri articulo epomidis quidem cavitatem, & acromii extensionem videre licet; caput verò in ala tangere; audire denique eos qui in laborantis corpore strepitus eduntur, quemadmodùm qui in thorace perforato, spiritu per vulnus efflante *strepitant.*

Περὶ τῆς ἕξωθεν αἰσθήσεων, ὄψεως, ἀκοῆς, ὀσφρήσεως, καὶ ἁφῆς. Περὶ δὲ τῆς ἔσωθεν, διανοίας, γνώμης, λόγου τοῦ ἐνδιαθέτου, δι' ὧν ὁκ ἂν τῆς αἰσθητῶν ὁμοιότητος, καὶ ἀνομοιότητος τὰ νοσήματα διαγνώσειε). τὰ αἰσθητὰ, τὰ ὄντα χρῶμα, χυλὸς, ἀτμὸς, φωνὴ, σκληρότης, μαλακότης, θερμότης, ψυχρότης, ἁπαλὴ ποιότης. Ὃ πάσαις ὑποβάλλειν τοῖς αἰσθήσεσιν τοῦ κρίσιν ὁρᾶν αὖθις μνήμης ἢ συναριθμήσεως, γνώμης ἔργον ἐστί). Ἡ ἡ γνώμη.

E De quinque sensibus externis, visu, auditu, gustu, odoratu, & tactu; de internis, intellectu, mente, ratione mente conceptâ, quibus sensilium similitudine ac dissimilitudine morbi dignoscuntur. Quid sensilia, quæ sunt color, sapor, odor, vox, durities, mollities, calor, frigus, tractabilis qualitas: cunctis sensibus rerum judicium subjicere, non citrà memoriam & enumerationem, mentis munus esse: Quid γνώμη.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ γ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS III.

Καὶ τῇ ὄψει, ᾗ τῇ ἁφῇ, καὶ τῇ ἀκοῇ, ᾗ τῇ ῥινὶ, ᾗ τῇ γλώσσῃ, ᾗ τῇ γνώμῃ δεῖν αἰσθέσθαι.

F *Quæ & visu, & tactu, & auditu, & naribus, & lingua, & mente sentire licet.*

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τῶν αἰσθήσεων ἁπασῶν τὴν γνώμην ἐφεξῆς ἔταξεν, ὅσαι δεῖ τὴν διάνοιαν, ἣν τε ᾗ νοῦν, ἢ φρένα, καὶ

Cum sensibus omnibus *externis* intellectum serie collocavit, hoc est, intelligentiam, quam & mentem, & animum vulgò, &

& rationem homines vocitant. Quia verò & in A voce quædam ratio est, propterea illam sejungentes Philosophi prædictam rationem mente conceptam appellant; quâ ratione rebus cognitis & consentanea, & repugnantia comprehenduntur; divisio quoque, & compositio, & resolutio, & demonstratio, & quæcumque sunt ejusmodi cætera. Cur verò narium, & linguæ sensuum seorsum priùs immemor, hoc in textu, *quæ & videre, & tangere, & audire licet*, postea horum quinque cum mente meminerit, decenter quæritur. Atque sanè & à multis nonnulla quidem absurda, memoriæ indigna; quædam verò probabilia, & commemoratione digna enarrata sunt, ducto hinc exordio. Hippocratem asserunt nobis præcepisse, ut ex eorum quæ sub sensus cadunt similitudine, ac dissimilitudine morborum dignotiones constitueremus. Sensilia verò propriè dicuntur quæ ad dignotionem non alias vires desiderant; sed soli quæ sensu fit, cognitioni subministrant. Atque hæc sensilia dici volunt, non tamen propriè ipsa appellatione quæ pluribus sensibus simul tum memoria, tum ratione quam compositam & C maximè contractam vocitant, dignotionem instituunt. Itaque colorem ex iis, quæ præcipua sensilia dicuntur, esse ferunt, quemadmodum saporem, odorem, vocem, præterea duritiem, mollitudinẽ, calorem, frigus, & uno nomine qualitates omnes tractabiles; neque verò malum, malum-punicum, neque pirum, neque aliam substantiam, totam sensu notam esse proferunt; sed, ut Plato dicebat, opinione cum sensu bruto, omniaque esse opinabilia; & propterea quædam plerunque in ipsorum dignotionibus decipi, quum vel colorem tantùm, vel figuram, vel D hæc ambo rei priùs conferenti consimilia conspiciant. Etenim mala, mala-punica, pira, uvas, nuces, juglandes, & alia multa cibaria, ex cera formata, priusquam & odore percipiantur, & gustentur, tanganturque, à veris non discrepantia videri. Qui verò cunctis præpollet sensibus, eum ipsorum usu falli minimè posse. Cunctis autem præpollere *sensibus* citra memoriam, & enumerationem difficile, & hanc neque sensus, neque memoriæ; sed cognitionis, hoc est, mentis munus esse. Quum igitur pronuntiavit Hippocrates, *quæ & videre, & tangere, & audire licet*, eum exempli authoritate ipsorum sensilium E mentionem feciſſe proferunt. Quum verò tum simpliciter, tum propriè à sensilibus digressus ad totam naturam transiit, jure tunc ipsum & sensus omnes, & cum ipsis mentem commemorasse, itaut universa oratio sit hujusmodi. Ad morborum dignotionem Medicum decet à similium, ac dissimilium inspectione auspicari, qui interdum simplicium duntaxat qualitatum, interdum omnium corporis partium comparationem efficiat; Enimverò hæc explicatio ratione non caret. Est & altera quædam hunc in modum. Hippocratem quum inquit, *quæ & videre, & tangere, & audire licet*, de Medico sermonem feciſſe proferunt; quum verò quæ sequuntur, pronuntiat, *quæ autem visa, audita, tacta, odoratu, gustu, & mente sentire licet*, ad ægrotantem ipsum orationem conflexisse, ut Medicus dignotionem investiget non solùm ex iis quæ ipse, sed & ex iis, quæ æger videt, tãgit, audit, odoratur, gustat; & mente afficitur dum sapit, aut

ὁ λόγον καιτοὶ οἱ ἀνθρωποι καλοῦσιν. ἐπειὴ δὲ τὸ φωνῶ ὅτι τὸς λόγος, ἀφορίζοντες οὖν τῶτον τὸ συνειρημένον λόγον οἱ φιλόσοφοι, καλοῦσιν ἐνδιάθετον, ᾧ λόγῳ, ἅ τε ἀκολουθα, ὁ τὰ μερόνυμα γινωσκομένους ἐμνημονεύσθαι, καὶ διαίρεσις, ὁ συνάθροισις, ὁ ἀπόδειξις, τοῦ τοιαῦτα. Ἀλλ' ὅ γε ἡμῖν φίνων, ὁ τὸ γλώττης αἰσθητὸν, ἰδίᾳ προτερον ὑ μνημονεύσας ὧν ὅ φησι, ἃ δὲ ἰδεῖν, δ ἀκοῦσαι, ὁ ἀκουσὰ ὅτι, ἐξῆς τὸ πέντε μὴ τὸ γνώμης ἐμνημόνευτον, εὐθὺς ἐζήτησ. Καὶ δὴ ὁ λέγειν πολλοῖς, τὰ μὲν ἀπιθανα ὁ αὐάξια μνήμης, τὰ δὲ πιθανὰ, ὁ μνήμης ἄξια, τὸ ἀρχὴν B ποιησαμένους ἐνθένδε. Τὸν Ἱπποκράτην φασὶ κελεύειν ἡμᾶς, ὅσ ὁμοιότητος ποιεῖσθ τὰ παθῶν, οὕτ ὁμοιότητος τὸ, ὁ αὖ ἀνομοιότητος τῆς αἰσθητῶν. Αἰσθητὰ δὲ, κυρίως λέγεσθ, τὰ μὴ δεόμενα διανοίας ἑτέρας εἰς γνῶσιν, ἀλλ' ἔρκου ὑμνα μόνη τῇ ὄψει τ αἰσθήσεως γνώσι· ὑ κυρίως δ' ὅμως λέγεσθ, ὁ αὐτὰ τῇ τοιαῦτα θεωρημένα αἰσθητὰ, τὰ ὄψει πλείονων αἰσθήσεων, ἅμα μνήμη τε, ὁ ᾧ καλουμένῳ συνέσεσι τε ἅμα ὁ κεφαλαιωτάτῳ τῷ λόγῳ, τῇ ὄψει γνῶσιν ἔχοντα. Τὸ μὲν χρῶμα τ κυρίων λεγομένων αἰσθητῶν ἐστ, καθάπερ τ χυλόν, ὁ τ ἀτμὸν, ὁ τ φωνὴν, ὁ σύστασ τ σκληρότητα, καὶ μαλακότητα, ὁ θερμότητά τε, ὁ ψυχρότητα, ὁ συνελόντα φάναι, τὰς οὐσίας ἁπάσας ποιότητας· ὅτε δὲ μᾶλλον, οὔτε ῥοιὰς, ὅτε ἄπιον, ὅτε ἄλλου οὐσίας φασὶ τὸν αἰσθητῇ γνωρίζειν· ἀλλ' ὡς ὁ Πλάτων ἔλεγε, δόξῃ, μετ' αἰσθήσεως ἀλόγου· δοξαστὰ δ' τὰ πρῶτα ἐστ, ὁ δόξ τοῦτό γέ που σφάλλεσθ πολλάκις ὁ τ Δημόκριτον αὐτὸν ἐνίοις, ὅταν μὴ τὸ χρῶμα μόνον, ἢ σχῆμα, ἢ ἅπαξ τῶν τοιαύτων διάπαντ τῆς ὄψεως πλήσια ᾖ φέρεσθαι φέρηται. Καὶ γὰρ μῆλα, D ὁ ῥοιὰς, ὁ ἄπια, ὁ καρύδας, ὁ κάρυα, καὶ ἄλλα πολλὰ φαίνεσθ σιτία πεπλασμένων οὐκ ὀνεῖδ, πρὶν ὀσμῆσαι δαῦναί τε, ὁ γεύσασθαι, ὁ ἁψασθαι τοῖς ὀδοντισὶ ἀποδηλάκησαι· πάσας σὶ δὴ πᾶσ ταῖς αἰσθήσεσι ἐξαπατᾶσθαι τὸ χρῆσιν αὐτῶν, μὴ διώλασθ σφαλῆναι. Ὃ δ' τὰ πάσας ἐξαπατᾶλλειν οὐκ αἴσθ μνήμης, ὁ συνεκθιμήσεως, ὁ ταῦτ' ἔστε αἰσθήσεως, ὅτε μνήμης, ἀλλὰ τ γνώμης ἔργον ἐστ, ταῦτ τ ὀξυνοίας. Ὀνομάζοισι δ' τ συνεκθίμησιν, ὑχ ὅτως μόνον, ἀλλὰ ὃ συλλογισμὸν, ὅτε μὲν οὖν εἶπεν Ἱπποκράτης, ἃ ᾗ ἰδεῖν, ᾗ ἀκοῦσαι, ᾗ ἀκουσὰ ὅτι, ὡς ἐν παραδείγματος μοίρᾳ μνημονεῦσαί φασι τ αἰσθητῶν αὐτῶν· ὁπότε δὲ ἐπεξαρίσας τ ἁπλῶς τε ᾗ κυρίως αἰσθητῶν, ὅτι τὰς ὅλας E ὐσίας μετέβη, θεωπιόντας αὐτὸν ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι τ αἰσθήσεων ἁπασῶν, καὶ τοῦ αὐτὰς, γνώμης μεμνῆσθαι, ὡς ἐστ τὸν ὅλον λόγον εἶπεν ἐρέσθ. Θεωπικὸς τ ἰατρὸν τῆς τῆς παθῶν διαγνώσεως, ἀπὸ τῆς τ ἐμοίου τε, ὁ ἀνομοίου θεωρίας, ἐνίοτε μὲν, ὅτι μόνων τῆς ἁπλῆς ποιοτήτων, πολλῶν τῶν ἀναμίξαι, ἐνίοτε δὲ, ὅλων τῆς ὁμοιομερῶν. ἔστι μὲν γὰ ἥδε ἡ ἐξέτησις οὐκ ἄλογος· ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα τις ἐπιδεῖ. Τὸν Ἱπποκράτην φασὶν, ὁπότε μὲν εἶπεν, ἃ καὶ ἰδεῖν, ᾗ ἀκοῦσαι, ᾗ ἀκουσὰ ὅτι· ὅτι τῇ ἰδόντ πεπίσθαι τὸν λόγον· Οπότε δὲ ἐφεξῆς τῆς δὲ φησι, ἃ καὶ ὄψει, καὶ τῇ ἀκοῇ, ᾗ τῇ ἁφῇ, ᾗ τῇ ῥινὶ, ᾗ τῇ γλώσσῃ, καὶ τῇ γνώμῃ ὅτ αἰσθέσθαι, ὅτι τὰ κάμνοντος αὐτὸ γεγονέναι τὸν λόγον. ἵνα μὲν μόνον, ὃς ὧν αὐτὸς ὁ ἰατρὸς, ἀλλὰ καὶ ὃς ὧν ὁ κάμνων ὁρᾷ, καὶ ἀπτεται, καὶ ἀκούει, καὶ ὀσφραίνεσθαι, καὶ γεύεται, καὶ τῇ γνώμῃ ἀφικνεῖται, κατάμαθ', ἢ αἰσθάνεσθ', ἢ ἀφ'γνωσις γί-

νηται. Ὃ γὰρ ἐν τῇ γνώμῃ τῶν κάμνοντος ἀφελεῖσθαί τι τὸ ἰα- A
τρεῖον, ἐν τῷ αἰσθάνεσθαι αὐτὸν, ἢ καταμοεῖν, γινώσκει. Τιθὲς δὲ
ὅ μὲν, ἁ ψυχὴ ἐν τῇ ὄψει, ἢ τῇ ἀκοῇ, ἢ τῇ ῥινὶ, ἢ τῇ γλώσ-
σῃ, λελεχθαι φασὶν ὅτι ὁ κάμνοντος αὐτὸς. Ὃ δὲ, ἢ τῇ γνώ-
μῃ, ὡσὶ τὰ ἰατρεῖα· τὰ γὰρ τοῦτο γνώμιμα, ἢ ὄμματα
ὁρᾷ, ἢ ἀκούῃ, ἢ ἅπτει, ἢ ὀσμᾶται, ἢ γεύεται. συμβαίνειν δὲ
τι καὶ ἰατρῷ, ἅτε αὐτὸ γεύσεως τυχόντος ὡσὶ τὸ κάμνοντος, ὥσπερ ἐν τῷ νόσῳ· ἐὰν μὲν γὰρ ἅπαντα αὐτῷ φαίνη-
ται γλυκύπικρα, καθάπερ τοῖς ἰκτεριῶσι, χολῆς ἐμπε-
πτωκυίας τῷ γλώσσῃ· ἐὰν δὲ ἁλυκά, ὀλέγματος ἁλυκοῦ· ἐὰν
δὲ ὀξέα, αὐτὸ ὀξέος· ὅτω δὲ τὸ ἰδίως ἱδρῶτος ἐνίοτε προῤ-
ῥυέντος εἰς τὸ στόμα, τὸ ποιότητος αἰσθάνεσθαι φασὶ τὸ κάμνοντα. B
Τοῖς δὲ τοῦτο τὸ εἶδος ἐπιγινομένοις ἐνδυνοῦσι τὰ δοκεῖ, τὸ προσ-
λελεῖφθαι τὸ ἰσορροπίην τὸ ἰατροῦ, καθ' ὃν χρόνον οὗτοι θερ-
μὰ· ἢ γὰρ ὅτι ἀξιοχρεμμάτων, ἢ ὄρων, ἢ πτυέλων, ἐλ-
λοῦντα, ἢ αὐτῆς τῆς τοῦ κάμνοντος εὐαισθησίης, χρῆσθαι τῇ τὸ ὁσ-
φρήσιος αἰσθήσει, καὶ τὸ σημείωσιν. ἐγγραφὴ δέ, ὡσὶτω πα-
ραλελεῖφθαι φαίνω τοῦτο τὸ βιβλίου γεγράφου, κεῖται καὶ ἐν ἄλλοις
πολλοῖς τῶν πολλοῖς βιβλίοις Ἱπποκράτους τε, καὶ τὸ ἄλλων ὁμοί-
ως σύγγραμμα, τὰ μὲν ἡμιτριτημόρια φάμενοι, τὰ δὲ παραλελειμ-
μένα. Καὶ μὲν καὶ τοιαῦτα ἐξήγησιν ἔγραψαν τινες· οὐ δὲ C
αὐτὸ σημαίνεσθαι φασιν ἐκ τῆ φάσεως, καὶ ἰδεῖν, καὶ ὑγιαίνειν, ὃ ἀκού-
σαι ὅτι, ὃ καὶ τὸ ὄψει, καὶ τῇ ἀκοῇ, καὶ τῇ ἁφῇ ὅτιν αἰσθάνεσθαι.
ἰδεῖν μὲν γὰρ ὅτι, καὶ ὑγιαίνειν, καὶ ἀκούειν μὴ παραλαμβάνω-
σαι, αἰσθάνεσθαι δὲ οἰκείτ μὴ παραλαμβάνοντα. ἔτι δὲ καὶ τοιοῦτόν τι
αἰσθάνεσθαι ἐξήγησις τῶ Σωμίου τῶ Σπαϊνοῦ, ὃς δὲ τῶ Κοίντου
μαθητὴς Ἡφαιστίωνος, αὐτὸν μεθηρμήνευται, τῶ Σπεύσιππον ἀσπα-
ζόμενος φιλοσοφίαν· ἀλλ' ὃ λέγουσιν ὅτι τοιοῦτον. Τὸ μὲν
ἕτερον μέρος τῶ ῥήσιος, ὅτι τῶ ὄψεις μόνου διδάσκει ὄψι
παραλαμβάνειν, ἐξ ὧν αἱ σημειώσεις ἡμῖν γίνονται· ὃ δὲ D
δεύτερον, ὅτι τῶ κατ' αὐτὸ διακριβωθῆναι τι, καὶ πιστοῦ, ὡς
εἰ καὶ ὕστερ ἐγένετο, μεθοπίκε ποιεῖσθαι τὰς διαγνώσεις,
ἀπὸ τῶ ὁμοίων τι, καὶ ἀνομοίων τοῖς καὶ φύσιν, ὧν ὧν τῶ κά-
μνοντος σώματι φαινομένων. Ταῦτα δὲ, ἢ τὰ αἰσθητὰ καὶ φαι-
νόμενα αὐτοῖς ἀεὶ ὅτε μεθηδεύει, ἢ μεθήκουσιν, ἢ ὅλως μεθηδεύ-
ετο κατὰ τινα τῶ αἰσθήσεων, ἀλλ' ἃ καλοῖς τε καταληπτικῶς τῶ
αἰσθήσεων ἠδύνατο ἐκάστη καὶ τῇ γνώμῃ. συγκεχωρήκασι γὰρ φά-
σει τῇ τῶ αἰσθέσεως φωνῇ τῶ Ἱπποκράτους, καὶ τὸ γνώμης. καὶ
τίνων ἐν τῷ προφέρε μέρῃ τῶ ῥήσεως, ἑνός, ἢ καὶ δυοῖν ἅτυχε E
μνημονεύσας, ὅλων γὰρ τὸ γήρος ἀμπὼν ὧν μεθεδείλωσεν ἐν-
εδείξατο· καὶ διὰ τὸ δεύτερον μέρος τῶ ῥήσεως, ἁπασῶν ἐμνη-
μόνευσε μὴ τῆς γνώμης, ἀσφαλῆ καὶ βέβαιον τὸν ἀπό-
φασιν ποιούμενος, ἐπειδὴ πάσαις ἁπαρχὴ κοινὸν, ὃ κατα-
ληπτικῶς τῶ κεκριμένων ἀπομάσσασθαι τας ἰδέας· ἐπεὶ
δὲ, ὅπερ προέφημεν, ἐπερξα, δῆλόν τε ὅτοι πῆναι ὡς
εἴρηται πᾶσιν εἰς τὸ μὴ δοκεῖν τῶ Ἱπποκράτου πολλάκις
εἰρηκέναι περὶ τῶ αὐτῶ, ἐμοὶ μὲν ἤδη κρεῖσσ ὅπῃ τὰ στοι-
χῆ μετέρχεσθαι, εἰ δὲ τῶν δόξαν τῶ εἰρημένων ἀρίστων
σκεψαμένῳ ἀρήκειν· μέμνημαι δὲ καὶ περὶ τῶ ὃ γνώμης F
ὀνόματος εἰπὼν ὡς ὅπῃ τῶ παλαιοῦ, ἐν ὅσῳ ὅτι ὧ δξιονίας,
εἴτε καὶ ἐπιπόνως ἐλέγετο. πολλῶν δὲ ὄντων εἰς τοῦτο μάρτυ-
ρειῶν, ὀλίγα παρεθήσομεν. Κελτίας μὲν, ἐν τῷ προοίτε
ἀφορισμῷ ὧδε γράφῃ· μήτε ἃ ὧν ἄλλα σώματα αἰσθάνε-
σθαι ἃ τῇ γνώμῃ γινώσκῃ. ὁ πάλιν γινώσκουσιν οἱ ἀν-
θρωποι, εἴτις μὲν ὑγιαίνῃ τῇ γνώμῃ, ἢ ἐν ὁμιλίαν προ-
τέρᾳ· εἰ δ' αὐτὸς ἀσκήσειας ὅπως γνώμην ἢ, ἐχοιὸς, ἥκιστα

delirat: Nam ex ægrotantis mente Medicum ad dignotionem juvari, quòd is æger deliret aut sapiat cognoscitur. Nonnulli hunc textum, *quæ visu, tactu, auditu, naribus, & lingua*, de ipso ægroto, hunc autem, *& mente*, de Medico pronunciatum esse augurantur. Ex iis enim quæ decumbens videt, audit, tangit, odoratur, & gustat, Medici mentem aliquid ratiocinari de laborantis gustu, quemadmodùm & de morbo conjicere: Nam si *ægro* ipsi gustanti amara omnia videantur, veluti ictero laborantibus, linguam bile saturatam esse; si salsa, pituita salsa; si acida, ipsa acida. Sic & ægrum dicunt sui sudoris interdum in ea diffluentis qualitatem sentire. Hoc pacto explicantibus adversari videtur, quod odoratum Medici præterierit, etiamsi ipso ad multa utatur. Etenim ex dejectionibus, urinis. sputis, ulceribus, & ipsa laborantis respiratione, odoratus sensu ad dignotionem utitur. At sorte datur hunc à Librario prætermissum, sicut & alia multa, quæ in multis & Hippocratis, & aliorum libris partim omissa, partim evidenter depravata comperiuntur. Quinetiam ejusmodi explicationem quidam scripserunt, qui non idem his verbis significari profitentur, *quæ videre, tangere, & audire licet*, ac illis, *visu, auditu, & tactu sentiuntur*. Videre namque licet, tangere, & audire, re minimè comprehensa; sentire verò citrà comprehensionem non item. At hujusmodi sensus explicatio Semii est Stoici; quam propterea admisit Ephicianus Quinti discipulus qui Stoicam Philosophiam sectatus est. Verùm quod profertur, est ejusmodi. Altera quidem pars textûs de solo docet rerum genere, ex quibus dignotiones oriuntur; altera verò de eo quod per se accuratè discussum & exploratum est; ac si ita scripserat. Decebat constitui dignotiones tum à similibus, tum dissimilibus rei secundum naturam existentis, quæ in ægrotantis corpore conspiciuntur. Hæc autem sunt & quæ sub sensus cadunt, & ex iis ipsis non quæ pravè videntur, aut pravè audiuntur, aut omnino aliquo sensu pravè sentiuntur; sed quæ probè & singulorum sensuum comprehensione, & mente percipiuntur; abusum verò Hippocratem fuisse dicunt vocabulo, *sentiuntur*, de mente verba facientem: ac proinde in prima sententiæ parte unius *sensus*, vel duorum fuisse memorem. Universum enim eorum genus sub exemplo demonstravit. In secunda verò textus parte omnium sensuum cum mente meminisse, quò solidam & exploratam enunciationem redderet: Nam commune est omnibus comprehensione objectorum species excipere. Sed quum quod pollicitus sum, præstiterim, & quæ à nonnullis appositè dicta sunt, ad hoc attulerim, ne videretur Hippocrates eadem sæpius pronunciasse; jam opportunum mihi quidem tempus est orationis seriem sectari; tibi verò superiores sententias scrutato omnium optimam eligere. Meminit autem *γνώμης* vocabulum accepisse, ut apud Veteres, quod idem atque mens sive etiam intelligentia significat. Quum igitur ad hoc multa sint testimonia, pauca in medium proferam. Critias in primo Aphorismo hæc scribit. *Nec quæ reliquo corpore, nec quæ mente intelligit.* Et iterum; *Homines an sanus aliquis sit mente cognoscunt.* Et in priore de Colloquiis libro; *Si ipse exercitatus ita fuisses, ut tua mente valeres, minime*

fic ab ipſo tibi injuria fieret. Et in eodem ſæpenumero, & in ſecundo colloquiorum, *Γνάθωνος* mentionem fecit, ſenſibus ipſam in diviſione opponens. Quemadmodum & Antipho in primo de Veritate. Ratione qui hæc novit, nequaquàm ipſe longitudinem viſu cernit, neque qui longitudinem novit, abſque mente novit. Etenim omnibus hominibus tum per corporis ſanitatem, tum per morbum, atque cætera omnia mens imperat. Et Plato ut in primo ſæpe; ita in quinto de Republica immoratus eſt. Itaque hujus intelligentiam ut cognoſcentis mentem, ita & opinantis opinionem eſſe rectè dicimus. Et Lyſias in Polyuchum: Ille namque in omnibus rebus quæ ſua uſus mente pro noſtro populo geſſit, multorum bonorum civitati cauſa fuiſſe videbitur & plurimis incommodis hoſtes affeciſſe. Æſchines quoque Socraticus in Miltiade, & Hyperides in Dioclem, & alii Rhetores, Medici, atque Poëtæ, quorum omnium meminiſſe ſupervacaneum eſt, eadem ſignificatione id vocabulum uſurparunt.

A αὐ ὕπος ἴσαν αὐτεῖ αὖ ἀδικηθείης, ᾗ πολλάκις ἐν ᾧ αὐτῷ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶ ὁμιλιῶ, ἀντιθεμαρὰ τῆ αἰσθήσει τὼ γνώμεω, πολλάκις εἴρηκεν· ὥσπερ καὶ ὁ Ἀντιφῶν ἐν τῷ περὶ τῆς ἀληθείας, ἐν τῷ λόγῳ ζῶπα δε γοὺ, εἰς ἕτε ὀφθὲν αὐτῷ οὐτέων ὅλῃ ὁρᾷ μακρότητα, ὑτέων γνώμεν γινώσκῃ, ὁ μακρότητα γινώσκων. ᾗ πᾶσι γὰ αἰ ἰδέαπιες, ἡ γνώμη τ σώματος ἡγεῖται ἐ εἰς ὑγιάῃε, ᾗ νόσου, ᾗ τἄ ἄλλα πλέπα. ᾗ ὡς ὁ Πλάτων θεὸς θεῶπον ἐν ἄλλοις τε ἐ κ ὄ ἑ. ἐ πολιτείας. ὑκοῦ ζύτου μὴν τ διφάνειαν, ὡς γινώσκοντος. γνώμεω αὖ ὀρᾶτὼς φαιῶν εἶ), ᾗ ὃ δόξαπος, δόξαν, Καὶ B Λυσίας κ Πολύχου· ὁ μὲν γὰ ἅπα τὴ ἑαυ γνώμη χρώμενος, ὥσῤ ᾗ ἡμετέρου πλήθους ἐ φαιῆς, πάντα τοῦ φανήσεται, πολλὰ μὲν ᾗ ἀγαθὰ αὐτοῖς τῇ πόλῃ ξυμφώμενος, πλεῖσα δὲ καὶ ἀλγεπα ζοῖς πολεμίοις ἐργασάμενος. καὶ Αἰσχίνης δὲ κ Σωκρατικὸς ἐν τῷ Μιλπιάδῃ, κ ὁ αὖθ σημαινόμενον κέχρηται τοῦ ὀνόματι, ᾗ Υπερείδης, ἐν τῷ κατ' αὖθ Διοκλείους, καὶ ἄλλοι ῥήτορές τε, ἐ ἰαροί, ᾗ ποιπαί· ὥσπὸν δὲ πλήτων μνημονεύειν.

Huc uſque Libri percurrit Proœmium. Utrum animæ facultates duæ ſint quibus objecta dignoſcuntur Senſus, & Mens, quas conſtituit Hippocrates, Memoriam addidit Galenus. Quidam adjiciunt Intelligentiam, Rationem, Judicium, & Conſilium. Quid Memoria? Opiniones cum Authorum mente interire. Suam quiſque Sectam primariam eſſe vult. In Artis operibus decet Medicum ab affectûs dignotione exordium ducere, ſimilium & diſſimilium inſpectione, & ſenſu, & perceptorum mente comparatione. Quæ ſit inter idem ac ſimile differentia. Eorumdem & ſimiles obſervationes eſſe faciendas, pathognomonicas, prognoſticas, & therapeuticas. Diſſimilia multa.

C

Ἀχρὶ δεῦρο ὁ βιβλίου πρεοίμιον διεξέρχεται. πότερον αἱ ᾗ ψυχῆς δυνάμεις ὧσι δύο ἀφ' ὧν τὸ ξυνκειμένων, ἢ αἴσθησις, ᾗ γνώμη, ἃς τέθεικεν Ἱπποκράτης. Μνήμην πρεσθέθεικεν ὁ Γαληνός. Ἔνιοι πρεσθέκασι τὴν βουλήν, καὶ τὸν λόγον, καὶ κρίσιν, καὶ πρόνοιαν. Τίνα ἡ μνήμη; Ταῖς δόξαις μᾶ τῶ αὐτῶν γνώμης διεφθάρθαι. Ἕκαστος τ ἑαυ αἵρεσιν πρόπιον εἶ) θέλῃ· πρόσκει τ ἰαῖον τέχνης ἀπὸ τῆς ἀφ' ὧν ὁμοίων καὶ ἀνομοίων θεωρείας, τῇ αἰσθήσει ᾗ γνώμῃ, ᾗ συγκεκλεκμένων παραβολῇ. Τί διαφέρει τὸ ὅμοιον τῷ αὐτῷ; Ταὐτὸν ᾗ ὁμοίων τηρήσεων ποιπέας εἶ) ταὐ παθογνωμονικάς, καὶ προγνωσικάς, ᾗ θεραπευτικάς. Τὰ ἀνόμοια πλεῖσα.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS IV.

Quæ, & quibus cognoſcuntur, omnibus datur cognoſcere.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ δ'.

Α, Καὶ οἷς γινωσκόμενα, πᾶσίν ὅσι γνῶναι.

GALENI COMMENTARIUS.

E

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

Quæritur & hîc decenter quænam ſint aliæ præter ſenſum & mentem facultates à natura nobis conceſſæ, quibus exteriora objecta dignoſcuntur. Quod enim non omnes enumeraverit, ita intulit; *Quæ cognoſcuntur, omnibus datur cognoſcere.* Quamobrem nunc ipſum ita pronunciare dicimus, & ſanè explicabimus, quidam imprimis præfatis & ad quæ deinceps dicenda ſunt neceſſarium, & jam à multis veteribus proditum, quibus placet nullam eſſe opinionem, quam Sectarum Authores Philoſophi videntur inveniſſe, quæcunque verò prioribus ſeculis ſæpe tradita ſunt, unà cùm aliorum mente interiiſſe. Non tamen Pyrrhoniam Sectam, aut Academicam, aut Stoïcam, aut Peripateticam, aut quamvis aliam poſt Hippocratem ortum habuiſſe cenſet quiſquis rerum ipſarum opinione accenditur, quum ipſi Pyrrhonei ad veteſtiſſimos viros primariam ſuam Sectam referant. Quocirca veriſimile eſt Hippocratis temporibus, imò verò, non veriſimile; ſed neceſſa-

F

Ζητῆται καὶ ζῶδα πρεσκάντος, ἵνες ποτέ εἰσιν ἄλλαι δυνάμεις, πρὸ τε τῶν αἰσθήσιν, ᾗ τῶν γνώμεων, ἵναὐ τῆς φύσεως ἡμῖν δεδομέναι, ᾗ γινώσκομεν ἕτ' ὄντος ἀνοκειμένων. ὡς γὰρ οὐκ εἰρηκὼς ἁπάντας, οὕτως ἐπιλέγει, γινωσκόμενα πᾶσίν ὅσι γνῶναι. ᾗ φημὶ τοιγὰν αὖθν οὕτως εἰπὼν νομίζω, καὶ δὴ φράσω, πρῶτόν τι πρότερον, αἰτίαν ἐρῶ τὰ μέλλοντα λεχθήσεσθαι, πολλοῖς ἤδη καὶ ἕτ' παλαιῶν εἰρημένον, οἷς αἵρεσιν μηδεμίαν εἶ) δόξαν, ἣν οἱ τὰς αἱρέσεις συνιστάμενοι φιλόσοφοι δοκοῦσιν εὑρηκέναι, πλὴν δὲ τὰ εἰρημένα τῶν πρόσθεν χρόνῳ πολλάκις, ἅμα τῇ ἕτ' ἄλλων γνώμῃ διέφθαρται. μὴ μέντοι δόκει τῶν Πυῤῥωνείαν αἵρεσιν, ἢ Ἀκαδημικὴν, ἢ Στωϊκὴν ἢ Περιπατητικὴν, ἢ τινα ἄλλην, ὕστερον Ἱπποκράτους γενομένην, τῇ ἕτ' πρεγμάτων αὐτῶν ἐξεταζόμενον δόξῃ· αὐτοῖ γὰν οἱ ᾗ Πυῤῥώνος, εἰς παλαιοτάτους ἀνδρας ἀναφέρουσι τὸν ἑαυτῶν πρόσκεσιν. εἰκὸς δὲ καὶ Ἱπποκράτην, μᾶλλον δὲ οὐκ εἰκὸς, ἀλλ' ἀναγ-

κῆσον, ἀμφισβητεῖν ἀλλήλοις δεῖ πάντα, ἀλλὰ τὸ φαινόμενον κριτηρίου, τοῖς μὲν μανθάνειν ἔτι λέγοντας ἱκανοῦσιν, καθάπερ ὑπέλαβον οἱ Πυρρώνειοι, δεῖ δὲ πᾶν ἀφανὲς μάτην. ἐνίοις δὲ τοῦτο μὲν ἀπιστεῖν νομίζειν, καὶ ἄλλοθι ἔτι· ὃ δὲ φερόμενον δὲ τοῦτο, νοεῖ ὁρᾶν, ἢ νοεῖ ἀκούειν, ἃ δὲ ἄλλα, καφὰ, ἢ τυφλά· ἴσασι δὲ ἀμφότερα φύσει κεῖσθαι τεθνᾶσι, τὸ μὲν ἀφανῶν τὸ ἀφανῆ, τὸ δὲ γνωτῶν τὸν νοεῖσθαι· δοκεῖ δὲ θεὸς τοῦτας, καὶ ἄλλας ψυχὰς ἡμῖν δυνάμεις ἔτι νομίζειν, ὅπως οἷόν ἀπὸν ἐκφύγῃ τὸ ἐπήρειαν ὁ Ἱπποκράτης, αὖθις μὲν ἐμεμάνθυσε δυοῖν δεῖν ἴδιος δυνάμεσιν, ἀφανῆσιάς τε, ἢ ἀμφοῖας, αἷς ἴστε καὶ ἀφ' πάντες ὑπέδειξεν ἡμῖν ἔχειν κριτήρια τῆς γνώσεως· ἔνεκα δὲ τοῦ ἐφ' ὧν, τοῦ λόγου θεσπέσιος, ἃ δὴ οἷς γνωσκόμενα πᾶσι δυνατὸν ὅτι γράψαι. τινὲς μὲν οἴονται, τὸ μὲν νοεῖν, ἄλλης ἔτι φύσεως, τὸ δὲ ἀφανὲς ἄλλης, τὸ δὲ ἐνδέχεσθαι ὀνομάζομεν λόγον ἄλλης, ἢ τοῦτον δὲ πλείοσις ὁρισι δυνάμεις. Εμοὶ δὲ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγου βιβλίοις δέδεικται τρεῖς ἔτι ταῖς πάσαις ἐν ἡμῖν δυνάμεις, αἷς χρώμεθα τρεῖς τε ταῖς τοῦ τεχνᾶν συσπάσεις ὧν τοῦ βιβλίων αἰσθήσιν τε, καὶ νοεῖν, ἢ μνήμην. ἀλλὰ τὸ μὲν μνήμην ἐπιτίθεσθαί τε, καὶ φυλάττειν ἐν αὐτῇ, τὰ γνωσθέντα δὲ αἰσθήσεως, καὶ νοεῖν, ἔμειόν τι τοῦ διρημένων αὐτὸς ὕστερον, ὅτι αὐτῶν διέξοδον ἐκάστου πρᾶγματος φύσιν· εἰς δὲ τὸ τοῦ ζητουμένων διρεῖν τε, καὶ κρίσιν, αἴσθησίν τε, καὶ νοεῖν, ἡμῖν ὑπαρχειν φύσει. Αλλ' ὅτερον γέ μὲν πρὸς τοῦτων αὖπαν ὁ λόγος ἢ, συζυγῆ τις, ἄλλῳ μὲν δυνάμει ἔτι τὸ νοήσως, ὑστερημένοισι δὲ τοῦ λόγου, καὶ νεῦ πάλιν ἄλλῳ, εἰ βούλοιτ', τοῦ νοεῖν ἐς τῆς Αμφοίας, ὀρνιθοῦ τοῦτο πρὸς αὖθις, ἃς ἐναργῶς ἄπεστις αἰσθησει Αμφικτίονι ἐς μῶλον ἐκ μέσσιλον, ἢ ταφυλεῖ, καὶ ἄλλα σώματα ἐαυτοῖσιν, εἴτε Αμφ' μιᾶς δυνάμεως ψυχικῆς, εἴτε ἀμφ' δυοῖν, ἢ τριοῖν, ἢ πλειόνων ἢ διάφορος αὖπαν γίνεσθαι. πεπεισμένοι δὲ εἶσιν ὡσαύτως ἄπεστις οἱ αὐδεσποτοι, καὶ κίνησιν εἶναί τε, ἐς ἔστιν, ἐς σημεῖον, αὖθις τε τοῦτα τὰ θεωρημένα, καὶ νοεῖν, ἐς μνήμην, ἢ θεωρεῖσιν, ἃ θεὸς ἄλλοις πολλοῖς αἰκατέπειν ἐπιχείρησιν Ασκληπιάδης, ὡς ὄκ ὄντα. Τούτων δῶν μοι θεωρημένων, τάδε νομίζω, ἐφ' θεὸς γέγραπται, ὅ, τινος ἕνεκα, ὅτι τελοῦσι τὸ θιδασκαλίας, ὁ Ἱπποκράτης, αὐταρκως μεμνημένης, θεσπέσιαν· ἃ δὲ εἷς γνωσκόμενα, ἄπασίν ὅστιν γνῶναι. Σχεδὸν μὲν θεσπέσιος τὸ ἰατρὸν τοῦ ἔργων ὁ τέχνης ἀπὸ τὸ Αμφικτίονος τοῦ παθῶν, ἐφ' ἐκάλεσε τὰ τοῦ τὸ νοσοῦντα νοσήματα φανόμενα τοῖς ἐμφανῶσιν, καὶ θεωρεῖσθαι, τὰ μὲν ὅμοια, ἅπερ δὲ ἀνόμοια, τὸ γνῶσιν γε ἐς αὐτοῦ, ἐς τὸ ἄλλων ἀπόντων ὑπαρξάντων, αἰσθητὸ τε, ἐς γνῶμιν, ἐς εἶπ δέξει ἀς ἄλλο θεσπέσιος τοῦτοις κοινὸν ἀπόντων ἔτι φύσις κριτήριον, ὁμοίως καὶ κείνοις εἰς τοῦ ἐφ' διρημένων κρίσιν· ὡς ὃ γνωσκειν ἐγκειδὴ ἄπαντες αἰσθησει, ὡς μὲν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰ τῆς τέχνης ἔργα, τὸ μὲν εἶ ὕλλω ἔγκοπε, τὸ αὐσθῆ, ἐν οἷς φησι, ἃ καὶ δίγεσι, καὶ ἀκοῦσαί ὅστ· τοῦ δὲ τοῦτων κριτικῶ, ἀντίλω, αἰσθησιν τε, καὶ γράμμω, αἷς Αμφ' τὸ ἐχομένης ῥήσιος ἐδήλωσιν εἰπὼν, ἃ καὶ τῇ ἀκοῇ, καὶ τῇ βλεῖ, καὶ τῇ γλωσσῇ ὅστιν αὐδεσποτοι, ὑπηρετοῦσαις ἀμφοτέραις, ἐναργῶς μὲ τῇ μνήμῃ, εἰδέ τινα καὶ ἄλλων ἐπισκέπτεις δυνάμεις, ὧν οὐείνων ἡμῖν ἔχνησαμβύων, ἐαὶ οὔτως φαίνῃ χρήσιμος ὑπολειπόμενος ὑπαρχουσα. Αμφ' γὰρ τῷ φάναι, οἷς

rium qui tunc vivebant, eos de naturalibus judiciis inter se disceptasse, & hos quidem nullum tale recensuisse: quemadmodum Pyrrhonei; illos verò solum sensum: nonnullos hunc nihili ducentes id sanè verum sensisse quod circunfertur, *mens cernit, mens audit, cætera surda, & cæca sunt.* Quosdam utraque judicia statuisse sensilium quidem *objectorum* sensum; comprehensibilium verò mentem. Quosdam demùm alias atque alias animæ nostræ facultates duxisse. Quò igitur eorum insultum effugeret Hippocrates, ipse duarum genere facultatum sensus & mentis meminit, quas scitis etiam me semper demonstrasse sola nos habere cognoscendi judicia. At propter Sophistas orationi appositis, *quæ & quibus cognoscendi facultas data est.* Quidam augurantur alterius quidem naturæ mentem, alterius verò intelligentiam esse; alterius quoque quam mente conceptam rationem appellitant, atque his plures etiamnum facultates introducunt. Nobis verò in Libris de communi ratione demonstratum est tres universas nobis inesse facultates quibus ad artium & librorum constructionem utimur, sensum, mentem, & memoriam. Verùm memoriam in se sensu ac mente percepta & recondere & reservare, & rerum ipsis inventarum promptuarium quoddam esse, ipsamque singularum rerum naturam non invenire; ad eorum verò quæ inquiruntur inventionem & judicium, tum sensum, tum mentem nobis naturâ suppetere. Sed quum de his ipsis oratio sit, concedit aliquis aliam quidem esse intelligentiæ facultatem, alii verò rationis aliam conjiciunt. Nuncque rursùs aliam si velint & mentis & aliam intelligentiæ quæ huic adversùs eos par sit, ut evidenter omnes homines dignoscant & malum, & mespillum, & uvam, & leguminum corpora, sive una animæ facultate, sive duabus, sive tribus, sive pluribus ipsorum dignotio prodeat. Omnes autem hominum peræquè sibi persuaserunt & motum & causam, & signum, & hæc ipsa prædicta, & mentem, & memoriam, & consilium esse, quæ præter alia multa funditùs evertere conatus est Asclepiades, ac si nulla sint. His igitur à nobis propositis, jam mea quidem sententia, dilucidum est cujus rei gratia in fine doctrinæ satis editæ adscripserit Hippocrates; *quæ & quibus cognoscuntur, omnibus datur cognoscere.* Inire decet Medicum artis opera, ducto ab affectuum dignotione principio, apparentes ægrotantis affectus sanorum affectibus comparantem, & qui similes sint, & qui dissimiles speculantem, eorum & & aliorum omnium cognitionem tum sensu, tum mente transcendere; & si quam censuerit præter has aliam communem rerum omnium judicem esse naturâ facultatem, ac illis peræquè inventorum judicium; ut etiam cognoscere cuncti homines possunt, ut & nos in Medicinæ operibus habentes tanquam materiam quæ sub sensus cadunt, his verbis; *quæ & tangere, & audire licet;* judicandi verò hæc facultatem duplicem, sensum & mentem, quas eâdem textus serie declaravit, quum inquit, *Quæ & auditu, & odoratu, & gustu sentire licet;* utrisque sanè memoriæ manifestè subservientibus. Si quis verò aliam quandam facultatem introduxerit, illam nos minimè propulerimus, si subjectæ materiæ utilis existat. His enim pronunciatis; *Quæ & qui-*

bus cognoſcuntur, omnibus datur cognoſcere. Et mentem complexus eſt, vel etiam conceſſit, auguratus aliquam & aliam eſſe judicandi facultatem, & ipſam nobis probare. Quæ igitur huc uſque hoc in Hippocratis Libro ſcripta ſunt ad materiam Medicam vulgò referuntur; atque idcirco ipſa totius ārtis prooemium quoddam eſſe pronunciavi. Deinceps autem ad Chirurgiam proceſſit, & ad ea quæ hujus ſunt artis, quæ in officina Medici aut diſcere, aut facere poſſunt qui in arte ab initio exercentur. Atque nemo exiſtimaverit, explicationem me longiorem præter meum morem feciſſe. Quæ nanque totius artis communes ſunt ſententiæ, in his, quām in particularibus prolixiorem appellari conſentaneum eſt, ac maximè quum quis aliquo in opere ipſas diſtinxerit, non amplius eas rursùm explicaturus, quemadmodùm & ego primùm in horum Librorum Hippocratis explicatione ſtatui quidem omnia tum ſenſu, tum mente dignoſcere; earum verò, quas retuli ſententiarum nullam ampliùs mentionem facere. Non tamen tunc, neque nunc, pro ipſius rei dignitate orationem produxi: Quum enim mihi liceat ortam de facultatum animalium controverſiam & explicare, & ſimul decernere, utilius duxi qui harum accuratiorem notitiam deſideraſ, eum ad opus de communi ratione remittere. Intercedente verò alia hoc in textu quæſtione, *à ſimilis & diſſimilis inſpectione exordiendum eſſe*, propterea quod frequentiùs articulatè non omnibus innoteſcit, ſi qua ſit inter *idem, ac ſimile* differentia; hanc quoque conſultus omiſi, aliis in Commentariis accuratè tractatam. Nam ad ejus animadverſionem etiam alia quædam coincidunt quæ prætermiſi, & hanc, Utrum eorundem vel ſimilium obſervationes fiant. Et certè quidam Empirici ſimilia obſervanda eſſe profitentur; quidam verò accuratiores univerſæ ſuæ Sectæ diſciplinam ſervantes, eorumdem cenſent obſervationes omnes eſſe faciendas, tum pathognomicas appellatas, tum prognoſticas, tum therapeuticas; & Dionem phreneticum eundem eſſe, atque Theonem phrenitide laborantem, quarenùs ambo phrenitide delirant. Nonnulli verò neque ſimile ſimpliciter dici profitentur, ſed duobus modis & intelligi, & enunciari; uno quidem ſimile intelligitur, quod nulla re diſſidet, quemadmodum Caſtor & Pollux; altero verò non hujuſmodi, verùm in quo & magis & minus eſt. Non tamen & apud veruſtiſſimos Medicos, & Philoſophos, quorum adhuc extant opera, hujuſmodi ſimilium uſurpatio comperitur; quum ipſi confuſè, & citra diſtinctionem ſimilium appellatione utantur; aliàs quidem in iis qui formam ſortiuntur minimè diſcrepantem, ut ſiniſtrum oculum à dextro, cùm ambo in uno homine ſpectantur; aliàs verò ubi diverſis in hominibus, hic quidem glaucus, ille verò cæſius eſt, aut niger, aut quatenùs oculi; atque hos ſimiles eſſe dijudicant. Satius tamen ipſis & magis conſuetum eſt glaucum glauco, & cæſium cæſio, quemadmodum & naſum aduncum aduncо, ſimum ſimo, & rectum recto ſimilem appellare.

γνωσκόμενα πᾶσιν ὑπὸ γραφῆς, ἀφειλάβε μὴν καὶ τὴν γνώμην, ἢ ὀξυσίσιν δέδωκε τοῖς ἀρουμένοις εἶναί τινα καὶ ἄλλην κριτικὴν δύναμιν, καὶ ὑπεδείκνυεν ἡμῖν αὐτήν. Τὰ μὲν ἄρχι δόξεν κὴ ὁ βιβλίον Ἱπποκράτους γεγραμμένα, κοινὰ τῆς ὅλης ἰατρικῆς ὑπῆ, καὶ ὑπὲρ τούτου ἐφάνη, αὐτὰ προοίμιον μέν τι πάσης τέχνης εἶναι. Τούτων δ' ἐφεξῆς ὑπὲ χειρουργίαν ὑποκεχάρηκε, καὶ ταύτης ἃ κὴ ὁ ἰατρεῖον ἢ μυδιάτριον, ἢ προσῆκον δρᾶν ἔρχῆς, οἱ κὴ τὴν τέχνην ἀσκεύμενοι διώδοιτο. καὶ μή μοίσῃ μέ τις, ὡς ὁ ἔμὸν ἦθος μεμηκυκέναι τὴ ὑδιήγησιν· ὅτι γὰ καὶ λόγοι τῆς ὅλης τέχνης εἰσί, τοῦτος προσῆκει μακρότερον, ἢ κὴ τοῦ ἐν μέρῃ, λέγεδθ, καὶ μάλιδ' ὅταν αὐτοῖς ἓν τινι προγεγραμμένα διέλθῃ, μηκέτι μέλλων αὖθις ἐρεῖν αὐτοῖς, κατὰ ἃ καὶ ἐγὼ προῄρημαι κὴ τὴν τῶν Ἱπποκράτους βιβλίων ἐξήγησιν, ἀπαθῶς μὲν διακρίνειν ἀληθῆ τε καὶ ψεύμη, τὴν δ' ἐρημένων ὀρθὴ λόγων μηκέτι μνημονεύειν. ὁ μὲν οὖδὲ νῦν, ἀξίως αὐτὴ δ' προῆγε ἀπὸς ἐμὴ κίνησιν τὸ λόγον· ἐπὴν γὰρ μοι διελθεῖν τὰ ἄμα, καὶ κρίναι τῶν γεγραμμένων διαφωνίαν ἢ δ' τὴν ψυχὴν δυνάμεων ἐξιθμὸν, βέλτιον ἐνόμισα, ἐᾶς τῶν τὸ κοινοῦ λόγου προγραπίαν αὐτὰ μᾶλλον τ' βουλόμενον ἀκριβέστερον ἢ τοῦτον γράψαι. διειρημένης δὲ τῆς ἄλλης ζητήσεως, ἐν τῷ λέγειν, ὅπῃ τῆς τῷ ὁμοίου, καὶ ἀνομοίου θεωρίας ἀρχέσθαι, δῆλόν ὅ μὲν πρῶτον διηρημένος νοεῖσθαι πᾶσιν, ὅτι εἴ τι διαφέρει ὅμοιον ὅ ταὐτὸν, ἐκεῖνο καὶ τοῦτων περιλίπτον, ἐν ἑτέροις ἀξιοχρασμένων· ἐμπίπτῃ δ' ὃ εἰς τὸν ἢ αὐτῆς συέψιν, ἀλλά τέ τινα ἃ καὶ τοῦτων περιλίπτον, ὃ πότερον ὑπὲ τοῖς αὐτοῖς, ἢ ὁμοίοις, οἷ τηρήσις μὲν τοῖς ἐμπειρικοῖς γίγνεδθ. ὡσεὶ μὲν δ' καὶ αὐτὰς ἢ Ἐμπειρικὴν, ὑπὲ τοῖς ὁμοίοις ἐφαῆ, οἱ δὲ ἀφιλέτερον τὴν ἀκριβολογίαν διασώζοντες ὅλης ἑαυτῶν τὰς ἀγωγὰς, ὑπὲ τοῖς αὐτοῖς φασὶ τηρήσεις ἁπάσας γίγνεδθαι, ταῖς τε παθογνωμικαῖς ὀνομαζομέναις, καὶ ταῖς προγνωστικαῖς, καὶ ταῖς θεραπευτικαῖς. Δίωνα φρενετίζοντα, Θέωνα φρενητίζοντι, κᾀδόσον ἀμφότεροι φρενητίζουσι, τ' αὐτῶν ἓᾶ. Τινὲς δ' οὐδ' ἀπὸς λέγεσθαί φασὶ ὅμοιον, ἀλλὰ καὶ νοεῖσθαι, καὶ λέγεδθ διῆᾶ· ἓν μὲν δ' ὁμοίου ἀπλῶς λαζὸν νοεῖσθαι, καθάπερ τοῖς Διοσκόροις, ἕτερον δὲ, οὗ πλεῖστον, ἀλλ' ἐν ᾧ ὃ μᾶλλόν τε, καὶ ἧττόν ὑπῆ. οὐ μὴν ὡς ὑπὲ τοῖς παλαιοτάτοις ἰατροῖς τε, καὶ φιλοσόφοις, ἂν ἴη συγγράμματα διασώζεδθαι, ταύτῃ χρῆς διείρεσθαι, συγκεχυμένως καὶ ἀπλατιδθέτως χρωμένων αὐτὴ τῇ τῶν ὁμοίων θεωρείᾳ, ποτὲ μὲν ὑπὲ τῆ αὐτὴν εἶδος ἐγίνεδθαι ἀποδείκνυσι, ὡς τὸν Θρίτεσσιν ὀφθαλμὸν, τὸν δεξιὸν· ὁτωσουμένοις ἀμφοῖν ἐφ' ἑνὸς αὐδενὸς· ποτὲ δ' αὖ καὶ ὑπὲ διαφέροντον αὐδενῶν, ὁ μὲν γλαυκὸς, ὁ δὲ καρπὸς, ἢ μέλας, ἢ κᾀδόσον ὀφθαλμοὶ, καὶ τοῦτοι ὁμοίοις λέγοιεν ἓᾶ), μᾶλλον δὲ αὐτοῖς ὑπὲ, καὶ σεμνύνεται, τ' γλαυκὸν τῷ γλαυκῷ, τὸν χρῶπον τῷ χρῶπῃ λέγειν ὅμοιον, καθάπερ γε καὶ τὸν ῥῖνα, τὸν μὲν ῥευπὸν τῇ ῥευπῇ, τῇ δὲ σιμῇ τ' σιμόν, τῇ δὲ εὐθείᾳ τὸν εὐθεῖαν ὁμοίαν ἓᾶ).

Τὴν ἀσάφειαν τῇ βραχυλογίᾳ ἀκόλουθον εἶναι. ὅταν ὁ γράφων λόγος. ὅταν τῶν παλαιῶν ἀμφίγνωμος. Περὶ τῶν τὸ βιβλίον ἐπιγεγραφὼν, καὶ τῶν γραφίος, ὅς ἦν Ἱπποκράτης, ἢ Θεσσαλὸς ἀμφισβητέω.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ε'.

TA δὲ ἐς χειρουργίαν, κατ' ἰητρεῖον.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

AI ζιαίτῃσι βραχυλογίαι προσήκουσι ὑφ' ἑκόντων γίγνονται, ἀσαφεῖς ἑρμηνευόμεναι τι βουληθέντων. ὅπου γὰρ ἐνίοτε μὲν, ὀνόματος ἑνὸς, ἢ ῥήματος, ἢ δυοῖν, ἢ ὃ πλείωνος δεῖ, προσθέτῃ, τὸν λόγον ἐράσασθαί ὅστι γράφῃ, πῶς οὐκ ἂν τις ἀσάφειαν ἐπιτηδεύεσθαι φαίη. ζιὰ οὗτοι συγκειμένους λόγους; ἐγὼ γοῦν ἔρω τὸν τύπον τῆς λέξεως, ᾧ τις ἂν χρησάμενος, γνήσιον γράφῃ τὸν λόγον. ἔσω δὲ τοῖς δέ τις, ἢ μὴν ἰατρικὴ πᾶσα, κοινὸν τὸ σκοπεῖν εἰς ὃν ἀμφιγνῶτις τῶν παλαιῶν, ὁμοιότατά τε, ἃ αὐτομάτῃ τοῖς ὑγιαίνουσιν, ἐν τῷ ἐναργῶς αὐθήσῃ τε, καὶ νοήσῃ φαινομένων, πῶς τε ἔρρωσαι ἔχουσι, καὶ πῶς κείσιν. Εγὼ δὲ ζιὰ τούτων ἔρα τὰ κατ' χειρουργίαν μόνον, ἃ ἐν ἰατρικῇ δυνάμει δείκνυσθαί τε τοῖς μαθήσιοισι, καὶ ἔστι τοῖς πάσχουσιν ἐνεργεῖσθαι. οὕτως ἂν τις μὴν εἶπε, γράφῃς ἑρμηνεύσαι βουλόμενος. γράφοιτ' ἂν ἔνιοι τῷ κατ' ἰητρεῖον ὀνόματος, πῶς ἐρατῶς συλλαβῶν δεῖ τῷ η, καὶ εἰ βούλη, κατ' πῶς ἰατρικῶς, οὐ κατ' ὃ χρεῖον, ὃ καλοῦμεν ἰατρεῖον, ὡσπὶ ὃ οὕτως εἰρήκει. Τὰ δ' ἐς χειρουργίαν, πῶς κατ' ἰατρικῶν τέχνῃν, ὅστ' ζιὰ δὲ. Φαίνεται ὁ ἑξῆς ὁ τῷ βιβλίου συγγραφὲ, εἴ τ' αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης ὅστι, εἴθ' ὑὸς αὐτῷ Θεσσαλὸς, οὔτε πασῶν πῶς κατ' ἰατρικῶν χειρουργικῶν μνημονεύει, οὔτε πῶς κατ' ὃ ἰατρεῖον, ἀλλὰ καὶ τούτων αὐτῶν, ὅσαι τοῖς εἰσαγομένοις εἰσὶ χρήσιμοι. ὃ μὲν οἱ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ τῷ συγγράμματος ἐπεδόθη ἐγένετο, ἢ ὧδε πλησίως ἐς ὕστερον ἐπόησαν Διοκλῆς, ὃ Φιλότιμος, καὶ Μαντίας. εἶχε δ' ἂν τελεώτερον, ἵν' ὧδε πῶς κατ' ἰατρεῖον ἐπεγέγραπτο. ζιαμέλλω δὲ Ασκληπιάδου, πῶς μὲν κατ' ἰατρεῖν γραφὴν φυλάξαντος σημεῖον ἢ αὐτῷ ὁμοίου ὧδε πῶς αὐτῶν, κατ' ὃ ἰατρεῖον. ὃ γὰρ κατ' ἰατρεῖον ὅστ' τούτου σημαντικὸν, οὐ ὃ κατ' ἰατρεῖον, ἵνα ὡς ἰατρεῖον, πῶς νόσων ἰατρεῖν ἀκούσῃ. Τὰ μὲν δὴ ταῦτα ὧδε πῶς ὀνομάτων ἰσχὺ τῶν σπέψῃ, ὧν ὁλίγη Φευστὶς τοῖς ἀσυνδέτοισι τῶν πῶς πεπραμένων ἀλλήλοις. Η ἢ αὐτῶν πῶς πεκειμένων διάταξις, κατ' τῶν ἑξῆς λέξιν ἔχῃ τάξιν.

A

Obscuritatem breviloquentiæ comitem esse. Unde dilucida oratio. Unde morborum dignotio. De libri titulis, ac authore, qui aut Hippocrates, aut Thessalus agnoscitur.

HIPPOCRATIS TEXTUS V.

QVæ autem ad Chirurgiam in Medici Officina spectant.

B

GALENI COMMENTARIUS.

HUjusmodi breviloquentiæ à consultis persp̃icuè procedunt, obsc̃urè quid enunciare volentibus. Ubi namque nonnunquam unius nominis, aut verbi, aut duorum, aut ad summum trium adjectione dilucidam orationem conficere datur: qua ratione quis non obscuritatem sectari dixerit verbis ita contextis? Ego certè textus typum sum dicturus, quo quicunque usus fuerit, dilucidam noverit orationem. Hic autem talis erit. Universa Medicina ad affectuum dignotiones, sanorum tum similitudine, tum dissimilitudine, per ea quæ & sensu, & mente deprehenduntur, consilium, inventionem, & judicium dirigit. Ego verò quæ Chirurgiæ sunt exéquar quæ in Medicatrina discentibus demonstrare, & circa morbis affectos operari possumus. Quicumque dilucidis verbis explicare velit, ita loqueretur. Scribunt autem nonnulli postremam nominis κατ' ἰατρεῖον *Medicatrinæ* syllabam per η, κατ' ἰατρεῖλω, ac si velis in Medicina, non in loco, quem ἰαζρεῖον *Medicarinam* vocitamus, interpretari, quasi ita dixerit. Quæ ad Chirurgiam artis Medendi partem spectant, hæc sunt. Author autem libri deinceps declaratur (sive ipse sit Hippocrates, sive Thessalus ejus filius) neque omnes Medicæ Chirurgiæ operationes, neque res ad Medicatrinam spectantes, memoriæ prodidisse; sed ex his ipsis quæcunque tironibus in usu sunt. Atque etiam inde Libri titulus ortum duxit, quem postea Diocles, Philotimus, & Mantias constituerunt. Planiùs autem inscribi potuit, ὧδε τ' κατ' ἰατρεῖον, si de iis, quæ in Medici officina spectantur, fiat inscriptio. Miror autem Asclepiadem qui titulum quidem κατ' ἰατρεῖν *quæ in Medicina spectantur*, servandum esse censet, titulum verò ὧδε τ' αὐτῶν κατ' τὸ ἰατρεῖον, *de iis quæ in Medici officina spectantur significare.* Prior enim titulus κατ' ἰατρεῖν *Medicinam*, non alter qui κατ' ἰατρεῖον *Medici officinam* significat, quò quis ἰατρεῖν *Medici officinam*, ἰατρεῖν Medicinam morborum Medicatricem interpretetur. Atque profectò hujusmodi de nominibus disceptationem continent, de quibus pauci solliciti sunt, qui rerum veritatem negotiantur. Quæ verò proposita sunt, eorum doctrina sequenti oratione exordiur.

C

D

E

F

A quibus, per quæ, & in quibus Chirurgia versatur. Quæ docturus sit Galenus. Ægrotans ægrum; agens Chirurgum; ministri ministrantes Chirurgo servos; machinamenta, magna instrumenta; lumen, lucem artificiosam; ubi locum, posituram; quomodo situs figuram; quot dictorum numerum; quibus instrumentis; quomodo modum operandi; quando tempus vel occasionem; corpus, partem affectam; instrumenta minora; tempus occasionem junctam; modus ortum morbi dignoscendi; locus partem affectam significat, quæ Medicum nosse debet.

HIPPOCRATIS TEXTUS VI.

Ægrotans, agens, ministri, machinamenti, lumen, ubi, quomodo, quot, quibus, quo pacto, quando, corpus, instrumenta, tempus, modus, locus.

GALENI COMMENTARIUS.

HOc textu omnia percensuit, à quibus, per quæ, & in quibus Chirurgica Medicinæ pars occupatur. Deinde narrat quale prædictorum unumquodque esse deceat, & quomodo, & quo tempore ad usum duci. Ex his plurima manifesta sunt, sicut *ægrotans, agens, ministri, machinamenta, lumen.* Et sanè ipse quoque Author in sequentibus de iis disseruit, quum docuit, quomodo deceat ægrotantem se Medico *obsequentem* præstare; quomodo Medicum circa ipsum agere oporteat; & quomodo huic astantes subministrare consentaneum sit. Eodem verò modo & de machinamentis, & de lumine quæcunque nos nosse deceat, ipse deinceps scriptis prodidit. Post hæc autem de deligatione longam doctrinam constituit, minimè producta orationis forma. At quæcunque proposito textu narrantur, præterquam *ægrotans, agens, ministri, machinamenta, lumen*, perpendenda sunt. Atque inprimis ὅπου *ubi* primum inter ipsa relatum quod per κ secundæ syllabæ Iones, nos per π pronunciamus; quod locum, in quo quis situs est, significat; proindeque prædictis omnibus, non modo id attribui aliquis protulerit. Ægrotans nanque idoneo loco opus habet (ægrotantia verò vocata sunt, quibus nimirum succurrit Chirurgia.) Hoc autem non minùs Medicus, quemadmodum & instrumenta consentaneum locum desiderant, & ex luminibus quod artificiosum est, ut id penes nos sit, & quemvis in locum feratur. Quod deinceps scribitur *quomodo* ὅκως per κ, id nos per π, ὅπως pronunciamus. Notat autem non apud nos duntaxat; sed & apud Iones rerum docendarum veluti qualitatem. Artis nanque peritos non solùm affectum locum scire decet, ubi decumbens æger, aut sedens manu curandus est, sed & quomodo figurandus: sic verò & qui operatur, & qui ipsi operanti ministrant. Machinamentorum quoque positura non solùm idoneum habere locum postulat; sed & per ordinem apparari. Sic singula tum Medico, tum ejus ministris ad manum maximè fuerint. Constat autem hinc omississe instrumenta, ut quæ simul

Ὑφ' ὧν, ᾧ δι' ὧν, καὶ ὡσεὶ ὧν ἡ χειουργία καταγίνεται. Anna διδαξόμενος ὁ Γαλλωός. Ο ἀσθενέων, τ νοσέοντα. ὁ δρῶν τ χειουργόν. οἱ ὑπηρέται τοὺ ὑπηρετουύτας τ χειουργῶ δουλοιύ. τ μηχαμήματα, μέγαλα τ ὄργαια. ὁ φῶς, τ αὐγλὸ τεχικὸ ὄγκου, τ τόπου ᾧ θέσιν. ὅκως ὁ τῆς θέσιος ῥῆμα. ὁλόσα, τὸν ἀριθμὸν ῥηθέντων. οἵοι τοῖς ὀργαίοις. ὅκως τ τόπον τ χειουργίν. ὁπότε, τ χρόνον ἢ καῖρον. ὁ σῶμα, ὁ μόριον πεπονθός. τ ὄγκωμα, τ μείονα ὄργαια. ὁ χεῦνος, τ καῖρον ἐξειλυμένον. ὁ τόπος τ ὃ νοσήματος δηλωτικόν. ὁ τόπος, ὁ μόριον πεπονθὸς δῆλον. ἢ ταὐτὸν τ ἰᾶσθαι γνῶναι χρή.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ς'.

Ο Ἀσθενέων, ὁ δρῶν, οἱ ὑπηρέται, τ ὄργαια, ὁ φῶς, ὅπου, ὅκως, ὁπόσα, οἷσιν, ὅκως, ὁκότε, ὁ σῶμα, τ ὄγκωμα, ὁ χεῦνος, ὁ ἕξις, ὁ τόπος.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

Διὰ ταύτης τ ῥήσεως ἅπαντα δῆλα ἐστὶν, ὑφ' ὧν, ᾧ δι' ὧν, ᾧ ὡσεὶ ὧν, ᾧ χειουργικὴν μέρος τ τέχνης καταγίνεται). δ' ἕξεσι ἢ ἑφιξῖς, ὁποῖόν τε χρὴ ἑιρημένον ἕκαστον εἶναι παρεσκευάσθαι τ θεραπευόμενον, εἰς χρῆσιν ἀγαθὴν ἕξει δ' ἐπὶ πλεῖστα ἔφοδον, καθάπερ ὁ ἀσθενέων, ᾧ ὁ δρῶν, ᾧ οἱ ὑπηρέται, καὶ τὰ ὄργαια, ᾧ ὅ φῶς. καὶ μὴν ὅτι ᾧ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς, ἐξῆς ὑπὲρ αὐτῶν διῆλθεν, ὅταν μὲν ἑαυτὸν χρὴ παρέχειν τοῦ ἰατροῦ τ ἀσθενοῦντα ᾧ διδάξας, ὅπως χρὴ τ ἰᾶσθαι ἐνεργεῖν ἀμφ' αὐτὸν, ὅπως ἢ τοῖς παρόῦσι τοὺτο ὑπηρετεῖν δεῖ. ὡσαύτως ἢ ᾧ καὶ τ ὑπολόιπον, ᾧ ᾧ φωτὸς, αὐτὸς ὅσα προσῆκει γινώσκειν ἡμᾶς, ἑφιεῖσ ἐχάστω. μὴ ἢ ταῦτα καὶ διδάξειας μακρὰν ἐποιήσατο διδασκαλίαν, ἀ τ δ τῆς λέξεως εἴδος μηκυύας, ἐν ὅλῃ γὰ τῇ βιβλίῳ φυλάττει τ βραχυλογίαν, ἀλλὰ τῇ βελτιώσει μηδὲν παραλιπεῖν τῆ χρησίμων. ὅσα δίκαιος ἐστὶ τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ δρῶντας, ᾧ ὑπηρετῶν, καὶ ὀργάνων, ᾧ φωτὸς εἰρηκὼς, τ τῶν προειμένων ῥῆσιν ὑπισχνεῖται χρή. ᾧ προῆκόν γὰ ὃ παρὰ τοὺ ἐν αὐλοῖς εἰρημένου ὃ ὅπου, δῆλόν ὅ μὲν κ, τὰς δὺτέρας συλλαβὰς ἰόνων τ Ἰώνων λεγομένης, ὡσεὶς μὲν ἢ δῆλόν τ πάντων αὐτὸς πεις εἰρῆσθαι τ προειημένου, ὡς ἀπὸ προῆκόντος φαίνεσθαι τε γὰ ἀσθενῶν ὑπάρχειν δεῖται κέκληται ἢ ᾧ ἀσθενοῦσα δηλονότι, ὡσεὶ ὧν ἡ χειουργία γίγνεται) τοῦτο δ' ὡχ ἧττον ὁ ἰᾶσις. ὥσπερ γὰ τὰ ὄργανα τ προῆκοντος τόπου χρήζει, ᾧ τ φωτὸς ἢ, ὅ τηγικῦτα, ὡς αὐτὰ ἐφ' ἡμῖν ἔστιν, ἐν τοῦδὲ ᾧ τόπῳ ποιῆσαι τόδε ἐφιεῖσ μεγεθυμένου ᾧ, ὅκως, ἡμεῖς μὲν δῆλά τ πεῖσαι, λεγόμενα ὅπως· σημαίνει δ' οὐ πᾶν ἡμῖν μόνον, ἀλλὰ ᾧ ὧδε τοῖς Ἰωσι, τ οἷ ποιότητα τ διδασκομένων προγεμμάτων. ἀ γὰ μόνον, ὅπου χρὴ κατακείμενον, ἢ καθήμενον χειουργεῖσθαι τ πεπονθότα τόπον, ὑπάρχειν τοῖς μαθάνουσι τ τέχνῃ, ἀλλὰ καὶ ὃ πῶς ἕκαστα ἔχειν. οὕτως ᾧ ἐ τ ἐπεροῦσιν, καὶ τοῖς ὑπηρετοῦσιν αὐτῷ. καὶ τ ὀργάνων ἡ θέσις, οὐ μόνον ὑπιτήδειον ἔχειν δεῖται τόπον, ἀλλὰ καὶ παρεσκευάσθαι κατ' ἔξιν. οὕτως αὖ διὰνομα πάντων ἔκαστον εἴη, ᾧ αὐτῷ τῷ ἰατρῷ, καὶ τοῖς ὑπηρέταις αὐτοῦ. φαίνεται δὲ ἐντεῦθεν παραλελοιπὼς τὰ ὄργανα συνεπινοεῖσθαι συν-

ἡδεῶσι τοῖς ὀργάνοις δυωδέμοις. Οπως ἢ πάλιν αὖτις ἐφεξῆς ἀξιόπιστος ἐμνημόνευσεν, μετ' ὀλίγον ἐρέομεν. Νυνὶ ἢ τῷ συνεχῆ τοῖς εἰρημένοις ὀξέα πλωτέον, ἔνθα φησίν. ὅσα δ' ἂν ὦσι ἄκρα ἀπαφέρεσθαι δηλονότι τύπων ἕνεκεν ἐπὶ τῷ θεραπευτηρίῳ, ἃ σφακτέον ἐστὶ τοῖς μεμηδανισμένοις χειρουργίαν, θεστέον γινωσκέοντας τοῖς μεμηδανισμένοις, ὁπόσα τε δεῖ, καὶ οἷς τε πόνοι αὖτις, καὶ ὅπως χρηστέον, ἵνα δὲ μὴ ὀλίγον ἔμπροσθεν εἰρημένον, ὅκως, ἐφεξῆς τοῦ ἕκαστον τῶν ἐν τῇ θέσει ποιότητα δηλοῖ. Ὃ δ' νῦν λεγόμενον, τῶν ἐν τῇ χρόᾳ. τέτμηται γοῦν σκέπτου μὲν, ὅπερ ἐστὶν ἐπιβρήκμη τοπικῶν τοῦ ἕκαστον, τουτ' ἔστι, χρῆσθαι τοῦ δέοντος πόνων ἀναγκαίων ἐνεργείας, δηλαδὴ βουλομένῳ. Τὸ δ' ἐφεξῆς εἰρημένον ὁκότε, θεραπόλλως πὴ κεῖσθαι δηλοῖ, καθ' ὃν ἐκάστῳ θεστέον χρῆσθαι. Τὰ δ' μὴ τοῦτα, καὶ τῶνδε τῶν λέξιν οὕτως ἔχοντα, ὃ σῶμα, ὃ ἄρθρωμα, ὁ χρόνος, ὁ ἕλκος, ὁ τόπος, εἰκότως ἐζήτηται πάντα δέοντα ἔχειν. καὶ γὰρ ὃ σῶμα τὰ πάχεσι, ἔμπροσθεν εἴρηται δυωδέμεν κατ' ἐκεῖνο ὃ μέσος τῆς ῥήσεως, ἐν ᾧ τῆ ἀσθενωσίως ἐμνημόνευσεν. ᾧ ὁ χρόνος ἐν τῷ, ὁκότε, ᾧ ὁ ἕλκος, ἐν τῷ, ὅκως, καὶ ὁ τόπος ἐν τῷ, ὅκου. δῆλα δὲ ὧν φαίνεται ταῦτα λέγων, μὴ τῶ καὶ παρόντος ἐμβεβλῆσθαι τοῦτο δεῖσι αὖθις τῷ ἄρθρωμα, βέλτιόνα δεῖσιν ἔχοντα μὴ τῶν ὀργάνων τετάσθαι, δυωδεμένων ἱκανῶς. εἰ δὲ μηδ' ὅλως ἐγίγεατο, σεσιτημένοις τοῖς ὀργάνοις. Αλλὰ τοῦτ μὲν τοῦτον ἴνεσι λέγειν, ὡς τας σμίλας, ᾧ τῷ πρόσωπα, καὶ τῷ ἄκιστρα, ᾧ τας ξυσῆρας, ᾧ τοὺς μυκτηροφύλακας, ὅστα τε ἄλλα τοιαῦτα, θεστέον γοῦν ἀκούσαι λέγειν αὐτὸν ἄρθρωμα δυωδεμένων ἱκανῶς. αὐτὰ σεσιτημένα τοῖς ὀργάνοις, ὡς ὁμολογῶν καὶ τῶν οἰκείων σκυβίων θεστέον τῶν θεραπείων χρήσασθαι, καλεῖν αὐτὰ ἄρθρωμα, καθάπερ ἐν τῷ περὶ διαίτης ὀξέων εἶπεν, ἔνθα περὶ λουτρῶν σπόνδει. ὀλίγοισι γὰρ οἰκίοισι περιεσκεύασται τῷ ἄρθρωμα, ᾧ οἱ θεραπεύοντες ὡς δεῖ. σκάφας οὖν ἡγητέον λέγειν αὐτὸν, καὶ ἔγχυτρα, καὶ τας ἐξυσῆρας, ᾧ πύελους, καὶ ὅστα τἄλλα τοῖς θεραπευομένοις ὑπηρέτεια. Περὶ δὲ ἅμα τοῖς ἄρθρωμοῖς εἰρημένων, ἐμμένει ὃ ἄπορον. ἴσως οὖν εἴρηκε νυνὶ, σῶμα μὲν, ὃ πεπονθὸς μέσον, χρόνον δὲ, τ' ἐξαγγελθὲν αὖτις. Προσήκει γὰρ ἐν τοῖς χειρουργίαις ὑπάρχεσθαι ὁκότε ἀπαγτέον δεῖ ὃ σεκαθύμενον πάσης. Αὐτὸς οὖν σκέλλειν, μήτε καπατείνειν κῶλα, μήτ' ἐμβάλλειν ἄρθρα πειτέα, καὶ τεταρτέα. δυώπα δὲ καὶ τῆς χειρουργίας χρόνος εἰρῆσθαι νυνί. ἔνια μὲν γὰρ χρὴ παρέσθαι ἕλκεα χειρουργεῖν, ὅταν ἤδη, ἀφ' ὃ ἐγγένηται μὲν κίνδυνος ἔπεται μάλιστ', ὡς ὑπὸ τῆ ἀπορραμμάτων ἦν. Φέρονται γὰρ ἕλκεα εἰς ὃ μέγεθος τῆς ὀδμῆς οἱ χειρουργούμενοι· πνα δὲ ἐν χρόνῳ πλείονι, καθάπερ τα ἀνακόμματα. δεῖ γὰρ μὴ ὃ καταρχὰς, κεκτῆσθαι ὃ σφακτέον ὡς σφακτέον μέρει πολλοῦ, καὶ ὃ χαλεῖον ᾧ βουλόμενα μέσι χαλεῖσθαι βελέως αὖθ. καὶ τινων ὁ ἕλκος ὅτι τῆς τῶ παῦσις χρόσεως εἰρῆσθαι δυώπαι, καὶ πνα ἕλκος ἦσι ὃ κάπαγμα γέγονεν, ἢ ὃ ὀξαρθρημα. γινωσκειν ἀξιοῦντος αὐτὸ, τὸν ἰατρὸν, ὥσπερ καὶ τῶ περὶ ἐν τῇ κεφαλῇ τραυμάτων αὐτὸς σπόνδει ἕλκεα τοιαῦτα ἕλκος, καὶ οὐ μὴ πλησιάζοντας, καὶ τοῦδε τοῦ ῥήσιν. Τιτρώσκεσθαι ὃ ὀστέον δὲ ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ

A cum machinamentis mentę comprehendi & annumerari queant. Sed rursum quo pacto inordinatè eorum meminerit paulò post spectabimus. Nunc autem prædictis continua explicanda sunt, ubi pronunciat *quot*, *quibus*, *quomodo*. Hæc nimirum singula ad res prædictas referuntur, quas ad Chirurgiam apparandas nosse discentes oportet, *quot sint*, *quibus ex ipsis*, *& quomodo* utendum; ut *quomodo*, quum paulò superiùs voci, *ubi*, postpositum pronunciatur in positura, quum verò nunc profertur, in usu dispositionem declaret. Illud ergo quomodo pro adverbio loci *ubi* collocatur; hoc autem pro articulo seu relativo, quod quibusdam instrumentis, aut machinamentis actiones explicare decernit. Quod serie dictum est, *quando*, occasionem apertè declarat, per quam singulis uti conveniat. Quæ verò posteà his verbis ità se habent, *corpus*, *instrumenta*, *tempus*, *modus*, *locus*, meritò indagatur, quam sortiantur intelligentiam. Etenim *corpus* ægrotantis antè facultate pronunciatum est, in quâ textus parte ægrotantis meminit. Atque per *quando*, tempus; per B *quomodo*, modus; & per *ubi*, locus intelligitur. Cur igitur his prolatis agnoscitur cum præsenti quoque *dictione*, ipsis præter ordinem instrumenta inferere, quæ præstantiorem ordinem sortiuntur, si cum machinamentis collocata sint; quum possimus nos, etiamsi nequaquam scripta essent simul cum machinamentis intelligere? Verùm pro his machinamentis licet proferre quod scalpella, terebras, hamos, scalpros, laminas membranæ custodes, & quæcunque hujusmodi cætera intelligere deceat, quæ instrumenta nunc vocitat. Quum autem C nos ipsa instrumenta cum machinamentis intelligere possimus, quòd genere similia ex domestico apparatu ad curationem sunt utilia, ipsa *ἄρθρωμα* vocitat, qua ratione in opere de ratione victûs in morbis acutis pronuncians, ubi de balneo disseruit, *in paucis enim domibus ἄρθρωμα instrumenta parata, & ministri quales, decet reperiuntur*. Scaphas igitur, rotas, pelves, labra, & quæcunque cætera ægris curandis idonea ipsum exponere existimandum est. In iis quæ simul cum instrumentis narrata sunt, absurdùm immoratur. Itaque fortassis nunc corpus dixit D partem affectam; *tempus* verò quod ipsi junctum est. Nam in Chirurgicis operationibus scire decet quando curandus affectus evellendus est. Ipse namque imperavit ne tertio, aut quarto die membra extenderentur, aut articuli reponerentur. Potest quoque Chirurgiæ *tempus* nunc dixisse. Nam in nonnullis celerrimè manu operari nitamur oportet, quum jam maximum ex frigore sequatur periculum, ut iis qui suuntur, accidit; citò siquidem in doloris magnitudinem feruntur qui manûs operationibus curantur; in quibusdam verò ut suffusionibus E longiori tempore operatio procedit. Quum enim suffusiones decubuerunt, paracenterium quandiu deceat ea in parte continendum est, qua vehementer obfirmatas ipsum sustinere decernimus. At nunc *modus* in affectûs ortu dici potest, quum ipse jubeat Medicum cognoscere, quomodo aut fractura, aut luxatio orta sit; quemadmodùm etiam in libro de capitis vulneribus, ipse modos quibus oboriuntur vulnera, his verbis recensuit. *Os autem in capite tot modis*

F

modis vulneratur. Ac deinceps rursum : *Singulorum verò modorum plures in vulnere fiunt fracturæ species.* Paulò pòst hæc sequuntur. *Contusionem subierit os solum in sua ipsius natura, neque fissura ulla ossis contusioni accesserit. Atque secundus hic modus est.* Tum alium his verbis infert. *Tertius hic modus est.* Ac rursus paulò pòst: *quartus hic modus est.* Denique rursum sequitur *quintus hic modus,* qui inventu difficillimus apparet. Oportet quoque etiamnum *loci* ipsum meminisse, qui superiùs, *ubi*, adverbium, locum significare retulit. Quas ob res quidam etiam alienam dictionis hujus explicationem, simulque loco contrariam esse tradiderunt. Nam pro ipsa dictione, *locus*, *ubi* prædictum scribunt. Veruntamen hanc scripturam libri norunt Interpretes, norunt & Empiricorum plurimi. Enimvero perspicuitatis gratia nunc rursum ipsam repetam quæ sic se habet: *Ægrotans, agens, ministri, machinamenta, lumen, ubi, quomodo, quot, quibus, quando, corpus, instrumenta, tempus, modus, locus.* Hoc itaque in textu pronunciat *ubi*, *corpus*, *instrumenta.* Primum quidem eorum scripsisse hoc in superiori textu, *ubi,* simpliciter intelligit. Nam, *ubi*, tum laborantis corpori, tum instrumentis convenire potest, quum hic instrumenta dicantur, quæ suprà machinamenta vocata sunt. Alterum verò, *ubi*, quod in decenti loco tum laborantis corpus, tum instrumenta collocanda sint, nunc definisse. Hoc autem in textu cum superiori explicatione *locus* in fine totius orationis de corporis affecta parte dici videbitur. Quemadmodum enim Medici corporis partes, sic & locos nominare consueverunt: & à quibusdam integra opera de locis affectis inscripta comperiuntur. Hactenus rerum demonstrandarum capita duntaxat narrata sunt: Ipsa verò doctrina sequenti oratione sumit initium; ac proinde te illis incumbere lubens dignum esse censeo. Ex iis huc usque propositis si quid non probè cognitum fuerit, id non magnum futurum est detrimentum.

τόσους ἔσπις. Καὶ ἐφεξῆς πάλιν, πῶς ὁ ἕβδομον ἐκάστου πλείονες ἰδέαι γίνονται τῶ κατάγματος ἐν τῇ τρώσει. Καὶ μὴν ἔσω πάλιν, Θλασθείη δ' αὐτὸ ὀστέον μόνον ἐν τῇ αὐτοῦ φύσει, καὶ ῥωγμὴ τῇ θλάσει σὺκ ἀν προσγένοιτο ἐν τῷ ὀστέῳ σύστεμα. Δεύτερος οὗτος ἔσπις. Ἐτ' ἐφεξῆς ἄλλον εἰπὼν ὕστερον. Τέτος οὗτος ἔσπις. Καὶ πάλιν. Τέταρτος οὗτος ἔσπις. Ἐφεξῆς. πέμπτος οὗτος ἔσπις. Ἐπορώτατος φαίνεται. Ὃ δὲ τόπου δεῖ πάλιν αὐτὸν μνημονεύειν, ἐμπροσθεν εἰρηκότα, ὃ ὅκου δηλωτικὸν ὑπάρχει τόπου. δι' ὧν καί τινες ἑτέραν ἐξήγησιν ἐποιήσαντο τῆς ῥήσιος, ἄμα δὲ τῷ, τῶν ἑτέραν ἕξ τῷ πάντων χρῆσθαι τὰ αὐτὰ αὐτοῖ, ὃ, ὅκου προσηγορικόν. ἀλλ' ὅμως τὸ χρωμένων ταύτῃ, οὔτε ἐξηγησάμενοι ὃ βιβλίον ὕστερ, οἱ πλείστοι τῶν Ἐμπειρικῶν ἔχοιτο. Καὶ μὴν τοι, καὶ αὐαλήψιμα νεῦ αὖθις αὐτὸν ἕνεκα σαφηνείας, ἔχουσιν οὕτως· ὁ ἀσθενέων, ὁ ὁρᾷ, οἷ ὑπηρέται, τὰ ὄργανα, ὃ φᾶς, ὅκου, ὅκως ἔσα, ὁσι, ὁκότε, τὰ σώματα, τὰ χρόνος, ὁ ἔσπις, ὁ τόπος. Φασιν οὖν ἐν τῷ λέγειν, ὅκου, τὰ σώματα, ἀρθρα. Ὃ μὲν αὐτῶν πεποίηκε τὴν τοῦ ἔμπροσθεν λόγον, ἁπλᾶς ἀκούσας ὅκου. ὃ δὲ ὅκου, τῶν τε σώματος τῶν κάμνοντος, καὶ τῶν ἀρθρώσεων συμβεβηκέναι δυνάμενον, νεῦ ἀρθρῶν λέγειν, τὸν ἔμπροσθεν ὀρθρώων εἰρημένων. ὅτι δ' ἐν τῶν προσήκοντι τόπῳ, χρὴ τὸ γε σῶμα τοῦ κάμνοντος, καὶ τὰ αὐλία κεῖσθαι, νεῦ ὑποδεχόμενα. ἐν ταύτῃ δ' τῇ χρείᾳ, μὴν τὸ εἰρημένης ἐξηγήσεως, ὁ τόπος ὅλη τῇ τελευτῇ τὸ ὅλης ῥήσεως εἰρῆσθαι δόξει, τοῦ τὸν ποιοῦντος μέρους τοῦ σώματος. ὀνομάζειν γὰρ εἰώθασιν, ὥσπερ μέρια τὰ σώματος, ὕπω δὲ τόποις, οἱ ἰατροί. Ὁ γὰρ καπαὶ πᾶσιν ὅλαις βιβλίοις ὧδε τόποις πεποιῆσθαι. Ἀρξεται μὲν τῶδε, τὰ κεφάλαια μόνον εἰρῆ τοῦ διεξοδικωτέρως προσμέτρου αὐτὸ δ' ἡ ἐπιδεικτικῶς, καὶ τοῦ ἐφεξῆς ῥῆσιν ἀρξεται, ὃς δὲ προσέχειν σκέπτος σε θέλων ἀξιοῖ. Ὃ γὰρ ἐκ ὀρθῶς ἐν αὐτοῖς νοηθὲν, εἰς τὰ τέχνης ἔργα βλαπτῇ. τοῦ ἀμελῶν δεῦρο προσειρημένων, εἰ μὴ καλῶς πονοῦσιν, ὁ μεγάλη βλάβη.

A quibus, per quæ, quibuscum, & circa quæ manûs operationes edantur. Enumerationum ordinem à priscis non servari exemplis probat Galenus.

TEXTUS HIPPOCRATIS VII.

Agens, aut sedens, aut stans commodè ratè ad seipsum, ad id quod manu tractatur, ad lucis splendorem.

GALENI COMMENTARIUS.

SEntentiam dixi ipsum Hippocratem enumerationem fecisse rerum, *à quibus, per quæ, quibuscum, & circa quæ*, manuarias operationes fieri necesse est. *A quibus* itaque tum Medicus, tum ministri intelliguntur. *Per quæ*, machinamenta. *Quibuscum*, lumen, & locus. *Circa quæ* manus operationem subeuntis corpus, & affecta pars. In propositâ verò oratione & sequenti hæc singula, qualia esse oporteat edocet, minimè servato ordine, quo enumerationem fecerat. Prorsus enim ab ægrotante exordium du-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ζ'.

Ὁρᾶν, ἢ καθήμενος, ἢ ἑστεὼς, ξυμμετρέως πρὸς ἑωυτὸν, πρὸς ὃ χειρίζομεν, πρὸς τὸν φωτός.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

ΡΗσιν ἔφυν αὐτὸ καταλογον γεγονέναι τῶν προγεγραμμένων, ὑφ' ὧν, ἢ δι' ὧν, ἃ μὴν ὧν, ἃ πρὸς ἃ τὰς χειρουργίας αἰαγκαῖον ἔστ γίνεσθαι. Τὰ μὲν οὖν ὑφ' ὧν, ὅ, τε ἰατρὸς ἔστ, ἃ οἱ ὑπηρέται· τὰ δὲ δι' ὧν, τὰ μὲ ὄργανα· τὰ δ', μὴν ὧν, τὸ, τε φᾶς, ἃ ὁ τόπος. πρὸς ἃ δ', τὸ, τε σύμπαν σῶμα τοῦ χειριζομένου, ἃ ὃ πεπονῆς μέλιον. ἐν δ' τῇ προκειμένῃ ῥήσῃ, ὡς τῶς ἐφεξῆς, ἔγκειται τούτων ὁποιον εἶ χρὴ σκέπτεσθαι, μὴ φυλάττων τῶν τάξιν, ἐν ᾗ τὸν καταλογον ἐποιήσατο· πρώτως γὰρ αὖ ὑπὸ τοῦ ἀσθενοῦν-

τος ἠρξατο. σωιόντες ἢ τοῖς παλαιοῖς ἅπασι τοῦτο· ἡμεία δὲ παίτων αὐτῶν, βουλόμενος συλλέξαι τὸ δοκιμάζειν. Ρεῖς ἢ ὁ πρῶτον ἐρκήσατο τὸ τῆ Ποιητῆ τό, τε καὶ ὃ β'. τῆ Ἰλιάδος ἐρημένον ἐν τῷ καταλόγῳ.

Τίς τ' ἀρ' σφῶν ὄχ' ἄριστος ἔλυ, σύ μοι ἔννεπε Μοῦσα,
Ἀνδρῶν ἠ ἵππων, εὖ δὲ μιν Ατρείδησιν ἕπεσθαι.

Πρώτους μὲ εἰπὼν τοὺς ἀνδρας, εἶτ' ἐφεξῆς τοὺς ἵππους, ἐ τοῦτ' ἐφώτων τῆ ἀνδρῶν ἀπέδωκε τὸ λόγον, ἀλλὰ γέ φησιν.

Ἵπποι μὲν μεγ' ἄριστα ἔσαν Φηρητιάδαο,
Τὰς Εὐμηλος ἔλαυνε, ποδώκεας ὄρνισιν ὡς,
Ὀτρυνας, οἰέτας ταφύλη ὑπὸ νώτον ἔίσας,
Τὰς ἐν Πιερίῃ ἔρεψ' ἀργυρότοξος Απόλλων,
Ἀμφὼ δηλείας, φόβον Αρηος φορεύσας.
Ἀνδρῶν δ' αὖ μεγ' ἄριστος ἔμεν Τελαμώνιος Αἴας,
Ὅφρ' Αχιλλεὺς μήνιεν, ὁ γὰρ πολὺ φέρτερος ἦεν.
Ετέρωθι ἢ πάλιν εἰπὼν,
Ενθα δ' αὖ' οἰμωγὴ τε καὶ ὀλολυγὴ πέλεν ἀνδρῶν.

Επιδιηγηκεν τοῖς ὃ δύο τέσσερα ἀπομνήσας φέρτερον,

Ολλυμένων τε, καὶ ἐλλυμένων.

Εν ἢ τῶν ν'. τῆς Ιλιάδος, ὥσπερ ἐξεπίτηδες ἐνδείξασθαι βούλομενος, ὡς οὐ χρὴ παραγινώσκειν τῆς διαιτητῆς τάξεως, πολλῷ μᾶλλον ἐφεξῆς φέρειν τὰ ῥήματα. Ρεῖς μὲν (γὰρ) ὃ δύο τέσσερα ἀπομνήσας φράσον, εἶτ' ἐξῆς φησὶ ὃ πέμπτον, εἶτα φησὶ ὃ τέταρτον, εἶτα φησὶ ὃ τρίτον. Εστι ἢ τὰ ἔπη, ὧν ἀρχὴ οἵδε οἱ ἕπονται.

Ενθα δ' Βοιωτοί τε, καὶ Ιονες ἑλκεχίτωνες,
Λοκροί, καὶ Φθῖοι, καὶ Φυλακίδαι ἐπιδιοί.

Ρεεὶ μὲν δὴ τῶν ἐν τῷ λόγῳ τάξεως, ἀρκεῖ ταῦτα ἅπαξ εἰρῆσθαι νυνὶ, ὡς μηκέτ' ἐν ἄλλῳ τοῦτ' ἀπὸν ἀκούσας ποθεῖν. Τὰ ἢ τοῦτ' τῆ δρᾶπτε, ὅσῃ ἔστι χειρουργοῦντος ἰᾶσθαι, δῆλα πᾶσίν ἐστι τοῖς βουλομένοις φροντίζειν αὐτῶν. Φησὶ γὰρ ὅπου πρόκειται, ἢ ἐτοῖμα, τὸν χειρουργίαν ποιεῖσθαι τῆ ἐνεργοῦντα, συμμέτρως ἔχοντα, φεῖς τε τῆ χειριζόμενον δ' ἥκει ἐς τῆ αὐγῆ· ὃν ἔχρηζεν σκοπὸν φυλάττειν φησὶ ἕκαστον ὧν εἶπε συμμετρίαν, ἐφεξῆς διδάσκει ἀπαντήσας φράσον, ὅσῃ ἔστι ἡ αὐγή.

A xerat. Id autem priscis omnibus consuetum erat; Atque si velis, ex ipsis omnibus innumera colliges exempla. Ad rem autem præsentem satis fuerit, quod à Poëta Iliados secundo in enumeratione profertur.

Dic mihi, Musa, virûm quis maximus est, vel equorum,
Atridas pariter qui sunt in bella sequuti.

Priores enim viros, posteriores equos protulit, non tamen de viris primùm, rationes reddidit, sed concinit

B *Prima Pheretiadæ debetur gloria equarum,*
Quas avium in morem celeres Eumelus agebat,
Æquales ætate, pares tergóque pilóque;
Monte in Pierio, quas enutrîrat Apollo.
Insignes ambæ, & Martis terrore carentes.
Maximus at longè fuit Ajax ille virorum
Indignatus adhuc, dum nulla subibat Achilles
Prælia: nam pugnans omnes virtute præibat.

Alibi verò rursùm cecinit,

Tristis erat gemitus torvo & jactantia vultu
Ad secundum detulit quod prius occurrerat,
Cadentem, & durâ miseri qui morte peribant.

C In Iliados autem septimo volens quasi de industria indicare non esse habendam hujusmodi ordinis rationem, rebus omnibus quinque sequentibus enumeratis. Ad secundam enim primùm orationem contulit; deinde ad quintam; posteà ad quartam; postremò ad tertiam. Sunt autem Poëmata quorum exordio hi versus leguntur.

Beotii hîc Iones prolixâ veste decori
Et Locri, & Phtii, & qui resplendebat Epeus,

Hæc certè de Orationis ordine nunc semel dixisse sufficiat, ne quis ampliùs alibi iis de rebus audire desideret. Quæ igitur ad *Agentem*, D hoc est, Medicum Chirurgum spectant, ea patefcunt omnibus qui mentem ipsi adhibere volunt. Nam agentem sive sedeat, sive stet, Chirurgiam facere pronunciat, quum commoderatè sese habet, tum ad se Chirurgicam manum adhibentem, tum ad ægrotantem, & Lumen. Quod consilium servandum complectimur in singulis pronunciatis, quorum commoderationem deinceps decet primo in lucem prodeunte, quod Lumen est.

E

Περὶ τῆς διπλασίας αὐγῆς, τῆς κοινῆς τε καὶ τεχνητῆς. Αἱ ἑπτάτερα; ὃ εἴδεως ὄνομα δηλοῦσαι τοῖς οἴκοις μεγάλοις τοῖς ἰατροῖς ἰαμένοις διδυμένοις οὐ ἰατρεῖα φεσπαρρθίοισι.

De duplici Lumine, communi, & artificioso. Quid utrumque? Speciei vocabulum explicatur. Magnas ædes Medicis ubi Medicinam faciebant, datas esse, vocarique Medicinas.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ν'.

Αὐγῆς μὲν οὖν δύο εἴδεα, ὃ μὲν κοινὸν, ὃ δ' ἢ τεχνητὸν. Τὸ μὲν οὖν κοινὸν, οὐκ ἐφ' ἡμῖν, ὃ δ' ἢ τεχνητὸν, ἐ ἐφ' ἡμῖν.

HIPPOCRATIS TEXTUS VIII.

Lucis igitur duæ sunt species; una communis, altera artificialis. Communis in nobis sita non est; artificialis penes nos existit.

F

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

Καὶ φεῖ τῆ ἰδίαν ὀνόματος ἅπαξ ἀνύσας νυνὶ, εἰσαεὶ μέμνησο. Τοῖς γὰρ παλαιοῖς ἔδος ἔστι καὶ διαφορᾶς, ἐ εἶδη, ἢ ἕτεροι ὀνομάζειν, τὰ τῆ τῶν ῥημάτων ἀκαταπαύστως. Καὶ νυνὶ οὖν οὕτως εἶπεν ὁ Ιπποκράτης, αὐγῆς εἶναι δύο εἴδη, ὡς εἰ ἐ διαφορᾶς, ἐ ἕτεροι εἰρήκει δύο. Τὸ μὲ

GALENI COMMENTARIVS.

Atque hîc de speciei vocabulo edoctus, id in perpetuum memento. Veteribus enim est consuetudo, & differentias, & species, & ideas appellare, quæ de rerum genericarum sectione subjiciuntur. Atque nunc ita pronunciat Hippocrates duas esse Lucis species, ac si duas differentias, & duas ideas dixerit. Est autem

Lux communis, quâ omnes homines utimur; prima sub dio potissimùm; secunda in amplissimis ædibus, sublimes fores, lumine plenas habentibus, quales & nunc multis in civitatibus, Medicinam facientibus Medicis datas, à Medicis factâ denominatione, Medicinas appellitant. Artificialis verò Lux hæc fit maximè, quum lucernas, faces, lampadas aut tale quid accendimus; deinde cùm totas feneſtras, aut earum partem patefacimus, aut alias claudimus, alias aperimus. Eadem quoque de foribus ratio eſt.

A ὧν κοινόν ἐστι, ᾧ πάντες ἀνθρωποι χρώμεθα, μάλιστα μὲν ὑπαίθρῳ, δεύτερον δ', ἐν οἰκίαις μεγάλοις θύραις μεγάλας φωτὸς πλήρεις ἔχουσιν, οἷοι καὶ νεῶν καὶ πολλαχοῦ τῶν πόλεων δίδονται ἰατροῖς τοῖς ἰδίοις, οὓς πρωνύμως αὐτοὺς ἰατρεῖα προσαγορεύουσι. Τὸ δὲ τεχνητὸν φῶς, μάλιστα μὲν ἐκ τῶν λύχνων), λύχνους ἀνάπτοντες, ἢ δᾷδας, ἢ λαμπάδας, ἢ τι τοιοῦτον. καὶ ἢ θύρας μέσης, ἢ τὰς μὲν κλισμοῦ τινος, τὰς δ' αὐτοίξαντες, ἢ τὰς μὲν κλείσαντες, ἢ τὰς δ' ἀνοίξαντες, ἐν πᾶσι τούτοις ὁ αὐτὸς λόγος.

B

De duplici Luce, communi & artificiali; de utriuſque uſu, ad lucem, & ſub lucem. Quòd utrumque tum averſa, tum adverſa lux, & obliqua efficiat. In oculorum affectorum operationibus edendis adverſam lucem fugiendam eſſe.

Περὶ τῆς διαφορᾶς αὐγῆς, κοινῆς τε καὶ τεχνητῆς. Περὶ τῆς ἑκατέρας χρήσεως πρὸς τὸ αὐγοῦν, καὶ ὑπ' αὐγοῦν. Οτι ἑκατέραν μὲν ἢ ἐστραμμένην καὶ ἀπεστραμμένην αὐγὴ μὲν λυπεῖ πολύ. Εν τοῖς τῶν ὀφθαλμῶν πεπονθότων χειρουργίαις φθονητέον τὸ ἐστραμμένου αὐγοῦ.

HIPPOCRATIS TEXTUS IX.

Quarum utriuſque duplices ſunt uſus, aut ad lucem, aut ſub lucem.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ θ'.

C Ὧν ἑκατέρου διτταὶ χρήσιες, ἢ πρὸς αὐγοῦν, ἢ ὑπ' αὐγοῦ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

VTriuſque ſpeciei lucis tum communis, tum artificialis duos eſſe uſus pronunciat, aut ad lucem, aut ſub lucem. *Ad lucem* vocat quum luci adverſum fuerit quod manu curatur, aut ſpectatur. *Sub lucem* verò quod paulò averſum eſt, quemadmodùm in ſuffuſionibus, & cunctis oculorum affectibus. Nam oculorum morbi neque accuratè dignoſci, neque curari queunt luci adverſo ægrotante; proindeque adverſum lumen fugiendum eſſe. *Sub lucem* verò ſive averſum à luce aut obliquum corpus figuratũ eſſe oportet, quod manûs operationem ſubit in oculis. At ipſe velim audias me planè oculos nominare, non palpebras: in hoc enim caſu elaborandum eſt & ad lucem averſi hominis, quemadmodũ in aquularum extractione, aut pilorum illaqueatione, aut reſuturâ, aut denique ubi Medicus diductis palpebris non eget. Itaque ſi quis lippiens fortè vehementer exulceretur, & quum curatur *oculacinum* ſtaphyloma vocatum patiatur, ipſum à luce prorsùs averſum eſſe decet toto *operationis* tempore, præterquam quum Medicus oculis medicamentum admovet: (In illis enim ipſe citrà lucem affectum non videt, ut neque ſi unguem excidere voluerit, aut ſuffuſionem ſubducere, aut quid ejuſmodi manu operari) ſed obliquum prout ad lucem decet, tunc eum qui manûs operationem ſubit figurare, ne à luce pupilla lædatur, nec Medicus arte privetur, hoc eſt, earum quibus medetur, partium conſpectu. Dilucidè verò lucem averſus appellabitur, neque ad lucem, neque ſub lucem, ſed à luce magis, vel ad lucem obliquus. Verùm Hippocrati loquutionis ſub lucem, quàm à luce melior viſa eſt interpretatio.

ΓΡΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΚατέρου τῶν τῆς αὐγῆς εἰδῶν, τοῦ τε κοινοῦ, καὶ τοῦ τεχνικοῦ, δύο φησὶν εἶναι χρήσεις, ἢ πρὸς αὐγοῦν, ἢ ὑπ' αὐγοῦ· πρὸς αὐγοῦν μὲ καλεῖ, ὅταν πρὸς τοῦτον ἐστραμμένον ᾖ ὃ χειρίζόμενον, ἢ καπανοούμενον· ὑπ' αὐγοῦν δ', ὃ βεβηκὸς πρὸς ἀκέκλιμβον, ὥσπερ ὅτι τὸ σπογμάτων, ὃ ὅλως τὸ κατ' ὀφθαλμοὺς ἀμβλύνειον. ὅτε γὰρ ἀμφοτέρων διωπτὸν ἐστιν ἀκριβῶς, ἢ καὶ αὐτοῖς πάσιν, πρὸς τὸ αὐγοῦν ἐστραμμένου τὸ πάσχοντος, ἵστ' ἰάσασθαι. ἀμφότερα δ' ὧν, ὃ μὲν πρὸς αὐγοῦν φθονητέον ἐστὶν, ὃ δ' ὑπ' αὐγοῦν, ἤτοι ἀπεστραμμένον τῇ αὐγῇ, ἢ λοξὸν ἐρημαπομένον εἶναι τὸ χειρουργούμενον ἢ τὸ καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς. αὐτὸς δ' ἀκούε μου, τοὺς ὄντως ὀφθαλμοὺς λέγοντος, ἀ πὰ βλέφαρα. καὶ ζῶσα γὰρ ἐνεργεῖν ἐγχωρεῖ, ἢ πρὸς τὸ αὐγοῦν ἐστραμμένου δ' ἀνθρώπου, καθάπερ ὅτι ἡ ὑπὸ τῶν ὑδατίδων λέγεται, ἢ ὑμενοειδοῦς περιχύσεως, ἢ ἀναῤῥαφῆς, ἢ ὅλως ἐφ' ἃν ὁ ἰατρὸς ἀ δεῖξῃ τῶν βλεφάρων ἀνεσπασμένων. ἐὰν μὲ οὖν ὁ ὀφθαλμιὰν τύχῃ σφοδρᾶς ἠλκωμένος ὁ σπαπτύλμενος, ὃ καλούμενον ἔχων ταρύλωμα, τελέως ἀπεῤῥάφθω πρωτοπικῶ τὸ αὐγοῦν αὖθις, ἐν πρώτῃ χρόνῳ, πλὴν ἐν ᾧ, φαρμάκων ὀπτικῶν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁ ἰατρὸς. ἐν ἐκείνοις γὰρ, αὖθις δ' ἀνοίγων ὀφθαλμὸν ὃ πεποθὸς, ὥσπερ οὐδὲ εἰ περίμορον ἐντέμνειν ἐθελήσειεν, ἢ ὑπόχυμα καπάγειν, ἢ τι τοιοῦτον χειρουργῶν. ἀλλὰ λοξὸν ὡς πρὸς τὸ αὐγοῦν πρωτοπικὸν πεποιηκὼς ἀναμενεῖ τὸ χειρουργούμενον, ὅπως μὴ ὑπὸ τὸ αὐγῆς ἡ χρὼν πλήσιον, μᾶλλ' ὁ ἰατρὸς ὑπερορῶν τὸ πάχης, ἥκιστα τὸ θέας, ὧν ἐπεπόθει μοείου. Ονομαζέσθω δ' ὁ μὲν ἀπεστραμμένος τὸ αὐγοῦ, ὅτι πρὸς αὐγοῦ, οὐχ ὑπ' αὐγοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τὸ αὐγῆς μᾶλλον, ἢ λοξὸς πρὸς αὐγοῦ. Ιπποκράτει δ' ἔδοξε βελτίων ἑρμηνεία τὸ ὑπ' αὐγοῦ, ἢ ὑπ' αὐγῆς εἶ) φωνῆς.

A

Οπ αὐγὴ ἀπεσταλμένη τοῖς κῦ τοὺ ὀφθαλμοὺς χειρουργίας ὀδυνηδεις ἢ· ᾧ ὅλα ἐν ᾧ μεταξὺ τ ἀπεστραμμένης, & ἐπεστραμμένης αὐγῆς νοσοῦντα σημαίζειν σφοσύνη. & ὅλα δύο σκόπω ἤτον τ ἀπεστροφῆς μεσεύοντες ὡς ὁ σφοδρὸς ὠφελῆ ὁρᾶς ὁρᾶν τ ἰᾶσθαι, & μὴ σφοδρὸς ἀνιᾶσθαι τ χειρίζομενον.

Averſam lucem ſolis ferè oculorum operationibus idoneam eſſe, & inter averſam & adverſam lucem ægrum collocandum. Averſionis moderandæ duos eſſe ſcopos, ut quod Medicus operatur, dilucidè cernat, & ut æger non crucietur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ι'.

Υπ' αὐγὼ μὶ δῶω ὀλίγη τε ἡ χρῆσις, ἢ καταφανὴς τε ἡ μετριότης.

HIPPOCRATIS TEXTUS X.

B

Sub lucem quidem & paucus eſt uſus, & perſpicua moderatio.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Εδείχθη σφόδρα. σοῦεν γὰρ τῶν ἄλλων μορίων, πλὴν ὀφθαλμῶν, δεῖται τ ὁμοίως χειρουργίας. ἐπεὶ ἢ, ὡς ἔφην, ἀπεστράφθαι τελέως τ αὐγὼ, ἀδυνατὸν ὄντων ἐν τοῖς χειρουργίαις, ἐν ᾧ μεταξὺ βάλλειν τ ἀπεστράφθαι, & ἢ σφόδρα αὐγὼ ἐστράφθαι, σημαίνειν τ αἴσθησιν. ὡ μὲν ἴσον ὑπὸ πόνων τ παθῶν, ἀπεστράφθαι σφοδρὰ τ ἰᾶσθαι τ αὐγῆς, ἐφίσου ἀῶς ὁ παῖς ἀναπαύει. Οἱ μὲν γὰρ ἥλκωμένοι, & ὑποπύου, & ταφυλάμασιν ἔχοντες, ἢ ἐν φλεγμονὴ μεγάλῃ, ἢ ῥεύμασι δριμυῖ, & σφόδρα τ ὀλίγης αὐγῆς πολὺ πονῦ σφοδρὰς, ὡς ὀδυνᾶσθαι τε, ἐν ῥθμοπαίζεσθαι σφόδρα χρῆμα. τύπον σ' ἤτον ὑπὸ τ αὐγῆς ἐνοχλεῖται σφόδρα κεν πυθμὸς ὡς, ἢ σφεύγειν, ἢ ἐγκεφᾶθαι χειρίζομενος. ἢ τίνων τ ἀπεστροφῆς μετριότης, ἢν ὑπὸ τ αὐγῆς ἀπεστράφθαι σφοσύκει τ χειρίζομενον, ὑβρεθσθεῖσι δι δύο τούτοις σφοσέχοντι σκοπῖς, ᾧ τε ὠφελῆς ὁρᾶν τ ἰᾶσθαι, ὁ σφοσύθει σφόδρα τ ὀφθαλμὸν ἐν τῇ χειρουργίᾳ, τῷ τε μὴ σφοδρὰς ἀνιᾶσθαι τ χειρίζομενον, ἐπεὶ ἐκάτερος σκοπὸς ἐναντίον ὑπαρρυθμίας σῆμα, κῦ τ ὑπικρατοῦντα ποιεῖ τ ἄρεσιν. εἰ δὲ δι δύ ἕτερος ὑπικρατῆν, ὃ μέσον αἱρεῖ σῆμα, τ τε ἀκριβὲς ἐγραμμένων σοὶς τ αὐγὼ, & τ ὑπεγραμμένων αὐτῶ. ἐγὼ δι τ ὁδὸν ἀφηγησάμενος, ἢ χαλεπὸς εὑρήσεις ὃ μέσον τ ὑπερβολῆς, ἱπποκράτης ὁ εἶπεν, ἠρύθμως ἅπασιν καταφανὴ τ μετριότητα γλεῦσθαι ῥᾳδίως, εἰ βουληθεῖεν εὑρεῖν. οὐ γὰρ ἀπαιδεύτους ἀνθρώπους, ὡς ἡμεῖς νῦν, ἀλλ' ἰκμαῖ; γεγυμνασμένους ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐδίδαξεν, ὡς τὰ ζιαῦτα & αὖθις ὑπισοῦν ἐπίμως, ἐζ ἀκριβεστέρας τοῖς τ φοδεδειγμένων.

ID antea demonſtratum eſt. Aliarum nanque partium, exceptis oculis, nulla hujuſmodi manûs operationem *ſub lucem fieri* deſiderat. Quoniam verò, ut diximus, averſam prorsùs eſſe lucem in manûs operationibus fieri non poteſt, inter lucem adverſam & averſam ægrum hominem figurare vult. Non tamen æquè omnibus in morbis Medicum à luce decet averſum eſſe, ſed quatenùs ipſe morbus urget. Nam qui *oculi* ulcere, & ſuppurato, & acino, aut magnâ inflammatione, aut acri fluxione afficiuntur, à paucâ quoque luce tantoperè læduntur, ut ex tempore & doloribus vexentur, & in fluxiones incidant: & is verò minùs à luce infeſtatur, cui paracenteſi ſuffuſio evertitur, aut unguis, aut encanthis manu curatur. At averſionis moderatio, quâ à luce averſum eſſe decet eum qui curatur, tibi his duobus ſcopis mentem adhibenti comperietur, quòd tum quod ad oculum molitur manûs operatione Medicus dilucidè videat, tum curandus æger non magnoperè diſcrucietur, quum uterque ſcopus contrariam figuram indicat, ad prævalentem *ſcopum* conſilium dirige. Si verò neuter prævalere tibi videatur, mediam *averſionis* figuram delige, tum ex his, quæ planè luci ſunt adverſæ, tum ex illis quæ à luce averſæ ſunt. Ego te viam docui, quâ uſus averſionis moderationem invenies. Hippocrates autem pronunciata fert, auguratus omnibus moderationem facilè pateſcere, ſi qui ipſam invenire ſtuduerint. Non enim imperitos homines, ut nos nunc, ſed admodùm in diſciplinis verſatos docuit, ut etiam ipſi ex eorum quæ præmonſtrata ſunt, conſequutione talia promptè cõminiſcerentur.

C

D

E

Οἷς χειρούργος & κάμνουσιν ἡ αὐγὴ, & τόπος, καὶ ἥλιος, & ἄνεμος, καὶ ὁ ἀὴρ συμφέρουσί τε & ἐμποδίζουσι.

Quibus operantibus & ægrotis lux, locus, ſol, ventus, & aër conferant, & officiant.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ια'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XI.

F

Τα δὲ φοὸς αὐγὼ, ἐν τῷ πρωΐσεῖον, ἐν τῷ ξυμφερουσέων αὐγέων, φοὸς τὼ λαμπρότητα ῥέπειν τ χειρίζομενον.

Quæ verò *ad lucem* ſpectant *ex præſentibus & conferentibus luminibus, ad ſplendorem quod manu curatur convertere oportet.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Οσοι μὲ δὴ ὁ δεῖν ἐναργάσατα βλέπειν τ ἰᾶσθαι, ὅσα σφόδρα κῦ τ χλευρόμενα, ἐν ᾧ τε κάμνοντες ὄμματ, τ λαμπροτάτω αὐγὼ αἰρεῖ κῦ, κῦ

QUò clariſſimè, prout oporteat, Medicus intueatur quæcunque per Chirurgiam in laborantis corpore molitur Medicus, ipſi omnibus in partibus, oculis exceptis, ſplendidiſſima

lux deligenda est. Est autem lux splendidissima, A quæ subdiali in loco solis, nullâ re ipsum obscurante præfulget. Verùm interdum in manûs curam subeuntis domicilio talis locus nullus est. Sæpè verò quidem est, in eo tamen hominem collocare non expedit, hyeme per frigus, æstate per æstum; Utriusque enim *tempestatis* sua noxa est. Prætereà etiam ventos ita cavere oportet, ut in his non solùm retrorsùm idoneum aërem vitemus sæpè, verumetiam vęntum januæ & fenestræ vicinum afflantem qui B operationi subjectum vehementer agitet. In illis autem ventum maximè vitamus, in quibus veremur ne quid nervosum genus patiatur, quemadmodùm rursùs solem in iis quæ putrescunt, ut qui ad sanguinis eruptionem propensè feruntur. Præclarè igitur adjecit *ex luminibus prostantibus, & conferentibus.* Non enim simpliciter ex luminibus quæ prostant splendorem eligere, sed & intueri oportet, etiamsi quæ conferunt lumina, eorum sit splendidissimum.

πολλῷ τὰ μέσα, πλὴν ὀφθαλμῶν. ἡ λαμπρότητα δὲ ἔστ τῶν αὐγῶν, ἐν ἀπαφῇ χωρίῳ τῶ ἡλίου καταλάμποντος αὐτὸν, μηδενὸς ἐπισκοτοῦντος. Αλλ' ἐνίοτε μὲν οὐδὲν ἔστ ζητοῦσιν ἐν τῇ τὸ χειρίζομένου καταγωγῇ. Ρολμάκις δὲ ἔστ μὲν, ἀλλ' οὐ συμφέρῃ ἐστάναι εἰς αὐτὸ χειμῶνος μὲν ἀφ' ἡ κρύος, ἐν θέρῃ δὲ, ἀφ' ἡ πνεῦμα. ἑκατέρου γὰ αὐτῶν ἔστ ἰδία βλαβὴ· καὶ τοὺς τοίνυν ἐπὶ φυλάττεσθαι χρὴ τὰς αὔρας, ὥστε ἀφ' τούτους οὐ μόνον αὐτὸν καλὸν αἴρεσθαι φθονερὸν πολλάκις, ἀλλὰ καὶ τὸ πλησίον θύρας, ἢ θυρίδος αὔρων εἰσπνέοντα σφοδρὰς ἄγειν τὸ ἐνεργούμενον. ἐπ' ἐκείνων γὰ μάλιστα φύλαττόμεθα αὔρων, ἐφ' ὧν βλαπτόμεθα παθεῖν τι ὃ νευρώδες γένος, ὥσπερ γε πάλιν ἥλιον ἔστι τὸ σπουδάζον, ὡς τοὺς αἱμορραγίαν ὑποπτεύοντας ἐχόντων. καλῶς οὖν προσέθηκε τῆς πνεούσης, τῆς συμπνεούσης, οὐ γὰρ ἁπλῶς ἐκ τῆς πνεούσης αὐτὸν αἱρεῖσθαι χρὴ τὸν λαμπρότητα, ἀλλ' ἢ προσπίπτειν, εἰ ἔ τῆς συμπνεούσης αὐγῶν ἔστιν ἡ λαμπρότατη.

Si quas partes latere deceat, aut conspicere sit indecorum, eas luci adversas esse non oportet. C

Εἰ ἅπα μόρια κρύπτειν δεῖ, ἢ ὁρᾶν αἰσχρὸν ἔστ, τοῦτα τοὺς τὸ αὐγὸ ἐστραμμένα ἔχ μὴ δεῖ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XII.

His exceptis, quæ aut latere oportet, aut conspicere turpe est.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. ιβ'.

Πλὴν ὑπόσα ἢ κρύπτειν δεῖ, ἢ ὁρᾶν αἰσχρόν.

GALENI COMMENTARIUS.

NOn dilucidam hâc oratione suam sententiam interpretatus est artis peritus, itaut manu tractandas ægrotantium partes ad lucem D convertere non deceat, quæcunque latere congruit, aut conspicere indecorum est. At verò non id imperat, quare hâc serie pronunciat.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥ ζαφῆ τῇ λέξῃ τὴν ἑαυτῦ διάνοιαν ἡρμήνευσεν ὁ τεχνικὸς, ἀλλ' ὥστε δόξαι, μὴ δεῖν τοὺς αὐγὴν πρέπειν τὰ χειρίζομενα μόρια τῶ καμνόντων, ὅσα κρύπτειν πρόσηκεν, ἢ ὁρᾶν αἰσχρὸν. ὁ δ', οὐ τοῦτο βέλεται, ἐρεξῆς οὖν φησίν.

De Medici & ægri luce, & positura. Cur circumstantibus operationem occultet Medicus, ne ipsam discant, aut in Medicum debacchentur. Cur partes occultet æger ob metum ac pudorem. De Chirurgi cautione quâ operationem fieri non deprehendat æger. E

Περὶ δ τὸ ἰᾶσθαι τὸν κάμνοντος αὐγῆς τε καὶ θέσεως. Διὰ τί τοῖς πολλοῖς τὰ χειρουργήματα κρύπτει ὁ ἰατρὸς, ἵνα μὴ ζωτὸ διδάσκωσιν, ἢ πρὸς τὸν ἰατρὸν ἀγριάνκπωσι. Διὰ τί τὰ μόρια κρύπτει ὁ κάμνων, ἀφ' τὸν αἰσχύνην, καὶ τὸν αἰδῶ. Περὶ τῆς τὰ χειρούργου προφυλακῆς, καθ' ἣν χειρουργίαν ποιεῖσθαι μὴ καταλαμβάνεσθαι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIII.

Sic autem manu curandum, luci adversum; manu verò medentem, manu curando adversum esse oportet, modò non obtenebret.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

ΟΥτωσὶ δ ὃ μὲ χειριζόμενον ἐναντίον τῇ αὐγῇ, τὸ δ' χειριζόντα, ἐναντίον πῦ χειριζομένῳ, πλὴν ὥστε μὴ ἐπισκοτάζειν.

GALENI COMMENTARIUS.

OPortebat enim universam utique sententiam ab ipso enunciari, *Quæ verò ad lucem spectant, ex præsentibus, & conferentibus luminibus, ad splendorem, quod manu curatur convertere oportet.* Non tamen purus ac sine tenebris lucis splendor servandus est; sed in quibus latere *partes*, aut conspicere indecorum sit, seipsum ita collocare decet, ut omnes omnino manu curandarum partium spectaculo subducantur; sibi verò nequaquàm ipsas obtenebret. F

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΧρὴν γὰρ ὡδί πως ἑρμηνεύεσθαι τὴν ὅλην διάνοιαν ἐκ' αὐτῦ. Τὰ δ' πρὸς αὐγὴν ἐκ τῆς παρούσων, πρὸς τὸν λαμπρότητα πρέπειν ὃ χειριζόμενον. οὐ μὲν ἀπλῆν γε, ἢ ἀνεπισκότητον φυλάττειν χρὴ τὸ αὐγὴν, ἀλλ' ἐν οἷς λανθάνειν ἀὶ, ἢ ὁρᾶν αἰσχρὸν, ἑαυτὸν οὕτως οἰκειοῦσθαι, ὡς τοὺς μὲν ὅλως πάντας ἀφαιρεῖσθαι τῆς θέας τῆς χειριζομένων μερῶν, ἑαυτῷ δὲ κ μηδὲν ἐπισκοτεῖν.

Η μὲν δὴ ἐξήνοια τ ὅλης γνώσιος ἔστι τοιαύτη. Τάχα δ' ἂν τις ἀκούσας πόθεν ἔφαμεν τ κρύψιν ἢν βούλεται λαθεῖν ὁ ἰατρὸς τοὺς πελέτας, ἴσως μὲν οὖν ἑνίων χειρουργιῶν ὁ ἀκριβὴς σὺν ἀλλάξαι βουλήσεται πρὸς τ πρόνυμον ὑγιές, ἵν' ἄξιος ὢν ὧν ἐπιτρέπειν. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς γε τ χρειζομένων οἰκείοις, ἐνίοτε βουλομένοις μὴ τέμνειν ὅταν τ τμητὰ ᾖ σώματα, δεῖγμα δηλοῦσι τ ἰατρικῆς χειρουργίας· ἀνίασι γὰρ ἄμα, ἢ ἀγανακτοῦσι πρὸς τ ἰατρόν, ὡς δύμιον. Ἀλλὰ καὶ ὀργὴν σεσήπασα, πολλάκις ἀναγκάζουσιν ἐγείρειν τελέως ἐκκόψαι, ἢ νοῦσον ἀβατωμεῖν ὅλων ἐγκάρσιον, ἕνεκα τ μὴ ἀπαθῶσαι τ ἀνθρώπων. ἔνιοι δὲ τ ἰδίστων, οὐδὲ πύῳ πάσης ἐπομβρίοισι θαλάσσης, ἵνες δ' ὑπηρέτευσιν ὅλως αὐτῆς σώμα πύῳ χρείου, ἐφ' ὧν, ὁ ἰατρὸς τ ὑ καταμεμφθέντων οἷς, τ ἀπαθῆ τόπον ἕτερμεν ἀφθόνως, ἢ πολὺ ὀξύκριν ὃ πύον· ἀλλὰ δῆλα δειλίαν τ καμόντων ἐνίοτε πᾶσι ἡμῶν προσπῆ. εἰσὶ γὰρ ἵνες οὕτω δειλοὶ ἐσὶς ὑπὸ χειρουργίας, ὡς λειποψυχεῖν πρὶν τμηθῆναι, δῆλα τ τ ὀδύνης προσδοκίμου. ὅπῃ τοίνυν ἀξιοπίστως χρὴ ἐπὶ μὲ τῆς χειρουργίας λόγοις αὐξομένου σκέλλαζ, κ' ἢ ὃ πῦον, ἐᾶν. νεῦ ἢ καταμελεῖν ὕδατι, ἢ πυελᾶν αὐτοῖσις, ὡς προσδοκώμενος ὃ μόχλος εἰς ὑπόθεσιν καταπάσματος, ἢ φαρμάκου, καὶ τούτῳ, μὴ προσδοκῶντα τ δειλὸν αὐξόμενον τέμνειν. Ἐν μὲν δὴ τοῖς τοιούτοις ὁ μὲ ἰατρὸς ὑποσκοπήσ θαλάσσαζ τοῖς πρόσθεν, ἕνεκα τ λαθεῖν· ἐν ἄλλοις ἢ ὄψῃ τ αὐδὲ τ κάμνοντος, ὅπῃ πολλοῦ ποιῆται, μὴ βλέπαζ τοῖς πολλοῖς ἢν ἔχῃ ὄψιν, ἢ ὅτι κ' ὕδραν, ἢ ἐν τοῖς αἰδοίοις. Ταῦτα γὰρ ἔστιν ἃ βούλον) οἱ πάσχοντες λανθάνειν. ἐν εἴδῃ δ' τ γυναικῶν, ᾗ κ' τὰς πυγὰς, ᾗ ὃ σῆθος, ἢσὶ δ', ᾗ κ' τ ῥαφέα, ᾧ πολὺ δὴ μᾶλλον ἐπ, κ' ὃ καθύμενον ἐφίεμαι. Ἐκκαλῶ δὲ ὑς ἐπῶδα αὐτὸν Ἱπποκράτη, γελοίως αὐτὸ ἐφη τὸν γεγραφέναι. τοῖς γὰ αἰχμωλώτοις μὴ ὀφθῆναι τὰ τοιαῦτα μόρια χλεζόμενα, πρέπει, σκωλαλόλεμον τ οἴκειν τοῖς ἴ.δον ὑρᾶς ἀπόντας, ὑπερέχλαι μόναφ ᾧ ἰατρῷ ὃ ἔργον, ἢ καί τινος ἑνὸς, ἢ δυοῖν τ οἰκειοτάτων πρόνυμον. Αλλὰ ταῦτα λέγων, οὐ πεπίεσ) πολλῶν αἰδουμένων, ὥσπερ ἐφθῆναι τοῖς πρόσθεν τὰς ἀληθόσις αὐτῶν, οὔτε ᾧ κωλύσαι τ θέας ἑνίοις, ᾧ χρείζεσθαι σκιάσαι. Πολλάκις δ', καὶ κελεύσαι χρείζεσθαι ὑμᾶς, φιλονεικοῦντες, ἢ προερχαζόμενοι, ᾧ πολυπραγμονοῦντες ὑπίσασθαι τὰ τε κάμνοντος ἔνιοι τ οἰκείων ἢ φίλων, αἰσθῶς προσμένοισιν. Εν τοῖς τοιούτοις οὖν χαρεῖς, χρείζεσθαι χρὴ ὃ κάμνοντ τ ἰατρὸν ἄλυπον χρόνον ὑπομένοντα τε, κ' μόνας αὐτὸν ὃ μηδενὸς ἀκούσμτος, οὕτω ποιήσασθαι τ χειρουργίαν, ὡς χαθεῖν τοῖς πολλοῖς· διώκεσθαι γὰ, ὡς ἔφην, ἐν ταῖ καταμελεῖν ὕδαρ, ἢ ἀληθῶς αὐτῶν πυελᾶν, ἃς μηδὲ πω μέλλων ἐνεργεῖν, ὀξυφθῆς αὐσα ὃ ἔργον, ἀλλ' ἔτι προσπόντων χρὴ πολυπραγμονούντων θαλάσσαθαι. Τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα χρὴ ἀμφισβητημάτων, ἔξωθεν ὄζι τῆ τ ἰατρικῆς θεωρημάτων· ἡμεῖς δ', ὀξ ἀναλυσθέας, ἢ ὃ ἀληθῶς τ αὐτολογίαν χρὴ ἐπιτρεπόντων, αἰσχυνόμεθα μηνυόμενον αὐτόν. ὅπῃ δ' τὰ σωιζῆ τοῖς προειρημένοις ἤδη μετέναι χωρεός.

A Universæ profectò orationis sententia talis est. Quamprimùm autem aliquis occultationem audire manifestò desiderat, quam circumstantes subire vult Medicus. At fortassis quærendam manûs operationum disciplinam ex præsentibus nonnullos docere noluerit, quum ipsam ediscere indigni sint; imò sanè nec manu curandorum necessarios, qui nonnunquam secare nolunt quæ nimirum tali manûs operatione opus habent; molestiâ namque afficiuntur, & adversùs Medicum tanquam carnificem debacchantur. Quin etiam sæpè necesse fuit putrem testem penitùs excidere, & nervum transversum totum discindere, ne homo convulsione prehenderetur. Nonnulli idiotæ puris affectum consp icere nequeunt; quidam verò loci puris corpus planè aperire concedunt, ut in quibus Medicus, his minimè perpendentibus, abundè locum affectum secet, & pus universum excludat. At id ob laborantium timiditatem nobis interdum accidit. Quidam enim sunt ad manûs operationes ita timidi, ut priusquàm sectio fiat, doloris expectati metu in animi defectum procidant. Ad hæc Medicum oportet de manûs operatione pronunciare se postero quidem die decreturum, in præsenti verò ipsam missam facere: nunc autem aquâ perfundere, aut spongiis fovere, quò partem affectam ad cataplasmatis, aut medicamenti appositionem præparet, atque interea timidum hominem minimè suspicantem fecare. In his sanè rebus, ut astantes lateant *operationes*, *has* aspici Medicus prohibuerit; in aliis verò ob laborantis pudorem, quum præ multitudine fiant, non à multis affectum spectari, quem aut in sede, aut in pudendis patitur. Hæ namque sunt partes, quas ægrotantes occultare desiderant; ut & muliebre genus, tum clunes, tum pectus; quidam præterea & ventris, & multò magis pubis appellatæ regiones. At quidam hîc Hippocratem reprehendens id ipsum ridiculè scripsisse profert. Optantibus enim quæ hujusmodi manu curantur partes minimè videri facilè est, exclusis domo qui intùs morantur omnibus, uni Medico, aut etiam uno quopiam, aut duobus amicissimis præsentibus, operationes committere. Verùm qui hæc narrat, non expertus est multos, quos quemadmodum pudet suos affectus ab astantibus conspici: sic nonnullos aspectu prohibere, & missos facere. Sæpè verò quidam etiamsi fecedere jussi fuerint qui æmulantur, qui operationes ambiunt, qui res ægrotantis scire multoperè nituntur, nonnulli familiares vel amici impudenter permanent. Itaque per hujusmodi occasiones laboranti gratiam conferre Medicum oportet minimè molestam, ipsumque seorsum, ac nullo ausculante polliceri, ita se manûs operationem facturum, ut multos latuerit. Potest enim (ut dixi) dum aquam perfundit, aut spongiis fovet, ac si nondum sit operaturus, opus repentè conficere, iis qui spectare moliuntur etiamnum alia facientibus. At hujusmodi quæstiones extrà Medicinæ præcepta sunt. Nos autem ex enarratorum consequutione, vel etiam ob disceptantium repugnantiam ipsa commemorare cogimur. Sed quæ prædictis continuâ serie subjiciuntur, ad ea transeundi jam tempus est.

B

C

D

E

F

A

Præcedentis textus conclusio est, quo pars curanda minimè circumstantium, sed solius Medici aspectui subjici docetur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIV.

Sic enim qui operatur, intuebitur, & quod tractatur non aspicietur.

GALENI COMMENTARIUS.

B

ATque hic perfecta est hujusmodi oratio. Sic enim qui operatur, quam partem manu curat, intuetur. Hæc autem ipsa pars ab aliis non cernitur. Non enim profectò quod utcunque & aspici, & non aspici, parti manu curandæ convenit, ad Medicum refertur.

De Chirurgi symmetria, è directo, vel è regione duobus dicti modis. ἴζιν rectitudinis posituram esse: qui sint operantis scopi. Quid per positionem, & appositionem intelligendum.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS XV.

VErùm sui ratione sedenti quidem pedes secundùm eam quæ sursum est rectitudinem è directo ad genua sint, diremptum autem minimùm consequuti; genua verò superiora sint inguinibus paululùm diducti, pro commoda cubitorum positione & appositione.

D

GALENI COMMENTARIUS.

SYmmetriam manu operantis pro ratione lucis emensus, ad ejusdem symmetriam accedit. Suprà namque pronunciavit, *Agens, aut sedens, aut stans, aut symmetria ad sesè, ad id quod manu tractatur, ad lucis splendorem;* deinde ad postremum primò profectus, & simul cum eo, pro ægri manu curandi ratione, factâ necessariò symmetriæ commemoratione, ad manu operantis suiipsius ratione symmetriam se contulit. Ipsum autem *concinnam* posituram habere decet, nihil simplex quum sit, & quid veluti articulis distinctum. At si partes contempleris, ut aliàs atque aliàs variis posituram figuris sortiri potest: sic interdum etiam congruenter se collocare. Si quis igitur sedens, aut stans *crura* plurimùm inter se diduxerit, præter symmetriam his inter se partibus se habuerit, peræquè ac si hæc planè coëgerit, ac se tangere fecerit; aut alterum alteri superposuerit; aut potiùs si in longitudinem totum crus extenderit; aut si pedem è regione genu posuerit; imò versùs posteriorem partem à rectitudine multum secedentem. Meritò igitur Hippocrates, quum ipsius *operantis* cujusque symmetriam, sui habitâ ratione constituisset, mutuam partium dispositionem definivit. Pedes quidem è regione genuum continere imperavit. Quandoquidē verò *oratio è regione*, vel è directò duplex est, una quidem membrorum se in longitudinem extendentium; altera verò artuum in altitudinem se se porrigentium, quemadmodùm quum

---

Περὶ τῆ καθημένου χειρουργοῦ συμμετρίας· κατ' εὐθύ, ἢ κοῖλ ἴζιν διηθὲν ἔβ)· πῶν ἴζιν τῆ εὐθύτητος θέσιν εἶ). οἵ τινες τῆ χείζοντος εἶσι σκοποὶ· ἡ ἀμφθέσεώς τε καὶ παθέσεως νοητέον.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιέ.

ΠΡὸς ἑωυτὸν γ', καθημένῳ μὲν, πόδας ἐς τὸ αὖω ἴζιν κατ' ὀρθὸ γεγυῖασι, ἀφέσασιν δὲ, ὀλίγον συμβεβηκότες, γουνάτα δὲ αὐτοῦ ὑπερτέρω βουβώνων σμικρὸν ἀφεστᾶσιν ἀπλῶσιν ἦσι, καὶ ἐπιθέσι.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

ΤΗν πρὸς τὸν αὐλὸν συμμετρίαν τῶ χείζοντος διελὼν, πρὸς τὸν ἑαυτῦ συμμετρίαν ἦκεν. Εἰρηκὼς γὰρ ἤτοι προσθεν· ὁ δρῶν, καὶ καθήμενος, ἢ ἑστὼς, ξυμμέτρως πρὸς ἑαυτὸν, ἢ πρὸς ὃ χειζόμενον, πρὸς τὸν αὐλὸν, ἔπειτα πρὸς ὃ τελευταῖον ἀπομετρήσας πρόσωπον, ἅμα δὴ αὐτῦ πρὸς ὃ χειζόμενον συμμετρίαν, ἐξ ἀνάγκης μνημονεύσας, ὅτι τὸν αὐτῦ πρὸς ἑαυτὸν ἀφίκετο συμμετρίαν τῶ χείζοντος. Αὐτὸν δὲ πρὸς ἑαυτὸν συμμέτρως ἔχειν θέσεως, ἐσθὴν ἁπλῶν ἐν καὶ οἷον ὃ κατ' ἀρθρον διηρημένον, ἢν δὲ τὰ μέρια σκοπῆς ὡς ἄλλοτε ἄλλως ἔχειν ἦσιν ἐν ποικίλοις σήμασιν, ὥπως ἂν δυνατὸ ποτε μᾶλ ἔχειν συμμέτρως. Εαὐ γοῦν τις, ὅτι πλεῖσον ἀλλήλων ἀπαρτᾶν καθήμενος, ἢ ἑστὼς, ἀμέτρως δὲ ἔχοι τῶς μορίοις ἑαύτοις προσάλληλα, κατὰ ἐκ ἐν σωμάτοι τελέως αὐτὰ, καὶ ἄμεινον ποιήσειεν, ἢ καταθείη ὃ ἕτερον ἑτέρου, ἢ μᾶλλον ὑποπίπτοι κῆ μῆκος ὅλον ὃ σκέλος, ἢ ἐκ κατ' ὀρθὸ θάτ τὸν πόδα τῶ γόνατος, ἀλλ' ἐις τὸπίσω πολὺ τῆς ὀρθότητος ἀποκεχωρηκώς. Ελόγως οὖν ὁ Ιπποκράτης, τὸν αὐτῦ πρὸς ἑαυτὸν ἑκάστου συμμετρίαν ἐν τῶ καθεῖσθαι, τὸν πρὸς μορίων ὡείσατο πρὸς ἄλληλα ὁρᾶσιν, τιὰ μὲν πόδας κατ' ὀρθὸ πρὸ γονάτων ἀξιώσας κατέχειν· ἐπεὶ δὲ ὃ κατ' ὀρθὸ, διῖπν ὄβτ, ὃ μὲν κῆ ὃ μῆκος, σκτεινόμενον ὃ κῶλον, ὃ δ' εἰς ὕψος ἀνατεινόμενον, ὥσπερ ὄρθιον

ὀρθοὶ στῶμεν, εἰκότως προσέσθηκεν εἰς τὸ κάτω ἴζειν. A
ὀνομάζει δὲ σευρίγγιον ἴζειν ἀεὶ, τὸ ὀρθότατος γίνεσθαι. Ἄρα πυγμαχοῦσι τοὺς πόδας ὀλίγον ἀπ' ἀλλήλων ἀξιοῖ, ὃ ἢ ὡς μέσῃ βουλεύεται τῷ γόνατος ὕψει, ὀλίγον ὑπερέχειν, σκοπὸν ἔχων ἐν τοῖς πᾶσι, πλὴν τε εὐχρηστοτάτου, καὶ τοῦ εἰς τὰς ἐνεργείας ἑτοιμότατα, καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἕδρας, ὡς δυσπερίτρεπτον τὸν καθεζόμενον ὄντος· δῆλα καὶ τὰ γόνατα, καὶ ὅτοις δηλοῦται τοῖς μεσοῖς ἄκρα τῆς βουλεύσεων, δίκαιόν ἐχειν ἀξιοῖ ὁτιοῦτοῦ ἀπ' ἀλλήλων, ὡς εὐχρήστως τε ἅμα, καὶ ἀσφαλῶς, B
καὶ μέσῃ τὰς ἐνεργείας ἀκωλύτως· ἐνίοτε μὲν ἐρείδεσθαι ἔοικε αἰσχύνας τῆ χειρὶ τοὺς πήχεις τι μέσος, ἐνίοτε δὲ ἐκατέρωθεν αὐτῶν διαστατμένας ἐνεργεῖν· ὃ μὲν δὴ, δύο, τῆς ἐπ' αὐτῶν ἕδρας δηλωτικὸν, ὃ σωζόμενοι, τῆς τῆ πλαγίων.

erecti ſtamus, jure ſurſum rectitudinem addidit. At ἴζειν pro conſuetudine ſemper rectitudinis ſitum appellitat. Quamobrem pedes ab invicem modicè diduci, genuáque paulò in inguinum altitudinem excedere imperavit; qui ſcopum habet in omnibus & decorem, & ad operationis celeritatem, & ſedis ſtabilitatem, itaut qui ſedet, dimoveri omninò nequeat. Proindeque genua, & tota omnino femora adusque inguina tantùm inter ſe intervallum habere juſſit, quò decorè ſimul, & tutò, & ad operationes decenter, interdum quidem manuum lacertis, & alicui cubiti parti incumbat; nonnunquam verò femoribus, interdum autem ipſas utrinque partes operationibus edendis inſtructas ſortiri. Illa nanque dictio *poſitione è directo* poſitarum partium, hæc verò *appoſitio* obliquè appoſitarum ſedem declarat.

Περὶ σχοπὸν τοῦ χειρίζοντος ἰμάτιον, ὅτι βύσταλες, ἢ ὃ βίκρινες, μήτε ἐκτετμημένον ἀλλαχοῦ, μήτε ἐνδιπλασιασμένον αἰσχῶσι, καὶ ὡμοις ἴσον, καὶ ὁμοίως ἔχῃ δεῖ. Ὅλως τοῦ γένους ὁ γυμνοῦσθαι τοῦ χρείας ὁ σκοπὸς, C
αὐτὸν δὲ σκεπάζεσθαι ὁ τοῦ βλημοστοῦς σκοπὸς, ὃ δὲ μέσον ἔχειν, μέσος ὁ σκοπὸς δηλοῖ.

De idoneo Chirurgi veſtitu, quem ſuccinctum, diſtinctum, non inverſum, non laxum, non duplicatum, humeris & cubitis æqualem & ſimilem eſſe decet. Quod manum totam detegi uſus ſcopus, ipſam obtegi, decoris ſcopus, mediam teneri medius ſcopus indicet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ις'.

TEXTUS HIPPOCRATIS XVI.

Ἱμάτιον βύσταλέως, βίκρινέως, ἴσης, ὁμοίως, αἰσχῶσιν, ὠμοισι.

Veſtis ſuccinctè, diſtinctè, æqualiter, ſimiliter, cubitis, humeris.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τὸ μὲ βύσταλέως, αὐτὶ τοῦ προσεταλμμένου εἴρηκεν, ὡς μήτε ἐκτεταμμένον αὐτὸ μήτε χαλαρὸν ἐκκεῖσθαι γὰρ σώματι τοῦ ἰαθῆναι. Τὸ δὲ βίκρινέως, ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἁπλοῦν λέγει· καλοῦσι γὰρ οἱ τῶν, μηδὲν αὐτοῦ μέρος ἐνδιπλασιάζοντες. Τὸ δὲ ἴσης γε καὶ τὸ ῥῆσιν εἰρημένον, ἴσως, ὁμοίως, αἰσχύνει, ὠμοισιν, ἀμφίβολόν ἐστιν· ὅτου γὰρ, ἴσως, ὁμοίως, ἐν ἀμφοτέροις τοῖς χροὶ ἐκκεκαλυμμένοις ἐκ αἰσχύνει, ἢ τοῖς ὠμοισι ἀξιοῖ ὁ ἱμάτιον, ὡς σκεπαζόμενος τὰς δύο χεῖρας ἀλλήλαις, ὅσαι οἱ πολλοὶ συγκρύπτουσι καλοῦσιν· ἢ τοῖς αἰσχύνας, ἢ τοῖς ὠμοις ἀλλήσοις σκεπαζόμενος κατ' ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, καλοῦσιν ἴσως ἢ ὁμοίως τοῖς αἰσχύνει, ἢ τοῖς ὠμοις καὶ ἐκάτερον αὐτῶν ἐκκεκαλυμμένος τοῦ χεῖρα. E
ὅτι μὲν οὖν, τὸν ἀνώτερον τοῦ αἰσχύνων βόλον ἢ ἐκκολιὸν γίνεσθαι τοῦ ἱματίου, σαφέστατον· ἀσκεπάστους γὰρ δεῖ τὸ τοῦτο αἰσχρὸν, σαφεστάτης μόνον, ὅταν συμβαίνῃ ἐρασμιόν τι γένεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς καὶ τοῦ ἀορασίᾳ, ἐνδορύσσῃ πολλῷ δίκης λέγουσιν, ἃ ἢ αὐτοῖς αἰδεσιμοῦσι ἰδεῖν ἔστιν, ἀνώτερον τοῦ αἰσχύνων ἔχειν ὁ ἱμάτιον, ὡς εἰς πανυκρότατον προσκυλισμένους. ἔστι δὲ ἄλλως σκληρὸν ὁ τοιοῦτο τοῦ ἐκκολιὸς εἶδος, ψυκτικὸν ἀ μόνον τοῦ καὶ αἰσχύνα μορίων, ἀλλὰ καὶ ὁ ὅλης χειρός· ἃ μὲν ἐδήλωσε ὅ ποσὸν, εἰκὸς τοῦ δέξιον αἰσχύνα τοῦ πήχεος ὑπερκαμάπτειν αὐτὸ προσῆκεν· ἢ δηλονότι προθέλοιτ' ὡς ἔφεξῆς ἴσως, καὶ ποσὸς ἀπεδύτων ἡδέως ἐρευνᾶσθαι δυνατὸν· ἐγὼ δὲ χαλεπὸν ὄτι κοιμᾶσθαι καὶ ἐκάστων ἐνέργειαν, ὁπόσον δεῖ τοῦ ἱματίου ἐς αἰσχύνας ὑπερβαίνοντος, σκυπτάλης καὶ τοῦ πήχεος, σκοπὸν καίτοιδὰ πεποιημένους, τόν τε τοῦ βλημοστοῦς, καὶ ὃν ἔφεις τοῦ προκειμένου χειρουργήσῃ χρείας. ὥσπερ δὲ ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐφ' ὧν

VEſtimentum *ſuccinctum* pro concinnè collecto pronunciavit, ut id neque inverſum neque laxum Medici corpus induat. *Diſtinctum*, de ipſo veſtimento dictum eſt: Jubet enim id nullâ ſui parte duplicari. Quod autem in ſerici fine pronunciatum eſt, *æqualiter*, *ſimiliter*, *cubitis*, *humeris*, ambiguum eſt. Aut enim æqualiter & ſimiliter utrarumque manuum cubitos & humeros veſtimento indui imperavit, ita ut ambæ manus inter ſe conferantur (quod plerique comparari vocitant) aut humeros, aut cubitos inter ſe confert; jubens in utrâque manu æqualiter & ſimiliter cubitis & humeris, utriuſque ipſorum manum indutam eſſe. Enimverò quòd nolit cubitis altiorem veſtis ambitum eſſe manifeſtum eſt. Eos namque nudos patere indecorum eſt, non Medico duntaxat qui tam Religioſam artem profitetur, ſed & forenſibus apud theatrum turbam cauſas agentibus, quos ipſos quoque pudere cernere licet, quum veſtem cubitis altiorem gerunt, ut qui ad pancratium accincti ſunt. At hujuſmodi quoque veſtis ſpecies maximè reprobanda, quæ non modò cubiti partes, ſed & totum brachium refrigerat: Non tamen declaravit quouſque ſupra dextrum cubiti angulum brachium operire deceat. An id tanquam dilucidum quòd à nobis omnibus comperiri poteſt, omnino prætermiſit? Non enim iis arduum eſt in ſingulis operationibus conjicere quantùm indumenti oporteat cubitos tranſcendentis ad cubiti lacertum exporrectum eſſe, qui hîc obſervationem fecerint cùm decoris, tum uſus ad propoſitam Chirurgiam *ſpectantis*. Sed quemadmodum paulò ante in quibus

quibus quid occultandum erat, contrarios esse A scopos protuli, ne quod manu curatur, conspicuum cernatur, obscuro aëre opus esse; ut verò qui manu operatur, illud conspiciat, clarâ luce. Quod autem eorum exuperat, illi scopum concedere; at si utrumque esse tibi videatur, medium omnino tenere. Eodem modo & nunc, & semper in omnibus faciendum est, hîc ad res contrarias scopi dirigunt, eos quidem qui amborum medium semper eligunt, uter verò si prævaleat, ad illum propendentes. Quod igitur ad Chirurgiam spectat, ipsa per se nudam B totam manum maximè desiderat. Quæ verò decoris sunt, ipsam totam obtectam. Quamobrem utriusque medium perpetuò deligi congruit, sed validiùs urgenti concedere.

De decenti Chirurgi ad operandum sedentis statu medio, ad ægrotum relatione factâ. De intervallis, ac intervallorum terminis perpetuò medenti observandis, longinquo, propinquo, & medio; longitudinis in anteriorem, posteriorem, & mediam; latitudinis in C dextram, sinistram, & mediam; & altitudinis, in superiorem, inferiorem, & mediam. Quid angulares manus. Quomodo variæ fiant operando manuum motiones & figurarum commutationes, in quibus sedem tueri decet.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVI.

Aid autem quod manu tractatur, procul quidem, & propè; & sursum & deorsùm; & huc, aut illuc, aut ad medium. Procul autem D & propè, termini sunt cubiti: qui in anteriorem partem genua, in posteriorem costas non progrediantur. At sursum, summas manus mammis superiores non teneat; deorsum verò pectore genibus incumbente non inferiores. Summas manus angulares cum humeris figuret; quæ in medio sunt, ita se habent. Sed quæ huc aut illuc feruntur, *non extra sedem. Sed pro conversionis ratione corpus, & operantem corporis partem protendat.* E

GALENI COMMENTARIUS.

QUum Medicum ad se, ad eum qui manu curatur, & ad lucem respectu, aut sedentem, aut stantem sese figurare præcepit; ac primùm sedentis ad trium quodque factâ relatione symmetriam docere professus est, à luce exorsus. Deinde ad Medici sui ratione symmetriam digressus, & hanc persecutus, ad residuum tertium provehitur. Neque enim Medicum laboranti manu curando propiùs sedere decet, ne loci angustiâ manuum actiones interturbentur, neque tantoperè dirimi, ut vix laborantem attingat. Hîc igitur terminos quosdam constituit, quos qui manu operatur, neque in anteriora, neque in posteriora progredi debet. Meminimus autem de sedente primùm ipsi sermonem esse. Chirurgum igitur ita ab ægrotante diremptum esse jubet, ut is neque anteriores genibus cubitos, neque lateribus

ἐκχεῖῶ λαβεῖν, ἑκατέρως ἔφην εἶ σκοπεῖ, ἵνα μὴν μὴ βλέπῃ ὃ φαυόμενον δέον σκοπεῖν ἀεροῦ, ἵνα ὃ τὸ χεῖρον ὁμῶς ὁ χείρεσσον αὖθ βλέπῃ, λαμπρᾶ φωτός. ὁ ποτε δ' αὖ ἀμφοῖν ἐπικρατεῖ, τὸν σκοπὸν ἐκεῖνο ἀφαιρεῖν. εἰ δέ σι δόξειεν εἶναι, ὃ μέσον ἀκριβὰς ἀμφοτέρων αἱρεῖσθαι. καὶ τὸν αὖτον ὕπνον καὶ νῦν ὅτι ἡ ἀφὴ πάντας ὅτι πάντων ποιητέον, ἔνθα μὲν ἐκάστα προσήκατα πεδηρούσιν οἱ σκοποὶ, ὃ μέσον μὴν ἀμφοῖν ἀφορμένους πάντας ὑπάρχεις δ' αὖ ὑπερκατὼ, πρὸς ἐκεῖνον ἐκκλίνοντας. Τὸ μὴν ὦν καὶ τὸ χεῖρον ῥᾴδιον ἐπ' αὐτῇ, ἐδεῖτο τῆς ὅλης χρόας γυμνῆς, τὰ δ' ἡ εὐρημοτεύσης, ὅλης αὐτῆς ἐσκεπασμένης. Διὰ τοῦτ' ὦν, ἀεὶ μὴν ὃ μέσον ἀμφοῖν αἱρεῖσθαι προσῆκει, προχωρεῖν δὲ τοῦ μέλλον ἐπείγοντι.

Γρεῖ τὴ χειρουργὸν εἰς χειρουργῖν καθημένου πρέπουσης σχήματος τὴ μέσου, καὶ τὴ πρὸς ὃ χρεῖζόμενον αὐαγορεύοντος τὴ ὀξυκάτουσαν, ἢ τῶν ἴρων τὴν ὀφρὺν πάντος ὃ χρείζοντι ἐπόλλυται, τὴ πρόσω, ἢ ἐπὶ, ὃ μέσου. καὶ μῆκος, εἰς ὃ πρόσω, ὃ ὀπίσω, ἢ μέσου. καὶ ὃ πλάτος, εἰς ὃ δεξιὸν, ἢ ἀριστερὸν, ἢ μέσον. καὶ ὃ βάθος εἰς ὃ ἄνω, ὃ κάτω, ἢ μέσου. Ὧι χεῖρες αἱ ἐπάνωι. πῶς ἀφορμὴ γίνονται ἐν τοῦ χρεῖζειν τὴ χρῶ κινήσεις, ἢ αἱ τῶν σχημάτων μεταλλαγαὶ, ἐν οἷς τὴ ἕδρας φυλάττειν δεῖ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιζ'.

ΠΡὸς δὲ ὃ χρεῖζόμενον, τὸ μὴν πρόσω, καὶ ἐγγύς· καὶ ἄνω καὶ κάτω· καὶ ἔνθα, ἢ ἔνθα, ἢ μέσον. τὸ μὴν πρόσω καὶ ἐγγύς, ὅσον ἀγκῶνες· εἰς μὴν ὃ πρόσθεν γονάτα μὴ ἀμείβειν, εἰς δὲ ὃ ὀπίσθεν, πλευρές. τὸ δὲ ἄνω, μὴ ὑπὲρτερα μαζῶν ἄκρας χεῖρας ἔχειν· τὸ δὲ κάτω, μὴ κατωτέρω, ἢ ὅσον ὅσα ὑπὸ γονάτων, ἐγχύν. ἄκρας χεῖρας ἐγλογίσιος πρὸς βεσχόνας ὁμοιοτέζειν. τὰ μὴν καὶ μέσον οὕτως. τὰ δὲ ἔνθα, ἢ ἔνθα, μὴ ἔξω τῆς ἕδρης. καὶ λόγον ἢ τῆς ὑπερφυῆς προβαλλόμενον ὃ σώμα, καὶ τὴ σώματος ὃ ἐργαζόμενον.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

ΕΓειδὴ τὴ ἰαθῆν ἐκέλευσε συμμέτρως ἔχειν πρὸς ἑαυτὸν, πρὸς ὃ χρεῖζόμενον, πρὸς τὴ αὐγὴν, ὅτι καθήμενον, ἢ ἑστῶτα, ἢ πρῶτον ἐνεχείρισε λέγειν τὴ καθημένου συμμετρίαν πρὸς ἕκαστον τὴ τριῶν, ἀρξάμενος ἀπὸ τὴ αὐγῆς. εἶτα μεταβὰς ὅτι τὴ πρὸς ἑαυτὸν, αὖτὴ συμμετρίαν, ἢ ζωότατα διελθὼν, ὅτι ὃ λοιπὸν ἓν τρίτον ἦκει, διδάσκων τὴ πρὸς ὃ χρεῖζόμενον αὐτῇ συμμετρίαν. ὅτε γὰρ ἐγγὺς πάνυ προσῆκει καθῆσθαι τὴ χρεῖζομένη τὴ ἰαθῆν, ὡς ἀπὸ γενομένας ἐμποδίζεσθαι ταῖς τὴ χεῖρὸς ἐνεργείαις, ὅτε διεσκέναι ἔσουσιν, ὡς μήτε ἐφικνεῖσθαι τὴ χρεῖζομένου. Τίσιν οὖν καὶνῶσθαι πιαὶ ὄρεις, ὧν ὅτ' εἰς ὃ πρόσω χωρεῖν, ὅτ' εἰς τὰ ὀπίσω προσῆκει τὴ χρεῖζοντα. μεμνήσθαι δ', ὅτι πρὸς τὴ καθημένου, πρῶτον ὁ λόγος ἔσται αὖτῷ. τοσοῦτον οὖν ἀρκοῖ διεσκέναι τὴ κάμνοντος, ὡς μήτε πρωτέρω ποτὲ τὴ γονάτων ἰσχνοῖς ἀγκῶνας, μήτε ὀπίσω

τῆ πλευρῆ. ὅτι μὲ δὴ καὶ τὰ πίσω τε, καὶ ἐσω διά- A
στασιν, ἤτοι ἕσται τὰς ἕδρας· ὀνομάζω δὲ καὶ ὃ μῆκος
ἡ διάστασις αὕτη· λοιπὸν δὲ ἐσῶν δυοῖν διαστάσων, μιᾶς
μὲν, ἣ καὶ ὃ πλάτος, ἑτέρης δὲ, ἣ καὶ ὃ βάθος· καὶ ὕψος
(ἑκατέρας δὲ ὀνομάζεσθαι) τῆς μὲν καὶ ὃ ὕψος, ὅσον ἀ-
δύνατοι, μήτε αὐτὸν τῆ μαστῶ, ἄκρας χεῖρας ἔχειν τὴν
ὑπερκειμένα, μήτε κατώτερα, ἢ ὡς ὃ σῆμα ὑπικείμενον
ἔχοντα τοῖς γόνασι, ὃς χεῖρες ἐπωμίοις ἐφαπτόμεναι ἐκ τῶν
τε βραχόνων. καλεῖ δὲ ἐπωμίους, ὅταν ὀρθὸν γενίαν πῆχυς
ἐρασθῆ ἐκ τῶν βραχόνων. μέσον γὰρ δεῖ τοῦτο ὃ σῆ-
μα, καὶ ἁπλῶς τε, καὶ κατ' αἰτίαν τελέως, μὴ ἦν ἀκέπ B
κάμψαν δυνατὸν ᾖ, ὀκτάσιός τε σήματος, μὴ ἦν
ἀμήχανον ἔσῃ ἐπεκτείνειν τὸν χεῖρα. τῆς δὲ καὶ πλατος
εἰς τὰ πλάγια μέρη γιγνομένης διαστάσιος, ἴσον ἑκατέ-
ρωσ ἐπίδοτο, ἣ καὶ ὃ δάξιν ἢ ὃ πέλεον, ὡς ἄριστον
πιέζῃ τὰς ἐπιτηδείας, ὡς μὴ κατακινῆται τὰς ἕδρας,
τυτέσι τὰ μέρεα τῆ σώματος, οἷς ἑδραζόμεθά τε καὶ φε-
ρόμεθα καὶ ἢ ἀναπαυόμεθα. ἑρμόσει μὲν οὖν ἐφεξῆς
ἀλλήλων οἱ ὅροι, καὶ διαφέρειν χρόνοις· ἐν ᾧ καὶ χρό-
νῳ ἅπαντες ἢ μῆκος ἐδιδάσκει διαστάσιον, ἐν τούτῳ,
καὶ τὰς καὶ πλάτος, ἢ ὕψος, οὐκ οἶόν τ' ἦν διδάσκειν, C
ὥσπερ οὐδὲ ὁπότε καὶ ἑκατέρας ἢ λοιπῶν δυοῖν. Αὐ-
τὸν δὲ τὸν ἰατρὸν, οἶμαι, χρὴ συμβουλεύειν, ὡς ἐν πάντ
τῇ ἀσφαλείᾳ καὶ τῇ διαφορᾷ, ὅσῳ τὰ λελεγμένα
πάντα. ἓν γὰρ πάντων ἐστὶν ἅμα χρεία, καὶ πάντα ἐνέρ-
γειαν. ἔστι δὲ τινος μέσης καταστάσιος, ἐν τῇ καθῆσθαι
τὸ ἰατρὸν, ὅταν μὴ βλάπτων, μηδὲν ἐνεργῇ τούτων. δι-
ορμισέσθω τε, καὶ σεμνοτέρην ἕξῃ θεωρῆναι, ὡς εἰ καὶ
γραφεύς τις, ἢ πλάσης ἔμελλεν αὐτὸ ποιήσειν ἐκκαι-
ρεύειν ὃ τὸ χειρουργίαν ἀφικνουμένου, χρὴ κινεῖσθαι τὰς D
χεῖρας, ἐνίοτε μὲν ἅμα πρόσω τε, καὶ ἄνω, καὶ πάντα δ'
ἐπ' ἀριστερὰ, μὴ τὰ πρόσω τε, καὶ ἄνω πάλιν ἐκτοῦτων
ἢ ὁμοίων, ἤτοι γε ὀπίσω τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας, ἢ
μόνην μίαν φέρειν· ὅτου δ', καὶ ἢ κάτω ποτὲ ἢ πάλιν ἄνω,
καὶ κάτω τε, καὶ ὀπίσω. Πολυειδὴς γὰρ, καὶ σήματα ὑπαλ-
λάσσεσθαι, συμπλεκομένων ἀλλήλοις ἢ διαστάσιων. ἐν
ἁπάσαις δ' αὐταῖς ἔστι κοινὸν, ὃ φυλάττειν τὰ ἕδρας, ἵν
ὁμαλὸν ἔρεισιν ἔχωσι, τοῦ ὄρεος ἢ διαστάσιον καθῆσθαι
ποιοῦσι. Εἰ δὲ τὸ οὖσαι ὑγιὲς ἢ κείμενον ὃ ἀλεξίμ-
μενον μόριον, ὡς ὑπὸ τοῦ αὐτὸ πηδοῦ αἰσθάνεσθαι τὰς E
χεῖρας τὰ ἰατροῦ, διὰ καθήσεται ποτε κουφίσαι μεταφέρ-
τερον αὖθις ὅπῃ τὰ ἕδρας, ὡς αἰσιμώτατος, ὡς μηδὲ ἐσθί-
ειν μηδέπω, μηδὲ κοιμᾶσθαι, ἀλλ' ἐν ἀσκησίῃ τε, καὶ
μέσῃ τούτων σήματι καθεσθαι. ἐπὶ ὅπῃ πλεῖστον ὅπῃ ὃ
δοῦναι, ἢ ὅπῃ ὃ ἀριστερὸν μέρος ἀποκεχωρικὸς, ἐπ'
ἐκείνοις, αὐτὸς ὁμ τῆς ἕδρας κινηθήσεται, ἃς ὀλισθήσας
ἐξ αὐτῆς κυδωσθήσει. Τί δεῖ λέγειν, ὡς ὅπῃ τὰ πρόσω
ἢ ὀπίσω μέρεις ἀμφοτέρους ὑμοία ποιήσει· ἢ μόνον γέ τις,
τὰ εἰς τὰ κάτω, ὥσπερ ὃ σκυτίζειν αὐτὸ πῶ ἐνέργαται, F
ἐν ᾧ καθέπει σήματι καθήσεται.

posteriores sortiatur. Hos itaque statuit termi-
nos intervalli, quod tum ad anteriorem, tum ad
posteriorem partem refertur. Ipsum autem in-
tervallum in longitudinem nominatur. Quum
verò duo superfint intervalla, unum in latitudi-
nem, alterum in profunditatem aut altitudi-
nem (nam utroque vocabulo dicitur) interval-
li quidem in altitudinem terminos constituit,
ut neque operatio superiùs mammis. summas
manus porrigat, neque inferiùs pectore super
genua incumbente manus angulares cum hu-
meris figuret. Angulares autem vocat, quum
rectum angulum cubitûs cum brachio efficiat.
Hic enim medius est habitus tum flexionis cu-
biti ultimæ, ad quam manus flecti nequaquam
potest; tum extensionis extremæ ad quam ma-
num exporrigi erit perarduum. At terminum
intervalli quod per latitudinem in obliquas fit
partes, utrobique constituebat, & in dextram
& sinistram quò facilè fiant conversiones, ut
sedes non dimoveantur, hoc est, corporis par-
tes quibus & sedemus, & subsistratis sedilibus
fulcimur. Termini quidem mutuâ serie diversis
temporibus pronunciati sunt. Nam quo tempo-
re longitudinis intervalla docebat, eo latitudi-
nis & altitudinis intervallo docere non potuit,
neque quum reliquarum duarum alterutram. At
ipsum Medicum hortatur, meâ quidem senten-
tiâ, hæc omni tempore mente, prout deceat, in-
spicere quæ pronunciata sunt omnia. Etenim
in omni operatione simul usui sunt omnia.
Quum ergo medius quidam sit Medici sedendi
status, quando non intuetur, nihil agit; hunc
statum & decorum magis, & honestiorem esse
consentaneum est, quàm si pictor, quidam aut
plastes ejus imaginem effinxerit. Quum autem
ad Chirurgiam accedit, eum movere manus o-
portet, interdum quidem simul & antè & sur-
sum; deinde verò sinistrorsum simul & antè &
sursum; rursus ex his figuris aut in posteriora
manus ambas, vel unicam solam ducere. Sic
verò interdum vel deorsum, vel rursus sursum
& deorsum, & retrorsum. Multiplici namque
facie status submutatur complicatis mutuò in-
tervallis. His omnibus commune est sedem tue-
ri, quam nonnulli destruunt intervallorum ter-
minos excedentes. Etenim si quæ pars manu
tractatur ita sublimis sit, ut supra ipsas mam-
mas manus evehat Medicus, cogetur interdum
ipse è sede sublimior erigi, ut consurgens non-
dum stet, neque sedeat, sed & in instabili &
mediâ inter has figurâ situs sit. At si quamplu-
rimùm in dextram vel in sinistram partem se-
cesserit, illis ipse è sede ita dimovebitur, ut ab
eâ lapsurus periclitetur. Quid dicendum est
quòd ad anteriorem vel posteriorem partem u-
trisque similia obortura sint? Tantúmque si qua
sit in partes inferiores conversio, ea ejus opera-
tionem obscurabit quâ in figurâ decenti se-
derit.

A

De ſtantis Chirurgi operantis ſymmetriâ, & idoneo ſtatu, in quo ac in ſedentis ſtatu iiſdem propè termini ſervandi ſunt.

Περὶ τ χειρουργοῦ χρείζοντος συμμετρίας, & τ ὑπτιαδίου σχήματος, ἐν ᾧ ὡς ἐν τῇ τῶ καθημένῳ κατασ᾽ῆ ὁμοίοις τὰ ἴσα φυλαχθησόμενα.

TEXTUS HIPPOCRATIS XVIII.

STantem autem utriſque ex æquo pedibus univerſim inſiſtere oportet. Sed altero inſiſtentem agere; non eo qui ad operantem manum eſt, genu ad inguinis altitudinem tollere, *ut in ſedentis ſtatu. Eoſdem quoque cæteros terminos* B *ſervare.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιή.

ΕΣτάναι ἢ δεῖ, καὶ ἐπ᾽ ἀμφοτέρων βεβαίως ἐξ ἴσου τῶν ποδῶν, ἄλλις. ὀρθοῦν ἢ, τὸν ἕτερον ὑποβεβάναι, μὴ τὸν κατὰ τὸν δρεπανηφόρον χεῖρα ὑψηλὸν ποιέοντα, ὡς ἂν ἐθέλῃ· καὶ τἄλλα ὅσα τῷ ὠτός.

GALENI COMMENTARIUS.

ABſoluta de ſedente *Chirurgo* oratione, ad ſtantem emigrat, idem jubens ſtantem obſervare, quod ſedenti paulò antè imperavit, quia impar eſt pedum inceſſus. Alterum enim eſſe vult ipſo ſublimiorem, ut è directo in ejuſmodi ſtatione nullam edat operam, quam ipſiſſimam in omni operatione ſervaturus eſt, ſi quæ pars manu curatur, neque ſublimior ſit, C neque in longitudinem, aut altitudinem remotior, patet cuique prædictorum memori. Pars enim ſic elata ut ſuis ipſius mammis ſublimiores manus habere cogatur, Medicum à ſede dimovebit qui citra ſymmetriam protenditur. Si verò quamplurimùm ſeceſſerit, ac retrorsùm rursùs procedere compulerit, ſedem ab initio coget relinquere. Quoniam verò alterum pedem voluit re quâdam fulciri, hîc quoque altitudinis modum declaravit, jubens genu eandem ſortiri ad inguina figuram, quam in ſedentibus pronunciavit. In his autem protulit genúa paulò ſupra inguina collocanda eſſe, quòd hujuſmodi ſedes & tutiſſima ſit, & ad operationem aptiſſima & paratiſſima. Verùm nunc alterum genu ſublime ſolùm ad inguina eandem ſortiri figuram cenſet; ac ſæpenumerò inguina utrorumque crurium parem habere altitudinem.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟν περὶ τ καθημένου συμπληρώσας λόγον, ὅτι τ ἑστῶτα μετίεσι, πάλιτες αὖθις κελεύων φυλάττειν, ὃ μικρὸν ἔμπροσθεν ὅτι τ καθημένῳ ἐκέλευσεν, ὅτι ὁ μὲν βάσεως τ ποδῶν αὐτῶν· ὑψηλότερον γὰρ εἶναι βούλεται τὸν ἕτερον αὐτοῦ, ὡς μὴ κατ᾽ ὀλίγον τι τῶ ἐναντίου τοῦτο εἶναι τ ἐναντίωσιν, ἵνα ὅπη κ αὐτὸν φυλάττειν δέῃ πάσης ἐναργείας, ἐφ᾽ ὁ μήτε ὑψηλὸν ἱκανῶς ὁ χρείζομεν μόριον, μήτε πορρώτερον κ ὁ μήκους ἢ πλάτος, ἀξιόλογον ὂν μεμνημένῳ τ ἔμπροσθεν. Τὸ μὲν γὰρ ὕπτιος ὑψηλὸν, ὡς τ ἰδίων αὐαλγεζέας μετεωροτέρας τ ἑαυτῷ πτῆναι ἐχόν τὰς χεῖρας, ἀποπαλίσει τ ἕδρας αὐτὸν αὐτεπιόμενον ἀμέτρως. ὃ δ᾽ ὅτι πλείσων ἀφεσηκώς, πάλιν αὖ & ὁ ἔμπροσθεν αὐαλγέζον, ἀπολείπειν βιάσεται τ ἰδίας ἕδρας. Ἐπεὶ δ᾽, ὅτι τινες ἐπηλάθησ τ ἕτερον τ ποδῶν βάλλοιμι, κἀν ζώνῃ, ὅ ποσὸν τ ὕψους ἐβλώσειν, ἀξιώσας τ αὐτῷ ὁρίσαι ζώνατι πρὸς βεβαίως, ἵν᾽ κἀπὶ τ καθημένων εἴπῃ· εἰρήκει δ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνοις, ὁμοίως ἢ, ἀνώτερον βεβαίων μικρὸν, ὡς ἀσφαλεστάτης τε ἅμα, κ᾽ εὐαρμοστεστάτης πρὸς τὰς ἐναργείας, & ἐπιμετάστατος ὅσης τ τοιούτης ἕδρας. ἀλλὰ νυῦν γε τὸν ἕτερον ῥάστατα τῷ ὑψηλῷ μόνῳ, πρὸς τοῖς βεβαίως ἔσ τ αὐτῷ ὁρίσιν ἀξιοῖ, πληθωπικῶς βεβαίνας ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν ἴσον ἔχειν ὕψος.

Explicationes quatuor vocabulorum defluxus, ſubſidentiæ, abductionis, declivitatis. Explicantur quoque tria tempora, deditio, operatio, ſubſequens habitus. Quod poſituræ E laborantis figuram & formam ſervare oporteat.

Ἐξήγησις τεσσάρων τῶν ὀνομάτων τ καταῤῥύσεως, & καθιζάνεως, καὶ ἐκτενίσεως, & κατατμήσεως. Διασαφηνίζονται καὶ τρεῖς χρόνοι, ἥ τε παράδοσις, ὁ χρεισμὸς, καὶ ἡ ἕπειτα ἕξις. ὅτι δεῖ σώζειν τὸ σχῆμα, & εἶδος τῶ χρεζομένου κ᾽ ὄντος.

TEXTUS HIPPOCRATIS XIX.

AT qui tractatur, reliquâ corporis parte manu operanti ſubſerviat, aut ſtans, aut ſedens, quò quamfacillimè ita in ea figura poſitus perſeveret, obſervans defluxionem, ſubſiſtentiam, in latus converſionem, declivitatem; ſic ea, quam oportet ſervatur & figura, & forma, operationem ſubeuntis in ſui *deditione, in manûs operatione, in habitu ſubſequenti.* F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιθ.

ΟΔὲ χρεζόμενος τῷ χρείζοντι, τῷ ἄλλῳ τῷ σώματος μέρει ὑπηρετείτω, ἢ ἑστὼς, ἢ καθήμενος, ἢ κείμενος ὅκως δὴ ῥᾴιστα ὧδε ὡς σχῆμα ἕξων διατέλει, φυλάσσων καταῤῥοιαν, ὑπόστασιν, ἔκτασιν, κατατμησίαν, ὡς ὁ δεῖ σώζεσθαι, καὶ σχῆμα, καὶ εἶδος τῶ χρεζομένου, ἐν τῇ ἐπείτα ἕξει.

GALENI COMMENTARIUS.

QUi hunc librum interpretati ſunt, diverſas non citra rationem textus explicationes tradiderunt. Etenim quatuor nomi-

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΙαφέρουσας ὀξηγήσεις ἐποιήσαντο τ ῥήσεως, οἱ ἐξηγησάμενοι ὃ βιβλίον οὐδόλως. ἔστι γὰρ τ τεττάρων ὀνο-

μάτων ἀσάφεια, ᾧ τ' ὑποῤῥύσιος λέγω, ᾧ τῷ τ' ὑποστάσιος, ᾧ τῷ τῆς ἐκπτέψεως, ᾧ παρατέσ ᾧ τῆς κατωτάτω, ᾧ, τε βουληθεῖσα ἡ Ἱπποκράτη, πολλὰ φράγματα διὸλίγων λέξεων διελάσαι, ἢ αἰτίαν αὐτῆς πρόφερεσθαι τῆδε λεγομένων αἰτίας. ὅτι οὖν ἀσαφὴς ἔστι ᾧ χαλεπὸς αὐτὸς ἀφορίσαι, εἰκάζοντες τε, καὶ σχαλεώδιοι μᾶλλον, ἢ ἔφασαν ἰδόντες, εἰς ποικίλην ἀμφισβήτησιν ἐξέπεσον. Ἐγὼ δ', ὥσπερ ἐν ἄπασι τοῖς τοιούτοις εἴωθα ποιῆν, οὕτω καὶ νῦν πειράσομαι. Τὰ μὲν ἀπίθανα αὐτῆς εἰρημένα πρόσπας, διαίζω τε διέξιμι μοι πίναξ ὑπενοεῖσθαι, μὴ τῷ θορυβῶνται τι καὶ τῆς ἐμῆς γνώμης. Ἀρξομαι δ' ἀπὸ τῆς τῆς ἀσαφείας ὀνομάτων ἐξηγήσεως. ἐπειδὴ θορυβεῖν ὅτι ὁ ἀπλοῦς τῷ σωθῆναι, ᾧ πολλάκις τε, τὸ ἁπλοῦν σαθρὸν ὄντες ἀσαφεῖς, ἢ σαθρὸν τῶν ἀσαφείαν ἐργάζεται, τοῦτο δ', ἀμελεῖ, ᾧ καὶ τῶν θορυβημένων γένος ῥῆσιν. Ἔνιοι μὲν γὰρ, ὑπόῤῥυσιν ἤκειν ὅτι τῆς ὑγρᾶς, καὶ τοῦτον αὐτὰν διῆσας, οἱ μὲν ὀν τῷ σώματος κινουμένων, οἱ δ' ὅτι τῆς ὑπερεχομένων ἐξωθεν· ἀλλὰ ᾧ αὐτὰν, τῆς κῷ τὸ χειρουργίαν ἐκρέοντων, ἐφαῦ αὖτὸν μνημονεύσειν, ἔνιοι δ', τὸ μὲν τὸ χειρουργίαν. ἡ αὐτὴ δ', καὶ ταῦτ' τὰς τῆς ὑποστάσιος ὀνόματος γένεσθ ἀσαφείας, παῦ σοφὸν πὰ ὑγρᾶ, ᾧ ὑφίσεσθαι κῷ τεναντίον λεγόμενον, εἰκότως ὁν μέρη ἀσαφείας ἔχειν. ἔτερος δ' τῆς ἰητρικοῦ ὀξηγητὰν, ὃν ὅτι τῆς ὑγρᾶς, ἀλλ' ὅτι τῆς περιὼν τῷ ζώου μορίων, ἥκουσε τῷ τε τῆς ὑποστάσεως, καὶ τῆς ὑπορῥύσιος, ὀνόματος. Ὑπόστασιν μὲν τὸ μετεωρισμένον, ἥτοι τῆς τεμνομένων μελαν, ἢ καὶ πάντες ᾧ σώματος εἰρῆσθαι νομίζοντες. Ὑπόῤῥυσιν δ' τῶν εἰς τὰ κάτω ῥοπὴν, ὡς εἰ ᾧ καταῤῥίσιν εἰρήκει. Τὸ οὖν καταῤῥῆ, ὅτι τῶν ᾧ σημαινομένου λέλεκται ᾧ ὁ θορυβούμενος, ἔνθα φησὶν· ἢν δ' ᾧ θορυβῆς μόνη), ᾧ καθῤῥέᾳ ἀπὸ τ' κλίνης ὅτι πόδας, δεινότερον ὅτι. Ὅτις ὕστερ ὀξηγηταμένοις μάρτυρες, καὶ ὁ τῆς ἐκπτέψεως, καὶ ὁ κατωτάτω ὄνομα θορυβημένων ἐξῆς γεγραμμένα. τῶν μὲν γὰρ εἰς ὁ πλάγιον ἐκλίνοντ', ἐκπτέψιν εἰρηκεν, ἐαῦ τε ἐφ' ὅλου τῷ σώματος, ἐαῦ τι ὅτι ᾧ χαλεπομένου μορίου γένεσθ. Τῶν δ' κατωτάτω, ὅτι τῆς κάλων ἰδίων λέγεσθαι φασὶν, ὥσπερ ὅτι πάντες σώματος τῶν ὑπορῥύσιον. ὅταν γὰρ ὅλον ὁ σῶμα φυλάττων τῆς ἐν ταὐτῷ χρείᾳ, καὶ μὴ μετακινοῦ, ἥτοι ὁ σκέλος, ἢ τῶν χείρα, κάτω ῥέπειν ἐργάσῃ), καταῤῥοπὴν ὀνομάζεσθαί φασι, τῶν ταὐτὸν ὄσον, ἀλλὰ λέγοντες αὐτὰ καῦ ἐωυτά, καὶ μὴ σπαρκὰς φυλάττουσι τῶν καῦ ὅλων ᾧ ῥῆσιν ὁμολογέων. Ἔτέρα γὰρ τις πάλιν αὐτὰν ἀπόῤῥυσιν ἐθρύλητο διῆσι φύσις· ἐνίων μὲν ὀχουμένων ἀξιοῦσι τὸν Ἱπποκράτ', ὑποῤῥεῖν τοὺς χειλουμένους, καὶ τέταρτος φορησρείας σημαινόντων, τῶν ὑποστάσιν, καὶ τῶν ὑπορῥύσιον, καὶ τῶν ἐκπτέψιν, καὶ τῶν κατωτάτω, ἐνίων δ', ᾧ φυλάττειν. Ἀφαίρει δ' ὁ σοῦν ἐκ τῶν ὅλων τῆς ῥήσιος τοῦνομα, ὃ περὶς χορσίναμ γράφεται ᾧ τῆς ἐκπτέψεως ὀνόματος. ἔνιοι μὲν γὰρ ἐκπτεψιν γράφουσι, ἀφ' ᾧ τ ᾧ ρ ᾗ ε, καὶ τῶν δβυτέραν συλλαβὼν, ἃνὲς ᾗ ᾗ ᾧ σ φορσιθέσιν, ὃν ἀρχὴ γράφοντες ἔκπτεψιν, ἔνιοι δὲ καὶ ἐκπτεψιν, ἀφ' ᾧ τ τ καὶ ρ καὶ ι. πρόσηκε γὰρ ἕνα τίνας γράφειν. αἱ μὲν οὖν εἰρημένων φορσησρεῖαι ἔφασ εἰσίν· ἀπὸ γὰρ τ' ἐκπεπτέσθαι ῥήματος ἐκπτεψις, ἀπὸ ᾗ τῶ ἐκπεπτέσθαι.

A num obscuritas, ὑποῤῥύσιος, *defluxionis*, dico, ὑποστάσιος *subsidentiæ*, ἐκπτέψεως *in latus conversionis*, est præterea κατωτάτω *declivitatis*, Hippocratem voluisse paucis verbis res multas prodere, dissensionis eorum quæ pronunciata sunt, ipsis causam præbuit. Quandoquidem quum Authoris ipsa scribentis mens obscura sit, & eam opinionibus, conjecturis magis scrutati, non perspicuè scientia intuiti in varias dissensiones exciderunt. Ego verò quod in hisce omnibus facere consueri, id ita quoque

B adoriar. Prætermissis enim quæ ab ipsis enarrata sunt minùs probabilibus, aperiam quæ mihi probabiliter excogitata esse videbuntur, re quàdam meæ sententiæ simul addita. Exordiar autem ab obscurorum nominum explicatione. Quandoquidem simplex compositi primum est, ac fæpenumero quum simplicium nullum obscurum est, ipsorum compositio obscuritatem efficit. Id autem profectò in propositæ oratione advertitur. Enimverò nonnulli ὑποῤῥύσιν *defluxionem*, in humoribus intellexerunt, atque hi bipertiti sunt. Illi quidem in iis qui

C è corpore moventur; hi verò in his qui extrinsecùs infunduntur; imò & ex ipsis nonnulli ipsum Hippocratem eorum memoriam facere censuerunt, qui dum fit operatio, effluunt; quidam verò eorum qui post manus operationem. Idem verò est & ὑποστάσεως *subsidentiæ* nominum difsidium. Quod humorum effluentiæ subsidentia contrariè dicitur, meritò in parte difsidium excitavit. Alter quidam interpretum chorus, non de humoribus, sed de solidis animalis partibus, & ὑποστάσεως & ὑποῤῥύσεως vocabulum interpretatus est, qui

D putat ὑπόστασιν *sursum* aut partium secandarum, aut totius corporis *elationem* significare; ὑπόῤῥυσιν verò ad imum impetum, ac si καθῤῥύσιν protulisset. Καθῤῥεῖ namque hac notatione in prognostico relatum est, ubi inquit; *Quod si ægri decubitus Declivis sit, & à culcitra ad pedes delabatur* æger, *deterius*. His ita expositis testimonium reddunt ἐκπτέψεως & καταντας vocabula in prædictis ordine subscripta. Enimverò abductionem ἔκπτεψιν appellavit, sive totius corporis, sive partis manus curandæ sit. Καταντας verò in propriis partibus *declivitatem* dici proferunt, quemadmodum in toto corpore ὑποῤῥύσιν

E *subsidentiam*. Quum quis enim corpus universum in eadem sede tuetur, neque dimovet, aut crus, aut brachium deorsum propendens efficiet, ejusmodi situm καθῤῥοπὴν aiunt appellari, vera ipsa per se dicentes; etsi in universa oratione consensum non servant. Nam altera quædam etiamnum ipsorum omnium duplex orta est controversia. Prior quidem fuit nonnullorum qui arbitrati sunt velle Hippo-

• cratem manu curandos tueri, quod quatuor vocabulis significavit *defluxione*, *subsidentia*, *abductione*, *declivitate*. Posterior verò non tueri.

F Nihil autem intereft ad totius orationis intelligentiam tres esse nominis ἐκπτέψεως scripturas. Nonnulli namque ἔκπτεψιν secundam ejus per πε syllabam scribunt; quidam verò σ quoque in principio adjiciunt ἔκπτεψιν scribentes. Nonnulli denique ἔκπτειψιν per τ & ρ & ι. Nam paulò antè unam scribere prodidimus. Hæc itaque narrata vocabula dilucidè patent: A verbo siquidem ἐκπεπτέσθαι ἔκπτεψις, ab ἐκπεπτέσθαι

ἔκπειψις derivatur : quum scripturæ hortentur A
hæc ægrotanti observanda esse. Videntur au-
tem simul omnes qui hunc textum explana-
runt, authoris sententiam ex parte perspe-
xisse, totam tamen omninò comprehendere
non potuisse. Si quis enim hujus orationis fi-
nem assequi velit, in qua pronuntiavit, *in
sui deditione, in manûs operatione, in habitu sub-
sequenti* ; omnes profectò verè sequi videbun-
tur, quum aliàs alia tribus temporibus ægro-
tanti profutura sint, quibus tamen ipsa omnia
conjungi non valuerit. Id autem perspicuè di-
stinctis tribus temporibus erit manifestum. B
Primum quidem eorum est, quum morbis af-
fecti se Medicis dedunt ad accuratam morbo-
rum dignotionem, quod deditionem nomi-
navit. Secundùm verò eorum serie quum Me-
dicus circa affectam partem aliquid agit, quod
manûs operationem vocitavit. Tertium ac ulti-
mum quod *subsequentem habitum* appellavit :
tunc enim in eadem priùs posita figura labo-
ranti pars affecta servanda est. Quòd ergo in
eodem se habeat, inde habitus appellationem
deduxit. In omnibus autem tribus temporibus
quoddam est cunctis commune, quoddam sin- C
gulis proprium. Commune quidem est *om-
nibus* partem affectam immobilem qua sede
nititur, servare, nisi Medicus ipsum utcunque
movere tentatus sit. Proprium verò singulis
bonum, unde ad perfectam sit medelam. In
deditione, ut Medicus planè quid curaturus
est, dignoscat. In manûs operatione ut ossa
fracta in oppositum extendat, decenter con-
formet, atque devinciat. In luxationibus, ossa
in oppositum extendat, reponat, & partem
affectam idoneâ deligatione complectatur. In D
sectionibus, ut pus excludat ; aut etiam quod
putre aliquâ in regione degit, excidat, aut
igne adurat. His igitur utilis est & humorum
defluxus, & subsidentia. Ille, ubi excitetur ;
qui namque præter naturam humor existit,
excernendus est. Hæc verò, ubi non excite-
tur ; intus enim noxium humorem permanere
non decet. Interdum autem & subsidentia fit
utilis, ut in quibus confertim pus ex magna
subsidentia, aut hydropicum humorem excerni
volumus. At multomagis à subjectis in manus E
operatione membris cum subsidentiam, tum
defluxum, ut dictum est, observare decet.
Eodem autem modo & in solidis animalis par-
tibus hæc pronuntiata laboranti observanda
sunt, ut eadem fiant per tria tempora, redi-
tionem, operationem, & subsequentem habi-
tum. Enimvero si quæ pars dum eximitur à
Chirurgo, provectior sit, sectionem in inde-
centi parte Medicum coget efficere, nec mo-
dum eundem aliquando, nec quæ servanda
sunt tueri, propterea quod æger ipsum scal-
pellum prævenit, & effugit, & operationem F
imperfectam reddit, quum aliàs quidem ipso
solo Medicus mediam manûs operationem effi-
ciat, aliàs verò opus è dimidio factum defe-
rat, atque etiamnum concitatiùs obeat. Hæc
autem deligatis accidunt : interdum manus
opem subeuntibus, qui nimirùm quum sibi in
ventre sit operatio, tum in spinam se attollunt
ad latus se convertentes : quod *in latûs abdu-
ctione* declaratur. Interdum autem nihil eorum
moliuntur, sed musculos vehementer exten-

ἔκπειψις γίγνεται· ἀξιομίσων τῆς χρηφῶν φυλάττεσθαι
τοῦτο τὸν κάμνοντα. φαίνονται γὰρ ὅμως πολλοὶ τῶν
σαφέσθαι τὸν ὅλον, ὃν μέρος μὲν ἐσκεμένα τὸ γράμ-
μα παύσῃς, ὅλου δ' ἀκριβῶς μὴ διδωκόθαι δύνασθαι.
Εἰ γὰρ σκοπεῖ τὸ τῆς τέλος τούτου καθ' ἃ φησιν, ἐν προθέσει, ἐν χειρισμῷ, ἐν τῇ ἕπειτα ἕξει, φανοῦται μὲν ἅπαντες λέγοντες ἀληθῆ, ἄλλως ἄλλων χρησίμων ὑπὸ τὸ κάμνοντος ἑτερμόνων ἐν τοῖς τριοὶ χρόνοις, προθέσει, χειρισμῷ, ἕπειτα ἕξει, παῖδες δ' αὖ τριοὶ σκευθεῖναι μὴ δύνασθαι, ἕνα δ' φανερὸν τοῦτο τῆς διορισθέντων ὑφὰς τῆς τριῶν χρόνων. πρῶτος μὲν οὖν αὐτῶν ἔστι νόσοις προέρχονται οἱ πεπιθότες ἑαυτοὺς τοῖς ἰατροῖς εἰς ἀκριβῆ διάγνωσιν τῆς παθῶν, ὃν ὠνόμασε πρόθεσιν. ἐφεξῆς δ' αὐτῶν δύνατος, ὁπόταν πρᾶττει τι καὶ ὁ πεπονθὼς μέρος ὁ ἰατρός, ὃν ἐκάλεσε χειρισμόν. Εἶτ' ἐξῆς τρίτος, ὃν προσηγόρευσε, τὴν ἕπειτα ἕξεως. ἐν τούτῳ γὰρ ἐθέλει προφέρεσθαι τὸν ἐν ἀρχῇ φυλάττειν, τῷ κάμνοντι ὃ πεπονθὸς μέρος. ἀπὸ τοῦ δίκην ἔχειν ἐν αὐτῷ, τὴν προπορείαν τῆς ἕξεως ἐποίησεν. Ἐν ἅπασι δὲ τοῖς τριοὶ χρόνοις ὃ μὲν κοινὸν ἔστι, ὃ δὲ καθ' ἕκαστον ἴδιον. κοινὸν μὲν ὃ φυλάττειν ἀκίνητον ὃ πεπονθὸς μέρος ὑφ' ἑδράσιτο, πλὴν μή κινήσας αὖθ πως ὁ ἰατρὸς ἐπιχειρήσῃ. ἴδιον δ' καθ' ἕκαστον ἀγαθὸν ἐν τούτου· προῖς τὴν πρόθεσιν ἴασιν γίγνεσθαι. τοῦ μὲν τὸν προθέσιν, ἀκριβῶς διαγνῶναι τὸν ἰατρὸν, ὃ μέλλει θεραπεύειν. τοῦ δ' τὸν χειρισμὸν, ὅτι μὲν τῶν καταγμάτων αἰτιῶνται, καὶ διαστάσεις προσηκόντως ἐν ὀρθοῦσαι. ὅτι δὲ τῶν ἐξαρθρημάτων, αἰτιῶνται, καὶ ἐμβαλεῖν, ἐς ἀσφαλῶς ὀνειδίσαι προσηκούσην τὸν πεπονθότα τόπον. τοῦ δ' ἐν τοῖς τομαῖς ἐκκριτέων ὃ πύον, ἢ ποι χώρα, πεικοπτῆναί τε τὸ σαπρὸν, ἢ διὰ πυρὸς ἐκκαυτέων. τούτοις οὖν, καὶ ἡ τῶν ὑγρῶν ἀποῤῥοίσις τε, καὶ ὑπόστασις ὠφέλιμος, ἢ μὲν ὅπως γίγνοιτο, ἐρεῖν δὲ ἐκκρίνεσθαι τὸ παρὰ φύσιν ὑγρόν. ἢ δ' ὅπως μὴ γίγνοιτο, μένειν γὰρ ἔνδον ἃ προσήκει τὸ μοχθηρόν. ἐνίοτε δ', καὶ ὑπόστασις γίγνεται χρήσιμος, καθάπερ ἐφ' ὧν ἀθρόως ἐκκενωθέναι πῦον ὀῤῥ ἀνάγκης μειζάλης, ἢ τὸ τῶν ὑδρικῶν ὑγρὸν βουλόμεθα. πολὺ δὲ δεῖ μᾶλλον, ἀπὸ τῶν ἀναχειρίζων ἐν τῇ χειρουργίᾳ τῶν κώλων, ὑπόταν τε, καὶ ὑπάρξιον, ὡς εἴρηται, φυλάττεσθαι προσήκει. ὡσαύτως δὲ, καὶ τῶν στερεῶν τοῦ ζώου μορίων, τὰ λελειμμένα τοῦτα φυλάττεσθαι χρὴ ὡς τὸ κάμνοντος, ὡς αὐτὰ ἡγεῖσθαι καὶ τοῖς πρὸς χειρὶ, πρόθεσιν, χείρισιν, ἕπειτα ἕξιν. Τὸ μὲν δὴ διάφορον αὐτὸν ἀπαρίθμησεν τοῦ χειρουργοῦντος ὡς τομαῖς ἐν ὃ προσήκοντι μέρει τ' ἰατροῦ αἰσθήσαι ποιῆν, ὁσοῦ ἔζωσιν αὐτὸν ὁπόσ', ὁσοῦ τὸ φυλάττειν φυλάττοντα, ὅθεν τὸ ἀσφαλῶς αὐτὸ τῇ σμιλῇ τὸν κάμνοντα, τὸ δ' ἀσφαλῶναι, ἐλλειπῆ τινὲ ἐπέργειαν ἐργάζεσθαι, ποτὲ μὲ μέσην αὐτὸν μόνον τῆς χειρουργίας τὸ ἰατροῦ ποιοῦντες, ποτὲ δὲ δὲ ἡμίσεις ἐκπαπελειπόντες τὸ ἔργον, καὶ ἀπ' τοῦ ἐπ τοῦδε. γίγνεσθαι δὲ τοῦτα καταδεδεμένων. ἐνίοτε δὲ τῶν χειρουμένων, οἷον ὅταν μὲν ὅτι γαστρὶ χειρίζοντες, καὶ τὸ πλάγιον ἀναστρεπτόντων, ὅσῳ ἐδικλοῦτο πρὸς τὸν ἀνατρίψεως. ἐνίοτε δ' τούτων μὲ ὀφθὲν παραπλόντων, τινόντων δὲ σφοδρὰς τὰς

μύας. ἢ τινα μεταβολὴν δοκεῖ μοι δηλοῦσθαι δεῖν τῆς, ὡς ὃ δεῖ σφζομένας, ἐν τῇ φύσει, ὡς ὃ δεῖ σῴζεσθαι, καὶ ῥᾴων, ἢ εἶδος τὸ χειρουμένου. πηλίκων ἢ κακὸν ἔστιν, ὀφθαλμοῦ περικεντουμένου, τὸν κάμπτειν μὴ φυλάξαι τὸ σῶμα, ἢ εἶδος, ἢ μετακινούμενον, ἢ ἐντεινόμενον οὕτως στροβρὰς, ὡς ἅμματος πληγῆναι τὸ πρόσωπον, δύσηλον πυκνί. Παειπλήσιον δὲ, καὶ πιδὼν ἐκκόψαντος ἰατροῦ τῆς κεφαλῆς ὀστοῦ, ἢ ὑγιάσας βεκρό τι ζώντος χειρίζομος, ἢ ζαπανώσας, ἢ ὡς ὃ πλάγιον ὀκπτέναι, ὀβρφθείρειν τὰν ἀκρίβειαν τ χειρουργίας. ὅπερ ἢ κὴ ἐκτείνειν στροβρὰ, ἑαυτὸν. ἐν μὲ γὰ τῇ μεταβολῇ τ ὀμμάτων, ἢ σῆσις ἐπαλλάτῃ τ χειρουμένου μέρεος. Αἱ ἢ ζάσεις, ὅτι μὲ τ ἄλλων μερέων, εἰς ἀμορβαλίαν σωτελοῦσιν· ὅτι ἢ τ μυαὶ, ἐ μόνον εἰς τὰν βλάπτουσιν, ἀλλὰ ἢ ὃ μέρεον, ὁκόστα μὲ ὑψηλότερον, ὁκόστα ἢ ζαπτινότερον ἐράζονται. ἔνθα μὲ ὀστοῦ ὑποτάτῃ, μετακεχειρουμένου τ μυὸς, ἐνθα ἢ ἕλκος χάσκει, περιελομένου τε, ἢ ὀβρτινόμενον, κατὰ ταῦτ ὅτι τῆς κὴ μεσοπλεύριόν τε, ἢ γαστέρα χαλῶν.

dunt: aut quandam mutationem mihi videtur hac loquutione indicasse ὃ δεῖ, *quam oportet*, hoc textu, *sic ea quam oportet* servatur & figura & forma operationem ferentis. Quantum autem malum sit oculi paracentesi curandi, si æger figuram & formam non servet, aut ita vehementer dimoveatur, aut intendatur; ut faciem sanguine suffundat, patet omnibus. Tantumdem autem & quum Medico capitis os excidente; aut caput paululùm attollat, aut deprimat, aut in latus convertat, Chirurgiæ solertiam interturbatur. *Sic verò etiam evenit*, si se vehementer extendat. In figurarum siquidem mutatione partis manu curandæ situs immutatur. Aliarum autem partium tensiones ad sanguinis profluvium conferunt; musculorum verò tensiones non solùm hac ratione nocent, verumetiam partem interdum sublimiorem, interdum humiliorem efficiunt. Quum enim attollitur musculus, tum os subjicitur; quum verò contrahitur, ac deprimitur, tum ulceris sedes attollitur, quemadmodum & in intercostalis, & alvi regionibus.

Περὶ τῶ χειζοντος ἔργου· ὡσὶ τῶ μεσσόκοντος τ ὀνύχων μεγέθους. ὡσὶ τῆς τῶν ὀνύχων, ἢ δακτύλων, ἢ χρῆσθ χρείας τε ἐς ἐνεργίας. Καὶ μὲ ἐνεργίας δεῖν δακτύλων μόνον, τὰς ἢ μόνης τ χειρὸς, ὡς ἢ δι' ἀμφοτέρων χειρῶν ποιεῖσθαι.

De Chirurgi Munere; de decenti unguium magnitudine; unguium, digitorum & manuum usu & actionibus. Et quasdam operationes solis digitis, eorumque summitatibus; alias unica manu; alias utrisque manibus fieri.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κ'.

ΟΝυχας μήτε ὑπερέχειν μήτε ἐλλείπειν, δακτύλων κορυφὰς ἐς χρῆσιν ἀσκεῖν. δακτύλοισιν μὲν ἄκροις ἢ τῷ πλείστα λιχμῷ ποῆς μέγαν, ὅλῃ ἢ καταπαρωσῇ, ἀμφοτέρῃσι ἢ ὁκοτέρῃσι.

TEXTUS HIPPOCRATIS XX.

UNgues neque supereminere, neque deficere oportet; digitorum vertices ad usum exercere; digitis quidem summis, indice fere ad pollicem admoto; tota verò manus prona; ambabus autem adversis.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΠειδὴ εἶπον ὃ ὡσὶ ἕ χειρίζομένου κὴ τ κοινωνίαν, ἔπειτ ἐξῆς πάλιν ἐπεμνήσθην ἐν τῇδε τῇ ῥήσι, ποῆς τ ὡσὶ τ χρίζοντος λόγον. πηλίκοις μὲν δεῖ ποῆσσι τοῖς ἐυχας αὐτ' διηρθρωμένοις, ὁπόσοις ἢ τοῖς δακτύλοις, ὅπως ἢ αὐάγκη αὐτοῖς. ὡς μὲ οὖν εἰς τὰς τ δακτύλων ἄκρων ἐνεργείας, εἴρηκ δὴ ἃ εἰσὶν ἰδία τ δακτύλων, ὃ μὴ ὑπερέχειν αὐτῶν τοῖς ὀνυξας, μήτε ἐλλείπειν δρισὺν ἔστι, ἐν ᾧ ποῆσσι ὡσὶ χρείας μερέων, ὅτι πλῆσιν ἀξειργασάμεθα, καθ' ὃ, πᾶσ' ἄκρας τ χηρὸς ἀξηγησάμενοι τ φύσιν. ἐν ἢ ᾧ πρόκειται, τρὶς λέξεις μόνας ἀρκέσ τρτὰ ἐξηγήσαζ. ὅπότ' ἐς ὃ σῆσις χραφῆς, ἑκατέρων ἐξηγήσομαι. τ μὲ ἑτέρων αὐτῶν, ὅταν ἐξαρθρῇ· ὀνυξας μήτε ὑπερέχειν, μήτε ἐλλείπειν δακτύλων κορυφάς. βύλπόπτατα ἢ ὅταν ἦσι ἐν τοῖς δακτύλοις ἄκροις ἀπρόωλα μικρὰ σώματα, ποῆς ἃ ψ χρώμεθα τῆς δι' ἄκρων ἁπαλῆς ἐνεργείας. ἐπ' ἄμφ' ἑτέρας ἄκρας, ἐς χρῆσιν ἀσκέφ, δακτύλοισι μὲ ἄκροις, τῷ πλεῖστα λιχμῷ ποῆς μέγαν. ἵνα κὴ μὴ τ ποστέρων λέξιν, ἢ διδασκαλίαν ὡσὶ τ μεγέθους τῶν ὀνύχων δακτύλων γίγνῃ, κὴ ἢ τ δδυτέρων, ὡσὶ τῆς χρόσεως τῶν δακτύλων. ἑτέρα δὲ χραφὴ, διαδὲ ἔστι. ὀνυξας μήτε ὑπερέχειν, μήτε ἐλλείπειν. ἔπα ἐφ' ἑτέρας ἄκρας δακτύλων κορυφῶσι χρῆσις, κὴ δυτικὼ ὡδύσῃ γεγραμμένου τ κορυφῶν ὀνόματος, ὡς ἐξ τ ὕλλω

GALENI COMMENTARIUS.

QUum quod ad ægrotantem manucurandum spectat societatis *operandi* ratione protulerit, iterùm deinceps ad eam quæ de operatoris est munere hocce textu orationem dilapsus est. Ungues igitur ad summorum digitorum functiones digitis sanè proprias, neque ipsa supereminere, neque deficere optimum esse primo de usu partium amplissimè explicavimus, in quo totam summæ manûs naturam explanavimus. In præsenti verò dictiones solas satis erit luculenter exponere. Quum autem scriptura sit duplex; utramque explicaturus sum, quarum altera ita se habet; *Ungues neque supereminere, neque deficere oportet digitorum vertices.* Nam quæ corpuscula venamur, eâdem ratione summis digitis captu facilia sunt, ad quæ *colligenda* summis digitis operam edimus. Deinde altera summa; *ad usum exercere digitis quidem summis indice ferè ad pollicem admoto*; ut in priore textu de unguium digitorum magnitudine doctrina sit; in secunda verò de digitorum usu. Alter verò ejusmodi textus est; *Ungues neque supereminere, neque deficere oportet.* Posteà in altero principio; *digitorum summitatibus* usus scripto in dandi casu nomine *summitatibus* κορυφῶσι ut universa

sententia sit hujusmodi, ungues neque excedant oportet digitorum longitudinem, neque ab hac exuperentur, sed prorsus ipsam adæquent; nam eorum summitatibus usus est. Videbitur autem id falsum, nisi prout decet, ipsa percipiat. Nonnullæ quidem operationes totis manibus efficere contingit; utráque manu cubitum, aut femur, aut tibiam, aut aliquam ejusmodi partem alteram comprehendentes in adversa trahimus & intendimus; in quibus operationibus digiti tanquam manûs partes agunt, peræquè ac palmæ & cæteræ manûs partes. At quam paracentesin facimus, & sursum, aut deorsum consuimus, aut unguem tollimus, digitis ut digitis, non ut digitis manûs partibus utimur. Simili quoque ratione quum scalpello, aut altero quodam ejusmodi instrumento operationem facimus. In omnibus itaque digitorum actionibus summis ipsis utendum: & ideò dixi, rectè dictum esse, digitorum extremitatibus usus. Deinde ab altero capite ordiendum est. *Digitis quidem summis, indice fere ad pollicem admoto;* unâ oratione declarat plurimas musculorum functiones ad magnum digitum fieri, quem pollicem vocitant, quum index è regione ita tendit, ut quod comprehendendum est utrisque videlicet summis capiatur. Tunc enim duntaxat dictorum digitorum agentium usus est. Quin & si quid tribus digitis comprehendatur, veluti quum scalpello sublinimus, aut acu pungimus, plurimum quidem operationis illis duobus perficitur; aliquid etiam & medius contulerit. Sed totâ manûs pronâ in Chirurgicis operationibus utimur, ejus cavo corpus in quo operamur comprehendentes. Digitos quidem affectos, extendere & componere potest abundè manus unica; brachium, aut cubitum, aut femur, aut tibiam non potest. Sed utrisque manibus ad hasce partes *tractandas* sibi invicem occurrentibus utimur, ut membrum circulatim complectantur, & cucurbitulam admoventes universâ manu prona utimur, & quum parvo cauterio elidimus, & spongiam imponimus. Aliæ quoque multæ sunt Medicinæ operationes, de quibus fortassis etiam ob perspicuitatem supervacanea narrata sunt. Per se enim quisque potest omnes tum digitorum, tum manuum actiones memoriâ reperere, quarum aliæ ab utrisque, aliæ à digitis solis, aut solâ manu obeuntur.

Optima digitorum structura, pollicis & indicis, opposito situ, & amplo inter utrumque intervallo judicatur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXI.

Digitum magnum in medio digitorũ exortum, & pollicem indici oppositum esse.

GALENI COMMENTARIUS.

NOn enim aliter datur in actionibus indici magnum digitum oppositum esse, nisi ejus medium am plum fuerit. Id autem & in cæteris digitis optimum, ut cum in ambitu quoddam corpus magnum complectantur qui quamplurimum inter se distent.

Ἀφώνιαν ἐκαίδεε, τοὺ ὄνυχας ὅτω ὑποβέβληαι, ὅτε ἐλάττων χρὴ τὸ μῆκος τῆ δακτύλων, ἀλλ' ἀκριβῶς ἐξισοῦσθαι τῆς τῶν κερασῶν ἄκρης τοῦτ· δὲ ἐξὶ ἡ τῶν ἀκίδος, ἐὰν ὡς προσῆκει ἀκῆς ἀκωὴν. Τινὰ μὲν ἔργα τῶν ὅλαις χερσὶ δρωμένων ποιεῖται, ποιεμβάντες ἀμφοτέραις αὐτῆς, πῆχυν, ἢ μηρὸν, ἢ κνήμην, ἢ ἕν τοιοῦτον ἕτερον, ἀπτόμενοι τε, καὶ κατατείνομεν. ἐν οἷς ἔργοις ὡς μέρεα τῆς χειρὸς ἐνεργοῦσιν οἱ δάκτυλοι· ὧδε πλησίως τοῖς ἄλλοις αὐτῆς μέρεσι. Παρακεντοῦντες γ', ἢ ἀπαρράπτοντες, ἢ καταρράπτοντες, ἢ παρύγοντες ὄξει ὀφθαλμοῦ κομιζόμενοι τοῖς δακτύλοις, ὡς δακτύλοις, οὐχ ὡς μοχλοῖς τῆ χειρὸς, χρώμεθα. Παρακλησίως ἢ καπελδλῶ ἤτοι ὀβελίσκῳ, ἢ ἄλλος ἑτέρου τοιοῦτου, ἢ ἐνέργειαν ποιέμεθα. Κατὰ πάσας οὖν τὰς ἐνεργείας τῶν δακτύλων, ἄκροις αὐτοῖς χρώμεθα, ἢ ἀφ' ὅλου τοῦτο ἔφαμεν, ἐρρῆσθαι, δακτύλων κυρίοις χρῆσις. εἶτ' ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς ἄρχεται, δακτύλοις μὲν ἄκροις, τῷ πλήσει λιχμοῦ τε καὶ τοῦ μέσου, μιᾷ λέξει δηλοῦσι τοὺς πλείστας τῶν μυϊκῶν ἐνεργείας γίγνεσθαι πρὸς τὸ μέγα, ὃν καὶ πόλλικα καλοῦσι, αὐτιπαπομῶν τὸν λιχμοῦ, ὥστε λαμβάνεσθαι ὃ λαμβανόμενον, ἐπ' ἀμφοτέρων ἄκρων δηλονδή. πλειακμῶν γὰρ ὄντι χρῆα μόνων τῶν εἰρημένων δακτύλων ἐνεργούντων, ἀλλὰ καὶ ὅλῳ τῷ πελαῖ λαμβάνεσθαι δακτύλων, εἰ μὴ ἐπαλειφθέντων τῇ σμίλῃ, ἢ ὧδε κεντουμένων, ὃ πλῆσον μὲν τὸ ἐνεργείας, ἐπὶ τῶν δυοῖν τὸ ἐμπεμῶν γίγνεσθαι. σωεπιβοηθεῖ δέ τι καὶ ὁ μέσος. ὅλῃ μὲν τοι χρῶμεθα, ἐν τοῖς ἐν ἰατρικῇ χειρουργίας, ὅταν εἰλῆφ ποιεμβαίνοντες αὐτῆς τὸ σῶμα, ὧδε ὃ τὸ ἐνέργειαν ποιέμεθα. δακτύλοις μὲν οὖν πεποιῆσθαι κατατείνεσθαι, καὶ ἀμφιπάσσαι, ἢ ἑνὶ μία χέρ, ἰκανῶς. βραχίονα γ', ἢ πῆχυν, ἢ μηρὸν, ἢ κνήμην, οὐχ ἱκανῶ. ἀλλ' ἀμφοῖν εἰς τὰ τοιαῦτα μόεια χρῆζομεν, αὐτιπαπομῶν ἀλλήλοις, ὡς ποιεμβαίνεσθαι τὸ κῶλον ἐν κύκλῳ, καὶ στικὸν γ' ποιησιθέντες, ὅλῃ τῇ χειρὶ πρηνεῖ χρώμεθα, καὶ ὀβελίσκου μικρᾶ καυτῆς ἐκβολίοντες, ἢ σπογγιᾷ ἐπιτιθέντες, ἄλλα τε πολλὰ τῶν κτ' ἰατρικὴν ἔργα, ποιεῖ ὧν, ἴσως καὶ τὰ λελεμμένα ποιεῖται ὅλῳ ἐφθόνεαν. αὐτὸς γὰρ τις ἕκαστος αὐαμιμνήσκεσθαι δυνατ' δακτύλων, ἢ τῶν χειρῶν τὰς ἐνεργείας ἁπάσας· τὰς μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων γιγνομένας, τὰς γ', ὑπὸ τῶν δακτύλων μόνων, ἢ μόνης τῆ χειρός.

Ἡ τῶν δακτύλων εὐφυία τῇ ἐναντία ἔ αὐτοχείρες τὸ λιχμοῦ ἔστ', τὸ τοῦ μεγάλου μεταξὺ ἔ ἀμφοτέρου ὀβελίσκου κρίνεται.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κα'.

Δακτύλων ἐκφυσῶν μέγαν τὸν ἐν μέσῳ τῶν δακτύλων, τὸ ἀπεναντίον τὸ μέγα τοῦ λιχμοῦ.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

ΟΥ γὰ δυνατὸν ἄλλως αὐτιπαράσθαι κτ' τὰς ἐνεργείας, τοῦ λιχμοῦ τὸ μέγα δάκτυλον, εἰ μὴ ὁ μέσον αὐτοῦ εἴη μέγα. τοῦτο γ', καπὶ τὸ ἄλλων δακτύλων ἀφίσον, ἵν' ὅταν ἐν κύκλῳ δέῃ τι ποιεμβαίσθαι τὸ σῶμα μέγα, πολυπλάσιον αὐτῷ ποιεμβαμβάνωσιν, ὑπὸ πλείσων δίστα μόνοι.

A

Η διπλασία τ̃ γραφ̃ς ἑρμηνεία, ἀφεστέα, ἢ μεγάλου δακτύλου ἢ λιχανοῦ σωιδέσμου, τε, ἢ τ̃ αὐτ̃χένος ὑ Ἀπολλόναρος ἀξιοῖ, ὑ τούτων αἰτίων, ἢ θεραπείας· ἐν τ̃ ἀσαφέστ λέξει μᾶλλον ἢ ἰσχίας εἰς τὸν ὀξύηκιν χρήσομαι.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κβ'.

Νόσος δὲ, σὺ ἣν καὶ βλάπτωσιν, οἷσιν ἐν γλυκυθ̃ση, ἢ ἐν ἐφηβ̃ς ἡλικίᾳ ὁ μέγας ἀπὸ τ̃ B ἄλλων δακτύλων κατ̃χεῖ ὄλλυσ.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

Ἐπειδὴ αὕτη ἡ λέξις μόνη τ̃ ἀμφοτέρας τὰς γραφ̃ς, ἀπὸ τ̃ ἀφεστέας ἀρξόμεθα. πρὸ μὲν δὴ ἤρετο εἰς ἕγος ἐκ̃ ἐνίων ἐπαινουμένων γραφ̃ν, ἀγνοῶ τ̃ λόγου, εἰδησόμενον αὐτὸν, τοῖς ἄλλοις δακτύλοις κατ̃χειν τ̃ μέγαν, ἢ ὅθ̃ τοῦτο μὴ ἀφ̃ρωῦται, συμκεῖν, ἢ ἀναυξημένον, ἀλλ̃ τε θεῖς τ̃ λιχανὸν αὐτ̃ ὅθ̃- C σημα· καὶ ταῦτ̃ εἰς νόσου ἄκρας τ̃ χρεὼς τελοῦτας, ὡς εἰ ἢ εἰς βλάβ̃ιν ἐρικέ. Τινὲς ὑπὸ τοσ φασὶν ἀῶν λέγειν γίνεσθ̃, τοῦτο, ἢ τῶν νόσων αὐτῶν ἀξιαρθ̃ήτων τῶ μεγάλου δακτύλου συμβαίνειν, ἢ ἕλκους τινὸς, ἐν τ̃ μεταξὺ χάρᾳ γλυφομένῃ, τοῦτο λιχανῶ δακτύλου, ἢ τῶ μεγάλου, καὶ ἕ ἕλκους ἐν τ̃ θεραπείᾳ σκληρὸν ὄλλῳ ποιήσαντος, καὶ σκιῤῥωδεὶς δὲ ὁ μεταξὺ μῦς, ἢ ὀνεῖκεις κατά τινα ὁδ̃ύνην, ὡς ἀξιοῖς τε, ἕ ἀναυξῆς γίνεσθαι· ἕ σπανίως ἐνίοτε μεγάλη, τ̃ μεταξὺ τ̃ δακτύλων D ἕρπης ἀφαμίσασα, κἄπειτα σκληρὸν ἐργασαμένη τ̃ οὐλὸν, μικρὸν ὑπολειφθ̃ ἕ λιχανοῦ δακτύλου θεῖς τὸ μέγαν ὁδ̃ύσμ, ἢ ὥσπερ σωιδέσμοις ὀλλήλοις ἐρᾳζ(ξ). ἢ μάλισθ̃ ὕταν, ὡς ἔφαμ, ἢ ἠλὸ σκληρὸ γένη). ἢ μὴν δὴ ἕ καταῤῥαγὴ μεῖζ̃ ἕ τοιαῦτα πάσχα παθ̃ήματα τοῖς παιδίοις, εἰκὸς ἔσ, τοῖς γὰρ τελείοις ὑπὸ τ̃ ἰατρῶν ὁδασκεμένοις μαλακ̃ύνειν τε, ἢ κινῶν τ̃ μέγαν δάκτυλον, διηγοφίαν ποιεῖσθαι διὰ τ̃ μεταξὺ χώρας· θεῖς τοί, ἢ τοῖς μὲν τελείοις ἄπαν ἡυξῆσ ὅ σῶμα, ἕ εἴωθ̃ ἄεα E βλάπτεσθαι, μόνην εἰς ἀτροφίαν ὅ παῖς. ὅτι δὲ τ̃ βρεφῶν, ἐν αὐξ̃ τ̃ θεφ̃τη, καταλαμβανομένων ὑπό τε τῶ παιδὸς αὐτ̃, ἢ θεῖς τοῦ παιγ̃, τ̃ ἀκινησίας τ̃ δακτύλων, μητ̃ αὐξ̃σ̃ς ἕ πεπηγότα μόνα, ἢ ὅθ̃ ὅ μεταξὺ τ̃ δακτύλων, σαρκ̃ γίνεσθ̃ μικρὸν. ἐνίοις μὲν οὖν τοῦτο συμβαίνειν φασὶν. ἐνίοις δ̃, ἢ ὀλὸ σκληρὸν, ἕ κατά τινα ὁδ̃ύνην σκληρὸν τ̃ μεταξὺ χωρίον. διὸ καθάπ̃ ὑποδέσμου τινὸς κατ̃χθαι, τοιοῦτον ἀφίσασθαι κωλύειν τ̃ μέγαν, ἀπὸ τ̃ ἄλλων. ἀκούοντι γὰρ ἔνιοι ὕπως ἕ κατ̃χεῖσθαι ῥήματος, εἰ. ἕ ὑπ δοκ̃ μάλιστα μαχεῖσθαι. καὶ γὰρ F πολὺ τούτων ὀξήγησιν, ἐγὼ ὑπὸ τ̃ ἄλλων ἐκδέχω, ἀλλ̃ ἀπὸ τ̃δε ἄλλων λελεξ̃θαι. Αἱ γὰρ ἐν τ̃ μεταξὺ γλυφοκόπαι ὁδ̃ύνης, τὸ μεταξὺ χώρᾳ σμικρὸν, ἢ συνδεδεμένων ἐργάζονται. Ῥᾳδίως μὲν δὴ τοῦτον, ὡς σὺ Ζι δόξει, κρίνας, αἰρεῖ ὅ πανταπάσιν. ἐν γὰρ τοῖς οὕτως ἀσαφέσι λέξεσι, μᾶλλον ἢ ἰσχίας, εἰς τὸν ὀξήγησιν χρήσομαι. Ἐγὼ δὲ, ὅτι τὸ ἀρχαῖον γραφὸν αἰνίζω. ἴσχα μὲν ἠμῖν τετμημένων καὶ Ἀσκληπιάδης ὑπενόησε, καὶ τὸ γε ἀνα-

Duplex textûs ſententia, dilucidior, & obſcurior. De pollicis & indicis copula, & pollicis & hiris atrophia, earumque cauſis, & curatione: in obſcuris verbis divinatio magis quàm ſapientia ad explicationem uſurpatur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXII.

Morbus autem eſſe per quem & hi læduntur, quibus in procreatione, aut educatione conſuevit pollex ſub aliis digitis contineri patet.

GALENI COMMENTARIUS.

Quum eadem maneat utriuſque textus ſententia, à dilucidiore exordimur. Quibuſdam enim placuit ob conſuetudinem in nonnullis approbatis textibus rationem ignorare, quum ipſi conſueverint cæteris digitis, pollicem ſubnectere; proindeque hunc quidem otiantem parvum evadere, ipſumque ejus ad indicem intervallum non augeſcere; quæ res ad extremæ manûs morbum terminatur peræquè ac ſi ad læſionem pronunciarit. Quidam ipſum proferre arbitrantur rem à morbo procedere, eumque morbum luxato magno digito oboriri, & ulcere inter curandum duram cicatricem inducente; ita ut qui muſculus interjacet, ſcirrho obſeſſus, aut aliquo affectu tabeſcens, & alimento & incremento deſtituatur. Interdum etiam ingens putredo ſitam inter digitos carnem demolita eſt, & poſtea duram cicatricem aſtruxit, anguſtum indicis ad pollicis intervallum efficit, ac veluti mutuas reddit copulas, maximè verò quum (ut dixi) dura fiat cicatrix. Quin etiam hujuſmodi affectus in pueris negligi veriſimile eſt; Adultos verò à Medicis inſtitutos & magnum digitum emollire, & movere, & interjecto loco probum alimentum comparare. Ad hoc etiam adultis totum corpus increviſſe, & ſi quid lædatur, id ſolùm in atrophiam morbum incidere. at infantibus in primo incremento quum ipſo quòque morbo prehenduntur, & ob morbum digitorum immobilitate partes affectas non augeſcere, & ob interjectum inter digitos totum intervallum, parvum evadere. Nonnullis quidem hoc, inquiunt, ſorte contingere; quibuſdam verò ob duram cicatricem, & ob durum quendam interjectorum locorum affectum. Quapropter veluti nonnullâ ſubligatione ſuſtinetur, hoc eſt, prohibetur magnus digitus ab aliis diduci. Nonnulli ſiquidem κατ̃χεῖσθαι *ſuſtinere* verbum ſic interpretantur, etiamſi his illud potiſſimum pugnare videatur. Horum enim explicatione *non ſub aliis, ſed ab aliis* dictum eſſe oportebat. Nam qui in medio interſeruntur affectus, regionem parvam & colligatam efficiunt. De his profectò lato, prout tibi videbitur, judicio; probabiliſſimum eſto. In dictionibus ſiquidem ſic obſcuris, divinationem magis, quàm ſapientiam ad explicationem uſurpamus. Nos autem ad priſcum textum revertemur. Fortaſſis Aſclepiades depravatum quoque textum ſuſpicatus eſt, quem integrum

tegrum textum talem esse conjecit (*morbus autem quo & hi laeduntur, quibus in procreatione, aut educatione consuevit*, & sequentia) fortasse verò & ab Hippocrate ita scriptum. Censuit ergo Heraclides Tarentinus intelligendos esse affectus, ut totius orationis complementum sit ejusmodi. *Morbus autem per quem & laedit affectus quibus in procreatione, vel educatione*, & quæ sequuntur.

μύρτινον χαφλὼ ἐτοιχάσατο τιαῖδε ὕνα ἔῃ. νοῦσος ὴ, δι' ἣν ἢ βλάπτονται τὸς ἐν γλυετῆσιν, ἢ ἐν ἕφῃ εἴδησι, ἢ τὰ ἑξῆς. Τάχα ἢ ἔ σεῖς αὐτὸ τῦ Ἱπποκράτης ὅτω χεαφήσθω. ὃ γοῦν Ταρεντῖνος Ηεαικλείδης ἀξιοῖ τὸ ὁλοκλήρωμα τῶ διαθέσεως, ὡς ἔῃ ὃ πλήρες ὅλης τῆ ῥήσεως τιοιῦτον. νοῦσος ὴ, δι' ἣν ἢ βλάπτονται τὰ διαθέντα, οἷς ἐν γλυετῆσι, ἢ ἕφῃ, ἔ τὰ ἑξῆς.

Chirurgum decet omnes operationes, attributa & utraque manu simul exercêre, quò scopum intuens rectè, decorè, citò, jucundè, concinnè, & promptè operetur.

Τὸν Χειρουργὸν δεῖ ἔργα τῶ πάντα τοῖς ἐκατέροις τε καὶ ἀμφοτέροις ἅμα χερσὶ ἀσκεῖν, ὡς εὐχερῶμως ἀγαθῶς, καλῶς, τεχνικῶς, ἀπόνως, ῥυθμῶς, εὐπόρως χρεσυργεῖν.

TEXTUS HIPPOCRATIS XXIII.

QVi operatur, eum operationes omnes exercere decet utrisque seorsim *manibus, & ambabus simul, ambæ nanque sunt similes, scopum intuentem rectè, decorè, citò, jucundè, concinnè, promptè.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κγ'.

ΤΑ ἔργα πάντα ἀσκέῃν ἐκατέρῃσι δραπτὰ, καὶ ἀμφοτέρῃσιν ἅμα. ὅμοια γὰρ εἰσιν ἀμφοτέρῃσι σοφὰ ἀμφότερα. ἀγαθῶς, καλῶς, τεχνικῶς, ἀπόνως, ῥυθμῶς, εὐπόρως.

GALENI COMMENTARIUS.

IMperat omnes utrisque manibus operationes exercêre. Id enim & *ad citò, & ad decorè* operandum maximè confert. Potuerit sanè Medicus experiri dextrâ manu dextrum ægrotantis oculum acu compungere, vel unguen excidere, aut quid aliud hujusmodi moliri, proindéque appositi *scopum intuentem, rectè, decorè, citò, jucundè, concinnè, promptè*; ut hæc ex ea quam præmunciavit exercitatione suppetant. Quomodo verò ipsorum unumquodque contiget paulò post planum facit. At in re præsenti tantùm memininisse decet horum doctrinam caput hoc sortiri, ut quid unum eorum sit quæ primâ divisione comprehenduntur. Memineriimus quoque quod manus similes appellaverit, etiamsi specie non discrepent.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΠΑντῶ καλεῖ δ' ἀμφοτέραν ἀσκᾶσθαι τὴν χειραῖν. συμφορώτατον γὰ τῦτο, πρὸς τὸ τεχνικῶς τε, καὶ καλῶς ἐργάζεσθαι. οἷος γοῦν αὐτὸ ὁ ἰατρὸς, τὴν ὀδυσσὰν χλεῖν τὸν ὀφθαλμὸν ἢ κάμψοντος ὑπηχειρῶν σφᾶκειτῶν, ἢ περύγιον ἀποτέμειν, ἢ τι τ τοιῦτον ἄλλο. δῆλ ἔ ποιῆσαι, τοχαζόμενον ἀγαθῶς, καλῶς, τεχνικῶς, ἀπόνως, ῥυθμῶς, εὐπόρως, ὡς δ' ἂς ἂν ποιῆται ἀσκήσεις, τύτων ἡμῖν ἐμφανισμάτων· ὅπως ἢ ἕκαστον αὐτῶν ἔσαι, μετ' ὀλίγον δηλώσει. καὶ ἢ νῦν ὃ πρῶτον, αὐαμεμνῆσθαι ἄνδρα, ὅτως ἡ τύπων διδασκαλίαι κεφάλαιον ἔχῃ ὃ, ὅπως, ὅταν ὄῃ ἕν τι τ ἐν τῇ ποιήσει ἡμερῶν ἐμπεριεχομένων. Αναμνησθῆναι ἢ ἔ ὅτι τὰς χεῖρας ὁμοίας εἶναι, καίτοι ἀπαλλακτὰς οὔσας ὦ εἴδη.

Quæ & qualiter Chirurgica organa & armena paranda sint, ubi collocanda, unde sumenda, & à quibus accipienda dicetur. Medicis imperantibus ægris astantes obtemperent.

Αὖνα, ἔ οἷος χρεσυργικὰ τὰ ὄργανα, ἔ τὰ ἅρμυα σκευαζόμενα ἢ, ἢ ὅπου καλισόμενα, ἢ ὅσευ, ἀφ' ὧν λειμζόμενα εἰρήσεται. Τοῖς ἰατροῖς κελεύοισιν οἱ πρέποντες παθαρχείτωσαν.

TEXTUS HIPPOCRATIS XXIV.

INstrumenta certè & quando, & qualiter paranda *sint, dicetur; ubi oportet, ne operationem remorentur, neque his assumendis impedimento sint; sed juxta operaturam corporis partem prostent; quod si alius ea præbeat, is paulò ante paratus; quum autem imperaveris,* imperata *faciat.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. κδ'.

ΟΡγανα μὲν ἔ ὅτι, καὶ οἷος εἰρήσεται. ὅπου δεῖ, μὴ ἐμποδὼν ὃ ἔργον, μηδὲ ἐμποδὼν τῇ αἰωρέσει, ἀλλὰ ὃ ἐργαζόμενον ἢ τῶ σώματος ἔτω, ἄλλος ἢ ἦν δίδω ἑτοίμως ὀλίγῳ πρότερον ἔτω, ποιείτω ἢ ὅτῳ καλεῖν.

GALENI COMMENTARIVS.

QUod non solùm labia & scamna, & quæ cætera machinamenta solertiorem structuram sortiuntur, sed & quæ vulgari nomine *ἄρμυα, Instrumenta* vocantur, eâ organorum appellatione comprehendat, hîc dilucidè cum nominis & significationis perceptione declaravit. *Quod si alius ea præbeat.* Nam *in Chirurgicis operationibus talia tum assumimus, tum ab aliis accipimus.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤι μὲν μόνον ἄμεινος, ἔ βάθρα, καὶ ἔ ἄλλα, ὅτα μηχανικωτέραν ἔχῃ κατασκεύην, ἀλλὰ τὰ φερνηζευκῶς ὀργανα καλεῖται, τῇ φερνηδεία τῦ ὀργάνων πεπλησιακέναι, ἔφαμεν ἐν ἔμπροσθεν. ὅτι δ' ἢ αἰωρέσεως ὀνόματος, καὶ τῆ φαίαι. Αλλος ἢ ἦν δίδω, καὶ γὰ αἰωρούμεθα τῶ χειρουργίαις τιαῦτα, καὶ παρ' ἑτέρων δεχόμεθα.

A

Τοὺς πρόσθεν ὑπηρετεῖν ἀσθενέσιν, ὃ δὲ σῶμα ἠρεμεῖν κατέχειν, ὃ δὲ ἐργαζομένῳ ἰατρῷ ἀκούειν χρή.

Astantes ægro imperata ministrent, corpus quietum contineant; & operanti Medico silentes auscultent.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κε'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXV.

Οἱ δὲ πρὸς τὸν ἀσθενέοντα, ὃ μὲν χρηιζόμενον παρεχόντων, ὡς δὲ δέδοται, ὃ δὲ ἄλλο σῶμα κατεχόντων, ὡς ἂν ἀτρεμίῃ σιγῶντες, ἀκούοντες τῷ ἐφιστῶτος.

Assidentes autem ægrotanti quod tractatur, prout datum fuerit, exhibeant; reliquum autem corpus ita contineant, ut totum quiescat immobile, & silentes præsentis
B *auscultentur.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Σαφὴς ἡ ῥῆσις ἐστὶ, ὡς μηδεμιᾶς ἐξηγήσεως δεῖσθαι.

TExtus ita dilucidus est, ut nullam explicationem desideret.

Τὸ πρῶτον τοῦ βιβλίου τμήματος, ἢ δευτέρου ὑπομνήματος τέλος.

Finis Sectionis prime Libri, & Commentarii secundi.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΟ ΚΑΤ' ΙΗΤΡΕΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ,

ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΥ ΕΙΣ ΑΥΤΟ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

HIPPOCRATIS

DE MEDICI OFFICINA LIBER:

ET GALENI IN EUM

COMMENTARIUS SECUNDUS.

Η ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Διδάσκειτοι τὰς τῶν μορίων παντοδάπων ἐπιδέσεις, καὶ τοὺς ἐπιδεσμοὺς, καὶ τὰς ῥαφὰς, καὶ τἄλλα ὅσ' ἂν συμπληροῦται ἡ τέχνη χειρουργική.

LIBRI ET COMMENTARII ARGVMENTVM.

Docent partium affectarum deligationes, fascias, futuras, & alia ex quibus expletur Medicinæ pars quæ manu tenetur.

Duplex esse deligationis genus, constructum, & construendum. Quæ utrumque ac potissimum quod constituitur deceant, tum propria tum communia explicantur.

Δύο τῆς ἐπιδέσεως εἴδεα, εἰργασμένον, καὶ ἐργαζόμενον. Ἄλλα τε ἀμφοτέρῳ καὶ μάλιστα τῷ ἐργαζομένῳ πρέπει καὶ τὰ ἴδια, καὶ τὰ κοινά.

HIPPOCRATIS TEXTUS I.

Deligationis duæ sunt species, constructa, & quæ constituitur. Quæ constituitur, celeriter, non laboriosè, prompte, concinnè constituatur. *Celeriter, quo expediantur operationes; non laboriosè, quò facilè elaborentur; promptitudo, ut ad omne præsto sit:* earum *concinnitas, ut conspectum oblectet. Quibus autem exercitationibus hæc* comparentur, *pronunciatum est.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ α'.

Ἐπιδέσιος δύο εἴδεα, εἰργασμένον, καὶ ἐργαζόμενον. Ἐργαζόμενον μὲν ταχέως, ἀπόνως, εὐπόρως, εὐρύθμως. Ταχέως μὲν εὐκύειν τὸ ἔργα. ἀπόνως δὲ, ῥηϊδίως δρῆν. εὐπορίη δὲ, ἐς πᾶν ἑτοίμη. εὐρυθμίη δὲ, ὁρᾶσθαι ἡδέως. ἀφ' ὧν δὲ τοῦτα ἀσκημάτων, εἴρηται.

GALENI COMMENTARIUS.

Quædam profectò communia deligationibus utrisque sunt; quædam verò ipsarum alteri propria. Illa quidem *prompte ac ce-*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὰ μὲν δὴ τοι κοινὰ τοῖς ἐπιδέσεσιν ἀμφοτέραις ἐστὶ, τὰ δὲ καθ' ἑτέραν αὐτῶν ἴδια. Τὰ μὲν εὐπόρως καὶ τα-

χέως τῆς ῥηγμοῦς ὑπιδέσιος ἰδίη· τὰ δὲ ἀγαθὰ, καὶ κακὰ, τῆς ἥδη γεγονίας. Ὀνομάζει δ' οὖδὲ ὅ μὲν τῆς ῥηγμοῦς ὑπιδέσιος, ἐργαζόμενον ἕξιδις. ὅ δὲ τῆς ἥδη γεγονίας, εἰργασμένον. ὅ δὲ ἀπόνως, καὶ εὐρύθμως, ἄμφω ὅτι κοινά· ὅ μὲν ἀπόνως κατ' ἄμφω, τῶν τε ὀνόματι, καὶ τῷ σημαινομένῳ. Τὸ δὲ εὐρύθμως, τῷ μὲν ὀνόματι κατ' ἄμφω, τῷ σημαινομένῳ δὲ, οὐχ οὕτως. ὅτι μὲν γὰρ τῆς ἐπ γεγονυίης ὑπιδέσιος, ἡ εὐρυθμία, κατὰ τὸν τῆδ' χρᾶν γίνεσθαι κίνησιν· ὅτι δὲ τῆς γεγονίας ἥδη, κατὰ τὸν οὐσαν τοιοῦτον τῆδ' ὀδυνίων. Εἴχαρῆ δὲ τὸ γεγονὸς ἐπ τοιοῦτον τῆδ' ὑπιδέσιον εὐρύθμιον γίνεσθαι φαίη κατὰ ὅ ἐργαζόμενον εἶδος τῆς ὑπιδέσεως. μή τι ὃ καὶ ὁ ἀπόνως, ὅτι πλέον ὅτι ἐν τῇ γεγονυίῃ τῆς ἥδη γεγονίας. Ἡ μὲ γὰρ ἥδη γεγονυμένη, κατὰ τὸν τῆδ' ἐπιδέσιον μόνον θλίψιν ὀδύνην φέρει· ἡ δὲ γεγονυμένη, καὶ κῆ τὸ μὲ, ἀλλὰ κῆ καὶ ὅ κεφαλῆσθαι ὅ κῶλον οὐ παρεσκυῶντας, εἰ μὴ θλίβεσθαι γὰ ἐνίοτε, κῆ τὸν μὲ, αὐτῆς τῆς ὑπιδολῆς τῆδ' ὑπιδέσιον ἀναμὶρτητος ὑπιτεθυμένης. Εἴχαρῆ ὃ φαίη καὶ κῆ τὸν τῆδ' ἁμυόντων ὁμιλίαν, ἤτοι ἁμύσθαι, ἢ μὴ, κοινὸν ἀμφοῖν ἔῃ, κῆ μὲ τὸν γεγονυμένων ὑπίδεσιν, ὅταν τῆδ' κεφαλοῦντων ὅ σκεπάδιμον μέσες, ἤτοι θλίβοντων, ἢ μή· κῆ ὃ ἥ ἥδη γεγονίαν, ὃν τῆς ἀναλήψεως μὲ, ὡς ὅτι χρὸς τὸν ἁμύνων, ἀποδώσεως δὲ, ὡς ὅτι σπίλεις τὰ ὑπιτεθλιμμένα, καθ' ἃ ἐρήμενον. ὁ μικρὸν ὃ, τῇ τῆς γεγονυμένης ὑπιδέσιος ἀπονία σωτελῆ ὅ ῥῆγος τῆς ἐνεργαίας, ὃ πάλιν αὖτὸ, ἄμφ τῆς εὐπορείας μάλιστα συμπληροῦται. Καὶ δὴ τοῦτό ὅτι τὰ κωλύοντα τῆς γεγονυμένης ὑπιδέσιος ἀφαιρῶ, τό, τε τῆς κεφαλῆσιος ἀθλιπτον, καὶ ὅ τῆς εὐπορείας ἐτιμων. Ἡ γὰρ ἐν τῷ ῥήματι πλημμέλεια, κοινὴ καὶ τῆδ' ὑπιδεδεμένων μελῶν ὅτι· Καὶ νυῦ ὁ λόγος ἐνέγκειν αὖτῷ πρὸς τὰς ἐν τῷ παρεσκυῶν ῥήματι γεγονυμένης ἐπιδέσεως. ἰδίαι ἀρετὰ δ' κακίαν τῆδ' ῥήματων εἰσὶν, ὥσπερ καὶ τῆδ' ὑπιδέσιων, ἀφ' ὧν νυῦ μόνον ποιῆται τὸν λόγον αὐδὲ τὲ ῥήματος. Ὅταν δῶμ εὐπόρως ἡ ὑπίδεσις γλύπτα, ἔκχέως αὐτῇ ὅ ἔργον. αὐτὸς γὰρ ἐδήλωσε τὴν εὐπορίαν, ἐπ ποτε δώωται συμβῆναι ἐν τῷ φαίνα, εὐπορίη ἦ, ἐς πᾶν ἐπίμπ. ἢ γίνεσθαι τῶν, παρεσκωσμένου τὲ νυῦ ὑπιδεδῶσθαι, ὡς μηδεμίαν ἀμφιδολίαν αὖτῷ καὶ σκέψιν ἐναπολιπεῖν, ἐνεργοῦσθαι ἀφέτερον ὡς δεῖ, πᾶς, ἢ ὡς μὴ δεῖ, πᾶς ἄρειν τὸν ὑπίδεσμον. ἡ γοῦν ἐλθυθεία ἕκαστον ὅσα τῷ ἑτοιμοτάτη, ῥᾴστως ἐπιτελῆ τὲ ἐνέργειαν. Αὐτὸς ἦ εἶπε τὲ ἐπανίω, ὡς τὲ ῥᾳδίως δρᾶν γίνεσθαι· παρέλθωμεν ἦ, ἐπ ᾗ ῥῆγος ἴζβακεν ἢ εὐπορίης τε ἢ ἔργαίας ἐνεργαίας. Ἡ μὲ οὖν ἐπανία τὲ λειτελεσάτην ὅτι ὃ χρείζομένῳ, ᾗ δ' αὐτὴν ὅ ῥῆγος εὐπορία ῥᾴστη, εἰ ἢ ἐνεργαίας εὐπορίζουσα. Τὸ ἦ τὲ εὐρυθμίας ἡδονὴν τοῖς ὁρῶσιν ἐργαζόμενον, ὡς ἐρέθης ὠπὸς εἶπε, ὡς οὐ παρεσκεύασε κεῖται ὃ χρείζοντι, ἐπαύξοι αὖτῷ τὲ ἁβρὸν τοῖς ἰδιώτῃσι δόξαν. δι' ὁ μὲ φιλόδοξος αὐὸρ, ἰσχ ἥπιον ὅτι ὡς ἐσκεῖς παγκάκων· ὁ ἦ φιλαίδεσπος, ἰσχ ἥπιον μὲν, ἀτιποίητος ἦ ἐπαγγέλθαι, φερνῆζον τῷ μᾶλλον πιστεύθαι ἁβρὸν τοῖς κάμνουσι· καὶ γὰ ἔ παθημένους αὖτῷ

leriter constructendæ deligationi sunt propria; hæc verò *rectè*, *ac decorè*, jam constructæ. Constructendum deligationis genus, ἐργαζόμενον ipse nominat; jam constructum, εἰργασμένον. *Non laboriosè*, & *concinnè* sunt utrisque communia; *non laboriosè* quidem utrisque tum nomine, tum significatione; *concinnè*, utrisque nomine; significatione verò non peræquè. Nam in ea quæ adhuc constructur deligatione, manuum motu fit concinnitas; in ea verò quæ jam constructa est, ductâ fasciarum circumvolutione. At pronunciare par est eam quæ constructur etiamnum fasciarum circumvolutionem, concinnam edi in eo quod constructur deligationis genere. Nunquid etiam, *non laboriosè*, frequentiùs datur in ea quæ constructur, quàm in ea quæ jam constructa est? Nam quæ jam constructa est, solo fasciarum pressu dolorem adfert; quæ verò constructur, ea quoque ratione, imò quòd membrum indecenter contineatur, vel non, interdum enim idcirco comprimitur, quum ipsa fasciarum injectio citra læsionem perficiatur. At fas est quoque in hac asserere *fasciarum* tangentium coïtum, sive tangat, sive non, utrisque communem esse: in ea autem quæ constructur deligatione, sub eam quæ manu curatur partem continentibus, sive ipsæ comprimant, sive non. In ea verò quæ jam facta est, suspensione quidem ut in brachii mitella; repositione verò ut in cruris rebus ipsi subjectis quibus fulciatur. Non parùm autem quum deligatio constructur doloris vacuitati confert operandi celeritas, quæ promptitudine potissimum expletur. Atque hæc sanè præcipua sunt constructendæ deligationis bona, & citra pressum amplexus, & promptitudinis alacritas. Error enim in figura communis quoque est partibus devinctis. Atque ipsi de decenti constructendæ deligationis figura nunc instat oratio. Suæ sunt figurarum virtutes & vitia, quemadmodum & fasciarum, de quibus hîc duntaxat prætermissa figura mentionem facit. Quum itaque promptè constructur deligatio, celeriter opus peragitur: ipse nanque promptitudinem, quid nimirum valeat his verbis declaravit; *promptitudo verò*, *ut ad omne parata sit*. Idque contingit quum qui nunc deligat, prænovit nullam sibi ambiguitatem, nullamque disceptationem dum operatur, succidere, utrùm hoc modo deceat, aut ulla ratione non deceat fasciam ducere. Libertas igitur idem exsistens, quòd paratissima facillimam efficit operationem. Ipse verò pronunciavit doloris vacuitatem ex facile operando oboriri. Constat autem celeritatem & promptis & celeribus operationibus junctam esse. Itaque doloris vacuitas eorum est quæ manu curando *ægrotanti* conducunt, & ob ipsam celeritas promptitudine facillima, si operationibus quoque suppetat. Concinnitas autem spectantibus oculis oblectamentum parit, quemadmodum serie protulit Hippocrates, ut quæ ex rerum manu medenti necessariam amplitudine pendeat, ipsique apud vulgus gloriam adaugeat; quâ vir ambitiosus vilior evadit, ut deliciarum puerilium amator. Vir autem humanus non vilior quidem redditur, sed laudari desiderat, dans operam ut apud ægrotos magis fide & autoritate valeat, quos eâ re sibi obsequentiores con-

eiliabit; quod ipsis perutilius existit. Hujus ergo authoritatis apud vulgus *captandæ* gratia, non solum Medicus, verũ etiam Philosophus gloriam aucupari contendit. Magis enim homines juvat, quum apud eos & honoratur & admirationi est, ut qui quæ facit, magis imitentur, ac ejus imperiis tanquam Dei cujusdam mandatis obtemperent. *Quibus verò exercitationibus hæc comparentur, pronunciatum est.* Celeriter, non laboriosè, facile, ac promptè; à quibus exercitationibus *operandi facultas* Medicis supperat dictum esse pronunciavit. Etenim pronunciatum est potissimũ quidem tum ubi scripsit agentem in operibus edendis utraque manu *exercendum esse, & ambabus simul*, ambæ siquidem sunt similes; tum ubi docuit in summis digitis exercendis pleraque indice quidem ad pollicem admoto, tota verò manu prona, & ambabus adversis agenda esse.

A μᾶλλον ἔξει, λυπτελὲς ἢ μᾶλλον, ζυῖ ἔστιν αὐτοῖς. ἕνεκα τούτων τοίνυν τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς δόξης, οὐ μόνον ἰδίᾳ, ἀλλὰ καὶ φιλόσοφος δυνησεται. μᾶλλον γὰρ ὠφελεῖ τοὺς ἀνθρώπους, τιμώμενός τε, καὶ θαυμαζόμενος ὑπ' αὐτῶν, ὡς αὐ καὶ μᾶλλον μιμουμένων ἃ πράττει, καὶ πειθομένων οἷς κελεύει, καθάπερ θεοῦ τισὶ προστάγμασιν. ἀρ' ὧν ἢ ζῶσα ἀσκησίων ἐστίν. ὃ παγχάσυ, ἢ σπάνιος, ἢ ῥᾳδίως, καὶ δι' ὀλίγων, ἀφ' ὧν ἀσκημάτων προεγυμνάσθη τοῖς ἰατροῖς, εἰρηκὼς φησι. καὶ γὰρ εἴρηκε, μάλιστα μὲν ἐν ᾧ τοῖς ἔργοις ἀσκεῖν, ἑκατέρῃσι σφῶϊν, ἢ ἀμφοτέρῃσιν ἅμα. ὁμοίως γὰρ εἰσιν ἀμφότεραι. ἢν δὲ κἂν ᾧ ἀσκεῖν, δακτύλοις μὲ ἄκροις, ᾧ πλέιστα λιχμῶν πρὸς μέγαν, ὅλῃ ἢ καταρρωεῖ, ἀμφοτέρῃσι ἢ ἐνδυπήσι.

B

Quæ deligationem constructam deceant, ut & duas deligationis species simplicem & compositam; utramque triplicem; simplicem orbicularem, asciam, simam; compositam oculum, rhombum, semirhombum constituit Hippocrates, explicat Galenus.

Τὰ τῇ εἰργασμένῃ ἐπιδέσει πρέποντα, ὡς τε δύο τῆς ἐπιδέσιος εἴδη, ὅ τε ἁπλοῦν, καὶ ὃ συνθετον. Ἀμφότερον τριπλοῦν· τὸ μὲν ἁπλοῦν ἐγκυκλον, σκέπαρνον, σιμὸν· συνθετον ἢ ὀφθαλμὸν, ῥόμβον, καὶ ἡμίεσμορον συντάξῃ ὁ Ἱπποκράτης, καὶ ἐξηγεῖται ὁ Γαληνός.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS II.

QUæ cõstructa est, rectè, decorè. Decore quidẽ, simpliciter, distinctè; aut similibus, aut æqualibus; æqualiter & similiter, aut inæqualibus & dissimilibus, inæqualiter & dissimiliter. Species autem hæ sunt, *simplex, circularis, ascia, sima, oculus, rhombus, & dimidiatus. Species speciei, & partis deligandæ affectioni congruat.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ β'.

ΕΙργασμένον δὲ ἀγαθῶς, καλῶς. καὶ καλῶς μὲ ἁπλῶς, ὀλιγιέως, ἢ ὁμοίως, ἢ ἴσα, ἢ ἢ ἴσως καὶ ὁμοίως, ἢ ἀνίσως καὶ ἀνομοίως, ἀνίσως καὶ ἀνομοίως. Τὰ ἢ εἴδεα, ἁπλοῦν, ἐγκυκλον, σκέπαρνον, σιμὸν, ὀφθαλμὸς, ῥόμβος, καὶ ἡμίτμημον. Ἁρμόζον δὲ εἴδεϊ εἴδη, καὶ τῷ πάθει τῆς ἐπιδεομένου.

D

GALENI COMMENTARIUS.

DUabus deligationis speciebus *constitutis*, & ipsis vocatis, una quidem quæ adhuc fit, construenda; altera verò quæ jam facta est, constructa, nunc in eo quæ hunc præcedit textu, construendam deligationem quò optimè construatur percensuit. In hoc verò præsenti constructam perlustrat; in quo hanc decorè factam esse pronunciat, si tum *simpliciter*, tum *distinctè* procésserit *simpliciter* quidem, quum ipsi linteum neque impactum est, neque duplicatum inseritur, neque rugas habet, sed æquabiliter partibus omnibus impositũ; *distinctè* verò quum secundæ & tertiæ lintei diltributiones involuuntur. Atque hîc mihi etiam videtur ex duobus ab eo pronunciatis quibus deligatio decorè constructa expletur, alterũ quidem simpliciter; non prorsus explicatum tanquam dilucidum enunciasse, ut alterũ verò distinctè cùm explicat sequentia omnia intellexisse. Jam verò his mentem adhibe, memorans me paulo antè explicasse *distinctè* decenter esse. Appositũ est secundũ fasciæ circuitum interdum planè æqualem, ac primo nulla ex parte diversum esse, interdum inæqualem. Fit autem æqualis extremis partium fasciæ partibus pro latitudine hucusque desinentibus, ut alterum neque exuperet, neque desit; sed ex utriusque fit extremum, ac si quoque una quædam esset unius fasciæ duplicatæ positura. Jamverò ipsi similiter tertius fiat circuitus,

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Δυο τὰς ἐπιδέσιος εἰπὼν εἴδη, ἢ καλέσας αὐτὰς, ἃ μὲ ἔτι γιγνόμενον, ἐργαζόμενον, ἃ ἢ ἤδη γεγενημένον, εἰργασμένον· ἐν τῇ παρὰ ταύτης ῥήσει, ὃ ἐργαζόμενον, ὅπως αὐ ἄριστα γένοιτο, διῆλθεν. ἐν ᾗ ταύτῃ τῇ νυῦ προκειμένῃ, ὃ εἰργασμένον, ἐν ᾧ ὃ μὲ καλῶς φησιν αὐτὸς γεγενῆς, καὶ διῆλθε τῶ ἁπλῶς, καὶ ὀλιγιέως, τῶ μὲ ἁπλῶς, μήτε πεπαγμένον αὐτῷ τὴ ὕφῃ ὀθονίον, μήτ' ἐν διπλωμένον, μήτε ῥυσίδας ἔχον, ἀλλ' ὁμαλῶς ἅπαντα μέρη τεταμένον. τῶ δ' ὀλιγιέως, ὅταν αἱ διῄτησι ἓ πέντε, καὶ τ' αὖθυ νομιζ προστιθέντος γένοιτ'). Καὶ μοι δοκεῖ καὶ τοῦτο τῶ εἰρημένων ἐπ' αὐτ' δυοῖν, οἷς ὧν συμπληρωθῆναι ὃ καλὸς ἐπιδεδεῦζ, ὃ μὲ ἕτερον, ὃ ἁπλῶς ἀπεξήγητον ὡς σαφὲς εἰρηκέναι, ὃ δ' ὀλιγιέως, εἰζηγούμενος εἰρηκέναι τὰ ἑφεξῆς πάντα. Καὶ τοίνυν ἤδη προσέχε τὸν νοῦν αὖθις, μεμνημένος ὡς ἔρτιος ἐγὼ ὃ ὀλιγιέως, ἑφῶν ἓξ προτιθέντος. προσκείσθω μὲ δὐτέραν οὖν βουλῶ τῆ ἐξηδέσμε, ποτὲ μὲ ἀκριβῶς ἴσῳ, ἢ τῇ πρώτῃ μεθαμόσθαι ἀλλὰ σμικρόν, ἐνίοτε δὲ, οὐκ ἴσῳ. ἡμίσεις δ' ἂν ἴσα τὰ τ' κῦ ὃ πλάτος αὐτῦ μερῶν πρόκτων ἐς ταῦτα τελευτώντων, ὡς μήτε ὑπερβάλλειν, μήτ' ἐνδεῖν ὃ ἕτερον, ἀλλ' ἀμφοῖν ἡσσᾶζ ὃ πᾶσας, ὡς εἰ ἓ μία τὶς ἢ ἐὸς ἐπιδέσμε διπλοῦμενον ἦσαν. ὡσαύτως ἢ ἤδη αὐτῇ, ἓ τῶ πρίτῳ γίγνεζ,

ϗ εἰ τεταρτος δέοι, ὦ τοῦτω. ὅτι οὖν ϗ καταμήν- A & quartus si hoc quoque sit opus. Itaque & in
ϐόμενος τε, καὶ ἡμιεμϐίου, τῷ ἀκριϐείαν τοῦτω φυ- eo qui rhombus, & in eo qui semirhombus
λακτέος λεγ'.

vocatur, hanc accurationem servari oportet.

A Rhombus. | B Semirhombus.

Τῶ μὴν καταγμαλικῶ ὑπάρχον, ὅταν ὑπὸ πήχεος, ϗ ϐραχίονος, ϗ μηροῦ γίγνηται, τ' ἀκριϐέστερον τόπον ἴσχειν συμϐαίνει. νόμος γὰρ ἐστ' αὐτῆς κελεύει, τ' μὲ πρόσθιον ὑπάρχειν σφυρὸν ἄνω, τ' δὲ ὀπίσθιον ἐς τοῦτο ἀφίκηται, μέχρις ἐς τοῦτο ἡ ἀνάτρεχε τὸ ὀστέον. τοῦτο ἢ ϗ διάστασις γίνεται ϗ πρόσκλασις B ἄλληλα τῶ πρώτω τῆ πλάτεϊ τ' ὀστέου. ἐν τούτω δὲ πάλιν αὐτὸ χρὴ σκοπεῖν, φυλακτέον δὲ μάλιστα τῆς ὑπαθέσεως, ἵνα τῆς ἐγκλίσεως, ὡ ἀπὸ τ' δικάνου πρὸς ὀρθὸν ἐπικαμπὲς ϐέλτα. καλεῖται ἢ δικανος ἡ πρώτα κύκλον ἀπαρεγκλίτως πρὸς ϐελτοειδὲς ϗ πανταχῆ ὅ παντὸς μέρος. ὅτι τούτης μὲν ἄνω, τὰ δ' ὀπίσθιον, καὶ τελίτης τ' ὀστέου τῶ πλάτεϊ τῶ πρώτω, καὶ ἀλλήλων ἐπικεῖσθαι, μήτε ὑπερέχοντος μηδενός, μήτ' ὑποδέοντος.

Enimvero catagmaticam, *fracturis idoneam* deligationem, quum cubito, aut brachio, aut femori astruitur, faciliorem locum occupare contingit. In ipsa namque imperat primam fasciam sursum distribui; secundam priùs deorsum, deinde adversò sursum donec in idem extremum ad secundam accedat. Id autem fieri nequit, nisi lateralia linteorum extrema sibi mutuò immutentur. In hac certè idem iterabitur, servata per totam deligationem æquali inclinatione, quam ab orbiculari spira orsam formavimus. Vocatur autem orbicularis, quæ partem affectam toto orbe citra inclinationem amplectitur. In hac igitur lateralia secundæ & tertiæ circumvolutionis fasciarum extrema sibi mutuò subjacent, nullo excedente, nulloque sublabente.

C Orbicularis fincera, & æqualis deligatio. | D Ascia fincera, & æqualis.

Τῆς ϗ ἐγκεκλιμένης, ἀναγκαῖον μὲ δύπαν, πλὴν τομῆς, ἢ πρὸς τῶ κάτω μέρη τῦ παντὸς μέρους, ἢ ἄνω γίγνεσθαι. φυλακτέον ϗ κἀν τούτω τ' ἐγκλίσεως ὁμοίας ἀρχὴ πάντες, δικανικὴς κίπος ἡ ὀπίσθιος ἔσται. εἰ γὰρ ἤδη πρόσθεν τ' νοῦν τοῖς εἰρημένοις, ἤδη σοὶ δῆλον ὅτι, ἵνα μὲ ἔσπον εἴη ἡ ἐγκύκλω ϐελτοειδὴς τ' ὀδόντων, ὅσα ἐγγύς ὅ μάλλον, καὶ ἥττον, ἢ ἵνα ϗ τῆς ἐγκεκλιμένης. ἥττων τε γὰρ ὁ μᾶλλον ἑτέρα ἑτέρας ἐγκεκλίσθαι δυναπὸν ὁμοίως σ' οὖν ἐνθυμοῦτα, πλὴν μὲν ὀλίγον ἐγκεκλιμένου, σκέπτνον ὀνομάζει, τὸ ϗ πολὺ, σιμὸν, ἐκ μεταφορᾶς, τοῖς ὀνόμασι χρώμενος, σκέπτνον μὲν οἱ τέκτονες ὀνομάζουσν ὄργανόν τι, τ' ὃ σφὰς αὖ καθ' ὅ τέμνει τὸ ξύλον, ϐεκχίαν ἐπιτροφὼ ἔχον ὀφρυώδη, καθάπερ ἡ ἄμμη.

Enimvero declinante fasciæ distributionem aut ad inferiores affecti loci partes devolvi, aut ad superiores evehi necesse est. Ut autem in hac perpetuo similem esse declinationem observaveris: ita distincta ac facilis *ubique* erit deligatio. Quod si jam rebus proditis mentem intendas, jam tibi innotescet orbicularis spiræ fasciarum unicum esse modum, cui neque plus, neque minus est, non autem unicum declinantis. Etenim plus & minus alteram altera declinare contingit. Hîc tamen illam quæ paululum declinaverit, asciam; quæ multum, simam per translationem usurpatis nominibus vocitam. Asciam namque fabri lignarii quoddam instrumentum appellant, quod in summitate qnâ lignâ incidit, modicè incurvum supercilium habet, veluti labrum.

E

Sima distincta æqualis —— Sima distincta inæqualis.

Σιμὰ ϗ καλοῦσιν οἱ ἕλληνες χωρία καθ' ἃ στοιὰ πᾶς λόφος πεδίον, ἐν αὐτῆ συμϐολῆ γίγνεται ϗ σιμὸν, ἑκατέρου καθ' ἑαυτὸ τ' συμϐαινόντων. ὅδε ὄντος σιμοῦ. ϗ μὲν γὰρ πεδίον οὗτός ἐστιν ἐπαλές ὅτι, ὁ δὲ λόφος αὐτοῦ τε καὶ ὑψηλὸς, καὶ ἕνθα ἀλλήλοις συμϐάλλουσι, ϗ σιμὸν γίγνεται. ὡσαύτως ϗ καὶ ὁδὸς κατάντης αὐτοπρωάπτει, καὶ πὼ συμϐολὼ αὐτῶν γίγνεται. ὅπου καὶ τῆς ῥινὸς ϗ σιμὸν, ἐν ᾧ καὶ μέσον τῶν ἑκατέρωθεν ὑψουμένων, πλὴν γλίσιον ἐστί, καὶ ἤδη σύμπασα ἡ ῥὶς, ὅπου τούτου τὰ μέρος ὀνομάζεται σιμή. πολλαὶς γὰρ ἴσμεν ὅλοις τοῖς σώμασι, φυσιογνωμίας ὅπου τ' μερίων τινὶ συμϐεϐηκότων, γιγνομένας, ὥσπερ καὶ αὐτὸν τὸν σιμὸν αὖ. ἔστιν. ὃ γὰρ ὅταν σιμὸς, ὡς παχὺς, ἢ ἰσχνὸς, ἢ λευκὸς, ἢ μέλας, ἀλλ' ὡς ἢ γλαυκὸς, ἢ χροπὸς, ἢ κυρτὸς λέγεται. ἐπὶ μὲν ὧν ϗ ῥινὸς, τ' ὀδόντων ἢ σιμότης κυρίως ὀνομάζεται. ὅτι δὲ τ' ἐπιδέσπος, ὑφ' Ἱπποκράτους, ὥσπερ καὶ ἡ ἄμμη, καὶ ὁ σκέπτνον, εἰδὸς τῆς ϐελτοειδοῦς τ' ὀδόντων. ὅταν γὰρ καλεῖν τοὺς ἀστικοὺς σκεπτνηδὸν ϐελτοειδεῖν τῶ κάλλει, ὁμοιάζει τ' ἐγκύκλω ϐελτοειδὴς ὁ ἐγκεκλιμένον ὕπτιος, ὡς ὁ τεκτονικὸν σκέπτνον. ὃ γὰρ βούλεται λεχθῆναι ἱκανῶς γίγνεται τ' ϐελτοειδοῦς τ' ἀστικοῦ ἀφεῖσθαι πολὺ τ' ἐγκύκλω

Sima vero loca Græci in quibus planities collem copulat; in ipsa copula simum nascitur, quum neutrum continentium simum existat. Planities siquidem recta æqualis est, collis verò acclivis & altus, atque ubi sese mutuò copulant, sima figura proditur. Eadem figura fit, qua declivis via acclivi in ipsarum copula committitur. Eodem modo sima nasi pars, in qua & medium partium quæ utrinque in sublime feruntur, ortum habet, atque tum universus nasus ab ea parte simus nominatur: Multas enim scimus totis corporibus appellationes à quibusdam partium accidentibus oboriri, quo modo & ipsum hominem simum *appellari*. Non enim simus sicut crassus, aut tenuis, aut albus, vel niger; sed velut glaucus, vel ravus, vel gibbus dicitur. Ergo in naso quidem & via similas propriè nominatur; in deligatione verò ab Hippocrate *per translationem*, quemadmodum & labrum, & ascia, circuitus fasciarum species. Quum enim jubeat splenia membro asciatim involvi, definit orbiculari circuitu eum qui sicut fabrilis ascia declinat: Non enim vult magnopere obliquum esse spleniorum circuitum ab orbiculari multùm

remotum ; sed paululum declinantem quoad A sat tutissimum contusarum partium complexum efficiant.

At perspicuum est in utroque dictorum circuituum & plus & minus *inclinationis* esse, quum neuter ipsorum simplex sit, & uniformis, cujusmodi est orbicularis. In illo siquidem orbicularem simplici oppositum adducit ; sed posteа & asciam & simum utcumque per se & seorsum, ut definitum est. *Distinctè* autem significat, quod discretè & seorsim fieri diximus, aut quum omnes fasciæ circuitus eosdem habent latitudinis fines, aut inclinationem ordinatam. B Voco autem ordinatam inclinationem si quæ cum linteorum latitudine conspiciuntur, æque inter se distant. Atque id continget, quum qui deligat, quam ab initio instituit, æqualem ubique inclinationem servet.

Quemadmodum autem Artemidorus & Dioscorides alibi priscos textus innovant, ac transponunt : ita hic quoque casum transmutant videlicet dictionem *simplex orbicularis*, simplex in orbem scribentes ; Rem quidem rectè intellexerunt, sed audacter scripturas immuta- C runt. Quæ tamen plurima non probè intellexerunt, ausi sunt ea immutare, quorum nunc propterea mentionem facio, quamvis textus quorum ab initio ad hunc usque diem decem millia mutarunt, non memoraverim, quum hos rectè intellexisse & clariùs transcripsisse mihi videantur ; Aberant tamen in parvis, neque mentem authoris assequuntur. Verùm de his semel dixisse satis sit. Præfatus autem Hippocrates *decorè quidem*, *simpliciter*, *distinctè* ; deinde verò his additis, *similibus & dissimilibus*, *aqualiter & similiter* ; *inæqualibus & dissimilibus*, *inliter & dissimiliter*, quasi communem distinctarum deligationum scopum docuit. Æqualia namque & similia corporis membra æqualiter similiter suas omnes partes fasciam universam devinci postulant ; inæqualia & dissimilia, inæqualiter & dissimiliter. Prisca certè exemplaria, *hujusque* libri Interpretes non integrè scriptas sententias norunt, non additis inæqualiter & dissimiliter ; verum his scriptis, inæqualibus & dissimilibus subaudire quoque volunt in- E æqualiter & dissimiliter ; ab Hippocrate prætermissa, quòd ex pronunciatorum serie manifesta innotescerent. Hæc autem interpretationis facies brevitatis propria non est, sed erratum manifestum. Præstiterit ergo si hoc modo scripta comperta sint, censere hæc veluti alia multa primorum exemplarium erroribus scatere ; idque contigisse, quòd librarius ea præterierit, erroresque huc usque superfuerint. In brachio itaque æqualiter & similiter construi possunt circuitus, qui in femore & cubito digrediuntur, paulo verò magis in tibias dila- F buntur. At in humeri capite, & in ischio contrariis partibus indigemus, quemadmodum & in capitis lateribus. Frons quidem & nasus orbicularem fasciæ circulum desiderant æqualiter & similiter ductum, ut & verticis partes, qui etsi non in orbem hic deligationem strui postulat, æqualiter & similiter *procedentem* requirit. De his autem in sequentibus diligentius tractabitur. Nunc verò ad textus residuum accedamus.

κεκλιμένης, ἀλλ' ἐγκεκλιδαμένης μικρὸν, ὅσον ἰκανὸν, ἀσφαλεστάτην ἐργάσασθαι τὴν κρᾶσιν τῶν συντεταγμένων.

Εὔδηλον δ' ὅτι καὶ ἐκτέτακεν τὸ εἰρημένον ὑπόδολῶ, ὃ μᾶλλόν τε, ἢ ἧττόν ἐστι, τοῦτ' ἔστιν ἁπλῆς ὄσης, οὐδὲ μορφοειδὴς, ὥσπερ ἡ ἐγκύκλιος. ἐπὶ ἐκείνης μὲν ἓν, ἐπὶ ταύτης δὲ πολλὰ τῇ ἀκολουθίᾳ ἐγκύκλιον. ἐφεξῆς δὲ, πῶς τὰ σκέπτεσθαι χρὴ τὸ σιμὸν ἑκάστου ἰδίᾳ, ἐν καταμόνας, ὡς διώρισται. ὃ τὸν ὠλεκρανώνα, σημαῖνε μὴν, τὸ ὀξὺ ἀφωκειωμένον τε, καὶ ἐξωτεσμένον γάρεας, ὡς ἔφην, ἅπτι πασῶν τῶν ἀρθρολογιῶν ἐπιδέσεων, τὰ αὐτὰ σφάλματα καὶ ὁ σκάφης ἐργαζόμενος. ὀνομάζω δὲ τετραγωνίων ἕλκισιν, εἰ τὰ φαινόμενα μὴ ἐν σκάφει τι ὀθόνιον, ἴσον ὂν ἡλικίαν ἀφέσκειν. ἔσται δὲ ἐν τούτῳ, ἡ ἴσων ἐγκύκλιον ἀεὶ φυλάττοντες ἐπιδοῦντες, ὡὶ δὲ ἀρχὴς ἐναρξάμενοι.

Καταδραμόντες δὲ, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, καὶ μεταθέντες τὰς παλαιὰς γραφὰς, ὅ, τε Ἀρτεμίδωρος καὶ ὁ Διοσκουρίδης, ἅπερ καινοῦδε μεταλλάττοντες τὸν κλῖσιν, ἁπλοῦν τὸν λέξιν, ἀπλοῦν ἐπιέκλωσε ἐργαζόμενοι, τοῦτο μὲν οὖν ὀρθῶς, μεταγράψαντες δὲ πλημμελῶς. ὅπερ μὴν τοι τῶν σαλεύτων οὐδὲ καλῶς τοῦτο, ἐπλημμελῶς μεταγράψαντες, ἀφ' οὗ τοῦτο νεῦ αὐτῶν ἐνεπεμόησθησε, καὶ τοι μυρία τῶν ἔμπροσθεν, ἄχρι οὗ δεῦρο μεταγεγραμμένων ὑ μηνυθῆσαι· ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἐδεξάμην, καλῶς ἔ γενομένου, ὅπερ ὁ Γαλῆνος ὁ μεταγράψαντες, σφαλέντες ἐν τοῖς μικροῖς, οὐ μὴ τοῦτο ἐσμεν ὡς ὁ χρατεὺς βάλετο. ὥσπερ μὲν δὴ τοῦτο, ἅπαξ ἐρρέθη λελέχθαι. ὡσαύτως δὲ ὁ Ἱπποκράτης, καλὸς μὲ, ἀκόλουθος, ὀξυκρινὴς, ἐφεξῆς δὲ ὁμοιοδεῖς, ὁμοία, ὁ ἴσα, ὁ ἴσως, ὁ ὁμοίως, ἔ ὁμοῖα, ὁ αὐόμοια, ὁ ἀνίσως, ὁ ἀομοίως, ὡς τὸν κοινὸν σκοπὸν ἐδήλωσε τῆς δεσμῶν ἐπιδέσεως. τὰ μὲν γὰρ ἴσα, καὶ ὅμοια μέλη δ' σώματος, ἴσως ὁ ὁμοίως ἔχ' πρὸς ἑαυτῶν τὰ μόρια τὸν ὁπὸδεσμον ἐπιδεῖσθαι δεῖται. τὰ δὲ αὖ ὁ αὐόμοια, αὐίσως ἔ αὐομοίως, ἔ τά γε παλαιὰ τῆς αὐτογράφων, ὁ οἱ ὀξηγησάμενοι ὃ βιβλίον, ἐλλιπῶς ἴσως γεγραμμένῳ τῷ λέξιν, ὁ ὡσαύτως δ' αὐίσως καὶ αὐομοίως, ἀλλὰ μόνῳ γεγραμμένῳ τότε, αὖ ἔ αὐόμοια, ὡσαύτως καλοῦσι, ὃ αὐίσως, ἔ αὐομοίως, ὡς ἐλελειμμένον ὑπ' αὐτῶ, ἀφ' ὃ φαίνεται ἔφασ ὀξ ἀναλογίας τ' ὡς τὰ εἰρημένα. τὸ δὲ τῆς ἰρμωλείας εἶδος, ὁ βεκχυλοειδὲς ἴσον ὄσι, ἀλλ' ἡμιτμημένον ὡσδηλονότι μεῖον, ὅπερ ὅπως ὑπερθῆ γεγραμμένον ἠγαίαζ, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ὡσαύτως αὐτογράφων ἡμαρτήθη, καὶ τοῦτο συμβαῖνα, ὃ μὴ βιβλιογράφοι καταλιπόντες αὐτὸ, φυλαξάμενοι δὲ ἄχρι δεῦρο, τῆς ἀμάρτιας. ὥσπερ μὴν δ' βεκχίονος ἴσως, ἔ ὁμοίως, ἐγχωρεῖ πιθανὸν τὰς καταλοιπὰς, ὅτι δὲ μηδὲν καὶ πόνους, ἀπολειπομένας, βεκχὸ δὲ τελεῖον ὅτι κνήμης. ἐπ' ὦμοι, μέν τοι ἔ ἰσχίᾳ, αὐτικειμένων μεραῖς δεήσεται, καθάπερ κατὰ τῶν σαλαίων τ' κεφαλῆς. τὰ μὲν γὰρ χ' μέτωπον, ἔ ἡ ῥὶς, ἐγκύκλιᾳ δεῖται τ' καταλοιπῆς, ἴσως ἔ ὁμοίως γιγνομένης, καθάπερ ἔ τὰ χ' τῶν κορυφῶν, εἰ ὃ μὴ ἐγκύκλιος, ἀλλ' ἴσως τε, ἔ ὁμοίως, καλῶσθαι τῆς ἐπιδέσεων γιγνομένης χρήσ. ὥσπερ μὲν οὖν τοῦτον, ἐπῶς ἐφεξῆς ἐπιμελέστερον ἐρήσ. νωσι δὲ ὅτι ὃ λοιπὸν τ' ῥήσεως.

A F G H

Oculus. | Rhombus. | Semirhombus.

Διειλῆσθαι γὰρ ὁ Ἱπποκράτης τὰς ἀσαλεῖς ἀβελόλας τῇ ὑπιδέσμων, τρεῖς ὄσας, ἤγκυκλον, σκέπτρινον, σιμὸν, ἐφεξῆς μέμνηται πίνων σωδέτων, ὀφθαλμῶ, ῥόμβῳ, ἡμιτόμου. Καλοῦσι δὲ τὸ μίτραιον τῦτο, ὃ ἡμιεζυγμένον. εἶθ' ἑφεξῆς πάλιν φησὶν, ἀρμόττων τὸ εἶδος τῆ εἴδει, ἡ τῆ πάθῃ δ' ὑπιδεσμεῖν, ὃ εἶδος δ' ὑπιδέσμε κελβίων ἁρμόττον ἔσ), τῆ τε τῦ πυοποιότος μέσῃ εἴδει, ἡ τῆ κατ' αὖτο πάθῃ. Ὃ μὲν γὰρ τὸ ἐπιδέσεως εἶδος, ὃ καλεῖται ὀφθαλμὸς, ἐστ' ὀφθαλμὸς ὠνομασμένος, ὅτι περιφέρεσιν κινδυνεύοντος, ἢ κατὰ μικρὸς, ἕνεκα τῦ ἐπικειμένων αὐτῷ τὸν ἡ ῥόμβον ὅτι κεφαλῆς, ὅτι ῥᾳφας κεχαλασμένας βελέμνοι σεσωλαγεῖν, ἢ ἕλκος σκεπασμένα χείλη, ἃ ποτὲ ἡ φερεπίλῃ, ἡ κολλῆσαι ὃ δέρμα μέχρι πλείονος ἀπεσευρμένος· αἰάλογον ἡ τοῖσδε, ἡ ἡ ἡμιεμβολὶς γίνεται χρεία.

Ταῦτα μὲν οὖν ὡς παραδείγματος γέγραφεν Ἱπποκράτης. αἰάλογος δὲ αὐτοῖς, ἡμᾶς ἀξιῶσαι εἶναι καθ' ἕκαστον μέρος τῆ πάσης ὑπιδέσεως ἁρμόττεσαι, ἢ παρὰ τῶ ὑρηκότων μεμαθεῖν. ἀμείνων δὲ, ἡ διδάσκουσα, μὴ ἀσαλῶς κελεύῃ, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ὁδὸν ὑφηγεῖσθαι, καθ' ἣν αὖτος εὗρε τὸν ὑπίδεσμον. ἤτε γὰρ ἀνάμνησις, τοῖς μεμαθηκόσι, κἀν ἐπιλαθεσθῶσί ποτε, γίγνοιτ' ἂν ἅπας, ὅτου ἡ τὸ φερεπιπόεσθαι ὁ μὴ μεμαθήκασιν ὑπάρξει. Δεῖ τοίνυν ἴσως ἀμείνονα εἶναι, ἡ ἡμᾶς ἰδίαν ποιήσασθαι καθ' ἑν ὑπόμνημα διδασκαλίαν, ἐπὶ τῆς φερεπίσης ἐπιδέσεως, ἡ τῆ μέρῃ τῆ σώματος, ἡτῶ πάθῃ.

Enimvero Hippocrates explicatis simplicibus, quæ tres sunt, fasciarum circuitibus, orbiculari, ascia, sima; deinceps quorundam compositorum *trium* meminit, oculi, rhombi, & dimidiati. Hunc dimidiatum, semirhombum etiam vocitant. Postea verò subtexit, *species autem speciei, & partis devinciendæ affectioni congruat*; speciem fasciæ imperans, tum affectæ partis speciei, tum per se affectioni congruere. B Deligationis enim speciem, quam oculum appellamus, oculo adhibemus, aut procidentiam periclitanti, vel detentionis topicorum ipsi impositorum gratia: rhombum verò capiti, quum vel laxatas futuras conciliare, vel dejecta ulceris labra cogere, vel cutim ampliùs detractam in unum adducere & agglutinare volumus: His autem effectu respondet semirhombi usus.

At enim hæc tanquam exempla scriptis prodidit Hippocrates. Simili verò modo ipsis nos in unaquaque parte & affectione congruentem deligationem comperire, vel ab inventoribus C discere oportet. Præstat autem doctorem non simpliciter imperare; sed & simul viam præcipere, qua ipse deligationem invenerit. Memoria namque discipulis, siquando obliviscerentur, eo modo suppeteret, & certè quod non didicerent, id excogitare præsto forem. Quas ob res satius fortassis fuerit, etiam nos propriam in unico libro de fasciis tum parti cuique corporis, tum affectioni consentaneis doctrinam construere.

Τὰ τῆς ἀναγῆς ὑπιδέσεως εἴδη ἔσ), τῶν μὲν ἰσχύος συμμετρίαν τῶν μονῶν δηλυμένων· τῶν δὲ μὴ καλυμένων.

Rectæ deligationis duas esse species alteram roboris commoderationem quæ sola explicatur; altera minime nominatur. D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ γ'.

Ἀναγῶν δὲ δύο εἴδεα τῆ ὑπιδεσμήσι, ἰσχύος μὲν, ἡ πιέζῃ, ἡ πλοκῇ ὀδυνέων.

HIPPOCRATIS TEXTUS III.

At recte quæ fit, deligationis duæ species, una roboris quæ vel compressu, vel linteorum multitudine constat.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

Ὅτι μὲν εἶδη λέγειν εἰώθασι τὰς διαφορὰς, ἐμνησθημεν εἰρηκῶς. ζήτημα δὲ μέγιστον εἰργάσατο, διαφορίας αἴτιον τοῖς ἐξηγησαμένοις τὸ βιβλίον, οὐκ εἰπὼν ὀνομασί δύο εἴδη, καθάπερ ἐμνησθημεν ἐπ' ἄλλων ἐπίσης. Ὃ μὲν οὖν ἡμῖν εἰδῶν ἔστιν ἐν τῆ ποσᾷ τῆς ποιήσεως, ὅπερ αὖθις ἰσχὺν ὠνόμασε, δηλῶν ἐν τῆ λέγειν ἰσχύος μὲν ἡ πιέζῃ, ἡ πλοκῇ ὀδυνέων. ἔστι γὰρ τις συμμετρία τῆς κατὰ τὸν ὑπίδεσιν ἰσχύος, ἧς ὑπερβαλλούσης μὲν, οἱ κάμνοντες ἐδυνῶνται θλιβομέναν σφᾶς μορίων, ἐλλειπούσης δὲ, χαλασθὲν ὃ δεσμὸς οὐ σφίγγει. Ὃ δ' ἕτερον εἶδος τῆ ἀναγῆς ὑπιδέσεως οὐκ ἔστι, ἐφεξῆς δ' οἷς ταῦτ' ἔστ' ἰσχύος ἔχεσθαι, ὡδέπως φησί.

GALENI COMMENTARIUS.

Quòd species differentias appellare consueverit Hippocrates, superiùs divulgatum est. At maximam quæstionem dissentionis causam inter libri Interpretes excitavit, quum duas species nominatim non protulerit, quemadmodum in aliis antè fecit. Ex his igitur speciebus una quidem in constructionis modo sita est, quam ipse robur nominavit, quod his verbis declarat, *roboris quidem aut compressu, aut linteorum multitudine*. Est enim quædam in deligatione roboris commoderatio, qua excedente quidem laborantes partium compressu, doloribus cruciantur; deficiente verò laxatam structuram fascia suscipit. Alteram verò rectæ deligationis speciem non commemoravit. Postea verò quæ de robore scriptis mandavit sic utique pronunciavit.

Quidam

A

Quinam rectæ ac validæ deligationis usus: triplex deligatio, valida, imbecilla & commoderata. Unde, qua, & quo ducendæ fasciæ. Qualitatem deligationis pro robore in compressu, & linteorum multitudine consistere.

Τινὲς τῆς ἀγαθῆς καὶ ἰσχυρᾶς ἐπιδέσεως χρείαν· τετριπλῆ ἡ ὑπόδεσις, ἰσχυρὰ, καὶ ἀσθενὴς, καὶ σύμμετρος· ὅθεν, ὅπη, καὶ πῇ ταῖς ἐπιδέσμοις ἄγειν δεῖ· τὴν πιότητα τῆς ἐπιδέσεως καὶ τὴν ἰσχὺν ἐν πέξει, καὶ πλῆθος ὀθονίων ἐφίστασθαι.

HIPPOCRATIS TEXTUS IV.

B *Partim quidem ipsa deligatio medetur; partim verò medentibus subservit.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ Δ'.

Τὸ μὲν οὖν, αὐτη ἡ ὑπόδεσις, ἰᾶται. ὃ δ', πῆ ἰωμένοισι ὑπουργεῖ.

GALENI COMMENTARIUS.

Hoc autem, altera rectæ deligationis non est species, sed universè communes sunt omnium deligationum usus. Quandoquidem post hæc qua ratione deligationis commoderatio servetur scriptum est; deinde etiam de nodo; postea sequentem doctrinam auspicatur dicens, *Probè tamen nosse oportet ad partes declives & acuminatas omnem fasciam labi ac fugere, velut in capite sursum, in tibia deorsum,* & quæ deinceps pronunciantur. Posteà residua ipsius oratio de deligationis qualitate fit, ubi hæcce via rursum aperitur, quâ noscimus unde singulis in partibus & morbis deligationem ordiri deceat, & quam in partem omnium postremam, deligationis finem ducere, præterea etiam quam & qualem in *deligationis* medio fasciarum distributionem moliri oporteat, & quos in quâque parte circuitus, hæc quoque docuit. In quibus enim, inquit, *partes quæ moventur, ut articuli, quâ inflectuntur,* injectionis fasciarum modum *locumque* percensuit; simulque etiam quo pacto fasciarum extrema tutò his continenda sint, serie scripsit; indèque digressus, qui sint fasciarum usus percurrit, ut altera rectè constructæ deligationis species, quæ *præcedenti* robori per divisionem opponitur, tota sit totius deligationis qualitas. At perarduum est uno communi vocabulo particulares hujus speciei complecti differentias. Propterea fortassis minimè tentavit etiamnum pergere, neque speciei robori per divisionem oppositæ vocabula pronunciare. Rem autem ita habere ipsa verba testantur, quibus ostendit ipsas varietates, quæ singulis partibus à me sigillatim commemoratis oboriuntur. Verùm appelletur totum id genus, diluciæ & concisæ doctrinæ gratiâ, deligationis qualitas; roboris quidem compressu, & linteorum multitudine, quemadmodum fortitudinis nomen interdum imbecillitatis *nomini* contrarium statui dicunt; interdum quòd tum roboris, tum imbecillitatis commune sit, usurpant; sic magnitudinem & alia multa æquivoca nominis communione. Atque nunc eodem modo roboris vocabulum usurpatum est. Decet enim affectas partes fasciis neque vehementer comprimere, neque ita leviter amplecti, ut ægrotus ipsas injectas non sentiat. Atque etiam linteorum multitudo pro quantitate accipienda est, ita ut, neque multitudo è regione paucitati opposita nobis intelligenda sit. Commoderatio nanque deligationem rectam efficit. At recta est ipsa deligatio, quæ proba est, nimirum quæ confert, juvatque. Equidem quum duæ deligationes mutuâ relatione inter se ac-

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

Τοῦτο ὃ οὐκ ἔστιν ἕτερον εἶδος ἀγαθῆς ὑπιδέσεως, ἀλλ' ἐν ᾧ καθόλου χρείαι κοιναὶ πασῶν ὑπιδέσεων, καὶ μέν τι ἐν μιᾷ ταύτῃ πῶς ἡ συμμετρία τῆς ἐπιδέσεως φυλαχθῇ ἡ χρεὼν, καὶ μιᾷ ταύτῃ ἐμμάτου. εἶθ' ὅπως χρήσεσθαι τῇ ἑφεξῆς διδασκαλίᾳ, λέγων. δεῖ γε μὴν εἰδέναι, ὅτι ἐς τὰ κατάντη καὶ ὀπίσθια, φεύγει πᾶς ὑπίδεσμος, οἷον κεφαλῆς μὲν, ὁ ὦμος, κνήμης δ', ὁ κάτω, ἐς τὰ τούτων ἑφεξῆς λεγόμενα. μιᾷ ταυτὶ λοιπὸς ὁ λόγος αὐτῷ, περὶ τοῦ ποίου τῆς ὑπιδέσεως γίγνεσθαι τεμνομένου ἢ καὶ τοῦδε παλίν, εἰς τε τὸ γναθμῷ, τόδαν ἀρχόμενος φερομένει καὶ ἑκάτερα μέρεσ ἢ πάλης, εἰς ὅτι γε πρώτων ὕστατον, ἄγειν τε τελευτῶν τῆς ὑπιδέσεως· ἐπί τε, τῶν ἐν τοῖ μεταξὺ νομέων τῆς ὑπιδέσεων, ὁποίασ ἅμα χρὴ ποιεῖσθαι, ὡς τε καὶ ἑκάτερα μέρεσ ὑπικόλως, ἐς ὧν· ἐδίδαξεν· ἐν οἷς γὰ φησιν. ὧ ἢ κυνὸ μὲν δὴ ἀρθρα, ὅπῃ μὲν στενοκωπέσῃσι τὸν ζύγον τῆς ὑπιδολῆς τῆ ὑπιδέσμων διέρχεται, καὶ μὲν ὅτι ἐς ὅπως χρὴ τὰ ἄρτια τῆ ὑπιδέσμων ἀσφαλὰς τύπις φυλαχθεῖσι, ἐφεξῆς ἐγραψεν. ἐνεῦθέν τε μεταβαὰς, ἅμα τῆ ἐπιδέσμων δεῖν ἁρμα διλλεῖν, ὥστε τῆς ἀγαθῆς ῥωμοῦν ἐπιδέσεως ὃ ἕτερον εἶδος, ὁ τοῦ τῆς ἰσχύος αὐτοκρατοῦς, τῶν ὅλων ποιότητα τῆς ὅλης ἐπιδέσεως εἶ. χαλεπὸν δ' ὂν, ἐνὶ ῥᾳδίως ἐξῆν νοεῖν ὑπὲρ τῶν ἐν τούτοι τοῦ εἴδεϊ μερικῆς διαφορὰς, ἀφ' τοῦτ' ἴσως οὐδ' ἐπεχείρησεν ἐπὶ τὸ αὐτοκρατορικοῦ τῆ ἰσχύι ἀφωρισμένων ὑπηρεσίας δηλῶσαι. ὅπῃ δ' τοῦτο ἔπως ἔχῃ, δι' αὐτῶν τῶν ῥήσεων ἔσῃ φανερόν, δι' ὧν σημαίνῃ τὰς ἡμορρύσεις αὐτὰς μεταβολὰς εἰς ἑφ' ἕκαστον τῶν εἰρημένων τῶ μέρεσ καταλέων. ὠνομάσθαι δ' ἀπὸ τοῦ ὦμος, ἕνεκα ὡφοῦ διδασκαλίας καὶ συντόμου, ποιότης ἐπιδέσεως, ἰσχὺς μὲν, καὶ πέξει, ἢ πλῆθ ὀθονίων, ὥσπερ ὁ τῆς δυνάμεως ὄνομα, ποτὲ μὲν αὐτὸν τιθέντος, τῶν τῆς ἀσθενείας, λέγοισι ποτὲ δ', ἐπὶ τὸ κοινοῦ ῥώμης τε, καὶ ἀρρωστίας ἐπιφέροισιν, ὥσπ δ' ὁ τοῦ μέγεθος λέγοισι, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν κατὰ μέρεσ ὁμωνύμως τῶ κοινῶ. καὶ νῦν ὡσαύτως κέχρηται τῶ τῆς ἰσχύος ὀνόματι. Γεωτικὴ γὰ αὕτη ἰσχυρὰς πέξῃ, ἔτε ἀσθενῶς πεπιλημβαίνει τὰ πεπηδότα μέρια τοῖς ἐπιδέσμοις, οἷς μὴ αἰσθάνεσθαι πεπιεσμένων αὐτῶν τὸν ἀσθενοῦντα. ἃ μὴν ἔι καὶ ὁ πλῆθ τῶν ὀθονίων, αὐτὴ τὴ, ποσότητι, δεκτέον, ὡς μηδὲ ἐνδεᾶσθαι ὃ αὐτοκρατορικοῦ τῆ ὀλιγότητι πλῆθος ἀνύειν ἡμᾶς. ἡ γὰ συμμετρία ὃ τῆς ἐπιδέσεως ἀγαθὸν ἐρμάζεται· καλὸς ὁ ἀγαθῶς δηλοῦντ ὃ συμφέρον τε, καὶ ὠφέλιμον αὐτῆς. Ἐν μὲν τοῖ τῶν πεπιλημβαμένων ἀλλήλοις δυοῖν ἐπιδέ-

σιων, ἰσχυροτέρων μὲ πεποιῆσθαι, ἢ ἀσθενεστέρων ἢ, ἢ ἑτέρων ἐσομένων. οὐδὲν γὰρ ἁπλοῦν ὡς φύσει μὴ ἢ ὑποκειμένων δέχεται, ἀεὶ συμμετρίας ἔχειν ἢ ἐπίθεσιν, φύσεται τε ἑτέρων καὶ παραμεθασομένων, ἰσχυρῶν ἢ ἀσθενῆ λέγομεν. ὁπποτέρα ἢ λύσις, ἢ ἐπιτείνειν χρεὼν ἢ ἐπίθεσιν, ἢ ὅ τι ὀδυνῶν πλῆθος αὐξανόμενον, ἢ μειῶν, ἐν ᾧ μάλιστ' αὐτὸς ἐθέλοις ἂν φέρεσθαι.

A cipiuntur, alteram quidem quæ validiùs comprimit, validiorem; alteram verò quæ imbecilliùs, imbecilliorem vocabimus: Nihil enim absurdum est. Quum autem deligationem solvere, aut vehementiùs intendere oportet, vel fasciarum multitudinem augere, aut minuere, in opere de fracturis ipse planissimè docuit.

Ὥσπερ ὦν νόμῳ χρὴ, ὅτως ἰατρεύειν δεῖ. τί νόμος ὁ πολιτικός ἐστιν, ᾧ ὃ δόγμα ἰατρικὸν περὶ καταγμάτων διεκπερόμενον σαφῶς ἀλλεται.

Ut lege vivendum, sic medendum. Quid lex politica cui decretum Medicum de fracturis curandis latum comparatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ε'.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS V.

Ἐν μὲν οὖν τούτοισι νόμος.

In his itaque lex servanda.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

GALENI COMMENTARIUS.

Οἱ κατὰ πόλεις νόμοι, λόγοι τινές εἰσι, προστακτικοὶ μὲν, ὧν χρὴ ποιεῖν, ἀπαγορευτικοὶ δ' ὧν οὐ χρή. τοῦτον οὖν τὸν νόμοις ἐοικέναι φησὶν τὸ νῦν εἰρημένον, μηδὲν ἔχοντα συγκρισικὸν, ἢ ἀμφιβολίαν, ἢ ὡς ἄλλα ὑπὸ μὲν κατὰ τὸν ἰατρικὸν τέχνην. ὃ δ' αὖτε, καὶν ᾧ περὶ καταγμάτων εἴρηκεν ἐπὶ ὃ μετριώτερον ὑφεῖς ὃ τῆς ἀσφαλείας στοχαζόμενον. οὐ γὰρ ἁπλῶς εἶπε, ἐς μὲν οὖν τοῦτον νόμος, ὡς νῦν, ἀλλ' οὗτος ὁ λόγος, ὥσπερ νόμος δίκαιος κεῖται περὶ καταγμάτων ἰάσιος.

Leges in civitatibus quædam sunt rationes, quæ ea imperant quæ facienda sunt, prohibentque contraria. His legibus similia esse pronunciat quæ nunc commemorantur, quum nihil conjecturale, aut ambiguum contineant, aut ut alia quædam ad artem medendi spectantia. Idem quoque protulit in opere de fracturis, decretum remissa vehementia commoderatius efficiens. Non enim absolutè loquutus est, *Ad hæc itaque lex* servanda velu ti nunc. Verùm hæc oratio quemadmodum lex justa de fracturarum curatione lata est.

C

Τὰ περὶ μέσου, ἢ τὴν ἐπιδέσεως συμμετρίας ἐν τῇ πιέξει καὶ τῇ ἰσχυρῷ παραλήμματι· τὴν τέχνην ἀκριβῶς ἔχειν ἐστὶ, ἐν τοῖς μὲν μικροπάσιοις μικρότατα, ἐν τοῖς δὲ ἀξιολόγοις βλαβείης ἥκιστα ἀμαρτάνειν κάλλιστον.

De modo, aut symmetria deligationis in compressu ratione roboris præcepta. Artem culpâ vacare, & in minimis minimum, in magnis læsionibus minimè aberrare optimum.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ς'.

HIPPOCRATIS TEXTUS VI.

Ἐν δὲ τούτοισι, μάλιστα ἐπιδέσιος, πλείστη μὲν ὥστε τὰ ὀπίσθια μὴ ἀφεστάναι, μηδὲ ἐρηρέθαι, ἀλλὰ ἠρέμα μὲν, προσπεπλεγμένα δὲ μὴ, ἧσσον μὲν τὰ ἔμπροσθεν, ἥκιστα δὲ, τὰ μέσα.

In his autem maximè deligationis est compressus, qui ita fiat ut admota neque decedant, neque vehementiùs innitantur; sed concinnentur, non cogantur, minùs extrema, minimùm media.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ἐν τούτοις φησὶ τοῖς κατὰ τὸ ἰδίωμα εἴδος διδασκομένοις μάλιστα προσηλήμασι τὰ ὀπίσθιος ἐστὶ, τὰ ὀπικείμενα, τὸ πεπιεσθὲν μορίου, λέγει δὲ δηλονότι τὰ ὀδύνια, μήτε ἀφεστάναι τὸ χώματος, μήτε θλίβειν, ἀλλ' ἠρεμεῖσθαι μὲν, τουτέστιν ἀσφαλῶς ἐρηρεῖσθαι, προσπεπλεγμένα δὲ μή. σημαίνει γὰρ δηλονότι ὃ προσπεπλεγμένα ὃ ὀδύνιον, ὥστε τὸ προφανὲς ποιεῖσθαι τοῖς πεπονθόσι μορίοις, ὡς ὀδυνᾶσθαι προέχειν. αὐτὰ δὲ τοῦτα τὰ προσηλήματα, ποῖ τοῦ ποσοῦ τὸ πίεσιος ἔνδον ὃ παχὺς ἐστὶν, ἥκιστα προσηλεμένα φησὶν δὲ τὰ πρώτα φερομένα μὲν καὶν τοῦτο πάσχοντα, ἀλλ' ἧττον, ἢ κατὰ μέσα. κάλλιστον γὰρ ἀναμάρτητον ἐστὶ τέχνῃ. εἰ δέ ποτε καὶ μικρὸν ἁμαρτάνοιμι, κατ' ἐκεῖνα γίνεσθαι τὰ μέσα τε, τὸ παχὺ, καθ' ἃ ἔστι βλαβὲν μικρότερα. ἥκιστα δὲ ἁμαρτάνειν ἐν οἷς ἀξιόλογος ἡ βλάβη.

E

F

A

Quid sit nodus, quid filum? quid nome? quomodo fiant, ac ferantur nomæ? de sutura. Quatuor operationis partes esse seu tempora exhibitionis, præparationis, deligationis, posterioris habitus. Ruri & in itinere ad curationem necessaria deesse; quid tum agendum? Quid consueto Medico seu Chirurgo quum æger adducitur, moliendum.

Τί ἡ ῥάμμα, τί ἄμμα; τί ἡ νομή; πῶς αἱ νομαὶ γίνονται, καὶ φέρονται). περὶ τ ῥαφῆς. πέντε τὰ χειρουργίας εἴδη μέρεα, ἡ πέντε τοῦ χειρὸς ἐν πρόσθεν, ἐν ὀρθῷ, ἐν ὑπτίῳ, & ἐν τῇ ἑτέρᾳ ἕξει. ἐν ἐδιωτείᾳ & κατ' ἀγρὸν τ εἰς τ θεραπείαν αἰσχρῶν οὐκ εὐπρεπέα ἐστί). τί ποτε ποιητέον; τί τοῖς συνήθεσιν ἰατροῖς ἡ χειρουργὸς ποιητέον.

HIPPOCRATIS TEXTUS VII. B

Nodus, & filum, non ferantur deorsum, sed sursum in exhibitione, & præparatione, & deligatione, & compressione.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ζ'.

Ἄμμα, & ῥάμμα, νεμόμενον μὴ κάτω, ἀλλ' ἄνω ἐν πρόσθεν, ἐν ὀρθῷ, ἐν ὑπτίῳ, καὶ πλαγίῳ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

CUr citrà ordinem orationi de fasciis hæc de his attulerit, paulò post explorabimus. Nunc autem quod pronunciat priùs intelligere tentemus. Interpretibus obortum est dissidium, quòd nonnulli simpliciter senserint & sursum & deorsum de dimensione, ratione longitudinis, enunciari; quidam verò affectûs ratione, sed neutri dictionem *ferantur*, neque de nodo, neque de filo explicarunt. C

Ἀλλὰ μὴ ἀπάκτως περιλάβωμεν & ὃ φησὶ τ ὑπτίου πλάγιον τ φησὶ τούτων, ὀλίγον ὕστερον ἐροῦμεν. πρῶτον δ' ἐκεῖνο σκοπῶμεν, ὃ λέγει νοῆσαι πειρασθῆναι. ἐν διαφωνίᾳ γάρ τοι τοῖς ἐξηγηταῖς. ἔνιοι μὲ γὰρ ἁπλῶς ἠκουσθ φησὶ τε τ κ' ὃ μῆκος διαστάσεως εἰρῆσθαι, τόνε ἄνω, & κάτω. ἔνιοι δ' ὅτι τ κ' ὃ πάχος. ἑκάτερον δ' ἐξηγήσατο νεμόμενον, ὥτε ὅτι ὑ ῥάμματος, ὥτε ὅτι τ ἄμματος.

I	K	L	M	N
Nodus ex uno capite in duo crura scisso.	Nodus ex duobus capitibus fasciæ.	Retinaculum foris injectũ	Nodus ascitæ in fasciis.	Nodus in cutis futuris

Omnibus igitur innotescit nodum vocari, quod ex fasciis constructur, quum vel duo ipsarum extrema sibi mutuò connectuntur, ac devinciuntur; aut crus alterum scissum est; aut tertium ipsis foris adjicitur, quod retinaculum appellatur. Simili quoque ratione constat *filum* vocari quod per acûs foramen diductum est, ut aut dissecti corporis partes inter se conjungat, aut extremum fasciæ præsubjacentibus ipsius partibus consuat. Atque nunc præsens oratio est de filo ad hunc usum parato, quò jubet *vemàn spiram* sursum ferri. Quid verò *nomàn* vocet, ex ipso didicisse oportet qui sæpe eo nomine usus est ad fasciarum ab initio ad finem usque deductionem. In fracturis enim imperavit utramrumque fasciarum principium supra ipsam fracturam imponi, exinde verò priori quidem distributionem sursum fieri, at secundæ primùm quidem deorsum, deinde rursus sursum *nomàn* appellans i. *distributionem*, quandam velut fasciarum progressionem, quum ipsæ ab initio ad finem usque ægrotantis corpori obvolvuntur. Simile ergo quiddam & in filo *nomì*, *spira*, significat. Quum enim acus & ex partibus superioribus ad inferiores valeat trajici, & contra ex partibus inferioribus ad superiores sursum ferri; quumque etiam neutram in partem queat propendere, sed citra propensionem à sinistris ad dextras partes, aut à dextris ad sinistras valeat trajici, præcipit omnino ipsam sursum latomem habere. Quod si ipsum fasciæ extremum suppositis duntaxat ipsius partibus assuatur, in ea quidem deligatione, ubi oppositis partibus non indigemus, ut in cubito, brachio, femore, tibia, in quibus etiam necessarium est, vel à sinistris partibus in dextras acum & contra trajicere; Utrobique verò enitendum est

Ὅτι μὲν ὃν ἄμμα καλεῖται ὃ ὑπὸ τ ὑπιδέσμων νεόμενον, ἀλλήλοις ὑπαπτομένων, ἢ δεσμευομένων, ἢ τ δύο ἄκρων, ἢ πλατέος ἑκατέρου σχίσεως, & πέμπτου γε ἐπ' αὐτοῖς τ καλουμένου καταλείμματος ἔξωθεν ὑπιδαλλομένου, πᾶσι δῆλον· ὡσαύτως δ' ἢ ὅτι ῥάμμα τ ὑφαντήματος τ βελόνης διηρμένον, ἕνεκα τ συμφόρου τῶν ἡλοις, ἢτοι τ μέσα τ διαπεπλεγμένων σώματος, ἢ ὃ κρᾶσ & ὑπιδέσμου τοῖς περιπεδεδεγμένοις αὐτὸ μέρεσι. & ὁ νῦν ἐνεστὼς λόγος δεῖ αὐτ τ φερῆς ταύτην τ χρείαν προκειμένην ῥάμματος. Αξιοῖ δ', τότε τ νομὴν αὖω φιέναι, τί δ' καλῶν μιλῶ, ἐκείνῃ πρὸ αὐτῇ μεμαθηκέναι, πολλάκις, κεχρημένῳ τ ὀνόματι, καὶ τ τ ὑπιδέσμων ἀπὸ τ κρᾶτος ἄχρι τ ἀρχῆς, φορᾶς. ὅτι γοῦν τ καταγμάτων ἐκείνοις, τ μὲν ἀρχικὸν τ ὑπιδέσμων ἀμφοτέρων, ἐπ' αὐτ τ κατάγματος πεῖναι. ζεύγνυσθαι δ', τ μὲν πρότερον τ νομὴν αὖω πιφάναι, τ δ' ὑστέρου, κάτω μὲν πρότερον, ἐπ' αὖθις αὖω, νομὴν ὀνομάζων τ ἐξ ὁδοιπορίαν τ ὑπιδέσμων, ἣν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ποιοῦται, θεμελιῶν ὡσπερ τ σώματ τ κάμνοντος. αἰσθητὸν μὲν δῶ, καὶ τ ῥάμματος ἡ νομὴ σημαίνει· δυναμένης δ' τ βελόνης, κἀκ τ ἄνω μεροῦ εἰς τ κάτω διεκβάλλειν, & κ' τοὐναντίον, ὀκ τ κάτω φορᾶς ὃ μετάγειν αἰσθάρεται. δυναμένης δ', ὃ μηδετέρως ἔρρειν, ἀλλὰ πρὸς λίτος, ἤτοι φορᾶς ὃ δεξιὸν μέρος ἀπ τ ἀριστεροῦ, ἢ ἀπὶ τ δεξιοῦ ὅτι τὰ ἀριστ διεκβάλλειν, κελεύει δῆλον πᾶσιν αὐτὸ ἀῶ τ φορᾶν ἴσχειν. ἐφ' ᾧ ὠῶ δῶ & τ ῥᾶστ ἀῶ μόνον τ ὑπιδέσμ, συρράπτοντ τοῖς ὑποκειμένοις αὐτοῦ μέρεσιν, ἐφ' ὧν μὴ ὑπιδέσεων ἃ δέομεθα τ αὐτοκειμένων μορίων, ὡς ὅτι πήχεος, ἢ βραχίονος, ἢ μηροῦ, ἢ κνήμης, ἢ ὅτι τούτων ἐμπαλιν ἔστι, ἤτοι ὅτι τ ἀριστεροῦ μεροῦ ὅτι δεξιὰ σύνεργον τ βελόνην αἰσθάνεται· ἑκατέρως

δὲ παρεφαλῇ τ φορεῖν αὐτὸς ἐγκλίνοντα ποῖς ὃ ἀγῶν, σιωπᾶτω ὥσπερ ὃ πρῶτος ὄγκος, ἵνα ἀσφαλέστερον ἐπιβολαῖς. ἐφ' ὧν δὲ δεῖ χρεία τ ἀμπεκμείων μοίων, ὡς ἐπ' ὦμον, ἢ ἰσχίε, παρεφαλῇ τ πλευτὸν τ ἐπιδέσμου ποιῆσαι καὶ τ ἄνω φορεῖν, εἶτ' ἐνδοῦναι τ βελόνιον διὰ ταύτης κάτωθεν, ἄνωθεν τ συρραφὴν ὕπω ποιῆσαι, μὴ κατασπῶντα ὃ ὑφηλὸν μέρος τ ἐπιδέσεως, ἀλλὰ σπῶντα ὃ χαμηλόν· ἐγχερῆ μὲν γὰρ ἐκάτερον ποιῆν ἐν τῇ συρραφῇ τ ὀρθίων. Ἀλλὰ διελκυσθῇ ὃ ῥάμμα μᾶλλ τ βελόνης, αὐαπείρειν χρὴ ὃ κάτωθεν αὐτὸ μέρος, φορεῖν δὲ ἄνω, καὶ μὴ κατατείνειν ὃ ἄνωθεν, εἰς ὃ κάτωθεν, σκοπὸν ἔχοντα, ἵνα ὃ ἄνωθεν μεροὶ τ ἐπιδέσεως αὐέλκεσθαι ὃ κάτω, καὶ τοῦτο ποῖν ἥκιστα κελεύει. ἐν ᾧ τε πρῶτα ὃ πεπονθὸς ὁ κάμνων ποῖς ἰατροῖς εἰς μείωσιν, ἐν ᾧ τε ἀναμενοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ χειρουργῆσαι ὧδε, ἐ τοῦτον ὃ τ χειρουργίας αὐτὸς μέρος ἐστὶν ἡ ἐπίδεσις. ὠνόμασται, ὃ μὲν ἔμπροσθεν ἐν πρῶτῃ, ὃ δὲ ὀπίσθιον ἐν ὀλίγῃ, ὃ δὲ τέταρτον ἐν πέμπτῃ. χαίρουσι δὲ αὐτῇ ὃ ἐν πέμπτῃ λυσὶς, ἐν τῇ ἕκτῃ ἕξει, ὃ καὶ μοι μᾶλλον ἀρέσκει, καὶ ἔμπροσθεν· γὰρ ἤδη τ ὑγιοῦσι κάμνουσι κέκλικεν ἐν ἕξει. ἡ ἐπιλόγου ἐστὶν ὅταν ἐν ὄγκῳ τῶν ἐν πᾶσι ποῖς κάμνουσι βέλτιον φυλάττεσθαι τ ἐπιδέσμων μοίων, ὥσπερ ἡ τ νομικὸ ἔ ἀμμασὶς τε καὶ ῥάμματος ἀεὶ τ ἀμάτων ἴσων ἄνω. ἔμπροσθεν μὲν, ὃ πρῶτος τ ἐπιδέσεως ἀσφαλὲς ἀμάτειν νομίσαντα τε, ἡ κρατυνέσθαι δι' ὀλίγης τε ἕλης αὐτὸς. ἀλλ' ὀλιγάκις τε σκέψασθαι δεῖται, ἔμπαλιν ἐμμένον ἀσκεπὲς ποῖς ἐξηντλῆς αὐτὸ, καὶ νομικὸ ἔ τε ἀμμασὶς τε, ἡ ἔ ῥάμματος, ὥσπερ ἐν ποῖς ἄλλοις κωμοῖς, ὥπως ἔ καὶ ὀλίγιον ἐν ᾧ πρῶτον οἱ κάμνοντες ποῖς ἰατροῖς ἑαυτοῖς, ἐπὶ τ ἀμὰ χρεὼν γένεσθαι τ παντὸς μοίου. ἔμπαλιν· γὰρ ἐπὶ τ ἰατρὸν οἱ μὲν βαδίζοντες, οἱ δὲ βασταζόμενοι, καθὸ μὲν αὐτοῖς ὄξυ. ποτὲ μὲν ἀμελημένοι τὰ πεπονθότα μέρεα, ἡ ἐπιδεδεμένοι, ποτὲ δὲ ἄμεμφ πεπονικότες. ἐν ὀλιγίοις ἄμα ἐστὶν ἡ ὀξυσία τ ἀμμάτων, ἡ τ ῥαμμάτων, ὅσα ἐπὶ ποῖς μέλλουσι καταμεμυθεύειν αὐτοῖς, ἡ θεραπεύειν, ἰατροῖς. ὅσας ἄμα ἠκήκοα, ἡ κατ' ὀνείρων τ κωμῳδῶν ἐνίοτε ἰατροῖς γένεσθαι χρείαν ποῖς πάροῦσι. ἡ γὰρ ἐν ὁδοιπορίᾳ ἡ κατ' ἀγρὸν ἐνίοτε πληγαὶ συμπίπτουσι ποῖς ἰδιώταις, ἡ ἄζαρθρήματα, ἔ πεμματα. διομένων μὲν ἑαυτῶν πλεόνων σιωόδου σκέλεος ἀκριβοῦς, ὀργάνων τε ἴσων, ἡ ἀρμένων, ἡ ὀδόνιον, ἔτι βεβόλων εἰς τ θεραπείαν, ὧν σθένος ἦν ὕπορεῖα καὶ τ ἀγρὸν, ἡ τ ὁδοιπορίαν, ὥστε ἐν ὀλέγῳ πᾶν κωρὶς ἀθεφανεῖς ὁ ἰατρὸς, ἐπιδεσθέτε, ἔ ἀνακλίνῃ, ἡ ὀκνῇ ἔ πάρεστι μοῖα ποῖς ὕπορυθεῖσιν ὀργάνοις, καὶ ὀκνοῦσι κἂν ἄμματι καταλεῖψαι δεῖσιν τ ἐπίδεσιν, ἡ ῥαφαῖς, ἡ τῶν ἀναξὶ ἀναστόμωτος, εἶτ' ἐν τῇ πάλῃ πάλιν ἑαυτὸν πρῶτα ὁ κάμνων ποῖς συνήθεσιν ἰατροῖς. ἔμπροσθεν μὲν εἰς ἀκριβεστέραν λῆψιν ἂν ἔπαθεν, εἶτ' ἐφεῖσ εἰς ἐμβολὴν τ ὀκταπτώκοτων ὀρθρεσιν, ἡ λῆψιν τῆ κατεχόντων ὀστῶν, ἡ ῥαθυμὸ τῆ ἀναμάτων, ἡ τῆ πάλῃ πάλιν ἑαυτὸν ἀναστόμωτος ἐπιμέλειαν, οἷς ἐφεῖσ, δυναντὸ τ δέουσ ἐπίδεσιν οἱ ἰατροὶ ποιήσαντα, ἡ μὴ τῶν δέσιν, ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀναγνόντα τὰς ἐπιθέσεις.

A latione ipsius procumbente ita lintei extremum superjectis circuitibus consuere. At ubi oppositis partibus opus est, ut in humero, & coxa, opera danda est ut fasciæ finis in superiorem lationem ducatur, ibique acu inferne sursum trajecta, futura hoc modo struatur, ut sublimis pars deligationis deorsum non trahatur; sed submissa sursum feratur: Nam in fasciarum futura utrumque fieri potest. Ergo trajecto cum acu filo, pars ejus inferior sursum tollenda, neque superior deorsum deducenda, scopo dirigente per superiores deligationis partes, inferiores attrahi, idque nos facere jubet, & quo tempore qui laborat, partem affectam Medicis ad levationem exhibet; & quo circiter ipsam ad manûs operationem apparant; & quo deligatio fit, quæ tertia Chirurgicæ operationis pars est. Primum tempus in exhibitione nominavit; alterum in apparatu; tertium in deligatione; & quartum in compressione. Quidam autem pro in compressione, in posteriore habitu scribunt, quod & mihi magis probatur. Etenim priùs jam ejusmodi tempus in habitu vocavit. Atque perspicuum est, quemadmodum hanc unam partium vinciendarum figuram omnibus temporibus servari vult: sic & fili, & nodi distributionem sursum perpetuò suam extensionem habere. Primum quidem cum fasciæ extremum securè sursum extenditur, & continetur, per illam quoque ipsa tota. At illud quoque animadversionem desiderat, quod ab Hippocratis Interpretibus inobservatum prætermissum est, distributionem & fili & nodi, quemadmodum aliis in temporibus, ita & in illo, quo sese laborantes Medicis committunt ad superiorem partis affectæ regionem fieri. Ad Medicum enim accedunt, alii quidem pedites ducti, alii gestati quatenus ipsis licuerit, modò suspensis partibus affectis, aut devinctis, modò factis utrisque. Illis igitur tum fili, tum nodi ineft potestas, non Medicis ipsos inspecturis aut curaturis. Quare fortassis censet etiam illo tempore Medicorum penuriam interdum esse laborantibus. Etenim in itinere, & ruri nonnunquam idiotis ictus, aut vulnera, & luxationes accidunt, ac tum sanè ad curationem plurium Medicorum consilio opus est, accuratâ consultatione, quibusdam instrumentis, aut machinamentis, aut linteis, aut etiamnum laqueis, quorum nullius copia & ruri & in itinere supperit. Quare si eo tempore se offerat Medicus partes affectas deligabit, suspendet, & suppeditatis linteis obvolvet, & omnino sivè nodo, sive futuris opus fuerit deligationem contineri, id decenter efficiet; postea in civitate rursus æger se consuetis Medicis exhibebit; primùm ad eorum quibus afficitur dignotionem; deinde ad prolapsorum articulorum repositionem; aut ossium fractorum conformationem; aut vulnerum futurarum; aut convenientem colliforum curationem, quorum serie decentem deligationem Medici construent, & post deligationem in eadem depositionis figura ut contineatur prospicient.

A

Capita & nodos super ulcus non injicienda esse, ne ulcus comprimatur; Quomodo differant principia & extrema; Extrema & principium & finem complecti. Principia esse fasciarum, filorum, habenularum, etiam panniculorum.

HIPPOCRATIS TEXTUS VIII.

Principia non super ulcus injicienda; sed hinc aut illinc nodus faciendus.

B

GALENI COMMENTARIUS.

QUid vocet nodum injicere, nuper id explicatum est. Nam in superiori textu filum definitum est; nunc alterum duntaxat memoravit, ut si fieri queat, filum in nodum desinat. Etenim in omnibus quæ consuuntur, partibus prorsus in hunc finitur. Non enim acu sólâ, sed cum filo partes consuendæ trajiciuntur, & mutuis nodis inter se sunt proxima, ut quum autem transsuimus; nonnunquam verò remota, prout in vinculis multoties accidit ex C multa partium fili collectione, quæ in communem nodum struitur. Itaque consentaneum est nunc ipsum edicere non in illam cui ulcus insidet partem, fili capita injicienda esse; quo edito simul intelligitur, neque nodum super ulcus extendendum. Comprimeretur siquidem non solùm ulcus ab ipso nodo, verumetiam à fascia ab ipso vehementiùs pressa, quum nodus si fasciam contenturus sit, violentiùs astringi desideret. Ita verò etsi citra filum nodus struitur, fasciæ extremis inter se implicitis, aut D quodam externo, ipsum tamen *nodum* super ulcus injici non oportet. Sic enim contingeret etiam nodum super ulcus impositum, ipsum ulcus comprimere, maximè verò ubi aut tenuis fuerit admota prior fascia, aut citra lanam circumvoluta. Nunc sanè mihi videtur Hippocrates nexus sive filorum, sive habenularum *aut fasciarum*, quæ in nodum desinant, memoriam facere. Nonnulli autem augurantur ipsum imperare fasciarum principia super ulcus non imponi. Ex ipsis verò quidam existi- E marunt scripturam verè quidem, non tamen propositæ orationi congruere: Non enim de fasciis ipsi institutа concluditur oratio. Hunc enim textum quiddam verum & artificiosum continere profiteor, quem ita legunt *Et fasciarum principia injicienda sunt non super ulcus, sed hinc aut illinc*, hoc est, ab utraque ejus parte, dextra & sinistra. Sic hîc etiam contingeт „ab ipso scriptum in opere de fracturis, rectè pronunciatum esse, neque in præsentem orationem pugnare. Imperat enim ibi fasciarum capita super affectam partem injici sive fractura mor- F bus, sive ulcus fuerit, neque etiam superiùs, neque inferiùs. Eo nanque in libro ad dimensionem in longitudinem effertur oratio. Nunc autem quum non ad hanc *longitudinem*, sed ad latitudinem respiciat, dixit principia non supra ulcus, sed *hinc aut illinc*, hoc est, ab utraque ulceris parte. Huic nanque concedit, neque magis sursum, neque magis deorsum injicienda esse. Non tamen hanc scripturam sapiunt hujus

Τὰς ἀρχὰς ὑ τῶ ἐμμαπα μὴ ὅπῃ ὁ ἕλκος ἔῃ βαλλόμενα, ἢ μὴ θλίβῃ ὁ ἕλκος· ὅπως αἱ ἀρχαὶ ὑ τῶ πάσατε τῶν ἄλλήλοις ὀφείλουσι τῶ πάσατε ἢ ἀρχὴ ὑ ἢ τελευτὴ ἔῃ. Τῶν ἀρχῶν ἔῃ τῶν ὑποδέσμων, καὶ ῥαμμάτων, ὑ ἐμπλάστρων, ὑ σφυγμάτων.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ η'.

ΑΡχαὶ βάλλεσθαι μὴ ὅπῃ ὁ ἕλκος, ἀλλ' ἔνθεν ἢ ἔνθεν. ὁ ἄμμα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΒΑλλεῖν δί παλῆ νυῖ ἄμμα τῆ ὀξυγκμιδίων ὄῦτω κῆ μὲ γὰ ἢ ἐμ πεοσθεν ῥῆσιν, αὐτοῆήρηται ὁ ἄμμα, νυῖ ἢ ἐπιτέρων μόνον ἐμμνμόνδυσεν, ὡς δυναμένου ὑ ῥάμματος εἰς ἄμμα τελυτᾶν. ὑ γὰ τελυτᾶν εἰς ὀλίγα πολύτες ἐν ἅπασι τοῖς ῥαπτομένοις. ὁ γὰ ἁπλᾶς δικβάλλεσθαι τῆ ῥαπτομένων ἢ βεβόνη, ἀλλὰ μῆ τῶ ῥαμματος, ὀλλήλοις ἄμμασι σφιγγομένων· πολλάκις δ' ἐν ἐγ- C γὺς ἀλλήλων αὐτὰ ἀρχαὶ τῆ ῥαμματος γίνονται, ὑ ὁ ἄμμα. καθ' ἃ ὅταν ὁ εἶρμα ὀφερράπτωμεν. εἰκότε ἢ ἀφεσήκασιν ὡς ὅπῃ τῆ δεσμῶν συμβαίνει πολλάκις, ἐν πολλῆς συναγωγῆ τ μερῶν τῆ ῥάμματος εἰς ὁ κοινὸν ἄμμα γινομένης. ἐνιὸς δ' ὦν ὅτι νυῖ αὖθις λέγειν μὴ κατ' ἐκεῖνο ὁ μέσος βάλλεσθαι τοῖς ἀρχαῖς τῆ ῥάμματος, ἐν ᾧ ὁ ἕλκος ὄῦτν. ᾧ πεοσθάμαι συνεπιθήσω, μηδὲ ὁ ἄμμα κῆ ὁ ἕλκος πίνεσθαι. θλίβεται γὰ ὁ μόνον αὐτὸ αὐτὸ τῆ ἄμματος ὁ ἕλκος, ἀλλὰ ὑ τῆ ὑποδέσμων πλευρῶν σφοδρότερον ὑπ' αὐτῆ τῆ δεσμῶν πιεζόμενον ἐφίστηθαι βιαίτερον, εἰ μέλλει κρατήσειν τὸν ὑποδέσμον. οὕτως ἢ, καὶ χωρὶς ῥάμματος ἄμμα γλίπτει τῆ ὑποδέσμων πεφάτων, τῆ ὑπιπλεκμένων ἀλλήλοις, ἢ ἵνος ἔχουσιν, ὁ χρὴ βάλλεσθαι κῆ ὁ ἕλκος αὖθ. συμβήσεται γὰ ὕπως, ὑ ὁ ἄμμα κῆ ὁ ἕλκος ὑποβεβλημένου, θλίβειν αὖθ, ὑ μάλιστα ὅταν ἢ λεπτῶς ἢ ὁ ὑπακείμενος πεφεπίδεσμος, ἢ χωρὶς ἐείᾳ ὑποβεβλημένος· ἐμοὶ μ' ὦν δικεῖ, τῆ ὑποποκῆς εἰς ἄμμα τελυτάνταν, εἴτε ῥαμμάτων, εἴτε ἐμπλάστρων. ὁ Ἱππο- E κράτης νυῖ μνημονεύειν. ἔνιοι ἢ ὑρωῦσιν τῶν ἀρχῶν τῆ ὑποδέσμων ἄνθν ἀξιοῦσι μὴ πίπτειν κῆ ὁ ἕλκος. δῖ αὖπω δέ τινες, τῆ γραφῶ ἐπιτίσθαι, ἀλληῶς μ', ὁ μὲν τῆ πεοχειμένη λέξει πεοσήκουσεν· ὁ γὰ πεῶτ τῆ ὑποδέσμων ἀλλὰ πεῶτ ῥάμματος ὁ ἐνεγκὰς λόγος αὐτὸ σῳζήσεται. τῆ ὦν γραφῆ τῆ ἀληθῆ τ ἐ τεχνικὸν ἔχειν φημί, ἢν ποιήσωμεν, τῆ τῶν ἀρχῶν βάλλεσθαι μὴ κῆ ὅπῃ ὁ ἕλκος, ἀλ' ἔνθεν ἢ ἔνθεν, ὑτοῖσιν ἑκατέρωθεν αὐτὸ κῆ ὀξέων, ἢ λαγὸν μέσον. ἔτε νυῖ συμβήσεται γὰ ὁ γραφομένου αὐτὸ κῆ ὁ πεῶτ ἀξιοῦσι ἐρᾶσθαι ἐρᾶσθαι, γὰ μὴ μάχεσθαι ὦ νυῖ λόγῳ. κελεύῃ γὰ ἐν ἐκείνῳ, τῶν ἀρχὰς τῆ ὑποδέσμων βάλλεσθαι κῆ ὁ πεπονῦς μέρος ἤτοι κάτωμα ὄπαῦς, ἢ ἕλκος εἴη, γὰ μήτε αὐωτέρω, ἢ κατωτέρω. πεῶτος γὰ τῆ μῶκος ὀφήσατο, ὁ ἐν ἐκείνῳ ὦ βιβλίῳ λόγος ἐκφέρῃ, νυῖ ἢ, οὐ πεῶτός ἐῶτιν, ἀλλὰ πεῶτος τῆ κῆ πλείστος ὑποβλέπτειν, ἔφη τῶν ἀρχὰς βάλλεσθαι μὴ κῆ ὁ ἕλκος, ἀλ' ἔνθεν ἢ ἔνθεν, τῦτέσιν ἐφ' ἑκάτερον ἢ ἕλκους· ὁμολογεῖ γὰ τῦτο ὦ μήτε αὐωτέρω, μήτε κατωτέρω. ὁ μὲν ἴσασι ἢ γραφὴ ῶῦτω,

οἱ ἐξηγησάμενοι τὸ βιβλίον. Εἰκότως οὖν ὑπειπόντα, λέγοντος τοῦ Ἱπποκράτους, Ἀρχαὶ βάλλεσθαι μὴ κῦ ὃ ἕλκος, ἀλλ' ἔνθεν ἢ ἔνθεν ὃ ἄμμα. Καί φασιν εἰδέναι ἀρχὰς ὑπαθέσεων ἀκριβεῖ, αὐτὴ τὴ ῥᾶπα, καίτοι γλικωτέραν ὄνομα ὃ ῥᾶφις ἐστί, τῆς ἀρχῆς, ὡς ἢ Πλάτων ἡμᾶς ἐδίδαξε ῥᾶπα λέγων εἶ, ἢ τὸ ἀρχὴν, ἢ τὸ τελευτῶ. εἴπερ οὖν ἴσχυρὰ, τὸ γλικωτέραν τὴν προσηγορίαν, τὸ μὲ ἀρχὴν δέξεσθαι λέγειν ἡμᾶν ῥᾶφις, ἄπορον τελευτῶ, ἢ μὲν τελευτῶ ἀρχὴν. ἢ μὲν εἰ μηδενὸς μᾶλλον ἄλλου δυνατὸν ἀρχὴν ἀκούειν ὧδε τὸ ὑπάθεσιν, τὸ ῥαμμάτων, τὸ ἴσχνανθ', ἀδύνατον ἢ τὴν ὑπάθεσιν ἀκούειν, ἀμάλικτον ὄτι, τὸ αὐτὸν ἀκούειν ἀρχὴν ῥαμμάτων τε, ὃ ἴσχνανθ'. εἰ ἢ βάλλ ὃ ῥῦ ῥμάτων, ὃ ἢ ὃ τούτων αὐτὸς δύνα) καταλαμβάνειν δηλονότι τὸ ὑπάθεσιν, ὥσπερ ἢ οἱ ἐσχάτοι τελαμῶνες, ὅσοι κῦ ὃ ῥᾶφις ἀμπλεκόμενοι δεσμὸν ἐργάζονται.

A libri Interpretes. Jure igitur dubitant, pronunciante Hippocrate, *Principia non super ulcus injicienda, sed hinc, aut illinc nodus faciendus.* Quibusdam etiam placuit fasciarum principia pro extremis intelligere, etsi extremi nomen principio generalius est, quod & Plato nos docuit, qui eloquitur πέρατα *extrema*, tum principium, tum finem esse. Ergo si liceat generaliùs vocabulum pro specialiore rei imponere, nobis sanè licebit principium ut & finem πέρας *extremum* nominare, non tamen finem principium *vocare*. Quod si principia quidem ad nullum aliud referri possint, quàm ad fascias, fila, & habenulas; sique fieri nequeat ut hic de fasciarum principiis loquatur, necesse est ipsa & filorum, & habenularum principia intelligere, ac si velis etiam pannicolorum; hi etenim deligationem quoque planè comprehendere valent, quemadmodum & anguſtæ fasciolæ, quæ per extrema inter se complicatæ vinculum efficiunt.

B

Οὐκ ἐν πείσῳ, ἐν ἔργῳ, ἢ ἐν κενῷ ὃ ἄμμα ποιητέον ἐστί. Οὐ ὁ πεῖσος, οὐ ὃ ἔργον, ὃ οὐ ὃ κενόν.

Non in calle, opere, & inani loco; nodum ſtruendum esse; Quid callis, opus, inane.

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ θ'.

Τὸ ἢ ἄμμα, μήτε ἐν πείσῳ, μήτε ἐν ἔργῳ, μήτε ἐνείσῃ, ὄγκῳ ἐνεόν, ὡς μὴ ἔσω ἐνεὸν καίσθαι.

TEXTUS HIPPOCRATIS IX.

Nodus autem neque in calle nectatur; *neque in opere, neque illic ubi inane, ne in vanum desidat.*

D

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Κατὰ τ θεῶ τούτης ῥῆσιν, ἀξιώσας ἀρχὰς, ἐργαζόμενον ὃ ἄμμα, μὴ κῦ ὃ ἕλκος, ἀλλ' ὃ ἑτέρῳ πάθει χρεία, καθ' ὃ, ἢ ὃ ἄμμα ποιητικὴ πεθεῖναι, νῦν ἡμᾶς διδάσκει ἐπὶ τόπους αὐτοῖς, ἐν οἷς χρὴ πάθεσθαι ὃ ἄμμα· γίνεται ἢ ἐνίοτε διδασκαλία ποιημάτων, ὧν ἐν τῷ συμβεβηκότων αὐτοῖς, ὅπερ ἢ ὀνομάζουσι τὰ δυνάμενα μὴ συμβαίνειν, ἃ μὲν συμβεβηκότα γε ἢ εἴη ἂν ὁ λόγος αὐτῷ δυνάμει διοῦσος. Τὸ ἄμμα πάσθαι μὴ κῦ ὃ ἕλκος, ἀλλ' ἔνθα δυνατὸ τ νομικὸν αὐτῷ ποιεῖ τ αἴσθησιν χρεία γλισχρὰ, φυλακτήριόν πείσου, ἢ ἔρτον, ἢ πέπον, ὃ ἐνεόν. πείσον μὲν καλῶ, καθ' ὃ τ ἐνέργειαν ἔχει, καμπτόμενον, ἢ ἐκτεινόμενον, ἢ ἐς τὰ πλάγια ῥέπεσθαι δύμενον. ἔστι ἢ ῥίσεις, ὧν μὲ βαδίζοντι ὄγκος τ ποδὸς, ὧν ἢ κατακειμένῳ, ὃ καῖον ἅπαν, ἢ μάλιστα αὐτῷ τὰ ὀξέα τοῦτα, ἢ τὰ τ κεφαλῆς ὀπίσω. πρὸ ἢ καθημένῳ, τ πυγὴς τ κάτω. εἰ ἢ ὑγρὰ τ χειρὸς πὶς ἐνεργεῖ ὑπεδεδεμένος μέλλοι, σκέψη, πίνα τε τ ἐνέργειαν ἐνεργήσῃ, ἢ ῥᾳδίαν ἔσεσθαι. ὅπου γὰρ δυνατὸν ἐς τ ἐν αὐτῇ πείσου ἀξιόρρυθ· αἱ ἢ ἐνέργειαι, δηλονότι κῦ ἐς ἀκριβεστέρας γίνονται· φυλάξει οὖν οὕτως ἀεὶ, ἢ μάλιστα τὰς μελλούσας ἐνεργεῖν, ὑπεδεδεμένῳ τ κάμνοντος. ὅτι ἢ καλῶς ἔχει αὐτὸ πεφύκασι τὸ στενότερον ὅλων τ ὑπάθεσιν ἄμμα, μὴ διδάσκει κῦ τ ἀκριβεστέρων μορίων ἐν τ κινήσιν, οὐδηλον. αἰσθήσεται γὰρ ἔσαι, ποτὲ μὲν χαλασθὲν θατέρου τῶ ποιητικοῦ, αὖθις ἢ ῥιλέοντα γίνεσθαι τὰ ἄμματα, καθ' ὑπάτασιν ὑπιοῦσαν, ἢ ἀνάπαλιν. Ο ἢ ὅτι τ τελευτῆς ῥήσεως εἶπεν, ἐνεόν, ἄπρακτος ἀκούσῃ μᾶλλον, ὡς εἰ ἔξ ἀπρακτῶν εἰρήκει. καλοῦσι ἢ οἱ Ἕλληνες, ἐνεὸν ἐν ῥητῇ ἅμα τε

Quum in superiori qui hunc præcedit textu, nodum constituenti imperaverit principia non super ulcus, sed alteri regioni admovere, in qua quoque nodum collocari convenit: Nunc autem docet ipsos locos, in quibus ſtruere nodum oportet. Accedit autem interdum rerum doctrina non ex ipsis accidentibus, sic autem nominant quæ possunt accidere, nec tamen accidérunt. Obtigerit autem ipsius oratio viribus hujusmodi. Nodum ponere decet non qua ulcus est; sed qua ipsius distributio versùs superiorem regionem fieri valuerit, servatis calle, opere, & tertio quod inane est. Callem quidem vocat partem qua actionem sortitur quum flectitur aut extenditur, aut ad latera atteritur. Erit verò callis incedenti pedis planta; decumbenti dorsum universum, ac potissimum eminentes ejus partes; præterea posticæ capitis partes, sedenti ima pars natium. Si quis autem devinctis manibus actúrus sit, animadverte quâ actione & circa quæ externa functurus sit. Sic enim ipsa *actione* callem invenire poteris. Hæ verò actiones articulationibus fiunt, proinde ipsas perpetuò vitabis, easque maximè quæ debent agere, ægrotante devincto. Constat autem probè ipsum consuluisse, nodum qui totam deligationem continet, minimè poni super partes quæ in motibus figuram immutant: Necessarium enim erit nodos articulationi superpositos nonnunquam supra modum laxos fieri, præterea quacunque injectione premere. Quod in orationis fine pronunciavit, ἐνεὸν *inane* vacuum omnes explicant, ac si irritum protulisset. Vocant enim Græci ἐνεὸς, qui ab ortu & simul

surdi sunt, & inarticulatè loquuntur. Quemadmodum igitur hi ad vitæ actiones prorsus inutiles sunt: sic aiunt ipsum ἐνὲν *inane* nominasse, quòd nihil ad deligationem conferat. At probabile quidem est Hippocratem cum κ κενὲν scripsisse, corruptam verò dictionem quamprimùm ab initio talem servari, sensus hujus textus id declarat. Inane nanque est quod à nobis vacuum & vanum appellatur, quod inutile nominant. At quia plerosque scimus vel ob ignorantiam, aut quod velint seduli videri, nodos fasciis inutiles admovere, propterea nunc Hippocrates imperat, *ne in vacuum colloceturB* nodus, hoc est, in vacuum imponatur, quod planè inutile ac irritum est. Placuit autem cuidam Interpretum libri Hippocratem per *inane*, locum inanem intellexisse, ut alam, poplitem, vel etiam inguen quis vocaverit. Ita ex adverso humerum, genu, & coxam dirimens. Apprimendum enim esse dixit nodum corpori, neque susp ensо similem esse; ac talem fore in ala & poplite. Si cui profectò id mediocriter pronunciatum esse videatur, ipsum usurpare conceditur. In solidis enim quod aliquatenus probabile, est sufficiet.

C

Quid filum, quid nodus. Quæ utriusque materia sit, quæ symmetria; quæ qualitas, & quæ supervacaneæ partes.

TEXTUS HIPPOCRATIS X.

Nodus & filum mollia sint, non magna.

GALENI COMMENTARIUS.

Hic rursus, quemadmodum in principio duo nomina memoriæ prodidit; Deinde res mutuò sibi oppositas dirimit, quibus *illa* inducta esse videntur. Filum quidem vocat, quod cum acu trajicitur, cui materia linum est, aut lana, aut quid ejusmodi. Nodum verò, qui ex habenularum, aut crurum fasciæ implicatione efficitur; proindeque constat utrumque ipsorum quod molle sit convenire, nisi compressurus sit. Quod verò etiam *non magnum esse deceat* quæ in operationibus ab ipso laudatur celeritasid in longis filis esse indicat; E particulatim verò in habenulis, cruribus, & remoris (hæc enim ipsis imposita sunt nomina) pendebunt igitur post nodos supervacanea *sic dicta*, quod frustrà pendula sint, & molestiam per implicationes contingentibus nonnunquam vulneribus exhibeant. Absolutè autem protulit, *non magnum*, quum potuerit & *parvum* renunciare. Verùm quemadmodum *magnum* vitandum est, ob ea quæ retuli incommoda: sic & parvum operationis tempore è digitorum ipsi admotorum apprehensionibus interdum elabitur; ob idque moram, temporisque longitudinem efficit, atque in deligatione ob brevitatem, sæpenumerò ab eo cum quo devincitur, excidit, & idcirco nos cogit alterum cum ipso efficere, & explorare, & quum aliquando deligationis factæ opinio est, exilis nodus postea solvitur deligationis tempore. Rationi igitur consentaneum est, quod perpusillum est, quemadmodum quòd permagnum vitandum esse,

A κωφοὶ, καὶ ἀδιαρθρώτως φθεγγόμενοι, ὡς ἔοικε οὗτοι φασὶ τὸν τῆς βίου ἐνεργείας τελέως εἶσιν ἄχρηστοι, ὅτου φασὶν αὐτὸν ὠνομακέναι τὸ μηδὲν ὠφελοῦν τὸ ὑπάρχον, ἐνεὸν. ἐνδεχέτω οὖν, τὸ ἰδίωτας μὴ ἔχειν γραφέναι κενὸν, ἀμάρτημα εἶναι τὴν λέξιν, οὐδὲν ὀξὺ ὄρχις ὄφθαλμὸς ἰσχίον, ἢ τε μηρὸς ὀφθαλμὸς, καὶ κατ' αὐτὸν τὸ γραφὲν τὸ αὐτὸ δηλοῖ. κενὸν γάρ ἐστι, τὸ λεπτὸμενον ὑφ' ἡμῶν κενὸν, καὶ μάτην, ὥσπερ αἰσθελὲς ὀνομάζουσιν. ἐπεὶ εἶπεν πολλοὶς ἴσμεν, ἢ σὺ ἄγνοια, ἢ βουλομένους ὑπομελὲς εἶ) ὀχεῖν, ἄχρηστα πολλάκις ὑπεβάλλειν ἄμματα τοῖς ὑπὸδεσμοις, ὀφῶ τοῦτο ἰέφη νεῦ ὁ Ἱπποκράτης, μὴ οἷς τὸ ἐνεὸν κείσθ), τοῦτοι εἰς τὸ κενὸν, ὥσπ δηλονότι καὶ ἄχρηστον ἔστιν, καὶ μάταιον. ἔοικε δέ γινι τὸ ἐξηρτημένων τὸ βιβλίον κενεὸν ἠγεῖσθαι τὸ κενὸν χρεῖον, ὡς ἢ καὶ μαχαίλιον, ἢ ἰγνύλιον, ἢ ὦ βαθεῖα φερπαροβύσειάν ὕλε, ὅταν δύσπιλησίμους ὦμοις, ῥῆναι, ὦ ἰσχία. φερσετυπῶσ γὰ ἔδη χρῶσαι τὸ ἄμμα ὦ σώματι, καὶ μὴ κεκραμένω ὑμοιον εἶ). διὸτον γ ἔσεσθ κὴ μαχαίλιω τε, καὶ ἰγνύλιω. εἰ δ' πω ὦ τοῦτο μαχίλιω δέξειεν εἰρῆσθ, χρῆσθαι πρέπει. ἐν γὰ τοῖς ἀσφαλέσι, καὶ τὸ μετρίως πιθανὸν ἔχεσι.

Τί ῥάμμα, τί ἄμμα· ὕλης ἑκατέρου ὕλη ἢ. ὕλης συμμετρία· ὕλης ποιότης ὦ ἄλυα περιττά.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ι'.

Ἄμμα δ', ἢ ῥάμμα, μηλθακὸν, οὐ μέγα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Πάλιν καὶτοῦτα καθάπερ ἐν ἀρχῇ τῶν δυοῖν ὀνομάτοιν ἐμνημόνευσεν, ἐφεξῆς ἀποδιαιρᾶν ἑλληνικοῖς τὰ πρόσματα καὶ ὧν ὑπόκειται δοκεῖ· ῥάμμα μὲ ὀνομάζων τὸ διακεκαλλισμένον ἅμα τῇ βερόνῃ, τὴν ὕλιλν ἔχον ἤτοι λινὸν, ἢ ἔριον, ἢ ἃ ὅοιοτον. τὸ δ' ἄμμα ἐπιπλοκῆς τελαμώνων, ἢ σὺν σκελαῖ τὰ ὑπὸδέσμου γλιόμενον, ἄμμα. φερόδηλον μὲ ὦν ὡς ἑκάτερον ἀπὸν μαλθακὸν ἔ) φερσῆκει, εἰ γε μὴ μᾶλλον θλίβεσθαι· ὅ'σ δ' καὶ μὴ μέγα τὸ κ' τῆς ἐνεργείας ἐπαναγόμενον ἐσ' αὐτό, δῆλος ἐνδεικνύμενον ἐν μακροῖς ῥάμμασι γλίεσθαι. Ἐπὶ μέσεις δ', ὑπὸ τῶν τελαμώνων τε, καὶ σκελαῖ, ἢ καταλειμμάτων (ὀνόματα γὰ αὐτοῖς τέθε) τοῦτο) κρεμασθήσεται ὦν μὴ τὰ ἄμματα περιττὰ, φερὸς τὴν ματαίας ὀδυνηρότητα, ἢ συνέρεισιν πρὸς τὸ κ' τῆς ἐπιπλοκῆς, ἐνίοτε τῶν ἕλκόντων τραυμάτων. ἀκριβὲς δ' εἶπεν, οὐ μέγα, δυνάμενος εἰρηκέναι μικρὸν, ἀλλ' ὥσπερ τὸ μέγα φθυτέον ἐστὶ δι' ἃς εἶπον ἀποπίας, ὅτω καὶ τὸ μικρὸν τὸ ἐνεργείας ἐν τῇ χειρῖ ὀφθαλμιάσαντων, ἐνίοτε τῆς λαβῆς τῶν ὑπεναντιωμένων αὐτῷ δακτύλων, καὶ διὰ τοῦτο περιέλκει τὸ χρόνου μῆκος ἐργαζόμενον, ἓν τε τῇ δέσῃ πολλάκις ὀλισθάνειν ἀπὸ τῆ συνθεσμένω δι' βεβαιότητα, καὶ διὰ τοῦτο δεύτερον ἡμᾶς ἀναγκάζον ἐνεργεῖν ἀμφ' αὐτὸν, καὶ δυσμαίρειν, καὶ δεσμεῖν. ποτὲ δ' ὄφελε, τὸ μικρὸν ἄμμα λύεσθαι μὴ τοῦτο κ' τῆ τῆ ὑπεναντίωσις κωλύον. ὅλως μὲν οὖν ἐστι, καὶ τὸ παμμικρὸν, ὥσπερ καὶ τὸ μέγα φθυγμὸν.

B

D

E

F

αἱρεῖσθαι ἢ, ὥσπερ ἐν ἅπασιν, ὅτῳ κάλλιστόν ἐστιν, τὸ σύμμετρον, ὥσπερ ἔνιοτε, μὴ τῷ μὲν μείζονι τῷ δὲ ἐλάσσονι ἐπιφανῶς ὀνομάζοντα, ὥσπερ καὶ νῦν ὁ Ἱπποκράτης μὴ μέγα, καὶ μὴ μικρὸν εἴρηκεν, τοῦτον αὐ ἐδήλωσεν. A

eligendum verò ut in omnibus, sic & in hoc quod commoderatum, ut interdum in alterius extremorum negatione nominant, quemadmodum & hîc Hippocrates *non magnum*, etsi non parvum dixit, idem tamen declaravit.

Ἐς τὰ καθήκοντα, καὶ ἀπίξη ἀπλῶς τὸν ἐπίδεσμον φύγειν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ια'.

Εἰ γε μὴν γοῦν, ὅπη ἐς τὰ κατάντη, ἢ ἀπίξη φύλλα πᾶς ὁπίδεσμος, οὗ κεφαλὴς μὲν ὁ αὖω, κνήμης ἢ ὁ κάτω. B

Ad declivia & acuminata fasciam omnem diffluere.

HIPPOCRATIS TEXTUS XI.

Probè tamen nosse decet, *omnem fasciam ad declivia, & acuminata diffugere, ut capitis sursum, tibiæ deorsum.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Εἰ', οὗ γε μὲν γοῦν, καὶ πλὴν ῥᾴστην ἐγχρατῆσαι, οὗ γε μὲν γόνυ, τίλειος ἂν λέγοις, ἢ γοῦν ἢ κρεμάσθαι δοκεῖ, κατὰ φύσιν ὁπιζοῦσιν. δηλοῖ καὶ τινες εὐπρεπῆ τὰ ἐφεξῆς εἰρημένα συνάπτουσιν, ὡς ἔστι τῷ ὅλῳ ῥᾴστην τοιαύτην. οὗ γε μὲν γοῦν, ὅπη ἐς τὰ καθήκοντα καὶ ἀπίξη φύλλα πᾶς ὁπίδεσμος. οὗ, κεφαλὴς μὲν, ὁ αὖω, κνήμης ἢ ὁ κάτω, ὁπιδεῖν δεξιὰ ἐπ' ἀριστερὰ, καὶ ἀριστερὰ ὁπὶ δεξιὰ, πλὴν κεφαλῆς. Ἀλλὰ τοῦτο γε φάσκουσι μηδεμίαν ἀκολουθίαν ἔχειν. ἡ γὰρ ἀμφ' αὐτὸ χρὴ τὰς εἰρημένας ὁπιδέσεις ποιεῖσθαι, ἀφ' ὧ ὅ ἅμμα φύλλα ἑώσουσιν εἰς τὰ καθήκοντα καὶ ἀπίξη. οἷ ἔστιν ὧν π, ὡς ἐφεξῆς ἐρῶμεν, δεξιὰ μὲν ἐπ' ἀριστερὰ, ἀριστερὰ δ' ὁπὶ δεξιὰ φορτίπαξιν ὁπιδεῖν. ἀκόλουθα δὲ ὁπὶ τὰ οὗ γε μὲν γόνυ, ὅτι ἐς τὰ κατάντη ἢ ἀπίξη φύλλα. τὰ δ' ὅπως εἰρημένα ἀμφιβαλὼν καθαλίσεως τῷ ξύμπαντος ὁπιδέσμῳ ἐν τοῖς πονηροῖσι, ἢ λεμφοστάσεως. καὶ τὰ νῦν ἐφεξῆς, ἃ μέλλει ἐλίσσειν ὀζηρούμενα, αὐτὸ τοῦτο δείξει σαφέστερον. ἐν ᾗ τῶν πρίνη μεταξὺ προγεγραμμένα τῶν τόξων, ἐπισκεπτέον αὐτὰ καθ' ἑαυτά. C D

Si pro *bellè tamen nosse*, in textu scriptum esset, *probè tamen scientem*, perfecta foret oratio. At suspendere etiamnunc videtur, etiamsi ad conjunctionem *spectet*. Ideo quidam quoque ipsi deinceps enarrata connectunt, ut sit totus textus ejusmodi. *Probè tamen nosse decet, ad declivia & acuminata fasciam omnem labi, ut in capite quidem sursum, in tibia verò deorsum*; deligare dextras partes ad sinistras, & sinistras ad dextras, excepto capite: Verùm id nullum tenorem habere videtur. Non enim propterea construere commemoratas deligationes oportet, quòd nodus partes declives & acuminatas fugere consueverit. Nam alia re (ut seri docebimus) dextras partes ad sinistras, & sinistras ad dextras devincire jussit. Quæ sequuntur, sunt ejusmodi. Probè tamen scientem *non latet fasciam omnem* ad declivia & acuminata loca fugere. Hæc ita pronunciata universæ fasciationis retentionem in quiescentibus & demissioribus complecti *par est*, & quæ his succedunt à me paulò post explicanda, ea ipsa manifestiùs demonstrabit. In præsenti verò quæ præter ordinem interjecta sunt, ipsa per se considerabimus.

Ὅθεν αἱ τῶν ἐπιδεῖν λαμβανούσας ἐνδείξεις, εἰ ἀπὸ τῶν πεπονηρότως μελῶν, καὶ θέσιν, ἢ καὶ ὃ παύρωμα πότερ' ἐς ὅπως ἐς τὰ ἑκατέρα μέρη ἡ νοῦσα αἰσθησιολύσει ᾖ. Ἀλλ' ἡ μὲν ἴξις τὰ κάτω ἢ τὴν κεφαλὴν ἀνομοίως ἐπιδεῖν δεῖ· ὃ τῷ ἑκατέρῳ προσήκειμενον. E

Unde fasciandi petuntur indicationes, an à parte affecta ratione situs aut affectûs. Quando & quomodo in contrarias partes spiratio tribuenda sit; cur secundùm rectitudinem membra, & caput dissimili modo fasciari oportet; exemplum utriusque.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιβ'.

Ἐπιδεῖν δεξιὰ ἐπ' ἀριστερὰ, καὶ ἀριστερὰ ὁπὶ δεξιὰ, πλὴν κεφαλῆς, ὡύτως ἢ καὶ ἴξιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XII.

Deligare dextras partes ad sinistras oportet, *& sinistras ad dextras, excepto capite. Et hoc secundum rectitudinem.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Περὶ τῶν καταγμάτων μνήσθητι, τῶν ὀστοκλάσματος δ' ὧν ὀστοῤῥήξαι, μελίστη γοῦν χρεία. F ὀστεῖσθαι γὰρ ἀεὶ χρὴ πρὸς τὸν ἀνάπτυσιν, ὅταν ὀκνῶσι ἐσωθεν ὄλον ἐκμύσσειν, ἢ κατάγειν, ἢ ἰσοῤῥοπεῖν, πλὴν ἐπίδεσιν ποιεῖσθαι, ὀστεοκλοιτες ὑπὲρ ἀπλῶς ἐν ὁμοίῳ τῶν καλουμένων ἐν κύκλῳ. Ὃ δ' ἐγὼ λεγόμενον ὁπὶ ἑαυτῶν. ἐπιδεῖν τὰ μὲν δεξιὰ μέρη πεπονηότα, ὀστεηπότες ἐπ' ἀριστερὰ, τὰ δ' ἀριστερὰ τοιαῦτα ὁπὶ τὰ δεξιά.

Id

Id autem efficitur, ubi non caput fasciæ super affectam partem injicimus, non planè quidem super ipsam fracturam, aut ulcus; sed ex his hinc atque illinc. Alterâ verò fasciâ quum circumagimus in contraria, partem affectam attrahimus, simulque astringimus. Postquam verò in oppositam partem fascia circunvoluta est, hîc non amplius pereæque astringimus, multoque magis non circunvolvimus, donec in orbem circunvolvatur fascia, & in proprium principium pervenerit, tunc enim priùs manu principium tenebamus. Huic iterum illam fasciæ partem quæ ipsum contingit superpositam tutò ita continemus, ut rursùm secundum incipiat circuitum super ipsas partes involutas priori similem, & in contrarias partes circunvolvat, & coarctet; hancque denuo pereæque primæ circunvolutam, quum iterum ad principium redierit, æquè fasciam alterâ manu remoratam protendimus, alterâ coarctamus, & in oppositam partem læsam circunvolvimus. Non solùm autem membra hoc modo devinciminus, verumetiam latera, si dextris quidem partibus affectus evenerit: his principium injicientes ad sinistras distributionem faciamus, quomodo pronunciatum est; si verò in sinistras inciderit affectus, ab his exordio ducto quasi deligationis iter ad dextram partem efficimus; sed caput non ita licet in orbem comprehendere, prohibet enim cervix ipsi insita. Quamobrem sive dextræ, sive sinistræ parti insideat morbus qui deligationem postulat, fasciam è regione, quod est secundùm rectitudinem, injicimus. Per verticem quidem fertur fascia; inde verò deorsum ad extremam maxillam inferiorem volvitur; postea sursum ad partem affectam reducitur; mox iterum similiter bis tenere, prout idoneum esse auguramur, ad usque finem evolvitur. Is *finis* in vertícem planè cadat; Quandoquidem firmissimus ad remoram sic is efficitur locus.

Quid fascia ex duobus principiis; quid fascia ex uno principio, cur & ubi injiciendæ. Deligatio altera per contrarias partes, altera per processionem constituitur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIII.

VErum contrariæ partes *ex duobus principiis* deligendæ. *Si vero ab uno* incipiat, *ad quod simile in remoram, quale medium capitis, & si quid aliud hujusmodi.*

GALENI COMMENTARIUS.

DUas sententias hic textus complecti potest, ut aut de omnibus corporis partibus, aut de solis capitis dicatur. Effactus enim, *excepto capite*, dextras partes ad sinistras, hoc autem *è directo devinciendum esse*. Cæteras ejus partes (quæ inter se contrariæ sunt, quarum hæc & posterior, & in occipitio est, illa & anterior & in fronte) ex duobus principiis deligare jubet. Ipsæ verò sunt ex duobus principiis deligationes, quum medium totius fasciæ super affectam partem admoventes, utramque ipsarum partium æqualem in oppositum locum ducimus. Itaque fasciarum quæ ita peraguntur,

Τὸ δὲ τοῦτο, τὸ μὴ ἀρχὴν τῆ ἐπιδέσμῳ βαλλομένων ἡμῶν καὶ ὃ πεπονθὸς μέρος, ὅτε ἀκριβὲς καὶ αὐτὸ ὃ καθίσταται, ἢ τῷ ἕλκει, ἀλλ' ἔνθεν καὶ ἔνθεν πάσῃ τῇ ἑτερᾳ, ἀθροίζοντων ἐπὶ τὸν πεπονθότα καὶ ἅμα τὴν πλην. ἐπειδὰν δ' οὕτω ὃ αὐτικείμενον μέρος ἐπίδεσμος ἐλιττόμενος γένηται, μηκέτι ἐκεῖ στρέφοντων ὁμοίως ἔτι ἢ μᾶλλον, οὐδὲ ἀθροίζοντων, ἀρχὴν αὖ ἐν κύκλῳ ἀθελιττόμενος ὁ ὑπόδεσμος, ἐπὶ τὸν ἴδιον ἀρχὴν ἀφικνῇ, τότε καὶ πάλιν ἐκείνου ὃ μέρος τῇ ἐπιδέσμῳ ὃ φαύοντι αὐτῆς ἐπιπιέντες, καὶ αὐτῆς ἀσφαλῶς κατέχομεν, ὥσε δοῦναι ἀρξασθαι αὖθις καὶ τῷ ἄκρῳ ἐπιβολῇ, ὁμοίως τῇ πρώτῃ, πλησίον τε καὶ σφιγκτοτέρως ἐπὶ τὰ ἐναντία. καὶ τοῦτο πάλιν ὡσαύτως τῇ πρώτῃ ἀθελιξάντες, ὅταν αὖθις ἐπὶ τὸν ἀρχὴν ἀφικώμεθα, κρατήσαντες ὁμοίως τῇ ἑτέρᾳ χρὴ τὸ ἐπίδεσμον ἀναπτύσσειν, τῇ ἑτέρᾳ πιλοῦντες τε, καὶ σφίγγοντες ἐπὶ ὃ αὐτικείμενον μέρος πεπονθός. ὃ μόνον δ' τὰ κῶλα καὶ τοῦτον ἐπιδεῖσθαι τὸ ζῷον, ἀλλὰ καὶ τὰς πλευρὰς· εἰ μὲν ἐπὶ τοῖς δεξιοῖς μέρεσιν ἡ πεπονθῶσι τύχη, τὸν ἀρχὸν ἐνταῦθα ποιούμεθα, τὸν νομὸν ἐπ' ἀριστερὰ προβάλλοντα, καθ' ὃν εἴρηται ζῷον. εἰ δ' ἐν τοῖς ἀριστεροῖς εἴη ὃ πάθος, ἀπὸ τούτου ἀρξάμενοι, τὴν ὁδοποιίαν ἐπιδέπομεν, ἐπὶ ὃ δεξιὸν μέρος ἐρχόμενοι, κεφαλὴν δ' οὐκ ἔστι περιτυλίξαι ὥσπερ ἐν κύκλῳ κωλύει γὰρ ὁ πρόληψις, συμφυὴς ὢν αὐτῇ. ἀφ' οὗ τοῦτο οὖν ἐπ' αὐτῆς, ἐφ' τὸ καὶ ὃ δεξιὸν μέρος, ἐφ' τε καὶ ὃ ἀριστερὸν ἢ ὃ ἐπιθέτους δεύομεν πάθος, ἢ καὶ ἴζιν, ὅσαν ἔστι καὶ ὑδρωπίαν, αἰρόμεθα. ὅθεν μὲν ἡ κορυφὴ ἀρχόμεθα τῆ ἐπιδέσμῳ, καταρχόμεθα δ' ἐντοῦθεν ἐπ' ἄκρον τὸ κάτω γένων, εἶτ' ἀναγόμεθα πάλιν ἐπὶ ὃ πεπονθὸς, εἶτ' αὖθις πάλιν ὁμοίως, εἴτε δὶς, εἴτε τρὶς αὐτοκρατὲς ἕξ) νομίζοιμεν, ἐλιττόμενος μέχρι τὸ τελευτῆς. αὐτὴ δ' πέρατος καὶ ἡ κορυφὴς γενήσεται. μιμιώμεθα γὰρ ὅπως ἀρχαῖόν χρεῖον τοῦτο.

Τί ἐστὶ δυοῖν ἀρχαῖν ἐπίδεσμος· τί δ' ἐστὶ μιᾶς ἀρχῆς· ὅθεν τί, καὶ ὅπου χρὴ τοὺς ἐπιτάλλεσθαι· ὅτι μὲν ἐπίδεσις καὶ τὰ ἐναντία, ἢ καὶ ἡ θεράπευσις γίνεται.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

ΤΑ δ' ἐναντία, ἀπὸ δύο ἀρχέων. ἰὼν δ' ἀπὸ μιῆς, ἐφ' ὅσον ὑμοιον ἐς ὃ μάνιωσ, οἷον ὃ μέσον τῆ κεφαλῆς, ἢ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΤο λέξεσιν λέξις ἥδε δηλοῦσα γεγράφθαι, ὡς ἤτοι περὶ πάντων τῶν μερῶν τοῦ σώματος, ἢ περὶ μόνου τοῦ τῆς κεφαλῆς ἀκούειν. εἰρηκὼς γὰρ, πλὴν κεφαλῆς, δεξιὰ ἐπὶ ἀριστερὰ, τοῦτων ὀφείλειν ἐπιδεῖσθαι. λοιπὸν οὖν (ὧν αὐτῆς ὄντων μερῶν ἐναντίων ἀλλήλοις, ὧν ὃ μὲν ὀπίσω τε καὶ ἰνίον ἔστι, ὃ δ' πρόσω τε καὶ μέτωπον,) ἀπὸ δυοῖν ἀρχῶν ἐπιδεῖν ἀξιοῖ. οὕτω δ' ἂν ἀπὸ δύο ἀρχέων ἐπιδέσεις, ὅταν ὃ μέσον ἀμφοτέρων ἐπίδεσμος καὶ τὸ πεπονθότος ἐρείσωμεν ἰσοῤῥόπως ἑκάτερον αὐτῶν τῷ μερῶν, ἐπὶ τὸν αὐτικείμενον ἄγοντες τόπον. ὅταν δ' οὕτω τελευτᾷ τὸ

ὅτως ἐπιτεταμμένων, ἐπὶ μέτωπον ἀγωγὴ, μηνιμάτιον ἰνίου τῶτο ὃ χρεῖον. ἐὰν δ' ὁ λόγος αὐτῷ πρὸς πάντων ἢ τῶν μορίων, ἐρεῖμθα τὰ ἐναντία, τὰ κατὰ ἑκάτερον μέρος ὁμοίως λεχθέντα, τυτέστιν ἥτοι δεξιὸν τε καὶ ἀριστερὸν, ἢ τὸ πρόσω τε καὶ πρὸς σω. πεπονθότων δ' ὁμοίως αὐτῶν, ὡς ἐπιδεῖν τὰ κεκαλυμμένα καυλησὸν γλῶτταν καθάρματα, τῷ ἐπίδεσιν ἀπὸ δυοῖν ἀρχῶν ποιήσας, κατάγειν ἐφεξῆς ἐπὶ τὸ γαστρόδεν πρὸς ἑλλομένων γίγνεσθαι τὸν ἕλκων. ἐὰν δ' ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς, φησιν, ἐπιδῆς τὸ διαύπτε, καὶ ἡ ὁμοιότητα ἡ ἀπὸ δυοῖν ἀρχῶν ἐπιδέσεως, ἑλίττων τὸ ἐπίδεσμον, ὅτως ἄξεις ἐπὶ τὸ μὴν μον χρεῖον, ὡς ἐνθεῦθα τελευτήσῃ. ἀπορήσειε δ' ἄν τις, ἐπειδὴ τὸ ἐπίδεσμον ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς ἐπιβάλλεται, ἐν τίνι τόπῳ τοῦ σώματος ἀρκεῖ τὸ τοιοῦτον ἐπίδεσμον. ἐν τῷ κατὰ τὸν τράχηλον, ἢ ἐν τῷ κατὰ τὸν θώρακα, ἢ ἐν τῷ κατὰ τὴν κοιλίαν, ἢ ἐν τῷ κατὰ τὸν μηρόν, ἢ ἐν τῷ κατὰ τὴν κνήμην, ἢ ἐν τῷ κατὰ τὸν πόδα; ἐν τῷ κατὰ τὸν τράχηλον, φησὶν, ἐν τῷ κατὰ τὸν θώρακα, ἐν τῷ κατὰ τὴν κοιλίαν, ἐν τῷ κατὰ τὸν μηρόν, ἐν τῷ κατὰ τὴν κνήμην, ἐν τῷ κατὰ τὸν πόδα. ἀπορήσειε δ' ἄν τις, ἐπειδὴ τὸ ἐπίδεσμον ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς ἐπιβάλλεται, ἐν τίνι τόπῳ τοῦ σώματος ἀρκεῖ τὸ τοιοῦτον ἐπίδεσμον. ἐν τῷ κατὰ τὸν τράχηλον, φησὶν, ἐν τῷ κατὰ τὸν θώρακα, ἐν τῷ κατὰ τὴν κοιλίαν, ἐν τῷ κατὰ τὸν μηρόν, ἐν τῷ κατὰ τὴν κνήμην, ἐν τῷ κατὰ τὸν πόδα.

extrema ad frontem eum locum ad remoram occipitio firmiorem ducuntur. Si verò ipsius oratio de omnibus sit partibus, dicemus contrarias ab eo vocari partes, quæ in utraque parte eodem modo constituuntur, hoc est, cùm dextra, tùm siniſtra, aut anterior & posterior. Ipsis autem similiter affectis *partibus*, ut quum quæ vocantur caulides, accidunt, fracturæ, ex duabus principiis deligationem conſtrues, quemadmodum in plagulis asciatim involutis fieri diximus. Quod si, inquit, ab uno principio devinxeris ejusmodi *partes*, ad eam quæ ex duobus principiis deligationis similitudinem fascia circunvolvenda est, sicque ad ſtabilem loci remoram adducenda, ut hic finiatur. Pro exemplo autem remorantis loci, medium capitis astrinxit, hocce contentus quum paulò post accuratè universam orationem habiturus sit, docens qua parte fasciæ finem fieri oporteat, quò totam deligationem immutabilem tueatur. Cæterùm verba, *ad quod ſimile*, de utroque tum de tota fasciæ spira, tum de fine intelligenda sunt.

Ἐπὶ τοῖς κοίλοις τε καὶ κάμψεως τόποις ὡς ἰγνύη τὰς ἢ κίστας καὶ τὰς ὀξυάλεις ἐπιδήσεις, ἐπὶ τοῖς τῆ σφιγκτάσεως ὡς τῇ μύλῃ ἁπλᾶς τε καὶ πλατεῖς ἐπιβεβλημένους ἔτι. τί ὀξυάλεις, τί ἡ μύλη.

In flexionis locis, ut poplite, minimas & contractas fascias; extensionis verò simplices & latas injiciendas esse; quid contractum; quid rotula.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιδ'.

Τὰ ἰγνύα, ἧς ἀρθρα, ὅπῃ μὴ συγκάμπτεται, ὡς ἥκιστα καὶ ὀξυάλεσι βεβάλλειν, ἧς ἰγνύα, ὅπῃ ἧ βεπτύνεται, ἁπλᾶ τε καὶ πλατέα, τί ἡ μύλη.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIV.

Quæ moventur velut articuli, quâ quidem parte inflectuntur quam minimis, & leviſſimis lintcis *obvolvenda ſunt, veluti poples; quâ verò parte circuntenduntur, ſimplicibus & latis, veluti rotula.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐλέχθη βεβαλὼν ὀθόνια, κατά τε τὸν ἰγνύα, καὶ τὸ τούτῃς βραχιόνια καλοῦ, καὶ μηλίσια ὀξυάλη. ὃ δ' σημαίνῃ ὃ συμπεπλεγμένον εἰς ὀλίγον, ὃ δ' αὐτικείμενον τῇ ἰγνύῃ μέσον, τῷ μύλῃ ἐναντίως ἐπιδεῖσθαι καλοῦ. ὃ δ' ἐναντίως ὁρᾶν, ἅπασι τοῖς ἐναντίοις, καὶ μηδαμόθεν συνεσταλμένοις ὁπόσον ἐχωρεῖ. ἐπιδησόμενος δὲ τῇ μὲν ἰγνύῃ ἁπλᾶ μέλα καθάπτῃ συμβαίνῃ τοῖς ἀρθρίοις· τῇ δ' μύλῃ, καὶ τῷ ἕκπαν αὐτῷ χρῆσθαι. καλοῦσί πινες ἐπιπρωϊδα τῷ μύλῃ τούτῳ, ὥσπερ ἕτεροί πινες ἐπιπρωπίδα. καὶ τούτῳ μὲν οὖν, ἕφη πρότερον χρὴ σφιγκτάσθαι τὸν ἐπίδεσμον, ὡς ὅλῳ αὐτῷ σφιγκτικῷ γένειν. ὁ γὰρ μὴ σφικτικῶς ὅτως, ἢ πρὸς τῷ κάτω σῴων χώραν ἀναζήσῃ ῥᾳδίως, ἢ πρὸς τῷ κάτω βεβιασμένος ἐφ' ἑκάτερα, ὥσθ' τῷ κυρτότητα τῆς μύλης. τῇ δ' ἰγνύῃ συνεσταλμένον τὸ ἐπίδεσμον ἀξιοῖ βεβαλεῖν. ὅτε γὰρ ὑποδέξασθαι δυνάμενη ὃ εἰς πλάτος ἐκπεταμένον, ὅτε φυλάξαι.

GALENI COMMENTARIUS.

Minima lintea & circa poplitem, & huic vicinas partes obvolvenda esse jubet, maximeque contracta. Contractum autem, in pauculum collectum significat. Oppositam verò partem popliti, molam contrario modo devinciri vult. Contrariò modo est, omnibus contrariis, & nulla ex parte, quantum conceditur, contractis. Vicinas autem popliti partes omnes illigari accidit articulis; rotulæ verò per extensionem ipsi obtingere. Quidam vocant genu operculum, ipsam molam, quemadmodum alii nonnulli patellam & rotulam. Super hanc igitur, inquit, latam fasciam ita extendendam esse, ut ipsam universam complectatur. Nam quæ ita non circumiacet, aut ad superiorem regionem, aut ad inferiorem facilè feretur: ad utramque enim partem undique labetur ob rotulæ gibbum. Popliti verò contractam fasciam censet injici; nam neque eam susciperе, neque servare potest, quæ in latitudinem extenditur,

A

Ubi fascia injicienda, comprehensionis & suspensionis gratia; quid utriusque vocabulo significatur; quis utriusque usus; Quiescentibus ac demissis locis fasciarum extrema admovenda esse. Quid hæc sint. Quid λαπαρόν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XV.

INjicere præterea oportet fasciam, *comprehensionis quidem circa hæc jacentium gratia; suspensionis verò totius fasciæ in quiescentibus ac demissioribus corporis partibus, ut supra, vel infra genu.*

GALENI COMMENTARIUS.

EJusmodi breviloquentiam laudare decet, si uno vocabulo quemadmodum & præsens dilucidè se prodit oratio. Sub *comprehensionis* quidem nomine hæc declaratur oratio, qua diximus in articulorum deligationibus, earum finem tutò extrà articulationem, vinculo quodam insuper addito, tuendam esse. Per *suspensionis* verò vocabulum, ut multa sit nobis providentia, ne ad declivia loca deorsum fluat fascia, neve sursum refluat ad gibba *aut acclivia*, quæ priùs ipse *acuminata* vocitavit; Quum, inquit, *Probè tamen nosse decet ad declivia & acuminata diffugere.* Atque sanè dilucidum patuit iisdem ipsius verbis prælarè à nobis propositum esse, quæ nunc pronunciantur iis esse continua, quæ in illo textu traduntur, quo edicebat, *Probè tamen nosse decet* omnem fasciam *ad declivia & acuminata diffugere.* Quin & perquam concisè idonea loca commemoravit, quibus fasciarum extrema admovenda sunt, duobus ea complexus vocabulis, *quiescentibus, ac demissis*: Quiescunt *enim* quæcunque extra articulationem sunt in ossium quæ inter se committuntur altero, ut ad genu, vèl in femore, vel tibia. Hæc enim loca demissiora sunt. Ita nanque vocant quæ eminentibus contrario modo constituuntur, hoc est, depressa & demissa. Omne enim λαπαρὸν depressum est. λαπαρὸν igitur propriè vacuum significat, ut & λαπάζω exinanire. Nam quod Homero scribitur, Ἴλιον ἐξαλαπάξαι ἀϋτμήμενον πολίεθρον, quod est devastare altæ benè conditæ mœnia Troiæ, urbem diripere & evacuare significat. Et λαπάζαι vocant eas corporis partes quæ inter iliùm ossa & nothas costas mediæ sunt. Jam verò etiam quod omne depressum est aut subsidit, λαπαρὸν vocant, quia quod vacuum est, necessariò depressum est, sumpta ex eo translatione quod communiter accidit.

B

C

D

E

ὅπῃ δεῖ ὑπιδάλλειν τὸν ἐπίδεσμον καθαλήψεως, καὶ ἀναλήψεως ἕνεκα. Ἃ τῶν ἑκατέρας ὀνόματι δηλοῦται, ὡς ἑκατέρας χρεία. Ἐν τοῖς ἀφεμένοις δὲ λαπαροῖς μέρεσι τὰ τῆς ὑπιδέσεως πέρατα ὑπιδάλλειν δεῖ. Ἃ τῷ ὑπο. Ἃ δ λαπαρόν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιε'.

ΠΡοσεπιδάλλειν δὴ καθαλήψεως μὲν ἕνεκα τῶν ἐν τοῖσι κειμένων, ἀναλήψεως δ', τὰ συμπίπτοντα ὑπιδέσμῳ, ἐν τοῖσιν ἀνειμένοισιν, ἢ λαπαρωτέροισι τοῦ σώματος, ἢ τὸ ἄνω ἢ τὸ κάτω τοῦ γονάτος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗν τοιαύτην βραχυλογίαν ἐπαινεῖν πρέπει, εἰ δι' ἑνὸς ὀνόματος δηλοῦται σαφῶς ὁ λόγος, ὥσπερ καὶ νυνί. Ὑπὸ μὲν τῆς τῆς καθαλήψεως ὀνομασίας, ὁ λόγος ἔστι δηλοῦται, καθ' ὃν ἐποιησάμεθα, περὶ ἐν τοῖς ἄρθροις ὑπιδέσεων, τὸ τέλος ἀσφαλῶς φυλάττεσθαι χρῆναι, μηδέποτε ἐκ περιττοῦ γλωμένης ὑπιδέσεως, ἔξω τῆς ἀναδρομῆς. Ὑπὸ δὲ τῆς ἀναλήψεως, ἵνα πολλὴν ἔχωμεν προνοίαν, τὸ μήτε καθορρέειν εἰς τὰ κατωτέρω χωρία τὴν περίδεσιν, μήτε ἀναδαίνειν εἰς τὰ τῆς κυρτῆς, ἀπαρ ἀπόξη κέκληκεν αὐτὸς ἐμφανέστερον, λείπει ἐλέγξαι, ὅτι γε μὴν γναθὰ, ὅτι ἐς τὰ κατωτέρω τὸ ἀπόξη φθάνει. καὶ δηλοῦσι δὲ μάρτυρον ἐξ αὐτῆς τῆς ῥήσεως αὐτοῦ, καλῶς ὑπ' ἐμοῦ εἰρῆσθαι συνεχῆ τὰ νυνὶ λεγόμενα τοῖς καὶ ἐκείνως τῆς ῥήσεως λεγομένοις εἶναι, καθ' ὃ μὲν γναθὰ ὅτι ἐς τὰ κατωτέρω τὸ ἀπόξη φθάνει. τὸ μέντοι τὸ συνεχομένων τῶν ὑπιδεσίων χρείαν ἐμφαίνουσιν, ἐν οἷς χρὴ τὰ τέλη τῆς ἐπιδέσεως πίπτειν, δύο προσηγορίας πεποιηκότων αὐτὰ, τῆς τε ἀφεμένων, καὶ τῆς λαπαρᾶς. ἡσυχάζει γὰρ ὅσα τῆς ἀναδρομῆς ἐκτός ἐστι, καὶ ὃ ἕτερον τῶν συναπτόντων ἀλλήλοις ὀστῶν, οἷς ὑπὸ τὸ γόνατος, ἤτοι καὶ τὸν μηρὸν, ἢ τὴν κνήμην. λαπαρώτερα γὰρ τῶν τοῦ ὑπὸ τὰ χεῖρα κέκληκε γὰρ ὕπτια τὰ τοῖς ὀξέσιν μορίοις ἐναντίως διακείμενα, τουτέστι τὰ κατισχναλμένα, ἢ παπεινά. ἔστι γὰρ λαπαρὸν ἀπὸ τοῦ κενοῦσθαι. κυρίως μὲν οὖν ἡ λαπαρὸν, φωνὴ σημαίνει τὸ κενὸν, ὥσπερ καὶ ἡ λαπάζαι, τὸ κενοῦσθαι. ἔστι γὰρ τὸ, Ἰλίου ἐξαλαπάξαι εὐρυάγυιον πολίεθρον, ἐκκενῶσαι τὴν πόλιν δηλοῖ, καὶ λαπαρὰ, τὰ σώματος ἐκεῖνα τὰ μέρεα καλοῦσιν, ὅσα μεταξὺ τῶν τε κατὰ τοὺς λαγόνας ὀστῶν ἐστι, καὶ τῶν νόθων πλευρῶν. πολλὰ μέντοι καὶ τὰ περιτεταλμένα ἀπὸ, ὁμοιάζουσι λαπαρῇ, ὅταν τὸ κενὸν ἐξ αὐτῆς περιτελῶσι), τὴν μεταφορὰν ἀπὸ τούτῳ συμβεβηκότος ποιήσαντες.

Αἵ πνες ὁμολογεόμεναι περιόλαι· οἵ πνες οἵ πάσης ἐπιδέσιος σκοποί. ἐν ᾧ τῆς ἐπιχῆς, ἢ τῆς καθολήψιος ἢ ἐπιδέσμων ἐστὶν ἐν τῷ σώματι τόπος.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ις'.

Ὁμολογέω ἔγωμοὶ μὲν ἡ περὶ τὸν ἕτερον μηρὸν περιόλη, βραχίων ἔγω, ἡ περὶ τὸν ἕτερον κενεῶνα, καὶ κνήμης, ἡ ὑποχαιροκνημίης. ὁκόσοισι μὲν οὖν ἡ φυγὴ, κάτωθεν ἡ αὐτόληψις οἵη ἔγε κάτω, ξυνάπτον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Σκοπὸ πάσης ἐπιδέσεως εἰσὶ πρῶτοι καὶ μέγιστοι, τῆς δὲ ἑαυτὴν παραλαμβανομένης, οὐκ ὑπηρεσίας ἕνεκεν τῶν ὑποκειμένων τοῖς πάθεσιν μορίων, ὅ κατέχλιν ἀκίνητον ὡς δυνατὸν ὅ πεποιῆσθαι, ἀφλέγμαντόν τε φυλάττειν ἅπερ ἰκανῶς, ἐν τοῖς περὶ ἀγμῶν ἐδίδαξεν. ἐπεὶ ἔγε δὲ διώλεσθαι ζοῦπα πιεῖν ἡ ἐπίδεσις, αὐξῦ τὰ διαφορέειν αὐτὰ, καὶ μὴ μεζαχιεῖσθαι πρὸς ὃ κάτω τοῦ σώματος, ἢ ἄνω, ἐξαίρετα, τοῖς ἀπαθέσι μορίοις αἰσχροῖλλα περιβάλλειν τοὺς ἐπιδέσμους, ὅπως, ἔνθεν μὲν ἄνω ἀγαγαῖν ἔξω εἰκὸς ὅλιν πλὴν ὑπίδεσιν, ἡ αὐτόληψις αὐτῆς ἔκαν ὑπὸ ὃ ζαπεινότερον. ἐπ' εἰλῶν ἔγ μορίων, ἡ ἐξαίρετα τῶν ἀπικειμένων αὐτόληψις ὠφελιμωτέρα, καθάπερ ἐπ' ὤμου, καὶ βραχίονος. ἀκειβῶς εἰπεῖν ἐπ' ὤμου μὲν, ἡ περὶ τὸν ἕτερον ὦμον, ἀλλὰ πλὴν μασχάλιν. ὑπὸ βραχίονος ἔγ, περὶ τὸν κεφαλὴν περιβάλλειν δεῖ τὸν ἐπίδεσμον. ὅτε γὰρ ὁ ὦμος, ὅτε ὁ γλουτὸς, ἀσφαλῶς φυλάττειν διώλεσθαι τὰς περιόλας, ἀλλ' ἡ μασχάλη, καὶ ὁ κενεών. ὀνομάζεται ἔγ, ὡς ἔφην αὐτὸ, κενεὸν, ὁ μεταξὺ τῶ θώρακός τε καὶ τῶ ἰσχίου ὀστοῦ τόπος ὑπὸ ὃ κενεὸς ἔξ, τυτέστι φωτιπαλμῶδες, ὅπως κλυσθῆς. δῆλον ἔγ ὅτι ὃ συμφωνεῖν, καὶ ἁρμόττειν ὁμολογεῖν ἔφη. οἵ τε γὰρ ὁμολογοῦντες ἐν ἔργοις καλοῖς, οὐ μόνον ἡδὲν ἐναντίον πράττουσιν, ἢ λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ συμπαλοῦσιν. ἀλλὰ τοῦτο τὸ τε εἰρημένα χωρία συμπράττῃ τῶ νόμῳ τῆς ἐπιδέσεως. ὡσαύτως ἔγ καὶ τῆς κνήμης, διαπόρρυτον ἔχοῦσης τὸν ἐπίδεσιν τῆς ὑποχαιροκνημίας, ἡ ἄνω περιόλη χρήσιμος, καὶ ἐκείνας δηλονότι τὰς ὑπιδέσεις, ἃς μάλιστα ἴσῃ ὃ κυρτὸν τῆς ὑποχαιροκνημίας, περιλαμβάνειν, ἐπ' αὐτῷ πρῶτῳ τὸ σφυρὸν χωρίῳ ὃ μόνιμον τῆς ἐπιδέσεως. ἐξ αὐτοῦ ἤδη μεταξὺ δυοῖν ἐξοχῶν κείμενα, κ' μὴν τῆ κυρτῶν πρῶτον, σφάνις τε καὶ κνήμης, ἃ κακῶς ἔνιοι καλοῦσιν ἀστραγάλους. ἄνω ἔγ, τῆς ὑποχαιροκνημίας αὐτῆς.

Quæ idoneæ sint circunvolutiones; qui sunt totius deligationis scopi; ubi remoræ aut retentionis fasciarum datur locus in corpore.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVI.

AT idonea est, humeri quidem ad alteram axillam circumvolutio; inguinis verò circum alterum ilium; Et tibiæ supra suram. Quibuscunque sursum fuga fasciæ, *deorsum suspensio; quibus deorsum, contrarium* fit.

GALENI COMMENTARIUS.

SCopi totius deligationis quæ per se, non administrationis gratiâ, rerum affectæ parti subjectarum circunvolvitur, primi & maximi sunt, partem affectam quemadmodum conformata fuit, immobilem continere, & ab inflammatione tutam servare; quæ in opere de fracturis abundè docuimus. Quia verò nequit hæc efficere deligatio, nisi ipsa commoretur, nec ad inferiores aut superiores partes dimoveatur, propterea illæsis partibus fascias injicere cogimur; prout quum ex altera parte tota deligatio sursum dicenda est, ipsius suspensio in demissiorem partem trahat. In nonnullis autem partibus ab oppositis utilior est suspensio, quemadmodum in humero & inguine. Absolutè verò imperat in humero quidem, non ad alterum humerum, sed axillam; in inguine verò ad alterum ilium circunvolvendam esse fasciam. Nam neque humerus, neque nates circuitum tutò servare queunt, sicut axillæ, atque ile. Κενεὸν autem, ut paulò ante diximus, appellatur locus inter os thoracis & ischii medius, quòd κενεὸς sit, *inanis & ossibus vacuus*, hoc est depressus, ita vocatus. Constat autem quòd consentire, & congruere ὁμολογεῖν *convenire* dixerit. Qui nanque probis in operibus consentiunt, non modò nihil contrarium efficiunt, aut loquuntur, verumetiam suas conferunt operas. His etiam commemorata loca in fasciæ distributione astipulantur. Simili quoque ratione quum tibia facilè labentem suræ deligationem sortiatur, huic qui sursum fertur circuitus conducit, in illa nimirum deligatione qua suræ devexum comprehendi necesse est. In consimili secundum malleolos loco deligationis *jacet* remora quæ per ea continet quæ inter duas eminentias, nimirum devexas tum fibulæ, tum tibiæ extremitates posita sunt, quas malè nonnulli talos vocitant. Superior vero *locus* per suram ipsam idem præstat.

Ubi remoræ non datur locus, qualis hîc deligatio aſtruenda ſit.

Ὅπῃ τῆς καλιψέως τόπος οὐκ ἔστιν, ὁποίαν εὐθύβατα ὑπόδεσιν ποιεῖσθαι χρή.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVII.

AT quibus non datur, quemadmodum in capite, his in maximè æquabili loco comprehenſiones facere, & minimè obliqua deligatione uti oportet, quò poſtrema firmiſſimè circumvoluta faſcia, *quæ maximè errabunda ſunt, contineat.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιζ.

Ὅσοι ἢ μὴ ἔστι οἷς ἡ κεφαλὴ, τοιοῦτοι ἐν ᾧ ὁμαλωτάτῃ τὰς καλιψίας ποιέεσθαι, ᾗ ἥκιστα ὀλισθῶ ὁ ὑπόδεσμος χρέεσθαι, ὡς ὁ μονιμώτατον ὕστατον ἀμβληθέντα, πλημμωδέσθαι κατέχῃ.

GALENI COMMENTARIUS.

QUibus partibus non datur *remoræ locus*, neque appoſita quædam pars ejuſmodi, qualem in tibia *eſſe* protulit, neque oppoſita pars hujus ſortis altera, ut in humero, & inguine, in his qualem oporteat deligationem ſtruere docet; nominatimque capitis mentionem faciens, jubet ſuper ipſas in maximè æquabili loco totius deligationis comprehenſionem facere, quod eſt ipſius finem neutram in partem inclinantem tueri, per quam directè finiendam vel ad frontem, vel ad medium totum capitis, ubi pars inſidet quæ bregma vocatur. Nam ubi ad mentum deducitur faſcia, ejus finis decenter ad medium caput reducitur citra inclinationem ſurſum porrigenda. Quum verò in orbem circunvolvitur ad frontem, ipſa quoque ſimiliter nullam in partem inclinatur. Nam quæ ita circumagitur, ad poſteriores partes feretur, occiput vocatum inium quod collum, & poſticam calvariæ devexitatem interjacet. Propteréaque protulit poſtremam deligationum circunvolutionem minimè obliquam eſſe convenire, quia ante ipſam jam ſæpe neceſſario fiunt obliquæ, ut affectam diverſis in locis partem ipſius comprehendant. Verùm obliquas propter affectum factas circunvolutiones, quò poſtrema contineat, nulla ex parte obliquanda. Patet igitur & ſimul iſtas involutiones ejuſmodi ſecuritate immutabiles permanere. Quemadmodum ergo in capite, in ſuperiori parte genu quæ poſtrema deorſum fit circumvolutio accuratè citra inclinationem tuenda eſt: ſic certè & inguinis, & humeri deligationes, in quibus etiam oppoſitas partes ſimul devincire cogimur, poſtremæ circunvolutiones orbiculares citra inclinationem ſtruendæ ſunt, in ilibus quidem utriſque, ubi inguen ligare conſtituimus, *in utraque verò ala*, ubi humerum. His denique conſentanea eſt quæ in cubiti deartículatione, *ſeu luxati cubiti inſtauratione datur deligatio.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οἷς μείοις οὖν ἔστι ὅτε προκείμενόν τι τοιοῦτον μέλεον, οἷ ὅπῃ κνήμης ἔφην, ὅτε αὐτικείμενον τοιοῦτον ἕτερον μέλεον, ὡς ἐπ' ὦμυ, ᾗ βουβῶνος, ὅπῃ τούτων ὑπῖαν χρὴ ποιεῖσθαι τὴν ὑπόδεσιν διδάσκει, μνημονεύων ἐνομαστὶ τῆ κεφαλῆς, ᾗ κελεύων ἐπ' αὐτῆ, ἐν ᾧ ὁμαλωτάτῃ τὰς καλιψίας ποιέεσθαι τὴ ὅλης ὑπόδεσεως, ὅ ἐστι, τὴ τελευτικὴ αὐτῆς ἀπόβλεγκτον φυλάττειν, διὸ φησὶ τὰ πρατομμύειν. ὅπῃ γε ὅπῃ ὁ μέτωπον, ἢ ὁ μέσον ὅλην τῆς κεφαλῆς, ἔνθα ὁ καλούμενον βρέγμα. τῆς μὲν ἐπ' αὐτερειῶνα καταγομένης ὑπόδέσεως, ἡ τελευτὴ φερομένης οὐ ὅπῃ ὁ μέσον αἰώρητο τῆς κεφαλῆς, ἀναρεγόμενος αἰπεινομένη. τῆς ἢ κυκλοτερὴς ἀπελαυνομένης, ὅπῃ ὁ μέτωπον ὁμοίως καὶ αὖτη μηδὲν ἐγκεκλιμένη. ἀπελαυνομένης γὰρ ὕπνος, ἐλευθέσται καὶ ἐπὶ ὀπίσω μέρεσιν ὅπῃ ὁ καλούμενον ἰνίον, ὁ μεταξὺ τούτε τραχήλου καὶ τῆς ὀπίσω κυρτότητος ἢ ὅπῃ τὴ κεφαλίου. Δι' ἃ τούτο τε εἶπε, τὴν ἐχάτην ἀπελαυνὴν ἢ ὅπῃ ὑπόδεσιν, ἥκιστα ὀλισθῶ ἔη φερομένη, ὅτι τὰς ἀπὸ αὐτῆς ὕλη πολλάκις ὀξὺ ἀνάγκης γιγνομένης ὀλισθῶ, ἕνεκα τὴ ἀπελαμβάνειν ὁ πεπονθὸς, ἄλλοτε καὶ ἄλλο μέρος αὐτὴ παραχρῆ. ἀλλὰ τὰς τε δι' ὁ παῦρος ὀλισθῶ γενομένας ἀπελαυνὰς, ἢ ὑστάτη κατέχῃ μηδαμῶδες ὀλισθημένη. δῆλον οὖν ὅτι διαύτη ἀσφαλεία, καὶ ἐκεῖνα σωζόμενα ἐστιν ἀμεταλλάκτα· ὡς οὖν ὅπῃ τὴ κεφαλῆς, κατὰ τὴ αὖω τὴ γόνατος, ἡ κάτω γιγνομένη ἐχάτη ἀπελαυνὴ, ἀκριβὰ φυλαττέσθαι χρὴ ὁ ἀπόβλεγκτον. ὅπῃ μὴν τοι τὴν ᾠβουβῶνα καὶ ὦμον ὑπόδεσιν, ἐν οἷς ἀναγκαίον καὶ τὴν ἀπικειμένων μελέων συγκαλαμβάνειν, ἐχάτας περιόδους κυκλοτερεῖς ἀπόβλεγκτους γίνεσθαι δέοντας. καὶ τοὺς κατεῶνας μὲν ἀμφοτέρους, ἔνθεν τὸν βουβῶνα διεμεῖν φερομένους, καὶ ἢ τὸν ἕτερον, ἐφ' ᾧ τὸν ὦμον. αἰάλυσιν ἢ τούτοις ἐπὶ τῆς καὶ τὸν ἀγκῶνα διαρθρώσεως.

A

Ὅταν ἐν μέρεσιν, ἢ πάθεσιν δύσκολόν ἐστι τὴν τε καταλημψιν τῶν πέριξ τῆς ἐπιδέσιος, καὶ τὴν αἰάλημψιν τοῖς ὀρβίοις ποιήσασθαι, ζώστρας χρὴ ῥαμμάσιν, ἢ συρραφῆς ποιεῖν.

Quum in partibus aut affectibus arduum est extremæ deligationis comprehensionem, & suspensionem linteis astrui, has filis aut suturis astruendas esse.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιη'.

Ὁκόσοισι μὴ ἐγκαταλήψιας τοῖς ὀρβίοισι, μηδὲ ἐξαναλήψιας ἔχῃ, ῥάμμασι τοὺς ἀναλήμψιας B ποιέεσθαι, ὀν καζόλης, ἢ ξυῤῥαφῆς.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVIII.

Quibus autem neque comprehensio, neque suspensio linteorum commode se habent, suspensiones filis per involutionem, aut suturam facere oportet.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὅτι μὲ λέγει τοιόνδε ἐστι. ἐν οἷς μέρεσιν, ἢ πάθεσιν, δύσκολόν ἐστιν αὐτοῖς τοῖς ὀρβίοις, τήν τε καταλημψιν τῶν πέριξ τῆς ἐπιδέσιος, καὶ τὴν αἰάλημψιν ποιήσασθαι, ἐν τούτοις χρὴ, ῥάμμασιν, ἤτοι περιελιττομένοις τῇ κατὰ κύκλον, ἢ συῤῥάπτοντα τὰ τῆς ἐπιδέσιος πέρατα, τὰς καταλήψιας ποιεῖσθαι. ὃ δὴ ἄπτον εἴη, C μέρος τῶν σωμάτων, ὀρβίοις μὲ συμβαῖνον τὴν καταλημψιν ἢ αἰάλημψιν ἔχειν, ἐπιμοτέρων ἢ τὴν ἁπλῆν ῥαμμάτων, ἅτε ἐγὼ λέγειν ἔχω τοῖς ὀζηγηταῖς, εἰ μήν τί που μὴ φέροντα τὴν τοιαύτην ἐπίδεσιν. οἶδα δὴ καὶ ἐφ' ὧν, εἰ καὶ βραχὺ κινηθῇ ὃ πεπονθὸς μέλος, ὀδυνῶν μεγίστη γίγνεται, καπερ εἰ πολλοῦ τις ὢν καταπλώσιος ὕπνος ἔπαυσε τὸν κάμνοντα τὴν ῥᾳστώνην, ὡς μηδὲν βραχὺ τῶν αὐτῷ ἐκείνης δυνάσθαι φέρειν τὸ μέγεθος τῆς ὀδυνης. ἐναγκάζονται μὲ οὖν αὐτὸν τὸν μὴ κτενούμενον ἀφιέναι, οὐκ D ἀποδύσαντες, ἀλλὰ ἀμφιῤῥήξαντες μὲ πρῶτον ἁπάσας τὰς ῥαφάς. μᾶ ἢ Δία, παμπόλλοις ἤδη κεκτῆσθαι ὄγκοι ὃ σῶμα χρονιζόντων, πρωτομετωπίσαι τὴν αὐθέντου, ἰσῤῥόπως ὅτι καθέδρας πλατείας ἐνπεπληρωμένων, ῥάκεσι ἐπιβεβλημένου, ἔχει ἐρίοις πλῆκτα. ζώστρα μὲ οὖν ἐπιβιβάσαιτο, ἐπιδήλη ὁ κάμνων ἐστὶ τῆ ἀμφικειμένων ὑπὸ τῆς ἰσχίων ἐπιβαλεῖν μὲ ἐκείνη κῆ ὃ πλῆκτος, ὑποβαλεῖν ἢ τὴν ῥάχιν ἢ μετωπιαίτατος. αὐτοὶ ἢ ἑτέρων ἐρίων πλῆκτα ἐμβεβρεγμένων ἔχοντες, ἐλαίῳ θερμῷ μᾶ τὴν ἀφαίρεσιν ἢ γλυκύνοντα, ζωστρώσαντες τῇ ῥάχῃ, κατεκλίναμεν ὑπὸ E τὴν ὑποκειμένης πλακὸς, ἅμα τῇ ῥάκει, ἓν ὕπος, πέρατα μὲ αὐτοκράτορος ὑπὸ τὰ πρῶτα ἢ σώματος τὰ πέρατα τῆς ἐμβεβρεγμένης πλακὸς ἓν ἑκατέρωθεν, εἶτα ἐπ' αὐτὰ τὰ ἢ ξηρὰς, ἢ μᾶλλον ὑγιαινοντα· τὰ ἢ ῥάκεσι, καὶ πρὸ πάντων πλῆκτα ὑπὸ ῥαχιαῖ ἰώσασθαι· εἰ μὴ ὑπὸ ῥαφῆν, ἢ ὑπὸ ῥαμμάτων μόνων βληθεὶς τὴ ἐργάσασθαι τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἐπιδέσιος, ἐπέτεινεν αὖθις ἢ πρῶτα μὴ πόνον τινὰ ποιοῦσιν τῷ μὲ ῥάκει ἔσπος, ἢ γὰ αὖ μᾶ τὴν ἐπίδεσιν. ὡσαύτως ἢ ἐν τῇ τῷ κοῖλ ἰσχίου μεραῖν ὑποκρισία μὲ, ὁπότε ἢ ὃ κῆ τὸ μηρὸν F ἐπ' ἄλλα ἐν κῆ βραχίονά γέ ποτε ἐν τῇ πρόσθιλα τῶν ὀπίσω χώρων.

Quod enumerat, est hujusmodi. Quibus in partibus, aut affectibus arduum est ipsis linteis extremæ deligationis & comprehensionem, & suspensionem astrui; in his, filis quæ orbiculari *deligationi* circunvolvantur, vel quæ deligationis extremum consuant comprehensiones efficiendæ sunt. Quod autem absurdum esset partem corporis, eam quæ linteis quidem fit, comprehensionem & suspensionem difficilem habere, faciliorem verò, quæ filis, nihil ego, cum Interpretibus habeo dicendum, præterquam aliquas esse partes quæ talem minimè ferant deligationem. Verùm novi quosdam, quibus etiamsi paululum affecta pars mota esset, dolor vehementissimus oboriebatur, quemadmodum si cui pridem ex lapsu spinæ partes ita ægrotent, ut ipse ne momento doloris illius vehementiam ferre queat. Coacti sunt itaque *Medici* tunicam illi detrahere, non exutis, sed diruptis primùm futuris omnibus. Postea verò permultis qui totum corpus continerent quæsitis, hominem suspendere super cathedra lata æquabiliter porrectum, panniculo super injecto, quod lanæ tantulum habeat. Hæc igitur imperavimus, posteaquam ægrotus à continentibus *ministris* è stratu erectus est, celeriter super id in longitudinem imponere, erectique laborantis spinæ subjicere; Nos autem alterum lanæ hapsum oleo calido inebriatum consequi, post tunicæ ablationem, spinæ quam primum admovimus, & super stratum hapsum cum panniculo hominem collocavimus. Sicque prima quidem inebriati hapsi extrema, utrunque unum, ad priorem corporis partem adduximus; deinde ad ipsa succi hapsi, & post ea lintei extrema inter se futuris conjunximus. Quod siquis non futuris, sed filis duntaxat deligationis tutelam efficere voluerit; eatenus ipsa omnium prima subter panniculum extendat. Non enim post deligationem; *id efficiendum est.* Huic quoque similis operatio in ischii partibus, interdum quoque in femore, aliàs & in brachio, interdum etiam in posteriori cervicis regione succedet.

A

De quatuor fasciarum qualitatibus ratione materiæ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIX.

Fasciæ mundæ sint, leves, molles, tenues.

GALENI COMMENTARIUS.

MAteriam fasciarum hîc docet, mundis, levibus, mollibus, ac tenuibus *fasciis* uti jubens. *Mundis* quidem, ne morsus ex sorde nascatur; neve *sordes* humorum corpus irroranſium ad cutim usque permeare vim prohibeat. *Levibus*, ne locus affectus gravetur. Tenuibus, quòd hæ leviores & molliores sint; quodque facile perfusiones etiam transmittant. Mollibus, ne premant. At constat has singulas dotes conducere, ne pars affecta in phlegmonem incidat.

B

Περὶ τ ὕλης τ ὑπιδέσμων ἐνταῦθ ὑδιδάσκι, καθαρεῖς καὶ ἡ κούφοις, καὶ μαλθακοῖς, καὶ λεπτοῖς χρῆσθαι κελεύων. καθαρεῖς μ, ὅπως μήτε δήξις ὑπ τ ῥύπου γίγνοιντο, μήτε διϊκνήσθ πρὸς τ χροῦπα τ ὑπιῤῥεχομένων ὑγρῶν δυνάμιν εἰργοιντ. κούφοις δ, ὡς μὴ βαρυύοιτο ὁ πεπονθὼς τόπος. λεπτοῖς δ, ὅθ τό, τε καὶ κυφότερα, καὶ μαλακώτερα ᾖ, ῥᾳδίως τ, τε & ᾗ καὶ ὑπερέχοι καὶ ἐπίμπως ὑγραίνεσθαι. μαλθακοῖς δ, ὅπως μὴ θλίβοιντο. πρόδηλον δ ὅτι τοῦτον ἕνεκεν, εἰς ὃ μὴ φλεγμήνῃ ὁ πεπονθὼς μέρων σωτηρίᾳ.

C

De circunvolutionis ratione quæ manibus exercetur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XX.

Circunvolvere ambabus simul manibus oportet, & utrisque seorsim exercere.

GALENI COMMENTARIUS.

QUod superiùs de omnibus Chirurgiæ operibus universè pronunciavit, ipsa volens exercere, & utrisque *seorsim*, & ambabus simul manibus efficere; id nunc de sola circunvolutione scripsit. Nam ad operationis celeritatem quæ in doloribus maxima est momenti, hujusmodi manuum exercitatio magis conducit. Quum duæ quidem manus simul fasciam bicipitem in deligationibus circunvolvant; altera verò sola in cæteris; imò & in his quum utraque in parte alteram excipiat. Nam in fasciis quidem bicipitibus ambæ *manus* uno tempore peraquè operantur. Sibi namque mutuò succedunt; altera quidem præcipuam deligationis partem, fasciam circunvolvens, perficit; altera verò ad hujus ministerium utiliter usurpatur.

D

E

Περὶ τ ἑλίσσειν ἑξῆς, τῷ χ τοῖς χερσὶν ἀσκεμβύλου.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. κ'.

ΕΛίσσειν ἀμφοτέρῃσιν ἅμα, & ἑκατέρῃσιν χωρὶς ἀσκέειν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΠερ ἐμακρολόγησεν εἰρηκὼς πρόθεν, τοῦθ τ εἰς χλευρυρόλαια πολλῶν ἔργων, ἀσκεῖν ἀξιοῖ αὐτὸ δρᾶν ἑκατέρῃς τε ἡ ἀμφοτέρῃσιν ἅμα, τοῦτο γὰρ ὑπὸ μόνου τ ἑλίσσειν ἐχρῆν λέγειν τοῦτο δ οὐχὶς τ ἐνεργείας, ὁπόσῳ ὅστ μέγιστον ὑπὸ τ ὀδυνωμένων, ἡ ταύτη τ χειρὶ ἀσκεῖσθαι ὠφελιμώτερον. τ δύο μ ἔστω χρεὼν ἑλίσσουσιν ἅμα τ ὑπίδεσιν ἐν τ ἀπὸ δυοῖν ὄρχεων ὑπιδέσει, τ δ ἑτέρας μόνης ἐν τ ἄλλαις, ἀλλ ἡ ἐν ταύταις ἑκατέρας ἐν μέρει ἀμφιδεχομένης τ ἑτέρων. ἐν μ γὰρ τ ἀπὸ δυοῖν ὄρχεων ὑπιδέσεων, ἀμφοτέραις καθ ἕνα καιρὸν ἐνεργοῦσιν ὁμοίως. ἀμφιδεχόμεναι δ ἀλλήλας, ἡ μ ἑτέρα τ κυριώτατον μέρος τ ὑπιδέσεως ἀντιλαμβάνεται τὸν ὑπίδεσιν, ἡ δ ἑτέρα, χρήσιμος εἰς τ ταύτης ὑπηρεσίαν γίγνεται.

Symmetriam fasciarum ex partium devinciendarum latitudine & crassitudine deprehendi.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXI.

Decenti verò uti fasciâ, ad partium latitudinem & crassitudinem factâ conjecturâ.

GALENI COMMENTARIUS.

AD partium devinciendarum latitudinem & crassitudinem ratione habitâ, decentem ipsas deligationes fasciam comperire jubet. Quum autem deligatio rectè constituatur, per ea quæ priùs pronunciata sunt, quibus docuit unde *ipsa* exordiri deceat, qua ratione fascias parti affectæ circunvolvere, quasque cum ipsa partes comprehendere, quáque finem constituere

F

Τῶν τῷ ὑπιδέσμων συμμετρίαν ὑπ τῷ πάχους καὶ πλάτους τῷ ὑπιδουμένων λαμβάνεσθαι.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κα'.

ΤΗι περιπτύσι δ ἐς τ πλάτη, & τ πάχη τῷ ὀζυνίων τεκμαιρομένων χρεών.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙς τ πλάτη καὶ πάχη τ ὑπιδουμένων μελῶν ἁπάλλαπται, ἡ φερούσαν ἁδῶς ὑπίδεσιν ἐξευρίσκειν κελεύων. γνωμοῦσι δ τ ὑπιδέσεως ὀρθῶς τ & φερομμένα, ὅθ τ, ὅταν δεήσῃ φερούσης, καὶ καθ ὃν ὑπὸ ἐγένετο ἑλίττειν τ ὀζυνίαν τ ὁ πεπονθὼς, ὅσα τε συγκαταλαμβάνει αὐτὸ μέρια, καὶ τὸν τελευτῶν, ἐν ᾧ πέρα-

σθαι, ἢ πᾶς ἐσ' αὐτοῖς χρῶλος, τοῖς ἄμμασί τε, & ῥάμμασιν, ἐδίδαξεν, ἰητρὸν αὐτὸν σοφὸν τότων δηλωσ. ὅτε γὰρ οὐ τῶ πλήθους, ὅτ' οὐ τῶ πάχους τῶ ἐπιδυμίδων μερῶν ἐλήφθη τι τῶ εἰρημένων, ἀλλ' οὐ τῶ παθους αὐτῶ, ἢ τῶ ῥάμματος & μορίου, καλῶ ὃ τῶ παθος ἐλύσεσ. νυνὶ οὖν βέλοντόν ἐστι, διδάσκειν αὐτὸν, ὁπόσα χρὴ τὰ ἐπίδεσιν ἀγαλαμβάνειν, τὼ ἐπιδεῖξιν ἡμῖν ποιεῖσθαι ποιούμενον, οὐ τῶ πλάτους, ἢ τῶ πάχους τῶν ἐπιδυμίδων μερῶν. οὐ τότων γὰρ ποιεῖσθαι & ὃ τῶν ὀρθίων αὐτῶν πλάτος τε, καὶ μῆκος. εἰ ἐπὶ μὲν μικροῦ παιδίου, & τῶν μήκει βεβρέχθαι, & ὃ πλάτει τινοῖς, βέλοντόν ἐστι χρέεσθαι τοῖς ἐπιδέσεσιν· ἐπὶ δὲ μεγάλου νεανίσκου, & μικροῖς μὲν πλατέσιν· ἀμάλοτον δὲ καὶτὶ τὸ ἄλλων, ὅσα μεταξὺ τῶ μεγάλου τε καὶ τῶ μικροῦ σώματός ἐστι. εἰ μὲν γὰρ ἀκριβὲς ἀμφοτέρων ἐστὶ μέσον, ἢ πλάτει ἢ πάχει, & ἐπιδύμιον μέσες, καὶ τοῖς ὀδόντες μέσας πῶς τε πάχει ἢ & πλάτει ποιήσομεν & ἐκείνων τῶν ὀρθίων, οἷς ἐπὶ τῶ μεγάλου & τῶ σμικροῦ σώματος ἐχρώμεθα. εἰ δὲ ἐλάτερον θατέρω τῶν ἄκρων εἴη, καὶ ἐκείνο, καὶ ὃ ποσὸν αὐτῶν ὑπαλλάξομεν, αὐξάνοντες ἢ μειοῦντες.

A tuere, & quomodo in his nodos & fila adhibere, sciendum est ipsum ex his nihil prodere. Nam neque ex earum quæ devinciuntur partium latitudine, neque ex crassitudine quicquam rerum productarum deprehenditur; sed ex ipso morbo & partis figura, cui morbus insidet. Nunc igitur rationi consonum est ipsum docere quæ bona per deligationem oboriantur, ubi nos ex partium devinciendarum latitudine & crassitudine documentum deprehendimus: Ex his enim linteorum tum longitudo, tum latitudo percipitur. In parvulo quidem puero, exempli gratiâ, consentaneum est fascias usurpandas esse longitudine breves, & latitudine angustas; in magno verò juvene, & longas & latas. In cæteris denique pro eorum ratione quæ magnum & parvum corpus interjacent. Si nanque pars devincienda inter utrumque tum latitudine, tum crassitudine medium planè sortiatur, fascias quoque medias & crassitudine & latitudine inter ea lintea parabimus, quibus in magno & parvo corpore usi sumus. Verùm si extremorum alteri propius fuerit, in eo ipsarum modum augentes & imminuentes variabimus.

B

C

Αἱ ὧνες τῶ ὀδοντίων, ἢ τὰ ἐπιδέσμων κεφαλαὶ & τὰ ῥάμματα τῶ ὑπαθρα. εἰ κεφαλὰὶ σκληραὶ εἶεν, ἀτέρπη. αἱ ὧνες ὁμαλαὶ, & ὑγρινέες.

An sint linteorum aut fasciarum capita & extrema, an hæc dura esse deceat, quæ æqualia, & distincta sint.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κβ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXII.

ΕΛίξιος κεφαλαὶ σκληραὶ, ὁμαλαὶ, ὑγρινέες.

Circunvolutionis capita, dura, æqualia, distincta sint.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΕΦεξῆς ἀμφοτέροις ἐποιήσατο τοῖς ὑπιδέσμοις, πρὶν ἐπιβαλέσθαι τῶ τῶ κάμνοντος σώματι, τῶ δὲ αὐτῶ ὑπιδέσεως μηνυμάτων ἐκ τῶ πεποιῆσθαι τότων, ἀλλὰ αἱ κεφαλαὶ τῶν ὑπιδέσμων, αἵ ὧνες αὐ ὦσιν, ἀμφοτέρων εἰσὶ κοιναί. ἐὰν τε γὰρ ἄκραι τῶν ἐπιδέσμων, ἐάν τε ῥάμματα, κεφαλαὶ νοηθῶσιν εἰρῆσθαι νυνὶ, ἐάν τε ἀμφότερα, ἢ ἐκ τούτοις ἐστὶ τὸ πλάτος αὐτῶν ῥάμματα, ζώστρα πάντα κοινὰ ἐκ ἐλίξεσι τῶ ἐπιδέσμων ἀμφοτέρωις ἐστὶ, αἵ τε αὖλαι ἀμφοτέρως καταμίγας ἴσχουσιν, αἵ τε τῶν ἐπιβαλλεσθαι τῶ σώματι ῥαμβώδεσιν, ὥστε τοῦτο μὲν, εἰ ἢ δύσπορώνη τοῖς ἐξηγησαμένοις ὁ βέλτιον, ἢ χαλεπὸν εἰπεῖν. καὶ γὰρ ὅτι τῶ ἑλιλιγμένων ἀληθὲς ὁ λόγος ἐστὶ, & τῶ ἐξελελιγμένων τῶ σώματι. καὶ μὴν ἔι & πάντα τῶ περάτων ἀκύολθον, ἴσχ ὡς ἔνιοι μὲν φήσουσιν τῶν κῶ μέσες, ἔνιοι δὲ τῶν κῶ πλάτος, ἀλλὰ & ἐκ μόνων μὲν ἐξηγησαμένων τῶν ὅλων ἐπισήσαν, εἰρῆσθαι. & δὲ σφιγγόμενον, τῶ ἑλίξεως ὑπ' αὐτῶ δηλοῦσθαι νομίσαντες. ὅτι μὲν οὖν ἐσφίγγεσθαι χρὴ τὰ ἐπίδεσμον ἔχω, πρὶν ἐπιβαλέσθαι τῶ σώματι, ἐκφανὲς. ὀλικωτέρων γὰρ ὄντως ἔχω, δεῖται & λεπτοτέρως, λεπτοτέρας τε τῶ ἐκφορὰς ἔχων, δεῖ & τεταμένον ἐρωτᾶσθαι, σφίγγεσθαι γὰρ ἄλλως ἐ δύνα. & δὲ τοῖς κεφαλαῖς αὐτῶ μόνας δεῖν ἐσφίγγεσθαι, ἐκφανῶς ψευδὲς, ἐ γὰρ ἐκείνας μόνον, ἀλλ' ὅλον ἐσφίγγεσθαι τὸ ὑπίδεσιν. ὡς οὖν ἐν ἐπεῖσι αὖ γέ μοι δοκῇ, ἤδη φράσω. κεφαλαὶ μὲν ἀκριβῶς ἁπάντων τῶ ῥάμματα τῶ ὑπι-

D

An sint linteorum aut fasciarum capita & extrema, an hæc dura esse deceat, quæ æqualia, & distincta sint.

SPira priusquam laboranti corpori circunvoluta sit, duabus substat fasciis, quum ex ipsis circum locum affectum struitur deligatio. Verùm fasciarum capita quæcunque sint, utrisque sunt communia. Sive etiam fasciarum principia, sive extrema capita nunc dici intelligantur, sive utraque, his præterea etiamnum adde *porrectas* in ipsarum latitudinem oras, hæc omnia utrisque fasciarum spiris communia sunt, & quas utrasque glomeratas ipsæ continent, quasque corpori injectas suscipiunt. Quocirca id quidem, etiamsi libri Interpretes in controversiam adduxerint, explicare non arduum est: Etenim de glomeratis, ac de corpori circunvolutis vera est oratio. Quin etiam omnia extrema fasciarum intelligimus, non ut nonnulli quidem censuerunt, ea quæ in longitudinem, nonnulli verò ea quæ in latitudinem *porriguntur*. Verùm *illa* de solis externis fasciis dicta esse expostuerunt, hæc quæ coarctantur, de spira ab ipso Hippocrate prædicari putarunt. Constat igitur fasciam, priusquàm corpori injecta sit, coarctandam esse (sic enim faciliùs comprehendetur) quia tenuior, & tenuiores habet circunvolutiones, propterea extensione distenditur; constringi nanque aliter non potest. Quod autem sola ipsius capita constringenda sint, planè falsum est: Non enim hæc solùm, sed tota fascia coarctanda est. Quare in rebus ambiguis quæ mea sit sententia jam proferam. Capita quidem omnia, fasciæ extrema intelligenda sunt,

A

B

C

D

E

F

sunt, tum quæ in longitudinem, tum quæ in latitudinem ipsi sunt. Ea verò non propriè dicta esse dura existimandum est, proindeque obscuritatem pronunciatum habuisse. Supra nanque *fasciias mundas, leves, & molles*, præfatus, quâ ratione nunc eas duras pronunciat? Arbitror autem hoc *duræ* vocabulo usum fuisse congruenter rei quæ declaratur. Nam plerunque in linteorum extremis quæ quatuor sunt, duo quidem in longitudinem, duo verò in latitudinem reliqua, vel solùm stamen comperitur, quum ipsum trama simul ad extremum usque non sequitur, vel trama sola sine stamine. Præterea verò aut alterũ eorum quæ commemorata sunt, extremo molle incumbit, aut cuidam parti incumbit, alteram verò transcendit. Hujusmodi linteorum spiræ capita aliis capitibus molliora sunt, in quibus ad extremum usque stamen tramæ adæquatur, & horum mollitiei contrariam esse arbitror decenter glomeratarum, ut protuli, duritiem. Satius autem erat pronunciasse, *non molles*, quemadmodum superiùs de nodo pronunciavit, *non magnum*. Nam quæ inter incommoderata sunt media, prout retuli, utrancunque incommoderationem negatione declarare consueverunt. Speciem igitur capitum quæ dura pronunciata sunt quisque probabilissimam acceperit, tum quòd nihil aliud ne mediocriter probabile dicendum habeat, tum quòd pronunciatus error circum lintea in alio nullo opere ab ipso explicatus fuerit. Æquale verò significari vult quod in toto citra discrimen simile est. Id fit quum linteorum pars nulla durior aut mollior est, aut nulla latior aut angustior, & tibi nulla pars quicquam quod desit, aut corrosum sit, sortiatur. Atque *id* maximè velut in texturis visum est. Distincta verò fiunt quum peræquè in omnibus partibus extensa sunt lintea, neque aliquâ parte porrecta aut implicata; altera verò duplicata aut involuta accipiemus.

A δέσμου τε τῇ μήκος ὄντα αὐτῷ, καὶ τῷ πλάτος. Εἰρῆσθαι δ' ἐν κυείας κῶμα τομείου σκληρὰ, καὶ διὰ τοῦτο ἀσάφειαν ἐγκεῖναι τὸν λόγον. ἐμοφαίνειν γὰρ εἰπὼν ὑπόδεσματα καθαρὰ, κοῦφα, μαλθακὰ, πῶς δὴ νῦν αὖθις ἔλεγεν αὐτὰ σκληρά; κεχρῆσθαι δ' οἶμαι τῇ τῶν σκληρᾶς προφορείᾳ, φερούσῃ τὴν δηλουμένην προφήμαι. πολλάκις γὰρ ὅπου τοῖς ῥάσεσι τὴν ὀθονίων τέτρασσον ἦσαν, δύο μὲν τὸ μῆκος, ἑπτάγυιος δ' δύο τὸ πλάτος, ἤτοι μόνος ὁ στήμων διέμενε, μὴ ξυμπαρακολουθούσης αὐτῷ κατὰ τὰ ῥάσεις τὸ κρόκης, ἢ κρόκη μόνη χωρὶς τοῦ στήμονος. ἔστι δ' ἤτοι χαλασθὲν ἐγκεῖσθαι τὴν ῥάσιν τῷ εἰρημένων, τὸ ἕτερον, ἢ τὸ μὲν τι μέσης ἑλκεῖσθαι, κατ' ἄλλο δ' ὑπερεκπίπτειν. τῶν δὲ τοιούτων ὀθονίων, αἱ κεφαλαὶ τὸ ἑλίξιος μαλακώτεραι τῶν ἑτέρων εἰσὶ κεφαλῶν, ἐν αἷς ὀξυόσῃ μέχρι τοῦ πάντος ὁ στήμων τῇ κρόκῃ, καὶ τῇ τούτων μαλακότητι, ξυναπτόν οἷμαι τὸ πρωτεύοντων, ἐπαλιμβάλλειν μὲν, ὡς ἔφη, σκληρὰ. βέλτιον δ' ἦν εἰρηκέναι, μὴ μαλακὴν καθάπερ ἐμοφαίνειν τοῦτὸ τὸ ἄμμιτος ἔφη, μὴ μέγα. τὸ γὰρ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀμιτερῶν, ὡς ἔφην, εἰώθασιν δηλοῦν ἀποφάσκοντες ὁποτέρων οὖν ἀμιτεῖσθαι. ὃ μὲ οὖν εἶδος σκληρὸν τῶν κεφαλῶν εἰρηκέναι, ὅτως ἂν ὡς ἀκύοιεν παῦσαι πάντα μηδὲν ἔχειν ἄλλο, μηδὲ μετεῖναι παῦσαι εἰπεῖν, καὶ τῷ τοῦ εἰρημένου ἀμέτρίαν ἐν τοῖς ὀθονίοις ἐν ἄλλῳ λόγῳ μηδενὶ δεδηλῶσθαι φησὶν αὐτό. τὸ δ' ὁμαλὲς δηλοῦσθαι μὲ τὸ καὶ πανταχοῦ ἀπαλλάκτως ὁμοίων. γίγνεσθαι δὲ τοῦτο, μήτε σκληρὰς ἢ πλατυτέρας ἐν αὐτοῖς ὑφὰς οὔσας, μήτε μαλακωτέρας, ἢ στενωτέρας, ἢ λεῖπόν τι ἢ ὑφαιρεθρωμένον ἐγεῖσθαι. ἔοικε δὲ καὶ πάντα καθάπερ ὅπου τῶν πολυφασμάτων. γίγνεσθαι δὲ τὸ ὑκρινὲς, ὅπου τὰ τετραμμένα ὁμοίως ἐν ἅπασι τοῖς μέρεσι. καὶ κατά τι μὲν ἐπιπυσμένων, ἢ πεπαλμένων, κατά τι δ' ἐνδεδλωμένων, ἢ ἐπειλισμένων ἀκυοσύμματα.

B

C

D

An prolapsura topica, cataplasmata, medicamenta echecolla, lineamenta, laqueos, fascias, crustas, ossium scidia & squamulas, partes affectas, membranea & nervosa corpora, citò aut paulatim prolabi deceat.

E

TEXTUS HIPPOCRATIS XXIII.

Prolapsura sanè, quum citò procidunt, deteriora sunt; sed hæc ita, ut neque premant, neque procidant.

GALENI COMMENTARIUS.

INcondita quidem oratio omnino est, quomodocunque quis dictionem ἀποπεσόντων *quum procidunt*, acceperit. Nam sive pro Atticorum consuetudine pronunciatam esse auguremur, qui casum genitivum participii pluralem pro tertia pluralis Imperativi persona usurpant, huic modo simili *Equi ad Dolichum accesserunt*; sive in genitivo casu à recto, *prolapsi*, solœcismum audierimus. Si nanque nos in priori significato edoceamur, talis futura est oratio, *Prolapsura quum citò procidunt, deteriora*; nisi ma-

F

Πέσσειν τε μέλλοντα ἀποπίπτειν τε ὀπτικὰ καταπλάσματα, φάρμακα ἐγκόλλα, μώλες, δέσματα, ὑπόδεσμοι, ἐφάψεις, ἀπορρῶγες ὀστῶν τε λεπίδες, τε παχυσάρκα μέλεα, καὶ ὑμενώδη καὶ νευρώδη σώματα ταχέως, ἢ τὸ χρόνον ἀποπίπτειν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κγ'.

Τὰ δὲ μέλλοντα ἀποπίπτειν, ταχέως ταχέως ἀποπεσόντων, τε δὲ, ὡς μήτε πιέζειν, μήτε ἀποπίπτειν.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

Σοφισικὴ μὲν ἡ ἑρμηνεία πέφυκε δεῖν, ὅπως αὖ ὡς ἀκύοιεν τὸ λέξεως. Τὸ γὰρ ἀποπεσόντων, εἰ τε τῇ τῶν Ἀθηναίων συνηθείαν εἰρῆσθαι νομίσομεν, τὸ παῖδα γνωρίσαι τὸ μετοχῆς πληθυντικῆς χρωμένων αὐτὶ τῶν προστακτικοῦ πληθυντικοῦ προσώπου πεῖτον, ὁμοίως δὲ, Ἵπποι δ' ἐς Δόλιχον προῖόντων, εἰ δὲ τε τὸ γνωρίσαι πάλαι, ἀπ' εὐθείας τὸ ἀποπεσόντες, σολοικίσαιμεν. γνώσῃ δὲ λέξις, τῇ μὲν τὸ πρότερον σημαινόμενον ἀκουόντων ἡμῶν, ἐσιόντες, τὸ μέλλοντα ἀποπίπτειν, καὶ ἰὼν ταχέως ἀποπεσόντων. εἰ μὴ βέ-

λειο ἀποπεσεῖται, πάντως δεῖν ὡς ἐπ' ἀδυνάτῳ τοῦτ' ἂν
μέλλοντα. Εἰ τοῦ ἢ τῶ πλήθυς ἀριθμῶ λεκτέον, Ἑλλωσι-
εἰ τοῦ ῥήματος ζεύγνυσιν ἐν τῷ ἑνικῷ τὸ πληθυντικῷ. τὸ
δὲ δεύτερον σημαῖνόμενον, ἡ λέξις ἔσῃ δῆλον. Τὰ μέλ-
λοντα ἀποπίπτειν, κακίω ταχέως ἀποπεσόντων αὐτῶν.
ἄμεινον οὖν ἦν γεγράφθαι τὸ ῥῆσιν ὅτω. Τὰ δὲ μέλ-
λοντα ἀποπίπτειν, κακίω ταχέως ἀποπεσοῦντα, ἢ ὁδῶν
ἔστιν, ὥσπερ δὲ ἄλλων πολλῶν, ὅτω καὶκ τούτης τῆς λέξεως,
ἔν τε τοῖς κατ' ἀνωδύας μὲν οἷς ὁ βιβλίον τοῦτο φρίν
ἐνδεδεῦσθαι, καὶ ἀμφὶ τοῦτο τὰ μὲν αὐτὰ τῶ κεφάλαιος
αὖθ πάλιν γεγράμματος ἑνὸς ἢ δυοῖν ἀφαίρεσιν, ἢ προσ-
θεσιν, ἢ μεταλλαγὴν ἀμφοτέρων, οἷα πολλὰ συμβαί-
νειν. Τὰ δὲ κατὰ τὸ τρίτον βιβλιογράφου, ἀμφὶ ὃ,
ὑπὲρ μὲν ἀπαθέσι γράμμασι γεγραφῆς αὐτὸ τοῦ συμ-
βέτου, ὁ χεῖρον τὰσσεται, ἀλλὰ σφαλεῖται ὀρθῶς
ἐδαμῶς ἀμβλυτέρων. ὑπὲρ δὲ τῶ γλάτου κοπέντος, ἢ κατ-
ὰ ὑπὲρ ἄλλων τοιούτων ἀπλουμένου τῶ γράμματος,
ἢ συζυγέντος. ὅτως δὲ ὑπὲρ τῶν καὶ τῶ ὀνομαζόντων μετα-
γραμματισμὸν ἀμβλυτηθέντων ἐκ τινων μεταλλαττόντων ἐκ
τις παλαιᾶς γραφῆς, εἰς τὸ ὑστέρων γεγραμμένων θεσῆς
τῶ παλαιοῦ, πλῆθος ἀμβλυτημάτων, ὃν ζύτων ἀποβά-
μενον ἐκ πολλῆς τῆς αὐτογεφίων ἢ ἀσφίας. Περὶ μὲν δὴ
ζύτων, καὶ ἅπαξ ἀκούσθητα μεμηνύας θεσπικά. μακρὸν
γὰ ἂν εἴη καὶ ἕκαστον τῶν ἀμβλυτημάτων λέγειν τὰ αὐτά.
συζυρήσοντες τῷ πλῶ αἰαμβλυτηθὲν λέξιν ἕξ. Τὰ δὲ,
τὰ μέλλοντα ἀποπίπτειν κακίω ταχέως ἀποπεσοῦντα, ζητήσο-
μὲν ὅτῳ ζύτων εὑρήσω. ποτερον ὅτῳ μελαν τινῶν τῶ σώμα-
τος, ἀποπίπτειν μελλόντων, ἢ τῶν ὑποδεσμῶν, ἢ τῶν ὑπο-
θεμένων τοῖς παυομένοις μέρεσιν ἕνεκα τοῦ ἰατρεύειν, ἄλλ' ὅτι
κατὰ τὰ σώματα, καὶ φαρμακα, μοτοὶ, καὶ βύζοι, παρὰ
γὰ τὰ τοῖα λόγῳ ζῶντα, ζύοντον ἀσθὲν φαίνεται δηλώ-
μενον ἀποπίπτειν τῶν παρόντων ζημάτων. Τὰ μὲν τοι τὰ λέ-
λεκται τοῖς ἐζηγησαμένοις τὸ βιβλίον ἕκαστον αὐτῶν, ἢ μό-
νον τὰ τοῖα. καίτοι γε εἴ τῳ ἕκαστον ἤθελεν εἰπεῖν πιὸ πιθανὸν,
ἐνεδέχετο ἢ πάντα δόξαι. ἐμοὶ δὲ, μοτοὶ μὲν, ἢ μόνοι πολ-
λάκις ἐντεθέντες, ὡς ὅτι τῶν αἱμορῤῥαγιῶν, ἢ καὶ φαρμά-
κοις πισὶ πεφασμένοις, ἢ ἕξωθεν αὖθις αὖτὰ κρίματος ὅτα-
Ελωθέντες, σὺν αὐτοῖς ἀπούεσθαι ἐν τῇ προκειμένῃ ῥήσει. θεσπικὰ γὰ αὖθ ἀποπεσεῖν μὲν πάντως, ἐ
μέλλ' ἀποπεσεῖν ταχέως, ὥσπερ ἐσθὲ τοῖς βύζοις, ἀλλ'
ὅταν ἀκριβεῖς. ἐκπυήσαντος τῶ μοζοῦ, ἐμβὲ ὑπερφερῆ
τε, καὶ πεπεφερῆ τοῖς αἱμορῤῥαγοῦσιν αὐτοῖς; ὡσαύτως ἢ
καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν καυτηρίων, ἢ φαρμάκων καυσικῶν γε-
νομένοις ἐλκώσεις, ἐ χρὴ ταχέως ἀποπίπτειν, ἀλλὰ μὴ
πολλὰ φαρμακα, τὰ μὲν ὑγρὰ σπαδοτικὰ δεινῶν ἐκκρίνε-
να, τὰ ἢ ὑπιπαπτόμενα ξηρὰ, τὰ ἢ καὶ σαλικὰ, ἢ
ὑδρωπικῶν ὑπιπτόμενα, μεγάλως ὀνίνησιν, ὅταν μὴ ταχέως
ἀποπέσῃ. καὶ κατὰ ἄλλων ἢ μοζῶν καὶ ἀμφὶ ὑπὲρ
πεπόμενα φάρμακα, τῶν ἐγκεκλλων ὀνομαζομένων, ὀνίνησι
μεγάλως, χρονίζοντα. καὶ γὰ ὑπὸ καπνῶν, καὶ μα-
λακῶν ὀλισθημάτων συμβάς γεγονότων, ἐπὶ δὲ ποδα-
γικῶν, ἰσχιαδικῶν τε, καὶ νεφριτικῶν, καὶ πάντων ἀρ-
θριτικῶν, κεφαλάγας τε, καὶ ἄλλων σὺν ὀλίγῳ ἐπειρά-
θημεν ὠφελησάντων φαρμάκων, εἰ μὴ ταχέως ἀποπέ-
σοι. Τούτων ἢ αὐτῶν, ὅτα μὲν ἐγκεκλλα καλεῖται, ἀμφὶ ὃ
δυσαπολύτως κεκλῆσθαι, καὶ τὸ χρῶματος ἔχεσθαι,

lueris, *decidant*, quod, *prolapsura*, dictio neutro in genere planè sit. Hoc autem in numero multitudinis acceptum Græcè verbo jungiturin singulari & plurali. Inaltero verò significato hujusmodi erit oratio. *Prolapsura deteriora sunt ipsis citò prolabẽtibus.* At satius sanè fuit sic textum scripsisse. *Prolapsura deteriora sunt, quum citò procidunt.* Et quemadmodum ex aliis quibusdam, ita ex hac oratione conspicuum est hunc librum priusquam fuisset editus, rebus à veritate alienis scatuisse, propterea partim quidem qui hunc librum scripsit præ literæ unius vel duarum detractione, aut additione, aut immutatione errores admisit, quales multos conscribunt. Partim verò secundus Bibliographus, quòd quædam obscuris literis author ipse scriptis mandaverit, non minùs obscurè; imò nullatenus rectè conjiciens aberravit. Partim chartâ obtruncatâ, aut literâ labefactatâ, aut alio quodam siniſtro casu obliteratâ; fortassis autem quòd nonnulli in appellata literarum transpositione peccaverint, aliisque quòd ex prisca scriptura in posteram scripturam à veteri *diversam* commutationem fecerint; ex his omnibus fit ut errorum multitudo multis in exemplaribus accumulata sit. Qui profectò de his & semel disserere audiverit, eum meminisse decet: In singulis enim erroribus eadem repetere longum foret. Concedentes autem incorruptum textum esse hujusmodi (*prolapsura sanè quum citò procidunt, deteriora sunt*) inquiremus de quibus hæc proferantur, utrùm de quibusdam corporis partibus, an de fasciis, aut topicis quæ partibus affectis ad curationem admoventur, cujus sortis sunt cataplasmata, medicamenta, linamenta, & laquei. Nam præter hæc tria genera, hujusmodi nullum conspicitur quod ab affectis corporibus excidere valeat. Atque etiam ab hujus libri Interpretibus eorum unumquodque explicatum est, non sola tria; quanquam si cui singula probabilia esse apparuerint, omnia quoque videri poterunt. At verò mihi linamenta quidem vel sola sæpe, ut ad sanguinis profluvium imposita, vel etiam medicamentis quibusdam imbuta, vel extrinsecus ipsis ad remoram admota, non præter rationem hoc in textu percipi videntur. Conducit enim ea prorsus decidere, non tamen citò prolabi, quemadmodum neque laqueos; sed quum partis suppuratione peracta, caro producta fuerit, & circa venas sanguinem fundentes increverit. Atque eodem modo cruſtas à cauteriis aut medicamentis inurentibus inductas citò cadere non oportet; sed multis pòst admotis medicamentis, quæ partim liquida, putrescentibus partibus, effunduntur; partim arida, quæ lienosis, aut hydropicis imposita magnoperè prosunt, quum citò non prolabuntur. Quæ cæteris quoque partibus & affectibus imponuntur medicamenta ex eorum genere quæ glutinosa echecolla nominantur, si diu immorentur, admodum juvant. Etenim ad fracturas, & armorum luxationes, quæ multoties oboriuntur, præterea podagricos, ischiadicos, nephriticos, & omnes arthriticos *cruciatus*, cephalæas quoque, & cæteros non paucos *affectus* medicamenta contulisse experti sumus, nisi celeriùs deciderint. Ex his autem ipsis quæcunque glutinantia vocantur, quòd solutu difficilè agglutinata sint, & corpori adhærescant,

nullam deligationem desiderant. Quædam verò nisi fasciis contineantur, decidunt; de quibus ipsi nunc est oratio. Dicit itaque, *sed hæc ita ut neque premant, neque procidant*; ac si quoque ita pronunciaverit. Quæcunque verò medicamenta citò procidere non cernit, hæc ita vincienda sunt, ut à deligatione pars affecta non oneretur; sed firmè contineatur, quod peræque valet ac non decidere. Quod igitur ad ea spectat *Medicamenta*, quæ foris admoventur, id satis explanavit oratio. De partibus autem corporis deinceps perspiciamus, num etsi his verum est, *quæcunque omnino prolapsura sunt celeriter prolabi non oporteat*. Nonnulli siquidem hanc orationem falsam existimant putrescentibus partibus decepti, quas celeriter excidere convenit. Id autem sanè quod pronunciatur, per se verum est, non tamen illi repugnat. Differt enim multopere quod prolapsurum est, ab eo quod excidere oportet. Sæpe namque ossium schidia & squamulæ tempore decidunt. Atque præstat ipsa a natura impulsa paulatim *dato* tempore, quàm medicamentis excitata, aut dissoluta instrumentis, excidere. Nam quæcunque violentiâ confertim divelluntur, fistulosas cavitates efficiunt. Quæcunque verò aut callo quodam, aut carne subcrescente prolapsura prolapsionem desiderant, quamprimum plena consipiciuntur, & cicatrice celeriter obducuntur, ipsis admoto exiccante & adstringente medicamento. At nervosa quædam & membranosa corpora sæpius excidunt; citra quidem periculum majori tempore suppurantia; vehementioribus verò medicamentis, sive acribus coacta, aut instrumento aliquo, aut nostris digitis avulsa reliquarum partium condolentias, & inflammationes, febres, deliria, & convulsiones invehunt. Jam verò ad reliquum, tertiumque devenimus genus eorum quæ prolabi diximus, quæ sunt, ut nonnullis placuit, fasciæ. Has igitur quum laxæ & prolapsuræ sunt, omnino decidere proferunt, quas longiori tempore prolapsionem habere magis conducit. Verùm hoc falsum est: Præstat enim malè involutas affectis partibus *fascias* non tempore, sed quamceleriter excidere. Neque verò ipsæ quoad excident expectandæ sunt; sed ipsi quamprimùm solutâ deligatione, rursum *alia* deligatio construenda est. Unde eorum qui sic explicaverint, nonnulli satiùs esse concedunt laxatas fascias celeriter excidere. Quod autem ita pronunciatur, mutilum est, nisi ad rem eandem *referatur*, & quiddam aliud simul intelligatur, ut universa oratio sit hujusmodi. *Prolapsura quum diutiùs subjacent, deteriora sunt celeriter prolabentibus.* Hoc autem concesso, *excidere*, de aliis *fasciis* enunciari non creditur. Quis enim is sponte prolapsuris tanto tempore expectat quum celeriter solvere & concinnè devincire queat? Alii verò in contrariam sententiam abducti, veram quidem orationem protulerunt, sed violenter dictionem explicarunt. Quomodo nanque violentum non est sic accipere? *At prolapsura deteriora quidem sunt non prolabentibus.* Præstiterit autem ipsis celeriter excidere: quòd priore orationis parte in unam sententiam coërcita: *prolapsura deteriora sunt.* Rursus autem ab altero principio orsi legamus: *quum celeriter prolabuntur*, quod est, *citò excidunt.* Si verò

A ὀνόματος ὑποδέσεως χρῄζῃ. ἴσως γ', εἰ μὴ κεῖτο πρὸς τῷ ὑποδέσεως, ἀποπίπτει, καὶ ὧν γε ὁ λόγος ὅτι αὐτοῦ. Φησὶν οὖν, ᾧ γ', ὡς μήτε πίπτῃ, μήτε ἀποπίπτῃ, ὡς εἰ καὶ ὅπως αὐ εἶπεν· ὅσα γ' μὴ συμφέρῃ φαρμάκων ταχέως ἀποπεσεῖν, ταῦτα ὑποδεῖν ὅπως, ὡς πίπτοντα μὲν ὑπὸ τῆς ὑποδέσεως ὃ πεπονθὸς μόριον, ἀσφαλῶς δ' κρατοῦσα, ὃ μὴ ἀποπίπτῃν, ἴσον δυνάμενα. Τὸ μὲν οὖν πρῶτ' ἐξωθεν ὑποτιθεμένων, αὐτάρκως ὁ λόγος ἔδειξε πᾶσι. ἐπεὶ γ' πρῶ μεράδι τ' σώματος ἐφεξῆς ἴδωμεν, εἰ καὶ τοῦτο B ἀληθὲς ὄντ', ὅσα μέλλ' παύτως ἀποπεσεῖν, ταῦτα χρὴ μήτε ταχέως ἀποπεσεῖν. ἔνιοι γὰρ οἴονται ψευδῆ τὸν λόγον τοῦτον, ὑπὸ τῶν σεσηπότων ἐξαπατηθέντες μορίων, ἃ δεῖ ταχέως ἐκκριθῆναι προσῆκε. τοῦτο μὲ ἀληθὲς ὄντ', ἀλλ' οὐκ ἐμοὶ λεγόμενον, ἀ μᾶλλ' ἐκείνοις γε μάχεται. διαφέρει γὰρ πάμπολυ τ' μέλλειν, τοῦ δεῖν τ' ἐκκριθῆναι ταῦτ'. πολλάκις γὰρ ἀπορρίπτει ὀστᾶν, ἢ λεπίδες ἀποπίπτουσιν ἐν χρόνῳ, ἢ βέλτιον αὐτὴ ὄντ' ὑπὸ τῆς φύσεως ὠθουμένοις καὶ βαρεῖ τ' ἐκπίπτειν ἔχειν ἐν χρόνῳ, ἢ C ὑφὸ φαρμάκων ἐρεθιζεῖσιν, ἢ δι' ὀργάνων ἐκλυθεῖσιν. ὅσα γὰρ ἐν βίᾳ ἀλγεῖν ὑπομένει, συεμπαθοῦσι ἐργάζεται κοιλότητα. ὅσα γ' ὑποφύσιν ἤτοι παχυειδεῖς ὑγὸς, ἢ χορδὴ, ἐκπεσόντων, ἢ ἐκπίπτοντος δερμάτων, δι' ἥκιστα φαίνεται πλήρη, ἢ ὑφὸ ταχέων ἐπουλωθῆναι, πρὸς αὐξήσεις αὖθις, μετρίως ξηραίνοντος τ' φύοντος φαρμάκου. τ' νευρώδη δ' ἕλκη, τ' ὑμενώδη σώματα, πολλάκις ἐκπίπτῃ, ἐξαπύσαντα μὴ ἀκινδύνως ἐν χρόνῳ πλείονι καὶ βαρεῖ, βιαζόμενα ὑ ὑπὸ φαρμάκων βιαίων, ἤτοι D σφοδρὰ ἡμιμορίων, ἢ δι' ὀργάνου τινὸς, ἢ ὑφ' ἡμετέρων δακτύλων ἀποσπασθέντα, συμπαθείας ἐπάγεται πρῶ ὑπολειπομένων μορίων, τ' φλεγμήνας, ἢ πυρέξας, ἢ παραφροσύνας, τ' ἀποπλοίας. ὅτι δ' λοιπὸν μὲν οὖν ἤδη τ' τρίτον ἀφικόμεθα λόγος τ' λειπομένων ἀποπίπτειν, ὅσα ὄντ', ὡς φήσουσί τινες, οἱ ὑποδέσμιοι. τοῦτοις οὖν φασὶν ὑπὲμ ὧσι χαλαροὶ, καὶ μέλλωσι πάντως ἀποπίπτειν, ἄμεινον ἐν πλείονι χρόνῳ τ' ἀποπίπτειν ἔχειν, ἀλλ' ἐπὶ τῷτο ψευδὲς. ἄμεινον δ' καὶ χρόνον ἀποπεσεῖν κακῶς παρεσκευασμένα τοῖς περιττώσει μορίοις, ἀλλ' ὅπ τάχιστα. μᾶλλον γ', ὅτε αἰσχύνην ἀποπεσεῖν αὐτὰ προσῆκεν, ἀλλ' αὖθις ἐν ταχὺ λύσεται τ' ὑποδέσεων αὖθις ὑποδῆσαι συμπέψας, ὅθεν ἔνιοι τ' ὅπως ἐξηναμμένων, ὁμολογοῦσι μὲν ἄμεινον ταχέως ἀποπεσεῖν τοὺς χαλαροὺς ὑποδέσμους. ἐλπίς γ' ἐ ὅπως ἔσται ὃ λεγόμενον, εἰ μὴ ποθὲν ἄπρ, ἢ ἀλλο τι σωσπαικύσειεν, ὥστε ῥηδίως τ' ὄλιον ῥῆσον διαλῦσι. τὰ μέλλοντα ἀποπίπτειν, κατὰ τ' ταχέως ἀποπεσόντων, τὰ χρόνῳ πλέονι συεκείμενα. συεχωρηθέντος γ' ἐ τούτου, ὅ ἀποπίπτειν ὑπιανὸν ὅτι τ' ἄλλων ὑποδέσμων εἰρηκε. Τὶς γὰρ αἰσχύνῃ χρόνον τοσοῦτον ἐν μέλλοντι ἀποπίπτειν αὐξομένοις, δυναμένου ἐν ταχὺ λύσαι ἢ ὑποδῆσαι καλαῖς; ἔπεσι γ', ὅτι ζυνθρυπτόν ὀκταπέντε, ἀληθῆ μὲν ἔπον λόγον, ἐξηγήσαντο γ' βιαίως τ' λέξιν. πῶς γὰρ οὐκ βιαίν ὄντ' ὅπως ἀνῃδυσα; Τὰ γ' μέλλοντα ἀποπίπτειν κακῶ μὲν ὄντ' ὑφ' μὴ ἀποπεπτόντων. ἄμεινον δ' αὖθις ταχέως ἀποπεσεῖν, ἵ' α σφιγκράψωσι ἐν μιᾷ ἡμιμοίρᾳ ὃ πρότερον μέρος τ' ῥήσεως ἄχρι τ', τὰ μέλλοντα ἀποπίπτειν κακῶ. πάλιν γ' ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς ἀναγνῶμεν, ὅ, ὑφ' ταχέως ἀποπεσόντων, ὅπερ ὄντ', ταχέως ἀποπεσόν. βιαίως δὲ,

ὡς ἔφην, ἡ ἔζήγησις αὐτη τῷ ὃ καλούμενον στώμ- A violenter (ut diximus) explicatio ipſa exiſtit
ματος εἶδος τὴ ἑρμηνείας, μεμιγμένου μὲν τῷ ὃ καὶ ψεύδους juxta figuram loquutionis quæ articulata voca-
ἐστὶ ὃ λεγόμενον ἐν τῇ καθόλου, τῷ ὃ μέλλοντα ἀποπί- tur. Atque etiam hujus rei ſimus memores, fal-
πτειν, πολλά. πολλὰ γὰρ ἐπ' ἀγαθῷ ἀποπίπτουσι ἕλκη. ſum eſſe quod in univerſum dicitur, *prolapſura*
βέλτιον οὖν ἔζειν, ὡς ἔφην, ἀνάγκη δὴ τὰ τῷ ἔξωθεν *ſanè deteriora*: multa ſiquidem ad utilitatem
ἐμπιπτομένων, τὰ τῷ πρώτων ἀποπεσομένων μορίων εἰ- prolapſionem habent. Melius eſt igitur (ut di-
ρῆσθαι τὸν λόγον, ἀποχωρίσαντα ὑπόδεσμου, τὰ τῆ ὑστάτης ximus) pro iis quæ foris admoventur, & omni-
αὖτε λελεγμένης ἔζηγήσεως. bus prolapſuris partibus orationem accipi, quæ
ſaſcias, & poſtremam nuper explicatam inter-
pretationem abjicit.

Τὰ τῆς ὑπαδέσεως ἢ ἀναδέσεως, τὰ τῆς ἀμφοτέρας B Deligationis & ſubligationis & utriuſque opera, facultates, & effectus, & quæ ſint hypodeſmides.
ἔργα, τὰ αἱ δυνάμεις, καὶ ἀποτελέσματα, ἃ ἢ τίνα
ἀποδεσμίδες ὦσι.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κθ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

ΩΝ δὲ ἕνεκεν ὑπόδεσις, ἢ ἀνάδεσις, ἢ ἀμφότερα. *Quæ ſpectat deligatio, aut ſubligatio, aut utraque*, hæc ſunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΠΡοσυπακούσαι δεῖ, τὸ δὲ ὅτι, εἶπα ἐξῆς ἀναγι- C HÆc ſunt, ſubaudire decet, poſtea deinceps legere, Subligatio quidem cauſa eſt,
νώσκειν, ἀνάδεσις μὲν αἰτία φερεσθαι τοιαύτα, quâ quæ abſceſſerunt, adducantur, & quæ cætera ſequuntur; Uſus autem eſt verbo ἕρεται *ſpectat*, quo ſignificat, quaſi appetit, occupat, intendit. Quæ rurſus omnia idem facultate declarant, quæ nimirum ſint deligationis vires, & quæ opera. Voco autem nunc opera, non operas, ſed effectus; quemadmodum domus ædificatoris opus, fabri lectus, textoris veſtimentum. Itaque in deligatione ac præſertim catagmatica (*ad fracturas*) ante ſplenia faſciæ duæ obvolvuntur, aliæ vero poſt *injecta* ſplenia. Proprium quidem nomen primis duabus impoſuit Hippocrates, quas hypodeſmidas *ſubfuſciolas*, ipſam vero quæ ſub ipſis ſtruitur deligationem vocitavit. Audiamus deinceps ipſum dicentem quæ præſtare queat ſive propriè ſubligatio, ſive communiter deligatio nominata. Decebat profecto priore textu explicare quas ob res à Medicis deligatio ſtruatur, quomodo per initia partitus eſt, quum alias quidem mederi aſſerat, alias vero medentibus inſervire. Tum has ob cauſas qua via conſtruenda deligatio prædictorum unicuique medebitur. Ad ſanationis ſiquidem ſcopum reſpicientes, decentem deligationem inveniemus: Ipſum autem ſcopum curandus affectus indicabit; Non tamen ita ſcripſit Hippocrates, verùm quum de deligatione qualem conſtruere oporteat huc uſque diſſeruit, ad ipſius opus & facultates acceſſit.
ΡΟσυπακούσαι δεῖ, τὸ δὲ ὅτι, εἶπα ἐξῆς ἀναγι- C
νώσκειν, ἀνάδεσις μὲν αἰτία φερεσθαι τοιαύτα,
καὶ τὰ ἄλλα τὰ τούτων ἑφεξῆς. κέχρηται δὲ πανταχοῦ τῷ ἕρεται, ἀντὶ τῷ ἐφίεται καὶ ἐπιποθεῖται, καὶ
συνάγεται. ἅπερ ἀπὸ ἅπαντα δυνάμει ταύτην δηλοῖ, ὅσ,
τίνες αἱ δυνάμεις εἰσὶ τῆς ὑπαδέσεως, καὶ τίνα τὰ ἔργα.
λέγω δὲ ἔργα νῦν, οὐ ὡς ἐνεργείας, ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα. καθάπερ οἰκοδόμου μὲν ἔργον ἡ, οἰκία, τέκτονος δὲ σκιμπόδιον, ὑφάντου δὲ ἱμάτιον. ὅτι δὲ ἡ ὑπαδέσεως καὶ μάλιστα ἡ κατακτικὴ, οἱ μὲν πρὸ τοῦ καλουσῶν ὑποδέσμοι ἐπιβαλλόμενοι δύο, ἕπονται δὲ μετὰ τὰς καλούσας. ἴδωμεν οὖν ὄνομα καὶ τῆς τρίτου δυοῖν Ἱπποκράτης, ἔδοτο, ὡς ἀναδεσμίδας, αὐτίκα τε πρὸ ὑπ' αὐτῶν γιγνομένου ὑπάδεσιν, ἀναδεσιν ὠνόμασεν. ἐφεξῆς ἀναισυμὲν αὐτὸ λέγοντος, ὅσα δυνάται ποιῆν, ἤτε ἰδίως ἀναδέσεις ὀνομαζομένη, καὶ κοινὰς ὑπάδεσι. ἐδὲ μὲν δὴ καὶ τῶ τοιούτων ῥῆσιν, εἰρηκὼς, ὕτιναν ἕνεκεν, ἡ ὑπάδεσις ἀναδεσιν τῆ ἰατρῶν γίγνεται, καθάπερ ἐν ἀρχῇ διαρρήσω. τὰ μὲν αὐτὸς ἰατρὸς λέγων, ὡς ἐν τοῖς ἰωμένοις κατηρτεῖτο. καὶ ταῦτα πῶς γιγνομένη, τῆ εἰρημένων ἕνεκεν ἰάσεται· ἀφεὶς δὲ τὸν σκοπὸν τῆς ἰάσεως ἀπελεύσεται, ἀζήτητον ἐσόμενον τῷ τοιούτου ὑπάδεσιν. αὐτὸν δὲ τὸν σκοπὸν, ἐνδείξεται ὁ τετραπλόκιλλον παῦρος. ὃ μὲν ὁ Ἱπποκράτης αἰτιας ἔχραψεν, ἀλλὰ ἀφεὶ τῆς ὑπαδέσεως, ὁποίαν χρὴ γενεσθαι διεληλυθὼν ἄρχει νῦν, ὅτι τε τὰ ἔργα καὶ τῷ δυνάμεων αὐτῆς ἕνεκεν.

A

Subligationis effectus. Quid abſceſſa, quid expaſſa, quid unitas, & contactus. Quibus affectibus utraque conveniat, & opituletur: Qui ſint deligationis ſcopi. Oſſis fracti curatio. Medicos per vitioſas deligationes contraria ſcopis efficere.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXV.

SVbligatio quidem cauſa eſt ut aut quæ abſceſſerunt adducantur, aut expaſſa coarctentur, aut contracta diducantur, aut perverſa dirigantur, aut contraria. B

GALENI COMMENTARIUS.

QUæ abſceſſerunt omnia hîc vocat, quæ corpore ſecundum naturam ſe habente quibuſdam aliis partibus uniebantur, aut ipſas contingebant. Eo verò qui præter naturam eſt habitu, non amplius unitatem & contactum tuetur. Unitas quidem omnibus fracturis, ulceribus, fiſſuris, & contuſionibus contraria opitulatur: contactus vero abſceſſibus, ſinibus inflationibus, & tumoribus. Expaſſa verò appellitat, quæ plurimam inter ſe diſtantiam fortiuntur. Id autem duobus modis contingit, aut ipſis totis, aut labris ſolis *deductis*. Porro curationis ſcopi ſunt abſceſſa adducere, *expaſſa* coarctare, perverſa dirigere, quod pronunciatis omnibus commune eſt; quum inſtaurare ac dirigere Græci dicant quaſcunque partes quocunque modo ejectas ad moderatum ſtatum reducimus. Hi ſanè ſunt deligationis ſcopi; Ipſorum autem ſcoporum vis non hæc ſola, verumetiam interdum contraria efficit. Illa quidem, quum D inſtaurat; contraria verò, quum delinquit. Jure igitur in orationis extremo protulit, *aut contraria*. Propoſitum erat enim ipſi quod efficere valeat ſubligatio, pronunciare, non de ſola optima diſſerere. In principio ſanè hujus orationis; *quæ ſpectat deligatio, aut ſubligatio, aut utraque*, de omni deligatione, non de optima ſolùm orationem habuit. Si quis tamen de optima ſola deligatione hîc orationem eſſe velit, in ejus extremo additio hanc ſententiam conſequetur. Quemadmodum in habitu præter naturam, alia abſceſſa, alia expaſſa, alia E perverſa ſunt: Eodem modo alii affectus contrarii oboriuntur; Nam ſano exiſtente corpore commoderate ſe habente, omnis pravus affectus in commoderationis jactura procreatur. Ergo ſi quæcunque naturalem ſtructuram ſortita cum quibuſdam cojerint; aut quædam contigerint, quum vel unitatem, vel contactum perdiderint, ipſa ægrotare, & contra naturam ſe habere ſimiliter dixerimus. Quæ verò neque coaleſcebant, neque ſe contingebant, quò etiam in unum coeant & ſeſe contingant, F eadem ægrotare concitaverint. Quare hæc directionis contraria ſunt. Contrarium verò ſcopis indicabitur. Verum quædam cum ratione pugnare videbuntur ceu perverſis oppoſita, quæ directa vocantur. Quapropter oportebit (quantum prædicta oratione colligitur) & hæc pervertere quod non amplius idoneæ deligationis, ſed alienæ opus exiſtit. Si quis memi-

Τὰ τῆς ὑποδέσιος· ἀπεπλεσμένα· ἢ ἀφεστεῶτα· ἢ ἐκπεπαμμένα· ἢ ἕνωσις, ἢ ψαῦσις· ὅσα τοῖς παθήμασιν, ἀμφοτέρα ἀφαίρη ἡ ὀφελῆ· ἵνες ὧν τῆς ὑπαδέσιος σκοποί· ἡ δ' ὅσου κατεαγότος ὀστέος. ὅλως δὲ ἁπλῶς ἡ μοχθηρὰν ὑπάδεσιν τὰ τοῖς σκόποις ἐναντία ἐργάζεται.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κέ.

ΥΠόδεσις μὲν αἰτία, ὥστε ἢ ἀφεστεῶτα ἀφεστέλλαι, ἢ ἐκπεπαμμένα συστέλλαι, ἢ ξυνεστραμμένα ἀφιστέλλαι, ἢ διεστραμμένα διορθῶσαι, ἢ τἀναντία.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἀφεστεῶτα πάντα καλῶ νυῦ, ὅσα κατὰ φύσιν μὲν ἔχοντος σώματος, ἰδιώτῃ πῃ μορίοις ἑπέσθαι, ἢ ἐπεφύκεσαν ἀυτοῖς. ἐν ᾧ τῷ τοιῷδε φύσιν ἔχειν, ὐκέτι φυλάττῃ τὴν ἕνωσιν ἢ τὴν ψαῦσιν. ἕνωσις μὲν γὰρ ἅπασι κεῖται κατάγμασιν, ἕλκεσί τε καὶ ῥήγμασι, καὶ θλαδήμασι· ἀφαίρεσις δὲ ψαῦσις δὲ ἐν ἀποπήμασι, καὶ κύλπωσι, ἐμφυσήμασί τε, καὶ οἰδήμασιν. ἐκπεπαμμένα δ' καλῶ, τὰ πλείστων ἀφέσεσιν ἀπ' ἀλλήλων ἔχοντα· ὅλα δ' αὖθ' κατὰ ὅλων ἔσπεν, ἤτοι δι' ὅλων αὐτῶν, ἢ κατὰ χείλη μόνα. οἱ μὲν σκοποὶ τῆς ἰάσιος, τὰ μὲν ἀφεστῶτα συστέλλαι, τὰ δὲ διεστραμμένα, διορθῶσαι, κοινὸν ἀπάντων ὄντι τὰ εἰρημένων, ἐπανορθοῦσθαι, & διορθοῦσθαι τὰ ἐλλιπῶν λεγόντων, ὅσαπερ αὖ ἐκβεβλημένα καὶ ὐ ῥυακοῖ ἔσπεν εἰς ἐμμέσην ἐπιμάρυσιν κεῖσθαι. οἱ μὲν δὲ σκοποὶ τῆς ὑπαδέσιος, οἵδε εἰσί· ἡ δυνάμεις τῆ αὐτῶν, ἃ τούτων μόνων ὄντι ποικίλη τὰ σκοπῶν, ἀλλὰ & τὰ ἐναντίων ἔνιοτε, καταβουμένης μὲ τούτων, ἀμύρτημότος τῆ τῶν ἐναντίων. εἰκότος δῶν ὄντι τελευτῆ τὰ ῥήσιος ἔσπεν, ἢ τοὐναντία. ἀρκεῖτο γὰρ αὐτῷ, τὸ δύνασθαι ποιεῖν ὑποδέσεις, εἰπῶν, ἃ ἀεὶ μόνης τῆς αἰτιάδος ὀλεθρίων. ὁ ἀρχῆ γέ τοι τῆς ῥήσεως, ἐφ' ὧν ἡ ἔχεσα ἡ ὑπάδεσις, ἢ ὑποδέσεις, ἢ ἀμφίτερα, ἀεὶ πάσης ὑπαδέσιος, ἃ ἀεὶ τῆς ἀκεστικῆς μόνον τὸ λόγον ποιέμενος. εἰ δὲ ἃ ἀεὶ τῆς αἰτιάδης μόνης ὑπαδέσιος, ἐνταῦθά τις αὖτῷ βούλοιτο ἕξ) τὸν λόγον, ἢ κατὰ τὰν τελευτῶν ἀφεθῆκη, τάνδε τὸν νοῦν ἔξῃ· ὡς ὐ τοῦ τοιῷδε φύσιν ἔχειν, τὰ μὲν ὄντι ἀφιστῶτα, τὰ δ' ἐκπεπαμένα, τὰ δ' διεστραμμένα· κατὰ τὸν αὐτὸν ἔσπεν ἔπεσθαι πάσῃ τούτοις ὄντι ἐναντία. τὰ γὰρ ὑγιαίνοντος σώματος ἔχοντος συμμέτρως, ἅπαν πάσης ἐν τοῦ ἀφεστηκέναι τῶν συμμετρίαν γίνεσθαι. εἴπερ οὖν ὄντι τῶν κατὰ φύσιν ἔχοντα κατασκεύῃ, ἰδιώτῃ πῃ, ἢ ἔψαυσιν, ὁτὲμ ἅπαν ὄντι ἕνωσιν ἢ τὴν ψαῦσιν ἀπολέσῃ, πασχόντα τε καὶ αὖθ' φύσιν ἔχειν αὐτὰ φαμὲν ὀστοῦν. ὅθ' ἡ μήθ' ἥνωτο, μήτ' ἔψαυσε, ἵνα αὖ ἑνοῖτο τε καὶ ψαύοιη νοσεῖν αὖθ πεπήσῃ· ἐναντία δῶν ὧδε τὰ ἐπιφορήσεως. ἐπιφαίνοι ἡ ἴσιεν τῆς σκοπῆς, ἀλλ' ὡς δύξῃ τινὰ μάχεσθαι τῷ λόγῳ τὰ τοῖς διεστραμμένοις ἀνηκείσθαι, καλούμενα ἡ δύξια. δεήσῃ ζητεῖσθαι, ὅσον ὄντι τῷ φερομένῳ λόγῳ, καὶ ταῦτα διαφέρειν, ὅπερ εἰκεῖη τὰ ἀναγῆς ὑπαδέσιος ἔργον, ἀλλὰ τ' ἡμῦν

τημόνης ἴσαν ἀρχῇ. ἀναμνησθεὶς οὖν τὰς ὧν εἶπεν Ιπποκράτης ὅτι μηρὸν, ᾗ βραχίονος, γνώσομαι τῷ ἐν αὐξῆς διῳδύσθαι τοῦ φύσιν ἔσαν, ἧς δ ἔξω ᾗ πρόσω κεκύρτωται φύσιν· καί τις ὑπολαβόμενος τὸν κατάγμα καυλιδίον, ἢ μηρὸν, ἢ βραχίονα. διέπλασε μὲ πρόσθιον διθοῦ, ὕστερον ᾗ ᾗ περιβάλλουσι, ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ἀπέλειον· ἀλλ' ὅ, τε πρόσθεν ἀκὸς τὸν νοῦν τῆς φυσικῆς σχέσεως τῶν ὀστῶν, ᾗ φυλάττειν αὖθ μεμνημένος, ἐὰν μηδέπω πεπωρωμένα ᾖ ἐντυχών, ὕδατι μὲν ἁλμίου πολλοῦ κατατιθέσας, εἶτα δήσεσιν ἰσχυραῖς, πρόσθεν μὲ κατέταξεν, ὡς ἐξ ἀρχῆς ἰδὼ κατεπῳδ· ἐφεξῆς ᾗ, ἐν τῷ κῆ φύσιν σχήματι διέπλασε, ᾗ μὲν ζωῶν ἐπέτρεψε τῇ φύσει παράσαι ᾗ κατεπῳδ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι. ὥστε ἀλλοῖς ἔστι τι, μὴ μόνον αὐτῶς τοὺς ἰατροὺς, δεῖ τῆς μαρτύρων ἐπιδέσεων τεθέωνται τὰ εἰρημένων ἀλαγῶν ἐργάζεσθαι τοὺς ἀμύνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς δεῖσους, ὀξεπίτηδες, ὅθ μὲ πρόσθεν φύσιν ἐνδεδίπλωται, πρὸς ἰσωλυτὸν ἀπάρουσας ἐκτρέπειν, ὅσα ᾗ συμπέφυκε, δεῖ διδύειν τούτων τῶν σύμφυτον. εἰδυῖα οὖν ἐνίοτε τῶν ἐρίλκωσιν ᾗ δακτύλους συμφώγας, ᾗ χείλη, ᾗ βλέφαρα. σκοπῶ μὲ ὅτι τ τῶ εἰρημένων παθῶν ἰάσιμος. ἐκάστου δ' αὖτῶ τ οἰκείαν ὑπόθεσιν ἐξῆς διδάσκει, πρότερον εἰπὼν περὶ τ ὀρθίων ὅπῃ χρὴ παρεσκευάσθαι δεῖ τ ἐγχειρῆσαι λέξεως.

A nerit eorum quæ de femore & brachio tradidit Hippocrates, his directionem præter naturam esse noverit, cujus pars exterior & anterior naturâ gibba sit: At aliquem latuit aut femur aut brachium caulicè *transversimve* fractum esse. Primò quidem directum conformavit; deinde verò callo glutinandum hac in figura obvolvit: verùm quum naturali ossium habitui mentem adhibuit, ipsumque servare meminit. Si nondum callo inducto coierit, aquam cum oleo copioso perfudit: Deinde vehementer extensum primò quidem perfregit, ut ab initio fractum erat; postea verò in naturali figura conformavit; tum demum fractum os hac in figura callescere naturæ commisit. Quare verum est non solùm imprudentes Medicos per vitiosas deligationes probis enarratis, contraria ægrotantibus efficere, verumetiam sapientissimos consulto; quæ præter naturam duplicatas in contrarium adducentes ipsi advertunt; quæ verò coaluerunt, eorum coalitum dissolvunt. Vidimus enim nonnullorum exulceratione etiam digitos coalescere, & labra, & palpebras. Hi sanè sunt dictorum affectuum curationis scopi. Propriam autem horum singulorum deligationem seriè docet, atque in primis de fasciis quales parari oporteat præsenti oratione pronunciat.

B

C

Αἱ τῆς ἐπιδέσεως ποιότητες πρὸς διδύσθω, ὅτι μὲν ὀθόνια ἕξ δεῖ κοῦφα, λεπτὰ, μαλθακὰ, καθαρὰ, πλατέα, ἄνευ συρράφων, ἄνευ ὀξέσεων, καὶ ὑγιέα, καὶ σύμμετρα, μὴ ξηρὰ, ἀλλ' ἔγκυμα.

Fasciarum qualitates traduntur. Quod fascias esse oporteat leves, tenues, molles, mundas, latas, sine futuris, sine extantiis, validas, commoderatas, non aridas, sed madidas.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κζ'.

Παρασκευάζειν ᾗ ὀθόνια κοῦφα, λεπτὰ, μαλθακὰ, καθαρὰ, πλατέα, μὴ ἔχοντα συρράφας, μηδ' ὀξέσεις, καὶ ὑγιέα, ὥστε τεθμύειν φέρειν, καὶ ὀλίγῳ κρείσσω, μὴ ξηρὰ, ἀλλ' ἔγκυμα χυμῷ ᾧ ἕκαστα σώματα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVI.

Jam verò fasciæ parandæ sunt, leves, tenues, molles, mundæ, latæ, nullas futuras, nullas extantias habentes, atque ita validè ut extensionem ferant, pauloque fortiores, non aridæ, sed liquore madentes, quo quæque inebriari consueverunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Εἴρηκεν οὖν πρόσθεν ἤδη περὶ τῆς ὀθονίων ἐλλιπέστερον, ᾧ καὶ δῆλον ὡς οὐδὲν ἀκριβῶσαι πάσι προῖς ἐκόσον, ἀλλ' εὖτ' ἂν τοῦ ὑέων. ὅπ μετὰ τὸν Ιπποκράτους θάνατον ἐδοξάσθη οὐδεὶς, ὅσοι καὶ βεβιωλόγηκε κῆ συγγεγραμμέν τι περὶ τῆς αὐτῶ εἶπεν· ἀλλ' ἢ τοι τὰ νῦν εἰρημένα πρόσθεν ἀν, ἢ τὰ πρόσθεν. ἔμαθεσθεν μὲ γὰρ ὕπως ἔγκεκλεν, ἐπιδέσμοις καθαροῖς, κοῦφα, λεπτὰ, μαλθακὰ. ἔζηκε ᾗ νῦν πάτε πλατέα δεῖν ἔσαρχειν αὐτὰ, ὃ μὴ ἔχοντα συρράφας μηδ' ὀξέσεις, ὑγιέα τε, μὴ μόνον ἄχρι τῶ ραγίσαι ζῶντα βιαίοτερον, ἀλλὰ καὶ περαιτέρω, τετέχθαι δύνατα ἔγκυα ᾗ ἰχυρὰ, χρεῶν τ ἀσφαλεστέρας κρατήσεως. ἀλλ' ᾗ τὸ μήτε συρράφας ἔχειν ἀσωμάλως προσαίπλοντα, μήτε τοὺς καλαμίδας ὀξέσεις, αἵ τινες ἐν τοῖς ὑφαινομένοις συμβαίνουσιν, ἐνίοτε μὲν ὀξεπίτηδες, ἐνίοτε ᾗ ἀκουσίως γίγνονται φαυμήκεις ὀθόναι, ποτὲ μὲν αὐτῆς τῆς κρόκης[1], ἔστ ᾗ ὅτε ἐκ τ πορφύρας, ἀλλὰ ᾗ κῆ τὰς καλαμίδας πορφυρᾶς ἐκδύσαι, τῶν προῖσιν δεῖ πάντως αἱ

E

F

mulieres. Hæc autem omnia cavere jubet. At quòd latas esse fascias oporteat, ad ea id ipsectat quæ oscitanter explicantur. Si quis enim prout ad angustias appulerit, meminerit improbare cum iis conferens quæ ulterius quàm deceat, latiores sunt. Si verò ad commoderatas, quod à commoderato ad utrasque tum additione, tum detractione aberrat, id omne vitiosum est. At de tenuium, levium, mollium, & mundarum usu, superius dictum est. Quod pronunciat *non aridæ, sed liquore madentes, quò quaque inebriari consueverunt*, id quoque de fasciis pronunciatur. Nec ratio sententiæ abdita est. Censet enim nunquam ipsas *aridas* ac duras ulla in deligatione promoveri, sed madentes, humore inebriatas, quò singuli qui curantur affectus, connutriantur, hoc est, amicè foveantur. Etenim cerato liquido simplici, & picato, & vino nigro austero perfundi tum in opere de fracturis, tum de articulis ipse imperavit. Aridæ verò *fasciæ*, præterquam quod eam quæ à perfusione manat utilitatem non sortiantur, partes etiamnum quibus injectæ sunt, incendentes, earum calorem augent: proindeque ex proximis locis ad partem affectam humores attrahunt. Quod autem ad tumorum procreationem malum sit maximum, id patet omnibus.

Quæ in partium inflammationibus, abscessibus, sinibus, & ulceribus hîc explicatis ac definitis, fasciæ, & unde, quâ, quò, & quando injiciendæ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVII.

QVæ certè ita abscesserunt, ut sublimia sedem attingant, non tamen comprimant. Ex sana verò parte exordiendum, & ad ulcus finiendum, ut quod subest, effundatur, aliud autem non colligatur.

GALENI COMMENTARIUS.

SIve fracti ossis partes præter naturam, sive unitate dirupta, aut ingenti illato vulnere, ab invicem secesserint, ipsæ quoad sese contingant, in unum ducendæ sunt, neque tamen se invicem premant. Etenim partes ita constitutæ tum dolore, tum inflammatione obsidebuntur. Ipsi verò nunc de iis qui ventriculi vocantur, potissimum est oratio, tanquam exempli gratia. Id enim in scriptis sequentibus dilucidè declaravit. At huc usque *ut sublimia sedem attingant, non autem premant*, communis oratio est eorum, & ad cætera omnia refertur; quorum contactus, aut unitas soluta sit. Quæ verò hunc *textum*, subsequuntur naturâ, *ex sana verò parte exordiendum, & ad ulcus finiendum*; hæc de tumoribus apertissimè pronunciata sunt. Ab his enim saniem evacuari oportet, nullum verò ad partem humorem conglutinationis tempore affluere. Hoc autem contingit nobis faciendum sinu ad expressionem usque comprimentibus; Et paulatim deligationem ad usque sinus os solventibus; ipsumque apertum in declivi figura servantibus. Quum itaque mundos sinus fecerimus, eos

γυναῖκες. ἀπαντᾷ δὲ τοῦτο φυλάττειν κελεύων. ὁ δὲ πλατέα δεῖν εἶ τὰ ὀθόνια, τοῦτ' ἐστὶν ὡς ἐρωτωμένου τοῦ ἐπιτιθεμένου ἐστίν. εἰ μὲν γὰρ ὡς πρὸς τὰ ἕνια προσάλλοιτο, μηνύσομεν τῆς αὐτοῦ φύσεως τὰ παράπαν τὸ προσπῖπτον πλατυνόμενα προσκαλοῦν, ἐλκωτικὸν. εἰ δὲ πρὸς τὰ σύμμετρα, μηδὲν ἔστι τὸ τὸ συμμέτρου προσκαλούμενον ἐφ' ἑκάτερα, κατά τε προσθεσιν, καὶ ἀφαίρεσιν. ἐπεὶ δὲ τῷ λεπτῷ, καὶ κόρων ἐστὶ μαλθακῶν, ἐστὶ καθαρῶν τῶν χρείας, ἐμφανέστερον εἴρηκεν. ὃ δὲ μὴ ξυρῷ, ἀλλ' ὄγκῳ καὶ χυμῷ ἢ ἕκαστα συνέχοντα, λέληκεν μόνον ἐστὶ καὶ τοῦτο τῷ ὀθονίων. ὁ λογισμὸς δὲ τῶν συμβολῶν, οὐκ ἄδηλος. ἀξιοῖ δὲ αὐτὰ, μηδέποτε προσλαμβάνειν σπληρὰ καὶ μηδενείαν ἐσθίοντα, ἀλλ' ὄγκον, ἀεὶ δὲ μᾶλλον χυμῷ, ἢ αἱ ἕκαστα τῷ ἀναπληρουμένων παθῶν ἢ συνέχοντα, τοιαύτην οἰκεῖα. καὶ γὰρ κηρωτὴ ὑγρὰ τῇ ἁπλῇ, καὶ τῇ ποιοτικῇ, ἐστὶν μέλανι αὐστηρῷ, κατά τε ὃ προσπῖπτον ἐπιτιθέμενον, καὶ ὃ προσέρχεσθαι, αὐτὸς ἐπέλθυσε ἀμφοτέρων. ζητεῖ δὲ, πρὸς ὃ τῶν ἀπὸ τῆς ἐπισυρροῆς ὠφέλειαν ὄντα ἔχειν, ἔτι καὶ πυρωτικὰ ἐστὶ μέλανα, καθ' ἃ ἐπιβάλλωμεν, τὸ θερμαίνειν ἐν αὐτοῖς αὐξάνοντα. ὅθεν τοῦτο, καὶ τὸ ὂν τῷ πλησιάζοντα χαλᾶν ὑγρότητα πρὸς τὸ παντοῖον ἐπισπᾶσθαι. τοῦτο δὲ ὅτι μέγιστον κακὸν ἐστὶν εἰς τὸ τῶν ὄγκων ἡλίκον, εὐδήλων πᾶσιν.

Αἵτινες ἐν τοῖς τῶν μελέων φλεγμοναῖς, καὶ τοῖς ἐπισήμασι, καὶ κόλπῳ, καὶ ἕλκεσιν, οἷς ἐνταῦθα διεσημήνατο, καὶ ὁρισμοῖς, ἐπιθέσεις, καὶ ὁδοῖ, καὶ ἧ, ὅτε ποῖ, ὅτε πότε ἐπιβάλλουσι).

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κζ'.

ΑΦεστᾶσι μὲν, ὥστε τὰ μετέωρα τῆς ἕδρης φαίνειν μὲν, πιέζειν δὲ μή. ἤρξθαι δὲ ἐκ τῆς ὑγιέος, τελευτᾶν δὲ πρὸς τὸ ἕλκος, ὡς τὸ μὲν ὑπόγειον ἀξιοθέλητον, ἕτερον δὲ μὴ ἐπισυλέγη).

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΑν τε ὀστοῦ κατεαγότος τὰ μόρια διέστηκε πρὸς φύσιν ἀπ' ἀλλήλων, ἐάν τε συμφύσεως ἐπῤῥαγείσης, ἢ πεώματος μεγάλου, ἠλιμμένου σπαράγν αὐτὰ δεῖ μεῖζον τοῦ φαίνειν μὲν δὲ μὴ, καὶ θλίβειν ἀλλήλα. καὶ γὰρ ὀδυνήσεται, καὶ φλεγμανεῖ τὰ ἄπτως ἐπιτεθέντα μόρια, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν κοιλιῶν κοιλιῶν ὁ λόγος ἀπῤῥήγνυται νεῦ, ὡς ἐπὶ πολλῶν διείλκασε. ἐδήλωσε γὰρ τοῦτο σαφῶς αὐτὸς ἐν τοῖς ἀφεξῆς γεγραμμένοις. μεῖζον μὲν οὖν τοῦτο, ὥστε τὰ μετέωρα τοῦ ὀστοῦ φαίνειν μὲν, πιέζειν δὲ μὴ, κοινὸς ὁ λόγος ἀπάντων, ἐν οἷς ἐστὶ τάλλα πάντα ὅσα, ὅτε τὴν φυσικὴν φύσεως, ἢ συμφύσεως ἐλύθη. ἵνα δὲ ἐπὶ τῆς ὑγιέος, τελευτᾶν πρὸς τὸ ἕλκος, ἐπὶ τῷ ὄγκων εἴρηκε προσδιορίσας. τότε γὰρ ἐστὶ τοῦτο μὴ ἐγκρύπτειν τὸ μόριον ἐν τῇ κλίσει καταῤῥέπον. κόλπος μὲν οὖν ὅταν κατάρρις ποιήσωμεν, καὶ

διελκύσαντες, καλλύσαι, τὸν εἰρημένον τρόπον ἐπιδήσομεν. A
Ἀπόσπασμα ἢ ἀκρωμίου, βιαίως θλίσαντός τι, ἢ κατεαγκύλωντος ὁ ὑφούμενος αὐτῶν μέσος, οὐδὲν ἧσσον τὴν θλίψιος, ἄτοπον ἔσται· καθάπερ οὐδὲ ἐπὶ κλειδὸς κατεαγύας, ὅταν μὴ πολὺ ὁ ἕτερον αὐτῆς μᾶλλον, ἢ τὸν τι μέσον τούτης ἢ ἐπ' ἀκρωμίου πέσωσιν. ἐπὶ ἢ τῶν ἄλλων καταγμάτων ἥκιστα θλίψιος, βλαβούμενοι φλεγμονάς. ἐγὼ μὲν οὖν ἐπὶ παίτων τῶν ἐρεθιστῶν πεποίημαι τὸν λόγον. ὁ δὲ Ἱπποκράτης ἐπὶ μόνων τῶν κλάτων, ὡς ἐπὶ καταδείγματος, ἐφ' ὧν, τῶν ἐπιδέσεων τὴν συμ- B
μετρίαν ἐδήλωσε. Σαφὲς, ἐπειδὴ τὰ μετέωρα, ταυτέστι τὰ ἀφεστῶτα χαλῶν μὲν τῶν ἔδρας, μὴ πίεζῶν ἢ, καλέσας ἕδριον δηλονότι, ὃ ὑποβεβλημένον, τοῦ ἀφεστάτος σώματος. καθάπερ ἢ ὑπερβεβαίας τε καὶ ἐσχαδώσεως ἕνεκα περιτεθὲν μὲν αὐτοῦ πρὶν μὲν τὸ χαῦσαι, τὴν ὀρχίν ἐπὶ αὐτὸ ἐνωθῆναι ὃ μέσος ἔπεσεν ἑτέρᾳ, χαυσάντων ἢ ἀθλίπτως, ἡ ἕνωσις γένεται. περιβλὲν ἢ ὅτι τοῖς ἐρομένοις κολλήσεως κάλπος, ἢχ ἁπλῶς ἀλ' τις ἐπιδῆν ὅπως συμβουλεύῃ. χρὴ γὰρ ἀφελεμένων περίτεσιν αὐτοῖς πιέσαι, C
ἢ μὴ τοῦτο καθαρεῖν, ἢ ξηρεῖ. εἰ ἢ τὰ ὄρχεις σπέρτησιν πύρσιεν, αἰαπέλαι περίτεσιν ἐκείνες. ὅπως οὖν σαρκὸς ῥήγματα, ἢ θλάσματα τῶν ὀστῶν τῶν ἕλκος τε ἅμα ἐ κάλπων ὄντα, ἀλλ' ἢ εἰρημένης ἐπιδέσεως δεῖται ἅμα τῶν ἰνδέλης ἀναπεπύσθαι, ἀλλ' ὅταν ἀφλεγμαντα ἢ ξηρὰ γένηται περίτεσιν, ἀμφοτέρων αὐτῶν ἕνεκεν ἕφιλα σύνεχείας λύσις ἐν σαρκώδει μορίῳ γινομένη, μὴ τὰ παρεχέσθαί τι τὰ αἵματος εἰς τὸ μεταξὺ χώρου, ὅθεν ὄζει κοινὸν ἐποτήματός τε, ἐ κάλπου. ἄχει μὲν οὖν φόβον τὸν ἢ ἐκ τῆς ἐπιδέσεως ὃ ὅπου διῃρημένου D
μέσου, ἀφεστάναι μὲν γὰρ αὐτὸ λέγομεν, ὃ ἢ καὶ αὐτὸ πύῤῥος, ἀπόσπασμα καλοῦμεν. συμπεσόντος ἢ αὖτε καθ' τι μέσος, ὡς ἐκπεπλῶσθαι ὃ παρεχόμενον ὑγρὸν, ἐκεῖ ἀποστήματος πύῤῥος, ἀλλ' ἤδη κάλπος ἐνομάζεται. τὰ διαῦτα οὖν ἀπόσπασι πυῤῥᾷ, ὀξέα μὲν ἀεὶ τὰ ἐπιδέσιος, ἡ μὴ ἐμφαίνεται ἀεί. τὰ μὲν γὰρ φλεγμονῆς ἐν αὐξεῖ ἀναστομώσεως, οὐδὲ ἐπιδητέος ὅτι χρεία κατὰ τοῦτον λόγον, ὥσπερ οὐδὲ τὰ ἐμπυημάτων. κάλπου ἢ ἤδη γεγενημένου μὲν αὐτὸ ἐ σαρκικοῦ, μετεωρότητος ἐπιδήσεως ὅτι χρεία, οὐ χαυσάντος τὰ ἕδρας τὰ ἀφεστῶτος. χρὴ γὰρ ἐνίεσθαι ἐς τὸ τομίου φαρμακα καθαίροντα, καὶ διαστομοῦσθαι. κολλήσεως ἢ χρήζοντος, ὁ νῦν εἰρηκὼς Ἱπποκράτης, ἐπίδεσις οἰκεία. ταῦτα αἰατικώς ἔγραφα, μή τις ἐπιδακούσας οἰηθῇ παῖδας κάλπους ὅπως ἐπιδῆν ἀξιοῦ τὸ Ἱπποκράτες. δέδεικται γὰρ ὡς οὐ παῖδας, ἀλλ' ὅσοι μηδὲν ἔχουσιν ἅμα αὐξεῖς πάθημα, μήτ' οὖν φλεγμονῆς, μήτε σαρκὸς ἔκκριν, μήτε ῥύπον, μήτε χυμὸν ἐν αὐξεῖς στενοῖς, μονοειδὴ αὐξεῖ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιδήξῃ μόνῳ τὸ ἐκπλῆν διαπέσαι. εἴρηται δέ μοι πρὸ τῶν τοιούτων ὀξυσιν- F
μῶν ἰχμὰς ἐν τοῖς τὸ διαπτυκτικῆς μεθόδου γράμμασιν.

conglutinare volentes enarratâ ratione deligabimus. At avulsum acromium, & sublatam ipsius partem vi comprimimus, cogimusque. Nullum siquidem ex ejusmodi compressione futurum est incommodum: quemadmodum neque de clavicula fracta, quum alterum multo magis, quàm ipsam, minúsque hanc, quàm acromium comprimemus, cæteras vero fracturas minimè comprimemus inflammationes veriti. Ego quidem de omnibus abscessibus verba feci; Hippocrates verò exempli gratiâ de solis sinibus, in quibus deligationum commoderationem perspicuè demonstravit, quum effatur: *Sublimia*, hoc est, *abscessa sedem quidem attingere, non tamen comprimere oportet*, sedem videlicet id professus quod abscesso corpori subjectum est. Denique quod ipsi admoveatur, id tum adhærere, tum infidere debet. Enimvero nisi priùs per initia partem pars altera contigerit, nequaquam unitatem inierit. Quæ si quidem non pressè sese contigerint, eorum redditur unitas. Constat autem neminem simpliciter consulere sinûs conglutinationem postulantes, ita devinciri. Eos enim priùs oportet ab inflammatione immunes, deinde mundos, aut siccos reddere: tum demum si quas carnes tabuisse contigerit, illas priùs reficere. Ita sanè neque fissa, neque contusa, quæ generis sunt ulcerum, simulque sinuum, proditâ deligatione statim ab ortu curantur, sed cùm inflammatione vacant & sicca priùs existunt. Utrisque ipsis inesse dico continui solutionem quæ carnosæ parti oboritur, cum quadam sanguinis in mediam ejus regionem affusione, quod abscessui, tum sinui est commune. Atenim quæ pars ita afficitur, quousque in externa superficie aperta sit, abscedere ipsa dicitur, tumque per se affectus, abscessus vocatur. Verùm ipso parte aliquâ sic aperto, ut contentus humor excernatur, affectus non ampliùs abscessus, sed jam sinus nominatur. Itaque hujusmodi omnes affectus perpetuò quidem deligationes petunt, non tamen perpetuò similes. Quandoquidem ipsis superveniente inflammatione, neque deligatione opus est ex prima ratione, quemadmodum neque quum adsunt suppurationes. Quum autem sinus ipse jam factus est, increvitque caro, commoderatâ admodum deligatione opus est, sede abscessâ non contingente. Nam per osculum medicamenta purgantia & aperientia immittenda sunt. Quum denique conglutinatione opus est, quod nunc Hippocrates denunciat, propria ſtruitur deligatio. Hæc autem necessariò scripsit, ne quis subausculta ns arbitraretur velle Hippocratem sinus omnes ita deligare. Demonstratum enim est, non omnes, sed qui nullum unà cum ipsis affectum, neque inflammationem, neque carnis putrefactionem, neque sordem, neque humorem in ipsis concretum fortiuntur; *quoniam* uniformes ipsi per se solam suiipsorum curationem admittant. De hujusmodi rebus definitis abundè in *libris* methodi medendi dictum est.

A

De rectis, & obliquis figuris, deligationibus, & sinibus. Quid sinus rectus, quid obliquus. Quatuor refert sinus quos figuræ commutatione sanavit. Cuique sinui propriam tum figuram, tum fasciationem inveniendam esse. Deligationis constrictionem, aut decessionem vitandam. Quid suspensionem, quid posituram vocet Galenus.

TEXTUS HIPPOCRATIS XXVIII.

Recta quidem in rectum deliganda sunt; B *obliqua verò, obliquè, in figura doloris experte, in qua neque constrictio, neque decessio futura sit. Ex qua quum ad suspensionem, aut posituram fit transitus, non transmutent; sed similia hæc sortiantur musculos, venas, nervos, ossa, belle composita, belle contenta, belleque suspensa.*

GALENI COMMENTARIUS.

NOn affectas corporis partes per recta & C obliqua nunc pronunciat; sed abscessus, de quibus adducto ex ipsis unius sinûs exemplo doctrinam efficit. Is enim aut omnino rectus est, aut obliquus, ad latitudinem partis in qua procreatur, relatus. At ex me rectum percipe declivem, obliquum verò qui talis non extat. Rectum autem sinum appellavit, cujus osculum inferioribus partibus, fundum verò superioribus inest. Obliquum vocitat cujus os ad latera deflectitur. Oboriuntur etiam omnino sinus contrario situ positi, qui fundum infernè, osculum supernè sortiuntur. Nos verò ipsi, ipsos D jam dividimus secundum fundum effluvii saniei causa. Quod si osculum in inferioribus corporis partibus non planè preveneriti; sed in obliquis extiterit, idonea partis figura invenienda est, commouisq; deligationis modus, quo ejus sanies excernatur. Tâta enim est in talibus figuræ facultas, ut nos multoties quod osculû supernè esse videbatur, figurâ submutatâ, infernè *procedere* fecerimus. Itaque femur cui sinus inerat, osculum quidem inguini vicinum, fundum verò propè genu habens sanavimus, cum tali figura, ut genu E inguine sublimius esset; idque facilè ac citra dolorem cessit, molli pulvino popliti supposito. Ita verò & suræ sinus, quibus orificium popliti propinquum erat, sanavimus, extremum pedem poplite sublimiorem collocantes. Præterea cubitum sinu affectum mitellâ suspendentes, simili modo sæpenumero curavimus, summâ manu cubito altiore posità. Ita quoque cubiti flexu affecto, ut ipsum sinus à partibus quidem superioribus brachium, ab inferioribus verò cubitum obsideat, maximè idonea est quæ nunc F figura pronunciata est, in qua cubiti flexus utroque osse humiliori collocatur, cubiti inquam & brachii. Atque hic duabus utimur fasciis, quæ ambæ ad flexus cubiti osculum finiuntur; exordiuntur verò ab affectionibus; si sinus planè rectus sit, deligationem efficies non propendentem, peræquè ac si fractum membrum devincias, quod rectum debeat contineri. Si verò ad latus propendeat, tua deligatio sinûs propensionem sectetur, talemque figuram imite-

Περὶ ὀρθῶν τε λοξῶν σημάτων, καὶ ἐπιδέσμων, τε κόλπων. Τί ὁ κόλπος ὀρθὸς, τί δὲ λοξός; ὅτι τέτταρας κόλπους ἀνάφερε, οὓς τῇ σχηματισμῷ καταλλαγῇ ἰάσατο. Ὅτι δ' ἐπιδέσεως ᾧ ἑκάστῳ κόλπῳ σῆμα ὀξυδερκὲς χρὴ, ᾧ τε ἐπιδέσει, ᾧ τε τῆ ἐπιδέσεως ἀποστρίξιν, ᾧ τε ἀπόστασιν φυλάττεσθαι. τί ἀναλημψις, καὶ τῆ θέσιν καλῆ ὁ Γαληνός.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κθ'.

Ἐπιδεῖν τὰ μὲν ὀρθὰ, ἐς ὀρθὸν, τὰ δὲ λοξὰ, λοξῶς, ἐν ᾗσιν ἀπόνῳ, ἐν ᾗ μήτε ἀποστριζις, μήτε ἀπόστασις ἔσται. ἐξ οὗ, ὁπόθεν μεταλλάσσῃ ἐς ἀνάλημψιν ἢ θέσιν, οὐ μεταπλάζοιτοι, ἀλλ' ὁμοια τοῦτα ἔξοιτο, μῦας, φλέβας, νεῦρα, ὀστέα, σύστεμα, σύμφυτα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὅτι τὰ πεπονθότα μέρεα τ σώματος, ὀρθὰ, καὶ λοξὰ λεγέσθω, ἀλλὰ τὰ ἀποσήματα, ταῦτα δὴν ποιῆται τ διαφορὰν ἀλλὰ δῆλα ἐστὶν ἐξ ἑνὸς παραδείγματος ἐξ ἑνὸς ἐνός, τ κόλπου. πάντως γὰρ ἤτοι γε ὀρθὸς ἔσῃ, ἢ λοξὸς ἐσῇς ὃ μὴν ἐν ᾧ γέγονε, ἐρῶν μὲν οὖν ἀνοιγόμενος, τ καταφύτη, λοξὸν δὲ, τ μὴ τοιοῦτον. ἀνόμασε δὲ ὀρθὸν κόλπον, ᾧ ὃ μὲν τόμιον ἐν τοῖς κάτω μέρεσίν ἐστιν, ὁ δὲ πυθμὴν, ἐν τοῖς ἄνω· λοξὸν δὲ, ᾧ πρὸς ὃ πλάγιος ἐκκλίνει. γίγνονται δὲ ἐνίοτε καὶ ἕτυπις ἐναντίως διαπεπλεκόμενοι κόλποι· κάτωθεν μὲν ἔχοντες πυθμένα, ὃ τόμιον δὲ ἄνωθεν. ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ, τύπις ἀρτὶ διαρρεῖν ἀλλ τ πυθμένα, τ ἐκκρῖσιν τ ἰχῶρων ἐνέκειν. εἰ δὲ φθάνοι ὃ τόμιον, οἷον ἀφίεσαι ἐν τοῖς κάτω μέρεσι τ σώματος, ἀλλ' ἐν τοῖς πλαγίοις ὑπάρχοι, ἐξδυσώκην ἐπιτήδειον, ᾗ σῆμα ᾧ μορίου χρὴ κ ἔσται ἐπιδέσεως, ἐκκρίνεσθαι ὃς ἰχῶρας αὐτό. Τοσαύτη γὲ ἐν τοῖς τοιούτοις ἐστὶν ἡ δυνάμις τ σήματος, ὡσθ' ἡμᾶς πολλάκις, ᾧ δοκοῦν αὐλῶνα ἔχ τόμιον, ἐποιήσαμεν κάτωθεν, ὑπαλλάξαντες ᾧ σῆμα. μηδὲν δὲν ἐν ἄνῳ κόλπον ἔχοντα, ᾧ τόμιον μὴ ἔχοντα πλησίον βυθοῦντες, τ πυθμένα ᾗ ἐπὶς τ γινάτες, ἰασάμεθα μὴ ὄντας, ὡς ὑψηλότερον ἔχ ὃ γεννᾶς βυθοῦς. ἐλλιπὲς δὲ τοῦτο ῥᾳδίως τε, κ αὐσθητὸς ὄν, ὑπαντικὴν μαθησιν χρὴ τ ἰσχνὸν ὑπεντιθέντες. ὅτε ᾗ κ χρονιζομένου κόλπου ἰασάμεθα, ὃ τόμιον ἔχοντες τ ἰσχνὰς πλησίον, ὑψηλότερον ἄκρον τ πόδα τ ἰσχνὰς κατεδήσαμεν. ἐν πᾶσι δ' ἀναβαίνοντα ἐνία κ τ ὄμιον ἔστιν, ὡς ὑψηλότερον ἔχ, κ ἄκρον τ χεῖρα ἀσκώτος, ἰασάμεθα πολλάκις ἔχοντα κόλπον. ἀσκὼς δὲ πεπιεσμένος ἐστὶν, ὡς ἐπειλῆφθαι τ ἀμφ' αὐτὸν κόλπον, ὃν κ τ πᾶν μεφ', τ βεβηκότος, ὃν δὲ τ κάτω, τ πήχεος. ὅπου δὲ τοῦτο σῆμα ὃ νεῦ εἰρημένον ἔσῃ, ἐν ᾧ τεμενότερον ἐκατέρου τ ὀστοῦ ἀσκὸν γίγνεσθαι. λέγω δ' ἑκατέρου πήχεος κ βεβηκότος. ᾗ δύο γὰ ἐπιδέσμοις ἐκχώσθαι χρώμεθα, τελευτῶσι μὲ ἀμφοτέροις ἔσῃ τὸ κατ' ἀσκῶνα τόμιον. ἀρχομένοις δὲ ἀπὸ τ παθῶν, ἐὰν μὲν ἀκριβὴς ὀρθὸς ὁ κόλπος ᾖ, τ ἐπίδεσιν ἀπρόσκλιτον ποιήσεις. καθάπερ δὲ κ τεταγὼς ἐπιδεῖς τὸ κῶλον, ἀποδεῖς τε ὁμοίως ἔχον. ἐὰν δὲ ἐγκεκλιμένον ἔσῃ ποῖς τὸ πλάγιον, ᾗ ἐπίδεσίς σε τοῦ ἴσχνα τῷ κόλπου μιμεῖσθαι, ᾗ τὸ σῆμα μιμεῖσθαι ἴσῃ.

πην, ὡς ὀμρφοτέρωθεν ἐχόμενος· ἐν ᾧ ἢ δὺ μέλλῃς ἀποτιθέναι σήμαντο τὸ πεπονθὸς μόριον, ἐν τούτῳ καὶ τὼν ἐπιθέσιν ποιοῦ, γιγνώσκων μαλιστὼν ἐπιμέλειαν βραδέως τοῖς μετεσχηματισμένοις. αἰαλιπτὼν γὰρ ἐν αὐτοῖς ἔνια μὲν τῶν πεκυρτωμένων προσταλλῶναι, ἔνια ἢ ὑγιαθέσιαν προσεταλμένα. συμβήσει δὲ ἐξ αἰαλιπτος, ἐμὲν ὑγιαθέντα θλίβεσθαι ὑπὸ τῶν ἐπιδέσμων, τὰ ἢ ἐπεισωθέντα μὴ κρατεῖσθαι χαλαθέντων αὐτῶν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν θλιβομένων, ἢ ἀπόσφιγξιν εἶπεν ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι ἢ τῶν κεχαλασμένων, τὼν ἀποτασιν, ἐν σήματι ποιοῦτῳ τὼν οἰκείαν τοῦ κόλπου κελεύων ἐπιθέσιν ποιῆν ἡμᾶς, ἐν ᾧ μήτε ἀπότασις, μήτε ἀπόσφιγξίς ἐστι, καὶ τὰ ἀποτασιν ἀναγκαζομένων παρόντων μεζοθαλλῆν. ἐαὶ γὰρ ἁπλᾶς ἐν ᾧ τὴ ἐπιθέσιος χρόνῳ μόνῳ φερητὸ πωμῶν τὰ λοξὰν κόλπων, ἐπιθέσῃ λοξῆ καζαλλέλεθαι ἐν σήματι μὴ δυναμένῳ φυλαζθῆναι καὶ τὰ ἀπόθεσιν, ἢ καὶ τὰ αἰαλιπτὼν ἐν τῇ καζολαγῇ. Ταῦτα τὰ τῶν ἐπιδεδεμένων μορίων, ἀποσφιγζθέντ᾽. τὰ ἢ χαλαζθέντ᾽ ὀνομαστὶ ἢ αὐτὸς ἐδήλωσε τὰ τὰ θέσιν ἐν αὐτοῖς σημαινούσης ὑπαλλάξαι μέλια, μῶς εἰπὼν, ἢ φλέβας, τὰ νεῦρα, τὰ ὀστᾶ. Ταῦτα γὰρ ἐστι, τὰ τὰ ὄγκον τῆς σώματος ἐργαζόμενα, φλέβας ἀκαυόντων ἡμῶν καὶ τὰ παχυὰ ἕδρας, οὐ μόνον ταύτας τὰς νῦν ὀνομαζομένας, ἀλλὰ καὶ τὰς ζετηείας. οὗτος μὲν οὖν ὁ νοῦς ὅλης τῆς ῥήσεώς ἐστιν. αἱ ἢ καὶ μέσης ἐν αὐτῇ λέξεις οὐ πάνυ μὲν ἀσαφῆς εἰσιν, ἧττον ἢ αὐτὰς ἴσως ἐζηγήσαθαι λῷδ βεαχέων. Ἀναλῦσαι οὖν δεῖ χρεὼς ὀνομαζῆ, πῶς μὴ τὼν ἐπιδέσιν ἀποθεσιν αὐτῆς, ἐν πλατείᾳ ταινίᾳ ἀβαλαμβασούσῃ παῖζα τὰ πῆχυν, φησὶν ἢ, τὼν δεῖ τῶ σκέλους. Εὔδηλον ἢ ὅτι καὶ ἡ αἰαλιπὶς ὑποτέθεικε παῖ ἡμῖ παῖ τὰ ἡ ἀποτασιος σημαινομένου, καὶ παῖ νῦν δεῖ παῖ τέλεϊ τὴς ῥήσεως. εὕρεται μὲν ὠὸμασε τὰ καλὰς ἀποδεδειμένα, εὐλαζῆ ἢ τὰ καλὰς ἀβαλαμβασούμενα. ὃ μὲν ἐφεξῆς ὄνομα, καὶ τὰ σκελῶν, ὃ ἢ δύτερον, καὶ τῶν χειρῶν ὑπιφέρων.

Τὸ τοῖς αἰαλαμβασομένοις καὶ τοῖς κειμένοις μορίοις πεποιῆσθαι σήμα ἀπορόν τε καὶ τὰ φύσιν ἐφεσπήκειν· Τὸ ἑκάτερον τούτων εἶ. Εἰ αὖθι, ἢ μὴ ἀποφάσεως ἢ ῥῆσις γεγραμμένη, ἐν ᾗ ἀπορῆ, πάντα, ἢ ὧν ἢ μὴ ἀποῤῥῆ πάντα, οἱ Γαλήνιοι ἐζηγοῦνται καὶ τῇ ἐναντιολογίᾳ τινων παλαιῶν, μάλιστα ἢ τὰ ἀποτεμάτων, καὶ κόλπων, τὰ τὰ ἐπεκτείνων αὐτόντων, καὶ τὰ Ἀσκληπιάδου, φησί.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ΚΘ'.

Ἀναλελήμφθω δὲ, ἢ κέεσθαι ἐν σήματι ἀπορῳ τοῦ κατὰ φύσιν. Ὧν δὲ, αὐ ἀποῤῥῆ πάντα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οὐκ ἄλλο μὲν τι ὃ ἀπεινόν ἐστιν, ἄλλο ἢ ὃ κατὰ φύσιν, ἀλλ᾽ ἓν ᾧ ὃ αὐτὸ συμβεβήκασιν ἀμφοτέρῳ κατὰ φύσιν τε εἶ) καὶ ἀπόνῳ. τί ἐστι τοῦτο, λέλεκ᾽) μὲν ἢ ἐν ᾧ πρεῖ ἀγαμμῆ ἱκανᾶς ὑπ᾽ αὐτοῦ. δηλωσάτω ἢ ἡμῖν ὅλῃ περσήκοντι ᾧ βιβλίῳ. Ὧν ἢ αὖ ἀποῤῥῆ πάντα. πῇς

A tur, quâ sanies excernatur. Quo verò in statu partem affectam depositurus es, in eo quoque deligationem construe, assequutus quæ partes figuram immutaverint, ipsis maximam læsionem succedere. In iis enim nonnulla quæ attollebantur, subsidere; nonnulla verò quæ deprimebantur, assurgere necesse est. Continget igitur necessariò, sublatas quidem partes a fasciis comprimi, depressas verò quum laxatæ sint, non contineri. Enimvero in iis quæ premunt, fasciis *constrictionem* pronunciavit Hippocrates ἀπόσφιγξιν, in iis quæ laxantur, *decessionem* ἀπόστασιν, ac in tali figura propriam sinui deligationem nos construere imperat, in qua neque decessio, neque constrictio sit, quum decessione
B partes affectæ situm figuratum immutare cogantur. Si nanque simpliciter solo deligationis tempore, obliquorum sinuum curam habituri sumus, obliqua deligatio admoveatur, quam repositio aut suspensio commutatione tueri non potest. Quæ partes devinciuntur, earum quædam constringendæ sunt, quædam laxandæ. Quæ partes situm in ipsis figuris permutant, eas ipse nominatim prodidit, musculos vocans,
C venas, nervos, & ossa. Hæ nanque sunt, quæ corporis molem efficiunt. Nos autem quum venas dicimus, pro veterum consuetudine, non eas duntaxat, quas nunc nominamus, verumetiam arterias intelligimus. Mens igitur orationis hæc est, cujus singula verba non admodum obscura sunt. Fortassis tamen opportunius fuisset ea paucis explicare. Suspensionem brachii nominat ipsius à deligatione repositionem in lata mitella quæ totum cubitum excipit; posituram verò cruris. Liquidò quoque
D constat suspensionem sub eo comprehendi genere, quod posituram significat, quodque nunc in orationis fine conscribit. Bellè quidem posita nuncupavit, quæ concinnè reponuntur, belle verò contenta, quæ concinnè suspenduntur, primum vocabulum ad crura; alterum ad brachia referens.

Suspensis aut positis partibus affectis, figuram doloris expertem, & secundùm naturam convenire utrumque esse. An cum, aut sine negatione hæc verba proferenda sunt, in quibus abscesserint, aut non abscesserint, contrarias explicat Galenus, tum comparatione quorumdam affectuum, ac præcipuè abscessuum & sinuum qui contrariam curationem
E postulant, tum Asclepiadis textu.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIX.

Svspensa verò, aut posita esse decet in figura non lædente, quæ secundùm naturam sint. In quibus autem abscesserint, contraria.

F

GALENI COMMENTARIUS.

NOn aliud sanè doloris expers, & aliud quod secundùm naturam est; sed unum & idem utrique, & secundum naturam existenti, & doloris experti contigit. Ea de re quidem in opere de fracturis abunde dictum est. Nunc verò hoc in decenti libro explicabitur. *In quibus autem decesserint, contraria.* Quidam

scripserunt, *in quibus non decesserint*, addita negatione, asseruntque in quibus non decesserit eorum quæ enunciata sunt aliquid deligationis effatu dignum, in quibus decesserit contrarium. At *deligationis ratio* prædicta fuit, à sana quidem parte ipsum exordiri, super ulcus verò desinere qui coarctationem absolvat. Contrarius incipiet ab ulceratis ac fractis partibus, supernè ad inferiorem regionem deligationem remittens. Qui verò absque negatione conscriptum textum explicant, Hippocratem hortari censent, ut quem quæ præter naturam succincta sunt, aut etiam commissa, decedere volumus, superiorem deligationis rationem immutemus. Imò sanè ubi concinnè juncta diduceré desideramus, quocunque modo non decenter concurrerint, contraria, *vinciendi* ratione nobis opus esse, perspicuum est. Quin etiam in permultis magnis vulneribus, in quibus cute conglutinata, fundum minimè conglutinatum manserit, aut labra in se invicem intus duplicata in unum coierint: In fracturis quoque, quòd hæ à quibus fracti ossis extrema ad fundum diducta sunt, cutis labris sint consimiles, ubi quæ adjuncta sunt, quò decedant oportere, id & patet omnibus; necnon etiam quia, quod enarratum est, illis accidit ossibus, quæ & interiores in se cavitates, aut insignes cavernas obtinent; ipsaque per se cognoscimus, & eadem ita utilia, ut quæ vitiosè producta nunc aliquis arguerit, quòd cũ proposita oratione nullum concentum habeant. Nam in ea scriptum est, *in quibus autem decesserint contraria*. At non idem hac oratione *(in quibus autem decesserint)* atque illa *(à quibus verò ut decedant)* dat operã. Oportebat igitur ipsos, quemadmodũ priores negationem præposuisse verbo *decesserint*, sicq; orationem propriæ sententiæ cõsentaneam reddidisse nt; eosdẽque ipsam scriptã pro arbitrio exposuisse; scripta enim, ut nunc scripta est, alienam explanationem confecerunt. Non igitur in proposita oratione te ea docet quæ abscedere volumus. De his enim deinceps dicturus est. Verùm de iis quæ abscedunt, nondum perfectè absscesserunt, vel etiam de iis quæ perfectè absscesserunt, nondum tamen in sinum jam mutata sunt. Hæc namque primùm curationem postulant quæ dolorem sedet, & quod in pus commutatur, maturet. Deinde verò quum suppuraverint, apertionem quà excludantur. Tum deinceps siquid inflammationis partibus excretum humorem continentibus superst, id eximatur; & postea, ut protuli, & siccare, & carnem procreare decet; moxque ita conglutinare, ipso sinu solo relicto, nulloque pravo affectu ipsi juncto. Neque enim phlegmone, neque sordes, neque humor superfluus adest, neque carnium penuria. Ergo nihil mirum est, si consules in iis quæ absscesserint contraria moliri. Nam quicunque non osciatanter in artis operibus versatus est, novit in iis qui maturuisse queunt absscessibus damnosum esse, nihil quicquam humoris purulenti noxium excerni. Etenim satius & expeditius est intùs ipsi manenti prodesse reliquum; neque omnino deligationem pro morbi ratione pars affecta postulat. Ad id enim adhibetur deligatio, non quòd ipsa curare queat, sed ut curantibus inserviat. Differt ergo absscessuum curatio à cunctis sinuum *curationibus*. Nam in illis quidem

A μὲν ἔγκειται, ὧν ἡ μὲν ἀπόφη, φασόντες ἀπόφασιν τὴν, μὴ, ᾧ φασὶν ὧν μὴ ἀποχὴ τὸ φεστερημένων τοῦ λόγου τῆς ὑπαίσεως, ὧν ἡ δὲ ἀποχή, ὃ ἐναντίον. Τίνων ὁ φεστερημένος ἐῶ, ἀρχὰς μὲν ἀπὸ τοῦ ὑγιοῦς, πεπυτᾶν ἢ ὅτι ὃ ἐκρύοντα πίω πίεσιν. ὁ ἐναντίος ἀρξεται μὲν ἀπὸ τῶν πεπληκωμένων, καὶ καταγόντων, ἀναδήσας ἢ φεὸς τὸ κάτω χώρα, ἐκλύων τὸ ὑπάδεσιν. ὅσοι δὲ αὖθι τῆς ἀποφάσεως γεγραμμένοις πῶς λέξιν ἐξηγοῦνται, φασὶ πεπυδεῖν αὐτὸν, ὧν ἡ δὲ ἀποσήσεσθαι φεστεταλμένα, βυλόμενα τοῖς φύσιν, ἢ ᾗ συμβεβηκότα, τὸν ἐρημένον ἔφην τῆς ὑπαίσεως ὑπαλλαγὴν. καὶ ὅτι μὲν ὧν τὰ καλῶς συμφῶνται ἀφεῖσαι βυλόμεθα, καθ' ὁπαοιοῦν ἔφην ἀλλήλοις συμπεληφθῆται, μὴ φεσήκοντος, ἐναντίου ἔφην διέλυσε, φεδήλον ὅτι. καὶ μάντοι μὲν ὅτι πολλὰ τῶν μεγάλων τραυμάτων, ἐφ' ὧν ὁ βάθος ἀκόλλητον ἔμεινε, τὰ ἄρματος κολληθέντος, ἢ συμπλήθην ἀλλήλοις ἐνδιπλέμβρα τὰ χείλη. καταμάθοι δ' ὅτι τῶν ἀφ' ὧν ὀκλίθη φεὸς ὁ βάθος τὰ πέφυκε ἢ καταγότος, αἰάλογον τοῖς ὅτι τῶ ἄρματος χείλεσιν, ἀποφῶσαι δίκαια τὰ συμπεληλυθότα, ᾗ πάτο φεδήλων πάντι. καὶ μέν τοι ἔ ὅτι κατ' ἐκείνα τῶν ἐσῶν συμβαίνῃ ὃ εἰρημένον, ὅστα ᾗ ἐν τάπις κειλότησας ἐντὸς ἑαυτῶν, ἢ σήφασας ἀξιολόγους ἔχῃ, ᾗ γιγνώσκομεν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ, χρήσιμα ὄντα, ὡς ᾗ κακῶς εἰρημένα νῦν μέμφεται αὐτῆς. τῇ γὰ φεγκειμένῃ λέξει, συμφωνίαν ἐδαμίαν ἔχῃ. γέγραπται γὰ ἐν αὐτῇ, ὧν ᾗ αὖ ἀποχὴ τὰ ἐναντία. ἐ δεῖ τὸν ᾗ σημήνεσθαι πρὸς τὰς, ὧν ᾗ αὖ ἀποχὴ, ᾗ φεὸς τῆς, ὧν ᾗ ἀποσήσαι δέλῃ, λέξεως. ἐρχεῖ δὲ ὧν αὐτοῖς, ὥσπερ οἱ φεότεροι, τὴ ἀπόφασιν φεσηῦσιν τὸ ἀπόσησιν, τὴ λέξιν ὁμολογοῦσθαι· εἰρήσατο τῇ σφετέρᾳ δίξῃ, ὅπως αὐτοὶ μεταγεγράφασι αὐτὸν ἀξιοπίσως καλῶς βυλόμενοι. γεγεαμμένης ᾗ ὡς νυῖ γέγραπται, τὴ ὀζύτητα ὀλοπελόν ἐπαιτᾶσθαι. μὴ τίνων ἐν τῇ φεσκειμένῃ λέξῃ σε πεῖ ὧν ἀποσήσαι βυλόμεθα ἀφεῖσαι, ἐρεῖ γὰ πεῖ τέτων ἐφεξῆς. ἀλλὰ φὴ τὰ ἀφισαμένων, ὁπόταν ἀφεστῶτων τέλως, ᾗ ᾗ τελέως μὲ ἀφεστῶτων, ᾧ μὲν εἰς κόλπον γε μεθεστῶτων ᾖδη. δίτται γὰ ζῶσα, φεῶτις μὲ τὰ ἀφιδυῶν, ᾗ πεπέδησε ὃ ἀμπίσεως ἀναγῆς. ἐπεὶ δὲ ἂν ὀκπυήσῃ σομώσεως εἰς ἐκκρισιν, εἶτ' ἐφεξῆς, εἰ τὰ Φλεγμονὴς ἐν τοῖς πεμέγεσι ὃ ὀκκρινὲν ὑγρὸν ὑπολείπεται, αὐτὸ ὀζιάσασθαι, καὶ μᾶ ζῶθ', ὡς ἐφῶ, ἀφιξεσασθῶσά τε, ᾗ ἐφκωδῶσα, κἄπειθ' ὅπως κολλᾶσθαι καθελεφθέντος αὐτοῦ μόνε τὸ κύλπου, μηδενὸς ἐβδυγμένου παθήματος αὐτοῦ. μήτ' οὖν φλεγμονὴς, μήτε ῥύπε, μήτε ὑγρότητος πεπτίδος, μήτ' ὀρδείας ἐφκῶν. ὥσθεν οὖν ἀκκρισιν, εἰ τὸ ἐλμύτια συμβαλεῖ φεφάτιον ὅτι τὰ ἀφισαμένων. ὅσις γὰ ὠμίλικα μὴ κᾶ ὃ πᾶν ἔφερον, τοῖς ἔφοις, τῆς τάχης, οἶδεν ὅτι τὰ πεφθῶσα δυναμένων ἀπεπάσεων, ἔτ' ὀκκρίνεσθαί τε ᾗ ἀμπίσκοτος χυμοῦ ἀσύμφορον. ἀμαιόν τε γὰ ζάτλον ἔνδον αὖτῳ μένοντι συμβάλειν ὃ λοιπὸν, ᾗ ὅλως ὑπάδεσιν χρῆζον ὃ πεπτὸς, ὅσον ὅτι τῷ πᾶθ. οὐδαμοδέμενα γὰ ἔσ' αὖθ ὑπάδεσις, ᾗχ ὡς αὐτὴ δυναμένη θεραπεύειν, ἀλλ' ὡς τοῖς δεραπευομένοις ὑπηρετοῦσα. ἀμφέρᾳ πάντων ἡ τῆ ἀφεστῶτων θεραπεία, τὸ πῆ κόλπων ὅλων· τῆ γὰ γιγνώσκειν μὲν γὰ,

οὐδὲν ὑγρὸν ἐκρεῖν ἄχρι περ ἂν πέπηται, συμφέρῃ· τῇσι κόλποισι δὲ, ἐκκρῖναι πειρῶντες, μηδὲν ἔνδον ὑπολείπεσθαι, καὶ οὕτω μὲν μηδὲν ὅλως εἶναι σῶμα. ὅτῳ δὲ τὸ κόλπον, εἶναι τε, καὶ αἰσθάνεσθαι, καὶ ζῶσα μὴ ἀφιστάμενα, δεῖ καθαπλασμάτων ὑγραινόντων τε καὶ θερμαινόντων πείρασθαι. τοῖς κόλποις δὲ ἀφ' ἑρμαίου ξηραινόντων καὶ καθαιρόντων, καθαροῖς καὶ ξηροῖς χρήσεσθαι. ἔπι δὲ τοῖς μὲ κόλποις, τὸ μὲν ἐξερυθρῶλον ὑπάδηνον ἰᾶσθαι, τὰ δὲ ἀφιστάμενα, μηδὲ ἄλλως τοῖς ἰσχυροῖς ἐπιτρέπεσθαι, ἐὰν αὐτῶν τῷ ὑπάδηνι καθαρμὸν ἀνομῇ. Ἀσκληπιάδης δὲ, ὅπῃ τῆς ὑπάδησεως ἄκοιλον εἶναι, ὧν ἢ αὐ ἀπορῇ τὰ ἐνθυτία, τῷ ὅλῳ ξηφίσαι βούλεται. αὐ ἢ ὑπάδειν ἐν σήμαντι ἐν ᾧ μήτε ἀποστροφὶς, μήτε ἀπόστασις ἔσῃ, τοῦτο δή ἐστιν ἄπαν τῇ Φύσιν. ἐφ' ὧν ἢ αὐ ἡ ὑπάδησις ἀποσῇ, ὅπῃ ζώσαν τὸ ἐνθυτία ἀφεῖσθαι, ζωτέσιν ἐν τῷ ἐνθυτίῳ σήμαντι ἢ ὑπάδεσιν ποιοῦ. Καὶ γράφει τῇ λέξιν ὧδε. ἐν ᾧ σήμαντι τὸ μέρεος ὑπηδέοντος σήμαντος ὑπάδεσμος ἀποσῇ, τῷ ἐνθυτίῳ ζώσῃ σήμαντι τῷ ὑπάδεσιν ποιοῦ. ᾗ συντεταμμένου ᾗ ἀγκῶνος, ἐπειδὴ ὁ βραχίων καπαδυθῇ, ὁ ὑπάδεσμος ὑμμὶν, ὄλλ' ἀφίσει), ζωσαπίου σῆμα τῇ συντεσῇ καζεσκυάσας. ἐπεὶ δὲ, ζωτέσι, κάμψας τὸ ἀγκῶνα, ὑπάδῃ πάλιν. ἐπεὶ τῇ Φύσιν μὲ σῆμα τοῖς σκέλεσιν ὅτι ὁ συντεταμμένον, ἐὰν ᾗ κεκαμμένων τὸ σκελεῶν ὑπάδησας, συντείνῃ κελεύσης, μεζαίνοντων τὸ μυῶν εἰς ἄλλους τόπους, ὁ ὑπάδεσμος ἀποσήσεται ἀπ' ἐκείνων, ἀφ' ὧν μέλις ἀπεχώρησεν, ὃ ἐνθυτίον σῆμα ᾗ κεκαμμένῳ ποήσεις, ὅπῃ, ζωτέσι, ὁ συντείνας τὸ σκέλη ἀποδῶν, ὕστερ ᾗ κεῖνος μέλλῃ σήσεται. καὶ ζῶσα μὲν σοι τῇ Ἀσκληπιάδεως, ἐμοὶ ᾗ κείνης ἤδη μεζαίνει ἐφ' ἑτέρα ῥῆσιν.

abscessibus confert quoad maturaverint nihil humoris excerni; in his verò sinibus excretis omnibus nihil intus relinqui. Præterea his in abscessibus nullo prorsus osculo opus esse; in sinibus verò osculum, idque apertum existere; & quæ abscedunt, hęc caplasmatis tum humectantibus, tum calefacientibus maturari; sinus verò vehementer siccantibus & purgantibus puros & siccos reddi. Ad hęc sinus prædicti deligatione curandi sunt; At abscessus non aliàs curantibus insservientem sub iis deligationem promovemus. Asclepiades autem quum hæc *verba, in quibus contraria abscesserint* explicat, de deligatione universam intelligentiam esse vult. Quod si in figura devincias, in qua neque coarctatio, neque decessio fuerit, hoc totum secundùm naturam est. In quibus verò deligatio decesserit, in his contraria effice, hoc est, in contraria figura deligationem construe; Atque sic ad verbum scribit. *Quatumque in figura, fascia figurę partis impositæ decesserit, contraria huic figura deligationem astrue. Exemplo; quum exporrecto cubito brachium devinctum sit, fascia non commoretur, sed abscedat, contrariam porrectioni figuram extrue. Alioqui, hoc est, inflexo cubito ipsum rursus devincto. Quoniam verò secundum naturam porrecta figura cruribus est, etiamsi inflexis cruribus devinctis ipsa porrigere jusserit, quum musculi alios in locos emigrent, fascia tamen ab illis abscedet, à quibus musculi recesserunt, quum contrariam inflexo cruri figuram feceris; quandoquidem, hoc est, quum crura porrexeris, devincienda sunt. Quod* opus *& in figura collocandum, ac immemorandum est.* Atque hæc ex textu Asclepiadis prodita sunt. Jam vero mihi ad alterum textum emigrandi datur occasio.

Τὰ μὲν σκεπασμένα μερέα, ἢ ἀφεσταῖα τῇ ἀζυματικῇσία ῥηθὲν ὑπάδεσι, συσολῆ, ἀναζευγῇ, ἀφιξῇ ἀναδήκῃ, καὶ τῇ συμφόσεῖ ἔσῃ διεκπυσόμενα. ἄλλα τὸν ἀναζυμόσεως φλεγμονῆς διεκπαίειν, ἢ τὰ καζαλευθήσεως τῶν σκεπασμένων μερέων αἰτίαν καὶ ὅσην ἔρκτέον τὰ τοῦτον, καὶ τῶν ἕλκων, ἢ τῶν κόλπων ὑπάδεσιν.

Expassas partes & abscessas consimili propè deligatione, adductione, accessu, & contractu curandas esse, sed procedere inflammationis curationem, & sequi expassarum partium instaurationem. Quid expassa vocet Galenus. Quæ sunt expassarum partium causæ, & unde exordienda sit earum ut & ulcerum, & sinuum deligatio.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λ'.

Ὅταν δὲ αὖ σκεπασμένα συσῆλθαι, τὰ μὲ ἄλλα τὰ αὐτὰ, ὀλίγου δέ τινος δεῖ τῶν σωναγωγῶν, καὶ ὀλίγα θεραπαγῆς τῶν πίεζιν ὃ θερμὸν ἥκιστα, ἐπειζα δὴ μᾶλλον, ὅσον τῦ μάλιστα, ὃ συμφόρεον.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXX.

At in quibus expassa contrahere oportet, in cæteris quidem eodem modo. Ex longo verò quodam intervallo contractio, & ex accessu ducto compressio facienda, primò minimùm, postea magis. Terminus operationis *mutuus potissimùm contactus.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἀναμνησθῶμεν ἐπαῦ κεφαλαίων ἐξεπίτηδες ὡς μάλιστα καὶ τῶν λέξιν, ἧς ἄρχει. ὑπάδεσις μὲν αὐτῶν, ὥστε τὰ ἀφεσταῖα θεραπεῦσαι. ἄχρις δέου λελεγμένων αὐτῶν μεμνῆσθαι. ἵνα γὰρ ἐπακουσθῶμεν καὶ τῦ λείπειν ἐν τῇ θερκεμένῃ ῥήσει δυνάμενοι, ὥστε καὶ θεραπεύοντος αὐτῦ τῶν λέξιν ζειδέναι. ὧν ᾗ αὖ σκεπασμένα συσῆλθαι δέῃ, τὰ μὲν ἄλλα τὰ ἀναζόμεν. ἐν πολλοῦ δὲ τῶν θερσαγαγῶν ποιησόμεθα, καὶ τἆλλα ὅσα τοῦτον ἐφεξῆς

GALENI COMMENTARIUS.

Quæ pronunciavit *Hippocrates*, tum eorum summaria consultò recordemur, quod orationi occurrant, cujus est exordium. *Deligatio quidem causa est, ut quæ abscesserunt, adducantur;* tum eorum quæ hactenus ab ipso prolata esse sumus memores. Sic enim subaudiemus, tùm quod propositæ orationi deesse videtur, tùm ut eo addito hæcce sententia eliciatur. *At in quibus expassa contrahere oporteat, in cæteris eadem agemus. Ex longo intervallo accessum promovebimus;* & quæ cætera hujusmodi

protulit. At expassa ab ipso pronunciari intelligendum est, quæ quum ulteriùs quàm deceat, ab invicem discedant, utrôque labro etiam separata sunt; quod in vulneribus fieri consuevit, vehementer interdum obortâ inflammatione. Quum enim carnis divisio magnam subeat altitudinem inciso transverso musculo; deinde neque conglutinatio, neque unio producta sit; sed ingens succedat phlegmone, quâ tensa *cutis* utrinque continuum id labrum attrahat, ab utraque parte expassa dabitur. Talem verò ideam sortiuntur labra inflammata, & palpebræ, & præputium, atque etiam capitis cutis, quum à quibusdam læsa ad terebrationem opportunè accedit phlegmone, expassorum formam repræsentant. Idque plerunque accidit potissimum, si cute læsa spatium, quod in medio est, linamentis impleamus. Ita verò & in transversa musculorum sectione quum ad profundum usque procedit, interdum rem agimus, aut ob sanguinis eruptionem, linteis conceptis inditis, quæ linamenta nominamus, aut quod cutim coalescere quidem metuamus, aut contractas musculi partes utrinque non conglutinari. Hujusmodi sanè affectus omnes aliam curationem postulant quæ phlegmonæ medeatur. Verùm nunc ipsi propositum non est universas morborum curationes scriptis prodere, sed eam quæ propriè chirurgia vocatur. Expassorum igitur deligatio non alia, sed eadem quæ abscedentium est. Nam à sanis partibus exorditur, & paulatim ad cutem venit manifesto laborantem ulcere. Sed in eo dissidet, quòd in expassis longiori principio, quàm in abscedentibus exordiatur, quodque compressionem ad expassas usque partes intendat. Ergo in sinibus deligationem ab eorum fundo incœpisse, & quæ in expassis struitur, ipsam ab iis tanquam radice principium sumere consentaneum est. Verùm procul ab humidis partibus cutim ad ulcus paulatim adducere, nec in ulceribus deligationem contrahere, sed sensim intendere primam circunvolutionem, & cutis circuitione compressionem efficere. Postea verò *magis* vocabulum nonnulli de una operatione explicant, nonnulli verò de pluribus. De una quidem operatione si primum vocabulum accipiamus, deligationis principium significabitur; si verò de pluribus, primam deligationem universam, primum vocabulum declarabit. Sed utrunque verum est, aliàs in aliis affectibus non genere, sed magnitudine discrepantibus. Leniorem siquidem *labrorum* eversionem, etiam unicâ deligatione ad eum qui secundum naturam est statum ducere contendimus; vehementiorem verò non prima deligatione coercemus. Tunc enim temporis inflammationis curationem præcedere oportet, non expassarum partium instaurationem. In orationis autem fine eam ob rem addidit, *terminus potissimum contactus*. Quandoquidem *Medicus* quæ inter se compacta sunt, ea magis in unum cogere potest, quàm ut se solum contingant. Sed ita mutuo coacta colliduntur, dolorem concitant, & inflammationem augent. Ergo expassa inter se quoad se contingant adducenda sunt, sed non ultra id. At hæc oratio duobus modis scribitur. In quibusdam codicibus *terminus maximè*, hancque scripturam

A ἔφην· ὀκπεπτεμμένα ἢ ἀκουέον ὡσ αὐτὸ λέγειν, τὰ μὴ τῇ διεσάνῃ πλέον ἢ θερσῆκεν, ἀλλήλων ὀκπεπτεμμένα καὶ τῆς ἕρκος ἐκάτερον χείλος, ὡς ἔστι πεφυκέναι ἔφαται γιγνόμενον, ἐνίοτε φλεγμόνας ἰσχυρὰς. ὅταν γὰρ ἡ διαίρεσις τῆς ἕρκος ἄχρι πολλοῦ βάθους ἐξικνῆται τῶ μεσίω τμηθέντος, εἶτ' ἢ μὴν κόλπος ἢ συέφυσις μὴ τεχθῇ, φλεγμονὴ ἢ ἐπιβλύσα μεγάλη, δι' ἣν ὁ θέρμα τεινόμενον ἑκατέρου ὃ στενχὲς αὖτε χείλος ἐπιτασσόμενα, καὶ ἀμφότερα μέρη ὃ ὀκπεπτεμμένον

B βλύσα. τοιαύτην δὲ ἰδέαν ἔχει τὸ χείλη φλεγμαίνοντα, καὶ βλέφαρα, ἢ πόση, ἢ μήτοι ἢ πιεσθὲν τῶν πυὸν ὃ τῆς κεφαλῆς δέρμα, ἐφ' οἷς αὐάκρισιν ὑπιτηδείως γιγνομένη φλεγμονή, τῶ ὑπὸ ἐπεσταλμένων ἰδίαν εἰργάσατο. καὶ μάλιστά γε τοῦτο συμβαίνει πολλάκις, εἰ πίσσατος ὃ δέρμα, τῶ ἐν τῶ μέσῳ τῇ χεῖλαι χείραι, μοῖς πληρσθέν. ὅπω ἢ κατὰ τὴ ἐπιφρασίας ζωῆς τῇ μυὸν, ἄχρι βάθους γιγνόμενης, ἐνίοτε περιόδῳ, ἢ δι' ἀμφιβρέγματα ἐνδέντες ὀθόνας πλατὺς, ἃ ὀνομάζουσι μοτοὺς, καὶ τῶ διεδίναν συμφυῶσι μὲν ὃ δέρμα. τὰ δὲ ἐπεσταλμένα μέσα ἢ μυὸς, ἑκατέρωσ μὴ καλλιθῶσαι. τὰ τοιαῦτα οὖν πάθη πάντα,

C δέῖται μὲν καὶ τῆς ἄλλης θεραπείας τῆς ἰωμένης τὸ φλεγμαίνον, ἀλλ' ἢ θερσήκεται νῶν ἀπόντων αὖτε παθῶν ἁπάσας χράφειν θεραπείας, ἀλλὰ τὰς χρησυργίας ἰδίως ὀνομαζομένας. Ἡ τοίνυν ἢ τῇ ὀκπεπτεμένων ἕδησις, τὰ μὲν ἄλλα ἔχ' τὰ αὐτὰ τῇ ἀφεστώτων. Ἀρχὴ γὰρ ὀκ τῇ ὑγιαῖ, ἢ καὶ ὁλίγον ἥκε θερσ ἢ φλεγμαῖν ἕλκωσιν ἔχον δέρμα. Διαφέρει δὲ, ἐν τῷ πάρ-

D ῥωθεν θέχεσθ μᾶλλον τῆς τῇ ἀφεστώτων, ἀποτείνειν τε ἢ πίεσιν, ἄχρι τῇ ὀκπεπτεμένων μυέων, ἕδει γοῦν ἢ κάπτων ἕδησιν ὀκ ἢ πυθμένος αὖτὸν ὄρθ. τῶ ἢ τῇ ὀκπεπτεμένων ὀκ τῆς ἴδ ῥίζης αὖτὸν ἀρχεσθ θερσῆκον. ἀλλὰ πάρροθεν ὀκ τῇ ὑγρᾶς ἐπάγν ὃ δέρμα καὶ βεχρὶ θερσ τῶν ἕλκωσιν, ἐκ καλδίοτα ἢ ἕδησιν τῇ ἑλκῶν, ἀλλ' ὑπτιόντος καθ' βεχρὶ τῶν θερσῶν ἑαυτῶν πλείζιν, ὀκ ἀπέλθοντ τὸ δέρματος πίσσως πειῆζ. μὴ ταῦτα δὲ, ἕδει μᾶλλον. ἔνιοι μὲν ἕδει μιᾶς ἐνεργείας ἤκουσθη, ἔνιοι ἢ ἕδει πλειόνων. ἕδει μιᾶ μὲν οὖν εἰ ἀκούοιμεν τῶ θερσῶν ὀνόματος, ἢ τῆς ὑπιδέσιος ἀρχὴ δηλωθήσ. ἐαὶ ἢ ἕδει πλειόνων, τῶν θερσῶν ἕδησιν ὅλων δηλώσ ὃ θερσῶν ὄνομα. ἀλυθὲς δὲ ὅτι ἑκάτερον, ἄλλοτε ἐπ' ἄλλης διαφόρως, ὀκ εἰδὲ διαφορωσῶν, ἀλλὰ μεγέθ. τῶ μὲν γὰρ ὑπικεκεῖσθαι ὀκ ἔστιν, ἢ ὅθ μιᾶς ἕδιδέσεως εἰ ὃ κῦ φέσι ἄγειν πειρώμεθα, τῶ μείζονα δὲ, ἢ βιαζόμθα κῦ τῶ θερσῶν ἕδησιν. ὑπικεκτῶν γὰρ ἐν τῷ τότε καιρῷ χρῆσις τῆς φλεγμοὶς θεραπείας, ἢ τῶ ὀκ τῇ ὀκπεπτεμένων ἐπθυμήσων. ἕδι ἢ τῷ

F τέλ τῦ λόγου δῆλ τότο θερσθῆκεν, ὅμοιον ἢ μάλιστα, ὃ ξυμβαλέειν. ἐπεὶ ἢ διώκεται τις ἕδι πλέον ἀλλήλοις τὰ σπειρόμθα σπειράν, ἢ ὥστε χαῦσαι μόνον· ἀλλὰ τὰ ὕπας σπειρόμθα θλᾶσθαι ἀπάλληλα, καὶ ὀδυνᾶν ἐρεθίζεσθαι, ἢ τὰς φλεγμονὰς ἐωτῶν ἐυζωπίσθαι. χρὴ δίνειν ἄχρι τῦ χαῦσαι, σπειράν ἀλλήλοις τὰ ὀκπεπτεμένα, ἢ θερσωτέρω ἢ τόδε. χρέσασθαι δὲ ὀλίγῃς ἢ λέξις ὅδε, καθ' τινα μὲν τῇ χαφὴν ὅλον τὸ μάλιστα, ἢ ταῦτ' ἂν

ὁ Ἀσκληπιάδης οἶδε τὴν γεφυρίδα. ἐν ἄλλοις δὲ ἔστι ὅλιον τῶν μᾶλλον δὲ συμπλαίων, καὶ ἔστιν ὥσπερ ἀμείνων, ἔτω δὲ παλαιοτέρα ἡ ὀξὺ τῆ μαλίστα γεφυρὴ.

A agnovit Asclepiades; in aliis verò, *terminus maximè contactus*, & per *maximè*, scriptura quemadmodum potior est, ita & vetustior.

Σπειραλμῶν δὲ τῶν σκληπαλμῶν ὄρθησις, ἀβληφορὴ, ὀξυφορὴ, αἰτία, ἡ ἐπίδεσις ἡ μὲν τῆ ἁβληκῆ ἀυτῆς, τῆδε ἐργασία, ἐναπία, σὺν τῆ βεβρυλκεκῆ πεπισμένη, ἡ σκλήκισις ἡ φίμωσις τῶν χειλέων, δὲ ποδῶν, ἡ ἕδρας, ἡ μήτρας, ἡ τῶν ῥαιμάτων τε ἡ τῶν ἑλκέων.

Contractorum & expassorum explicatio, descriptio differentiæ, causæ, curatio, deligatio apparatu similis, structura contraria, cautione facienda, præclusio phimosis labrorum, præputii, ani, uteri, vulnerum, ulcerum.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λα'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXI.

ΩΝ δὲ σπειραλμῶν ἀβρηξεῖαι, σὺν μὲ φλεγμονῆ τοῦμοπία, αἰδὼ ἢ ζωὴ τὸς, ἁβληκεῖ μὲ ζιαύτῃ, ἐπιδέσει δὲ, ἐναπίῳ.

Quorum contracta diducenda sunt cum inflammatione contraria ratione, citrahanc eôdem apparatu, & contraria deligatione utendum est.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΤΑ' σπειραλμῶν, οἷς σκληπαλμῶν ἐναπίως δέκεῖ. πῶς μὲν γὰρ σκληπαλμῶν, τὰ χείλη πλεῖστον ἀλλήλοις πεφύκασι πρὸς τὸς ἐνδυτίους τόπους, ὥστε ὅ ἕτερον ἐπὶ θάτερον ὑπερεχόμενον ἐν, ὃ λεῖπον ἐπὶ τὰ ἐναντία μέρη ἐπὶ θάτερον ἐναπολήγειν ἀλλήλοις ἅπας, ὡς ἥτοι ὅ ἕτερον ἐπικαῖσθαι θατέρῳ, ἢ οἷ διαπλακῆναι πως ἑκάτερον, ἢ πεπερᾶσθαι, καθάπερ τὰ ἑλιούμενα. ἡ συμβαίνῃ ἐνίοτε ὑφὸ τῶν φλεγμονῶν δὲ τοῦτο γίγνεσθαι ὑδαπνίσεως περὶ ἑκατέρα παθήματα, καθ' ὃ πλεῖον ἀλλήλων ἀπῆχθαι πρὸς τὰ ἐναντία τὰ τῶν σκληπαλμῶν σώματα μόρια, θαυμαστὸν ἡ οὐδὲν ἐν πάσῃ τῇ φλεγμονῇ ἐναπίᾳ τούτων εἶ συμπίπτειν γινόμενον. ἡ γὰρ ἐν τοῖς μέρεσι μεγάλως φλεγμαίνουσι τῶν σκληπαλμῶν τε, δὲ σπειραλμῶν μορίων, ἀμφότερα γίγνεσθαι πέφυκεν. δῆλον δὲ ποιοῦσι τὰ ὀφθαλμῶν ἐναργῶς ὁρᾶσθαι, τῶ μὲν ἄθικτος βλεφάροις ἔξωθεν διέρματος, μεγάλας φλεγμαίνοντος, ἡ μέγεθος πλείονος, ὡς δύπλασθαι τε δὲ τῆ πλησιάζοντος χοιρίᾳ, μηκύνθαι δὲ τὰ φλεγμονῆς, ὀκλάζοντας ὃ βλέφαρον. ὅταν ἡ μετρίως μὲ ἔχῃ ὃ διέρμα, φλεγμαίνῃ. εἰ ἡ μεγάλως ὁ ἔνδον ὑμὼν ὁ μέγεθος τῆς ἴριος σκοτοῦμένος ἐκφαίνῃ, τότε συμβαίνῃ ὃ βλέφαρον εἶσω. καπεινὸν ἀμφοτέρως αὐτοῖς τῦτο συμβεβηκὸς, φίμωσις ὀνομάζεται ὃ παθος, ἡ δυναμένη διοῖξαι ἡ κάμπτειν ἔτω τὸν ὀφθαλμόν. ὁ δ' αὐτὸς ἔστιν ὃ παθήματος, ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ χείλη γίγνεται, δὲ πόδων, ἡ ἕδρας, ἡ ἄπω αἰτία ἡ ζύτων ἡ αὐτὸ. τὰ μὲ γὰρ ἐξωθεν αὐτῶ μέρη φλεγμαίνοντα σφόδρα, σκληπέπεται. συμβαίνῃ δὲ τὰ αὐτὰ παθήματα, δὲ καὶ τὰ τῆ γυναικῶν αἰδοῖα. ἀνάλογον ἡ τύτοις συμβαίνῃ γίγνεσθαι καὶ τὰ ῥαιμάτα, ἡ ὀφὶ πάντα ὁπόσων ἠλκωμένα. τῶ μὲ γὰρ ἔξωθεν μεροῦ φλεγμηνότων, σκληπέπεται τὰ χείλη ὑφὸ ἕλκῶν, καταπίπτοντα πρὸς τὸ ἔσω χάσμα. ἄτροφα ἡ εἶ, δὲ λεπτὰ πλωικαῖα αἰαλκῆόν ἐστι τὰ αὐτὰ χείλη, δὲ σκληρά. ἐφὸς οὖ ἄρα γε πῶς γὰρ αὖ ἄλλως, εἰ μή τις ἀπαρᾴη, πρὸς τὸ ἔσω χάσμα ἐπίμως καθῆκ' ἐρεῖν; αἰτιὸν ἡ ἔνδον μεροῦ ἡ ἔνδεια, δὲ δι' ἀτροφίαν φθινώδη, ἡ ὀξὺ χειρουργίαν ἀμέτρως ἐκκόψασθαι τῶν ὑπερκειμένων σαρκῶν, ἡ ὀξὺ σπιδόνα ὀξυφείσασθαι αὐτὰ συμβαίνῃ. τὰς μὲν οὖν τοιαύτας ὀξυδιάτῃς, ἐπίδεσις ὠφελεῖ προσκόπτοντας μηχομένη· τὰς ἡ ὀξὺ φλεγμονῶν, κἂν μὲ

Contractorum & expassorum explicatio, descriptio differentiæ, causæ, curatio, deligatio apparatu similis, structura contraria, cautione facienda, præclusio phimosis labrorum, præputii, ani, uteri, vulnerum, ulcerum.

Quorum contracta diducenda sunt cum inflammatione contraria ratione, citrahanc eôdem apparatu, & contraria deligatione utendum est.

Contracta expassis contrariâ ratione statuuntur. Expassorum siquidem labra plurimùm inter se in contrarias sedes recedunt; itaut alterum in dextram decedat, reliquum in sinistram regionem demigret. His autem versa vice, contracta ita inter se congrediuntur, ut vel alterum alteri incumbat, vel solùm alterutrum quodammodo duplicetur, vel ut quæ involuta sunt, implicentur. Et accidit interdum ob inflammationem etiam id fieri contrario affectui consimile, in quo partes expassorum ab invicem diductæ plurimum in contrarias sedes recedunt. Nihil mirum est inflammationem ut contrarium affectum horum aut similium accidentium procreationem esse. Non enim in partibus vehementer inflammatis ambo evenire consueverunt, & expassa & contracta esse corpora. In oculis enim externarum palpebrarum cutis vehementi obsidetur inflammatione, eoque excessu, ut proximum spatium occupare queat, palpebræ eversionem ob inflammationem edi manifestè conspicitur. Quum autem mediocriter, inflammatione quidem afficitur cutis; si vehementer interior tunica ad iridem usque porrecta relinquitur, tunc concidit introrsum palpebra. Quumque ambabus palpebris hic affectus accidit, præclusio seu phimosis appellatur morbus quum ita laborans oculum aperire nequiret. Hoc ipsum genus morbi nonnunquam labra, præputium, & sedem obsidet, eorumque eadem causa est. Quum enim externæ eorum partes vehementi inflammatione laborant, evertuntur. Eædem quoque affectiones pudendis muliebribus accidunt. His par & vulneribus, & omnibus quomodocunque ulceratis oboriri contingit. Externis siquidem partibus inflammatis, ulcerum labra evertuntur, in interiorem regionem recidentia; atque tunc ipsa labra tabescere, extenuari, ac flaccescere necessum est. Ad quos *hæc oratio?* Nonne vera est? Quomodo nanque aliter fieret, nisi quis supponat labra in interiorem regionem promptè deferri? At ipsarum partium interiorum inopia, ob atrophiam tabidam, per Chirurgiam subjectas carnes plus satis excidendas, & putredinem eas partes corrumpentem, accidit. Ergo hujusmodi affectibus deligatio decenter constructa prodest; quos tamen ob inflammationem per se

non solùm non juvat, verumetiam onerando lædit. Sed quia medicamentis inflammationi medentibus subservit, propterea necessaria proditur. Quamobrem pronunciavit Hippocrates contractas partes cum inflammatione diducere juvat, nobis contraria facientibus, quod est, deligationem vitantibus. Quoniam non nisi propter magnam necessitatem ad *topica* quædam inflammatis partibus superinjecta, ut à quibus speramus hæc citra deligationem immorari posse, nullo modo fasciam ut aliquod super propositum topicum contingat, injicimus; ipsam ex tenuissimis & levissimis linteis construimus; & circuitibus, quantum fieri potest, paucissimis, vel etiam unico solo utimur. Id ipsum autem multos Medicos latuit qui externis partibus inflammatis, qua tumor esset, super cataplasmata crassa imposuerunt, duros & graves panniculos, multas lanas; & fasciarum multitudinem, quæ per se omnia maximè sunt adversa inflammationibus, quæ ab onerantibus oblædantur. Jam verò contracta si citra inflammationem sint, in iis fasciarum præparationem eandem ac priorem esse imperat; deligationem verò expassorum deligationi contrariam. Hanc siquidem, ducto fasciarum procul ab sanis partibus principio, reducta verò circuitu ad expassas partes *fascia*, & adaucta paulatim compressione constituximus. Illam contractarum partium deligationem ab affecto loco incipientes, & circumagimus; & ad eam quæ juxta locum est, citim reducimus. Addendum hîc quod ab Hippocrate prætermissum est. Non enim universam eorum quos memorat affectuum curationem scribere constituit, sed solam manu operantem. Ego verò ut integra sit oratio, resíduum addam. Quùm quid horum quæ contracta sunt, diduxerimus; subjectum locum in quem labra decíderunt implere linamentis oportet, vel decenti medicamento, quousque circunstanti cuti æquata sint contracta corpora; moxque dictam deligationem construere.

A τὸν ἑωυτῆς λόγον ὁ μόνον οὐδὲν ὀνήσιν, ἀλλὰ καὶ βλάπτῃ βαρυώσιν. διὸ καὶ τοῖς ἰσχυροῖς τῶν φλεγμονῶν φαρμάκοις οὐ χρηστέ, ἀλλὰ τῆς αἰαγκαίας χάριν. Κατὰ τοῦτο οὖν ὁ Ἱπποκράτης ἔφη τὰ συνεσταλμένα μόρια διαν ὑπὸ φλεγμονῆς τραυματικῆς ἢ καταπόντων ἡμῶν, ἐνίοτε δὲ φλεγμονῆς ὑπάρχοντα. ὅτι μὲν δὴ μεγάλων ἀφέλειαν ἕνεκα τοῦ κατασχεῖν τινα τῶν ὑπεκρεόντων τοῖς φλεγμαίνουσι μορίοις, ὡς ἀφ' ὧν γε ἐλπίζομεν ὑπομενεῖν ταῦτα διαμένειν, χρεία ὑπάρχει, καὶ μηδὲν ὅλως ὑπόδεσμον ἢ κρατοῦν τι τῶν ὑπεκρεόντων προστίθεμεν, αὐτὸν ὁλοσχερῆ ὄντα τε καὶ κυρτὸν ἀπὸν ἰσχνὸν ποιοῦσα, καθάπερ εἶπον τὸ ἀφέλειας ἕλκος, ἢ καὶ μόνη μιᾷ τῇ ἢ αὐτῇ, τοῖς πολλοῖς ἐδόξει ἐπάρκειν, ὑπολύσας ἐξωθεν ἐπ' οἰδέσι τοῖς φλεγμαίνουσι, καταπλάσματά τε παχέα, & ἐάκια σκληρὰ, καὶ βαρέα καὶ ἕρια πολλὰ, & πλῆθος ὑπόδεσμων, ἅπαντα ταῦτα καὶ τὴν αὐτὴν ἐναντιούμενα τοῖς φλεγμονῆς ὄντι, μεγάλως ὑπὸ τῆς φλεγμαινούσης βλαπτομένας. Ἐφ' ᾧ μὴ τοι χρεὼν φλεγμονῆς τὰ συνεσταλμένα γίνεται, τὸν ἐν τῇ ὀρθοποιῶ τῶν ἀυτῶν τῇ ἐμπροσθεν ἐπὶ

B κειμένῃ, τῶν ἢ ὑπόδεσιν, ἐναντίαν τῇ τῶν ἐκπεπταμένων. ἐπεὶ δὲ οὖν ἐκείνων ἐποιησάμεθα τὸν ἀγῶνα τῶν ὑπὸ δέσμων, αἰαγκαῖον πάρεσται ἐπὶ τῶν ὑργαλέων, ἐπαυμένοντες ἢ ὧν ἐκτείνεσθαι εἰς ἐκπεταμένους αὐτοῖς, καὶ μεταχὺ τὰ πέσσειν αὐξόμενοι, τῶν τῶν συνεσταλμένων, ἅτε δὴ πεπιεσμένοι ὀρχούμενοι, ἐκτιτρέμειν τε καὶ ἀπάξοιμεν ἐπὶ τὸν πέριξ χάσμα ὃ δέρμα. προσθήκη χρὴ ἐντεῦθεν ὃ προελελειμμένον ὑφ' Ἱπποκράτους. ἐν γὰρ ἐκεῖτο, πᾶσαν αὐτῶν τῶν παθῶν ὧν μνημονεύει

C θεραπείαν χρὰφειν, ἀλλὰ μόνων τῶν χειρουργίαν. ἐγὼ δ' ἵνα τέλειος ὁ λόγος ᾖ, προσθήσω ὃ εἰπὼν ὅταν τι τῶν, ὡς εἴρηται, συνεσταλμένων ἐκτείνωμεν, ἀναπληρώσαι χρὴ τὸ ἐκπεπταμένου χάσμα, εἰς ὃ καταπέπωκε τὰ χείλη μοιῶς, ἢ φαρμάκῳ τῷ προσήκοντι, μέχρις ἂν ἐπίπεδα γένηται τῷ ἐκτὸς δέρματι τὰ συνεσταλμένα σώματα, κείσεται ὅτω τὸ εἰρημένου ὑπόδεσιν πέριξ.

Finis Sectionis secundæ, Libri & Commentarii secundi.

Τὸ δευτέρου τῆς Βιβλίου τμήματος ἢ δευτέρου ὑπομνήματος τέλος.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΟ ΚΑΤ' ΙΗΤΡΕΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ,

ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΥ ΕΙΣ ΑΥΤΟ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

HIPPOCRATIS

DE MEDICI OFFICINA LIBER:

ET GALENI IN EUM

COMMENTARIUS TERTIUS.

Η ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τῶν ὀξυγνωσθεισῶν τοῖς πρότερον ὑπομνήμασιν ἐνδεσέων χρῆσιν εἶπεν Ἱπποκράτης, ἐνδείκνυται ὁ Γαληνός. Ἀλλὰ μὴν ἐν τοῖς περὶ καταγμάτων, καὶ τοῖς περὶ ἄρθρων πλείονα.

LIBRI ET COMMENTARII ARGVMENTVM.

Explicatarum ſuperioribus Commentariis deligationum uſum pronunciat Hippocrates, demonſtrat Galenus, ſed in Libris de Fracturis, & Articulis ampliorem.

Τί διαφορά· τετραπλάσιον γίγνεσθαι τὴν διαφορὰν, τῶν ἐπὶ τῷ ἔκτος, τῷ ἔνδον, τῷ ἄνω τῷ κάτω. Τὸ κοινὸν σκοπὸν τῆς θεραπείας ὑπεξαιρῶν τὰ βουλήματα διεγραμμένα διορθῶσαι. ἀπεληλυθότα ἐπαγαγεῖν τοῖς ἐνδεσμοῖς, τοῖς συμπεπλεγμένοις, τοῖς καταδεσμοῦσιν ἢ χρῆσις, τοῖς ὠφελήσουσι διαφωνίσεσθαι περὶ τῆς ῥίνος, καὶ πήχεως, τοῖς περὶ τοὺς ἀγκῶνας διαφοραῖς. Τὸ καταμήνιον πρῶτον εἰς τοῦτο βιβλίον γεγράφθαι, περὶ τῆς φυσικῆς κρίσεως. δεύτερον τὸ περὶ τῆς ἐγχειρητικῆς συμπληρούμενον. τρίτον τὸ περὶ ἐνδέσεως.

A Quid perverſio. Quadruplicem fieri perverſionem, internam, externam; ſuperiorem, inferiorem. Communem curationis ſcopum, auxilia indicaturum. Perverſa dirigenda; ſeparata, adducenda devincientibus, agglutinantibus, ſuſpendentibus, poſituris, quorum uſus ac utilitas explicatur. De naſi & cubiti, & cruris perverſionibus. Commentarium primum hunc in librum agere de naturalibus judiciis; ſecundum de iis quæ artem Chirurgicam explent; tertium de deligatione.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. α'.

Διεστραμμένα διορθοῦσθαι· τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὰ αὐτά. δεῖ τὰ μὲν ἀπεληλυθότα ἐπαγαγεῖν ἐπὶ τοὺς ἐνδεσμοὺς, καὶ τὰ ἐναντία, ἐναντίως.

B HIPPOCRATIS TEXTUS I.

Perverſa dirigenda ſunt, cætera iiſdem modis. Quæ deceſſerunt, ea ſubligatione, agglutinatione, ſuſpenſione adducenda. Contraria contrario modo.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Αἱ διαφοραὶ γίνονται, ποτὲ μὲν ἐπιχωρησάντος ὅλως οὐ τῆς ἰδίας ἕδρας ἐπὶ τὰ ὁμοῖα τῶν

GALENI COMMENTARIUS.

Perverſiones oboriuntur, quum quid interdum è propria ſede in externas corporis

partes

partes secedit; interdum verò quum in aliquod A corporis spatium interiùs illabitur, quemadmodum in naso. Siquidem in exteriorem regionem, aut ossium ipsius, aut alarum pars secedat, ab exteriori parte fit perversio; si verò in interiorem meatum procedat, in hunc nasus distorquetur. Palam est his in omnibus communem curationis scopum auxilia indicaturum. At communis fuit scopus omnibus *Contraria contrariorum esse remedia.* Quapropter nunc etiam quæ decesserunt, tum per alia præsidia (de quibus disserere propositum non est) tum præcipuè per fascias adducenda sunt. Ipse verò docuit fasciarum injiciendarum locos ad hæc utiles. Deligationem quidem, ut etiam antea scripsit, & ad ea quæ absceſſerunt, & quæ expassa, & quæ contracta sunt, utilem; agglutinationem verò, ut in libro de Articulis, ad nasum & maxillam; suspensionem autem, ut in libro de Fracturis, ubi protulit:. *Nam si os utrunque, aut inferius solùm fractum sit, devinctus verò mitellâ quadam manum exceptam ac appensam habeat, & amplissima fascia pars fracturam continet: hinc verò & inde manus suspensa sit; huc* C *necesse est comperiri os alterum ad partem superiorem perversum sorienti. Si verò ita fractis ossibus summam manum in mitella etiam ad cubiti flexum usque contineat, reliqua verò pars cubiti suspensa non sit, ipse ad inferiorem partem os perversum habere comperietur. Oportet igitur in mitella molli latitudinem sortita, maximam cubiti partem, & manus junctura m æqualiter suspendi.* Hæc igitur oratio vitiosam docet suspensionem quæ perversionem efficit, & perversorum curationem indicat. Agedum, alicui deorsum cubitus pervertatur: hunc ipsi suppositâ deor- D sum angustâ fasciâ suspendemus; si verò in superiora perversus fuerit, revocantem in inferiora suspensionem promovebimus, quâ partes junctuæ, & flexuræ vicinas mitella complectitur. Quod autem interjectum est, instabile, quemadmodum etiam si carpo in superiora perversio contigerit, ad inferiora revocantem deligationem adducemus, quæ cubiti partes complectatur, & quod carpo vicinum est extremum, instabile relinquimus. Ad hæc autem & in ea quæ ad cubiti flexum in superiora fit perversione, eam quæ solùm hunc instabilem E relinquat, suspensionem adducemus, quæ eadem è loco perverso deorsum revocet. Verùm in paucis multa contraham, si quædam nondum perversa pervertant, eadem, contrario modo perversa dirigunt. His verò consimile per tibiam, & femur in universi cruris posituris pervertitur, ac dirigitur. Quod enim in manu suspensio, id in crure positura *efficit*; atque suspensionis nomine, etiam positura subaudienda est. Quod autem in textûs fine pronunciatum est, *contraria contrario modo*, id de prædictis deligationibus explicari potest; prædictis siquidem affectibus affore contraria, pronunciare ipsum *interpretamur*, quæ contrario modo devinciuntur, ea instaurari, hoc est iis quæ præter naturam directa sunt, abscedentibus. Sed priùs prodita, mihi de his dicta sunt in libro de Medicatrina. Prima omnium scripta est oratio de naturalibus judiciis, quibus universi homines & ad artium omnium tractationem, & ad totius vitæ administrationem utuntur: ne-

σώματος, ποτὲ δὲ ἐπελθόντος ὑδρωπικοῦ ἢ τοῦ ἔνδον τοῦ σώματος, οἷον ὑπὸ τῆς ῥινός. ἐὰν μὲν εἰς τὸ ἐκτὸς χάσκῃ, ἢ ποτὲ μὲν ὀστοῦν αὐτῆς, ἢ καὶ πᾶν τὸ περιφερὲς ἀπόχρημα ἢ, διαστροφὴ γίνεται πρὸς τὸ ἐκτός. ἐὰν δὲ εἰς τὸν ἔνδον πόρον ἀφίκηται, διαστρέφει πρὸς τοῦτον ἡ ῥὶς. αἱ μὲν οὖν δὲ ἄλλων μορίων διαστροφαὶ γίνονται, δηλονότι κατὰ τοῦτον ὁ κοινὸς ἅπασι σκοπὸς τῆς θεραπείας ἐνδείξεται τὰ βοηθήματα. κοινὸς δ' ἦν πᾶσιν ἦν σκοπὸς, τἀναντία τοῖς ἁμαρτήμασι, ὥστε καὶ νῦν τὰ μὲν ἀπεληλυθότα πρόσκαιρόν ἐστι, διὰ δ' ἄλλων μοι τὰ βοηθήματα, ὧνπερ οὖν καὶ πρόσθεν. ὡσπερ δὲ ἡ ἀπορροὴ ἐξ ὑπαδέσμων τόπους εἰς ἑαυτὰ χρησίμους, ὑπάδεσιν μοι, οὓς ἐν πρώτοις αὐτὸς ἔγραψεν, ὅτι τὰ ἀφεστῶτα, καὶ συμπεπωμένα, καὶ συμπεπλωμένα, καὶ συμπεπλυθότα, ἀναπλήσει ἢ, ὡς τὸ παρὲν ἀρίδιον, ὑπορρίνοις καὶ ῥόμβοις, ἀλλήλοις ἢ ὡς ἐν παρὲν καταμάστοις, ἕνθα φησίν. ὧν γὰρ τὰ μὲν ὀστέα ἄμφω κατεγῇ, ἡ δὲ κατὰ μόνον, ὁ ἢ ὑπεδεδεμένος ἐν ἰσχίῳ ἀνὶ τῷ χεῖρα ἔχῃ ἀωρελεμμένην. τυγχάνῃ ἢ ἰσχίῳ κρῖ ἡ κατὰ πλευρὴν πλεῖστα ἔβδομα, ἔνδον ἢ καὶ ἔνδεν ἡ χεὶρ ἀπαιωρεῖσθαι, τοῦτον ἀνάγκη ἢ ἐπὶ θάτερον ὀστέον διρεθέντος διεστραμμένον ἔχοντα πρὸς τὸ αὖω μέρος. ὧν ἢ κατασχόντων πρῶ ὀστέων ἅπας ἄκρως τῷ χεῖρα ἐν τῇ ἰσχίῃ ἔχῃ, ἐὰ μὲν τὸ ἀγκῶνα, ὁ δ' ἄλλος πᾶγμα μὴ μετέωρος εἴη, ἅπερ διρεθέντι ὃ ὀστέον εἰς ὃ κατὰ μέρος διεστραμμένον ἔχον. χρὴ οὖν ἐν τῇ ἰσχίῃ πλάτης ἐρεύνη, μαλθακῇ, ὃ πλῆσον τῷ πάγκος, καὶ τὸ καρπὸν τὸ χειρὸς ὁμαλῶς αἰωρεῖσθαι. Ἡ ῥῆσις οὖν αὕτη μαρτυρεῖν δυνάμενον ἐστὶ τὸ διεστραμμένον ἴασιν ἐνδείκνυ. Φέρε γὰρ τινι διεστράφθω πρὸς ὃ κατὰ, τὸ ἀγκῶν, ἀπαλλόμεθα τοῦτο ἐπανάγοντες αὐτῷ πρὸς ὃ κατὰ, ἰσχίαν ἐκτείνῃ. εἰ δὴ πρὸς τὰ αὖω διεστραμμένος εἴη, τὸν πρὸς τὰ κατὰ διαστρέφουσ' ἀπαλλαγὴν ἀπαλλόμεθα, καὶ ὧν τὰ μὲν πρὸς τὸ καρπῷ, καὶ τῷ αἰχῶνι μέσα, ἰσχία ἔχῃ, ὃ ἢ μεταξὺ ἀφίεικτόν ἐστι, ὥσπερ γε καὶ εἴ ἐν τῷ καρπῷ διαστροφὴ γένοιτο πρὸς τὰ αὖω, τὸν ὑπὸ τὰ κάτω διαστρέφουσαν ὑπάδεσιν πρασπαζόμεθα, ἡ πρὸς ἀγκῶνα διαστροφῆς πρὸς τὰ αὖω, τὰ αὐέδρασον μόνον τὸν καπαλιποῦσαν αὐαλημένη πρασπαζόμεθα, ἥτις τὸν καρπῷ διεστραμμένῳ αὐτὴ ἐπέρχεται εἰς τὰ κάτω. συμβέλλοντι ἢ εἰ πνα μήπω διεστραμμένα διαστρέφοιτο, ὥστε τὰ πρὸς τὰ ἐναντίον ζῆτον διεστραμμένα κατευθύνοιτο. αἰσλογον ἢ τούτοις αἰωρεῖσθαι καὶ κατορθοῦσθαι κῦ κινεῖσθαι, καὶ μηδὲν ἐν τῷ ὅλου τῷ σκέλους θέσιν. ὅσῳ γὰρ ὑπὸ χαιρὸς αἰάλημένος, τῷτο ῥᾶσι ὑπὸ σκέλους, καὶ χρὴ πρασυναγωγὸν ἔχ τῆς αἰαλήψεως ὀνόματι, ἢ τὴ θέσιν. ὃ ἢ ὑπὸ τῆς πέλας τῆς ῥᾶσιος εἰρημένον, τὰ ἢ ἐναντία, ἐναντίως ἐγχωρῇ ἢ πρὸς ἐρημένων ὑπαδέσεων λέγεσθαι. τὰ γὰ ἐναντία γνώσεται τοῖς εἰρημένοις πάσεσι, λέγειν αὖθις ἐναντίως ὑπαδούμενα καπορθοῦσθαι, τοῦτέστι τοῖς μὲν ἀφεστῶσι τὰ σῶμ' αὖσιν ἐξελθοῦσιμένα λέλεκται δέ μοι τὰ πρὸ τούτων ἐμπροσθεν ἐν ᾧ καὶ ἐπηγόν βιβλίῳ. πρῶτος μὲν ἀπάντων γέγραπται λόγος ὁ πρὸ τὸ φυσικὸν κριτηρίων, οἷς χρώμεθα πάντες ἄνθρωποι, τά τε κῦ τὴν τέχνας ἅπασας διδασκοῦσι, καὶ συμπάντα τὸν βίον. ἐχρῆν γὰρ,

ἢ περὶ τὰ περικείμενα νῦν μόνον, ὅπως χρὴ χειρουργίας, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς ἐν ἰατρικῇ θεραπείας τῶν παθῶν, αἷς δὴ καὶ σημειώσεις ὁρομάζουσιν οἱ εἰσηγούμενοι τὴν διαγνωστικὴν κριτηρίων. Διόπερος δῆτα ὁ τῆς λόγος, ἐν ᾧ περικειμένῳ βιβλίῳ γέγραπται, περὶ ἧς καὶ τὴν ἐν ἰατρικῇ χειρουργίαν διδάσκων ἐν ὅλων συμπεπεγόται. ἐφ' ᾧ περὶ τοῦτο ὁ περὶ ὀστέων, ὁποίαν χρὴ γένεσθαι τὴν ὑπόθεσιν, τὴν ἐνδιδεῖν ἡμῖν λαμβάνοντων, ἀπὸ τε τῆς παρούσης μορίᾳ, φύσεως καὶ αὐτῆς τοῦ παθόν, ἐν ᾧ νῦν ἡμῖν εἰρημένῳ λόγῳ περὶ καταγμάτων ποιῇ τὴν διδασκαλίαν, ὑποτιθέμενος πάλιν γνωρίζῃ, τὴν λύσιν τῆς συνεχείας. ὅπως δὲ ἐγὼ φεσπερεύειν εἰώθα τὸν ὁ λόγος τοῦ παθόν. ὁ δὴ Ἱπποκράτης ἀφίσταται καλῶ τὰ σώματα τὰ ὕπο πεπονθότα, ὥστε καὶ ὁ πάθος αὐτῶν ἀπόσαπις εἰκότως ὀνομασθῆναι, ὃ γνώσεται ἐν τῷ εἴδος τοῦ γλοιοῦ τοῦ παθόν, ὃ καθυδὸν ἰδίως ἀπόσασίν τε, καὶ ἀπόσημα. Ὧν ὅπα μὲν οὖν αὐτὰ νῦν εἰρημένα, χρήσιμα ἀναμφιβόλως ἂν ἔμαθεσθον ἐξηγησάμενον, εἰρηταί μοι. καιρὸς ἦδη τὴν ἐφεξῆς ἐξηγεῖσθαι.

A cessaria siquidem erant non solùm ad ea quæ nunc proponuntur, Chirurgiam spectantia, verum etiam *ad* omnes in Medicina morborum dignotiones, quas certè notas *& signa* nominant qui dignoscendi judicia definierunt. Secundùs deinde Commentarius in præcedenti Libro scriptus est docens ex quibus expleatur Medicinæ pars quæ manu medetur. Tertia demum quæ de deligatione agit, docet qualem esse deligationem oporteat, nobis indicationem tum à partis affectæ natura, tum ab ipsius affectu sumentibus. In præsenti oratione, quæ nobis de fracturis enunciata est, doctrinam eorum astruit, quæ generali affectui continuitatis solutioni subjacent. Sic enim ego solitus sum hoc morbi genus appellare. Quæ verò corpora sic affecta sunt, absscedentia vocat Hippocrates. Quare & eorum affectus absscessus meritò nominabitur; fietque una quædam generis morborum species, quam propriè absscessum & aposthema vocitant. Hæc igitur ipsa nunc commemorationis eorum gratiâ, quæ superiùs explicaveram, à me scriptis prodita sunt.

Jam verò deinceps datur exordiendi tempus.

Περὶ σφυρῶν τῶν τῆ σφαίρᾳ ἴσων ὄντων. Ταῦτα μὲν δὴ πλάτει τριῶν ἢ τεττάρων δακτύλων ὧν· τῷ δὲ πάχει ἢ τριπλοχα· ἢ τετράπλοχα· τῷ δὲ πλήθει τῷ καλῷ σφαιρώδης, καὶ τῷ καταγμάτι μεγαθεῖ σύμφωνα. ἄπνα σφυρῶν τὴν κλάσιν καταγύμενα πέπτειν.

De sphæniis; quæ deligationi æqualia sint longitudine; latitudine trium aut quatuor digitorum; crassitudine triplicia, aut quadruplicia esse jubet; multitudine deligando membro, & fracturæ magnitudini consona. Quę sphenia fractas clavículas deceant.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ β'.

HIPPOCRATIS TEXTUS II.

Σπλάχνου μήκει, πλατέᾳ, παχέᾳ, πλήθει. μῆκος ὅσον ἢ ὑπόθεσις, πλάτος τριῶν, ἢ τεσσάρων δακτύλων. πάχος, τριπλοχὰς ἢ τετραπλοχὰς. πλῆθος, κυκλοτερὲς μὴ ὑπερβάλλειν, μηδὲ ἐλλείπειν.

Spleniorũ longitudinem, latitudinem, crassitudinem, multitudinem. Longitudo, quãta est deligatio. Latitudo trium, aut quatuor digitorum. Crassitudo triplica, aut quadruplica. Multitudo dum circundant, neque exuperet, neque desiniat.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ἐν ᾧ περὶ τῶν καταγμάτων λόγῳ ᾧ νῦν αὐτῷ περικειμένῳ, περῶτον μέμνηται τῶν περικειμένων σφιγκτῶν, καλουμένων, κελβίων αὐτοῖς εἴη ᾧ μήκει μὲν ἴσους τῇ ὑπθέσει, ὡς καθάπαξ εἰπεῖν διὰ σπείρης, ἐνίοτε δὲ ἐλάττω, καὶ κατέχειν ὠσὶν ἀκίνητον. ᾧ δὲ πλάτει τριῶν ἢ τεττάρων δακτύλων, τοῦτ' αὐτὸ δὲ ὑπόθεσιν δηλονότι, ᾧ πάχει δέ, ἢ τριπλόχους, ἢ τετραπλόχους. ἔνθεν μὲν ἀσφαλεστέρας φαίνεσθαι τὰς ὑπόθεσιν δεῖται τετραπλόχους, ἔνθα δὲ ἀσθενεστέρας, ἀρκεῖσθαι ἡγούμενος καὶ ταῖς τριπλόχοις. δῆλον δ' ὅτι τὰ σωττεσθαι μέλλοντα μᾶλλον ὀστᾶ, πλείονος ἀσφαλείας δεῖται. ὃ δὲ πλῆθος τῶν σφιγκτῶν, τοσοῦτόν φησιν εἶναι χρὴ, ὡς ἐν κύκλῳ περιλαμβάνειν ὃ ὑποδούμενον κῶλον. ἢ γὰρ δὴ τοῖς τῶν κλάδες, ἢ πλουσίως καταλαμβάνειν ἐν κύκλῳ δυνατὸν, ἀλλ' ἐπ' ἐνίων, ὃ μεγάθος τῶν καταγμάτων ἐνδείξεται. ὅτι δὲ ἀριθμὸν τῶν σφιγκτῶν ὑπὸ τῶν κλάδες εἰσάγομεν ὡς ὃ πολὺ χρῆσθαι τριοὶ τετραπλόχοις καλώσει τοῖς δύο μὲν τοῖς περὶ τὰς ὁμοιότητα τῶν γράμματος ὑποβάλλουσι, ὡς κατ' αὐτὸ τὸ σωττεσμένῳ ὃ μέσον ἐκατέρου καὶ ὁ συμβάλλουσιν ἐνίοις ὑπικεῖσθαι. τέτον δὲ αὖθις ἓξ ἑξῶθεν ὑποθέντας, καὶ ὃ ἓν σώματος μᾶκος ἐντεμαρδόν, αὖθις γε τοῖς ὑπεκειμένοις σφιγκτῆσι, ἓν ὃ καταζῆς μέρος τῶν κλάδος πλησιῶσι.

In libro de fracturis, qui nunc idem prostat; primùm eorum meminit, quæ apposita splenia vocantur, ipsa quidem jubens esse deligationi æqualia longitudine, ac per illam excipi, ut ipsam fulciant, & immobilem retineant. Latitudine verò sint trium aut quatuor digitorum hominis ejus nimirum qui deligatur. Crassitudine autem aut triplicia aut quadruplicia; Ubi quidem firmiori fulcimento deligatio indiget, quadruplicia; ubi verò tali non opus est, triplicia satis esse auguratur. Liquidò constat ossa magis comminuta ampliorem stabilitatem desiderare. Spleniorum, inquit, multitudinem tantam esse oportet, ut quod deligatur, membrum in orbem amplectatur. Non enim sanè clàviculæ, aut costæ fracturas in orbem amplecti datur. Verùm in nonnullis fracturæ magnitudo spleniorum numerum indicabit. In clavicula tribus spleniis quadruplicatis uti plerunque consuevimus, duo quidem prima ad x literæ similitudinem injicientes, ut super osse comminuto, amborum medium quâ inter se copulantur, quibusdam incumbat. Tertio denique ipsis & extrinsecus impositio, id in corporis longitudinem porrectum ipsa subjecta astringit, & fractam clavículæ partem coarctat.

A

Spleniorum hîc usum, ejusque consequendi viam non Hippocrates, sed Galenus docet, qui duplicem esse dicit usum, fasciarum retentionem, & expletionem.

HIPPOCRATIS TEXTUS III.

AT quibus ad directionem adhibentur, *longitudinem, in orbem convolutione, latitudinem, & crassitudinem defectu conjectare sic oportet, ut non confertim compleamus.* B

GALENI COMMENTARIUS.

MIror primùm quidem quomodo spleniorum usum non docuerit; deinde viam, quâ quis ipsum consequatur. Enimverò is usus duplex exilit, tum fasciarum priùs injectarum retentio, his ipsis expletio, quas & acuminatas, & extenuatas ipse vocare consuevit, quales sunt cubiti propè carpum, & tibiæ propè pedem partes. In his enim imperat in orbem splenia complecti, ut pòst exteriorûm fasciarum injectionem par esset crassitudini deligatio. Quum ergo duo sint admotionis spleniorum usus, tum retentio, tum expletio, quam ipse directionem appellat, hortatur ipse tantâ esse longitudine, ut quod deligatur corpus complecti in orbem possint; crassitudine verò, & latitudine partium nimirum indigentia. Longitudine quidem si altiora fuerint quàm ut partem in orbem amplectantur, alterum ipsorum extremum alteri superpositum illius membri partem *aliis* utrinque *partibus* eminentiorem objicere necesse est; itaut inæqualis extet deligatio, propterea que laxior. Sin breviora fuerint, quàm eorum extrema se mutuò tangant, interpositum quoddam inane spatium relinquunt; ac proinde inæqualiter iterum contrario modo deligatio redditur. Ut enim in longioribus gibbum aliquem & eminentiam: sic & in his brevioribus & defectum quendam, & cavitatem cepisse spatium necessarium erit. At horum spleniorum applicationem non semel universam, sed sensim construi imperat. Tenuiora siquidem crassitudine, superiora injici oportebit; crassiora vero inferiora. Si affatim unum injeceris, tibi erit eo in spatio deligatio, qualis membro ab exordio extitit. C D E F

Quæ, & quot sint subligationes, & earum usus.

HIPPOCRATIS TEXTUS IV.

EX linteis prævinctæ fasciæ duæ sunt; prima à parte læsa in superiores; secunda à parte læsa in inferiores desinit.

GALENI COMMENTARIUS.

SUpra quoque à me proditum est, subligationes ipsum nominare, quæ ante spleniorum fascias omnium primæ affecto corpori injiciuntur. In primo de fracturis libro scriptus est utriusque impositionis usus. Prior quidem

Τῶν ἐπιδέσμων ἁπλοῦν χρεία, ἣ ζεύγνυσι πευσόμενος ὁδὸν οὐκ Ἱπποκράτης ἀλλὰ μὲν ὁ Γαληνὸς διδάσκει, ὁ δὲ τρίτων ἓξ λόγων χρεία, πῶς κρήτεον τ' ὑποδεσμάδων τε καὶ ἀναπλήρωσιν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ γ'.

Οἱσι δὲ ἐς ὄρθρωσιν μῆκος κυκλεῦσθαι πλάτος, καὶ παχὺς τῇ ἐνδείῃ τεκμήρεσθαι, μὴ ἀλγέα πληρεῦσθαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

(Α) Ἀμαίζω πῶς οὐκ εἶπε περῶτον μὲν τὰς χρείας τῶν ἁπλωμάτων, εἴτ' ὄπως αὐ τις ἀνάπτοι τύχοι. χρεία μὲν γὰρ αὖτη ἐστὶ, κρήτησις τε τῶν ὑποδεσμάτων, ἀλλὰ πληρώσεώς τε καὶ σταθμοῦ τε μορίων, ἃ καλῶς αὖθις εἰρήσεται· ἀνάληψις τε καὶ ἀπόθεσις, καὶ τάδε δῆλα, πήχεος μὲν ἕνεκα καρποῦ, κνήμης δὲ, ἕνεκα ποδός. ἀλλ' ἀναγκαῖον γὰρ ἐν ζώοις ἄξιοι κυκλοτερεῖς εἶναι ἁπλώσεις, ὡς μὴ τὸ ἐπιβολοῦν τὸ ἐξωθεν ὑπιδέσμιον, ἴσον ἐὸν ὧ πάχει τὸ ἐπιδεόμενον· ὅταν δὲν δυοῖν χρεαῖν τὸ ὑποδούσας τὸ ἁπλωμα, κρατησιόν, τε, καὶ ἀναπληρώσεως, ἵν' ἐκτὸς ὠνὴρ μέσου ἀζήλου ἀζηλος ἓν, ἢ μὲν μηκεῖ τηλικοῦτοι, ὡς ἐν κύκλῳ περιλαμβάνειν ὅλον τὸ ὑπιδούμενον σῶμα, τῷ πάχει ὁ, τῷ τῷ πλάτει, καὶ τὸ ἐνδεὲς τοῦ μορίου δηλοῦσι. τῷ μήκει μὲν ἐὰν μικροὶ ὦμεν ὄγκοι, κυκλοτερὲς περιλαβεῖν ὅλον τὸ μόριον, ἀναγκαῖον ἔσται τὸ ἕτερον ἄκρον πέρας ἐπὶ θατέρου τόνου, ὑπερβαίνειν ὑποφαῖνα τὸ μέρος ἐκείνου τῷ κύκλου τὸ ἑκατέρωθεν, ὡς τὰ ἀνώμαλον εἶναι τὴν ὑπίδεσιν, ἢ μᾶλλον τοῦτο, χαλαρόν. ἐὰν δὲ βραχύτεροι ὄγκοι ἔτι, ἢ ὥστε ψαύειν ἀλλήλων τὰ πέρατα ἄκρων, μεταξύ πως χώραν ἀπολείποιεν κενὴν, ἀνωμάλως πάλιν αὖ ἔσται καὶ τὸ ἐναντίον ἔσπερ ἡ ὑπίδεσις· ὡς γὰρ ἐπὶ τῶ μακροτέρων κυρτότητά τινα ἐξομοῖ, ὥτως ἐπὶ τούτων, ἐνδειάν τέ τινα καὶ κοιλότητα λαβεῖν ἀναγκαῖον ἔσται τὸ χωρίον. τὸν περιβολοῦν ἢ τοῦτον τῇ ἁπλώσει, οὐκ εἰς ἄπαξ ἀλγέα, ἀλλὰ κατὰ βραχὺ κελεύει πυίεσθαι. λεπτομερῆς μὲν γὰρ τῷ παχεῖ τοῖς αὐτοτέροις πεπιεσμένοις ἓν δεήσει, παχυτέροις ἢ τοῖς κατωτέροις. ἐὰν δ' ἀλγέως εἶναι περιάλης, ἔσται ἐπὶ ῥήματος τῆς κατ' ἀυτὸ ὁ χρεῖον ὑπίδεσις, οὗ δὲ ἀρχὴς ὑπῆρχε τῷ κώλῳ.

Αἵ τινες, καὶ ὁπόσαι ὑποδεσμίδες, καὶ αἱ τῆσδε χρείαι.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ δ'.

Τῶν δὲ ὀθονίων ὑποδεσμίδες εἰσὶ δύο, τῇ μὲν πρώτῃ, οὐκ ἔξ σίνεος εἰς τὰ κάτω, τῇ δὲ δευτέρῃ, ἐκ τοῦ σίνεος εἰς τὰ κάτω τελευτῶσι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΕλεκτά μοι καὶ περόδεν, ὑποδεσμίδας ὀνομάζῃ αὐτὰς, ταῖς περὶ τὰ ἁπλώματα ὑπιδέσμοις, ἀπαιτῶν πρώτας ὑπιέναι μένας τῷ πεπονθότι σώματι μέρεσι· ἢ ἐν τῷ πρὸ αἰτιῶν, ἢ ἑκατέρα περιβάσεως ἡ χρεία. ὁ μὲν γὰρ περὶ τοῦς

αὐτὸν, οὐ μόνον ἀνείργει τὴν ὑπερβολὴν, ἀλλὰ καὶ τῆς περιεχομένης καὶ ὃ πεπονθὸς, ἀπωθεῖται τὴν πρὸς τὸν αὖθις χώρησιν. ὁ δὲ ἧσσον, ὀκνηλέως ὃ πρόσθεν αἴμασιν πεπονθότος μέρους πρὸς ὃ τῆς κύλου φύσις. κοινὴ δὲ ἀμφοτέρου ἡ χρεία, κατέχειν ὃ ἀσφαλισμένον ὀστοῦν ἀδιαστρόφως.

A ipſorum eſt non ſolùm influxum prohibere; ſed & contenti in affecta parte *humoris* quiddam in ſuperiorem locum repellere. Alter verò excedentem partis affectæ ſanguinem ad membri extremum protrudere. Communis denique utriuſque uſus eſt formæ reſtitutum os, minimè perverſum continere.

Απνα μέρεα τῇ ὑπιδέσῃ πιέζειν δεῖ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. ε'.

ΚΑτὰ ὅσον πιέζειν μάλιστα, ἤκιστα τὸ ἄκρον, τὸ δὲ ἄλλο κῦρ λόγον.

Quæ partes deligatione comprimendæ.

HIPPOCRATIS TEXTUS V.

B *AD læſas partes comprimere maximè; extremas minimè; cæteras pro ratione oportet.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑὶ τούτων ὁ λογισμὸς, ἐν τῷ περὶ ἀγμῶν εἴρηται· καθόλου γὰρ ὅτι πάσης ὑπιδέσεως, ἔνθα μὲν ἐσφιγκτέον μᾶλλον ἡ ὑποκειμένη σὰρξ, ὀκνηλέειται ὃ πρόσθεν ὑγρὸν ἐν αὐτῇ πρὸς τὸ σφίγξ, ἔνθα δὲ ἧττον, ἐνταῦθα δίκλησι ὃ μεταῤῥέον ὀκ τῆδε μᾶλλον θλιφθέντων.

GALENI COMMENTARIUS.

HOrum etiam ratio in commentariis de fracturis explicata eſt. In univerſum enim in omni deligatione, ubi ſubjecta caro magis aſtringitur, humor in eâ contentus, ad proximas partes propellitur; ubi minùs, hîc excipitur, quod ab iis procedit, quæ vehementiùs comprimuntur. C

Τρία τὰ τῶν ὑπιδέσεων ὃ πολὺ ὑγιὲς μέρεος περιελίξασθαι ἐπαθῶν ἀγαθά.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ς'.

ΗΔὲ ὑπίδεσις, πολὺ τῆς ὑγιέος περιλαμβανέτω.

Tria deligationem integræ partis multùm obvolventem ſequi commoda.

HIPPOCRATIS TEXTUS VI.

D *DEligatio verò multum integræ partis obvolvat.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΚΑὶ τούτῳ τῷ συμβουλῇ ὁ λογισμὸς δῆλος. ἐν γὰρ πολὺ τὸ ὑγιὲς ὑπιλαμβάνῃ τὸ ὑπίδεσιν, ἧττ κρείττονος ἀσφαλείας ἕνεκα ἡ ἀσφαλισμένου γίνῃ, καὶ μᾶλλον ὀκνηλίσουσι τὸ πεπονθὸς ἐχώρες εἰς τὸ πλησιάζοντα, καὶ ὀκ ἀπ' αὐτῶν ὑπρρόη κωλύσουσι μᾶλλον.

RAtio quoque hujus conſilii manifeſta. Nam quod integræ partis multum amplectatur deligatio, & conformati oſſis retentio ſecurior fit, & affectæ partis ſanies in proximas partes valentiùs exprimitur, & à ſuperioribus defluxus magis prohibetur.

Ο τῶν ὑποδεσμίδων, καὶ ὑπιδέσμων διάφορος. ὃ μὲν ὑποδήκων τῶν ὑπιδέσμων πλῆθος, καὶ μῆκος, καὶ πλάτος. ὃ πλῆθος μέν, ὡς κρατῶν ἀσφαλῶς ὃ ἀσφαλισμένον ὀστοῦν μήτε θλίβειν, μήτε βαρύνειν. ὅτοι τῶν ὑπιδέσμων σκοποὶ δύο εἰσί. ἥτις μὲν ἡ περίῤῥευμις, ἣν ἡ ὀκνηλίωσις ὑπιδέσμου.

Inter ſuppoſitas & ſuperpoſitas faſcias differentia. Quæ deceat faſciarum multitudo, latitudo, longitudo. Multitudo ſit quæ os conformatum tutò contineat; nec premat, nec oneret, hæc duo faſciarum ſcopi ſunt. Quæ ſit propenſio, quæ effœminatio.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ζ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS VII.

ΠΙδέσμων ὁ πλῆθος, μῆκος, πλάτος. πλῆθος μὲν, μὴ κατάδηλα τὰ σύνεις, μηδὲ παρέχειν ἐνέρεισιν ἕξει, μηδὲ ἄγχειν, μηδὲ περίῤῥευμιν, μηδὲ ὀκνηλίωσιν ὑπιδέσμου.

FAſciarum autem multitudinem, longitudinem, latitudinem metiri decet. *Multitudinem à læſione non ſuperari, neque ferulis compreſſionē eſſe, neque onus; neque propenſionem, neque effœminationem faſciæ.* F

ΥΠΟΜΝΗΜΑ· ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΟΙ ὁ ἄλλοι ἁπάντες, ὑ σωμάτων ὑποδεσμίδας ὑποδεσμίδων. ὁ ὁ Ἱπποκράτης, τοὺς μὲ αὐτὰ τὰ σώματα περιβεβλημένους ὑπιδέσμους, ὑποδεσμίδας ὀνομάζει, τοὺς ὁ τοῖς σπλήνεσιν ἐζωσμένους ὑπιδυμίδους, ὑπιδέσμους. Τούτων οὖν ἦλικον ἐῖ) χρὴ ὃ πλῆθος, καὶ ὃ γνώμης, ἣν ὃ πλάτος, ὑ τῇδε τῇ ῥήσει διήρκεται. πλῆθος

Alii ferè omnes faſcias à ſubfaſciis non diſtinxerunt. Hippocrates verò injectas priùs ipſi corpori faſcias ſubfaſcias ὑποδεσμίδας nominat, faſcias verò ὑπιδέσμους, quæ ſpleniis foris ſuperinjiciuntur. Harum igitur quanta eſſe debeat multitudo, & longitudo, & latitudo, hoc in textu emetitur. Multitudinem

quidem imperat tantam esse, ut ipsum os conformatum tutò contineat. Illud enim *pronunciatum à læsione non evinci*, hoc est, quod si non evincant fasciæ, contrarium ipsis accidet, & evinci & superari à læsione, hoc est à læsa parte. Nam si ipsis accidat evincere, quod immobilem conformationem tueatur, si ipsa *conformatio* aliquantulum mota fuerit, fascias quispiam superari jure protulerit. Hic textus, *neque ferulis compressionem esse*, talis erit, si pauciores quam deceat fascias esse contigerit, articulorum compressio, quæ violentia est, & appressus extabit læsionem protensurus. Quod si tot fascias construas, ut ægrotantem oneres, ita quoque in commoderatione peccaveris. Observato igitur utroque fasciarum scopo, multitudinem conjice. Fasciarum scopi duo sunt, ut ipsæ neque premant, neque onerent, imo *neque propensionem ipsis esse* fasciarum multitudine pronunciavit. Propensio vero à propendente in alterutram partem vel dextram vel sinistram totâ deligatione, nominatur. Id ipsum quod propendet multitudinis fasciarum incommoderatione contingit. Effœminationem autem (vocabulum ab ipso pronunciatum) nonnulli quidem de partibus interpretati sunt, in quibus affectus tanquam partium quæ imbecilles & molles ob injectarum extrinsecus fasciarum multitudinem evasuræ sunt. Nonnulli vero de ipsa deligatione, quæ tanquam invalida redditur. Concidit enim impositarum ferularum retentio ob subinjectorum linteorum multitudinem.

μὴν ἀξιοῖ εἶναι τοῦτον, ὡς κρατῆν ἀσφαλῶς αὐτὸ τὸ ἁρμοσθησόμενον ὀστοῦν. Τὸ γὰρ μὴ ἡττᾶσθαι τῇ σύνεσι, τοῦτέστιν ὡς αὖ τε μὴ κρατῶσιν οἱ ὑπιδέσμοι, ξύναντίον αὐτοῖς συμβήσεται, νικᾶσθαί τε καὶ ἡττᾶσθαι τῇ σύνεσι, τοῦτέστι τῇ βεβλαμμένου μέρους. εἰ γὰρ ὁ νικᾶν ἢ αὔξησις, ἐν τῇ φυλάττειν ἀκίνητον τὴν ἁρμοσθησόμενον, ἐξω αὐτὴ κινηθῇ κατά τι, μεταστήσαι αὖ τὰς αὐξοῦσι ἡττᾶσθαι φαίη. τὸ μηδὲ παράδειγμ ἐνέρειαν ἔχῃ, τοιόνδε ἔστω, ἐὰν ὀλιγίστοις τῇ δέσμης οἱ ὑπιδέσμοι τύχοιεν ὄντες, ἐνέρεισις τῆς ἀρθρου, ὅσον ἐστὶ βία, καὶ θλῖψις ἔσται σύν τῷ διήκοντα. καὶ μὴν οὐ τοσοῦτος αὖξοις ποιήσῃ, ὡς βαρυῶσαν τὸν ἀδενοῦντα, καὶ οὔτως ἀμβλυτῆσεις τῇ συμμέτρου. Φυλακτέον οὖν ἐκάστοτε τῆς σκοπῆς, τὸ πλῆθος σόμασιν. τῆς ὑπιδέσμων οἱ σκοποὶ δύο εἰσὶ, τὸ μήτε θλίβειν, μήτε βαρυῶσιν. Ἄλλα μηδὲ παρέρπειν ἐάναι φησι τὸν πλῆθ τῆς ὑπιδέσμων. ἡ δὲ παρέρπεις ἐστὶ τὸ παρέρπειν ὅπῃ μᾶλλον μέρος, ἤτοι τὸ δεξιὸν, ἢ τὸ ἀριστερὸν ὅλου τοῦ ὑπιδεσιν ὀνομάζεται. τοῦτο δ' αὐτὸ παρέρπον, ἀμετρία τῆς πλήθους αὐτὸ ἦν. τοῦ δὲ ἐκθήλυνσιν, εἰρῆσθαι μὲ αὐτὸ, οἱ μὲν ἴσως ὅτι τῆς μελῶν ἥκουσαν, ἐν οἷς ὁ σύνος, ὡς ἀδενοῦσι καὶ μαλακοῦ ἰσομοῖον. Ἀφ' τὸ πλῆθος ὑπιδεδομημένων ἐξωθεν ὀδυνῶν. ἔνιοι δὲ, ὅτι τῆς ὑπιδέσιος αὐτῆς, ὡς ἀτόνου ῥηθησόμενος. ἐκλύεται γὰρ καὶ ἡ τῆς ὑπιδεμένων ναρκήκων κράτησις, ὑπὸ τῆ πλήθους τ ὑποδεδομένων ὀδονίων.

Idonea fasciarum seu deligationis mensura docetur, longitudinis & latitudinis à fracturæ magnitudine sumenda.

Τὸ ὑπιτήδειον τ ὑπιδέσμων ἢ τῆς ὑπιδέσιος μέτρον διδάσκεται μήκεώς τε καὶ πλάτους ἀπὸ τ καταγματος μεγέθους ῥαμβοειδομόμου.

HIPPOCRATIS TEXTUS VIII.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ η'.

Longitudo autem & latitudo trium aut quatuor, aut quinque, aut sex; cubitorũ quidem longitudo; digitorũ verò latitudo sit.

Μῆκος δὲ καὶ πλάτος τριῶν, ἢ τεττάρων, ἢ πέντε, ἢ ἓξ. πήχων μὲν, μῆκος, δακτύλων δὲ, πλάτος.

GALENI COMMENTARIUS.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

TOt digitorum & cubitorum *laborantis* videlicet devinciendi propriorum deligationem imperat; neque verò terminum ipsius longitudinis & latitudinis unum solùm statuit, propterea quod nulla deligationis longitudo in omnibus est æqualis, sed pro fracturæ magnitudine fasciarum immutari multitudinem, longitudinem & latitudinem decernit. Hac in universa oratione deligationis postremum est, quam in libro de fracturis constrŭi eo tempore consulit, quò pars affecta prorsus inflammatione soluta ad ferulas porrigitur.

Τῶν ἰδίων τῶ ὑπιδυομένου δακτύλων καὶ πηχέων δηλονότι, τοσοῦτον ἀξιοῖ τὸ ὑπίδεσιν εἶ. τ δ' ἔσον αὐτῆ τ μήκεως, καὶ τ πλάτεως, οὐχ ἕνα μόνον ἐποίησε, δι' ὃ τὸ μηδὲν τ ὑπιδέσεως ἶσον ἐν ἅπασι γίνεσθαι τὸ μῆκος, ἀλλὰ κατ' τ καταγματος μέγεθος ποικιλλόμενος, μεταβάλλῃ πλήθη, καὶ μῆκη, καὶ πλάτη τῆς ὀδονίων. ἐν ἅπασι τοῦτο τῷ λόγῳ, ἢ τελευτὴ ὑπιδέσεώς ἐστιν, ἣν μὲ ἐν τῷ περὶ ἀγμῶν βιβλίῳ, κατ' σκῆνον ἀξιοῖ τ χρόνον γίνεσθαι, καθ' ὃν ἀφλεγμαντίστατον τ πεπονθὸς, εἰς ναρθηκας ἐμβάλλεται.

A

Περὶ τῶ ὑπεδέσμων πρέπειν ἐς μέσχεις αὐ ὑπιμβρίη ἀσφαλὰς, μηδέπω ἢ πιέζη ἐσφίγγεσθαι χρή.

De fasciarum stabilimentis quæ quoad ipsæ tutò immorentur, nec premant, coarctandæ sunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ θ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS IX.

Αἱ πρέμπτος ἀσφαλαὶ τοσαῦται, ὥστε μὴ πιέζειν.

Tot sint quoque stabilimenti circumvolutiones, ut ne premant.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τοσαυτάκις ἀξιοῖ ὁ πρέμπτος ἀσφαλίζειν τοὺς ὑπο- B δέσμους, ὁποσάκις αὐ αὐτῶν ἑκάστου δέοι ἀσφαλίζεσθαι. ὃ δ' ὡς μὴ πιέζειν, ἀσφαλὲς δὲ μέχρου τῆς σφίγξεως αὐτῶν ὀνομάζει. μέχρι γὰρ τούτου ἐσφίγξθαι χρὴ καὶ τὰ ὑπεδέσμων πρέμπτα, μέχρις αὐ ὑπιμβρίη μὴ ἀσφαλὰς, μηδέπω ἢ πιέζη. Τί δῆτω ἄμεινον, ἢ συνάπτειν, ἀλλ' ἥλοις τὰ μέρη τῆ ἕψεως, ὡς ἔξ τὸν λόγον δοῦναι. πρέμπτος ἀσφαλὲς τοσαύτας ποιητέον δέσι, ὡς μὴ πιέζειν, ὡς τὰ πολὺ πολλὰ πιέζουσιν. ἄμεινον δὲ δέσι ὅσας αὐτὰ δ' τοσαῦτα, διεῦται, ὃ τέτταρα γράμμα ἀπὸ τῆ ἀρχῆς σ πιὶ τὴν τὸ ποιότητα μᾶλλον αἱ ἀσφαλεῖς τῆ πρέμ- C ματος ὁρίσει ὁ συμμέτρων τῆ ὑπεδέσεως, ἢ τὴ ποσότητα.

Tabilimenti fascias circunvolvere toties imperat, quoties earum unaquæque circumierit. Illud autem, *ut ne premant*, de astrictionis ipsarum modo planum facit. Eatenus enim stabilimentum super fascias coarctari oportet, quatenus tutò immorentur, sed non premant. Quid igitur præstantius quàm textûs partes inter se conjungere, ut talis prodeat oratio, *Stabilimenti circumvolutiones faciendæ sunt, ut ne premant*, quòd premant quamplurimæ. Præstat fortassis pro τοσαῦτα *tot* legere τοιαῦτα *talia*, tertia litera σ à principio in ι commutata. Nam qualitate magis, quàm quantitate stabilimenti circunvolutiones deligationis commoderationem continent.

Μαλθακὰ, μὴ παχέα τοῖς μυελοῖς πεπιυδόσι ἀσφαλίζεσθαι, ὥστε μὴ πιέζειν.

Mollia, non crassa læsis partibus non adhibenda esse, ne premant.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ι'.

TEXTUS HIPPOCRATIS X.

Μαλθακὰ ὄ, μὴ παχέα.

Mollia, non crassa.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ. D

GALENI COMMENTARIVS.

Πάντα ταῦτα δηλονότι κελεύει μαλθακὰ, μὴ παχέα ἀσφαλιζεσθαι φυλαττόμενον, ὥσπερ ὅτι τῶ ὀδονίων ἐμπεσόντων εἰσὶ πολλὰ, ὅτε καὶ ταῦτα, τὰ θλίψει τὰ ὑπακειμένων σωμάτων.

Hæc omnia videlicet præcipit mollia non crassa adhiberi, cavens quemadmodum supra de linteis diximus, ita & hîc subjectorum corporum compressionem.

Τῶν μέκησιν τῆ ὀδονίων ἀπὸ μυελοῦ πεπιυδότος ἀσφαλίζεσθαι ἔξ).

Dimensionem linteorum à parte affecta petendam esse.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. ια' E

HIPPOCRATIS TEXTUS XI.

Ταῦτα πάντα ὡς ὅτι μάκει, καὶ πλάτει, καὶ παχέι ἔ παχύντος.

Hæc omnia pro longitudine, & latitudine, & crassitudine partis affectæ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Εἰρῆσθαι πρόσθεν ἤδη τοῦτο, ἐπ' ἄλλης ὕλης παραγεγυμνάσθαι, ὁμοίας τῆ νῦν. καὶ μεμνῆσθαι χρὴ ταῦτα πάντα τὸν λόγον, ὡς ὁπόσα αὐ ἦται ταῖς μάκους, ἢ πλάτους, ἢ παχεῖς, ἢ ἀκριβῶς τῆ ὀδονίων, λέγεσθαι, αἰαφορὰν ἔχειν πρὸς τὰ πεπονθότος μυελοῦ μῆκος, καὶ πλάτος, καὶ πάχος. F

Id antea jam dictum est in alia rerum materia præsenti consimili. Meminisse etiam oportet quicquid longitudine, vel latitudine, vel crassitudine, vel numero linteorum dicatur, ad affectæ partis longitudinem, latitudinem, & crassitudinem relationem habere.

De ferularum ſtructura, menſura, qualitatibus, & uſu. Ferulas eſſe deligationis fulcimenta. Quid læve, quid aſperum; quid æquale, & inæquale. Cur ferulæ in extremiſ ſimæ, cur deligationibus minores eſſe debeant.

Περὶ τῆ ναρθήκων κατασκευῆς, καὶ μέγεθος, καὶ τῶν ποιοτήτων, καὶ τῆ χρείας. Ναρθήκας εἶναι τὰ ὑποδέσεως σφάλματα. τί λεῖον, ἢ τραχὺ· τί ὅμαλον, ἢ ἀνώμαλον. Διὰ τί ναρθήκες κατ' ἄκρα σμικροί. Διὰ τί ἐν τοῖς τῶν ὑποδέσεων μικροτέροις εἶναι χρὴ ναρθήκας.

HIPPOCRATIS TEXTUS XII.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιβ'.

FErulæ autem ſint lęves, æquales, in extremis ſimæ, hinc & illinc paulò minores deligatione, craſſiſſimæ quâ extat fractura. B

ΝΑρθήκες δὲ λεῖοι, ὅμαλοι, σμικροί, κατ' ἄκρα σμικρῷ μείους ἔνδον καὶ ἔνδεν τῆς ὑποδέσεως. παχύτατοι δὲ ᾗ ὀξέϊ ῥήγματι ὁ κάτυγμα.

GALENI COMMENTARIUS.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

QUemadmodum ſplenia, ſic ferulæ deligationis ſtabilimenta, & fulcimenta ſunt: Verùm ſplenia quidem hypodeſmidum, ferulæ verò internarum omnium; ita ut quatuor ſint univerſa, quorum ſingula proprium uſum præſtant. Imprimis enim interiores hypodeſmides conformatum os continent, & affectam partem inflammari prohibent; deinde ſplenia ipſa ne C dilabantur; poſtea ferulas ſtabiliunt, quas Hippocrates & lęves, & æquales eſſe præcipit. At lævi aſperum, & æquali inæquale contrarium eſt. Atque quod aſperum eſt, omnino inæquale exiſtit; non tamen quod inæquale neceſſariò eſt aſperum; quemadmodum nec via inæqualis, propalam & aſpera eſt; Nam inæqualis tum eſſe tum appellari poteſt, aſperos aſcenſus & deſcenſus ſortita: proindeque ferulas lęves quidem eſſe oportet, non tamen etiam æquales. Hæ ſiquidem ſi quadantenus in tranſverſas partes perverſæ ſint, aut in ſuperiorem D vel inferiorem locum æquales utique non erunt, iis non erit æqualitas, ſed lęvitas fortaſſis eſſe poterit. At fracturæ conducit neque aſperas, neque perverſas eſſe ferulas. Nam utroque modo comprimunt. Supra modum verò perverſæ deligationes ſimul per ſe quoque pervertunt. Hac autem perverſa, fracta quoque pars ſimul pervertitur; Simas autem in extremis ferulas eſſe conſulit. Poteſt id ſimum nomen ſignificare ferulas paulatim in inferiori parte deraſas. Nam quæ ad finem uſque æquali ſunt craſſitudine, æqualem ibi deligationem cæteris omnibus partibus efficiunt, quod effici non oportet. Conſulit enim in medio arctiùs deligatione aſtringi, indeque versùs extrema laxari, illa verò omnibus laxiora eſſe. Verùm & ipſas longitudine minores eſſe deligatione jubet, ut poſt deligationem cutim minimè tangant, quæ quod humores faſciis expreſſos excipiat, ſæpius tumet. Sed craſſiores ipſas fracturæ ferulas ineſſe conſulit; quandoquidem hic locus ſub ipſis potiſſimùm deligationem deſiderat. F

ΟΙ ναρθήκες, ὡς οἱ σπλῆνες, ἐρείσματα καὶ σφάλματα τῶν ὑποδέσεών εἰσιν, ἀλλ' οἱ μὲν σπλῆνες τῶν ὑποδεσμίδων, οἱ δὲ ναρθήκες, ἁπάντων τῶν ἔνδον, ὡς ἕν τέτταρες μὲν αἱ σύμπασαι, χρείαν ἰδίαν ἕκαστον παρέχον. ἔνδον μὲν γὰρ ὑποδεσμίδες σχῆμα, τό, τε ἀλγοῦν πλησμένον οὕτω κρατοῦσαι, καὶ κωλύουσαι φλεγμήνας ὃ πεπονθὸς. ἐπ' αὐταῖς δὲ τοῖς σπλῆσι, ὡς μὴ παρίστασθαι, εἶπε τοὺς ναρθήκας, σφίγγουσας, ὧν ὕπερ ὁ Ἱπποκράτης αὐτοὺς λείους τε εἶναι καὶ ὁμάλους. ἀπόκειται δὲ τῶν μὲ λείων, τῶν τραχέων, τῷ δὲ ὁμαλῶν, ὃ μὲν τραχὺ, πάντως ἔστιν ἀνώμαλον, ὃ μέντοι πάντα ἀνώμαλον οὐ καθήκει τραχὺ, καθάπερ οὐδὲ ὁδὸς ἀνώμαλος, δῆλόν ἐστι καὶ βαρεῖα. δυνάσθαι γὰρ ἀναβάσεις τε, καὶ καταβάσεις ἔχουσα μὴ βαρείας, ἀνώμαλος εἶναί τε, καὶ λέγεσθαι. καὶ ἕνεκα τοῦ καὶ ναρθήκας εἴρηκεν, λείους μὲ εἶναι, μὴ μέντοι καὶ ὁμάλους. ἐὰν γὰρ ὦσι, εἰς τὸ τῶν πλησίον μερῶν διερραμμένοι τυγχάνωσιν ὄντες, ἢ ἄφεσις τῶν ἄνω τόπων, ἢ τὸ κάτω, οὐ μὴν ὁμαλὸν οὐκ ἔξουσι, δι' λεῖον δ' ἐκεῖ ἴσως οἷόν τε. συντελεῖ δὲ τῶν καταγμάτων, μήτε βαρεῖς εἶναι, μήτε διεῤῥαμμένους τοῖς ναρθήκαις, ἑκατέρως μὲν γὰρ θλίβουσιν. ὁπερ ἐστὶν οἱ διεῤῥαμμένοι στενοχωρεῖσθαι ἐν αὐτοῖς τὸν ὑποδεσμόν. ὧδε δὲ διαφερομένης, καὶ ὃ κατατρὸς μέρος στενοχωρεῖται. σιμοὺς δὲ κατ' ἄκρα τοὺς ναρθήκας εἶναι συμβουλεύει. δυνάσθαι δ' αὖθ' ὃ, σιμὸν, ὄνομα, νεῦσί σημαίνειν τοὺς ἀπεξεσμένους ἄκρως κατὰ τὸ κάτω χεῖρα. οἱ γὰρ ἰσοπαχεῖς ἄχρι τοῦ πάντως, ἴσην ἐργάζονται τὴν ὑποδέσιν ἁπανταχοῦ πλὴν τῶν ἄκρων μερῶν τῆς ὑποδέσεως, ὅπερ οὐ χρὴ γίνεσθαι. βέλτιον γὰρ ἐν μὲν τῷ μέσῳ, τὴν ὑποδέσιν ἐσφιγχθαι μᾶλλον, ἐκλύεσθαι δ' ἐντεῦθεν ἄχρι τῶν ἄκρων. ἐκλύεσθαι δὲ μᾶλλον, ἀλλὰ καὶ μικροτέρους αὐτοὺς καὶ ὀλίγους εἶναι καλεῖ τὰ ὑποδέσεως, ὅπως μὴ ψαύσῃ αὐ ποτε ὁ μὴ τῆ ὑποδέσιν διέρματος, ὑγρομυδοῦ πολλάκις, ὃν τῷ δέρματι ἐνεῖναι τὰ ὑπὸ τῆς ὑποδέσιων ἐκθλιβομένους χυμούς. ἀλλὰ κατ' αὐτὸ ὃ κάτυγμα παχυτέρους εἶναι συμβουλεύει τοῖς ναρθήκας, ἐπειδὴ ὃ χωλεῖον τοῦτο μάλιστα τῆ ὑπ' αὐτῶν ὑποδέσεως δεῖται.

A

Περὶ τῶν ταρσίκων περιτιθεμένων, ὡς μήτε τῇ ὀσφῦϊ, μήτε τῇ βραχύτητι βλάπτειν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

Ὁκόσα ἢ κυρτὰ, ἢ ἀξυνεχῆ φύσει, φυλακτέα ἐστὶν, ἢ ὑπερέχοντα, ἢ κατὰ δακτύλους, ἢ σφυρὰ, τῇ ὀσφῦϊ, ἢ τῇ βραχύτητι.

B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Φλεβοτομεῖν κελεύει, κατὰ τὰς ὀξυχολοῦσι τῶν ὀστῶν πίπτειν τοὺς ταρσούς. ἔστι δὲ τοῦτο κατὰ δύο τρόπους, ἢ μηδ' ὅλως ἡμῖν πεπωκόσιν αὖθις κατ' ὀσφῦν τὰ μέρη τῆς ὑποδέσεως, ἢ βραχυτέρας ὑποτιθέντων, ὡς μὴ προσήκειν ἅπτεσθαι τοῖς ὀστοῖς ὁ κυρτὸς, ἀλλ' ἀπὸ τοῖς κατωτέρω τοῦ γαστρὸς, ἐπὶ σκέλους γαῦρα, ἢ βέλτιόν τι τοιοῦτόν ἐστιν, ὀνόματι δὲ ὁμοῦ μηδ' ὅλως ὑπὸ ταρσούς, φυλάξασθαι δὲ βλάπτειν τῇ ὑσὶ γόνασι. ὃ δὲ, ἀφελεῖν δὲ μηκύνει τῇ βραχύτητι, C διωλύει τοῦτο λέγων, ἢ ὃ μὴ δεῖναι ταρσούς, φυλάξασθαι γαῦρα τὰ προσόντα μέρει, ἢ ὃ μικροτέρους δεῖναι.

De ferulis apponendis ut neque positurâ, neque brevitate lædant.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIII.

Quæcunque partes incurvæ & excarnes naturâ sunt, *in his quæ prominent cavendæ sunt* ferulæ, *ut in digitis, & malleolis, aut positurâ, aut brevitate.*

GALENI COMMENTARIUS.

CAvere jubet ossium eminentiis apponi ferulas. Id autem duplici fit ratione, vel nobis nullo modo ferulas secundum dictas deligationis partes admoventibus, vel breviores imponentibus, quàm ad eminentiam accedant, imò quæ desinunt priusquam illam attingant. Atque præstantius est quiddam sic agere. Recensuit autem imponenti ferulas cavendum esse, ne ulla prorsus læsio positurâ oboriatur, & brevitate, longitudini pars detrahatur. Hoc potentia pronunciat, aut caveat ferulas positurâ partem eminentem tangere, aut illud, breviores imponere.

Περὶ τῶν περιμάτων, οἷς ὕπνος τοὺς ἀνθρώπους ἀκούοντας, οὐκ ἐρμάζειν, μὴ πιέζειν χρή.

De stabilimentis, quibus splenia quidem intelligunt, quæ fulcire non comprimere oportet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιδ'.

Παρέρμοσιν ἢ ἐρμάζειν, μὴ πιέζειν δὲ προσῆκον. D

HIPPOCRATIS TEXTUS XIV.

Stabilimentis deligationem *fulcire, non comprimere primùm* oportet.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐμνημόνευσε περιμάτων καὶ κατ' ἄλλον λόγον ὀλίγον ἔμπροσθεν, ἐφεξῆς τῷ ὑποδέσμων, ὃ μὲν προσῆκε γε ῥητῶς σκεῖνος αὐτὰ προσαγαγεῖν, ἀλλ' ἡ τῆς ἕξεως ἀκολουθία τοῦτο ἡμῖν ἐνεδείκνυτο. νυνὶ μέντοι φησὶν, ἐρμάζειν δεῖ, ὅταν ὦσιν ἑδραῖόν τε, καὶ σχεδίον αὖθις δὲ πιέζειν, ἐς τοῦτο ποιεῖν καὶ τὴν προπάτου ὑπόδεσιν, ὡς τῆς ἐφεξῆς ἡμέρας ἀερωτούμενος ὁ πάσων, ἢ μηδ' ὅλως E ἀναπαύεσθαι θλίψαως, διωμόσων ἡμῖν ὑποσχεῖσθαι τοὺς ταρσοὺς τοῖς περιμασιν. ἔνιοι δὲ οὐκ ὀρθῶς τὴν τελευτὴν τῆς προκειμένης ῥήσεως ἐγράψαν ὃ, φησὶν, ἀλλ' ἐν ἀρχῇ τῆς ἐφεξῆς, ἵνα ἡ παιδὸς, ὃ φησὶν κηρωτῇ μαλθακῇ, λείῃ, καθαρῇ ἐλίαστερ, τὸ καλουμένου ὑπὸ τῶν γραμματικῶν δοτικῶν πτῶσιν ἀκούειν τῷ, τῇ, κηρωτῇ, καὶ τῷ, μαλθακῇ, καὶ ᾧ, λείῃ, τὸ λόγον ποιεῖσθαι τοιοῦτον, ἐλίασσον τὸ ὑπόδεσμον οὕτω ὃ καταγὰς σεῶ αὐτῷ προσήκει.

De stabilimentis ut neque positurâ, neque brevitate lædant.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIV.

Stabilimentis deligationem *fulcire, non comprimere primùm* oportet.

GALENI COMMENTARIUS.

STabilimentorum fascias subsequentium memoriam etiam aliâ oratione paulò antè prodidit; non tamen dictis illis addidit ea injicienda esse, sed ordinis series nobis hoc demonstravit. Nunc autem pronunciat, *fulcire oportet*, quod & firmare, ac stabilire, non comprimere, hocque in prima deligatione moliri; ita ut æger sequentibus diebus rogatus *respondeat* ferè nullam prorsus compressionem sentire, quum possimus nos ferulas stabilimentis coarctare. Nonnulli verò in propositi textûs fine non scripsêre *primùm*, sed in sequentis initio, ut sit hujusmodi, *primò ceratum molle, læve, & purum involve.* Satius autem fuit ablativum casum à Grammaticis vocatum accipere, cerato molli, levi, & puro, talemque orationem construere. Primò circa partem fractam cum ipso fasciam involvere oportet.

Fascias cerato molli, lævi, & puro illinendas esse in singulis circumvolutionibus, quo ipsæ humectantur magis quàm perfusione.

HIPPOCRATIS TEXTUS XV.

CErato molli, & lævi, & puro utendum.

GALENI COMMENTARIUS.

NOn enim solùm fasciis ipsis aridis injectis affectæ partis cutim cerato perungendam esse vult, sed etiam in singulis fasciæ circumvolutionibus adesse, qui fasciam cerato illinat. Nam si solam cutim cerato illinas, & circuitus aridos admoveas, eo præsidio partem affectam privabis, quod brevi per ceratum erat consequuturus; quum linteum ipsum quod humectat ceratum esse velit, nam perfusionis vicè eo utitur; quum perfusio idem implere queat. Verùm per ceratum id tutiùs præstabitur, ac potissimum ubi Medicus ægrotanti semper assidere non poterit, neque ministrum laborioſum sedulè curam gerere. At ceratum non molle duntaxat, verumetiam purum esse consulit, hoc est, nihil quicquam in se continere, inferreque tripolis, & sordium, nihilique terrenæ, arenoſæque, aut alterius, præter ceram, substantiæ. Id autem quamprimum etiam læve erit, nisi propter eas quæ vocitant incerationes, læve latiùs, quàm purum pateat. Scriptum autem est non solùm læve λεῖον, sed etiam λεῖν per alteram syllabam, si quis literam prope syllabam ῑ proferat; atque ſic scribere volunt quicunque puritatis significatione læve contineri arbitrantur. Ipsum autem læve ardo contrarium à denire asserunt; non tamen illud esse.

Ad fracturarum curationem aquæ perfusione Medicos uti. De aquæ usu; cujus qualitatis & quantitatis symmetria Medenti servanda est. Temperamenti aquæ manum Medici esse judicem, & ægrotantis sensum. Multas ac diversas esse aquæ facultates, & affectus.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVI.

AQuæ calor, & copia spectanda sunt. *Calor quidem supra manum Medici ferri possit; copia verò, ubi laxandum, & attenuandum, maxima; ubi verò carne implendum, & emolliendum moderata, optima est.*

GALENI COMMENTARIUS.

AD fracturarum curationem etiam de aqua necessaria est oratio. In fracturarum igitur solutionibus omnes Medici fracturas aqua calida perfundunt, nimirum ex ea subsidium palam experti. Verùm & in hujus usu error est *duplex*, unus quidem in qualitate; alter verò in quantitate, quum vel calidiore, vel frigidiore quàm deceat, aqua utitur Medicus. In quantitate, quum aut longiori, aut minori tempore

Τοὺς ἐπιδέσμους περιτιθῆ μαλθακῆ, καὶ λείῃ, καὶ καθαρῇ ἐπαλείφεσθαι καθ' ἑκάστους ἐπιδέσμους, ἢ ὡσὰν μᾶλλον ὑγραίνοιτο, ἢ τῇ ἐπιθέσει.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ις'.

ΚΗρωτῇ μαλθακῇ, καὶ λείῃ, & καθαρῇ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥ γὰρ ἤδη μόνον τὸ δέρμα τῶν πάροντος ἐπαλείφεσθαι βούλεται τῇ κηρωτῇ, ξηρᾶς ἁπτὰς ἐπιβαλλομένοις τοῖς ἐπιδέσμοις, ἀλλὰ καθ' ἑκάστους ἐπιδέσμους περιελίξαι ἀναλυθεῖν ἐπιχρίοντα τὸν ἐπὶ τῷ κηρωτῷ. εἰ γὰρ μόνην περιειλήσεις ἐπιχρῶσ᾽ αὐτὴ τὸ δέρματος, ἐπιθάλλειν ξηρὰς, ἀποστερήσεις τὸ παυσόμενον ἐν τάχει, τὸ γιγνομένης ἁπτῆ βοηθείας ὑπὸ τῆ κηρωτῆς. ἀναπίμπλαν δὲ ὀθονίων αὐτὸν ὑγραίνεσθαι, ἀγχομένων ὑφ᾽ ἁλῶν ὑγρῶν ὑπὸ τούτῳ τὸ δέρματ τῇ κηρωτῷ, δῆλον τὸ ὅτι μαλθακὸν ἔχειν, φοβούμενον. αὐτὸ γὰρ ἐπιθέσεις ἐκεῖνο χρῆται, δυναμένης μὲν ἐπιθέσεις αὐθαίνειν, ἀλλὰ δῆλον τὸ κηρωτὸς ἀσφαλέστερον ἐσόμενον τοῦτο, καὶ μάλιστα ἐφ᾽ ὧν ὁ ἀσθενὴς ἰᾶσθαι δυναμένην τῷ κνησμῷ δυναπόγητε τὸ ὑπερέτειν ἔσεσθαι μεμελετηκέναι φιλόπονον. εἰ δὲ τὸ κηρωτὸν, ὁ μαλθακὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ καθαρὸν ἀξιοῖ, τάττει, μηδὲν ἐμβεβρεμένον ἔχειν ἐν ἑαυτῷ, μήτε θερμότητος, μήτε ῥύπε, μήτε γαλάδος, ἢ ἀμμώδους ὑσίας, ἢ ἄλλης τινὸς, οἵαν τὸ κηρὸν. εἰ δὲ καὶ ὀθόνας, ἢ ἱματίου τὸ λείας, καλῶ, ἢ ὅλῳ τὰς ὀνομαζομένας ἐκτομίδας ἐπὶ πλέον, ἢ τὸ καθαρὸν ἐξῆς νοεῖτο. γράμμα δὲ, τὸ λείν μόνον, ἀλλὰ τὸ λεῖν τῆς δευτέρας συλλαβῆς, ὧ τῆς γράμμα προφέρῃ τὸν ῑ συλλαβῆς, τὸ μᾶλλον ὅπως ἀζιοῦσι γράφειν, ὅσοι τὸ εἰλικρινὲς νομίζουσιν ἐν τῇ τῆς καθαρότητος ἐποίᾳ, τὸ λεῖον. ἐπιθὲς δὲ τὸ λείας αἰτησόμεθα ἐπὶ τῇ τῆς ἔμπλης, τὸ γὰρ ἐκεῖνο οὐκ ἔστι.

Τοὺς ἰαμοὺς εἰς τὸν ὄγκον, καταγμάτων ἴασιν τῷ ὕδατι χρῆσθαι. πρὸς τίς τῷ ὕδατος χρείας, τίς τὸς ποιότητος καὶ τοῦ ὄγκος συμμετρία σκεπτέον ἐν μέρει. Κεφάλαιον δὲ δύο χρείας τὸ ὕδατος χρῆσθαι τὸ ἰατροῦ, καὶ τὸ κμιούσης αὐξῆσαι. πολλὰς δὲ καὶ διαφορὰς ἔχει τὸ ὕδατος δυναμένας, καὶ διαφορὰς.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιζ'.

ΥΔατος θερμότης, τοῦ ὄγκος. θερμότης μὲν τῆς ἐαυτῆς χρείας καταρχὴν, τοῦ ὄγκος δὲ, χαλάσαι μὲ, καὶ ἰσχνᾶναι, ὃ πολλοῦ ἀρίστου. ἔρχωσα δὲ, καὶ ἀπαλῶσαι, ὃ μέτριον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑὶ ὁ περὶ τῦ ὕδατος λόγος, αἰαγκαῖός ἐστ εἰς τὸν ὄγκον καταγμάτων ἴασιν. ἐν γοῦν τοῖς ἐπιλύσιν, ὑδατος θερμοῦ, κατανπλοῦσι ἅπαντες ἰατροὶ τὰ κατάγματα, δηλονότι τῆς ἐξ αὐτοῦ βοηθείας ἕνεκεν πεπιεσμένοι. διαμάρτια δὲ ἐστ καὶ τῇ τούτ χρήσει. μία μὲν καὶ ὁ πιόν, ἑτέρα δὲ καὶ ὁ ποσὸν αὐτοῦ· καὶ μὲν ὁ πιόν, ὅταν θερμοτέρᾳ τῦ σώματος, ἢ ψυχροτέρᾳ

χεωμένου τῆ ἰσχύϊ. καὶ δὲ ὁ ποσὸν, ἤπερ πλέονι χρόνῳ κατεμπλοιῶτος, ἢ ἐλαττόνι. τῆς μὲν οὖν καὶ τῶν ποιότητος συμμετρίας γνώσιμα, τάδε αὐτέ τε ἰατρεῖ πίσιμα χρέα. καταχρᾶσθαι γὰρ ὧπῃ ἂν μέλλῃ τις ὠφελήσειν, ἐσοπαῖς δυώσεσι τε καταχύσιος συμμέτρε. λέγω δὲ καὶ πλάτος, σύμμετρον, ὃ φέρει τῶν κεινῶν τῇ ἀνθρώπων αἰσθήσει, ὑ φερὸ τε τὰ κάμνοντος ἰδέαι. εἰσὶ μὲν γὰρ τύπῳ καὶ αὐτῇ τῇ παρούσῃ φαίνῃ σύμμετρον. ὑπηρέας οὖν ὀξὺ αὐτέ τε φερόντων ὑπάρχουσι, τε ὑπερπολυμόρου δυνάσῃ πυκνᾶς, πότερον ψυχρότερον, ἢ θερμότερον αὐτῇ φαίνεται τῇ συμμέτρῳ· καὶ ὥπως, θερμὸν, ἢ ψυχρὸν ὁλίγον ὑπηρέας, ὑκρατὲς ὡς φερὸς τε πάροντα, ποιήσῃς. κειτήριον οὖν ὅτι ἡ ὑκρασία τε ὕδατος, ἡμετέρῳ χεῖρ, ἢ φερόντων μὲν μετίζῃ· ἡ δὲ αὐτέ τε κάμνοντος αἴσθησις, ὃ κυριώτατόν τε, καὶ τελειότατόν ὅτι, ὃ φερόντων δυνάμει χρητέον ὑκρασίας. ὃ δὲ ποσὸν τῆς χρήσιος αὐτῇ, ὁξυσιμοιές ἔχῃ κοινοὺς φερὸς αἰσθητήριόν τε, ἢ πάντ' ὀφθαλμόν θερμαίνῃ βοηθήσασθε. ταῦτα γὰρ ἐγκείλυμα, ἢ νύνου πέφυκεν ὑπαπάσθαι ὅτι ὁ θερμαινόμενον μόλιον ὀκ ἔστι τοῦτο, τὰναντία φαίνεται ποιοῦσι. ὃ θερμὸν ὕδωρ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ θερμὸν ἔχῃ ὁ σῶμα, ὃ τε ὑπὸ πλέον ἢ ἔλαττον χρῆσον. ἐὰν μὲν γὰρ κενὸν εἰ ὁ σῶμα τε, ἀφορεῖ πλέον, ἢ ὑπαπάται. ἐὰν δὲ πληρωμὸν, ἐμπαλιν ὑπαπάται πολὺ μᾶλλον, ἢ ἀφορεῖ. καὶ τίνων ὁλίγον μὲν χρόνῳ προσφέρειν ἐπλήρωσε μᾶλλον, ἢ ὀκένωσι. ἐπὶ δὲ πλέονι καταθεῖν χρόνῳ, ἀφορεῖ μᾶλλον ἢ πληροῖ. καὶ λόγον οὖν ἔφη χαλᾶν μὲ ἐξαιρεῖν, ὃ πλεῖστον, ἀπαλύειν δὲ καὶ ξηραίνειν, ὃ μέτριον. ὃ μὲν οὖν ἐξαιρέσεις, τοῖς πενεσμένοις αὐτικρὺς ἔπεται, ὃ δὲ χαλᾶσις, τοῖς τεθαμμένοις ὀκ αὐτικρὺς, ἀλλὰ ἀφ' ἑκάστων ἕτερον. ὁθ μὲν γὰρ τῆς πυκνώσεως τύπῳ, καθάπερ τὰ φλεγμήνοντα σαίπα, τῆς κενώσεως χαλᾶται. ὁθ' ὃ τῆς πεπήξεως ἀφ' ὑγρότητος, τῆς θερμάνσεως. τὰ δὲ ἀφ' ξηρότητος τεθαμμένα, δι' ὑγρότητα χαλᾶται. ἔστι τίνων ᾧ ἐξαιρεῖν ε. δυώσεσι ποιεῖν ὃ θερμὸν ὕδωρ, ὅταν μὲν ὅτι πλέον ὀλιγῆ τῆς σώματι, κηλὸς εἶπε χαλᾶν αὐτά. μὴ θαύμαζε δὲ, εἰ κενοῖ τε ἅμα τὰς φερὰς ὑγρότητας ἐφαμῶς δυώσεις ὃ θερμὸν ὕδωρ, ἢ ὑγραίνειν τὰ τρέα σώματα· διέβηκαν γὰρ ἐν ἑτέρῃ τῷ λόγων ἐκάτερον ἀλυσὶς. ὃ μὲν οὖν θερμὸν ὕδωρ, ταῦτα δυώσεται· ὃ δὲ ὁλίγον, ἧχ ἁπλῶς εἰπεῖν ἐξαρεῖ, ἀλ δυώσεται ποιεῖν· ἐὰν μὲν ἢ τοι δὶς ἢ τρὶς καταχέας τὶς, ἢ πυελάσας ἀφ' ἑσπέρας ἕρμεσιν, πάντα πάσιν ἢ ταύτη χρῆσις ἀπρόσκοπος ὅτι. ἐὰν δὲ, ὡς ἄλλος ἔφη, μετ' ἰσας τις αὐτῇ χρῆσι), ἐγκαίσεται, ὃ μᾶλλον ποιήσῃ τὰ διόλυμα ὕπνου. ὅκανε δ' μου φερόντος τῷ λόγῳ τὰ διόλυμα· ἐνία γὰρ σώματα ταύτη χρῆσι ὕδατος, ὅτε ἀπαλύειν, ὅτε ἐγκεῖσθαι δυώσεται. τῷ γοῦν ἀχρὼ τε ἅμα ὃ πληθωρικῷ σώματι, μετρία κατάχυσις ὕδατος θερμοῦ, πληρώσῃ φερὸς ὑγρότητος ὃ θερμαινόν μόλιον. ἐὰν δὲ ἀπροφὸν τε καὶ μὴ πληθωρικὸν ᾖ, ἐγκαίσεται τε ἅμα, ἢ μᾶλλον ἐργάσῃται. ἐγκαισις γὰρ γῆ σῆμ μὲν μοίων ἀπὸν, οἷς μᾶλλ φερόφυσά τε ἢ φερφυέας ἐρᾷ, ὑκρᾶσιας ἔχοντων καὶ θερμότητά τε ἢ ψυχρότητα. τῶ δὲ ὑπῤῥέοντος αἵματος, ὑγιεινοῦ μὲν ὄντος, καὶ τῶν ποιότητα, συμμέτρου ἢ καὶ πόσότητα. ταῦτα ἢ ἀμφότερα, ἀφ' τῆς μετρίας

fracturas perfundit. Symmetriæ igitur in qualitate judicatricem ipsius Medici manū cōstituit. *Suam* nanque manum aquâ perfundens, quam fracturæ infusurus est, commoderatam aquæ perfusionem potest conjecturis assequi. Dico verò pro amplitudine commoderationem, quæ ad communem hominum, non ad laborantis ideam refertur. Interdum enim huic & ipsi ægrotanti commoderatio apparebat. Ergo perfusâ curando laboranti prima irrigatione scisciari poteris ex eo utrūm frigidior aut calidior videatur: quam commoderatio postulet; sicque affusæ calidæ aut frigidæ modico, temperatam aquam prout ægrotanti congruat, efficies. Itaque judex temperamenti aquæ nostra manus est, quæ primum quidem illud consequetur; deinde verò ipsius laborantis sensus, quod & præcipuum, & perfectissimum primumque probi temperamenti signum decretorium est. Quantus autem sit *aquæ* usus, distinctiones habet communes, & ad frictionem, & omnia quæcunque calefaciunt auxilia. Hæc enim admota non solùm ad partem calefactam è proximis locis evocare consueverunt, verumetiam discutere. Propterea aquæ qualitate calida percipitur, quia tum corporis modum, tum diuturniorem & breviorem usum sortitur. Si nanque vacuum universum extiterit, plus discutit, quàm evocet. Rursùm verò contrà si repletum, magis attrahit, quàm discutiat. Proindeque pauco tempore admota magis implet, quàm evacuet. Si vero longiori tempore injecta fuerit, discutit magis, quàm impleat. Ratione igitur pronunciavit, *copia, ubi laxandum fuerit, & attenuandum, maxima; ubi verò molliendum, & carne implendum, moderata optima.* Quæ vacuantur, ea planè attenuari sequitur, non tamen ea planè laxari quæ extensa sunt, sed per altera media. Quæcunque enim plenitudine tenduntur, cujusmodi sunt omnia quæ inflammatione obsidentur, evacuatione laxantur; quæ verò concretione ex frigore, calefactione, quæ denique siccitate tensa sunt, humiditate. Ad hæc pronunciata, quintum potest calidam aquam efficere, quum uberiùs corpori infunditur, proindeque ea laxare probè docuit. Ne verò mireris, si dixerimus aquam calidam supervacaneas humiditates evacuare, simulque solida corpora humectare: Nam aliis in libris utrumque verum esse demonstratum est; His igitur aqua calida pollet facultatibus. Pauca quid præstare possit, proferre simpliciter non licet. Si quis enim aut bis aut ter cum spongiis perfusiones aut fotus admoviſſe contentus sit, hujusmodi usus omnino est irritus. Sed si (ut ipse loquitur) moderata quis aquæ perfusione utatur, carnem procreabit, molliaque reddet quæ hoc præsidium postulant. Quorsum verò hanc orationem adjecerim, *qua hoc præsidium postulant*, ex me percipe. Nonnulla siquidem corpora talis aquæ usus neque emollire, neque carne implere potest. Nam & macilento, & simul repleto corpori moderata aquæ calidæ perfusio supervacaneo humore partem calefactam implebit: Si verò & emaciatum, & minime plenum sit, carnem procreabit, & simul molle conficiet. Nam carnis procreatio fit iis in partibus, quibus caro adnasci & increscere futura est, quum inter calorem & frigus

temperamentum fortiuntur, & sanguis qualitate integer, & quantitate commoderatus ad eas confluit. Hæc ambo moderata aquæ commoderatè calidæ perfusione oboriuntur. Quandoquidem sanguinem ad eam quæ perfunditur partem attrahit, & temperatam in ea precedentem carnem efficit, si frigida priùs erat calefaciendo, si calida refrigerando. Hæc nanque calorem ad exteriora evocat, præterea utili humore madefacit, ob idque refrigerat, quemadmodum aquæ fluviales, & balnea. Hæc etenim eos calefaciunt qui itinere incedentes intereunt, etiamsi vehementer refrigeratos esse contigerit, exustos verò non lædunt. Videntur enim temperatis aquis acceptis delectari, minus à balneo sitientes. Ita igitur & aquæ calidæ affusio, si moderatè assumatur, carne explet, quapropter & molliorem efficit partem. Mollis enim est caro recens compacta sanguine nuper concreto, generationè sortita nuper coactis caseis cõsimilẽ.

A καταχύσεως ὕδατος θερμοῦ γίνεσθαι συμμέτρου. ὁ γὰρ ὅλκος, φησὶν ὁ κατὰ πλεῖστα μόρια ἴσος μέσου, σύμμετρόν τε ἐργάζεται τὸν ἐν αὐτῷ περιεχόμενον σάρκα, θερμότητι ἢ κατάψυξιν εἰ προσέθεν εἴη θερμοῦ, ἢ καταψύχει. ὄλκος φορεῖ γὰρ ἡ τοῦτο τὸ ὑγρὸν τὸ θερμότητα, προσέτι πᾶν τὸ ἔχον ὑγρότητα χρηστὸν, ἡ καὶ τῶν ἐμψύχων, καθ' ὅσον ἔξεστιν, ἡ τὰ ὕδατα τὰ ποτίμων ὕδατα, ἡ ῥευστά· καὶ γὰρ ταῦτα τοῖς νεκροῖς ἥκιστα ἐνθερμαίνει, καὶ σφόδρα καταψυχροῦσι τὸν χροῦν ὄντας, ὡς ἐκκαυμένοις ὑπὸ βλαπτῆ. φαίνονται γοῦν ἡδόμενοι τοῖς διὰ κόπου διεξελθοῦσι ἀσθενέσι μετρίοις μὴ λυσῶσιν. ὅτε οὖν ἡ τὸ θερμοῦ καταχύσις ὕδατος, εἰ μετρίως ἐπιπλησθείη, σάρκα, ὅλκα τοῦτο ἐστὶν ἡ μαλακώτερον ἐργάζεται. ὁ μέσον. ἁπαλὸν γάρ ἐστιν ἡ νεοπαγὴς σὰρξ αἵματος αὖθι πεπηγότος, ὁμοίως τοῖς νεοπαγέσι τυροῖς γάλακτος ἐρικίας.

De perfusionis aquæ calidæ modo, vel moderatione, quæ carnem generat, & emollit.

Περὶ καταχύσεως ὕδατος θερμοῦ, μετρίου, τῆς σαρκούσης, ἡ μαλθακοποιούσης.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVII.

C

Moderatio verò in perfusione sit, dum pars adhuc attollitur, priusquam concidat, finire oportet. Primùm enim attollitur, postea attenuatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιζ'.

Μέτρον δὲ ἐν τῇ καταχύσει, ἔτι μετεωριζομένου, δεῖ, πρὶν συμπίπτειν παύεσθαι. ὃ μὲν γὰρ πρῶτον αἴρεται, ἔπειτα δὲ ἰσχναίνεται.

GALENI COMMENTARIUS.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

MOdus perfusionis aquæ calidæ carnem procreantis & emollientis omnino est ut cesset, priusquam perfusa pars concidere incipiat. Imprimis enim attollitur, hoc est, in tumorem naturali majorem assurgit, tûm quia contentus in eo sanguis funditur, tùm quia à superjacentibus partibus eò influit, post hæc extenuatur, magna portione *sanguinis* tam supernè delapsi, quam circunfusi discussâ.

D

Κατάχυσις ὕδατος θερμοῦ ὃ μέτριόν ἐστι παύεσθαι, πρὶν ἄρξασθαι συμπίπτειν ὃ κατάπλεῳ μόριον μέσον. ἐξαίρεται γὰρ πρῶτον, ὅπερ ἐστὶν εἰς ὄγκον μείζονα ἢ κατὰ φύσιν αὐξάνεται, διά τε τὸ χεῖσθαι τὸ περιεχόμενον αἷμα κατ' αὐτὸ, καὶ ὅτι ὁ τῶν ἐκτὸς κειμένων ὄγκος ῥέπει ἐπ' αὐτό· ἔπειτα δὲ ἰσχναίνεται, διαφορηθέντος μέρους πολλοῦ, τοῦ τε ὑπερρυέντος αὖθις, καὶ ἣ περιχυθέντος.

De idonea partium prominentium positura; cur mollis, æqualis, sursum porrecta, & quæ hanc sequantur commoda; & quæ duram, inæqualem deorsum tendentem incommoda.

Περὶ τῆς θεσπικούσης τὰ μέρη ὀρθοῦσθαι δέοντας καὶ τὰ ἡ μαλθακὴ, ὁμαλὴ, αἰάρροπος, καὶ ἄπινα ταύτῃ ἕπονται ἀγαθά. καὶ ἄπινα τὴ σκληρᾷ, ἡ ἀνωμάλῳ, αἰαίρροπα κακά.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVIII.

Positura sit mollis, æquabilis, sursum tendens, eminentibus corporis partibus, velut calcaneo, & coxâ, ut neque retrorqueantur, neque per evertantur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιη'.

Θέσις ἡ μαλθακὴ, ὁμαλὴ, αἰάρροπος, τοῖσιν ὀξέχουσι τοῦ σώματος, οἷ πτέρνη, ἡ ἰσχίῳ, ὡς μήτε ἀναγλαφῆναι, μήτε ἐκπεσέπτωναι.

GALENI COMMENTARIUS.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

HAnc orationem nonnulli quidem unicam universam legunt; nonnulli verò bi partito dividentes, utramque ipsius partem seorsum explicant. Prior itaque pars ita circunscripta est, ut unam perfectam habere queat sententiam: Nam partium positura, si & generatim intelligatur, & suspensio comprehendatur, ut manus, si etiam speciatim, ut solius cruris, optima semper mollis est, & æquabilis, & sursum tendens. *Mollis* quidem, ne laborans ex

F

Ταύτην τὴν ῥῆσιν, ἔνιοι μὲν ὡς μίαν ὅλην ἀναγινώσκουσιν, ἔνιοι δὲ δίχα τέμνουσιν, ἑκάτερον αὐτῆς τὸ μέρος ὑπογραμμίζουσι καθ' ἑαυτό. ὁ μὲν οὖν πρότερον μέρος ὅπως περιέγραπται, μίαν ἔχειν δύναμίν ἐστιν ἀπότελῆ διάνοιαν. ἡ γὰρ τοῦ ὅλου τῶν μερῶν εὐθὺ τε γλυκὺς ἀκμάζειν, περιλαμβανομένης καὶ τοῦ ἀναλήψεως, ὡς ἔστι τοῦ χεῖρος, ἐάν τε εὐθυκὰς, ὡς ἔστι μόνης τῆς σκέλους, ἀεὶ τὸ ἀεὶ μαλθακὴ τε γνωμένην, καὶ ὁμαλὴ, καὶ αἰάρροπος. μαλθακὴ μὲν, ὅπως μὴ

ὑλίβεσθαι κατ' ἐκεῖνο ὃ μόριον ὁ κάμνων ὕπνος, ἅμα τε A
φλεγμονῇ κινδυνώδῃ, ἀφ' ἧς ἢ ὑλίψαις ὀδυνᾷ, ἅμα τε
μεταβάλλειν ὁ κάμνων αὐλακηδόμενος ὃ σῆμα, ἀφιστάμενα
ὃ καταγὰς, ὅπερ ἀκίνητον ἐν ἰσυρᾷ πολλῇ φυλάσσεσθαι
δεῖται. ἢ ἢ αὐάμαλος ὅτοις ὀδυνηρὸν ἔστιν ἅμα καὶ ἀφε-
στραφὲς ὃ κῶλον, ἐν τοι μὲν αὐτὸ μέρεσιν ἀσηέμενον γιγνό-
μενον, ἐν τοι ἢ ὑλιζόμενον, εἰκότως τῷ ἐμαλιῷ ἐπαυτέι.
ἢ ἢ αἰαρρόποις ἐρθυμάτοιον φυλάσσῃ, ὅπερ ἢ καταῤῥο-
πὸς ῥυθματίζουσα, φλεγμονῆς αἰτία γίγεται· ὃ μὲ δὴ
πρότερον μέρος τῆς προκειμένης ῥήσιος, ὅτι τε μίαν B
ἔχλν ἀφόρισιν δυνάσθαι, ὅτι τε καλῶς εἴρηται κῇ πέ-
φῃε, δῆλόν ἠδὴ γέγονε. ὃ ἢ δεύτερον, εἰ δὴ αὖ τις
καὶ ἔσοτὸ αἰαγνώσκῃ, παιόπτιμ ἐξῆ ἀφόρισιαν. ὅτις
ὀξέχροσι τὲ σώμασις, οἵ πέρην, καὶ ἰσχία, ὅτοις ἄρλ-
σεν ἔστιν, ὡς μήτε αἰακλᾶσθαι, μήτε σκέπεσθαι. ἀλότι
ἢ ἐ προκειται ὃ, ὅτοις ἄρλσεν, ἀφ' ἧς τὲν δυνεῖ τοιν
ἐλλιπῆ τὸν ἀφόρισιαν ἔχλν, αἰαλαίζοντά τε σωμάτωσιν
αὖθ παῖ πρότερα μέρι. πάλιν ἢ αὖ σωμαφήνης τόδε
παῖ πρότερα, φαίνεῖαι μηκέτ καθ' ὅλου γιγνόμενος
ὁ λόγος, ἀλλὰ τοῖσι μέναν ἦν ὀξεχόντων τῆς ῥήσιος. οἱ C
μὲ δὴν ἐμπειρικοὶ, τύτοις ἀνυσταῖες, ὡς νυῖ ἐπινοου-
μένων αὐτοῖς τῶν ἄλλων λόγων, ἐφάσθαν χρήσεᾶς καθόλου.
ἓ τίνων καὶ δείκνισιν σὺν ἐν τύτοις παῖ βιβλίῳ μόνον,
ἀλλὰ ἢ κῇ ἄλλα πολλὰ, τὸν Ἱπποκράτεν, δι' ἑνὸς, ἢ
δυοῖν προσῤήμασιν διδάσκοντα λόγους καθολικοὺς, ὅταν
προσῤήμασιν μόνοις ἀφορίζῃ ὃ διδασκόμενον,
ἐναναρχὰς ἐπ' αὐτῶν φαίνεσθαι, καθάπερ ἓ νεῦ, ἀφ'
πέρης καὶ ἰσχίου. πολύτων γὰρ ἦν τίνων ἢ μερῶν,
ἐπιδεᾷ πέρη, δεομερῶν ἐπὶ μαλθακοῦ τε κεῖσθαι D
ἓ ὁμαλοῦ, ἐν αἰαῤῥόποις τε ῥήμασι κεῖσθαι φαίνεται,
μάλιστα τύτων δεόμενα ὑπαρξίσεως τῆ σώματος,
ὁποῖον τέ ἐστι τό, τε ἰσχίον, καὶ ἡ πέρνα. πολλάκις εἰρη-
ται μοι, τοῖς τοιαύτοις ἐρμιωσίαις ἀφορμὰν πρέχλν
ἐζηγήσεως ἄλλοις ἄλλα, καὶ ὃ νυῖ γε δίξαι, πιθανὸν
ἑτέρᾳ φαίνεται. ἀφ' τότο δὴν ἐσὶ ἀσαφήνεια
δεῖ ἀφ' τὸ δεξάζοντος ἀληθὲς ἦ φαντασθῆ. τύτου δεῖ-
νιον ἡμᾶς μεμεμηθότας δεῖ, καὶ μόνοι ἢ γιγνώσκειν,
ὡς ἐν τοῖς ἀφορωνυμίαις ἐζηγήσεσιν, ὅταν ἡ θεωρία
φυλάττῃ καὶ αὐτὰ, πείσεσθαι μακρὸν οὐ χρὴ, E
μεθαίνοντας ὅτι ὃ χρήσιμον τῆς τέχνης, ἐν ὀλίγῳ
χρονίζειν ὅστ βέλτιον, ὥσπερ ἓ νεῦ ἄμεινον πρᾶξαι. Συμπεπορθμῦν μὲν γὰρ τὸ δεῖν ὅτι πάντων
τῶν δέπν ἦ μαλθακῶν, ἢ ὁμαλῶν, ἢ αἰαῤῥόπων,
ἐξαιρέτας ἢ ὅτι ἦν ὀξεχόντων μερῶν, ὁποῖον ὃ
ἰσχίον ἓ πέρνα, ἦν ἐφεξῆς ἐγράφθαι, καθ' ἃ φησιν, ὡς
μήτε αἰακλᾶσθαι, μήτε σκεπέσθαι. Γάλιν δὴν καὶ-
ζόμενα ὃ μὲν ὠφέλιμον εἰς τὸ τέρμα ὅστ ὑπίσταθαι,
τοῖς τῆς θέσιος ἦν ὀξεχόντων μερῶν, ὡς γε αὖ μὲν F
ὑψηλοτέρα τῆ φεσήκοντος γίνεται, συμβήσεται ὃ κῶ-
λον αἰακλᾶσθαι, ὑπονοτέρας ἢ ὕσης, ὀκπέπεσθαι, ἢ
μάλιστα ὕταν ἡ φεσήκων ἢ ὑψηλή. τὰ ἢ ἔξω τ τέχνης,
τοῖς τ λέξιν ἔτι πρόσιμα σόλια. λέλεκται ἢ τελέως ἐν
παῖ τοῖς ἀγμοῖς, ὥσπερ ὅτι τ ἄλλων ἀπάντων, ὧν
διεξέρχεται θεωρήματων, ὕτως ἢ θέσιος πέρνης, ἐν
οἷς φησι, πέρνας δ' ἄκρως χρὴ κάρτα ὑπιμελέεσθαι,
ὡς ὑδέτερας ἔξῃ. καὶ οἶγε σοφὸν ὅτι πᾶσι χαίροντες

illa parte ita prematur, simulque inflammatione
periclitetur, ob ortum ex compressione dolo-
rem, neve simul coactus æger figuram immuta-
re, fractum membrum pervertat, quòd immo-
bile multa in quiete servari debuit. Inæqualis
verò positura dolorem concitat, simulque mem-
brum pervertit quibus in partibus instabile
redditur; in quibus verò comprimitur, *aqua-
bilem* meritò posituram approbat; quæ si sur-
sum tendat, *membrum* fluxionibus minimè ob-
noxium tuetur; si deorsum propendeat, fluxio-
nem excitans inflammationis causa fit. Itaque
prior pars propositæ orationis est, quòd unam
sententiam habere posse, probéque secundùm
ipsam pronunciatum esse jam declaratum sit.
Altera verò, si quis sanè ipsam per se legat,
hujusmodi sensum habitura est. *Eminentibus
corporis partibus velut calcaneo, & coxæ positura
optima est, ut neque reflectantur, neque pervertantur.*
Quia verò non est additum, *positura optima est*,
propterea mutilam esse sententiam quidam
existimant, cogunturque priori parti ipsam
connectere. Rursus autem si priori hæc con-
nexa sit, apparet non ampliùs universalis esse
oratio; sed de solis prominentibus posituræ
partibus. At sane qui his ausculturunt empi-
rici, ut qui nunc ipsa aliis rationibus animad-
vertentes, universalem fieri protulerunt. Quin
etiam non solùm hoc in libro, sed & aliis mul-
tis demonstrant Hippocratem una vel duabus
rebus rationes universales docere, quum quod
docetur, id evidenter præstet iis rebus conspici
quæ ejusdem sunt generis, quemadmodum &
nunc ex calcaneo & coxa. Quum enim omnium
ejusmodi partium, quædam affecta sit, earum,
inquam quæ molliter & æquabiliter jacere po-
stulant in figura sursum porrectæ posituram
habere debent, potissimum supereminentes cor-
poris partes quæ his indigent, qualis est calca-
neus, & coxa. Sæpius à me dictum est hujus-
modi interpretationem explicationis ansam præ-
bere, alteram alteri, & quod alicui visum est,
alteri probabile apparere. Quamobrem de opi-
nione quam quis habet, quod veram esse deceat,
sententiam pronunciare non oportet. Hoc
igitur meminisse nos oportet, quod etiam pro-
fectò agnoscimus, in dissidentibus explanatio-
nibus, quum in ipsis speculatio servetur, eos
diu exercendos non esse, qui ad artis utilitatem
emigrant, in quâ morari melius est, quemad-
modum etiam nunc facere præstantius. Con-
sentientibus enim omnibus oportere partium
posituram mollem esse, & æquabilem, & sur-
sùm porrectam, potissimùm, verò quæ promi-
nent, qualis coxa, & calcaneum; ea deinceps
sequimur, quibus pronunciat, *ut neque reflectan-
tur, neque pervertantur.* Rursus hîc quoque quæ
ad artem spectat utilitas, de partium promi-
nentium positura est, peritiam consequi, si sub-
limiores quam deceat exteriorem, quòd acci-
det membrum reflecti; si verò humiliores, per-
verti; ac maximè si prima alta sit. At quæ extra
artem in oratione sunt, etiamnum plura scho-
lia desiderant. In libro de fracturis perfectè
tractatum est, quemadmodum & in aliis omni-
bus quæ recensuit præceptis, sic & de calcanei
positura ubi ait, *calcanei autem summa cura admo-
dum suscipienda est, ut commodam posituram sortiatur.*
Atque nonnulli omnia in omnibus scribere

consueverunt, & alias aliis in libris pronuncia- A
tas sententias id præceptum complexas ascri-
bere, quod per duos dies continuos confertim
non conficeretur. Atque eâ re apud eos qui sic
explicant nemo librum quàm anno legit cele-
rius, aut duobus annis. Atque jam cum in Li-
bros de Fracturis & de Articulis Commentarios
struxerimus, hîc sola commemoratio necessaria
est. Si quis verò illis in libris legerit quàm ce-
lerrimè percurrens quod nunc à nobis proponi-
tur, ad ulteriora proceſſerit à nobis expertis do-
ctus fusas disciplinas perfectos artifices efficere, B
non quæ per compendia traduntur. Nos tamen
ejusmodi *doctrinæ* etiam inutiles esse profitemur,
quæ nonnullam universæ speculationis collectio-
nem paucis complectuntur.

De canali; ejus usus, utilitas, læsiones. Ubi, quando, & quousque subjiciendus, morbo priùs & læsionibus consideratis. ἢ pro οὐκ poni.

C

TEXTUS HIPPOCRATIS XIX.

Canalis toti cruri potiùs quàm dimidio admovendus est. Ad affectionem autem spectandum, & ad cætera quæcunque manifeste lædunt.

GALENI COMMENTARIUS.

Hîsce verbis eloquitur, ut qui libros de fracturis & articulis legerint, in quibus *illud manifestum*, cuiliber conspicuum esse pronuntiat. D
Quædam enim hoc modo toti *hominum* generi manifesta sunt, quò etiam ante hunc textum pronunciata. Etenim omnes fractum membrum molliter & æquabiliter esse collocandum intelligunt. Non tamen præscivere canalem prout collocatur, lædere. De ipso in illo textu scripsit, cujus initium in libro de fracturis *ita legitur. Nam de canalibus qui fractis cruribus subjiciuntur, quid consulam animi pendeo.* Quamobrem autem jure sit dubius recensetur: Ac rursùs eodem libro in altero textu, cujus exordium est. *Si quis pro-* E
fecto ipsi femori canalem subjecerit. Atque multis interjectis, circa orationis finem pronuntiat. *Aut ægitur canalis totus adhibendus est, aut non subjiciendus.* Hæc sententia decrevit canalis usum necessarium non esse. Si quis tamen eo uti voluerit, inguine tenus, non adusque genu universo cruri subjiciendum esse. Ex illis igitur manifestum est nobis, & quod nunc proponitur, jure ipsum per se pater. Quantum enim in dictione ἢ valoris est, & vocem accipere tanquam disjunctivam enuntiari conjunctionem oportet; F
sed illam pro negatione positam esse novimus. Vult enim universo cruri ita nos canalem citra læsionem subjicere, quomodo Homerus cecinit,

Tutari populum nobis, non perdere mens est.

& Thucydides,

Glacies verò affluebat.

ubi pro οὐκ ἢ posuit. Spectandum autem esse docet etiam morbum, cujus gratiâ canalis admoveatur, & quæcunque lædere solent. Mor-

Περὶ Γολλῶς. ἢ τοῦτου χρεία, ὠφέλεια, βλάβεις· οὗ, ὁπότε, καὶ ἕως ἕ ὁ Γολλὸς ὑποτιθέμενος, ἕ παθήματος, καὶ τῶν βλαβεῶν θεάσεν προεκκεμμένων. ἢ αὐτὶ οὐκ εἰδέναι.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. ιθ'.

Σωλῆνα πάντι τῷ σκέλει, ἢ ἡμίσει, ἐς ὃ παθος δὲ βλέπειν, καὶ τἆλλα ὅσα βλάπτει δῆλα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ως ἀναγνώσει ὃ περὶ ἀρθρῶν καὶ κατάγματος λόγους, καὶ τοὺς τοιούτους λόγους, ἐν οἷς ὃ δῆλον, ἰδιώτη δόξον εἶ λέγ. ὑπὲρ μὲν ἕξι οὔπω δῆλα πάντι τῷ γένει ἔγνωται κοινῶς· ἐπὶ τῷ θεοῦ τούτης ῥήσεως ἑρμηνέα. καὶ γὰρ μαλακίας, καὶ ὁμαλὰς δεῖν κεῖσθαι ὃ κατεαγὸς, ἅπαντες νοοῦσιν, ἢ μὲν ἄτε βλάπτειν Γολλῶς πάντες, μὴ παρακινήσ τες, περὶ αὐτοῦ κατ' ἐκείνου ἐγραψε πάντι ῥῆσιν, ἧς ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ περὶ ἀρθρῶν. περὶ γὰρ Γολλίων τῶν κατοπτευθέντων εἰς τὸ σκέλεα τῷ καταγότα, ἀπορίαν ὑπὸ συμβουλεύσου. καὶ ὅ ἐπὶ γε βουλόμενος ἀπορεῖ, διεξέρχε), καὶ πάλιν ἐν ζωτῷ βιβλίῳ καθ' ἕτέραν ῥῆσιν, ἧς ἡ ἀρχὴ, Γολλῶια ἢ, ἢν μὴ ὡς ἂν αὖθις τ μηδὲν ὑποδεῖν, καὶ ὀλιγάν πολλὰ, καὶ τ ταλοιπὸ τ ῥήσεως ἑφ. εἰ δῶν ἀμφιπαρὰς εἴη, πιπτίος ὁ Γολλὸ, ἢ ὁ πιπτὸς. ὁ ἢ λόγος ὅπως βούλεται, μήτε αἰσθησιν χρείαν εἶ τῶ Γολλῶος· εἰ μὲν τι ὡς βούλοιτο χρῆσθαι, μέχρι τῶ βουλεῖος ὑποτιθέναι ἅπαντι τῷ σκέλῃ, μὴ μέχρι τῶ γένατος. οὗ ἐκείνων δῶν ἐφεύρηκε δῆλον ἡμῖν καὶ ὃ νῦν εἰρημένον, ὁκοῖόν αὖθ καὶ ἑαυτὸ δῆλον. ὅσον γὰ ἐπὶ τῇ λέξει, ἢ, ὁ ὠνατὸς ἐν ἀνοδυσαι τῶν φωνῶν, ὡς Δημοδοκικῶν εἰρῆσθαι συνδέσμων. ἀλλ' ἐκεῖνον ἐνοήσαμεν ἀλλ' ἀπαράπτως αὐτῶν πεῖσθαι. βούλεται γὰ ἅπαντι τῷ σκέλῃ ὅπως ἡμᾶς τὸν Γολλῶια χωρὶς βλάβης ὑποβάλλεσθαι, καθάπερ Ομηρος ἔφη,

Βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι.

ὁ Θουκυδίδης ἢ,

Κρύσταλλός τε γὰ ἐπέρρεον.

σκοπεῖσθαι δέ φησι χρῆναι, ἐν ὃ παθος, ᾧ χρῆται ὁ Γολλὸ πεπεισμοδοκήσεσθαι ὅτα βλαβ ὑπάρχειν πεφυκε. ὃ μὲν

οὖν παῦος ἔστιν ἰσχυρὸν συντέτμημα τῶν ὀστέων, ἀκριβοῦς ἀκινήτου δεομένου τοῦ σκέλους τὴν ἴασιν. ὁ γὰρ Γαληνὸς ἐπαινῶν φησὶ λιαν, ὡς ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς χρήσιμος ἐσόμενος, ἐν οἷς ἀπὸ τῶν γραμμῶν ὁ πεπονηκὼς ἐπανήξει. ἢ ὅτι γε αὖ εἰσὶν ὅτοι, καὶ οἷς ἤτοι γε ἀποπατῆσαι δέομενος, ἤτοι σκηνὴν ἢ γραμμῆς μὴ φέρων, ἀπολείπει τὴ θεραπείαν, εἰ ἑτέραν γραμμὴν λάβοι μεταχομιζόμενος, αὖθις ἐδήλωσεν ἐν τῷ περὶ ἀγμῶν. ἐδήλωσε δ' ὅτι μέχρι τοῦ γόνατος ὁ Γαληνὸς ἡμέρωσε, ὅτε καλοῦ καιροῦ ὄντος τοῦ σκέλους, ἀπορία τις ἔστι, τὴ θλίβει πολλάκις. ἀναβλέπουτα δέ σε θεὸς γε ὁ παῦος, ἕως ἡμῖν ὁ Γαληνὸς παρελαμβανέτω, καὶ θεὸς ἔστω βλάβας ἀφαιρέσθαι, ποτὲ μὲ ἀφαιρῶν τὸν Γαληνὸν καλοῦ, ποτὲ δ' οὔ. ἐνίοτε μὲν γὰρ αἱ ἕξεις αὐτὰ βλάβαι μείζους ὧσι τῆς ὠφελείας, φύσεως ὁ Γαληνὸς. ἐνίοτε δ' ἀναβλαβὲς ἢ ὠφέλιμα, πρωτὸν ὡς σκέλη, μὴ μόνοις δ' ἤγνατος.

A bus quidem est gravis ossium cruris fractura, ad cujus curationem crure planè immobili opus est. Canalis siquidem à quibusdam commendatur ut illis temporibus utilis futurus, in quibus æger èlecto assurgit, quod etiam hæc rursus adsunt, quibus vel æger secessum desiderat, vel strati duritiem non ferens deserit priorem, & ad alterum stratū jam transvehitur; quod ipse in libro de fracturis declaravit. Declaravit quoque quòd canalis adusque genu admotus, minimè crus moveri prohibeat, molestus est, & sæpius comprimit. B Qui verò tùm ad morbum intueris, cujus gratiâ canalis admovetur, tùm ad eas quas excitat læsiones, te interdum canalem usurpare hortatur, interdum minimè. Nam si ex eo obortæ læsiones, ipsâ utilitate majores fuerint, canalis vitandus est; si verò noxam exuperet utilitas, toti eruri non adusque genu dumtaxat, adhibendus est.

Περὶ τῆς πέντε τῆς χειρουργείας καιρῶν φυλακτῆς, τῆς κάμνοντος προσέξεως, διαστάσεως, ἀναπλάσεως, ἀποδόσεως, καὶ φυλακῆς τῶν πεπονθότων μορίων.

De quinque operationis temporibus observandis, deditionis ægri; distentionis, conformationis, posituræ, & suspensionis partium affectarum.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XX.

Παράδοσις ἡ, καὶ διάστασις, ἡ διάπλασις, καὶ τὰ ἄλλα τῆς φύσιν.

Deditio ac distentio, & conformatio, & quæ cætera secundùm naturam sint.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

D

Ὅτι προσέξεως ὅταν ὁ κάμνων ἐκοτὸν προσέχῃ τῷ ἰατρῷ διαπορήσομεν, εἰρήται πρόσθεν. ἐν τούτῳ δὴ τῷ καιρῷ προσῆκεν, ἵνικα μὴ σημειοῦται ὁ γεγονὼς αὖθ παῦος ὁ ἰαθεὶς, εἶτα διαπορεῖσθαι θεὸς τὴ διαφορὰν. ἐν ᾗ μὲν τὸ πρῶτος ἔστι τίνων χρὴ ὁ πεπονθὼς μέρος, καὶ τοῦτο ᾗμα καὶ φύσιν ἔστι δ' μέρεσις ὅλων. ὑπὸ γὰρ τὴ πρώτη φύσιν, οὐκ ἀν ἤροιτο βλάβη μικρά. μόνῳ τῷ προέξειν ἤτοι διατείνειν μόνον, ὅταν ὕπος ἢ μικρὸν εἰς κατάστασις μόνης χρήζειν ἐν τοῖς ὑπερκειμένοις. ἔδηλον δ' οὖν, ὅτι καὶ καὶ τοῦτον τὸν καιρὸν ἄμεινόν ἐστι τῷ κάμνοντι, ἢ ὃ καὶ φύσιν ᾗμα φυλάττειν. εἰσὶ δ' ἕξεις ἔστιν ὁ τῆς διαπλάσεως καιρὸς, ἐν ᾧ καὶ αὖθις φυλάττεσθαι προσήκει ταὐτὸ ᾗμα· ἢ μὴ τοῦτον τῆς ἀποθέσεως ἢ ἀναλήψεως, οὓς ἀμφοτέρους ὀνόμασε μὲ οὐκ εἶπεν, ἐδήλωσε δ' ἀφ' τὰ φαίνεται, καὶ τὰ ἄλλα.

D

Editionem esse, quum æger seipsum Medico curandum exhibet, antea dictum est. Primum sanè hocce tempore Medicus obortum ipsum affectum agnoscit, deinde ad curationem accingitur. At formâ quâdam partem affectam figurari oportet, hancque formam secundùm naturam partis, esse rationi consentaneam. Nam ab ea quæ præter naturam est *forma*, nequaquam parva læsio contingeret. A deditione quidem partem solam intendere oportet, quum ita sit demissa, ut solam sui retentionem in superioribus partibus desideret. Constat igitur & hoc tempore satius esse laborantí, eam quæ secundùm naturam est formam tueri. Huic succedit conformationis tempus, in quo etiam hanc ipsam formam servari conducit. Denique subsequitur depositionis, & suspensionis tempus, quas ambas nominatim non commemoravit, sed his verbis, *& quæ cætera*, significavit.

A

Quæ sit natura, quæ operibus ineſt; & quæ certa ſint indicia. Quid per ex quieſcente, ex communi, & ex conſuetudine intelligendum. Figuram angularem communem eſſe, & quæ ſit. Quid rectus, quid acutus, quid obtuſus & communis angulus, & angulata figura. Figurarum ſcopi. Medius inter pronum & ſupinum habitus. Articulationis ſtructuras, extenſionis circunſcriptiones diſſimiles, nec medium commune. De conſuetudinis vocibus & indicationum imperitia.

Τίς ἡ φύσις ἐν ἔργοις, καὶ τίνα τὰ γνωρίσματα· τί ὲκ τῶ ἐλινύοντος, ὲκ τῦ κοινοῦ, ἢ ὲκ τῦ ἔθους ἐννοητέον. Ὃ ῥῆμα ἐγκλινὲς κοινὸν ἔῃ, & τίς ἡ. Τί ἡ ὀξεῖα, τί ἀμβλεῖα, & κοινὴ γωνία, ἢ ἐγκλινὲς ῥῆμα. οἱ τῶ ῥημάτων σκοποί. Ὃ μέσον τῦ ὑπτίου ἢ πρηνοῦς ῥῆμα. Τῶς διαφορὰς ἕξεως κατασκευαί, οὐχ ὁμοίας, ἢ τὰς τῆς ὀκτάσεως ἕξεις μὴ ὁμοίως, μήτε Ὃ μέσον κοινόν. Ἀπὸ τῆς τῦ ἔθους, καὶ τῆς ὑπαλλάξεως ἀμαθίας.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS XXI.

NAtura verò ineſt operibus; operis actione quid velit conjectandum eſt. Ad hæc autem ex quieſcente, ex communi, ex conſuetudine. Ex quieſcente quidem ac remiſſo rectitudines ſpectandæ ſunt, velut in manus ſigura. Ex communi, extenſio & inflexio, veluti figura cubiti cum brachio angularis proxima. Ex conſuetudine, quòd non alias figuras facilius ferre queant, veluti crura extenſi mem Ab ea namque figura plurimum tempus facilimè conſequerentur quæ ipſam non immutant.

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. κα'.

Φύσις ἐ, ἐν μὲν ἔργοις, τῇ ἔργου τῇ φαίνεσ, ὃ βούλεται τικμήρτεον. ἐς δὲ ταῦτα, ὲκ τε ἐλινύοντος, ὲκ τε κοινοῦ, ὲκ τε ἔθεος· ὲκ μὲν τε ἐλινύοντος, καὶ ἀρεμίζοντος, τὰς ἰθυωρίας σκέπτεσθαι, οἷον ὃ τῆς χειρός· ὲκ δὲ τε κοινοῦ, ἐκτάσιν, σύγκαμψιν, οἷ τὸ ἐγκλὶς τῇ ἐπωνίου πήχεος, ποῖός βεκχόνα. ὲκ ἐ τῦ ἔθεος, ὅτι ὲκ ἄλλα ῥήματα φέρειν ἐυκατάτατον, οἷ σκέλεα ἔκτασιν. ἀπὸ τούτου γὰ ῥῆϊσ πλῆσον χρόνον ἔχει ἂν μὴ μεταλλάσσοντα.

D

COMMENTARIUS GALENI.

QUandoquidem ſuperiori textu loquutionis, *ſecundùm naturam*, mentionem fecit, merito nunc quæ ſit ipſa natura, & quæ certa hujus indicia explanat; atque pronuntiat, *Natura verò ineſt operibus; operis actione quid velit conjectandum eſt.* Ac ſi ita dixerit; quæ ſecundùm naturam eſt figura, in actionibus ſcopus ipſarum eſt, & uſus, ob quem agunt. *Ad hæc autem*, hoc eſt, ad ea quæ nunc ſunt propoſita deditionem, diſtenſionem, conformationem, & poſituram laborantis tanquam nullam actionem affecta parte obeuntis. Alios ſcribit inventionis figuræ ſecundùm naturam ſcopos, quos ipſe deinceps percurrit, *Ex quieſcente, ex communi, ex conſuetudine. Ex quieſcente* quidem dicit, quum nihil proæſus agit; ſed otiatur: unde rectitudines ſcolliqi denuntiat, ſicut in manu docuit, os cubiti volens ſubjici, os radii ſuperjacere. *Ex communi*, interjectam inflexionis, & extenſionis ſummæ figuram, quam prope angularem figuram cubiti cum brachio eſſe profert, vocarique angularem figuram, quæ ad rectum fit angulum, hoc eſt, ut quæ cubiti os cum brachii oſſe rectum efformet angulum. Quum autem omnia vetuſta exemplaria, *prope*, additum contineant, & qui librum explanarunt hanc ſcripturam agnoſcant, duobus modis quod dicitur vitioſum eſt, ſi quis angularem figuram ad acutum angulum acceperit, quum mimirum acutus angulus nominetur, qui recto minor ſit. Nam ubi recta linea ſupra rectam lineam erecta, angulos deinceps inter ſe æquales efficit, uterque æqualium angulorum rectus eſt. Sed qui recto minor eſt acutus vocatur; quemadmodum qui major, obtuſus. Ac proinde rectus angulus ſecundùm magnitudinem eſt, qui magis & minus non ſortitur. Ampliſſima ſanè eſt numero multitudo angulorum, tum acutorum, tum obtu-

E

F

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΠεὶ δὲ τῆς πρώτεως ῥήσιος, τῦ κ' φύσιν ἐμνημόνυσεν, ἐνίκατος νῦν ἐξηγήσατο, τίς ἡ φύσις ἔστιν αὕτη, καὶ τίνα τὰ γνωρίσματα ταύτης, καὶ φησὶν φύσιν ἐ, ἐν μὲν ἔργοις, τῇ ἔργου τῇ φαίνεσι ὃ βούλεται τικμήρτεσθαι, ὡς εἰ καὶ ὕστως εἶπε, κ' φύσιν μὲν ῥῆμα, κ' μὲν τὰς ἐνεργείας ὁ σκοπὸς αὐτῶν, & ἡ χρεία δ' ἣν ἐνεργοῦσι. ἐς ἐ ταῦτα, ταύτῃ τὰ νῦν εἰρημένα, τέλ' προέχειν, καὶ λαμβάσιν τε, & θεσιν, ὡς αὖ σχηματίσθαι ἐνέργειαν ἐνεργοῦντος λαμ τῦ πονοῦντος μέρους, τὰ κάμνοντος. ἑτέρας σκοπεῖ δ τῦ κ' φύσιν ῥήματος διρέσεως, οἷς ἐφεξῆς αὐτὸς διέρχεται χεάλας, ὲκ τῦ ἐλινύοντος, ὲκ τῦ κοινοῦ, ὲκ τῦ ἔθεος. ἐλινυόντος μὲν λέγων, τὸ μηδὲν ὅλως ἐνεργοῦντος, ἀλλ' ἡσυχάζοντος. ὀξ οὖ φησὶ τὰς ἰθυωρίας λαμβάνεσθαι, καθ' ὃσ' ὅτι τὰς χειρὸς ἐδίδαξεν, ὑπτιάζεσθαι μὲν ἀξ.ων τὸ τῦ πήχεος ὀστοῦν, ὑπτιάζῃ δ τὸ τῆς κερκίδος· ὲκ ἐ δ κοινὸ τὸ μεταξὺ ῥῆμα κάμψαι τε & ἐκτάσιν ἄκρως, ὥσῃ ἐτοῖ ἐθνικὴ φησι τὸ ἐπωνίου ῥήματος πήχεος ἀπὸς βεκχόνα, καὶ καλᾶσθαί φασιν ἐγκλίνον ῥῆμα τὸ κατ' ὀρθὸν γωνίαν, τουτέστιν ὅπα τὸ & πήχεος ὀστοῦ ἀπὸς τὸ & βεκχόνος, ὀρθὸν ἐρασζηται γωνίαν. Πάντων ἐ δ παλαιῶν ἀπηχεφῶν τοιχνείμενοι ἐγόντων, τὸ ἐγκλὶς, εἰδότων δ καὶ δ ἐξηκριβωμένων τὸ σύνθεσμα, ταύτην τὴν γεαφὴν, κ' δύο ἔχοντες μαθητὰ γένεται τὸ λεγόμενον, ἐαὶ ὡς ἐπώνιον ἀκούη ῥῆμα κατ' ὀξείαν γωνίαν, ὀξείας δηλονότι γωνίας ὀνομαζομένης, ἥτις ἀπ' ἐλάττων ἢ τῆς ὀρθῆς. ὅταν μὲν οὖν ἡ ἐπ' εὐθείας ταθῇσα, τὰς ἐκτὸς ἴσας ἀλλήλαις ποιεῖ, ὀρθὴ ἑκατέρα τῶν ἴσων γωνιῶν ἔστ. ἡ δὲ τῆς ὀρθῆς ἐλάττων, ὀξεῖα καλεῖται, καθ' ὃσ' ἡ μείζων, ἀμβλεῖα. & ἔστω μὲν ὀρθὴ γωνία, κ' μεγάλης ἔστ, ὲκ ἔστιν. ἀπειλημμένον δὲ ἀριθμῷ τὸ πλῆθός ἔστ, τὸ ὀξειάν τε, ἢ ἀμ-

ἐλειαὶ ὑπαρχουσῶν. ἀπρέγκλιτος μὲν γὰρ ἡ ὀρθὴ γωνία, ὀξεῖα καὶ ἡ ἐφισταμένη κατ' εὐθείας, βαρεῖαν πλευραῖσι τὴν ῥοπὴν ἐργάζεται δυοῖν θατέραν ὀρθῶν γωνιῶν, ὅταν ἀπρέγκλιτος ἐφίσταται. κέκληται δὲ αὐτὴν ὀρθὴν ἐργαζομένην γωνίαν, ὡσὲ ὃ ἕτερον μέρος τῆς ὑπαρθρελληνίου διπλασίας. καὶ ἡ κλίσις αὐτῆς, ὃ μᾶλλόν τε ἂν ἧττον ἀναειθμητοειδὲς ἔχῃ πλῆθος.

A forum. Rectus enim angulus indeclinabilis existit. Quandoquidem recta linea supra rectam lineam incumbens, rectum tunc duorum aliorum angulorum ortum efficit, quum neutro propendens instet. Rectam autem lineam vocavit, quæ rectum efficit angulum ad alteram superjectæ rectæ lineæ partem. Atque ipsius propensiones majores aut minores habentur multitudine innumerabiles.

O	P	Q	R
Angulus obtusus.	Acutus.	Angulus rectus.	Acuti p'ures.

B

Οἷον οὖν ὅστ τὴν ὀρθὴν γωνίαν ἑρμηνεῦσαι βουληθέντα, λέγειν ἐπὶς ἔῃ τὴς ὀξείας. ἠκολούθηκε μὲν γὰρ ἡ τὴς ὀρθὴς νόησις, ἐπεσθαι δὲ ἡ τὴς ὀξείας, ὅτι ἡ μὲν ὀρθὴ μία, καθαπερ εἶπον, ἀπειροι δὲ κῦ πλῆθος αἱ ὀξεῖαι. ὃ μὲν οὖν ἐπὶς ἔῃ τὴς ὀρθῆς, ὀξείδη ἁπλᾶ γωνίαν εἰνόητας αὖ τις εἴποι. παμπόλλων γὰρ οὐσῶν αὐτῶν, ἅμα τὴν νοήσομεν ἐπὶς ἔῃ τὴς ὀρθῆς, ἢ τὴς ὀρθῆς ἀν ὑπολείπεται βραχύ, καὶ μὴ παν πλὴ συμβολὴν ἔχῃ. κῦ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃ ἧττον ἀμβλειᾶν παμπόλλων οὐσῶν, ὁπείνας νοήσομεν ἐπὶς ἔῃ τὴς ὀρθῆς, ὅσαι πλὴ συμβολὴ ἧττ ἐργαζομένην αὐτὴν διάστασιν ὑπεξωσομένην ἔχῃ. κῦ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃ ἧττον ἀμβλειᾶν παμπόλλων οὐσῶν, ὁπείνας νοήσομεν ἐπὶς ἔῃ τὴς ὀρθῆς, ὅσαι πλὴ συμβολὴ ἧττ ἐργαζομένην αὐτὴν διάστασιν, ἔχουσι μετρίως ἀμβλεῖαν, ἐπὶς ἔῃ δὲ τὴς ὀξείας εἶναί πλὴ γωνίαν, ἀδιανόητον μὲν, ὅτι οὔσης μιᾶς τὴς ὀξείας γωνίας ἡ ἐλαχίστην ἔχῃ σῆμα καὶ ὡσπερ ἄφθ τὸ μὴ ἐγχώνιον ἄβολ ὧν δυοῖν ἴση μήτε ὀξυγωνίας, ἄβολ τὴς ὀξ συλλαβῆς κεκλῆσθαι σήματα, ὡσὲ μηδενὸς ἧττ Ἑλλάδος, ἕτερα γωνίαν ὀξείαν ἔχῃ ἂν μὲν τι πλὴ ὀρθὴν ἔλαττα γωνίαν ὀξυγώνια, ἄβολ τὴς ὀξ ὀνόματος, ἃ ἐγκάρσια ἄβολ ὧν δυοῖν ἴση μήκεσι καλοῦσι· μήτε οὖν ἀβάλλοντ ὄντι ἀκούειν ἑτέρωνιον, τῷ κατ' ὀρθὴν γωνίαν συγκειμένου σήματος, ὅσῳ γίγνεται πέρυσιν, ὅταν ὀρθὴ γωνίαν ὁ πῆχυς ἐργάζεται πρὸς βεβλόνα. ζητεῖν δ' ἄβολ τί ποθ ὁ Ἱπποκράτης ὃ ἐπὶς· ὥσπερ οὖν εἰώθαμεν λέγειν πολλάκις, ἔρρωσθαι καὶ ἀσαφεῖς λέξεις ἐπιτηδεύειν μὴ οὐκ ἐχουσιν ἀζήτητον. ἐπὶ δ' ὃ πάντων μᾶλλον τε ἂν ἧττον ἀσυνέλεγκτον ἀληθὲς ἔῃ), καὶ μὴ μάχεσθαι τῇ γνώμῃ τῷ συγγράμματος τοῦ συγγράφαντος, ὑποδέχεσθαι λεκτέον. τούτου δ' οὕτω ἐχόντος ἔστω δ', πειρατέον πλὴ ἐπὶς φανῆναι ἀζητήσασθαι. λέγω δ', ὃ μὲν ἐγχώνιον σῆμα, ὃ μᾶλλόν τε ἂν ἧττον οὐκ ἔλεγεν, ἐν γὰρ ὄστι. ἡμᾶς δ' μᾶλιστα μὲ οὐ δυνάσθαι διαίστασιν σήματος τῆς χειρὸς ἐργάζεσθαι, καθ' ὃ ἀβαβεβαιώσαντο ἀν τις ὑπερεκλίνοις ὀρθὴν ἔῃ) γωνίαν, τῆς ὑπ' ὀστῶν συμβολῆς, ἐρεκτὸν ἡμῖν, οὐ μὴ πόρρω τούτου σημαντέον μᾶλλον. ἔπειτα δ', ὥσὲ βάλε) ἴσιστον σῆμα τ' ὅλης χειρὸς ἔῃ). ὑποδείξω γὰρ ἐωτὴς ὃ κῦ φύσιν σῆμα, καλούσιν μὲ τ' ὀρθὴς γωνίας, ὑπακαμπικὸς δ' βραχὺ ὡσὲ τ' ἀμβλείαν, ὅσῳ ὅστ ὡσὲ τ' ἔκτασιν ῥέπον. ἡ δ' ἀπόδειξις μοι ὧδ' λόγου ἠκούσθη, δι' ὧν ὁ ὧδε ὁ Ἱπποκράτης ἐχρήσατο. ὁπ γὰρ ὃ ἐλαττούσσης ἔφη, ὁ δ' ἐσὸς διείσειεν ἀεικὰς ὑπὸ κῦ φύσιν σήματα. τούτω δ' ἀμφω συντεθέντα σχεδὸν ἔτα ποιῇ στενότητα, ὡς ἐν ᾧ ἄτης τις εἴποι, ἐν οἷς ἀρχομένοις ἐπίσημεῖα σήμασιν ἔγκυον τ' σώματος

Quicunque ergo rectum angulum explicare voluerit, prope acutum esse dicere non poterit. Præcedit enim recti intelligentia, sequitur verò acuti, quòd (ut enuntiavi) rectus sit unus, acuti verò numero infiniti. Acutum ergo aliquem angulum prope rectum esse quisquam merito dixerit. Quum enim plurimi sint anguli, illum esse prope rectum intelligemus qui à recto paululum discedit; neque admodum concursum rectarum linearum angulum ipsum constituentium subacuantem habet. Eodem verò modo ex quamplurimis quoque qui dantur angulis, eos intelligemus prope rectum esse quicunque lineatum rectarum rectos angulos constituentium concursum modicè obtusum continent. At prope acutum esse aliquem angulum incomprehensibile quidem est, tùm quòd angulus non sit unus qui angulatam figuram sortitur, tùm præterea quòd *angulatas* ἐγωνίας per duplex ΓΓ, aut *directas* εὐωνίας per ἐυ syllabam figuras Græcorum nemo vocaverit, angulum acutum non habet. Sed quæ rectum angulum sortiuntur figuræ, eas ἐυγωνίας per ἐυ diphthongum, & ἐΓωνίας per ΓΓ duas literas vocitant. An igitur necesse est ἐΓωνίαν angulatam accipere figuram, quæ ad rectum angulum constituitur, quæque fieri consuevit, quum rectum angulum cubitus cum humero efficit? Quærere verò cur Hippocrates, *prope*, addidit? Quemadmodum igitur sæpiùs loqui consuevimus, etiam nunc respondebimus. *Obscuræ quidem orationes effectricem scientiæ explanationem non habent.* Sed si quid probabile sit, simulque verum sit quod prædicatur, neque authoris libri sententiæ repugnet, accipiendum est. Huic igitur scopo incumbens experiar hanc vocem, *prope*, explicare. Dico verò angulatam, quum una sit, figuram & magis & minus non susceptibilem; Nos autem potissimum quidem non posse hujusmodi manus figuram constituere, quâ quis affirmaverit citra propensionem ullam, rectum ossium commissuræ angulum, sed satis nobis esse, si non procul ab eo figuram formaverimus. Quandoquidem non decernit talem esse universæ manus figuram. Demonstrabo siquidem ipsius quæ secundùm naturam est figuram, recto angulo proximam esse, sed paululum ad obtusum decedere; quod est ad extensionem propendere. Demonstratio verò propositi mihi ab iis præceptis oboriretur, quæ ipse etiam scriptis tradidit Hippocrates. Nam ex quiescente, dixit, & consuetudine, proficetur nos eas quæ secundùm naturam sunt figuras invenire. Hæc ambo conjuncta scopum unum compositum efficiunt, ac si quis ita dixerit: Quibus in figuris quum otiamur, singulas corporis partes habere consuevimus,

suevimus, hæ in curationibus eligendæ sunt: Constat enim primum idonearum figurarum scopum indolentiam esse. Hac sanè prætermissa doloribus laborantium neminem alia in figura plurimâ temporis vicissitudine partem affectam collocasse manifestum est. Itaque si homines otiari consideraveris, plerunque manus inter summam extensionem, & extremam flexionem non planè medias comperies, sed quæ ad extensionem propendeant. Illud autem accidit in altera figurarum oppositione. Quum enim omnes homines defessi sunt, sese expandunt, & habitum doloris maximè vacuum eligunt ad quem medium inter planè supinum, & summè pronum accedunt, ad pronum tamen paululum declinare coguntur. Quum igitur vellet Hippocrates hæc explicare, nec haberet quo sermonem extenderet, *prope*, addidit. Cæterum figurarum manus omnium quæ doloris maximè vacua esse nunc à me pronunciatur, ipsam accuratè norunt etiam quicunque hujusmodi artis operum periti sunt, si hanc orationem perceperint, iique *potissimum* quod per se veritatem agnoscant. Obstringi verò eum oportet qui quemcunque librum explicat, & authoris sententiam, & rei propositæ veritatem tueri, in quibus dubia est propter obscuritatem authoris sententia. Quod verum est, id tueri oportet; sic enim & discentibus oborietur utilitas. Hunc igitur scopum in omnibus explicationibus servare nitimur. Nonnulli explanatores etiamsi velint ipsum assequi, nequeunt, ut qui operum artis sint expertes, & ad sophisticam peritiam deflectant, quique verbo tenùs Medici vocantur, evaserint, ob quos etiam qui ratione probè utuntur, eos vulgus habet suspectos. Hæc profectò meminisse necesse est, etiamsi paucies in orationem cadant. Jam verò emigrandi tempus est *nobis* ad propositæ orationis tenorem *accessuris*. Quemadmodum inter supinum & pronum habitus minimè dolorem excitat, cui plurimo vitæ tempore pœnè omnes consueti sunt: ita etiam hîc ad extensionis crurum figuram accedit. In hac enim plurimum tempus crura immutabilia continere possumus. Quod autem etiam necessarium non sit in alterum *habitum* minùs doloris vacuum *membrum* immutare, cum propriâ demonstrationis causâ, in commentariis de musculis demonstravimus, id non demonstrationem, sed commemorationem desiderat, quemadmodum & illud quod celeriter ad eundem habitum rursum revertamur. At causam aperire necesse non est, quum longiorem orationem postulet. Satius enim est servatâ Hippocratis ad unguem sententiâ, pro causæ explicatione, aliud quicquam utilius proferre, quod juvenibus conferat, quæ causa à nobis libro de motu musculorum conscripta est. Nam in humeri cum cubito articulatione secundùm naturam est habitus inter excedentium extremorum utrumque medius, ultra quem neque manum extendere, neque magis etiamnum flectere possumus. Atque apparet, contingitque ossibus carne nudatis, aut cubiti cavitate, quam duæ cornices circunscribunt. Completa verò est etiam modo quodam cardinato humeri ambitu, quem medii condyli complectuntur. In extremis extensionibus posterior cubiti cornix, posteriorem humeri ca-

μέσιον ἕξιν, αἰρετέα ἁπλῶς ἐστί, καὶ ἐκ τῆς σκοπῆς τῆς ἐπιτηδείων φαίνεται δῆλον γάρ, ὡς ὁ σκοπὸς σκοπὸς τῆς ἐπιτηδείων φύσεών ἐστιν, ἡ ἀνώδυνία. ταύτην οὖν δηλοῖ ὡς ἐπὶ τὰ πλεῖστα τῆς ἀληθοῦσιν ἁπάσας, ἐν ἄλλῃ δ' ἀφ' ἑτέρου σχήματος ὁ μέσιος. ἐὰν οὖν ἐπισκέψῃ τοὺς ἀληθοῦντας ἀνθρώπους, εὑρήσεις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς χεῖρας καταπεπταμένας, οὐκ ἀκριβῶς μέσας ἐκτάσεως ἄκρας, ἐκ κάμψεως ἐφάτης, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἕκτασιν ἐρπούσας. ὅ τε ἄνθρωπος συμβέβηκε, τὴν κεφαλὴν ἑτέραν αὐτῇ τῶν σχημάτων. ἐν τῷ παρακειμένῳ ἀναπεπταμένῃ μάλιστα ἐφέλκεται οἱ πάντες ἀνθρωποι ὁ ἀνωδυνώτατον σχῆμα, μεταξὺ δὲ μέσου ἔρχεται τῶν ἀκριβῶς κατόπιν, καὶ σφόδρα ὀλίγον ἐκκλίνοντι ἢ βία βεβιασμένῃ ὁ ὦμος. ὁ μὲν οὖν Ἱπποκράτης ταῦτα διελθεῖν βουλόμενος, μεταξύ φησι, καὶ ἐγγύς, οὐκ ἔχων ἀκριβολογεῖσθαι. ὁ μὲν δὴ τοῦ σχήματος τῆς χειρὸς ἀναπίπτων ἀνωδυνώτατον ἕξει. ὅτι μὲν οὖν ἀπ' ἐμοῦ λεγόμενον, ἀκριβῶς οἶδεν ὁ ὅτι πεπεισμένος εἶσι τὸ τοιοῦτον ἔργον τῆς τέχνης ἀκούσασιν ἢ λόγον τινὰ, οἱ ἢ, ὅτι γνωρίζοιεν τοῦ κατ' αὐτὸν ἀληθείαν. ἐπιλεκτέον ἢ δεῖ τὸ ὀξυρρόμβου σχῆμα, τίσιν τοῦ συγγράμματος γνώμης, ἐκ τῆς ἀκριβοῦς πραγματείας ἀληθεία. ἐν οἷς οὖν ἀδηλότητ ἔστ ἀφ' τοῦ ἀπορεῖσθαι ἢ τῷ συγγράμματος γνώμη. ὃ ἢ ἀληθὲς χρὴ φυλάττειν, ὅπως γὰρ ἂν τοῖς μανθάνουσιν ὠφεληθῆσθαι συμβήσεται. τῶν οὖν τὸν σκοπὸν ἐν ἁπάσαις ἢ ἐξηγήσεσι πειρᾶσθαι φυλάττειν. ἔνιοι ἢ τὰ ἐξηγηταὶ οὐσί· αὐ ἐθελήσωσι, τυχὸν αὖτ' διυλαύσει, ἢ μὲ ἔργων τῆς τέχνης ἀπείρως ἔχοντες· ὅπ ἢ ὃ ὄχλικὸν εἶδος ὑπερεπῄνημοι, ἃ γνωδόκιμοι οἱ καλούμενοι λογικοὶ ἰατροί, δι' οὓς ἃ οἱ καλὰς χρώμενοι τῷ λόγῳ ὦφελ τοῖς ἰδιώταις ὑποπτεύονται. τούτων μὲν δὴ χρὴ μέμνησθαι, κἂν ὀλιγάκις λέγωμεν, μεταβαίνειν δὲ ἤδη καιρὸς ἐπὶ τὰ συνεχῆ τῆς προκειμένης ῥήσεως. ὥσπερ οὖν τοῦτο τὸ σκοπὸν ἃ ὠφελιμοῦ ἀνωδυνώτατον ἐστί, καὶ ὃ πλείστῳ χρόνῳ τοῦ βίου συνειθισμένοι ἡδέως ἀπτώτες εἶσι προχωρεῖ δέ, καὶ τοῦτο τῷ τῆς ὑπτιότητος· ἐν τούτῳ γὰρ τῷ σχήματι πλῆσιν χρόνου ἔχθη δυνάμεθα ἀκίνητα μὴ μεταβάλλοντες. ὅτι ἢ ἀναγκαῖόν ἐστι μὴ μεταλλάττειν εἰς ἕτερον ἧτιον ἀνώδυνον, ἐν τοῖς περὶ μυῶν ὑπομνήμασι δέδεικται, ἧς τῆς οἰκείας αἰτίας μεταβαλὼν, οὐκ ἀποδείξεως, ἀλλ' ἀναμνήσεως χρείαν, καθάπερ γε καὶ ὅτι ἀφ' ταχέων ἐπανερχόμεθα πάλιν ἐπ' αὐτό· τὸν δ' αἰτίαν οὐκ ἀναγκαῖον λύεσθαι, μακροτέρου λόγου δεομένου. ἀμείνων γὰρ αὐτὴ τῆς τῶν αἰτιῶν εἰπεῖν, ἑτέρου τι χρησιμώτερον, ἐκ νέος ὠφελῆσαι, ἧς τὰ φυλάττειν ἀκριβὰς τῶν Ἱπποκράτης γνώμην, καταλελειμμένην ἐν τοῖς περὶ μυῶν κινήσεων. ἐν γὰρ τῇ τῆς βραχίονος ποδὸς τ πῆχυ ἁρμοδεσθαι, ὃ ἧς Φύσιν ὅτι ῥᾴμα μέσον τῆς ὑποβολικῆς ἑκατέρου, καθ' ὃ μήτε ἐκτεῖναι, μήτε κάμψαι μᾶλλον ἔτι δυνάμεθα, ἃ Φαίνεται γε τυγχάνον τῆς ὠλένης τ ὀστοῦ γυμνουμένου, ἢ ὃ πῆχυς βαθμοῖ, ἢν ὀξίστοιν αἱ δύο κορῶναι. πεπληρωμένη ἢ, ἢ ὡς ὑπὸ τῆς γλυκυμοιρίδος ἢ βραχίονος περιφερείας, ἣν οἱ μέσοι περιλαμβάνουσι κόνδυλοι. ἧς ἢ ἐκτάσεις ἐκτάσεις, ἢ ὀπίσθιον κορώνη ἢ πήχεος, εἰς τὸ ὀπίσω βαθμίδα ἢ βραχίονος

ἐμβαίνουσα, καθάπερ ἡ πρόσθεν ἐν τῇ ἐχάτῃς καμπάς- A vitatem subit, quemadmodum anterior per ex-
ᾗ ὅσοι φύσιν ἴσασιν ἔχουσι πρὸς ὀπίσω κοιλότητα, πλέον tremas flexiones anteriorem. Quicunque verò
ἢ ἄγκας σκάπασις, εἰς ἣν ἐκτὸς χρέων ἀπάρουσι τὸν alreram habent à natura posteriorem cavita-
πῆχυν, ὥσπερ αὖ πάλιν οἱ ἣν πρόσθεν ἐνδέοντες, tem summâ extensione ulteriùs, ad exteriorem
οὐκ ἀκριβεῖς ἐκτείνουσιν. ὡς ἡ μὲν κατασκευὴ τῆς ἀγκῶνος regionem cubitum reducunt; quemadmodum
οὐκ ἔμοιγε πᾶσίν ἐστιν, οὐδὲ ἀκριβὴς ὅσοι τὴν ἐκτάσιος contrà qui parciùs quàm deceat *cavitatem for-*
ἔσχον ὅτι πλείστην, ὅπως ὡς μεγίστη ἡ μεσότης ἡ αὐτὴ πᾶσιν *tiuntur*, non planè cubitum extendunt. Ut au-
ἔσῃ. ὅταν οὖν ὁ μῆκος τὸ ἄγκας σκάπασις ἢ καμπῆλωσις tem articulationis structuræ non omnibus sunt
ᾖ μὴ φύσιν ἔχῃ λέγομεν, ἢ κατακρίνομεν, ἀλλ' ἐν similes, neque certæ in omnibus extensionis
πλατεῖ ποιεῖσθαί σε χρὴ ὁ μέσον τοῦτο, καλῇ ἢ ὁ Ἱπποκράτης circunscriptiones: sic neque medium idem erit
ὠνὴ κεινόν. ἀλλ' ὥσπερ ἀδύνατόν ἐστι, καὶ ὁ ἀκρι- B in omnibus. Quare quum summæ extensionis
βέστατον ἐν μέσῳ σήματι καθῆσθαι τὴν χεῖρα, καὶ ὁ μηδὲ & flexionis habitum secundum naturam esse
βελόντος πάλιν ἐλεῖν, ἢ προσθεῖναι δυνατὸν ἐστιν, ὅπως dicimus, non planè ad unguem, sed in latitu-
ὁ χρὴ μέσου τοῦδε πορρὼ σήματι ζητεῖν τὴν χεῖρα. καὶ τοῦτο δὴ dine medium hoc tibi intelligendum est, quod
ὁ τεχνικὸς σοφισμὸς, ἢ μὴ τεχνικοῦ διαφέρει, ἢ μὲ τεχνι- commune vocat Hippocrates. Verùm quem-
κοῦ πλησίον ἀριθμουμένου ἢ ἀκριβοῦς συμμετρίας, τῷ admodum impossibile est in medio habitu ma-
ἰδιώτου πλῆθον ὅσον ἐνίοτε σφαλλομένου. δυνατὸν αὖ num exquisitissimè collocare, cui aciculæ cras-
οὖν καὶ τοῦτο ὁ Ἱπποκράτης συμβουλεύειν, ὃ ἐπὶς τὰ situdinem demere aut addere nequeas: sic ma-
ἐναντίου σήματος φυλάττειν, ἐπώνιον μὲ καλῶν ὃ κατ' ὀρ- nus ab hoc medio non procul figuranda est.
θὸν γωνίαν, ἀξίαν ἢ σχαζομένους ἡμᾶς αὐτῆς, μὴ πάρ- Quamobrem artificiosa conjectura ab artis ex-
ρω ἢ ἀκριβοῦς ἀριθμῆσθαι συμμετρίας. ὃ, ἢ ἴφιον ἐγὼ C perte differt, quod artificiosa ad exquisitam
δηλάξειν τοῖς νέοις, χρησιμώτατον ἐς τὸ πρόνοια, καὶ δὴ commoderationem propè accedat, idiotæ verò
φαίσω, μεγίστων ἐν πᾶσι τοῖς κατ' ἰατρικὴν δυνάμιν quamplurimum nonnunquam oberret. Posset
ἔχῃ ὃ ἔθος, ὡς ὑπάκτησιν αὖθ φύσιν ὑπὸ ἢ μεγίστων itaque Hippocrates hujus rei gratiâ decernere
ἰατρεῖν ἀνομάσθαι. φαίνεται ἢ ὁ Ἱπποκράτης ἐν τοῖς αἰαί- figuram propè angularem servandam esse, an-
χιστοπτοῖς σκοποῖς ἀεὶ πόθυμος ἐιτὰ ἢ δυνάμιν ἐνδεί- gularem vocans quæ ad rectum est angulum;
ξεως ἐπονέμων δύστεραν, δὴ πρωτέρας δηλοῖσθαι ἢ καὶ ut qui nos ipsam conjecturis non procul ab ex-
φύσιν ἐπαίρομαι ἔχῃ ἢ κατ' ἐιτὸν ἀκριβοῦς ἰδίαν σή- quisita commoderatione consequuturos esse
ματος, ὡς δὴ παίπαν ἢ κομιόντων ποιῆσθαι, ἀλλ' ὑπαλ- censeat. Ego verò, quod protuli, me juvenes
λαγῆναι ἐφ' ἑκάστου τοῖς ἴδιοις. ἐνίοις μὲ ἐώ- docturum maximæ utilitatis, profectò exposi-
ρων δι' ὅλης ἡμέρας καθημένους, ὅσοι τέχνας ἐδραίας D turus sum, consuetudinem nimirum ad omnia
ἔχουσι, ἐνίοις ἢ ἑτέρως, ἢ βαδίζοντας· βέλτιον οὖν ἴδοξέ in Medicina ita maximam facultatem habere,
μοι μᾶλλον σκεπασμὸν σήματος ἔχειν ὃ σπέλος, ἐφ' ὧν ut ipsa à præstantissimis Medicis natura ascíti-
εἰδίσῃ πλείστῳ χρόνῳ τοῦτο ἐχᾷν ὃ σῆμα, καθάπερ καὶ tia nominata sit. Atque videtur Hippocrates
ἦπιον σκεπασμὸν, ἐφ' ὧν δι' ὅλης ἡμέρας κάκλησθαι, ἢ semper ipsam inter scopos maximè necessarios
τῇ πάρα μεταβασμάσας, αὐτὴ ἴσοτιν ὅσον ὑπᾶρχειν, statuere, & ipsi secundum indicationis impe-
ὁπόσον ἢ ἄλπισα. ἢ ἅπερ ἢ χειρὸς, καὶ τὸ αὐτὸν λόγον δεῖ rium tribuere, idque priori videlicet *indicatio-*
μᾶλλ ἐπὶ ἢ ἐπώνιον σήματος χεῖσθαι σημαίνειν ἐν τοῖς *nis* à natura petitæ *imperio* inferius esse, & per
ἄλλα εἰς ὃ μᾶλλον τὰ ἢ ἧπιον, ἐκ τῶ ἐᾶν λαμβάνῃ τὴ se habitus formam, nempe in omnibus ægro-
ἐνδειξιν. ἐπεὶ ἢ ἢ ἀξιὰ τὴ πάσης ἀπόσεως τοῖς λογικοῖς οἱ tis introducere, imò pro cujusque consuetudi-
ἀνθρώποι ὑπνώσας κρίνουσιν, ἐμμαρτυρῆσι ὃ πρᾶγμα, nibus penitus variare. Nonnullos quidem ami-
βεβαίαν ὕδη τὴν πρόγνωσιν ἔχον, οὐδὲ ζοῦτο ἐφύσησε ἢ cè visi totum diem sedentes, qui artes sedenta-
εὑρέσεως. ὑπὸ πασῶν οὖν ἢ φίλων βατέον ἐστὶν ὃ rias profitentur, quosdam verò stantes, aut
ἀναγκαῖον, βεβαίον ὕδη γένοτε χρησιμώτατον εἰς τὰ ἰσιᾶτα ambulantes; quare meritò censui ego magis iis ex-
τὰ, ἢ τὸν Ἱπποκράτην ζῆνα ἐπορμὴν ὑπαλλάξειν μὴ tensum crus figurandum esse, qui plurimo
ἀξιοῦ ὃ ἀκριβὲς ἐπώνιον σῆμα, τῇ διαφορᾷ τὸ ἐᾶν, tempore hanc tenere figuram consueverunt;
τὸ ἀναγκαῖον ἢ βεβαίαν ποιῆσθαι, ζητέσιν ἐπὶς ἢ ἐγκω- quemadmodum *contra* minùs extensum quibus
νίου σήματος. universum diem crus discubuit. Atque experi-
mento re comprobatâ, hanc ipsam comperi,
qualem speravi. De manibus quoque eâdem E
ratione dicendum est, prope angularem figu-
ram ipsas formandas esse, sed ad angulum ob-
tusiorem, vel acutiorem ex consuetudinibus
sumendam indicationem. Quia verò omnia ra-
tionis inventa homines experimento dijudi-
cant, propterea quæ res testimonio comproba-
ta est, jam certam prænotionem habet, hæc in-
venta minimè negantem. Itaque hoc præce-
ptum ab amicis omnibus exploratum jam con-
stans ad hæc in usum jam receptum est. Ergo
Hippocratem diximus voluisse quoque habitum
angulatum pro consuetudinum differentiis im-
mutare, mutationem verò exiguam, hoc est,
prope angulatam formam constituere.

A

Unde error interpretationis rerum multarum paucis comprehensæ; Quatuor esse operationis tempora. Quid & unde habitus; & quid intelligitur per bene posita, & bene figurata.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXII.

AT in mutatione ex distensione ad habitum, aut posituram; hæc se habent similia, musculi, venæ, nervi, ossa, aut maximè bene posita, & bene figurata.

B

COMMENTARIUS GALENI.

HÆc superiùs etiam pronunciata sunt; si quis autem ea prorsus derraxerit, doctrina non lædetur. Accidit enim in hujusmodi libris, qui rerum multarum interpretationem brevi oratione continent, aliter atque aliter interdum Authorem res ipsas scribere, se spectantem quibus dictionibus ipse magis sit usurus; posteà librarium earum nonnullas in marginibus, nonnullas etiam in fronte scriptas comperisse, & C universas in libri fundo conscripsisse, quo potissimùm ordine meritò impositas esse ipse censuerit. Quod igitur in proposita oratione declaratur, id ejusmodi est. Plura diximus esse curando *ægro* tempora. Primum *accessionis* quo ad Medicum accedit qui aliqua in figura partem affectam prorsus habet. Alterum deinde *deditionis* quo sese Medicis exhibet, quis ipsi affectus acciderit, & quâ præparatione ad curationem opus fuerit cognituris. Tertium deinceps *præparationis* eorum est tempus. Huic succedit D *porrectionis*, à quo mox in fracturis quidem *conformationis* tempus est; in luxationibus verò repositionis; post hoc, illud deligationis. Postremum denique omnium *suspensionis* quidem in manu, *depositionis* verò *remorantis* in crure, & in dorsi & capitis regionibus tempus existit. Εξις *habitum* itaque pronuntiavit in proposito ἀπὸ τὸ ἔχειν *à verbo habere*, quòd eo post deligationem tempore peritiam devinciendarum statum contineat. Huic è regione posituram E oppositi partiam depositarum, quæ tres numerantur, crura, caput, & tota spina. Quare hîc habitum nostrum mente percipiemus, quèmadmodum in cæteris; qualis in claviculis, manibus, lateribus, & scapulis, utrifque malis, & si qua pars sit hujusmodi. Decernit enim in enumeratarum partium mutatione nonnullas rectè jacere, quæ *nimirum* posituras subire queunt; eas perbelle continendas esse. Quæ partes collocatæ sunt, eas bellè positas nominavit, bene verò figuratas, alias. Cæteræ namque pro dictorum temporum ratione diversæ sunt. Cæterùm com- F munis in omnibus unus & idem est naturalis partium status, ad quem eum inspicere jubet qui integro tempore factam deligationem diutiùs servandam conjicit. Si namque aliam figurâ deligationem struxerimus, in aliam quoque postremo tempore musculorum, nervorum & venarum positura mutabitur, *neque* etiam erunt *bene dispositæ*, *neque bene conformatæ*.

Οδεν σφάλμα τ ἑρμηνείας πολλῶν παρημάτων ἀφ' ἑκάστης λέξεως παρειλημμένης. τέτταρες εἰ τ χειρουργίας χρόνοι. τί, ἡ ὅθεν ἔξις. ἡ τί κτ τὰ δίδοται, ἡ δίδοται ἐνιοῦθι.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κβ'.

ΕΝ ἡ τῇ μεταλλαγῇ ἐκ διαστάσιος, ὁμοῖα ταῦτα ἔχουσιν, εἰς ἕξιν, ἢ σάρκες, μύες, βλέφες, νεῦρα, ὀστέα, ἢ μάλιστα δίδοται, ἢ δίδοται.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑῦτα ἡ παρόδην εἴρηκε, κἂν πάντελῶς αὐτὰ παρελέλοιπε, σοφὸν ἡ διδασκαλίαν βλαβήσεται. συμβαίνει ἡ ἐν τοῖς τοιούτοις βιβλίοις, ὅσα πολλῶν παρημάτων ἑρμηνείαν ἐν ὀλίγῃ λέξει, ἄλλως ἡ ἄλλως ἐνίοτε τ γραφέα τὰ αὐτὰ παρήματα γράφην, ἑαυτὸν σκοπούμενον ἢ ἵνα λέξῃ χρήσῃ μᾶλλον, εἶθ' ὕστερα τ βιβλιογράφον, ἐνίας μὲ αὐτῶν ἐν τοῖς μετώποις γεγραμμένας, ἐνίας ἡ ἐν τῷ μετάπυ πάσας ἐγγεγλυμμένας τῷ ἐδάφει ἢ συγγράμματος, ἐν ἢ κάλλιστα τάξει δόξοιεν βιβλίου ἐγκεῖσθαι. ὃ γοῦν κτ τ παρειλημμένων λέξιν δηλοῖ ὧδέ, ὅτι ἔοικεν. πλείονας ἐρῶν εἶναι κειμένας τῷ ὑποκειμένῳ. παρῆκεν ἐν ᾧ παραλέλυται ποῦς τ ἰαθῆναι, ἐν τινὶ ἡμέρᾳ πάντας ἔχειν ὃ παντὸς μέρος. εἰδὴ ἕξις ἄλλον, ἐν ᾧ καταστάσεως τοῖς ἰαθεῖς ἑαυτὸν πρέπει γνωσθῆναι τί τ, τε συμβεβηκὸς αὐτῷ πάθημα ὅτι, καί πως δεῖται παρασκευῆς εἰς ὑποκρισιν. εἰδὴ ἕξις, ὁ τ τύπων παρασκευῆς χρόνος, ἢ μετ' αὐτὸν, ὁ τ διαστάσεως, εἶτα μὴ τούτων, ὅτι μ ἦν κατακλάσεων, ὁ τ διαπλασεως, ἔπειτ ἡ ἦν ἐξαρθρημάτων, ὁ τ ἐμβολῆς, εἰδὴ ὁ τ ὑποθέσεως μὴ τοῦτο, ὕστατος ἡ πάντων ὁ τ αἰωλύλωσις μ ὅτι χειρὸς, ἀποθέσεως ἡ ὅτι σκέλους, ἢ τ κτ ναῦτα ἡ κεφαλῆς χωρίων. ἕξιν δὲ εἴρηκεν ἐν τῇ παρειλημμένῃ λέξει, παρὸν ὃ ἐγκράτειαν ἐν τῷ μὴ τ ὑποθέσιν κυρίᾳ κατάστασιν τ ὑποδεδεμένων. ἀποσημήνηκε ἡ αὐτῇ πλὴν ὅσον ἀποδεδεμένων, ἢ πεσὼν γεγονότων, ἀφ' ὅτι τῷ σκέλη, καὶ ἡ κεφαλὴ, ἡ ἡ σύμπασα ῥάχις, ὡς τ ἕξιν ἡμῖν ἀκινήσωμεν ὡς ὅτι ἦν ἄλλων, ἧ ὅτι τε κλειδῶν, ἢ χειρῶν, καὶ πλευρῶν, ἀκρωμίου τε, ἡ ὠμοπλάτης, ἡ γλουτοὺς ἑκάστους, ἡ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. βούλεσθαι δ' ἐν τῇ μεταβολῇ τ εἰρημένων χρῆσθαι τῷ παντὸς τὰ μέρεα, τῷ μ κεῖσθαι καλῶς, ἡ ὅσα δύναται γε ἕξιναι, τὰ ἡ δέχεσθαι καλῶς, ἃ μὴ δύναται πάντα. ὕστερα μὴν ὠνόμασε πδέυδυα, δίδοται ἡ τὰ ἄλλα. τὰ μὴν δ ἄλλα, κτ ταῖς εἰρημέναις αὖπαλῶν ἔστιν ἕτερα. κοινὸν ἡ ἐκ πάσιν ἐν ταὐτὸν ὅτι, ὃ κτ φύσιν ἔχειν μέρεσις. ἀποβλέπειν δ' ἐν εἰς τοῦτό γε καλόν, σχολῇ ἄμεινον, ἢ τε πλουτίμου κειμένῃ τ γεγονῖαν ὑποδεῖσιν φυλαττόντων ἐν χρόνῳ πλείονι. ἐαὶ δ' ἐν ἄλλῳ ἡμάτι τ ὑποδέσιν ποιησάμενοι, μεταβάλλειν εἰς ἄλλο, κτ τ ὑγρὸν ἡ ξηρὸν ἡ ὑπάλλαξθήσεται πλὴ μυῶν, καὶ πλὴ νεύρων, ἢ τ φλεβῶν, ἡ ὅτε δίδοται, ὅτε δίδοται ἔσω, τοῦτέστιν ὅτε καλῶς ἀποκείμενα, ὅτε καλῶς ἀειλημμένα.

Τίσι μοχλοῖς ἡ ἀφάτασις μᾶλλον, καὶ ἥτιον, καὶ ἥκιστα προσήκει.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κγ'.

Διάτασις μάλιστα, τὰ μέγιστα, καὶ πάχιστα, καὶ ὁμαλέ, καὶ ὑγρότατα. δεύτερα, ὧν τὰ ὑποτεταγμένον ἥκιστα, ὧν τὰ αὖ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἡ Διάτασις, φησι μάλιστα γίνεται κατ' ὀμφὼ τὰ μέσα, καὶ ἃ μέγιστα καὶ πάχιστά εἰσι τὰ ὀστᾶ, καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς σώματα, τουτέστιν, οἱ μύες. δῆλοι γὰρ εἰσιν οἱ μάλιστα καπατείνεσθαι δεόμενοι, ὅταν καὶ μάλιστα ἀναπαῆσθαι πεφύκασιν ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν κεφαλῆς. ἔστι δὲ τοιοῦτον μέρος ὁ μηρός, ἐπὶ ἐξῆς βραχίων, καὶ κνήμη, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ πῆχυς, εἶτα τὰ κατ' ἄκρα χείρ καὶ πόδα, ἐξαιρεμένων ἐν τῷ ποδὶ τὴν κατὰ ῥάχιν. ἀλλὰ καὶ ὦμον, φησὶν, ἀμφότερα τὰ ὀστᾶ πίπτουσι, ἀλλὰ μᾶλλον χεὶρ ἀφατείνειν ὡς ἐπὶ πήχεος, ἢ κερκίδος. ἥκιστα δέ, τουτέστιν ἐλάχιστα, καὶ μετειώπησται ὅτι αὖ, καθάπερ ἐπὶ χειρὸς ἡ κερκὶς. ἀπόφυσιν δὲ ταύτην, ὡς ἔφαμεν ἐν τῷ περὶ ἀγμῶν ἐξείργασται.

Quibus partibus distensio magis, minùs, & minimè conveniat.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIII.

Distensio maximè decet *maxima, crassissima, æqualia, & ubi ambo* fracta *sint*; *deinde* minùs, *ubi subjectum*; *minimè ubi superius.*

GALENI COMMENTARIUS.

Distensio, inquit, maximè fit illis in partibus, quibus maxima & crassissima ossa sunt, & quæ ipsa ambiunt corpora, hoc est, musculi. Hi namque sunt, qui maximè distendi desiderant, quod & maximè ad sua capita contrahi naturâ consueverint. Hujusmodi verò pars femur est, deinde brachium, & tibia, posteà cubitus, postremò quæ partes summæ manui & pedi connectuntur, exceptis hîc in spina positis. Quinetiam quum pronunciat, ubi ossa affecta sunt, ea sanè magis distendere oportet, qualis est cubitus & radius. Quum verò, *minimè*, id est, levissimè & moderatissimè; *ubi superius*, quemadmodum in manu radius. At hæc omnia in opere de fracturis luculenter explicavimus.

Τὰς ἀφατάσεις μᾶλλον ἢ μετεῖον βλάπτειν ἔοικεν, ἥκιστα μὲν τοῖς παιδίοις, καὶ εὐνούχοις, καὶ γυναιξὶ, καὶ ὑγροχρόοις, καὶ μαλακοχρόοις σώμασι· μᾶλλον δὲ σκληροῖς, καὶ ξηροῖς.

Vehementiores distensiones noxias esse, minùs pueris, eunuchis, fœminis, & humidâ, mollique carne donatis corporibus; magis duris, & aridis.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κδ'.

Μᾶλλον ἢ ἧττον βλάπτει, πλὴν παιδίων, ἴσχει ὠφέλειαν σμικράν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

Distentio *moderato magis facta, noxia; pueris exceptis. Partes paulum acclives habere.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Παιδίων μὲν ἧττον ἢ συμμέτρου γυμνάζει ἀφάτασις, ἐάν τε ἐπὶ καταγμάτων, ἐάν τε ἐπὶ ἐξαρθρημάτων μόνη ἐπιτυγχάνῃ φέρουσα· ἀφαπλάσεως μὲν, ἐπὶ τῶν καταγμάτων, ἐμβολῆς δὲ, ἐπὶ τῶν ἐξαρθρημάτων. ὁ μὲν ἀλλ' ἢ γ' ἔπι βλάβιον ἰδίαν ἔχει, καὶ ἃ ἢ μᾶλλον αὐτὴ ὀδυνηρὰ μὲν ἐπεγείρουσιν, φλεγμονὰς δὲ οὐ τάχιστα, καὶ πυρετοὺς, καὶ σπασμοὺς, ἐνίοτε καὶ παραλύσεις ἐπιφέρει, καθάπερ Ἐρασίστρατος ἐωρακέναι φησὶν ἐπί τινων κατ' ὦμον ἀπόθεσιν ὀφθέντος ἐπὶ πλέον. ἧττον δὲ οἱ παῖδες τῶν ἄλλων, ἐπὶ τὴν πλειονάδειαν τάχιστα βλαπτόμενοι, ἀφ' τῶν ὑγρότητα καὶ μαλακότητα τῶν σωμάτων. ὡς γὰρ ἴμασιν οἱ μὲν ὑγροὶ καὶ μαλακοὶ τῶν σωμάτων, ἀλύπως ἐπὶ πλέον ἐκτείνονται, ῥήγνυνται δὲ οἱ σκληροὶ, καὶ ξηροί· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οἱ μύες, καὶ τὰ νεῦρα, τὰ μὲν ὑγρὰ, καὶ μαλακὰ ῥᾳδίως ὑπακούοντα τοῖς τείνουσι, οὔτε ὀδυνᾶται σφοδρὰς, οὔτε ἀπορρήγνυται. τὰ δὲ σκληρὰ, καὶ ξηρὰ, ἅμα δὲ μὴ δύναται χωρεῖς μεγάλης βίας ἐκπαθῆναι, σφοδρὰς ὀδύνας ἐπιφέρει, οὐ μόνον κατὰ τὰς ὑποβαλλούσας τάσεις, ἀλλὰ κατὰ συμπίπτουσι. ἐν αὐτῷ δὲ τούτῳ, καὶ σπῶνται, καὶ ἀπορρήγνυται μυῶν, καὶ νεύρων ἴνες. οὐκοῦν τούτων τὰ

Quibus partibus distensio magis, minùs, & minimè conveniat.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIII.

Distensio maximè decet *maxima, crassissima, æqualia, & ubi ambo* fracta *sint*; *deinde* minùs, *ubi subjectum*; *minimè ubi superius.*

GALENI COMMENTARIUS.

Distensio, inquit, maximè fit illis in partibus, quibus maxima & crassissima ossa sunt, & quæ ipsa ambiunt corpora, hoc est, musculi. Hi namque sunt, qui maximè distendi desiderant, quod & maximè ad sua capita contrahi naturâ consueverint. Hujusmodi verò pars femur est, deinde brachium, & tibia, posteà cubitus, postremò quæ partes summæ manui & pedi connectuntur, exceptis hîc in spina positis. Quinetiam quum pronunciat, ubi ossa affecta sunt, ea sanè magis distendere oportet, qualis est cubitus & radius. Quum verò, *minimè*, id est, levissimè & moderatissimè; *ubi superius*, quemadmodum in manu radius. At hæc omnia in opere de fracturis luculenter explicavimus.

Vehementiores distensiones noxias esse, minùs pueris, eunuchis, fœminis, & humidâ, mollique carne donatis corporibus; magis duris, & aridis.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

Distentio *moderato magis facta, noxia; pueris exceptis. Partes paulum acclives habere.*

GALENI COMMENTARIUS.

In pueris quidem minùs commoderato distentio fit, sive in fracturis, sive in luxationibus sola repulsam ferat, conformationis quidem in fracturis, repositionis verò in luxationibus. Verùm hæc etiamsi læsionem propriam non habeant, in quibus tamen vehementiores ipsa dolores excitat, inflammationes deinceps & febres, & convulsiones, nonnunquam & paralyses adfert, quemadmodum Erasistratus in humeri articulo vehementiùs extenso se vidisse narrat; sed minùs pueri, quàm cæteri vehementiori extensione tum ob corporum humiditatem, tum mollitiem oblæduntur. Ut enim lora humentia quidem, & mollia corporibus citra molestiam ampliùs extendantur, dura verò & arida pertumpuntur: eodem modo & musculi & nervi quum madent, & molles sunt, facilè tensionibus obsequuntur, neque vehementer dolent, neque obrumpuntur. Duri verò & aridi, quod citra magnam violentiam extendi nequeant, magnos dolores perferunt, non solùm in iis quæ modum excedunt tensionibus, sed etiam in commoderatis. At in hoc ipso casu musculorum & nervorum fibræ convelluntur, abrumpunturque. Non horum quicquam pue-

ris oboritur, neque ipsis succedunt inflammationes, & per eas febres, & deliria, & convulsiones, & paralyses. Ipse igitur de pueris verba fecit; sed hæc ad Eunuchos, & fœminas, & ad eos qui naturâ, aut consuetudine madent, & molli carne sunt: Nam hujusmodi corporum temperamenta & facilè tensioni obsequuntur, & nulla hinc & inde noxa immoderatiùs extensos subsequi consuevit. At quibuscunque naturâ vel consuetudine corpus indutuit, vix tensioni cedunt, atque propterea etiam eos minùs à Medicis extendi ipse pronunciat Magnas siquidem læsiones ab immoderatioribus tensionibus subeunt. *Partes paulùm acclives habere decet.* Atque hæc oratio præcedentibus duplici de causa similiter pronuntiatur. Prima ob securitatem, *secunda* & ne paululum doleant. Contraria namque ob dolorem lædunt.

Partem affectam suam in sedem restitutam alteri æquivocæ, conjugatæ, simili, & sanæ conferendam esse. Quid hîc per homonymum & synonymum intelligitur, quid conjugatum, simile, & sanum.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXV.

Articulationis exemplum æquivocum, conjugatum, simile, sanum.

COMMENTARIUS GALENI.

NOn æquivocum, sed univocum dixisse melius fuit. Qui namque sunt ejusdem nominis, eos non æquivocos appellavit: Homo siquidem homini univocus existit, Hippocrates Hippocrati, & canis terrestris terrestri, quemadmodum marinus marino. Quæcunque igitur nomina speciem unam in multis singularibus significant, de iis univocè species prædicatur; quæcunque verò de *specie* differentibus prædicantur, mos nobis est dicendi, æquivocè prædicari. Quæ speciei subjiciuntur, & quæ à subjectis significantur æquivoca nominari. *Num* igitur manus manui comparata, eandem speciem habens tanquam æquivoca esse diceretur? Hæc autem de vocabulis controversia quibusdam non magna æstimatione digna videtur. Quæ sequuntur magni in arte Medica momenti sunt; te namque hortantur, quum affecta corpora suam in sedem restitueris, exemplo uti æquivoco, conjugato, simili & sano; æquivoco quidem, ubi brachium cum brachio confertur, cum cubito cubitus, femur cum femore, tibia cum tibia. Conjugato verò, in uno eodemque homine, non in aliis *hominibus*; quod præceptum etiam in libro de articulis declaravit his verbis, *non alienos articulos conspicere.* Conjugato autem adjecit simile; potest enim conjugatum quidem esse quod confertur, non tamen simile. Alterum siquidem brachium multoties aliquo affectu tabuit, aut crus valgum, varumve accidit; ideóque rursus *sanum* attulit, ne vi verbi quinto præmissa omnino nihil quicquam nos perfectè perciperemus. Conjugatum enim sanum prorsus est; si simile, aut *simili* proximum, aut utcumque *membrum* eodem modo affectum esse contigerit. Hoc autem in aliis *hominibus*, sed illud desiderabimus similiter *verbo* sanum adjungetur iis *pueris*, utpote adhuc adolescentibus, & flexibilibus, & molli carne, & humidis, & ad fluxiones proclivibus, & ad sudores, & ad fœminas, & ad eos qui naturâ, & consuetudine madent, & molli carne sunt: Nam hujusmodi corporum temperamenta & facilè tensioni obsequuntur, & nulla hinc & inde noxa immoderatiùs extensos subsequi consuevit. At quibuscunque naturâ vel consuetudine corpus indutuit, vix tensioni cedunt, atque propterea etiam eos minùs à Medicis extendi ipse pronunciat Magnas siquidem læsiones ab immoderatioribus tensionibus subeunt. *Partes paulùm acclives habere decet.* Atque hæc oratio præcedentibus duplici de causa similiter pronuntiatur. Prima ob securitatem, *secunda* & ne paululum doleant. Contraria namque ob dolorem lædunt.

Τὸ σῶμα πεπονθὸτος ἀφροδισιάζειν ἕτερα ὁμώνυμα, καὶ ὁμοίως, καὶ ὑγιᾶ προσαγαγεῖν δεῖ. Τί ἐστὶ τοῦτο ἀφ' ἑνὸς ὁμωνύμου, καὶ συνωνύμου νοῆσαι· τί δὲ ὁμόζυγον, τί ὅμοιον, καὶ τί ὑγιές.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κε'.

Διαφθορὸς προβλημα, ὁ ὁμώνυμον, ὁ ὁμόζυγον, ὁ ὅμοιον, ὁ ὑγιές.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οὐχ' ὁμώνυμον, ἀλλὰ συνώνυμον εἰρῆσθαι βέλτιον ἦν. ἔστι τοίς ὅτῳ ὁμωνύμως, ὁ μὲν ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ ὁμώνυμος ὄσι, καὶ ὁ ἵππος ἵππῳ, καὶ ὁ κύων κυνὶ, καὶ ὁ χερσαῖος χερσαίῳ, καθάπερ ὁ θαλάττιος, τῷ θαλαττίῳ. ὅσα μὲν οὖν τῶν ὀνομάτων ἓν εἶδος, ἐν πολλοῖς τοῖς καθ' ἕκαστα σημαίνει, συνωνύμως ἐπ' αὐτῶν λέγεται. ὅσα δ' ὑπὸ διαφερόντων κατηγορεῖται, τοῦτο ἔθος ἡμῖν ὑπὸ λέγειν, ὁμωνύμως κατηγορεῖσθαι. τὸ δ' ὑποκείμενον, καὶ δηλούμενον ἀπὸ αὐτῶν, ὁμώνυμα ἐστὶ ταῦτα. καὶ ἡ χεὶρ οὖν τῇ χειρὶ ταύτην εἶδος ἔχουσα, ὡς ὁμώνυμον ἂν λέγοιτο. τοῦτο μὲν ὂ ὀνομαστέον, ἴσως, οὐ μεγάλης ἀξίων σπουδῆς. τὰ δ' ἑξῆς, ἐις αὐτῶν πῶν τέχνῃ διαφέρει καλῶς γὰρ σε διαθεσιοῦ τὸ πεπονθὸτα σώματα, προβεβλῆσθαι χρῆσθαι τῷ ὁμωνύμῳ, καὶ ὁμοζύγῳ, καὶ ὁμοίῳ, καὶ ὑγιεῖ. ὁμωνύμῳ, ἐν τῷ προβεβλῆσθαι βραχίονι βραχίονα, καὶ πῆχυν πήχει, καὶ μηρὸν μηρῷ, καὶ κνήμην κνήμῃ. ὁμοζύγῳ δ', καθ' ἕνα τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον, οὐκ ἄλλον ὄντα καὶ τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ ἐδήλωσεν, εἰπὼν, μὴ τὰ ἀλλότρια ἀρθρα καθορᾶν. ὅστισθησι δὲ τῷ ὁμοζύγῳ ὃ ὅμοιον· ἐνδέχεται γὰρ ὁμόζυγον μὲν εἶναι ὃ προβεβλημένον, οὐ μὴν ὅμοιόν γε. πολλάκις γὰ ὁ ἕτερος βραχίων ὑβρίσθη κατὰ τινα πάθησιν, ἢ ἀπόστασιν ἔσχεν, ἢ βλαισὸν ὃ σκέλος, ἢ ῥαιὸν ἐγένετο, ἢ καὶ πάλιν ἐπήνεγκε ὃ ὑγιές. οὐκ ὀκνήσας σαίτης τῇ δυνάμει εἰπεῖν αὐτὸ, ἕνεκα τῆ μηδὲν ἡμᾶς σφάλλεσθαι. ὃ γὰ ὁμόζυγον, ὑγιὲς σαίτης ὄζιν, αὖ ὅμοιον, ἢ πλησίον, ἢ ἀμφότερα φθάνει κατ' αὐτὸν ἕξιν πεπονθόναι. τοῦτο δ' ἐπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῦτο δεησόμεθα ὃ, ὁμοίως προσθεῖναι, ὃ ὑγιές.

ἀρκέσῃ μόνον ὑγιὲς εἰπεῖν, ἐν ἑαυτῷ, ᾧ ὅμοιον. ἴσως δῶν ἀμφότερα μεγαλόψυχος αὐτὸς ὑπασκεψάμενος, ὡς ἐν ἄλλοις συμβέβηκεν ὁ ἑτεροφθαλμος, ἢ ὃ ἕτερον ἀπαιτῶ, ἀλλὰ μὴ τὰ δύο γεγράφας.

A ctum esse. Satis erat duntaxat sanum in seipso dicere, & quod complecteretur simile. Ergo fortassis quum utrunque ipse scripserit Hippocrates, ut in aliis *operibus eum* scripsisse contigit, non eorum alterum, imò non utrunque scripsisse.

Αἱ τῆς ἀπαρτίσεως διαφοραὶ, καὶ χρήσεις, καὶ τὰ ἔργα· τὸ μὲν σκληρὸν ἀπάτευτον δεῖσαι, καὶ πυκνῶσαι· τὸ δὲ μαλακὸν μαλακῦναι, ἀραιῶσαι, καὶ λῦσαι· τὸ δὲ πολλὸν διαφορῆσαι, καὶ μικρύνῃσαι· τὸ δὲ λίχνον μηδὲν ποιῆσαι· τὸ δὲ μέσιον παχῦναι. τὸ ἀπάτευτον ἀπαλεαντικὸς, ἢ δὲ τρίψιν τινὰ ἀπάνιον ὀνομάζειν.

B Frictionis differentiæ, usus, effectus. Duram frictionem ligare, densare; mollem mollire, rarefacere, solvere; multam discutere, extenuare; paucam nihil efficere; moderatam carne implere. Frictionem frequentius ἀπάτευτον, quàm τρίψιν dici.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κϛ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

Ἀπάτευτις δυνάμει λύσαι, δῆσαι, ἁρκώσαι, μινυθῆσαι. ἡ σκληρὰ δῆσαι, ἡ μαλακὴ λύσαι, ἡ πολλὴ μινυθῆσαι, ἡ μετρίη παχῦναι.

C *Frictio potest solvere, ligare, carne implere, minuere. Dura ligare, mollis solvere, multa minuere, moderata carne implere.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ἤσαι μὲν, λέγει τὸ, πυκνῶσαι, λῦσαι δὲ, τὸ ἀραιῶσαι, ᾧ μαλακυῦναι, μινυθῆσαι ἢ τὸ ὀμφῦσαι. τὸν μὲν οὖν σκληρὸν τρίψιν εἰκὸς δῆπου, καὶ τὸν τελεομμένον χρῶτα ἀδρυντηρίαν ἑαυτῇ ποιεῖν, ἐν τῷ πιλεῖν τε καὶ θλίβειν ἐωτόν. ὅπως ἢ κὴ τὸν μαλακὸν τρίψιν, ὁμοίαν ἑαυτῇ καὶ τὸν χρῶτα κατασκευάζειν, ὡς δὴ τῇ σκληρᾷ τοιαύτῃ ἀρκεῖ. τὸν ἢ πολὺ διαφορησόμενον ὑπὸ παλαίου ἰσχαίνειν δέοντος. ἀνάγκαιον ἢ καὶ χρῶτο ἔχ ἁπλῶς τὸν ἀνύπερμμένον τῇ πολλῇ τε ὀλίγῳ, ἀλλὰ τῇ μετρίῳ, ὅταν εἶπε κὴ προσθεν ὅτι τῆς τῷ θερμοῦ ὕδατος χρήσεως. ἡ γὰ πανταπᾶ ὀλίγη τρῖψις, ὁμοίως τῇ βεκτίᾳ καθαιρήσῃ ᾧ ὕδατος, οὐδὲν αἰσθητὸν ἐργάζεται. μέχρι τοῦτο τοίνυν χρὴ ζῆλον ἔνεκα ἁρκώσεως, ἄχρι ἂν ὁμοιότητα τὰ αὐτὰ γνωρίσματα, τοῖς ὅτι τὸ μεσίας καθαίρεσις εἰρημένοις ἐν τῇ λέξει, καθ' ὧν φησιν ἐπὶ μετρωελμμένου, δεῖ, φησὶ συμπίπτειν παύεσθαι. ὃ μὲν γὰ πρῶτον αἱρεθὲν, ἑπειτα ἢ ἰσχαίνεσθαι. ὅτι δ' οὐδὲν λείπει φησὶ τὸ ἔργον τὸ ἀπαρτίσεως, ἐν τῷ δευτέρῳ τοῦ ὑγιεινῶν ἐπιδέδεικται μοι. γεγνώσκειν μὲν τοι χρὴ καὶ τοῦτο, τοῖς πολλοῖς ἀγνοούμενον, ὡς ἢ τὸ ὑπὸ τοῦ κάτω μεροῦς ἀνω γεγομμένου τείνειν ὀνομάζουσιν οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' ἅπασιν ἁπλῶς ἀπὸ ὑπερτελεσμένου, καὶ ἀπανίου γέ ὄντ ὃ τῆς τείνεως ὄνομα πρὸς αὐτοῦς θύρειν. διάτευλν δὲ ἔστ ὄχλον αὐτοῖς ὀνομάζειν, ὃ νυνὶ ἡμίτευλν καλοῦμεν.

D Multam autem quòd ulteriùs discutiat, extenuare rationi consonum est. Paucam autem multæ oppositam, non planè corpus reficere, neque carne implere; sed moderatam, quod superiùs quoque docuit in textu de aquæ calentis usu. Nam omnino pauca frictio peræquè ac brevis aquæ perfusio, quod sensum feriat, nihil efficit. Tandiu igitur carnis procreandæ gratiâ fricandum est, quoad certa ipsa indicia portenderint, quæ de moderata perfusione prodita fuerunt in textu, ubi pronunciat, *dum pars etiamnum attollitur, priusquam concidat, finire oportet. Primum enim attollitur, postea extenuatur.* Quod autem eorum quæ ad frictionis effectus spectant, nihil ab Hippocrate negligentia prætermissum sit, à me libro secundo de sanitate tuenda demonstratum est. Quod verò multos latet, illud sanè nosse oportet; quòd scilicet Græci non eam quæ ex inferioribus partibus ad superiores ducitur *frictionem* ἀπάτευλν appellant, sed omnem quæ simpliciter etiamnum peragitur. Atque perrarum est τρίψιν vocabulum apud eos invenire. Quandoquidem ipsis est consuetudo ἀπάτευλν appellare, quod nos hîc ἡμίτευλν frictionem vocamus.

A

Quæ in partis læsæ deligatione necessaria, ratione deligationis, temporis diversi, partis deligatæ, & ægri observanda sint.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVII.

Deligare verò oportet; imprimis quidem ut deligatus dicat se maximè comprimi B *quâ parte læsio est, extremis verò partibus, minimè. Et se firmatum esse, non compressum linteorum copiâ, non vi; hoc verò die ac nocte paulò magis, postridie minis; tertia laxa. Reperiatur autem postero die in extremis tumor mollis. Tertio die devinctum solutum gracilius sit, idque per omnes deligationes. Posterâ deligatione an decenter deligatum apparuerit, discendum est. Hinc autem magis ac pluribus comprimatur. Tertio adhuc magis, itemque plu-* C *ribus. Septimo à primâ deligatione soluta ossa gracilia, & laxa deprehendantur. At ferulis alligata, si gracilia, citra pruritum & ulcus exiterint, ad viginti à læsione dies sincere oportet. Si quid verò suspectum sit, in medio tempore, & ferulas tertia quoque confirmare convenit. Suspensio, depositio, deligatio quò eôdem in statu sint, observanda sunt.*

GALENI COMMENTARIUS.

D

FUlcimenta Græcos ἔρματα & ἐρείσματα stablimenta & fulturas appellare & eò conflat quod ita Poëta concinit.

Navis fulcimenta subegit.

Ipsi quadrat ἠρμόδιον fulcire quod idem ac formare & stabilire significat. Hoc igitur non linteorum copia magis quam vi oboritur. Jubet autem propriè pressum ex deligatione caveri. Verùm de his disseruimus & sequentibus continentur, in commentariis operum tum de fra- E cturis, tum de articulis perfectissimè scripta sunt. *Quare rursum* abdita & obscura interpretari, & hunc in commentarium transferre quæ abunde, proindéque manifestè in illis explicata sunt, decere non arbitror. Turpe nanque mihi est manifestè explanata rursum ceu fabulas enarrare. Qui omnium maximè potùit mentis conceptum non meum duntaxat verbis explicare ipsert. Iis itaque prætermissis (etenim qui commentarios operum de fracturis & articulis legerunt, ipsis dilucidè patent) continua perse- F quor.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κζ.

Ἐπιδεῖν δὲ, ὃ πρῶτον ὁ μὲν ὑπιδεδεμένος μάλιστα φάτω πιπιέζθαι καὶ ὁ σύνδεσμος, ἥκιστα τὰ ἄκρα. ἠρεμαῖος δὲ, μὴ πιπιέζθαι τῷ πλήθει μὴ ἰσχύϊ. τοῦτο δὲ ἡμέρῃ μὲν τοῦτῳ ᾗ νυκτὶ ὀλίγῳ μᾶλλον, τοῦτο δὲ ὑστεραίῳ, ἧσσον, τρίτῃ χαλασμός· εὑρεθῆναι δὲ, τῇ μὲν ὑστεραίῃ ἐν ἄκροις οἰδήματα μαλθακὰ, τῇ τρίτῃ δὲ, ὃ ὑπιδεδεθὲν, ἰσχνότερον πρὸς πάσας τὰς ὑπιδέσιας τοῦτο. τῇ δὲ ὑστεραίῃ ὑπιδεῖσθαι, ὡς ἀκριβέως ὑπιδεδεμένον φανῆ, μᾶλλον δεῖ· ἐντεῦθεν ᾗ μᾶλλον ἢ ἐπὶ πλείοσιν περιβάλλειν. τῇ δὲ τρίτῃ ἐπὶ μέλλον, ᾗ ἐπὶ πλείοσιν. τῇ ᾗ ἑβδόμῃ, λύσαι τὰς πρώτας ὑπιδέσιος, λυθέντος, εὑρεθῆναι ἰσχνὰ, χαλασμὸν τὰ ὀστέα· οὕ ᾗ μαρτύρησις δεῦτερα, ὡς ἰσχνὰ, ᾗ ἄκμασμα, καὶ αὐλίσκας ᾖ, ἐὰν μέχρις ἑκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ σίνεος. ὡς δὲ ἂν ὑποπέπτωται, λύσαι ἐν μέσῳ, μαρτύρησις δ' ἡ τρίτης ἐρείδειν, ἢ ἀναλημψις, ἢ ἀποθεσις, ἢ ὑπίδεσις, ὡς ἐν ταῖς αὐταῖς ῥίζαις ἢ ἀσφαλείαις.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐρμάσματα μὲν, ὅτι ἔρματα λέγουσιν οἱ ἄλλοι, δῆλόν ἐστι καὶ τοῖς ποιηταῖς λεγόντος ὅτου,

Ὑπὸ δ' ἄρεσσ' ἔρματα νηός.

Ἀνάλογον ᾗ αὐτῇ, ὃ ἡρμοσμένος, ὃ εἰς ἐμπρεπῆς, καὶ ἐστερεῶσθαι δηλοῖ. τοῦτ' οὖν, ὅπερ ὁ πλήθος τῆς ὀδοῦσιν μᾶλλον, ἢ τῆς ἰσχνὸς γλυφῆς. κελεύει ᾗ ἰδίως τοῦτο ὅτι τῆς ὑπιδέσιος δηλόν. ἔρρηται ᾗ καὶ τοῦδε, καὶ ἄλλων ἀπομνημονευμάτων, ὅπερ καὶ τοῦ φαινομένου ῥᾴστου, καὶ τὰ ἐφεξῆς γεγραπται τελειώτατα, λέξεσι τε τοῖς περὶ ἀγμοῦ, καὶ τοῖς περὶ ἀρθρων· λαθεῖν δ' ἔζηγεῖσθαι καὶ μεταφέρειν εἰς τόδε τὸ βιβλίον, ὅπερ τελέως ἐν ὀλίγοις ἔρρηται, καὶ τοῦτο ᾗ ζητεῖν ἐχ ἡρεμοῦντα φαίνεται. λέγειν γὰρ μοί δοκεῖ, αὐδῆς τὰ ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεῖν, ὃ πολλῶν δεινόν ἐστιν, ἑρμηνεύειν ὃ νοητὸν οὐκ ἐμοῦ μόνον, φασὶν. ἐπιζητεῖ καὶ αὐτὸ (ἐπεὶ καὶ ζητεῖς ἔρρηται τοῖς ἀναγινώσκουσι τὰ περὶ ἀγμοῦ, καὶ περὶ ἀρθρων) ἐπὶ τὰ συνεχῆ τῇ ῥήσει.

A

Κεφάλαια γραμμάτων ἓξ τοῖς σχημασι ἓξ). οἰκεῖα δὲ καὶ φύσιν σχήματος, ἢ καθεστῶτος ἑκάστου περὶ μελέων γνωρίζεσθαι ἓξ τοῖς ἔθεσι, καὶ φύσεσι. Διάφορα δὲ ἓξ ἔργασις διαφόρεις ἐνδείκνυσθαι τῷ δρομικῷ, καὶ τῷ ἀθλητικῷ, καὶ σιτίοις, καὶ καθεύδοντι, καὶ πονοῦντι. Τοῖς βιβλιογραφοῖς ἀμφίβολος τῆς ῥήσιος πλημμέλειας αἴτιος ἓξ).

Figurarum summa scopos esse. Proprios & naturales habitus seu figuras cujusque membri cognosci consuetudinibus, naturis; diversos verò habitus diversis actionibus prodi, cursu, incessu, statione, decubiis, & quiete. Scribas imperitos mendosorum textuum authores esse.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κη'.

B Κεφάλαια, γραμμάτων ἔστι, φύσις ἑκάστου περὶ μελέων. τὰ εἴδεα ἐν τῷ πέρειν, ἐδιπορέειν, ἑστάναι, καθεύδειν, ἐν τῷ ἔργου, ἐν δ' ἀφέιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVIII.

Figurarum summa, consuetudines; naturæ cujusque membrorum; species & currendi, incedendi, *standi, & decumbendi ratione, ex actione, & remissione.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐγὼ δηλον καὶ αὐτὸς τῆς ῥήσεως, ὅτι ὁ βιβλίον τῶν γεγραμμένων ἐν τύποις ὀξυδέρκη τὸ γράμματος αὐτὸ ἴσασιν. εἰώθασι γὰρ οἱ τὰ τοιαῦτα συγγράφοντες, ὅταν ὑπὸ συγκεφάλαιον γράφειν, ἢ ἔξωθεν, ἐνίοτε δὲ διασκέλασθαι πατέρεις ἀμείνοσι αὐτοῖς ἑρμηνεύσαι, τοῦτο ἐπέφερεν αὐτὸ τὸ συγκεφάλαιον. τί γὰρ πιστὸν ἐστὶ τὸ αὐτὸ γράμμα βαλλόμενα ἐν τύπῳ τῷ βιβλίᾳ, μηδεμιᾶς αἰτίας βιάζοντος ἑτέρως; ἢ τί μᾶλλον ἐν ᾧ βεκτυλογλύφῳ ἐφάπλωσιν ἐποιήσαντο; ἀλλ' ὅσοι τοῖς περὶ ἡμᾶς ἔδοξε καὶ τὰ τοιαῦτα ἐξηγήσασθαι, καὶ ἡμεῖς αὖθις ἀκολουθήσομεν. ὅταν μὲν οὖν τὰ κεφάλαια τῷ γράμματι ἐν ἴσῳ τῷ σκοπῷ εἰρηκεν εἰς οὐδὲν ἀποβλέποντες διῃρημένῳ ἑφ' ἑκάστῳ μέρει αὐτῷ οἰκεῖον γλῶσσαν, φαίνεται ὅτι· καὶ μὲν δὴ καὶ ὅτι τὰ ἓξῆς, τῷ σκοπῶν τοιοῦτον εἰς ὅτι, εἴρηται καὶ φαίνεται ἐν τῇδε τῇ ῥήσει. « πρῶτον δὲ, καὶ διαφυσις, ἓξ καθέσεως, καὶ τάλλα κτ « φύσιν. Φύσις δ' ἐν μὲν ἔργοις, τὸ ἔργου τῇ φορᾷ, « ὃ βάλεσθαι πεπρῶτον. ἐς δ' τοῦτο ἐν τῷ ἐλινύοντος, « ἐν τῷ κοινῷ, ἐν ᾧ ἕδεος. ἐν μὲν ἐλινύοντος καὶ ἀφεσ- « μένου, τὰς ἰδιωσίας σκέπτεσθαι, οἷς ὁ τῆς χειρός. « ἐν δ' ᾧ κοινῷ, ἔκπαγον, σύγκαμψιν, οἷς ὁ ἔσχιος ἓξ « ἐγχωρίου πήχεος ἓξ βεκτόνα. ἐν δ' τῷ ἕδεος, « ὅτι ἐπὶ ἄλλα σήματα φέρειν δυνατώτερα, οἷς σκέ- « λεα ἑκάστων. Διὸ τυτέων γὰρ ῥήσι πλεῖστον χρόνον « ἔχοι αὖ, μὴ μεταλλάσσοντα. Τοῦτα γεγραφὼς, αὐτὸν πῶς ἐπὶ αὖ ἓξῆς ἔχαλεν ἀπὸν φαυλότερα κτ τοῦ περιεμβρύου ῥῆσιν. περιεπὼν γὰρ ἐν αὐτῇ ἕδεά τε, καὶ φυσίας ἑκάστου μελέων, ἐξῆς τὰ εἴδεα, τυτέσι τὰς διαφορὰς αὐτῶν, ἓξ ἐνεργειῶν γνωρίζεσθαι βάλεσθαι. πρὸς ἃ καὶ προσεγράφομεν τὰ εἴδεα τῶν μελῶν, ἵνα ἡ λέξις ἅπας ἔχῃ, τὰ εἴδεα τῶν μελῶν. περὶ ὧν αὖ σκελέων, ὡς δεῖ καθεξείμασθαι ἔφη, ἐν τῷ πέρειν, ἐδιπορέειν, ἑστάναι. καὶ κτ τοῦτο προσέθηκεν, ἐν ᾧ καθεύδειν, ὅπερ τἀυτὸν ἔστι τῷ προγεγραμμένῳ ῥήματι τῷ ἐλινύειν. καὶ μὲν ποι καὶ μᾶλλον ἀφιεῖς τύπων εἰπὼν, ἐν ᾧ ἔργου, ἓξ ἃ ἀφειᾶσθαι. ὃ μὲν ἔργον, αὐτὶ τῷ μέρος ἔργων ἔλαβε, τῷ πέρειν, ἓξ ἐδιπορέειν, καὶ ἑστάναι. ὃ δ' ἀφεῖσθαι, αὖ τῷ ἐλινύειν, ὥστε δεῖν πάλιν ἐν τῇδε τῇ ῥήσι σκέπτεσθαι, ἔργων καὶ ἡσυχίας. δεῖ γὰρ ὅπ φύσεις ὠνόμασε μελῶν, ἐν ἀρχῇ τῆς

Figurarum summa scopos esse. Proprios & naturales habitus seu figuras cujusque membri cognosci consuetudinibus, naturis; diversos verò habitus diversis actionibus prodi, cursu, incessu, statione, decubiis, & quiete. Scribas imperitos mendosorum textuum authores esse.

GALENI COMMENTARIUS.

Liquidò constat ipsa oratione scriptum hunc librum, post ejus authoris obitum typis mandarum fuisse. Qui nanque hujusmodi libros exscribunt, *si qua* duobus modis authore scripta sint, aut in margine, *aut fronte posita*, perpendendi gratiâ, quis utrorum melius mentem suam explicet, *omnia* in ipso opere describere consueverunt. Quis enim credere poterit eum voluisse hoc in libro bis eadem scribere, nullâ necessitate rationi consentaneâ cogenta, præterea verò magis, ubi summam breviloquentiam sectatus est. Sed quum majoribus nostris placuerit ejusmodi textus explanare, nos quoque ipsis obsequemur. Quum igitur *summa figurarum*, æquè ac scopos pronunciaverit, ad quos respicientes, nos in unaquaque parte proprium ipsi habitum comperturos esse perspicuum est. Cæterum consuetudines hujusmodi scoporum unum esse superiùs quoque hoc in textu docuit. *Deditio, distensio, conformatio, & quæ cætera secundum naturam sint. Natura verò ineste operibus; operis actione quid velit conjectandum est. Ad hæc autem exquiescente, ex communi, ex consuetudine. Ex quiescente quidem ac remisso rectitudines spectande sunt, velut in manûs figura. Ex communi, extensio & inflexio, veluti figura cubiti cum brachio angulari proxima. Ex consuetudine, quòd non alias figuras faciliùs ferre queant, veluti crura extensionem. Abeâ nanque figura plurimum tempus facillimè consequerentur quæ ipsam non immutavit.* His autem scriptis, quæ ratione laboriosa illis deteriora in proposita oratione nequaquam iterum scripsit? Præposuit siquidem in eâ & consuetudines, & naturas, cujusque membri, deinde verò species, hoc est, ipsius differentias ex actionibus vult cognosci. Quidam verbo, *species* ascripserunt verbum *membrorum*, ut ita extet oratio, *species membrorum*. De cruribus certè exempli gratiâ dixit, *currendi, incedendi, & standi ratione*. Præterea sui addidit, & *decumbendi*, quod idem erit ac verbum superiùs scriptum, *quiescendi*. Quin etiam his serie subjunxit *ex actione, ex remissione*. Actionem pro singularibus currendi, incedendi, & stand actionibus accepit; remissionem verò, pro quiescendi *statu*. Quare nihil amplius hac in sententia, quàm actionem & quietem percensuit. Neque verò, quia textus initio artuum naturas nominavit, propterea easdem, imò tertiam summarum figuram enunciasse existimandum

existimandum est, nullumque aliud certum naturæ indicium præter actiones tradidisse. Quod totum sic habet, quemadmodum in textu paulò antè producto scriptum est. In omnibus curationis affectuum chirurgicorum temporibus, servandus est, secundùm naturam, partis habitus. Hic autem inquit, *ex quiescente, & otiante*, hoc est, quum quis conquieſcit; *ex communi*, hoc est, ex medio quod inter extrema ſtatuitur; *atque ex conſuetudine*, qua perſpicuum est actionem & quietem comprehendi. Hæcque duo certa generaliſſima habitus ſecundùm naturam cuique parti obortiindicia conſequemur; quæ ſunt tum inter extrema medium, tum ipſa conſuetudo. Ego verò in libris de motu muſculorum de his amplius diſſeruimus, & quum ex anatome partium iuvenimus, tum eos qui ſecundùm natutam ſunt habitus demonſtravimus, ut etiam in libro de articulis ipſe docuit Hippocrates. Poteſt autem alius aliis utens nominibus, de propoſitis rebus dicere diverſa conſpici, veluti etiam quum quis dixerit citra dolorem, non alium habitum inveniet præterquam eum in quo quieſcere conſuetum eſt, & is ipſe qui inter extrema ſit medius. Verùm & indicatione ſumpta à partium ſtructura, hic idem invenitur.

A ῥήσεως ἡγητέον ἀυτὸν, ἀλλὰ τοῦτο τέλειον ἀῆμα τῆ κεφαλαίων εἰρηκέναι. μηδὲν τ' ἄλλο τῆς φύσεως εἰρηκέναι γνώϊσμα, ᾧ ἐπὶ τὰ ἔργα, ὃ ἔνιοι ἀδεξάμενοι καθ' ἑαυτὸν ἐν τῆ μικρὸν ἐμπροσθεν εἰρημένη ῥήσει γράφειν. καὶ παίζειν δοκεῖ, κομψὸς ὢν θεραπείας ἢ καὶ χειρουργίαν παρὰν, ἐνῆμα γυμνάζεσθαι χρὴ, ὃ καὶ φύσιν ἢ μέσους. διορίσασθαι δ' τοῦτο, φησιν, ἐκ τε τῆ ἐλινύοντος καὶ ἀφειμένου, τουτέστιν ὑπὸν ἡσυχάζη τὸς, ἐκ τε τῆ κοινοῦ, τουτέστιν ᾗ μεταξὺ τ ὑπερβολῆν, ἔν τε τῆ ἔθους, ἐν ᾧ διῆλθον ὅτι, τὰ ἔργα, καὶ ὃ ἐλινύειν ἀδιέχεσθαι, καὶ τὰ δύο τοῦτ' ἔξοχα ἀῆμ

A

Τὸ μέσον πιέζεσθαι μᾶλλον τῆς πλήθους τῆς ὀθονίου, ἢ πιέσει.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λ'.

Ἡ πιέσις, ἢ πλήθος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Καὶ τοῦτο αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ γεγραμμένον ἐν τύποις B ὑπὸ τοῦ συγγράψαντος ὁ βιβλίον, εἰς τοῦθ' ὡς ἐγραφόνδμος μετήνεγκεν. Εἴρηται δ' ἐν τελέσι καὶ ἁπλῶς· ἔρρωσθαι ὡς νυῶ, ἀκολλήτικῶς. μᾶλλον δ' ἐσωθοῦσα ὁ ὀθόνιον, εἴ' ἡ λέξις ὅλη ἡδὴ διαύτη. ἡ πίεσις ὧ πλήθει ὀθονίων γινέσθω μᾶλλον, ἢ τῇ φλιᾷ.

Comprimendam esse partem magis linteorum copiâ quàm pressu.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXX.

An compressione, an copiâ linteorum.

GALENI COMMENTARIUS.

Hoc ipsum quoque per se typis ab authore libri summatim scriptum huc librarius transtulit. At suprà perspicuè, perfectèque explicatum est, ut nunc præcisè ascribitur. Subaudire namque oportet lintea, ut universa oratio talis existat. Compressio fiat magis linteorum multitudine, quàm pressu.

Ἡ τῆς ὑπιδέσεως τῆς πάσσειν ἐν τραύμασιν αἵδε ἢ φλεγμονῆς γεγυμνδμένος θερσίκην ὕπνη ὑπιδέλλειν χρὴ τὸν ὑπίδεσμον. ὅπου ἀρχὴ τοῦ ὑπιδέσμου ἀφιδέλλειν. C οἵπινες ὑπιδέσμοι ἀρετέοι. τί θλάσμα, τί ὀκχύμωμα, τί φλάσμα, ἢ ῥῆγμα, τί οἴδημα. ἢ τῆς ὅλης διαίρεσις εἰς τὰς φλεγμονάς, τὰ ἐρυσιπέλατα, οἰδήματα καὶ τοὺς σκίῤῥους. τί τραῦμα.

Quæ deligatio affectibus ex vulnere citra inflammationem obortam conveniat, quæ fascia injicienda, ubi caput fasciæ admovendum. Quæ fasciæ eligendæ. Quid contusio, quid suggillatio, quid ruptio vel ruptura. Quid œdema; Tumorum divisio in inflammationes, erysipelata, œdemata, & scirrhos. Quid vulnus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. λα'

Ὁκόσα ὀκχυμώματα, ἢ φλάσματα, ἢ ἀποσματα, ἢ οἰδήματα ἀφλέγμαντα ὀζερᾶται ἐν τῷ τραύματος, ἐς μὲν ὃ αὖω τῷ σώματος ὃ πλῆσον, βεσκὺ δέ τι καὶ ἐς ὃ κάτω, μὴ κατεῖσθαι τῶν χεῖρα ἔχοντα, ἢ ὃ σκέλος· πόνμβον τῶν ὀζυλὸν τοῦ ὃ τραύμα, καὶ μάλιστα τὰ ἐρεύδοντα, ἥκιστα τὰ ἄκρα, μέσως τὰ ἀμφὶ μέσου. ὃ ἤκαπον φερὸς τὰ αὖω τοῦ σώματος νεμεσῆσον ὑπιδέσαι, πιέσαι. ἀτὰρ καὶ ὧδε πλήθει μᾶλλον, ἢ ἰσχνί. μάλιστα δ' ὑπτέοισιν ὀδύνια λεπτὰ, κοῖφα, μαλθακὰ, καθαρὰ, πλατέα, ὑγιέα, ὡς ἂν αὖθις ναρθήκων, καταχύσαι χρῆσθαι πλέονι.

Quæ vero suggillationes, aut cõtusiones, aut vulsiones, aut tumores inflammationis expertes, ex vulnere oboriuntur, ad superiorem partem plurimùm, ad inferiorem parùm deligare oportet, quæ manum aut crus non propensa sortiantur. Principium fasciarum suprà vulnus ponere, maximeque firmare, partes extremas minimè, medias mediocriter. Extremam partem ad superiores corporis partes distribuere deligatione, compressione. Sed & hæc copiâ magis quàm robore. His verò potissimum congruunt lintea tenuia, levia, mollia, pura, lata, sana; ut quæ sine ferulis, & uberiore aquæ perfusione usurpanda sunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Φλάσματα δέχ' ὃ φ καλῶν ἔθος Ἰωσικοῖς, καὶ τῶν τῆς Ἰάσεως ὀβολέκτου, ἃ φερὲς ἡμῖν ἐνομάζεται ὅθ. ὃ θ θλάσματα. ὃν δ', βαρὸς πνὸς ἐμπεσόντος ὃ σώματι, ὡς ἂν εἴποι τις, ὀβραπάσαντος ὁ ζωικὰδες ῥῆγος. ἐνίοτε δὲ πέφυκεν, ὅταν ἡ ὀβαθλωδὴς ζωὴ εἰς τῶν ὑπὸ ὃ δέρματι χώραν αἷμα φερομένη. ὃ ξιοῦσθαι παῖος, ὀκχύμωμα καλεῖται, καὶ ὃν δυσεύρετον τοῦτο, μὴ διαφορμοῦν ὃ δέρματος. εὐδήλων δ' ὅτι ἡ φλέβες μικραὶ συνδιαφορεῖται τῇ ζωικῇ, καὶ τῶν τῆς ὀκχυμώματων ὀβέσιν. τὰ δ' ἀποσματα, ὅθ' ὑπὸ τὰς ἶνας γίνεται ἢ μυῶν ὑπὸ πλέον παθόσας, ὡς ἐνίας βαχλίδας, καὶ καλεῖσθαι ἰδίως οἱ νεώτεροι τῆς ἰατρῶν τὰ ζιαῖσθαι παθήματα, ῥήγματα. τούτων οὖν προῆτις ὁ Ἱπποκράτης μεμνησθόσας, ἐπεξῆς αὐτὸς ἔγραψεν οἰδήματα, πρὸς ὃ ὅτας ὀνομάζειν εἰώθασι τοὺς ὑπὸ

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXI.

GALENI COMMENTARIUS.

Hippocratis mos fuit ex Ionum linguâ φλάσματα per φ contusiones appellare, quæ φλάσματα per ϑ à nobis nominantur. Hæ verò oriuntur, quum quid grave in corpus decidit, ac si quis dixerit, carnosum genus perrupit. Sugillationes verò inesse consueverunt, quum contusa caro in eam quæ sub cute est regionem, sanguinem suffundit, unde hic affectus suffusio vocatur, quæ nimirum non divisâ cute generatur. Patet autem ex illa venas unà cum carne in suffusionum generatione dividi. vulsiones autem oriuntur in musculorum fibris, ubi ampliùs extensæ sunt, ut nonnullæ rumpantur, quos affectus juniores Medici rupturas propriè vocitant. Horum tamen primus Hippocrates memor ipse serie *ædemata* scripsit, omnes ita nominare consuevit, eos qui præter

naturam sunt tumores. Recentiores eos in inflammationes, scirrhos, & eos quæ propriè œdemata appellitant, partiuntur. Inflammationes autem Hippocrates appellavit flagrantias, unde nomen calidis tumoribus inditum est. Præter propositos tumores, alter est quod erisypelas vocatur, & perpetuò quidem est cum flagrantia, cum tumore verò non perpetuò. Hi igitur omnes morbi nominatim ab Hippocrate constituti, quod ad diætam & pharmaciam spectat, aliam curationem exigunt; quod verò ad chirurgiam, aliâ quæ ex deligationis ratione fit, quum & potissimũ à præcedentibus deligationibus curationis ortũ sortiãtur, de quibus nunc orationẽ habet. Is textus *ex vulnere oboriuntur*, idem ac exprimuntur, vel expelluntur significat. Quidam ita planè scribunt ἐξέρεται, *expelluntur*; ut nullâ sit opus explicatione. Cæterùm ipsorum deligationem in libro de fracturis eâ parte tumore affectâ, hîc verò à vulnere exorditur: Constat autem ipsum vulnus vocare partis læsionem. Atque nunc eatenus catagmaticam deligationem subnutat, quatenùs plurimam fasciarum distributionem ad superiora ferri consulit, paucam verò ad inferiora. Ille quoque textus, *quæ manum aut crus non propensa sortiantur*, communis quidem est deligationi catagmaticæ, seu ad fracturas utili; sed hunc tanquam vim maximam habentem in rebus nunc propositis ita scripsit, ne prout consuevimus, negligentiùs agentes nonnunquam magnam læsionem concitemus. Quæ namque ingentem noxam aut opem sortiuntur, neque rectè procedunt, hæc frequentiùs commemorare non pigebat Hippocratem; in quibus verò *nullam* aut exiguam opem, aut noxam oboriri novit, huic de his semel dissertisse sat est. In fracturis igitur ubi quamprimum hæ devinciuntur, priusquàm inflammatio, vel alius ex prædictis affectibus affectæ parti supervenerit, cautio est similiter ac in his, ne quid in affectam sedem affluat, non tamen ut humor in læsa parte contentus discutiatur. Quocirca perfusionem in textu adjunxit, non quo illic omnino eam non usurpet, sed quo hîc magis. Hæc enim aqua calida copiosiùs perfundenda sunt, ut quod in tumentibus partibus collectum est, discutiatur. Quamobrem ipse in sermone de calce, cui alto saltu suggillatio quædam successerat, cũ ab cæteris quæ ad curationem præscripsit auxiliis, hoc quoque addidit, aquam nimirum calidam copiosam, cujus perfusione, non compressione pars devincienda securitatem habet. Quare in opere de fracturis id ab ipso quoque præscriptum est. In propositis verò affectibus usus major est ut discutiantur, & non comprimantur. Eam igitur ob causam & absque ferulis deligationem molitur, ita ut duobus modis à catagmatica deligatione ipsam secreverit, tum quia minus comprimi postulat, tum quia maximè in ipsis imperat lintea, levia, tenua, molla & pura esse. His enim potissimùm indigent, quæ parciùs quidem comprimenda sunt, liberaliùs verò discutienda. Addidit autem unumquemque ex propositis affectibus citrà inflammationem esse oportere, si proposita deligatione curari debeat. Quia verò partes inflammatione laborantes, eam quæ deligatione fit compressionem ne modicam quidem ferunt, propterea ipsas cataplasmatis, & assiduis aquæ calidæ perfu-

A φύσιν ὄγκους; οἱ μεῖ ἀλλὴν εἰς Φλεγμονὰς καὶ σκίῤῥους, καὶ κηλοειδῆ ὑπ' αὐτῆ ἰδίως οἰδήματα διηρήκασι. Φλεγμονὰς γὰ ὁ Ἱπποκράτης ὀνομάζει τὰς φλογώδεις, ἀφ' ὧν τὔνομα πάσῃσι τοῖς θερμοῖς ὀγκοις. ἐξωσθεν γὰ τῇ ἐρυσιπέλας ἐστὶ καὶ ἀνώδυνον ἐρυσίπελας, φλεγμὸς μὲν ἀεὶ, σὺν ὀγκῳ δὲ, σὺν ἀεί. ταῦτα οὖν ἁπάντα τὰ κατειλημμένα πρὸ Ἱπποκράτη ὀνόμασι πᾶσι, τὰ μὲν κατ' διαιτὰν καὶ φαρμακείαν, ἕτερον ἐχέτω θεραπείαν. τὰ γὰ κατ' χειρουργίαν, ἃς ὑπάρχους ἔξεσι γινομένοις, ὅταν μὲ μάλιστα ἐν τῇ τοιαύτῃ χρόᾳ ὑπάρχοις ἢ ἄλλοις ἐφικότα, ὡδὶ ὧν νυῖ ποιεῖται τὸν λόγον. ὃ γὰ ἐξερχεται ἐκ τῦ τρώματος, οἷον ἐκθλίβεται, ἢ ἐξαιρεῖται δηλοῖ. ὑπὸ ἀπορίᾳς ἐξαιρέσεως γεγράφασιν, ὡς μηδεμιᾶς ἐξηγήσεως ἐούσης. Τῶν δ' ὑπάρχοις αὐτοῖς, ἐν μὲν τοῖ ὡδὶ ἀγομένοις ἀπ' αὐτῆ ὃ οἴδημα ἔχοντος μείζου ποιεῖται, νυῖ δ' ἀπὸ τῦ τρώματος. δῆλον δ' ὅτι καλεῖ τρῶμα τὴν βλάβην τῦ μυὸς, ἢ ὁπηδὲπ' γε τῇ καταγματικῇς ὑπαίσεως ἐναλλαγῇ νυῖ, ὅτι τῶν πλείστων νομέων τῇ ὑπαίσιμον ἐστὶ τὸ ἄνω ποιεῖσθαι κλόνῳ, βεβιᾳ δὲ τὸ κάτω. ὃ μηδὲ κατόμτη τὴν χεῖρα ἔχοντα, ἢ ὃ σκέλος. κινὸν μὲν ὅτι φεῦς τὴν καταγματικὴν ὑπαίσιν, ἀλλ' ὡς μεγίστῳ ἔχον αὐτὸ δυναμιν, ὑπὸ τῇ νυῖ καιομένων ὅπως ἐγκαψῃ, μή πως ἀνελέγτεον ὀρθῶς εἰώθαμεν, ἐνίοτε μεγάλων ἁρμάτων βλαβέων. ὅ ὦ γὰ ἀξιόλογον βλαβέων, ἢ ἀφέλειαν ἐχῇ, καλεῖς, καὶ μὴ καλεῖς γινόμενα, ὥστε αἰσχυμηόκειν σὺν ὀκνησῃ σωεχέτεον. ἐφ' ὧν ἢ μικρᾶς ὠφέλειας, ἢ βλάβεν εἶδε γινομένων, ὀρκεῖται ὡδὶ τύτων ἅπαξ εἰπεῖν. ὑπὶ μὲ οὖν τῇ καταγμάτων, ὅτῳ οὐθέως ὑπαίθη, φρὶν ἤπι φλεγμαίνᾳ τὸ πεπονθὸς, ἢ τι τῇ νυῖ εἰρημένων ὑπηρέσθαι παῖσιν, τῦ μὲ μηδὲν ὑπηρξεῖν τῇ πεπονθότι ἀφικνοῖσι, ἢ φεύσια τῇ νυῖ εἰρημένων ἐστὶν, ὃ μὲν τὰ ἀφορεῖσθαι ὃ ἐφεξομένων ἐν τῇ πεπονθοτι, καθαπὰρ καὶπὶ τι τύτων ἐς τοῖς καταχύσιν ἐφοσπύκει, ὄχ ὡς δεῖ ὅλως ἐπ' ὀλίγα χεόμενος, ἀλλ' ὡς νυῖ μᾶλλον. ὑπὶ πολέον γὰ δεῖ τοῖς τοιύτοις ὕδατος θερμοῦ καταχεῖ, ἵνα ἀφορεθῇ ὃ ἐφειλόμενον ἐν τοῖς ὠγκωμένοις. ὅτως οὖν ἐς ἀυτὸς ἐν τῷ ὡδὶ πόνος λόγῳ καθ' ὧ ἀῤ' ὑγιηδ' πηδεπαρτεν ὀγκώμματά τι λέγεται, σὺν τοῖς ἄλλοις οἷς ἔλεγλεν εἰς τὴ θεραπείαν αὐτὸν χρείσιμοις, ἐς τῦτο φοσέθηκεν, ὕδατι θερμῷ πολείσῃ, ὃ τῇ πιέσῃ τῶν ἀσφάλειαν ἐχῇ ὃ ὑπηδεύμενον μέλον. εἴρηται μὲ οὖν αὐτῷ καπὶ τῇ καταγμάτων. χρεῖα δ' μείζων ὑπὶ τῇ νυῖ φοσκειμένων ἐστὶν, ὅπως μήτε φλίβοιτο καὶ ἀφορεῖτο. ἀφ' τὸν αὐτὸν οὖν αἰτίαν, καὶ χρεὼς ναρθήκων ποιεῖται τὴν ὑπάδεσιν, ὥστε ἐς δύο τὸς καταγματικὴς αὐτὸν ὑποκεχρημένῃ, καθόσον ἧττόν τι πιέζεσ δεῖται, ὃ μάλιστα ἐπ' αὐτῷ ἀξιοῖ τὰ ὀθόνια κοῦφα εἶ), ὃ λεπτὰ, ὃ μαλθακὰ, καὶ καθαρά. τύτων γὰ μάλιστα χρῄζ, τὰ πιέζεσ μὴ ἧττον διόμενα, ἀφορεῖσθαι δ' μᾶλλον. φεσὶ δ' ὃ χρεὼς φλεγμονῆς εἶ) δεῖν ἥκειν τῇ εἰρημένων παῖσιν· εἰ μέλλοιτο ἀφ' τῆς εἰρημένης ὑπαίσεως θεραπεύεσθαι, ἕως τὰ φλεγμαίνοντα τῶν ἐξ ὑπαίσεως πίεσιν, σὺν μετρίως γεγραμμένῳ αὐχεῖ), ὃ ἀφ' τύτο, θεραπεύσιμα ἐκ τῷ καταπλάσμασί τε, ὃ σπογγισμῶν, ὕδασι θερμοῦ κατα-

χύσει, καὶ φαρμάκοις ὑγιεῖς, ὅσ' ἂν δηλονότι φλεγμονὰς ἀφελεῖσθαι ἰκανά. A

sionibus curamus, medicamentis quoque liquidis, quæ nimirum inflammationibus auxiliari queant.

Ο' Γαλῆνος παρορμᾷ εἰς τὰ περὶ ἀγμῶν καὶ ἄρθρων δηλωθέντα παρενθεῖναι τοῖς ῥήσεσι ἐξήγησιν. Ἡ ἔκπτωμα, ἡ ῥῆγμα, ἡ ἄλσημα, ἡ ἀπόσπασμα, καὶ ἀπόκλασμα, ἡ ἄλσφρημα, ἡ κύλλον, ἡ βλαισότης, ἡ ἐπηρέασμον. οἷς ἅπασι πάσησιν ἐπίδεσις ἁρμόττει. B Τῶν σχοπὸν δυοῖν τούτοιν ἐνδεῖξαι διηκριβωμένον.

Galenus hortatur commentarios in libros de fracturis & articulis huc adferri ad textûs explanationem. Quid prolapsa, luxata, disparata, avulsa, abrupta, perversa, valga, vara, aliò propendentia; quibus omnibus congruit deligatio, scopis hujus duobus his observatis.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λβ'.

ΤΑ' δὲ ἐκπεφωλάσματα, ἢ ῥήγματα, ἢ ἄλσεσήματα, ἢ ἀποσπάσματα, ἢ ἀποκλάσματα, ἢ ἄλσφρήματα, οἷα τὰ κυλλὰ, τὰ ἐπηρέρροπα, ἐνδεῖν μὲν ἔζεστι συνδοῦντα, ὅπη δὲ συντείνοντα, ὡς ἐς τοὐμπαλὺ ἧκον ἐπιδεδέηται, ἢ κατὰ ὑπιδεῖσθαι σμικρῷ μᾶλλον, ἢ ὥστε ἐξ ἴσου εἶ). καὶ τίσιν ὑπιδέσμοισι, καὶ τίσι σπλήνεσι, καὶ τίσιν ἀναλήμμασι, καὶ τίσι ῥήμασι, καταστάσι, ἀναξυρίδι, ἐξαρτύσι, ἕλκεσι καὶ καταχύσι πλείοσι. C

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXII.

AT vero prolapsa, aut luxata, aut disparata, aut avulsa, aut abrupta, aut perversa, qualia vara, aliò propendentia, ea fasciis deligare oportet, unde quidem excesserint remittendo; quo vero excesserint intendendo, ut ad contraria incliment deligata; etiam priusquam deligata fuerint, paulo magis quàm ut ex æquo sint, & fasciis, & spleniis, & suspensionibus, & figuris; distensione, frictione, directione; ad hæc etiam uberiore perfusione.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΠΕρὶ τούτων ἁπάντων παλαιῶν, ἐν τε τῷ περὶ ἀγμῶν, καὶ ἄρθρων αὐτὸς ἐδίδαξε πλέτατα, καὶ νυνὶ ὥσπερ ἄλλων πολλῶν, ὅπερ καὶ τούτων, δεῖ δὴ τομὴν ἥντινα γραφῆς, καθ' ἑκατέραν μὲν, ἀσαφῆ δῆλα συντομίαν, δίδηλον ἂν, τοῖς προαναγνοῦσιν ἐκεῖνα τὰ βιβλία. καὶ ἡμεῖς δὲ ὅτι φιλονεικοῦντα αὐτὰ προεξηγήσασθαι, δῆλα τῶν νυνὶ ὀλίγα ἀναμνήσεως ἕνεκεν ἐροῦμεν. ἐὰν δέ τις ἐκ τοῦ καθ' ἑκάστην ἀρχὴν, τοῦτο χρὴ τὸ ὁλόσκληρον σαφηνείας ἕνεκεν λέγειν ὅσα κεῖται ὅσοι περὶ ἀγμῶν, καὶ ἄρθρων αὖθις ὁ Ἱπποκράτης ἐγραψεν, ἐν ὑπομνήματι ἢ μεζογράφων αὐτὰ, ἢ διδασκάλου νυνὶ κέκληκεν οὖν ἐν τῇ προκειμένῃ ῥήσει ὁ Ἱπποκράτης, σκληρὸν μὲν, δεῖ τῆς ὀξυρρηκότων. ῥήγματα δὲ φάσκει εἶ, ὅταν ἄλσφρωσι ἀπαθῆς ᾖσιν· ἔγραφε δὲ τὰ περὶ αὐτὴν νευρώδη σώματα, καὶ γὰς μάλιστα τοῦτο ἔοικε πεπονθέναι λεγομένοις. ἄλσφρήματα δὲ, ὅσα τῆς ἡμούντων μὲ ἀλλήλων ὀστῶν φύσει, καὶ χωρὶς ἄλσφρωσεως, ἀποσάντων ἢ ἄλσφ τι παθήματι· καὶ κύ ὅ περὶ ἀγκῶνα καὶ ἀρθρωσιν αὖθις μέμνηται ἐλισσομένων ὀστῶν ἀπ' ἀλλήλων ὀνομασί. κύ μὲν ἀγκῶνα, πῆχος κερκίδος, ἐν ἄκρᾳ ἢ τῇ πρὸ γόνυ, τῆς συνδεόντων αὐτὰ, κύ τὸ πόδα, ἢ πλησιαζόντων τῇ κατέρᾳ. τὰ δὲ ἀποσπάσματα τῆς ὀστῶν, γίνεται καθάπερ αὖθις ἀπ' ἀκρωμίου διέλθῃ, ὅταν τῆς συνδούντων αὐτὰ, ἄλσφασπασθέντων ἀπαρειοδὴ πλεῖστον ἀπ' ἀλλήλων, συνεχώρησα παρέτεσεν. τὰ ἢ ἀποκλάσματα, καλεῖται μὲ ἄνω τὸ νεωτέρου, ἀπάγματα. μέμνηται ἢ αὐτῶν ἐπὶ πολὺ ἐν τῷ περὶ ἀγμῶν, καὶ ὅσις περὶ ἀγκῶνος εἶ) ἴνεσι, καὶ ὅ ἄπαγμα γέγραφεν αὐτὸς, ὅσον ὁρμηθέντες οἱ μεῖ αὐτὸν, ἀπάγματα προσηγόρευσαν ὅσ' πλησίον

GALENI COMMENTARIUS.

DE his omnibus affectibus tum in opere de fracturis, tum de articulis ipse docuit amplissimè, nunc etiam quemadmodum in cæteris multis, ita & his veluti quoddam compendium D scribit, quod per se quidem brevitatis causâ, obscurum est, iis verò qui illa opera prælegerint, manifestum. Nos autem etiam quia ipsa priùs explicare prævenimus, propterea nunc pauca recordationis gratiâ in medium proferemus. Si quis autem ab opere de Officina Medici auspicetur, hunc decet præceptorem ad explanationem recensere quæcunque in opere de fracturis, & articulis ipse scriptis mandavit Hippocrates, eam commentario describere, & huc conferre. Appellavit igitur in proposito textu *prolapsa* ubi articuli suis sedibus exciderunt. *Luxata* verò vocat, quum articulatio illæsa est; sed E quæ eam ambiunt nervosa corpora, perversa sunt, idque iis accidit qui per vacua incedere dicuntur. *Disparata*, quum ossa quæ mutuo se contingunt, aut naturâ citra junctura cohærent, præ affectu quodam diduncuntur. In libris quoque de fracturis & articulis nominatim meminit ossium quæ inter se diduncuntur. In flexura quidem, cubiti & radii; in extrema manu, & internodio eorum quæ ipsam composuerunt ossium; in crure eorum quæ genu constituunt; in pede denique, eorum quæ calci sunt proxima. *Avulsa* dixit, in ossibus quæ prodeunt, quemadmodum ipse avulsa ab acromio explicat, quum quæ ipsa colligant, divulsa plurimum à se mutuò secesserint, quæ priùs connectebantur. *Abrupta* verò vocantur à junioribus abducta, & ipsorum meminit in fine libri de fracturis, & in fibris circa cubiti flexuram; & abductum fieri scripsit ipse. Ex quo adducti posteri *abrupta* vocaverunt fracturas eas quæ pro-

pe articulum per totam ossium crassitudinem A fiunt, ita ut à se plurimùm disparentur. Atque hæc recentiores brassicatim factas fracturas vocitant seu cauliformiter. At *perversa* nominant, quæ à luxatis differunt; perversa quidem, quatenus articulum quodammodo attingunt, leviter ipsum pervertunt, & è sua sede commovent. Fiunt quoque unum os, ac præcipuè circa tibiam in pueris, quam deligamus post apparatum instrumentorum utrinque ipsiam dirigentium, quæ ex tilia, vel ex tali aliquo ligno ita firmo, mollique, tenuibus factis asserculis paramus. Prælarè ipse quoque conscripsit, quòd inter perversorum præceptiones addiderit, *aliò propendentia*: si namque, ut quidam scribunt, qualia vara, *hæc aliò propendentia* dicamus in omnibus scripturis *alio propendentia*, cunctis adjicere convenit. Tota siquidem articulatio plerunque introrsùm & foras propensionem habet, ac præsertim in cruribus prope genua, & prope malleolos. Quæ foras propendent, valga vocantur; quæ introrsùm, incurva & vara. His omnibus enarratis affectibus deligatio congruit, duos sortita scopos; *priorem* ut quo pars secessit, inde ipsa fasciis adducatur, & posituram habeat; *alterum* ut si liceat, locus laxior sit, quo excipiat quod per deligationem compellitur. *Condonare* verò, hoc est, remittere, neque hîc intendere oportet fasciam. Sequi decet *excesserint*, in illa textus parte in qua effatur, *quo vero*, ut tota oratio sit hujusmodi; *Vnde quidem excesserint remittendo*, hoc est fasciam laxando; *quo vero excesserint intendendo*, ut in contraria loco in quem excesserint, propendeant. Propensionis autem in D contraria iis quæ excesserint terminum secundùm naturam non constituit. Sic enim deligatio à morbo vinceretur, quum pars diuturnæ perversioni assueverit, imò ultra naturalem statum partem vult adducere, hoc enim est quod ab ipso dicitur, *paulo magis quàm ut ex æquo sint*. Nam *quod secundùm naturam est, id æquum est*. Cæterum imperat nos in contrarium locum propensionem ex omnibus moliri, qui ad deligationem promovemus, quæque nominatim E ipse ita pronuntiavit, *& fasciis & spleniis, & suspensionibus*; ad hæc præterea *distensione, frictione, directione*: In his enim omnibus deligatio ultra naturalem statum in contrariam partem inclinare potest. Sed *uberiore uti perfusione*, actum scriptis addidit, *uberiore*, quod in superioribus omiserat, quod tamen in propositis verbis intelligi potuit. In illis itaque discutiendi gratiâ; in his verò emolliendi, uberiorem aquæ calidæ perfusionem usurpat.

τῆς ἀρθρώσεως γίγνῃ κατάγματα, οἷ ὅλου τοῦ πάχους ἦσι ὀστῶν, ὡς ἀπ' ἀλλήλων ἀφεστηκέναι τὰ μεγάλα, & καλοῦσιν οἱ νεώτεροι αὐτὰ κατάγματα καυλικδὸν γεγονέναι. τὰ δὲ ἀφεστράμματα, ἦσι τρεμμάτων ἀφαίρει κατὰτον ἄπεστάναι πως τῆς ἀρθρώσεως, ἐπ' ὀλίγον αὐτὴν διαστρέφοντα, καὶ συμμεθιστάντα. γίγνῃ δὲ καὶ ἐν ὁσοῖσι, μάλιστα δὲ κνήμῃσι ὅσι ἦσι παιδίων, ὡὶ καὶ μὴν ἀρθρώσεως ἦσι ὀξυδυνούσιων ἐκατέρωθεν ὑπιδυόμιν ὀκ φιλύεος, ἢ ἴυνος ὕπως ὐ τόνου τι ἢ μαλακοῦ ξύλου, ποιεύμιοι ἢ λεπτὰ σανίδια. καλλιστα δὲ ἐπίπεσε & αὐτὸς, περιδεῖς τὸν δεξὶ ἦσι τρεμμάτων λόγον τὰ ἑτερόρροπα. εἶπε γὰρ, ὡς τινες γράφουσι, τὰ, οἷα τὰ κυλλὰ ταῦτ' ἑτερόρροπα, καὶ πάσας τὰς γραφὰς, τὰ ἑτερόρροπα συμφωνεῖσθαι πᾶσιν. καὶ γὰρ ἐστι ἢ ἔξω τὸν ῥοπιὸν ἴσχε πολλάκις ἡ ἀρθρωσις ὅλη, & μάλιστα ἐν σκέλεσι καὶ γόνυ & καὶ σφυρῷ, & περὶ ἐκεῖνα τὰ μὴν ἔξω ῥέποντα βλαισὰ, τὰ δ' ἔσω ῥέοντα & κυλλά. Τύποις ἅπασι τοῖς εἰρημένοις παίσειν ἐπιδέσεις ἀρμόσει, δύο τύποις ἔχουσι σκοποὺς, ὅπου μὲ ἀπεχώρησε ὃ μόλιον, ἐκεῖσεν αὐτὸ περισπᾶσθαί τε, ἢ ἐπιπείσῃς δεῖ τῇ ἐπιδέσμων. ἐᾶν δ' ὀξέως χαλασθῆ ἐῇ τὸ χωλιὸν, ὅπως δέχηται τὸ δεῖ τῆς ἐπιδέσεως ὠδύνιμον εἰς αὐτό. συνιδύναι δὲ, τύτέστι αἰνέναι, ἢ μὴ τείνειν ἔνθα χρὴ, τὸν ἐπίδεσμον, ἀκουτέον ἔσι, τὸ ἢ ὀξέως, καὶ ἐκεῖνο τὸ μέρος τ ῥήσεως ἐν ᾗ φησιν, ὅπῃ ἢ, ὡς ὑμεῖς τ ὅλιων λέξιν διαύτων. ὅσον μὲ ἐξέσῃ συνδύνα, τύτέστι χαλᾶν τὸν ἐπίδεσμον, ὅπῃ ἢ ἐξέσῃ συντόνως, ὡς ἐς τὰμπία ῥέπειν τ χρέος εἰς ἰὼ τῆς ἢ εἰς τὰμπία ῥοπῆς, τοῖς ἐξιτάσιν, ὅσος ὕπω καὶ φύσιν ἔσπο. νικηθεὶς γὰρ ὕπω ἡ ἐπίδεσις ἐσὸ δ' παθήματος, εἰσπεσόμου δ' μοίρου πολυχρονίω ἀφαιρεθῆ, ἀλλ' ἐπίκεινα ρεχεῖ δ' καὶ φύσιν ἄγειν ἀξιοῖ. τότο γὰρ ἔσι τὸ λεγόμιον ἐσ αὐτὸ, σμικρὸ μᾶλλον, ὥστε ἐξ ἴσε ἔῃ. ὃ γὰρ καὶ φύσιν, ἴσιν ἔσι, ἢ τὸ εἰς ἐναντίον τόπον ῥοπιὸν ἐξ ἀπαλτῶν κελεύειν, πειῶ ἡμᾶς, ὅσα σφαλαμενόμοις εἰς τὸ ἐπίδεσιν, ἃ καὶ δ' λέξιν ἀυτὸς ὀνομασί, ἢ τοῖσιν ὑπιδέσμοισιν. εἶπεν, ἢ τοῖσι σφιγκτοῖσιν, ἢ τοῖσι αἰωλήμμασι, & περὶ τύτοις ἐπ κατατάσῃ, αἰαίρεσιν, διορθώσῃ. καὶ πάντα γὰρ ταῦτα, δυνατὸν ἔσι περιδέπειν εἰς τὰμπία τὸ ἐπίδεσιν ἐπὶ πλέον τῆ καὶ φύσιν, ἀλλὰ ἢ κατεχόσῃ πλέονι χρῆσις, ἢ λέγει περὶ τοῖς ἐνταῦθα τῷ πλέονι, σφαλελειμμένον μὲ ἐν τῇ ἑτέρᾳ ῥόσῃ, συντανύμενον ἢ τοῖς εἰρημένοις. ἐσ' ὁπόταν μὲν ὦσι, ἕνεκα τὸ διαφορῆσαι, ἐπὶ τύτων ἢ, ὃ μαλακτέον χαλᾶν, ὕδατος θερμοῦ καταχόσῃ χρῆται πλείονι.

A

Τὸν τῆς ὑπαιθέσεως ἀναλλήλους τοῖς λελεπτυσμένοις γινομένης ξύμπασι διάκρισιν. τὸν τῷ σώματος τὴν ἢ μορίων, ἀπορίαν ἐν τῇ πολλῶν αἰτίων ἀναγκαίων. & ὅτι τὴν διαπόρησιν τῇ τῆς αἰτίων ἀφαιρέσει, ἢ τοῖς παραγεγραμμένοις τὰ λελεπτυσμένα θερμαίνουσι, ἢ ῥώννυσι, & ὅ αἷμα χαριζόμενον διὰ μαίνειν τοῖς μορίοις τρέφουσι δέ τ' ὀδόντων τε & τ' ἀλειφῶν, ἢ τοῖς τ' θερμῶ ὕδατος καὶ χύσει, & τοῖς ἄλλοις ὑπαιθέσιοις, & σωμπνοῆσιν ἐνεργείας, ἢ γυμνάσμασι, ἢ ὀρόπησι, & λουτροῖς, & τοῖς ψυχρῷ ἐμέτοις. Ἐνδεῖν μήτε ὃ παράδειγμα. B μήτε τὸν ἐπαγωγὸν συμπέρασιν.

Deligationis extenuatis convenientis construendæ modum docet. Corporis aut partium maciem multis ex causis oboriri; curari verò sublatis causis, & præscriptis extenuata calefacientibus, roborantibus, sanguinem suppeditantibus; ergo moderatis frictionibus per lintea, & liminenta; aquæ calentis perfusionibus; diversis deligationibus, assuetis actionibus; exercitationibus; dropacibus appositis, & balneis, frigidæ irrigationibus. Hic nec exempla nec inductiones prodesse.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λγ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIII.

ΤΑ δὲ μυούμενα, πολὺ σφόδρα μᾶλλον τῇ ὑγιείᾳ, ὑπαιθεῖν ὡς αὖ ὀξὺ ὑπὸ ῥομῆς τὰ σωπαπεπλεονα, ἢ αὔξεσθαι ἐμυούμενα, ἢ ἄλλη ἢ τῇ ὀξὺ ὑπαίθεσθαι παραλλάξασθαι οὐκ εἰς τὸν αὔξησιν, ἢ ἀναπλασιν τῆς ἕξεως ποιεῖ.

Extenuata verò multum sanæ partis comprehendendo deligare oportet, ut ex affluxu contabefactæ partes amplius quàm suapte natura extenuatæ diversæ, alia deligatione permutatæ, ad incrementum tendant, carniumque restaurationem efficiant.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ. C

GALENI COMMENTARIUS.

ΤΗν ῥῆσιν τοίνυν ἔνιοι μὲν τῆς ἑξηγήσεως ὁ βιβλίον, ὥσπερ ἢ ἄλλας πολλὰς ἐπέδραμον ὀλίγα παρεγκλίνοντες, οἱ ἢ ὑπιχειρήσαντες ἕξεως ἑξηγήσασθαι, ἠμάρτον τῆς ἀληθείας, ὡς γαμαίζειν μὲν, πίνι ξύμπτωμα τὰ μινούμενα μέρια, τυτέστιν ἰσχνὰ & ἄτροφα γινόμενα, φεύς τ' κ' φύσιν ἐκκρούειν ἐπειγόμενον. Ἐγὼ ἢ, ἢ ὅθ' μὲ ἐν σημειωμένῳ λέξεως, ἢ πινι ἕξεως τικῷ παρελήλυθεν ζητεῖται, βλάβεια εὐθυμίαν ἠρέμα φέρειν εἰς τ' τέχνης ἔργα τοὺς μεμελετηκότας, εἰ & κακῶς τις ἐπανορθοῖ αὐτὰ. τὰ δ' ἀγχίτα τ' ὠφελούσης ἀναγκῆς γεγραμμένα, βλάπτειν αἰσχυντόν, ἢ πινι ἀσυμβόλῳ κ' τ' τέχνῃ. ὡς τίνων ἀυτὸς ἐθεράπευσα θᾶῤῥον πάντ' ἢ τῆς ἀυτῶν ὠφελείας ἐπιλαθώσιν οἱ μεμελετηκότες, εἰθ' ἑξῆς τ' ῥῆσιν ἐφαρμόσαι πειρᾶσθαι τοῖς ἀληθέσιν. ἐν γὰ τοῖς ἕξεως γεγραμμένοις, ἴσασι μὲν δὰ πάντες τῆς τῶν γραμμάτων ἀληθείας πειρᾶσθαι, ἢ τ' τ' παλαιοῦ λέξιν ἐαν οἷόν τε ἢ τίνος ὁμολογουμένη ὑπάθεικνύειν. εἰ ἢ ἀδύνατόν ποτε τῶν γραφέα εὑπεῖν, ὃ οὖν ἀληθὲς ὁ νέος ἤδη γεγνωσκέτω. Ταῦτα γοῦν γεγραμμένων ἐν μέρεσί ποτε ἰσχνοτήτων αἱ πλεῖστοι δᾷ ὁ πολυχρόνιος ἀσυχία αὐτῶν, ἢ κατάγματικὴς αὐτῶν ὑπαίθεσιος ἕξεως εἰς τὰ παράγματα ἦρχον. ἥτε γὰ ἡσυχία, τ' δύναμιν ἐῤῥώσων ὑπάθεικνυσι τῆς ἡσυχαζόντων μερίων, ἥτ' ὑπάθεσις ἐνυβλίβουσα ὃ αἷμα τ' ὑπαιθυμένων, ὃ μὲν εἰς τὸν ἔξω χώραν, ὃ ἢ εἰς τὸν κάτω, τὸν ἕξωθεν αὐτῶν ἀφαιρεῖται, ὥστε ἢ τὸν ἴασιν ἐναντίων χρὴ ποιεῖσθαι τῇ ὑγιεῖ ἓ πάσης, ῥωννύσης αὐτὸν τ' δύναμιν τῆς πεπονθότος μορίου χρησούσης αὐτῇ δαψιλὲς αἷμα. ἡ μὲν οὖν δύαμις ῥώννυται τοιοῦτό τε, ἢ μερίαις κατάχυσιν, καὶ κινήσει. καὶ ἀμφότερα τὸν ὄγκον, ὃ ποιόν, ἢ ὅ ποσὸν ὑπαρχόντα ταῖς κινήσεσιν. ἕνεκα δ' ὑπῆρξεν πλέον οἷόν τε ὑπαίθεσθαι τ' τῆς κ' τ' ἀναπλησμένων καὶ κατάχυσιν μερίας ὑδατος θερμοῦ, ἢ κινήσεως, ἢ τοιαύτας. ἀπὸ καὶ τὸν δύαμιν ὑπάῤῥωννύῃ. ἕξῃ ἢ χρὴ πάντα

GALENI COMMENTARIUS.

TExtum hunc nonnulli quidem ex libri interpretibus, quemadmodum & alios plures percurrerunt, paucis obloquuti. Quidam verò hunc dilucidè explanare contendentes à veritate ita aberrarunt, ut mirer quâ ratione extenuatas partes, hoc est graciles, nec nutritas, ad naturale temperamentum adduxerint. Ego verò censeo quæcunque in verborum significationibus, aut aliquo quod explanet problemate quæruntur, nullam læsionem ad artis opera discentibus adferre; etiam si de iis aliquis malè conjecerit. Nam cucurbitulæ opitulantis curationis præscriptæ necessariò lædunt, quod alicui medendi artem profitenti magis innotuerit. Quare prout ipse emaciatas partes semper curaverim, docturus sum imprimis quâ via qui discunt jam ex eorum quæ proferam, usu fructum ac emolumentum percipiant. Deinde textum veritati congruere contendam: In iis enim quæ brevi scripta sunt, enitar profecto rerum veritatem omnino tueri, & senis sententiam, si fieri possit hisce consentaneam demonstrare. Si verò tandem hoc agere non detur, juvenis sanè jam veritatem agnoscat. Quum ergo partium macies quibusdam oboriatur, hi plerunque ex diuturna laborantium quiete, aut catagmaticæ ipsorum deligationis modo in hos affectus veniunt. Sive enim quies partium in otio decumbentium imbecillas vires prodat, sive deligatio earum quæ devinciuntur, partium sanguinem ex primat, illa quidem in superiorem regionem, hæc verò in inferiorem, alimentum ipsarum adimit. Quare & curatio hujus affectionis generationi contraria instituenda est, ipsas partis affectæ vires roborantibus, ipsique copiosum sanguinem suppeditantibus; vires siquidem roborantur & moderatis frictionibus, & perfusionibus, & motionibus. In utroque genere qualitate & copia moderatio necessaria est motionibus. Quò verò sanguis uberiùs affluat, & frictione utendum est, quæ vires quoque roborant. Sed omnia moderata

esse oportet & in quantitate, & qualitate: Non enim satis est duntaxat frictionem, aut motum, aut aquæ calidæ perfusionem, neque copiosam, neque omnino paucam adesse; sed in iis oportet frictionem quidem in duræ & mollis, paucæ & copiosæ medio consistere. Temperata verò aqua inter eam quæ nondum calefacit (tepida vocatur) & eam quæ jam mordet & dolores excitat (quæ certe fervida nominatur) media sit. In quantitate quoque eam nimirum inter copiosam, & paucam, mediam esse decet. Verùm & de quantitate antea quoque orationem habuit, his verbis, *Dum pars adhuc attollitur, priusquam concidat, finire oportet.* Hocce tempore si pars consimili modo conferatur, rubra maximè conspicitur. Quæcunque igitur gracilia & atrophia fiunt, omnia magis exanguia, quàm quæ secundùm naturam se habent, evidenter apparent, vixque fricantibus & aquam calidam perfundentibus rubescunt. Scopus quantitatis est, quò parti rubor concilietur. Hoc idem tempus tumidiorem partem prodit. Sed si perseveret qui fricat aut perfundit, tumor considit, & rubor finitur. Quinetiam extenuatorum morbum curatu facilem aut difficilem fore portendet tum rubor facile aut vix excitatus, tum pars in tumorem sublata. Hæc autem consequutis præscribo frictionem ex quibusdam medicamentis humidis ægre calefacientibus à me paratam, maximè verò ex iis quæ thapsiæ non vetustæ modicum accipiant. Sed & ex medicamentorum picantium aliquo hujusmodi macilentas partes oblino, quæ sunt picea, quædam, vel dropastica si audieris nominari intelliges, & picantia, imo & dropaces, ac tibi liceat quomodocunque volueris appellare. Non enim mihi propositum juvenes his in commentariis Atticissimum docere, sed perutilis artis medendi opera persequi, atque hæc sunt picantium medicamentorum, quæ ad prædictos scopos pertinent. Si namque primus eorum usus partem promptè tumidam & rubram effecerit, jam decenter cessandum est. Alioqui & secundo die pars illinienda, etiam tertio, in quibusdam quotidie, in nonnullis tertio, aut etiam quarto quoque die, prout locum affectum potissimùm indigere conspexeris. At vero interdum pro scoporum ratione non præscribo calidam teddi partem quæ fricatur aut picatur, quandoquidem istud sub rubore comprehenditur: Eodem enim tempore & in ruborem & in calorem progreditur. Ego eâ quidem ratione quum medeor iis quæ præter naturam sunt gracilitatibus, perraro deligatione usus sum. Quod si quandoque eâ usus fuerim, prout Hippocrates dixit, deligavit, ipsius verbis addictus, quibus dicit *diversa deligatione.* Nam quod pronuntiet, *diversâ*, huic catagmaticam deligationem oppositum, quæ vehementiorem partibus affectis compressionem excitat. *Diversa* itaque deligatio, prima protinus fasciarum injectione à catagmatica differt. Non enim nos ipsi parti cutandæ principium imponimus, quemadmodum ulceribus, fracturis, suggillationibus, contusionibus, & quibuscunque cæteris paulò superiùs commemoratis facere consuevimus. Deinde verò partem affectam non comprimere, sed eam relaxare. Comprimere quidem potissimùm partem sanam, unde principium duximus; Deinceps au-

A μέτεια, κατά τε τὸ ποσὸν, καὶ ὃ ποιόν. οὐ γὰρ ἀπόχρη μόνον τὸν τρίψαι, ἢ τὴν κίνησιν, ἢ τὴν θερμοῦ κατέχουσαν ὕδατος, μήτε πολλὴν, μήτε πάντα πάσαν ὀλίγην ὑπάρχειν· ἀλλ' ἐν τούτοις χρὴ, τὸν μὲν τρίψιν ἐν τῷ μέσῳ σπουδεῖς ἃ μαλακῆς, ὀλίγης τε, καὶ πολλῆς εἶ). ὃ δὲ εὔκαιρον ἐν τῷ μεταξύ ἐστι, ᾧ τε μηδέπω θερμαίνοντες, ὃ χλιαρὸν καλέσομεν, καὶ τὸ διάκοντος ἤδη θερμοῦ, καὶ λυπεῶντος, ὃ δὴ ζέον ὀνομάζεται. καὶ τὸ πηλὸν δὲ δηλονότι μέσον εἶ) φυτεύκειν αὐτῷ, πολλοῦ τε καὶ ὅλου. καὶ τὸν γε τῆς παρούσης λόγον αὐτὸς ἐδίδαξεν, εἰπὼν ἔμπροσθεν, ἕπεσθαι μετεωριζομένου δεῖ πρὸν συμπίπτειν, παύεσθαι. καὶ B τοῦτον δὲ τὸν χρόνον ἐρυθρότατον ὠσαύτως συμβαλλόμενον ἐρᾶσθαι τὸ μόριον. ἅπαντες μὲν οὖν, ὅσα λεπτὰ καὶ ἄτεφρα γινόμενα, ἐφαίς ἀφαιμότερα φαίνεται τῷ τὴν φύσιν ἐχόντων, καὶ μόγις ἐρυθραίνεσθαι, καὶ τελεύτων, ὦ καταχρίοντων ὕδατι θερμῷ, ὁ σκοπὸς τῆς ποσότητός ἐστι, ἐρυθρὸς κτήσασθαι τὸ μόριον, ὁ δὲ αὐτὸς ἔστι χρόνος ὀγκωδέστερον ἐπὶ δείκνυσιν. ἐὰν δὲ C ὑπομείνῃ ὁ τρίβων, ἢ καταχρίων, ὃ, τε ὄγκος συμπίπτῃ, καὶ παύεται ὃ ἐρυθρὸς. καὶ μοί τοι δοκεῖ τοῦτο γινώσκειν τότε βέλτιστα, ἢ καὶ δυσίατον ἐν τοῖς μυελώμασιν, ὃν τὸ ῥαδίως ἢ μόγις ἐρυθρὸς κτᾶσθαι, ᾧ εἰς ὄγκον ἔρχεται. πιαδ' ἢ τοῦτο δυσχερὲς κτωμένοις, καὶ ἀφ' ὧνος τῷ θερμαινόντων φαρμάκων ὑγρᾷ, τῶν αὐτρεπῶν πιούντων, καὶ μάλιστα ὅταν βραχὺ γαλίας μὴ παραιᾶς· ἀλλὰ ᾧ καταχρίῃ ὧνι τῷ πιπτόντων φαρμάκων ἕως ἱσιάσῃς ἰχρότητος, ὅσα δὲ πιᾷ ποτέ D εἰσι πιπτωτὰ, ἢ δραπακιστὰ νοήσεις ἀνούσας ᾧ πίπτουσι, ἀλλὰ ῥυάπτικα, καὶ ἴσι λέγειν ὀξέτου κρᾶσιν ὧν αὐ βουληθῆς. οὐ γὰρ ἀπόχρη ἐν διδάσκειν σοφίσασθαί μοι τοὺς νέους, ἐν τοῖς τὰ ἰατρικὰς τέχνης ἀσκεῖν ἐργάζεσθαι, ἃ ταῦτα πιπτόντων φαρμάκων ἐστὶ τοῖς σοφισμένοις σκοπεῖς. ἐὰν μὲν γὰρ ἡ σοφὴ χρῆσις ὅλου τε ἃ ὕρυ. ἔχει ἀποδείξατο μέσον, ἤδη παύεσθαι σοφήσει. Εἰ ἢ μὴ, ᾧ δεύτερον ἐπιχείρει, ἃ τρίψαι ὅτι ἄνωθεν μὲ, καὶ ἐκάτωθεν ἡμέσων, ὅτι ἄνωθεν ᾖ, ἀφ' τρίτου, ἢ τετάρτου, ὡς αὖ μάλιστα διάρμους ἴδῃς τὸ πεπονθὸς τόπον. ᾧ σοφίζηται ᾖ ἐνίοτε τῷ τὸ λόγον τῷ σκόπων, ὃ θερμὸν γίνεσθαι τὸ μόριον, αὐτρεβόμενον ἢ πιπτούμενον ἐπειδὴ σπεσπτοῦται τῶν ὃ ἐρυθρόν. τῷ γὰρ τὸ ὠτὸν χρόνον, εἰς ἐρυθρὸς τε ᾧ θερμαίσας ὑπιδίδωσιν, οὔπω ἀεὶ θερπτοῦν ἐγὼ ἴσι πρὸς φύσιν ἰαρότητα, ὀλιγάκις ἐθέλω ὑπιδόσας. εἰ δέ ποτε δεηθείην, ὡς Ἱπποκράτης ἔγραψεν, ἐπιδήσας, σοφίσαν αὐτῷ τῇ λέξει, καθ' ἣν εἶπεν, ἀλλοίῃ τῇ ὑπιδέσῃ. ὃ γὰρ ἀλλοίῃ, σοφὸς τῷ καταγματικῷ αὐτοῖς εἶπεν, ἢ τῷ θλίψιν σφοδροτέραν ἴσι τῷ πεπονθότων πιεσμῶν. Η ὧν ἀλλοίαν ὑπιδέσιν ὑγρὸς μὲ καὶ τῇ σοφὴν τὸ ὀθνίαν ὑπιδολῇ, διαφέρῃ τῇ καταγματικῇ, ἢν ἐπ' αὐτῷ τ' σκεπτόμενοι μέλῃ τ' ἀρχῷ πεπονθόνων ἡμῶν, ὡς ἐφ' ἑλκῶν τε, ᾧ καταγμάτων, ἐτρυμμάτων τε, ᾧ θλασμάτων, ὅσα πάλαι μικρῷ ἔμπροσθεν εἴπομεν, εἰώθαμεν πιεῖν. ἔπειτα ᾖ, μὴ πιέζειν κρᾶ πεπονθὸς μόριον, ἀλλὰ ἀρίστως μὲν κρᾶ τοῦτο. πιέζειν ᾖ μάλιστα μὲν ἔσθ' ὅτε κρᾶ ὃ ὑγιές. ἐπεὶ ᾖ

ὴ σε κελεύῃ μὴ τὸ ἔσσον, ἐν τῇ κεφαλῇ νομῇ, μέχρι ἕως πεπονθότος. ὅταν δὲ δοκῇ ὁ πεπονθὼς ἀφίκεσθαι, μάλιστα σκληρυνθὴν χρὴ ταῦτα τὴν ἀρχαίην τοῦ ὀδυνέων. χειμῶνος μὲν οὖν, καὶ αὖτε συμπεφλεγμένου τοῦ ἐπιδέσμου, ὅπως μὴ θερμαίνῃ τὸ ἀλγοῦν ἐνλανόν, ἐς πίστεως δὲ τὴν τελεώτατον ἔχοντα. θέρεος δὲ, ὁ μὲν ὑγιὲς δοκέων, τὸ παρεγερμένον αἷμα κατ' ὠμὸν ἐς ἀναξίνλως δεόμενον σκληρέων, ὠμὸ δὲ θερμαθέντος ὑπὸ τοῦ ἐπιδέσμου τὴν ὑπόδεσιν ὑπερμαίνειν ὠμὸ ἐς ὄξος φορῆν. ὅταν δὲ ἰχμὰς ἄξεσθαι ὅλον τὸ σκέλος, ἢ χεῖρ ὅλη ἀγκῶνος, ὁ αἱμοκέρμων κάλων ὑπιδῶν, τὸ ἄρκλιον ὑπὸ τὸ κατὰ μερῶν πεπαιόμενος, εἶτ' αἰμαγμαίων, ὑπὸ μὲν σκέλεος, ἄχρι τὸ βουβῶνος, ὑπὸ δὲ χειρὸς ἄχρι μασχάλεος ἢ ὤμου. κεῖ γὰρ τὸ αἷμα ὑπὸν, ὑπερχέεσθαι τὸ μεγάλης φλεβὸς, ἐν μὲν τοῖς κάτω μέρεσι τοῖς κατ' ἰσχίον ὁσουῶ, αἱ τὰ σκέλη τρέφουσαι φλέβες, ἐν δὲ τοῖς ἄνω, τοῖς κεῖ κλὲς αἱ τὰς χέρας. ὅταν οὖν ἡ τῆς ἑτέρης φλεβὸς ὑπερροὴ τὸ αἵματος, εἰς ὃ συζυγωθῶ κάλων ὑπολαβὴ, ἐφεῖς ὃ ἕτερον ἥκει ὃ αἷμα, ἐς ὄξος τρέπ, τὸ μὲν κεῖ ὃ ὑγιὲς σκέλος ὑπιδεῖσιν ἐσρίζεσθαι χρὴ μέχρι τοῦ μὴ ἡλίκιον ἄπας, ὡς ὀλιγίστω πιέζ. ἤπιος δὲ γυμνὸν εἶ χρὴ ὁ παπύλος μέσον, ἢ ὀλίγον ἐλαίς ἐσκεπάσθαι μέχρι τοῦ μηροῦ, ὁπότε ψυχρὸν εἴη ὃ περιεχόμενον. ὁκόταν δὲ ψυχρὸν, γυμνὸν τε εἶ συμέρῃ, ἐς σωτηρίας αὐαπτέλεσθαι ἐφεῖς τὸ συνδέσιν, εἶτα φαρμάκοις θερμαίνοισιν ὅταν δὲ δυσκινέρμαπα. ἰσχάνος ὑ θερμαινομένων, ἕλαιον μόνον ἀρκεῖ βεκρύπαι ἔχον κηροῦ. θερμὸν μὲν τὸ γὰρ μᾶλλον τῦτο, ἢ ἧσσον ὄξος φορῆ· κεῖ τὸ ἀυτὸ ἀναλογίαν, κατὰ τὸ χρεὼ ἄπαντα μιγνέ. ἐς γὰρ ὑπιδετέον ὅτι τὸ ἀπαρῆ, κοπάρ ὃ σκέλος, ἐς θερμότερον ἰσχνὸς τὸ παπυθῆναι, αὐαπτέλλεται, ἐς κινῆσ. ἢ ὅταν μὴ πάντα πασιν ὁ κάμνων ἠλίκιος, πιεζάνεται βέλτιον ἀυτῶν, ὃ πόσον τὸ ἐν ᾧ θερμαθρομένω μοίᾳ θερμασίας ἀμαυνεῖ ἐπιπαπαθέσις, ἢ παπαῦται φαίνεῖ ἐκφαῖ ὠῦν, καὶν φῆσι παπαῦσθαι, κωλοὺς κόλ τὸ δολτέρας χρῆσιν ὅτι, τὸ θερμαίνοντων τε ἢ ῥοιτικώτατον ὠῦν. τέτμηται ὑ ἀυτὸ ὅτι τὸ γλοῦ, τὰ ὑπὸ συνδόνων αὐαπτέλλεται, ὕδατος θερμοῦ κεχυμένος, αὐαπτέλλεται, ἤπιοι ὑπὸ τὸ φαρμάκου θερμαίνοντες, ἢ σὺ ἐλαίου κατάχρεισις ἀπλοῦ δράπανος. ἐαὶ δέ ποτε φαίνηται ὑπὸ τοῦ λίθου κατειλύσθαι τὸ θερμαθρόμενον μέρος, ἔσω πικίλος ὁ δρόμαξ, ἐπεμβάλλεσθαι ὕδατος ἔχων ἄσφαλτον, ἢ θεῖον ἄπυρον ὀλίγον, ἐς πύρεσσον. ὅτι μὲν οὖν οὕτω χρὴ θερμαθρόμενα τὰ λελεπισμένα σώματα, οἶδα, παμπόλλοις ἰασάμενος. εἰ δὲ ἢ τῶν Ἱπποκράτους ῥῆσιν ὀξυρρομὴν καλοῦς, οὐκέτι ὀξυκίνεσθαι δυνάμεθα πᾶσιν κεῖ ἑνὸς ὀξυκήσιν ἀσαφοῦς λέξεως, ἄχρι μὲν τὸ πάλαιον θερμερχόμενον, τὸ δὲ ὑπομνηστικὸν ἐς βέβαιον οὐκ ἔχουσι. ὀξυκρύμμα δὲ τὸ ῥῆσιν, ἐκ ὡς οἱ πλῆσοι κεῖ ἐναῦθι χαρακτῆ· ὡς αὐ ὀξ ὑπορμὴς σωπαχέτω τὸ ἔσω, ἢ αὐτὰ ἐμιν ἢ· μαθησόμενον γὰρ ἐχθὲ τὸ νοῦν, ἀλλ' ὡς ἔνιοι χράφουσι μᾶλλον τὸ ἀρκλεσθαι κεῖ πλῶς δὲ λέξιν, ὡς ἀν ὀξ ὑπορμὴς ἐς σωπαχέτω. λείπει γὰρ σωπαχέτω τὰ λεπτομένος· χρεία, ὅθ' ἡ ἀκινησία τε, ἢ ἀσφαλεία. ἔμοιγε δ' ὀδῶν αὐτὰ ἔσιν ὀξ ὑπορμὴς τὸ αἵματος, ὡς εἰ χρὴ ἐπιρροὴς εἶπεν, ἰᾶσθαι δεῖν, αἵματος ἀφικνεῖσθαι δηλονότι ἐφεῖς τὰ παπυθῆναι πλέονος ὄσα δεῖσθαι δόξειεν, αὐ ἢ κεῖ φύσιν εἶχε. συμβαίνει γὰρ ὅπως οἷς τὸ αὔξεσθαι ἐκ κλίνω τὰ μινυθήσεσθαι

A tem tibi imperat distributionem fasciæ à parte integra ad læsam usque distentionem sortiri. Quum autem ad affectam partem accesserit, solutâ fasciarum spirâ utendum. Hyeme siquidem ipsi fascia convolvenda est, quæ non calefaciat, laxa nimirum, nec minimum habeat compressionis. Æstate verò partem sanam devincio, quo contentus in ea sanguis ad eam quæ refectionis indiget, premendo emittatur. Quæ verò pars curatur, ipsam deligatione calefacere, ac discutere alienum est. Quum autem totum
B crus, aut totum brachium atrophum valde marcuerit, oppositum membrum deligo, ducto ab imis partibus principio, deinde revocata ad crus inguine tenùs fascia, in brachio ad alam usque, & humeri caput. Eo namque modo venæ crurum nutrices à magna vena per inferiores partes adusque os sacrum derivantur; *Et brachiorum nutrices* per superiores partes adusque claviculas. Quum igitur ex altera vena sanguinis affluxus in compar membrum aditu prohibitus est, ad alterum procedit sanguis. Quamobrem deligatio sano cruri injecta constringenda
C est, quousque non ita premat, ut dolorem excitet. Sed certè pars affecta nuda sit oportet, aut pauca lana ad inguem usque obtegenda quo tempore frigus ambientis fuerit. Absente verò frigore, & nudam esse confert, & assiduè fundibus fricari; deinde medicamentis calefacientibus foveri, si loci ægrè incalescunt. At quam primum, quod calefaciat oleum solum cui insit mixtum ceræ pauciſſimum, idoneum est: Id enim diutiu immoratur, minusque discutit. Eadem ratione hæc omnia in brachiis præscribuntur. Etenim pars illæsa devincienda
D est, quemadmodum crus, læsa verò & frictione & motu vehementer calefacienda. Atque ubi æger omnino stupidus non est, ipsum id rogare præstat, utrum in ea quæ curatur parte calorem concitatum sentiat, an ipsum cessasse apertè sibi videatur. Quod si desiisse respondeat, altero eorum uti, quæ ipsam partem calefaciant æ roborent. Ea verò quatuor existunt genere, frictio per linteа; aquæ calidæ perfusio; frictio per calidum medicamentum, vel per oleum; & simplicis dropacis inunctio. Si verò pars curanda
E tibi valde refrixisse videatur, dropax vicarius esto, qui adjectum bitumen habeat, sulphuris ignem non experti modicum, & pyrethrum. Quod igitur emaciata corpora ita curanda sunt, novimus ex iis quos curavimus quamplurimis. Si vero Hippocratis textum probè explicem, nequaquam tolerare possum omnem obscuræ orationis explanationem, quatenùs veritatis fidem prætergreditur, neque habet quod certam scientiam pariat. Textum autem explico, non ut plerique in tali scriptura; *ut ex affluxu contabefactæ partes amplius quam ex sua natura extenuatæ sint*: vitiosam enim sententiam sortiuntur. Sed ut nonnulli scribunt cum articulo hisce verbis *ut ex affluxu contabefactæ partes*. Vocat enim contabefactas, extenuatas propter tum motus cessationem, tum nutritionis penuriam. Has ipsas, inquit ex sanguinis accursu, quod est ac si ex affluxu dixerit, sanandas esse, appellente nimirum ad partes affectas sanguine uberiore, quàm si secundùm naturam haberet, quanto egere videbatur. Sic enim accidet in incrementum partes extenuatas, evocare superioris

superioris deligationis usu diversæ; cujus diversitatem paulo ante demonstravimus, quin etiam facultatem diversam necessario sequi. Illa siquidem priùs ab affecta parte sanguinem expellit, quem ipsa copiosiorem suggerit, si secundùm naturam habuerit. Qui namque in ipsa parte *sanguis* continetur, & secundùm naturam habet, idoneum est, ideoque non opus erat liberaliùs affluere, quàm qui & ad nutritionem & ad *discussionem*, vel diffiationem consumpturus est. Nunc vero vacua & exangui parte laborante, multò copiosiorem esse oportet eum qui affluit, quo non solùm ut alatur quemadmodum in secunda valetudine, verumetiam reficiatur. Sed & alimenti penuriam hîc majorem fuisse necessarium est, quòd pars continuo calefiat. Quæcũque enim ad curationem celebrantur remedia, ipsam calefaciunt, frictio, motus, medicamentum vix admotam dropax picem continens, & aqua calida. Hac enim usus est Hippocrates, fortassis ob eam quæ tunc temporis aderat, balneorum penuriam. Mihi vero hocce seculo quæ balnei labris imponitur aqua satis esse videtur idonea & ad partes curandas moderatè calefaciendas, & ad tensivam lassitudinem tollendam. Jam vero partes ipsæ in consuetis actionibus exercendæ sunt, hocque quotidie non semel universim, verùm sæpenumero, quemadmodum frictio adhibenda est quousque partes incaluerint; deinde cessanda. Equidem ita textui veram curationem accommodo, cujus vi & operationibus demonstravi recreatas sexcentorum deligatione, ac diuturno ocio extenuatorum partes. Verùm per tempus licuerit interpretum libri mentem aperire, quorum plerique, ut retuli, circuitione dumtaxat usi inexplicatum textum reliquerunt. Pauci vero conati sunt in ipsa oratione universam sententiam de ipsa deligatione hoc modo explanare. Hippocratem imperare loquuntur extenuatorum curationem à deligatione incipiendam esse, quo partes contabefactæ, hoc est, extenuatæ magis quàm ante emaciatæ fuerant, in contrarium habitum mutationem sortiantur. Multos enim morbos ita curari augurantur, afferuntque exempla, tum eorum qui nauseosi vomitorio medicamento sanitatem recuperatunt; tum eorum qui assiduè deorsum actia dejicientes medicamento purgante convaluerunt; nonnullorum etiam qui tussientes medicamentis vehementiorem tussim cientibus sanati sunt. At eorum nonnulli sententiæ in aphorismis pronuntiatæ, quę ad verbum sic habet. *Interdum verò ubi in tetano citra ulcus, juvene carnoso, æstate mediâ, frigidæ, copiosæ perfusio caloris revocationem efficit.* Si igitur, inquiunt, non solùm per auxilia morbis contraria, verumetiam per similia curationes fiant; nunc etiam eodem modo Hippocrates nos hortatus est extenuata curare ab ea deligatione ducto exordio, quæ magis ipsa *corpora* extenuare potest, quod ex *humoris* accursione contingere proferunt, quum partes plurimum paulatimque sub deligatione contabescentes, recurrentibus iterum humoribus recreationes subeant, & insigni carne ipsis inclusa induantur, quum videant qui sic explanant, *diversâ deligatione*, nullo modo à se explicationem consequi posse, *diverso habitu* scribunt. Quare tres inter se differentes scripturæ redduntur, una quidem *diverso*

τῆς περιόδου ἐπιδέσεως ἀλλοίας χρηπτόμενος. δέδεικται δὲ αὐτῆς ὀλίγον ἔμπροσθεν ἡ ὀλοιότης, ἣ καὶ τὴν δύναμιν ἀλλοίαν αἰτιᾶται ἀκολουθεῖν. ἡ μὲν γὰρ περίοδος ἀπελᾷ τὸ πεπονθὸς μορίου ὃ αἷμα, χορηγεῖ δὲ αὐτὸ δαψιλέστερον, εἰ κατὰ φύσιν ἔχει. ὃ τι μὴν γὰρ ὃ κατὰ φύσιν ἔχων ἔγκυρ αὔτορκες ἐν ὃ περιεχόμενον ἐν αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο πλέον οὐκ ἐχρῆν ἐπιῤῥεῖν τῷ μέλλοντος εἰς ἀρίδιν τε, καὶ διαπορίαν ἀναλίσκεσθαι. νυνὶ δὲ κενοῦ τοῦ αἵματος μορίου τῷ πεπονθότος γεγονότος, πολλῷ πλέον ἐχρῆ ὃ ἐπιῤῥεῖν, ἵνα μὴ τρέφηται μόνον, ὡς ὅταν ὑγιαίνῃ ὑγιὲς, ἀλλὰ καὶ αὐξηθῇ. καὶ διὰ τοῦτο ἀπειλᾶς ἢ νυνὶ πλέονος αἰτιᾶται ὅτι ἡμεῖται, διὰ ὃ στενοχῶς θερμαίνεσθαι ὃ μόριον. ἅπαντα γὰρ ὑπὸ θερμαίνῃ καὶ τῇ θερμασίᾳ γυμνώμενα, καὶ ἡ τρῖψις, ἡ κίνησις, καὶ ἡ φαρμακεία, καὶ ἡ πυρία, καὶ τὸ πιπτοῦσθ ἡ κατεχόμενον, καὶ ὕδωρ θερμόν. ὁ γὰρ Ἱπποκράτης ἐν τούτῳ φαίνεται χρώμενος, ὅτῳ διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν βαλανείων ἐν τῷ τότε χρόνῳ. ἐμοὶ δὲ ἱκανὰ κατ' ἐνεστῶτα, ὃ καὶ ἐν τοῖς ἐν τοῖ βαλανείῳ πύελος ὕδωρ, εἰς τὸ θερμῆναι μετρίως θερμοτάτου μόνον μόνον, καὶ τὸ ἐκ τῶν πάσων κόπου ἄρεσθαι· χρὴ δὲ καὶ τὴν αὖθ καὶ τὰς συνήθεις ἐνεργείας, καὶ τοῦτο πρᾴτειν οὐχ ἅπαξ, ἀλλ' ἕως τέλους, ἄχρι τοῦ διαθερμανθῆναι σφοδρότερον, ὅτ' ἂν παύσωσι. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως ἐφαρμόζω τὴν ῥῆσιν τῷ ἀληθῆ θεραπείᾳ, ἧς ἐγὼ ἔρχα τῶν ὑγιαμένων ἕδειξα μορίων· ἐξ ἐπιδέσεως δὲ χρονίας ἠυτυκὰς καταλελειπτυσμένων αὐτρεφίας μόρια. κομεῖς δ' οὐ εἶη καὶ ἡδὺ ἐξηγησαμένων τὸ βιβλίον ἐξηγήσασθαι τῷ γράμμῳ, ὧν οἱ πλέστοι μὲν, ὡς ἔφην, περιελισσόμενοι μόνον, αὐξεξήγητον εἴασαν τὴν ῥῆσιν. ὀλίγοι δ' ἐπεχείρησαν καὶ τῷ αὐτῷ λέξιν ἐφαπλῶσαι τῷ ὅλῳ λόγου ἐξ αὐτῆς ἐπιδέσεως, τὸ ζητούμ. καλοῦσι Φασὶ τὸ Ἱπποκράτην, τὰ μυελώματα δ' ἐπιδέσεως ἀρχεσθαι θεραπεύειν, ἵνα συγκέντα, τοιτέστι κατασκληρυνθέντα πλέον ἀυτὰ, ἢ σαρκωθῆναι μεταβαλεῖν εἰς τοιοῦτον ὄγκον λεμφαδίοις· πρὸς δὲ τὸ παθὸν οὔτε φασὶ θεραπεύεσθαι, ἢ παραδείγματος φέρεσθαι, καὶ παιδίων δέ ἴσως ἐμετικῷ φαρμάκῳ θεραπεύεσθαι, ἢ συκρίνοντας στενοχῶς κάπο ὀρμέα ὕδατ καθαρτικοῦ ἰσθέσθαι. ἐνίοις δ' βάτλοντες ὑπὸ τοῦ βάρους κινουμένων σφοδρότερον. ἔνιοι δ' αὖπων καὶ δ' κ τὸ ἀφορισμοὺς ἐρημοῦν μέμνηται, κ λέξιν ἔπος ἔχοντες. ἔστ δ' ὅτων ἐπὶ πτερύου, αὖθ' ἕλκεως, γέρ ὑγρότερον, θέρεως μέσου, ψυχροῦ πολλοῦ κατάρχοντος, ἐπιφύκησιν θερμῆς πυρέτου. εἰ δὲ ὅτω φασιν, ἐ μόνον ὅτ' ἐν ἐναντίοις τοῖς πάθεσι βοηθήματον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὁμοίοις ὡ θεραπείᾳ γίγνοσθ, ὡ νυνὶ ὅπως Ἱπποκράτης σκελέυσιν ἡμᾶς τὰ μυελώματα θεραπεύειν, ἀρξαμένους ἐπὶ τὰ ἐπὶ μᾶλλον ἀυτὰ λεπτύνειν δυναμένης ἐπιδέσεως, ὅταν δὲ ἐπιδρομῆς συμβαίνῃν φασὶ ἐπὶ πλέον, ἢ βεβηκέναι συγκέντα τὰ μερᾶν ἐπὶ τὰ ἐπιδέσεως ἀναδυόντων ῥόοιντο πάλιν ἀναζῆψαις αὖθις, ἢ τὰ διαχρίειν ἐγκλείειν φοίτ ὁ μόριον. ὁρῶντες δ' οἱ οὕτως ἐξηγούμενοι, ἀλλοίη τῇ ἐπιδέσι μενῆ ὅλως ὕσ' αὐτῶν ἐξηγήσεως τυχεῖν δυναάμενον, ἀλλοίη τῇ ἐξιχράφουσιν, ὥστε γένεσθ τρεῖς διαφερούσας ἀν ἡλων γραφάς. μία μὲ

ἀλλοίη τῇ ἕξει, καὶ γὰρ οὕτως ἐν ἐνίοις τῶν ἀπογεγραφων A
διείσκεται γεγραμμένων. οἱ δ' οὕτω ἄλλῃ τῇ ἕξει γεάφοντες, οὐκ ὀρθῶς τὴν ἐπίδοσιν ἀναφέρεσι τὴν λέξιν, ἀλλ' ὅτι ὁ πεπονθὼς μόριον, ὅ φασιν, ἀλλοίῃ χρηστομένων ἕξει, πᾶν εἴγε ἐμφερὲς, ἐκκλίνειν φεύξ δύξεφίαν, τὴν δὲ ἔξιν τοῦτον ἀυτῷ γίγνεσθαι δι' ἐπιδέσεως ὅτι πολὺ σευστικώτερος, ὥσπερ οὐκέτι αὐτῆς ἐπιδέσεως εἰς τὴ ἰσχύτητα τῶν ἀξιφηπτήτων μορίων ἀφικνουμένων, ἀλλὰ νυῦ ἴσως αὐτῆς τὴ μελλόντων πιεζῶσαι. τῆς γὰ ὀνομαζομένης ὑπὸ τῆς ἐπιδέσεως κατασκευῆς κινῆς δεούσης, ὡς ὀλίγον ἐμπεφυκέναι ἐδύνατο, καὶ ἄλλων παῶν ἐν οἷς ἦν τὰ B
ἐκκριμώματά τε, καὶ φλεγμασίαι, ἢ σαπτώματα, λεπτομερέστερα τὰ μόρια. τὴ οὖν ἕξιν ἀφ' ἧς αὐτῆς ἐπιδέσεως ἀρχόμενοι ἀναπτέμνεσθαι ποιέεσθαι τοῖς ἀξιφηκόσιν; ὅσον ἔνιοι τὴ λέξιν οὕτως ἔγραψαν, ὡς αὖ ἐξ ἐπιδρομῆς συνεχέντων πλέον, ἢ ἀυτήματος ἐμινύθη, ἀφεδράσασθαι τὴ ἀπτίαν τῆ λόγου νομίσαντες αὐτημάτων φύσιν λελεπτωμένα τὰ μόρια. ἢ ὃ νῦν διδασκόμενον οὐκ πρότερον ἕξ τῆ μινυθημάτων κινῶν, ἀλλὰ μόνον τῆ αὐτημάτων, τὴ κινῶν, καὶ καθόλου λόγον τῆς ὀλιγοσκαλίας, εἰς μικρὸν κόσμον συντίνοντα· ὀλίγοις γὰ τὰ C
κατ' ἄλλου αἰτίαν ἀξιφουῦται ἐς πολὺ ἀσθένια, τὰ ἄλλα πρὸς ἀφ' τὴ πολυχρονίου ἐπιδεσίν τε ἄμα καὶ ἡσυχίαν τῆ πεποίθοτων μορίων, εἰς τὴ διακόπτειν ἀφικνῆ, ἀφ' ἑαυτοῦ. καὶ οὕτων γὰ ἄλλοτε ὅτι μᾶλλον, ἢ ἄλλων ἴσως μεμνῆσθαι τὸν Ἱπποκράτεα, τοῖς περιεργοτέροις ὑπαρχόντων. εἴρηται γὰ αὐτῷ μέχρι δύο, ὡς τε καθ' ἑκάστων, καὶ ἴσων ἄλλων παρῶν, ὅσα σαθρὰ πλησίον ἐπιδέσεως δεῖται. οὕτως οὖν εἰδὼς ἐπιμόριον ἰσχύτητα τῆ μορίων, εἰκότως ἐπεχείρησε διδάσκειν ὥσπερ D
αὐτὴν ὅτι περιττοτέρων. ὃ ἢ δὴ μέγιστον ἐν ἧς ἐγκαλέσῃ, τοῖς ἐπιδέσι λεπτομούσῃ χρῆσθαι τὸν Ἱπποκράτεα νομίζουσι, καὶ δὴ φασὶ. φεύκειται μὲν ἀσαφέλειαν τὰ λελεπτυσμένα, ἡμύσθαι ἢ τὸ τὸν ἀδυνάτην ὅτιν, ἀεὶ τὴν δυνάμιν ἀυτὸν ῥωσθῆναι, καὶ χρηνίαν ὕλης ἔχειν ἀφθονον. ἢν δὲ οἰώμεθα δεῖν ἀυτὸν σαφηνιεῖσθαι, ἀεὶρχὰ μὲν τὴν ὑπερβολὴ τῆ ἄμματος, ἀσθενῆ δὲ ἐρχάζεσθαι τὴν δυνάμιν· ἢν ἢ ἐγὼ φημι E
λέγεσθαι φεὸς Ἱπποκράτης ἀλλοίως, ὡς φεὸς τὴν ἐργαζομένων δηλονότι τὰ μυνθήματα, τοῦτον δ' ἑτέρων ἐργάζεσθαι. χρὴ γὰρ αὖ ἔχεσθαι μὲν ὑπὸ τῆ ὑγιὰ, οὐκ ὑπὸ τῆ πεπονθότων, τῆ ὃν πολλῶν τὴν ὑπερβολὴ πιεσομένων αὐτοῦ ὑπὸ τῆ ὀδυῶν, ἄχρι τῆ μηδεμίαν ὀδυῶν ἡμύσθαι, φλεγμονὴ ἐργάζεσθαι δυναμένην, ἥκειν ἄχρι τῆ πεπονθότος, ἐκλύοντα τῆ βεχὸ τὴν πίεσιν. ἀλλὰ καὶ ὃ σευσπιδὼν τῆ πεπονθότ ὃ ὑγιὲς σκέλος, ὀρθότα λόγον ἔχει τῆ τὴν ὀξύτητα ἴσων. ἵνα F
μὴ ὅτι πολὺ σευστικὴν τὰ λελεπτυσμένα, τὴ ὑπόδεσιν φασιν αὐτῶν σαθρομεθύειν. ὡς τῶτο δ' οὐ μόνον οὐδὲν ὠφελῆ ὃ ἕτερον σκέλος ὑποδούμενον, ἀλλὰ καὶ βλάπτει. ὃ γὰ εἰς τοῦτο φερότερον ἀφικνούμενον αἷμα δὴ, ὡς νῦν ἄπου ἐς ὃ πεπονθὸς ἀπωθεῖται. εἰ γε μὲν τῆ πα-ρεδειγμάτων, ὧν οἱ τὰ περιεργοτέρων ἐξήγησιν εἰρηκότες, σαφηνίσωσι μαζηθέν, φερόντων ὅτι, μηδὲν ὅμοιον ἐχόντων τῆ Ἱπποκράτεος ὀδοντοφυῶν. ὑγιὲς γὰ

habitu: Etenim in nonnullis exemplaribus sic scriptum reperitur. Qui igitur scribunt, *diverso habitu*, non ad deligationem, sed ad affectam partem orationem referunt, quam narrant alterum sortitam habitum, quo antea fruebatur; ad alimenti copiam deflectere, eumque habitum ipsi comparari deligatione multum extenuante, quomodo partes quæ emaciatæ fuerant non ampliùs ipsa deligatione in extenuationem deveniant. Sed nunc fortassis quid per ipsam futurum sit explorare jubet. Quum enim deligatio catagmatica appellata communis, ut paulò ante demonstratum est, etiam aliis affectibus, in quibus fuerunt fuggillationes, contusiones, & rupturæ, partes extenuet. Quod igitur per ipsam deligationem partibus atrophia laborantibus refectionis conciliandæ exordium futurum est? Quare nonnulli textum ita scripserunt, *ut ex affluxu partium contabefactarum ampliùs quàm sponte naturæ extenuatæ sint*, orationis absurditatem effugisse interpretati sunt, *partes suapte naturâ extenuatas esse*. Atque quod nunc præcipitur, id non omnibus extenuationibus esse commune patet, sed solùm spontaneis. Hæc autem communis & universalis doctrinæ oratio ad paucum ordinem tendit. Pauciſſima nanque sunt & rariſſima quæ ob aliam causam in atrophiam incidunt, cætera omnia ob diuturnam deligationem, simulque partium affectarum otium hunc in affectum deveniunt. Etenim horum magis quàm aliorum quorundam Hippocratem meminisse consentaneum est, quum in prædictis existant. Nam hactenus ipse docuit & de fracturis, & quibusdam aliis affectionibus, quæ consimilem deligationem postulant. His igitur succedere partium maciem intuitus merito docere contendit, quer' admodum ipsa curanda sit. Quod autem sane maximi momenti est, si quis eos arguere velit qui deligatione extenuante uti Hippocratem existimant, illud equidem explicabo. Propositum nobis est extenuatas partes reficere; Hoc autem fieri non poteſt, nisi earum vires roborentur, & uberis materiæ suppeditatio sit. Quum verò deligationem Hippocratem promovere volunt, ea sanguinis quidem affluxum prohibet, & vires imbecillas efficit. Ego verò quam dixi ab Hippocrate diversam appellari, ceu quæ nimirum ad constituendam reducta est, eam extenuationes diversis ab his modis efficere. A sanis siquidem partibus, non ab affectis principium ducendum est *deligationis* quæ ex multis injectionibus ipsam efficientibus ita compactam, ut prope dolorem comprimat quouſque dolor nullus excitetur, inflammationem procreaturus, & aduſque partem affectam paulatim compressione exoluta, provehatur. Præterea verò quod sanum crus unà cum ægra devincire conveniat, ad ipsorum explanationem nullam habet rationem, quò non multopere colliquescant extenuatæ partes deligationem asserunt Hippocratem admittere. Ad hoc autem non solùm nihil conferre alterum crus deligatum, imo etiam oblædit. Qui namque sanguis ad illud prius ferebatur, nunc universus ad affectum depellitur. Quod si exempla proponant quorum superiorem explicationem tradiderunt, patet improbitas, quum nullam similitudinem sortiantur cum his quæ ab Hippocrate docentur. Ut enim

integra ratiocinatio excerni consulit quicquid A ὁ λογισμὸς ἐκκρίνειν βουλόμενος πᾶν ἀλεξᾶς ὃ πλὴν
planè causam molitur, quod nimirum ventriculi αὐτῆς ἐργαζόμενον, ἐμπεπαγμένον δηλονότι δυσαπο-
tunicis adeo infartum est, ut vix evelli queat. λύτως, ὑπὸ χυμῶν τῆς κοιλίας. οὕτως γὰρ καὶ τὰ συρ-
Ita vero & quæ acria paulatim confluunt & ῥέοντα, ὑπὸ βραχὺ θερμαίνει, ὑπὸ πλὴν ἐρεθίζοντα,
ventrem proritant ad exclusionem derepente πρὸς ἔκκρισιν, ἀλεξᾶς κινῶν τὸν λόγον ἔχει, καθάπερ
sui vacuationem ratione indicant; quemadmo- γε ἔστι τὸ μετρίαν βῆχα κινοῦντα, ἀλλ' σφοδροτέραν
dum & quæ moderatam tussim concitant, ve- ἀλεξᾶς ἐκκαθαίρειν. τοῦτο δὲ ὁμοίως ἔσθ' ὅτε καὶ
hementiore universim expurgantur. His autem ὁ λεπτυσμὸν ὑπ' αὐτῶν, ὑπομενητέον ἀξιοῦντων τὸ
simile nihil habet quod ab ipsis proferatur au- λελεπτυσμένον χωρεῖν, ἕως ὄγκῳ αὐξηθέν ἅπαν ἐξ-
gurantibus extenuatum locum magis colliquan- αλθῇ. ἀλλ' ὅτε τῆς ὑπομονῆς ἡ δύναμις ἤδη ἠσθένηκότων ἔσ-
dum esse, quo recreationis ducat exordium. ρωσος γίγνοιτ' ἄν, οὐδὲ ὕλης ἔφορμον χορηγία. ὃ δὲ
Nam neque fasciis tabescentium partium vires καὶ ἤδη τινὲς μεμνημένοι αὐξῆς ἀσυγκατατον ἐπιδει-
roborari, neque his materiæ alimentariæ sup- κνύουσι γὰρ ἑαυτοὺς, τῆς Ἱπποκράτους τέχνης ἀμαθῶς
peditatio fieri potest. Quod autem de tetano ἔχοντας, οἷς γε πανδήμῳ πᾶν ἐναντίον ὄλυθος εἶναι φησι
laborantibus ipsi commemorant, illud maximè τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου. μὴ γινώσκοντες ὃ ἔνιοι τὴν
brutum est. Demonstrant enim sese artis Hip- δύναμιν ἧ λόγου, πρὸς αὐτοκράτειαν ἐπείγοντο, κενὸν τὸ
pocratis imperitos esse, quum ille pronunciat τῦφ πεποικότες ἄτυφοι τοῖς φρονοῦσι ἀπολόγιοι, καὶ
medendi methodi esse contraria contrariis tolli. ἀλεξιφάλλην πυρωμένοις ἀμηχ' ὅλως ἔμαθον. οὐχ ὅπως
At nonnulli verbi vim ignorantes ad contro- γὰρ αὐαγείσης ὃ, πεφλεγμένης πᾶν ἐναντίων ὄντων ἔστι βοη-
versiam conversi sunt; quod commune fecerunt θήματος, οἷ ὧν ἔπαν Ἱπποκράτης ἐπὶ πᾶν τεχνίδιον,
omnibus qui inconsideratè contradicunt, atque ἀλλὰ κατασκευάζεσθαι, καὶ κατ' αὐτὸν τ' ἀφορισμὸν, ὡς
ea calumniari contendunt quæ nullo prorsus ἀλλοῖς ψυχρὸν ἔστ' ἔφη ὕδωρ θέρμης ἐπιπάλιν πιεῖ-
modo didicerunt. Illud enim præceptum con- σθαι, θέρμιλλα δὲ ἔσται λύεσθαι, τὸν αὖτὸν θέρμιλλον
trariis contrariorum sunt præsidia, per ea quæ in ταύτῃ, ἢ τις ἰᾶται ψυχρὰ πάθη, ποτὲ μὲν ἀλεῖ πε-
artis operibus pronuntiat Hippocrates nequa- λάσας ἐργαζόμενα, ποτὲ δ' ἀλεῖ φαρμάκοις θερμαίνον-
quam everritur, imo astruitur. In ipso quoque τας, ἢ γυμνασίοις, ἢ χρίσεσι ὑδάτων θερμῶν. ὃ μᾶλ-
aphorismo, ut quibusdam perfusam aquam frigi- λον δ' εἰπεῖν, ὃ ἀσφαλέστατα δὲ πολλάκις, ὡς ἔφην,
dam caloris revocationem efficere, sic iisdem ἀλεῖ δ' πεπᾶσθαι ὃ θερμαινόμενον δεόμενον, ἐστὶ δ' ὅτε
hæc calorem solvere docuit. Hunc vero calo- καὶ ἀλεῖ ψυχροῦ κεκρύσθαι. ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα πᾶσι,
rem, qui frigidis affectibus medetur, interdum τὴν ἑαυτῶν δύναμιν ἔχοντα, ὃ θερμαίνει ἀεὶ χρή-
frictionibus promovemus, interdū calefaciētibus σιμά ἐστι τοῖς θερμαινομένοις δεομένοις μείζοτι τε ἢ πά-
medicamentis, aut exercitationibus, aut aquarū σεσι. ὃ δ' ὑγροῦ ὕδωρ, ἀπὸ ψυχροῦ, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ,
calidarū infusionibus; atq; ubi vehementiori ca- σωφίλως χρήσιμον γίγνεται, ἐπὶ μόνου σώματος ἰσχυροῦ
lore opus est, etiam bitumine (ut sæpiùs retuli) vel ἔχοντος ὃ ἐμφυτον θερμὸν, ὠφελίμως σφοδρομεδεόμενον.
picatione ejus quod calefactione indigebat, in- ἐπεὶ γοῦν οὔσχρός, φησιν αὐτὸς, ὄζει· ὅτε χρήσιμον
terdū etiam & aquæ frigidæ perfusione; imo sanè γίγνεται ὃ ψυχρὸν, οὐκ· ὥσπερ ἔστ' ὅτε καὶ πᾶσι καὶ-
& quæcūq; cętera calefaciendi facultate donata κεῖν, ἀλλὰ θέρεσι. τίς γὰρ σὺν οἶδεν, ἢ τίς σὺν εἴρηκε,
sint, tum partibus, tum affectibus, quibus calore πῦρ ἐξεῖ ψυχροποσίας χρεαφέμεν. ἐργαζομένῳ ἀυτὸν
promovendo opus est, perpetuo sunt utilia. Sed δυσὶν, ἢ βλάβεν ὃν κεκλῦζεως, ἢ θερμασίας
aqua frigida, prout frigida, quantum in se est, πλείονος ὃν ὃ βάθος ἐπιδύσιν. ἐὰν μὲν ὧν ἐκμαῖς ἢ
raro utilis, atque soli corpori calorem nativum θερμὸν τὸ σῶμα, πλυκαῦσ' συμβαίνει μὴ νικᾶσθαι μὲν
robustum habenti utiliter adhibetur. Quando- ὑπὸ δ' ψυχροῦ τὸν ἐν αὐτῷ θερμότητα, πυκνωθέντος
quidem carnosus est æger, inquit, huic quan- δ' θέρματος, ὑπερβαίσης δὲ τῆς ἀκαπνοῦς, αὐξηθέντα.
doque prodest frigida, non tamen huic omni ἐὰν δ' ἦτον θερμὸν ᾖ, ὡς αἰτιᾶσθαι τοῦ προσπίπτοντι ψυ-
tempore, sed æstatis. Quis enim non novit, aut χροῦ, μέχρι δ' βάθος ἀρικνουμένης αὐτῆς τῆς δυνά-
quis non ptotulit ex iis qui de frigidæ potione μεως, ἀλίσκηται ὃν κεκλῦζεως πάσεσιν. ἴσως δ' καὶ
scripserunt, ipsam duo efficere, aut læsionem ex ταῦτά μοι βελτίως νυῦ εἰρήσεται ὑπέρον, καθάπερ ἤδη,
perfrigeratione, aut uberioris caloris ab alto ὑπεδείκνυτ' τὰ προῦχ προσπίπτοντα προῦτος ἐστὶ δεῖ
reversionem. Itaque si abunde calidum fuerit ἐναντία. προῦτος δ' δηλονότι λέγεται, τὰ ὑφ' μέσου μη-
corpus, tunc accidit ipsius calorem à calore non δενὸς, οἷς αὐτίκεται τὰ ὑφ' μέσου πνοὴ, ἃ ἐξ κ' συμβε-
evinci densata cute; sed suppressa respiratione βηκὸς, ὑ προῦτος ὠφελῆ. φλυαροῦσι δ' οἱ μεμνημένοντες
augescere. Si vero minus calidum sit, quàm ut τὸ γαστρὸς ὑπαγωγῆς, ὃ βηχικὸν φαρμάκων, ὃ ψυχροῦ
occurrenti frigidæ obsistat, vi caloris ad altum κεκρύσθαι. βλάπτας μὲ ἔστοτε γιγνομένων, ὅσοῖ δ' ἐ-
usque redeuntis ægri ex perfrigeratione prehen- χόντων ὅμοιον τοῦ νυῦ ἡμῖν θεσπεσιῳφῷ λόγῳ. δεῖξαι γὰρ
duntur affectibus. Fortassis autem hæc supervacanea nunc à me commemorata sunt, quę aliis in locis, ut dixi, demonstrata sunt. Quæ igitur prima medentur, primo contraria sint oportet. Prima autem dicuntur quæ videlicet nullo medio iis apponuntur, quæ medio aliquo indigent, quæque per accidens, non primò auxiliantur. Nugantur autem qui alui subductionem, & medicamenta tussim moventia, & frigidæ perfusionem commemorant. Optima quidem ratione interdum hæc fiunt, nihil tamen rei hocce textu à nobis propositæ simile sortiuntur. Hæ enim in oratione demonstrandum est quomodo mediocriter attenuans deligatio, aut robur attenuatis partibus efficiat, aut uberioris sanguinis

ὑπαρχοῦσι. ἔστι τ' αὖ ἡ μὴ δυνώμεθα δεῖξαι ταῦτα μάτην ἀποδείκνυσθαι δοκοῦσι, πρὸς τὸ μηδὲ ἀπόδειξιν ὑπομνηματικὴν γίγνεσθαι διὰ τοιούτων παραδειγμάτων. ἐνίοτε γὰρ τὸ μὲν ἀποδείγματος ὑπόμνημα, φασὶ ταῦτον, χρεία δὲ οὐδαμῶς ἐστιν, ὅτι μὴ τοῖς νοσοῦσι νοήσεως ἕνεκα λέγομεν αὐτά, ὡς νομίζουσί γ' ἔνιοι καὶ μᾶλλον ὅσοι ὁμοίως τοῖς ῥήτορσιν, εἰς ὑπόθεσιν αὖτοῖς χρῆσθαι, ἅπερ καὶ οἱ Πλάτωνά φασι, δι' ἐπαγωγῶν, ὡς τὸ πολὺ, τοῖς ἀποδείξεις ποιεῖσθαι. δέδεικται γὰρ ὡς κἀκεῖνος ἕνεκα ἐφωτείας ἔχρητο τοῖς ἐπαγωγαῖς. ὅταν μὲν οὖν φίλον, ἀκριβῶς ὑπίστασθαι δυνάμει ἐπαγωγῆς τε καὶ ἀποδείγματος, ὅπη τὸν ἴδιον ἑκατέρου λόγον ἀφικνεῖσθαι μηχανώμενον ἡμῖν ἐπόρωθι. νυνὶ δ' ὅπη ὁ παρεπόμενος ἐπωφελὴς, καὶ ἀποδεικνύσασθαι, ὅ μοι λέληκται μέχρι δεῦρο, ἀναγκαῖον ἐπιμελῶς τοῖς ὁμιλοῦσι τοῖς δὲ τοῖς γράμμασι ὅπη πῶς τις εἰρημένης ῥήσεως ἔξήγησιν ἀφικνεῖσθαι, μαρτυρούσῃ τῇ λελεγμένῃ ὑφ' ἡμῶν, ἔστ' αὐτοῖς ἤδη μεταβήσομαι. ἅπερ ἂν μᾶλλον ἅπασι δῆλον ᾖ, οὐχ ὅλως αὐτοῖς ἀθρόως γράψαι, ἀλλὰ κατὰ μέρος, τὴν ἐξήγησιν ὅταν ποιήσωμαι.

A affluxum conciliet. Dum autem hæc demonstrare nequeunt, frustrà ad exempla scribenda confugiunt, neque exemplo propterea demonstrationem scientificam efficiunt: Nam in commentario de exemplis, ante hæc exemplorum usum nullum esse demonstravimus, quod non ægrotantibus cognitionis gratiâ ipsa narremus, ut existimant nonnulli ac potissimum quicunque Rhetoribus similes ad explanationem ipsis utuntur, tota via aberrantes, quemadmodum etiam tibi enunciant Platonem per inductiones plerumque demonstrationes construere. Demonstratum siquidem est illum perspicuitatis gratiâ istas inductiones usurpare. Cuicunque igitur placuerit, tum inductionis, tum exempli vim percipere, is propriam utriusque orationem adeat à nobis alibi descriptam. Nunc autem ad propositum revertamur, hisce in libris versatos hortati, ut quum quæ nos hucusque docuimus, accuratè legerint, ad sequentium explanationem accedant, quæ præcedentium à nobis enucleatorum fidem faciat. Jam ad ipsam progrediamur. Ut vero tota magis dilucidè pateat, non ipsam universam simul & semel describturus, sed sigillatim explanationem ita facturus sum.

Τῶν ὑπίδεσιν ἕξιμον ἡ ὁρκωτικὸν τοῖς λελεπυσμένοις ἰδίαν τ' καταγματικῆς τοῖς κατάγμασι ἀσαπεδιμένης ἀλλοίαν ἕξ. Καὶ μὴ συνίησι ὅτι μὴ καλῶς ἴαται. ἀπὸ τ' ἰατρῶν ὅτι ὑποδυσκολαίνουσι. πῶς ὑπίδεσις ἕξιμος, γνῶναι, σὺν δύσις.

Fasciam nutritiam, vel sarcoticam extenuatis propriam à catagmatica fracturis dicata diversam esse, nec illam quod probè non curet à medicis non probari. Quomodo fascia nutritia constructur, docet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λϛ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIV.

Βέλτιον ἡ καὶ ὃ μᾶλλον, οὗ κνήμης, καὶ τοῦ μηροῦ, καὶ ὃ ἕτερον σκέλος τοῦ ὑγιὲς στενοπαιδεῖν, ὡς ὁμοιότερον ᾖ, καὶ ὁμοίως ἐλινύειν, καὶ ὁμοίως τῆς ἕξεως ἀπολείπεσθαι, καὶ σάρκῃ.

Præstat autem superiorem partem, ut tibiæ & femorum, simulque alterum crus cum sano crure deligare, quo similius sit ac pereque conquiescat, puriterque alimento prohibeatur, idque suscipiat.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τὴν οὖν μυνθημάτων ὑπίδεσιν, ὀλίγον ἔμπροσθεν ἀλλοίαν ἔφη χρῆναι ποιεῖσθαι τῆς καταγματικῆς. ἐν ἐκείνῃ γὰρ πρόκειται, πρὸς τοῦ τῶν ὑπερβολὴ δὲ αἵματος αὐείρεσθαι, ἔτι καὶ τὸ περιεχόμενον ἐν τοῖς πυρίδιοι μερίοις, ἀθρόα τε καὶ κάτω ὀλισθεῖσθαι, πρὸς τοῦ ἡσυχάζειν ἀυτῷ, μηδ' ὅλως κινδύνῳ. ἀφ' ὧν γὰρ τῆς τοιαύτης, ἐν ὅσι τελέως ἀφελόμενοι γίνεσθαι τὰ πεπυθότα μέρη· νυνὶ δ', οὔτ' αὐείρειν ἡ ὑπερβολὴ τοῦ αἵματος, οὔτ' ἐκκρίνειν τὸ περιεχόμενον ἐν αὐτοῖς, οὔτε ἀκίνητα φυλάττειν, ἀλλὰ πανταπασί τοῦτων ἄπορα πρόκειται προβῆναι. τὸν οὖν ὑπίδεσιν, ὡς ἔφαμεν, καὶ πρόσθεν ἀρξάσθαι ἀπὸ τῆς ὑγιοῦς ὑγιοῦς χειρ. πιέζουσαν δ' ταῦτα δὲ μὴ ἐξ αὐτῶν αἷμα χρὴ τοῖς λελεπυσμένοις ἐνθλίβειν, ἀυτὰ δ' ἐν ᾧ τελείως ἀπολαύειν καιρόν. ὅπη μὲ οὖν κνήμης ἡ πήχεος πεπυθότων, ἰκανὸν δ' εἰπεῖν τ' ἀγκῶνα τ' ὑπίδεσιν ἀπὸ βουβῶνος ποιῆσαι. μηροῦ δ' ἡ βραχίονος πεπυθότων, αὐαπεφθὸν ὄζειν αὐτοκείμενον ὑπίδεῖν καλῶν, ὅν τῆς κάτω μὲν ἀγκυλίσεως, ἀπίσχεις δὲ ἄχρι βουβῶνος, ἡ μασχάλης,

D

PRæstat autem superiorem partem, ut tibiæ & femorum, simulque alterum crus cum sano crure deligare, quo similius sit ac pereque conquiescat, puriterque alimento prohibeatur, idque suscipiat.

E

PAulo superius pronunciavit partium emaciatarum deligationem à catagmatica diversam construendam esse. Hęc enim prætenditur, ut sanguinis affluxum prohibeat, deinde ut qui in affectis partibus continetur, tum sursum, tum deorsum deturbet; præterea ut ipsæ partes quiescant, neque plane moveantur. Hujusmodi siquidem deligatione partes affectas quibusdam prorsus ab inflammatione tutas extitisse contigit. Illa verò construitur nunc non ut sanguinis affluxum prohibeat, neque ut contentum ipsis in partibus evacuet, neque ut eas immotas tueatur, imò ut his contraria omnia faciat. Itaque fascia (quemadmodum supra docuimus) à sanis quibusdam partibus ordienda est. Sed eam has partes comprimentem ex ipsis quidem sanguinem ad extenuatas partes exprimere oportet; eas tamen penitus exhaurire prohibendum est. Tibia igitur aut cubito affecto idoneum fuerit ab inguine aut ala delegationis principium ducere. Crure verò au brachio affecto oppositum membrum devincire necessarium est, deligatione ab imis partibus incœpta, & ad inguem vel alam usque ascen-

F

dente. Si quando tamen cubitus aut tibia vehementer afficiatur, præstat utcumque crus vel brachium deligare, quò huic similiter illæsum crus, superposita parte læsa, alimento prohibeatur, neque nutriatur. Idcirco dixit Hippocrates, *ut tibiæ & femorum, simulque alterum crus cum sano crure deligare, ut pariter*, inquit, *conquiescat*, id est otiosum sit alterum crus, atque illud quod affectum est, & peræque alimentum intercipiatur. Illud verò, *idque alimentum suscipiat*, posuit, quia quod membrum devincitur, noluit ita alimento prohiberi, ut nulla pars ipsius prorsus admittatur. Quod si quis vehementer astringat, omnino ferri alimentum ita prohibebit ut quamprimum partem emori periculum sit. Quod si hoc tandem non oboriatur, alimentum quidem ut femoris, sic & tibiæ partibus omnino auferetur. Nobis igitur propositum est, non femur extenuare, sed tibiam reficere. Quoniam verò deligationis ratio partem minus nutritam necessario efficit, hujusmodi noxam aliquandiu admittimus; deinde quum iam tibia mediocriter carnem habuerit, communem utriusque curam & providentiam movemus. Quare hic ab earum explanatione discendum est, qui existimant Hippocratem imperare cum extenuata parte superpositam, atque alterum crus extenuari, ut gracilium partium macies occultetur, neque in aperto sit, neque probè nutritorum comparatione deprehendatur. Non enim solum Hippocrates, imò neque vulgarium Medicorum quisque hac deligatione nos probè mederi censuerit.

A Εἰ δέ ποτε καὶ μεζόνως, πῆχυς ἢ κνήμη πεπόνθοι, καὶ ἐκάτερον σφυδνὸν σκέλος ἢ βεσσόνια ἀμειόν ἐστιν, ὡς ὁμοίως τοῦτο, ὃ μὴ πεπονθὸς σκέλος, ὑποκειμένου ᾧ πεπηδότος μέρεος ἐργάσεται, καὶ μὴ πέσῃσιν. Ἀμφὶ τοῦτο δὴ εἶπεν, ὅτι κνήμης, καὶ τοῦ μηροῦ, ᾧ τὸ ἕτερον σκέλος, ταὐτὰ ὑγιεῖ συνέπεδεῖν, ὡς ὁμοίως φησὶν ἐλαννύειν, ὥστε ἀρκεῖν ὃ ἕτερον σκέλος ἀναπνόπ, ταὐτὰ τῷ πεπονθότι μηρῷ, καὶ ὁμοίως ἀποκλείειν. Ὃ δ' ἀρκεῖ, ἀφ' ὃ μὴ βούλεσθαι τῆς ἕξεως, ἀποκλεῖν αὐτὸ ὃ σφυδνύμενον, ὡς μηδ' ὅλως διέρχεσθαι τὸ μέρος ἀυτῆς. Εἰ γέ τις σφίγξῃ γλυαίως, ἀποκλείεσθαι τελέως, βίᾳ μὲν ᾧ θ' νεκρωθῆναι τὸ μόριον ἔστ κίνδυνος. εἰ δὲ καὶ μὴ ἤδη ποτὲ τοῦτο, τῶν ἕξεως γε πόῤῥω, ὥσπερ ᾧ τοῦ μηροῦ ᾧ τ' τῶν μηρίων, ὅπω ᾧ τ' τῶν κνήμων ἀφαιρήσεσθαι. προκείσθω μὲν οὖν ἡμῖν ὑπὸ λεπτύνειν τὸν μηρὸν, ἀλλ' ἀναθρέψαι τ' κνήμων. ἐπεὶ ᾧ ὁ τ' σφυδνώσεως ἕλκος, ἀτερφώσῃσιν ὃ μόριον ἐξ ἀνάγκης ἐργάζεται, φερσπέμποι τ' παιόντων βλάβεων ἄμεμπτον, εἴθ' ὕστερον, ὅταν ἤδη μερίοις ἔχῃ ἐρκώσεως τ' κνήμην, κοινὴν ἀμφοτέρων ποιήσεται φειδωλίαν. Ἀποσπάσω δηλαδὴ χρὴ καθόλου τὰς ὀξυπήσεως ἰούσας, αὐτῆ ταῦ λελειπυσμένῃ μορίῳ τὰ ὑποκείμενα, ὃ καθ' ἑκάτερον σκέλος ὑπηρεῖν συλλειπαίνειν, ἕνεκα ᾧ κρύσεως τῷ ἰσχνότητα τ' πεφυκότων, καὶ μὴ καταφορῶν γίνεσθαι, μηδὲ ὀξελέγχεσθαι τῇ ἀδηλότητι τ' βιπορευόντων. ᾧ μόνον γὰ Ἱπποκράτης, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐπιτυχόντων ἰατρῶν τις, ἠξίωσεν ἂν ἡμᾶς καλῶς ἰᾶσθαι.

B

C

Hippocrates vult partem deligatam citra dolorem servari.

D Ἱπποκράτης βούλεται σφυδνύμενον μέρος ἀνώδυνον φυλάττεσθαι.

TEXTUS HIPPOCRATIS XXXV.

Interorum numero, non pressu.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. λε'.

Ὀστέων πλήθῃ μὴ πιέσῃ.

GALENI COMMENTARIUS.

ATque jam antea sæpius imperavit ita facere, in quibus plane vult partem deligatam citra dolorem tueri.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

E Καὶ φέρεται ἤδη πολλάκις ἐκέλευσεν ὅπως φυλάττειν, ἐφ' ὧν καθάπαξ ἀκριβῶς βούλεται φυλάττεσθαι ὃ σφυδνύμενον.

Quæ tria emaciatam partem instaurant, fasciatio nutritia, fricatio, aquæ calentis perfusio, quibus additur quartum calidorum topicorum admotio, ut picatio.

Τρία τῶν ὑπὸ τροφικὸν μόριον καταφέροντα, σπάδεσις θρεπτική, ὕδατος θερμοῦ ἔπαρσις. Ὃ τέταρτον δὲ θερμῶν ἐπικῶν φορβεσις, ὡς ὃ πιττῶσαι.

TEXTUS HIPPOCRATIS XXXVI.

Laxando primùm quod maximè deceat, tum frictione quæ carne impleat, uiendo, tum perfusione citra ferulas.

F Ἀνιέντα πρῶτον τὸ μάλιστα δεῖσθαι, ἔπειτα ἀναπλήσαι χρώματος ἔρκυσιν, καὶ κατοχῆσι καὶ ὑαρδήκων.

GALENI COMMENTARIVS.

PRimùm vel tempore, vel viribus pronuntiavit. Tempore quidem aut unius deligationis, aut sequentium inter se collatarum. Quia verò hæc omnia vera sunt, propterea quod pronuntiatur, dilucidum est, nisi fortassis

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Πρῶτον εἴρηκεν, ἤτοι κ' τῶν χρόνων, ἢ κ' τῆ δυνάμεως, ἢ κ' τ' χρόνον, ἤτοι τ' μιᾶς σπαδέσεως, ἢ τῶν ἐφεξῆς, ἀλλήλων παραβαλλομένων. ἐπεὶ δὲ ταῦτα πάντα εἰσὶν ἀληθῆ, δῆλον τοῦτο ὄντ τὸ λεγόμενον, εἰ μὴ ἄρα τοῦτο

πάντα βουλόμενος ἡμᾶς ἀκούειν, ὅπως ἐχρῆν. οὗτος οὖν ἐπ' ἰητῆς τῆς πρώτης ἐπιδέσιος, ὅταν τοῦτο οὐ πολλοῦ πιέζῃ χρὴ, πλὴν μὴν πρώτην ἐπιβολὴν τῆς ὀθονίου ἐροιδοῦσθαι, τὰ δὲ ἑφεξῆς, ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἀνιέντα μάλιστα δ' ἂν τὸ τῆς αἰσθήσιος δεόμενον κῶλον, παθημάτων αὖ εἴη. ὃ μὲν τὸ δυνάμιν, πρῶτον ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἐπιδέσιος. εἰ δ' ἐπὶ πασῶν τῶν ἐπιδέσεων ἀλλήλοις ἐπικαλυπτομένων ἀκούομεν τῆς ῥήσιος, ὁ νοῦς ἔσται τοιόσδε. εἰ τὸ τὰς πρώτας ἐπιδέσις σωτηρίοις τοῦ ὑγιεῖ, πάντες πρέπει ποτὲ αὐτὰς γυμνοῦν αὐτό. τοῦτ' οὖν αὐτὸ πρῶτον ἐπὶ τῷ μάλιστα δεομένῳ αἰσθήσεως, πρᾶττειν, ἢ δῆλ' ὅτι, μὴ καλῶς πεφύμμενα, τῇ δ' ἄματος ἐπὶ τὸ πεπονθὸς ἐλκομένῳ, δῆλ' ὅτι τῆς αἰσθήσιως, ἢ τῷ ἄλλων ὅσα σμικρὸν ἔμπροσθεν εἶπον, ἡ ῥῶσιος ἐν αὐτῷ μᾶλλόν τε καὶ θᾶσσον ἔσαι. τῆς μὲν οὖν αἰσθήσιως, ἢ τῆς θερμῆς καὶ ξηρῆς ὑδατος, αὖθις ἐμνημόνθησι, τῷ φαρμάκου ἢ ὅτι ἐμνημόνθυσεν, ὅταν τ' χειρουργίας μονῆς ὠφελείας ἐνθεῦθα γινώσκει. ὅτου γὰρ ὁ ἀμφικνὴν αὐτὰ μετείως ἄμεμπτον τῷ μὴ καταστῆσαι, ἀλλὰ ἐλελείφθαι δὲ χρὴ ὀλιγὴν τινα αὐτῶν. ἐπεὶ δ' οὖν αὐτὸς ἐδίδαξε τὰ τοῖς διδασκομένοις ὁμολογεῖν, τῇ ἢ ἀναβιβᾷ κίνησις ἅπασα τῷ ἀτορθούντων ὁμολογεῖν δεῖ. ὅπου ἢ ἐ ἅπαντων σκέλος ἑλκυσθὲν ἐκλθυσεν, ὁμοίως τῷ καὶ ὁ πεπονθὸς κῶλον ὑγιεῖ μοίῃ, δῆλός δεῖ τῷ ἀναβιβάσειν ἄξιον κινεῖας. δύναιτο γὰρ δεῖ, πῆχυν ἀνὰ βραχίονος κινεῖν, ἐ κνήμιον ἀνὰ μηροῦ, διαπτώσιν ἀτορίας, ὃ χρήσει ἀκινήτου πάχος ἐ κνήμης. ὑπάρξει γὰρ ὅπως ὃν τ' ὑποκειμένων ἅμα τῇ κινητῇ διαπτυόμενα. τῆς ἢ ἐδιπτείας αὖπαν δῆλ' ὅτι πονηθέντων γνωμόνης, ἐκείνα φθάνῃ προαπολαύσῃ. καὶ γὰρ τῆς ἀναβιβᾶσι, ἢ τῆς πιέζουσι, ἢ τῆς τ' θερμαίνοντων φαρμάκων προσφορῆς πλεονεκῖ. μᾶλλον δὲ τεκμήριον ἔσαι ζι ἢ θερμαινομένων τῷ ἀγωνιᾶν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐπὶ ῥίπτειν αἷματος κάλοις πλέον, ἡ γνωμόνη καῖ αὐτὰ θερμότης, ἢ ἐρυθρότης. τελέαν μὲν δὴν τούτων ἔλῃς τὴν ἴασιν, ἐωσὶ προτιθεικότος ἐκείνοις ἃ Ἱπποκράτης εἶπε, ἐ τὴν τ' θερμαινόντων φαρμάκων προσφορὴν ἐν ᾧ γλιχῇ ἢ πέψεως δεῖ. ὁ ἢ Ἱπποκράτης ὅτι ἐμνημόνθυσεν ὅλως ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ, φαρμάκου, κατὰ μνημονθύσας ἐνίων παθῶν, διορθώσεων τ' ὧν φαρμάκων ἰάσιος, ἐν οἷς δεῖ τὰ ἐκλυόμενα, ἐ τὰ τρέμματα, ἢ τὰ σπάσματα. δῆτα μὲν τὴν καὶ χρησιμωτάτην ὠφέλειαν ἐν αὐτῷ φυλάξαι προῄρητο, ἢ τοῦτον ὃ πᾶσαν, ὡς ἔφην, ἀλλ' ἀναγκαιοτάτην τε, ἢ χρησιμωτάτην τοῖς ἀρχομένοις μεμαθήκειν τὴν τέχνην.

A hæc omnia nos intelligere volens ita scripserit. Quamprimùm igitur in prima deligatione, quoniam hanc diutiùs fieri oportet, primam quidem linteorum injectionem suffulcire, sequentia vero lintea semper ac magis laxari, maximeverò ea parte quæ refectione indiget, probabile fuerit. Viribus quidem de parte curanda pronunciatum esse; tempore vero de prima deligatione. Quod si de omnibus fasciis sibi invicem admotis textum percipiamus, mens erit hujusmodi. Si in primis deligationibus cum in-
B tegra parte partem quoque affectam devinxeris, interdum æger ipsam partem omnino nudandam præbebit. Hoc igitur ipsum primùm agendum est in iis potissimùm quæ restauratione opus habent; quamobrem minus probe nutriuntur. At quum sanguis ad partem affectam tum frictione attrahitur, tum aliis quæ paulò ante diximus, caro in ipsa tum liberaliùs, tum celeriùs creabitur. Porro Hippocrates & frictiones & perfusiones aquæ calidæ meminit; non tamen medicamenti meminit, quoniam
C hîc Chirurgiæ solius agnoscit præsidia. Neque enim profectò existimandum est ab eo prætermissum fuisse, partes ipsas mediocriter, non adusque lassitudinem promovendas esse. Quandoquidem discipulos ea docuit quæ sunt ejusdem generis, & motus omnis emaciatarum partium frictione concitatus, ad id genus spectat. Quum verò etiam crus alterum peræque ac integram affecti membri partem quiescere jusserit, manifestè cenìuit frictione motum ciendum esse. Fieri namque potest humerum absque brachio, & tibiâ absque femore moveri. Qui maciei
D medetur, neque humero, neque tibia immobili opus habet: Possunt enim hæc ita ex suppositis cum motu curari. Quum autem eorum via per affectas partes procedat, illa quæ ante peritura sunt, præoccupant. Etenim frictionibus & picationibus & calefacientium medicamentorum appositionibus prævalet ars viribus. Plurimum verò sanguinis ad membra confluere extremis partibus calefactis maximum tibi erit indicium concitatus ibi calor & rubor. Perfectam quidem horum curationem jam habes his à me adductis quæ Hippocrates pronuntiavit, & calefacientium medicamentorum admotionem, cujus
E generis est picatio. Hippocrates autem hoc in libro medicamenti planè non meminit, etiamsi nonnullos affectus commemoraverit qui medicamentorum ope medelam postulant, in quorum numero sunt suggillationes, luxationes, avulsiones. Quapropter in ipso utilem Chirurgiæ partem servare propofuit, hancque non universam, ut dixi; sed artem discere incipientibus maximè necessariam ac utilissimam.

A

De fulcimentis, ac ſtabilimentis, ſeu firmamentis deligationis. In quibus hæc ſibi mutuò congruant, & ab invicem diſſideant; voce diverſa, re eadem. Quæ propriè fulcimenta ac firmamenta ſint Galeno; & cur utraque à Medicis inventa ſint. Quæ ſit fulcimentorum commoderatio.

Περὶ τῶν ἐρμασμάτων, σπειγμάτων, ὑποσπειγμάτων· ἐφ' οἷς ὁμοφωνοῦσι, καὶ διαφέρουσιν. φωνὴ, διάφορα; τὰ αὐτὰ, ἢ ἴδιος ἑρμάσματα, ἢ σπείγματα τοῖς τῷ Γαληνῷ; διὰ τί ἐπινοήθη ἑκάτερα; τί ἑρμασμάτων ὃ σύμμετρον;

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVII.

» FVlcimenta porrò, ac ſtabilimenta velut
» pectori, coſtis, capiti, & his quæcunque B
» ſunt hujuſmodi, cæteris admovenda ſunt. Par-
» tim quidem pulſuum gratiâ ut ne concutian-
» tur; partim verò & ob junctturarum diſtantias
» in capitis oſſibus firmandas. Ad tuſſim autem,
» & ſternutamentum, aut aliam motionem, qua-
» lia thoraci & capiti ſtabilimenta admoven-
» tur; in quibus omnibus eædem deligatio-
» nis commoderationes ſervandæ ſunt. Quâ
» namque parte læſiones ſunt, maximè compri-
» mendum eſt. Subjicienda igitur lana mollis, quæ
» affectui congruat. Eâ verò deligatione utene-
» dum, quæ non ampliùs comprimat quam ut ne
» pulſus concutiantur, aut junctturarum diſtan-
» tiæ ad extrema ſe mutuò contingant, neque
» circa ſternutamenta & tuſſes partes affectas
» agitari perhibeat, ſed ita ſtabilimento ſit, ut
» neque cogantur, neque concutiantur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λζ'.

Τὰ δὲ ἐρμάσματα, καὶ ὑποσπείγματα τῇ στήθεϊ, πλευρῇσι, κεφαλῇ, καὶ τοῖσιν ἄλλοισιν ὅσα τοιαῦτα. τὰ μὲν σφυγμοῦ ἕνεκεν, ὡς μὴ ἐκτείνηται· τὰ δὲ καὶ διαστάσεων τῶν κατὰ τὰς ἁρμονίας. ἐν τοῖσι κατὰ τὸν κεφαλὴν ὀστέοισιν ἐρεισμάτων χάριν, ὅτι τε βήχεων, ἢ πταρμοίων, ἢ ἄλλης κινήσεως, οἷα τὰ κατὰ θώρηκα, καὶ κεφαλὴν ὑποσπείγματα γίνεσθαι, τούτων ἁπάντων αἱ αὐταὶ ξυμμετρίαι τῆς ὑποδέσιος. ἢ μὴν χρὴ τὰ σίνη μάλιστα πιέζειν, ὑποτιθέναι δὲ εἴριον μαλθακὸν, ἁρμόζον τῷ παθεῖ, ὑποδεῖν δὲ μὴ μᾶλλον πιέζουσα, ἢ ὥστε μὴ σφυγμοὺς μὴ ἐκπίπτειν, μήτε ἀλλήλοισι προσπίπτειν τὰ ἄκρα τῶν διαστάσεων, μήτε ἀμφὶ τοῖσι πταρμοῖσι, καὶ βηξίν, ἀλλ' ὡς τε ὑποσπείγμα εἶ, καὶ μήτε αἰωρεῖσθαι, μήτε ἐκπίπτειν.

GALENI COMMENTARIUS.

QVandoquidem Hippocrates neque laxari, D neque comprimi deligationem imperat, tum de aſſutis, tum exteriùs obvolutis faſciis peræque ac de ipſa quam ex linteis conſtruimus deligatione loquutus eſt. Hinc conſtat ipſum à fulcire vocabulo fulcimentorum ſignificatum ſumpſiſſe, quemadmodum & Poëta memoriæ prodidit.

Subducunt fulcra carinis.

Quare aut fulcimenta, aut firmamenta eum protuliſſe nihil intereſt. Videtur autem multoties E quidem hac voce *fulcire* uſus eſſe & in faſciis, & in ſpleniis, & ſtabilimentis fulciendis, quæ firmare ſignificat. In omnibus autem textibus interpretes fulcire & firmare ejuſdem ſignificationis eſſe docuerunt. Verumtamen hîc agnoſcitur mutuâ ſerie ſubſcripta duo hæc vocabula tum fulcimenta, tum firmamenta indicare quiddam ex iis diverſum ſignificari. Verumtamen hîc agnoſcitur mutua ſerie duo hæc vocabula tum fulcimenta, tum firmamenta indicare quiddam ex iis diverſum ſignificari. Num is igitur fulcimenta nominavit, quæ ad ipſorum deligationem partis affectæ immo bilis tuendæ gratia & ſubſternuntur & obvolvuntur, primo quidem faſcias quæ primæ injiciuntur, & alios quoſdam uſus fortiuntur; deinde ſplenia quæ & ipſa ſunt non modo fracturæ, verumetiam faſciarum fulcimenta; poſtea faſcias, quæ ipſis exterius ferulis ſuperinjiciuntur, & panniculos: Hæc enim omnia, ut contineant quæ antè involuta cir-

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΚ μὲν τῶν μὴ κελεύειν αὐτὸν ἠρεῖσθαι, ἢ πιέζεσθαι τῷ ὑπιδέσει, ὅτι τε περιβεβλημένων καὶ ἐπιβεβλημένων ἔξωθεν, ὁμοίως εἰρηκέναι, καὶ ἐκ τῆς ὑπιδέσεως αὐτῆς, ὡς δῆλον ἐκ τῶν ἐρμάζειν φανῆς, ὃ σημαινόμενον ἀπὸ τῶν ἐρμάτων εἰληφὼς, ὡς καὶ ὁ ποιητὴς μεμυθῶδες εἶπεν.

Ὑπὸ δ' ἄρεσιν ἔρματα νηῶν.

Ὡς οὖν δῆλον, ἢ ἐρεῖσαι ἔοικεν εἰπεῖν, ἢ στηρίγματα· φαίνεται δὲ πολλάκις μὲν κεχρημένος τῷ ἐρμάζειν, ὅτι τε τῶν ὑπιδέσεων, καὶ σπλήνων, καὶ περμάτων, σημαίνων τόγε στηρίζειν. ἴσουτον δὲ καὶ πάσας τὰς ῥήσεις, τῷ ἐρμάζειν οἱ ἐξηγηταὶ ταὐτὸ σημαινόμενον, ὅπερ καὶ τῷ στερίζεσθαι. ἀλλὰ νῦν γε φαίνεται χρήσιμος ἐρεῖδις ἀλλήλαις τὰς δύο φωνὰς, τόν τε τῶν ἑρμασμάτων, καὶ τὸν τῶν στηριγμάτων, ἐνδείκνυσθαι διαφορὰν ἐξ αὐτῶν τί σημαίνεσθαι. μήπις οὖν ἑρμάσματα μὲν ὀνόμασε τὰ κατὰ τὴν ὑπιδέσιν αὐτὴν, ἕνεκα δὲ φυλάττεσθαι ὧν πεπονθὸς ἀκίνητον, ὑποβαλλόμενά τε, καὶ περιβαλλόμενα μόνον ὡσεὶ τὰς μὲ ὡσπερ ὑποδεσμίδας ἔχοντα, καὶ ἄλλας τινὰς χρείας. ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἑρμασμάτων, εἴθ' ἑξῆς τοῖς ἁπλοῦσι, ἑρμάσματα δὲ αὖθις ὄντας, ἀ μόνον τὸ κεκλῶσθαι, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπιδέσιν, εἶτα τοῖς ἔξωθεν καθόλου περιβαλλομένοις ὑπιδέσεσι, καὶ τοῖς ναφθήκαις, καὶ τὰ παρέρματα. ταῦτα γὰρ ἅπαντα, τὰ κρατοῦντα ἕνεκα τῶν ὑποκειμένων, ὡσπερήμενα τῶν

σῦ ἑρμασμάτων ἕνεκα χρείαν, ἀ θεὸς αὐτὸ μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοῦ τὰ καθάγματα. ἐπισημαίνεται δὲ δικεῖ μοι λέγειν, ὅσα χωλὸς ὑπόδεσιν ἔξωθεν ὅλῳ τῷ πεποιῆσθαι μείζῳ ὠθεμένῃ μᾶλλον ἢ ἐς δεξιὰν, ἢ ἀριστερὰν, ἢ κάτωθεν, ἢ ἄνωθεν. ὀνομάζω δὲ νεῦ ἄνωθέν τε καὶ κάτωθεν, ὡς κατὰ μῆκος ὅλου τοῦ σώματος. ἐν γὰρ τῇ κεφαλῇ ὁ πάχος αὐτοῦ διαστάσεί, τὰ μὲν ὑπερτρίγματα κάτω εἰσί, τὰ δὲ ἐπεμβλήματα, ταῦτ' ἀνώθεν ὁποιάτοῦ. σπείρεται δὲ, ὃ μὴ ἄκρως ἐνίοτε ἐπεξιλάμενον κάτωθεν, ὀρθὸν ἄνωθεν. κεφαλὴ δὲ, πλευσκεφαλοίσις τέ ποι, καὶ ὑπαυχενίοις, ἐξὸς τε, ἢ ῥᾴκεσι μαλακοῖς· ἢ σκωλιῶσι δὲ καὶ πεπληγόσι σκέλεσιν ἑκατέρωθεν, σπείγματα ἀν εἴη. ὃ δ' ἐπιδέμενον ἐνίοτε μαράλλω ἔσω τροχίσκον, ὅταν ὑπαπίωσιν οἱ καῦ ὦμοι ἀχθῶσι, ἐμβαλλόμενον ὑπιδῶμεν, εἰχαρεῖ πλευσταρβίνεν ἑρμάσματά τε καὶ σπείγματα. ἀλλὰ τι καὶ ὑπόδεσιν, ἢ αὖθ καὶ ὅσον τι μέρος γίγνεται τὸ ὅλης ὑπαδέσεως. ἕρματα γε μὲν ἔξωθεν ὑπιδέμενά τε καὶ κατάπτιλα διάφακα καὶ κεφαλὴν σπείγματα μᾶλλον, ἢ ἑρμάσματα κλητέον. ἐπενοήθη δὲ ταῦτα τοῖς ἁλοῦσι, ἀφ' τὰς αἰσχυκίας κινήσεις τῶν μορίων. ἐνίας μὲν κατὰ φύσιν ὔσας, ὡς αἰσπνοὴν ὅτι τὸ κατάφακα σφυγμοῦ, καὶ μυελῶνων, ἐνίας δὲ, παρὰ φύσιν, ὡς βῆχα, καὶ πλαρμὸν, ἢ λυγμὸν. ὥσπερ δὲ ἐν τοῖς φλεγμαίνουσι μορίοις γίγνονται σφυγμοὶ, καὶ σπασμοὶ κατὰ τὰς κεφαλαγίας τὰς σφοδρὰς ἐν τοῖς κατὰ τοὺ κροτάφους ὀρτηρίαις. καὶ παλμοὶ δὲ πολλάκις μὲν ἐπὶ καρδίαν, μεγάλοι. ἔστι δ' ὅτε δὴ καὶ καῦ ἄλλα μόρια, σπείγματον ἐδέθη, καὶ πάρα σπείγματος τοῦτα ποιητέον. ποτὲ μὲν αὐτὰ μόνα, ὡς ἐπὶ τῷ κατὰ τοὺς κροτάφους ὀρτηρίαν, ἐν κεφαλαγίαις σφοδραῖς, ἢ τὸ καταῤῥύδρια παλμοῦ, ἢ πλευμάτων, ὠμορραγίαν ἀπειλούντων. ἐνίοτε δ' ἔξωθεν ὑπαδέσιμα ὠθεμαδούντες ἁπλᾶς, καὶ χωλὸς δ' ὑπιδέσιμεν ἐνίοτε σπείζοιμεν. ἐξὸς τε σπείζοιμεν τὰ κατάφακα τε καὶ ἀυχένα, καὶ κεφαλὴν καταυχενίοις τε μαλακοῖς, καὶ σκληκίοις κούφοις κέγχρου θερμοῦ ἔχοντα, ὅταν ὦμα πυελασθῇ τε καὶ σπείξεσθαι δέοι, μαράλλω δ' καὶ νεῦ σκπτόσθαι καὶ αἰατσθήσθαι τοῖς μαλακοῖς ἑρμάσμασιν ἐνίοτε σπείζοιμεν. ἐπεμβλήσθαι δ' ἐνίοτε, σπείζοιμεν ἔξωθεν ἁπαλοῖς σπείγμασι. κινεῖ δ' ἵνα σκοπεῖ τοῖς ἰδίως ὀνομαζομένοις ἑρμάσμασι καὶ σπείγμασιν, εἰκότως. οἵτ' ἐζηγησάμενοι ὃ βιβλίον, ἐν ἐξ ἀυφοῖν οἷόν τε σημῆναι, καὶ ἡμεῖς αὖθι πολλάκις ἀδιαφόρως χρώμεθα τοῖς ὀνόμασιν. ὁ δ' κοινὸς σκοπὸς ἔστι, ὃν ἑλίγοι ἐμνησθεν εἶπον, ὅπως ἐν πᾶσι κινήσει μὴ σπίπτῃ τὰ μόρια. διαφορᾶς μέντοι τινὸς ὔσης ἰδικῆς ἑκάστου, ὅταν ἀκριβολογούμεθα, σπείγματα μὲν ἐσχάτως ὅσα τῆ ὑπιδέσεως ἔξωθέν ἐστι, ἑρμάσματα δὲ, τὰ καῦ αὐτοῦ ἐκείνα, ἃ ὅσπερ διορίζομεν, τὰ μὲ τοῖς αἰσχυκίας κινήμασι μορίοις, ὧν τῆ κινήσει παύειν ἐκεῖ ἔστιν ἐφ' ἡμῖν, σπείγματα καλεῖσθαι, τὰ δὲ ἐν τοῖς ἀκινήτοις, ἑρμάσματα. σκέλος μὲν γὰρ ἃ χεῖρα κινεῖν, ἐφ' ἡμῖν ἔστι, φάσκα δ', ἃ μυελίτας ἐκεῖ ἐφ' ἡμῖν ἔστι, καὶ παλμὸς ἔνεστι μορίῳ μεγάλῳ, ἐκεῖ ἐφ' ἡμῖν ἔστι, ὥσπερ ἐκεῖ βῆξ, ἢ πλαρμὸς, ἢ λυγμός, ἢ ὅτι μᾶλιστα δυνατὸν αὐτέχειν αὐτοῖς ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν, ἃς μὴ γίγνοιτο. βιάζεται γὰρ ὕστερον ὅταν ἰσχνοῖς ῥῇ τὰς ἰχνώσας αἰτίας αὐτῆς, καὶ μόνοις τοῖς

A cumponuntur, fulcimentorum usum obtinent: non eorum duntaxat, sed & fracturarum ratione. Verùm stabilimenta mihi videtur appellare quæcunque citra deligationem affectæ partis universæ foris admoveantur ex siniſtra aut dextra parte, aut ſuperiori, vel inferiori. At nunc voco ſuperiorem & inferiorem pro ratione longitudinis corporis. In ea ſiquidem dimenſione quæ corpulentiæ fit ratione ſubſtrata quidem ab inferiori parte ſunt, ſuperinjecta vero qualiacunque ſint, à ſuperiori. Interdum vero quod

B vehementer ab inferiori circumdatur, id rectum à ſuperiori erigitur. Caput autem pulvinis, cervicalibus, lanis, pannis mollibus. Tubi etiam fractis oſſibus utrinque admoti firmamenta quædam ſunt. Pilam vero ex lana globoſa ſub axillam impoſitam quum humeri articulus exciderit, ac impulſum eum deligamus, licet & fulcimentum & firmamentum appellare. Et ideò deligatur, ut hoc ipſo evadat pars deligationis univerſæ. Quæcunque fulcimenta profecto foris tum impoſita, tum admota thoraci & capiti, firmamenta magis quàm fulcimenta vocanda ſunt. Hæc autem

C à Medicis excogitata ſunt propter neceſſarios partium motus, quorum nonnulli ſecundùm naturam ſunt, ut reſpiratio in thoracis meningum pulſibus. Nonnulli vero contra naturam, ut tuſſis, ſternutamentum, ſingultus, & præterea per vehementes capitis dolores in temporum arteriis; & quæ palpitationes frequentiùs in hypochondriis oboriuntur. Accidit etiam interdum & alias partes ſtabilimentis indigere; atque hæc ſtabilimenta conſtruenda ſunt, interdum ipſa ſola, ut in temporum arteriis per vehe-

D mentes cephalagias, aut hypochondriorum palpitationibus, aut vulneribus hæmorrhagiam minantibus; interdum vero lanam faſcia comprehendimus; nonnunquam etiam citra faſcias ſimpliciter firmamus. Firmamus quidem thoracem & cervicem lana, & caput mollibus pulvinis, aut levibus ſacculis calidum milium continentibus, ubi firmandum ſimul & fovendum eſt. Maxillam vero luxatam repoſitam mollibus fulcimentis exteriùs admotis interdum firmamus. Quum ergo fulcimenta & firmamenta præcipuè nominata communem ſcopum ſortiantur, jure libri hujus interpretes unum & idem ab utroque ſignificari putant. Nos quo-

E que ipſi multoties hiſce nominibus citra diſcrimen utimur. Is autem communis, quem paulo antè memoravi, ſcopus eſt, ut partes in motibus minime concutiantur. Sed quum proprium quoddam, quod proximè declaravi, diſcrimen inter hæc conſiſtat, ubi accuratiùs loqui volumus, firmamenta quidem dicemus, quæ extra deligationem ſunt, fulcimenta vero quæ in illa ipſa deligatione continentur. Sicque definiemus ea quæ ſunt in partibus neceſſario moventibus, quarum motus ceſſare nobis non ineſt, firma-

F menta aut ſtabilimenta vocari; quæ vero in immotis, fulcimenta. Crus ſiquidem aut brachium movere noſtræ eſt poteſtatis; thoracem vero, aut meninges, minimè. Palpitatio etiam aliqua in parte obort a penes nos non eſt; quemadmodum neque tuſſis, neque ſternutamentum, neque ſingultus, & quod maxime poſſibile eſt reſiſtere ipſis ſufficienti tempore. Poſtea namq; vim inferunt, quum cauſas ſui procreatrices vehementer ſortiuntur, quibus ſoli robuſtiſſimi viri

obſiſtere

obsistere possunt, eorumque generationem prohibere videntur. Verùm aliter scripsit Hippocrates in proposita sententia quum de pulsibus loquutus est, ut ne concutiant. Atque præterea in commissurarum quidem capitis diductione hoc fulcimentorum vocabulo deinceps usus est. In tussibus verò, & sternutamentis, ac denique in capitis & thoracis motibus, firmamentorum nomine : Itaque commissurarum diductio in capitis sit futuris vocatis, quum propriè quidem capitis commissuræ mutuo contactu se tangentes harmoniæ nominentur ; per metaphoram verò futuræ : ossa namque cranii ad unguem inter se compacta sunt, ob idque ipsorum compositio per harmoniam compages jure dicetur, & ab eorum quæ suuntur similitudine, futuræ. Hæ autem facilius interdum diducuntur, nonnunquam etiam dolorem inferunt, quum quæ ipsum pericranium membranæ duræ meningi connectunt, inflammantur. Sæpiùs etiam venulæ quædam exiles quæ per futuras transeunt inflammationem patiuntur ; hinc affectus, duræ meningis super inflammatas partes concidentis motus dolorem adfert. Consimiliter quoque quibusdam in inflammationibus arteriarum motus dolores efficit. Atque hujusmodi affectus accuratam firmamentorum commoderationem postulant, ut neque ita laxa partibus quæ moventur affectis procumbentia ipsa facile concutiantur, proindeque dolorem inducant ; neque rursus eadem firmamenta ulterius quàm deceat firmata comprimant, & dolores exacerbent. Ipsa autem circumjectionis fasciaram commoderatio ab ipso superiùs enuntiata est ; & in aliis quibusdam affectibus fracturæ ætatem & deligationem desiderantibus decenter fieri. Quamobrem hîc ait : *Horum autem eadem deligationis commoderationes, Horum autem* prolatione quæ nunc pronuntiata sunt, intelligit ; easdem verò atque in prædictis commoderationes esse profitetur. Deinceps etiam ipsarum commoderationum memoriam refert hisce prolatis ; *Quâ namque parte læsiones maximè sunt*, comprimendum est ; hoc est ubi maximè adfectus. Num vox ᾗ ubi, vel, quà, pro adverbio loci nunc usurpatur. Quamobrem & aspero spiritu, & circunflexo accentu proferenda est. Itaque quod affectus fulciendo aut firmando confert admovere jubet, fasciæ nimirum circumvolutionem faciendam esse pronunciat, quæ non magis premat, quàm ut pulsus partes non concutiant, quod est præ angustia arteriarum pulsantium motum prohibere : hoc enim est doloris causa. Alium præterea terminum posuit propriè ad futurarum diductiones pertinentem, de quibus ita loquitur ; *Aut junctarurum distantia ad extrema se mutuò contingant ;* extrema vocans, quibus ampliùs commissuræ se tangere nequeunt. Intelligitur autem ex hoc vehemens & immoderata compressio. Quemadmodum etiam ossium commissuram diduci non oportet : ita neque summè comprimi. Etenim hoc quoque præter naturam est. Hi ergo sunt vehementis pressus termini ; imbecillis autem sequuntur fines ; *Neque circa sternutamenta & tusses* ; ac si ita dixerit, neque in sternutamentis & tussibus affectæ simul partes

A κραταιοκατάτοις δυνατὸν αἰσθάσιν, αὐτοχεῖρ τε ἡ κατάλυσις τῶν ῥηγνυσιν αὐτῶν φαίνεται. καὶ αὖθις ὁ Ἱπποκράτης ἔγκειται τῇ τῶν παρακειμένων ῥῆσιν, ἐπὶ μὲν τῆς σφυγμῶν εἰπὼν, ὡς μὴ ἐνοχλοῦσι. καὶ παρὰ ἐπὶ τῆς τῶν κεφαλῶν ἁρμονιῶν διαστάσεως τῆς τῶν ἐρεισμάτων ἐφεξῆς ὀνόματι κεχρημένος, ἐπὶ δὲ βηχὸς, καὶ πταρμῶν, καὶ ὅλως τῆς τῶν κεφαλῶν καὶ θώρακος κινήσεων, τῆς τῶν ἐπιτάσεων. ἡ μὲν οὖν τῶν ἁρμονιῶν διάστασις ἐπὶ κεφαλῆς ἐν τοῖς κατειλυμένοις ῥᾳδίως γίνεται, κυρίως μὲν ἁρμονιαὶ ὀνομαζομένων, καθ' ἃ ψαύει τὰ τῆς

B κεφαλῆς ἀλλήλων ὀστᾶ, κατὰ μεταφορὰν δὲ, ῥαφαὶ· ἥρμοσται γὰρ ἀκριβῶς ἀλλήλοις τὰ τοῦ κρανίου ὀστᾶ, καὶ διὰ τοῦτο, καθ' ἁρμονίαν ἡ συνθεσις αὐτῶν εἴκότως ἂν λέγοιτο γίγνεσθαι, καθ' ὁμοιότητα δὲ, τῶν παρὰ τὰ ῥαπτόμενα ῥάκη. ῥᾳδίως αὐτὰ ζύγνυσι ἐνίοτε διίστανται, καὶ ποτε καὶ ὀδυνῶν ἐπιφέρουσιν, ὁτὰν φλεγμαίνωσιν οἱ συνάπτοντες αὐτῶν τὸν περικράνιον ὑμένα τῇ σκληρᾷ μήνιγγι, καὶ φλέβια τινα μικρὰ συνεξερχόμενα κατὰ τὰς ῥαφὰς φλεγμαίνῃ πολλάκις,

C ἐφ' ὧν ἔμφασις ἡ κίνησις τῆς σκληρᾶς μήνιγγος ὑπιπτούσης, τοῖς φλεγμαίνουσιν ὀδυνᾶς ἐρᾳδῶς. ὡσαύτως δὲ καὶ κατὰ τινας φλεγμονὰς, ἡ κινήσις τῶν ἀρτηριῶν ἀληθινὰς ἀποτελῇ. καὶ δεῖται τὰ διαῦτα παθήματα συμμετρίας ἀκριβοῦς τῆς ἐπιμήκων, ὥστε μήτε χαλασθῆναι τοῖς παροῦσι μέρεσι περιπίπτοντα κινουμένῳ διαφεύγειν ῥᾳδίως αὐτὰ, καὶ διὰ τοῦτο πόνον ἐπάγῃ. μήτε αὖ πάλιν αὐτὰ τὰ ἐπείσματα περαιτέρω τῶν προσηκόντων ἐρηρεισμένα θλίβειν ἐρεθίζοντα, προξενῇ τοῖς ὀδυνᾶσθαι. ἡ δ' αὐτὴ συμμετρία τῶν

D τῆς ὑπιδέσεως περιβολῆς, εἴρηται προσθεν αὐτῇ καὶ ἄλλα τινὰ πᾶσι προσπίπτοντα γίνεσθαι, τὴν καταστηματικὴν ἡλικίας καὶ ὑπιδέσεως χρῆσιν. καὶ διὰ τοῦτο ἔφη μοι, τούτων ἢ αἱ αὐταὶ συμμετρίαι. τούτων ἢ λέγων τῆς νυῦ εἰρημένων. αὐταὶς δὲ τοῖς προειρημένοις συμμετρίαις ἔοικε φάσκων, εἶται καὶ τῆς συμμετρίων αὐτῶν αἰωμιμήσκων ἐν οἷς φησίν. ἡ μὲν γὰρ τὰ σὶν μάλιστα πιέζῃ, τοιαύτην ἔστω εἶσιν. ὃ γὰρ ἦν, νυῦ αὖ ἐπιρρήματος ὑπικοῦ, δηλοῖ καὶ διατείνειν αὐτὸ

E καὶ πλειοτὴν χρῆ. καὶ τοῦτο δὲ τούτῳ τῷ πατῇ συμφέρειν ὑπιπτάσιαι κελεύων ὃ ἀρμόζον ἢ ἐπείζον, δηλονότι τῇ πλειόνῃ τὸ ὑπιδέσιμου πιεῖσθαι φησὶ χρῆσθαι μὴ μᾶλλον πιέζοντας, ἢ ὥστε τοὺς σφυγμοὺς μὴ ἐνοχλεῖσθαι, ὅταν ὄσιν ὑπὸ τοιούτων, ὁδυνηρὸν γὰρ τοῦτο. περὶς αὖτῆς δὲ καὶ ἄλλον ὅρον ἔθετο, κατὰ τὰς διαστάσεις τῶν ῥαφῶν ἰσίως ὑπαρχούσας, καθ' ὧν φησὶ, τὰς τε διαστάσεις τῶν ἁρμονιῶν συμβαίνειν

F τὰ ἄκρα ἀλλήλων. ἄκρα λέγων καθ' ἃ μηκέτι μᾶλλον ἐγχωρῇ συμβαίνειν. δηλοῦται δ' ἐν τούτῳ ἡ σφοδρὰ καὶ ἄμετρος θλῖψις. ὥσπερ γὰρ οὐ χρὴ κεχαλασθαι τὰς ἁρμονίας τῶν ὀστῶν, ὥπως ἀθρόα εἰς ἄκρον ἐσφίγξθαι, καὶ δὴ καὶ τοῦτο φεῦδε φύσιν. οὕτοι μὲν οὖν ἔθεσι τῆς ἰσχυρᾶς πιέσεως οἱ ὅροι. τῆς δ' ἀμυδροτέρας ἐφεξῆς ὅροι, μήτε ἀμφὶ τοῖς πταρμοῖς τε καὶ βηξὶν, ὡς εἰ ἐν ὅτῳ εἶπε, μήτε ἐν τοῖς πταρμοῖσι καὶ

τοῖς βηξί σε σείεσθαι καὶ κλονεῖσθαι συμπεπονθότα μόνα, μηδενὸς αὐτὰ σεισέχοντος, ἐν ᾧ στροφαὶ κινήσεις τὰ χαλασθέντα, καὶ ἀτρεκῶς μόνα ἀλγεούσας βιαίοντα, ἢ ὡς τοῖς πεπονθόσι πρέπει μήτε παροξυνόεσθαι τοὺς πόνους αὐτῶν. ἢ τίνων συμμετρία δεῖ σπειρήματα ὑφίστασθαι, ἵνα τέλος τῆς ῥήσεως ἔχωμεν, εἰπών, ὡς μήτε ἐξαναγκάζηται μήτε, ἐνσείηται, τυτέσιν, ἵνα μήτε βιαίως θλίβηται τὰ πεπονθότα, μήτε ὑπὸ τῶν κινήσεων σείηται, τουτέστιν ἵνα μήτε βιαίως, μήτε χαλαρῶς ὑποδεδεμένα ᾖ.

A concutiantur, agitenturque, quod nihil eas continear, in quo vehementes motus laxas, nec ſtabilitas partes vehementiùs, quàm ut affectis partibus congruat, earum dolores exacerbent. Cæterùm commoderatio firmamentorum ea eſt quam in textûs fine ſcripſit hiſce verbis, *vt neque cogantur, neque concutiantur*, hoc eſt, ut neque violenter premantur, neque in motibus concutiantur, hoc eſt, ut neque arctiùs, neque laxiùs faſciatæ ſint.

ΤΕΛΟΣ.

FINIS.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΟ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΚΕΦΑΛΗ ΤΡΩΜΑΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

HIPPOCRATIS

DE CAPITIS VULNERIBUS LIBER.

Η ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Η τῶν τρωθέντων τῆς κεφαλῆς ὀστέων φύσις, καὶ τρώματα, κατάγματα, ἐσφλάσεις, ῥωγμαὶ, θλάσεις, ἀφαιρέσεις, τὰ ἕλκη, καὶ αἱ τύπτις ἐπιγινόμενα συμπτώματα, καὶ τῶν τρυπάνων ποικιλία, καὶ ὁ πρίονος χρῆσις.

ARGVMENTVM LIBRI.

Vulneratorum capitis oßium natura, vulnera, fracturæ, effracturæ, fissuræ, contusiones, præcisiones, ulcera, & his supervenientia symptomata, telorum varietas, terebræ & serræ usus.

CAPUT I.

Dißimiles esse humanorum capitum tum figuras, tum futurarum posituras. Illas quadruplices hîc constitui: duas secundùm naturam cum proiectura; & duas præter naturam absque prominentia. Has quatuor etiam futurarum posituras esse his literis figuratas T, H, X.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'

Τὰ αὐτόμοια τῶν κεφαλῶν αὐθρώπων ῥήματά τε, καὶ τῶς τούτων ῥαφῶν κατασάσιες αὐτομόιας. Τὰ μὲν ἐν τῷδε δηλα σημήναται· δύο μὲν κατὰ φύσιν τὰ μὲν τῷ τῆς προβολῆς ὑπερβάλλοντα, δύο δὲ ἄνευ φύσιν χωρὶς τῆς προβολῆς. τῶς δὲ τέσσαρας ταύτας τὰς ῥαφὰς κατάσασιν τούτοις γράμμασι σημαινομένας, T, H, X.

Hominum capita neque inter se similiter habent, neque futuræ capitis in omnibus eodem loco sitæ sunt. Verùm cuicunque parte anteriore caput prominet, quod sit cùm ossis pars rotunda plus reliquo eminet, huic futuræ in capite ad literæ T similitudinem à natura sunt accommodatæ. Breviorem nanque lineam transversam ad ossis prominentiam à natura productam habet, alteram verò

Τῶν δὲ ἀνθρώπων οὐ κεφαλαὶ ὁμοίην ὁμοίως σχήσιν αὐτῇσι, οὐδὲ αἱ ῥαφαὶ τῆς κεφαλῆς πάντων κατὰ τὠυτὰ πεφύκασιν. Ἀλλ' ὅτις μὲν ἔχει ὀπὴ τὸ ἔμπροσθεν τῆς κεφαλῆς περιφερόλιθον· ἡ δὲ περιφερὴς ὀπὴ ἐστὶ, τούτου εἰσὶν αἱ ῥαφαὶ πεφυκυῖαι ἐν τῇ κεφαλῇ, ὡς γράμμα τοῦτο, T γράφει. Τὸ μὲν γὰρ βραχυτέρην γραμμὴν ἔχει πρὸς τὸ περιφερόλιθος ἐπικρασίην πεφυκέναι· τὸ

σῆ ἑτέρῃ γραμμῇ ἴσῃ ὑφ' μέσης τ κεφαλῆς καὶ μήκεος A
ἐς τ πρόσληψιν αἰεί. ὅσις σῆ ὄπισθεν τ κεφαλῆς τ περι-
βολὴν ἔχῃ, αἱ ῥαφαὶ ζύπω πεφύκασιν τοιαῦται ἢ ὧδε περ-
ῶσι. ἡ μὲν γὰρ βραχυτέρη γραμμὴ, περὶ τ περιβολῆς πέ-
φυκεν ἐπιπαρσίη. ἡ δὲ μακροτέρη, ὑφ' μέσης τ κεφαλῆς
πέφυκεν καὶ μήκεος ἐς ὃ μέσοπον αἰεί. ὅσις δὲ ἀμφοτέ-
ρωθεν τ κεφαλῆς περιβολὴν ἔχῃ, ἑκατ τε ἐμπροσθεν καὶ
ὄπισθεν, ζύπω αἱ ῥαφαὶ εἰσιν ὁμοίως πεφυκυῖαι ὡς γεφύ-
ραι ὃ ἦσι Η γράφει). πεφύκασι δὲ τ γραμμαὶ, αἱ μὲν
μακραὶ, περὶ τ περιβολῆς ἑκατέρης ἐπικάρσιοι πεφυκυῖαι· B
ἡ δὲ βραχεῖα, ὑφ' μέσης τ κεφαλῆς καὶ μήκεος περὶ ἑκατέ-
ρῳ τελευτῶσα τ μακρῇ γραμμῇ. ὅστις μηδ' ἑτέρωθι
μηδεμίαν περιβολὴν ἔχῃ, ὅσοι ἔχῃ ταῖς ῥαφαῖς τ κεφαλῆς,
ὡς γεφύρας χι, Χ γεφυρῇ). πεπύκασι δὲ αἱ γραμμαὶ, ἡ
μὲν ἑτέρη, ὀπισθορσίη περὶς τ κρόταφον ἀφικνουσα· ἡ δὲ
ἑτέρη, καὶ μήκεος ὑφ' μέσης τ κεφαλῆς.

per medium caput in longitudinem ad cervicem protendit. At cui posterior capitis pars prominet, huic futuræ contrà quam in priore naturaliter se habent. Brevior namque linea transversa ad ossis prominentiam naturaliter producitur, longior verò per medium caput in longitudinem ad frontem perpetuò tendens à natura constituta est. Cui autem utrâque corporis parte, tum anteriore, tum posteriore os prominet, huic futuræ ad literæ H similitudinem à natura sunt accommodatæ. Lineæ verò longiores ad utranque prominentiam transversæ à natura productæ sunt; brevis autem per mediam capitis longitudinem in longam utramque lineam definit. At cui neutrâ parte caput prominet, hic futuras literæ X similes habet. Lineæ verò ita à natura productæ sunt, ut altera quidem transversa ad tempora perveniat, altera per medium caput in longitudinem feratur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ β'.

Περὶ τῆς τῶν ὁμοίων τῆς κεφαλῆς ὀστέων φύσιός τε καὶ συνθέσεως, καὶ χρήσεως.

CAPUT II.

De dissimilium capitis ossium natura, compositione, & usu.

ΔΙπλοῦν δ' ἐστὶ τὸ ὀστέον καὶ μέσην τὴν κεφαλὴν σκληρότατον ἢ καὶ πυκνότατον αὐτῆ πέφυκεν ὃ ἀσθενέστατον, ἡ ὁμοχροΐη τοῦ ὀστέου ὑπὸ τῇ ζωρᾷ· καὶ ὃ κατώτατον ὃ ἐστὶ τῇ μυελοειδεῖ, ἡ ὁμοχροΐη τοῦ ὀστέου ἡ κάτω. ἀποχωρέουσι δ' ἀπὸ τοῦ ἀσθενεστάτου ὀστέου, ἐς τὸ κατωτάτου, ἀπὸ δὲ σκληροτάτου, καὶ πυκνοτάτου ἐστὶ ὃ μαλθακώτατον, καὶ ἔοικεν πυκνῷ, ἐς ὃν ἐστὶ κοιλότατον ἐς τὸν ἐγκέφαλον. ἡ δὲ ὑπόλοιπος κοιλότατον, καὶ μαλθακώτατον, καὶ μάλιστα σπογγιάδες ἐστίν. ἔστι δὲ καὶ πᾶν τὸ ὀστέον τ κεφαλῆς, πλὴν κόρυζα ὀλίγου τινὸς ὑποπάχους καὶ κατωτάτου, τοιοῦτον ὅμοιον. καὶ ἔχῃ τὸ ὀστέον ἐν ἑαυτῷ ὅμοια ζωρίσι πολλὰ καὶ ὑγρά, καὶ εἰ τις αὐτὰ διεξέλθοι εἶσι διακυλίσεις, αἷμα καὶ διεξιόντα ἐξ αὐτῶν. ἔνεισι δὲ καὶ τῷ ὀστέῳ καὶ φλεβία λεπτότερα καὶ κοιλότερα, αἵματος πλέα. σκληρότητι μὲν νῦν καὶ μαλθακότητι, καὶ κοιλότητι, ὧδε ἔχει· παχύτητι δὲ καὶ λεπτότητι, οὕτως.

ΔΙπλοῦν δ' ἐστὶ τὸ ὀστέον καὶ μέσην τὴν κεφαλὴν σκληρότατον ἢ καὶ πυκνότατον αὐτῇ πέφυκεν ὃ ἀσθενέστατον, ἡ ὁμοχροΐη τοῦ ὀστέου ὑπὸ τῇ ζωρᾷ· καὶ ὃ κατώτατον ὃ ἐστὶ τῇ μυελοειδεῖ, ἡ ὁμοχροΐη τοῦ ὀστέου ἡ κάτω. ἀποχωρέουσι δ' ἀπὸ τοῦ ἀσθενεστάτου ὀστέου, καὶ ἀπὸ τοῦ σκληροτάτου, καὶ πυκνοτάτου ἐστὶ ὃ μαλθακώτατον, καὶ ἔοικεν πυκνῷ, ἐς ὃν ἐστὶ κοιλότατον ἐς τὸν ἐγκέφαλον. ἡ δὲ ὑπόλοιπος κοιλότατον, καὶ μαλθακώτατον, καὶ μάλιστα σπογγιάδες ἐστίν. ἔστι δὲ καὶ πᾶν τὸ ὀστέον τ κεφαλῆς, πλὴν κόρυζα ὀλίγου τινὸς ὑποπάχους καὶ κατωτάτου, τοιοῦτον ὅμοιον. καὶ ἔχῃ τὸ ὀστέον ἐν ἑαυτῷ ὅμοια ζωρίσι πολλὰ καὶ ὑγρά, καὶ εἰ τις αὐτὰ διεξέλθοι εἶσι διακυλίσεις, αἷμα καὶ διεξιόντα ἐξ αὐτῶν. ἔνεισι δὲ καὶ τῷ ὀστέῳ καὶ φλεβία λεπτότερα καὶ κοιλότερα, αἵματος πλέα. σκληρότητι μὲν νῦν καὶ μαλθακότητι, καὶ κοιλότητι, ὧδε ἔχει· παχύτητι δὲ καὶ λεπτότητι, οὕτως.

C

Duplex os, & medium caput duplex os est, idque tum summa sui parte & æquabilitate, quâ carne tegitur, tum infima quâ membranam contegit, & inferior est ossis æquabilitas, durissimum & densissimum est à naturâ constitutum. Quodque recedit à supremo & infimo osse, à durissimis & densissimis, ad mollissimum densum quodque magis cavum est accedit, ad interiora usque quibus inter se connectuntur. Eaque maximè cava & mollissima, plurimumque pervia sunt. At totum capitis os, si supremam atque infimam partem admodum exiguam demas, spongiæ simile, multaque carnes humidas similes in se habet, quas si quis digitis conterat, ex ipsis sanguis prodeat. Insunt quoque in osse venulæ tenues, & cavæ sanguinis plenæ. Quod quidem ad duritiem mollitudinemque ac cavitatem spectat, sic se res habet; quod verò ad crassitudinem & tenuitatem, hoc modo.

D

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γ'.

Τὰ δὲ μὴ βρίσκεται ὅσια περὶ τὸν, εἴδεα ἢ τῶν κροτάφων, λεπτότατα καὶ ἀσθενέστατα ἐστί· καὶ ὀλιγίστην καὶ λεπτοτάτην ἔχειν, οἷς ἐγκέφαλος πλῆσος ὑπῆσι. Διὸ καὶ τοῖσι βάλλουσιν ἐλάχιστα, καὶ θανασιμώτερα, καὶ χαλεπωτέρα ἰητροῖσι.

CAPUT III.

Sincipitis ossa primùm, deinde temporum, tenuissima & imbecillima esse, tenuissimâ & pauciss. imâ carne contecta, quibus cerebrum subest plurimùm; ideóque vulneribus deterioribus & lethalibus magis & curatu difficilioribus magis obnoxium.

F

Sincipitis os id tenuissimum & maximè imbecillum quod ad sinciput est, idque quamminimam & tenuissimam carnem hac capitis parte in se habet, cerebrumque plurimum eo loco subest. Cúmque hæc ita se habeant, ubi tela ictusque æquales fuerint magnitudine vel minores; tum etiam æqualiter vulneratus aut levius, os hac capitis parte magis colliditur, frangitur, & medium desidit, sub eoque casu magis moriuntur ægri, ægriusque curantur & mortem evitant, quam

si qualibet aliâ capitis parte istud accidat. Ac A ubi æqualia fuerint vulnera, aut æquè vehementer aut levius quis percussus fuerit, cùm alioqui vulnus lethale sit, intra brevius tempus ex vulnere moritur, qui hâc capitis parte quàm qui aliâ vulneratus est. Cerebrum nanque ad sinciput celerrimè & maximè sentit offensas quę in carne & osse fiunt, cùm hoc loco tenuissimo osse & exiguâ carne tegatur, magnaque ex parte sub sincipite situm sit. Ex reliquis ossibus, quod est ad tempora, maximè est imbecillum. Committitur enim inferna maxilla cum calvaria, moveturque in temporibus sursum & deorsum articuli in modum, auditioque etiam huic est vicina, venaque cava, & valida per tempora fertur.

CAPUT IV.

Os capitis posterius, anteriore robustius, & copiosiore carne tectum esse. Postică parte vulneratum, minùs lædi, frangi, collidi; periturum, hyeme quàm æstate diutiùs vivere.

AT ex universi capitis osse, id quod secundum verticem est & post aures, validius est quam id totum quod parte anteriore continetur, carnemque copiosiorem & aliorem in se habet. Saneque sub hoc casu, ubi ex læsionibus & telis omnibus æqualibus & similibus, majoribusque ac minoribus, similiter aut graviùs quis fuerit vulneratus, hâc capitis parte os minùs frangitur & colliditur. Ac si alioqui ex vulnere homo periturus sit, diutiùs D vitam trahet qui posteriore capitis parte vulnus accepit. Longiore nanque intervállo os ob crassitudinem pus eolligit, ipsumque infra ad cerebrum transfundit. Minor quoque cerebri portio hâc parte capitis subest: feréque plures servantur ex iis qui parte capitis posteriore, quàm qui anteriore vulnus acceperunt. Ex vulnere etiam capitis quacunque parte acceptum sit, ubi alioqui ex vulnere quis fuérit periturus, hyeme quàm æstate diutiùs vivit.

CAPUT V.

Telorum acutorum & levium sedes periculosas, in anteriori parte capitis mortem maturiùs, in posteriore seriùs adferre. Tela sutura infirme impacta periculosa esse.

UBi verò à telo acuto & levi impressum in osse vestigium fuerit, idque solùm ita ut neque findatur, neque collidatur, aut medium desidat, quod æque in anteriore capitis parte ac posteriore accidere potest, ex his mors etsi consequitur, non æquo tamen jure contingit. At ubi nudato osse sutura in vulnere conspicitur, quacunque corporis parte vulnus extiterit, minimè omnium vulneri ac telo resistit, si fortè telum in ipsam suturam incubuerit: tumque vel maximè, si telum sincipiti; juxta debilissimam capitis partem, exceptum fuerit, suturæque in ulcus incurrant, & telum ipsas suturas attigerit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δ'.

Τὸ ὀπισθεν τ κεφαλῆς ὀστέον τ ἐμπροσθεν ἰσχυρότερον ἔστι, καὶ σάρκα πλέονι ϵ βαθυτέρην ἔχειν. Τον τῆ ὀπισθία κεφαλῆ ὑγιωσκόμενον ἅπαν βλαπτόμενον, καὶ ῥηγνύμενον, καὶ φθειρόμενον. τ μέλλοντα ἀποθνήσκειν ἐν χειμῶνι, ἢ ἐν θέρει πλέονα χρόνον ζᾶν.

ΙΣχυρότερον δ' ὄστ, τ κεφαλῆς τ ὀπίσθεν τ κορυφῆς καὶ τ ὠτῶν, ἢ περὶ τ ἐμπροσθεν, καὶ σάρκα πλέονα, καὶ βαθυτέρην ἐν' ἐουσαν ἔχειν τοῦτο τ ὀστέον. ϵ δὲ τούτων ὕπαρ ἐχόντων, ὑπὸ τε τ γνώσιον καὶ τ βελέων ἴσων ἁπάντων ϵ ὁμοίων, καὶ μειζόνων, ϵ μειόνων, ὁμοίως ὑγιωσκόμενος, καὶ μαλλον ταύτη τ κεφαλῆς τ ὀστέον ἧττον ῥήγνυται, ϵ φθείρεται. καὶ ἢν μέλλη αὖθις ἀποθνήσκειν, καὶ ἄλλως ὑπὸ τ τραυμάτος, ἐν ᾧ ὑπίσθεν τ κεφαλῆς ἔχων τ τραῦμα, ἐν πλέονι χρόνῳ ἀποθανεῖται. ἐν πλέονι γὰρ χρόνῳ τ ὀστέον ἐμπυίσκεται τε καὶ ὑγκαπυίσκεται κάτω ὑπὸ τ ἐπικράνου, ὅσῳ τ παχύτητα ϵ ὀστέου. καὶ ἐλάσσων τούτης τ κεφαλῆς ὁ ἐγκέφαλος ὑπάρχει. ϵ πλέονες ἐκφυσήσεις τ ἰχῶρος γίγνονται ὑπὸ τ ὀπίσθεν ηξωσκημένων τῆς κεφαλῆς ὡς ὀπτοπολύ, ἢ ὑπὸ τ ἐμπροσθεν. καὶ ἐν χειμῶνι πλέονα χρόνον ζῆ ἀνθρωπος, ἢ ἐν θέρει. εἴ τις καὶ ἄλλος μέλλει ἀποθανεῖσθαι ἐκ τ τραύματος ὁπισθεν τ κεφαλῆς ἔχων τ τρῶμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε'.

Ταὶ ἕδραι τ βελέων τ ὀξέων καὶ κουλοτέρων ἐπικινδύνους ἔσι, καὶ ἐν ταῖ ἐμπροσθεν τ κεφαλῆς ταχύτερον, καὶ ταῖ ὀπίσθεν βεβαίον τ θάνατον εἰσφέρειν. Τὰ βέλεα εἰς τ ῥαφὴν ἀδενεοδάπτως ἐνειρθέντα ἐπικίνδυνα.

AΙ ἑ ἕδραι τ βελέων, τ ὀξέων, καὶ κουφοτέρων, ἀδεμιᾶ σφῶν αὐτῆ χαλεπὰ γινόμενα ἐν τ ὀστέῳ, ἀλλ' ὁμαλῶς τε, καὶ φλοιώδεος, ἢ ἔτι ἐσχιδεστέρου. ἀδεμιᾶ ἑ γένοι ὁμοίως ἔν τε τ ἐμπροσθεν τ κεφαλῆς, καὶ ἐν τ ὀπίσθεν, ἐκ τούτων θάνατος· ἐγὼ γὰρ κατάγε δίκαιω, ὅσ' ἂν ἤδη μοι ῥηθῇ. ῥαφὴ ἑ ἐν ἑλκεῖ φασὶ ὀστέου φλοιώδεος, πεφυκυῖαι τ κεφαλῆς ἕ ἑλκεος γλουφίδι, ἀδενεοτάτῃ γὰρ τῇ περάσει, καὶ ταῖ βέλεα αὐτέχθη, εἰ τύχοι τ βέλος ἐς ἀυτὸ τ ῥαφὴν ἐνειρθέν. πεφύτευ ἑ μάλιστα, ἢν τ βέλος ἐν τ βράγμαι γλυφόμενον, καὶ τ ἀδενεστατον τ κεφαλῆς, ἢ αἱ ῥαφαὶ οἱ τύχωσιν ὕσαι ὧδε τ ἕλκος; ϵ τ βέλος ἀυτῶν τύχοι τ ῥαφῶν.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς'.

Τῷ τῦ πρωμάτων ἐν τῇ κεφαλῇ ὀστέων ἑκάστῳ ὅσαπερ ἐπιγιγνόμενα πλείονες ἰδέας καταγμάτων ἰδέας. πρῶτον μὲν τὸ ῥωγμῶδες, ἢ σχιζῶδες ἔστι, καὶ τὰς ποικιλίας τῶν ῥωγμῶν ἰδέας ἐνθάδε τεθειμένας.

CAPUT VI.

Cuique vulnerum ossis capitis generi subesse plures fracturarum ideas. Primam esse rimam sive fissuram; & varias fissurarum ideas hic positas.

Τὰ πρωσπίπτοντα ἐν τῇ κεφαλῇ ὀστέων ὅσα ἐστὶν ἐν τῷδε τῷ σώματι, καὶ ὅσα ἐπιγίνεται ἕκαστα τούτων ἐν τῇ ῥώσει. ὀστέον ῥήγνυται μὲν ἀπὸ τοῦ περιόντος, καὶ ὅταν ἐκπέσῃ τὸ ῥωγμῶδες, καὶ ὅταν ἐμπεσὸν ἐπὶ τὸ ὑποκείμενον ὀστέον τὸ ῥωγμῶδες, ἵνα μὴ ἐπὶ πλέον ῥαγῇ. τῷ γὰρ βελέων ὁ, τι ἂν ῥήγνυσι τὸ ὀστέον, τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ φλᾷ τὸ ὀστέον ἢ μᾶλλον, ἢ ἧσσον. αὐτῷ τε ἐν ᾧπερ καὶ ῥήγνυσι τὸ ῥωγμῶδες· εἰς ὅσον ἔστι. ἰδέαι δὲ ῥωγμάων τρεῖαι γίνονται. ἢ γὰρ λεπτοτέρη τε καὶ λεπτὴ παντὸς ὀστέου καταφανὴς γίνονται. ἔστι δ' αὐτῶν ῥωγμάων, ὅτε αὐτὰ μὲν τὰ χείλεα, ὅτ' ἐν τῶν ἡμέρησιν ἐν ἧσιν αὖ καὶ πόνων αὖ ὄφελος γίνοιτο ἢ γιγάπου ἢ ἀναθέσεως. δι' ὃ αὖ παχύτεραί τε καὶ εὐρύτεραι γίνονται τῶν ῥωγμάων. ἔνιαι δὲ καὶ παντὸς εὐρέως· καὶ αἱ μὲν ὅσῃ μακρότεραι ῥήγνυνται· αἱ δὲ ὅσῃ βραχύτεραι. καὶ αἱ μὲν ἰσόπλατεραι· αἱ δὲ, ἰδέαι τε καὶ παντὸς αἱ δὲ καμπυλώτεραί τε, καὶ καμπύλαι, καὶ βαθύτεραι· αἱ δὲ, εἰς ὃ κάτω, καὶ ὅσῳ πλατὺς τὸ ὀστέον.

Vlnerum ossis capitis tot sunt genera: & sub quoque genere plures sunt in vulnere fracturæ formæ. Os sub vulnere finditur, ossique rimam habenti, siquidem fissum fuerit, collisionem accedere necesse est: quodcunque enim telum os findit, idem os plus minusve collidit, idque ubi rimam facit. Hocque genus unum est. Rimarum autem variæ sunt formæ. Nam & tenuiores sunt, & tenuissimæ, ita ut neque quædam conspicuæ sint, neque protinus à vulnere, neque quibus diebus dolores augeri & mortem homini adferre assolent. Rursus nonnullæ crassiores & latiores existunt, quædam etiam latissimæ, & aliæ quidem longiùs protenduntur, aliæ breviùs. quædam etiam in rectum tendunt, quædam rectissimæ, nonnullæ quoque magis & minùs curvantur, quædam per summa ducuntur, quædam altiùs penetrant, aliæ autem per totum os ad imum usque tendunt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ.

Τὸν δεύτερον τῦ τε κεφαλῆς τόπον θλάσιν πάσαδαι, καὶ πολλὰς εἶδος τῆς θλάσιος διαφορὰς.

CAPUT VII.

Secundam fracturæ capitis speciem, contusionem statui; & multas esse contusionis differentias.

Φλασθῆναι δ' αὖ τὸ ὀστέον ἐν τῇ ἑωυτῦ φύσι, καὶ ῥωγμὴν μὴ φλασθὲν ὑπ' αὖ προσγίνεσθαι τῷ ὀστέῳ ἐναντίωμα. δεύτερος τόπος· ἰδέαι δὲ τῆς φλάσιος πλείους γίνονται. καὶ γὰρ μᾶλλόν τε, καὶ ἧσσον φλᾶται, καὶ ἐς βαθύτερόν τε καὶ ὑπὸ πάντες τῦ ὀστέου, καὶ ἧσσον ἐς βαθύ, καὶ ὑπὸ πάντες τῦ ὀστέου· καὶ ἔστι πλέον τε καὶ ἔλασσον, μικρός τε καὶ πλατύτατος. ἄλλα δυτέων τῆς ἰδέης, ὑδεμία ἔστιν ἰδύνη τίσιν ὀφθαλμίσιν γνῶναι, ὁπόση τίς ἔστι τῆς ἰδέης, καὶ ὁπόση δι' μέγεθος. ὁρᾶν γὰρ εἰ πέφυκεν, ἐόντος πᾶν πεφλασμένου καὶ τῆς κακοῦ γεγενημένης, γνῶναι δίσιν ὀφθαλμοῖσι καταφανὲς ἰδεῖν αὐτίκα μὲν τὸ χεῖλος, ὥσπερ ὁρᾶν τὰ ῥωγμάων ἔνιαι, ἐκχὺς ἐοῦσαι καὶ ἐρρωγότος τῦ ὀστέου.

Contundi autem os potest, osse naturaliter se habente, ut & rima nulla ad ossis contusionem accedat. Atque hic alter modus est: At contusionis plures sunt formæ. Nam plus aut minùs, & altiùs per totum os contusio pervadit, aut minùs altè, neque per totum os & ampliorem aut minorem, tum longitudinem tum latitudinem occupat. Sed nulla earum qualinam specie, aut quantâ magnitudine existat, oculis dijudicari potest. Neque enim ubi quid contusum est, & malum accessit, statim sub ipso vulnere contusio oculis est conspicua, ut neque rimæ quædam, quæ procul à fisso osse longiùs excurrunt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ η'.

Τρίτος τῦ καταγμάτος τόπος ἡ ὄστρησις λελεγμένη, ἢ ῥωγμὴ προσγίνεται, καὶ ἡ θλάσις.

CAPUT VIII.

Tertia fracturæ species effractura dicta cui fissura adjungitur & contusio.

Ὄστρησις δὲ ὀστέου ἐν τῇ φύσει τῇ ἑωυτῦ ἔσω τοῦ ῥωγμήσαν, ἄλλως δὲ οὐκ ἂν ὀστρησθείη. ὃ γὰρ ὀστρώσωμεν, ἀπόρρηγμένον τε καὶ κεκερματισμένον, ὀστρῆσθαι ἔσω ἀπὸ τοῦ ἄλλου ὀστέος ῥηγνυμένου ἐν τῇ φύσει τῇ ἑωυτῦ. καὶ δὴ ἔστι ῥωγμὴ μὲν προσεῖναι τῇ ὀστρήσει. τρίτος δὲ τόπος ἔστω. ὀστρῆσθαι δὲ ὀστέον πολλὰς ἰδέας. καὶ γὰρ πλέον τοῦ ὀστέου ἔλασσον, καὶ μᾶλλόν τε, καὶ ἐς βαθύτερον κάτω, καὶ ἧσσον τε, καὶ ὑπολειπόμενον.

Os medium desidit ubi à natura sua intro recedit, unà cum rimis, alioqui medium non desideret. Quod enim medium desidit, ab alio osse naturaliter se habente abruptum fractumque introcedit; itaque sanè huic casui rimam accedere necesse est. Atque hic tertius est modus. Multis autem modis os medium desidit. Namque hoc majorem & minorem ossis partem occupat, aut magis & altiùs ad imum penetrat, aut minùs, & in superficie extat.

A

CAPUT IX.

Sedem quartam esse fracturæ ossis speciem. Vt sedi fissuram, sic fissuræ contusionem accedere necesse est. Sedis definitio, ac plures ejus differentiæ. Præcisionem in osse, sedem esse.

AC ubi telum in osse vestigium reliquit, utique rima adjici poterit & ad rimam collisum aut magis aut minus accedere necesse est cum qua etiam parte rima accessit eadem, teli vestigium appareat & rima sit in osse qua teli vestigium & collisum continetur. Quartus hic modus est cum teli vestigium in osse remanet. Teli autem sedes dicitur, cum os suo statu permanens manifestum fecerit qua insederit. In unoquoque vero genere plures sunt formæ. Quodque ad collisum & rimam attinet, sive hæc utraque ad teli vestigium accedant, sive collisum duntaxat fiat, varias esse tum collisi tum fissi species jam dictum est. At ipsum teli vestigium per se sit longius & brevius, magis curvum, aut rectum aut rotundum sintque pro teli figura multæ aliæ hujuscemodi species. Nam & ipsum altè magis aut minus descendit, anguſtiusque esſtaut latius aut amplissimum, si præcisio adjuncta sit. Præcisio autem quantamcunque longitudinem & latitudinem ossis occupet, ad teli vestigium refertur, dummodo alia ossa quæ præcisionem continent, in statu maneant, neque una cum præcisione à suo statu recedant & media desidant. Sic enim os medium desideret neque amplius teli vestigium esset.

B

C

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ θ'.

Τὼ ἔδραι τέτταρτον εἶδος καταγματος, ἐν τῳ ὀστέῳ ξύσπορ, ὥσπερ μὴν τὴ ἕδρη ῥωγμὴ μὲν ὅτα ξὺν τῇ ῥώγμῃ τὸ φλοῖον ξυσπάται· αἰσθητικὸν ὄζον. ὁ τὸ ἕδρας ὄρος, ἡ πλείστας ξυ̃τις ὀστέων· τὼν δξυκοπιῶν ἐν ᾧ ὀστέῳ τὸ ἕδραι εἶδ.

KAὶ ἕδρης γίνομένης ἐν τῳ ὀστέῳ βέλεος, ξυσσχίζονται αἱ ῥωγμαὶ τῇ ἕδρῃ, τῇ τε ῥωγμῇ & φλοῖον ξυσσπᾶται αἰσθητικὸν ὄζον, ἢ μᾶλλον, ἢ ἧσσον, ἢ ἧσσον & ῥωγμὴ ξυσσχίσπται ὀστέων· ἡ ἕδρη ἐγίνετο. καὶ ἡ ῥωγμὴ ἐν τῳ ὀστέῳ τῳ πρείσχοντι πῶς θ' ἕδρῃσι, ἡ τὼν φλοῖον. τέτταρτος ὅπος ξύσπορ. καὶ ἕδρη ἡ βέλεος γίνεται ἐν τῳ ὀστέῳ. ἕδρη μὲν καὶ ἐστι, ὅταν μόνον ὁ ὀστέον ἐν τῇ ἑωυτὲ φύσι, ὁ βέλος ἐπιξας ἐς ὁ ὀστέον, δῆλον ποιῇ ὅπῃ ἐσήλυξεν. ἐν ᾗ τῳ ξύσπορ ἐνέσαν πλείονες ἰδέαι γίνονται. καὶ πρὸς ὠῤῥ φλοῖσος ἢ ῥωγμὲς, ὠῤῥ ἄμφω ξυ̃τα ξυσσπᾶται τὴ ἕδρη, ἡ ὠῤῥ φλοῖσις μὲν γίνεται, ἤδη πέφυκεν, ὅτι πολλαὶ ἰδέαι γίνονται καὶ ἡ φλοῖσις & ἡ ῥωγμὲς. ἡ ἡ ἕδρη ἑωυτὲ ἐφ' ἑωυτὲς γῆ μακροτέρη καὶ βραχυτέρη ἐούσα, καὶ παμπυλωτέρη, καὶ ἰθυτέρη, ἡ κυκλοτερὲς. καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἰδέαι ξ' ἐισὶ τὸ ξύσπορ, ὁ ποῖον αὖ τι & ὀρθρα τῷ βέλεος ἦ. καὶ σὶ ἑωυτὰ ἡ βαθύτεραί τε καὶ τὸ ἡ μᾶλλον ἡ ἧσσον, καὶ γενέσθαι, καὶ εὐρύτεραι, ἡ πηδὸν εὐρίαι, ἢ δξυκεκλφαῖαι. δξυκοπὴ σὶ ὁπόση τὸ ὀστ̃ν γινομένη μικρὸς τε & εὐρύτατος, ἐν τῳ ὀστέῳ ἕδρη ἐστίν. ὠῤῥ τ' ἄλλ' ὀστέα, τα πρείσχοντα τ' δξυκοπὴ μόνῃ ἐν τῇ φύσῃ τῇ ἑωυτῇ, & μὴ σεσεσφλάτται τῇ δξυκοπῇ ἔσω ὀκ τὴς φύσιος τὴς ἑωυτῇ. ὅτω σὶ ἔσφλασις αὖ εἴη ἡ ὀκ ἐπ ἕδρη.

CAPUT X.

Quinta fracturæ species ἀπόχημα, in qua pars cranii non icta parti ictæ opposita, fracta est; hæc certè periculosissima, quòd curari nequeat.

OS sub vulnere frangitur alia capitis parte quam qua ulcus est, & os nudatum est. Quintus hic modus est; Huicque calamitati nullis remediis subvenias. Neque enim ubi istud contingit quanam ratione istud homo patiatur, aut quanam capitis parte, ex ejus percunctatione deprehendas.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ι'.

Ο πέμπτος τὴ καταγματος ξύσπος, ὃ ἀπόχημα, ἐν ᾧ ὃ ξ κρανίε μέρος μὴ πληγὴ, τῷ μὴ βεβλημένῳ ἀντικείμενον, κεκλασμένον ὄζι· τὸτο μὲν ὄπικινδυνώτατον ὑπ ἀνίατον.

OΣτέον πεπονθότα ἄλλη τὴς κεφαλῆς, ἢ ὃ ἕλκος ἔχει αὐξσπος, καὶ ὃ ὀστέον ἐγυμνώθη τὴς σαρκός. πέμπτος ὅπος ξύσπος. καὶ ταύτῃ τῇ ξυμφορῇ ὅταν γίνηται, ὁκῶς αὖ ἕκοις ὠφελήσας σώσεν. ὁκοῖ γὰ εἰ πέφυκεν ὃ κακὸν τὸτο αὐξσπος, ἀλ' ὅπῃ τὴ κεφαλῆς.

CAPUT XI.

Perspectis fracturarum modis ac differentiis ad sectionem per terebram accedendum. Quæ fracturæ sectione indigent, quæ non.

EX his fracturæ modis ad sectionem veniendum suadet tum ossis collisio quæ & oculis non patet, & aliquo modo manifesta est, tum rima, sive oculos lateat, sive sit conspicua. Quin & ubi teli vestigium in osse remanet, sive ad id præterea rima & collisio accesserit, sive collisio sola absque rima, tunc etiam ad sectionem veniendum. Os autem medium ex naturali statu desidens, parum sectione indiget,

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ια'.

Τὼ τρεπομένων τὴς καταξεως ξύσπορ, ὃ ὀξυφορὸν, ἐς ὁρίσιν ἀφήκειν χρή. Οποῖα τα κατάγματα τ' ὁρίξεως προσδεῖται, ὁποῖα ὃ μή.

TOύτων τῶν ξύσπορων τ' κατάξιος, ἐς ὁρίσιν ἀφήκε, ὅπῃ φλοῖσις ἢ ἀφανὴς ἰδεῖν, καὶ ὠῤῥ πως τύχῃ φανερὴ γίνομένη. καὶ ῥωγμὴ ὠῤῥ ἀφανὴς ἰδεῖν, καὶ ὠῤῥ φανερὴ ἦ. καὶ ὠῤῥ ἕδρης γίνομένης & βέλεος ἐν τῳ ὀστέῳ, προσσχίσθαι ῥωγμὴ, καὶ φλοῖσις τῇ ἕδρῃ. καὶ ὠῤῥ φλοῖσις μετῶον προσσχίσπται αὖθι ῥωγμὴς τῇ ἕδρῃ, καὶ αὖτη ἐς ὁρίσιν ἀφήκε. ὃ σὶ ἔστω ἐσφλωμένον ὀστέον ὀκ τὴς φύσιος τὴς ἑωυτῇ, ὀλίγα τῇ πολλῇ προσπος προσδεῖται,

καὶ τὰ μάλιστα ἐσφηνωδέα, καὶ μάλιστα καταῤῥαγῆναι, ταῦτα πρίσιος δεῖται). ὅσα δὲ ἕδρη αὐτῶν ἐφ' ἑωυτῆς γλωρὴν ἄτερ ῥωμῆς καὶ φλέγμος, ὅσα δὲ αὐτὰ πρίσιος δεῖται. οὐδὲ ἡ ἀξιστὴ, ἢν μεγάλη καὶ βύρεη οὐδὲ αὐτη. ἀξιστὴ γὰρ καὶ ἕδρη τ' ὠυτό ἐστιν.

A tum quæ maximè deorsum insederunt, maximeque perfracta sunt, minimè sectione utendum suadent. Neque ubi teli vestigium per se remanet citra rimam & collisionem, sectione opus est, neque si præcisio magna lataque fuerit: Præcisio enim & teli vestigium idem sunt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιβ'.

Τοῖς βεβαιωτέοισι σημείοις καὶ τεκμηρίοις καταμανθάνειν χρὴ δεῦτερα πότερον, ὅπου, πότε, πῶς, ᾧ βελῆ, ὃ ὀστέον ῥαγὴ ἢ ἀπόλυμον τῷ ἀνθρώπου.

B

CAPUT XII.

Certioribus signis ac indiciis explorandum esse, an, ubi, quando, quo telo, quomodo sit fractum, priusquam manus homini admoveatur.

Πρῶτον μὲν χρὴ τὸν τρωματίλιον σκοπεῖσθαι ὅπη ἔλκη ὁ τρῶμα τ' κεφαλῆς, εἴτ' ἐν τοῖσιν ἀδενεχέεσσιν. καὶ τοὺς τείχας καταμανθάνειν τοὺς ἄνω ὁ ἕλκος, εἰ ἔβλαπται ὑπὸ τ' βέλεος, καὶ εἰ ἔστω εἰπεῖν ἐς ὃ πάλαι, κινδυνεύειν ὃ ὀστέον ψιλὸν εἶ τῆς σαρκός. ἢ ἰὼ τοῦτο ἦ, φύσιν ἔχειν τὶ σῖνος ὃ ὀστέον ὑπὸ τῦ βέλεος. ταῦτα μὲν οὖν χρὴ ὑποπτεῦσθαι σκεψάμενον λέξαι, μὴ ἀπόμνυον τῷ αὐθρώπε. ἀπόμνυον δ' ἤδη πυθόμενος εἰδέναι ταῦτα, εἰ ἔστι ψιλὸν ὃ ὀστέον τ' σαρκὸς, ἢ ὄ. καὶ ἰὼ μὴν καταφανὲς ἢ ἔστιν ὀφθαλμοῖσιν ὃ ὀστέον ψιλόν. εἰ δὲ μή, τῇ μίλῃ σκέπτεσθαι. καὶ ἰὼ μὴν οὖρος ψιλὸν ἐὸν ὃ ὀστέον τῆς σαρκὸς, ἢ μὴ ὑγιὲς ἐὸν ὅ πρώματος, χρὴ τῷ ἐν τῷ ὀστέῳ ἑώντος, πλὴν ἀθρώσιν πρῶτα πυθέσθαι, ὁράωτα ὅσον τέ ἐστι ὃ κακὸν, ἢ τίνος δεῖται ἕτερου· χρὴ δ' ἢ ἐρωτᾶν τὰ πεφωλιδμένα ὅπως ἕπαυδε ἢ τίνα ἔσπον. ἰὼ δ' μὴ καταφάνεὶς ἦ ὃ ὀστέον, εἰ ἕλκη ἢ κακὸν, ἢ μὴ ἕλκη, πολλαῖ ἔπι χρὴ μᾶλλον τῷ ἐρώτησιν ποιέεσθαι, ψιλοῦ τε ἐόντος τ' ὀστέου, ἢ τρῶμα ὅπως ἐληλύθοτ, καὶ ὁππόκα ἔσπον. ἢν δὲ φλέγματα, ἢ ἢν ῥωγμαὶ ἢν ἢ φαινομένας ἐν τῷ ὀστέῳ, ἐνιέντας ἢ, ὁκόσον τ' πεφωλιδμένου ἢ πεφωλιδίου, πρῶτον θρώσκειν πειρᾶσθαι εἴ τι πέπονθε τοῦτο ὃ ὀστέον, ἢ ὃ πέπονθεν. ἐπεῖτα δὲ καὶ ῥόγχῳ, ἢ ἔργῳ ὀξελέγχεσθαι πολλὰ μηλώσιος. μήλωσις γὰρ οὐκ ὀξελέγχει εἰ πέπονθε τοῦτο τὸ κακὸν ὃ ὀστέον, καὶ εἴ τι ἔχει ἐν αὑτῷ, ἢ ὃ πέπονθεν, ἀλλ' ἕδρυσι τε ἢ βέλεος ὀξελέγχει μήλωσις. καὶ ἰὼ ἐμφλεσθῇ ὃ ὀστέον ὕπω οὐ τὸ φύσιος τ' ἑωυτῦ. καὶ ἰὼ ἰχῶρας ῥαγὴ ὃ ὀστέον, ἄνευ ἢ ἐστὶν ὀφθαλμοῖσι καταφάνεια ἐστὶν ὁρᾶσθαι γινώσκειν.

C

D

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιγ'.

Τρία μὲν ἐστὶ τῦ βλάβεως γένη πάσχει ὑφ' ὧν τὸ, ὀστέον ῥήγνυται, καὶ θλᾶται, ἢ ἔσω ἐσφλᾶται. Καὶ κατὰ τοὺς ποικίλους τ' βλάβεως αὐτὰς, ποικίλης τε τὰς ἕξις φαίνεσθαι καὶ φλάσεις, καὶ ἐσφλάσεις.

CAPUT XIII.

Tria hic ponuntur læsionum genera, sub quibus os frangitur, contunditur, aut medium intro desidit. Et pro variis læsionum causis, varias quoque fracturas, contusiones, & effracturas.

Ῥήγνυται δὲ τὸ ὀστέον, τοῖς τε ἀφαμέας ῥωγμαὶ, καὶ τοῖς φαμιεῖς, καὶ φλᾶται τοῖς ἀραμέας φλάσεις, καὶ ἐσφλᾶται ἔσω ὑπὸ τῆς φύσιος τὸ ἑωυτῦ μάλιστα ὅταν ἕτερος, ὑφ' ἑτέρου ὀξωσκόμενος ἐθέλοντες πεῖσαι βουλόμενος, ἢ ὅταν ὀξ ὑψηλοτέρης χώρης ἢ βολὴ, ἢ, ἢ πλεονῇ, ὑπόστρ' αὖ ἢ μᾶλλον. ἢ, ὅτ' αὖ ὀξισπέδου τῷ χαλκῷ. καὶ ἰὼ ὑπερφερὲς τῇ χειρὶ ὃ βέλος. ἰὼ τε βαλλῃ, ἰὼ τε τύπῃ. καὶ ἰχωρέοντες ἐὼν ἀδενεχέεσιν πεφώσκῃ.

F

Frangitur autem os rimis obscuris & conspicuis, & colliditur collisionibus minime parentibus, & à naturali suo statu recedens medium desidit, tum præcipue cum alter alterum de industria fauciare cupiens, vulnerat, aut cum ex superiore loco telum emittitur, aut ictus infligitur, utrolibet modo contingat potius quam si ex complanato loco, & si quis manu telum continens vel jaciat, vel feriat, vel cum robustior imbecilliores vulnerat. Ex

Ex iis quibus ex casu partes quæ circa os sunt, aut os ipsum vulneratur, qui ex maxime sublimi loco in durissimum & obtusissimum quid cadit, is periclitatur ne os pertumpatur, aut colliditur, aut à naturali suo statu intro medium decidat. At qui ex complanato loco potiùs, & in mollius quiddam cadit, ei minus istas offensiones eo modo os sentiet. Ex telis autem quæ in caput illabuntur, & quæ juxta os sunt vulnerant, quod ex maximè sublimi & minimè complanato loco incidit, quodque durissimum, maximè obtusum & grave, minimèque leve, aut minimè acutum & molle fuerit, id os rumpere & collidere poterit. Ac præcipuè sane periculum est ne ea os sentiat, ubi talia contigerint, sicque vulnerari os contingat, ut è directo telo occurrat, sive manu, sive jactu vulnus infligatur, sive quid in ipsum illabatur, sive corruens vulneretur, seu quomodolibet vulnerari os telo obviam eat. At tela quæ in obliquum distrahunt, sub his os minùs rumpitur, & intro ad caput contunditur, licet os carne nudatum sit. Quædam enim sic illata vulnera, neque os carne detegunt.

A

B

C

CAPUT XIV.

Multa ac diversa telorum genera, quibus os capitis variè vulneratur.

SUb telis sanè quæ rotunda sunt, orbiculata, omni ex parte plana, retusa, gravia & dura, os maximè finditur tum rimis conspicuis, tum obscuris & colliditur, & à naturali statu recedens medium decidit. Eadem quoque carnem contundunt, maturant & lacerant. At sub hujusmodi telis vulnera ad latera & in orbem aliquantulum cava putulentaque magis redduntur atque humida, longioreque tempore repurgantur. Carnes enim collisas & laceratas in pus versus necesse est tabescere. Tela verò oblonga, magna ex parte tenuia, acuta & levia, carnem magis incidunt, osque similiter, quàm colliduntur. Idque etiam quod incidit, teli vestigium inducit. Præcisio enim & teli vestigium ad idem referuntur. Ac tela hujusmodi neque magnopere os colliduntur, neque findunt, neque à naturali statu recedens medium desidere, faciunt.

D

E

CAPUT XV.

Sauciati responsa, & symptomata veluti carus, tenebricosa vertigo, & lapsus diagnostica signa sunt.

CÆterùm præter id quod oculis tuis subjicitur, quicquid in osse tibi apparere videbitur, etiam ex ægro requirendum: (Etenim magis aut minus vulnerati hæc sunt indicia.) Tum si æger alto sopore detentus fuerit, aut tenebræ oculis offusæ, aut si vertigo prehenderit, aut ipse conciderit.

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιη'.

Πολλὰ καὶ ποικίλα τῶ βελέων γίνη δι' ὧν τρωθήσεται ὁ τῆς κεφαλῆς ὀστέον ποικίλως τρωσθήσεται.

Τῶν δὲ βελέων ῥήγνυσι μάλιστα τὸ ὀστέον, ὅσα τε φαινεραὶς ῥωγμαῖς καὶ ἕδραις ἀπαύειας, καὶ φλεβῶν, καὶ ἐσφηνᾶ ἑαυτὰ ἐν τῇ φύσει τῶ ὀστέου, τὰ τροχίλα τε καὶ τετράεδρα, καὶ ἀρτίσματα, ἀμβλέα τε ὄντα καὶ βαρέα, καὶ σκληρά. καὶ τὰ ὄφρα ταῦτα φλᾶται, καὶ πέπειρα πολλὴ, καὶ κόπρη. καὶ τὰ ἕλκεα μᾶλλον ἐπὶ τοιούτων βελέων ἐς τὸ σπάδιον. καὶ ἐν κύκλῳ κατάκοιλα, καὶ διαπυά τε μᾶλλον γίνη, καὶ υγρά ἐστι, καὶ ὅσα πλέονα χρόνον καθαίρεται· αὐξάνει γὰρ τὰς ὄφρας τὰς φλεβώσιας καὶ κτησίας, πῦον γλοιώδεα ἐκπυλοῦσι. τὰ δὲ βέλεα καὶ φερομήκεα ὀκτάπολυ λεπτὰ ἐόντα, καὶ ὀξέα, καὶ κοῦφα, πλὴν τὰ ὄφρα ἰβραδύμηκες μᾶλλον, καὶ φλᾶ τὸ ὀστέον ὠσαύτως. καὶ ἑδρίσι μὲν ἐμπιπτέῃ αὐτὸ καὶ διαπλήσσει διαπεπτὰ γὰρ καὶ ἕδρη τοιοῦτον ἐστί. φλᾶ δὲ μᾶλλα τὸ ὀστέον τὰ τοιαῦτα βέλεα, ὅσα ῥήγνυσι, ἢ οὐ τῇ φύσιος ἔνω ἐστρᾶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιε'.

Τὰ τρωθέντος ἀποκρινόμενα, καὶ συμπτώματα, οἷ ὁ κάμνος, καὶ σκότος, καὶ ὄνος, καὶ πτῶσις διαγνωστικὰ σημεῖα.

Ἀλλὰ χρὴ πρὸς τὴν ὅλλα τὴν ἑωυτῶ ὁ, τι αὖ σι φαίνηται ἐν τῶ ὀστέῳ καὶ ἐρώτην πείσεσθαι πολίτων τούτων. τῷ γὰρ μᾶλλόν τε καὶ ἧσσον τρωθέντος, τοῦτο ὅτι σημεῖα. καὶ ἢν ὁ τρωθεὶς κατωθῇ, καὶ σκότος ἐπέλθῃ, καὶ ὄνος, ἢ καὶ πέσῃ.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ις'.

Τὼ ὀδρὰ τῦ βέλεος ὀξέα ψιλωθέντος καὶ ἧς ῥαφαὶ μόνω ἠμωμένω ἢ μὴ ῥήξεως ἢ τ ῥωγμὶς δυσιάτερον, ἢ δύσγνωσον ἔῃ. Οὐ ἧς ῥαφαὶ, ἀλλὰ ὃ πλησίον ὀξέον ἀφιέναι χρῆναι.

Ὅτ' ἂν ἢ τύχῃ ψιλωθὲν ὃ ὀξέον τ ὀστέος ὑπὸ τ βέλεος, ἢ τύχῃ κατ' ἀυτὰς ἧς ῥαφὰς ἠμοόεθυον ὃ ἕλκος, χαλεπὸν γῦν ἢ τ ὀδρὸν τ βέλεος φράσασθαι τ ἐν τῷ ἄλλῳ ὀξέῳ φαινομένων γνωμόνων. εἶτ' ἔνεστι ἐν ᾧ ὀξέῳ, εἴτε μὴ ἔνεστι· νῦν τε τύχῃ γνωμόνων ἡ ἕδρη ἐν ἀυτῇσι τῇσι ῥαφῇσι· συμβλέπειν γὰ ἀυτὸ ἡ ῥαφὴ, ζηλυτέρη ἐοῦσα ἄλλα ὀξέα· καὶ οὐ δῆλόν ἐστιν, ὅτι τε αὐτὸ ῥαφὴ ἔστιν, καὶ ὅτι ἧς βέλεος ἕδρη, ἢν μὴ κάρτα μεγάλη ᾖ ἕδρη. φερομένη δ' ἡ καὶ ῥῆξις τῆ ἕδρῃ ὡς ὅτι ὃ πυλὺ ἀῶτα ἐν τῇσι ῥαφῇσι γνωμῶν, καὶ γῦν καὶ ἀυτῇ ἡ ῥῆξις χαλεπωτέρη φράσασθαι ἐρόωσά τε ὀξέα, ὥμῳ τύπῳ, ὅτι κατ' ἀυτὸ τ ῥαφὲω ἡ ῥῆξις γῦν, ἢν ῥηγνύῃ) ὡς ὅτι ὃ πολὺ, ἐπιμὶν γὰ τύπῳ ῥήγνυσθαι ὃ ὀξέον, καὶ ὥμῳ χαλᾶν ὥμῳ τ ἀσθένειαν τ φύσις τ ὀξέος τύπῳ, καὶ ἀραιότητα, καὶ ὥμῳ τε τ ῥαφῆς ἐπιμὶς ἐοῦσις ῥήγνυσθαι, καὶ ὥμῳ χαλᾶν. τ' ἄλλα τὰ ὀξέα τὰ πρὸς χρόνα τ ῥαφὲω μᾶλλ ἀβρωτέα, ὅτι ἰσχυρότερά ἐστι τ ῥαφῆς. ἢ ἡ ῥῆξις ἢ χῦ τ ῥαφὲω γνωμῶν καὶ ὥμῳ χαλαμὶς ἔστιν τ ῥαφῆς, καὶ φράσασθαι τὰ ἧσσον ῥᾳδίως ἦ, ὅτε ὑπὸ ἕδρης τ βέλεος ἠμομόθης ἐν τῇ ῥαφῇ, ἐπειδὴ ῥᾳγῇ καὶ ὥμῳ χαλᾶσθαι· ἀλλ' ἔστι χαλεπώτερον φράσασθαι τ ἀπὸ τ φλοιοῦ ῥωγμὲω. συγκρέποισι γὰ τ γναμῶν καὶ τ ἐγκύων ἰσχῦ αὖται αἱ ῥαφαὶ ῥωγμοειδέες φαινόμεναι, καὶ ζητητέαι ἡ ἐοῦσαι τ ἄλλα ὀξέα. ὅτι μὴ ἰσομοιρὰς διεκόπη, καὶ διεχάλασε. ὥμῳ κοπὴ ἢ ἕδρη τ' ὠὐτὴν ἔστιν. Ἀλλὰ χρὴ, εἰ χῦ ἧς ῥαφὰς τὸ ζῶμα ῥήοιτο, καὶ ἀφεῖς γε τὸ ὀξέον ἐπιζῆξαι τὸ βέλος, ἢ ἀφαιρέοντα τ νόον, αὐθυμίσκειν ὅ, τι πέπονθεν τὸ ὀξέον. ἀπὸ γὰ ἴσων βελόων τὸ μέγεθος, καὶ ὁμοίων, καὶ πολλῶν τε ἐγκαυσάντων, καὶ ὁμοίως ζῳωδεῖς, καὶ πολὺ ἧσσον, πολλῷ μεῖζον σπήσαντα τὸ κακὸν ἐν τῷ ὀξέῳ, ἐς ἧς ῥαφὰς διζάμενος τὸ βέλος, ἢ ὁμὶ ἐς ἧς ῥαφὰς διζάμενος, καὶ ζῶντων τε πολλὰ φρίσσεσθαι. Ἀλλ' ἃ χρὴ ὡῦς ἧς ῥαφὰς φρίσσειν, ἀλλ' ἀποχρήσασθαι ἐν τῷ πλησίον ὀξέῳ τ φρίσσειν πιέσασθαι, ἢν φρίσσῃ.

B

C

D

E

CAPUT XVI.

Teli sedem, nudato osse in futuris solùm, vel cum fissura, aut contusione inventu & cognitu difficilem esse: Non futuras, sed proximum os serra secandum.

At ubi osse à telo nudato, vulnus ad ipsas futuras fieri contigerit, teli vestigium, quod in alio osse relictum necne fuerit conspicuum est, si in futuris ipsis extiterit, asserere est difficile. Fallit enim futura ipsa reliquo osse asperior; neque constat sitne illic futura, an teli vestigium, nisi admodum magnum teli vestigium relictum sit. Accedit quoque ad teli vestigium plerumque rima ipsa in futuris existens, fractoque osse rimam asserere ideò difficilius est, quòd ubi plurimùm frangi contingit, ad futuram ipsam rima exsistat. Promptè enim os hac parte, ob eam quam à natura habet imbecillitatem frangitur & elaxatur, aut quia futura promptè frangi ac elaxari solet. Reliqua verò ossa futuram ambientia, quod futurâ sint robustiora, citra fracturam permanent. At fractura ad futuram existens, futuræ etiam laxatio est, quam ubi fracta fuerit & relaxata, num id à teli vestigio in futura existente contingat, asserere non est facilè. Verùm rimam ubi ex colliso contigerit, difficilius est asserere. Futuræ enim rimæ speciem referentes, & reliquo osse asperiores, Medici judicium & visum fallunt, nisi os vehementer dissectum sit & eluxatum. Præcisio autem & teli sedes eodem referuntur. Sed ubi futuras vulnus attigerit, & in osse telum insederit, mentem adhibere oportet, ut qua noxa os afficiatur inveniamus. Ab æqualibus enim magnitudine telis aut similibus, aut longè etiam minoribus, similiter ac multò levius vulneratus, longè gravius offenditur qui osse ad futuras telum excepit, quàm qui aliâ parte, ex iisque plerumque sectione indigent. Ad ipsas tamen futuras non est sectio adhibenda, verùm ubi ab his recesseris, si sectionem adhibes, in osse proximo facienda.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιζ'.

Περὶ τ τῶν τρωμάτων ἰάσεως τῦ ἐν τῇ κεφαλῇ. τὸ τῆς κεφαλῆς ἕλκος ὃ χρὴ τέγγειν σκέπειν τοπικῶ σκέπε οἴνῳ, σκέπε καταπλάσεων, σκέπε μοτῷ τῷ ἴασιν ποιεῦσθαι, σκέπε τ ὀπισθίοσιν πιέζειν. Διάτι, ἄπινα, χ ὅπως.

Περὶ ἧ ἰήσιος τρώσιος τ ἐν τῇ κεφαλῇ, χ ὡς χρὴ ὀζελέγχειν τὰς πᾶσας τὰς ἐν τῷ ὀξέῳ γνωμόνας τ' μὴ φανερὰς, ἅδε μοι δοκέει. Ἕλκος ἐν τῇ κεφαλῇ, ὃ χρὴ τέγγειν σκέπειν, σκέπε οἴνῳ, ἄλλως ἥκιστα, σκέπε καταπλάσεων, σκέπε μοτῷ τῷ ἴασιν ποιέεσθαι. σκέπε πιέζειν χρὴ ἕλκος ἐν κεφαλῇ, ἢν μὲν ἐν τῷ μετώπῳ ἢ ὄ ἕλκος, ἢ ἐν τῷ φλοιῷ τῦ τειχίου, ἢ περὶ τὸ ὀφρῶ ἢ τὸν ὀφθαλμόν. σκέπε δὲ γνωμῶν τὰ ἕλκεα, καταπάσεως, χ ὑπισθίοσιν μᾶλλον κέχρηται, ἢ πυὶ ἄλοπι τῆς

F

capitis parte fiunt, cùm à reliquo capite frons A universa contineatur, ulcera verò quaquinque in parte fiant, ob sanguinis fluxum, ab iis quibus continentur, ad inflammationem & tumorem adducantur. At neque in his quæ in fronte sunt, toto tempore, cataplasmate & deligatione utendum, sed ubi inflammatio cessarit, & tumor conquieverit, ab his desistendum. In reliquis autem capitis ulceribus, neque linamentis, neque cataplasmate, neque deligatione utendum, nisi sectione opus sit. B

κεφαλῆς ἢ ἄλλης· ὥστε χρὴ δὲ ἡ κεφαλὴ ἡ ἄλλη ὃ μέτωπον πᾶν· ὅτι γὰρ τοῖσιν ἔντοσθε ὧν ἕλκεα, καὶ ἐν ὅτῳ αὖ ἢ τὰ ἕλκεα, φλεγμαίνει, καὶ ἐπιπροσθέν· ὅτι ἀμφοτέρων ἐπηρώλευ. χρὴ δ' οὐδὲ τὰ ἐν τῷ μετώπῳ δέρμα πάντως ἢ χρόνου καταπλαστέον καὶ ἐπιδετέον· ἀλλ' ὅταν παύσηται φλεγμαίνοντα, καὶ ὃ οἴδημα καταχθῇ, παύσασθαι καταπλάσσοντα καὶ ἐπιδέοντα· ἐν δὲ τῇ ἄλλῃ κεφαλῇ ἕλκος οὔτε μετώπου χρή, οὔτε καταπλάσσειν, οὔτ' ἐπιδεῖν, εἰ μὴ καὶ ὑμῖν δόξειεν.

CAPUT XVIII.

Tria partium capitis ulcera sectionem quæ scalpello fit, postulare docet Hippocrates.

SEctionem autem postulant capitis & frontis ulcera, ubi os quidem carne nudatum fuerit, aut sub telo noxam aliquam sensisse videatur. Ipsa verò ulcera ubi non satis idoneam habent longitudinem & latitudinem qua perspici possit nunquid os sub telo malè affectum sit, aut qualemnam noxam senserit, aut quantum quidem carnis collisum sit, & quantum offensionis os senserit, contraque num os à telo inviolatum manserit, nihilque mali senserit, & quanam curatione tum ulcus, tum caro, tum ossis offensio opus habeat. Ejusmodi sane ulcera sectionem postulant. Atque etiam ubi os quidem carne nudatum fuerit, ulcera autem obliquam quandam cavitatem habeant, abunde cavum incidere oportet, ubi medicamentum, quodcunque opus fuerit, non facilè pervenire potest. Sed & D ulcera orbiculata & admodùm cava ejusmodi quoque incidere oportet, ut orbe in longitudinem bifariàm diviso, prout est hominis natura, ulcus longum efficiatur.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιη'.

Τεῖα δὴ μοίρεων ἢ κεφαλῆς ἕλκεα ἢ τύμπανον τῇ σμίλῃ γνωμεύειν αἰτέῃ ὑποδείκνυσι ὁ Ἱπποκράτης.

ΤΑμνειν δὲ χρὴ δὴ ἑλκέων δὴ ὅσ᾽ ἐν τῇ κεφαλῇ γινομένων, ἢ ἐν μετώπῳ, ὅπῃ ἂν τὸ μὲν ὀστέον ψιλὸν ἢ τῆς ὀφρύος, καὶ δοκέῃ τι σῖνος ἔχειν ὑπὸ τοῦ βέλεος· ἢν δ᾽ ἕλκεα μὴ ἰσχνὰ ᾖ μεγάθει, τὸ μῆκος, καὶ τὸν εὐρύτητα, ἐς τὸ σκέπειν τὸ ὀστέον, εἴ τι πέπονθεν ὑπὸ τοῦ βέλεος κακὸν, ἢ ὁπόσον τι πέπονθεν, καὶ ὅσσον μὲν ὀφρὺς πέφλασται, καὶ ὃ ὀστέον ἔχει ὃ σῖνος, καὶ ὅ τ᾽ ἂν ἐπὶ πλέον τε ὄσσι ὃ ὀστέον ὑπὸ τοῦ βέλεος, καὶ μηδὲν πέπονθε κακόν, ἢ ἐς τὸν ὕπνον, ἢ ὅσα δεῖται τυγε, τό τε ἕλκος, ἢ τε ὀφρὺς· ἢ ἡ πάχη ἢ ὀστέου. ἢν δ᾽ ἰσιαίτατα δὴ ἑλκέων τομὰς δεῖται ἂν, ἢ μὲν ὀστέον ψιλωθῇ τῆς σαρκὸς, ὑπόκοιλος ᾖ ἧ ἐς πλάγιον, ὑπόπολυ ἐπιπωτέμενον ὃ κοῖλον, ὅκως μὴ δύνηται τὰ φάρμακα ἀφικέσθαι, ὁκοίῳ αὖπνι χρή· ἢ ἢν κυκλόπεδα ᾖ ἑλκέων, καὶ ὑπόκοιλα ᾖσι πολὺ, ἢν ἰσιαίτατα, ἐπειρατέμενον τὸν κύκλον ὅλῃ τῇ μῆκος, ὡς πέφυκεν ἄνθρωπος, μακρὸν ποιέῃ ὃ ἕλκος.

CAPUT XIX.

Sectionem temporum periculosam fieri prohibet, quod hæc in dextra temporis facta, sinistri temporis convulsionem adferat.

AT in capitis sectione cæteræ quidem capitis E partes tutò secari possunt, tempus verò & quod adhuc supra est, juxta venam quæ per tempora fertur, hæc, inquam, regio secari non debet. Nervorum enim distentione prehenditur qui sectus est. At si sinistra tempora secta fuerint, dextra convulsio prehendit, sin ad dextra sectio fuerit, sinistra convelluntur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιθ'.

Τῶν τύμπων δὴ κροτάφων ὕπτιφάλη γένεζις κωλύει, ὅτι αὖτη ἐν τῷ κροτάφῳ δεξίῃ γλωμύῃ τὸ δ' κροτάφῳ ἀριστέρου ἀπαυλὸν παρεστήκει.

ΤΑμνουσι δὲ κεφαλὴν, ἢν μὲν ἄνω τῆς κεφαλῆς, ἀπραφείῳ ἕλκει τεμρίλῳ, ὁ δὲ κρόταφος, καὶ αὖθις ἐπὶ τὸ κροτάφου, καὶ τῶν φλεβῶν, τῶν ἀμφὶ τὸ κροτάφου φερομένων, τοῦτο δὲ τὸ χρεῖον μὴ τάμνειν. ἀπαυλὸς γὰρ ὑπερμαθὴς ἢ τμηθείσα. καὶ ἢν μὲ ἀριστερὸν τμηθῇ κροτάφου, τὰ ὑπόδεξιά ὁ ἀπαυλὸς ὑπερμαθείς. ἢν δ᾽ ὅπι τὰ δεξιὰ τμηθῇ κροτάφου, τὰ ἐπ᾽ ἀριστερὰ ὁ ἀπαυλὸς ὑπερμαθέσει.

CAPUT XX.

In vulnerum capitis sectione quatuor observanda esse; primum, quousque os læsum conspici queat, plagam dilatandam; secundum, pericranium ab osse diducendum; tertium, ulcus linamentis implendum; quartum, cataplasma superponendum.

UBi igitur ossium carne nudatorum causâ ulcus in capite secatur, ut cognoscas sub telo os aliquod vitium sensisse necne, vulnus ea

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κ'.

Ἐν τῇ δὴ τρωμάτων ἢ κεφαλῆς τομῇ τέσσαρα ὑπομνήματα. πρῶτον μὲ ἕως μὲν ὀστέον βλαβὲν σημαίνῃ δυνῇ ἢ πληγὴν πλατυνέειν χρῆναι. δεύτερον ἢ ὃ περικράνιον ἀπὸ ὀστέου ἀίρειν ἑλκέων. τρίτον δ᾽ ἀμφοτέρους ὃ ἕλκος πᾶν μοτῷ. τέσσαρον καταπλασμα ὑποβρέχειν.

ΟΤ' αὖ οὖν πάμπαν ἕλκος ἐν κεφαλῇ ὀστέων εἵνεκα, ἢ ὕφρις ἐλιλαίνῃ, ὕτλων εἰδέναι εἴ τι ἔχει ὃ ὀστέον

ηματων υπο του βελους, η ως οσω ειλε, τοσουτον χρη το μεγαθος του ωτειλεου, οσον αν δοκη αυτω χρηιζειν. τα υποντα δη χρη αποτεμνειν του σαρκα απο του οστεου, η οσον τη μυωδεϊ το οστεον πεφυκεν. επειτα ξηραινεσθω το ελκος τω μοτω, εως αν βορβορυτον το ελκος παρεξει εις τουτο υστεραιην ηκειν επι νομα. μοτοποιεειν δη, καταπλασματα χρηναι οσον αν χρονον το μοτω, μαλιστα μεν λεπτοτατα αλφιτων, εν οξει διαμασεων η ενυδρω το γλισχρωτατω ποιεειν ως μαλιστα.

A magnitudine superiore parte, quanta opus esse videbitur, secari debet. Cùm autem inciditur, carnem quæ ossi & membranæ adhæret, ab osse diducere oportet. Tum linamentis ulcus implendum, quæ in posterum diem quam minimo labore ulcus amplissimum exhibeant. Admotis linamentis, cataplasmate quandiu linamenta adhibentur utendum, maza ex tenuissima polenta ex aceto subacta & incocta, ut quam maximè glutinosa reddatur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κα'.

Διὰ τί, καὶ ὅπως, καὶ ποτε, καὶ που, ὁ ὀστέον πεπονθὲν ὀπτεον ξύρῳ χρὴ ξυστῆναι.

THi δὴ ὑστεραίη ἡμέρη, ὅπῃ θέλεις τὸ μοτὸν, καταλὼν ὁ ὀστέον ὅ, τι πέπονθεν, ἐὰν μὴ ᾖ ἐμφανὲς ἢ ἡ βλάβη, ὁπόθι τὸ ὀστέον ἐν τῷ ὀστέῳ. μὴ ᾖ δῆλον γινώσκειν εἴ τε πέφλ ὁ ὀστέον κακὸν ἐν ἑωυτῷ, ἢ ὃ οἷόν ἐστι, ὁ ᾖ βέλος δοκὴ ἀφικεσθαι ἐς ὁ ὀστέον ᾗ σινάσθαι, ὀπτεύειν χρὴ τῷ ξυστῆναι, καὶ βαθὺς ᾖ καὶ μάκρος ὁ φύδεσθαι ὡς πέφυκεν. ἐν αὖθις εἰ ἦ κάρσιον ὁ ὀστέον, τῷ ῥήξεων εἵνεκα τὸ ἀφανέος ἰδεῖν, καὶ τὸ φλάσιος εἵνεκα τὸ ἀφανέος, τῆς οὐκ ἐσφλωμβῆς εἴσω ὑπὸ τὸ φύσιος τὸ κεφαλῆς ὃ ἄλλου ὀστέου. ὀξελεγχθὲν δὲ ἢ ξύσις μᾶλλον, ἢν μὴ ᾖ ἄλλως καταφανέες ἐόωσιν αὐτῷ αἱ πάθῃσι ἐσαι ἐν τῷ ὀστέῳ, ὃ βέλεος. ᾖ ἢν ἕδρῃσι ἴδῃς ἐν τῷ ὀστέῳ ὃ βέλεος, ὀπτεύειν χρὴ αὐτῷ τε τῷ ἕδρῃσι ὃ βέλεος, καὶ τὸ ἀφεῖσθαι αὐτῷ ὀστέα, μὴ πολλάκις τῇ ἕδρῃ φορτισθῇ ῥῆξις, ᾖ φλάσις, ᾖ μοιὴ φλάσις, ἔπειτα λαθραίη ἐ καταφανέα ἐόντα.

B

CAPUT XXI.

Cur, quomodo, quando, & ubi os affectum scalpro rasario radendum est.

POstridie exemptis linamentis ubi os affectum conspexeris, si cujusmodi plaga in osse fuerit, non sit tibi conspicua, neque dijudices os mali aliquid in se receperit, necne, telum autem ad os perveniſse, ipsumque offendisse videatur, id scalpro rasorio in altitudinem & longitudinem, prout est hominis natura, radendum est, atque etiam si transversum os fuerit, ob rimas quæ in conspectum non veniunt, aut collisionem non apparentem, ubi os medium non desederit, neque sua natura ab altero capitis osse intro recesserit. Ubi namque os deraseris, magis deprehendes ossis ex telo affectiones, si alioqui in conspectum non venerint. Ac si teli vestigium in osse conspiciatur, ipsum quoque eradendum est, tum circumambientia ossa, ne cum sæpe ad teli vestigium fissum & collisum, aut collisum tantum accedat, ea postea lateant neque in conspectum veniant.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κβ'.

Τὸ ξυσθὲν ὀστέον ἐπιμύσεις τὸ αὐάλεης, καὶ μάλιστα τὸ ὥρεος θερμῆς σωφερωθέντος ἐντὸς πενταῦν ἡμερῶν πρὶν χρῆσθαι.

D

CAPUT XXII.

Derasum os urgente necessitate, & concurrente potissimùm tempestatis calore, intra triduum serra secandum esse.

EPειδὴν ἢ ξύσις ὁ ὀστέον ταῦ ξυσθεῖ, ἢν μὲν δοκὴ ἐς πρίσιν ἀφίκεσθαι ἡ πρόσις ὃ ὀστέου, πρίειν χρὴ καὶ τὸς πρὸ ἡμέρας μὴ ὑπερβάλλειν ἀπρίστον, ἀλλ' ἐν ὥρῃσι πρίειν, ἄλλως τε καὶ τῆς θερμῆς ὥρης, ἢν οἷς ψυχρὸς λαμβάνῃς ὁ ἰκμὰ.

E

Postquam autem os scalpro eraseris, si quidem ossis vulnus ad sectionem tendere videatur, intra triduum ad sectionem veniendum, neque id spatium citra sectionem superandum, idque præcipuè si calida anni tempestate ab initio curationem susceperis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κγ'.

Τίνων θεῶν τὸ πρίσιος, καὶ ῥωγμῆς, ἢ θλάσιος, ἢ τὸ ἐπίτασις βραχὺς ἀδύνης δικμασίδυ ὀπτεῦ τὸ τυμπανίων, καὶ τῆς ὀφθαλμῆς, καὶ λόγων ὃ τρωματὸς, καὶ τὸ βέλεος ἰδέας, καὶ τὸ ὀδυνωμένων συμπτωμάτων, ὡς ὃ σκοτοδίνου, καὶ κάρου, καὶ τὸ ἄλλων ὀδὲ τέλεῖ τὸ μεθασμοῦ χραφικοῦ σωὺ φαρμακῷ μέλανι πιπτέων ἐῆ).

F

CAPUT XXIII.

Ante sectionem rimæ, contusionis aut alterius noxæ additæ exploratione conjecturis, oculis, sauciati responsis, teli specie, succedentibus symptomatis ut vertigine, caro, & cæteris faciendam esse, denique medicamento nigro, & atramento scriptorio.

HAN δὲ ὑποτιθύσης μὲν τὸ ὀστέου ἐῤῥωγμένου ἢ πεφλασμένου, ἢ ἀμφότερα ταῦτα, τεκμηρόμενος ὅπῃ ἰσχυρὰς τέτρωται ὀκ τὸ λόγων τὸ ῥωματίου, καὶ ὅπῃ ὑποτιθύσης ἰσχυρὸν ὃ πρόσθιτος, ἢν ἕτερος ὑφ' ἑτέρου τρωθῇ. καὶ ὃ βέλος ὅτῳ ἐῤῥώσθη, ὅπῃ σφῇ κακούργων βελέων ἦν, ἐπειτα τὸν ἀνθρωπον ὅπῃ δηγός τε ἔλαβεν, καὶ σκότος, καὶ σκαρώθη, καὶ κατέπεσεν. τούτων ὃ οὕτω γι-

A

Si quidem fissum suspiceris, aut collisum, aut utrunque, ex vulnerati sermonibus de vulneris magnitudine conjecturam faciens, quod à robusto vulnus illatum sit, si alter ab altero vulneratus fuerit, quodque telum quo vulnus est inflictum, ex eorum est genere quæ noxam inferunt, tum quia æger vertigine correptus fuerit, aut tenebræ oculis offusæ, aut alto sopore detentus conciderit. Quæ quidem ubi in-

ciderint, nisi dignoscas os-ne fissum sit, aut collisum, aut utroque modo vitiatum, neque alia ratione conspicere liceat: super os atramentum scriptorium medicamento aliquo nigro liquato maceratum inducendum, ulcusque subjecto linteo oleo madefacto, deinde cataplasmate ex maza imposito deligandum: postridie verò ulcere resoluto ac repurgato, os deradendum. Et si integrum non fuerit, sed fissum & collisum, reliquum quidem, os erasum album erit. At fissum & collisum in se medicamentum nigrum dilutum recipiens, reliquo osse albo existente, nigrum conspicietur.

νομεύων, ἰὼ μὴ διαγινώσκῃς εἰ ἔρρωγε τὸ ὀστέον, ἢ πέφλασται ἢ ἐς ἀμφότερα ταῦτα, μήτε ἄλλως ὁρᾶν, δεῖ δὴ ἐπὶ τὸ ὀστέον τίτανον τὸ μελανίζοντα διὰ τοῦτο τῷ μέλανι φαρμάκῳ τῷ τυκεμβρίῳ, τὸ τε ἕλκος, ὑποτιτάνας ὄθονιον, ἐλαίῳ τέγξαι, εἶτα καταπλάσαντα τῇ μύζῃ ἐπιδῆσαι. τῇ δ' ὑστεραίῃ, ἀπολύσας, καὶ ἀνακλήσας τὸ ἕλκος, ἐπιζῦσαι. καὶ ἰὼ μὴ ἢ ὑγιές, ἀλλ' ἐρρῶγη, ἐς πεφλασμένον ἢ, ἐς μὲν ἄλλο ἔχει ὀστέον λευκὸν ξυνιόμενον. ἢ δὲ ῥωγμὴ ἢ ἡ φλάσις καταπεκτητὸς τῷ φαρμάκου δεξαμενῇ, ἐς φάρμακον ἐς ἑωυτὸν μέλαν ἐὸν, ἔχει μέλαινα, ἐν λευκῷ τῷ ὀστέῳ τῷ ἄλλῳ.

CAPUT XXIV.

Rimam aut contusionem nigram manifestam iterum eradendam esse quæ si radendo non deleatur, serra secandum.

VErùm iterùm rimam ipsam in conspectum venientem altè radere oportet. Ac si quidem radendo rimam ejusmodi nigram visam exemeris & deleveris, collisum quidem os plus aut minus fuit, ex quo rimam accepit quam scalper rasorius delevit. At rima deleta res minus terret, minusque negotii exhibet. Ubi verò altiùs descendit, neque radendo eximi potest, in hoc casu ad sectionem deveniendum est.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κδ'.

Τὼ ῥωγμὼ ἢ φλάσιν φανῆσαν μέλαιναν, αὖθις ἐπιξέειν χρῆναι· ἰὼ ἢ μὴ ἐθέλῃ ἐξιέναι ἐπιξυομένη, σφίσιν.

Ἀλλὰ χρὴ αὖθις τὼ ῥωγμὼ ταύτιν φανῆσαν, ἐπιξέειν κῆ βάθος. ἢ ἰὼ μὴ ἐπιξύων τὴ ῥωγμὼ ταύτιν φανεῖσαν μέλαιναν ἐξέλῃς ἢ ἀφανέα ποιήσῃς, φλάσις μὴ γεγλύπται ἢ ὀστέϊ ἢ μᾶλλον ἢ ἧσσον, ἧτις ἂν ἐρρῶχε ἢ τὴ ῥωγμὼ τὴ ἀφανισθεῖσαν· ὑπὸ ἢ ξυσσέος. ἧσσον ἢ φοβεῖσθαι ἢ ἧσσον αὖ σφίσιμα ἀσθ' αὐτῆς γλύπτο, ἀφανισθείσης τὴ ῥωγμῆς. ἰὼ ἢ κῆ βάθος ἢ ἢ μὴ ἐθέλῃ ἐξιέναι ἐπιξυομένη, αὖτίκα ἐς σφίσιν ἢ ἰδιωτὴ ξυμφορή.

CAPUT XXV.

Aperto serratione esse, vulnus curandum, cavendumque ne quid ex carne malè excisa, aut purulentum evadat, quod quomodo accidat docet.

CÆterùm sectione utendum in reliquo ad ulceris curationem intentum esse oportet, cavendumque est ne os à malè curata carne aliquid vitii contrahat. Os enim sectionem expertum, & alioqui nudatum, integrum tamen, aut quod à telo offensionem accepit, sed integrum videtur, magis periclitatur ne purulentum evadat, quamvis id alias futurum non sit, tum si caro os ambiens male curetur, tum inflammationem concipiat, & constricta sit. Igneum enim evadit multoque ardore redundat, saneque os ipsum ex superjectis carnibus calorem, incendium, perturbationem, pulsum, cæteraque vitia quibus caro vexatur, in se inducit, ex hisque hoc modo purulentum evadit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κε'.

Τῆ αἰεσιμβρίῃ ὀστέϊ ἰαζομένῃ ὁ ἕλκος χρὴ, φυλάσσεσθαι χρὴ ὅπως μήτι κακὸν ἀπολαύσῃ ὁ ὀστέον ἀπὸ τῆ σαρκὸς, ἢ ὑπόπυον γένηται ἢ πῶς διδάσκει.

Ἀλλὰ χρὴ φρίσσω τὰ λοιπὰ ἐπιζύειν ὁ ἕλκος, φυλάσσεσθαι χρὴ ὅπως μή τι κακὸν ἀπολαύσῃ ὁ ὀστέον ἀπὸ τῆ σαρκὸς, ἰὼ κακῶς ἰαζόμενον. ὀστέῳ γὰρ καὶ πεπερισμένῳ, ἐς ἄλλως ἐψυχρομένῳ, ὑγιὲς ἢ εὖσαι, ἢ ἔχοντι ἃ σῖτος ἐπὶ τῆ βέλεος, δοκέουσι ἢ ὑγιὲ εἶ], κινδυνώδες ἐστὶ μᾶλλον ὑπόπυον γενέσθαι, ἰὼ ἢ ἄλλως μὴ μέλλῃ, ἰὼ ἢ σαρξ ἢ περιέχουσα ὁ ὀστέον κακῶς θεραπεύηται, καὶ φλεγμήνῃ ἢ περισφίγγεσθαι. πυρετώδεις γὰρ γίγ, ἐς πολλοῦ φλεγμοῦ πλέον. ἢ δὴ ὁ ὀστέον ὑπ' ἀπ' ἐπιχυσέων σαρκέων ἐς ἑωυτὸ θέρμιον τε, ἐς φλεγμὸν, ἐς ἀσφυξίν, ἐς ἄλλο τοιοῦτον ἐμπιέσῃ, ἢ σφυγμὸν, καὶ ὅσα περ ἢ σαρξ ἔχῃ κακὸν ἐν ἑωυτῇ, ἐς ὁμοιότατον ὧδε ὑπόπυον γίνεσθαι.

CAPUT XXVI.

Ulceris capitis carnem, vel meningem humidam esse; sanie madere, ac diutius expurgari, malum; celerrimè ulcus suppurare, expurgari, & exsiccari bonum.

VItiosa autem est ulceris caro humida & nimia uligine marcescens, idque longo tempore repurgari. Sed quamcelerrimè quidem ulcus ad suppurationem adducete oportet. Hac enim ratione ulcus ambientes partes minimè inflammatione vexabuntur, ipsumque purum citissimè evadet. A telo nanque tum concisas,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κϛ'.

Τὼ τῆ ἕλκεος τῆς κεφαλῆς ζρηχὺ ἢ μύρισα ὑγρὴ καὶ μυδῶσαν εἶ], ἢ ἐπὶ πολλὸν χρόνον καθαίρεσθαι, κακόν. ἀλλὰ μὴ διάπυον ποιῆσαι ὁ ἕλκος, ὡς τάχιστα, ἢ καθαίρεσθαι, ἢ ξηρὸν γένεσθαι, ἀγαθόν.

Κακὸν δὲ, ἢ ὑγρὴν τε εἶ] τὴ σάρκα ἐν τῷ ἕλκῃ, καὶ μυδῶσαν, καὶ ἐπὶ πολλὸν χρόνον καθαίρεσθαι. ἀλλὰ χρὴ διάπυον μὴ ποιῆσαι ὁ ἕλκος ὡς τάχιστα· οὕτω γὰρ αἱ ἥκιστα φλεγμήνειαι τὰ περιέχοντα ὁ ἕλκος, ἢ τάχιστα καθαρὸν εἴη. αὐτίκα γὰρ ἕλκ τὰς σάρκας τὰς ποιήσας.

καὶ φλεγμαίνεις ὑπὸ τῦ βέλεος, σαπούσι γλυκμῦσας ὀκυτάκτως· ἐπειδὴ δ' καθαρθῇ, ξηρότερον χρὴ γίγνεσθαι τὸ ἕλκος. οὕτω γὰρ αὖ τάχιστα ὑγιὲς γίνοιτο, ξηρὴς μὲν ἰκμὰς βλαστύσης, καὶ μὴ ὑγρῆς· ἢ ὅτις ὅκα αὖ ὑπερβαλλούσῃ τὸ ἕλκος. ὁ δ' αὖτος λόγος καὶ ὑπὲρ τῦ μηνίγγος τῦ ὀστέου ἐγκεφάλου. ὡὶ γὰρ ἀυτίκα ἐκπυήσας τὸ ὀστέον καὶ ἀπελῶν ἀπὸ τῦ μηνίγγος φλιώσας, αὐτὸν καθαρὸν χρὴ ποιῆσαι ὡς τάχιστα ἢ ξηρόν· ὡς μὴ ὅτι πυλὺ χρόνον ἐοῦσα μυδήσῃ τε καὶ ἐξαίρηται. ζώπυρον γὰρ οὔτε γενομένων, σαπτὸν αὖ αὐτὸν κάνδυνος.

A tum collisas carnes, in pus verti ac tabescere necesse est. At ubi repurgatum ulcus fuerit, siccius evadat oportet: Sic enim citissimè sanescet, & caro sicca minimeque humida succrescet, neque hoc pacto in ulcere caro modum excedet. Eadem quoque est ratio membranæ cerebrum ambientis: ea enim protinus osse secto & exempto denudata, quamcitissimè purgari & siccari debet, ne si diutius madescat, tum nimia uligine marcescat, tum in tumorem assurgat. His enim ita se habentibus, periculum est ne
B ipsa putrescat.

Τὸ ὀστέον ὅτι ἀποξυῶαι δεῖ ἔξαιμον εἶ καὶ ἀποξεανθῆναι ὑπὸ τῦ χεύματος, καὶ τῦ φαρμάκων κεφαλικῶν ξηραντικῶν· ἔπειτα ἢ ὃ κλᾶσμα ἀποβαλὸν τὸ ζῶντι ὀστέῳ ἀφίσασθαι.

C

ΟΣτέον δὲ, ὅ, τι δὲν ἀποξυῶαι δεῖ ὅπου ἄλλῳ ὀστέῳ, ἕλκος ἐν κεφαλῇ ἢ γλουτῷ, ἔθρος τε ἐόσης ἢ βέλεος ἐν τῷ ὀστέῳ, ἢ ἄλλος ὅτι πυλὺ φλιώσαντος τὸ ὀστέον, ἀπίσασθαι ὅτι πυλὺ ἔξαιμον. αὐαξυράμενον γὰρ ὃ αἷμα ὃν τῷ ὀστέῳ ὑπό τε τῦ χεύματος καὶ ὑπὸ φαρμάκων τῦ πλείστων. ζήτησα δ' αὖ ἀποσαίη, εἰ τις ὃ ἕλκος ὡς τάχιστα καθαρὸν ξηραίνοιτο λοιπὸν τό τε ἕλκος καὶ ὃ ὀστέον καὶ ὃ μεῖζον καὶ ὃ ἔλαττον. ὃ γὰρ τάχιστα ἀποξεανθὲν καὶ ἀποτραχὺς, ἐν τούτῳ μάλιστα ἀφίσθαι ἀπὸ τῦ ἄλλου ὀστέου τὸ ἐναίμου τε ὃ ζῶντος αὐτέου, ἔξαιμόν τε γλουτῦν καὶ ξηρὸν τῷ ἐναίμῳ καὶ ζῶντι μάλα ἀφίσασθαι.

D

CAPUT XXVII.

Os ab osse abscessurum exangue & aridum fieri, tempore, expurgatione, & medicamentis cephalicis exsiccantibus, ac postea emortuum fragmentis à vivo separari.

AT verò in capitis vulnere os quod ab alio quovis osse abscessurum est, sive teli vestigium in osse relictum sit, sive alioqui os plurimum nudatum sit, plerumque abscedit, ubi exangue redditum fuerit. Resiccatur enim sanguis in osse, tempore, & sub plurimis medicamentis. Abscedet autem celerrimè, si quis quamcitissime repurgato ulcere, in reliquo, tum ulcus, tum os siccet: idque plus aut minus. Quod enim citissimè resiccatum est, & in testulam abiit, ideò ab alio osse vitam & sanguinem habente potissimùm absolvitur, & cum exangue & siccum
D reddatur, ab eo quod vitam & sanguinem habet, valde abscedit.

Τὰ τῦ κρανίῳ ὀστέα μᾶλλον καταῤῥαγῆναι, ἢ τὰ ἄλλα ὁκοπόσ' ἐστί, καὶ τὰ πλέοσι τῶν ῥωγμῶν ἐσκαταῤῥαγῆναι ἀκινδυνότερα γίνεσθαι, ἐπὶ τῷ ἡ μηνίγξ ἢ ὑγιὲς, ὅπως ὃ ὀστέον ἐπιμέρχεται.

ΟΣα δὲ τῦ ὀστέων ἐσφράγηται ὕσω, ὧν τῆς φύσιος τῆς ἐωυτῦ καταῤῥαγῆναι ἢ καὶ ἄλλοκοτ' ἔχ πολὺ θύρεα, ἀκινδυνότερα τὰ τοιαῦτα γίνεται, ἐπὶ τῷ ἡ μηνίγξ ὑγιὴς ἢ, καὶ τὰ πλέοσι ῥωγμᾶσιν ἐσκαταῤῥαγῆναι τὰ θυρατήρια, ἔτ ἀκινδυνότερα τὰ θυρατήρια ἐς τὸν ἀφαίρεσιν ἥκει. καὶ ὃ χρὴ σκοπέειν τῦ τοιῦτον τρόπον· ὃ ἢ κινδυνεύει, τὰ ὀστέα πειρώμενον ἀφαιρέειν, σκοπὸν ἢ ἀσθμαίνειν ἐπόνιν. εἰκὸς γὰρ τὸν χαλεπὸν πεπονῆσθαι ἢ τῆς φρενὸς ὑποφυσιμήσης. ὑποφύεται ἢ ὅκ ἢ ὑπὸ τῶν ὀστέων, καὶ ὅκ τῦ ὑγιέος, ἰὼ ἢ αὖ ὅταν μέζεα ἢ ὀστέα μειὼν σφακελίσῃ. οὕτω δ' αὖ τάχιστα ἢ τε ῥῆξ ὑποφύσιτο καὶ βλαστάνοι, καὶ τὰ ὀστέα ἐπόνιοι, εἴ τις ὃ ἕλκος ὡς τάχιστα ὀξύπυον ποιήσας, καθαρὸν ποιήσαιμι. καὶ ἢν ὀξὺ πεπυκὸς ἢ ὀστέα ἄμφω αἰ μοῖραι ἐσφλασθῶσιν ἔσω ἐς πλὼ μλιώσας, ἢ τε αὖω μοῖρα ἢ ὀστέα, ἢ κάτω, ἐκβύοντα ὡσαύτως ὃ ἕλκος ὑγιὲς ζήσεται ἔσω. καὶ τὰ ὀστέα ζήσεται ἐπάνεσιν τὰ ἐσφλασθέντα ἔσω.

E

F

CAPUT XXVIII.

Ossa calvariæ magis effracta ac præcisa, & pluribus rimis fracta, minus periculosa esse, meninge integra manente. Quo pacto os sursum educitur.

OSsa quæ à suo naturali statu recedunt, & media desidunt, fracta aut latè admodum præcisa, hæc minùs habent periculi, ubi membrana integra fuerit: quæque rimis pluribus & latioribus intus fracta sunt, minus etiam periculo sunt obnoxia, & facilius eximuntur: neque horum quicquam sectione indiget, neque cum periculo ossa auferre tentandum priùs quàm sponte sursum cedant. Sursum autem os educi priore laxato & carne subnascente, est consentaneum; quæ ex ossis meditullio, ubi ossa inter se connectuntur, & ab eo quod sanum est succrescit, si superior tantùm ossis pars corrupta sit. Hac verò ratione tum caro celerrimè succrescet & pullulabit, tum ossa sursum educentur, si quis ulcus quamcitissimè in pus mutatum repurget. Quod si os totum utraque ex parte tam superiore quàm inferiore deorsum ad membranam insederit, sub eadem curatione & ulcus citissimè sanescet, & ossa deorsum incidentia celerrimè sursum educentur.

A

CAPUT XXIX.

Ossa capitis puerorum juniorum quam seniorum magis acceleriùs purulenta evadere, & junioribus quàm senioribus mortem accedere.

AT puerorum ossa & tenuiora sunt, & ob eam causam molliora, quòd sanguine magis redundant & cava sunt, non dura, non densa, non solida, & si sub telis æqualibus, & imbecillioribus, æquale, aut etiam levius vulnus acceptum sit, junioris pueri ós magis & citius minorique spatio purulentum evadit, quam senioris, ac si alioqui ex vulnere morijndum sit, junior seniore citius perit.

B

CAPUT XXX.

Adhibendam in terebra introducenda cautionem esse significat.

C

VErùm ubi os carne nudatum fuerit, animi intentione adhibita conandum est ut dignoscas, si minus id licet oculis videre & cognoscere, num os fissum sit & collisum, an collisum tantum, vel num ad teli vestigium collisio, vel rima, vel utrunque accesserit. Ac si quid horum senserit, per exiguam terebram perforato osse sanguis detrahendus, subinde adhibita cautione, quod os juvenum quam senum tenuius sit & per summa magis feratur.

CAPUT XXXI.

D

Signa sanciati capitis vulnere cum delirio, vel convulsione vel apoplexia certo interituri, quorum dignotione peritus Medicus mortem certo prædicturus est.

AT ubi quis ex capitis vulneribus periturus est, neque ullâ ratione sanitatem recipere, neque servari poteſt, hunc ex his notis moriturũ dignoscere licet, & ex his quæ ei cõtingunt, quod eventurũ est prædicere, istęc enim patitur. Ubi os fractum, aut fissum, aut collisum, aut quocunque E modo fractum esse quis intellexerit, neque per erroré raserit, aut secuerit, tanquam sectionem non postulet, aut os integrum existat, ante decimum quartum diem hyeme plerumque febris invadet, æstate verò post septimum. Quod ubi contigerit, ulcus coloris expers evadit, ex eoque sanies parva effluit; & quod in eo inflammatum est emoritur, glutinosumque fit, ac salsamentum refert, colore fulvum & aliquantulum lividum, tunc que os corruptione vitiari incipit, & nigrescit, læve existens, ad extremum autem sup- F pallidum & exalbicans evadit. Cùm verò jam purulentum extiterit, pustulæ in lingua exoriuntur, & cum delirio mors contingit, plerosque etiam altera corporis parte nervorum distentio invadit. Siquidem siniſtra capitis parte ulcus fuerit, dextram corporis partem convulsio prehendit. Sin verò dextra capitis parte ulcus fuerit, siniſtra corporis pars convulsione corripitur. Quidam etiam attoniti fiunt, eoque mo-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κθ'.

Τὰ τ κεφαλῆς ὀστέα τ παιδίων νεωτέρων, ἢ πρεσβυτέρων, & μᾶλλον, καὶ ἧσσον ταχυπυϊσκεται, καὶ τοῖς νεωτέροις τὸν θάνατον ταχυνεῖ.

ΤΩν δὲ παιδίων τὰ ὀστέα, ἁ λεπτότερά ἐστι, καὶ μαλθακώτερα διὰ τοῦτο, ὅτι ἐναιμότερά ἐστι, καὶ κοῖλα, καὶ οὔτε σκληρὰ οὐδὲν· καὶ ἅτε πυκνὰ, & τρηχέα, καὶ ἧσσον τ βελέων ἴσων τὸ εὖτυπτον & ἀσθενέστερον, ἁ πεπόνθασιν ὁμοίως τε καὶ ἴσον, ὅ τ νεωτέρου παιδίου, καὶ μᾶλλον ἁ θᾶσσον ταχυπυΐσκει), ἢ ὅ τ πρεσβυτέρου, & ἐν ἐλάσσονι χρόνῳ, ἁ ὅσα αὖ ἄλλως μέλλει ἀποθανεῖσθαι ὁκόταν ἢ τρώματος, ὁ νεώτερος τ πρεσβυτέρου θᾶσσον ἀπόλλυ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λ'.

Οπως τρέχειν τὼι ἐν τῷ τετρώμα ἐσαγομένῳ φαρμάκῳ χρή.

ΑΛλὰ χρὴ, ὦ φιλωθῆ τ & ἰητρὸς ὁ ὀστέου, φαρμάσσοντα τ νόον πειρᾶσθαι διαγινώσκειν ὅπιμ ὅστι ἴσιον ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν & γνῶναι, εἰ ἐρρώγει ὁ ὀστέον ἁ εἰ πέφλασται, ἢ μωλὼν πέφλασται· καὶ εἰ ἔδρης γλουτιαίης ἅ βέλεος, φαρμάσσει ἢ ῥωμὴ, ἢ ἄμφω ξύμπαντα. καὶ ὦδέ κ ξύμπαντα πέπονθε ὁ ὀστέον, ἀφεῖναι τὰ αἵματος πυκνῶντα ὁ ὀστέον σμικρὰ τετραπλώμ φυλακτηρίῳ ἐπ' ὀλίγον· λεπότατον γὰρ ὁ ὀστέον, καὶ ὑπερπλασιάζεται τ νέων ἢ τ πρεσβυτέρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λα'.

Τὰ σημεῖα τῶ τραυματοθέντος τῆ τ κεφαλῆς τραύματος ὡὸ τῆ ἀποφορσυνῆ, ἢ τῆ ἀποπληξίη βεβαίως ἀπολεῖσθαι, ὧν τῆ διαγνώσι ἰητρὸς ἐπιμὴν ἰσχύς τ θανάτου προλέξῃ.

ΟΣτις δὲ μέλλῃ ἐκ τραύματος ἐν κεφαλῇ ἀποθνήσκειν, & μὴ ὕδατος αὐτὸν ὀνήσῃ γλῶσσαν, μὲ ἢ σωθῆναι, ὧν τῶν δὲ τ σημείων χρὴ τ διαγνῶναι ποιέεσθαι & μέλλοντος ἀποθνήσκειν, ἁ προλέγειν & μέλλοντ ἔσεσθαι. πάσχει γὰ τάδε. ὁκόταν μὲν ὀστέον κατακῆς, ἢ ἐρρώγῃς, ἢ πεφλασμένον, ἢ ὅταν ξυμβῇ ξύπω κατανῆς ἐνοήσας, ἀ μὴ τρήσῃ, καὶ μήτε ξύσῃ, μήτε φρίσῃ, μήτε διὸ ὀλοῦσιν, μήτε ἢ ὡς ὀστέος ὄντος & ὀστέου, προ τ πεντεπρεπκαίδεκα ἡμερέων, πυρετὸς ὀθλιήσῃ ὡς ἀπὸ πολὺ ἐν χειμῶνι· ἐν δὲ τῇ θέρμ μᾶλλ ἧσσ ἐπὶ πλείοσι ὁ πυρετὸς ἀπολαμβάνῃ. καὶ ἢν αὖτ' ἰχὼρ ῥέῃ σμικρὸς, καὶ φλεγμαίνον ἐκτέθηκεν ἐπιόδῳ τῶν ὀθνῶν, & ὕπος ἀχρὸν γίνῃ, ἁ οἷς αὐτὸ, ἁ γλαγμάδες γίνῃ, καὶ φαίνεται ὥσπερ ἐφέλκης, χρεὼν πυρέσσ, ἀπὸ πλίου, καὶ ὁ ὀστέον σφακελίζῃ πλειναύτια ἀργέσθαι. καὶ ἢν μὲν ἀφικνῆται λέπος ὀν, τηλυθαῖον ἐπιγενόμενον ἢ ἐκλυκον. ὅτ' ἂν σῆ ἤδη ἀπόπυον, ἢ ὅτι τῇ γλώσσῃ φυλάσσωσιν γάνος), καὶ ἀδιαφορητέον τηλυθαῖ. καὶ σπασμὸς ὑπολαμβανῃ ὑοὺς πλείστους τὰ ὅτι θάτερα & σώματος. ἰὼ μὲν ἐν τῷ ἑτ' ἀριστερῷ τ κεφαλῆς ἕλῃ ὁ ἕλκος, τὰ ὅτι δεξιὰ & σώματος ὁ σπασμὸς λαμβανέ. ἰὼ δ' ἐν τῷ ὅτι δεξιὰ τῆς κεφαλῆς ἕλῃ ὁ ἕλκος, τὰ ἐπ' ἀριστερῷ & σώματος ὁ σπασμὸς ὑπολαμβανέ. Εἰσὶ δ' οὓ & ἀπὸ πληκτοὶ μανίσθαι, καὶ ὅταν

ἀπόλλυσθαι ἀφ' ἑβδόμης ἡμερέων ἐν θέρει, ἢ τεσσάρων καὶ δέκα ἐν χειμῶνι. ὁμοίως δὲ καὶ σημεῖα ἔσεσθαι σημήτοι, καὶ ἐν πρεσβυτέρῳ ἐόντι τῷ τράυματι, ἢ καὶ ἐν νεωτέρῳ. A do æstate ante septimum diem, aut decimumquartum hieme percunt. Idem quoque hæc indicia significant, tum in senioris vulnere tum junioris.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λϐ'.

Τοῦ κρανίου κατάγματι τοῦ πυρετοῦ καὶ τοῦ ἄλλου συσταθματέων ἐπιγιγνομένων ὀλεθρίων, ἀνάγκη τρηπτὸν χρόαν.

Ἀλλὰ χρὴ, εἰ ἐνοίης τὸν πυρετὸν ἐπιλαμβάνοντα, καὶ τοῦ ἄλλων τι σημείων τύπτει προσγιγνόμενον, μὴ ἐξυρίζειν, ἀλλὰ περισκάπτειν τὸ ὀστέον πρὸς τὸ μυϊσικὸν, καὶ καθαίρεσθαι τοῦ ἕλκεος, ὅπῃσιν ἢ γνῷ, καὶ ὅ τι ἔχυσον. ἐπισκέπτειν τὰ λοιπὰ οὕτως ἐπιβουλεύειν ὅπως ἂν δοκῇ ξυμφέρειν πρὸς τὸ γινόμενον ὁρᾶν.

CAPUT XXXII.

Fractura cranii, febre, aliisque symptomatis funestis supervenientibus, protinus secandum esse.

CÆterum ubi febrem occupasse, vel aliquod aliud signum huic adesse cognoveris minime differendum est, sed os ad membranam usque secandum, aut scalpro eradendum, facilè autem secatur & eraditur. Tum in reliquis ea curatio adhibenda quæ commoda videbitur, ad id quod fit oculos intendendo. B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λγ'.

Ἐπὶ ᾧ ἐν κεφαλῇ τρώματι, ἐφλωμυῶν ἢ ὀστέων, ἢ οἰδήματος ἐπιγιγνομένου φλεγμονώδους, ἢ ἐρυσιπελατώδεος ἢ προσώπου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν προσεπομένων, καὶ ἢ ἐπιγιγνομένου πυρετοῦ ἢ κατὰ κοιλίαν ὑπακτέον φαρμάκῳ χολαγώγῳ χρῆσαι.

Ὅταν δ' ἐπὶ τρώματι ἐν κεφαλῇ αὐξρώπου, ἢ πεπελωμυῶν ἢ ἀπεμύτν, ἐφλωμυῶν ἢ ἢ ὀστέων, οἴδημα ἐπιγίνηται ἐρυθρὸν καὶ ἐρυσιπελατώδεες ἐν τῷ προσώπῳ, καὶ ἐν τοῖσιν ὀφθαλμοῖσιν ἀμφοτέροισιν, ἢ τῷ ἑτέρῳ. καὶ εἰ τις ἅπεισο ἢ οἰδήματος, ὀδυνᾶται. καὶ πυρετὸς ἐπιλαμβάνῃ, καὶ ῥῖγος. ὃ δ' ἕλκος αὐτῷ ὅ ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἔχει ἰδεῖν, καὶ τ' ἀπὸ τοῦ ὀστέου, καὶ τὰ περὶ ἕλκεα ὃ ἕλκος ἔχῃ καλῶς, πλὴν ἢ οἰδήματος ἢ ἐν τῷ προσώπῳ. καὶ ἄλλου αὐτῷ πάθεα μηδεμίαν ἔχει τὸ οἴδημα ἢ ἄλλης ἕδρης, τότου χρὴ τὸ κατὰ κοιλίαν ὑπακτέον φαρμάκῳ, ὅ, τι χολὴν ἄγει. καὶ οὕτω καθαρθέντος, εἶτε πυρετὸς ἀφῆσιν. καὶ τὸ οἴδημα καθίσταται, καὶ ὑγιὴς γίγνεται. τὸ δὲ φάρμακον χρὴ διδόναι πρὸς τὸ δυνάμιον τοῦ ἀνθρώπου ὁρᾶν, ὡς ἂν ἔχῃ ἰσχύος. C

CAPUT XXXIII.

In capitis vulnere, esse nudato, tumores phlegmonode, vel erysipilatode faciem & oculos obsidente, febre etiam oborta, cholagogo ac deorsum purgandum esse.

ATubi in capitis vulnere, sive serra fuerit adhibita, sive non, nudato tamen esse, tumor rubicundus ad erysipilatis naturam accedens, in facie & oculis utrisque, vel altero subortus fuerit, quique ad contactum doleat, ac febris & rigor corripiat, ulcus verò ipsum quod ad carnem esse attinet, ad aspectum rectè habeat, quæque ulcus ambiunt bene habeant, excepto faciei tumore, eique nullum aliud peccatum in reliqua victus ratione accesserit, medicamento quod bilem moveat homini alvus purganda est. Quo sic purgato, tum febris remittit, tum tumor subsidit, sanusque evadit. Medicamentum autem exhibendum pro hominis robore, virium illius habita ratione. D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λδ'.

Διδάσκει πότε καὶ ὅπως ἡ πρῖσις ποιητέα ἦ.

Περὶ ᾗ πρίσιος, ὅτεν καταληφθῇ αὐτίκη πρίσιος αἰδοῖον, ὧδε γινώσκειν. ἰὼ ὀξὺς λαβὼν τὸ ὑπερον πρίνης, ὑ χρὴ ὑπορρίνειν τὸ ὀστέον πρὸς τὸν μυϊσικὸν αὐτίκα. ἢ γὰρ συμβρὰς τὸ μυϊσικὸν φλαῦρον ἦ ἢ ὀστέον ἐστὶ πολλῷ χεῖρον κακοπαθῆσαι, ἀλλὰ τελευτῶσιν ἐσάπτη ἐς σκεμάδησιν. ἔστι ᾗ καὶ ἕτερος κίνδυνος, ὦ αὐτίκα ἀφαιρίης πρὸς τὸν μυϊσικὸν ἐκπρίσας τὸ ὀστέον, τρῶσαι ἐν τῷ ἔργῳ τῷ ῥινίῳ τὸ μυϊσικόν. ἀλλὰ χρὴ ῥινίοντα, ἐπαιδὴ ὀλίγου πάνυ δέη ἀφαπτηρίζῃ, καὶ ἤδη κινέηται ὁ ὀστέον, παύσασθαι ῥινίοντα, καὶ ἐᾶν ὅπῃ τὸ αἷμάτιον ὑπερῆναι τὸ ὀστέον. ἐν γὰρ τῷ ἀφαπτωτῷ ὀστέῳ καὶ ὑπολελειμμένῳ τῆς πρίσιος, οὐκ ἂν ὑπεγίνοιτο κακὸν οὐδέν. λεπτὸν γὰρ τὸ λειπόμενον ἤδη γίνεται. τὰ δὲ λοιπὰ ἰητῇ χρὴ ὡς ἂν δοκῇ ξυμφέρειν τῇ ἕλκει. E

CAPUT XXXIV.

Docet quando, & quomodo sectio per serram facienda sit.

ATverò de sectione, ubi eam in homine usurpare necesse fuerit, sic statuendum. Si per exordia suscepta curatione ad sectionem venias, non protinus ad membranam usque secari debet. Neque enim expedit membranam male affici, verùm demum putrescit, & nimio humore marcescit. Aliud quoque periculum subest, si os ad membranam sectum protinus auferatur, ne in ipso opere terebra membranam vulneret. Verùm inter secandum, ubi parum admodum abest ut os ipsum totum sectum sit, jamque os labat, ab ipsa sectione desistendum, permittendumque uti os sponte sua discedat. Secto enim ossi & inter secandum relicto, mali nihil contingere potest. Tenuè namque jam fit quod relictum est. In reliquo ea curatio instituenda, quæ ulceri conferre videatur.

A

CAPUT XXXV.

Ne serra dum circumagitur, nimis incalescat, eam sæpius attollendam, & in frigidam demergendam esse.

INter secandum autem terebra sæpiùs, ne os incalescat, auferenda, & in aquam frigidam demergenda. Terebra enim dum circumagitur incalescens, os calefaciendo & resiccando incendit, efficitque ut plus ejus ossis quod sectionem ambit, absc̃edat, quam quod abscedere debuerat. Quod si protinùs os ad membranam secare velis, ipsumque postea eximere; eodem modò sæpiùs terebra extrahenda est, & in aquam frigidam demergenda.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λέ.

Εως ἂν πρεπτέηται ὁ πρίων ἵνα μὴ λίαν θερμήνηται, τοῦτον πυκνὰς ἐξαιρέειν, καὶ ὕδατι ψυχρῷ ἐναποβάπτειν χρῄζοντα.

ΠΡίονται δὲ χρὴ πύκνα ἐξαιρέειν τὸν πρίονα, τὸ θερμαίνεσθαι ἕνεκα· καὶ ὕδατι ψυχρῷ ἐναποβάπτειν. θερμαινόμενος γὰρ ἐντὸς τοῦ πρίονος, καὶ ὁ ὀστέον ἐνθερμαίνων καὶ ἐξαιρέων τὸν πρίονα, πλείονα ποιέει ἀφίστασθαι ὁ ὀστέον ὁ πρίων ἢ ὅσον μέλλει ἀφίστασθαι· καὶ ἢν αὐτίκα βούλῃ ἐνθρίσαι ὁ πρὸς τὴν μήνιγγα, ἐπιπόνως ἀφελεῖν ὁ ὀστέον, ὡσαύτως χρὴ πυκνά τε ἐξαιρέειν τὸν πρίονα, καὶ ἐναποβάπτειν τῷ ὕδατι τῷ ψυχρῷ.

CAPUT XXXVI.

Si per initia vulneris curatio non suscipitur, quomodo os statim præcisum à membrana detrahendum; & quam in partem serra adigenda. In terebræ usu quid observandum.

C

AT si per initia curationem non aggressus fueris; sed eam ab altero tibi traditam tardiùs susceperis, terebra cava & serrata statim os ad membranam excidendum, eaque sæpiùs excepta, cùm aliàs, tum specillo per ambitum demisso, terebræ via exploranda. Nam & longe citius os secatur, si ubi suppuratum existit & purè manat, sectio adhibeatur, sæpiusque in summo fluitans apparet, idque vel maximè si ea capitis parte vulnus inflictum sit, qua os tenue potiùs quàm crassum existit. Quare adhibenda cautio est, ne te in admovenda terebra ista lateant; sed quâ parte os crassissimum esse videbitur, in eam semper adigenda terebra est, sæpiùs considerando, osque dimovendo educere tentandum. Quo educto, reliqua curatio prout ulceri conferre videbitur, adhibenda. At si per initia susceptâ curatione, protinus os excisum à membrana auferre velis, eodem modo per specillum terebræ circuitus subinde considerandus, & in ossis partem crassissimam terebra semper adigenda, osque dimovendo educere tentandum. Ubi terebræ usus inciderit, ab initio susceptâ curatione, os perforandum est, non est ad membranam perveniendum, sed tenuis ossis pars, velut in sectione scriptum est, relinquenda.

D

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λϛ'.

Ην δὲ ἀρχῆς ὀδὸν φάρμακον ἴαμα μὴ λαμβάνωσι, ὅπως τὸ ὀστέον ἀυτίκα περιορισμὸν ἀφελῇ ἀπὸ τῆς μηνίγγος, καὶ ἐς ὁ μέσσς ὀστέῳ τὸν πρίονα ἐπιτελέσειν χρή. ὅτι τὸν πρίονος χρήσις τὴ ὑπισχνεῖν.

ΗΝ δὲ μὴ ἐξ ἀρχῆς λαμβάνῃς τὸ ἴαμα, ἀλλὰ πρὸς ἄλλου παραδέξῃ ὑστερέειν τὴν ἰήσιος, πρίονι χρὴ χαλεπωτέρῳ ἐμπρέειν μᾶλλον ἀυτίκα τὸ ὀστέον ἀπὸ τῆς μηνίγγος. βαθυτὰ γὰρ ἐξαιρεῖσθαι τὸν πρίονα σκοπεῖσθαι καὶ ἄλλως καὶ τῇ μάλιστα πάντως τῶν ὁδῶν τῶν πρίονος. καὶ γὰρ πολὺ χάσσον διαφθείρῃ τὸ ὀστέον, ἢν ὑποπύον τε ἐὸν ἤδη καὶ διάπυον πρίῃς. καὶ πολλάκις τυγχάνει ὑπόπλαιον ἐὸν τὸ ὀστέον. ἄλλως τε, καὶ ἢν τοῦτο τὸ κεφαλῆς ᾖ τὸ φάρμα, ᾗ τυγχάνῃ λεπώτερον ἐὸν τὸ ὀστέον ἢ παχύτερον. ἀλλὰ φυλάσσεσθαι χρὴ, ὡς μὴ λάθῃς περισοβαλὼν τὸν περίονα, ἀλλ' ὅπῃ δοκέῃ παχύτατον εἶ τὸ ὀστέον, ἐς τοῦτο αἰεὶ ἐνεπείγειν τὸν περίονα, βαμνὰ σκοπούμενος, καὶ περιφέρων αἰακινέων τὸ ὀστέον ἀκαδάλλειν. ἀφελὼν δὲ τὸ λοιπὰ, ἰητρεύειν ὡς ἂν δοκέῃ ξυμφέρειν τῷ ἕλκεϊ. ἢν δὲ ἐξ ἀρχῆς λαβὼν τὸ ἴαμα, αὐτίκα βούλῃ ἐπιπονέως τὸ ὀστέον ἀφελεῖν ἀπὸ τῆς μηνίγγος, ὡσαύτως χρὴ πυκνά τε σκοπεῖσθαι τῇ μάλιστα, καὶ περιφέρειν τὸν πρίονα, καὶ ἐς τὸ παχύτατον αἰεὶ τὸ ὀστέον ἐνπελίσσειν, καὶ αἰακινέων βασιλεύειν ἀφελεῖν τὸ ὀστέον. ἢν δὲ πυνθάνῃ χρὴ, ὁκόσον ἐστὶ τὸ μηνίγγια μὴ ἀφικνέεσθαι, ἢν δὲ ἐξ ἀρχῆς λαμβάνων τὸ ἴαμα κυπαῖς, ἀλλ' ὑπολιπεῖν τὸ ὀστέου λεπτὸν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ πρώτῃ γέγραπται.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΛΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ.

HIPPOCRATIS
DE ULCERIBUS
LIBER.

Η ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὰ ἕλκεα σύμπαντα, & τὰς τούτων διαφορὰς, καὶ τὰ ἐπιγινόμενα τούτοις συμπτώματα, καὶ τὰ καύματα, & οἰδήματα, καὶ τὰ περὶ ἑλκέων διαγνωστικὰ, καὶ προρρητικὰ, καὶ θεραπευτικὰ παραγγέλματα ὁ βίβλιον περιλαμβάνει.

ARGVMENTVM LIBRI.

Vlcera universa, eorumque differentias, supervenientia symptomata, ambusta, tumores, ulcerum diagnostica, prorrhetica, ac therapeutica præcepta liber complectitur.

CAPUT I. Α ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'.

Curationem ulceris simplicis in exsiccatione positam esse, in prohibita deligatione citra cataplasma non admovendum, cibi paucitate, & aquæ potu, quiete & otio.

Τὸν δὲ ἕλκεος ἁπλοῦ θεραπείαν ἐν τῇ ξηρασίῃ τεθειμένῳ τῇ ἕδρῃ, & ἐν τῇ κεκωλυμένῃ ἐπιδέσει χωρὶς τοῦ καταπλάσματος μὴ ἐπιτιθειμένῳ, καὶ τῇ ὀλιγοσιτίῃ, & τῇ ὑδροποσίῃ, καὶ ἡσυχίῃ, & ἀργασίῃ.

VLCERA universa præterquàm vino humectare non oportet, nisi articulo ulcus insederit. Nam siccum sano, humidum non sano propinquius. Ulcus enim humidum, sanum autem siccum. Præstat autem absque deligatione *ulcus* sinere, nisi cataplasma admoveatur. Neque cataplasma nonnullis ulceribus, magis verò recentibus quàm vetustioribus, & articulos obsidentibus admovere licitum est. Paucus cibus, & aquæ potus quàm maximè omnibus ulceribus, magis tamen recentioribus, quàm vetustioribus conferunt (&

Ἕλκεα ξύμπασιν οὐ χρὴ πίνειν, πλὴν οἷσιν ἂν ἡ μὴ ἐν ἄρθρῳ εἶῃ τὸ ἕλκος. τὸ μὲν ξηρὸν τοῦ ὑγιέος ἐλλυπέρῃ ἐστὶ, καὶ τὸ ὑγρὸν τοῦ μὴ ὑγιέος. τὸ μὲν ἕλκος ὑγρὸν ἐστι, τὸ δὲ ὑγιὲς, ξηρόν. ἀσπάσιον δὲ ἐὰν ἄμεινόν ἐστιν. ὅτι γε μὴ καταπλάσσειν. ἐσθίειν καταπλάσσειν ἐνδεχόμενόν ἐστιν ἕνια τῶν ἑλκέων, μᾶλλον δὲ τὰ νεότερα τῶν παλαιοτέρων, καὶ τὰ ἐν ἕδρῃσιν ὀλιγοσιτέειν τε, ὡς μάλιστα, & ὕδωρ ξυμφέρει πᾶσι τοῖς ἕλκεσι. μᾶλλον δὲ τοῖσι νεωτέρῃσι τῶν παλαιοτέρων. καὶ

si quod aliud ulcus inflammatione tumeat, aut A inflammatio metuatur, & si quid corruptionis extet periculi) & ulceribus, & inflammationibus in articulis, & ubi convulsionem fieri periculum est, & ventris vulneribus, omnium verò maxime fracturis tum capitis, tum femoris, & cæteris quibus fractura contigerit, partibus. Stare autem ulceri minimè confert, præsertim si cui in crure ulcus exiſtat; imò neque ſedere, neque ambulare, verùm quies & otium maximè conferunt.

ὅ. τι ἄλλος φλεγμαίνει ἕλκος, ἢ μέλλει. ἢ ὅ, τι σφακελίσαι κίνδυνος ἢ τοῖσιν ἕλκεσι καὶ φλέγμασι τοῖσιν ἐν τοῖσιν ἀρθροισιν, καὶ ὅκου σπασμὸς ἢ ἐθέλουσι κίνδυνος. ἢ τοῖσιν ἐν κοιλίῃ τρώμασι. πάντων ἢ μάλιστα τοῖσιν ἐν κεφαλῇ ἢ μηρῷ κατεαγόσι, ἢ ἄλλῳ ᾧ κάτοξις γίνεται. ἐστάναι ἢ ἐν τῷ ἕλκει ἥκιστα ξυμφέρῃ· καὶ μᾶλλον ἢν ἐν τῷ σκέλει ἕλκη ᾖ. ἀλλ' οὔτε καθῆσθαι οὔτε περιϊέναι. ἡσυχίη ἢ, καὶ ἀτρεμίη ξυμφέρῃ μάλιστα.

CAPUT II.

Vlcerum recentium cum contuſione compoſitorum curatio, qua prohibetur inflammationem fieri per ſuppurationem celerrimè promovendam cataplaſmatis calefacientibus & humectantibus vicinis ulceri partibus admotis.

AT verò recentia ulcera omnia tum ipſa, tum ambientes partes minimè inflammationem incurrent, ſi quis quamcelerrimè ad ſuppurationem adducat, neque pus ulceris oſculo interceptum ſupprimatur; aut ſi quis prohibeat, ne ſuppuretur, niſi pauciſſimum pus quod neceſſarium ſit, avertat, ſed quammaximè ſiccet medicamento non moleſto. Igneum namque fervorem concipit, ubi horror & pulſatio acceſſerit. Tum enim inflammantur ulcera, quum ad ſuppurationem tendunt. Suppurant autem alterato & calefacto ſanguine, quouſque putreſcens hujuſmodi ulcerum pus creatum ſit. Quum verò cataplaſmate opus eſſe viſum fuerit, non ipſi ulceri cataplaſma, ſed circumſitis partibus admovendum eſt, quò pus decedat, & quæ induruerunt, emolliantur. At ulcerum quodcunque acuto telo inciſum aut diſſectum fuerit, tum enæmum medicamentum recipit, tum reſiccatorium quoddam quod ſuppurationem prohibeat. Quæ caro telo contuſa, aut cæſa eſt, huic ita medendum eſt, quò celerrimè ſuppurata ſit. Nam & minus inflammationem ſubit, & carnes contuſas aut cæſas putreſcere, & in pus verſas tabeſcere, deinde novas carnes renaſci neceſſe eſt.

B C D E

CAPUT III.

Vulneri & ulceri confert, ex eo ſanguinem plus minus effluere. Ab effluxu ſanguinis ſpongiam admovendam, ſed non oleum, nec emollientia, nec oleoſa medicamenta.

OMni recens facto ulceri, præterquam in ventre, ex eo ipſo vulnere ſanguinem ſtatim plus minuſve effluere conducit. Nam tum ipſum ulcus, tum quæ ipſum ambiunt partes minùs inflammatione vexantur. Quin ab inveteratis ulceribus, ut crebro ſanguis effluat, prout opportunum videbitur, tam ab ipſis ulceribus, quàm à circunſtantibus ulcus partibus efficere conducit: tum præcipuè ſi in crure, aut pedis, aut manûs digito ſit ulcus magis quàm alia corporis parte. Exhauſta namque ſanguinis effluxu ſicciora ac minora evadunt: Is enim

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ β'.

Ἡ τῶν ἑλκέων νεοζόων σὺν τῇ θλάσῃ συνθέντων θεραπεία, ἢ κωλύσιος τοῦ φλεγμαίνειν καὶ τὸ ἀμπύησαι ὡς τάχιστα θερμοβρόχοισι τοῖς καταπλάσμασι θερμαίνουσι καὶ ὑγραίνουσι, τοῖς μέρεσι ὅ ἕλκος περίεχοντι τοῖσι τεθραυσμένοις.

ΤΑ δὲ νεόζωτα ἕλκεα πάντα ἥκιστα αὐ φλεγμήναιεν αὐτά τε καὶ τὰ περίεχοντα, εἴπερ ἀμφισταίη ὡς τάχιστα. καὶ ὅ πύον μὴ ἀπολαμβανόμενον ἀπὸ τοῦ ἕλκεος τοῦ στόματος ἐρύοι. ἢ ἐάν τις ἀπέχηται, ὅκως μὴ ἢ μελλήσῃ ἀμπύησαι, πλεῖω τοῦ αἰσχίονος πύου ἀπολιμπάνοι. ἀλλὰ ξηραίνειν χρή ὡς μάλιστα φαρμάκῳ μὴ περισπελεῖ. πυρώδεος γὰρ γίνεται ἐπὴν φρίκη ἐγγένηται, καὶ σφυγμοί. φλεγμαίνει γὰρ τὰ ἕλκεα τότε, ὁκόταν ἀμπυῆσαι μέλλῃ. ἀμπυῇ δὲ, ἀλλοιουμένου τοῦ αἵματος καὶ θερμαινόντος, ἕως ἂν πύον γένηται τῶν τοιούτων ἑλκέων. ὁκόταν δὲ κήρη δεῖσθαι καταπλάσιος, οὐ χρὴ αὐτῷ τῷ ἕλκεϊ καταπλάσσειν, ἀλλὰ τὰ περίεχοντα, ὅκως ὅ πύον ἀποχωρέῃ, καὶ τὰ σκληρωθέντα μαλάσσῃ. τῷ ἢ ἑλκέων, ὅσα μὲν αὐ ὀξέϊ βέλει διαπεπλήγῃ, ἢ διαιρεθῇ, ἐνδέχεται ἔναιμον φάρμακον, καὶ ὅ κωλύει διαφυῆναι αὖ ἐπιτήδειον π. ἢ τῆς σαρκὸς τῆς βέλεσι ἐφθάρθαι, καὶ ἐκόπη ὡρῦ. τοιοῦτον ἢ ἰητρεύειν, ὅκως διαφυὲς ὡς τάχιστα γένηται. ἢ σὰν τε καὶ φλεγμαίνει, καὶ ἀπάτην τῆς σαρκὸς τῆς φλεσθείσης, καὶ κοπείσας, καὶ ξαπείσας, καὶ πύον ἠμορμένας, ἐκπακεῦσαι. ἔπειτα βλαστάνειν νέας σάρκας.

CAPUT III.

Vulneri & ulceri confert, ex eo ſanguinem plus minus effluere. Ab effluxu ſanguinis ſpongiam admovendam, ſed non oleum, nec emollientia, nec oleoſa medicamenta.

Τῷ μὲν τρώματι καὶ ἕλκει συμφέρει ὁκόσον τοῦτον αὐτὸν ὅ αἷμα ῥύηναι πλέον, ἢ ἔλασσον. μὴν τὸ αἵματος ἀπορρόου τὸ αὐτόθεν ὑπισταμένῳ· ἕλκεσι ἢ μάλιστα τοῖσι μὲν μελαπαχέσι, ἢ ἐλαιώδεσι φάρμακα χρῆσαι.

FΛκει νεοζώτῳ πάντι πλεῖω ἐν κοιλίῃ, ξυμφέρει ἐκ τοῦ τρώματος αἷμα ῥύηναι αὐτίκα πλέον ἢ ἔλασσον· φλεγμαίνει γὰρ ἧσσον αὐτὸ ὅ ἕλκος, καὶ τὰ περίεχοντα, καὶ ἀπὸ τῶν παλαιοσαρκιῶν ἑλκέων. ξυμφέρει αἷμα ποιέειν, ἀπορρέειν πυκνὰ, ὅκως αὖ δύκῃ κωφὸς εἶῃ, καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἑλκέων τῶν περιεχόντων ὅ ἕλκος. ἄλλως τε, ἢ ἐν κνήμῃ εἴῃ ὅ ἕλκος, ἢ ἐν δακτύλῳ ποδὸς, ἢ χειρὸς, μᾶλλον ἢ που ἄλλοθι τοῦ σώματος· γὰρ ἀπορρέοντος τοῦ αἵματος, ξηρότερα καὶ μείονα ἰχωρώδεα. κωλύει

μὴν δὲ μάλιστα τὰ ἕλκεα ὑγιαίνεσθαι. ἔπειτα ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλων σύμπαντα αἵματος σπασθὼν, καὶ ὀξὺ αἵματος μεταστάσιος γένηται. ξυμφέρει ἢ μὴ τὸν τοῦ αἵματος ἐπιῤῥοῦν, δεῖ πρῶτον τοιοῦτον ἕλκεων καὶ αὐχμὸν ὑπάρχειν, πυκνὸν καὶ μαλθακὸν πεπυμμένον, ξηρότερον ἢ ὑγρότερον, ἢ ὅτι παχὺ αὐχμὸν αὖασθαι φύλλα ἰσχνὰ πάσσαι. ἔλαιον δὲ, καὶ ὅτι μαλθακώδεα, ἢ ἐλαιώδεα ἐστὶ φάρμακα, ἢ ξυμφέρει τοῖσι τοιούτοισιν ἕλκεσιν, ἢν μὴ παύσῃ ἤδη πρὸς ὑγιείην τείνοντα. οὐδὲ τοῖσι νεοχώτοισιν ἕλκεσι ξυμφέρει ἔλαιον, οὐδὲ μαλθακώδεα, οὐδὲ τοιαῦτα φάρμακα, ἄλλως τε καὶ ὅτι αὖ δέκεται ἕλκος πλείονος καθάρσιος. δεῖ δὲ ξύμπαν εἰπεῖν, ὑγιαίνειν τὰ χρίσιν ποιέεσθαι, καὶ ἐν θέρει, καὶ ἐν χειμῶνι, πρὸς ἃ δεῖ τοιούτων φαρμάκων δεόμενα.

A ulcera præcipuè quidem *sanescere* prohibet; deinde verò & cætera omnia sanguinis putredo; & quod ex sanguinis transmutatione ortum est. Post sanguinis effluxum his in ulceribus spongiam densam, mollem, incisam, sicciorem quàm humidiorem deligare conducit; aut spongiæ folia grandia superimponere. Oleum verò, & quæcunque mollia, & oleosa sunt medicamenta hujusmodi ulceribus minimè conferunt, nisi jam prorsus ad sanitatem tendant. Neque recentibus ulceribus oleum, neque mollia, neque pinguia medicamenta conveniunt, tum vel B maximè quum ulcus copiosiore purgatione indigeat. Ut autem in summa dicam olei litu, tum æstate, tum hyeme ad ea quæ hujusmodi medicamenta requirunt, utendum.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δ'.

Τοῖσι ῥωμαισι, καὶ τοῖς ῥηγεσι συχνὴ ὑπακάθαρσιν κάτω ἢ κοιλίας συμφέρειν πρὸ τοῦ τοῖς ῥηγεσι τὰ φάρμακα κατὰ πλάσιον, καὶ τὰ ὀδυνήσματα προσηδέα δεῖ. τὸ δὲ C τῆ ῥηγεος διαπαίειν δύκησις· ὅταν ἢ ἡ ὑπερσαρκώσιος ῥήσεις. καὶ αἵματος ἢ ῥηγεος ἀλὸς κιλιτέρας αἰτίαι. πότα ῥηγεα στωμύλα καὶ στωμύλεσθαι καλοῦ.

CAPUT IV.

Vulneribus & ulceribus frequentem per aluum purgationem conferre. Quando ulceribus medicamenta & vincula admovenda. Quod tempus ulcerum curationi opportunius, excrescentis carnis ortus unde & cavæ ulceris cicatricis causa. Quæ causæ ulcera coalescere & agglutinari prohibent.

Πολλαχῆσι τῆς κάτω κοιλίης ξυμφέρει τοῖσι πλείστοισι τῶν ῥηγέων, καὶ ἐν ῥώμῃσιν ἐν κεφαλῇ ἐοῦσι, καὶ ἐν κοιλίῃ, καὶ ἐν ἀρθρώσι, καὶ ὅταν σφακελίσῃ κίνδυνος, καὶ ὅσα ῥαστὰ, καὶ τοῖσιν ἑαυτοῖσιν, καὶ ἑρπητικοῖσι, καὶ τοῖσιν ἄλλως παπαλωτοῖσιν ῥηγεσι. καὶ ὅπη ἂν μέλλῃ ἕδρεῖν καὶ ἰχῶ. οὐδ' ἐμπλάστοιν τὰ φάρμακα, πρὶν ἂν παύσῃ ξηρὸν ποιήσῃς ὅ ῥῆγος· πότε δὲ δεῖ προσιδέσθαι. αἰσθησιν καὶ ὅ ῥῆγος πολλάκις σοῦσθαι, καὶ ἂν μὴ ὀδύνιον ξηρὸν καὶ καθαρὸν φαίνεσθαι πολλάκις, ὥστε ἢ ἕδρεῖν ὁ φάρμακον ὁ δυκέον ξυμφέρειν ἕδρεῖν, ἢ μὴ ἕδρεῖν. ῥηγεσι τοῖσι πλείστοισιν, ὥρη ἡ θερμοτέρη ξυμφορωτέρη τῆ χειμερίης, πλὴν τοῖσιν ἐν κεφαλῇ καὶ κοιλίῃ, μᾶλλον ἢ ἡ ἰσημερινή. τὰ δὲ ῥηγεα ὁκόσα αὖ καθαρθέντα, καλά τε καὶ ἐς τὸ δέον ἀεὶ ἕδρεῖ τὸ ξηρότερον ποιοῦντα πλὴν βλάπτουσιν. ξυμπαντὸς δὲ μᾶλλον ἐπιτοπολὺ. ἢν ὁκόθεν ἕδρεῖν ὀφείλῃ, ἢ καυθῇ, ἢ πελαθῇ, ἢ ἄλλῳ τῳ ἔσται, πρὶν ῥηγέων τούτων αἱ ὠλαὶ κολότεσι γένωνται. ῥηγεα δὲ κεκαθαρμένα οὐκ ἐθέλει ξυιέναι, ξυιαζόμενα, οὐδὲ ἀπόσματα ξυιέρχεται. ὧν τὰ προσέχοντα φλεγμαίνει τῷ ῥηγεος, ἐς ἂ μὴ παύσηται τῆς φλεγμασίης, οὐκ ἐθέλει ξυιέναι· οὐδὲ ὧν τὰ προσέχοντα τῷ ῥηγεος μελανθῇ, καὶ αἵματος σπασθῇ, ἢ ὑπὸ κιρσοῦ, πρὶν ἂν παύσῃ τὸ ὑπιῤῥοῦν τῷ αἵματος. οὐδὲ ταῦτα ἐθέλει ξυιέναι, ἢν μὴ τὰ προσέχοντα τῷ ῥηγεος, ὑγιέα ποιήσεις.

PUrgatio per inferiorem alvum plurimis ulceribus confert; in vulneribus quoque capitis, & ventris, & articulorum; tum in his quibus corruptionis est periculum; tum in his quæ consuta sunt, & in his quæ exedunt & serpunt, & aliis inveteratis, & quæ deligationem postulant. At neque ubi deligatione uti, D aut ulceri voles medicamenta imponere, & priusquam ulcus valdè siccum reddideris, molliaris oportet, tum verò utiliter imponas: Sæpiùs verò ulcus spongia detergendum, itemque linteum siccum & mundum crebro adhibendum; tum demùm medicamentum quod utile videatur impositum deligandum, aut sine vinculo relinquendum. Vulneribus plerisque calidum anni tempus opportunius est hyeme, his exceptis quæ sunt in capite, ac ventre, magis tamen æquinoctium. Quæcunque ulcera neque probè, neque prout decet, priùs assiduè repurgata carnem producere incipiunt, iis maximè caro supercrescit. Quæ verò probè, & ut congruit expurgata semper, ad siccius, nisi contusa sint curatione promoventur, iis caro utplurimùm non excrescit. Si tandem os ustum, aut fractum, aut alio quovis modo undecunque abscesserit, horum ulcerum cicatrices magis concavæ fiunt. Ulcera non purgata coïre nequeunt, etiamsi adducantur; neque sua sponte coalescunt. Ul- F cera etiam quorum circumpositæ partes inflammantur, coïre non possunt, quandiu aderit inflammatio. Neque glutinari possunt ulcera, quorum ambientes ulcus partes nigritie occupantur, aut sanguine putrescente, aut etiam varice sanguinis in fluxum suppeditante, nisi circunstantes ulcus partes sanas effeceris.

A

CAPUT V.

Vlcera rotunda & ſubcava quomodo præcidenda. Superueniente ulceri eryſipelate purgandum. Vlcus tumore comite, tardius ſuppurari; inflammatum non coaleſcere; puſque tumoris per ulcus ſecedere. Vicinis ulceris partibus tumentibus, non ulceri topica emollientia & ſuppurantia admouenda. A parte ſaná deligationis initium. Carnem humidam coalitum prohibere. Vlceris ſinuati Chirurgia. Phagædenam coloris nigri & ſublividi partis ulcus continentis cauſam eſſe. B

VLcera rotunda ſi ſubconcava fuerint, quæ abſceſſerunt in orbem undequaque aut ex toto, aut dimidio circuli, ſecundùm naturalem hominis longitudinem præcidere oportet. In omni ulcere cui ſupervenit eryſipelas, corporis purgationem quamcunque in partem ulceri C conducit, ſive ſurſum, ſive deorſum inſtituere oportet. Cui prope ulcus tumor obortus fuerit, minimè inflammato ulcere, huic poſtea temporis progreſſu puris ſedimentum habet tumor. Quodcunque verò ex inflammatione intumuit ulcus, neque aliis quæ unà inflammari ac intumeſcere cœperunt conquieſcentibus, conquieſcit, etiam hoc non coaleſcere periculum eſt. Quæcunque caſu aut alio modo præciduntur, contunduntur, ac intumeſcunt partes ulcus ambientes; quibus ſuppurantibus ex tumoribus pus per ulcus ſecedit. In his ſi quis uſus cata- D plaſmatis eſſe videatur, id non ulceri, ſed partibus ipſum ambientibus admovendum, quò pus decedat, & indurata emolliantur. At ubi emollita ſunt, & inflammatio ſedata eſt, demùm ſpongiis ſuper ea quæ abſceſſerunt deligatis compeſcito, orſus à ſana parte paululum progreſſus. Super ſpongiam autem ſupernè folia multa imponantur. Si quid autem coaleſcere nequeat, cauſa eſt caro humida, quam educere neceſſe eſt. Si ſub profunda carne ulcus exiterit, utrinque tum ex deligatione, tum ex E compreſſione ſubincurvatur. Hoc ſane ſi quis admoto ſpecillo ſecare velit, quatenus ut ad efluxum pateat, ab ore ulcus reſiccandum eſt, ubi opportunum videbitur. Atque ita curatio adhibenda eſt, quæcunque neceſſaria videbitur. Plerumque verò in omni ulcere quod ſinum habet in directum conſpici poteſt, tumore non præſente, an ſit in eo putredo, aut caro muſoſa & putrida ſubſit, tum ipſum ulcus, tum quæ partes circunſtant atræ & lividæ conſpicientur. Atque inter ulcera exedentia quacunque in parte phagedæna adfuerit, & vehementer depaſcitur, & exedet, tunc quæ ulcus pars continet colorem nigrum ſublividum ſortietur. F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε'.

Τῶν ἑλκέων τὰ κυκλοτερέα & ὑποκοιλα ὅπως ὑποτεμνειν χρή. Τῷ ἕλκει ἐρυσιπέλατος ἐπιγινομένου καθαρσιν. Ὁ ἕλκος σὺν οἰδήματι βεβυθίτερον ἐμπυοῦται. Τὸ ἢ φλέγμαντον μὴ συνειέναι. καὶ ὃ πῦον οἰδήματος ἐξ ὃ ἕλκος ἀποχωρέειν. Τῷ ὃ ἕλκος προσιζάνειν οἰδαινόντων, ἓις μὴ προσιζάνει, ἀλλα μὴ ὃ ἕλκει ὑπουλοῦται μαλακτικὰ ἢ ἐμπυητικὰ προσφέρειν. Τὴν ἀπὸ τῆ ὑγιέος μοίης τῆ ὑπαθέσιος ἀρχήν. Τὼν ῥυπόντων ἕλκεων καὶ σύμφυσιν κωλύειν. Τὴ τῆ ἕλκεος κοιλότητος χειρουργίαν. Τῆ φαγεδαίνης τῆ χροιας μελαίνης & ὑποπελίας μοίης τὸ ὃ ἕλκος συνέχοντος αἰτίην εἶ.

Τῶν ἑλκέων τὰ κυκλοτερέα, ἢν ὑποκοιλα ἢ, ἐν κύκλῳ πάντη ὑπατέμνειν χρὴ, τὰ ἀφεστῶτα, ἢ πλεῦρα, ἢ τὰ ἡμίσια τῆ κύκλ. κῆ μῆκος τῆς φύσιος τῆ ἀνθρώπου δεῖ πεπεῦσθαι τὴν πρωτὴ ἕλκεϊ ἐρυσιπέλατος ὑπηλμυδοῦ καθαρσιν δεῖ ποιέεσθαι τῆ σώματος, ἐφ' ὁκότερα αὖ ξυμφερῇ τῳ ἕλκει, εἴτε ἄνω, εἴτε κάτω. ὅταν δὲ οἰδημα ῥήγνυται πῦον ὃ ἕλκος, ἀφλεγμάντου ἐόντος τῆ ἕλκεος, χρόνῳ ὑστερον, πῦον ὑπόστασιν ἴσχει ὃ οἰδημα. ἢν δ', τι αὖ τὴ φλεγμασίη οἰδέσθη, μὴ κεῖσηται, τῷ ἄλλων κατισαμένων, ὅσα ἅμα ἤρξατο φλεγμήνειν & οἰδίσκεσθαι, & τοῦτο κίνδυνος, μηδ' ἅμα ξωιέναι. ὅσα ἢ πεπόνται, ἢ ἄλλῳ τῳ ἔξωθεν ξυμπαθέσθαι, καὶ θλᾶσθαι, ἢ αἰσθάνεται, τὰ περιέχοντα ὃ ἕλκος, ἢ ξυμπυήματα πῦον ὑπὸ τῷ οἰδημάτων, ἀποχωρέῃ κῆ ὃ ἕλκος. τῷ τοιούτων δ', τι αὖ δοκέῃ δεῖσθαι καθαπλάσιος, οὐ χρὴ οἴω ὃ ἕλκος καταπλάσσειν, ἀλλὰ τὰ περιέχοντα, ὅκως ὃ πῦον ἀποχωρέῃ, ἢ τὰ σκληρυόμενα μαλαχθῇ. ὅπῃ δ' μαλαχθῇ, & ἡ φλεγμασίη παύσηται, ἔπειτα ἀφεστηκότα σαρκίου ὑπηέων προσιζάνειν, ἀρχόμενος ἀπὸ τὴ ὑγιέος, ὀλίγον προσχωρέων. ὅπῃ δ' τῆ σαρκίῳ αὔξεσθαι φύλλα ἐπέτω συχά. ὅ, τι δ' αὖ μὴ δυνήσῃ προσπῆναι, ἡ ὑγρὴ ἰσχὴ ἐοῦσα αἰτίη δὴ τῶτων σκόλληνεν. ἢν μὲν βαθυῆν χρὴ, ὃ ἕλκος ἐῆ καὶ ἄμφω, καὶ τῆς ὑπαθέσιος, καὶ τῆ προσιζάνοντος ἀποκωλύειν. ὃ δὴ ῥυόντων, αἷ τις τύμπη ποῖς μᾶλλω ἢ ἐνδέχηται εὖρεον, ἀπὸ τῆ σώματος ὃ ἕλκος αἰατέμνειν, ὅπῃ αὖ δοκέῃ χωρεῖς εἶ). καὶ ὅπως ἰνῆείλει προσφέρειν, ἐκείης ἢ αὖ δοκέῃ προσεῖσθαι. ὡς ἢ τὰ πολλὰ ὅτι πρωτὶ ἕλκει ὄ, τι αὖ καιλίλω ἔχῃ, πρὸς ὃ ἰσὼ καταφανέα ἰδεῖν, οἰδήματος μὴ προσόντος. ἢν δὲ εἰσ ἐν αὐτῷ σπεδών, ἢ ἡ ῥὶξ κατέη μυδῶσα καὶ σαπρή. ἔσαι τοῦτο ὃ ἕλκος ὃ τὰ περιέχοντα ὃ ἕλκος, ἰδεῖν μέλαινα ὑποπέλια. & τῆ ἐσιομένων ἑλκέων, ὅταν & αὖ φαγέδαινα ἐνέη, ἢ ἰσχνοῦται τὰ νέμεσθαι, καὶ ἐαδῇ. & τοῦτῳ τῷ ἕλκεος ὃ περιέχον, χροιὴν ἔξει μέλαιναν ὑποπέλιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς'.

Τὰ τοῖς ἕλκεσιν οἰδήματα ὑπηγέναζ. ἢ ἢν φλεγμονὴς ᾖ ἕλκ ὑπηγνυμένης καὶ ὑπικὰ ὑπιπλήσματα ἐκπαπέια. ὑπικὰ εἰς ἢ ἢν ἐριστιπέλατος κωλύεται ἀφιξις. ὑπικὰ καθ' ἃ οἱ τῦ ἕλκεος ὄφεις σεμάρονται.

A

CAPUT VI.

Tumores ulceribus supervenire. Phlegmones ulceris succedentis curatio topicis admotis. Topica quibus erysipilatis prohibetur accessus. Topica quibus ulceris ora coalescant.

ΚΑταπλάσματα οἰδημάτων, καὶ φλεγμασίης ἢ ἐν τοῖς ἐκθέρεσιν, ἢ ἐφὴ φλόμις, ᾧ ἢ πεφύλλα τὰ φύλλα ὠμὰ, ᾧ ἕ ὑπιπέου τὰ φύλλα ἑφὰ, ᾧ ὃ πόλιον. ἢν ᾖ ᾧ καθαίρεζ δεῖ ὃ ἕλκος. πάντα μὲ καὶ ταῦτα καθαίρει. ἀτὰρ καὶ ἢ συκῆς τὰ φύλλα, καὶ ἢ ῥαΐνης, καὶ ὃ ἐκθέρεσιον. ἔλαιν ᾖ ταῦτα πάντα, μάλιστα ᾖ τύπων, ἔλαιν ἢ ἄγνον, καὶ ἢ συκῆν, ᾧ ἢ ῥαΐνην, ᾧ ἢ σίδης τὰ φύλλα ὡσαύτως ἔλαιν. ἀρῆσιν ᾖ τοῖσι δεῖ χρέεζ. ἢ μαλαχῆς τὰ φύλλα, τείδων ξυὶ οἴνῳ, ᾧ ἕ πτερύξ τὰ φύλλα, καὶ ἢ ἐειραίου χλωρῆς. πᾶσι τύποισι χρὴ, τὸ λίνου τὸ καρπὸν φρύξαντα, καὶ κόνιν ποιήσαντα ὡς λειότατον, μιγνύειν. ὄκου ᾖ ἐριστιπέλας κίνδυνος ἐφ' ἕλκεσι γίνεζ, ἢ ἰσάπδος τὰ φύλλα τείδων. ὠμὰ καταπλάσσειν σεωτῆ λίνῳ, ἢ ὃ λίνου δδῶν φρύγιον χυλῷ, ἢ ἰσάπδες καταπλάσσειν. ὅταν ᾖ ὃ ἕλκος καθαρὸν μὴ ἔῃ, φλεγμαίνῃ ᾖ τὸ πέριξ ᾧ τὸ ἐπεείρυται ὃ ἕλκεος, φακῷ ἐν οἴνῳ ἑψήσας, ᾧ τείλας λεῖον, γράφε ὀλίγῳ φυρήσας, καταπλάσας ἐπιδεῖν. ἢ ἢν κυνοσβάτου ἑψήσας τὰ φύλλα, ἐν ὕδατι τείλας λεῖα καταπλάσσειν, ὄφιον ἐπιστείνας λεπτὸν καταρῦ, οἴνῳ ᾧ γράφε πίγξας ᾗ ὅταν ξυνάγειν βούλῃ, ᾧ κυνοσβάτου τὰ φύλλα, ὥσπερ ἢ φακὸν σπιλάζῃν, σαυλίδιον. οἶνος ᾧ λίνῳ καρπὸς ᾧ ἄγνος ᾧ μὺς, ᾧ μιλτία σπιπτικὰ, ὄζῃ ταῦτα δλύσιντα.

B

C

D

CAPUT VII.

Plurima Hippocratis medicamenta epulotica ulceribus recentibus ac inveteratis medentia.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ.

Ρλῆτα τῦ Ἱπποκράτους φάρμακα ἐπουλώτικα τοῖς ἕλκεσι νεοδάτοις τε ᾧ πεπαλαιωμένοις βοηθῶντα.

ΟΜφακα λάβε λεπτὸ ἐς χαλκέιον θλίψας ἐμβρεξον, ὅ ῥηθμῷ θερὲς ἥλιον πιθύειν ταῖ ἡμέραις. ταῖ ᾗ νυκτὶ αὖρειν, ὅπως μὴ δροσίζῃ. ἀναπελέῳν ᾗ ἢ ἡμέρης ἀπαύστως, ὡς ὁμαλῶς ξηρανθῇ ᾧ ἀπὸ ᾗ χαλκέιε, ὡς ὅτι πλῆστον ἀπαλαμβάνειν. πιθύειν ᾗ ἐς τὸ ἥλιον τοῦτον χρόνον, ἐς ὃ ἂν παχὺ γένηται, ὥσπερ μέλι. ἔπειτα ἐς χύτλον χαλκῆν ἐγκέας, ᾧ μέλι ὡς κάλλιστον, ᾗ οἶνον γλυκὺ, ἐναφεψήσας θερέτερον ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, ἔλαι ᾗ τὸ ῥητίνην ἐν ᾧ οἶνῳ, ἕως δὴ σκληρὴ γένῃ ὥσπερ μέλι ἐφθόν. ἔπειτα τὸ μὲ ῥητίνου ἀζέψῃν, τὸ ᾗ οἶνον ξυγχέαν. ὕστα ᾗ πλῆστα μὲ ὁ χυλὸς τὸ ὄμφακος, δδύτερος ᾗ ὁ οἶνος, τείτον ᾗ ὃ μέλι· ᾗ σμύρναν ἢ τσκιτὸν, ᾧ ἄλλως ὡς βρυπτὴν ζῆλαι λείαν, ᾗ διεᾶζ, ᾧ οἶνου ᾧ αὐτὸ πρὸς χρόνον κατ' ὀλίγον. ἔπειτα ἔλαιν αὐτὸ ἐφ' ἑαυτὸ, τὸ σμύρναν ξυὶ ᾧ οἴνῳ ἀναμιγνύειν. ὅταν ᾗ δοκέῃ πᾶειν καλῶς ἤγλη ὃ πάχος, ξυγχέαν ἐς τὸν χυλὸν τὸ ὄμφακος. καὶ πίδιον ὡς ἥριστον φρυγέας, πόσχας μιγνύειν ἐς ὃ φαρμακον. ᾗ αὖδος χαλκοῦ ἔλαιον τῷ πίδιον. ταῦτα δὲ ἐπειδὴν μίξῃς, ἔλαιν, μὴ ἔλαττον τειῶν ἡμερέων, ξύλοισι συκίνοισιν ὡς ὀλίγον ὑπικαίοντα,

E

F

CAtaplasmata tumorum, & inflammationis partiuni circumpositarum sunt verbascum coctum, & cruda tritolii folia, & epipetri folia cocta & polium. Si verò etiam ulcus purgari oporteat, hæc quidem etiam omnia purgant. Quin & fici & oleæ folia, & marrubium quæ omnia incoquere oportet; maximè verò viticis folium, ficum & oleam coquere convenit. Eodemque modo mali punici folia incòquenda sunt. Crudis verò utendum est maluæ foliis, etiam rutæ & origani foliis. Quibus omnibus lini semen torrefactum & quamtenuissimè contritum miscendum est. Ubi verò periculum est erysipelas ulceribus oborturum esse, glasti folia trita cruda cum lini semine ex cataplasmate imponito; aut lini semen solani aut glasti succo subactum imponito. Quum autem ulcus purum quidem fuerit, verùm inflammatione obsidetur, tum ulcus, tum circà sitas ulceris partes, lentem in vino coctam ac lævigatam pauco oleo subactam, ex cataplasmate deligato. Rubi etiam canini folia in aqua cocta & lævigata cataplasmate imposito, linteo tenui subporrecto, puro vino & oleo madente. Et quum oras ulceris adducere volueris, rubi canini folia quemadmodum lenticulam præparato. Vel nasturtium, vinum, & lini semen tritum commiscentur. Hoc quoque lini semen, & agnus castus crudus & melinum alumen ex aceto subactus.

VUam albam immaturam in vas æris rubri expressam, per collum transmissam interdiu insolato; noctu autem tollito, ne irroretur. Interdiu assiduè terito, ut æquabiliter siccetur, & ex æneo vase quamplurimùm assumat. Tantisper autem soli exponatur, dum mellis crassitudinem adepta sit. Deinde in ollam æneam infundenda, melque quamoptimum & vinum dulce, in quo priùs resina terebinthina incoxerit, dum ad instar mellis cocti dura evaserit. Postèa resina quidem eximenda; vinum verò effundendum. Sit autem succus uvæ immaturæ plurimus, deinde vinum parcius, tertiò mel pauciſſimum. Myrrham quoque ſtactem alioqui quamoptimam sæviter tritam eodem vino paulatim affuso diluere oportet; deinde ipsam myrrham per se cum vino sæpiùs agitando incoquere. Ubi verò jam decentem crassitudinem consequi videatur, in uvæ immaturæ succum affundirum. Tum nitrum quam optimum torrefactum paulatim medicamento admiscetur, & floris æris minùs quam nitri. Hæc ubi miscueris, non minùs quàm per triduum coquantur lignis nonnullis ficulneis paulatim succensis,

aut prunis, ne torreantur, & quæ imponuntur omnia, humoris sint expertia, ulceraque minimè madeant, ubi hoc medicamentum admovetur. Hoc autem medicamento utendum in ulceribus tum inveteratis, tum recentibus, & ad pudendum, & ad capitis, & aurium ulcera. *Medicamentum aliud & ad ulcera.* Fel bubulum aridum, mel quamoptimum, vinum album in quo loti ramenta deferbuerint, thus, myrrha æquali pondere, croci, floris æris tantundem. Ex liquidis autem vinum sit pluri-
A mum, deinde mel, pauciſſimum verò fel. *Aliud.* Vinum, mel, oleum cedrinum paucum; ex aridis autem, flos æris, myrrha, malicorium ſiccum. *Aliud* Floris æris uſti dimidium, myrrhæ duæ partes dimidiæ, croci tres partes, mellis exiguum, cum vino torrentur. *Aliud.* Thuris pars una, gallæ pars una, croci tres partes; ſingula arida quàm læviſſimè trita, deinde mixta, ad ſolem ferventiſſimum, affuſo uvæ immaturæ ſucco, dum viſcoſa evadant, per tres dies teruntur; demum vino auſtero nigro odorato ſenſim affuſo diluuntur. *Aliud.* Ilicis radices in vino dulci albo in-
C coquantur, quumque probè habere tibi videbitur, vini hujus transfuſi duæ partes ſumuntur, & amurcæ olei quàm ſiciſſimæ una; deinde agitando ne urantur, lento igne incoquantur, donec juſtam craſſitudinem habere videantur. *Aliud.* Reliqua quidem eadem; verùm pro vino ſit acetum album acerrimum, in quod lanæ ſuccidæ intingantur; deinde ammixta amurca, & affuſo caprifici ſucco decoquatur, & alumen melinum, ac nitrum, æriſque flos, utraque uſta admiſceantur. Hoc priore ulcera magis expurgat, prius tamen non
D minùs exſiccat.

CAPUT VIII.

Alia medicamenta topica ſuppuratoria, & ſuppurationem prohibentia.

A*Liud medicamentum.* Lanæ ſuccidæ quam pauciſſimâ aquâ intingendæ; deinde vini tertia pars affundatur, coquuntur quoad juſtam craſſitudinem ſortiantur. Ab his recentia vulnera ad ſuppurationem celerrimè deducuntur. Iſta verò maximè ab his ſuppurationem avertûnt. *Aliud.* Aron ſuccum inſpergito. *Aliud.* Et rami ficulneæ corticem viridem cum ſucco ex vino tritum immittito; atque ſine vino etiam ipſum cum in oſſe imponitur. Etiam aut melle. *Aliud.*
E Ex aceto loti ramenta incoquito (ſit autem acetum album) deinde amurcam olivarum, & ſerum picis crudum miſceto, illinito, inſtillato, ac deligato. Hæc ſunt quæ recentia vulnera ſuppurare prohibent, aut loco ex aceto abluto, aut ex ſpongia vino madente deterſo adhibita.

ἢ αὖθις ξιν, ὡς μὴ φρύγηται. καὶ ἐμβεβρόμθω πηλῷ, ἄνυδρα ἔστω, καὶ τὰ ἕλκεα μὴ πιέζεσθω, ὅπῃ αὖ ἐπαλείφηται τοῦτο τὸ φάρμακον. γρῆσθαι δὲ τούτῳ τῷ φαρμάκῳ, ὡσὺ πεπαλαιωμένῳ ἕλκεα, καὶ ὡσὺ τὰ ῥεόντα. καὶ ἐς πόδιον, καὶ ἐς κεφαλὴς ἕλκεα, ἢ ὠτός, φαρμάκων ἕτερον τῶν αὐτίων ἕλκέων χαλὴ βοὸς ξυρὰ, μόλι ὡς κόνιστον, οἶνος λευκός, ἐναλείφησαι δὲ ἐν αὐτῷ, λωτοῦ τρυβλίῳ. λιβάνωτος. σμύρνη, ἴσον. κέγχος ἴσος. αὖθις τὸ χαλκοῦ ὁμοίως. ὑγρῶν δὲ, οἶνος πλεῖστος, μόλι δεύτερον, ὀλίγιον ἢ χαλὴ. ἕτερον. οἶνός, μόλι, κέδριον ὀλίγον, τὰ ὑ ξηρὰ, αὖθις φλοιοῦ, σμύρνα, σίδιον αὖον. ἕτερον. αὖθις χαλκοῦ, ὀσσίδιον ἡμιμόριον, σμύρνης, δύο ἡμιμόρια, κέγκου ῥεῖς μοῖραι, μόλι ὀλίγον, σεῖν οἴνῳ ὀσφαίνμα. ἕτερον. λιβάνωτοῦ μοῖρα, κιννάδος μοῖρα, κέγκου ῥεῖς. τάπτα ἕκαστον ξηρὸν τελῶν ὡς λειότατον, ἔπειτα μίζας, τελεῖν ἐφ' ἡλίῳ ὡς θερμοτάτῳ, πρόσχαλκον χυλὸν ὄμφακος ἕως αὖ ἐξαΐδες γένηται, ἔπι ῥεῖς ἡμέρας, ἔπειτα ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ μόλιον διάδει πρόσχαλκον καὶ ὀλίγον διεθαι.
C ἕτερον. Ἐν οἴνῳ γλυκεῖ ἕλκε λευκῷ, πρίνου ῥίζας. ἐπιδεῖν ὑ δοκέῃ κάλως ἔχειν, ἀπάγχας τ' οἴνου δύο-μοίρας, ποιῆσαι τάδε, καὶ ἀμόργης βαρὺ ὡς αὐσθροτάτου, μοῖραν μίαν. ἔπειτα ἕλκε, ἀλαιτέῳ ὡς μὴ φρυγῇ, μαλθακῷ πυρὶ ἕως αὖ δοκέῃ τῷ πάχει κάλως ἔχειν. ἕτερον. τὰ μὲν ἄλλα, τὰ αὐτὰ αὐτὴ ὑ τὸ οἶνου, ὄξος ὀξύτατον ἔστω λευκόν. ἐμβαπτα ὑ ἐς αὐτὸ ἐλία ὡς οἰσυπώδεα. κάπειτα δύσας τῇ ἀμόργῃ ἕλκε, καὶ ὁπὸν ἐλαίου ξυλίνου, καὶ σπαπηλίου μηλείου, καὶ νίτρου, & αὖθις χαλκοῦ, μίζας ὀσσὰ ἀμφότερα, τάπτα μᾶλλον τῷ
D πρεσβυτέρῳ καθαρῇ τὰ ἕλκεα. ξηραίνῃ δὲ ὃ πρότερον οὐχ ἧσσον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ η'.

Ετερα φάρμακα τοπικὰ σκληπτικὰ τῆ τοῦ ὀγκοῦ πόσιν ἀποτρέποντα.

ΕΤερον. Τὰ μὲ ἐλία βάλλαν ὡς ἐν ὀλιγίστῳ ὕδατι, ἔπειτα οἶνον ξυλίνας μέρος πέπτον, ἕλκε ἕως αὖ κόλως ἔχῃ τὸ πάχος, ἀπὸ τῶνδε ἀφαιρεῖσθαι ἐξέστω τὰ νεόρωτα, ἔλκεα. Αλλο. Λεῖον ξηρὸν σκληρύνειν. ἄλλο. καὶ ἐλλεῖν κρόκης ἐν ὀπτῷ φλοιὸν χλωρὸν τρίζων ἐν οἴνῳ, ἐνστέλλειν, καὶ αὖθις οἶνου αὖθι, καὶ ξυῶ μόλιτι. ἕτερον. Οζος ἀφεψῶν, λωτοῦ τρυβλίματα. ἔστω ὑ λευκὸν τὸ ὄξος. κάπειτα μίζαι ἀμόργιον ἐλαιέων, καὶ ὀρρὸν πίσης ὠμὸν. καὶ ἐπαλείφειν, καὶ καθαίρειν, καὶ σπιδεσμεῖν, ξηρὰ ἀποτρέπει τὰ νεόρωτα, ἀφαπτίσκεσθαι, ἢ ὀξὺ ἀποπλᾶσαι, οἴνῳ
F ἀποσυγίσαι.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ θ'.

Τὰ ἔπινκὰ Φάρμακα ξηρὰ, σπαπαλοτύρια, ἐπυλωτικὰ, ὃ πύον γίνεσθαι κωλύουσα, καὶ καθαρτικά.

Ἄλλο Φάρμακον. Τ῀ μόλυβδον τ῀ λείον, ξυὶ τῇ σποδῷ τῇ κυφρίᾳ λεαινθέντα σπατάσσειν. καὶ τὸ λωτοῦ τὸ ἰξυώμενον σπατάσσειν, ἢ τ῀ λεπίδα τ῀ χαλκοῦ, ἢ τ῀ ἐυπιπελίου, καὶ τ῀ χαλκίτεως μὴ τ῀ χαλκοῦ. καὶ μόνου. καὶ μὴ τ῀ τ῀ λωτοῦ ἰξυωμένου. καὶ ἄλλος, ὅταν δέηται ξηρᾶσαι τοῖσι τοιούτοισι χρέεσθαι. καὶ τῇ σποδῷ, τῇ ἰλλυριωτικῇ λείη μὴ τ῀ ἰξυωμένου. καὶ αὐτοῖσι μόνοισιν ἰξυώμασι. καὶ αὐτὴ ἀργύρου μόνη, ὡς λειοτάτη, καὶ τῷ Ἀριστολοχίῳ, ξυὶν τὸ ἐλαίῳ λείῳ σπατάσσειν. Ἔτερον ἔναιμον. Σμύρνα, λιβανωτὸς, κιννάβαρι, ἰὸς, αἶψος χαλκοῦ σπόδος. ἐυπιπελίου αἰγυπτίου ὀπὸς, οἰνάνθης, οἰσυπάσεως, μαλάβαθρα. ξύσματα ἴσον ἑκάστου ἢ ἀέσεως στυπτηρίης ὅσον τὸ ἥμισυ τῶν ἄλλων. καὶ ἀνῇ ἐργάσῃ κατὰ τὰ αὐτά. ὄξος ὡς ὀξύτατον λαβόντα. μόλι, ἐυπιπελίου αἰγυπτίου, νίτρου ὡς ἄριστον. ἰσάχας φρύξας. χολῆς ὅλιγον συνέχα. τοῦτο τὰ ὑποχαρέοντα καθαίρει, καὶ κοιλαίνει, καὶ ἐ δάκνει. Ἄλλο. Ποίη ἡ μικροφύλλος, ἣ ὄνομα πρόσκειται τὸ μικροφύλλον, ἢ τὰ ὑμία τὰ ἀπὸ ἔ ποδὸς ἀφαιρέ. καὶ ἐυπιπελίου, ἢ χαλκίτεως, καὶ μηλιάδος ὠμῆς, ἐλαστέρου λεπτὸν ξηρὸν φορτέλλει, καὶ τὸ σίδιον λεπτὸν ξηρὸν ἀσταφίδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ι'.

Φάρμακα τὰ ἔρωτικὰ, καὶ ἀκαθαίρεντα, καὶ ξυρόντικά.

Πλεῖστ δὲ μάλιστα τὰ κοῖλα τὰ καθαρὰ, πίνη, ἢ λαγώπυρος ὄνομα. ἔστι δὲ πιτυώδεσιν ὁμοίη ὅταν ἀναίνηται, μακρὸν τὸ φύλλον, ὥσπερ καὶ τὸ τῆς ἐρήνης, καὶ μακρότερον, καὶ πεφασίν τὸ φύλλον, στυφὸν ἐλαίῃ. Ἕτερον. Ἰρινόδες τὸ εἶδος, τὸ πίαρ, τὸ μύγτοειδὲς, ὃς ξηρότατός, ὑδατος δύο μοίρας, καὶ λίνου καρπὸν φρύξας μὴ σφόδρα, ὡς λεπτοτάτου μοῖραν μίαν. ἄλλο. τῆς ἰρινόδος, ἢ αἶθος χαλκοῦ ὁλίγον λεπτόν. καὶ συκῆς ὀπόν. ὃ δ' ὅτι τ῀ ἰρινόδες, χαμαιλέων μοῖρας, χολὴ βοὸς ξηρὴ. ταῦ μὲν ἄλλα τὰ αὐτά. τὰ δὲ ξηρὰ κάρπασον λεπτὸν, ὠμὸν, ἐρύσιμον, ἑκατέρου ἴσον. τῆς δὲ ἰρινόδος δύο μέρη, λίνου καρποῦ, δύο μοίρας, ὀπὸν συκῆς. ὅταν τούτων ἅπαντα χρέῃ τ῀ φαρμάκων σπαλιὰς αἴωσον ὀξυκρᾶτος ὑπόδιες, σπόγγον αἴωσον τ῀ σπληνὸν ὑπόδες, καὶ ὑπόδησον, καὶ πεφασίσεται ὁλίγῳ μᾶλλον. ταῦ δὲ πεπιέχονται ἐν φλεγμαίνῃ, ὅ, τι ἂν δοκέῃ ξυμφέρειν, πεπλάσειν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ια'.

Φάρμακα τὰ ἐς ἕλκεσι ῥυπαρεῖς ἐξεδεδμένοις καὶ ῥυπαρομένοις ὑπτιάζει, ὃ μὲν α', μόνον ὑγιὲς, ὃ δὲ β', ξηρὸν, σκαπτικώτερον δὲ κακοήθεσι καθαρτικὸν, γ', δὲ καὶ ὑγιὲς ἀποκρυτικόν. δ', δὲ ῥυπτικόν, καὶ ξηραντικόν.

Ἢν βούλῃ ὑδρὰ χρέεσθαι, καὶ ὃ κακοήθεα Φάρμακον ἐπαλείφειν. σπιδεῖν δὲ ὥσπερ τὰ πρόσθεν γέγραπται, καὶ τ῀ ἄλλον λόγον. ἔστι δὲ σκαπτικὸν τὸ Φάρμακον ποιοῦμενον, ῥητίνης μοῖραι ς', σανδαράχης, λεπίδος,

A

CAPUT IX.

Medicamenta topica arida, insperſilia, epulotica, pus fieri prohibentia, cathæretica.

Aliud medicamentum. .. plumbum tritum cum ſpodio Cyprio lævigatum inſpergito. Loti quoque ramenta inſpergito, & ſquamam æris, & alumen, & chalcitidem cum ære, & ſolam per ſe, & cum loti ramentis. Alioquin quum aridis opus fuerit, talibus utendum eſt, & ſpodio Illyrico trito cum ramentis, & ipſis ſolis ramentis, & ſolo argenti flore quàm tenuiſſimo. Item Ariſtolochiam roſam & contritam leniter inſpergito. *Aliud enæmum.* Myrrha, thus, galla, ærugo, flos æris uſtus, alumen Ægyptium juſtum, ænanthe, lanæ ſordidæ, plumbago; ſingula pari pondere vino diluuntur, ut ſuprà. *Alia quoque ad eadem confectio.* Acetum album quàm acerrimum, mel, alumen Ægyptium quàm optimum nitrum leviter fricta; fellis exiguum ſimul coquito. Hoc medicamentum carnem ſupercreſcentem detrahit, excavat, neque mordet. *Aliud.* Herba, cui nomen eſt parthenium tenuifolium, quæ exundando verrucas tollit, alumen, calcitis, molini crudi portio, elaterium etiam tenue aridum inſpergitur; eodemque modo malicorium tenue aridum.

CAPUT X.

Medicamenta ſarcotica, purgantia, ſiccantia.

At cava & pura *ulcera* maximè implet herba lagopyrus nomine, quæ quum inaruit, furfuribus eſt conſimilis parva inſtar oleæ folio, ſed longiore, & marrubii folium cum oleo. *Aliud.* Caricæ quamſicciſſimæ pars interior, pinguis, mellis inſtar, aquæ partes duæ, ſeminis lini non admodum toſti, & tenuiſſimè triti pars una. *Aliud.* Caricæ & floris æris triti modicum, & fici ſuccum; tum caricæ partem interiorem cameleontem nigrum, fel tribulum aridum, reliqua quidem eadem. Arida verò hæc naſturtium tritum; Eryſinum, utrumque pari pondere; caricæ partes duæ, ſeminis lini duæ partes, fici ſuccus. Quum horum medicamentorum aliquo uteris, ſpleniis aceto madentibus ſuperpoſitis, ſpongiam ſuperinjicito ac deligato, ac paulò magis comprimito. Quod ſi partes ambientes inflammatione laborent, quicquid conferre videbitur, admoveto.

CAPUT XI.

Medicamenta ulceribus ſordidis pudendis ac detergendis idonea. 1. Liquidum. 2. Aridum, utrumque Caricum cathæreticum. 3. & 4. Liquidum repellunt. 5. Detergunt, ſiccantque.

Si liquido uti velis, Caricum medicamentum illinito, ac ut priùs ſcriptum eſt eodem modo deligato. Ex his autem conficitur medicamentum, veratro nigro, ſandaracha, æris ſquama, plumbo

plumbo usto cum multo sulphure, auripigmento, cantharidibus. His prout videbitur utitor cedria dilutis. Postquam verò abundè illitum fuerit, Medicamentum ejicito, & arum coctum lævigatum imponito; vel aridum contritum melle subactum. Quod si carico sit opus arido, ab his liquidis abstinendum est, ac medicamentum admovendum. Facit quoque siccum ex veratro solo & sandaracha. *Aliud liquidum.* Herba est cujus folium aro naturâ est consimilis; album tamen lanuginosum ad hederæ folii magnitudinem; hæc herba cum vino imponitur. *Aut.* Quod circum ilicis caudicem inhæret ex vino tritum imponitur. *Aliud.* Uvæ immaturæ succus, acetum quàm acerrimum, flos æris, nitrum, caprifici succus. In uvæ immaturæ succum alumen injicito quàm tenuissimè tritum, & in vase æris rubri, soli exponito, atque agitato, quumque ad justam crassitudinem devenerit, tollito.

A μολύβδου κεκαυμένου, πυὸ πολλῷ θείῳ, ἀρρενικοῦ, κανθαριδέσσι. Τούτῳ ὁποίῳ δοκέῃ σωτιδέντι χρᾶσθαι. ἢ ἢ ὄξος, κεδρίνῳ βάλε· ὅταν ἢ ἄλις ἴσχῃ ἐπαλεῖφειν, ἐμβάλλειν ὁ φάρμακον. ὑπτιάζειν ἄσσον ἑφθοῦ, λήϊον, ἢ πεύκων ξηρὸν, ταῦ μᾶλλον δύων. ᾧ ἢν ξηρῷ, χρὴ ὧ καικῷ. Τούτων χρὴ ἀφιέναι, ὁ φάρμακον ὑπιλιάσαι. ποιεῖ ἢ ὁ ξηρὸν ἀπὸ τῷ ὑγιέος μόνον, ᾧ ἢ σὰρ διαφέρῃ. Ἕτερον ὑγρόν. Ποίη, ἣ ὁ φύλλον ὅμοιον ἀρῷ πλὴν φύσιν. λεύκην ἢ, χροιάδες καὶ κισσοῦ φύλλον ὁ μέγεθος. αὕτη ἢ πίνι σὺν οἴνῳ ὑπιλιάσιται. ἢ τὸ ἐρινοῦ ὁ ῥαδὶ ὁ φλοιὸς τρίψας σὺν οἴνῳ, ὑπιάπασον. Ἕτερον. Ὀμφακοῦ χυλὸν ἄξος ὡς ὀξύτατον, αὐτὸς χαλκοῦ, πίσσης, ὑπὸς ἐλαιηροῦ. ἐς ὄμφακος χυλὸν συπτιμεῖλιν τὲ ἐμβάλλειν ὡς λιοπάτιλ, καὶ σπόνγῳ ἐν χαλκῷ ἐρυθρῷ ἐκτὸς ἡλίου, καὶ αἰανιέν. ἓ αἰελεῖν ὅταν δύκῃ καλὸς ἔχειν ὁ πάχος.

B

CAPUT XII.

Alia catheretica arida, mordentia.

C

EXedunt hæc arida. Veratrum nigrum quamoptimè lævigatum inspergito quandiu humoris aliquid & depascentis inerit. Deligatio verò eadem quæ in emplastris. *Aliud ejusdem facultatis.* Salis grana quàm siccissima in æneam ollam, vel fictilem novam conjiciuntur, maximè æqualia magnitudine, non crassa, & mel quamoptimum duplum ad salem, conjecturâ factâ affunditur, tum olla prunis imposita sinitur dum totum comburatur. Deinde spongiâ detersum ulcus & expurgatum inspergitur, & ut priùs devincitur, & paulò magis comprimitur. Postridie verò quâ parte medicamentum non admissum est, inspergitur, apprimitur, alligatur. Quum autem medicamentum secedere voles, acetum calidum donec discesserit, affundito; rursùs eadem facito, si opus fuerit, ulcere per spongiam detersо. *Aliud aridum mordax.* Mysi optimè lævigatum ad humida & putrida inspergito, & æris florem tenuem non prorsus contritum. *Aliud aridum similiter mordax.* Ulcere per spongiam detersо, lanæ quammaximè succidæ in testa uruntur, tæda admota donec totæ exurantur. Hoc medicamentum læviter tritum inspergitur, eademque deligatione devincitur. *Aliud aridum ad eadem ulcera.* Chamæleo niger, alumen fici succo subactum; ustum autem subigendum, & anchusa immiscenda. *Aliud.* Anagallis & alumen Ægyptium ustum. *Aliud.* Pulvillum inspersilem orchomenium inspergito.

D

CAPUT XIII.

Ad nomas, vetusta ulcera, & nervos præcisos.

AD nomas autem alumen tum Ægyptium ustum, tum Melinum; sed hæ priùs nitro usto inspergendæ, & spongia detergendæ. Valet & chalcitis usta. Urenda autem est, donec flammam conceperit. *Ad inveterata ulcera.* In anterioribus tibiarum partibus obortа

E

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιβ'.

Ἀλλα τὰ καθαρετικὰ ξηρὰ δάκνοντα & νέμοντα.

Νεμόντα ξηρὰ τάδε. Ἐλλέβορος μέλας ὡς λειότατος ὑπιπάσσεται, ἕως αὖ τὸ ὑγρὸν ἐνέῃ, καὶ νεμομένου ὑπίδεσις ᾗ ἡ αὐτὴ, πλὴν ὅτι ἧσσον ἐμπάσσιται. Ἕτερον ὁμοίως. Ἀλὸς χάνδρους ὡς ξηροτάτους, ἐς χυτρίδιον χάλκεον, ἢ κεραμεοῦ καινὸν ἐμβάλλειν, ἴσους ὡς μάλιστα ὁ μέγεθος, μὴ ἀδρούς. & μέλι ὡς κάλλιστον, ὁλκὴν ὅσον ἡμιῶν ἐπὶ ἅλας ἑκάστης, ὑπιχέαις ἐπὶ τοῖς ἅλασι. ἔπειτα ὑπιθεῖναι ὑπὸ τοῖς ἀγγείοις ὁ χυτρίδιον, & ἐᾶν, ἕως αὖ καῦκωθῇ παῦ. ἔπειτα αἰανομήσας ὁ ὕδωρ, & ἐκκαθήρας, & ὑπιπλύσας, ᾧ ὑπίδεσαι ὥσπερ ὁ φεύγειν. καὶ πίσσαι ὀλίγῳ μᾶλλον. τῇ δ' ὑστεραίῃ, ὅπῃ αὖ μὴ λάβοῃ ὁ φάρμακον ὑπιπάσσαις, φεύγοντείζῃ ᾗ ὑπιδεῖν. ὅταν ᾗ βούλῃ ἀφιστάναι ὁ φάρμακον, ὄξος θερμὸν ὑπιχέειν, ἕως ἂν ἀπορῇ ᾗ ἀδὶς τὰ ἐωτὰ ποιεῖν, ἢν δέηται αἰανομήσας, ἄλλο ξηρὸν δάκνον. Μύσιος ὡς λειοτάτου ὑπιπάσσειν, ὑπὶ τῷ ὑγρὰ καὶ φεύγοντα, ᾗ αἴγιος λεπτὸν, μὴ πάνυ πολὺ λῆον. ἄλλο ξηρὸν, ὁμοίως δάκνον. αἰανομήσας ὡς οἰσυπωδέστατα ἕλεια, ἔπ' ὀστέου καθαίρεσθαι, δαψιλῶς φορτίσαντα ἕως ἂν παύσῃ καθαιρόμενος. τὸν λῆον πείσαν ᾗ ὑπιπάσσειν πλὴν αὐτὸν ὑπιδεῖν ὑπίδεσιν. Ἕτερον ξηρὸν ὅτι ἧσσον ἕλκεων, χαμαιλέων μέλας, συπτιμεῖν ἢ ταῦ ὀπῷ ἢ συκῆς δεδομένῃ. δόντα ᾗ ὑπιπλῶ, & ἀῤῥυσμὸν μίσυιν, αἰανομήσας, & συπτιμεῖν αἰγυπτίῳ ὀπῷ, ὑπίπασον ὀρχομένιον ὑπιπάσειν.

Πρὸς ᾗ τὰς νομὰς συπτιμεῖν, ἥπε Αἰγυπτίῳ ὀπῷ, ᾗ ἢ Μηλιεῖν. φορτίσειν ᾗ ἀπιφθεῖσαι ὀπῷ, ᾗ αἰανομήσας· καὶ ἢ χαλκῖτις συπτιμεῖν ὑστῶ. ὀπτᾶν ᾗ ἕως ἂν φλογοειδὴς γένῃται. Ταῦ παλαιοῦ ἕλκεων ταῦ ἐν τοῖσι αὐ-

πικρημίοισι γινομένων. ἀμαυτόδεα δὲ τοι γίνεται ἡ μέλαινα. Μελιλώτου αὐτῆς τρῖψαι, μάλιτα φυρὰν ὑπόπλασσε χρῆσθαι. ὅτι ῥιζέα ἢ ἀκτῆς μυδίνης, ὑπιδιῶν μυρίνης ἀγρίης ῥίζας κόψας καὶ ἀλφιτήσας, ἢ φυρήσας ἔμπλασσε. ἢ τῶν πόλιν τῶν πενταφύλλων. λιβυκὴ δὲ ἐστὶ, ἢ χλωώδης, καὶ ὑψηλοτέρη ἀπὸ τῆς γῆς, ἢ ὃ μέλαν πενταφύλλιον. ζητῶν τρῖψαι ἐν ἔμπλαστρῳ ὑπιδεῖν, ἀπολύειν ἢ, τετραῖον.

A (sunt autem cruenta & nigra) meliloti flos tritus, & melle subactus ex usu, ex cataplasmate imponitur. Myrti agrestis radices contusæ, & cribro trajectæ, oleoque subactæ deligantur. Quinquefolium quoque herba (quæ alba, & lanuginosa est, altius quoque à terra attollitur quàm quinquefolium nigrum) oleo subactum deligatur, & post triduum ablegatur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιη'.

B

CAPUT XIV.

Τὰ μαλθακώδεα φάρμακα.

Medicamenta emollientia.

ΜΑλθακώδεα, τοῖσι ἢ χρὴ τοῖσι φαρμάκοισι χρῆσθαι, ἐν χειμῶνι μᾶλλον, ἢ ἐν θέρει. Φάρμακα μαλθακώδεα, ἃ ἢ θερὸς ὕλῃς καλῆς ποιέει. Σκίλλης ὃ ἐὸν, ὃ μυξάδες, τερέβινθος, ἢ πίτυλος σὺν συείῳ στέατι νέῳ, ὀλίγον ἔλαιον, ἢ ῥητίνης ὀλίγον, ἢ ψιμυθίου, καὶ στέαρ χλοιὸς, ἢ συὸς νέον, καὶ σκίλλαν, καὶ ἔλαιον ὀλίγον. κηρὸς ὡς λεπιδώτατος, στέαρ θερόσπαρτον καθαρὸν, ἢ σκίλλαν καὶ ἔλαιον λιπανὸν, ῥητίνης ὀλίγον. κηρὸν, στέαρ συὸς παλαιὸν ἢ νέον, ἢ ἔλαιον, ἢ ἰὸς, ἢ σκίλλα, καὶ ῥητίνη. ἔστω ἢ δύο μοῖραι ἢ παλαιοῦ στέατος πρὸς ἢ νέον. ὕδωρ ἢ ὅσῳ ὀκτὼ δοκὴ κηροῦ ἔσῃ. στέαρ σωτικὸς θερόσπαρτον, ἀσπάλακος εἰς ἕτερον χυτρίδιον. ἢ μολυβδαίνης τερέβινθος, ὡς λειότατα ἀλφιτήσας, συμμίξας ἔλαιον, ἢ κυκᾶν ὃ θερόσπαρτον. ἕψειν ἕως ἂν ὑποστασθῇ ὅτι χῆς πήγνυ. ἔπειτα καθελὼν, ἀσπάλακα ὃ ὄψῳ, πλὴν ἢ λίπους ἢ ὑποστάσης. ἢ ἐμβάπτειν ῥητίνην ἢ ἀδιανενέφ. ἢ κέδριον ἔλαιον ὀλίγον ξυμμίξας ἢ ἀφρηκμόν.

C

πᾶσι χρὴ τοῖσι μαλθακοῖσιν ἐκου αὖ ῥητίνῃ λυμμαίνης, ἐπιδεῖν ἀφέλης ἀπὸ τοῦ πυρὸς ὃ φάρμακον, ἐς θερμὸν ἔτι ἐὸν καθεὶς τῷ ῥητίνῃ κυκᾶν. Ετεον. στέαρ συὸς παλαιὸν, καὶ κηροῦ, καὶ ἔλαιον. τὰ ἢ ἔξω ἐζυθυμήματα τοῦ λωτοῦ λιβάνωτὸς, μολύβδαινα, ἤρινον τοῦ μὴ μόσχε, ἢ ἢ μοῖρα, ἢ τοῦ ἐζυθυμήματος μοῖραι. ἔστω ἢ τοῦ παλαιοῦ στέατος, δύο μοῖραι. κηροῦ ἢ μία, ἢ νέου στέατος μία. Ετεον. ἢ στέαρ μόνον παλαιὸν ὕδατι. σὺν τῷδε στέαρ αἰγὸς θερόσπαρτον. ὡς ὕωσα ξυὺ τοῦ ὑμένος καπανθήσας μικρὸ, τερέβινθος ἢ καθαρὸν λίπα, ἔλαιον ὡζηκόν, ἢ ὠδὲ πάσειν τὸν μόλυβδον, ξυὺ τῇ ἀσσῷ, ἢ λωτοῦ ἐζυθυμήματος ὃ ἥμισυ. Ετεον. στέαρ αἰγὸς, ἀσσὸς, χαλκῖτις κυανέη, ἔλαιον.

D

E

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιε'.

CAPUT XV.

Περὶ φαρμάκων τῶν εἰς τὰ θερικαύσεα θεραπείαν ὑπιτηδείων.

De idoneis ambustorum curationi medicamentis.

ΠΕρὶ πεπικαύσεα. Ελίκῃ χρὴ ῥίζαν ἀπαλὴν, ἢν εἰ ὁ φλοιὸς ᾖσι παχύτατος καὶ χλωερώτατος, καθεψημένων μικρὸ, εἶτον λεπτὰς ὑπτιάσας, μαλθακῷ πυρὶ καθεψεῖν, ἕως ἂν δοκῇ καλὰς ἔχειν ὃ πάχος, ὡς ἂν ἀλείπῃσι, καὶ ἐν ὕδατι τὸν αὐτὸν ἔψαι. Ετεον μὴ δάκνον. ὑὸς στέαρ μόνον παλαιὸν ἀναθερμήσαι, τίλας ἀπὸ ἀμύσσου ἄλφι ἢ σκίλλης, ἢ ῥίζαν ξηρὰν, καὶ ἀφεψήσας καθεῖναι. τῇ ἢ ἐξῆς ἐπαυριὸν τήξας στέαρ τὸ ὑὸς παλαιὸν, καὶ κηροῦ, ἢ ἔλαιον συμμίξας, καὶ λιβανωτὸν,

D E ambustis. Ilicis radices tenellæ incoquendæ; quarum cortex si maximè crassus & maximè viridis sit in tenues partes concisus, vino albo affuso, lento igne decoquitur, dum idoneam crassitudinem habuerit, ut illini possit. Poteſt ex aqua eodem modo coqui. *Aliud minimè mordax.* Adipem suillam veterem liquefactam illinito; supernè verò scillæ radicem dissectam imponito, ac deligato. Postridie verò locus foveatur, adipe suillo vetere liquato, cerâ & oleo admixtis, thure etiam

Ioti ramentis & minio. Hoc ubi illeveris, ari A folia in vino ac oleo decocta imponito, ac deligato. *Aliud.* Postquam adipe suillo vetusto inunxeris, asphodeli radices in vino tritas & lævigatas superillinito. *Aliud.* Adipem suillum vetustum, liquato cum resina & bitumine misceto, hæcque linteolo excepta & igne calefacta imponito ac deligato. Quum in dorso ex plagis, aut alia ex causa ulcus subortum fuerit, scillam coctam tritam, & ex linteolo illitam devincire oportet, deinde verò caprinum adipem ac suillum recentem, spodium, oleum ac thus inungere. B

CAPUT XVI.

De topicis medicamentis ad tumorum pedum ac aliarum partium curationem spectantibus.

QVi tumores in pedibus sponte & non sponte oboriuntur, ubi neque ipsi tumores, neque inflammatio cataplasmatis sedantur, tum si quis spongias aut lanas, aut quid C aliud super sanam partem deliget, posteà suâ sponte intumescant & inflammentur, in his sanguinis per venas influxus in causa est, si cui non contusio causa sit. Eademque ratio est si quid tale quavis alia corporis parte accidat. Verùm sanguinem mittere oportet potissimùm quidem ex venis influxum facientibus si conspicuæ fuerint; alioquì tumores altioribus & crebrioribus vulnusculis pertundendi; atque ità agendum est, quodcunque aliud pertundas, idque quamacutissimis & tenuissimis ferramentis. Quum sanguinem detrahis specillo, ne vehementer comprimas, ne contusio accedat, tum D aceto perfundito, nec sanguinis grumum in cutis hiatibus remanere finito, illitoque medicamento enæmo, lanas succidas, carminatas, molles, vino ac oleo respersas alligato. Locus autem scarificatus ita collocetur, ut sanguis sursum resluat, non deorsum defluat, neque ullo modo madefacito. Paucum cibi assumat æger, & aquam bibat. Ubi verò solueris, si fissuras repereris inflammatas, cataplasma ex vitice ac lini semine imponito. Si verò ulceratæ fuerint E fissuræ, aut confractæ, pro occasione, ut res postulat, cætera curanda.

CAPUT XVII.

De varicis curatione; & sanguinis profluentis eruptionem sistendi ratione.

AT ubi varix exteriori tibiæ parti inest, aut conspicuus, aut in carne existit, nigricque anterior tibiæ pars, & sanguinis detractionem F expetere videatur, ista scapello nullo modo pertundi debent. Plerumque enim ex incisuris ob influxum ex varice magna ulcera procreantur. Verùm varix ipse variis locis, prout opportunum videbitur, compungendus est. Cæterùm secta vena, ubi sanguinem detraxeris, fasciamque solveris, neque sanguis sistitur, contrariam in partem ut sanguinis fluxus fiat, seu brachium, seu crus collocetur veluti retracto sanguine, eoque statu plus, minusue temporis

τὸ λωτὸν ἐξευρήματα, τὸ μίλτον τοῦτο ἐπαγόμενος. ἐλαίου φύλλα ἐν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ ἑφθὰς, πεσσηθεὶς καταδεῖν. Ἕτερον, ὅταν τῷ συείῳ σφαῖρα ὑπηρείνῃς τῷ παχυσῷ, καταλειφθὲν ἀσφοδέλου ῥίζας ἐν οἴνῳ τετριμμένας καὶ λιβάνου. Ἕτερον. τρίχας τέφρα συὸς παλαιὸν, συμμίξοις ῥητίνῃ τῷ ἀσφάλτῳ, ἢ αὖθις ἐπαγόμενος ἐς ὄρνιον, χαμαιμύρσας πρὸς πῦρ, ὑπόθες ὑπόδεσιν. ὅταν δὲ τῷ κάτω ἕλκεσι πληγέων, ἢ ἀνῆκες ἕλκος ἡβῶσι, τῇ σκίλλῃ διαφθεῖρε. τετριμμένας τὸ ἐπ' ὄρνιον ἀφεὶς ἐπίδεσιν. ὕστερον δὲ τέφρα αἴγειρος, τὸ συὸς νέον, τὸ κασσίτερον, καὶ ἔλαιον, καὶ λύσαντὸν ἐπαγόμενος φίλυρ.

CAPUT XVII.

De varicis curatione; & sanguinis profluentis eruptionem sistendi ratione.

AT ubi varix exteriori tibiæ parti inest, aut conspicuus, aut in carne existit, nigricque anterior tibiæ pars, & sanguinis detractionem expetere videatur, ista scapello nullo modo pertundi debent. Plerumque enim ex incisuris ob influxum ex varice magna ulcera procreantur. Verùm varix ipse variis locis, prout opportunum videbitur, compungendus est. Cæterùm secta vena, ubi sanguinem detraxeris, fasciamque solveris, neque sanguis sistitur, contrariam in partem ut sanguinis fluxus fiat, seu brachium, seu crus collocetur veluti retracto sanguine, eoque statu plus, minusue temporis

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ις'.

Περὶ τοπικῶν φαρμάκων τῶν ποδῶν τῶν οἰδημάτων καὶ τῶν ποτέ τι ἐν τοῖς ἄλλοις μέρεσι γινομένων ἀναπαύσεων κεφάλαιον.

Οἰδήματα ἐν τοῖσι ποσὶ γινόμενα, ἄβλητα καὶ μὴ ἀλγήματα, οὐδὲν ὑπὸ τῆς καταπλασμάτων κατατέμνεται, ἢν τε οἰδήματα, καὶ ὁ ὀλεγμὸς ὁ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπιδεῖν τῆς ἡλικίας, ἢ τι ἄλλο τοῦτο ὁμοίως, ἐπειτα αἰσιδίσκηται ἄβλητον καὶ αἷμα ἐμμένον, ἢ φλέβες ὑπάρχουσι αἵτιον ὅτῳ αἷματος, ὧν ἄνευ μὴ φλάσῃσι αὐτὸν ἔσῃ, καὶ ἢν που ἄλλοθι τῶν σώματος τοιοῦτόν τι γένῃ), ὁ αὐτὸς λόγος. ἀλλὰ τὸ αἷματος χρὴ ἀφιέναι, ὑγιείσι μὲν καὶ φλέβας τὰς ὑπαρχούσας, ἢν καταφανέες ἐῶσιν. ἢν δὲ μὴ, καταιγάζειν τὰ οἰδήματα βαθύτερα καὶ πυκνότερα. καὶ ἄλλο παντὸ ὅ, τι φύσῃ καταιγάζῃς, οὕτω χρὴ ποιέειν. καὶ ὡς ὀξυτάτοισι σιδηρείοισι καὶ λεπτοτάτοισι. καὶ ὅταν ἀφαιρῇς τὸ αἷμα τῇ μήλῃ, μὴ πάνυ πιέζειν, ὡς μὴ φλῶσις ἐγγένηται. ὄζει δὲ καταμήλῳ, καὶ ἀρώματος ἐν τοῖσι χάσμασι μὴ ἐᾶν ἐγκαλείπεσθαι, καθαιρόντα τῷ ἐναίμῳ φαρμάκῳ, εἶτα οἰσυπωτῷ, καταξαμβύα, μαλθακὰ, ἐπιδοῦσαι, ῥίμασι, οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ, καὶ ἐγκατὸ ὅ τι μάλιστα ὅπως αὐάρρους εἴη τῷ αἵματος, καὶ μὴ κατάῤῥοος. καὶ μὴ τελέτω ὅλως, καὶ ὀλιγοσιτέτω, καὶ πινέτω ὕδωρ ἢν δὲ ἀπολύων δυσίσχιος ᾖ χάσματα φλεγμήνῃσιν, καταπλάσειν ὧν ὧν τῷ ἀλφοῦ καὶ λίνου καρποῦ καταπλάσματι. ἢν δὲ ἐλκωθῇ τὰ χάσματα καὶῤῥαγῇ, σκόρμα ὠρέων, ἔπειτα φοστῆρων ὃ αὖ δίκη, τὰ λοιπὰ ἰητρεύειν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιζ'.

Περὶ τῆς κιρσοῦ θεραπείας. καὶ τῆς τοῦ αἵματος ὑπαῤῥέοντος ἢ ἰσχύσαι ὑπαῤῥύσαι μεθόδου.

Ὅκου ἢ κιρσὸς ἔνεστιν ἐπ' ἀνηκεμίης, ἢ φανερὸς, ἢ ἐν σαρκὸς καὶ ἔστι μέλαν ὃ ἀνηκεμίων, καὶ δοκέῃ δεῖσθαι αἵματος ἀπ' αὐτοῦ ὑπαῤῥυέντος, οὐ χρὴ τὰ τοιαῦτα καταιγάζειν ὑδαμῶς, ὡς γὰρ ὑπόπολυ ἕλκεα μεγάλα γίνεται ὧν τὰ χασμάτων ἀφὸ τοῦ κιρσοῦ τοῦ ὑπαῤῥέοντος. ἀλλὰ χρὴ αὐτὸν τὸν κιρσὸν ὑπακοντεῖν ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε, ὅπῃ αὖ δοκέῃ κατιέναι. Ὅταν δὲ φλέβα ζεύγνυς, ἐπιδῆν τὸ αἵματος ἀφῆς καὶ λύσῃς πλὴν ζωνίλου, καὶ μὴ ἰσχάσῃ, ζανθωπία ἕκως ἂν ὁ ῥοῦς γένωνται, καὶ αἵματος ἐλάττω, ἢ ντε χεὶρ, ἢ ντε σκέλος ᾖ, οὕτω χρέωντος τοῦ αἵματος ὀπίσω. τὸ δὲ τῆς ὑπομείνας χρόνον πλέω ἢ ἐλάσσων

καταπλάσσειν. ἔπειτα ἐπιδῆσαι αὐτὸν ὕπως ἔχοντα, μὴ ἐκβαίνοντος λίνος θερμοῦ ἐν τῇ ζόμῃ· ἔπειτα σταλίκιον ὀπλίου φορέσαι, τέτρηκας οὕτω δὲ αὔριον ἕλκιον ἐλαιώσας καθαρόν. καὶ ἢν μὲν ἐπῄρτιος τὸ αἷμα ἐν βιαίῃ, ἡσύχιος γίνεσθαι ἐπῄρτιος. καὶ ἢν θερμοῦ ὄντι τῇ ζόμῃ γονόμενον, ὕπου φλεγμήνῃ, διαπυίσκεται· ἐκκοπτέσθω ἢ χρὴ πλέον ἢ ἔλαττον, ἢ πεπικότα φλεβοτομέειν, καὶ ὑποτεθερμασμένον, ἢ ἡμέρης θερμοτέρης ἢ ψυχροτέρης.

A decumbens perſeveret, deinde ita jacens deligetur, dum ne quis ſanguinis grumus in ſectione relictus ſit. Tum demùm ſplenium duplex vino madens, & ſuper ipſum lana munda oleo imbuta apponatur. Fluentis nanque ſanguinis quamvis vehemens eruptio ſiſtitur. At ſi grumus in fiſſura moratus inflammetur, ſuppuratur. Liberalius autem aut parcius pranſo & poto vena ſecanda, & leviter concalefacto, calidiore potiùs die, quàm frigidiore.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιη'.

Καῶ τ' ἑλκέων χαλὸν τ' τῦ σικυᾶν προσβαλλομένων μέζονδεν ὀλιδάνει.

B

Σικύην ἢ προσβάλλοντα χρὴ, ὧν ὑπερῇ τὸ αἷμα, ἀφρηγμένης τ' σικύης, καὶ ὧν πολὺ ῥέῃ, ἢ ἰχὼρ ῥέῃ αὐτῶν ἕλκεος πρὶν ἢ πλησθῇ, αὖθις προσβάλλειν, ἐπεξέλκειν δὲ λιπόντων. ἢν μὲν θερμοὶ ἐνέχωνται ἐν τοῖσι χάσμασιν, ἔπειτα ἀναφλεγμήνωνται ἕλκεα γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν. ἐξὸς δὲ χρὴ ταῦτα τὸ διαῦτα κατοικίζειν, καὶ ὑπερον μὴ τέχνῃ, μὴ ἢ καθεύδοντας ὅπῃ τὰ χάσματα· ἦν δὲ ἐναίμων λίπῃ φαρμάκων καθαίρουσι τὰ χάσματα. ὅταν δὲ κάμνων ᾖ ὀρθὸς ἢ ἀνὴρ ἢ γυνὴ, προσβάλλων ἢ ποὸς τὸ γόνυ, ἐρεικύσῃ ὀρθῷ, ἵν' διώκωσι ἐξάνω.

CAPUT XVIII.

Per ulcerum occaſionem cucurbitularum affigendarum rationem docet.

CUcurbitulam autem admovere oportet ſi profluat ſanguis, aut tenuis & ſeroſus humor, oportet cisò priuſquàm impleatur, rurſus imponere, & quod reliquum eſt extrahere. Alioqui ſanguinis grumi in ipſis cutis inciſuris inhærent, indeque poſteà ulceribus inflammatio oboritur. Ejuſmodi autem omnia aceto elui debent, & poſteà non madefieri, atque in fiſſuras ægrum decumbere cavendum eſt; ſed aliquo enæmo medicamento inciſuræ illinendæ ſunt. Quumque ſub genu, vel ad genu cucurbicula admovenda fuerit, ea homini erecto ac ſtanti, ſi ſtare poſſit, admoveatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΡΙΓΓΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ.

HIPPOCRATIS
DE FISTULIS
LIBER.

Η ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὰς συρίγγας, καὶ τὰς τούτων αἰτίας, καὶ τὰ συμπτώματα, καὶ τὴν τῆς ὄρχεως φλεγμονὴν, καὶ σκίρρωσιν, καὶ τραχυσμὸν, καὶ τὴν ἰχῶρος ῥοὴν καὶ τὰς τῶν τούτων διαφθίσεων θεραπείας ὁ βιβλίον περιλαμβάνει.

ARGVMENTVM LIBRI.

Ani fistulas, earumque causas, symptomata, recti intestini inflammationem, ac prolapsum, stranguriam, sanieique fluorem, eorumque affectuum curationes libellus complectitur.

CAPUT I.

Fistularum causæ, contusiones, tubercula, remigatio, equitatio, collectus, suppuratus, ac putrescens juxta sedem sanguis.

Fistulæ quidem tum à contusionibus, tum à tuberculis ortum habent. Nascuntur autem & ex remigatione, & equitatione, coacervato in naribus prope sedem sanguine. Putrescens enim serpendo quæ mollia sunt de- B pascitur, quum nimirùm anus humidus fit, & caro mollis, in qua pabulatur dum turbereulum rumpatur, infraque ad rectum intestinum computrescat. Quod quum acciderit, oritur fistula, sanies, ichorve manat, indeque stercus & flatus, teterque fœtor copiosè effluit. Ex contusionibus nascitur fistula, ubi ex ictu, aut

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'.

Αἱ μὲν συρίγγων αἰτίαι τὰ φλεγμαίνοντα, καὶ τὰ φύματα, καὶ ἡ ἔρεσις, καὶ ἡ ἱππασία, καὶ ὅ τι ἀναθεῖ πλησίον τῆς ἕδρας ἡ ἐείπον καὶ σκιρρώδων αἷμα.

ΣΥΡΙΓΓΕΣ γίνονται μὲν ὑπὸ φλεγμαίνοντων καὶ φυμάτων. γίνονται δὲ καὶ ὑπὸ ἐρεσίης, καὶ ἱππασίης, ὅταν ἀναθεῖ ἐν ταῖς γλουτοῖς αἷμα πλησίον τῆς ἕδρης. σκιρρώδιον γὰρ νέμεται εἰς τὰ μαλθακά. αἴτε ὑγροῦ ἐόντος τοῦ τε ὄρχεος, καὶ τῆς ὄρχιος μαλθακῆς ἐν ἢ νέμεται, ἕως ἂν ὁ φῦμα ῥήξῃ. καὶ κατὰ ἓς τὸ ὄρχεον διαφθείρῃ. ἐπὶ ἢν ἢ πᾶσι γλίσχηται, συναλοῦται καὶ ἰχωρέα καὶ κόπρος ῥεῖ δι' ἐωυτῆς, καὶ φῦσα, καὶ βδελυγμία πολλή. γίνεται μὲν οὖν τῶν φλεγμαίνων γίνεται, ἐκ τούτου, ἢ τῶν ἐκ τὸν ὄρχεον χωρίων φλεγμονὴ γίνεται πληγῆς, ἢ ὑπὸ

πωμάτος, ἢ ὑπὸ ῥόμβου, ἢ ἱππασίης, ἢ ἐρεσίης, ἢ ὅσα τοιουτότροπά ἐστι. ξυνίσταται γὰρ αἷμα, σπύωμον ἢ ἐκπύησεται. ὑπὸ δὲ τῆς ἐκπυησιομένου πάσῃ ἄδῃ ἐπὶ τὴν φυμάτων εἴρηται.

A casu, vel vulnere, vel equitatione, aut remigatione, aut hujusmodi rebus pars aliqua circa anum colliditur, contunditurque. Collectus enim sanguis & putrescens suppurat, & ex suppuratione quæ de tuberculis dicta sunt contingunt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ β'.

Ἡ τῆς φύματος πλησίον τῆς ἕδρας φυσημάτων χειρουργίη, καθ' ἡμέων ὃ φῦμα ὡς ἕλκεα ἕλκωσε, δεῖ βάλεται ἰπανομφάτῳ πρὶν ἢ ἀφαπτῆται, καὶ μὴ ἢ πρώτη τῆς φύματος ῥήξιος θεραπέα.

CAPUT II.

Tuberculi prope sedem nascentis Chirurgia, quâ vult Hippocrates ante suppurationem crudum tuberculum quamcelerrimè secari, & hæc prima fistulæ tuberculi sobolis curatio.

B

Πρῶτον μὲν οὖν, ὕστερόν τι τοιοῦτον αἰσθῇ φυσήμα ἐν φύματι, ζήμενον ὡς ἕλκεα ἤδη, πρὶν ἢ ἀφαπτῆσαι ἐς τὸ ἔγκυον. ἢν ἢ νοσέοντα ἤδη τὸ σύριγξ ἀφικηται, λαβὼν σκεφάδιον φύσιγξ νεαρὸν, αἰακίνας τὸ ἀνθρωπου ὕστιον, τὸ σκελέα ἀφιγμένων, ὃ μὲν ἔνθα, ὃ δ' ἔνθα, τὸ φύσιγξ καθίσας ἔτ' ἂν φερπύζῃ, μεσσαίτατα τὸ βάθος τὸ σύριγξ τῇ φύσιγξ, ἐς σπείρεις ἢ ῥίζαν κόλαξ ὡς λεπτοτάτην, ὕδωρ ὑπιγέας, βρέχειν τέσσαρας ἡμέρας. ἢν δὲ πλεῖστος διάστασις πίπτῃ, μᾶλλον ἀφαιρέσιμον ὃ ὕδωρ, κἢ τῆξις κωδίου· ἐν δ' ὑπὸ καθαρὲ ἢν τὰς ἀσπαρίδας. ὁκόσοι δ' ἂν καθαρθῶσιν ἀσφαλέστατοι, ξυνίσασιν. Ἐπειδὰν δὲ ὀδύνιον βύσσινον ἠθυμάλλου ὁποῦ τὸ μεγάλου δόδους, καθαπάσαν ἀδῖνος χλιαρὸ, ὑπὸν τεπεμμένον. τροβίλιον ποιήσας ἴσιον τὴν σύριγξ ὃ μῆκος. ῥάμμα δὲς δ' ἄκρας τὰς τροβίλης. ἢ ἀδῖς ἀφ' τὸ φύσιγξ ὕπλιον καθκλίνας τὸ ἀνθρωπου, καταπῆξαι καπδὰν ὃ ἀβελόφρωμβον τὸ ἀζυγὸ, ὧδε τὼ φύσιγξ σίγαμ. ἐς ὁκότερα ἀφαμικὸ ἢ ἐς τὸ ἀρχὸν, ἐπιλαμβανόμενος ἕλκειν, ἄχρις ἕ ἡ τροβίλη σιωπᾷ, ἢ ἰσωθῇ πῃ τε αὖω, ἐς ὃ κάτω. ἔπ' ἦν ἢ ἐσωσῇ, βάλαιον ἐνθεὶς κεκαπύλιν ἐς τὸν ἀρχὸν, γῆ ἀφαλείσας σμικτείδι τὸ ἀρχὸν, ἐᾷν. ἐπ' ἦν ἢ ἀποπατῇ, ἐξαμέρεύ, ἐς αὖθις ποιεῖν, ἕως ἂν πεπαθαμὴν γλύπτα. ἕκτῃ ἢ ἡμέρῃ ἐξαμερεύ, ἕλκων πὼ τροβίλιον ἔξω τὸ ὀρθός. ἢ τείνας ξυπηγέλιν μὴ ῥώτα. ἢ πλύσας τὸ βάλανον, ἐς ἐς τὸ ἀρχὸν ἐμβαλὼν, ἐαν ἄχρις ἕ ἡ ξυσπηγεῖν ὑγρὴ γλοῖ). τὸ ἢ ἀρχὸν σμύρνῃ ὀμφίω, ἄχρις ἕ ἂν δύκῃ ξυμπεφωνικέναι.

C

D

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γ'.

Δυτέρα τὸ συρίγγων κατ' ὠμολίωσιν χειρμὴν θεραπεία, μακρὴ μὲν, ἀνόδυνος δ', κ' ὃ τῆς χειρουργημάτων ἀκινδυνώτατον.

CAPUT III.

Secunda fistularum per lini obligationem curatio, longa quidem, sed doloris expers, & operatio num securissima.

F

Ἑτέρη θεραπείη. ὠμόλινον λαβὼν ὡς λεπτότατον, συμβάλλειν ὅσον ἀπλασιαῖον πενταπλοῦν, κ' ξυμπείλησον ἰσοπαχὲς πεῖκα. ἔπειτα ποιησάμενος μίλλιν κατατενῆ, ἐσ' ἄκρου πεπυκνῶμένον, ἐσείσας ἐς τὸ μίλλιν τὸ ἀρχίλι τὸ ὠμολίνου συμβεβλημένου, καθίνας τὸ μίλλιν ἐς τὸ σύριγξ, κ' ἄμφω τὼς ἀριστερὼς χειρὸς τὸν δάκτυλον τὸν λιχανὸν καθῆναι ἐς τὸ ἕδρον. ἐσ' ἢν ἢ ψαῦση ἡ μίλλη τὸ δακτύλου, ἄχλν ἔξω τὸ δακτύλω, ἀπακάμψας ἕ μίλλης ὃ ἄκρον, κἢ τὸ ἀρχίλι τὸ ἐν τῇ μίλλῃ. ἢ

A Rimum igitur quum hujusmodi tuberculum suboriri senseris, antequàm ad rectum intestinum suppuratio perveniat, crudum quamcelerrimè secare oportet, ne in fistulam abeat. Quod si jam fistula laborantem curandum susceperis, allii scapum recentem accipias, ægrotum hominem supinum decumbere facias, cura huc unum, illuc alterum diducas, quoad quid renitens offendat intromittas, eoque scapo fistulæ altitudinem metiaris. Tum sesselis radicè quàm tenuissimè contrita quatuor diebus aqua affusa macerata, admixto melle aquam ad tres cyathos jejuno propinato, eoque tempore ascaridas purgato. Qui verò sine curatione relinquuntur, intereunt. Post hæc byssinum linteolum magni tithymali succo imbutum, torrefacto, tritoque æris flore conspersum in penicillum fistulæ longitudini æqualem effermes, filo per penicilli summitatem trajecto hominem supinum collocato, quumque quod in ano perfusum est, catoptere perspexeris hac physinga demittito, atque ubi in anum demissus fuerit prehensum trahito, quousque penicillum impulsum superiori, ac inferiori parti adæquatum fuerit. Quomodo impulso glans cornea in anum terra detersoria (qualis erat cimolia) priùs illitum inditur, atque ibi sinitur, quumque desidendi cupiditas fuerit, extrahitur, rursusque immittitur quousque quintus venerit dies. Sexto verò die eximirur, penicillo è carne foràs educto, posteaque glandem alumine trito impletam in anum immissam, ibi dum alumen liquescat, sinito. Podex autem quoad convenire videatur, myrrha illinito.

A Lia curatio. Linum crudum quamtenuissimum quintuplex palmi longitudine in unum complicatur, simulque equina seta circumvolvitur. Tum stanneum specillum in extremo perforatum paratur, ac in id specillum lini crudi complicati caput inseritur, specillumque in fistulam demittitur, simulque sinistræ manus index in sedem inditur. Atque ubi specillum digitum contigerit, illud digito foras educitur curvato priùs specilli extremo, atque tum lini caput per specillum trajectum, tum specillum retrorsum extrahitur. Lini verò

erudi capita bis, terve connectuntur, residuum- A que lini priùs intortum in nodum alligatur. Postea ægrotum ad suas res obeundas abire conceditur. At quanto putrescente & exesa fistula linum laxatur, tanto illud singulis diebus intendere, ac intorquere semper oportet. Si verò linum crudum putrescere videatur antequam fistulam exederit, alterum linum crudum seta adjunctum trajiciatur, connectaturque. Ob id enim seta lino crudo adjicitur, quia non putrescit. Quum autem fistula computruit, spongiam mollem concidere oportet, eamque B quàm tenuissimam imponere; deinde florem æris ustum copiosum in fistulam per soccillum injicere; Spongiam verò melle illinere, excepta manu medio vel indice digito finistræ manus introrsum intrudere, additaque alterâ spongiâ, eodem modo obligare oportet quo in hæmorrhoidibus; eoque modo postridie obligatione soluta fistulam aquâ calidâ perluere, eamque per spongiam finistræ manus digito perpurgare tentandum, rursusque injecto æris flore obligatio iteranda, idque per septem dies faciendum. In his enim potissimùm fistulæ tunica C consumitur, in reliquo dum sanescat hoc modo obligare; hac enim ratione fistula per spongiam coacta & expansa neque rursum concidit, neque pars una sui curabitur. Altera verò rursus implebitur; sed ipsa universa consanescet. In hac autem curatione copiosa aqua calida fovere juvat, & inediam imperare.

τὼ μὴ μᾶλλον τοῦτο ἐξεργάζεσθαι, τῷ ἢ ὠμολίνῳ ἕως ἂν ἔρχῃς ἀφάλλας δὶς ἢ τρὶς. καὶ τὸ λοιπὸν ἕως ἂν ὠμολίνῳ ἐπιτρέπῃς, ἐπιδοῦναι ἑωυτῷ τὸ ἄμμα, ἔπειτα κλύζειν ἀπηρτῆσθαι, ἀφιστάσας τὰ ἑωυτῆς. ἄλλη θεραπεία. ὁκόταν δὲ σπασμὸς ἢ σύριγξ χαράξαι ἢ ὠμολίνῳ, τότε ἐπιτείνειν καὶ ἐπιτρέφειν ἀεὶ καθ' ἑκάστην ἡμέρην. ἢν δέ σοι τὸ ὠμόλινον ἀφοσιωθῇ ἐσόδου, ἢ πλὴν σύριγξ ἀφεδρωδέων, ἐσῆς τὸ πέλμα προσάλλας ἕτερον ὠμόλινον διπλοῦν καὶ ἀφάλλας. ἢ δὲ ἀρίξ ἀφῇ τοῦτο προσεφέντος τοῦ ὠμολίνου, ὅτι ἀσηπὲς ἔσται. ἐπὶ τοῦ ἢ ἀφοσιωθῇ ἡ σύριγξ, ἐμπασθεῖσα χρὴ, ἀσηπέστερον μαλακὸν ὡς λεπτότατον προσφέροντα. ἔπειτα ἐς τὸ σύριγξ, ἄνθος χαλκοῦ ὀπτὸν συμφὺν τῇ μήλῃ ἐνδοῦναι. τὸν ἢ ἀσθένειαν ἀφάλλαν μόνῃ. καὶ ἐπισεσαγὼν μέσῃ τοῦ λιχανοῦ δακτύλου τῆς ἀριστερῆς χειρὸς, ὦσαι ἐσω, καὶ ἑσσάσεις ἕτερον σπόγγον, ἀλείψας, τὠυτὸν τρόπον, ὃν ἔφη καὶ ἐπὶ τῶν ἀμυχοῤῥοΐων, τῇ ἢ αὐλὸν ἀπολύσας, πλύνειν ὕδατι θερμῷ. καὶ σπόγγῳ τοῦ δακτύλου τῆς ἀριστερῆς χειρὸς περᾶν ἀφισκηνάρειν τὴ σύριγγα, καὶ αὖθις πάλιν ὃ αὐτὸς ἐπιδεῖσαι. ταῦτα ποιέειν ἐπὶα ἡμέρας, ἐν τούτοισι γὰρ μάλιστα ὁ χιτὼν τῆ σύριγγος σήπεται. ὃ ἢ λοιπὸν ἐς αὖ ὑγιείην τετέρα ἐπιδεῖν χρὴ τῶνδε τῶν τρόπων. ὥσπερ τὴ σποτὴν ἀφικνεῖται ἐμβολὴν καὶ ἀπαπίνασμὸν ἢ σύριξ, ὥστε ἀσθῆν ξυμπεσεῖν αὖ, ὥστε τὸ μὴ αὐτὴν ὑγιαίνειν αὖ. ὃ ἢ ἀσθῆν ξυμπληροῦσιν. ἀλλ' ἐν ἑωυτῇ πᾶσα ὑγιὴς ἔσται, ἐν τῇ θεραπείῃ ἢ προσαγωγὴν ὕδατι πολλῷ θερμῷ, καὶ λιμοκτονέειν.

CAPUT IV.

Fistulæ simplicis & superficiariæ quæ nec perforata, nec pervia est, nec rectum intestinum perrumpit, curatio quæ per excisionem peragitur.

SI verò fistula minimè exesa fuerit, demisso in eam specillo quousque pervenerit, incidenda est, æris flore inspergenda, & per dies quinque sinenda. Tum aqua calida affundenda, & farina aqua subacta superponenda, betarumque folia alliganda. Atque ubi flos æris exciderit, purumque fistulæ ulcus fuerit, eadem quæ priùs curatio tibi molienda est. Si verò in loco sit fistula quæ ferrum & alia ferre nequeat, imò etiamsi profunda fuerit, flore æris, myrrha, nitro ex urina dilutis colluitur, & in fistulæ osculum plumbea glans immittitur, ut ne coalescat. Abluere autem fistulam convenit pennâ vesicæ alligatâ, & in fistula demissâ, ut per hanc infusum transmittatur, verùm non nisi sectione factâ, sanus invadit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δ'.

D Ἡ τετὶ τῆς σύριγγος ἁπλῆς ἢ ὑπεπλαῖα ἢ μήτε διῆκτημμένης, μήτε διῆκται μήτε τὸ ἔσχερ ῥηγνῦσα θεραπεία ἡ καὶ ἐκκοπῶ χειρουργμίη.

ΗΝ ἢ μὴ διαφεβρώκῃ ἡ σύριγξ, σφωμιλώσας μήλῃ, τέμνε ἕως ἂν διῇσθε, καὶ ἐπάνω αἷσος χαλκοῦ, καὶ ἐᾶν ὑδὶ πέντε ἡμέρας. καθάρσεε δὲ ὕδωρ θερμὸν, καὶ ἐπάνω ὕδατι φυρᾶν, ἀμφὶ τὸν καπάνωτε, καὶ φύλλα τεύτλων ἐπάνω. ἐπὶω ἢ ἐκπέσῃ τὸ αἷσος τῇ χαλκοῦ, καὶ καθαρὸν ἢ τὸ ἕλκος τῆς E τῆς σύριγγος, ἰσᾶ ἅπερ τῶν ἔμπροσθεν. ἰὼ δὲ ἐν χοιλίᾳ ᾖ, ὃ μὲν οἷόν τε, βαθέην δὲ καὶ σύριγξ, αἴψᾳ χαλκοῦ ἢ σμύρνη, ⁊ λίπερ ὕρᾳ ὄφεις, κλύζειν, καὶ ἐς τὸ σύριγος μολύβδῳ ἐντιθέναι, ὅπως μὲ ξυμφύσῃσι. κλύζειν ἢ οἴνεσῳ, σύριγα προτιθέντας ἕως κῶλον, καὶ καθεῖς ἐς τὸ σύριγα, ἕως τέτο διῇκλε κλύζειν. ὑλὴς ἢ ὃ ἕλκος, ἰὼ μὴ τμηθῇ.

CAPUT V.

Quæ hæmorroidibus morbis ac fistulis symptomata superveniunt ani, phlegmone, dolor, febris, tenesmus, ani procidentia, stranguria, & eorum causæ & curatio.

SI rectum intestinum obsideat inflammatio, dolor prehendat ac febris, & ad alvum exonerandam crebrò desideat, nihilque dejiciat, & à pituita videatur anus procidere, interdum etiam urinæ stillicidium opprimat, qui morbus

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε'.

F Τὰ τοῖς αἱμόῤῥοισι νοσήμασι, τε καὶ τὰ σύριγξι συμπεσήματα ἐπιγινόμενα ἢ τὸ ἔσχερ φλεγμονὴ, καὶ ἡ ὀδυνὴ, καὶ πυρετὸς, καὶ τεινεσμὸς, καὶ ἡ ἔκπτωσις, στραγγουρίη, καὶ αἱ τούτων αἰτίαι καὶ ἡ θεραπεία.

ΗΝ ὁ ἔσχερος φλεγμήνῃ, καὶ ὀδυνὴν ἔχῃ ⁊ πυρετὸς, καὶ ἐς ἀφοδὸν ἅμμα καθίζῃ, καὶ μηδὲν ἐκποιῇται, καὶ ὑπὸ φλέγματος δοκέῃ ἕδρη ἡ ἕδρη, καὶ ἐνίοτε στραγγουρίη ξυμφωνέῃ, τῦτο τὸ νόσημα γίγνεται, ὅταν φλέγμα

ἐς τ̀ ὄρχιν καταφερέζη ἐκ τ̃ σώματος. ξυμφέρῃ ỳ τὰ θερμά, δι᾽ὡῴου γὰ τάδε προσφερόμενα λεπτύνειν καὶ ἐκτήκειν ὃ φλέγμα, ἓ αἷμα τοῦ βλεννέος τὸ ἀμυδρὸν ἀζυδατωθέν. ὥστε μὴ ἓξ ὃ κάῦμα, μὴ ỳ ὀδύζιν τινὰ ἐν τῳ̃ ἐντέρῳ, διεκπαθύειν δεῖν χρὴ ὧδε. καθίζειν ἐς ὕδωρ θερμόν. καὶ πρόσλαμβα ἓ κάκκου ἓ κηδίου ἐξηκοντάκοκκους, ὀλίγας ἐκ οἴνου κοτύλης, ỳ ῥᾴῳ ὑμικοτυλίῳ χλιλιάς, κύπρ. ἄγρᾳ ỳ ἓῳπε φλέγμα ỳ κάθαρσιν. ὅταν ỳ μὴ ἐν τῷ ὕδατι καθίζῃ, ὠὰ ἑψήσας ἐν οἴνῳ μέλανι βάψαι, περιτθέναι θερὸς ἢ ἕδρῳ. ὑποπατάσας τι κάτωθεν θερμόν, ἢ κύσιν ὕδατος θερμοῦ πλήσας, ἢ λίνῳ σπέρμα περιστείλας ἐξέσας, τίλας, καὶ μίξας ἴσον ἀλίπτον ἐν οἴνῳ μέλανι ỳ βούβῃ, ỳ ἐλαίῳ, καταπλάσειν ὡς θερμοτάτῳ, ἢ κεγχρὶς μίξας, ἢ συσπείλιον αἰγυπτίλιον τετριμμένον, ἔπειτα πλάσας βάλανον μακρὴν, ỳ χλιαίνων θερὸς πυρὸς, καταπλάσειν τὲ ỳ περιελῶν, καὶ ἴσιν δακτύλοισι θερμαλάσειν. ἔπειτα ἀκροχλίνεον ποιέων, ἐπιζένυμ ἐς πλὴν ἕδρων. τὰ ἐξωθεν ỳ χπρωτῆ πεδεύθθαι, ἓ καταπλάσειν σταφίδιον ἐφθῆσιν, ἐν οἴνῳ μέλανι κεκριμένῳ. ἐπὶ ὠὸ ỳ ἐξαιρέης ἐς ὕδωρ θερμὸν ἐφίζειν, ỳ συμμίξας χυλὸν τρίχρα, ỳ χλοὸς, καὶ ὸς τέαρ, ἓ χρυσοκόλλαν, ỳ ῥητίνην, ἓ κηρὸν λευκὸν. ἔπειτα ἀμυτίζας ἐν τῳ̃ αὐτῷ, ỳ ξυμμίξας, τάπτσιν ἐπιχρίειν, καὶ ἕως αὐ φλεγμήνῃ, καταπλάσειν ἴσιν σταφίδιον θερμὸν, καὶ ὠὰ μὴ θερὸς ἔῳπε ἀπόπαυσιν ἢ ὀδυνῶς, ἀρκεῖπε· ὠὰ ỳ μὴ, πίσσῃ ὃ μηκωνίου ὃ λευκόν· ὠὰ ỳ μὴ, ἄλλο ὅ, τι φλέγμα καθαίρῃ, ἀμυτίζ᾽ ỳ, ἕως αὐ φλεγμήνῃ ἔχρήμασι κύφοισιν.

oritur quum pituita ex corpore in rectum intestinum incubuerit. Conferunt autem calida. Hæc enim adhibita pituitam extenuare, & eliquare valent, simulque acrimonia sua salsam pituitam aquosam ita reddere, ut neque ardor, neque morsus aliquis in intestino moretur. Curare igitur sic oportet. Ægrum in aquam calidam desidere decet, & grani cnidii sexaginta grana trita in vini hemina, & olei hemina dimidia diluere, tepefacere, ac infundere. Hæc & pituitam & stercus educunt. Ubi verò in aqua calida non desidet, ova vino nigro odorato incocta sedi admoventur, internè substrato calido aliquo, vel vesica aqua calida referta, aut lini semine tosto trito, & in tenuissimum pulverem redacto, ex cataplasmate quamcalidissimè impositò. Aut ex hordeo alumini Ægyptio contrito, mixtò glans oblonga confi citur, eoque ex igne tepido cataplasmate aut fœtu adhibito, digitis glans efformatur, deinde omnino tepida in sedem immittitur. Exterioribus partibus ceratum oblinitur, & alia vino nigro dilato incocta ex cataplasmate admoventur. Hoc verò sublato, æger in aqua calida desidere permittatur, admixtoque solani succo, anserino adipe & suillo, chrysocolla, resina & cera alba, his deinde simul liquatis, & inter se mixtis illinitur, & quoad inflammatio perseveraverit, cataplasma ex aliis coctis admovetur. Equidem si his remediis dolore solvatur, satis est. Sin minus meconium album potui exhibeatur, aut quid aliud quod pituitam purget; & quandiu inflammatio duraverit, levioribus eduliis utatur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ'.

Η τῆς στραγγουρίας τῆ τὰ ὄρχεϊ ξυμπάθειαν ὀπτιγμομένης θεραπεία.

CAPUT VI.

Stranguriæ ani inflammationi per sympathiam supervenientis curatio.

ΗΔὲ στραγγουρίη, ὀπτιγμένῃ ἐκ τούτου, θερμαίνομένη ỳ κύστις ὑπὸ τ̃ ὄρχεϊ, πεφοσέγκται τῇ θερμότητι φλέγμα. ὑπὸ ỳ τ̃ φλέγματος, στραγγουρίη γίγ. ὠὰ μὲν δεῖν ἅμα τῇ νόσῳ παύειν. φιλεῖ γὰ ὡς τὰ πολλὰ οὕτως γίνεσθ, ὠὰ ỳ μὴ, δίδου τ̃ φαρμάκων τ̃ στραγγουρικ̃ν.

AT urinæ stillicidium ex his adoritur. Quum vesica à recto intestino incalescens, calore pituita adducitur; à pituita urinæ stillicidium gignitur. Si autem unà cum morbo sedetur (quod plerumque fieri solet) satis est. Sin minus, quæ ad urinæ stillicidium faciunt medicamenta exhibentur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ η'.

Περὶ τῆς τ̃ ὄρχεϊ ἐκπτώσεως, ỳ ἐξωτῆς αὐτ̃ν, ỳ θεραπείας.

CAPUT VII.

De ani procidentia, ejusque causis, & curatione.

ΗΝ δὲ ὁ ὄρχις ἐκπίπτῃ, αὐώσας σφίγγε μεσταικῷ, ἓ καθεζέσας κοχλίη, τ̃ χρῶν δύσας, ἐκκρέμασον ὀλίγον χρόνον, ỳ εἴσησιν. ὠὰ ỳ μηζον ἐκπέσῃ καὶ μὴν ἕδοι, ἐξελοῦσας ἐν τῇσι λαγόσι, ỳ ὑφεὶς ὄπαιδεν ἐμνίῃ, ὥσας ἔσω τὸν ἀρχὸν, περιτείνας σπόγον μαλθακὸν, βρίξας ὕδατι θερμῷ, ἐνεψήσας λιπτὸ φρίσματος. καθεζέας ỳ κατ᾽ τ̃ ὄρχεϊ ἀπ᾽ αὐτ̃ ỳ ὕδατος, τὸν ỳ σπόγον ἐκπίεσον. ἔπειτα ὑποπατάσας τ̀ ἐμνίῳ ὑφ᾽ μέσων τ̃ σκελέων αἰωρήσας πρὸς τὸν ὀμφαλόν. ὅταν ỳ ὄρχις ἀφοδεύθ, ὑπὸ σαμίου ὡς γενοτάτιον ἀφοδεύτω. ὠὰ ỳ παιδίον ἢ, ὑπὸ γωνιαχὸς τ̃ ποδῶν πρὸς τὰ γουνάτα προσκλινδύς. ὅταν ỳ ἀφοδεύθ, τὰ σκέλεα ἐκπιπάτω. ὅτω γὰ αὖ

Si verò anus procidat, spongia molli sursùm impellendus, & cochlea illinendus, manibus devinctis homo pauco tempore suspenditur, & intùs reponitur. Quod si ampliùs prolabatur, neque intus maneat, ilibus præcinctis, & submissa retrò fascia, ano intrò propulso, spongia mollis aqua calida, in qua soti ramenta incoxerint, madefacta admovetur, spongiaque expressa eadem aquâ anus perfunditur, tum fascia inter media crura subjecta, ad umbilicum religatur. Ubi vero dejiciendi voluntas fuerit, super, quam maximè angustos afferes dejiciat. Sin puer sit, intra mulieris pedes, ad genua reclinatus decidat. Quumque alvus dejicitur, crura distenta habeat. Hoc enim pacto sedes minimum

minimùm prolabitur. At si anus humore madeat, & sanie diffluat, aqua ex myrtho & fæce vini usta eluitur, & adiantum tritum, cribratum inspergitur. Si sanguis profluat, ubi iisdem elutus fuerit, chalcitidis & cupressi, vel cedri, pini, vel terebinthi scobs trita, pari ad chalcitidem portione ammixta inspergitur. Exteriores partes cerato crasso oblinuntur.

A ἐκπίπτοι ἡ ἕδρη. ἢν δ' ὑγραίνηται ὁ ἀρχὸς, ἢ ἰχὼρ ἀπορρέῃ, πεσσεύσας τυρὸ πεπαιμένῳ, καὶ ὕδατι, ἐπὶ μυρσίνης, καὶ ἀδίαντον ξηρλύσας καὶ πόλας, ἀφιστᾶσι καταπάσεα. ἢν δ' αἱμορρόῃ, πεσσεύσας ῥοῖσι αὐστηροῖσι χηρίνῳ & ῥητίνῃ κυπαρίσσου, ἢ πεύκου, ἢ πίτυος, ἢ τερμίνθου τρίψας, σύμμιξας τῇ χηρίνῃ ἴσον, καταπλάσσειν. τὸ ἔξωθεν δ' κηρωτῇ παχείῃ πεσσεύσαντα.

CAPUT VIII.

Alia prolapsus recti intestini, qua illud contineatur, curatio.

B

QVum rectum intestinum exciderit, neque suo in loco manere voluerit, laserpitium quam optimum & densissimum tenue derasum ex cataplasmate imponitur, & medicamento sternutatorio naribus admoto, homo commovetur; aut ubi aqua calida ablueris, malicorio & alumine ex vino albo contritis anus perfunditur. Deinde injectis panniculis femora tribus diebus inter se vinciuntur, & inedia imperatur; vinum vero dulce potui exhibetur. Quod si ne sic quidem procedat, minium melle permixtum illinitur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ν'.

Ετέρα τῆς τοῦ ἀρχοῦ ἐκπτώσεως θεραπεία, καθ' ἣν ἐκείνος κατέρχεται.

Ο Κόταν ἀρχὸς ἐκπίπτῃ, καὶ μὴ θέλῃ κατὰ χώρων μένειν, σίλφιον ὅτι ἄριστον καὶ πυκνότατον, ξύσας λεπτὸν καταπλάσεται, καὶ τοῦ πτερνιστικοῦ φαρμάκου θεὶς τὼ ῥῖνα θερμαίνειν, καὶ τὸ σῶμα κινεῖν τὸν ἀνθρωπον, ἢ ὕδατι θερμῷ πρῶτον πλύσας, εἶτα, καὶ σμύρνης λείου τρίψας ἐν οἴνῳ λευκῷ, καταχρίειν τὸν ἀρχοῦ. ἔπειτα ῥάκεα ἐμβάλλειν, καὶ δεῖν μηροὺς ξυνδῆσαι ἡμέρας τρεῖς, καὶ μηδὲν δοῦναι, οἶνον δὲ πίνειν γλυκύ. ἢν δὲ μηδὲν ὦφελῆται, μίλτον μίξας ὁμοῦ μέλιτι ἐγχρίειν.

C

CAPUT IX.

Tria cataplasmata quorum quodque ani procidentiæ impositum medetur.

SI rectum intestinum procidat, & sanguis profluat, Ari radicis detractus cortex aqua incoquitur; deinde tritus cum farina mixtus, calidus ex cataplasmate imponitur. Aliud. Vitis agrestis (quam nonnulli psilothrion vocant) radices tenerrimæ concisæ, vino nigro austero meraco incoquuntur, deinde contusæ ex cataplasmate tepidæ imponuntur. Immiscetur autem farina ex vino albo atque oleo tepido subacta. Aliud. Cicutæ semen vino albo odorato affuso tritum, deinde tepidum ex cataplasmate imponitur.

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ θ'.

Τρία τὰ καταπλάσματα, ὧν ὃ ἕκαστον τῷ ἀρχῷ ἐκπιπτόντι ἐπιτιθέμενον βοηθεῖ.

Ἀ Ρχὸς ἢν ἐκπίπτῃ καὶ αἱμορρόῃ, ἕκαστον ῥίζης πεσσεύσας τῆ φλοιὸν, ἐψεῖν ἐν ὕδατι, ἔπειτα τρίβειν ἐλάττων ξυμμίσγων, καὶ καταπλάσσειν θερμόν. ἄλλο. τῆς ἀμπέλου τὸ ἀχρίνς, ὃ ἔνιοι καλοῦσι ψιλόθριον, τοὺτέσ τῆς ῥίζας τὰς ἁπαλωτάτας πεσσεύσαντας, ἐψῆσαι ἐν οἴνῳ μέλανι, ἀκρήτῳ, αὐστηρῷ, ἔπειτα τρίψαντα, καταπλάσσειν χλιαρόν. ξυμμίσγειν δὲ καὶ ἄλφιτα, καὶ φυρᾶν ἐν οἴνῳ λευκῷ, καὶ ῥητίνης χλιαρᾶς. ἄλλο. κωνείου καρπὸν τρίσαντα, πεσσεύσαντα οἴνου λευκοῦ εὐώδεος, ἔπειτα καταπλάσσειν χλιαρόν.

E

CAPUT X.

Tria topica proponit quibus ani inflammatio curatur.

QVod si insideat inflammatio, hederæ radix leviter contrita, in aqua cocta cum farina quàm optima ex vino albo subacta, permixtoque his oleo, ex cataplasmate imponitur. Aliud. Mandragoræ radix præcipuè quidem viridis, vel certe arida; viridis quidem elota & concisa vino diluto incoquitur, & ex his cataplasma adhibetur; arida vero trita similiter admovetur. Aliud. Cucumeris maturi pars interior læviter trita ex cataplasmate imponitur.

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ι'.

Τρία τὰ τοπικὰ θεραπεύοντα, καθ' ἃ ἡ τοῦ ἀρχοῦ φλεγμονὴ θεραπεύεται.

Η Ν ἡ φλεγμαίνη, κίσσου ῥίζαν ἐλύσας ἐν ὕδατι, τρίψας λεῖον, ἄλφιτον ξυμμίσγων ὡς κάλλιστον, ἐν οἴνῳ λευκῷ φυρήσας, καταπλάσσειν, καὶ ἄλφιτα θερμὰ τοῖσι ξυμμίξας. ἄλλο. μανδραγόρου ῥίζαν μάλιστα μὲν χλωρὴν, εἰ δὲ μὴ ξηρὴν· τὴν μὲν οὖν χλωρὴν ἀποπλύναντα καὶ θαμύναντα, ἐψῆσαι ἐν οἴνῳ κεκραμένῳ, καὶ καταπλάσσειν. τὴν δὲ ξηρὴν τρίψαντα, καταπλάσσειν ὁμοίως. ἄλλο. σικύης πέπονος τὸ ἔνδον τρίψας λεῖον καταπλάσσειν.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ια'.

Η τῆς ἀρχοῦ ὀδυνῆς ἄνω φλεγμονῆς ἄν τῷ ὀρίμεος φλέγματος ἀμομιγέος θεραπεία.

ΗΝ δὲ γίγνηται ὀδυνη, καὶ μὴ φλεγμαίνῃ, λίτεον ὀσπήσας ἐρυθρὸν, καὶ τεῖλας λεῖον, καὶ συπηρείλῳ, καὶ ὄξεος φλάξας, καὶ τεῖλας λείοις, συμμίξας ἶσον ἑκάστου, εἶτα πίσσῃ συμμίξας ὡς βυτίῃ ἐς ῥάκος ἐνελείας, ἐπιδῆναι, καὶ καταδεῖν. ἄλλο. καππάρεος φύλλα χλωρὰ τεῖλας ἐς μυρσίνιον ἐμβαλὼν σεσπασθεῖν, καὶ ἐπιλῶ κατέειν δύκης, ἀφαιρέων καὶ αὖθις σεσπάζειν. ἢν δὲ μὴ ἢ B φύλλα καππάρεος, τὸ φλοιὸν τὸ ῥίζης κάλας, φυρήσας ἐν οἴνῳ μέλανι τὸ αὖθον ὕπνον καταδεῖν, τῦτο καὶ σεὸς σκληρὸν ὀδυνίων, ἀγαθόν.

CAPUT XI.

Doloris ani citra inflammationem ex acri pituita orti curatio.

AT si dolor oriatur ano, nec inflammatio sit, nitrum rubrum ustum & læviter tritum, alumen & sal torrefacta & læviter trita, pari utraque miscentur pondere, deinde pice quam optima commixta, linteo illita imponuntur, ac deligantur. Aliud. Capparis folia viridia trita in sacculum conjecta adalligantur, & ubi urere videbuntur, summoventur, ac rursus apponuntur. Si vero capparis folia non adfuerint, radicis cortex contusus, vino nigro subactus, eodem pacto alligatur, quod etiam ad lienis dolorem valet.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιβ'.

Α πνα τὰ φαρμακα σεὸς τὸν ἀρχοῦ φλεγμονὸν, καὶ ἐκπώσιον, καὶ τὸ αἷματος, καὶ ἰχῶρος ῥοῦσιν, καὶ σεὸς ὃ ὑγροῦ πλῆθος, καὶ τὸ ὀδυνίω σεσγλύφαφε, τὰς τέτων δυναμίας αὐοίγ.

ΤΟύτων τὰ μὲν καταπλασμάτων, τὰ μὲν λύχνητα κωλύῃ ῥεῖν, τὰ δ μαλθάσσοντα καὶ θερμαίνοντα, διαχεῖν. τὰ δ εἰς ἑαυτὰ ἕλκοντα, ξηραίνῃν καὶ ἰσχναίνῃν. τῦτο δ ὃ νόσημα γίγνῃ, ὅταν χολὴ καὶ φλέγμα ἐς τὸς τόπος καταγηλέξῃ. ἀρχοῦ δ φλεγμήναντος διαχρίειν τῷ φαρμάκῳ, ὅπῃ ἢ ῥηπίνῃ καὶ ὃ ἔλαιον, καὶ ὁ κηρὸς, καὶ ἡ μολύβδαινα, καὶ ὃ σέαρ ὡς θερμότατον, διεῤῥῆχθαι, καταπλάσσεσθαι.

CAPUT XII.

Quæ medicamenta adversus ani inflammationem, procidentiam, sanguinis & saniei fluxum, humoris copiam & dolorem præscripsit, eorum facultates aperit.

EX his cataplasmatis quæ refrigerant, fluxum prohibent; quæ vero molliunt & calefaciunt, discutiunt; quæ ad se trahunt, siccant & extenuant. Nascitur autem hic morbus, quum bilis & pituita ad ea loca decubuerint. Anum autem inflammatam inungere oportet medicamento quod resinam, & oleum, & ceram, & plumbaginem, & adipem accipiat. Hac calida liquata cataplasmate imponuntur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΠΕΡΙ ΑΙΜΟΡΡΗΟΙΔΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ.

HIPPOCRATIS
DE HÆMORRHOIDIBUS
LIBER.

Η ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Η τῶν αἱμορροΐδων γένεσις, ἡ διάγνωσις, καὶ θεραπεία διὰ πολλῶν τρόπων τελουμένη.

ARGVMENTVM LIBRI.

Ortus hæmorrhoidum, dignotio, & curatio variis modis celebranda.

CAPUT I.

Hæmorroidum ortus, ac dignotio.

HÆmorrhoidum morbus hoc modo nascitur. Quum bilis aut pituita ad recti intestini venas decubuerit, sanguinem his in venis calefacit, calescentes autem venæ sanguinem ex proximis venis trahunt, eoque impletæ interiorem recti intestini pattem in tumorem attollunt, venarumque capita superB eminent, quæ dum partim à stercore exeunte comprimuntur, partim à sanguine coacervato perrumpuntur, sanguinem ejaculantur, idque potissimùm unà cum stercore, interdum verò absque stercore.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'.

Η τῶν αἱμορροΐδων γένεσίς τε καὶ διάγνωσις.

ΑΙμορροΐδων ὁ μὲν νόσημα. ὧδε γίνεται. Ἐὰν ἢν χολὴ, ἢ φλέγμα, ἐς τὰς φλέβας τὰς ἐν τῷ ἔντερῳ κατακεῖσθαι, θερμαίνει τὸ αἷμα τὸ ἐν τοῖσι φλεβίοισι. Θερμαινόμενα δὲ τὰ φλέβια ὑπισπᾶται ὧν τῆς ἔντασι φλεβίων τὸ αἷμα, καὶ πληροῦται ἐξοιδέον τὸ ἐντὸς τοῦ ἔντερου, καὶ ἀναβρύσιον αἱ κεφαλαὶ τῶν φλεβίων, ἢν μὲν ὑπὸ τοῦ κόπρου ἐξιούσης φλασθῶσι, αἷμα ἢ ὑπὸ τοῦ αἵματος ἀναῤῥηγνυμένου βιαζόμενοι, ἐξακοντίζουσιν αἷμα, μάλιστα μὲν ξὺν τῇ ἀποπάτῃ, ἐνίοτε δὲ χωρὶς ἀποπάτου.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ β'.

Πρώτη τ αἱμορροΐδων θεραπεία καῦσαι, ἢ τῇ χειρουργίᾳ χρωμένῳ, καὶ τοῖς σιδηρίοις διαφαίνειν, καὶ τῇ κατάρσει, καὶ τῇ περιστάσει τ κάμνοντος θύειν, καὶ τοῖς περισπασμοῖς σιδηρίοις, καὶ τοῖς μὴ τ καῦσιν ἐπικοῖς, καὶ ὑπο-δέσμοις τελευτῶν.

Θεραπεύειν δὲ δεῖ ὧδε. Πρῶτον μὲν ὑπάρχειν εἰδέναι, ἐν οἵῳ χωρίῳ γίνονται. Ἀγχοῦ γὰρ, καὶ διαῶν τόμων, καὶ ἀποπάσεων, καὶ φλεγμονῶν ἀπάντων, καὶ δέων, καὶ ἀσπόντων, ταῦτα γὰρ δυκεῖ θανάσιμα εἶναι. ἔπειτα δὲ ἀπὸ σίνοιο. Ἀδιαπνευστίαι σαθραὶ ἢ κελεύω ἔσεσθαι ἢ ὀκτὼ σάρκες, ἀσθμαίνειν δ μέγεθος, πάχος ἢ, ὡσεὶ μήλης παχείης, ἓξ ἄκρου τ κατακεκμῆναι, καὶ ὅτι ἐξ ἄκρου πλατὺ ἔτω, ὡς ὅτι ὀβολοῦ μικροῦ. περιτεθῆσθαι δὲ φαρμάκῳ τῷ φερομένῳ, ἀπὸ τῆ ἢ ἀπὸ βατραχρέης καῦσαι, ἀσκάνινα τ ἀνδρεῖον ὑπόπιον, καὶ περισφαίριον ὑπὸ τ ὀσφῦν ὑπανθεῖς. ἐξαναγκάζειν ὡς μάλιστα τοῖσι δακτύλοισι τὸν ἕδρον ἔξω. ποιέειν ἢ καὶ ἁφαιρέειν τὰ σάρκεα, καὶ κάμνειν ἕως ἂν ὑπεξενεγκέῃ, ἢ ὅκως μὴ ὑπομένῃσι. κάμνειν ἢ ἢ μηδὲν μέλλει ἔσεσθαι ἄκαυσον τῶν αἱμορροΐδων, ἀλλὰ πάσας ὑπακαῦσαι. γνώσῃ ἢ ἢ κάμψαντος τὰς αἱμορροΐδας. ὑπαφέρεται γὰρ ἐς ὃ ἐντὸς τ ἕδρου, οὐ ῥᾴδιος πυθέσθαι, ἢ ἅμα ἐξαναγκάζομένου τ ἕδρου, ἐξακοντίζειν αἷμα. κατεγόντων δ' αὐτῶν ὕδατι κιρνᾶν, τὴς ῥαφανῖδος, ἢ τῶς χείρας, ὡς μὴ κινέηται, βοᾶν κελεύοντας. ὁ γὰρ ἕδρος μᾶλλον ἀζήσει, ἐπὴν ἢ καῦσις, φασὶ καὶ ὀρθοῦς ἐγίνοντας, ἐν ὕδατι πηγαίῳ λείοις, κατιέναι πέντε ἢ ἓξ ἡμέρας· τῇ ἢ ἑβδόμῃ αὐτοῦ μαγδαλιὰν τάμνειν ὡς λεπτότατον. πλάτος ἢ ἓξ ἢ σταφίδος, ὅσον ἐξ δακτύλων πάντη. ἔπειτα ἐπιδεῖναι ὅλῃ τ σταφίδι ὀθόνιον ἴσον τῷ σταφίδι λεπτῷ, καὶ λίνον, ἀφεψήσας μάλιτ. ἔπειτα ἀναδῆσαι ὡς δακτύλιον τῷ λιχανῷ τ ἀριστερῆς χειρὸς, μέσον τὸν σταφίδα ὥσαι κάτω τῆς ἕδρης ὡς φερωτάτω. ἔπειτα δὲ τ σταφίδι φερομένην εἶναι, ὡς ἂν ἐν τῇ ἕδρῃ ἄξεται μάλιστα. ἀφιέωσας ἢ ἐν τῇσι λεκάνῃσι καὶ ὑρέας ἁγνίως, ἐν τῷ ὕπισθεν αἰωρᾶσθαι ἐν ᾗ σκελέων τὸν ἐπίδεσμον, ἀναδῆσαι ἐς ὃ ἀφίζωσμα τῶδε τὸν ἰμάτιον. ὃ ἢ Φαρμάκων ὃ εἶπον ἐπιδεῖπε πυκνωτὸν τῶν ἑφῆς ποιέειν, καὶ ἰσχρὸν φυᾶναι. ταῦτα ἢ δεῖ ἐπιδεῖν, μὴ ἔλασσον ἡμερῶν εἴκοσι· ῥοφέειν ἢ ἄσαλος τ ἡμέρης ἑβδόμῃ, ἢ κέγχρον, ἢ ὃ ἀπὸ τῆ πιτύρων, καὶ πίνειν ὕδωρ. ἢν ἢ ἐσαφοδονίζεσθαι, ὕδατι θερμῷ ἀφανίζειν, λούεσθαι ἢ ἀφ' ἡτίης ἡμέρης.

CAPUT II.

Prima hæmorroidum curatio quæ fit per ustionem Chirurgicâ operatione, ferramentis candentibus & purgatione decenti laborantis situ, ad motis peroticis, & post ustionem topicis & fasciis celebratur.

At hoc modo curandæ sunt Hæmorrhoides. Imprimis equidem nosce oportet quo in loco sint hæmorrhoides. Etenim anum urendo, incidendo, resecando, confundo, aut vinciendo, aut putrefaciendo, etiamsi graviſſima esse ista videantur, nihil læseris. Ferramenta septem, octove parari jubeo, quæ palmum magnitudine, & crassum specillum crassitudine exæquent, extremâ parte recurva, & in summo ad oboli parvi formam lata. Exhibito pridie medicamento purgante, eodem quoad ustionem aggredieris die: homo supinus reclinatur, pulvinoque lumbis supposito, sedes digitis quammaximè foràs educitur; tum candentibus admotis ferramentis uruntur, quoad resiccentur, ita ut ne leviter attingas. Vrere verò ita oportet ut hæmorroidum nulla inusta relinquatur, sed omnes adurantur. Hasce hæmorroidas nullo negotio cognosces; quòd interiore ani parte supereminent tanquam acini uvæ lividæ, & simul atque foras anus cogitur, sanguinem ejaculantur. Inter urendum autem à quibusdam caput & manus detineantur, ne moveantur, sed clamet qui inuritur: Nam anus magis foras egreditur. Peractâ ustione lentes & ervum in aqua decocta, contusa, & ad lævorem subacta quinque aut sex diebus in cataplasmatis formam imponantur. Septimo die spongia mollis quamtenuissimè concidenda, quæ omni ex parte sex digitorum latitudinem æquet. Tum linteum suprà spongiam spongiæ æqualem tenue ac læve melle illitum superimponatur. Deinde subdito siniſtræ manus indice digito, media spongia deorsum quampeniſſimè in sedem propellatur; posteà supra spongiam lana apponatur, ut in sede immota permaneat. Cingulo verò per ilia ducto fascia submittitur, exceptumque à posteriore parte per crura vinculum ad cingulum deligatur. Tum medicamentum quod dixi, carnem densam facere, ac calidum producere, alligatur: Quæ non minore quàm viginti dierum spatio devincire oportet; Semel autem die assumenda sorbitio est ex farina, aut ex milio, aut furfuribus facta, & aqua potui exhibenda. Si ad alvum exonerandam desideat, aqua calida proluere oportet. Tertia verò quâque die lavari convenit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γ'.

Δευτέρη θεραπευτικὴ τ αἱμορροΐδων μέθοδος, ἢ κῆ τῶν τομίων τελειοῦται.

Τέτρα θεραπεύειν. σκεδάζων τῶν ἑδρίων ὡς, μάλιστα, μὲν ὕδατι θερμῷ, ἔπειτα ἀποπάσαντα τῇ αἱμορροΐδων τὰ ἄκρα. Φαρμάκων δὲ περιτιτακθαδίαν ἐς τὸν τομίων, τόδε. σύρησας ἐς χυτρίδιον, ὀτὶ πάσων ὅτι ὃ οὖρον, χνικοῦ αὖος ὀβολοῦ, καὶ πεπιμμένου

CAPUT III.

Secunda curationis hæmorroidum methodus quæ per excisionem perficitur.

Altera curatio. Educta quam maximè sedes calido perfunditur. Deinde summæ hæmorrhoidum partes præciduntur. Hoc verò medicamentum anteà præparatum ad sectionem habere oportet. Vrina in vas æneum immissa, flos æris ustus optimè lævigatus insper-

gitur; tum vase agitato maceratur, & in sole siccatur; siccatum eraditur, teritur, & levigatur, ano admovetur, splenia oleo imbuta apponuntur, spongiaque superimposita deligatur.

λείου, ἔπειτα σῆις, καὶ κινήσας ὃ χλωρεῖον, ξήνασον ἐν τῷ ἡλίῳ. ὅταν δ' ξηρὸν γένηται, σεσεῦσας, ξύλον λεῖον, ὡς φορτὸν τῷ δακτύλῳ, καὶ καθυφὲς ἐλαιώσας φόρτιζε, καὶ αὐτῷ ἐπάνω ἐπίδεε.

CAPUT IV.

Tertia hæmorrhoidis tuberosæ, aut condulomatis curatio per extirpationem digito, aut catheretico vel per excisionem, aut ustionem facienda.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δ'.

Τελτη δ' αἱμαπήδος κονδυλώδεως, ἢ δ' κονδυλώματος ἀναιρεσία ἢ χρὴ τῷ ὀπτῆρίζωσιν τῷ δακτύλῳ, ἢ καθαιρέσιν, ἢ τ' ἐκτομὴν, ἢ καῦσιν, χθεσυρευμένην.

ALter *curationis* modus. Venæ sanguinem fundenti & extuberanti veluti fici fructus adnascitur, etsi extuberatio foras valde prominet, & circumcirca operculum carnosum adhærescit. Homine igitur flexis genibus super duas clunes collocato, anum inspice. Invenies nanque loca inter nates medias circa sedem tumefacta, sanguinemque ex interioribus partibus procedere. Si ergo condyloma molle sit, & sub tegumento cedat, ipsum digito auferendum est. Neque enim magore negotio id fiet, quàm si dum pellis oviculæ detrahitur, digitum inter pellem & carnem medium adigas. Atque hæc interloquendum, simulque non advertente ægro, peragenda sunt. Sublato condylomate, sanguinis cursum ex tota detractione promanare necesse est; qui vino austero in quo Gallæ maceratæ fuerint, citò perluendus est. Venaque sanguiflua unà cum condylomate evanescet & operculum in pristinum statum restituetur. Quòque vetustior morbus est, eo facilior curatio futura. At si altior fuerit condylosis per catopterem inspicere oportet, neque à catoptere decipi. Apertus enim condylosin explanat; contractus rursum rectè demonstrat. Auferre autem oportet veratro nigro in anum sublito; tum tertio die vinum austerum subluere. At verò ubi condylosin detraxeris, si sanguis non effluat, mirandum non est. Neque enim si in articulis manus aut crura secueris, sanguis profluet. At si supra aut infra articulos sectionem feceris, cavas & sanguifluas venas comperies, quas perarduum est prompte sistere. Sic etiam si hæmorrhoidem in sede supra quidem aut infra condylomatis detractionem secueris, sanguis profluet; sin verò ipsam condylosin in ipsa connexione detraxeris, minimè fluet. Si igitur ita quidem ad pristinum statum reducatur, bene se res habet; sin minùs, ustio adhibenda, ea cautione, ut ne ferro attingatur: sed prope admotis ferramentis exsiccetur, & flos æris ex urina admoveatur.

Ετερος ἔτμησε. φορτίζεται φορὲς τῇ αἱμαπήδι τῇ κονδυλώδει, ἢν συκαμίνου καρπὸς, καὶ εἰ μὲ ἔξω σαρκία ἢ ἡ κονδύλωσις, πάντ' ἐφύκει ἀυτῇ καλυπτῆρός τ' ὠφελὸς καρπὸς ἐῶν τ' αὐθεμπόνως περὶ ὄλμοιν δύο, σώματι. διρήσας γὰρ περυσμῶρία τὸ μεταξὺ τῶν ἰσχυρῶν πάντ' τῶν ἕδρων, ὃ δ' αἷμα ἐκχαρέειν ἑνδόθεν. ἢν γοῦν ἐνδιδυῖ ἐκτὸς τοῦ κολυπάτρα, ἢ ὃ κονδύλωμα τῷ δακτύλῳ ἀφῇς. ἐπὴν γὰρ χθεσπώσειν, ἢ ὧν τῷ φορέσαι διεξιόντος τ' δάκτυλον μεταξὺ τῷ δέρματος καὶ τ' ὠφελὸς ἀφῇς. ἢ ταῦτα ἀμφιλεγόμενος, ἅμα λεγόντων πιεῖν. ἐπ' ἢν τ' ἀφῇς ὃ κονδύλωμα, αὐτίκα ῥέεσθαι δρόμεις αἵματος ἐπὶ πάσης τ' ἀφαιρέσιος. ζῶμα χρὴ ἐπιπολῆαι οἴνῳ αὐστηρῷ κεκιδίας ἐναποβρέξας. ἢ ἥτε αἱματίης οἰχήσεται σὺν τῷ κονδυλώματι. καὶ ὃ κάμμωμα καθέψεται, καὶ ὅσα αὖ παλαιότερα ἦ, ῥηϊδίως ἔξω ὑπῆσι. ἢν δ' αὖθις ἢ ἡ κονδύλωσις, τῷ καπνῆνει σκέπτεσθαι, καὶ μὴ λάθαται παθαι ἐκτὸς τῆς καπνήσεως. διηνεκὲς γὰρ ἀναμνᾶν τῷ κονδύλωσιν. ξυναγώνιος ὃ πάντα, δείκνυσι ὀρθῶς· ἀσαφέστ' ὃ χρὴ ἐλλεβόρῳ μέλανι ὑπομίσσαντα τὸν δάκτυλον, ἔπειτα περαίνειν οἴνῳ κυλίξαν αὐστηρῷ. ὃ δ' αἷμα ὅταν ἀσθῇς τῷ κονδύλωσιν, ὅτι οὐ ῥεῖ μὴ θαυμάζειν. ἐπὴν γὰρ ἢν ἐν τοῖσιν ἀρθρώσιν ἀφαιρήσῃς τὰς χεῖρας ἢ τὰ σκέλεα, οὐ ῥέουσιν αἵματα. ἢν δ' ἀνώδεν, ἢ κάτωθεν τάμνῃς τῆς ἀρτέρεν, ῥύσιες κάλεαι φλεβὸς καὶ ἀμπόρου, καὶ χαλεπῶς ἂν ἴσχοις ῥύπορας. οὕτω καὶ τῷ ἐν τῇ ἕδρῃ αἱμορροΐδα, ἢν μὲν ἀνώδεν, ἢ κάτωθεν τάμνῃς τῆς ἀφαιρέσιος τ' κονδυλώματος, αἷμα ῥύσεσθαι· ἢν δὲ αὐτῷ ἀφῇς τῷ κονδύλωσιν ἐν τῇ φορεφύσῃ, οὐ ῥύσεσθαι· ἢν μὲν οὖν οὕτω καθίσταται, καλῶς ἂν ἔχοι. ἢν δ' μὴ, καῦσαι, φυλασσόμενος, ὡς μὴ ἅψῃ τῷ σιδήρῳ, ἀλλ' ἐγγὺς φορτίζων τῷ σιδήρεια ἀποξηραίνειν, ἢ φορτιδέται ὃ τῷ χθονὸς αὖθις ὃ ἐν τῷ οὔρῳ.

CAPUT V.

Quarta curatio hæmorrhoidum per ustionem cauterio faciendam peragitur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε'.

Η τετάρτη τῆς αἱμορροΐδων ἴασις χρὴ τῷ καῦσιν τ' ὀξὺ καυτῆρος γνωμοῦν τελῆται.

ALter modus curationis hæmorrhoidum. Æream cauterii fistulam parare oportet in modum parvæ arundinis vallatoriæ (phragmiten vocant) & in ipsam ferramentum decenter adaptatum accommodare, deinde inditâ in anum fistulâ candens ferramentum immittere,

Ετερος ἔτμησε αἱμορροΐδων. καυτῆρα χρὴ ποιῆσασθαι, οἷον καλαμίσκον φραγμίτου. σιδήρεον δὲ ἁρμόσαι καλῶς ἁρμόζον· ἔπειτα τὸν αὐλίσκον ἐνδὺς ἐς τὸν ἕδρον· ἀμφαίνον δ' σιδήρεον καθίσαι,

sæpiusque retrahere, ut qui æger calefit, facilius calorem toleret, neque ulcus ex calore contrahat, & venulæ exsiccatæ sanescant.

CAPUT VI.

Quinta curatio hæmorrhoidum securior, quæ inspersō exsiccantium & astringentium pulvere perficitur.

SI verò neque urere, neque resecare volueris, ubi priùs sedem multa aqua calida foveris, & everteris, tum myrrham probè lævigatam, gallam, & alumen Ægyptium ustum una ac dimidia ac reliqua parte, & melanteriæ tantumdem accipe, hisque siccis utere. Istis autem medicamentis hæmorrois ut corium ustulatum excidet. Hæc facito donec omnes extirpaveris. Idem efficit chalcitidis ustæ dimidium.

CAPUT VII.

Sexta curatio hæmorrhoidum, quæ fit balano ex medicamentis exsiccandi, detergendi, adstringendi, & absumendi facultatem habentibus, melle cocto exceptis, ad hæmorrhoidas penitiores facto.

AT si balanis sanare volueris, sepiæ testam, molybdænæ tertiam partem, bitumen, florem æris modicum, gallam, æruginem modicam ubi melli cocto miscueris, balanum longiorem formato, ac imposito donec extirpaveris.

CAPUT VIII.

Octava ac ultima hæmorrhoidum curatio mulieribus propria.

MVliebrem hæmorrhoidem sic curare oportet. Multa aqua calida sedem foveto; sed in aqua calida odoratorum portio incoquenda, qualis est myrica trita, spuma argenti usta, & galla; quibus contritis vinum album, & oleum, & anserinum adipem affundito, atque omnia simul trita sublinenda dato, quum priùs partem foverit: sedem autem quammaximè foras propulsam fovere oportet.

A ἢ πυκνὰ θέρμειν, ἵνα μᾶλλον ἀείχηται θερμηρόϊλωος. & οὕτε ἕλκος ἔξῃ ὑπὸ τῆς θερμασίης, ὑγιέα τε ξηανθέντα τὰ φλέβια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ'.

Πέμπτη ἴασις τῶν αἱμορροΐδων ἀσφαλεστέρη ἢ ἐπιπαθέντι τῶν ξηαινόντων τε καὶ στυπτικῶν φαρμάκων κονιορτῷ τελέθει.

B ΗΝ ἢ βάλῃ, μήτε κάῃς, μήτε ἀποτάμνειν, θερμαθυμήσας ὕδατι πολλῷ θερμῷ, & σμύρναν ξύσας λείαν, & κηκίδα, ἢ στυπτηρίαν Αἰγυπτίην καθκαέσας, ἓν ἢ ἥμισυ σὺς τ' ἄλλα, & μελαντηρίης ἄλλο τοσοῦτον, τουτέοισι ξηροῖς χρῆσθαι. ἢ ἢ αἱμορροΐς τουτέοισι τοῖσι φαρμάκοισιν ἀποσήπεται, ὥσπερ σύτος κατακέκαυται. τῶτα ποιέειν μέχρις οὗ πάσας ἀφαίσῃς, ἢ χαλκίτιδος ἥμισυ κεκαυμένον τ' οὖν ἀφαίρεῖ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ'.

C Εκτη ἴασις τῶν αἱμορροΐδων ἢ γινομένη τοῖς βαλάνοις ἐκ τῶν φαρμάκων ξηαντικῶν, ῥυπτικῶν, ἢ στυπτικῶν, ἢ ἀφαιρετικῶν τὴν μέλιτι ἑφθῷ ἐξηρτημένων πρὸς τὰς αἱμορροΐδας ἐσωτέρας ποιουμένους.

HN ἢ βούλῃ βαλάνοισιν ἰᾶσθαι στυπίης ὄστρακον, μολυβδαίνης ξύσον μέρος, ἄσφαλτον, στυπτηρίην. ἀλῦσος ὀλίγον, κηκίδα, χαλκοῦ ἰὸν ὀλίγον. τουτέων μέλι ἑφθὸν καταχέας, βάλανον ποιήσας μακροτέρην τοῦσιδε, μέχρις ἂν ἀφέλῃς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ η'.

D Ογδόη ἢ ὑστάτη τῶν αἱμορροΐδων ἴασις τῆς γυναικείην ἰδίη.

ΓΥναικείων αἱμορροΐδα ὧδε θεραπεύειν· πολλῷ ὕδατι θερμῷ αἰωνῆσαι, σεισθεὶς ἢ ἐν τῷ θερμῷ τῶν βώδεων ξύσας μυρίκην, λιθάργυρον ὀπίλιον, ἢ κηκίδα, οἶνον λευκὸν τρίψαντα, & ἔλαιον, ἢ χλιαρὸς στέαρ, ξύσας ὁμοῦ πάντα. δεδεῦσθαι ὁκόσην αἰωνθῇ. ἀλοιφᾶν ἢ & πυῒ ἑφθὸν, ἀξώσας ὡς μάλιστα.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΠΕΡΙ ΑΓΜΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΥ ΕΙΣ ΑΥΤΟ

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΤΡΙΑ.

HIPPOCRATIS

DE FRACTURIS LIBER:

ET GALENI IN EUM

COMMENTARII TRES.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΟ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ.

Τὰ ἐξηρθρημένα καὶ κεκλασμένα τὰ μὲν σὺν τοῖς ἕλκεσι, τὰ δ' αὖθ' ἁπλᾶ τῶν ἑλκέων μόρια, καὶ τὰς ὀχετὰς τὰς αὐτῶν ἐκθλίψεις, καὶ τὰς ἀφαιρέσεις, καὶ ἀφαπλώσεις, καὶ τὰς ἀφόρους ἐπιδέσεις, καὶ ἕξεις, καὶ τὰς ἐπιπωμάτων διδάσκει ὁ Ἱπποκράτης, καὶ ἐξηγεῖται ὁ Γαληνός.

COMMENTARIUS PRIMUS.

ARGUMENTUM LIBRI ET COMMENTARII.

Luxatas & fractas cum ulceribus, & citra ulcera partes, earundemque prominentias & transgressiones, extensiones, conformationes, varias deligationes, posituras & curationes docet Hippocrates, explicat Galenus.

GALENI PRÆFATIO.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Docet universalia particularibus prius explicanda esse, & explicationibus obscura patefieri, vera demonstrari, falsa refelli, captiosè reprehensa protegi; duplicem tum explanationis, tum obscuri esse differentiam; multa esse auditorum genera; eumque hisce commentariis duntaxat dignum esse, qui mediocri ingenio præditus, anatomes peritus, & in eâ exercitatus cubiti, brachii & junctura naturam perceperit.

ANte singularium explanationem, omnem universalium explicationem percepisse præstiterit, quod sit ipsius vis quæcunque in operibus obscura sunt, ea dilucida reddere; quiddam autem eorum quæ

ΔΙΔΑΣΚΕΙ μὲν τὰς τῶν καθ' ἕκαστα μέρος ἐξηγήσεως, τὸν τῶν καθόλου ἐξήγησιν ποιητέον εἶναι· καὶ τοῖς ἐξηγήσεσιν ἀσαφῆ σαφῆ ἐργάζεσθαι, καὶ τὰ ἀληθῆ ἀποδείκνυσθαι, καὶ τὰ ψεύδεα ἐλέγχεσθαι, καὶ τὰ σοφιστικῶς ἐπικεκαλυμμένα ἐκφαίνειν ἀσφαλίζεσθαι. Τῶν δ' ἡμῖν ἐν τοῖς ἐξηγήσεσί τε, καὶ τῷ ἀσαφῆς διαφορὰ πάμπολλα ἐστὶ· τῶν ἀκουόντων δ' ἓν, καὶ τοῦτον τούτοις ὑπομνήμασι μόνον ἄξιον ἐστὶ, ὃς τῇ διφυΐᾳ μετρίᾳ κεκοσμημένος, καὶ ἀνατομῆς ἔμπειρος, καὶ ἐν τῷ ὠλένῃ κατεσκημμένος, καὶ πήχεός τε καὶ βραχίονος, καὶ ἕ καὶ ἀγκῶνα φύσιν κεκλῆσθαι.

ὡς δηλοῖ, ἢ ὡς ψευδὴς βήξεται, καὶ εἰ κατηγόρησέ τις σοφιστικὸς, ἀπολογήσασθαι, κεφάλαιον μὲν ἐζητήσατο, ἐπίτηδες δὲ μηκύνεται πρὸς ἀπόμπων, ὡς εἰπεῖν, ἢ μᾶλλον τὰ παρεμπίπτοντα καὶ νὴ Δία σφόδρα κωλύοντα· καὶ τούτου μεσίους ἀφικέσθαι τὸν ζητητήν. ὃ δ' ἀγανίζεσθαι τελέως ὑπὲρ τῆς τοῦ γραφέντος δογμάτων, ἐκπέπληκε τὸν ὄχλον τῆς ζητήσεως. ὁ μὲν γὰρ τοῦτον οὐκ ἐν σκοπῷ, ἀλλὰ πρὸς τὸν εἰρημένον ἀποδεῖξαι ἐγώ, προσθῶσι τῷ ὄντως ζητήσεσιν ἐκάστοτε βραχέα, τῆς πίστεως ἕνεκα τῆς εἰρημένων. ὅσης μὲν οὖν καὶ τοιούτου τοῦ ζητήσεως ἀμφίβολος ἀπόδειξις, ὅτι δὲ ὃ ἀσαφὲς ἀλλὰ σαφὲς ἐστὶν, ἄμεινον εἶναί μοι δοκεῖ δι' αὐτοῦ τούτου προσπεῖν, εἰρήσεται δὲ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἀφ' ἑκάστων, εἴ τις ὀπτιμός τις, ὧν ἰδίᾳ λέλεκται ἀφ' ἑκάστων μακροτέρων ἐν τῷ αὐτῷ ἐζητήσεως ὑπομνήματι. δέδεικται δ' ἐν ἐκείνῳ, ὃ μὲν ὄντως ἀσαφὲς, ἀλλὰ σαφὲς ἑαυτὸ τοιοῦτον ὑπάρχον, ὃ δὲ ἐν αὐτῷ σφίσιν οὐκ ἔχον, ὁπόσῳ τῷ ἀκούοντων τοῦ λόγου, ἀφ' ὁποίοις πάσχουσι τυγχάνουσιν ὄντα, κατὰ τὸ προπαιδεύεσθαι, καὶ γεγυμνάσθαι, τοῖς λόγοις, ἢ πεπαίπαισί γε ἀγυμνάστως ὑπάρχειν. εἶναί τε φύσει, οἷς μὲν ἐξείης τε καὶ σπουδαῖος, οἷς δ' ἀμελεῖς, ἃ ἀσυνέτους. Αὐτίκα γοῦν ἐν αὐτῷ τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ τῷ τοῖς κατημμένων, ἔνθα δὲ φησιν ὁ Ἱπποκράτης· ῥητέον οὖν ἐκάστας αὖ ἑτέρας τῶν ἀμβλυτάτων τῷ ἰητρῷ, τοῖς μὲν διδάξαι, τοῖς δὲ ἀποδιδάξαι, τὸν ἀσαφέσιαν ἔχει αὐτὴ δι' ἑαυτοῦ ἡ λέξις, ὁ προσδεχόμενον ἡμῖν, ἐνίαις πνεῦμα ἀμβλύτατος, ἃς διδάξαι χρὴ τοιοῦτον ὄν καὶκεῖνο· ἃ ἡ αἰάπασις ἢ ἀρθρου κέκλασται ἐν τουτέῳ τῷ σημείῳ· ὃ γὰρ ἐπιτεθμὸς τῆς χλοὸς σῆμα, κεκλασμένον φησὶν ἔχειν ὃ ἀρθρον, ὃ καὶ ἀγκῶνα· δοκεῖ δὴ τοῦτ' ἄτοπον εἶναι, κεκλάσθαι φλοῦν τὸ οὐδύ. ὃ μὲν τοι λελεγμένων ὕπως· ἐπὶ τῷ βραχίονος τὸ μηλυμοειδὲς ἐν τῇ τῆ πήχεος βαθμίδι, ἐν τοιούτῳ τῷ σημείῳ ἐρεῖδον, ἰσωσίμως ποιεῖ τοῖσιν ὀστέοισι τῆ πήχεος, ὃ τῷ βραχίονος, ὡς ἐν εἴη ὃ πᾶν· ἐπὶ μὲν τοί τῆς ἐώθασιν ὑπεῖδον ὅτι τὸ ὀστῶν ἐκπέπτωκεν. ὑπὲρ ὧν ὁ λόγος δεῖν, σαφήμιαν ἀσαφείαν ἔχει· τῷ δὲ ἀγνοοῦντι τὸ καὶ ἀγκῶνα δίφρεσθαι τὴν φύσιν, ἀσαφὲς εἰκότως ἡ λέξις φαίνεσθαι· δοκεῖ δέ μοι βέλτιον εἶναι, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἐζητῆσθαι, ἀφ' ὧν, τοῖς πλείστοις τῷ ἀναγινωσκόντων ὃ βιβλίον, ἀμφιδοξίᾳ ἀδιαπρὸς ἔσται. ἓν μὲν οὖν πάντα μηδὲν ἐμποιοῦν τοιοῦτον, πρὸς ἕτερα δὲ σκοπὸς, τοῦτον προσεμπίπτα τῷ αὐτῷ ἔστι, τοῖς ἀναγωσομένοις τὸ βιβλίον, ἐὰν πνα λέξιν, ὧν ἐζητήσαμεν, ἀσαφῆ ἔναι τι νομίσης, ὑπισκέψαι μὲν πρῶτον, εἰ μὲν ὃ βιβλίον ἡμάρτηταί σου, σφαλλόντων τε, καὶ αὐτοῖς ἐμοῦ τοῖς ἀζιοπίστοις αὐτογράφοις· εἶτ' αὖ ὀρθῶς ἔχειν φαίνεται, δεύτερόν τε, ἓ πεῖραν αὐάγωσι τὸ αὐτὸ λέξιν, προσέχειν ἀκριβῶς αὐτῇ τ νοῦ. ἐγὼ γὰρ, ὅτου μὲν πρῶν πρόνοι σεαυτὸν ἀναγινώσκω τὸ βιβλίον, ἀκριβῶς ἐπῆλθα διὰ μνήμης ἓ μέτρου τῆς ἐζητήσεως, ἀπολέπων ἑκάστοτε πρὸς πὸ τὸ μαθόντος ἐξ' ὅτου ἢ χρέῳ πᾶσιν, ὅτε τῷ ἄρτα προσεκθυασμένῳ, ὅτε ἓ χαίρετα, ἐπῆλθομαι. ὃ μὲν γὰρ, τοῖς πλείστοις ἀσαφὲς ἔσαι, ὃ δὲ, αἰάπαν χρονίζοντας ἐν τοῖς ζητήσιν. ἄρτον οὖν ἡγέμην τὸ μέσων ἕξιν ἐλκόντων ἐπῆλθον τοῦτον ἢ ἀπαντῆσαι, ὅτι τοῖς ἑκατέροις ἐπόσθειν μᾶλλον. οὐδὲ γὰρ ὅλως

A scripta sunt ut verum demonstrare, vel ut falsum refellere, ut si quis captiosè arguerit eum patrocinari, ab explanatione dissidet. Consuevit tamen fieri ab omnibus, vt dixi, commentarios scribentibus. Id certè explanatorem mediocriter attingere nihil prohibet. Sed de authoris decretis planè contendere, id explanationis terminum excedit. Quum itaque non ad hunc, sed ad commemoratum scopum ego inspiciam, ubique his veris explanationibus concisa fidei faciendæ gratia ex his quæ pronuntiata sunt, adjiciam. Verùm quum duplex sit hujus explanationis differentia, quodque idipsum obscurum duplex etiam existat, de hoc quoque aliquid præfari præstantius esse mihi videtur. At quæ in commentario de explanatione seorsum productioribus verbis enuntiata sunt, hæc ipsa tanquam epitome quædam perpaucis enuntiabuntur. Illic enim monstratum est aliud quidem revera obscurum esse quod per se tale existit; aliud verò quod in se priùs ortum non habet, idque præcipuè, quum permultæ sint auditorum differentiæ, tum prout priùs sermonibus eruditi sunt & exercitati; vel omnino rudes, tum prout natura perspicaces sunt, & prudentes; vel hebetes & imprudentes. Jamprimum ergo hoc in proposito libro, *de fracturis*, immoremur, ubi pronuntiavit Hippocrates; *Dicendum igitur de medicorum erroribus de manus natura, quos tum docere, tum dedocere velim.* Obscuritatem habet per se hic textus, quum minime nos probemus quosdam esse errores, quos docere oporteat. Hujusmodi etiam illud est; *Præterea extentio articuli hoc in habitu curvata est.* Extensi nanque brachii figuram curvatam, inquit, ad cubitum habet articulus; videtur autem & hoc absurdum id curvari dicere quod rectum est. Item illud ab eo ita prolatum; *Nam si ita colloceur imum caput humeri, quod cardinis modo in cubiti sinum incumbit.* Hoc in habitu humeri & cubiti ossibus rectitudinem conciliat, ac si totum unum sit. Sed si quis inspexerit quale sit utrunque ossium de quibus est fermo, nullam habet obscuritatem. At articulationis cubiti naturam ignoranti hæc obscura jure conspicitur oratio. Mihi autem melius esse videtur etiam hujusmodi omnia explicare; quod qui librum hunc legunt, eorum plurimi anatomes imperiti sint. Quæ verò nihil quicquam tale continent, ea me prætermittere consentaneum est, tantùm de his etiamnum hunc librum lecturis prolocutum; si aliquam dictionem textuum quos explicaverim, quiddam abditum habere censueris, inspicientium imprimis tibi esse an liber tuus erroribus scateat cum exemplaribus fide dignis conferendus & examinandus. Tum si rectè habere videatur, eandem dictionem & secundo & tertio legito, ipsique explorate mentem adhibe. Ego siquidem quum præsentem cum præsenti lego librum, ad unguem explanationis modum possum conjicere, passim addiscentis ingenium inspiciens. At quum omnibus scribo, neque quid maximè idoneum exigat ingenium conjicio. Nam illud plerisque obscurum erit, hoc iniquo animo ferunt qui in rebus claris immorantur. Optimum igitur censeo quid ingenium mediocre postulet, conjicere; Quod ubi non succedit, magis ad id spectare quod præstantius est. Neque enim omnino

commentarios

commentarios legendos puto, quibus ingenium inferius est mediocri, quibuscum bene agitur, si postquam de doctoribus eadem sæpiùs audierint, aliis atque aliis verbis explanata percipiunt.

Utrum Chirurgica Hippocratis opera de medicatrina, de fracturis, & de articulis separati tres libri sint, vel unicus de medicatrina inscriptus. Græca fracturarum, & luxationum vocabula. Orationum alias brevissimas esse, quæ summatim rem proferunt; alias longissimas quæ plenè rem explicant; alias interjectas plures. Fracturarum definitio, & explicatio. Fracturarum curatio.

HIPPOCRATIS TEXTUS I.

» *Medicum oportet tum luxationum,*
» *tum fracturarum intensiones quam-*
» *rectissimas facere.*

GALENI COMMENTARIUS.

NOnnulli textus etiamsi nihil doceant quod magni sit momenti, eos tamen explanationis particulas esse creditum est; tales sunt qui diversas scripturas notant: hujusmodi quicquam & nunc in propositæ orationis exordio exstitit. *Medicum oportet*, nonnullis quidem scribentibus: Nonnullis verò citra principium (*medicum oportet.*) Id enim profectò etiam consuetum est Atticis, quorum linguam aliquantulum ita usurpat Hippocrates, ut ipsam pristinam esse Atticam quidam profiteantur. At in altero libello quæ de Hippocratis idiomate judicia feramus, ea seorsum declarata sunt. Atque nunc in explanationis exordio satis est prænuntiasse me hujusmodi omnia prætermissurum quum propositæ tractationis necessariæ non sint partes, & immensam commentariis molem advectura sint: (*Tum luxationum, tum fracturarum extensiones quam rectissimas facere.*) Non solùm prolapsiones, & procidentias vocat ossium è propria sede secessus citra fracturas factos; sed & his nominibus tum luxationes, tum exarticulationes addidit. De fracturis autem id notatu dignum est Hippocratem ut qui ipsas sæpiùs κατάγματα nominat, parciùs verò ἀγμὸς scripsit, eo vocabulo, quod rariùs usurpavit, hujus operis inscriptionem fecisse. Unde nonnulli proferunt hæc opera ab ipso Hippocrate minimè separata fuisse, sed ambo unicum solum conscriptum esse, quum liber de articulis inscriptus huic nobis nunc proposito vicinus adhæreat; postea præmole duos in libros à quodam divisum fuisse; atque ubi unum ambo constituerunt, communem etiam titulum ipsis inscriptum esse, de Officina Medici. Atque hujus rei ipsi testimonium ferre malè conantur, asserentes nimirum à prisco vito primo Hippocrate Gnosidici filio unum opus esse de Officina Medici. Non enim certè præsentem parvum libellum ita inscriptum Magnus Hippocrates scripsit, qui maximus inter Græcos & Author & Medicus habitus est. Sed quia de iis quæ in Medici Officina

ὑπομνήμασιν ἐντυγχάνειν ἀξιῶ, τοῖς κατωτέροις τοῦ μέσου ἕξεως, οἷς ἀλαπτὸν ὄβολὸν, οὐδὲ διδασκάλων ἀκούσασι πολλάκις τὰ αὐτὰ, καὶ ἄλλως ἐξ ἄλλου λέξιν ἑρμηνευόμενα στωικέως τῷ λογομαθίᾳ.

Πότερον χειρουργικὰ τὰ τῦ Ἱπποκράτους συγγράμματα ἢ καὶ ἰητρεῖον, καὶ ὅ θεῖ ἄγμων, καὶ ὅ περὶ ἀρθρων ἐξαρθρημάτων κεχωρισμένα τρία ἢ βιβλία, ἢ μόνον ἓν περὶ τῦ καὶ ἰητρεῖον ὑπογεγραμμένον. τὰ Ἑλληνικὰ τῶν ἄγμων τε καὶ ἐπιπωσέων ὀνόματα. τῆς λόγων ἑνίοις μὴ γίνεσθαι βεκκυπάτιος διὰ τῦ παφάλαιον φάγμα περιφέρεσθαι. ἑνίοις ἢ μακροπάτιος διὰ τῦ ὀξύοδον ἑρμηνεύονται, ἢ διὰ τῦ φάγμα πυκνορραφίας δηλοῦσθαι φέρον. Ἄλλοις ἢ ἐν τῷ μεζῷ τύπων πλοίοις. ὁ τῶν καταγμάτων ὅρος, καὶ ἡ ἐξήγησις. ἐν τῇ τῶν καταγμάτων θεραπείᾳ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. α'.

» ΕΧρὴ τὸν ἰητρὸν τῶν ἐπιπωσίων τε, καὶ κα-
» ταγμάτων, ὡς ἰθυτάτας τὰς καταστάσας ποιέ-
» εσθαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝιοι τῶν λόγων εἰ μὴ ἓν ῥοῦρον τι διδάσκοιεν, ἀλλὰ μικρά γε τῆς ἐξηγήσεως ἕνεκα πέπεισμ' εἶναι τοιῦτοί εἰσι, καὶ οἱ τῆς ἀφαιρέσεως ἐπισημαινόμενοι γραφαὶ, ὁποῖόν τι καὶ νῦν ἐπιγέγραπται, περὶ τῶν περικεκομμένων λέγειν· ἐνίοις μὲν γραφόντων, ἐχρῆν τὸν ἰητρὸν, ἑνίοις δὲ, χρῆς τῶν καὶ ἐρεῖν, ἐχρῆν τὸν ἰητρόν· ἔτι γὰρ ἀμελεῖ τὸ τῦτο συνήθες τοῖς ἀττικοῖς, ὧν τὴν ἀφαίλεκτον χρῆσιν κατά τι, καὶ ὁ Ἱπποκράτης, ὡς ὑποφηναθαί τινας αὐτῷ δοκεῖ καὶ Ἀτθίδα. ἐμοὶ δὲ καθ' ἕτερον ἰδίᾳ γράμμα μικρὸν, ἃ φρονῶ περὶ τῆς Ἱπποκράτους ἀφαιλέκτου διελθεῖν, ἐν νῦν ἀρκεῖ προειπεῖν ἐν ἀρχῇ τῆς ἐξηγήσεως, ὡς τὰ τοιῦτα πάντα παραλείψω, μήτ' ἀναγκαῖα μέρη τῆς προκειμένης πραγματείας ὄντα, μήτε τὸν ὄγκον τοῖς ὑπομνήμασιν ἄμετρον παρέξοντα τῷ ἐπιπωσίων τε, καὶ καταγμάτων, ὡς ἰθυτάτας τὰς καταστάσας ποιεῖσθαι. ὀλίγα ἐπιλώσεις μόνον, καὶ ἐπιπλώσεως καλῆς τοῖς τῷ ὀστῶν ἐκτὸς ἰδίας χώρας μεθιστάσις, αὐλὸν τε καταλέγει γνωρίσας, ἀλλὰ τύπους τοῖς ὀνόμασι, τοῖς τε ἐξαρθρήσεσι, καὶ τὰ ἐξαρθρήματα προειδησι. περὶ δὲ τῶν καταγμάτων, ἄξιον ἐπισημήνασθαι τοῦτο, ὡς πλειστάκις ὀνομάζων ὕπτιος αὐτὰ, ἀσυνιάκις δέ που γράφας, ἀγνοῶ, τί ὑπτιγράφω ἐποιήσατο καὶ ἀσύνιον· οὔτε ἑνιοί φασιν, ὡσεὶ συμβῆναι τοῖς Ἱπποκράτους αὐτῷ τὰ συγγεγράμματα, χρόνοις ἀλλὰ φιλῶ δὲ ἓν ὅλον ἄμφω, περισκευρύου, τῷ νῦν ἡμῖν προκειμένῳ βιβλίῳ, τῷ περὶ ἀρθρων ὑπογεγραμμένῳ. διαρεθῆναι δὲ ὕστερον ὑπό τινος, εἰς δύο, ὧδε ὅ μέγας Ἰωΐνκα δὲ ὧδ' ἓν ἄμφω, κοινὸν δὲ ὅ ὑπόγραμμα αὐτοῖς ἐπὶ τῷ, καὶ ἰητρεῖον φωνῶ. καὶ τάτα δ' αὖτῷ πειρῶμαι φέρειν μάρτυρας κακῶς, ἀπ' ἐν ἐπὶ συμπεράσματα, ὃ καὶ ἰητρεῖον, παλαιῶν ἀμφαλοκρανῆς, τῷ Ἱπποκράτης τῷ Γνωσιδίκου υἱέως. ὁ γὰρ δὴ ὃ τῷ γε ὕπτιος ὑπογεγραμμένον βιβλίδιον μικρὸν, ὕστερ ὁ μέγας Ἱπποκράτης ἐγκαλῶν, ὡς ἐσθῦσι ἐν αὐλοῖς ἐλλιπῶν, ἀόριστος ἰατρὸς τε, καὶ συγγραφεύς. ἀλλ' ὅλῳ περὶ τῷ καὶ ἰητρεῖον

παλαιῶν ἀνάφορα λέγοντες τῷ πορώτῳ τῶν ἐπιδημιῶν βιβλίῳ.

περιεχομένων, ἐν τούτοις δύο βιβλίοις ὁ λόγος αὐτῷ γέγραπται, ὅθεν καὶ τοῦτ', ὅπερ ἐφ' ἑαυτῷ καὶ ἰητρικὸν αὐτὸ φασὶ δεῖν εἶναι· οὕτω δὲ τοῦτο, ἢ τὸ σύνταγμα τὸ περὶ ἀρθρίων καλεόμενον, ἔχει· ἐν τε γὰρ τούτῳ τῷ βιβλίῳ, καὶ ἐν τῷ περὶ τῶν καταγμάτων, ὀξάρθρημάτων τινῶν μνημονεύειν αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ μετ' αὐτὸ, περὶ τῶν ὀξαρθρημάτων, ἀναμεμίχθαι τινὰ περὶ καταγμάτων, οὐκ ὀλίγον λόγον· οἷς δὴ ὁ ὑπόθεσις περὶς ἄνους, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς δύο γεγράφθαι δοκεῖ τὰ βιβλία, καὶ ὃ πλεῖστοι διωμωμεῖ φασίν. ὅτου γὰρ νομίζοιτον αὐτοῖ, ὡς ὑπόταξαφὰς αὐτὰν πεποίηται, καὶ ἀνέδυσεν ἀρξάμενοι, μακρὸν ἀποτείνοιτ λόγον, ἀποδεικνύντες, ὡς πλεῖστα τὰ βιβλίων αὐτὸ, καὶ τὴν ὑπόταξαφάσιν τὰ ἔργα. ἐγὼ δὴ εἰ μὲν αὐτὸς ἱπποκράτης ἔγραψεν, ὑφ' ἕν, ἢ οὐχ ὑφ' ἕν, ἀμφότερα τὰ βιβλία, λέγειν οὐκ ἔχω· δεικνύειν δὴ ἐπαγγέλομαι, ὃ λόγου περιόντος, οἰκειότατα τὰ διδασκαλίας ἔσῃ, τίς τε ἐξαρθρήμασι, περὶ ὧν καὶ τοῦτο τὸ βιβλίον ἔγραψε, ποῖς τὰ καταγμασι, τίς τε καταγμασιν, ἃ καὶ ὃ περὶ ἀρθρων ἐδίδαξε, ποῖς τὰ καὶ ἐπεῖτο ὃ συγγραμμα, περὶ ἐξαρθρημάτων εἰρημένα. ἀλλ' τι δὴ, ἐν τῇδε νῦν παρκειμένῃ, περὶ ἐκπώσιόν τε, καὶ καταγμάτων εἴπεν, ἀναπαύσας τὸν πάλιν τὰ λόγου, οἷον εἰπεῖν καταγμάτων τε, καὶ ἐκπώσιόν, ὡς αὖ περὶ τὰ πρώτων διδάσκων καταγμάτων, ἔπα λόγον ἔχω φάναι τοιόνδε· ὃ γὰρ καὶ Ἱπποκράτὴ πολλαχὸς διρεῖν δοκεῖ, καὶ παρὰ πᾶσιν τοῖς παλαιοῖς, ὅστι δεινότατοι λέγειν, ὃ τοιοῦτον ἑρμηνείας εἶδος. ἴσως μὲν, ὃ τῆδε τὰ διδαχῆσομένων ἀλλὰ τὰ τῆς τάξεως ἁρμονίᾳ παρεσιγόντων τὰ νοεῖ· μᾶλλον δὲ, οὐδὲ φρονῆσομένων ὅλως ἄκρως τάξεως, ἐν τοῖς τίνεσις λόγοις, ὡς ἰσοτάτας τὰς καταστάσας ποιέεσθαι τοῖ κώλοις, ἐν οἷς ἐξαρθρήματα χρονεν, ἢ καταγματα, τοῖς καταστασας, ἐν τοῖς ἰσοτάτοις χρήμασιν ἀζιοῖ ποιεῖς· ἀλλ' τί μὴ χρὴ καταστένειν αὐτὸ, μὴ παρασὺς ἐνθάδε. παῖ δὲ τῷ χρήματος, ἐν ᾧ παρσπκὰ τῦτο γίνεσθαι, μακρὸν ἀποτείνας λόγον· ἐξὸν δ' οὖν αὐτοῖ διδάξαιμι ὃ λέγειν ἐν τῷ παρόντι, σιωπῶσαι παῖ τοῖ ἑτέρους διδασκόντων. ἄλλα γὰ οὐκ ἐστὶ τάδε ἓ λόγου μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπόνασθαι, ἐγκαλεῖσθαι κάλλιον ἐνίοις μὲν αὐτῶν γέγραπται ἀλλ' τοῖ κεφαλαίων μόνων, οἱ δὲ ὃ βεκρὸν ἐστὶ τῶν λόγων εἰσίν· ἐνίοις δὲ, τῶτοις ἐναντιωτάτοις, καὶ διέξοδον ἑρμηνεύσας, χωρεῖς μηδενὸς ὅλως παραλελειμμένου, ἓ διεναρθρῶ λεγόντων χρησίμως· τοῖς δ' ἄλλοις ἀπόνασθαι ἐν τῷ μεταξὺ τῶτον πεπόηται, τοῖς μὲν ἐν τῷ βεκρυφίτῳ, τοῖς δὲ ἐν τῷ μικροτάτῳ παραγεγωνῶτας, ὥσπερ αὖ πάλιν ἑτέρους, παῖ ὃ μέσον ἐλλείπειν, βεκρὸ παραγεγωνῶτας. ἐφ' ἑκατέρεις οὖν, ἤρξον ὅστ' ἀναγιγώσκειν ἕκαστον αὐτῶν, ὡς αὖ ἔχῃ αὐτὸς, ἢτοι παραίρεσιος, ἢ ῥολῶς, ὅτε τοῖς ὀφθαλμοῖσιν ὅτα παλαιότερον χρήσασιν, ὅτε τοῖς ὀφθαλμοῖσιν ὅτα πλέον ἐκπίνασι, μεμορώμενον· ὃ γὰ ἐκείνοις χρὴ νομιστέον, ἃ τῶτα, μηδὲν αὐτοῖ μέλλοντα, ὃ σῇ ἑαυτῷ ποήσομεν ἕκαστον ῥαιδίως, εἰδότα, τοῖς σημείοις ἃ διδασκαλίας, ὃ τοῖς αὐτοῖς ὀφθαλμοῖσιν ἅπασι τοῖς βιβλίοις. ἀπῆκε γέ τοι, ὅτι μὲ τὰ δύο, τό, τε περὶ ὧν, τι χρὴ καταγμάτων, ἃ τὸ παῖ ἐξαρθρήματων, διεξοδικῶς ἑρμηνεύσαι. ὃ μοχλικὸν δὲ, πῶ αὐτῶ αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενον διδασκαλίαν, ὅσον ὅστι τοῖς παράγματι, οἷς ἃ περὶ καταγμάτων. ἔστι δὲ, ἡ μὲν καὶ διέξοδον ἑρμηνεία, ποῖς σαφήνειαν ὑπατηδέος, ἡ δὲ οἷς τὴν κεφαλαίων, εἰς μεμίμημ-

A fiunt, in his duobus libris ipsi oratio est, propterea narrant inscripros fuisse de Officina Medici, proindeque etiam doctrinæ ordinem exquisitè non servari. Nam & hoc in libro de fracturis, ipsum quarundam luxationum mentionem fecisse; & in sequenti de articulis luxatis quædam non pauca de fracturis inseruisse. Verùm quibus præstet hosce libros non ab aliquo sejunctos; sed à principio duos scriptos fuisse, ab iis in quibus magis versantur, inscriptum nomen dedisse pronuntiant. Sic enim opinantur ipsi eorum inscriptiones feciſse, indeque auspicati prolixam orationem ducunt, ostendentes plurimos ipsius libros hac ratione inscriptos esse. Equidem an in unum contulerit ipse Hippocrates ambo hæc opera, an non, dicere non habeo. Procedente autem oratione, ostensurum me polliceor fracturas doctrinæ cognatione, luxationibus, de quibus hoc in opere scripsit, esse conjunctissimas; item luxationes fracturis quas in libro de articulis docuit, juxta ea quæ in illo opere de luxationibus dicta sunt. Cur verò in proposito nunc textu, *tum luxationum, tum fracturarum*, protulerit, permutato orationis ordine, cùm scriptis mandare debuerit, *tum fracturarum, tum luxationum*, ut qui primum de fracturis doceat hanc unam rationem proferendam habeo. Etenim tum ab Hippocrate multoties & à cunctis majoribus quicunque eloquentissimi fuerunt ralem eloquurionis ideam comparatam fuisse constat. Fortassis igitur non dicendorum ordinem, sed ordinis concenrum animad verterunt; imò verò exquisitum ordinem in hujusmodi orationibus prorsùs neglexerunt *Extensiones quamrectissimas facere*. In quibus membra luxata, aut fracta sunt, extensiones quam rectissimo habitu figurari præcipit, sed an ipsa extendi debeant hic non apposuit. De habitu verò in quo membra collocari deceat dum extensio celebratur, longa oratione pertractat. Licebat igitur ipsi in opere rei veritatem docenti eos qui secùs sentirent, silentio prætermittere. Enimvero non hac in oratione solùm, sed etiam in cæteris omnibus honestius est agnoscere, orationum nonnullas quidem esse quæ summatim res proferunt; atque hæ profectò sunt brevissimæ; nonnullas verò his maximè contrarias, quæ res fusè latéque explicant, nullâ omnino prætermissâ, quæ utiliter enunciari valeat. Cæteras verò ad omnes his interjectas esse; has quidem ad brevissimas, illas longissimis propiùs accedere; quemadmodum rursùs aliàs à medio distare paululum secedentes. Utriusque igitur generis singulas pro arbitrio & ocio legere opus est; Eos autem minimè accusare qui ob breviloquentiam obscurius scribunt; neque eos qui perspicuitatis studio productius ferunt. Non enim lex illis imponenda est, quum hæc nullum profectum allatura sint, sed accipere debet unusquisque quod sibi utile sit, intuitus doctrinæ scopos non omnibus libris eosdem esse. Verbi gratia, quòd hi duo libri tum de fracturis, tum de luxationibus copiosè quidem se docturos denuncient, summatim verò *vectiarius*, qui eandem ac cæteri doctrinam complectuntur. Quod ad res spectat idem summatim agit. Est autem oratio copiosa ad perspicuitatem idonea.

Compendiosa verò ad memoriam. Hæc oratio à me semel enunciata tuæ memoriæ perpetuò insideat. Jam vero mihi de rebus quas docet posthac differenti accuratè mentem adhibe. Ipse namque posteà quærit an sive fractum os componendum, sive luxatum in suam sedem collocandum sit, extendere priùs oporteat. Mihi autem nunc se prodit occasio, ipsi perspicuitatem explanationis scopum habenti, ad quam orationis ordo quamplurimùm confert rerum omnium consentaneatum nihil quidem denunciare ipse. Non ordinis duntaxat, verum etiam modi singularum omnium orationum est perspicuitas. Non enim alia de causa explicationem scribimus. In libris igitur de motu musculorum docuimus maximè quidem proprium ipsis esse, prout ad reliquas corporis partes referuntur, maximè vero commune, prout ad sese invicem, in seipsos subsidere exemplo simili lori, chordæ, aut funis. Quemadmodum enim hæc distendimus, ubi utrisque extremorum prehensis in contrarium attrahimus; quibus dimissis ac positis, ipsa contrahuntur: sic etiam musculi in ossa utrisque extremis inserti connexiones quidem suas iis, quæ manibus fiunt, prehensionibus consimiles sortiantur. Ab ipsis autem attracti ad contrarium extremorum medium, quod est universum ipsum corpus extensum, detinent. Quamobrem quum quis eorum omnes fibras transiverim interciderit, partes vulneratæ plurimùm à se invicem diducuntur, illa quidem sursùm ad totum musculi caput, hæc vero deorsùm ad caudam, ubi alteri ossi in membrum inseritur post articulationem. Quum igitur articulatum os citra musculi tensionem è propria sede exciderit, vel illam in partem, ad quam inserta musculi cauda luxationem fecerit; ut qui totus ad eundem concurrat, & ad proprium caput attrahatur pars membri ipsius cui nectitur, simul revellitur, quod caput est ossis, quod in articulationem inseritur, quo contracto, os quoque contrahitur.

A Præcisarum musculi partium retractio.

B Ossis caput à musculo contracto altrius sublatum.

Hoc autem in affectu accidit caput ossis, quod in articulatione subjectum est, in obsequenti sede sublimiùs collocari. Quare fieri non potest ipsam in propriam sedem restitui, priusquam protenso toto osse, deorsùm tantùm compellatur quantum præter naturam se extulit. Hæc igitur causa datur qua ossa luxata priùs protendenda sunt. Quod autem & contrita ossa protensiones desiderent, inde maximè didiceris. Quemadmodum in luxatis restituendum est quod excidit: sic in fractis quod affectum est, componendum, ita ut contriti membri extrema se tangant. Est enim fractura continuitatis in osse corruptio, quemadmodum ulcus in carne. Utrique autem extremum sanationis est ab initio unitatem reducere. Hoc autem fieri non potest, nisi fracti ossis partes è regione collocentur. Hæc autem operatio conformatio vocatur. Itaque si exilis fractura fuerit, utrinque affecti ossis partium sedem propriam tuebitur; si vero universum os contritum sit, ejus partes inter se mutuo cedere necesse est, has quidem, si ita sors tulerit, in anteriorem,

A ὅπως μὲν ὁ λόγος ἅπας εὐμνήμονος ἐμοὶ, ἀεὶ συμμιμνησκέσθω, σοὶ δὲ τῆ προσηκούσῃ, ὦ θηδάσιε, τὴν πίστιν ἤδη διηρθρωμένῃ μοι πρόσεχε τὸν νοῦν ἀκριβῶς. αὐτὸς μὲν γὰρ ὕστερον ἄνωθεν, ἀλλὰ πάλιν ἀρχὴν καταπείσει προτεῖναι, εἴτε ἐξαρθρηθὲν μέλλοις τὸ κατατρίς, ὀστοῦν εἴτ' ἐμβαλλειν ὃ ἐξαρθρηκός. ἐμοὶ γὰρ νῦν φαίνεται καιρὸς ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως, εἰς ἣν, ὅπερ μέγιστον ἡ τάξις ἔχουσα σκοπὸν τὴν ἐξηγήσεως μάνον, ἀλλὰ καὶ τὸ μέτριον ἐν μὲν δηλοῦν αὐτὸς, ὥσπερ ἐσὶ ὅτι τοῖς ἐξηγουμένοις. ὁποιοῦ δ' σκοπὸς, ἢ τῆς τάξεως μάνον, ἀλλὰ καὶ τὸ μέτριον ἐσὶν. οὐδὲ γὰρ ἴδιον ἐν τοῖς περὶ μυῶν λόγοις, ἢ ἔχουσιν εἰς τὰ μόρια τοῦ σώματος, ἢ τὸ συνέχεσθαι ἀλλήλοις, αὐτοῖς ἐξ ἑαυτοῦ ὃ συνισάνειν εἰς ἑαυτὸς, ἀπάλληλον σφᾶς τε, καὶ χορδαῖς, καὶ χιονίοις. ὥσπερ γὰρ ταῦτα διατείνομεν, ἐπειδὰν τὰ πέρατων ἑκάτερον λαβόμενοι, ἐπὶ τἀναντία ἕλκωμεν, ἐασάντων δὲ, ἐκ τεθέντων, αὐτὰ συνέρχεται. ὅτω καὶ οἱ μῦες εἰς ὀστοῦν ἐμπεφυκότες ἑκατέρα τῶν πέρατα, τοῖς μὲν συναφθοῦσι εἰς ἑαυτὸς αὐάγκαζον ἕλκεσθαι τοῖς δ' ἐκ χεῖρα γινομένοις λαβαῖς. αὐτοπαθούμενα δ' ἐπ' αὐτῶν εἰς τἀναντία ὃ μέσον τῆς ὅλης ἄπτεται, ὅπερ ἐσὶν, ὅλον αὐτὸ ὃ σῶμα τεταμένον ἔχουσι. καὶ δὴ τέτο, ὁπόταν τις αὐτῶν ὅλας τὰς ἴνας διαπείρας ἀξιομίσῃ, διατεθῆναι τὰ μέρη, πλεῖσον ἀπ' ἀλλήλων ἐλκόμενα, ὃ μὲν ἄνω, ἐπὶ τὸ μυὸς ὅλον κ. λον, ὃ δ' κάτω, ἐπὶ τὸ πελυτὸν, ἔνθα καθέυδησι τὸν ... τερα κ' ὃ κῶλον ὄν, μᾶλλον τὸ ἐξάρθρημον. ὅταν δ' ὧν αὖθις τὸ πεπηδὸς τὸ μῦν, ὁμοίως τὸ ἰδίας ἕδρας ὃ ἐξαρθρηθὲν ὀστοῦν, ἢ καὶ ὁλόκληρον ὃ μέρος, εἰς ὃ τὸ ἐκπεσὸν ἐποίησε, καθάπερ φύκλα πελωτὸ ὃ μυὸς, εἰς ἃ ἐκ εἰς αὐτὸν ὅλον συνεπέρχεται αὐτὸ, ὡς ἐπὶ τὸ ἴδιαι κεφαλαὶ αἰζηκυῖαι, συνθλασθεῖσαι συμφυεῖς αὐτῷ τῷ κώλου μέλεσι, ὅπερ ὅτι ἡ κεφαλὴ τὸ κῶλου ἐξάρθρωσιν ὀστοῦ, τῆς δ' ἀναπαυμένης, συνεκπαύεται καὶ ὃ σύμπαν ὀστοῦν.

Ἐν τέτῳ δὴ τῷ παθήματι συμβαίνει, τὴ κεφαλὴν ὃ ἐμπεσόντος ὀστοῦ, τὴ ἐξαρθρωμένης ἕδρας ὑληθεῖσαν γίγνεσθαι, ὥστε ἀδύνατον, αὐτὸν ἐμβαλεῖν εἰς τὴ οἰκείαν ἕδραν, πρὶν καταπιάνῃς ὃ σύμπαν ὀστοῦν, μεζόνως καὶ πλεῖσον ὅσον ὑπὸ φύσεως δέδεκται. αὐτὴ μὲν ὧν ἡ αἰτία τῆ καταπιάνεσθαι δεῖσθαι πρότερον, ὅταν τὸ ὀστῶν ἐξαρθρήσῃ. ὅτι δὲ ὃ σωτηριώδεσε, δῆλον καταπάσῃς ἐνθένδε. αἱ μάλιστα μάθοις· ὥσπερ ὅταν τὴν ἐξαρθρηθεῖσαν ἐμβαλεῖν χρὴ ὃ ἐξαρθρήκὸς, ὅταν ὅταν τὴν καθηθῶτων ἀλλαπάσῃ ὃ πεπηδὸς, ὥστε ἡμᾶς ἀλλήλων, τὰ πέρατα τὴν μυῶν ὃ σωτηριώδεσε. ἐὰν μὲν γὰρ ὃ κάθαρμα, ἀβοήθητος τὸ ἐν ὀστῷ σύνοχείας, ὥσπερ ὃ ὕγκος, τὸ ἐν ἕρκι. πέρας ἢ ἐκατέρα τὸ ἰάσεως ὄντι, τὸ ἐξ ἀρχῆς ἕνωσιν αὐακτήσασθαι, ἀδύνατον ἢ τέτο, χωρὶς ὃ καὶ διὰ τοιᾶδε τὰ μέρη ὃ κατεθθῶτος ὀστοῦ. καλήσω ὃ ἐξάρθρωσις, ἢ πρόθεσις αὕτη. εἰ μὲ ὧν εἴη μικρὸν ὃ κάθαρμα, φυλαχθῆ τὸ ἴσον τὸ οἰκείας, ἐκείνου ἢ παθόντος ὀστοῦ μοίρων. εἰ δ' ὅλην συντεθῆ ὃ ὀστοῦν, αὐαπαῦσον ἐν τῷδε, πρῶτον ἀλλήλω αὐτὰ τὰ μέρη. τὰ μὲ, εἰ ὅπως ἔτυχε φύσις, τὰ δ' ὑπίσω μηδισάμενα, ἢ τὰ μὲ εἰς δεξιὰ, τὰ δ' εἰς

ἀριστερὰ. δεῖ δὲ τὰς χεῖρας ἀμφοτέρωθεν ἐκατέρωθεν μεταλαμβάνοντας τὸ κῶλον, τὸ μὲν εἰς τὸ ὀπίσω, τὸ δὲ εἰς τὸ ἔμπροσθεν μεθιστάμενον, διωθοῦμεν ὀπίσω, τὸ δὲ εἰς τὸ ἔμπροσθεν, μεταγόμενον ἔμπροσθεν, τὸ δὲ μὲν εἰς τὰ ἀριστερὰ, ὡς τὸ δεξιὸν μεθιστάμενον. ὅσα δὲ εἰς τοῦτο μετίσῃ τὸ χειρίον, τοῦτ' ἀνάγκη μετάγεσθαι, ὡς ἂν πάντα ἀλλήλοις, τὰ μέρη ἕκαστα συμπεσεῖσθαι ὀρθά, ὡς τὸ χρεὼν ἕκαστα ἁρμοσθῆναι. κίνδυνος οὖν, ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ θραυσθῆναί τινας ἐξοχὰς τῶν καταγμάτων. ἢ γὰρ δι' ἀκριβείης ὕστερον, ἐκάτερον τῶν τεσσάρων γόνατος λεῖον, ὡς ἂν τὴν μαχαιρωτὴν τομέων. οἱ μὲν γὰρ ὀδοντωτοὶ καλούμενοι, ἢ αὖ οἱ, πριονώδεα ἐργάζονται.

A illas vero in posteriorem regionem; alias quidem in dextram, alias in sinistram luxari. Quamobrem ambabus manibus utrumque membrum prehendentes, quod in anteriorem luxatur, in posteriorem impellimus; quod in posteriorem, in anteriorem compellimus; quod in sinistram discedit, in dextram trudimus; quod hanc in regionem prolapsum est, in alteram deducimus, ita ut omnes contriti ossis partes per manus componentes, in contrarias partes mutuò urgeantur. Itaque dum hæc fit operatio, periculum est, ne quædam fracti ossis eminentiæ per-
B fringantur. Non enim certè ita exactè utrumque os extremum lævæ redditur ut à gladiis serris similibus. Qui nanque dentati vocantur, hi asperitates efficiunt.

C Fracti ossis alternatio, & asperitas. D Serra cultraria. E Serra dentata.

Διὰ τοῦτ' οὖν, ἀπαίροντες ἀλλήλων, τὸ μὲν, ἄνω, τὸ δὲ, κάτω, μέρη τοῦ καταγματος, ἐπὶ τὴν ὀρθοπαιδικὴν ἀφικνεόμεθα, διαλύσεις ἐν τῷ παραυτίκα ἀλλήλοις τὰ προσπεπλεγμένα, ἐκ τραύματί τινας ἐξοχὰς αὐτῶν. ἔστι δ' ὅτε
C ἂν ἐπιχειρήσωμεν τοῦτο ἀλλήλοις. ὅταν γὰρ αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης οὐκ ἐμέσου τοῦ μέλλοντος ὀρθοπαιδεῖν ὀστοῦ, ὅταν εἰς τὰ οἰκεῖα ἄγωμεν χώρον. ἵνα οὖν τὰ διεσπασμένα ἐκβήκωμεν, τὸ μὲν, ἄνω χρὴ τὸ μέρος ἕλκειν, τὸ δὲ, κάτω, καὶ πολλοῦσιν ἤδη ἵπποις πολλοὶ οἱ ἰατροὶ, ποτὲ μὲν, τοῖς χεροὶ μόναις τῶν ἰατρικῶν ἐπιξένοντες, ἔστι δ' ὅτε, ἐς βοῆθειαν ἐπικαλοῦντες, ὅταν ὑποπεπτώκασι αὐτοῖσιν χεῖρες ἰσχυραὶ, ὅτι μὲν οὖν ἀπὸ καταπόνου ἐξαιροῦσι τοιαύτης τινὸς ἐπιμελείης τὸ ἄρθρον τε, καὶ καταγμάτων, ἐπιδέδεικται. ὅτι δ' οὐκ ἐν τυχόντι ῥήματι ποιητέον αὐτὰ ἔστι, λεκτέον ἐφεξῆς καὶ περὶ τούτων ἐγώ, ὅτι πεπάρων ἐνεργειῶν ὑπῶν ἐν τῇ καταγμάτων θεραπείᾳ, τάσιος, ἁρμοπηδίσιος, ἐπιδέσιος, ἀποθέσιος, ἓν κοινὸν ἐν πᾶσιν· δεῖ δὲ ἕν ῥῆμα. ἁρμοπηδεῖ μὲν γὰρ ἐν τῷ καθιστάναι. ἁρμοπηδοῦντι δ', οὐδὲν ἐπιδεῖ δεῖται, φυλακτηρίου τῷ ῥήματος ἐν ᾧ ἐπιτηδεύει. τοῦτο δ' αὖ πάλιν αὖθ, φυλάττεσθαι χρὴ τὸ ἀπίδησιν. μισθοῦνται γὰρ, ἔνια μὲν τῆς ἐπιδέσιος μέρη, χαλεποὶς ἕξεῖ τοῖς ἐπιδοῦσι τὴν ὀδύνην, ἔνια δὲ, ἀλυσιτελῆ. αἱ μὲν οὖν χαλασεῖ συγχεούσαι κνέας τοῖς ὀστοῖς, ἁμαρτάνεται τῆ ἁρμοπηδήσει, αἱ δὲλίσουσαι ἧ, πόνον ἐργαζόμεναι, φλεγμονὰς ἐργάσ. ὅτι μὲν οὖν, ἓν ἕξ) δεῖ ῥῆμα κοινὸν τῶν ἐπιρρήμων τεττάρων ἐνεργειῶν, ἐπιδέδεικ). τεντεῦθεν δ' ἐπισκεψόμεθα, πόσι τισὶ σκοπῆς σκοποῖς εὑρεῖν χρὴ τοῦτ', ὅτι τοιούτων μὲ ἄντων ῥῆμα, ὃ χρεὼς μεγάλης τάσιος, εἰς ἁρμόσιον ἄγειν τὰ κεχωρισμένα τῶν ὀστῶν, ἐν ἀποθέσει δὲ, ὃ ἀνωδυνώτατον. ἔστι δ' ἀμφότερα δι' ἐκείνου ἓ ῥήματος, ὅτι περ αὖ ἐπὶ βιαίοις τάσιν τοῖς ἵνας ἐ μυᾶν. ἐπὶ βιαίοις ἧ τείνῃ, τὸ καὶ ἐν τῷ μέρος ἓ κώλου φυλάττοντα τὸν ὅλον μῦν. ἵνα γὰ, ἐκ μὲν τῶν ἔνδον ἔχῃ πῶ ἐκφεύγειν, ὅτου ἧ αὐτὸν ἐκρηκτήσῃς, ὡς τὸ μέσα μὲν αὖτ', κάτωθεν ἕλκῃ ἓ κώλου, ὃ πέρας ἧ, ἐπάνω, ἢ τὰ μέσα μὲν ἄνωθεν, ἐξάνω δὲ, ὃ πέρας ἀγαγὼν, ἐλιτόμενος ἐν τῷδε τῷ κώλῳ, ὅτι πλέον ἐκτίνει).

Quamobrem fracti ossis partes in diversa mutuo, illa sursùm, hæc deorsùm deducentes ad se invicem accedimus, caventes in adducendo partes immutatas in se invicem aliquas ipsarum eminentias confringi. Hoc autem prorsùs accidit, quum ossa sub aliis alia condantur. Sic enim Hippocrates ossium quæ conformantur partes nominavit, quum in propriam regionem reducuntur. Ut igitur quæ sejunctæ introducuntur partes, alteram quidem sursùm, alteram verò deorsùm attrahere oportet, quod jam omnes Medici ita faciunt; rem quidem interdum solis ministrorum manibus committentes, interdum verò laqueos injicientes quum contraria vehementi contentione opus habeant. Quod igitur ab extensione tum luxationum, tum fracturatum curationem incipere deceat demonstratum est. Quod verò ipsa extensio non in temeraria figura facienda sit deinceps dicendum. Atque illud imprimis quum in fracturatum curatione quatuor sint operationes, extensio, conformatio, deligatio, & depositio, unum in omnibus habitum esse communem oportet. Conformatio quidem in extensione fit. Quod conformatum est, id quamprimùm deligandum conservato membri habitu, quo conformatum est. Hunc ipsum rursùs tueri oportet per depositionem. Translatæ siquidem nonnullæ deligationis partes làxas fasciarum injectiones habebunt; nonnullas verò prementes. Laxæ quidem ossibus moveri concedentes conformationem corrumpunt; prementes verò dolorem excitantes inflammationem procreant. Quod igitur unum habitum esse oporteat, quatuor enuntiatis operationibus communem demonstratum est. Deinde verò speculemur quibus scopis incumbentes hunc habitum invenire deceat, quod tendentium quidem optimus habitus sit, qui citra magnam tensionem ossa separata in continuitatem ducit; quum continetur, ille qui minimè lædit, utrunque præstat, qui ita figurat, ut musculorum fibræ directæ intendantur. Directæ autem intenduntur, quum ab ima membri parte universus musculus collocatur: nam, si musculus, qui suum initium habet à parte interiori, ita collocetur, ut medius ab interiori parte membri, extremus ab exteriori; vel sic, ut medius à superiori, extremus ab interiori situs sit: hoc pacto circa mem-

rum in cochleam serpens magnam vim requirit, cum intenditur. A

A
Musculorum directio.

B
Musculorum distortio in supinæ manus figuratione.

Itaque si hoc modo figuratum musculum extendas; dum fracti ossis partes abundè diducantur, vehementer dolebit, magno cum periculo, ne convellatur. Constat enim intensionis vi convulsos interdum musculos fuisse. Quare eundem esse habitum constat, qui minimè lædit, & qui musculos nullo modo perversos continet; quod apertè Hippocrates expressit, volens brachium cubito tantùm inniti, non ex toto curvatum, aut extentum; sed in medio inter hæc collocatum. Quem habitum ipse docuit optimum esse, primo, quod cubiti os longius est radii sede, ipsumque firmiter sustinet; deinde, quia musculi, qui oriuntur ab interiori tuberculo humeri, extrema habent ab interiori parte totius brachii qui ab exteriori incipiunt, ab interiori finiuntur. Cujus autem musculi initium, & finis ab interiori parte sunt totius brachii, hujus, & reliquæ omnes partes, & propterea totus ipse musculus. Similiter cujus extrema ab exteriori parte sunt, & ipse totus ab exteriori parte est totius membri. Quin & experimentum indicat, hunc habitum minime lædere. Ex duobus verò, quibus hic interjicitur supinus, musculos plurimùm pervertit, minusque dolori est. Habes de brachio figurando summatim omnia, quæ latiùs deinceps Hippocrates docebit, eâ ratione usus, quæ perfectè planéque rem exponit, itaut paucis omninò opus sit ad ea exponenda, iis præsertim, qui imbuti sunt puerilibus disciplinis, vel apud doctores librum legerunt, quibus sanè commentaria scribuntur.

Εαὶ μὲν οὖν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι κατατείνῃς αὐτὸν, ὡς ἐκεῖνός ἔλαφήσας τὸ μέρη ὃ κατέαγός ὀστοῦ, ἢ στρεβλοῖς ὀδυνήσει, ἢ καὶ δυσθεσίᾳ ἁλῷσαι δεῖ. καὶ μέντοι ἢ διεσπασθησαι ἤδη μῦες σκνειμένης ἕξεως, ᾗ δῆλον, ὡς ἐν ᾧ τόπῳ ἐστὶν αὐωδυνώτατον τὸ ἄκρον, ᾧ τοὺς μύας ἀλύσιτρόφους φυλάττειν φησὶν, ὅπερ Ἱπποκράτης ἐδήλωσε σαφῶς, ἐρηρεῖσθαι κελεύσας τὸν πῆχυν ὅλῳ τῷ χείρι, μήτε συντεθλιμμένῳ ἄκρως, μήτε κεκαμμένῳ, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τούτων. ὅπου δὴ ἄριστον εἶναι τὸ σχῆμα, αὐτὸς ἐδίδαξε πρῶτον μὲν ἐξ, ὅτι ὁ τοῦ πήχεως ὀστοῦν, μακρότερον ἐστὶ τῆς κερκίδος, ἑδρᾶς, καὶ τιθέμενον βέβαιον αὐτὸν ἔχει. οἱ δὲ μῦες, οἱ ἐκ τοῦ ἔνδον κόνδυλον ὁ βραχίονος συμφύόμενοι, ἅπασι κάτω τελευτῶσ ἔξωθεν ἔχουσι τῆς ὅλης χειρὸς, οἱ δὴ ὁμοίως τοῦ ὤμου. ὃ δὴ ὧν μύες, ἢ τ' ἀρχὴ, ἢ τελευτὴ, καὶ πᾶν ἐπὶ μέρους ἢ τῆς ὅλης χειρὸς, τοῦτο ἐστὶ καὶ αὐτὸ συμπτωτὸν μόριον. καὶ ὅλῳ τῷ, ᾧ αὐτὸς ὅλος ὁ μῦς. ὥσπερ γὰρ ἢ τελευτὴ, ἢ ὅλος ὁ μῦς ἔστ ἔξωθέν ὄντι ὅλου τοῦ κώλου. καὶ μὴν δὴ ᾧ ἡ πεῖρα, δείκνυσιν αὐωδυνώτατον ἕξιν τοῦτ' ὂν σχῆμα. πρὸ ᾧ ἐφ' ἑκάτερα τοῦτο, ὃ μὲν ὕπτιον ὅτι πλεῖστον τε ἀλύσιτρόφες τοὺς μύας, ὀδυνηρότατόν τε φαινόμενον δείκνυσι. ὃ δὲ πρηνὲς, ἐλαφρότερα μὲν ἢ δύσφορον, ἐρεθιστικὸν δὲ τοῦ ὀδύνην ἐργάζεται. ἐάρηται σοι δυνάμει πᾶσιν, ὡς ἐπὶ τῶ σχήματος τῆς χειρὸς, ἃ δεῖ μέλλειν Ἱπποκράτης ἐφεξῆς ἐρεῖν δηλῶσαι, λέξει διεξοδικῇ δὲ ὧφελιμος, ὡς ἐλέγω πρόσθεν καὶ αὐτὸν ἐξηγήσασθαι δεῖν, τοῖς παιδοδιδασκάλοις ἐν παισὶ παιδείαν, ἢ πρὸς ὀδυσκάλοις ἀναγινώσκειν τὸ βιβλίον, εἴπερ δὴ καὶ γεγράφθαι τὰ ὑπομνήματα.

HIPPOCRATIS TEXTUS II.

EA namque justissima est natura.

GALENI COMMENTARIUS.

AC si dixerit maximè proprium. Quum enim unicuique rei quod proprium est, servatur, tum ea justè se res habet, tum administratur. Quid autem aliud in corpore proprium est, quàm quod secundum naturam sit, non facile intelligitur. Quum ergo unicuique parti & figuræ, & colori, & magnitudini ineat proprium, optimè afficiuntur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ β'.

Αὐτὴ γὰρ ἡ δικαιοτάτη φύσις.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὡς εἰ καὶ οἰκειοτάτη εἶπεν. ὅταν γὰρ ἑκάστῳ τοσοῦτο μόνον οἰκεῖον φυλάττηται, δικαίως ἔχά τε, καὶ δίκαιόν ἐστιν αὐτῷ. ὃ δὲ ἄλλο οἰκεῖον ἐν σώματι, πλὴν ὃ κατὰ φύσιν, οὐδ' ὁπωσοῦν ῥᾴδιον. ὅταν οὖν ἑκάστῳ μορίῳ, καὶ σχήματι καὶ χρώματι, καὶ μεγέθει σύμμετρα τὰ οἰκεῖα, ἄριστα διάκειται.

HIPPOCRATIS TEXTUS III.

QVod si quis in hanc vel illam partem propendeat, præstat in pronam tendere. Levius enim pronam eam in partem peccatum est, quàm in supinam.

GALENI COMMENTARIUS.

DUos habitus supinum & pronum commemoravit, qui & universo corpori attribuuntur; attribuuntur quoque uni ipsius parti

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ γ.

ΗΝ δέ τις ἐγκλίνῃ, τῇ, ἢ, τῇ, ὅπῃ ὃ πρηνὲς ῥέπει, ἐλάσσων γὰρ ἡ ἁμαρτὰς, ἢ ὅπῃ ὃ ὕπτιον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τοῦτ' ἐκμάθωμεν ἐμπεμνήσθωσιν, ὑπτίου τε καὶ πρηνοῦς, ἃ λέγεται μὲν καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος ὅλου, λέγεται δὲ καὶ καθ' ἕνα αὐτοῦ μόριον, ἢ χειρὸς οὖν μόνῃ οὖν τὸ σῶμα κειμένῃ

πρῶτον λέγομεν, ὅταν ἡ μὲν χεὶρ κάτω κάμπτων, αὖθις δὲ ἡ ὀφρὺς ὑπίων ἢ ἐμπαλιν, ὅταν αὖθις μὲν ἡ χεὶρ, κάμπτων δὲ τὸ πρῶτον, ὧν ἡ νῦν αὖτὸς μεμνημένους σημάτων, ἐνεδείξατο τὸν λόγον αὐτῷ τῷ χειρὶ ἐσόμενον. ἢ χαλεπὸν δὲ σῶμα κατασχεῖν τις, ἢ ὄξηρηκέναι δύναται. Δεῖ τι δὲ, ὅτι τὸ πρῶτον αὐτὸν ῥᾴπειν ἄμεινόν ἐστι, ὅταν γάρ τις σφαλεὶς ἀμβλύτερος ᾖ ὑπνος, αὖθις ἐν τοῖς ἑξῆς ἐδιδάξεν.

A veluti manui. Totum igitur corpus pronum jacere dicimus, quum venter quidem infernè, dorsum verò supernè jacet; contra verò supinum, ubi supinè quidem venter, infernè verò dorsum; quorum habituum etiam ipse memor orationem de brachio se habiturum indicavit: non enim certè totum corpus ab aliquo frangi aut luxari potest. Sed causam cur præstet manum ipsam in pronum quàm supinum habitum propendere, ubi quis deceptus rectum non assequatur, ipse in sequentibus edocuit.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ δ'.

ΟΙ μὲν οὖν μηδὲν προσβλέποντες, οὐδὲν ὄφελος ἰητροῖσιν· ὡς δὲ πολὺ. αὖθις δὲ ὁ ὑπεδεδεμένος τὸν χεῖρα, ἀπορέγει, ὥπως ὑπὸ τῆς φύσιος αἰσχυνόμενος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΙ ἰατροὶ, φησὶν, οἱ μηδὲν προσβλέποντες τῇ χειρὶ ὑπὸ τῆς φύσιν, ἐν τῇ χειρὶ σήματος, ὡς ὀλίγον πολὺ, βέλτιον διεπράξοιτο, τὸ μηδὲν λογισμῷ χρωμένων. αὖθις γὰρ ὁ ὑπεδεδεμένος μέλλων ἰᾶσθαι, τὸν χεῖρα πρὸς τὸ ἰατρῷ κατὰ τὸ αὐωδυνώτατον σῆμα, διδασκόμενος ὑπὸ τῆς φύσιος, ἣν ἡ νῦν δίκαιος αὐτὸν ἐποίησεν, ὡς αὐτὸ ὄφειλον, δυείσκουσι ἑκάστῳ μορίῳ, κατὰ τὸν ἐξ ἀρχῆς γλῶσσι, ἡ τὸν μὴ ταῦτα διοίκησιν, ἐν ἀπάσῃ τῇ ζωῇ. αὐτὸς γὰρ ὁ ὑπεδεδεμένος, τὸν χεῖρα ἀπορέγει. Τὸ ἀπορέγειν λυσὶς μὲν ἔκκυσι, ἐν ἴσῳ δὲ, ὀρέγειν, τυτέσ. πρὸς ἀπορέγειν τοῦ ἰατροῦ· λυσὶς ἡ, ὅτι τὸ ἀπεκωλύειν τὸν ἀδελτέρειν ἐᾶσθαι, ὅτι τοιοῦτόν ἀπάγειν. Φύσιν γὰρ, ἅπαντες αὐδεσποτι, τὸ αὐωδυνώτατον αἰρεῖσθαι σῆμα, καθ' ἕκαστον τῶν μορίων. αὐτὸ ἡ τοῦτο δήλωσιν ὁ Ἱπποκράτης, ἰσύπατον εἶ). πρὸς ἀπορέγοισί τε οὖν ἑαυτοὺς οἱ κάμνοντες ἐν τούτῳ, μεταρ-
τοῦτον μαπίζοντων τε ἐς ἰατροὺς εἰς ἕτερον, ἀχαριστίαν, αὐ-
τιτίνοντές τε, ἡ ὑ σεμεπόλυοι, πρὸς τὸ ὀδυσσῶν, ἐ τοῦ-
τό φασιν ὑπὸ τοῦ Ἱπποκράτους διδάσκαλος δῆλον ἔ, ἀπορέγλν, ῥήματος. ὑπόπτερον δὲ αὖ ἡ κεχρημένος αὐτῶν τὸ σῆμα τοῦτον ἑκατέρως δήλωμένῳ· τὸ μὲν ἰατροὺς, ὅσοι μηδενὸς ὀφιζόμενοι κακῶς χρηματίζοιτο τὸ χεῖρα, βίζησις εἰσὶν οἱ ἰδιῶται, ὃ αὐωδυνον αἰσχύνομενοι σῆμα. ἀπορέγλ γὰρ ἔστιν, ὑπὸ τῆς φύσιος αἰσχυνόμενος. ἔνιοι μὲ κενὸν ἀμφοῖν εἶ) νομίζοιτ· μέροντος ἢ τὸ διδασκομένου προσήματος, ὅπως αὖ τις ἀκούῃ, ὃ ζητῶν δεῖ πλέον ὑφ' τοῦτων, προσηκόν. ἀχρειά τε γὰρ ἄμεσ ἡ δύναται τοιαῦτα ἐστὶν διείσκεσθαι, ἃ κατὰ τοὺς ἀμφιβόλους λέξεις εἰρημένα, δεῖ ἡ αὖθις ἔχειν αὐτὰ χρὴ, τὸ χρόνου φειδόμενον, ὡς ἐχρῶ εἰς τὰ χρήσιμα μᾶλλον αἰσχίσειν ἀυτόν.

HIPPOCRATIS TEXTUS IV.

QVi igitur prævio consilio nihil prospiciunt, plerunque nihil peccant. Qui nanque deligatur, ipsè justa natura coactus manum ita porrigit.

GALENI COMMENTARIUS.

MEdici, inquit, qui ante naturalem brachii habitum, nihil attendunt, plerunque melius curant, quàm qui malè ratiocinantur. Idiota enim, qui alligandus est, medico brachium porrigit figuratum, quemadmodum minimè lædat, instructus à natura, quam nunc justam dixit: quippe quæ generationis initio, & postea in tota vita degenda οἰκεῖον, id est convenientem singulis partibus habitum invenit. Ipse enim qui deligabitur, brachium porrigit. Vocabulum porrigit, ἀπορέγει dixit, quod nonnulli accipiunt pro ὀρέγει, id est porrigit medico: nonnulli pro ἀποκωλύει, hoc est, non permittit, ut medicus indoctior membrum in contrarium convertat. Omnes enim homines naturâ singulas partes figurant, quemadmodum minimè lædant: quem habitum indicat Hippocrates esse maximè rectum. Porrigunt igitur ægri seipsos ità figuratos; atque ægrè ferunt, ubi aliter à medicis collocentur, renitunturque, atque ob dolorem ducenti non parent. Hoc autem volunt Hippocratem significasse verbo ἀπορέγει. Sed utrovis modo acceperit, res eadem manet. Nam idiotæ, quum ita brachium collocent, quemadmodum minimè lædat, præstantiores sunt medicis, qui cùm sibi sapientes videantur, malè hoc figurant. Sunt & qui ad utrunque referant, sic à justa natura coactus brachium porrigit. Sed quum proposita res servetur, quomodocunque verbum id accipiatur, supervacaneum est in his ampliùs insistere; inutilia enim sunt, & inventu facilia, quæ ambiguis verbis traduntur. Quare illi omittenda sunt, qui tempori parcit, quum in iis quæ utilia sunt, id consumere magis conveniat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ε'.

ΟΙ ἰατροὶ σοφιζόμενοι, δεῖδν ἔστιν οἱ ἀμβλύτεροισιν· (καυσὸν μὲν οὖν ἡ πολλὴ χεῖρα καταγῆδν χειείσαι, καὶ πάντος ἰητροῦ, ὡς ἔπος εἰπεῖν)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΣΟφιζόμενοι εἶρηκε, τοὺς σοφὸν μὲν δοκοῦντας εἰδέναι, ἀμβλυτέρους δ', ἡ δῆλα τοῦτ, μηδὲν

HIPPOCRATIS TEXTUS V.

QVi verò Medici sapientes sibi videntur, hi sunt nimirum qui peccant. Arduum igitur opus non est, manum fractam tractare, idque cuivis (prope dixerim) Medico proclive est.

GALENI COMMENTARIUS.

SOphistas intelligit eos, qui sapienter aliquid sibi invenisse videntur, errantes tamen

atque idcircò non obſervantes, quod rectè omnes idiotæ cognoverunt.

A τῷ τοῖς ἰδιώταις ἅπασι καλῶς γινωσκόμενα φυλάττοντας.

HIPPOCRATIS TEXTUS VI.

VErùm eâ de re cogor plura ſcribere, quod Medicos eſſe noverim qui in deligatione ex manus figuris ſe ſapientes eſſe duxerunt, ex quibus eoſdem potius ignaros eſſe ac æſtimari par erat: alia enim multa hujus artis ita judicantur. Quod enim exoticum eſt, necdum conſtat utrum ſit utile, conſueto quod jam non utile eſſe norunt anteponunt; quodque alienum eſt, magis laudant, quàm quod probè notum eſt.

B

GALENI COMMENTARIUS.

IPſemet tibi oſtendit in ſequentibus, quæ omnia obſcura ſunt, cur ſermonem de figurando brachio dilatavit, quanquam locus per ſe, nec difficilis eſt, nec ita multa verba deſideret, ex quo protinus cauſam invenies, quamobrem in iis quæ tradidit, ordinem omninò exquiſitum non ſervarit. Quiſque enim priùs de eo, quod magis urget, verba facit. Ergo quia Medici ejus ſæculi pro comperto habebant ad omnem, tam communi, quàm prolapſi oſſis curationem extenſione opus eſſe; ſed ignorabant, quinam habitus ſecundùm naturam eſſet, idcirco de hoc in primis egit. Ac multo adhuc magis, quia Medici quidem optimo deterrimum habitum anteponentes, pravis rationibus eam rem ſibi ipſis, atque aliis perſuadebant. Quòd ſi ignari omnino fuiſſent, oportebat verum ipſos docere. At quum non ſolùm ignari eſſent; ſed etiam cognitionem ſibi vendicarent, neceſſe fuit Hippocratem id primo convellere, deinde animum jam purum vera ſcientia inſtruere.

C

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϛ'.

ΑΝαγκαίομαι δὲ πλείω γράφειν περὶ ἀνάτου, ὅτι οἶδα ἰητροὺς ἕνεκα δόξαν ἔσχατα ἀπὸ σχημάτων χειρὸς ἐν σπλίνῃ, ἀφ' ὧν ἀμαθέας αὐτοὺς ἐχρῆν δοκέειν εἶναι. ἄλλα γὰρ πολλὰ οὕτω τῶνδε τῆς τέχνης κρίνεται. τὸ γὰρ ξενοπρεπὲς, οὕπω ξυνίεντες εἰ χρηστὸν, μᾶλλον ἐπαμύνουσι ἢ τῷ ξυνήθεϊ, ἢ ἤδη οἴδασιν ὅτι χρηστὸν, καὶ τὸ ἀλλόκοτον, ἢ τὸ εὖ δεδηλωμένον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΥτὸς ἐπιδείκνυσι, διὰ τί ἐφεξῆς ἀνετόητον, ἀ ἐστὶν ἀσαφῆ, διὰ τι μικρὸν ἐποίησατο, τὸ περὶ ἧς ὁ λόγος τοῦ χειρὸς λόγον, καίτοι γε οὐκ ἂν δυσάρεστον, ὄντα μικρὸν ὄντα, καὶ τὸ αὐτὸ φύσιν. εὑρήσεις ἢ οὐδένως ἐκ τούτου, καὶ τὸ αἰτίαν, ἣν μὴ παύσῃ πεπαγμένων ἀεὶ γεγονέναι τὸ διδασκαλίαν. ἀεὶ γὰρ ἔκκειται ἡμῖν περὶ ἧς κατεσκεύαστο, ἀσαφῶς τοῦτον τὸν τρόπον τὸν λόγον. ἐπεὶ τοίνυν ἐγνώσκετο μὲν ὀρθῶς τοῖς κατ' αὐτὸν ἰατροῖς, ὡς χρὴ τὰ ἰσχία, κατέκαινον ἡνίκα τῆς συμπάσης διαφθορὰς ἔχαρδιοφλεγμάτων τε, καὶ κατεγμάτων. ἠγνόουν ἢ ὅ τε φύσιν ἄγμα διὰ τοῦτο περὶ τοῦτο τὸ μέρος, τὸν λόγον ἐποίησατο, καὶ πολὺ γε μᾶλλον ἐπ. ἀλλ' ἐπὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐγκείμενα τὸν ἰατρὸν, ἕνεκα τοῦ ἰδίου ὠφελεῖν τοῦ τὸ βλαπτόμενον λόγοις, ἐκ τοῦ ἀλλοις ἔπαθον. εἰ μὲ ἀπόλις ἠγνόουν, διδασκαλίας αὐ αὖσις ἠγνοεῖ ἴδιά. ἐπεὶ σὺ ὁ μόνον ἠγνόουν, ἀλλὰ καὶ προπεπλήφεις οἴεσθαι γνώσεως, αἰτιγκαῖον ἐγλύεσθ ὦ Ἱπποκράτει. προέτεσθ ἐκκλῆμα τῶνδε, καὶ καθαρὸν ὀργασαμένον τὸ ψυχικὸ, ὅπως ἐμπλῶς εἰς αὐτὸν ἐκπύνευμ τὸ τὸ ἀληθὲς ὁπτεύμενον.

HIPPOCRATIS TEXTUS VII.

PRonunciandum igitur, quinam Medicorum errores de manus natura tum docere, tum dedocere velim.

E

COMMENTARIUS GALENI.

DEdocere quidem vult eos errores quos Medici revera non eſſe ſtatuant; eos verò docere quos eſſe arbitrantur, qui tamen non ſunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ζ'.

ΡΗτέον οὖν, οὐκόσους ἐσφάλωται περὶ ἀνθρώπου φύσι ἰητρῶν, τοὺς μὲ ἀποδιδάξαι, τοὺς δὲ διδάξαι περὶ τῆς φύσιος τὸ χειρός.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΠοδιδάξαι μὲ φάναι, τοὺς μὴ νομιζομένους τοῖς ἰατροῖς ἁμαρτάνειν, κατ' ἀλήθειαν δὲ οὔσας, διδάξαι δὲ, τοὺς νομιζομένους μὲ εἶναι, μὴ οὔσας δέ.

HIPPOCRATIS TEXTUS VIII.

F

ETenim aliorum quoque corporis oſſium doctrinam hæc complectitur oratio.

COMMENTARIUS GALENI.

JUre pronunciat hanc orationem, multorum ac cæterorum oſſium curationi nimirum communem eſſe. Scopi nanque ad quos qui ſpectant, eos invenire oportet naturalem uniuſcujuſque partis figuram, communes ſunt om-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ η'.

ΚΑὶ τὰ ἄλλων ὀστέων, ἧς χρὴ τὸ σῶμα, διδαγμα ὅδε ὁ λόγος ἔστιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙκότως φησὶ, κοινὸν εἶναι πολλῶν καὶ ἄλλων ὀστέων, τῆς ἰάσεως δηλονότι, τὸν λόγον τοῦτον. οἱ γὰρ σκοποὶ, πρὸς οὓς ὁ ἀποδείκνυσι διέρχεσθαι χρὴ τὸ φύσιν, ἐν ἑκάστῳ μέλματι, κοινοὶ πάντων εἰσὶν, ὡς εἴρηκεν πρόσθεν, ὑφ' ἡμῶν

δύο ὄντος, ὅ, τε τ̃ ἀνωδυνίας, & ὁ τ̃ εὐθύτητος. δύσκριτον δ' ἐστὶ τὸ μὲν τ̃ ἀνωδυνίας ἐκ τ̃ πείρης, ὁ δὲ τ̃ εὐθύτητος, ἐκ τ̃ θέσεως τ̃ μερ̃ν, ἣν ἐξ ἀνατομ̃ς ἐδιδαχθ́μεθα.

A nibus; qui duo sunt, doloris vacuitas, & rectitudo. Illa quidem doloris vacuitas experimento, hæc vero rectitudo ex partium positura invenitur, quam ex anatome discimus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ θ'.

Ἕλκειν

Τὴν μὲν οὖν χεῖρα, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἐξέλκειν τ̃ς κατὰ δύναμιν κατορθώσας ποιήσας, ὁ δ' ἀναγκάζει οὕτως ἔχειν, ὥσπερ οἱ τοξεύοντες, ὅπην τὸν ὦμον ἐμβάλλωσιν, καὶ οὕτως ἔχουσαν ἐπέδησε, νομίζων ἑωυτῷ δεῖν τοῦτο αὐτὴν ὃ κ̃ φύσιν ἔ μάρτυρον ἐπήγετο τὰ τε ὀστέα ἅπαντα τὰ ἐν ᾧ πήχ̃, ὅτι ἰθυωρίῃσι κατ' ἄλληλα εἶχε, πλήν ὁμάλειαν, ὅτι αὐτὴ καθ' ἑωυτὴν τὴν ἰθυωρίην ἔχει· οὕτω καὶ τὰ τ̃ ἔξωθεν μέρεσι, καὶ τὰ τ̃ ἔσωθεν· οὕτω δ' ἔφη, καὶ τὰς ἕξεις, καὶ τὰ νεῦρα πεφυκέναι, ἔ πλὴν ζεικνὴν ἐπήγετο μάρτυρον, τοῦτα λέγων, καὶ παντὶ ποιέων, ὡρὸς ἐδόκει εἶ. πρὸς δ' ἄλλων τεχνέων ἐπελελήθη, ἔ ὁκόσα ἰαχεῖ ἐργάζονται, ἔ ὁκόσα τεχνήμασιν, τὰ εἰδὼς, ὅτι ἄλλο ἐν ἄλλῳ, ὃ κ̃ φύσιν ἐμιμ̃ῖτο, ἔ ἐν τῷ αὐτέῳ ἔργῳ, ἑτέρας τ̃ς δεξιτ̃ς χειρὸς σήματα κ̃ φύσιν ἔχειν, ἡ ἑτέρας τ̃ς ἀριστερ̃ς, ἐν οὕτω τυγχ. ἄλλο μὲν γὰρ σ̃μα ἐν ἀκοντισμῷ κ̃ φύσιν, ἄλλο δ' ἐν σφενδυήτῃ, ἄλλο δ' ἐν λιθοβολίῃσιν, ἄλλο ἐν πυγμ̃ῇ, ἄλλο ἐν τ̃ ἑλιυμύτ. ὁκόσας δ' αὖ τ̃ς τέχνας θέσει, ἐν ᾗσιν ἓ ὃ αὐτὸ σ̃μα τ̃ χρέων κ̃ φύσιν ἔχει, ἔ ἐν ἑκάστ τ̃ χρέων, ἀλλὰ ποδὸς ὃ ἀρίθμουν, ὃ αὖ ἔχει ἕκαστος, καὶ ποδὸς ὃ ἔργον, ὃ αὖ ὑπαπελέσασθαι δόλῳ, σ̃μαίζονται αἱ χεῖρες· ζεικνὺ δ' ἀσκέοντι, εἰκὸς, τοῦτο ὃ σ̃μα κεκτ̃σθαι εἶ τ̃ ἑτέρης χερός.

HIPPOCRATIS TEXTUS IX.

Ergo manum (de qua nobis sermo) quidam in pronum devincire augurabatur. Hic autē coēgit manum statui sagittariorū habitu, quum sagitta ferientes humerum conjiciunt, atque ita habentem devinxit, hunc esse ratus naturalem ejus habitum. Cujus rei testimonium asseruebant tum cubiti ossa omnia quod inter se rectitudinem haberent; tum partium æquabilitatem, quòd ipsa per sē eandem directionem præ se ferret, idque tam exterioribus quàm interioribus partibus. Ita quoque (τε) carnes (τε) nervos à natura productos esse dicebat. Sagittariam quoque artem in testimonium adducebat. His tum dictis, tum factis sapiens esse sibi videbatur. Cæterarū verò artium oblitus erat, quæ & robore virium, aut artificio opus suum moliuntur, nescius alium in alio esse habitum secundùm naturam. Quin & in eodem opere, si fors ita tulerit, alias esse dextræ manus figuras secundùm naturam, alias sinistræ. Alius enim est habitus secundùm naturam in iaculatione, alius in funditoris iactu, alius in lapidatione, alius in pugillatu, alius in quiete. Quascunque verò artes quis investigaverit, in iis non eadem secundùm naturam manuum figura est. Sed in unaquaque arte, & ad idoneum instrumentum quod habet quisque & ad opus quod perficere intendit manuum figuræ accommodantur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Χρὴ καὶ πρ̃ τοιούτων. ἅπαξ που μνημονεῦσαι, καὶ ἡμ̃ν οὐτος προεξ̃ρήσθω. πρ̃ δεξιοσόφων δέ τ̃ ἰατρ̃ν, ἐπημορροθοῦσιν ὡς ᾤετο τὰ προκειμένοις λέξιν, ὡς ὀρθ̃ς ἔχουσ̃, ἔχειν φάσ̃. τὰ οὖν χεῖρα, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἐνδεικνύμενος ἡμ̃ν δηλονότι τὴν ἑαυτ̃ παιδείαν, ἵν' ἐπαγθύσετο τοῖς γραμματικοῖς τε, καὶ ῥήτορσιν, ὡς ἀγνοοῦν ὃ συνηθέστατον εἶδος τ̃ς ἑρμηνείας, ἅπασι τοῖς παλαιοῖς ἐλλειπικῶς ἐπὶ τοῦ ἐκπίπτειν λεγομένου, ἔτι δ' πλέον, ὃ δεῖ προσυ. παικούειν ἡμᾶς δίονδε. τὰ οὖν χεῖρα, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἐν ἑδρᾷ τ̃ κοιθήσῃ, ὀρθωθεῖσα πολὺ μᾶλ., ἐν τοῖ προσήκοντι σ̃ήματι· τὰ χεῖρα πρὸς τοῖς ἰατροῖς οἱ ἰδιῶται, πνὲς ἀπὸ, ὑπὸ περιεργίας, τὸν μὲν φυσικὸν σκοπὸν ὑπερβαίνουσιν, ὅστις ἦ, ὃ ἀνώδυνον, ὀρθωθεῖσα, τοῦτο δεῖ νομίζοντες βέλτιον. ἐ μὲν ὑπάρχειν γέ τ̃ς ἰδιώτ̃ς ἰατρ̃ς πρὸς τὰ χεῖρα· πολὺ γὰρ ἀπεκχώρηκε τ̃ ἀνωδυνίου τοῦτο ὃ σ̃ήμα· τ̃ ἰατρ̃ν δ' ἔνιοι, δι' ἀμαθίαν ἅμα, καὶ δυσδοξοφρίαν, προσέπταί ποτ' ἀυτῷ, εἰ δεῖ τοῦτο, πλὴν πλείοσι τοῖς τοξόοισι τ̃ ὅλλυ χεῖρα σ̃ήματίζονται, εἰ μὴ ἀκρι-

GALENI COMMENTARIUS.

De his quoque semel aliquando meminisse oportet, quam rem nos minimè præteribimus. Quidam ex iis medicis, qui sapientes habentur, præposita verba ergo brachium de quo sermo, tanquam mendosa jure suo corrigens, græcè ita scripsit, τὰ οὖν χεῖρα, περὶ ἧς ὁ λόγος ἐστίν, adjecto verbo ἐστίν, hoc est, erat, suo animo ostentans disciplinam, quâ fuerat à Grammaticis, Rethoribusque eruditus, ita ut ignoret modum præcisè loquendi omnibus antiquis usitatum. Erit autem plena oratio, si perficiatur hoc modo, ergo brachium, de quo sermo erat, quidam vinciendum dedit pronum. Idiotæ plerunque Medicis brachium porrigunt convenienter figuratum, sed horum quidam nimiùm curiosi recedentes ab eo, quod naturaliter propositum esse debet, id autem fuit doloris carentia, pronum habitum eligunt, utpote quem commodiorem existiment. Nullus tamen idiota Medico brachium porrigit resupinatum: multum enim abest hic habitus ab eo, qui minimè lædit. Quem aliqui medici, & ob insciticiam, & ut sapientes videantur, interdum non admittunt, atque ea de causa sagittariorum exemplo brachium universum collocant, quidam penitus resupinatum, quidam non

non multum ab hujusmodi habitu recedens. A Peccant igitur, non modò in hanc partem, sed quod extentum figurent. Quos Hippocrates prodidit eâ ratione moveri, quod ubi totum brachium sagittariorum exemplo figuretur, ossa diriguntur, & totius brachii superjectæ cutis partes æquantur. Sed hæc valdè probabilia sunt, & se vicissim consequuntur: illud revera non sic habet, carnem & nervos eo habitu, perinde, atque ossa in recto situ omnibus partibus servari: quòd si ita res haberet, non modo probabiliter, sed firmissimè demonstrarent hujusmodi habitum naturalem esse. Verùm hæc tolerabilia sunt: Transferte autem huc sagittariorum exemplum, existimari debet prorsùs fatuum, & fatiusque fuit eos ab Hippocrate nullo modo commemorari, quàm acerrimè refelli. Nam, quæ prorsus stulta sunt, detidenda magis sunt, quàm à scriptoribus confutanda: non tamen prohibeo quominùs dum viventes agunt, redarguantur: ac præsertim, ubi, qui hæc nugatur, audientibus persuadet, ut sibi hominis curationem committant. Fit etiam interdum, ut nos quoque in scribendo stultis opinionibus contradicamus, ubi multos videmus illis credere, quasi veræ sint: quod nunc accidit Hippocrati, qui nihil esse commune sagittariis, & vincientibus, ostendit. Quæ verò afferuntur de ossibus, nervis, & carne, recto statu collocandis, quamvis nullum per hæc fuisset Hippocrates reprehensurus, per se necessaria fuerant ad optimum habitum inveniendum, cujus caput est, si argumentum ex signo colligamus, doloris carentia, id enim neque ipsos idiotas latet, verùm, si rei causam, naturamque spectemus: rectus partium status, qui idiotis non item patet, sed illis duntaxat, qui incidendis corporibus operam dederunt. Quæ ab Hippocrate subjiciuntur, maxima ex parte plana sunt, nec quicquam habent, quod in quæstionem vocetur. Quare universa hæc mihi prætereunda, quod non accidit iis, qui librum legunt, quibus longiori tempore sunt consideranda. Quòd inquit, hic autem coëgit ipsum collocari modo sagittariorum, cùm humeri caput conjiciunt, obscurum est & incertum. Quocirca nonnulli verbum conjiciunt, quod dixit ἐμβάλωσι, propterea scriptum ab Hippocrate existimant, quod extento brachio humeri caput in sinum cervicis, quæ in lato scapularum osse est, conjiciatur, in quem anteà non conjiciebatur, quum brachium demissum erat. Tunc enim juxta erat duntaxat, & contingebat: quam rem his verbis expressit, versatur humerus in lato scapularum osse transversus, ubi brachium juxta latus exenditur. Censent alii ἐμβάλωσιν dixisse Hipocratem translatione usum à navium impetu. ἐμβολὴ græcè dicitur, ubi datur opera, ut naves hostium mergantur, quandocunque signo dato prora aptatur ad navem alteram perfringendam, potissimum à latere, totamque dissolvendam, ac submergendam. Tunc quasi paratum esse ad ἐμβολὴν, id est ad impetum faciendum aiunt. Item apud comicos porrecta membra dicuntur ad ἐμβολὴν, ideòstad impetum faciendum parata: quod Aristophanes ostendit, quum inquit,

Κορεὶ ὀρθὴ γραμμὴ λορδὸς ὡς ἐμβολῆ,

id est, recta accedit incurvus, quasi ad impetum

Ἐὰς ὑπάρξαι, οἱ δ', ὀλίγου δεῖν, πᾶσι ἐγκεισθαι. ἐπεὶ δ' οὖν ἀμφιτρέποντες ἅ τῷ τοῦτο μόνον, ἀλλ' ὅπη καὶ ἀποτεταμμένον, ἀεὶ ἓν λογισμὸς αὐτοῖς ἦν ὁ Ἱπποκράτης ἐγγράψαι ταινίαις. τῷ ἁπλουστάτῳ ὅλων τῶν χρήσεων ἀβασανίστως τοῖς ἐξοδιοῦσι, τὰ ὀστᾶ κατ' ὀρθὸν ἱσταμένοις, καὶ ὁμαλοῖσι τῇ τῆς ὅλης χειρὸς μοίρᾳ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, πιθανώτατά ἐστιν, καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἐρχόμενα· ὃ δ', καὶ τοῖς ἔμπροσθεν, ἃ τὰ νεῦρα τοῖς ὀστοῖς ὑποτάττοντες ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, τί κατ' ὀρθὸν ἕστηκεν. ἁπάντων μὲν τοῖς ἐκτὸς μέρεσι φυλάττειν, ἐκεῖ δηλονότι. εἰ δέ γ' ἦν ἅπως ἀληθὲς, οὐκ ἀπίθανον ἂν ἦν μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοῦπρεπὲς γνώρισμα, τὸ κατὰ φύσιν εἶ. ὃ τοιοῦτον σῆμα. ταῦτα μὲ ἴσως ἀπόπαιδα. τί ἡ ὀξυκινὴ ἐπαγωγὴ μηρύεται, ἀνεκτὰ αὐθηρὸν ἐρᾶται ἐστί, ἢ βέλτιον ἦν, μηδ' ὅλως ἐκτὸς λελέχθαι ποτὲ ἱπποκράτους, ἢ μὴ σπουδῆς ἐλελέχθαι. πάντως ἐρᾶται ἠλίθια, καταφρονῆσαι μᾶλλον, ἢ ἐλέγχειν; ποτ' ἐκεῖνο γε δῆλόν τ' γραμμάτων ἔλεγχον, ὡς τὸν γε κατ' τὸν βίον, ἐπ' αὐτῷ τ' ἔργων δεῖ ἐγὰ καλῶν γίνεσθαι, ἢ μᾶλλον ὅταν ὁ τοιαῦτα φλυαρᾷν, πείσῃ τοὺς ἀκούοντας ἑαυτοῦ τ' στρεπτέον ὑπηρέτας γ κόμιζοντος. συμβαίνει γε μὴν ἀπλέγειν ἡμῖν ἐνίοτε ἐκ δόξ γραμμάτων, πλὴν ἥκιστα δόξαις, ὅταν πολλοὶ ἴδωμεν, ὡς ἀληθῶς αὐτοῖς πεπεισμένοις, ὥσθ' ἡ νυὸ ὁ Ἱπποκράτης ἔπαθεν, ὑπαδεικνὺς, ὡσθὲν εἶ] ποιῶν ὑπάδεσί τε, ἡ ὀξυκινῆ. τοῦ δ' ὧδε ὀστῶν τε, ἡ τ' νεύρων, καὶ τ' ὀρθὸν τ' διὰ τύπος, ὡς εἰ ἐκ μηδένα δ' αὐτῶν ἐλέγξῃ τ' ἔμελλε, κ' τοῦτον ἦν λόγον ἀναγκαῖα ποιεῖς τ' τῷ βιβλίῳ σήματος εὑρεσιν. ἅ κεφαλαιῶν ἐστι, ὑπολογιστικῶς ὧ ἡ αὐοδυμία· ἡ δ' ὃς ἰδιώταις τοῦτο δῆλον. ἀναλογιστικῶς δ', ἐκ κατ' αὐτὸ ἡ σχήματος τ' φύσιν, ἡ τ' μορίων διὰ τύπος, ὥσθ' ἑκατ' ἰδιώτη δῆλον, ἀλλὰ μόνοις τοῖς ἀτεχνικοῖς· ὧν δ' ἐρεῖς λέγ', τὰ πλάσα ἐκφῆ τέ ἐστι, ἐκ δ' ἔγνωσα ζητήματα, διὸ περιέργεις μοὶ ἐμοὶ προσήκει ἐκ ταῦτα παῖσι. τοῖς δ' ἀκαταγώνιστοι ἐκ βιβλίον, ἐγχρονίζειν τε, ἡ μὴ σχολάζειν. ὁ δ', ἀναγκάζειν ὅπως ἔχῃ, ὅκως ἐκ οἱ ἐξοδιοῦντες, ἑαυτὸν τ' ὦμον ἐμβάλωσιν, ἀσφαλὲς ἐστι, ἡ ἄλλην ὅσῳ εἰρηκότων). διὸ τοῦτο, ὅτινες ὑπέλαβον μὴ αὐτὸν ὅπως εἰρηκέναι τ' λέξεν. ἐπειδὴ τ' χειρὸς ἀποτεινομένης, ἐμβαίνῃ ἐ βραχίονος ἡ κεφαλὴ, τῇ κοιλότητι τῆ τ' ὠμοπλάτης αὐχένος, ὅτε ἐμβεβηκὸς φαίνεται ὁπότε καθεῖτο. σχολάζει γὰ μόνον, καὶ ἁπλῶς πλαγιαῖον, ἄσθ' αὐτὸς ἔπαν ἐν τῇδε τῇ λέξει. ὁμαλῆς ἡ ὁ βραχίων, τοῦ κοίλου τ' ὠμοπλάτης πλαγίως, ὁπότε παρὰ τοῖς πλευροῖς ἡ σχηματισμὸν ἡ χεῖρ. ἔτιοι δὲ μεταφορᾶς ἅπας εἰρηκέναι φασιν, ἀπὸ τ' ἐμβολῆς τ' νηῶν, αἷς πρωιοῦται, καπαδοῦσαι βουλόμενοι τοῖς ἐναντίας. ὅταν γὰ ἦν ἀποσημαίνοντες τ' σχῆμα, ὑπτιποδείαν ἐρέσσασαν) φασὶ δ' ἀ ἡ στροφαῖς, ἐ ἐρέσσειν ἐφ' ἑτέρᾳ, εἰ ἡ μάλιστα κ' σπλάγιον, ὅλων αὐτῶν δέχεσθαί τε, ἡ καθεῦδον προσεκβαίνειν φασὶν, ὡς εἰς ἐμβολὴν πλωικαῦται· καὶ σχῆμα τοῖς κωμικοῖς ἦ, ὃ στρεπτεινόμενα μέρη ἕ σώματος, ὡς εἰς ἐμβολὴν προσεκβαίνειν λέγει), καθὸν ἡ ὁ Ἀριστοφάνης ἐδήλωσεν εἰπών.

Κορεὶ ὀρθὴ γραμμὴ λορδὸς, ὡς ἐμβολῆ.

Αἱ ἐφεξῆς τῇδε λέξεις, ἅπασαι ἐκφῆς εἰσὶ τοῖς προσε-

χοισι τὸν νοῦν, ἄχρι τῆς ὑπογραμμίης.

A faciendũ paratus. Quæ ſubdit omnia, ſi animadvertantur, manifeſta ſunt, uſque dum inquit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ι.

Τοῦ γὰρ βραχίονος ὁ γιγλυμοειδὴς, ἐν τῇ τῶ πήχεος βαθμίδι, ἐν τυτέῳ τῷ σήματι ἐρηδὼν, ἰθυωρείῳ ποιεῖ τοῖσιν ὀχέοισι τὸ πήχεος, ᾧ τὸ βραχίονος, ὡς ἓν εἶη ὃ πᾶν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ολόρος οὖν αὐτὸς ὅδε πρὸς τοὺς ὑποδυομένους ἐντεταμμένως τὴν χεῖρα, ὥσπερ πᾶσαν, ὡς ὅλη τὴν πρόξυσιν ἢ ὀρθὴν ἔχουσι). λέγει γὰρ ὅτι πρὸς μὲν ἐπιστρέφειν τὸ ἐνέργειαν, εἰκότως ἐδόκουν ἐντεταμμένως αὐτοὺς, ἐν ᾧ τὸ νεῦρον ὀπίσω πρὸς τὸ δεξιὰς ἕλκεται μὲν, ὃ δὲ τόξον ὅλον ἐστὶ τὸ ἀπὸ τῆς χέιρος ὑπὸ τὸ ὀρθιστῆς κεφαλὴν μὲν, ἀγκῶνές. ἐὰν γὰρ τὸ νεῦρον, ὑπὸ τὸ δεξιὰς ἑλκυσθὲν σφοδρὰς ὀπίσω, σεωπανεχθῇ ὃ σύμπαν τόξον, ἡ ἓν βέλος εἰς τοὐπίσω φορὰ κωλυθήσεται, δεομένη ἀπὸ τετρωτάτης, καὶ μεταπεταμένης ἀρθείας τὸ νεῦρον. ὅσον μὲν οὖν αὐτὸς τὸ ἐφάπτης τάσιος ὑρῆ, τοσοῦτον ᾗ τὸ ἀρέσεως ἡ βία μειοῦται). τοιοῦτον δὴ τοῦτον, τὸ αἴτιον ἱππικεύτης φησὶν εἶναι, οὐ τὴν διαίδε. ᾗ γὰρ βραχίονος ὁ γιγλυμοειδὴς, ἐν τῇ τῶ πήχεος βαθμίδι, ἐν τούτῳ τῷ σήματι, ἐρήδων, ἐπ' ὀθείας μὲν ἐρεῖδεται ὃ ᾗ βραχίονος ὀστοῦ, ᾗ ὃ ᾗ πήχεος, ἀκινῆ ᾗ φυσάπτει τὸ ὅλον χεῖρα. ὁ γιγλυμοειδὴς ᾗ βραχίονος, ὀνομάζει ὃ κάτω πόρος, ὁ ἀφ' ἑκατέρου μὲν πρὸς τὸ πῆχυ, ἐπειδὴ ᾗ οἱ γιγλυμοι, ᾧ μὴν ὕνα κοίνηται, ᾧ ἐξέχοντα κεκτημένοι, τοῖς μὲν κοίλοις, τοῖς δὲ ἐξόχοις τὸ πλησιάζοντων, τοῖς ᾗ ὑπερέχουσιν, εἰς τοὺς ἐκείνων ἐμβαίνουσι κοιλότησι. ὡσαύτως ᾗ, ᾧ ὃ κάτω τὸ βραχίονος, εἰς κυρτὴν περιφέρειαν τελευτᾷ, ὄζοις κυκλοτερῆσιν ἐκατέρωθεν, ἐκμηνύας ἐμοιότητα, τοῖς κατὰ τὰς ζαχλίδας ὀνομαζομένας. αὕτη μὲν οὖν τῇ τραχηλώδει περιφερείᾳ σπείρεται, κατὰ τοὺς ἐν τῷ πήχει κοιλότησι. ὅτι ᾗ τοῖς ἄφασιν αὐτοῖς, ἔχων βαθμίδας, τὸ μὲν ἐν τοῖς πρόσω μέρεσι, τὸν ᾗ εἰς τοὐπίσω δίκλινα καθ' ἑτέρας αὐπὰν ὀχέοις τὸ πήχεος, ὑμοίας κορώναις.

Ο γὰρ πῆχυς ἐοικὼς τῷ σ τοιχείῳ, ὃ αὖθις ἄνω κάμας ἔχων, καθ' ὃ τῷ βραχίονι διαρθροῦται, περιλαμβάνει τὸ τῆς τραχηλοειδοῦς περιφέρειαν τῆ βραχίονος, ὀλίγον δεῖν, ὅλιον. ὅταν δὲ ὕπας ἔλῃ σήματος ἡ χεὶρ, ὡς ὀρθὸν γωνίαν ἐργάζεσθαι ὃ ᾗ βραχίονος ὀστοῦ, πρὸς ὃ τῷ πήχεως, αὐτός τε πάλιν, ὅταν ἠσυχάζοντος σκέλους περὶ τὴν κυρτότητα κινῇ, πρόσω μὲν φερόμενος, καμπτῇ τὴν ἀγκῶνα διαρθροῦται, ἐπίτασιν ᾗ, σκτείνῃ. κᾷ μὴν τὴν ἐφάπτης καμπτὴν, ἡ φέρουσα ᾗ πήχεως κορώνη, τῇ κᾷ τούτου κοιλότητι ᾗ βραχίονος ἐμβαίνῃ. κᾷ ᾗ τὴν ἔκτασιν, ἡ ὀπισθεν αὖ πάλιν ἐγκαταβαίνῃ τῇ κᾷ τούτου τετραμμένῃ βαθμίδι, μείζων ὤσα, μείζονι, καὶ διὰ τοῦτ', ὅτι πλέον σκτείνειν τε, καὶ κάμπτειν ὅλιον τὴν χεῖρα δυνάμεθα, μὴ δυνηθέντες ὅπερ προεῖπον, εἰ μηδεμίαν εἶχεν ὁ βραχίων κοιλότητα. τοιαύτην τινὰ προνοιὰν φύσιν ἐχούσης τῆς κατ' ἀγκῶνα διαρθρώσεως, ἐγγάνιον μὲν λαβοῦσης χώρην τὸ

HIPPOCRATIS TEXTUS X.

Toxicam exercenti hanc alterius manus figuram optimam eſſe conſentaneum eſt. Hoc enim habitu humeri cardo cubiti ſinui incumbens cubiti & humeri oſſibus rectitudinem efficit, ac ſi unum totum eſſet.

B

GALENI COMMENTARIUS.

SCribit nunc adverſus eos, qui univerſum brachium intentum devinciunt, ſicuti ſagittarii ſiniſtrum continent. Ait enim ad id agendum jure opus fuiſſe brachio extento, quum nervus dextrâ tenditur verſus partem poſteriorem: totus verò arcus in eadem regione continetur à ſiniſtra, ne in alteram partem inclinetur. Nam ſi nervus dextra validè in poſteriorem partem intentus totum arcum ſecum adducat, ductio ſagittæ in poſteriorem partem impedietur, C ut quæ debeat à valido nervo contentoque emitti. Ergo, quantum ex ultima contentione remittitur, tantum demitur de emiſſione ſagittæ: quod, quum in confeſſo ſit, Hippocrates cauſam adjungit hujuſmodi: nam ſi ita collocetur imum humeri caput, quod cardinis modo in ſinum cubiti conjicitur, efficit ut humeri, atque brachii oſſa dirigantur, & brachium totum ſine inclinatione ſervetur. Vocat autem γιγλυμοειδὲς imum caput humeri, quod cardinis modo cum cubito committitur, quandoquidem cardines, græcè γίγλυμοι, & quoſdam ſinus habent, & D quoſdam proceſſus ſinibus recipiunt eorum, cum quibus committuntur, proceſſus: proceſſibus in ipſorum ſinus inſeruntur. Similiter imum caput humeri in gibbum ambitum deſinens duo à lateribus tubercula exigit, unde ſimilitudo trochleæ ſit. Hæret autem homini ambitu trochleam referente in ſinibus cubiti. Extremus hic ambitus, & à priori & à poſteriori parte cavum habet: in utroque ſe inſinuante cubiti proceſſu, roſtro ſimiles.

E

A	B	C
Totius brachii extenſio.	Oſſis brachii cardinamentum ſeu trochlearis rotũdatio.	Sinus cubiti ſigmatoides.

Si quidem cubiti caput ſuperiùs C literam refert, quà cum humero committitur: accipitque humeri ambitum, qui trochleam refert, ferè totum, ubi brachium ſic collocatur, ut cubitus atque humerus rectum angulum oſtendant. At rurſus, ubi humero quieſcente, cubitus circa gibbum ejus ambitum moveatur, ſi in prio- F ra feratur, cubiti commiſſuram flectit. Si in poſteriora tendit, in maximo quidem flexu prior cubiti proceſſus in humeri cavum, quod à priori parte eſt, conjicitur: in extenſione poſterior proceſſus in poſterius cavum, quod, quum majus ſit, majorem proceſſum accipit. Quare plurimum extendere, & curvare totum brachium poſſumus: quod nullo quidem modo contingeret, ſi nullum cavum in humero fuiſſet. Quum hujuſmodi ergo ſit cubiti junctura, ubi totum brachium ad rectum angulum figuretur, itaut

humerus & cubitus rectum angulum ostendant (quem habitum Hippocrates solitus est appellare ἐλγάνιον) ambitus trochleam referens medius hæret cavo cubiti, quod Cliteram repræsentat. At ubi totum brachium extenditur cubitus in posteriorem partem fertur, & processus, qui ab ea parte est, motui præest: cessat autem, quæscitque quum primum ad humeri cavum, quod ea parte est, pervenit. Quo fit, ut commissura extendatur, & imum humeri caput, cardinis modo, sinu cubiti innitatur. Vocat autem Hippocrates βαθμίδα non modo humeri sinum, sed cæteros omnes, in quibus recipiuntur ossium processus.

A ὅλης χειρὸς, (ὅταν δὴ ἰπποκράτης ὀνομάζῃ τὸ ἐπ' ὀρθὸν γωνίαν ἀφὲν ὃ βραχίονος) ἀφὸς τὸ πῆχυ, ἡ βαφηλοειδὴς κυρτότης μέση σπείρεσθαι καὶ μέσης δ σημοειδεῖς ὃ πήχεος κοιλότητος. ἐν ᾗ δὲ ἐκτάσει ὅλης χειρὸς, ὅπῃπι φερομένῃ ὃ πήχεως ἐρηρεῖδας βαθμίδι. καλεῖ δὲ ἕτερος ὁ ἰπποκράτης, ἡ μὲν ἐκ τοῦ πλατύ, ἀλλα δὲ τὰς ἄλλας ἁπάσας κοιλότητας, αἷς ἐμβαίνοισι ἀξονες ἀνὰ ὀστῶν.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS XI.

Atque eo habitu recurvata sit articuli reflexio. Ergo consentaneum est sic locum istum minimè flecti, plurimumque tendi, neque superari, neque concedere, dum à dextra manu nervus trahitur, sicque nervum quidem quamplurimum trahet; validissimo & celerrimo impetu jaculabitur. Ab hujusmodi namque sagittarum emissionibus celeres tum vehementiæ tum altitudines concitantur. Deligationi verò, & arti sagittandi nihil commune datur.

C

GALENI COMMENTARIUS.

EX modis quibus brachium figuratur, extensio flexui contraria est, supinus habitus prono. Hi ergo extremi sunt, & quasi quatuor habituum excessus: duo alii medii sunt, unus quidem inter extremum flexum & extensionem quem Hippocrates, ut dixi, ἐλγάνιον appellat: alter inter pronum, & supinum, sub quo ait cubitum radio subjici. Igitur, sicut hunc justum, & rectum dicit, sic etiam illum, qui ἐλγάνιος dicitur, sub quo humerus cum cubito ad rectum angulum collocatur. Quod si hic habitus rectus est, sequitur, ut, ubi brachium extenditur, non debeat rectus appellari. Si rectus non sit, certè erit in exteriorem partem recurvatus: quemadmodum, si in posteriorem partem ita recurvetur os cubiti, ut cum humero angulum ostendat: quod jam nonnullis accidisse perspectum est, quibus necesse est posterius humeri cavum abundè altum esse, in quod se inserit posterior cubiti processus. Quod si hujusmodi cavum nobis omnibus altissimum esset, flectere in posteriorem partem brachium possemus, ut dixi de his, quibus aliquanrulum id licet, ut pote qui posterius cavum non secundùm naturam penitus habent, sed nimis sinuatum.

D

E

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XII.

ENimverò si quis deligatam manum ita figuratam continere desideret, longè alios pleroſque dolores vulnere maiores propagaturus est. Quod si manum flectere iubeat, neque ossa, neque nervi, neque carnes ampliùs eodem habitu consistent; imò superatâ deligatione alio

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. ια'.

ΚΑΙ ἡ αἰάκαπις ὃ ἀγκῶνος κέκαπαι ἐν πυκτὸν τῷ σχήματι. εἰκὸς οὖν ὅπως ἀκαμπόπατόν τε καὶ τεταμώπατον εἶναι ὃ χειρὸς, ἐ μὴ ῥᾳδίως ἔχεσθαι, μηδὲ ξυνδίδοναι, ἐλκυσθέντος τοῦ νεῦρου ὑπὸ τῆς δεξιᾶς χειρός. ἐ ὅπως ὅτι σφόδρα μάλιστα τὸν νεῦρον ἐλκύσῃ, ἀπήσῃ ὃ ἀπὸ τοξεύσεται τε, καὶ ἀφεσπάσεται. ἀπὸ γὰρ τοιούτων μάλιστα ἀφεσίων ὀξεῖαι τοξεύμαπων, ταχεῖαί ἐ αἱ ὁρμαὶ, ἐ τὰ μήκεα γίνεται. ἐπιδιὰ δ', ἡ τοξικὴ σοδὲν κοινόν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΩν τῶν χειρὸς σχημάτων, ὃ μὲν ἐκτεταμένος αὐτῆς ἀποπλησίασιον, ἐκαπέρου δὲ τῶν κεκαμμένων γεγονέναι, ὃ μεσίας, τῷ τετάρτῳ. ὥσπε μὲν οὖν ἔχεται, ἐ ἐξ ἀναβολῆς ἐ πάσεως σχήματος, δύο δ' ἄλλα μέσα. ὃ μὲν ἐρᾶπης ἐκτάσεις τε, καὶ κάμψεως, ὑπῖος ἴφιον, ἰπποκράτης ἐγλάνιον ὀνομάζῃ. ὃ δ' ὑπτίου τε καὶ προνοῦς, ἐν ᾧ τὸ πῆχυ ἐκπεπτάλλ. φησὶ τὴ κωλίῃ. ἅπερ οὖν, τοῦτο τετραπροβλῆ δίκαιόν τε, ἐ δίδυ, τὸ τ' αὐλὸν ὑβῖον καὶ ὃ καλούμενον ἐγλάνιον, ἐν ᾧ τ' βραχίονα φερὸς τὸ πῆχυ, ἀπ' ὀρθὸν ἐρηρεῖδε) γωνίαν. ἀλλ' ἐι ὧδε δίδυ τὰ τ' ὄπ', ἀκόλουθον καλεῖν ὀρθὸν δίδυ, ὃ δ' χλεὸς ἐκ τὸ μὴ ἐ γεγονὸς ὀρθὸν. εἰ δ' ὀρθὸν ἔσι τοιῦτον ἀῦμα, κεκλασμένον ἀὶ ἐν ἀγκῶνος τινὶ τῆς δηλονότι. καὶτὰ δὴ γε καὶ αἰακλασθὲν πρὸς τὸ πίσω ὃ τῷ πήχεος ὀστοῦ, εἰς ποσὸν, ὡς ὕδη γωνίαν ἐρηρεῖδε φερὸς ὃ ὃ βραχίονος, ὥσπερ ὑδὲ ἐ ὀπῆσθαι ὅσι γεγονέναι, ἀὶ αἰαλακῶσιν, ἐλλ' ἰκθμὸς βαθείας τὸ ὀπίσω κοιλότητα ὃ βραχίονος, εἰς ἣν ἐξκαπαδαίνῃ ὃ ὃ πήχεως ἡ κοῖλο τοῦ καρώνη. ᾗ εἴπερ ἦν ἡ καιλότης αὕτη βαθυτάτη πᾶσιν ἡμῖν, ἐξκαμπόπαπον ἂν εἰς τὸ πίσω τὸ χεῖρα, καὶτὰ δὴ ἔφυσι, ἐν οἷς ὅπῃ βραχὺ ποῖο συμβαίνῃ, οἷν ἐχούσης αὐτοῖς τὰ ἀκρίδες καὶ φύσιν μείζων, ἢ ὅπισθεν βαθμίδος, ἀλλ' ὅπῃ πλεῖον ὀκλελυμβύης.

οὐκ ἂν δέηι μήτημε σοφίζομενος, εἰ εἶα τ̀ πεφυκότος αὖθις τ̀ χεῖρα πεφυκέναι.

transmutabuntur. Ecquid opus est sagittariorũ habitu? Quare fortassis non peccaret sophista, si permitteret vulneratã ipsam manũ porrigere.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὴν ἐντεταμένην ὁ ὠλεκράνιος χεῖρα, πάντως μὲν ἂν φησιν, ἢ ὅταν ἐγκυφωθῇ, ἐφύλαττεν, ἢ σωειχόρησεν ὅπως κάμνοι. καθ' ἑτερον δὲ ἐφύλαττεν τ̀ κάμπτουσα, φυλαττομένου μὲν ὅ σήματος, τοῦ δὲ ὠλεκράνου τ̀ μεταλλαττόντος δὲ, τοῦ ἀμφιδέρεος τῶν χεῖρα τ̀ ἐντάσιος, ἢ σκοπὸς μὲν ἦσι, φυλάττεσθαι τ̀ ἀγκύλωσιν, ὑπὸ τῶν παθόντων ὀδυνίων ἀθλίπτως κρατυνομένου. ἐν ᾧ τῷ μεταλλάττειν ὁ σῆμα, δύναιτο ἂν ἐγίνετο, τῶν μὲν ἐντάσιν, μηκέτι κρατῖν τὸ καταπλῆξον. ἄγεσθαι δ' ἂν ὠυτῶν, καὶ συμμεταφέρεσθαι μεταμπαζομένοις τοῖς τε νόσοις, καὶ τοῖς μυσὶν, οἷς σάρκες ὠνόμασται, διδάσκων ὑμᾶς τῶν ὄσιον αὐτῶν. αἱ γὰρ ἀφάπται σάρκες αὗται, καθ' ἑπικράτειαν ὠνομασμένην τῆι ἁπλῶν σαρκῶν, οἱ μῦες εἰσὶν, ἕλκοντες ἐν ἑαυτοῖς ἶνας, ὧν τὰς τ̀ νεύρων, καὶ συνδεσμῶν χάριν. ὁ γὰρτοι μῦς ὅλος ὑπὸ τῶν φύσεως ἠνάγκασται, ἐξ ἧσπερ ταῦτας, ἐπιπηγνυμένης ἐν κύκλῳ τ̀ ἁπλῆς σαρκὸς, ᾗ αὐτη ἔ μυός ἐστιν ἡ ἴδιος ὄσια. φλέβας γὰρ, ἔ ἀρτηρίας, εἰς ἑαυτὸν ὑποδύεται, ἔ προφεῦται τε, ᾗ ζῶν ἕνεκεν, ὥσπερ καὶ τἄλλα πάντα μόρια. ὅ ἐν ἴδιον σῶμα τ̀ μυὸς, αἱ ἶνες εἰσὶ, τ̀ ἁπλῶν πεφυρμένων σαρκὸς ἕλκουσαι. πλείστη μὲ ὧν αὐτη πεφύκασι καὶ τὰ μέσα μέρη τ̀ μυὸς, ἐλαχίστων δ' ἀεὶ, καὶ μᾶλλον ἐγγὺς τῆς ἀρχῆς τε, καὶ τελεύτης, ἢ ἐς νευρωδέστερος μὲν, ἔ τὰ ὑπερκείμενα, σαρκωδέστερος ἢ ἐν τοῖς μέσοις ἐστὶν οἱ μῦες.

GALENI COMMENTARIUS.

Qui intentum brachium devincit omnino, inquit, vel ita contineri jubet, vel curvari sinit: utrumvis fecerit, ægrotanrem lædit: nam, si in eodem habitu contineatur, dolor assiduè urget: sin aliter figuretur, depravatur brachium sub vinculo: quod eo spectat, ut membrum, sicuti compositum ab injectis fasciis contentum, sine ullo pressu tueatur. At, si aliter figuretur, contrarium accidet, nempe, ut fractura vinculo non contineatur, sed moveatur, transferaturqua unà cum nervis habitum mutantibus, musculisque quos carnem vocavit, eorum nobis naturam ostendens. Sunt enim musculi caro sentiendi vim habens à simplici carne, ex qua maxime constant, caro nominati, per quos fibræ distribuuntur à nervis, ac ligamentis deductæ. Creatur enim totus musculus à natura ejusmodi fibris contentus, quibus caro simplex undique concrescit: atque hæc est propria musculi natura, per quem venæ, & arteriæ discurrunt, ut non secùs, ac cæteræ partes, alatur & vivat: proprium vero musculorum corpus fibræ sunt, quæ simplici carne cinguntur, plurimùm quidem mediis musculis, tum subinde minùs, præsertimque in initio, ac fine ipsorum. Quocirca extremi musculi nervosi magis sunt, medii vero carnosi.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

Ἄλλως δ' αὖθις τ̀ ἰσχίων, ἐκτείνειν τὸν χεῖρα δοὺς, ὅπως καθαπίνειν ἐκέλευεν, καὶ ὅπως ἔχουσθ' ἑπέδη, τοῦτο νομίζων ὃ κ̀ φύσιν εἶ], τοῦ τε χροὸς σημαινόμενος, καὶ τὸ ὀστέα νομίζων κ̀ φύσιν εἶ] ὅπως, ὅτι φαίνεται ὃ ἄξονα ὀστέον, ὃ ἐκτὸς τὸν καρπὸν, ἢ ὁ σμικρὸς δάκτυλος καὶ ἰσχυρότατον εἶ] τ̀ ὀστέου, ἀρ' ὁκοίου τε τὸν πῆχυν οἱ ἄνθρωποι μεζέοισιν, ὥσπερ τὸ μῦρτύρεια ἐπήνεσε, ὅτι κ̀ φύσιν ὅπως ἔχει, ᾗ ἐδόκεεν οὗ λέγω. ἀλλὰ τοῦτο μὲ, ἐὰν ὑγιὰς ἡ χεὶρ καταστείνοιθ', ἰσχυρὰς ποιοῖτ' ἂν. γνοίη δ' ἂν τις τὸν ἑαυτῶ χεῖρα κατατείνας, ὡς ἐπόδωσιν ὃ σῆμα. ἐπεὶ δὲ αὖθις ἤσαν, κρέσσονα ἀμφιδεβίων ὅπως ἐν τῆσιν ἑαυτῶ χερσὶν, ὡς κλάτεμ ὁ ἀγκὼν ὕπιος, ἄρσι ἂν ὅπη ἐθέλοι. ὅτε γὰρ εἰ ξίφος ἐν ζωότι τῆι χρόϊ ἔχοι, ἔχοι ἂν ὁ, τι χρήσαιθ τοῦ ξίφι. ὅπα βίαιον τοῦτο ὃ σῆμά ἐστι. τοῦτο δ', εἰ ὑπιδύσας τὶς, ἐν τούτῳ τῷ σήματι ἐών· μέζων μὲ πόνος, εἰ πεσεῖοι, μέγας δὲ, ᾗ εἰ καπακείσθ. τοῦτο δ', εἰ συνήμμεναι τῶν χεῖρα αὐάγκη στωμύλλῳ τοῖς μύσι, καὶ τὰ ὀστέα ἄλλο σήμα ἔχῃ· ἠνίκ δ' ἐκείνα τὰ ἐν τῷ σήματι, χωεῖς τοῦ ἄλλης λύμης. ὃ γὰρ ὀστέον ὃ πρὸς τὸν καρπὸν ἐξέχον, ὃ κ̀ τ̀ συμκρὸν δάκτυλον, τοῦτο μὲν τ̀ πήχεός ἐστιν. ὃ δ' ἐν τῇ συνήμμεναι ἐὸν, ἀπὸ ταυτῶν τὸν πῆχυν οἱ ἄνθρωποι μεταξέοισιν, τοῦτο δ' ἔ βραχίονος ἢ κεφαλή ἐστιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIII.

Alius porrò Medicus supinam manũ præbens extendere imperabat; eóque habitu devinciebat, eum naturalem esse ratus, tum ex cutis planitie conjecturam faciens, tum quod ossa secundùm naturam sic se habere existimaret, ex eo quod os ad manus junctura iuxta parvum digitum è directo illius ossis situm, ex quo homines ulnam metiuntur. Atque his argumentis eum esse naturalem habitum contendebat, rationique consentanea loqui videbatur. Verùm hîc habitus si supina manus extendatur, vehementer doluerit. Noverit autem quivis eum habitũ propriá manu ita extensa dolorem excitare. Etenim vir imbecillior robustiorem ita manibus suis comprehensum, ut cubiti flexura supina reflectatur, quocunque volet, deduxerit. Neque enim si gladium hac manu teneat, eo uti poterit, usque adeo violenta ista figura est. Ad hæc si quis deligatã manum eo habitu sinat, major quidem dolor, ubi obambulaverit; magnus etiam ubi decubuerit, sentietur. Quod si quis manũ flectat, musculos contrahi, & ossa aliam habere figuram prorsus necesse est. Quin & præter cætera perniciosa huius habitus incommoda, hæc ignorabat. Os enim ad manus junctũram iuxta parvum digitum prominens, hoc quidem ad cubitum pertinere, illud verò in cubiti flexura quo ulnam homines metiuntur, id humeri caput esse.

GALENI COMMENTARIUS.

A

B

Directio interioris tuberculi brachii ad finem cubiti.

SI quis supinam manum figuraverit, videbitur humeri caput ab interiore parte, quod græce κόνδυλος id est tuberculum, nominatur, esse caput superius cubiti, quum quodammodo è regione se ostendat capitis inferioris, quod in prima palmæ parte extat à parte minimi digiti, Non tamen omnes cubitum metiuntur ab humeri tuberculo: sed sunt, qui metiri incipiant, B idque rectè, à cubiti eminentia, quam Græci ὀλέκρανον dicunt & ἀγκῶνα. At Hippocrates, quum dixit unde cubitum metitur, significare videtur, vel omnes, vel plerosque inde metiri. Quomodo autem sese res habeat, hic quærere supervacaneum est. Illud meminisse oportet, quod inferius cubiti caput situm in prima palmæ parte è regione superiori capiti respondet, ubi secundùm naturam brachium figuretur, ut scilicet curva pars interior sit, gibba exterior: in quo habito fit, ut minimus digitus ab inferiori parte subjiciatur, pollex à superiori insidat. C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΑν τις ὑπτίαν σημαίνῃ τὴν χεῖρα, δύξει τὴ ἔνδον κεφαλὴν τ βραχίονος, ὡς & κόνδυλον ὀνομάζοιτο, ὃ αὖω πέφυκε εἶναι τ πήχεος. ὥσπερ καὶ δι᾽ ἡμῶν τις εἶναι φαίνεται, τῷ κάτω πέφυκε, τῷ κεφαλὴ τ καρπὸν ἐξέχοντι, κ τ μικρὸν δάκτυλον· ἐ μὲν ἄπωθεν γε, τ πήχεως ἀπὸ τ κ τ βραχίονα κονδύλου μεξύσαν. ἀλλ᾽ εἰσὶ γάρ τινες, οἱ φερτικόντως ἀπὸ τ ὀλεκράνε, ὅσῳ καὶ ἀπὸ τ κονδύλου καλεῖσιν, ἀρχομένῃ τῆς μεξύσεως. ὁ δὴ Ἱπποκράτης εἰπὼν, ἀπὸ τ τοῦτο, οἱ αὐδεσποτὸν τὸν πήχεως μετρέουσιν, ἐμφαίνειν ἔοικεν, ἢ τοι πάντας, ἢ τοὺς πλείους ἐντεῦθεν μεξεῖν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὅπως αὖ ἔχῃ, οὐκ ἀναγκαῖον ζητεῖν. ἐκεῖνο δ᾽ μεμηνῦσθαι φερτικὸν, τὸν, ὃ κάτω πέφυκε τ πήχεος, ὃ φερὸς τῷ καρπῷ, καὶ διὰ τ ἡμῶν λέγεσθαι τῷ αὖω τρόπῳ, κ φύσιν σημαινόντων τ χεῖρα, ὃ ἐν κοίλῳ αὐτῆς ὂν τ ἔνδον μεροῦ ποιητόν, ὃ κυρτὸν δὲ, ὂν τ ἐξωθεν. στυμπίπτει δ᾽ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, καὶ ὃ τ μικρὸν δάκτυλον ἀναπαίεσθαι κάτωθεν, αὖωθεν δ ὑπικεῖσθαι τ μέγαν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIV.

HIc verò idem os esse tum hoc, tum illud existimabat, itemque multi alii.

GALENI COMMENTARIUS.

NOn ita pronunciavit, *idem os esse tum hoc, tum illud*, ut aliquem eundem sibi ipsi existere dicimus, veluti Ajacem Telamonium, eundem ac Æacidem; sed quod utrunque ossis extremum conjiciat ejusdem esse cubiti. D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιδ'.

ΟΔὲ ἄνετο τοῦτο ὀστέον εἶναι τοῦτό τε, καὶ ἐκεῖνο, πολλοὶ δ᾽ ἄλλοι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥκ ὄπως εἴρηκε, ὃ αὐτὸ εἶναι ὀστέον τοῦτό τε, καὶ ἐκεῖνο, ὡς ἑαυτὸν ἕνα ἥρωά φαμεν ἑαυτῷ τ αὐτὸν Αἰακὸν, ἢ τ πλαμώνιον Αἴαντα τῷ Αἰακίδῃ. ἀλλ᾽ ὅτι τὸ αὐτὸ ὀστοῦν ἑκάτερον ὑπολαμβάνει εἶναι, τοῦτέστι τὸ πήχεως.

HIPPOCRATIS TEXTUS XV.

QVod autem os cubiti gibbus vocatur, cui nimirum innitimur, idem quod illud est.

GALENI COMMENTARIUS.

VT in præscripto textu dixi ipsum pronunciasse dictionem, *idem*, sic in præsenti re intelligere consentaneum est. Quod ejusdem ossis partes, & eam quæ juxta carpum posita est, & eam quæ interiorem articulationis cubiti extremitatem efficit, idem esse arbitrentur. E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιε'.

ΕΣτι δὲ ἐκείνῳ τῷ ὀστέῳ τοὔνομα, ὃ εἰκὼν καλεόμενος, ὃν ποτὲ ἐπεζόμεθα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΩΣ ἔστι τ προγεγραμμένῃ ῥήσεως, ἑῴκειν αὐτὸν εἰρηκέναι, ὃ αὐτὸ ᾗ νῦν ὅπως ἀνεύρῃ σε προσπῆκον, ὅπ᾽ ὃ αὐτὸ ὀστέον μόνον, ποτὲ μὲν τῷ καρπῷ, ἀ τ ἔνδον ἐξοχὴν τ καὶ ἀγκῶνα διαρθρώσεως, ἐνόμιζον εἶναι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVI.

SIc igitur supinam manum habenti, hoc quidem os perversum apparet, partim verò ipsi nervi, qui à manus iunctura & digitis interiore parte præceptum, supina manu distorquentur. *Hi namque nervi ad os brachii unde cubitum metimur, tendunt. Hi sæpe tanti ac tales sunt de natura manus errores ac ignorantiæ. Si quis autem, prout ego iubeo, fractam manum extendat, is quidem os quod ad parvum digitum est, & ad* F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιϛ'.

ΟΥτως οὖν ὑπτίαν ἔχοντι τὸν χεῖρα, τοῦτο μὲν ὃ ὀστέον διεγραμμένον φαίνεται· τοῦτο δὲ, τὰ νεῦρα ἀπὸ τ καρποῦ τεινόντα ὀν τ εἴσω μέρεος, καὶ ἀπὸ τῆς δακτύλων, ἅπερ ὑπτίαν ἔχοντι τ χεῖρα, διεγραμμένα γίνεται. τείνῃ τε γὰρ ἅπερ τὰ νεῦρα ἐπὶ τὸ ὃ ἐν βραχίονος ὀστέον, ὅθεν ὁ πῆχυς μετρεῖται. αὐτοὶ δὲ τοσοῦτοι, καὶ διαῦται οἱ ἀμαρτάδες, καὶ ἄγνοιαι τῆς φύσιος τῆς χειρός. εἴ τις οὖν ὡς ἐγὼ κελεύω, χεῖρα κατάγοιαν κατατείνοι τις, ἐπιξέλῃ μὲν ὃ ὀστέον ἐς ἴσον, ὃ τ τὸν

σμικρὸν διάτυλον. Ὅ ἐς τὸν ἀγκῶνα τείνει, ἰγυωείῳ· ἢ ἔξω τῷ νώτῳ, τῷ ἀπὸ τοῦ καρποῦ, πρὸς τὸ βραχίονος τὰ ἄκρα τείνοντα. ἀπερεμεύνομένη ἢ ἡ χεὶρ, ἐν ᾧ ἁπλοΐῃ σήμαλλ ἔχει, ἐν ᾧ περ ἢ ὑπόδεσμον. ἄπονος μὲν ὀδυποιρεῖται, ἄπονος ἢ κατακειμένῳ, ἢ ἀκάματος.

A *cubiti flexuram tendit, in directum convertet, nervique à manus carpo ad brachii extrema tendentia, rectitudiuem habituri sunt. Manus verò dum appensa continetur, eodem habitu quo deligata est collocabur, ita ut ne deambulanti quidem dolorem ullum, aut decumbenti laborem ac defatigationem adferat.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

B

A

Distorsio nervorum, & musculorum, & ossis cubiti in resupinatione manus.

Ὅταν ὀστοῦ τινος, ἢ μυὸς, ἢ νεύρου τὸ μὲν ἄρχῃλω, ὃν τὸ ἔνδον μέρος ἔῃ τὸ κοῖλον συμβαίνῃ, ἢ πελυτῖω ἢ, ἢ τοι γε ὀκτὸς, ἢ ὃν τὸ κάτω μέρος, διέστραπται δηλονότι ὁ μόλιον τύπος. καλῶς οὖν ἔφη, διέστραπται πάντα ταῦτα, τῆς ὅλης χειρὸς ἰσαίας ἀμπαθείσης. ὡσπερ γέ τοι τὰ νεῦρα, τὰ δηλ τὸ ἐντὸς χεῖρα ἀφικνέμενα, τῶν ἄκρων χειρὸς, ἐμβαλλῇ τῷ πήχει ἅμα τὸ ὅλῳ κεφαλῇ τὸ βραχίονος. ἐαὶ οὖν ἰσαίαι ἐρραζόμεναι τὸ χεῖρα, συμβαίνῃ, τὸ μὲν ἄρχῃλω τὸ νεύρων τὸ πῆχυν, ὃν τὸ ἔνδον ἔῃ μέρος, τὸ πελυτῖω ἢ, ὃν τὸ ἄω μέρος. ὡσαύτως ἢ ἓ τὸ μυὸς, ἢ αὖτε ἢ τὸ πῆχυ ὀστοῦ· πάντων γὰ τύπων, ὃν τὸ ἔνδον μέρος εἰσὶν αἱ ἄρχαι, ἓ τὸ κόνδυλον ἢ βραχίονος. ἐκαῖοι δ' ἦσαν καὶ οἱ μῦες μόνοι διαφαθέντες, ἐκμυὼ ὀδυνῶν ἐρράσασιν, ὀδὲ πόνον ἢ, ἢ φλεγμονῆ. εἰ δ' ὡς Ἱπποκράτης αἴξιοῖ, πῶς χεῖρα τὶς σημαίνειεν, οἱ ὃν τὸ ἔνδον μέρος ἢ πήχεος ἀρθρώδεις μῦες, ὅλοι κείσονται τὸ τὰ ἔνδον. οἵ τ' ὃν τὸ ἐκτὸς, σπασθέντες ἢ ὅποι τε τάξονται, κατάκαμψαν γὰ ἢ οἱ ἀγωνῖται, ἐν τούτῳ τῷ μέρει φυλαχθήσονται δ' ὅλως ἢ κύκλου. ἐν ἢ τοῖς ὑποκάτω τὸ πήχεος, ἢ δ' ἔστιν ὅλως μῦς. εἰ δέ σοι μέλῃ, τὸ πῶς ἐν τὸ πῆχυ ἁπάντων μυῶν ὑπίσταται τὸ ὄφιν, ὃν ἢ πρώτῃ τὸ ἀνατομῆς ἐγχειρήσεων μαθήσῃ. ἔχεις δ' αὐτοῖς καὶ τὴ τῶν μυῶν ἀνατομὴ γεγραμμένοις, ἐν ᾧ βιβλίῳ, σπουδαιοτέρῳ, ἢ ἐν τοῖς ἀνατομικοῖς ἐγχειρήσοσιν, ἁπάντων τῶν ἐν τῷ σώματι μυῶν Φύσις ἐρμηνεύεται.

B

C

D

Quùm accidit, ut ossis cujuspiam, vel nervi, vel musculi initium sit ab interiori parte membri: finis vel ab exteriori, vel ab inferiori: constat partem hanc perversam esse. Rectè igitur dixit omnia hæc perverti, ubi totum brachium resupinetur. Ac ne longiùs exempla petamus, nervi, qui ab interiori parte feruntur ad manum, cum cubito junguntur circa totum humeri caput. Fiet itaque resupinato brachio, ut nervorum, qui cubito alligantur, initia ab interiori parte collocentur, fines à superiori. Idem accidet musculis, & ipsius cubiti ossi: horum enim omnium initia ab interiori parte sunt, juxta tuberculum humeri. Poterant autem per se musculi, quum perverterentur abundè dolorem excitare, atque ea de causa inflammationem. Si quis autem brachium figuraverit, ut Hippocrates jussit, musculi, qui ab interiori parte cubiti oriuntur, toti ab interiori parte siti erunt, qui ab exteriori, in hac similiter coutinebuntur: quemadmodum, qui à superiori, positum à superiori tuebuntur in universo membro. Ab inferioti autem cubiti parte nullus situs est omnino musculus: sed, si cubiti musculorum omnium situm cognoscere tibi curæ est, ex primo libro de incidendorum corporum ratione addiscere poteris: tum ex musculis incidendis, ubi musculorum omnium natura ad compendium confertur magis, quàm in libro de incidendorum corporum ratione.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιζ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVII.

E

Καθίσθαι χὴ τὸν ἀνθρωπον ὕτως, ὅκως ἢ ὃ ἐξέχῃ ἔ ὀστοῦ, πρὸς τὰ λαμπρότατα τῶν προκειμένων αὐγέων, ὡς μὴ λάθῃ τὸν χειρίζοντα ἐν τῇ κατατάσῃ εἰς ἰσχνὸς ἐξίσυσιν. ἔ γε μὴν ἐμπίσῃ, ἢ ἀ τὰ χεῖρα λάθοι ἐπαρρωμένου ὃ ἐξέχῃ γλουμόμενον.

Hominem autem collocari sic oportet, ut quæ pars ossis prominet præstantium luminum splendidissimo obversa sit, ut in extensione manu operantem lateat, num satis sit in directum constituta. Non enim profectò periti artificis admotam manum os prominens contactu latere potest.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

F

Εἴτε καθκλινεῖν, εἴτε καθίζειν, ὃν ἔ καθίκησθαι δηλοῦσθαι, περιτραπικούειν αὐτῷ χρὴ, ὃ ἕτερον αὐτῶν. Εἴτε γὰ τῶν ῥώμων ἀποδέοντων ἢ κάμροτος, καὶ τὸ μέγεθος ἔ κατάγματος, ἐνίοτε μὲν καθήκουσι, ἐνίοτε ἢ κατακείμενον ὑπιδύσης τὸν ἄνθρωπον. ὁπότερον δ' αὖ ἔχῃ σῆμα, πρὸς τὸ λαμπρότητα τὸ προκειμένων αὐγαῖς, βλέπειν χὴ τὸ πεπονθὸς μέρος, ὅπως δύνατὸν σκεπτὸν εἴη.

Sive decumbere, sive sedere verbo καθίσθαι, hoc est collocari declaretur, eorum alterum utrum ipso intelligendum est. Si nanque tum virium robur, tum fracturæ magnitudinem recipias, interdum quidem decumbentem, interdum verò sedentem hominem deligaveris. At utervis figuratus habitus prostantium luminum splendorem sortiatur, pars affecta perspicienda est, ut eam Chirurgus facilè speculetur.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XVIII.

OSsium cubiti, quum utrunque fractum non est, facilior est curatio. Si os superius sauciatum fuerit, etiamsi crassius id existat, partim quidem quod ei pro fundamento subtendatur, partim verò quod facilius occultetur, nisi iuxta manus iunctura sauciari cõtingat. Crassa nanque carnis est epiphysis quæ superiore parte adnascitur. Os verò inferius neque carnem habet, neque facilè latet, atque vehementiore extensione indiget.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιη'.

ΤΩν ὀστέων τὸ πῆχος, ὧν μὴ ἀμφότερα κατέηγε, ῥᾴων ἡ ἴησις, ὡὶ τὸ ἄνω ὀστέον τραυματίσῃ εἴη, καίπερ παχύτερον ἐόν. ἅμα μὲν, ὅτι τὸ ὑγιὲς κατατεῖνον γίνεται σημείου, ἅμα δὲ ὅτι κρυπτότερον γίνεται, πλὴν εἰ τὸ ἐγκὶς τὸ καρποῦ. παχὺ γὰρ ἡ τῆς σαρκὸς ἐπίφυσις ἡ ὑπὲρ τὸ ἄνω. τὸ δὲ κάτω ὀστέον ἄφυτον, καὶ οὐκ εὐξυκρυπτόν, καὶ καταπόνου ἰσχυροτέρης δεῖται.

B

GALENI COMMENTARIUS.

QUod duo sint ossa cubiti his verbis declarauit, *quum utrunque fractum non est*. Neque enim Græci sub una, neque sub tribus, aut pluribus dictionibus ἀμφότερα sive utraque proferre consueverunt. Ex his autem duobus ossibus, quod subtenditur propriè cubitùs nominatur, quod sanè longior existit; quod verò incumbit, radius. Plana autem est non solùm hæc oratio, sed etiam cæteræ ferè omnes quæ hoc in libro sunt. Quæ nunc enuncio, ea sola explanationem desiderant. Quare si quid præter hæc obscurum esse tibi videatur, jam explora, quum exemplar mendis erraverit, quo probè correcto, si quid semel lectum non comprehenderis, idem insuper tum secundo, tum tertio relegens propositum omnino percipies.

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤι δύο εἰσὶν ὀστᾶ τὸ πῆχος, ἐδήλωσε, εἰπών, ὧν μὴ ἀμφότερα. ὅτε γὰρ ἓν' εἶσι, ὅτε ὑπὸ τεσσάρων, ἢ καὶ πλειόνων, οὐώθασι λέγειν οἱ ἕλληνες τὸν ἀμφότερα φωνιόν. τῶν δὲ δύο τόπον ὀστῶν, τὸ μὲν ὑποτεταγμένον, ἰδίως ὀνομάσθαι πῆχυν, ὃ δὲ καὶ μακρότερον ὄντι, τὸ δὲ ἐπικείμενον, κερκίδα. ὅμοιος δὲ ἔχει τῆς μόνος ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, ὡς ὑπὸ τὸ πλεῖστον εἰσὶν ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ, μόνα δεῖσθαι σαφηνείας λέγω, ἃ νῦν ἐξηγοῦμαι, ὡς τ' εἰ σοὶ ζητοῦντι δόξειεν ἀσαφὲς εἶναι, σπεῦσαι δὴ μὴ τὸ αὐτόγραφον ἠμῦναι. καταρρυμῶντός γε αὐτοῦ, καὶ ἅπαξ εἰ καὶ δὶς μὴ νοήσῃς, ἀλλὰ δεύτερον γε, ἢ τρίτον ἐπαναλαμβάνων αὖθις, πάντως μαθήσῃ τὸ λειπόμενον.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XIX.

VBi non hoc, sed illud fuerit comminutũ, satisfaciet simplicior vis in intendendo: ubi utrunque extendere valentiùs oportet. Puerum jam vidi plus justo intensum. Sed plerique, minus quàm res postulat, extenduntur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. ιθ'.

ΗΝ δὲ τοῦτο μὴ ξυντεθῇ, ἀλλὰ θάτερον, φαύλοτέρη ἡ κατάτασις ἔσχεν. ὧν δὲ ἀμφότερα κατεηγὼς, ἰσχυροτάτης καταπόνου δεῖται. παιδίου μὲν γὰρ ἤδη εἶδον καταπαθέντα μᾶλλον, ἢ ὡς ἔδει. οἱ δὲ πλεῖστοι ἧττον τείνουσι, ἢ ὡς δεῖ.

E

GALENI COMMENTARIUS.

SImpliciorem & sine magno negotio factam *extensionem* leviorem seu φαυλοτέραν pronuntiavit. Non enim vitiatum duntaxat φαυλῷ dictione, sed & leve & simplex apud veteres significatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗν ἁπλουστέραν, καὶ οὐδὲν μεγάλης πραγματείας, φαυλοτέραν εἶπεν. ἁπλοῦν μὲν γὰρ τὸ μοχθηρὸν, οὐκ ἐν φαύλου δηλοῦσθαι πρὸς τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἁπλοῦν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XX.

» *DIstentione vero facta, distenta volis manuum admotis dirigenda sunt.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κ'.

ΧΡὴ δ', ἐπαΐων τείνοιτο, τὰ τεινόμενα σωζόμενα διορθοῦν.

F

GALENI COMMENTARIUS.

QUæ manuum partes prominent, eas volas θέναρα ἀπὸ τοῦ θένειν à percutiendo deducta nominant, ut nonnulli volunt qui veris verborum originibus student. Nam quæcunque percutimus, his prominentibus partibus percutimus. Nonnulli verò non omnes prominentes manus partes sic vocari profitentur; sed eas solas quæ magnis digitis subjiciuntur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ ἐξέχοντα τῶν χειρῶν, ὀνομάζουσι θέναρα, ἀπὸ τοῦ τύπτειν, ὡς ἔνιοι βούλονται τῶν χαριέντων ἐτυμολογίας. τύπτεις γὰρ τοῖς ἐξέχουσι παίοντες, ὅσα περ αὐτὰ παίομεν. ἔνιοι δὲ, οὐ πάντα τὰ ἐξέχοντα τῆς χειρὸς, καλεῖσθαί φασιν, ἀλλὰ μόνα τὰ ὑπὸ τοῖς μεγάλοις δακτύλοις.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κά'.

Ἔστι τὰ χείσματα κηρωτῇ μὴ πάνυ πολλῇ, ὡς μὴ ἐπιπλέῃ τὰ ὑπιδέσματα, ὕσσα ὑπιδεῖν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ χείσματος τὰ ὑπιδέσεως εἶσιν. ἡ μὲν ἑτέρα, τῶν κολλᾶς οὐδ' ἡμῖν ἀλλήλοις ἐνδεχομένων μέρη ἐστὶ καταγέντα ὀστᾶ κατὰ φύσιν ἀσφαλῶς. ἡ δ' ἑτέρα, διέξοδα ὑγρὰ τὰ ὀστέων, τὰ χυμῶν, ἃ ὁ φάρμακον, ὅταν αἰσθησόμενον τοῦτο εἶ διακωλύσῃ μόνον, ὑπικείμενον αὐτὸ φυλάττειν ἀεὶ τοῖς παντοδαπὸν μέρεσιν. ἔνιοι μὲν γοῦν, τοῖς ἐμπλάστοις χρῶνται φαρμάκοις, ἐμπλάττοντες ὀθονίοις αὐτά, ὃ μὴ τὰ ὑπιδεσιν, ἐξῶθεν ὑπιδοῦντες. ἔνιοι δὲ, χυμῷ πυρὶ τὰ ὑπιτηδείων εἰς τοῦτο, καθάπερ οἶνῳ τε μόνῳ, ὃ σὺν ἐλαίῳ, ἢ πολλάκις, πυὶ τὰ ὑγρὰν φαρμάκων, οἷαπερ ἐστὶν ἡ διαιώτη κηρωτὴ, ἁπλᾶς σκιαζομένη, ποτὲ μὲν, ἅπαι γ' ἐν ῥοδίνῳ τηκομένῳ τὰ κηρωτοῦ, ἢ ἐν ἐλαίῳ, ποτὲ δ', ἁπλῶς τὰ προσαναμειγνύσα ξηρᾶς, οἷ δὴ καὶ ποιοῦσιν ὁμοιάζειν κηρωτίῳ. τὰ δ' ὑγρὰ φάρμακα, ἢ σύσασιν ἔχει, ὃ πάχος, οἷόνπερ ὃ τὰ ὑγρὰ κηρωτῇ. γίγνεται δὲ, τηκομένων ἐν ἐλαίῳ τὰ ἀναλεσμάτων ἐμπλάσσεται, ἐφ' ὧν εἰρηται μοὶ πι, καὶ ἐν τοῖς περὶ τὰ ἀπὸ τῶν φαρμάκων διαιμένοις, ὅπῃ σαλέον δ', ἔν τε τῇ θεραπευτικῆς μεθόδου πραγματείᾳ, καὶ τῇ περὶ συνθέσεως φαρμάκων διαιμένοις. ὁ δ' οὖν ἐπικεκάτης, ὑγρᾷ μὲν κηρωτῇ κέχρηται· πολὺ μὲν γὰρ ἀφλεγμαντότερα τῆς σκληρᾶς, ἢ ὅπως ἂν τις ὀνομάζειν ἐθέλοι. τῷ δ' ποσοῦ, καὶ τῷ χρῆσιν αὐτῆς ἐδήλωσε τὸ σκοπὸν εἰπὼν μὲν πάνυ πολλῇ, ὡς μὴ περιπλέῃ τὰ ὑπιδέσματα. τὸν δ' αὐτικείμενον ὅρον ὅτι ἐδήλωσεν, ὡς ἡμῖν νοοῦσιν. ἔστι δ' αὐτὸς, ὡς ὑδ' ὕσσ ὀλίγῃ κηρωτῇ χρῆσθαι πρόσεστιν, ὡς φθάσαι ξηρανθῆναι τὰ τὰ ὑπιδέσμων ὀθόνια, πρὶν ὑπιλύσαι δέ τε πάντα. ἄξιον δ' ὑπισκέψασθαι ὅστ', εἰ δὲ τὴ κηρωτῇ κολλᾷ νυῦ χρῆσθε. καὶ τοι γε, ἐν οἷς ἔξεστιν. εἰ μὲν γὰρ σωτικὰς ὑπιδέχοιτο, μεγίστη γ' ἂν βλάβη, ξηραινομένων τὰ ὀθονίων. ὑπιδέχειν δ' σωτικὰς οἱ πλεῖστοι τὰ συμπιεζομένων τοῖς κώμασιν. ἀλλ' ἐπάνω εἰς τὰ ἔμπαλα ποσήματα, αἱ ἔμπαλ θεραπεῖαι εἰς ἀκριβείαν κρίνουσι, δι' ἃς, ἐφ' ὧν ὀξέως ὀσοῦν, οἶνῳ χρῆσθαι κολλᾷ, ἐνδεᾶ δ' χρῆσθαι τοῦτῳ, ὅτε τὰ διαιμένως αὐτὰ τὰ πλείω. Εἰ νυν δ' ὀρθῶς τό γε ὅσσον εἰπεῖν, ὡς ὑπὶ τὰ ἄλλα καταλλήλα, ἢ χρεὼς οἶνῳ διαιθῆναι θεραπεύεσθαι, μόνῃ τῇ κηρωτῇ χρωμένων ἡμῖν, ὅτε ἀφλεγμόν ὅστιν, ἐπ' αὐτὰν προσφέρονται, ἀμείνονται τοῦτο μέγα, δι' ὃ τὰ συμπεζομένων ἀμείνων. ἴσθι δ' μέγας ὁ κίνδυνος, ἐνταῦθα ἢ αὖσι μὴ ἐνώντες οἱ συμπρέπτει ἀναπαρεῖσθαι προσαιωτικῇ, ἢ ἡμῖν ἢ ὧδε καθεύδοι, πεῖθονται. καὶ μέντοι, ἢ σωτικέστερον ὑπιφαίνεται τοῖς ἐσθητοῖς, δι' ὃ ἢ κινδυνώδη μέγιστος, ἤνιοτε δ' ὧδε μένοντος ὅλης νυκτὸς, ὅταν μὴ σφόδρα θορυβοῦνται οἱ συμπρέπτεις, τὰ κολλώδημα προσῆκεν πάντα καλῶς.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXI

Deinde illito cerato non admodum copiosè, ut ne fasciæ circumfluitent, ita devinciendum est.

GALENI COMMENTARIUS.

Duo sunt deligationis usus; alter quidem est ossis fracti partes à nobis inter se probè compositas tutò continere; alter verò quæ lintea liquorem, vel medicamentum exceperint quod inflammationis prohibitorium esse exploraverimus, affectis partibus imposita tueri. Itaque nonnulli quidem emplasticis medicamentis utuntur, ipsa linteis inducentes, à quorum impositione foris fascias adhibent. Nonnulli verò humorum ad id idoneorum aliquem ingerunt, quale vinum vel per se, vel cum oleo; & sæpè liquidorum medicamentorum aliquod, quale ceratum est quod duobus modis præparatur. Interdum quidem cera vel in aqua rosacea, vel oleo liquatur; interdum verò picis aridæ portio adjicitur, quam piceum ceratum nominant Sed liquida medicamenta tum concretionem, tum crassitudinem sortiuntur; cujusmodi liquidum ceratum existit. Fiunt autem & ex emplastris inflammationem prohibentibus in oleo liquatis, in quibus tum in libris de simplicium medicamentorum facultatibus proditum est, tum ac liberaliùs, in operibus methodi medendi, & in operibus de compositorum medicamentorum facultatibus. Hippocrates igitur liquido cerato usus est, quod multo magis inflammationem coërcet, quàm quod durum est, aut quodcunque quis aliud nominare voluerit. Modum autem utendi hujusmodi cerato scopum his verbis declaravit, non admodum copiose, ut ne fasciæ circumfluitent, contrarjum verò terminum non declaravit, tanquam nobis intelligentibus. Is autem est, ne ita pauco cerato uti deceat, ut fasciarum lintea siccescant, priusquam tertio quoque die solvantur. At cur imperat nunc uti cerato, speculatione dignum est. Nam in quibus os cutem excedit austero vino nigro usus est. Mihi autem videtur vinum excogitasse ad hæc tanquam nobilius præsidium, ipsum verò in aliis fracturis omisisse, in quibus contritorum ossium nullum nudatum est; quòd vini usus diligentiam postulet. Nisi enim assidue infundatur, maxima exsiccatorum ossium oboritur læsio. Qui enim laborantibus inserviunt, eorum plurimi continuò ac noctu præsertim, vinum infundere nolunt. Verùm quia extremis morbis extrema remedia, omnino sunt optima, propterea in quibus os prominet, vinum usurpare jubet. At ubi vino utitur, de ipsius facultate plura dicturi sumus. Nunc autem sufficit illa tantùm enarrasse, quum aliæ fracturæ, etiam absque vino solo cerato nobis utentibus curari potuerint, non necesse esse in his curandis, qui vinum admovent, eos interdum ob ministrorum negligentiam graviter peccare. Tunc autem magnum incumbit periculum, tunc etiá ipsi ministri se labores exanthlare constituût, atque nobis imperantibus parent; necnõ etiã his frequentius adsumus, & interdum ob periculi magnitudinẽ universã noctẽ immoramur, quũ ministris imperata omnia probè peragere non admodũ confidimus.

HIPPO-

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XXII.

»*Ut ne summa manus cubiti flexu inferior,*
»*imo paulo etiam superior collocetur, quo*
»*sanguis minimè ad imum extremum defluat,*
»*sed revocetur.*

GALENI COMMENTARIUS.

QUod igitur cubitum ita figurari deceat, ut radio subjiciatur, & angulum rectum ad os humeri efficiat, superiùs enuntiatum est. Quum autem hoc fieri possit, & inferiori summæ manus ut & ad cubiti flexum superiori regione posita, merito hoc quoque definivit, quum imperavit summam manum cubiti flexu paulo superiorem habere. Novimus enim deorsum propendentes figuras, summis membris fluxionum causas effici. Propterea quemadmodum & qui totum diem obambulant, & quibus crura caliditora sunt omnino existimant ipsa noctu universo corpore sublimiora componere. Itaque sic imperat Hippocrates deorsum propendentem figuram vitari, sursum vero tendentem sectari. Quod si ipsam manum cubiti junctura multo sublimiorem figurari jussisset, hujusmodi habitus ægris in ipso diu morantibus universæ manui dolorem excitaret, potissimumque anterioribus humeri musculis. Itaque hunc habitum dolorificum esse docebit experientia, doloris vero causam musculorum flexuræ cubiti articulationem moventium natura demonstrabit. Hi nanque sunt tum ab anterioribus, tum interioribus humeri partibus, quos ubi flectimus, ad proprium caput contrahuntur & sursum tenduntur, cumque ipsis totus cubitus simul contrahitur, ac sursum versus tenditur, in quem suis imis partibus inseruntur *Ne sanguis ad extremum defluat, sed revocetur.* Hic textus ad illum referendus est, *ne summa manus cubiti flexu inferior collocetur.* In utriusque autem medio hæc inserui, *imò paulò etiam superior*; ut tota oratio sit hujusmodi, *ut ne summa manus cubiti flexu inferior, imò paulò etiam superior collocetur, quo sanguis non ad imum extremum defluat, sed revocetur.*

B

C

D

E

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIII.

»*Posteà linteo deligare, capite supra fra-*
»*cturam injecto.*

GALENI COMMENTARIUS.

HÆc sententia, *ad fracturam caput injici, & non injici*, duobus fit modis; interdum quidem nobis ipsam secundùm membri longitudinem accipientibus; interdum vero & secundùm latitudinem. Termini autem injiciendi fasciæ caput in longitudinem sunt, hic primam fasciæ circunvolutionem in orbem factam, universam fracturam operire. Quod si vel tantopere superiùs injicias, quàm ut fracturam nullomodo contingat, vel rursum tanto infetius, quàm ut ad ipsam accedat. Hoc fasciæ caput ferè quis assere poterit non supra fracturam

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κβ'.

ΟΠως μὴ κατωτέρω ἄκρον τὸν χεῖρα ἔξῃ τῆς ἀλκοῦς, ἀλλὰ σμικρῷ ἢ αὐωτέρω, ὡς μὴ ὃ αἷμα εἰς ἄκρον ἐπῤῥέῃ, ἀλλὰ ἀποσημαίνῃ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤι μὲν οὖν ὕτως ῥηματίζεσθαι προσῆκε τὴν πῆχυ, ὡς ὑποπεπόδαται μὲ τῇ κερκίδι, γνώναι ῥᾴδιον ἐραλέσαντας πρὸς μὲ ὃ τῶ βραχίονος ὀστοῦ, ἐμπεσόντων εἰρηθῆ. διωαμένῳ ἢ τύπου γίγνεσθαι, ὃ κατωτέρω τῆς ἄκρας χειρὸς, ὡς πρὸς τὸν ἀλκοῦν, ὃ αὐωτέρω, εἰκότως ἐπιδιωρίσατο ἢ τῶδε τῶδε, κελεύσας αὐωτέρω βραχίονι, τῶν ἄκρων τὴν ἀλκοῦς χεῖρα ἔχειν. ἴσμεν γὰρ τὰ καταῤῥοπα ῥήματα, ῥεύματων ἄτια γιγνόμενα τοῖς πέρασι τῶν κώλων, ὃ δὴ τῶν, ὡς οἱ δ' ὕλης τὰς ἡμέρας θερμοτάτας, οἱ δ' αἰλεώτερά πως ἔχοντες ὃ σκέλη πρὸ πόδος ποιοῦνται, νύκτωρ ἐωτὲ ῥηματίζειν ὑπολήπτεσθαι τὸν ὅλου σώματος. ὕτως οὖν, κἀπὶ τὸ ὅλης χειρὸς, ὁ Ἱπποκράτης κελεύει φυλάτεσθαι μὴ ὃ καταῤῥοπον ῥῆμα, μεζόνως ἢ ὃ αὐαῤῥοπον. καὶ δὴ πλεον δ' ἐωτὶν ἐπιλαπέσαι σκέλεσθαι τὸν ἀλκοῦς ἔχειν, εἰ μὴ ἢ τύπο τὸ ῥῆμα τοῖς ἐν αὐτῳ χροιΐζουσιν ὀδύνῳ πρέπειν, ὅλη τε τῇ χειρὶ, ἢ μάλιτα τοῖς περαθίοις τῶ βραχίονος μυσίν. ἅπ μὲν οὖν ὀδυνώδης ἔστω, ἢ πάρεξ σε ἀλόξ. τῶν δ' αἰτίας τῆς ὀδυνῆς, ἢ φύσις τῶν κινούτων μυῶν τῶν καὶ ἀλκοῦν ἐξηρθρωσεν, ὑπδιίξεται. εἰσὶ γὰρ οἱ κὶ τὸ περόσω τε κάτω τῶν ἐνδυν μεραῖν τῶ βραχίονος, οἷς ὕστερ κεκυφέρθη, τὸν πῆχυν ἔπι τὸ ἰδίαν κεφαλὴν ἀναπόντες, κατείνοντες αὖθ, συνδυαπόλλυ, ἢ συνεφυατείνῃ μὲν ἑαυτοῖς ὅλον τὸν πῆχυ, εἰς ὅσον ἐμπεφίκασι τοῖς κάτω μέροσιν ἑαυτῶν ὡς μὴ τὸ αἷμα ἐς ἄκρον ἐπῤῥέῃ, ἀλλ' ἀποκαμπτόμενα ἐς ἄκρον. τῦτο ἀναφέρειν ἐχρὴ πρὸς τὸ, μὴ κατωτέρω τῆς ἀλκοῦς ἄκρας τὴν χεῖρα ἔχειν. διὸ μέσῃ ἢ ἀνωδίᾳ, εἴρηται τὸ, ἀλλὰ μικρῷ αὐωτέρω, ὡς τῆς τὸν λόγον τοῖτον. ὅκως ἢ μὴ κατωτέρω, ἄκραν τὴν χεῖρα ἔξῃ ἢ ἀλκοῦς, ὡς μὴ ὃ αἷμα εἰς ἄκρον ἐπῤῥεμεθῆται, ἀλλὰ σμικρῷ αὐωτέρω.

ΙΠΠΟΚΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κγ'.

ΕΓειται ὑπδεῖν τῇ ὀδυνίᾳ, τὸ ἀρχμὸ βαλλόμενος κὴ ὃ κάτημα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ', τὸ ἀρχμὸ βάλλεσθαί τε, ἢ μὲ βάλλεσθαι κὴ ὃ κάτημα, σῆλας γίγνῃ. ποτὲ μὲν κὴ ὃ μῆκος τῶ κώλου νοουμένων ἡμῖν ἐωτὸ, ποτὲ ἢ, ἢ κὴ ὃ πλάτος. ὅσῳ ἢ ἔ κὴ ὃ μῆκος βαλλομένῳ τῶ ἀρχμὸ τῶ ὑπδέσεως, ἢ τὸ πρόω αὐτῶ ἀδιόλυτο ἐν κύκλῳ γινομένῳ, ὅλην σκεπάσαι τὸ κάτημα. εἰ δ' ὅτι τοῖτον αὐωτέρω ἀδιάλλοις, ὡς μηδ' ὅλως ψαῦσαι τῶ σωπελέωντος, ἢ κατωτέρω πάλιν αὖ τοῖτον, ὡς μηδ' ὅλως ἅψασθαι, τῦτ' αὖ ἀληθῶς εἶποι τις, μὴ κὴ ὃ κάτημα τῶ ἀρχμὸ ἔ ὑπδέσεως. ὕτως μοι νόῃ κὴ ὃ κά-

τομα βάλλεσθαί τε, ὦ μὴ βάλλεσθαι τὸ ὀρθὸν τῆ A
ὀδονίων καὶ ὃ πλάτος ἦ, ἐπεὶ δ' ὡ αὐτῶ φορτέω ἐπι-
δεσιν ἐπιδέσμος ἦτοι γε τὴ τὸ καπέλματος, ἢ ἐξωτέρω
ποιήσῃ. ἐνθῶδε μὲν δὴ ὁ Ἱπποκράτης, ὡς φησὶ ὃ
μέρος τὸ κώλου βλέπων, ἀπεφήνατο τὸ ὀρθὸν βάλλεσθ
καὶ τὸ κάπελμα, τυτέσι μήτε τανυοτέρων, μηθ' ὑγ-
λοτέρων αὐτό· δηλοῖ ἦ, ἐξ ὧν ἐπιφέρων εἶπεν. ἐπὶ δ
φερόμενη καὶ αὖτὸ, ὅτι ἢ τρὶς, ὅπῃ ὃ αὖω διέδεται
ἐπιδών. ἐν δ τῆ καὶ ἰνδείον, ἔνθα φησὶ, τὸν ὀρθὸν B
βάλλεσθαι μὴ καὶ ὃ ἕλκος, ἀλλ' ἔνθα, καὶ ἔνθα· φησὶς
δ ἦ κώλου πλάτος αὐαφέρων εἶπεν, ὡς δηλοῖ πάλιν
καὶ ἐνθῶδε τὸ ἔνθα ἢ ἔνθα. τούτων γὰ τῶν φωνῶν οἱ
ἕλλησιν χρῶνται εἰς πλάτος δηλοῦντες. ἐν πολλοῖς δ
τῆ αὐτηγράφων, ἢ λέξις ὅπως ἔχῃ, ὀρθὸν βάλλεσθαι
μὴ ὅπῃ ὃ ἕλκος, ἀλλ' ὅπῃ ὃ ἄμμα.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. κδ'.

ΕΡείδων μὲν δῶν, μὴ πιέζων δ κάρτα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗν συμμετρίαν τῆς ἐπιδολῆς τῆ δεσμῆ, ἐν
τούτῳ τῷ λόγῳ διδάσκει. χρὴ γὰ ἁρμοζομένη μὲ
αὐτοὺς εἰς τοῦτο, ὡς φυλάττειν ἀκίνητα τὰ κεχωρισμέ-
να πέφυκε τῶν ὀστῶν, ἃ μὲν ὅτως γε πεπιέχθαι σφοδρὰς,
ὡς ὀδυνᾶν παρέχειν τῶ κάμνοντι. πᾶσα γὰρ ὀδύνη χρο-
νίζουσα, καὶ μάλιστα ὀκθλίψεως, αἰτία φλεγμονῆς γίγνε-
ται· σκοπεῖ μὲν ὅτοι τῆς τῆ ἐπιδέσμων πίεσιως ἀκρι-
βῶς δ' αὐτῶν ἐυχαίρεσθαι, καὶ ἄρχας μὲν ὀχ ἧσσ τε, D
πολλάκις δ' ἐπιδήσας δωσατόν. φορτέρων γὰ τὸν νοῦν
ἀκριβῶς, τῆ ποσῷ τὸ ζώτεως, ἢν ἐποιήσω, φερόμενον
τὸν ἐπίδεσμον, εἶτ' ἐρωτήσας τὸν ἐπιδυόμενον, ὁπόσας
ἀσθαίνεται τὸ φερόμενος τῆ ὀδονίων, ὃν δεῦτέρᾳ φερ-
βάλλων ἴσως φορτέρα, ὀλυσᾶν δεῖ τὼ ζώσιν, ἢ ἐπαυ-
ξῆσαι· ἡλίκεσθαι μὲ γὰ εἰπόντος, ὑφερόμενον ὡς ὀλυ-
σᾶν φορτήκει. ὅτω ἢ εἰ χαλασὸν εἰπόντος, ὡς μηδ' ὅπ
φερέκειτο γινώσκειν, ἐπαυξῆσαι. καὶ μήτοι, κὴ πρὶν ἐπ'
αὐτῶ ἕ τὸ κάθεμα χόντος, ἀρχέσθαι τὸς ἐπιδέσεως, E
ἕνεσί σι φορμμάσασθαι, παυδόμενον ὑγιὲς ὑπιδέ-
σαντα πολλάκις· ἀλλὰ τῆ πυνθάνεσθαι ὡς ὀρθίως εἰρη-
μένας πόδας. ἐπιμότερος γὰ ὅπως ἔσῃ, φερὸς ὡς ἐν τοῖς
καπάρμασι ἐπιδέσεις. ἐπ κἀκεῖνο φορτηνοεῖν, ὅπ τῆ σω-
μάτων, ὅσα μὲν ἰσχνὰ, κὴ σκληρότερα, βιαιοτέρως αὐ-
χέσθαι τὸ πιέσιως. ὅσα δ' ἀσθενῆ, ὦ μαλακὰ, τὸ ἀνειμένης
ζώσπα χρῆζι.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κε'.

ΕΓὼ δ φερόμενη καὶ τοῦτο δὶς ἢ τρὶς, ὅπῃ τὸ αὖω F
νεμέσθω ἐπιδέων, ἵνα αἱ ἐπιῤῥοαὶ τὸ αἵματος ἐπι-
λαμβάνωνται, καὶ τελδυτησάτω κεῖθι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΥτὸς εἶπε τῶ αἰτίαν, δι' ἣν αὖω φορτον κελεύῃ
τῶ νομῶ τῆ ὀδονίων ποιεῖσθαι. βάλλεσθαι δὸ τὰς
ἐπιῤῥοὰς τὸ αἵματος κωλύεσθαι, τὸ αὖω μερῶν τὸ κώλου.

injectum. Sic mihi intellige ſupra fracturam injici & non injici caput linceorum; ſed in latitudinem, quum ſcilicet primam deligationem faſcia quadantenus fracturæ aut exterius fecerit. Hîc igitur Hippocrates tanquam ad membri longitudinem ſpectans faſciæ caput, ſupra fracturam injici denuntiavit, hoc eſt, neque fracturæ inferius, neque ſublimius. Quæ prodidit per ea quæ his verbis infert, Quum inquit, ubi ſupra fracturam bis, terve circunvolveris, ſurſum intuitus deligato. At in libro de medicatrina, *huc*, inquit, *faſciæ caput non ſuper ulcus injiciendum, ſed huc aut illuc.* Ad membri latitudinem referens pronuntiavit, ut iterum declarat his verbis, *huc aut illuc.* His enim vocibus Græci utuntur ad latitudinem ſpectantes. In multis autem exemplaribus textus ſic habet, *faſciæ caput injici non ad ulcus, ſed ad nodum refertur.*

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

C *Sic ut firmet quidem; non tamen vehementer comprimat.*

COMMENTARIUS GALENI.

DOcet hoc loco vinculi moderationem: id ſiquidem inſidere debet eatenus dum fracti oſſis extrema immobilia tueatur: non tamen ita arctari, ut dolorem afferat laboranti. Quilibet enim dolor, quum perſeverat, præſertim ſi ex compreſſione eſt, inflammationem concitat. Hæc igitur ſpectari debent in faſciis D coarctandis, quæ initio ad unguem conjicere non licet; licet autem, ubi ſæpiùs devinxeris: nam diligenter animadvertentes modum adſtringendi, quum vinculum injecimus, interrogantesque hominem, qualem circundatam faſciam ſentiat, iterùm æquè ac primo injicientes, laxare vel adſtringere oportet: ſi quidem premi ſe dixerit, proculdubio laxare, ſin vinculum ita laxum affirmet, ut injectum minimè ſentiat, adſtringere. Licet autem priùs quàm eum alligemus, quem fractura malè habet, exerceri, ſanum puerum ſæpius vinciendo, ſed cum eo, ut percontemur, quæ paulò antè interroganda propoſuimus; ſic enim promptiores erimus ad fracturas deligandas. Illud ſimul intuere oportet, quòd quæcunque corpora robuſtiora ſunt, ac duriora, vinculum ſuſtinent arctiùs adſtrictum: quæ verò infirmiora ſunt, & molliora, leniùs adſtringi debent.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXV.

„ *VBi ſuper eandem fracturam bis, terve*
„ *faſciam circunjeceris, qui deligat, ad ſu-*
„ *periora diſtribuat; quo ſanguinis affluxus*
„ *intercipiatur, illicque deſinat.*

COMMENTARIUS GALENI.

IPſe cauſam dixit, quâ primum imperat faſciarum diſtributionem ſurſum fieri. Vult enim ſanguinis affluxum à ſuperioribus membri

partibus prohiberi. Commemorata verò deligatione, non solùm qui affluit sanguis coërcetur, verumetiam qui fracturæ partes obsidet, exprimitur. Itaque sanguinis affluxus unam viam sortitur supernè deorsùm; expressio utramque tum superne deorsùm, tum inferne sursùm. Etenim aliquid exprimi potest & ad inferiorem & ad superiorem membri partem. Et consulit sane utrisque operam dare; quum duabus uti fasciis imperat, utrisque ab affecta parte principium habentibus, habità longitudinis ratione; hinc priore quidem sursùm, secunda verò deorsùm distributa: Præstat enim partis affectæ sanguinem ad superjacentes membri partes, atque ad totum corpus exprimi. Quandoquidem extremum minus est quàm ut citra noxam, copiosum humorem recipere queat. Ubi post primam fasciam, quæ partis affectæ sanguinem ad manus initium exprimit, si altera vehementiùs astringatur, ad carpum & digitos inflammatio oboritur. Quas ob res imprimis sursùm exprimendum est, maxime quidem, si fieri queat, quicquid infestat. Si quid verò paululum relictum fuerit id altera fascia injecta deorsum excludendum est. Totam hanc sententiam perfectiùs intelliges in sermone de ratione vinciendi.

Α κῦ ὁ τὸ εἰρημένον ὑπόδεσιν, ὃ μόνον ἀπείργαται τὸ ἐπιῤῥέον, ἀλλὰ καὶ τὸ περιεχόμενον ἐν τοῖς περὶ τὸ κάταγμα μέρεσιν, ἐκθλίβεται. ἡ μὲν δὴ ἄνω ὑπόρρυσις, μίαν ὁδὸν ἔχει τὴν αὐτόθεν κάτω· ἡ δὲ ἐκθλῖψις, ἀμφοτέρως, τόν τε ἄνωθεν κάτω, καὶ τὸν κάτωθεν ἄνω. καὶ γὰρ εἰς ὃ κάτω τὸ κῶλον, δύναιτ' ἂν ἐκθλιβῆναί τι, καὶ εἰς ὃ ἄνω. καὶ συμβουλεύει γε ἀμφοῖν ἐπιμελεῖσθαι, δύο πολλῶν ὑποδέσμους λαμβάνοντα, τὸν μὲν κατὰ λόγον ἑκάστου ἀμφοτέρωθεν ἀπὸ τοῦ πεπονθότος, οὓς κῦ μῆκος σκοπεῖν, ἐνίοτέ τε, τὸν πρότερον μὲν ἄνω, τὸν δεύτερον δὲ κάτω νεμομένους. Β βέλτιον γὰρ ἐκθλίβεσθαι τὸ αἷμα τοῦ πεπονθότος μορίου, ἢ τὸ ὑποῤῥεῦσαν μέρος τοῦ κώλου, καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἅπαν. ὅτε δὲ ἀκριβῆ ἐλπίδ' ἔχειν, ἢ ὅτε δέδοται χρεὼν πλῆθος ὑγρῶν ἐκκενῶσαι, ὅπου μὴ τὸν πρῶτον ὑπόδεσιν, ἐκθλίβοντα τὸ πεπηγὸς μορίου τὸ αἷμα πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς χειρός, ἐὰν ὁ δεύτερος διαφύσσῃ σφίγξῃ, φλεγμονὴ γὰρ κατὰ τε τὸν καρπὸν, καὶ Ζεὶ δακτύλους. Διὸ ταῦτα διαφυλακτέον, καὶ μάλιστα μὲν εἰ οἷόν τε, πᾶν τὸ λυποῦν. Εἰ δ' ὑπολειπόιτό τι σμικρὸν, ἐκθλίβειν τοῦτο εἰς κάτω διὰ τοῦ δευτέρου τῶν ὑποδέσμων. Εἰ δὲ βεβαιότερος αὐτὸ τὸ πρόσθιον ὅλον, ἀκολουθήσας τῇ περὶ τῆς ὑποδέσεως διδασκαλίᾳ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVI.

„ *At prima lintea minimè longa esse oportet.*

GALENI COMMENTARIUS.

Decenter pronunciavit; Quum enim primæ fasciæ à fractura incipiant, & sursum D ferantur, ibique desinant, quas quàm secundas paucioris esse longitudinis necesse est, priores excepturas, in quibus vult iterum deorsùm primò à fractura prodeuntes sursum, rursus ad eum locum procedere, ubi primæ fasciæ finem fecimus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κϛ'.

Χρὴ ὁ μὴ μακρὰ ἔῃ τὰ πρῶτα ὀθόνια.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Προσκόπτοντος εἴπερ τοῦτ'. ὅταν γὰρ πρῶτον ὀθόνιον, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ κατάγματος, ἄνω ᾖ αἰωρούμενον, κἀνταῦθα τελευτῶντων, αὐτίκα χρὴν ὕστερον γίνεσθαι τὸ μῆκος, ἃ τὰ δεύτερα μέλλη λαμβάνειν· ἐφ' ἃν, κελεύῃ κάτω πρῶτον ἀπὸ τοῦ κατάγματος ἀφικνούμενος, ἄνω πάλιν ἰέναι πρὸς τὸ αὐτὸ τύπον, ἔνθα τὸ πρῶτον τὸ ὑποδέσιμον τὸ τέλος ἐπεπάγμεθα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVII.

E

„ *Secundarum vero fasciarum caput quidem supra fracturam injiciendum est.*

GALENI COMMENTARIUS.

Consultò: inde nanque vult liberaliùs exprimi sanguinem.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κζ'.

Τῶν ὁ δευτέρων ὀθονίων, τὸ μὲν ἀρχὸν βάλλεσθαι ἐπὶ τὸ κάταγμα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Κατὰ λόγον, ἐκθλῖψαι γὰρ, ἐκθλίψαι βέλεται ὃ πλέον τοῦ αἵματος.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVIII.

F

„ *At semel eodem involvatur.*

GALENI COMMENTARIUS.

Semel secundæ fasciæ caput circumjicere consulit, non bis, terve, ut prioris. Vult enim sursum magis, quàm deorsum ob commemoratam causam, sursum magis quàm deorsum id excludi, quod proximis fracturæ partibus obductum est.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κή.

Περιελαλὼν δὲ ἅπαξ ἐς τὸ αὐτό.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἁπαξ κελεύῃ περιελίλλειν, τὸ δεύτερον τῶν ὀθονίων τὸν ἀρχὸν, ὃ δὴς, ἢ τρὶς, οὐς τὸ πρῶτον· βάλλεσθαι γὰρ αὖ μᾶλλον, ἢ κάτω, ὃ περιεχόμενον ἐν τοῖς περὶ ὃ κάταγμα μέρεσιν, ἐκθλίβεσθαι, κῦ τὴν εἰρημένην αἰτίαν.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. κβ'.

Ἐπειτα νεμέσθω ἐς ὃ κάτω, ᾧ δὴ ἦσσον πίεζον, δὴ μείζονι ἀσφαλείῃσιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἥτιον σφίγγεσθαι τὸ κῶλον, ὅταν τῷ δευτέρῳ τῶν ἐπιδέσμων βάλωμεν, δι' ἃς εἴπεν αἰτίας. ἐγὼ μὲν οὖν πυκνὰς ταῖς περιβολαῖς τὸν ὀγκῶνα ποιεῖσθαι συμβουλεύων, ἢ πρωτέρῳ τὸν ἐπιδέσμων, ἐπαρκῶς ἐργασαμένῳ τὸ ὑπὸ τῆς πυκνότητος χρείας.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λ'.

Ὡς αὖ ἐπὶτῷ ἱκανὸν γένηται τὸν ὀγκῶνα ἐξαπαλινδρομῆσαι κεῖθι, ὅπερ τὸ ἕτερον ἐτελεύτησεν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὅμοιον οὖν Ἱπποκράτης, ἐπιδέσμους δύο χρῆται, C πρῶτος τῆς τῶν πλείονων ἐπιβολῆς. ἄλλοι δέ τινες, ἐπιχειρήσαντο τρισὶν, ἐνὶ μέν, ὃν ἔφαμεν κατάγματος αὖω νεμομένῳ, καθάπερ ὁ Ἱπποκράτης ἐκέλευσε, δευτέρῳ δὲ ὃν τῷ κατάγματος κάτω, ᾧ τρίτῳ, καὶ πάντων αὖω, καὶ ἀμφοτέρων ὁμοῦ τῶν πρωτέρων ἑλικτομένῳ. καὶ μέντοι ᾧ τῶν τριῶν ἐπιδέσμων ὁ δεύτερος, ὥσπερ δεῖ βεκχυτερὸς ἐκπέσειν τῶν λοιπῶν, ἐκείνοι δὴ ἀλλήλοις ἴσοι, ἀφ' τὸν μὲ πρῶτον, ἄκρῳ τε τοῦ κατάγματος ἀπεδάλλεσθαι, ὅς ἢ τρὶς, ἑλίσσεσθαί τε περὶ ὃ κῶλον, ἀπολαμβάνειν πυκνοτέρους. τὸν δὲ δεύτερον, ἅπαξ μὲ τοῦ κατάγματος ἀπεδάλλεσθαι, ᾧ ἧ περιβολῆς ἦλθ' ἀσφαλείας· τὸν ἧ τρίτον, καὶ ἀμφοῖν μὲν ἀπεδάλλεσθαι. ἀφ' ἧ ἀραιότατα τῆς νομῆς, ἐγγένεσθαι μακρότερον τὸν πρῶτον. ἀλλ' ὅτι ταῖς εἰρημένοις περὶς ἐπιδέσμοις, οἱ δύο ἀπέχρησαν ἐν ἑαυτοῖς, οἷς Ἱπποκράτης ἐχρήσατο, δῆλόν ἐστι καὶ ἐγὼ μὴ λέγω. τῷ δευτέρῳ τῶν ἐπιδέσμων εἰς δύο χρείας πεπροικῶντας, ἃς ἐκεῖνοι διελόντες, ἐνὶ μὲν ἐχρῶντο πρὸς τὸν, ὃν ᾧ κατιόντος δεῖ τὸ κάτω νομοῦ, ἑτέρῳ δὲ, εἰς τὸ ἐπιδῦναι αὖω, πρὸς τὸ ἕτερον τῶν ἐπιδέσμων πέρας.

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λα'.

Ἐνγοῦσθαι μὲν οὖν, τὰ ὀγκώνια, ἐπ' ἀριστερὰ, ἢ δεῖ δεξιὰ ὑπεδιδόσθαι, ἢ δεῖ ὁκότερα αὖ ξυμφέρῃ πρὸς τὸ χῆμα τοῦ κατάγματος, ᾧ ἐφ' ὁκότερα αὖ ῥέπειν ξυμφέρῃ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐν τοῖς κατάγμασι τῶν ὀστῶν, ἡ ῥοπὴ τοῦ ἀμφοτροῦς, ὁτὲμὲν δεῖ τὸ ἀριστερὸν, ὁτὲδὲ δεῖ τὸ δεξιὸν γίνεσθαι τοῦ κώλου. χρὴ τοίνυν τῶν πρώτων δύο ἐπιδέσμων, ὃς ἂν ἐνδυτάτω πεπεῖσθαι τῷ ἐπιδέσει. ἀρξομένῳ μὲν ὃς ἐκείνου τοῦ μέρους, εἰς ὃ τὸ κῶλον ἐπίκλινε, πειρῶντα δὲ ὅτι δεῖ τοὐναντίον· ὕπως γὰρ ἰσορρόπων ἐπιγραφθήσει τὸ κατάγμα τοῖς ἰσχυοῖς. τὰ δὲ ὧν ὅταν ὁ λεγόμενος νῦν Ἱπποκράτης, κελεύων ἡμᾶς, τὴν νομὴν τῆς ἐπιδέσεως, πρὸς τὸ χῆμα τοῦ καταγματος πειρᾶσθαι, ὅπερ ὅταν περιφέρειαν δεῖ τοιαύτα τὸ ἐπίσχεσις αὐτῆ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIX.

Tum deorsum demittatur, lenius adstringatur, atque ex majori intervallo circundetur.

GALENI COMMENTARIUS.

Minùs adstringi membrum jussit à secunda fascia ob causas propositas: quin & ejus B circuitus non ita spissos adhiberi, quum id opis quod spissi afferunt circuitus, à priori fascia satis asseratur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXX.

Ut possit relata ad partem, qua prior desinit, pervenire.

GALENI COMMENTARIUS.

Hippocrates, antequàm pannos superimponat, binas fascias adhibet. Alii verò ternis utuntur, una, quæ à fractura incipiens sursum tendat, quemadmodum Hippocrates præcepit: altera, quæ à fractura deorsum: ac tertia, quæ ab inferiori parte sursum per priorem utranque in cochleam serpat. Verùm hi secundam fasciam duabus prioribus breviorem injiciunt, illas verò inter se æquales, propterea, quòd prima fascia super fracturam ipsam iterum ac tertio circumeat, membrumque ipsum spissiori ambitu complectatur: secunda semel D super fracturam voluta ex majori intervallo circundetur: tertia super utranque obvolvatur, & quia minus spissè circumagitur, primæ longitudinem non excedat. Sed constat, etiam me tacente, tres positas fascias duabus, quas Hippocrates prodidit, contineri, quum secunda duplicem usum præstet, quem illi partiti sunt, unam injicientes, quæ à fractura procederet ad partem inferiorem; alteram, quæ hinc sursum, quà prima finiebatur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXI.

Attrahere verò fascias in hoc casu, vel à dextra debemus, vel à sinistra, prout ab hac vel illa parte, ad fracturæ habitum, atque inclinationem in hanc, vel illam regionem, confert.

GALENI COMMENTARIUS.

Ossa, quæ sub fracturis perverruntur, modo in dextram membri partem, modo, in F sinistram, declinantur. Quocirca priores duæ fasciæ attrahi à contraria debent, ab ea scilicet orsæ, in quam membrum convertitur, atque in contrariam inclinatæ; si enim fractum os, æque in utramque partem inclinabit; atque hoc est, quod nunc ab Hippocrate proponitur, quum præcipit, ut fracturæ habitum intuiti fasciam circumagamus, hoc est, ut ad contrariam partem, atque fractura inclinat, fasciam adducamus.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXII.

Post hæc panni superdentur modico cerato inuncti, siquidem leniores sunt, & stabiliores.

GALENI COMMENTARIUS.

PAnni duas fascias priores fulciunt, quas proprie ἐπιδεσμίδας vocat. Injiciuntur autem B contraria ratione, ac fasciæ: illæ enim serpunt circa membrum transversæ, panni vero in longitudinem dantur, universum vincu'um ex binis prioribus fasciis excipientes. Jussit autem cerato modice inungi; fluerent enim ubi cerati copiâ labarent, non secus ac, si parum inungerentur, quod subjectis fasciis minime coïrent: exhibet enim ceratum vicem glutinantis. Constat autem in aliis, quæ glutine colligantur, modum esse optimum. Panni igitur comprimunt, ubi sicci imponantur, cui opponitur, quod inquit, leniores: sicut & quod di- C cit, stabiliores, illis contrarium est, qui ob cerati copiam non hærent. Jure itaque ait, si quidem leniores sunt, & stabiliores; namque ubi panni nullo pacto cerato inunguntur, non amplius lenes sunt; ubi plures justo uncti sint, non ampliùs stabiles, labuntur enim copia cerati.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIII.

Hi fasciis alligandi sunt inter se diversis, D aliis à dextra parte, aliis à sinistra plurimum ab inferiori parte sursum ductis, aliquatenus à superiori deorsum.

GALENI COMMENTARIUS.

FAsciæ, quæ primò dabantur, non circuibant inter se adversæ, sed utraque membrum, quod perversum erat, à contrario habitu ad naturalem restituebat: sed, quæ pannis superinjiciuntur, cùm eò pertineant, ut membrum universum alligent, tueanturque vincu- E lum universum, quale exceperint, advresæ inter se procedunt, atque una quidem à dextra parte, altera à sinistra circumagitur: similiter altera à superiori, altera ab inferiori: sic enim quum inter se adversæ sint, vinculum, quale acceperint, potissimum servabunt. Quare quatenus à dextra parte, vel sinistra procedunt, junctura ex toto sit æqualis: quatenus verò à superiori, vel inferiori feruntur, altera non longè alteram excedit: fæpius tamen circuit, quæ ab inferiori parte sursum tendit: hoc si- F quidem tutius est, ob causam, quæ paulò supra posita est, ubi jussit sanguinem à fractura depelli ad summum membrum.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIV.

Quæ extremitate tenuantur, pannis æquanda sunt in orbem datis, qui ubi ea dirigimus, non subitò, sed paulatim plurimi obvolvendi sunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λβ.

ΜΕτὰ ἢ ταῦτα, σπλῶσι καταπίνῃ χρὴ, κεχρισμένοις κηρωτῇ ὀλίγῃ, καὶ μᾶλλον ἀραιοτέροις, καὶ ἧσσον πιέζουσι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΙ σπλῆνες, σήραγγά τινά περιφερῆ δύο ὑπεδέσμων εἰσὶν, οἷς ἰδίως ἐπιδεσμίδας ὀνομάζει, ἐπιδεδέλλεται δ' αὐτοῖς ἐναντίως. Οἰκείως μὲν γὰρ ἐγκεῖσθαι χρὴ τὸ κῶλον ἑλίττοντα, καὶ μήκιστ' ἂν οἱ σπλῆνες ὑπεδέσθησαν, τὸ μὲν περιφερὲς ἐν δυοῖν ὀργάνοις ὑπέδεσιν ὅλοις κεχλασμένοις. κεχρῆσθαι δ' αὐτοῖς, ὀλίγῃ κηρωτῇ κεκλυσμένοις, καὶ ἐρρύσθαι γὰρ, ἀφιέντος μηκέτι ὑγροῦ τοῦ πλήθους αὐτῆς, ὥσπερ γὰρ ὑφ' ἧς ὀλιγύπτεται, τὴν ἀρχικὴν εἶδος ἐναπολήψεται τοῖς ἐπιδέσμοισιν. Ἔστι γὰρ ὥσπερ τι φυὴς ἐκείνοις αὐτοῖς ἡ κηρωτὴ φαίνεσθαι ἢ καὶ τῶν ἄλλων ἀποδύτων, ὅταν κάλλη στεῤῥύνηται μέτεστιν αὐτῆς ἀρίστων. ἔστι δὲ τοιαύτη, ἡ θλίψις γίγνεται ξηρῶν τ' ἐπιτεθειμένων τῶν ὑγιείων, ὥσθ' ἁπλοῦται τὸ περιπλεκτέον, ὥσπερ γὰρ καὶ ἡ ὑδροπότης, ἀσπίκεται τὸ ὑγρὸν τὸ πλῆθος τῆς κηρωτῆς αὐξόμενον. εἰκότως δὲ ἔνεστιν, καὶ μᾶλλον περιπλέκεσθαι, ἢ ὑδροπότης. ἐκ μὲν τοῦ μηδ' ὅλως κεχρῆσθαι τῇ κηρωτῇ τὸ σπλῆνας, ἀπολυμαίνεσθαι τὸ περιπλοῦς, ἐκ δὲ τοῦ πλέον ἢ χρῆναι, τὸ σύδεπω· τὸ δὲ πλῆθος τῆς κηρωτῆς ὅλιγον ὠφελεῖν ἐοικέναι φησί.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λγ.

ΕΓειται οὗτος ὑπιδεῖν τῶν ὀδυνίσιν, ὡς ἐναλλὰξ, ὅστε μὲν, ὑπὶ δεξιὰ, ὅτε δ', ἐπ' ἀριστερὰ. καὶ τὰ μὲν πλεῖα, κάτωθεν ἀρξάμενος ἐς τὸ ἄνω ἄγειν. ἕως ἂν ὅτε καὶ αἰῶνα ἐς τὸ κατω.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΙ μὲν ἐπιδεσμίδες, οὐκ ἐναλλὰξ ἀλλήλαις εἶχον τὴν νόμιμον, ἀλλ' ὑπὶ ταὐτοῦ, ἀμφότεραι τὴν εἰς τὸ πρὸς φύσιν ἐκτροπῆς, ἐπομένην τὸ κῶλον. οἱ γὰρ μὴ τοιαῦτας ἐπιδέσμοι, σκοπὸν ἔχοντες, ὅλον μὲν τὸ κῶλον ἐπιδεῖν, ἅπασθαι δὲ τὴν ἐπιδεσιν, ὁποίαν περιέλαβον φυλάττειν, ἐμπαλιν ἀλλήλοις ποιοῦσιν τὸ κυκλῶ, ὁ μὲν ἑτὶ τὸ δεξιὸν μέρος, ὁ δὲ ἑτὶ θάτερον ἑλιπόμενος, ὡσπύτως δὲ, κάτω μὲν ὁ ἕτερος, ἄνω δ' ὁ ἕτερος. ὅτας γὰρ μάλιστα φυλάξοιτο τὴν ἐπιδεσιν οἷόν περιέλαβον φυλάττειν ἐμπαλιν ἀλλήλοις. δίχα δὲ αἱ μὲν ἐπὶ τὰ δεξιὰ τε, καὶ ἀριστερὰ καὶ πρὸ ἴσης γινόμεναι. αἱ δ' ἄνω, καὶ κάτω, μὴ πολὺ μᾶλλον ἀλλήλων ὑπερεχόντων. ὅμως δ' εἶων ἡ κάτωθεν ἄνω, πλουσικώτερον ἀσφαλέστερον γὰρ τοῦτο, ὀλίγον ὕστερον εἰρησόμενον αἵματος ῥύσιν εἰς τὸ ἀρχαῖον τῷ κώλου τὸ αἷμα συμβούλευσιν ἐκθλίβειν ἀπὸ τοῦ κατάγματος.

ΙΠΠΟΚΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λδ.

ΤΑ δὲ ὑπόπτερα ἀκέεσθαι δεῖ σπλώσεσι κυκλοῦσθαι, τῷ ἢ πλήθει οὗ προσόλεων, μὴ ἅμα ἀθρόον ξυνδέρδοῦσθαι, ἀλλὰ κατὰ μέρος.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ θέρετρα τῶ κώλων, γενόμενον ἔγκλ ὃ ὄλεθρος, ἄκρα ὑποδήσεται κηλῆς. ζοῦτ' ἔν αὐτῶν τὰ μέλεα, κελεύει πολλαπλάσια σπλωσὶν ἐπιφαίνων πλησμοῦ, ἅμα τὰ τῶν ὑπεστρωμένων ὑπόδεσις, πλεόνεσιν ἐπιβολὰς γενομένας, ὅσον ἀλεθρον ἐργαζόμενον τῶτο. ποιήσις γὰρ ὕπας αὐξάνεσθαι τὸ ὑπόδεσιν, ἀλλὰ κὴ βραχὺ, ὃ ἐνδεὲς αὐα πλησμοῦ.

GALENI COMMENTARIUS.

TEnuantur membrorum extrema, quæ dixit ὑποδήσεις. Has igitur partes circundatis pannis transversis compleri voluit, & pluribus fasciæ circuitibus cingi, cum eo, ut quod tenuius est, non subitò (sic enim vinculum inæquale redderes) sed paulatim impleatur.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λε.

ΠΡοσπεδιλάλιν ἢ χεὶ χαλασὲι, ἢ ἀεὶ τ καρπὸν τῆς χέρος, ἄλλοτε ἢ ἄλλοτε.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXV.

LAxéque circa primam palmæ partem variis locis vinciendi.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΣΥμβλεμμάτων μὲν ὄντων, ἀπολλυμένων πλησιάζοντα μέρη τοῖς πεπονθόσι. τὰ δ' ἄκρα τ κώλων μᾶλλον, ὅτι μικρὰ, ἢ ἄρτια τελέως ὄντ, ἢ ὀλίγ τύπτ, τ ὑπερέουσαν ἐν τ ἀεὶ ὃ κίνημα χαλῶν, ὑλέω, ὑπόπτωσιν ὑπολήψεται. πρόνοιαν οὖν αὐτὰ βάλε ἢ τ κηρωτὴς ὑπόθεσ, ἵν ὁπόταν ἁλίω, αὖθ ὃ σκεπάσει αὐτὰ, βέλτιον ἢν ὑποβάλλειν αὐτοῖς, οὗ ἐπίεσις ὑποδήσεις χρῆσις κατ' αὐτὸν, ἀφεῖκεν ἔχοισι τ ἄκρων τὰ πεπονθότα, ἢ ὀλίγ τύπτ πρόνοιαν ποιήσεις ἐν τοῖς. ἐπειτα χρὴ σκοπεῖν ὅπως ὑποδέσμοις, ὡς χαλασεῖς, οἰκότως ὑποβαλῆ, μὴ μόνον τοῖς γε δυσκρασίας ἀφίξεται, ἀλλὰ κὴ μέρι μόνων τ κάλιστον τ φλεγμονῆς, κρατήσαντος τ μηδενὸς χρῆσθαι ὃ κατεαγότος.

C

Olent juxta vitiatam sedem loca omnia inflammatione affici, ac præcipuè membrorum extremitates, quoniam parvæ sunt, & minimè carnosæ, & idcircò materiam à locis, qui juxta fracturam sunt, descendentem non recipiunt citra noxam. Eas igitur levare constituit cerati inunctione, quod non expedit per se membris imponi sine ullo tegmento, sine aliis fasciis: nam quum caput & finem haberet sine aliquo fulcro, citò caderet: idcircò usus est fasciis totius fracturæ, quas jure laxas injicit, ut nullam afferant molestiam; sed id unum duntaxat efficiant, ut inflammationem arceant; non enim admoventur ad id, quod fractum est, continendum.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVI.

D

QVod ad linteorum multitudinem pertinet, duas partes primò abundè est superdare.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λϛ'.

ΠΛῆθος ἢ πρὶ ὀθονίων, ἱκανὸν ὃ προσθεῖναι ἐπὶ δύο μοῖρας.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΚΑπὶ τ προσφάτων ἀπασῶν ὑποδήσεων πᾶσιν, ἀξιοῖ ὃ πλῆθος τῶ ὀθονίων ἱκανὸν ὑπάρχειν, ὅσ ἢ δεησόμενα, προσιόντος τ χρόν. ἐδίδαξε γὰρ ὅτε, πολλὰ χρὴ πλείοσιε ὀθονίοις χρῆσθαι, μικρὸν ὕστερον. ἐπεὶ ἢ τὸ πλῆθος τῶ ὀθονίων, ἴσν τε τῷ ἀριθμῷ ὧ ὑμῖν ἐσμὲν τῶν ὑποδέσμων τε, ἢ σφιγκτῶ· αὐξανέσθαι, ζητήσεις ὡς ἐπίτροπ μείζοις, ἢ πλείοις ἐκ κελεύῃ ζὲ πο.ῆν τοὺς ὑποδέσμους, ὑπὸ προσήκειν ἡγεῖσθαι ζὲ χρόνῳ, ἢ μόρῳ ἢ πολλὰν ἐ) προσήκει ἡγεῖσθαι. ὃ μὲν οὖν πλάτος τε, ζὲ μῆκος, αὐδὲς ἄφισιν, ἐν τῷ κατ' ἰσχίον εἰπὼν, τεταῦ, ἢ τεσσάρων πήχεων μὲν μῆκος, δακτύλων ἢ, πλάτος, ὑφένιμ εἰπὼν πρὸς ἑκάτ. δύο γὰρ ὑποδεσμίδας ἀξιοῖ ποιεῖσθαι, δι' ὅλης τ ὑποδέσεως. ζύο γε μὲν αὐτὰς, ὅτι πειπήχεις, ἢ τεσσαπήχεις ἐ) φορητέαι, καὶ τῶτ' αὐδὲς ἐδίδαξεν. ἀριθμὸν δ' αὖδς εἰκὸς ἐ) ζοῦτον, ὅσον δ' ἂν αὐτάρκως περιλαμβάνῃ ὃ κάλον. οἱ δ' ἔξωθεν ὑπόδεσμοι, κ πρὸ σπλωσὶν ὑποβάλλοιμοι, δύο μὲν εἰς τὸ πόδ' ἠμῆσυται, κάτωθεν μὲ, αὖ τὸν φορὸν πιοὺμβος ὁ ἕτερος αὐτὸν, αὖωθεν ἢ κάτω πάλιν, ὁ ἕτερος. ἐγγραφὴ γε μὲν, καὶ τρὶς, καὶ τέτρασι αὖδὲς ποιῆν, ἀλλ' ἡμεῖς, ἀεὶ δυοῖν χρώμεθα. περὶς ζοῦτοις οὖν ὃς ἀπολέπων τοῖς σκοπεῖς, εὐδηλον ὅτι σοφάσεται, καὶ ἀρχαὶ μὲν τοῖς δύο μοίρεις πρὶ ὀθονίων χρῆσθαι. κρὶ ὃν

D

Ad universum vinculum, quod primum omnium damus, censet paucioribus linteis opus esse, quàm procedente tempore futurum sit: docuit enim paulò infrà, quo tempore plurimis uti fasciis conveniat. Sed, quum linteorum multitudo, & fasciarum & pannorum numero longitudineque augeatur, quæret quis num idoneo tempore, majora an plura lintea injici velit: quin & quanta singula esse debeant. Porro longitudinem & latitudinem fasciarum definivit in libro de Officina Medici, quum inquit; quod verò ad longitudinem & latitudinem pertinet, impleant trium, quatuor, quinque, aut sex, longitudinem quidem cubitorum, latitudinem verò digitorum. At neque numerum nunc silentio præteriit; ex fasciis enim, quæ primæ injiciuntur, duas dari jussit per universum vinculum: pannos item duplices, tripliceſque superinjiciendos esse, ibi quoque explicavit: quos esse voluit tot numero, ut complecti queant universum membrum. Sed fasciæ, quæ super pannos dantur, plerunque duæ sunt, quarum una ab inferiori parte sursum tendat, altera à superiori deorsum. Has etiam licet & ternas, & quaternas imponere. Nos autem binis ubique utimur. Igitur qui in hæc incumbet, duas linteorum partes initio: sed

quo tempore vitiatus locus inflammatione vacat, tres dandas esse conjicies. In libro itaque (ut diximus) de officina medici, fasciarum longitudinem definivit, jubens, ut superinjiciantur longæ ternos, vel quaternos cubitos, nimirum hominis, qui devincitur. nam ridiculum esset puerum exempli causâ bimum, vel trimum fasciis ita longis alligare, ut robusti hominis quaternos cubitos æquent: vel ad robustum ita breves adhibere, ut quaternos pueri cubitos impleant. Sed in hoc opere, fasciarum longitudinem non statuit, sicut neque latitudinem, ea nobis conjicienda relinquens. Constat autem fracturæ magnitudine inspecta, inveniri à nobis longitudinem fasciarum, quùm (ut ipse imperavit) debeat vinculum semper plurimum integræ partis comprehendere. Hæc non convenit eadem ubique; sed pro magnitudine fracturæ, ut diximus. Quòd si iterum, aut tertiò, super fracturam circumagenda prima fascia est: posteà crebris circuitibus voluta non priùs finienda, quàm integræ sedis plurimum complexa fuerit: planè debet ita longa sumi, ut propositis ab Hippocrate circuitibus sufficiat. Eadem ratione, & aliarum fasciarum longitudo tanta sit, ut sufficiat descriptis ab ipso vinculis. Porrò fasciarum latitudinem comperies, si ad ea, quæ ipse docuit, respexeris: Inquit enim, fulciantur: non tamen cogantur. Significat autem fulciri quasi hærere. Quod fiet, ubi fasciæ non ita latæ parentur, hæ siquidem rugant, quùm circumaguntur. Nam aliquin latior fascia, ut quæ plurimùm amplectatur, fracti ossis partes firmiùs continet. Atque hac de causa latissima fascia ex usu maximè est. Verùm, quia, quæ talis est, rugas contrahens, quùm super affectas partes est obvoluta, laxior fit, & quæ subjecta sunt, minùs fideliter continet, idcirco expedit, non ita latam imponere, sed eatenus ejus latitudinem augere, quare nulla pars laxatur. Quamobrem experiens hæc omnia melius præstabit: ejusmodi enim observationes conjecturales sunt, neque scripturâ comprehendi, aut lectione possunt. Ob quam verò causam plures fascias dari posteà velit, tunc intelliges, cùm ad eum locum pervenerimus.

A Δ' αὖ χρόνῳ ἀφ' ἑτέρωθεν ἢ ὃ πεποιθὸς μέσος, ἢ τρισίν, ἐν μὲν τοῖς τε κατ' ἰσθμὸν, ὡς ἔφην, ὡσιν ὃ μῆκος ὃ ἐπιδέσμων, ἀξιοῦσθαι αὐτῶν, πλείων, ἢ τετράρων ἐξ πήχεων, ἧβ ἰδίων δηλονότι τῶ ἐπιδέσμου. γαλεῖον γὰρ, εἰ τύχοι παιδίον δυοῖν ἢ τριῶν ἐτῶν, ὅτου μακροῖς ὀθονίοις ἐπιδεῖσθαι ὠφελος, ὡς αὐδρὸς τελείᾳ τετράρων πήχων ἐξ), ὃ μῆκος, ἢ τὸ τελειον, ὅτου τετράρων, ὡς τριῶν, ἢ τετράρων ἐξ), ἢ ὃ παιδίου. κῆ μήποτ τοῦτο βιβλίον, ἐκ ἄρεται ὃ μῆκος ἧβ ἐπιδέσμων, ὥσπερ δεῖ ὃ πλάτος, ἡμῖν ἀπολείπων τοιαῦτα. δῆλον γὰρ ὅτι παρὸς ὃ μέγεθος ἕ κατάστασις ἀρίστου τοῦτο ἡμᾶς B ἀφίσειν χρὴ ὃ μῆκος τῶ ἐπιδέσμων. ἀεὶ μὴν, ἢ ἐπιδήσας, ὡς αὖθις ἐπέλθοις, περισκοπεῖν χρὴ τὸν ὑγιοῦ, τοῦ αἰεὶ ἢ τοῦτο, ἀλλὰ κῆ ὃ μέγεθος, ὡς ἔτι, ἧ κατάγματος. εἰ ἢ δὶς ἢ τρὶς, αὖτις ἢ κατάγματ' ἀναλύσειν χρὴ κῆ δὲ τοῦτο, πυκνῶς τοῖς ἀναλυσεῖς χαίρουσι, αὖθ' τηλοῦ πόσω, πολὺ ἕ ὑγιοῖς ἐπιδεῖλυσι. τηλικοῦτον δηλονότι φερόντων ὃ περὶ τὸν ὀθονίων ὑπερχὴν, ὡς ἐξαρκέσαι ἢ φθίσεως ἀναλογεῖν, ἢ εἰρηκέναι. ὡσαύτως ἢ, κῆ ἢ τοῖς ἄλλοις ἐπιδέσμοις, τὸ μῆκος αὐταρκες μηκέτω, ὡς ἢ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένως λέξειν ἀρκέσαι. τό γε μὴν πλάτος ἧβ ἐπιδέσμων οἷς ἔν εἰρηκεν αὖθις, σκοπῶν εἰκότως. ἁρμόττει μὴν γὰρ φησι, πεπιέζειν ἢ μή· τὸ δ' ἐρώσας, τό ἧβ ἐσπειζάσθαι δηλοῖ. τοῦτο ἢ ἔστι μὴ παῦν πλατέων παρεσκευάζῃ ἢ ὀθονίων, ῥυασθῆναι γὰρ ἐν τοῖς ἐλλοσκοῖς τοιαῦτα. ἐπεὶ ἄλλως γε, τὸ πλατύτερον ὀθόνιον, ὡς ἂν πλείστα τόπον ἐπιλαμβάνον, ἀσφαλέστερον κατατάττα μέλια τ ὀστῶν, κῆ ὅσον ἐπὶ τοῦτο, κρείττους ἂν ἦν, πλατύτατος ὁ ἐπιδεσμος. ἀλλὰ γὰρ ὅτῳ ῥυσμὸς ὁ διωθῆς, ἐν οἷς ἂν ἐλλαθῇ, τῶτο πάθη μάρεσιν, ἐαυῖς χαλαρώτερος γιγνόμενος, ἀπόλλυσι τ ἀσφαλῆ ῥοθὸν τ ἐπιτεταμένων σκιαῖων, ὅθ' τῶτο, χρὴ μὴ παῦν πλατεῖ ὑπερβάλλειν αὐτῶν. αὐξανέσθω δὴ ὅτι τ τῆ ἐπιδέσμω πλάτος, ἀρκεῖ ἂν ἐνδέχηται, ὡς μηδέπω γιγνέαῖς χαλαρὸν αὐτὸ τὸ μέσος, ὅθ' κῆ ἐν τοῖς ἐπὶ τοῖς πλατὺ, κάλλιον ὃ τετεταμένως ἐνδέξῃ. σοφιστικὸν γὰρ οἱ σκοπεῖ, ἢ ἐσθλὸς ἐιδέτος, εἰ ἐν ῥᾳδίοις τε, ἢ ἀναγκαίοις. ὅθ' τῇ πλείοσιν ὀθονίοις ὕστερον χρῆσθαι πολύειν, πλείω αὖτῶ ἀκύσῃ, ὅ' τῶ ἐπὶ τῇ ῥίψιν ἐν ἢ τοῦτο χρῆσθαι πρὸς ἀναλύμενα. C D E

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVII.

Hinc autem cognosces rectè hominem curatum esse, ac terminum deligandi, ubi, num prematur, rogaveris: atque is respondet se premi quidem, sed leviter, idque præsertim quà fractura est. Hæc itaque sic habere, necesse est fateatur, qui rectè est alligatus.

GALENI COMMENTARIUS.

QUoniam ea, quæ nos spectamus in fasciis obvolvendis, intelligit non comprehendi scientia, sed conjectura, ex certis indiciis judicandum censet, quæ rectè injectæ fuerint, quæ malè. Quòd si homo abundè sub fasciis urgeatur, celerrimè solventes aptiùs deligabimus: sin fasciarum circuitus justo laxiores fuerint, non patiemur diutiùs sic habere: nam quæ arctiùs astringuntur, dolent, inflammantur,

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λζ'.

ΣΗμεῖα ὃ τῶ καλῶς ἐνδεδῆθαι τοῦτο, ὦ ὅσες ἐπιδεδεσθαι, εἰ ἐρωτῶν αὖτὸν εἰ πιέζεται, καὶ εἰ φαίη μὴ πιέζεσθαι, ἠσύχως ἢ, ὦ μάλιστα εἰ κῆ ὃ κάταγμα φαίη. ὅταῦτα δ' οὖν φαίη χρὴ πεπιεγμένα λῆγ' τέλεος, τὸν ὀρθῶς ἐπιδεδεμθαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΠεὶ ὃ συλλογισοῖς, ὅτι ἐπιστημονικοῖς σκοπεῖς, ὅτοὶ ἡμᾶς χρηστηρίοις ἐν ἢ ἧβ ὀθονίων ἐλλοσκοῖς, λῆγ' τοῦτο, σημείοις ἀσφαλέσι κρίνειν ἀξιοῖ ὃ κατορθῶμένων τε, ὦ ἁμαρτημένων αὖτῆς. ἐαὶ μὲ ἱκανὰς ἠλλοῦσθαι φοῖς ἧβ ἐπιδέσμων ὁ κάμνων, ἐν τοῖς λύσομτες, ἀμείνοσι ἐπιδησόμθα. ἐαὶ ὃ χαλαρώτερα ἕ φερόντοντες, αἱ ἐλλοσκοὶ ἧβ ὀθονίων ὦσι, μὴ παῦν πολὺ ἀναμένωμθα χρόνον. ἡ μὲ ὃ ἱκανὸς θλῖψις, ὀδυνᾶν τε, ὦ φλεγμονὴ, καὶ ποτ ὦ νί-

χρωσιν ὑπιφερῇ καὶ ὃ τε κάλου τρῶμα. ἡ χαλασις, ἢ ὑπο-
βολὴ τῶ ὀδυνίων, ἀκινδύνως μὲν εἰς ταῦτα, ὀλιγοχρονίως δ' ἐπι-
τείνει τῷ κάλῳ, ὅτι ὃ κάμπυμα. καταπείλα ἐυχερῶς ἡ
σφυδρὰ θλίψις, ὡς ἐν ὠτῷ τῇ ἡμέρᾳ καταπιδεῖν αἰσθησί-
ζῃ, ἃ μὲν γὰ ἡ χαλασις, μέχρι μὲν τὸ αἱματώδη πάντως
δευάτου δ' αὖ πάλι, ὡς τὰς δύο. ὅρᾳ τοῦτο γοῦν, ἐρωτᾶν
ἀκριβῶς χρὴ ὃ ὑπιδεδεμένου, ὁποίας ὄνος αἰσθάνεται τὰ τῶν
ὀδυνίων ὑπιόλυσις, ἵνα δὲ ὧν ἀποκρίνεται, ὅρᾳ γινώσκωμεν
τὸ ὠδὶ τὸ καὶ τὸ ὑπιδεσιν ἐπιμορφάσιος. παρῆσθαι δέ φησι,
καὶ ὃ κάμπυμα δεῖν ἀποκρίνεσθαι τὸ ὑπιδεδεμένου, αἰσθά-
νεσθαι μᾶλλον, ἤπερ καὶ τὰ ἄλλα μέρη τῷ κάλου, τὸ ὀκ ὑπὸ
ὀδυνίων ὑπιδέσεως. αἰσθητικώτερον τε γὰ τοῦτο τὸ θλιβόμενον
ὄσι, ὅτι τε πέπεισθαι, ἡμεῖς τε μᾶλλον ἐπίστασθαι ὀσθῶς
τὸ ὑπιδεσμοι, ὡς αὖ βουλόμενοι ὃ στᾶσαι αἷμα ὀκθλίσειν,
ἐφ' ἑκατέρου τῷ κάλου, πόρρω τὸ κατάμματος, ὅτω γὰρ
ἤμλιγεν ἀραλέμματον ἔσεσθαι πεπειγός.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λη'.

Σημεῖα ἢ ταῦτα τῆς μεπεμότητος. πῶ μὲν ἡμέ-
ρᾳ μὴν αὖ ὑπιδέθη, καὶ τῶ νύκτα, δόκιμόν
τι αὖτος ἑαυτῷ μὴ ὑπὸ ἥσσον πεπιέζθαι, ἀλλ'
ὑπὸ μᾶλλον. τῇ δ' ὑστεραίη, οἰδημάτιον ἐνδυῆν ἐς
χεῖρα ἁπρῶν μαλθακὸν μεπεμότητος γὰ σημεῖον τῆς
πίσιος σν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Επειδὴ ὃ κύρος τ ὑπιδίσεως, ἐν τῷ πέσσω τ πιέσεώς
ὄσιν, ὑρίσατο ἢ ὃ ποσὸν τῷθ' ὑπαλλάσσεσθαι, ὅρᾳ τῶν
ἐν μαλακότητι τι, ἢ σκληρότητι ὀλιφορᾶν τ μορίων, ὀκ
ἴσασι ἢ, κῆ ὅρᾳ ὃ, ὅτι μὲν σώματα φύσι δυσπαθέστατα, δι-
ὰ ἢ δύο ἕνεκα ὑπαρχῶν, εἰκότως μὲν πολλὰ σημεῖων,
παρῆσθαι τὰ ἀσφαλῶς τ διαπτυομένων ποιεῖσθαι. Διὸ
τοῦτ' ὄυν, ὠκ ἠρώτησεν αὐτὸ μᾶλλα ὀκ τὰ ἐρωτήσεως, ἀλλὰ
τῶν μορίων αὐτῶν. οἰδημάτιον γὰ ἔσεσθαί φησιν, ἐὰν συμμέτρως
πέσσωσιν, ὀκ ἄκρα τῇ χρεί, καὶ τ δυτέραν ἡμέραν, μαλ-
θακὸν, ὥσπ ὄσι ὃ ἔνεκα, εἰ πιέζοιμι αὐτὸ, τοῖς δακτύλοις
ὑπιδάλλοντες, ὡς εἴγε τοῦτο ὃ οἰδημάτιον, ἢ μηδ' ὅλως
ὤφεισθαι, ἢ σκληρὸν, εὐδένεμ χρὴ φάσ, ἐνδιέτρον μὴν
πεπιέζθαι ὃ κάμπυμα, μηδ' ὅλως ὀρεύσεσθαι, ὑπὸ μᾶλλόν
γε τεθλίφθαι, σκληρὸ φασίντος. ὠδηλον γὰ ὅτι τῷ ὀκθλι-
ζομένων χυμῶν, ὑπὸ τ ὑπιδίσεως ὑπὸ ὃ σφᾶς τῷ κά-
λου, πολλῶν γεγομένων, πληρωθήσεται ὃ ἄκρον αὐτῷ, καὶ
θλιβόμενον τοῖς δακτύλοις ὀχ ὑπείξῃ. ᾧ δ' τοῦτο ἔσεται δι ση-
μεῖον σφοδρᾶς πιέσεως, ὥσπερ γὰ ἐ εἰ μηδ' ὅλως οἰδή-
σειεν ἡ ἄκρα χεὶρ, ἔσεται δι ᾧ δ' τοῦτο τεκμήριον ἔ, μηδ' ὅ-
λως ὀκτεθλίφθαι τὸ σφῦς τ ὑπιδέσεως. αἰσλογον μὲν γὰ
εἰσὶ τῷ πέσσω τ πιέσεως, ὃ ποσὸν τῷ ὀκθλιζομένων χυ-
μῶν. αἰσλόγως ᾗ δ' τοῦτο ὃ ποσὸν ὃν ἔ οἰδήματος. ὥς' εἰ-
κότως αὐ πίτυπον μὲν, ᾗ μέγα, ὃ κατ' ἄκρον ὃ κῶλον οἰδή-
μα γίγνεται, σφοδρὰς θλιψάμτων τὸ κατασῆς αὐτῷ μέρος.
εἶπον ᾗ, ὡς μικρὸν, ἀρέμα πασσόμτων, ὥσπερ εἰ ὡς μηδ'
ὅλως πίσσωμεν, οὐδ' ὅλως ἔσα τὸ οἴδημα. ὠδηλον ὥσ,
ὡς μεγάλου μὲν, αὐπτύπου φαίντος οἰδήματος ἐν ἄκρα
τῇ χρεί, καὶ τ δυτέραν ἡμέραν, ὑπκωλυτέον ὄσι, ᾧ κα-

A. & interdum etiam extrema parte emoriuntur: quæ laxiùs, prorsus ejusmodi periculo vacant; sed non prohibent membrum, quo minùs, quà fractura est, depravetur. Urget igitur arctior junctura sic, ut necesse sit eodem die 'solvere, & rursus deligare: quæ laxior est, non item: potest enim unum diem, & interdum alterum sustinere. Hac igitur de causa diligenter rogare eum, qui alligatus est, convenit, qualem sentiat fasciarum circuitum: ut ex iis, quæ respondet, aliquid de fasciis emendandis intelligamus. Debet enim, inquit, respondere, qui alligatus est, sentire se vinculum arctius juxta fracturam, B quàm aliis partibus ipsius membri. Ea enim sedes inter eas, quæ adstringuntur, acerrimè sentit, quòd & ægra sit, & fascia à nobis magis compressa, utpote, qui operam dederimus, ut sanguis universus à fractura longè ad utramque membri extremitatem exprimeretur, siquidem hac via futurum sit, ut quod vitiatum est, ab inflammatione defendatur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVIII.

Moderationis autem indicia sunt, si eodem die, ac nocte, quo deligatus fuerit, ipse sibi videatur non levius, sed valentius, adstringi: postridie vero tumor in manu oriatur mollis, ac parvus: indicant hæ vinculum fuisse abs te moderatè adstrictum. C

GALENI COMMENTARIUS.

Quùm adstrigendi modus in vinciendo omnium maximè momentum habeat: quumque hîc variari confueverit, tam quòd quædam partes mollitie, ac duritie inter se D distent, quàm quòd alia corpora hebetioris sensûs natura sunt, alia acrioris: meritò contendit ex pluribus notis securitatem ægrotantium investigare. Atque hac de causa non contentus sola posuisse indicia, quæ ex interrogatione sumuntur, insp iciendas etiam nobis ipsas partes existimat, potissimum extremas. Inquit enim, ubi moderatè adstrinxerimus, futurum postridie in manu parvum tumorem mollem, hoc est cedentem, si superdatis digitis premâmatur. Quare, si tumor hîc, vel nullus appareat, vel durus, planè scire licet vinculum, ubi E nullus apparet, non satis fuisse adstrictum: ubi durus, nimis arctatum: Constat enim extremum membrum succis sub vinculo ad ipsum transmissis, quùm multi sint, impleri, digitisque pressum non cedere. Idque tibi indicio erit vinculi valentius adstricti, non secus atque, ubi manus nullo modo tumeat, conjicere poteris nihil fuisse sub vinculo expressum: Nanque adstringendi modo modus eorum, quæ exprimuntur, perpetuò respondet: & huic modus F tumoris. Quare non immeritò renititur tumor in extremitate membri: atque ingens est, ubi comminuta pars ejus fortiter fuerit adstricta: cedit, atque exiguus est, ubi leviter: non secus autem, ubi non astringitur, nullus tumor excitatur. Ergo evidentissimum est, ubi postridie in manu tumor magnus sit, & renitatur, membrum solui protinus debere, perfundique multa

aqua

aqua calida, cui oleum copiosè fuerit adjectum, A rursusque alligari modicè adstrictum: ubi postero die nullus tumor appareat, tertio resolui, & arctiùs alligari. Quòd si tumor modicus fuerit, Hippocrates tertio die resoluit: nos usque ad quartum, interdum quintum diem trahentes, hyeme potissimùm, nihil vidimus deterius accidisse.

τὸ πλατυτέρον ὕδατι πολλῷ θερμῷ ἐπιχέοντες, δαψιλὲς ἔλαιον, ἐπιδετέον τε, μετείως πιέζοντας. εἰ δὲ μηδ' ὅλον εἴη χεροὶν ἰδεῖν κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν, ἐν τῇ τρίτῃ τὴν ἡμέραν ἐπιλύσας, δήσας ὑποπυότερον. εἰ δὲ μέτριον εἴη χρόνος οἰδήματον, ὃ μὴν ὁ Ἱπποκράτης, τὸ τοῦτο ἐξ ἑκάστης λύσεως ἐγὼ δέ, εἰς τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀφαιρῶ μάλιστα ἐν χειμῶνι, χείρων γὰρ οὐδὲν οὔτε μὴν πέμπτῃ, μάλιστα ἐν χειμῶνι, χείρων γὰρ οὐδὲν οὔτε γιγνόμενον.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIX.

Labente jam die minùs adstrictas fascias sentiat, sed tertio die penè resolutas. Scire autem licet, si quid horum, quæ proposuimus, abfit, vinculum non satis arctatum: si quid superet, fuisse justo plus adstrictum. Hæc itaque indicia intuitus, deinceps, vel laxiùs alligabis, vel arctè magis.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λθ'.

Τελευτώσης ἤδη τῆς ἡμέρης, ἧττον δοκείτω πεπιέσθαι τῇ δὲ τρίτῃ, χαλαροὶ (οἱ δοκεῖτο εἶναι) τῶν ὑπιδεσμάτων κεῖται μὴν τοῦτων τὴν εἰρημένων ἔλλειψιν, γινώσκειν χρὴ ὅτι χαλαρώτερον ὀστέον ὑπίδεσις τοῦ μετρίου. ἢν δέ τι τῶν εἰρημένων πλεονάζῃ, χρὴ γινώσκειν ὅτι μᾶλλον ἐπιέζηται τοῦ μετρίου, καὶ τοῖσιν σημαινόμενος, ὃ ὕστερον ὑπιδέων, ἢ χαλᾶν μᾶλλον, ἢ πιέζειν.

GALENI COMMENTARIUS.

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Relaxantur fasciæ, non mehercle (ut nonnulli putant) quòd intensæ tempore longiores appareant, sed quòd membrum extenuatum contrahatur, ubi rectè fuerit alligatum: quod evidenter in omni fractura perpetuum consipicitur, quemadmodum & ipse Hippocrates ostendet.

Ὅτι μὰ Δία, καθάπερ οἴονταί τινες, οὐκ ἐν τάσει μακροτέρων γινομένων τῶν ὀδόντων, ἢ ὑπίδεσις ἐν τῷ χρόνῳ χαλαρωτέρα φαίνεται, ἀλλ' ὅτι περιτείνεται ὁ κῶλον ἰσχνούμενον, ὅταν ὀρθῶς ὑπιδεθῇ, ἐν τῷτ' ἐναργῶς φαίνεται δῆλον πᾶσιν ὑπὸ πάντων τῶν καταγμάτων, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης δηλώσει.

HIPPOCRATIS TEXTUS XL.

D

Tertio die, postquàm extenderis, atque direxeris, solvere membrum oportet. Quòd si primis diebus moderatè devinxeris, paulò magis fascias adstringes. Deligare autem incipies à fractura, quemadmodùm priùs: nam, si hanc partem priùs devinxeris, materiam inde ad utramque membri extremitatem depelles: sin aliam priùs adstrinxeris, inde ad fracturam deduces, quod intellexisse pertinet ad multos locos. Sic ergo ordiri semper vinculum debet, atque hunc locum primùm adstringere, alios verò proportione: quo enim longiùs à fractura procedit, eò leniùs arctari: nunquam verò ex toto laxari, sed adhærere: post hæc adjiciendæ fasciæ sunt, quotiescunque devincimus. Rogatus autem homo respondeat adstringi se paulo magis quàm antè, præsertim quà fractura est, atque alibi pro ratione. Tumeat item membrum, urgeatur, levetur, pro ratione prioris junctura. Abhinc tertio die sentiat fascias relaxari. Tum soluere convenit, ac rursus deligare paulò arctiùs omnibus fasciis injectis, quibus utendum erit. Post hæc laboranti omnia eveniant, quæ in superioribus alligandi circuitibus exposita sunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μ'.

Απολύσασθαι χρὴ τελέως ἑόντα, κατατεινάμενον, ἢ ὀρθώσαντα μέλος, κἠν μετρίως ὁ πρῶτον ἐπιτυχόντως ὑπιδήσας, ἔτι μᾶλλον τῶν ὑπιδέων, χρὴ ὀλίγῳ μᾶλλον, ἢ ἐκείνων πιέσαι. βάλλεσθαι δὲ χρὴ ἐς ἄρχας καὶ ὁ κάταγμα, ὥσπερ ἢ ὁ πρότερον. ἢν μὲν τοῦτο πρῶτον ὑπιδήσῃς, ἐξαρεῖται ὀλίγα τούτου οἱ ἰχῶρες ἐς τὰς ἑκατέρας ἄκρας ἢ ἄκρα. ἢν δέ τι ἄλλο πρότερον πιέζῃς, ἐς τοῦτο ἐξαρεῖται ὀλίγα ἢ πλεῖστα, ἐς πολλὰ δὲ δέονται ὁ ξυνιέναι, οὕτως οὖν ἀρχέσθαι μὲν ἀεὶ χρὴ τῶν ὑπιδέσιν καὶ τῶν πίεσιν ὀλίγου τοῦ χωρίου. τὸ δὲ ἄλλα καὶ λόγον, ὡς ἂν προσπορρώτερον ἀπὸ τοῦ κατάγματος ἀγάγῃς, ὑπὶ ὅσον τῶν πίεσιν ποιέεσθαι. χαλασθὲν δὲ πάντα πᾶσιν μηδέποτε ἐξαιρεῖσθαι, ἀλλὰ προσπεπωκότα. ἔπειτα ἢ πλείοσιν ὀδυνίοισιν χρὴ ὑπιδεῖν ἐκάστῃ τῶν ὑπιδεσίων. ἐρωτᾶσθαι δὲ, φάτο ὀλίγῳ μᾶλλον οἱ πεπιέζθαι, ἢ ὃ πρότερον, καὶ μάλιστα φάτο καὶ ὃ κάταγμα· καὶ τὰ ἄλλα δὲ καὶ λόγῳ, καὶ ὠμοὶ τῶν οἰδήματα, καὶ ἀμφὶ τὸν πόνεον, καὶ ἀμφὶ τὴν ῥῆξεον, καὶ λόγῳ ὃ προτέρης ὑπιδέσιον γινέσθω. ἐπὴν δὲ τελέως ἢ χαλαρώτερα οἱ δοκεῖτο εἶναι τὰ ὑπιδέσματα, ἔπειτα ἀπολύσθαται, χρὴ αὖθις ὑπιδῆσαι ὀλίγῳ μᾶλλον πιέζοντα, καὶ ἐν πᾶσι τοῖσιν ὀδυνίοισιν οἷσι περ ἤμελλεν ὑπιδεῖσθαι, καὶ ἔπειτα πάντα αὖθις ταῦτα παθεῖν ἐκέλευεν, ἅπερ καὶ ἐν τῇσι πρώτῃσι ἐπεδείκνυτο ὑπιδέσιον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝ μὲν τῇ πρώτῃ τῶν ἡμερῶν, εἰ ὅσον προσῆκε πιέζοι, καὶ πιέσειεν, ἀδιαμφίλυτα δεῖ μένοντος ἐπὶ τῆς πλησίον τασίεως τὰ κατὰ γαμφηλίων, ἐν τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν, αἰωρωτέον ἔρριπτε τὸ ἀμφοτερον, αὐξήσομεν τὸ ζύσιν, ἐ μέντοι ἐσθὲ νεῦ, εἰς ὅσον ἡ ἀφόδεσις ἀπαιτεῖ. τοῦτο γὰρ, ἐὰν ὀρθῶς παίζῃ γίνηται, καὶ ἡ τῶν πυκνῶν ἡμέρων ἐπαναρίξις, ἀφ' ἧς εἰς ὀδυνίας πλείστας χρησίμως πεινήσεται, καὶ τὴν ἰσχὺν τελεωτάτην, μεμιγμένων ἡμῖν, ὡς ἀπαίτων τῆ προσηκούσῃ ζύξει γιγνομένων, ὁ λόγος ὅτος ἀυτὸ φαίνεται, ὡς εἴη ἂν ὁ πλημμεληθὲν ἐν τῷ μεζόνι, μηδέπω τελέως ἀπολέγματος ἡ χαίρειν τῇ πέμπτῃ τῶν ἡμερῶν, ἢν ἡμεῖς χρησόμεθα τοῖς ὀδυνίοις πᾶσιν. ἢν μὴ γὰρ ἀσφαλῶς τὰ καταπηχθῶν ἐσθέσεως, ἢ πλήθους τὸ ὀδυνίων, ὡς αὖθις ἔφη γίνηται. μάλιστα δ' αὐτῇ χρώμεθα καὶ ὀκόταν τὸ κῶλον, ἐν ᾧ προσπεπλάσμενον μὲν, ἰσχνὸν φαίνεται θ πρὶν ὃ κάταγμα χωρίον, ὥστ' ὃ σωτηρίμενον ὀστοῦν χαλασθὲν, ἢ δύπαρέγωγον εἰς καπήρωσιν. ἐὰν οὖν ποτὲ συμβῇ, μὴ γινέσθω τοῦτο ἢ τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ, ἀσαφῶς ἔτι φαινομένου ὀδύνου λύσιος, εἰς τὴ ἑπτὰ ἡμέρας ἐβδόμου ἀφικνουμένου δηλονότι. ὅσοι γοῦν ἀξιοῦσι λύειν, ἢ μεταπιδεῖν, ἄχρις ἂν εἰς ναρθηκας ἐμβάλλῃ θ κάταγμα, χρόνῳ τὸ καταντλεῖν ὕδατι θερμῷ, κενώσεως ἕνεκα τῶν ἐν τῷ καταγέντι μορίῳ χυμῶν, ὅσοι λεπτοὶ καὶ ὀρρώδεις εἰσὶ, βλαπτέσθωσαν. ἔμοι γὲ θ πεπηγορηκὸν ὀδυνᾶς τοῦτο, θ κρίσεως ἰατικὸν, ὡς ὅταν γαμέσῃ τὰ κρίσεως αἰσθάνηται, μήτε ὀδυνῶν ὁ ἀσθενὴς, ἀπαντά τε τὰ λελεγμένα σημεῖα ἔ φαίνεται καλῶς, θ πρὶ ὃ κάταγμα φαίνεται, καὶ ἀφὸ τετάρτης λύσις, ὀξεῖν βλάψῃς, θ μάλιστα χλιδῶσος. ἐπὶ δὲ μᾶλλον, φὼ ἀσθενὴς μᾶλλον ὀδυνῶσι, ἀφίεσθαι εἰσιτέον τὸ πολλά. ὅτε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἡμέων εἰωθότως λύειν, ἐ μόνον εἰ δὶς ἴδοι πιέσῃ, ἢ χρὴ ἀφὸ μακρᾶ λύειν, ἐπὶ δὲ μᾶλλον, εἰ μὲ μαλακόσαρκοι φύσει τύχοιεν ἔσῃ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μα'.

Επὶ δὲ πεντάδος γίνηται, ἑβδομάδος δὲ ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπιδέσεως, ἢν ὀρθῶς ἐπιδέσῃ, ὃ μὲν οἴδημα ἐν ἀκρῃ τῇ χειρὶ ἔσῃ, ἐσὲ τοῦτο λίαν μέγα. ὃ δ' ἐπιδεδεμένον χωρίον, ἐν πάσῃσι τῆσιν ἐπιδέσεσι δοκεῖ ὃ λεπτότερον, καὶ ἰσχνότερον ὑρεθήσεται. ἐν δὲ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ σαφῶς λεπτὸν, καὶ τὰ ὀστέα ἐν καπυηγέναι, ὅτι μᾶλλον κινήσεται, καὶ διαφορήσεται ἐς καπύρωσιν. ἐ ἢν ἢ ζύσις τοιοῦτος, καπυρωτάτμον χρὴ ἐπιδῆσαι ὡς ἐς ναρθηκας, ὀλίγῳ μᾶλλον πιέσαντας ἢ ὃ πρότερον, ἢν μὴ πόνος τις σαλείων ἢ ἀπὸ τοῦ οἰδήματος τὲ ἐν ἀκρῃ τῇ χειρὶ. ἐπὶν δ' ἐπιδήσῃς τοῖσι ὀδυνίοισιν τοὺς ναρθηκας πρὸς ἐπιδῆναι χρὴ, καὶ πρὸς ἀγκῶνα ἐν τοῖσι δεσμοῖσιν ὡς χαλαρωτάτοισιν, ὁκόσον ἠρεμέειν, ὡς τὰ μηδὲν ξυμβαλλεσθαι ἐς τὴν πίεσιν τῆς χειρὸς, πλὴν τῶν ναρθήκων φέρουσιν. μὴ δὲ ζύσις ὅτι πόνος, ἀπὸ ῥαιστώνης αἱ αὐτῇ γινέσθωσαν, αἵπερ καὶ ἐν τῇσι πρώτῃσι ἐπιδέσεσιν ἦσαν ἐπιδεδεσμένοι. ἐσὶν δὲ πεντάδος ἐὰν φῇ χαλασθὲν εἶναι, τότ'

GALENI COMMENTARIUS.

SI primo die homine propter fracturam dolente, quantum adstringendum est, non adstrinxerimus, uti, omnibus rectè factis, tertio die dolor remittatur, arctius alligamus, neque tunc quoque quantum res postulat; hoc siquidem, quum omnia rectè procedunt, quinto die convenit. Quare tunc plurimis fasciis utemur, & quantum res exigit, adstrictis, non obliti hoc ab ipso præcipi, uti omnia convenienti ordine sequantur. Nam, si propterea quòd aliquid interim peccatum sit, brachium nondum quinto die ex toto inflammatione vacet, neque nos fasciis omnibus utemur. Exhibet quidem fasciarum multitudo (ut ipse ait) vinculi firmitatem. Potissimum verò ea utemur, quo tempore desedit locus, qui circa fracturam est: & ipsum os, quod perfractum est, laxius effectum est, & faciliùs tractatur, ut componi possit. At si quando hoc quinto die non cedat, differemus in alium circuitum, qui ad diem septimum perveniet: jubet enim donec ferulæ ad fracturam dentur, tertio quoque die solui, ac rursus deligari, ea de causa, ut aqua calida infundatur ad educendos succos in comminuta parte existentes, qui tenues sunt, & seri naturam habent, digestionemque requirunt: & simul etiam ad leniendum dolorem, & pruriginem finiendam. Itaque, ubi nec dolor, nec prurigo hominem exerceat, atque indicia illa omnia se ostendant, ex quibus rectè fracturam habere cognoscimus, etiamsi quarto quoque die solves, nihil lædes, hyeme potissimùm, atque adeò magis homines agrestes, qui lavari ferè non consuerunt: sed eos, qui quotidiè lavari solent, & qui præsertim bis id facient, convenit non longo interposito spacio resolvere, ac præcipuè, ubi carne fuerint molliori.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLI.

INde, ubi ad tertium diem ventum erit, qui septimus est à primo, quùm injectum vinculum fuit, si rectè alligatus fuerit, tumor in manu apparebit, isque non admodum magnus: locus item, cui vinculum injicitur, quotiescunque deligabitur, tenuior & gracilior conspicietur, septimo autem die tenuissimus: atque ossa perrupta tractabuntur facilius, magisque ducentur, ut dirigantur. Quòd si hæc ita habeant, dirigere oportet, alligareque, ac ferulis excipere, pauloque amplius, quàm antè adstringere, nisi si tumor, qui in manu est, majorem dolorem afferat. Ubi verò fascias injeceris, imponendæ ferulæ sunt, superque fasciæ alligandæ admodum laxæ, sic, ut circundatæ ferulæ contineantur, nec quidquam brachium adstringant. Quo facto prematur offensus eodem modo & relevetur, atq; in prioribus vinciendi circuitibus. At, ubi ad tertium diem perveniens laxum vinculum

sentiat, necesse est ferulæ magis arctentur, potissimùm quà fractura est, atque alibi pro ratione: si quidem ipsum vinculum laxum potiùs erat, quàm adstrictum. Pleniores autem adhibendæ ferulæ sunt ab ea parte, quâ fractura extat, non multo tamen: videndumque est, ne è regione pollicis collocentur, sed hinc, vel hinc: neque item è regione minimi digiti, quà os in prima palmæ parte excedit, sed hinc, vel hinc. Verùm, si fractura omninò ferulas requirit, his locis brevissimæ super accommodandæ, sic, ut ad ossa, quæ in prima palmæ parte extant, maximè pertineant: periculum enim esset ne ulcus fieret, & nervi nudarentur. Debemus autem ferulas arctare tertio quoque die paululum omninò id spectantes, quòd eo nomine imponuntur, ut vinculum tueantur, non ut adstringant. Quòd si optimè perspexeris ossa sub prioribus vinculis abundè fuisse directa, neque locum prurigo aliqua infestat, neque ulla exulcerationis suspicio est, ultra vigesimum diem finito alligatas ferulas manere: nam plerisque ad summum triginta diebus brachii ossa confervent.

A ἐπεὶδὴ χρὴ τὰς καρδίκας ἐρείδεσθαι, μᾶλλον μὲν ἢ τὸ κάτωθεν μέρος, ἀπαρ ἔστι τὰνω καὶ λέγον, ὥσαν ἡ ἢ ἐπίδεσις ἐλάσσονα μᾶλλον ἢ ἐπίταξε. παχύτατον δὲ χρὴ εἶναι τὸν καρδίκα, ἢ ἐξέρει ὃ κάτωθεν, μὴ μὲν πολλῷ· ὑπιτιθέσθω δὲ χρὴ, μάλιστα μὲν κατ' ἰγυωείου τοῦ μικροῦ δακτύλου, ὡς μὴ κεῖσθαι ὁ καρδίκης, ἀλλὰ τῇ, ἢ, τῇ, μηδὲ κατὰ τὸν τοῦ σμικροῦ δακτύλου ἰγυωείου, ἢ ὃ ἐξέρει ὑποβήκειν ἐπὶ τῷ καρπῷ, ἀλλὰ τῇ, ἢ, τῇ. ἢν δὲ ὀφθῇ ὃ κάτωθεν ἐυμφέρει κεῖσθαι καὶ ταῦτα ὕλας τῶν καρδίκων, βεβαιοτέρως αὖθις χρὴ τῶν ἄλλων ποιεῖν, ὡς μὴ ἀκινεώσεται ἀφὸς τὰ ὀστέα, τὰ ὑποβήκοντα ἀμφὶ τὸν καρπὸν, κίνδυνος γὰρ ἕλκωσις, καὶ νεύρων ψιλώσις. χρὴ δὲ ἀμφὶ πέντε ἡμέρῃσιν ἐρείδειν τοῖσι καρδίκῃσι πρώτου ἠσυχῇ, οὕτω τῇ γνώμῃ ἐχρῆσθαι, ὡς οἱ καρδίκης φυλακῆς ἕνεκα τὰς ἐπιδέσιος ἀφιεμένους, ἀλλ' οὐ τῆς πίεσιος ἕνεκεν ἐπιδιδόντας. ἢν μὲν οὖν οὕτω εἰδῇς ὅτι ἱκανῶς τὰ ὀστέα ἀπέχυται ἐν τῇσι ἀφωτέρῃσιν ἐπιδέσεσιν, καὶ μήτε κνησμοί τινες, λυπέωσι, μήτε τις ἕλκωσις μηδεμία ἐπιπολάζῃ, ἐᾶν χρὴ ἐπιδεδέσθαι ἐν τοῖσιν καρδίκῃσιν, ἕως ἂν ἐκ πάντα ἡμέρας γένωνται. ἐν τετάρτοισι δὲ μάλιστα τῶν ἐυμπάντων κρατυνθῆναι ὀστέα τὰ ἐν τῷ πήχει, ὁ ἐπίπαν.

B

C

D

E

F

GALENI COMMENTARIUS.

SI tertius dies fractum os nobis daret, quale fere septimus exhibet, necessariò ad ferulas veniremus: sed quia, ut ipse dixit, septimo die πάνυ λεπτὸν, id est tenuissimum apparet, quo vocabulo significavit gracilius fieri, quàm quum erat in pristino statu salubri, idcirco eodem die ferulas circumponit, tunc scilicet membrum diligentiùs componens, utpotè quum ossa laxiora sint: eò autem ferulæ pertinent, quò & pannos antè diximus, nempe ut fractum os contineant: at, quum ossa ob succitatem naturalem nequeant carnis modo coalescere, callo circa fracturæ oras increscente, quasi quodam vinculo circumdantur: hic autem creatur de eo quod superat, ex ipso fracti ossis alimento: quod si laborans, vel non idoneo victu utatur, vel plenus sit, id quod superat, copiosius est, effusumque fascias totas veluti crasso sanguine madefacit. Quicquid igitur ex eo, dum effunditur circa fracturæ oras concrescit, tempore ab osse, cui hæret, mutatur, & simile ipsi redditur, callusque nominatur. Ergò, si fracti ossis oræ agitentur, dimoventurque, prohibebitur quominùs adstrictum maneat, atque idcirco creari callus, & agglutinari non poterit: quod enim gluten lignis efficit, quæ glutinantur, id callus præstat ossibus fractis. Jure igitur summa quiete opus est ad fracturas, quæ callo debent solidari: nam, si agitetur coactus callus, dissolvitur, perinde, ac gluten, quo ligna cohærent, & coactum lac: summam verò hanc quietem præbent fasciæ adstrictæ & quæ superdata continent: porrò continent fasciarum multitudo, ac ferulæ. Quæ deinceps sequuntur, omnia plana sunt, his qui animum adjungunt: præcepit enim, ut sicubi

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙ ἐωσὸπιν ἐδωκάμεθα ποιῆσαι ὃ καταγὸς, ἐν τῇ ὕστερῃ ἡμερῃ, ὁπῖον εἰς τὰ πολλὰ, καὶ ἠξιώσαμεν ἡμᾶς, τοὺς καρδίκας ἀναλῆψον ἐφιεὶς ἀλλομένου ἐπὶ ἡ, ὡς εἶπον αὐτὸς, ἐν τῇ ζ πάνυ λεπτὸν φαίνῃ), οὗ ἕ ῥήματος, ἐδήλωσε ὃ, τὴ τὸ ὑμενῶδες αὐτὸ καλυπτόμενον ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅτε ἐγένετο ἐπὶ τὸ ἀρχαιότερον γίγνεσθαι, ὅτε ἐπὶ τὸ ἀρχαιότερον ἦν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξ ἐκείνης ἐπιπολάζει τὸ ὑμενῶδες τοῦτο, ὅσον ἐπὶ τοῖς καρδίκοις ἐφαίνετο ἐπιπολάζον. ἐπὶ δὲ τῆς ἑξῆς ἡμέρας, ἐν τῇ ἐπιδέσει τῇ ἐπὶ τοῖς καρδίκοις, ἐπὶ τὸ ἀρχαιότερον ἦν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξ ἐκείνης ἐπιπολάζει τὸ ὑμενῶδες τοῦτο, ὅσον ἐπὶ τοῖς καρδίκοις ἐφαίνετο ἐπιπολάζον. ὅτου δὲ ἐν αὐτῷ, καὶ τὸ ἐγχυσιν, ὅτι τοῖς χείλεσι τὸ ἕ κρασπαγὸς ὁσοῦ μεραῦ ὑπιπαγὴ, τὰνω δὲ χρόνῳ μεταλλὸ ὁθόνιον ὑπ' αὐτὸ τὸ ἡμύοντος ὁσοῦ, ἀδιακρίτως ἀνδρὸς γίνεσθαι, καὶ καλεῖται πύωσις. ἐκὶ τὸ ἐν σὶν), ἢ ἀδιακινῆ (ἐν χείλεσι τὸ καθάγματος πώρωσις γε, ἢ γλοίσις. ὁπῖον γὰρ τοῖς ἐκκλμένοις ξύλοις ὀξὺν ἡ κόλλη, τοιοῦτον τοῖς συμξυλομένοις ὀστοῖς ὁ πῶρος. εἰκότως δὴ, ἡσυχίας ἀκριβοῦς δεῖται τὰ ἀξὶ πώρου κολλώμενα κατάγματα. σφαδεὶς γὰρ ὁ πηγνύμενος πῶρος, ἀμφολύεται ἀφὸς πλησίον τῇ τοῦ ξύλα σταυροῦσι κόλλη, καὶ τοῦ πηγνυμένου γάλακτι. ὡσαύτως οὖν αὐτῷ τῷ ἡσυχίαν, ἵτ' ἀκριβεστέρα πίεσις ἐν τῷ ἐπιδέσμων, καὶ ἡ τῷ ταῦτα κρατυνούσαν ἐξωθεν γίνεσθαι. κρατεῖ δ' αὐτὰ ὅ, τε πλῆθος τῷ ὀθονίων, καὶ οἱ καρδίκες. ὃ δ' ἐφεξῆς, ἅπαντα ἐστὶ σαφῆ τοῖς ἐντυχοῦσι τῷ νοεῖν. καλεῖται δὲ, ὅπου

τι χαλᾶσθαι γίγνοιτο τῆς δέσεως, ὑπισοῦσθαι δεῖ· πρίτῃ τοῦ ἐπιδέσιος, ἐι μὴ κνησιάη ὁ ἀνθρωπος τὴν σφοδρότ. ς, ἢ καὶ ἄλλως ἔλκωσιν ὑποπεδόιλμβ. ἢ δ' αἰτία, ὅτι κατ' ἀρχὰς μᾶλλον, ὕστερον δ' ἧττον κνηπᾶν, ἢ κένωσίς ἐστι τῶν πεπονηθότος μορίου. κνησιάη δ', ὅταν τὰ ἐξερχόμενα ἀθρόα ἐπιπολάσῃ τὰ μεταξὺ, δακτύλιοι μετείσι, ὡς ὅταν γε σφοδρὰς διάκωσθαι, μετ' ὀδυνῶν αὐτοῖς ἥδη ὁ κνησιὰν ὑπαρχῇ. ὅταν οὖν κενὸν μόριον, ἢ σαθρὸν ἐμπυὰ ἀθρόα γένηται, ἢ πομφόπασιν ἐλέγχεται.

A vinculum laxetur, ferulæ tertio quoque die arctentur, non tamen resolvatur tota junctura, nisi homo ingenti prurigine vexetur, vel exulcerationis alicujus suspicio sit: pturit autem fractura initio magis, deinde minus, quoniam vitiata pars exhauritur: excitatur enim prurigo à vaporibus, qui ab eo quod supereſt, profusi leuiter mordent. At, ubi acriùs mordeant, prurigini jam dolor jungitur. Igitur quando pars inanis est, nihil omninò tale superat, vel certè minimum.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μβ'.

Α Τρικὲς δὲ οὐδὲν. μάλα γάρ τε, καὶ φύσις φύσιος, καὶ ἡλικίη ἡλικίης διαφέρει.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οὐχ ἁπλῶς εἰπὼν, ἡλικίας ἡλικίας διαφέρειν, ἐπήγαγε θεραπεύεις τὸ συνδεσμον, ὑπιδείκνυσθαι βουλόμενος ὡς ἄλλας αἰτίας εἶῃ, σὺ ἂν, ἐ πρώτα τῷ ἓ πήχεις κατάγματα, τειάκοντθ' ἡμέρας κρατυνόντων, ὑνὰ ᾖ ἥπιον. ἀλλ' ἔστι γ' ὅτε ἥπιος ὦρα, ἓ χρόα, ἓ φύσις ἓ θεραπευομένου σώματος, ἥτε ἓ ἵπιος καθίστασις, αὐτὴ ἓ διαιτα, ἓ ὁ ἔτος τὴ δέσιος. ἥκιστον γὰρ κρατυνόντων, τούτων ἀσφαλὰς πωεῖσθαι, ὅταν τε τὴ ὕλην ἐξῆς ὁ πῶρος γίγνεται, συμμέτρως ἐχουσῆ ἐν ποσότητί τε, ἓ ποιότητι, ἢ ὅταν τὴ ῥάμμον τῆς κηρωτύσης αὐτὴν δυνάμεως· εἰς χεῦσιν ᾖ ὑπιτηδῆ πλείονα, ὅταν τε τὴ ἔνδειαν τὴ ὕλης. ὃ γὰ ἐν ἐλαχίστοις χεύσιν δι' ὀλιγότητα τὴ ὕλης, αἱ δυνάμεις ἐργάζονται, τοῦτ' ἐν πλείοσι δι' ὀλιγότητα. ἔτι δ' ὅτε καὶ ὅταν πλῆθος ἀμείζον. ἀποκλύζεται γὰ ὁ πηγνύμενος πῶρος, ὑπὸ τὴ ὑπαρρεύσης ἐνύδατον ὑγρότητος, ὅταν ἡ πολλὴ τε ἄμα, ἢ συνεχὴς. ἔστι γὰ ὅτε μὲ πάχος τὴ ὕλης ὑπιτηδειότερον, εἰς ὃ παχυῦσθαί τε, ἓ ἡμιξαν πῶρον. ἢ σὺ ὑγρότης, ὅταν ὑδατώδης ᾖ, καὶ λεπτὴ κᾆ τῶν σύστασιν, αἰσθητέως εἰς πῶρον σύστασιν. ὅπᾳ ᾖ δυνάμις, ἢ μὲ ἰσχυρὰ, ῥᾴδιον ἐργάζεται ὃ ἑαυτῆς ἔργον, ἢ ᾖ ἀσθενεστέρα, βεβαιότερον, οὐδὲ λόγου δεῖται. δεῖ δὲ ταῦτα μὴν, ἐν διαφόροις χρόνοις αἱ πωρώσεις γίγνονται ταῖς συνεθιμμόροις ὀστοῖς. ἐνταῦ ᾖ ταῦτα τῷ νῦν λεχθέντα δεῖ· τὰς ἐμπροσθεν εἰρημένας αἰτίας ὑπολαμβάνειν. ἓ γὰ πλείων, ᾖ ἐλάττων ὕλη, ᾖ παχυτέρα, ᾖ λεπτοτέρα γίγνεται, δεῖ τε τὴ ἐξ ἀρχῆς ἐνιαυτοῦ κεῦσιν, ᾖ δεῖ τὴ ἐπίκτητον, ἐν ᾧ θεραπεύεται χρόνῳ, κατάγματα, ἐπ τε διαιτᾶν ἢν σιωτέων ἔσται, ᾖ ἔσται ἐπιδέσιος, ἣν ἐπιδυσίων. τὼν δ' ἡλικίαι, ᾖ τὴ ὥρᾳν, ᾖ τὴ χώραν, ἐξ ὧν ἀποῦσαι, ᾖ ἢ δυνάμις, ἤτοι γ' ἀσθενὴς, ἢ ἰσχυροτέρα γίγνεται.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLII.

Nihil autem perpetuum est: multum enim, & ætas ab ætate distat.

GALENI COMMENTARIUS.

NOn dixit simpliciter differre ætatem ab ætate, sed adjecta conjunctione, indicat alias etiamnùm causas esse, cur non omnes brachii fracturæ triginta diebus consanescant; sed quædam paucioribus. Sunt enim in causa, anni tempus, regio, natura ægrotantis, anni temperatio, ratio victus, & vinciendi modus: nam citiùs conferveſcunt, hoc est, callo firmantur, & ob materiæ, ex qua callus oritur, quantitatem, ac qualitatem moderatam, & ob robur virium ipsam cogentium; diutius autem trahitur ex materiæ inopia: quod enim breviori tempore ob materiæ copiam vires efficiunt, id longiori præstant ob inopiam, & interdum etiam ob copiam immodicam: callus enim concreſcens abluitur humore, qui ab interiori parte fluit, ubi multus sit, & continetur. Porrò materia crassa commodè spisseſcit, & in callum vertitur: humor autem, ubi aquosus fuerit, & habitu tenuis, spissando callo maximè est alienus. Vires quoque quum valent maturè suo munere fungi: serò, quum imbecillæ sunt: nihil attinet dicere, quibus de causis callus diverso tempore fractis ossibus circundatur. Hæc autem ipsa, quæ nunc dicuntur, ob causas priùs positas mutantur: quoniam materia & plus & minus abundat, & crassior est, ac tenuior, ob temperamentum, tam uniuscujusque naturale, quàm adventitium ipsius fracturæ eo tempore, quo curatur, atque item ob victus rationem quâ homo utitur, & ob modum quo deligatur; præter hæc ætatem, tempus anni, regionem, ex quibus omnibus validiores vires sunt, aut infirmiores.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. μγ'.

Ἐπὶω ᾖ λύσις, ὕδωρ θερμὸν καταχέαι χρὴ ᾖ μετριπλόου, ἧσον μὲ ὀλίγῳ πέσσοντα, ἢ ὃ θεῤῥόδιον, ἐλάσσουσι ᾖ ζέσιν ὀδονίοισιν, ἢ ὃ θεῤῥόδιον. ᾖ ἔπειτα δεῖ τελεῖν ἡμέρης λύσαντα ἐπιδεῖν, ἐπὶ μὲ ἧσον πίεζοντα, ἐπὶ δὲ ἐλάσσουσι ζέσιν ὀδονίοισιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἤρξησιν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ πλήθος ἧς ὀδονίων, καὶ τῶν πίσσιν, ἄχρι τῆς ἧς καρδίκων

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIII.

Vbi solveris, aqua calida perfundito, & rursus alligato fasciis lenius quàm antè adstrictis, paucioribus item quàm antè injectis: inde tertio quoque die solvens, rursus laxioribus fasciis, & paucioribus devincito.

GALENI COMMENTARIUS.

A Primo die, usque dum ad ferulas veniat, & fasciarum numerum auget, & arctiùs

adstringit : eas autem imponens septimo die, membrum non solvit usque ad vigesimum, statuere quasi firmam basim volens calli producendi, quo circundato fracturam penitus immobilem non ampliùs tuetur : nutrire enim callum oportet, ubi altiùs radices egit : nutritur autem, quum materia in ipsum derivatur : quam sicuti ab initio avertimus ab affecta sede ad alias corporis partes, ita nunc evocare debemus aqua calida perfusa : quin & initio fasciis multis, atque adstrictis, quominùs ad vitiatum locum confluereat, ex toto ipsam prohibuimus : nunc paulatim numero demimus, B pressumque laxamus, quum non expediat prohibere, ne confluat.

ὑποστέσιος. ἐκ εἴνους ἢ ὑποψίας κ) τ ζ. ἡμέραν, ἄλυτον φύλαξε τὸ κῶλον ἄχρι τ κ'. οἱ κριτικοὶ βεβαίαν βεκάλλειν βεβολώμενος τὴν πυρώσιν. γινομένης δ' αὐτῆς, ἀκέϊ ἐν ἡσυχίᾳ πολυπειλεῖ φυλακτέον τὸ κάταγμα· προσπατεῖν γὰρ αἰωρεῖσθαι τὸ πῶμα, ὅταν ἀσφαλὲς ῥίζωθῇ. ὃ δ' αἰωρεῖσθαι, γίνεται τῇ χορηγίᾳ τ ὕλης, ἣν, ὥσπερ ἀποτρέψαμεν ὀξὺ ἀρχῆς, ἀπὸ τ πεπονθότος εἰς ἕτερα μέρεα τ σώματος, ἕως νυῦ χρὴ προσκαλεῖσθαι, καθαρόντας ὕδατι θερμῷ. καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ, πανταπασιν αὐτὸ κωλύομεν ἐπὶ ὃ πεπονθὸς ἔρχεσθαι, τῷ πολλῇ σὺν ὀδυνίῃ, & τῇ πίεσι, ἀυτὸ νυῦ B προσφορὴ κωλύειν ἐπιῤῥέειν, ἀφαιρεῦντας κ) βραχὺ τὸ ὀδυνίαν, ἄμα τῷ ἐν τ πίεσιν κωλύειν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIV.

QVod si alligatis ferulis suspicio sit, ne ossa rectè concurrerint, vel aliud quidpiam hominem infestet, ubi dimidium temporis præterierit, vel paulo antè, solvere oportet, & rursus devincire. C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μδ'.

Ἐπὶω δὲ ὅτεῳ ζῶσι ναρθηξὶ δεθῇ, ὑποπτεύης τὰ ὀστέα μὴ ὀρθῶς κεῖσθαι, ἢ ἄλλο τὶ ὀχλέῃ τ πεφωμένον, λύσαι ἐν ᾧ ἡμίσει ᾧ χρόνῳ, ἢ ὀλίγῳ πρόσθεν, καὶ αὖτις μετεπιδῆσαι.

GALENI COMMENTARIUS.

SUperiora dicta sint, quum omnia rectè procedant : namque, ubi ut sensus aliquis doloris, vel exulcerationis suspicio, aut vereamur, ne fractura malè composita sit, aut casu aliquo interveniente membrum motum sit, solvere vinculum ante vigesimum diem cogimur : id autem ipsum definivit, ne quis existimet perpetuum esse quod suprà imperavit, fracturam quamlibet usque ad vigesimum diem servandam esse penitùs immobilem : semper enim pugnare Medicus debet adversùs id, quod magis urget, neque obligare se præceptis tanquàm legi, quam contemnere nefas sit, quum omnia præter rationem eveniunt. D

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὰ μὲν ἔμπροσθεν εἰρημένα, πάντων κ) λόγον γινομένων. ἐπεὶ ἢ ἐξ οὐδυνης ἴσως ἀξιόπιστος γινομένη, ἢ τ ἑλκώσεως φόβος, ὑποψία, ἢ μὴ καλῶς ἠλλῆφθαι τὸ κάταγμα, ἢ κίνησίς τροδήποτε, κατὰ ἅπαν συντυχίαν ἐν τοῦ κώλου γινομένην, λύειν μὲν αἰτίαν ἔχει πρὸ τ κ'. ἡμέρας τ ὁπόσων. ὡδὶ γὰρ προδιώρισεν, μήτις φαντασθείς ἀλωνεκὲς εἶναι τὸ πρόσηλωμένον ὑπ' αὐτοῦ πρόσθεν, ἅπαντα μέχρι τ κ'. ἡμέρας τὰ κεκλιμένα φυλάττειν τελέως ἀνένητα. δεῖ γὰρ τὸ κατεπεῖγον, ἀεὶ χρὴ τ ἰατρὸν ἴσασθαι, ᾧ μὴ καθάπερ νόμῳ ἀναγκάζεται φυλάττειν τὰ κελευόμενα προσπάσθαι, κ) λόγον προσδοκᾶσθαι ἀπάντων.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLV.

QVibus initio cutis non abrumpitur, neque us cute excedit, idonea est ratio victus propè quævis : minus tamen cibi sumant usque ad decimum diem, præsertim, quum quiescant. E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ με'.

Διαιτᾶν δὲ τοὺτοισιν, οἷσιν αὐ μὴ ἕλκεα ἐξ ἀρχῆς γίνηται, ἢ ὀστέα ἔξω ὀξίσῃ, ἀρκέϊ ὑποφυλακτέον εἶναι τὸ χρὴ διαιτᾶν ἄχρι ἡμερέων δέκα, ἤν ἤδη καὶ ἐλλώιονται.

GALENI COMMENTARIUS.

QVæ vocabulum solent veteres Græci ferè omnes usurpare, quum significare volunt simplex, aut quodvis : huic opponitur exquisitum, quod Iones σκεπτὸν appellant. Sicut igitur exquisitam victus rationem σκεπτὴν vocat, ita huic contrariam φαύλην : atque hac ratione nunc eam, quæ propè quævis sit, ὑποφαύλην dicit; quæ media est inter quamvis simpliciter, & exquisitam. Exquisitam victus rationem imperat, quibus initio, præter ossis fracturam, carnis quoque vulnus accessit, ac præcipuè, quum ex fracto osse aliquid cute excedit : simplicem, id est quamvis, illis qui omninò periculo vacant : propè verò quamvis mediamque, quibus os fractum est primis diebus, quorum terminum constituit decimum : non quòd F

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ φαῦλον, οἱ παλαιοὶ ἅπαντες, εἰώθασι πολλάκις αὐτὶ τῦ τυχόντος, καὶ ἁπλοῦ λέγειν, ᾧ τ ἀκριβοῦς ἀντίκεισθαι, καλοῦντων ὑπὸ τῶν ἰώνων σκεπτόν. ὅπερ οὖν τὸν ἀκριβῆ διαιτᾶν ὀνομάζουσι σκεπτὸν, ἅτε τ ἐναντίαν αὐτῇ, φαῦλον. καὶ δὴ τοῦτο ὑπονοῶν, ὑποφαῦλον ἐπέλεγεν, ἤγουν ὃ μεταξὺ τῆς ἁπλῆς φαύλης, καὶ τῆς ἀκριβοῦς. ἀκριβῆ μὲν οὖν δίαιτᾶν διαιτᾶν, τοῖς ὅς ἀρχῆς ἔχουσι μεθ' ὕλκεως τὸ κάταγμα, ᾧ μάλιστα εἰ προσπίπτῃ τ θέρματος ἔξω ξ σωστικοῦ ὀστοῦ. ἁπλῆ δὲ, τοῦτέστι τῇ ὑποτυχούσῃ, τοῖς ἐν ἀκινδύνῳ καθεστῶσι. ὑποφαῦλον δὲ, καὶ μέσην, τοῖς κάταγμα ἔχουσι, ἐν τοῖς πρώτοις ἡμέρεσις διαιτᾶ. τῶν δ' ὅρον τὴν πρώτην ἡμεραν ἐποιήσατο τὸν ι'. ἐξ ὡς

θεύειν· ἀλ' οὐ πεφύλαχται, ἢ ὀψὲ πέπτει, ἀλλ' ὅλως ἡμῖν A non interdum maturiùs, interdum seriùs, mutare victum liceat; sed quod plerunque ita accidat. Utitur autem media victus ratione, propterea, quod neque ita magnum periculum est, sicut quum ossa nudantur: neque ita res tuta, sicut cum intacto osse, caro simpliciter vulneratur: merito igitur iis, qui medii sunt inter eos qui periculo vacant, & eos, qui periclitantur, mediam victus rationem indicit: præsertim, quum usque ad decimum diem, quibus brachium fractum est, ex toto quiescant, quod Iones ἐλινύειν dicunt. Itaque par est exquisitiori victu sustinendos esse quiescentes, quàm qui moventur. At quum à decimo die plerique suspenso brachio inambulent, meritò præcipit, ut in eum usque diem medio victus genere utantur, præsertim quum quiescant. Quod præsertim vertimus, Hippocrates habet ὅλως, quod plerunque tempus notat: sed adjicitur etiam ad aliquid comprobandum, ut, si dicamus, & ob alia, & ὅλως, hoc præsertim propter hæc credendum huic, faciendum hoc est: quomodo videtur nunc ab Hippocrate usurpatum, sic, ut oratio talis sit. Mediocri victu utendum usque ad decimum diem, & alia de causa, & præsertim, quum homo interim ex toto conquiescat.

ὅτου ἐπὶ πλεῖστον, ἢ ὀψὲ πέπτει, ἀλύσιος ἡμῖν B
ὀφθαλμιᾶσαι τὸν διαιτᾶν, ἀλλ' ὡς ὅτι πολὺ συμ-
βαίνον ὕστερ. Διὸ τοῦτο δεῖ, μέσην ἔχειν διαίτην, ὀξυ μήτε
κίνδυνος μέγας ᾖ ὡς ὅτι πρὸς γυμνωθέντων ὀστῶν, μηθ'
ὕστερ ἀκίνδυνος ἢ διαφθορὰς, ὡς ὅτι τὸ ἕλκος ἐχόντων
ἁπλοῦν ἐν σαρκώδει μορίῳ χωρὶς ὀστοῦ πάθους. Τοὺς μέσως
οὖν ἔχοντας πρὸς ἀκινδύνων τε, & κινδυνωδῶν, μέσως εἰ-
κότως ὀρίζει καὶ διαιτᾶν, ἄλλως τε, & ὅτι μέχρι τῶν ι'.
ἡμέρας, οἱ σεσυσσεμμένοι πᾶν χεῖρα, τελέως ἡσυχά-
ζουσιν, ὅπερ ἐλινύειν οἱ Ἴωνες ὀνομάζουσιν. Βέλτιον δ' ἔστι, B
τὸν κινούμενον, τοὺς ἡσυχαίτερον ἀκειθέτερον διαιτᾶσθαι.
μετὰ τὰς ι'. οὖν τὸ πλεῖστον σεσυσσεμμένων, ἀφειλκυσμὸς
τῆς χειρὸς, εἰκότως ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, μέσην εἶδος
ἰσχύσης συμβαλλόμενον. ἥδη δέ τινων ἐλινυόντων·
ὡς τὰ πολλὰ μᾶλλον ἐν χρόνου ᾧ ἥδη, ὅ ἥδη, λέγουσι δ' ἀεὶ
δὲ, καὶ τοῖς σεσυναγμένοις ὡς εἰ τῆς ὥπως εἶπεν,
ἀλλὰ μὴ ὧδε, πακτέον τῷ δὲ, κοῦ ὁ καὶ νεῦ οὖν,
Ἱπποκράτης Φαίνεται κεχρημένος, ἵν' ὁ λόγος ᾖ τοιοῦτος,
ὀξυήτη μετρίως χρηστὸν, ἄχρι τῆς δεκάτης ἡμέρας,
λοῦσθαι τε & ἄλλα, μὴ ἥδη ὀξυ πεπτόμενον ἡσυχάζειν τὸν C
τοῦτον τὸ χρόνον.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μϛ'.

ΚΑὶ ὁμοίως ἀπαλοῖσιν χρῆσθαι, ὁκόσα τῇ διεξόδῳ μετρίοτητα παρέχουσι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΗΜιαύρην δηλονότι, ἢ τευτλα, ἢ μαλάχην, ἢ ἀπαφάξιν, εἶτα & βλίτον, καὶ κολοκύνθην καὶ τοὺς ἰχθύων, τοῖς ἀπαλοῖσιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVI.

ADhibeantque ex obsonis mollibus, quæcunque modicè admodum dejiciunt alvum.

GALENI COMMENTARIUS.

PTissanam videlicet, betam, aut malvam, D
atriplicem, sive blitum, vel cucurbitam, &
pisces teneros.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μζ'.

ΟΙνου δὲ, καὶ κρεοφαγίης ἀπέχεσθαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΔίδαξεν αὐτὸς τῆς ἀκειδοῦς ὀξυήτης εἶδος, καὶ
ὃ τῆς ἁπλοῦς ὑποφαύλης, ἣν νῦν ἄχρι τῆς
δεκάτης ὑμέρας καλοῦμεν πεπτεῖσθαι. ἡ μὲν γὰρ μετ' οἴνου τε,
καὶ κρεοφαγίας, φαύλη τέ ἐστι, καὶ τυχοῦσα, ἡ δ' ἐπὶ χυ- E
λοῦ μόνης πέπεπται, ἡ μελικράτου, καὶ χρηστὴ, καὶ ἀκειδής.
ἡ μέση δ' ἀμφοῖν ἐστιν, ἣν ἐν τῇ περὶ ζωύτης λέξει δηλῶσαι
ἐπῶν, καὶ ὁμοίως ἀπαλοῖσι χρῆσθαι, ὅσα τῇ διεξόδῳ
μετρίοτητα παρέχουσιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVII.

SEd à vino, & carne sibi temperent.

GALENI COMMENTARIUS.

DOcuit ipse exquisiti victus rationem, & E
ejus, qui quivis est, & ejus qui prope
quivis, quam nunc præcipit usque in decimum
diem servari; nam, cùm æger carnem edit, &
vinum potat, victus simplex est, & quivis: sed
cùm solo ptissanæ cremore, & mulsa vivit, victus tenuis est, atque exquisitus: inter utrunque est ille, quem proximè indicavit, quum inquit adhibeantque ex obsonis mollibus quæcunque alvum modicè dejiciunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μη'.

ΕΠειτα μέντοι ἐν σεσαγωγῇς διακωμίζεσθαι. ὅπως
ὁ λόγος ὥσπερ νόμος κεῖται δίκαιος πᾶσι κατηγμάτων
ἰήσεως.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΙακωμίζειν ζυτέειν, ἀναπίφασθαι τὸν ἐγκεῖ-
μενον κάπαγμα, μὴ ζυτῆσαι συμβουλεύει. τὸ δὲ

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVIII.

F

VUm paulatim se reficiant. Oratio hæc lex justa fertur de curatione fracturæ.

GALENI COMMENTARIUS.

REficiant dixit διακομίζεσθαι, quo vocabulo nihil aliud significat, quàm, ut cui comminutum os est, posteà recrestur: scribit autem

ἐκ παραγωγῆς, hoc est paulatim, cui contrarium est repentè: damnat enim quod subito plurimum implet, aut demit, vel quid aliud præstat.

A ὃν παραγωγὴς φύσει) τὴν ἀναῤῥοὴν, σημαῖνον τὸ ἐξ βραχὺ μέμφει) γὰρ, ὃ ἐξ πολὺ, ἢ ἐξαπίνης πληροῖ, ἢ κενοῖ, ἢ ὁποιῶ ἄλλο ποιεῖν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIX.

QUare danda opera est, ut justa curatione adhibita, res benè procedat: ubi autem non sic procedit, scire licet aliquid curationi defuisse, aut superasse.

GALENI COMMENTARIUS.

JUstam vocavit eam, quæ laboranti omne id præbet, quod ei convenit, & nihil prætermittit; curationem verò, quam χείρισιν dixit, vel pro chirurgia, vel pro universa simpliciter rerum omnium admotione accipit; Græci enim μεταχειρίζεσθαι dicunt, non solùm, quæ manibus prehendunt, sed quæcunque tractant.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μθ'.

ΩΣ τι χρὴ εἶναι χεῖρ, ὥστε ἀποβαίνειν ἀπὸ τῆς δικαίης χειρίζιος. ὅτι σὺ αὖ μὴ ὕπως ἀποβαίνῃ, εἰδέναι χρὴ, ὅτι ἐν τῇ χειρίζει τι ἐνδεὲς πεποίηται, ἢ περιλείνα-

B σι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

THN, ἅπερ ὁ οἰκεῖον ἀποδιδοῦσαν τῷ κάμνοντι, ἐ μηδὲν προσδεομένην, ὠνόμασε δικαίαν. χείρισιν δὲ, ἤτοι τὴν χειρουργίαν εἶπεν, ἢ πᾶσαν ἁπλῶς τὴν διὰ μεταχείρισιν ἀναῤῥίπτων περιγραφήν. οἱ γὰρ Ἕλληνες, οὐκ ἐπὶνοις μόνα μεταχειρίζεσθαι λέγουσι, ἀλλ' ὡς χαρὰ πᾶν τὸ μεταχειριζόμενον, ἀλλὰ καὶ πᾶν ὅτι περ ἂν ψηλάφωσι.

HIPPOCRATIS TEXTUS L.

ILlud præterea animadvertere in hoc simplici modo convenit, quod medici non admodum attendunt: quanquàm si non restè fiat, corrumpere curam omnem, omnémque vinciendi rationem potest.

GALENI COMMENTARIUS.

SImplicem modum fracti ossis, & prolapsi vocat, ubi non accedit ulcus: non nudatur os; neque quod perfringitur, in multas partes comminuitur, quod fracturæ genus recentiores à farina ἀλφίτου appellant; ita, ut nullus ex propositis modis simplex sit, sed ille duntaxat, ubi fracturæ nullus alius casus adjicitur: sic autem à se usupari vocabulum ἁπλῶν, id est simplex, aptè ostendit paulo infrà in hoc ipso libro, ubi propriè eam rem agit; quod si ossa simplici fracturæ modo perfringantur, peccatur, videturque id peccatum leve: si quis tamen diligenter simul omnia æstimet, maximum momentum habet, id enim, si committatur, priorem curam universam corrumpit: quid autem hoc sit, in sequentibus ostendet. Scribitur item aliter eadem oratio sic, quanquam, si non rectè fiat, corrumpi omnis cura, omnisque vinciendi ratio potest: ubi curam ipsam, quum aliquid peccatur, damnare videtur, ut quæ corrumpere possit, quæcunque ad laborantem partem rectè adhibita sunt.

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ν'.

ΕΤΙ, ἢ τάδε χρὴ προσξυνιέναι ἐν τούτῳ ᾧ ἁπλῇ ἕῃσιν, ἃ ὑ κάμνα ὑπομελέουσι οἱ ἰητροὶ, καίτοι πάσαν μελέτιον, ἢ πάσαν ὑπόδεσιν οἵα τε ἀῤῥηξίρεον ἔσῃ, μὴ ὀρθῶς ποιεύμενα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΠλοῦν τὴν ἕῃσιν ὀνομάζει, κατάγματός τε ἐξαρθρήματος, ἐφ' ᾧ μήθ' ἕλκος ἐγήνετο, μήτ' ὀστοῦν

D ἐγυμνοῦτο, μήτ' αὖθ ὃ κατατρῖς ὀστοῦν, πολυειδῶς συνετρίβη, ὅνπερ δὴ ἕῃσιν κατάγματος, οἱ νεώτεροι φαρμακοπῶλαι ἀλφιτηδὲν, ὡς δ' ἔνεστιν μᾶλ ὧν εἶπον ἁπλοῦν ἔῃ, μόνον εἰ ἁπλοῦν ἐκεῖνο ἐφ' ᾧ μηδὲν ἄλλο προστέθειται τοῦ κατάγματος σύμπλωμα. ἵνα δ' εἰ τοῦτο χρῆται ὃ ὀνόματι, σαφὲς ἐνδείκνυ) καὶ αὐτὸ τοῦτο βιβλίον, ἐ μὴν ἀλλὰ πολλὰ χαίφων ἴδιος. εἰ δ' ἀῤῥῶς ἐκεῖνο κατέαγῆν ἁπλῇ ἕῃσιν τοῦ καταγματος, ὃ ἁμάρτημα γίνεται μικρὸν μὲν τὴν φαντασίαν. ὃ γε μὴν πρῶτ' ἀκεραίας ἀῤῥωστῶν, μέγιστον δὲ τὴν δυνάμει. Διαφθείρει γοῦν

E ἅπαντα ὑπομέλεια πᾶσα, προδήλοντος ἐκτὸς τοῦτό τε πᾶν ἔσῃν, ἐρεῖς σε ὁλόκληρα γεγράφθαι ἢ ἕτερος ἢ αὐτὴ λέξις ὡδέπως, καὶ τοι πᾶσα μελέτη, ἐ πᾶσα ὑπόδεσις, οἵα τε διαφθείρεσθαί ἐστι, μὴ ὀρθῶς ποιθυμένη, ἵνα τὸ ὑπομέλειον ἐκτὸς ὅταν κατὰ τὸ πλημμεληθὲν φαίνῃ) μεμορφωμένον, ὡς ἰκανὸν διαφθεῖραι τὰ πρὸ ὃ πεπονὸς μέρος ὀρθῶς κεχλεισμένα.

HIPPOCRATIS TEXTUS LI.

QUòd si utroque osse comminuto, vel eo quod subjectum est tantùm, deligatum brachium mitella suspendetur, eaque plurima circa fracturam detur: partes verò hinc, atque hinc suspensæ sint: necesse est os ad superiora perverti.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ να'.

HN γὰρ τὰ μὲν ὀστέα ἄμφω κλασθῇ, ἢ ὃ κάτω μοῖον, ὁ δὲ ἐπιδεδεμένος ἐν ἀγκύλῃ τινὶ τὴν χεῖρα ἔχῃ ἀνακεκλασμένην. τυγχάνῃ δ' ἡ ἀγκύλη τῷ κατάγματι πλείη ἐοῦσα, ἔνδεν δ' ἐξ ἔνδεν ἡ χεὶρ ἀπαωρέηται, τοῦτον, φάσκειν, ὃ ὀστέον ὑπερδεῦαι ἀναγκαίνεται ἐκτὸς πρὸς τὸ ἄνω μέρος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ. A

ΑΞΙΟΥ σε προσυπολεπτέον ἀκριβῶς ὁποίᾳ τῆς ἡ ἀνάβασις ἴῃ τῆς ὅλης χειρός, ὅταν ἤδη πορεύηται, & μηκέτι κατακείμενος ὁ ἀνθρωπος ἡσυχίαν ἄγῃ τὴν ἀρχαίαν ἡμέραν. ἔμοιγε δὴν μὴ γὰρ, ὡς ὅ πολὺ, κατέκειτο, τῆς χειρὸς ὑποκειμένης ἐμπλάσμασι· ἐπειδὴ δὲ ἐμάσθη, ὑληθεῖσα ἡ ἐμβύσις ἐν βραχεῖ ὃ ἄνεσι αὐτῆς, ὁπότε ἤδη πορεύηται καθάπερ εἴρηται γίγνεσθαι, ἅ πεφυκὸς ταινίαι ὑπὸ τὰ ἀναπαυόμενα ὅταν πλατεῖαι, ὡς ὅλον ἐπ' αὐτὴ ὀχεῖσθαι τὸν πῆχυ, ἡ ταινία πανταχοῦθεν, ἀλλ' ὁμαλῶς ἀπτεῖναι ἀπάντῃ τοῦ πήχεως, μηδὲν ἑαυτῆς ὑπὸ μέρος ἀφιεῖσα, ἀλλ' ὃ ὃ συμβαίνει μέρος μὲν ὃ τοῦ πήχεος ὀσουπερ κυρτοῦσθαι πέφυκε, καὶ διαστρέφεσθαι. ὅθεν μὲ γὰρ πανδεῖν, σωμάτος ὅλου ὑπάρχει, διαστρέφεσθαι δ' αὐτὸ τὸ ἐνώτιον, ἵνα σωμάτος δύο, διαβαίνοντα τοῦτο, ὃ μὲν ἕτερον τὸ μεροῦ αὐτοῦ σπείρασθαι καὶ τὸ ὑποτεταμένον ταινίας, ὃ δὲ ἕτερον, ἅπερ μηκέτι σωμάτος ὃν ὀλίγον, μέρος μὲν ὃ τοῦ πήχεος ὀσουπερ κυρτοῦσθαι πέφυκε, καὶ διαστρέφεσθαι. ὅθεν μὲ γὰρ πανδεῖν, σωμάτος ὅλου ὑπάρχει, διαστρέφεσθαι δ' αὐτὸ τὸ ἐνώτιον, ἵνα σωμάτος δύο, διαβαίνοντα τοῦτο, ὃ μὲν ἕτερον τὸ μεροῦ αὐτοῦ σπείρασθαι καὶ τὸ ὑποτεταμένον ταινίας, ὃ δὲ ἕτερον, ἅπερ μηκέτι σωμάτος ὃν ὀλίγον, τὸ μὲν ἕτερον πέρας ἀπ' αὐτῆς ὀχούμενον, ὑληθὲν διαμένειν, τὸ δὲ ἕτερον, ὑποβρέον κάτω, διαστρέφεσθαι ταύτῃ καὶ τέτταρας ὧν ἔχοντες, ἡ ταινία μοχληρὰς ὑποβλήσεται τοῦ πήχεος. πρῶτον μὲν, ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῆς μόνης ὀχήσεται τὸ κατάγμα αὐτὸ, τὸ ἡ ἑκατέρωθεν ἀφορᾶται. δεύτερον δὲ, ὅτου ἐσπελιμένων ἀκριβῶς τὸ ἄφαντον τοῦ πήχεος τῇ ταινίᾳ, τότε δῶμα ποιεῖσθαι, & ὃ κάτω ποιεῖ ὃ καρπὸς, τὸ μέσον ἀφιεμένην ἢ. τρίτον δὲ, ὃ τέτρατον, ποτὲ μὲν τὸ ποιεῖσθαι τοῦ πήχεος μόνον, ἀμφοτέρωθεν ὑπὸ τῆς ταινίας, ποτὲ δὲ τὸ ὀπίσω, μόνων τούτων τὸ τεττάρων ὄντων, τοῦ δύο μὲν ἐργάζεσθαι, ὥσπερ & μάλιστα διαστρέφοντα τὸν κῶλον, τοῦ δύο δὲ περιέλκειν, καὶ τοῖς ῥηθεῖσι συμπίνοεῖσθαι δυναμένους. ὧν δὴ οὖν εἶπον, ὁ ἕτερος, ἐν τῇ προκειμένῃ τοῦ ἡμῖν διδασκαλίᾳ λέξει, καθ' ὃν ἀξιοῖ, πρῶτον μὲν ἐστὶ τοῦ, ὅτου ἀμφότερα τὰ ὀστέα τοῦ πήχεος καταδράπτῃ, ἢ τὸ κάτωθεν, ὅπερ ἰδίως ὀνομάζεται πῆχυς, ἀκούειν ἡμᾶς τοῦ λεγομένου. ἀλλὰ τοῦτο μὲν κοινὸν ἀμφοτέρων τούτων, ἐπεὶ ὧν ποιήσεται τὸ λόγον. ἴδιον δὲ ἑκατέρου, ἅ μὲν ἑτέρου, τὸ νῦν διδασκομένου, τὸ ὑποβεβληκέναι τῷ πήχει ταινίαν γενομένην ὅσπερ, ὡς ὑποτεινεσθαι μὴ διὰ παντὸς πρὸς τὸ κῶλον, μόνον ὀχεῖν ἐφ' ἑαυτῆς τὸ κάταγμα. τὸ δὲ δευτέρου πάλιν, ὡς μόνον τὸ καταγὲς, ἀπιέναι τὸν ἀφορᾶσθαι τὸ ἑκατέρωθεν ἀμελημμένων. διαστρέφεσθαι δὲ φησι καὶ μὲν τὸ ἑτέρου δύο τὸ χεῖρε, καὶ τὸ τὸ δευτέρου ὄντων, κάτω, διὰ τὸ ἐφεξῆς διδάξει ῥήσεω. ὅπη δὲ καὶ τὸ ἑτέρου δύο, διὰ τόσε, βασταζομένων γὰρ ὑπὸ τῆς ταινίας, τὸ καταγότος μέρους τὸ χειρὸς, ἑκατέρωθεν ἡ τῶν ἄλλων ῥεπόντων κάτω, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔδραν ἀσφαλῆ, συμβαίνει πεφυκέναι τὸ ἑτέρου τὸ ταινίας ὀχούμενον ὑληλάτειν. ἐν ᾧ δὴ ἀνάγκαι πεφυκὸς τὸ κῶλον, ἐκεῖνο φυλάττειν ἕως λοιπὸν χρόνῳ πάντες, ὥστε πολλάκις ἡμᾶς διὰκαίρειν, πάλιν ἐπ' ἀρχὴν ἄγειν τὰ ὅταν διαστρέφεται, καταπονοῦσι μὲ τὸ κῶλον, ἐρασαμένους δὴ αὐτῆς αὐτὸ τὸ ὀξὺ ἀρχῆς κατάπαυμα, ὥσπερ ἔ ἐν τοῖς εἶπον, ὡς δὴ ὅλως μὲν ἐνθεῖναι, σωληνάρια δὴ τὰ ὑπὸ ἔ ἀνεφωτὸς αὐτὸ πώρου. τὸν δὲ ἐν τῇ καθαπτῇ διαστασιάζοντες, ἀλλὰ ἐν ᾧ ἀφεστήκασι ἀλλήλοις, ἢ πώρωσιν ἐργασάμενα ἅ κατάπαυμα. ὅτι δὴ ἐν ἐνθεῖναι πῶτος τὰ συμβιβάσμα τοῦ ὀστοῦ, ἵνεξ σοι θαυμαζῇ κατὰ τὰ ἄλλων ζώων. καὶ γὰρ ὑὰν ἡμίονον, ἀγελίων τε, ἢ

GALENI COMMENTARIUS.

DIligenter voluit animadvertendum esse, quâ ratione totum brachium suspendatur, quum homo jam ingreditur, & non ampliùs cubat, hoc est, à decimo die: ante siquidem plerunque cubabat brachio, quemadmodum suprà ostensum est, ita figurato, ut manus paulò sublimior haberetur: sed, quum jam inambulat, ut fieri consuevit, brachio ex cervicibus suspenso, mitellam adhiberi præcipit sic latam, B ut brachium universum sustineat, totumque æqualiter amplectatur, neque ullam partem ejus relinquat, quam non fulciat, quo fieret, ut brachii os à parte, cum qua jungitur, deorsum inclinaret, ac depravaretur: nam priusquàm vitiaretur, totum perpetuum erat: corrupta autem ejus unitate, ubi perruptum est, potest altera ejus pars à subjecta mitella sustineri, altera verò pars, ut quæ non ampliùs cum illa continuetur, deorsum inclinata perverti. Potest item ex eadem parte, ubi non rectè mitella subjiciatur, altera extremitas ab hac elata sursum ferri, altera deorsum inclinata perverti. C Quatuor igitur modis mitella brachio malè subjicietur, primò, ubi fracturam solummodò sustinet, partes autem hinc, atque hinc suspensæ manent: secundò, ut extremæ brachii partes, & suprà à cubito, & infrà à manu, diligenter mitellâ fulciuntur, medium non suspenditur: tertiò & quartò, ubi interdum prior brachii pars, interdum posterior, mitellâ excipitur. Ex his quatuor modis binos duntaxat scripsit, qui maximè membrum pervertunt: reliquos binos præteriit, ut qui ex enarratis intelligi possint. Eorum duo- – rum, quos scripsit, alterum propositis verbis ostendit, ubi censet in his, quibus utrunque brachii os fractum sit, vel tantùm id, quod subjectum est, cubitus propriè nuncupatur, intelligendum esse primum ex propositis modis; sed commune, id est duobus modis, de quibus verba facit: proprium verò est utriusque prioris quidem, quem nunc indicat, subjecta brachio mitella angustiori, quàm ut totum membrum complectatur, fracturam solummodò fulcire: alterius rursus, utranque membri E extremitatem sustinere, fractura tantùm non fulta. Depravari autem, inquit, priori modo brachium in superiorem partem conversum: sed in inferiorem altero modo, quem subdet proximis verbis: priorem, qui sursum versus pervertit, nunc proposuit. Nam, quum brachium, quà fractum est, à mitellâ sustineatur, partibus, quæ utrinque sunt, deorsum inclinatis, quum non sit, cui firmiter innitantur, accidet, ut quod à mitella excipitur, altiùs excitatum callo glutinetur: eum verò habitum, quo membrum callo solidetur, in posterum F perpetuò servabit. Quare sæpiùs necessarium est, quæ sic perversa sunt à nobis de integro abrumpi, extento membro rursus fracturam, qualis initio fuerat, reddentibus: quam suprà diximus nullo modo coalescere, sed alligari à callo qui circundatur: hunc igitur extendendo dissolvimus, rursusque operam damus ut callus increscat fractura convenienter figurata. Videre autem licet in aliis animalibus comminuta ossa non omnino coalescere, ut in sue, apro, bove,

bove, capra, ove, gallo, gallina; si quando invenies, invenies autem sæpè, quemadmodum & nos, fracturæ oras callo inter se glutinatas, ubi hoc tibi curæ sit, callum deradens conspiciens fracturæ oras se contingere, non ramen coaluisse, solidatasque esse eo modo, quo in vulneribus glutinata caro coalescit. At cur, ubi utrunque brachii os communitum sit, & quod proprie cubitus vocatur, & quod radius, accidat, ut membrum adeo pervertatur, si in suspendendo aliquid peccetur: sed minùs, si alterum tantùm, cubitus scilicet: ac si radius per se, nihil omnino depravetur; non magno negotio comperies, si eorum quæ ipse retulit, memineris; quia, quod subjectum est, inquit, fundamenti vicem præstat ei, quod abruptum est, atque ipsum depravari non patitur: sed radius ubi intactus sit, cubitum quodammodo secum dirigit, si rectè vinculum adhibeatur; tueri autem ipsum à depravatione ex toto non valet, ubi aliquis error sit in suspendendo, quandoquidem cubitus subjectus nihil habet, quo fulciatur, præter vinculum ipsum.

βοὸς, αἰγὸς τε, καὶ προβάτου, ἔτι τε ἀλεκτρυόνος, καὶ ἀλεκτρυονίδος, ἐὰν πού σοι ὄρνεις ἐπὶ σωτηρίαν πεπορωμένων ὀστῶν, ὑρήσεις ἐν πολλοῖς, καθάπερ ἐν ἡμεῖς εὕρομεν, ἐὰν σοι τύχῃ μελέτη, πῶς ἀπέχουσα, ἢ ἁψομένη μὴ ἀλλήλοις ἓν χείλη ἓ κατάγματος, ἡ μᾶλλον ἡνωμένα τε, ἐν συμπεφυκότα καθάπερ ἐπὶ τῶν πεπαυμένων, ἡ κολλωμένη ἐφ' ἑνὸς ἑνὸς τα. ἐφ' ᾧ σοι, εἰ μὴ ἄμφω τὼ ἓ πῆχυς ὀρθὰ κατέχοιτο, ὅτε ἴσως ὀνομαζόμενος πῆχυς, ἐν ἓ ἕτερον, ἡ καλοῦσι κερκίδα, συμβαίνῃ μᾶλλον γίνεσθαι τὴν διαστροφὴν ἓ κώλου, ἢ ὅλον τὸ κάπαγμα ἓ ἀναλήψεως πεπηρωμένον. εἰ ἢ ὃ ἕτερον μόνον, ὃ ἓ πῆχυς, ἔστιν. εἰ ἢ ὃ τὸ κερκίδος μόνον, ἐφ' ὅλως γίνεσθαι διαστροφὴν ὑπὸ τὴν μοχλοποιᾶς ἀναλήψεως, ἐκ ἁπλοῦς ὑρήσεις ὧν αὐτὸς εἶπε τοῖς μεμνημένοις, φησὶν, ὁ ὅτι ὁ πῆχυς, αὐτὸ δι' ἑαυτοῦ γίνεσθαι τῶν κατειλημμένων, ἡ κωλύει τὴν διαστροφὴν αὐτοῦ. ἀλλὰ μήτοι τὴν κερκίδος, ὅταν μὴ ἁπλῆς ᾖ, πῶς ἀποδύσῃ μὴ πως ἑαυτὴν τὸν πῆχυν, ὅταν ὀρθῶς ὑπόθῃ. τελέως οὖν ἀδιάστροφον ἡ δύναται φυλάξαι, πλημμελοῦσίς τε ἀναλήψεως, ὑφ' ἧς κάπαδαν οὐκ ἔστιν ὑγιὲς ὁ πῆχυς, ἀλλ' ἐᾷ σπεύδειν ἑαυτὸν, ὅπῃ μὴ τὴν δέσιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS LII.

In ossibus sic fractis mitella manum duntaxat & articulum cubiti excipiat, reliquum vero brachium suspensum sit, depravatum inclinabitur deorsum.

GALENI COMMENTARIUS.

EX quatuor modis, quos paulo suprà declaravi, secundum hic tradit, qui primo contrarius est; siquidem in priori mitella solam fracturam sustinebat: in hoc, quum cætera sustineantur, sola fractura sine fulcro est. Quemadmodum igitur in priori suspendendi ratione, ubi fractura, quum sola à mitella sustineretur, sublimior fuit, reliquæ vero partes utrinque humiliores, jure dixit depravari brachium totum in superiorem partem conversum: ita nunc quum ea tantùm membri pars, qua fractura est, non sustineatur, deprimetur, & deorsum versus inclinabitur: quo fiet ut brachium in eam partem curvetur, atque ea de causa, ubi callus circundatus fuerit, perversum deorsum spectet. Exposuimus igitur universam propositæ orationis sententiam; legitur autem scripta duobus modis, si vocem spectemus, maximè inter se contrariis, re tamen, si animadvertantur, inter se minimè discrepantibus. Itaque brachium suspensum nonnulli intelligunt, quod à mitella non excipitur, sed solùm in aëre suspenditur: alii contra, omne id, quod à mitella sustinetur, utpote quum in inferiora minimè inclinetur, neque fiat ob id humilius, quod suspenso contrarium est. Merito igitur scripturæ, verbis inter se pugnant, sententia conveniunt; nam hæc vox μεταφορὰ, hoc est, suspensum, quum apud expositores contraria significet, à quibusdam eorum citra negationem scribitur, reliquum vero brachium suspensum: ab aliis negatione adjecta, reliquum vero brachium non suspensum, verba, ut illis videtur, accommodantibus ad utramque significationem vocabuli μεταφορὰ, hoc est, suspensi.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νβ'.

Ἢν δὲ κατεηγὸτων τῶν ὀστέων ὦσιν ἀκρίως τε τὼ χείρεσσι ἐν τῇ ἔμπλῃ ἕλῃ, καὶ ἄνωθεν τὸν ἀγκῶνα, ὁ ὃ ἄλλος πῆχυς μὴ μετέωρος ᾖ, ὥσπερ ὑρέθησεται, ὃ ὀστέον ἐς ὃ κάτω μέρος διεστραμμένον ἔχων.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸν δεύτερον τρόπον ἐνταῦθα δηλοῖ, ὅταν ἐμοὶ δοκῇ, λέγω ἐμπροσθεν εἰρημένων. ὅταν μὲν γὰρ ἐλάττω τοῦ κατέχειν τὸ κάπαγμα μόνη ἡ ἔμπλη, καὶ ἐπὶ τῆς ἔμπλης μόνον ἐφίστατο τὸ κάπαγμα. νυνὶ δὲ, τῶν ἄλλων ἁπάντων βαστζομένων μερῶν ἓ πήχεος, ἡ βαστάζεται μόνον ἐκεῖνο, καθ' ὃ κάπαγμα γέγονεν. ὡσπερ οὖν ἐπὶ τῆς ἐμπροσθεν εἰρημένης ἀναλήψεως, ὅπῃ ὃ μὲν ὀχούμενον ὑπὸ τῆς ἔμπλης ἓ κώλου μόνου, ἦν δὲ τὸ κάπαγμα ὑπὲρ τὴν ἔμπλην, ὑψηλότερον ἦν, τὸ δὴ ἄλλο πᾶν, ἐφ' ἑκατέρᾳ ταπεινότερον, οὕτω καὶ νῦν ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα ἐφ' ἑαυτὸν διεστραμμένης ἓ πήχεως ἐπὶ τὸ κάτω, τὸ ἄνω πῆχυν. ὅτε δὴ καὶ ὅπῃ τὸ κάπαγμα μόνον ἔξω ὀχεῖται, ταπεινωθήσεται, τοῦτο τὸ μέρος ἓ κώλου μόνον, ὑποβλεπὸν εἰς τὸ κάτω, ἓ ὅλον τὸ περιπεπλεγμένον συμβήσεται πῆχυν, ἐφ' ὅπερ τοῦτο, πρόρρωθεν τὸ διεστραμμένον εἰς τὸ κάτω φέρεσθαι. ἡ μὲν οὖν ἄλλη διάρθρωσις ἡ φορεμένης ῥήσεως, εἴρηται πολλοῖς. χρήσαι δ' ἐξέστω δύο τῷ ζώπυρε, ἐναντιώσασι μὲν, ὡς ἐμοὶ τὰ δόξειεν, ἀνοήτοις τοῖς φωνὰς μόναις, ἀσυνέτοις δὲ τὰ πράγματα, ὁμολογήσασι δ' ὅλως τὸ μὴ ἐν τῷ ἀγκῶνι τὸν πῆχυν, οἱ μὲν τὸ ἀσήμαντον ἀκούσαντες, ὅτι μόνῳ ἓ ἄνω ὀχούμενον. οἱ δὲ τὸ σύνδυσιν ἄπαν, ὅτι τὸ ἔμπλης ἐφειμένον, ὡς ἓ μὴ ὀλίγα ῥέποντός γε κάπαδ, ἓ δ' αὐτὸ τοῦτο, ταπεινότερα γιγνόμενα, ὅπερ ὄντι ἐνδυτὸν τῷ μετεώρᾳ. εἰκότως οὖν, οἱ γράφαι μεζόνως μὲν ἀνήκεις ἐλήλυθοντο τὸ λέξιν, ὁμολογοῦσαι ὃ τὸ δήλωσιν. τὸ μετεώρᾳ φωνῆς, ἐπ' ἐνάντια σημαινόμενα, φησὶ τὶ ἀξιοπιστὸν ἀζήτητος, εἰκότως, οἱ μὲν ἀδοῦ τὸ ἀποφάσεως ἐγγράψαι, ὁ δ' ὅλος πῆχυς μὴ μετέωρος, ἡ τὸ δοκοῦν, καθ' ἑκάτερα τὸ μετεώρου φωνῆς σημαινόμενα, ἀποδυνοντες τῶν γραφῶν.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νγ'.

ΧΡὴ οὖν ἐν ταυτῃ τῇ ἕδρῃ τὸν ἀγκῶνα ἐχούσῃ μαλθακῇ, ὃ πλεῖστον τοῦ πήχεος, καὶ τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς ὁμαλὰς αἰωρέεσθαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝ ταύτῃ τῇ ῥήσει, καὶ ἅμα τῷ ἀδιαλειμμάτων δυοῖν ἀμαλήψεων ἐπεδείξατο. λέγω δ' ἀμαλήψεις δύο, ποινὴν μὲν ἐχούσας, τὴ, καθ' ἄκρον τὸ πῆχυ ἱστασταμένου τοῦ ταινίας, ἴδιον ἑκατέρας, ὃ κατὰ τὸν καρπὸν μόνον, ἢ κατὰ τὴν ἀγκῶνα. παρειρημένου γὰρ, ὅτι ἡ κατὰ τὸ στόμωμα μόνον ὑποβεβλημένης ταινίας, ἐπὶ τὸ ἡ καθ' ἅμφω τὰ πέρατα, καὶ μὴ ταύτῃ χαλάσας τὸν νεῦρον παρειμένον ῥᾴδιον, ἐν ᾗ κελεύει τὸ πλεῖστον τοῦ πήχεος, καὶ τὸν καρπὸν, ὁμαλὰς ἐφεξῆς καὶ τὴν ταινίας, δῆλόν ἐστι καὶ τὰς ὑποπλοΐους δύο μεμφόμενος ἀμαλήψεις, οὐκ ἐχούσας ἃ κελεύει μάλιστα ἔχειν. ὀφείλει γὰρ αὐτὸν, τὸν καρπὸν ἅμα, καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ πήχεος, ὁμαλὰς ἐπέχειν, ὃ μὲν ἤδη ἐν ταύταις ἰδίας ἀδιακαλίας, μάλιστα μὲν, ὡς ἔφαμεν, ὅπως σωσιπηνοωῦνται ταῖς αἰρημέναις, ἔπειτα δὲ, καὶ ὀλίγα μικρὰ πάμπαν ποιῇ ἢ ἀπ' αὐτῶν γίγνεσθαι βλάβη. τὸ δηλόσαι ἀμέμπτως ἐχούσης. εἰ γάρ τι παρειρημένα δύο ἀμαλήψεις, ὧν τὸν ἕτερον ἡσυχαῖος μοχθήσει, ὀλίγα δὲ κάπτεται, τοῖς ἑκατέρωθεν αὐτοῦ μέρεσιν ἐναντίως διέκειτο, ποτὲ μὲν, αἴρων μόνον ὑπὸ τὴ ταινίας ἀναπεφαλμένον, ὀρθοῦσθαι μοχλὸν καὶ αὐτῆς ἐφηλεμένον, ποτὲ δὲ καὶ πάνυ μόνον.

B

C

HIPPOCRATIS TEXTUS LIII.

DEbet ergo brachium ſuſpendi per mitellam latam, mollemque multum brachii cum prima palmæ parte æqualiter ſuſtinentem.

GALENI COMMENTARIUS.

DUas hic indicat ſuſpendendi rationes quas præterierat: eas, inquam, duas, quarum commune eſt extremam brachii partem ſuſtinere: proprium autem utriuſque, vel eam, quæ à cubiti commiſſura, vel eam, quæ à manu tantum. Exequutus enim eam ſuſpendendi rationem, ubi mitella ſolummodo fracturam excipiebat, atque alteram, ubi utramque extremitatem: deinde ſubjiciens verba proximè poſita, in quibus præcipit, ut plurimum ex brachio cum prima palmæ parte mitella æqualiter ſuſtineatur: reliquas duas ſuſpendendi rationes evidenter reprehendit, quum non habeant id, quod maximè requiri vult; ſiquidem neutra primam palmę partem, & plurimum ex brachio æqualiter fulcit, non tamen propriè eas hic expreſſit, præcipuè, ut dixi, quod intelligi ex ſuperioribus poſſint: tum quod levem omnino noxam afferant, ubi nihil in deligando peccetur; duæ enim ſuperiores ſuſpendendi rationes, ea de cauſa plurimum erant alienæ, quod fractura contineretur contrario modo, atque ejus partes utrinque, quum interdum ſola à mitella attolleretur nulla ejus particula fulta, interdum ſola deorſum converteretur.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΕΙΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΝ
ΠΕΡΙ ΑΓΜΩΝ
ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.
ΠΕΡΙ ΒΡΑΧΙΟΝΟΣ.

GALENI IN HIPPOCRATEM
DE FRACTURIS
COMMENTARIVS SECUNDVS.
DE HUMERO.

Η ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Η περὶ λειπῶν ἀγμῶν θεραπεία ἁπλῶν, παρηρθρημένων, ἐξαρθρημάτων ἢ ἐν βραχίονι, ἄκρᾳ χειρὶ, ποδὶ, κνήμῃ, σφύρᾳ, μηρῷ, συμβαίνουσιν, ἐξηγεῖται.

ARGVMENTVM LIBRI.

Curatio reliquarum Fracturarum ſimplicium, Luxationum, ac Dimotionum, quæ in brachio, ſumma manu, pede, tibia, calce, & femore, contingunt, exponitur.

HIPPOCRATIS TEXTUS I.

ET *ubi humerus perfringatur.*

GALENI COMMENTARIUS.

TEſtantur nonnulli ex iis qui librum hunc exponunt, Hippocratem, ut ſuprà πῆχυν vocavit, modò eam partem totam, quæ inter manum & cubiti articulum eſt, modò cubitum, qui è duobus oſſibus longior eſt; ita nunc humerum appellare βραχίονα, nempe id os, quod à cubiti articulo pertinet ad humeri caput. Alii non ipſa oſſa, ſed partes, quæ inter articulos ſunt, volunt iis vocabulis nuncupari, quòd conſueverimus ita loqui. Ille in capite plagam accepit,

Α ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ α'.

ΗΝ δὲ ὁ βραχίων καταγῇ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

1 Ινὲς μὲν τῶν ἐξηγησαμένων τὸ βιβλίον, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐμάθομεν λόγου, ὠνόμαζον πῆχυν, ἐνίοτε μὲν ὅλον τὸ μέσον, ὁ μεταξὺ τοῦ καρποῦ τε, καὶ ἀγκῶνα διαρθρώσεώς ἐστι, ἐνίοτε δὲ, ζώων καὶ ἀνθρώπων ὁσοῖν, τὸ μακρότερον, ἅπερ αὐτὸν ὀνομάζειν βραχίονα φασὶ, τὸ μεταξὺ ἐὸν, ὅ καὶ ὦμόν τε καὶ ἄρθρα, τὰ περιεχόμενον ὁσταῖν ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι δὲ, τὰ μέσα μὲν ἅπτες αὐτὸν ὀνομάζειν φασὶ, τὸ μεταξὺ τοῦ διαρθρώσεων, ὃ μόνα αὐτὰ γε τὰ ὀστέα. συμβήσεσθαι γὰρ ἂν ἡμῖν ἅπερ λέγειν, ἐπλήγη τὸν καρπὸν, ὁ δέ τις,

ἢ τ γόνυ, ἢ τ ῥῖνα, καὶ ἐν αὐτῷ μόνῳ πᾶν δέρμα συρῇ, ὃ ἡμύσμυον ὀνομάζουσι· ἢν δὲ πληγῆς παῦμα, καὶ στενὸν διαπεπτωκὸς τι τ ἔνδον, οἷον νεῦρα, μυῖς, ἢ νεῦρον, ἢ ἀρτηρίαν, ἢ φλέβα, ἢ τόνον, ὅταν φαλμὸν ἡλκῶσθαι τ βραχίονα, δηλοῦμεν τῇ λέξι τῇδε. γαγγραίνας παῖς ἐν βραχίονι, ἢ καλούμενον ἕλκος. ἐπεὶ γὰρ ἐν τῷ λόγῳ τ ἕλκους, ἡ ὀφρῦς ἀφῃρέθη, καὶ μὴ δῆλόν τ ἰδίας αὐτῶν φυσιογνωμίας καλέσωμεν, ἀλλά γε δῆλόν τ γίγνεσθαι ἐπιδείξαμεν. τ γὰρ ἐν τῇ ὀφρὶ διαφέρον, ὅτως ὀνομάζομεν, ὥστε ἐν τῷ φαίνεσθαι, Διώνυσος, εἰ ὅτως ἔτυχεν, ἡλκῶσθαι τ βραχίονα, δηλοῦσι τ ἐν τῇ βραχίονι ὀφρᾷ. καὶ τ αὐτὸν τρόπον, ἐν τῷ φαίνεσθαι καταλύσαι τ βραχίονα, καὶ ἡμιόλιον, φασὶ κατ' ὀκτῶ ὁ μόλον, ὀφειλῆσαι ὁ παῖς, ὃ φυσιογνωμονοῦντες κατεμάθομεν. τοῦτο μὲν οὖν, ἐν ὁδῷ μὲν, ἢ σημαινομένῳ τ ἀμφισβήτησιν ἔχῃ, μήτ' ὠφελοῦσι, μήτε βλάπτουσι ἡμᾶς, εἰς τ τ κατάγματος ἴασιν. ἃ δ' ἡ ἐφεξῆς λόγῳ, διδασκαλίαν τ ἰατρικῆς ἔσται, ἣν παῖδας φυσιοῖ, συνιέντος τ βραχίονος, ὡς ἐμοὶ φαίνεται ὀφρὺς ἔσα πᾶσα, καθάπερ ἡ ἄλλα τ φυσάντων, ὅσα πρὸς τ πήχεος ἔρραγε. ἡ δὲ καμπεῖσα, πλὴν ὀλιγίστων λέξεων, ἣν ὀφρῦν, προσιδόντα δ' ἂν εἰς τ ἑκάστου τ κολλυμβῶν ὑπ' αὐτ' προφήσει ὃ τῆς αἰτίας, ἐμπεπλεγμένου τ λόγου, ἑξῆς μὲν ὄντα, τ κυρίων σημαινομένων τ ὀξηγήσεως, εἰσημένων δ', ὡς ἕκαστα, τοῖς ὀξηγηταῖς. ἀλλὰ ζητοῦντες αὐτοῖς λογισμοῖς, ἑτέραθι δῆλ βραχίων αὐτῷ ἑρμήνευται, ἀδ' ἐνθάδε τ ὕστερον αὐτῶν ἡμεῖς προσηρήκαμεν, ἀλλὰ τ πᾶσιν ὑπηλλάξαμεν. ὅπῃ δ' ἕκαστα προσεμιμνήσκου πάντες, ἡ ὁ λόγος ὀφρᾶς ὅτι καθ' ἑαυτὸν ὀξεπαρὸν ἰδίωμος, ἡ τ αἰτίας ἑκάστου τ λεγομένων ἔχῃ προειρημένων ἐν τοῖς πρὸ τ πήχεος λόγοις. ὑπὸ γὰρ τῷ καθόλου συμβουλευθέντα, κατ' ὀκτῶ ἐπάγεται ἡ τοῦτο. προῆκον μὲν ὃ ὀρθὸν τῆς ὕλης χρεὼς, εἴθ' ἡ κατάτασις, εἴθ' ἡ ὀξάπλασις, ἐφ' ἧ ἤρξατο ἑρμᾶν, ἕ τοῦτ' ἦπιον γε εἶναι ὀξαφορᾷ τῆς, ἡ ἀπάλειψις. ὅτι προσεγνωσμένοις ἐν τούτοις, εἰς ὀξαπλοῦν τοῖς βραχίονι, μὴ ὀφρὲς, ὀξηγησόμεθα ὀξῇ τ ἑξῆς.

A vel in malis, aut naſo, & ubi plaga cutem tantùm violavit, & ubi altiùs aliquid læſit, puta muſculi membranam, nervum, arteriam, aut venam; quin, quum humerum exulceratum dicimus, oſtendimus humero id mali inciditſe, quod ulcus vocatur. At, quum definitione ulceris caro contineatur, quamvis nominatim non explicetur, ulceris tamen vocabulo notatur; carnis enim diviſionem appellamus ulcus, ſic, ut, quum dicimus, Dionis, exempli causâ, humerum eſſe exulceratum, carnem humeri ſignificemus; eadem ratione, quum fractum humerum dicimus, ſignificari volunt os hujus partis B eo vitio teneri, quod fractura nuncupatur. Sed controverſia hæc de nominibus, ac ſignificationibus nullo modo ad fracturæ curationem pertinet: neque enim quidquam officit, aut prodeſt; quæ verò in ſequentibus docet, quâ ratione curare fractum humerum conveniat, oſtendunt; cuncta autem, ut mihi videtur, plana ſunt, non ſecùs, atque alia quæ ſuprà de brachio tradidit; ea enim paucis admodum verbis exceptis, clara erant. Longiùs autem lapſi ſumus, quum cauſam adjecerimus, cur ſingula præcipit: quæ res, & ſi expoſitionis fines excedat, fieri tamen, ut retuli, ab omnibus expoſitoribus conſuevit; at, quum hæ rationes alibi paucis ab ipſo oſtendantur, neque nos hic eas tanquam auctores adjecimus, ſed ordinem mutavimus. Totus autem nunc propoſitus ſermo, ſi per ſe examinetur, conſidereturque, per quam facilis eſt; adde quod ratio ſingulorum, quæ tractantur, fuit in ſermone de brachio explicata; ad communia enim præcepta, quæ ibi tradita ſunt, hæc quoque referuntur, primùm de univerſo brachi figurando: tum de extendendo, de componendo: poſtremò de continendo, ac ſuſpendendo, quæ continendi ſpecies eſt. His iraque habitis, ſi quid ſe offeret, quod breve ſit, & non planum, in ſequentibus aperiemus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ β'.

ΗΝ μὲν ὡς ἀποτρύσας πλὼ χρῖσα, ἐν τούτῳ πᾶν ῥήμασι διατίνῃ, ὁ μῦς τ βραχίονος καταπεπλεγμένος, ὑπεδέηται. ἑκάτω δ' ὑπεδεδεῖς ξυγκάμψῃ τ ἀγκῶνα, ὁ μῦς τ βραχίονος ἄλλο ῥῆμα ῥήσῃ.

HIPPOCRATIS TEXTUS II.

SI brachium extendatur, eoque ſic figurato intenſio adhibeatur, humeri lacertus intentus alligabitur: atque, ubi, qui deligatus eſt, cubitum curvet, humeri lacertus habitum mutabit.

ΥΡΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΩΙ χῦ τ λέξιν εἰρημένῳ λόγῳ, προσθεῖναι χρὴ τὰ λειπόμενα προσθεν, ὡς ἐπιδῶμεν ἄλλο ῥῆμα λαβεῖν μῦ πῶ ὑπόδεσιν, ὁ μῦς τ βραχίονος. ἵνα μὲν αὐτ' θλίβεσθαι μέρη βιαίως ὑπὸ τ ὑπόδεσιν, ἵνα δ' χαλαρὰς, ἡ προῤῥέουσα αἷμα ἕξει, καὶ συμβήσεται, ὥσθ' μὲν τὰ θλιβόμενα μόρια, φλεγμονὴν ὑμένας· ὥσθ' ὁ δὲ χαλασθὲν τῆς ὑπόδεσιος, ὥσφραδίαν ὃ κᾶλον, ὥτ' ἡ χρὴ μεταθεῖναι ὃ ῥῆμα τ χρεὸς, ἀλλ' αὐτὸ ἀεὶ φυλάττειν, ὀξὺ ἁρμῆς ἄχρι τέλους, ὡς τὰ προσθεν ἐῤῥέθη. εἰ δ' αὖ πάλιν ἐμφυλάττῃς, ἐν ᾧ κατατείνας ὑπόδησαι, ὧδε μὴ ὥτε χαλασθὲν ἔσαι τ ὑπόδεσιος, ὥτε βιαίως θλίβον. αὐτὸ γὰρ ῥῆμα, μαχόμενον ὑπάρχει, ὡς ὀδύνην προσθεν, ὀδυνᾶν τε πρόξει, τὰ δ' ἐναντία φλεγμονάς.

GALENI COMMENTARIUS.

PRopoſitæ orationi illud adjicere oportet, quod antè dictum eſt, ſcilicet, ubi humeri lacertus ab injecto vinculo aliter figuretur, futurum eſſe, ut alias ejus partes vehementer vinculum comprimat, aliis laxius ſit, atque delabatur; compreſſæ item partes inflammationem tententur: ſed relaxatis vinculis membrum pervertatur. Quare brachii habitus nullo modo variandus eſt, ſed perpetuò, ut ſuprà demonſtratum eſt, à principio ad finem ſervandus. At contrà, ſi ille habitus ſervetur, in quo extentum membrum devinctum eſt, vinculum quidem nullo loco arctius erit, aut laxius: ſed ipſe habitus, quum vitiatus ſit, ut ſuprà declaravimus, dolorem, atque idcirco inflammationem afferet.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS III.

Jvstissima ita que intensio ad humerum sic adhibetur. Lignum, quod cubitum æquet, vel paulo brevius sit, qualia sunt ligonum manubriola, habena ab utraque parte alligatum suspenditur: homo autem sublimiori alicui sedi insidet, brachiumque super manubriolum imponit, sic, ut id in alam indatur eâ moderatione, ut ille vix considere possit, nihilque propius sit, quàm B *ut suspendatur. Tum aliquid aliud paretur, cui brachium inhæreat scorteo pulvino superdato uno, vel pluribus ita, ut ad eam altitudinem perveniat, ut cubitus ad rectum angulum collocetur. Commodissimè autem lorum molle, latumque, seu lata habena circumdatur, atque inde magni ponderis aliquid suspenditur, quod extendere convenienter possit: aut in vicem hujus, robustus aliquis in inferiorem partem cogit cubito cum humero ad rectum angulum figurato.* C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ γ'.

Δικαιοτάτη δὲ ἐπιβολὴ βραχίονος καθίστασις ἥδε. ξύλον πηχυαῖον, ἢ ὀλίγῳ βραχύτερον, οἷόπερ οἱ σειραφοὶ εἰσὶ τῆς σκαφίων, κρεμάσας χρή, ἔνθεν καὶ ἔνθεν στρῆ ἐνόσματα. καθίσθω δὲ ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ ἀζεστροῦ, ὅπῃ ὑψηλοῦ ἔσται τὸ ξύλον· καὶ ἐπιτιθέτω τὸν βραχίονα τῷ ξύλῳ, ὡς μάλιστα μὲν ἐπὶ τῇ μασχάλῃ γίνηται ὁ σειραφὸς ἔχων ξυμμέτρως, ὥστε μόλις δύνασθαι καθίζεσθαι τὸν ἀνθρωπον, σμικρὸν δέοντα μετάρσιον εἶναι. ἔπειτα ἄντυγα τὸ ἄλλο ἐφεδρον, ἢ ὑποθέντα σκύτινον ἢ ἀποκεφάλαιον, ἢ ἕν, ἢ πλείω, ὅσως ξυμμέτρως ὀρθῇ ὕψος τοῦ πήχεος πλαγίου ἀφεστὼς γωνίου. ἐπίσειον μὲν σκότος πατύ, καὶ μαλθακόν, ἢ ἱματίῳ πλατείῳ ἀμφιβάλλοντα τῇ μασχάλῃ τὴ σταθμίων ἐξαρτῆσαι, ὅ, τι μετρίως ἕξει καταπονεῖ· εἰ δὲ μὴ, τῇ αὐδραὶ ὅς τις ἐρρωμένος, ἐν τούτῳ ἱμάντι τῷ πήχεος, ὥσθ' τὸ ἀγκῶνα κατεπαγκυλίζοντα ὃ κάτω.

GALENI COMMENTARIUS.

A

Lignum cubitalis longitudinis, &c.

OStensum est in libris de Philosophia, naturæ justitiam in eo consistere, ut quod unicuique convenit, distribuat, non lege aliqua, sed suopte nutu; quod jam suprà quoque dictum est; dictum est insuper, eum esse justum habitum, qui aptum situm uniuscujusque particulæ membri tuetur: demonstratum est etiam hujusmodi habitum minimè omnium lædere; hic autem in brachio est, ubi cubitus cum humero ad rectum angulum collocetur. Toto itaque brachio sic figurato præcipit hominem sedere: juxtà ipsum verò à priori parte poni lignum transversum, quale, ac quantum est ligonis manubriolum; ligones verò appellat σκάφια, quibus terram fodimus, Græci σκάπτειν dicunt: his annumerantur etiam bipalia, Attici μνυαὶ vocant. Vult autem hujusmodi lignum, E quod juxta collocatur, immobile reddi, sic, ut dum manus admovetur, nec sursum feratur, nec deorsum; quod contingeret, si ab utroque extremo habenis vinciatur: quæ ad aliquid sublime religantur, ut lignum inde suspendatur. Præcipit ut æger brachium ante super ipsum imponat hoc est, ut lignum transversum alæ subjiciatur: tum is, cujus humerus fractus est, sedeat ita sublimis, ut parum absit, quin suspendatur; sedere autem ægrum jubet, ut vires, dum manus adhibetur, sufficiant, neque propterea quod stet, convellantur; neque in humiliori sedili hominem collocat, sed quammaximè potest alto, quum sedet, & ob ipsum medicum, ut rectus agere possit, neque plurimum cogatur deorsum inclinari: & ob ægrotantem ipsum, cui magis expediat ita sedere; solent enim, quibus brachium extenditur, præ dolore ducentem sequi, atque attolli, nec in eadem sede penitùs, quâ collocati sunt à principio, permanere; quo fit, ut intensio remittatur. Hoc igitur caveas imperat, ut homo sedeat,

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤι τῇ φύσῃ, δικαιοσύνης ὄντι, ἕκαστον τῶν μερῶν ἐκδοῦναι τὸ οἰκεῖον, οὐ κατὰ νόμον, ἀλλὰ τὸ κατ' αὐτὴν φύσιν, ἐν τοῖς κατὰ φιλοσοφίαν ὑπεδείξαμεν λόγοις. εἰρήκαμεν δὲ καὶ ἔμπροσθεν ἤδη, καὶ μετέπειτα δείξομεν τοῦτο, τὴν ἕξιν δικαιοσύνην εἶναι, ὃ φυλάττον ἕκαστον τῶν ἐν τῷ κώλῳ μορίων, τὸν D οἰκεῖον τόνον. ἐδείξαμεν δὲ καὶ τοῦτο πάντων ἥκιστα βλάπτον τὸ ἄνθρωπον ἀπεφύτων, ὅσαπερ ἔστιν ἐν τῇ χειρὶ, τὸ βραχίονος ἐν ὀρθῇ γωνίᾳ, τὸ μέσον τὸν πῆχυν ἐγκαθίζοντα τῷ ὤμῳ. ἐν τούτῳ δὲ τῷ μέρει κατεσκευάσατο τὸν ὤμον τοιοῦτον, ὅπερ ἐστὶ

πεπονθὸτα χρηματίζῃ μετέωρον, εἰ βεκχὸ μετεωρειδὲς, A quantùm maximè poteſt ſublimis, & prope ſuſ-
ϛήσαι. τὸ τρ ϗ πούσας, ὅτ' αὐτὸς ἑαυτὸν, ὅτε τοῖς ἄλλοις λάν- pendatur, ac, ſi paulum attollatur, ſtet: quod
σεται. μὴ λαθὼν ϗ ῥᾳδίως, αὖθις ὅπῃ ὃ τρεῖπον δῆμα, ubi eveniat, neque ipſum ægrotantem, neque
φορὸς ὃ τῶ ἄλλων ἀϗθῆϛ), ϕ αὐτὸς ἐφ' ἑαυτὸ. ϗ μὴν ὅτ' ἐν alios latebit: atque ubi non lateat, parvo ne-
ὅτι τοῖς μὴν ὅτε καθημένοις, ὅπῃ ὃ ϛῆναι βεκχυτάτη μεζόνων gotio rurſus, vel ab aliis, vel per ſeipſum in
λὴ, τοῖς ϛαπεινοῖς ϗ, παμπόλλη, ὥϛε ϕ τ' ὀκ τ' μεζοδάλειν priorem ſedem reſtituetur: quin, ubi homo ita
τε τ καθέδρας δῆμα, βλαδέως ἐσιμένου, ἐλαχίϛην μὴν μι- ſedens ſtabit, paulum mutabitur: plurimùm
γνεζ τοῖς ὑψηλοῖς καθημένοις, μεζόνην ϗ τοῖς ϛαπεινοῖς. οὗ- verò ubi humilior fuerit collocatus. Quare ex
δηλον οὖν, ὅτι ὀϕϕὸ τὸν χρῶτα ϗ τῶ πλαγίε ξύλε κεῖ τὸν ſeſſionis mutatione minimum lædunturi, qui
μαχαλὸν, ἵνα μὴ κατατειμόμενος τ χρόϊ, ἀκλουθῶν ὁ B ſublimiori inſident ſedili, plurimùm, qui hu-
αὐλοφῶς, σκολιὸν ϗ ϛαι, ὅϗαρ ἡμεῖς εἰώθαμεν αὐτὸ ξύλον miliori. Conſtat itaque tranſverſum lignum ab
πολλάκις ἐργαζέϗαι, ὀϕϕὸ βεχρων ϖεριελιμμένων τὴ μαχά- Hippocrate ea de cauſa ſub alam demitti, ne
λη. χρὴ ϗ δηλονότ τ βεχρων τύπτειν τὰ ἅϖαντα, τείνεϖαι brachio ab inferiori parte intenſo, æger ſequa-
ϖερὶς τοιοῦτο, καθάϖερ πάλιν ἑτέρων βεχρων καθέϗαι, tur, atque intenſionem ſolvat; quod nos ſine
ὀϕϕτείνομεν ἐϕ' ἑκάτερα ὃ καπαγὶς ὁσῳοῦν, ὅτϖῃ ἡ ὀϕϕὸ ligno ſoliti ſumus ſæpius facere per laqueos
τ χρόϊ καθάπαις. ἐνδεεῖϛαι τ ϖερσήκοντος ἦ. τούϛης δέ alæ circundatos, quorum extrema verſus po-
ποτε μόγις ἑλτὶς, εἰς αὐτὸν ὃ δῆτ, ὥϖαρ ὅπῃ τ ϖαιδίον, ſteriorem partem extendenda ſunt: non ſecus
ϛρέϐλια χρόϊα βεχρων. εἰ ϗ μέλλοι, οὐϗὶ ὀρχαίων ἐχόντων etiam aliis laqueis circùnligatis fractum os in
ἀξίωϛις, εἰς ϖαλλάλλοντας τὰ ϖάπα τ βεχρων, ἰϕιϖετέϛατα diverſa diducimus, ubi intenſio, quæ per ma-
ἐργαζόμεθα τ ἀνϖπάσιν, ϗ μάλιϛά γε, τούϖῳ τῷ ζύγατϕ nus adhibetur, imbecillior ſit, quam oporteat.
ἀνϖπάσιος, ὅπῃ τ ὀξαρθρήμαϖος χρόμβα. τ ϗ νῦν ἀξιω- Verùm, ſi hanc credamus per ſe poſſe effectum
μόνῳ χόγκλῳ ὧϖπου καϖαϖέϛοις οἷον π, ϗ τῦτ' ἔϛιν, ἐϖι- præſtare, ut in puerili corpore, non opus eſt
ϵίϗαι βάλος τ ϖῆχυ ὅπῃ ὦνος, ὅ τ ὦϖος ὠνήκαϖεν ὀϕερόμενον, ampliùs laqueis, & multò minùs machinamen-
ϖερὶ τοῦτ' ἔϛιν, ἐϖὶ τῶν ϖαλαιῶν ὀϕϑαλμῶν ϖερὶ τ κεϕαλὴν tis habentibus axes, ad quos extremos laqueos
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ C alligantes valentiùs in diverſa contendamus:
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ quo extendendi modo ad luxata potiſſimum
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ utimur. In ea autem extendendi ratione, quam
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ nunc probat, præcipit ut brachium rei cuipiam
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ hæreat, quàm ipſe vocat ἔφεδρον, hoc eſt, hu-
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ juſmodi quidpiam, cui firmiter inſideat, ſcor-
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ teis pulvinis ſubjectis: deinde ab imo humero
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ juxta cubiti articulum grave aliquod corpus ſuſ-
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ pendatur, quæ pondera ϛαλμὸν nuncupavit:
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ hæc ſunt, quibus uti conſuevimus, ex ferro,
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ ære, aut plumbo confectis; præterea lorum
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ molle, latum, vel habena valida imo humero
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ circundetur, unde pondera ſuſpendantur.
ϖαρὰ τ ὀϕϑαλμὸν ἐϖιϖολάζοντος ὑγροῦ, ϗ μάλιϛα ὅϗαν ἐϖὶ D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϛ'.

ΟΔὲ ἰϗέϖους, ὀρθὸς μὴν ἐὼν χαλείϖϵτω, τ ἕτϵρον ϖόδα ὅπῃ ὑψηλοτέρου ϖνος ἔχων. καταρθώσας δὲ τοῦϛον δᾶϖαρα ὅ ἐϛεον, ῥηϊδίως ϗ καταρθώσϵις. ἀχα- δὴ γὰρ ἡ καθάπαις, ἢν τις καλὰς ϖροσκυδάσκῃ. ἔϖειτα ὑπιδείϖα, ὡς τα ὀρχὰς βεκμόμνος ὅπῃ ὃ κά- τϖγμα, καὶ τἄλλα ϖαῖζε, ὥϖαρ ϖρόϛϵρον ϖϵῤῥήϵθη, χαλάζϖα, καὶ ἐρωτήμαϛα ϖαῖζε ἐρωϖάτω, καὶ σημείοισι χρήϑω τοῖσιν ἀυτοῖσιν, ἵν μερίας ἔχῃ, ἢ ϗ. καὶ ὀϕϕὸ τρίτης ὑπιδείϖα, καὶ ὅπῃ μᾶλλον πιέζϖα. E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΩΣ ἑϖαμότϵρον, αἱρέϛϵι τῦτο ϖρῶμα τῶν χϵιρουργῶν, καθάϖϵρ ἐν τῷ κατ' ἰϗέϕον ἐξίωσι, χρά- ϕας· ἐχϵάτω ϗ δεῖ ἐπ' ἀμφοτέρων βϵβϵαῖζε ἐξ ἴσου τ ϖοδῶν ἄλις, δρῆν γε τῷ ἑτέρῳ ὑπιβϵβϵαῖζε, μὴ τῦ κρ τ δρωϖτῆρ χείρα. F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ε'.

ΚΑὶ ἑβδομαῖον, ἢ ἐνναταῖον, ἐν ναρθηξὶ δη- σάϖα. καὶ ἢν ὀϛοϖλάδων μὴ καλῶς κεῖϖται τὸ

HIPPOCRATIS TEXTUS IV.

Debet autem Medicus curare, ſtans altero pede ſuper quapiam re ſublimiori collocato: componere autem os prominentioribus palmarum partibus: facilè autem componitur; ea enim extendendi ratio optima eſt, ſi quis convenienter ipſam adhibeat: poſt faſcias injicere à fractura orſus, reliqua verò omnia, ut antè juſſus eſt, exequi, eademque de homine requirere: tum ex iiſdem indiciis intelligere, moderata necne ſint: ac tertio quoque die ſolvere, & rurſus deligare, arctiuſque adſtringere.

GALENI COMMENTARIUS.

ELigit hunc Chirurgici habitum tanquam firmiorem; idem in opere de Officina Medici præcepit, quum inquit; Stantem verò oportet pariter ambobus pedibus bene inſidere; ſed agere altero inſiſtentem, at non ejus partis, cujus manus agit.

HIPPOCRATIS TEXTUS V.

Dein ſeptimo, aut nono die ferulas alligare: quòd ſi vereatur ne rectè oſſa con-

curverint, intereà solvere, dirigensque rursus devincire.

GALENI COMMENTARIUS.

QUod in superioribus, quà de brachio, supplendum esse existimavi, idem nunc existimo, scilicet, quum omnia commodè respondeant, eo tempore ferulas imponendas esse. Verùm, ubi de brachio egit, septima die simpliciter jussit ferulas circundari: in sermone verò de humero, conjunctionem, quam disjungentem appellamus, usurpavit: ait enim, septimo aut nono die ferula alligare, eo quod in humero ob musculorum, quibus continetur magnitudinem, quæ circa fracturam sunt, diuturniori tempore ex toto gracilia fiant, laxaque. Ubi verò talia essent, ostendimus opportunè tunc ad ferulas venire.

HIPPOCRATIS TEXTUS VI.

*HVmeri os ferè quadraginta diebus conferv*et *: quos ubi excesserit, solvere oportet, & pauciores fascias dare, leviusque arctatas: ac diutiùs uti victu magis exquisito, quàm antè: intueri autè manus tumorè, & vires.*

GALENI COMMENTARIUS.

CONfervere, κεκτύπθαι dixit, intelligit, ubi fracti ossis partes callo firmantur, ut in superioribus etiam, quà de brachio. Quo autem grandius est humeri os, eo longiori tempore per callum glutinatur. Reliqua omnia, ex iis, quæ dicta sunt de brachio, plana sunt; nulla igitur opus est explanatione.

HIPPOCRATIS TEXTUS VII.

ILlud etiã ignorare non oportet, quod humerus natura ab exteriori parte gibbus est, & perverti facilè solet, ubi malè curetur. Quin & alia assa omnia, quæ naturaliter aliquâ parte gibba sunt, ubi comminuta curantur, facilè ab ea pervertuntur. Ego, ubi tale quidpiam timetur, lata fascia humerum excipiens in orbem circa pectus agatur; & , quum quiescere humerum oporteat, pannus multiplex implicitus inter cubitum & latus subjiciatur, vel quidpiam hujus generis aliud; hac enim via os gibbum dirigetur. Est autem cavendum, ne nimis in interiorem partem convertatur.

GALENI COMMENTARIUS.

QUæ in sermone de humero usque ad finem scribuntur, omnia clara sunt, namque ipse causam exponit, cur in exteriorem partem converterat ur, & quo pacto in contrariam coactum dirigi debeat. Jussit autem, ut multiplex pannus inter latus & cubitum demitteretur, ne humerus attingat latus, sed in medio spatium sit, quo compulsus habena ad pectus adducente minimè depravetur, quum natura in exteriorem partem spectans ad interiorem conversus dirigitur.

A ὀχέον, μεσηγὺ τούτου τὸ χρόϊον λυσάτω, καὶ ἐνθετησαμένους, μετιπιδησάτω.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΠερ δὴ τῇ πήχεϊ εἴρηκα ἐμπροσθεν, ἀξιώσας μεσοτυπανεῖον αὐτὸ τοῦτο, ἢ νυν ἀξιῶ, καὶ λόγον πεῦσιν ἐπιφαίνοντων ἐν ἑαυτῇ τῇ χειρὶ τῇ μεσοδιαιμίᾳ, ἐυεναρθηκας ἐπιβάλλειν, ἀλλ' ὅτι μὲν τῇ πήχεϊ, ἑβδομαῖον ἁπλῶς ἐκέλευσε καρδηξὶ δεσμεῖν, ὅτι δὲ τῷ βραχίονι ς, τῷ καλουμένῳ ἐπιδιδόξ ζυγικῶν σωμάτων, τάχ' ἐρμηνεῖσαι ἐποιήσατο. φησὶ μὲν, ὡς ἑβδομαῖον, ἢ ἐνατιαῖον ἐν καρδηξὶ δησάτω. ὅτῳ γὰρ τὸ μέγεθος τῆ ὠμῆ βραχίονα μυῶν, ἐν πλείονι χρόνῳ τελείως ὑγιᾶ ἢ δύσιν ἴσχ ἂν ὠμὲ ὁ κάταγμα μέρεα. διὸ τῶν ὄντων ἀπῶν, ἐδείξθη καιρὸς ἓν τῇ καρδήκων ἐπιθέσεως.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ς'.

KΡατιτώτω δὲ μάλιστα βραχίονος ὀχέον ἐν πεπαιρόμενον ἡμέρων. ἐπὴν δ' ἐμῶσιν ὑπόβαλλη, λύειν χρὴ, καὶ ὅτι ἥσσον πιέζειν ἴσιον ὀδυνώσιν, ἢ ὅτι ἐλάσσονα ἐπιδεῖν. δίαιτεῖν δ' ἀκριβεστέρως χρὴ, ἢ ὁ πρότερον διαιτᾶν, καὶ πλείω χρόνον, τεκμαιρεσθ' ὁ ὡς τὸ οἰδήματος τὸ ἐν ἄκρῃ τῇ χειρὶ, τὸ ῥᾳδίως ὁραῶ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ δὴ πάσῃ σωδιδόξ ἐμῷ κεχειρισμένα μέρη τῆ σωμβιβάντος ὀστοῦ κατωτέρω ἐστὶ, κεκλικέν, ὡς καὶ φαίνεσθαι, ὅτι τὸ πήχεος. ὅσῳ δ' μείζον ἴσῃ ὁ τῆ βραχίονος ὀστοῦ, ὅπῃπερ δηλονότι, καὶ ὁ χρόνος αὐτῷ τῆς πυρώσεως μακρότερος γίνεσθαι. ὃ δ' ἄλλα φαίνεται, δῆλά τῆ ὅτι τῆ πήχεος εἰρημένων ἴσῃ δῆλα, μηδεμιᾶς ἐν ἑρμηνήσεως δεόμενα.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ζ'.

ΠΡοσξωνέεται δὲ χρὴ καὶ τάδε, ὅπ βραχίων κυρτὸς πέφυκεν ἐς ὃ ἔξω μέρος, καὶ διαστρέφεσθαι φιλεῖ, ἐπὴν μὴ καλῶς ἰητρεύηται. ἄλφ καὶ ἄλλα πάντα ὀστέα, εἰς ἃ ἂν πέφυκε διεστραμμένα, ἐς τοῦτο ἐς ἰητρεύόμενα φιλεῖ διαστρέφεσθαι ἐπὴν πεπαγῇ· χρὴ οὖν, ἐπὴν ὑγιοῦτό τι ἐπιπάθηται, ταινίῃ πλατείῃ περιστρέφειν τὸν βραχίονα, κύκλῳ ἄχρι ὁ ὦμος ἀπέχοντα. καὶ ἐπὴν ἀναπαύεσθαι μέλλῃ, μεσηγὺ τῆ αἰσθήσεως καὶ τῆ πλευρίων, πολλεῖα τινὰ πυκνὰ ὑπόβυλον πτύξαντα ἐπιτιθέναι, ἢ ἄλλο τι ὁ τοιοῦτόν ἐσιεν. οὕτω γὰρ αὖ ἰθὺ ὁ κύστμα τῆ ὀχέου ῥέοιτο. φυλάσσεσθαι μὴν χρὴ, ὅπως μὴ ἧ ἄγαν ἐς ὃ ἔσω μέρος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ τῆ ῥῆσιν ὅλιν, ἄχρι τῆ πλάτους τῆ τῆ βραχίονα λόγου, σαφῆ ὄντ ἐστὶ ξαφῆ. ὃ γὰρ αἰτίαν αὐτὸς ἔπε, τῆ ὅτι τοιοῦτος διαστροφῆς, καὶ τῆ ἐπὶ ὀρθωσιν, ὃν τῆ ὅτι πρὸς τὰ τοιαῦτα εὐεμπτῶς· ἐδίδαξε δὲ τῆ πολύπλυκον ταινίαν, ὃ μεταξὺ τῆ πλευρᾶς τε, καὶ τῆ αὐχένος, ἐκέλευσε τιθέναι χάριν τῆ, τῆ βραχίονα μὴ ψαύειν τῆ πλευρᾶς, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ χώρας ὕσπερ, καὶ μέσῃ ἐις ἐκείνην ὠθούμενον, ὑπὸ τῆ ὦμος ἐπὶ ἀσσοτέρω, εἰς τὸ ἔξω δὲ χώραν ἐκτρέπεσθαι, ἐπιμορφυμένης ὑπὸ τῆ ἔσω ῥοπῆς.

A

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΔΟΣ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΣ, ΟΣΤΩΝ.

DE OSSIBUS PEDIS ET MANVS.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. η'.

Ποιὰ δὲ αἶ ἁρθπου, ὀλ πολλαὶ, ὦ μικραὶ ὀστέων ξύγκεινται, ὥσπερ ἡ χεὶρ ἄκρη. B

HIPPOCRATIS TEXTUS VIII.

Pes hominis ex multis minutisque ossibus constat, quemadmodum & manus.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἀναλογία πής ἐστι τῆς ἡ χεὶρ ὅλης μέρεσι, πρὸς τὸ ἓν σκέλος. ὁποῖον μὲν γὰρ ἐν τῇ χειρὶ βραχίων ἐστὶ, τοιοῦτον ἐν τῷ σκέλῃ μηρός. ὁποῖον δὲ ἐν ὠλενίῃ πήχυς, ἐν σκέλῃ κνήμη. ἡ δὲ ὃ λειπὸν μέρος, ἡ ἄκρα χεὶρ, ἀναλογὸν ἐστι ποδὶ, ὡδὶ ὂν σαφὴν ἴδῃς ὄνομα τοιοῦτον ἔχομεν, ἄκρας χεῖρας, ὁποῖον πυὶ ἐστὶ, χεῖρες ἓ σκέλους. εἰκότως οὖν ἓ πόδα μὲν ἀπλῶς εἴπε, μὴ προσθεὶς ἄκρον. C χεῖρα ἡ ὠλένῃ ἁπλῶς ἀνόμασεν, ἀλλ' ἄκρην προσέθηκε. ταῦθ' ἡμῖν ὑφ' ἑνὸς τῆς τῷ ὀνομάτων χρήσεως ἰωτάρκως εἴρηται. ὡδὶ ὃ τῷ προσθήκην αὐτῷ, ἐφιξῆς λέγομεν. ἀναλογὺς μὲν ἦν οἷς ἔμπροσθεν ἐδήλωσε ὁ ὡδὶ ἡ ἄκρας χεῖρας λόγος. ὃ δ', ὁ ὡδὶ ταύτης μάνης, ἀλλὰ μὲ ὡδὶ τῆ ποδὸς ἅμα δηλώσας, μὲ πλείω λόγον ὑφ' ἑνὸς ἐκείνου ποιήσῃ, δέῃ πλείονος ὑπομελείας δεῖσθαι. φησὶν οὖν, ὀλ πολλαὶ, ὦ μικραὶ ἅμφω συγκεῖσθαι τὰ μέρεα, προσηκόντες δ' ἡμεῖς, ἐπάπτομεν αὖ, ὃ σκληρὰν. ἀμύελὰ τε γὰρ ἐστὶ, ὦ ἧκιστα σπερχθῶσι, λιθιδίοις ἐοικόσι μικροῖς. ἔστι δ' ὅλης τῆς χεῖρος ἀναλογία, πρὸς ὅλῃ ταῦ σκέλει, ὅταν καὶ ἓις ἄκροις αὖπαν. ὁποῖος μὲ γὰρ ἐστιν ὁ χεὶρ καρπὸς, τοιοῦτος ἐν ποδὶ ταρσὸς, ὁποῖον ἡ μετακάρπιον ἐν χερὶ, τοιοῦτον ὃ πεδίον ἐν ποδί. ὡδὶ δ' τῆς τῷ δακτύλων ἀναλογίας, καὶ ἐγὼ μὴ λέγω, δῆλον. ἐζωσθεν ἡ τῷ ἐμπροσθίων ἐστὶν, ἐν ταῦ ποδὶ, τὰ κῦ τὼν πέρναν ὀστᾶ, δῆ καὶ τὸ ποδὸς ὁ λόγος, αὖπω λέγωμι μακρόπερος, ἢ σαφῆς ἄκρας χεῖρος. οἶα μὲν γὰρ πρὸς ὃν ἐστὶν αὖπω κενὰ, πρόσθεν δῆλον, ὅσα ἡ ἴδῃς, προσθήκην ὀνείνοις ἐφιξῆς· ὁ μὲν ὦν καρπὸς, ὃς ὀκτὼ πρᾶτων ὀστῶν σύγκειται. E ὃ ἡ μετακάρπιον, ὃν πεμπάρων. ἕκαστος ἡ τῷ δακτύλων, ὃν τελῶν, ὡς ἓξ τὰ σαῖτα τῆς ἄκρας χεῖρός, ἐπάρκει εἰκοσι. τῷ γομφίῳ τὸ ποδὸς, αὖπω μὲν τῷ δακτύλων, εἰσὶ πεντεκαιεικοσιν. δύο γὰρ ὀστᾶ μέγας ὁ δάκτυλος αὖπῷ ἔχει, ὃ ἡ πεδίον ὃν πέντε σύγκειται. καὶ ὅλῳ τὸν ἀμφοτέρων τῷ μερίων, ἐνοκαιεικοσιν ἐστιν ὅσα- περ ὃν ἄκρᾳ χερὶ, μετακαρπίου τε, καὶ δακτύλων. ἐνὶ μὲν γὰρ ἐπολείπετο ὃ μετακάρπιον ὀκτῷ, τῷ πεδίου. ἑνὶ ἡ, οἱ δάκτυλοι τῆ χεῖρος, ὀκτῷ, πλουνεκπιδσι τῷ ἐν F τῷ ποδί. καὶ ὅλῳ τῷτο, συναμφοτέρα συναμφοτέροις ἴσον ἔχει τῆ ἀριθμῶν λειπὸν, ἐν χερὶ μὲ, ὃ καρπὸς, ὃς ὀκτὼ τῷ σαίτων ὀστῶν ἐστιν. ἐν ποδὶ ἡ ταρσὸς, ἅμα τῆ πέρνη τε, καὶ ἀστραγάλῳ, τῆ σαίτων ἐντὸ. τῆ γὰρ τῆ πέρνης ἐχὸ, μεγίστου ὄντος σαίτων τῆ ἐν ἄκροις, ἀμφοτέροις τοῖς κώλοις, συνεστηκότα τε τῷ ἀστραγάλῳ, καὶ τῆ κνήμῃ, καὶ σφόδρα ὅλον τὸ σῶμα βαστάζοντος, ὁπόταν ὀρθοὶ τυγχάνῳ. ἐν

GALENI COMMENTARIUS.

Similitudinem quandam habent inter se totius cruris, & brachii partes: qualis enim est humerus in brachio, tale est in crure femur: quale item in brachio est id, quod est inter cubitum & manum, tale in crure id, quod inter genu est & pedem: reliqua verò pars, scilicet manus, pedi respondet. Cæterùm manus apud Græcos proprium nomen non inveni distinctum à toto brachio, sicut pes, qui nomen habet distinctum à toto crure; quare Hippocrates meritò pedem simpliciter, πόδα vocavit, ἄκρον vocabulo non adjecto: manum verò non uno verbo expressit, sed χεῖρα dixit, quod brachium significat, ἄκρην adjiciens, quo extremum notatur. Sed satis dixi de usu nominum, venio ad res. Is, quæ superiùs tractavit, proximus erat sermo de manu; ipse verò non tantùm agit de hac, sed etiam de pede, sermonemque de ipso dilatat, quod majorem diligentiam requirat. Dicit ergo utramque partem ex multis, minutisque ossibus constare; nos autem adjungimus, & duris; quandoquidem medulla carent, cava minimum sunt, & à lapillis parvis non abhorrent. Simile igitur est totum brachium tori cruri, atque itidem unius extremum extremo alterius; qualis n. in manu primæ palmæ pars est, tale est in pede id, quod inter talos est & plantam: tum qualis in manu palma, talis planta in pede est: similitudo autem, quæ inter digitos est, vel me tacente, clara est; præter hæc in pede sunt ossa juxta calcem, atque idcirco de pede plura verba fecit, quod de manu; quæ quidem pes habet, communia quoque ipsius manus primum enarrat, deinde illa subdit, quæ propriè ad pedem pertinent. Primam igitur palmæ partem complent octo ossa, palmam quatuor; at singuli digiti ternis ossibus continentur, ut in universum ossa manus septem sint & viginti: sed in pede quatuordecim sunt digitorum: nam magnus digitus ex binis constat, planta ex quinis. Quocirca in utraque partæ sunt decem & novem. Totidem in manu palmam & digitos explent, quum planta uno osse palmam excedat: ac digiti manus pedis digitos æquè uno osse exuperent; quocirca, si utraque pars ad utramque conferatur, idem erit ossium numerus. Restant in manu ossa octo, quæ primam palmæ partem constituunt: in pede autem ea pars, quæ inter talos & plantam sita est, cum calce ac talo, quæ omnia ossibus octo continentur. Calcis autem os, omnium, quæ in utriusque extremitate sunt, maximum, sustinet talum & crus, ac propè corpus fert universum, ubi stamus: à

priori autem parte committitur cum osse, quod à cubi similitudine κυβοειδὲς appellatur: perinde atque tali caput, cum eo osse, quod, quia scapham repræsentat, σκαφοειδὲς dicitur; cum utroque horum junguntur alia ossa, quæ partem potissimum inter talos & plantam explent. Si quis autem velit talum extremo cruri reddere, idem erit ossium numerus in utriusque membri extremitate, ita, ut docendi modo, non natura ipsa rerum inter se discrepent, qui viginti septem, & qui viginti sex ossa pedis esse affirmant. Erunt enim viginti septem, ubi talus non annumeretur cruris ossibus, sed sine hoc viginti sex. Rectè igitur scribit: pes hominis ex multis, minutisque ossibus constat, quem admodum & manus; agit enim cum his, qui prima elementa didicerunt, & incidendis corporibus operam dederunt, in memoriam revocans, quæ perceperunt ad hunc locum facientia; quum non solum scire conveniat propositarum partium utramque ex multis duris, minutisque ossibus constare, sed meminisse etiam habitus & magnitudinis singulorum & qua ratione cum proximis connectantur: quod ἥφεσιν, id est positionem vocant, ut, ubi aliquod ex ossibus, quæ his partibus sita sunt, suo loco movetur, promptè restituamus.

A ἢ τοῖς σοφοῖς μέρεσι συμπεφωνήμενον σοῖς ὀ κυβοειδὲς, ὥσπερ γε καὶ τὸ ἀστράγαλου κεφαλὴ, σοῖς ὁ σκαφοειδὲς, οἷς ἀμφοτέροις, ἄλλα τε συνδέδεσται, ἃ κατὰ τὸν ταρσὸν τοῦ ποδὸς μάλιστα κεῖται. καὶ εἴ τις ἐθέλοι, ἐς τὸν ἀστράγαλον ἄκρον τῷ σκέλει σοιεῖσθαι μεσον, ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς ἔσαι τῆς ὀστῶν, ἐν ἑκατέρῳ μέρει τοῦ κώλου, ὥστε ἔσπου διδασκαλίας, οὐκ ἐν αὐτῇ τῇ σοιήσεως τῇ φύσει διαφέρεσθαι τοὺς ζ'. καὶ κ'. λέγοντας ὀστᾶ σοδὸς εἶναι τοὺς ζ'. καὶ κ'. εἰσπόντας.

B εἰ μὲν γὰρ σοσὸν μὴ ἄκρον τῷ σκέλει τὸν ἀστράγαλον, ζ'. ἐς κ'. ἔσαι. χωρὶς δ' ἐκείνου, ἐν σαίσῃ τῷ σοδὸς ς'. καὶ κ'. ὀστᾶ γίνεται. διὸ τοῦτ' εὖ, ὀρθῶς σοιοῦσιν, σοὺς ἂ ἀνθρώσους, οὐκ σολλοὺς, καὶ μικρὰ σύγκειται ὀστᾶ, ὥσπερ καὶ χεῖρ ἄκρα. τὸ μὲν λόγον σοιοῦμαι, ὡς σοδὸς εἰσαρκμένοις, καὶ ἐὰσαι μεμνῆσθαι. ἀναμιμνήσκων δ', ὧν ἐμάθομεν εἰς τοῦτο σρόσκαι χρησίμων· οὐ γὰρ δὴ τοῦτο μόνον εἰδέναι σοσῆκεν, ὡς οὐκ σολλοῦ, καὶ σκληροῦ, καὶ μικρῶν ὀστῶν ἐκάστου ὧν εἴσομεν σύγκειται. σοσθμα μεμνῆσθαι δὲ χρὴ, καὶ ὃ σῆμα, καὶ ὃ μέγεθος ἑκάστου, καὶ τὸ σοὸς τὰ σλησιάζοντα ἀρθρον, ὅσαν ὀνομάζεσθαι θέσις, ἢ ἔσθι ὅτε καὶ τῆς ἰδίας χώρας κινηθῇ τι σοῦ ἐν τούτοις τοῖς μέρεσιν ὀστῶν, ἐσίμως αὖσις κατόσιν ἄγειν.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS IX.

Ossa hæc ferè non rumpuntur, nisi acuta vel gravi quapiam re carnosæ partes vulnerentur. De vulneratis autem dicemus, ubi ulcerum curationem persequemur.

GALENI COMMENTARIUS.

CArnosas partes χρῶτα nuncupavit, quo vocabulo vocant Iones, quicquid in nostro corpore carnosum est; cujus generis præcipuè sunt, cutis, & musculi, tum viscera; ossa verò, cartilaginem & ligamenta χρωτὸς vocabulo non significant. Ad hoc etiam exemplum videtur usurpari ab Homero, quum cutem χρῶτα vocat his versibus:

Αεὶ τοῦ ἔσαι χρὼς ἔμπεδος ἠ καὶ ἀρείων. E

Et iterum:

Ὡς ἂν κλαύσσα κῦ χρόα καλὸν ἰάπλης.

Propositarum igitur partium ossa ait ferè non perfringi sine ulcere. Illud enim, nisi carnosæ partes vulnerentur, idem sibi vult, quod sine ulcere; nihil autem interest, quod ad hunc locum attinet, ulcusne an vulnus nominetur; atqui carnosa pars extremis membris minima est, plurima autem in humero & femore. Ea igitur tota facile læditur, ubi externum aliquid F super manum vel pedem incidat, quod frangere aliquid possit ex ipsorum ossibus. Abrumpitur autem os quatuor de causis maximè generalibus; super ipsum enim vehementi impetu incidit, aut aliquid conterendi vim habens, quod planè necesse est naturâ durum esse, & mole non exiguum: aut aliquid, quod non tantùm cutem, & quæ inter cutem sunt & ossa, sed hæc quoque secare possit, quem morbum Hippocrates in libro de vulneribus capitis ἔφρην ap-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ θ'.

ΚΑπάγνυται μὲν ὀ σαὺ τὰ τοιαῦτα τὰ ὀστέα, ἢν μὴ ξυὶ τῷ χρωτὶ σροσσκομμένῳ ὑσό τοῦ ὀξέος σνεύ, ἢ βαρέος. τὰ μὲν οὖν σεσωσκόμενα, ἐν ἑλκώσιον μέρει εἰρήσεται ὡς χρὴ ἰσηρύειν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΧΡῶτα καλοῦσιν οἱ Ιωνες, ὃ ἢν ᾧ σώματος ἡμῖν ξυμῶδες, ἐν ᾧ μάλιστα γλιχ, ὃ ἔρμα, καὶ οἱ μῦες εἰσιν, ἐφεξῆς τ', οἱ ὑμένες, καὶ σαράγγια. ὃ τ' ὀστῶν γλοιὸς, οὐκ ὀνομάζοισι χρῶτα, καθάσερ οὐδὲ τοῖς χόνδροις, οὐδὲ τοῖς σευρώδεσιοις. ὅτως οὖν ὁ Ομηρος φαίνεται τῇ σοσσροσίᾳ χρώμενος, ἐν οἷς φησὶν,

Αεὶ τοῦ ἔσαι χρὼς ἔκσεδος ἠ καὶ ἀρείων. B

καὶ ἔμσαλιν.

Ως ἂν μὴ κλαύσσα, κῦ χρόα καλὸν ἰάπλης.

Ο τοίνυν σροσεῖσσεν ὅσι τὰ σεσειρημένα μορίων, ὥσσερ ἦν σοιέ τε ὁ ἄκρος χειρ, ὃ σαὺ σι κατάγνυσθαι φησὶ τοῦ ὀστᾶ χωρὶς ἕλκους. τοῦ γὰρ σεσὶ χρωτὶ σροσκομμένῳ, ὃ αὐτὸ σημαίνῃ τοῦ, μὴ ἔσαι ἕλκος, οὐδὲ διάφορον οἶδ' κῦ τὸ ἐνεστῶτα λόγον, ἕλκος εἰσεῖν, ἢ βαύμασε· ὀλίγιστον δέ ἐσιν ἐν ἄκροις τοῖς κώλοις. ὃ γὰρ χρὼς ὥσσερ σλάσον ἐσ βραχύ τε, καὶ μικρῷ τῶν οὖν ὃ ὅλον ἑσόμενος σάσῃ, σροσσσόντος τινὸς ἔξωθεν, ἄκρα χεὶ κῦ σοδὶ, τὰ δυναμένου καπάζαι τι τῶν ἐν αὐλοῖς ὀστῶν. αἰσίᾳ γὰρ εἰσι γοιμ γλιχώσαι τέσσαρες ὀστῶν κατάγμασις, ἥσι θλάσαι τὸ δυνάμενον ἰσχυρῶς ἐμσεσόν. ἕσι δ' ὅλον, ὅτι χεὶ ὃ τοιοῦτον σῶμα, σκληρὸν μὲν κῦ τὴ σύσιαν, ὃ σμικρὸν δ' κῦ τὸ ὄγκον, ἢ ἀφαιρεμένου ὃ ἔρμα μόνον, ἢ τὰ τὸ μετ' αὖθ', ὃ μέχρι τῶν ὀστῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ὀστᾶ. καὶ καλῶ γ' ἕθραν αὐτὸς, ὃ τοιοῦτον σάθημα χῆ ὀστῶν, ἐν τοῖς σοδὶ τὴ ἐν τῇ κεφαλῇ

ξωμμάτων. ἢ μὴν ἔκ γε τοιαύτης ἀρ' ὑψηλοῦ, οἷα A pellat; nonnulli etiam ob saltum ex altiori loco
κλαξ, ἥτοι τὸ κνήμιον ὀστοῦν, ἢ τὸ μηροῦ ἰσχνότερον αὐτοῖς, fregerunt tibiæ, vel femoris os, quòd ficciora
ἔκ γε παίου πυκνὰ ὄντων. ἴδοιμι δ' ἂν καὶ παλαίστρας, καὶ his essent, & non ita densa: videmus item, in
γυμνάσια χηλόβρυα καὶ θεῖκασιν. ὅταν γὰρ αὖ πεῖ ἑρμενδίσεως palæstra comminui os καὶ θείκασιν, hoc est
ἕνεκα, ὥσπερ καὶπὶ τῶ σωτηρίου ἐνέντος τὸ κνήμιον, καὶ τῆς ubi tibia unà cum sura perfringitur, & præter
ἀρθρώσης, ἅμα ξώμασι μεγάλοις γυμνωθέντων τῶν ὀστέων. fractura, vulnus quoque magnum accidit;
σωιέναι γὰρ ἐκεῖνο μόνως ὃ κάταγμα, τὸ κνήμης εἰσφορέας atque ossa nudantur, quod fracturæ genus ac-
ἐποθεβληκότος ἔκ τῶ παλαίοντος κώλω, κατὰ μῆκος μοριόων cidit, quum luctantis membrum cruri ipsi trans-
ἀντὶς κάτω τὸ ἄνω ἀμφοτέρων, ἢ ἁπλοῦν ἐπὶ ἕτερον. B versum subjicitur, atque utrunque ejus extre-
γινόντος ἔκ γινομένῳ, ὥσπερ εἰ τὰ κλίνεα ξύλα καὶ θεραίρεσιν, ὃν ἡμῖν αὐτῶν. ὑπτιάζοντες γὰρ αὐτὰ καθ' ἑκάτερον mum, tam quod à genu, quàm quod à pede
μηρὸν ἰσξὰ, κἀπὶ τὰ χέρα, ἑκάτερον ὃ ἄκρον, ἰθυρὰς αἰαγκάζοντες κάτω, καὶ ὃ μέσον ἄνω ὁρᾶν μῶν γόνυ. est, deorsum versus cogitur. Evenit hujusmodi
tale lignis, quæ nos de industria rumpimus:
imposita enim super utrumque femur obliqua,
& manibus ab utroque extremo in inferiorem
partem coacta effringi media videmus.

A

Ὥσπερ ἓν, ἢτε μέγα ξύλον, ἢτ' ἔυτονον, ἀλλὰ καὶ σμικρὸν, Quemadmodum igitur neque magnum li-
καὶ ἀβρῶσιον ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ κλᾶται, ἢτε, ἐπειδὰν ὁσοῦν gnum, neque validum; sed parvum & infir-
ἀσθενὲς ἡ φύσις, καὶ τὰς εἰρημένας ἐνεργείας διεκπάται μέσου mum hac ratione frangitur, ita, quum os infir-
τοιούτου. ἀλλ' ὁ τοιοῦτος τόπος τῶ παλαισμάτων, ἐν ἄκροις τοῖς mum natura fuerit, medium sub propositis pa-
κώλοις ὄσιν, ἢν' ὅταν ἀφ' ὑψηλοῦ πηδήσαντες, ἢ κατατε- læstræ generibus perrumpitur. At ossa quibus
ρόμνοι τυρήσωσιν ὅτι τῆς γῆς, ἢ βιαίως τὰ πόδα διαπαύοντες. C palæstræ generibus, sive ex superiori loco sal-
μᾶλλον γὰρ, ἐν τοῖσιν πληγαῖς, οἱ σωλῆσμοι τῶ ὀστῶν, tantes deorsum ferantur, & in terram incidant,
ἢ ἀφ' αὐτὸ καπάγνυ). τοῦτο δ' αὖτοῖς συμβαίνει, ἢ ὀξὺ τὸ sive pes vehementer convellatur, non facilè
σμικρότατα μὲ, ἀλλὰ ὃ ὀξὺ τὸ σκληρότατα μᾶλλον. ἢ μὲν rumpuntur; his enim ictibus franguntur liga-
γὰρ ἰσχὺς ἐξωθεῖ αὐτοῖς ἐμπεπλέγτων σαρκῶν, διώσασα ἢ ῥᾳ- menta ossium magis, quàm ipsa ossa: cujus
δίως σωτρέναι, μὴ σκληρότερόν τι τῶ ὀστῶν ὑπάρχῃ, αἰξιό- causa est, eorum non tam exiguitas, quam du-
λογον ἢ ὃ μεγέθη. ὃ δ' τοιοῦτον, οὐδὲ τὰ σάρκας φείδεται), καὶ rities; sed neque externa, quum magna vi su-
ἅμα ὃ οὐδ' ὁτὲ μὴ ὀξὺ ὃ πρόσκειται ἢ. ἢ γὰρ ἢ τοῦτο, φθάνῃ περεῖ- perincidunt, possunt hæc ossa facilè perfringe-
σάμενον ἃ τοῖς ὀστοῖς ὑπάκειται, πρὶν ἐντυχεῖν αὐτοῖς, ὃ σφῶν re, nisi duriora illis sint, & grandia; at quod
ἀδύλογος ἔφη, μὴ παίῃ τι κατὰ συνάψας τὰ ὀστὰ τοῦτα, χωρὶς tale est, neque carnem inviolatam relinquit,
ἕκοις. ἀλλ' ἐπὶ μᾶλλον ἃ τοῖς ἕκουσι καταγμάτων ἰδίαν D quemadmodum, nec ictus ab acuta re: nam &
ποιήσασθαι διδασκαλίαν, ἐν τοῖς ἐφεξῆς, εἰς ὀκίνησιν ἢ βι- hic priusquam attingat ossa, quæ ipsis superin-
βλίου χρεῖον αἰεὶ θαλε, ἃ τὰ περὶ τούτων λόγων. jecta sunt discutit; quare meritò dixit ossa hæc
ferè non abrumpi sine ulcere. Sed quoniam in
sequentibus seorsum de fracturis aget, quibus
carnis quoque vulnus accidit, hæc ad eum hu-
jus libri locum reservavit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ι'.

Ἢν δὲ τι κινηθῇ ἐκ τῆς χώρης, ἢ τῶν δακτύλων ἀφέσῃ, ἢ ἄλλο τι τῶν ὀστέων ἃ ἁρμοσθῇ καλεομένου, αἰαγκάζειν μὲ χρὴ ἐς τὠυτὸ χώρω ἕκαστον, ὥσπερ καὶ τὰ ἐν τῇ χειρὶ εἰρηται.

HIPPOCRATIS TEXTUS X.

Si quid erumpat ex digitorum articulis, vel aliud quidpiam ex iis ossibus, quibus continetur pars pedis, quæ inter talos ad plantam est, compellere singula in suam sedem oportet, quemadmodum in manu. E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οτι ὡς παρεμπικὼς τὰ περὶ τὰ ἐν τῇ χειρὶ συνισταμένων ὀστῶν, εἶπε δ, ὥσπερ ἃ τὰ ἐν τῇ χειρὶ, ἀλλ' εἰ μὴ ὅπως ἔτυχεν εἶπον. αἰαγκάζειν μὲ χρὴ εἰς τὴν ἑαυτῆς χώραν, ἕκαστον τὸ ἐν ᾧ ποδὶ, καὶ τὰ αὐτὸν τρόπον, χρὴ καὶ τὰ ἐν τῇ χειρὶ. γέγραπται δ' ἐν πισμῷ, αἰαγκάζειν, ἐν τισὶ δὲ, καταδυγκάζειν εἰρῆσθαι. σημαίνει δ' ἡ λέξις τοῦτον, εἰ εἶπε μῶν ποδὶ τὸ ἐν τῇ οἰκείᾳ χώρᾳ ὀκινηθὲν ὀστοῦν. F κινεῖται δ', ὑπερίσχυμβρίων τῶν συναπτόντων αὐτὰ, ἢ ἃ πλησιάζοντα συνδέσμων, ἀλλὰ ὅτε παύσας οἱ θεῖκνύντες ἐγκύκλως συνδέσμοι, ὃ κινηθὲν ὀστοῦν, ὑπερρήγνυται. εὐφύιον δ' ἀκούειν, ὃ τοιοῦτον καταλιπὸν ἁπάσην τὴν ἑαυτῆς χώραν, ὃ βλεβέν ὅπως, αἰαπηδᾶν ἢ ἃ ἥρμα, καὶ μάλιστα ὅταν ἢ ὅτι χαλασθῇ, ὥστε γε συνάπτειν αὐτὰ ἑαυτῆ φορᾷ τὸ κινηθὲν ὀστοῦν. ὑπὸ τούτου δὲν, καὶ

GALENI COMMENTARIUS.

Quod ait, quemadmodum in manu, acciderit, non quasi aliquid præfatus sit de ossibus, quæ in manu sita sunt, sed quasi ita scripserit, singula ossa pedis in suam sedem compellenda sunt: id quod etiam fieri debet in manu. Cōpellere autem Hippocrates dixit αἰαγκάζειν, vel, ut alia exemplaria habent, καταναγκάζειν, quod idem sibi vult, ac si dicat, os suo loco restituere; movetur autem, ubi ligamenta, per quæ cum proximis annectitur, abrumpuntur; non tamen abrumpuntur omnia ligamenta, quæ prolapsum os in orbem comprehendunt, raró enim id ex toto accidit; in quo casu os, quod ita læditur, suam sedem relinquens ad cutem prorumpit, præsertim quibus ea laxior est, ita, ut ossi, quod prolabitur, parum renitatur; ea verò de causa ferè non so-

let os quod movetur, in inferiorem partem pedis excidere, quia cutis quæ pedi subjecta est, ὄγκος græcè dicitur, crassa est & dura, adde, quod quæ pedem feriunt, plerunque à superiori parte super ipsum cadunt. Ergo hac una via os quod suo loco movetur, in inferiorem partem excidet, scilicet, quum à superiori loco quis saltaverit super rem aliquam, quæ eminentias habeat admodum asperas, acutasve. Quæcunque igitur undique prorsus resoluta sunt, ubi suâ sede mota in superiorem, vel inferiorem pedis regionem veniunt, ægrè recondantur: si quando autem quod rarò accidit, recondantur, semper magno negotio in sua sede servantur; namque ubi os rursus vehementer moveatur, nihil erit quod ipsum contineat, utpote solutum ligamentis, quibus alligabatur: quæ si non fuerint ex toto abrupta, sed aliqua ex parte integra, sicut evenit, quibus procidere solet, distendentes totum pedem urgebimus.

εἰς ὃ κάτω ὁ πόδος, εἴωθε, ὡς πολλὰ, ὁ κινδύνος οὕτως ὀξίζειν, ὅτι σκληρὸν, καὶ παχὺ ὁ ζωὸς τοῦτο δέρμα, ὃ καλεόμενον ὄγκος, ἀλλὰ ὁ ὀξὺ τὰ πλήσσοντα, τοὐπίπαν ἐκ τοῦ ἄνω μερῶν ἐμπίπτῃ τῷ ποδί. μόνος οὖν ὅτος εἰς ὃ κάτω μέρος ἐκτήσεται τὸ κινδύνον οὕτως, ὅταν ἀφ' ὑψηλοῦ πηδὸ ὁ ἀνθρωπος ἐπὶ λίαν, παχεῖς ἔχοντα, καὶ ὀξεῖας ἔχοντα, πηδήσεται. ὁ μὲν οὖν τοιοῦτον ἀπολυθέντα τελέως, ὁκότερον ἐκ τοῦ κάω μέρους, εἴτε κάτω ἐκ ποδὸς, εἴτ' ἀνωθεν χαράξῃς, χαλεπώτερόν ἐστι εἰς τὸ οἰκεῖαν ἐμβαλεῖν χώραν. ἐὰν δέ γε ὁ τοιοῦτος τυχὸν μὴ, ὃ ἧττον, ἀλλὰ ὁ ὃ φυλάξαι γε τὸν χώραν ἀεὶ χαλεφόν. ἔνθα γὰρ οὕτως πάλιν σφοδρότερον κινηθῇ, κλόνηται τοῖς κρατοῦσιν αὐτὸ συνδέσμοις, ὅτε ἔχοντα ἧ, ὁκ μέρεις μὴ ὑγιάσθαι, φυλαττομένων ἡμῶν τοὺς συνδέσμους, ὁκ μέρεις δ' ἀπολελυμένα καθάπερ αὖ ἀπορραγῶσιν εἰ φερικῶσθαι εἴωθε, ἀμελοῦντες οὖν ὅλον τὸν πόδα, κατάμυκλοῦσιν αὖθις φερσικά.

HIPPOCRATIS TEXTUS XI.

TVm cerato mederi pannis, fasciisque non secus, atque ubi frangitur, excepto quod omittendæ ferulæ sunt: eodemque modo adstringere, ac tertio quoque die alligare. Is autem qui devincitur, similiter atque in fracturis, adstringi se respondeat, vel laxari.

GALENI COMMENTARIUS.

QUalem curationem ad fracturas tradidit, talem nunc ad ossa, quæ extremis membris moventur, præcipit adhiberi. Primò, si quidem extendere convenit, ad hoc, ut ossa, quæ prolapsa sunt, in suam sedem compellantur: tum ubi reposita fuerint, devincire, consilio ad idem directo: propositum enim est membrum ab inflammatione tueri, & sub linteis adstringere, continereque os, quod restitutum est. In superioribus autem ostensum est hæc nullo modo rectè fieri posse, nisi sanguis qui in affecta sede subsistit, ad summum, atque imum membrum depellatur: prohibeaturque quominùs alter concurrat. Hæc itaque si in memoria habeamus, spectantes, universam vinciendi rationem fracturis idoneam inveniemus, quam hîc utendam dixit, nisi quod ferulæ non debent circundari, quandoquidem loci natura eas non patitur; nam partes, quibus ferulæ injiciendæ sunt, æquè planæ esse debent, cujusmodi non est ea pars pedis, quæ inter talos, & plantam sita est.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ια'.

ΚΑὶ ἐπιβάλειν δὲ κηρωτὴν, καὶ σπλήνωσιν, καὶ ὀθονίοισιν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶ κατάγματα, πλὴν τῶν ῥαφῶν. τὸν μὲν ἄλλον ἕδρον ποιέεσθαι, ἀμφὶ τείτης ἢ, ὑπεύοντα. ὑποκρινέσθω ἢ ὁ ὑπεύοντος ὡς ἁπλόπιστα, οἷά περ ἐν τοῖσι κατάγμασι, ὧδε τὸ πεπιέχθαι, καὶ ὧδε τὸ χαλαφόν εἶ).

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΠοίαν ὑπὸ τῶν καταγμάτων ἐκέλευσε θεραπείαν, τοιαύτην εἰζοῦ σε ποιεῖσθαι καὶ νῦν, ὑπὲ τῶν ἐν ἄκροις τοῖς κώλοις κινδύνων ὀντῶν. καὶ γὰ ἀπὸ ἀμφοτέρας αἰτίας ἀσφαλὲς χρὴ, χάειν ὃ καλὸς ἐξαπλώσαι τὰ κεκινημένα τῶν ὀστῶν, καὶ μὴ πλὴν ἀμφοτέραν ὑπεδύεσθαι, τῶν ἄκρων ὑποστορέζασθαι σκυτῶν. ἀσφαλισθέντων τε μὴν γὰ εἶ) βυσσάσθαι τὸ μέσον, ἐσφίγξαι τε, ὃ ἀμφοτεῖσθαι ὃ πεπλασμένον ὀστῶν, ὑπὸ τῶν ὀθονίων. ἐδείζθη δ' ἐμπροσθεν, ὡσπὲ ὁ δυνάμενα ἡδέως καλὰς, ἀλλὰ τὰ, ὃ μὲν ἐν τοῖς πεπονθόσι μερείοις ἁμα, πρὸς τὸν ἀρίζμιν τὰ κάλου, καὶ ὃ πάσας, ὁκληδέας, κωλύεσθαι δ' ὑπάρξειν ἄλλο. πρὸς ταῦτα δ' ἔσω, εἴ τι μεμνήμεθα, σκοπῶντες, ὕστερον ἅπαντα τὸν καταγματικὸν ὑπόθεσιν, ὡς καλόν ποιεῖζ, πλὴν τῶν ῥαφῶν, ὑπὲ τὰ μέσεις ἡ φύσις, ἃ περισέζεται τῶν τύπων ὑπόθεσιν. ὁμαλὲς γὰ εἶ) δεῖ τὸν ὑπαφὴν εἶναι τῶν μερῶν, οἷς μάλλομεν παρήκεις, ἃ μὴν τοιαύτις ὅστιν ὁ ἔρσος τὰ ποδός.

HIPPOCRATIS TEXTUS XII.

OMnia hæc viginti diebus perfectè ad sanitatem perducuntur, nisi, quæ cum cruris ossibus junguntur: vel ex ejus regione sita sunt. Interim verò jacere convenit, non tamen id sustinent, qui morbum parvi faciunt, sed ingrediuntur priusquàm convalescant; eoque fit, ut plerique non bene sanentur, sed subinde languoris sensu aliquo tententur, atque id quidem

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιβ'.

ΥΓΙῆ ἢ γῆν ἐν ἑκεσιν ἡμέρῃσι τελέως ἀπολῦσ, πλὴν ὁκόσα κοινωνέ τοῖσι τῆς κνήμης ὀστέοισι, καὶ ἀντίη τῇ ἴξῃ. ξυμφέρᾳ ἢ κατακεῖσθαι τοῦτον τὸν χρόνον. ἀλλὰ γὰ ὁ ὀλιγόεσιν ὑποφορῆντες ὃ νόσημα, ἀλλὰ ἐπεγείρονται φρὶν ὑγιῆς γίνεσθαι. ἀφ' τοῦτο καὶ οἱ πλεῖζοι ὧν ὀξυγιαίνουσι τελέως, ἀλλὰ πολλάκις ὑποδέχονται αὖθις ὁ πόνος ὑποπιμπλάσκει ἑκάστοτε. ὅλον γὰ ὃ ἄχθος τῷ σώματος οἱ πόδες ὀχέουσιν. ὁκόταν οὖν μήπω ὑγιὲς

ἐόντος ; ὀδυπορέοισιν , φλεγμήνῃ ξυναλθάσεται τῷ ἄρθρα κινδύνῳ. Διὰ τοῦτο , ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ὀδυνώμενα τῷ ποὸς τῇ κνήμῃ· τῷ γὰρ καινωτέονται τῶν τῆς κνήμης ὀστέων , μείζω τε ἢ ἑτέρων ὄντα , καὶ κινήσιν τύπων , πολυχρονιωτέρη ἡ ἄλλαξις , ἴσπερ μὴ οὕτω ἡ αὐτή.

A non iniuria. Ferunt enim pedes onus corporis totius. Ubi ergo nondum conualuerunt, si inambulant, articuli qui moti sunt, malè confirmantur, atque hac de causa subinde ossa dolent, quæ cruri junguntur. Porrò quæ cruris ossibus iunguntur, cæteris maiora sunt, & quum moventur, longiori tempore confirmantur, sed medendi ratio eadem est.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

B

GALENI COMMENTARIUS.

Λεγὰ τῆς ὅλης κνήμης , εἶγε καὶ ὃ κυῆμὶ τοῦτο ἴδιόν ἐστιν αὐτῆς , σημαίνῃ ὃ καὶ δηλοῖ , πολλάκις ἐν πολλοῖς εἰρημένον , ἀλλὰ τὸ κατωτέρω , τοὺς ἐφιζάνοντας κέρκωπας τοῦ οὐρανοῦ , ὡς κνήμης Θρασυκλείδειος , ἐν τῇ ῥησὶ. τοῦ γὰρ μηροῦ ἡ κεφαλὴ , ὑπερέχει ὃ ὕπερθεν ὃ σώματος , οὕτω τὸ ἔσωθεν πέφυκε ὃ σκέλους , ἢ οὐκ ἐξωθεν , ἀλλὰ κυρίως τοῦτο ἐστὶν , ἅμα δὲ ἄλλο ἥμισυ τοῦ σώματος γαστροειδὲς μᾶλλον ἔστιν τῇ ἴξει , ἀλλ' ἐλάττονι τῇ ἐσωθεν. ἅμα δὲ , ὅτι παχύτερον ὃ ἔσω , ὃ ἐξωθεν , ὥσπερ καὶ ὃ ἐν τοῖς πήχεσι , ὃ κυρίως τὸ μικροῦ δακτύλου ἴδιον , λεπτότερον , ἢ μακρότερον.

C Ruris ossa intelligit tam suram, quàm tibiam; volens autem significare è regione, καθ' ἴξιν dixit, quam loquutionem sæpiùs, variisque in locis usurpavit; sed & paulò inferiùs eadem ter ex ordine utitur, de crure pertractans, quum ait, Femoris enim caput superius corpus fert; id autem ab interiori cruris parte situm est, at non ab exteriori, sed è regione tibiæ, tum quia pars altera corporis è regione huc propius accedit, quam ad exterius os; adde quòd os interius plenius est, quàm exterius, non secùs atque in brachio, ubi os quod è regione minimum digitum spectat, tenuius est, & longius.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

Οθονίοισι ἢ πλείοσι χρέεσθαι, καὶ παχυτέροισιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIII.

Plurimis autem fasciis, plurimisque pannis utendum est.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

D

GALENI COMMENTARIUS.

Ελίσσειν , ὡς τὸ χωρὲν μένειν τῷ ἐμβληθέντα τοῦ ὀστοῦ , ἢ τοῖς ὀθονίοις , καὶ τοῖς παχυτέροις χρῆσθαι , καὶ μάλιστα , ὅταν ναρθήκων δέησιν οὖσιν ἐφιεῖ ὃ χωρίον , ἀνώμαλον ὑπάρχον.

VT ossa quæ reposita sunt, suo loco maneant, solent tum fasciis, tum pannis circundari, præsertimque quum loci inæqualitas alligari ferulas non sinit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιδ'.

ΚΑὶ δὴ πρῶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν δεδέειν· πίπτειν γὰρ ὥσπερ καὶ τέλλα πρότα , τούτῳ μᾶλιστα ἡ ὀμοιοῦσθαι , καὶ τοῖς πρόσθεν πρὸς τὸ ὀθονίοισι καὶ τοῦτο ποιέεσθαι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIV.

Ferè autem hinc atque hinc vincire convenit, adstringereque, sicut cetera omnia, ea parte potissimum, qua os prolapsum est, primùmque ibi fascias circumagere.

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΕΜπροσθεν ἐκέλευσεν ἡμᾶς , ἐν τοῖς ῥοπαῖς τοῦ καταγότων , ἵν' , εἰ μὲν δεῖ τὴν ὀξεῖαν ῥέπειν , εἰς τὰ ἀριστερὰ , πρὸς ἐπιμελῶς. Εἰ δ' εἰς ἐκεῖνα , πρὸς τὸν δεξιὸν ἐπιμαγωλῶν. ἐν ᾗ τοῖς κατὰ τὸ πόδα , τἀναπαλιν ἰσόῤῥοπον ποιεῖν χρὴ τὸ δεδέσθαι , ὅπῃ τὰ ἰδίως χώρας ἐξισταμένα τοῦ ἐστῶν , οὐκ εἰς τὰ πλάγια ποιεῖται τὴν ῥοπὴν , ἀλλ' εἰς τὸ κάτω τόπον , ἢ τὸ κάτω.

IN prioribus imperavit ut fractum os in aliquam partem convertatur, si ad dextram inclinet, ut ad sinistram adducatur: si ad hanc spectat, urgeatur ad dextram. At ubi alligare pedem oportet, in neutram partem debet vinculum inclinari, quum ossa, quæ suâ sede excidunt, non ad latera, sed ad superiorem partem convertantur.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιε'.

ΕΝ δὲ ἐκάστῃ τοῦ ἀπαλυσίου , ὕδατι πολλῷ θερμῷ χρέεσθαι. ἐν πᾶσι δὲ , πολλῷ ὕδατι θερμῷ καταχρῆν τοῖσι καὶ ἀῤῥωστίην σίνεσιν. αἱ δὲ πτήσιες , καὶ αἱ καλάσεις , ἐν τοῖσιν αὐτοῖσιν χρόνοισι , τὰ αὐτὰ σημεῖα δεικνύουσιν ἅπερ ἐπὶ τοῖσιν ἔμπροσθεν , καὶ τὰς μὲν ἐπιδέσιας , ὡσαύτως χρὴ ποιέεσθαι. ἰητρὸς δὲ πολλὸς

HIPPOCRATIS TEXTUS XV.

Quotiescunque vinculum solvitur, multa aqua calida fovendum. In omnibus autem qui juxta articulos sunt, affectibus, liberaliter calida aqua perfundenda est. Quod ad laxandum vel adstringendum pertinet, iisdem temporibus eadem indicia se ostendant, quæ in supe-

rioribus; resolvere item, & rursus deligare simi-
liter expedit. Hi autem quadraginta diebus ex
toto convalescunt, præsertim si iacere sustinent;
sin minus, in eadem mala incidunt, quæ superiùs
posita sunt, atque etiamnum graviora.

A ὅτοι γίνοιθ᾽ ἂν παραφάκησθε ἡμέρησι μάλιστα, ἢν θλιμέωσι καλαπεῖλαι. ἢν δὲ μὴ, παχύτερα ἔσται ἃ ἐς τοῦτο, ἢ ἐπὶ μᾶλλον.

GALENI COMMENTARIUS.

QUum leniendus dolor est, & corpora, quæ adstricta sunt, laxanda, tunc præcipit ut multa calida aqua perfundatur; id potissimum accidit in affectibus articulorum, quum hæ partes ossibus magis & nervis contineantur. Comprimuntur igitur cum inflammatione, & magis dolorem sentiunt, quod magis nervosæ sint. Appellavit autem affectus σίνεα, quoniam affici σίνεσθαι dicit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝΘα παραύνειν μὲν ὀδυώσας, χαλᾶσαι ἢ τὰ ἔσω βέλεῖ τὸ σωμάτων, ἐν ἔσθ᾽ ὅτε πολλοὶ χρῆσις καταντλήσαι
B θερμοῦ ὕδατος, ἔστι ἢ μάλιστα ἐν τοῖς καὶ ἀρθρα, διαῦτα παθήματα· νευρωδέστερά τε γὰ, ἢ ὀστωδέστερα ἔσῖτα τὰ μόρια. θλιβόμενα δῶν ἅπτ᾽ ἂ θλιβομένοντας, καὶ μᾶλλον αἰσθάνεῖ τὸ ὀδυώς, ὅτι νευρωδέστερα ἐῖ. σίνεσιν τ᾽ εἶπε, τὰ ὅῖ βλάμματα, ὥσπ καὶ ὁ βλαπτικὸς, σίνεσθαι καλᾶ.

DE CALCE.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΠΤΕΡΝΑΝ.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS XVI.

QVicunque ex superiori loco saltantes, calci
vehementer insistunt, his ossa diducuntur:
venæ sanguinem effundūt, carne circa os attrita:
tumor magnus oritur, & dolor. Hoc enim os
exiguum non est, extatque è regione sub tibia.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιϛ'.

ΟΣοι ἢ πηδήσαντες ἀφ᾽ ὑψηλοῦ ὤρους, ἐπελίξαντο τῇ πτέρνῃ ἰσχυρῶς, ἐυτέοισι σίνεται· ἢ τὰ ὀστέα, φλεβία δ᾽ ἐκχυμοῦται, ἀμφιβλασείσης τ᾽ ἐρεὸς ἀμφὶ τὸ ὀστέον, οἴδημα δ᾽ ἐπιγίνεται, ἢ πόνος πυκνός. τὸ γὰ ὀστέον τῶτο, ὃ σμικρόν ἐῖ, καὶ ὑπερθὲν μὲ ὑπὸ τὸ ἰγνυσίου τ᾽ κνήμης.

GALENI COMMENTARIUS.

EKχυμᾶσθαι dixit venas, significare volens effundere succum quem continent, nempe sanguinem: quod fit quum colliditur earum tunica; corpora enim quæ colliduntur, naturalem unitatem amittunt, quum pluribus exiguisque partibus divellantur, quibus sanguis suffunditur. Hunc igitur effusum sanguinem recipiunt loca, quæ venam cingunt: quibus non servatur, qualis recipitur, tempore siquidem nigrescit, perinde atque ubi extra corpus effusus diu manet: concrescit insuper, quam rem Græci θρόμβωσιν appellant; hinc factum est ut sanguis propterea quod concrescat, θρόμβος jam, & dicatur, & sit; prius autem nigrescit, deinde redditur admodum putris. Atqui non possunt gravissima hæc accidere sanguini, qui à venis in corpore funditur, namque ubi natura vincit, hunc non secus mutat atque alium, qui in inflammatione suppurante continetur, vertitque in pus. Ad hoc autem, ut partium natura sanguinem superet, duo observanda sunt: alterum, ne inflammatio corpori superveniat, id qua ratione fiat, supra habuimus: alterum, ut sanguis, qui effusus est, repellatur. In hæc itaque incumbens Hippocrates, omnia, quæ subjiciuntur, præcepta sigillatim tradit. Diducuntur, inquit, ossa his, qui ita saltant, abruptis nimirum ligamentis, quibus ipsa nectebantur, sicut paulò suprà de ea parte, quæ inter talos & plantam est, dicebamus; jungitur autem cum calce à superiori parte talus: à priori id os, quod à cubi similitudine græcè κυβοειδὲς vocatur: sicuti cum talo à priori parte id ossis committitur, quod à scaphæ similitudine σκαφοειδὲς græcè

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

D EKχυμᾶσθαι τὰς φλέβας εἶπε, σημῆναι βουλόμενος, ἐκχεῖσθαι τὸν ἐν ἑαυτοῖς περιεχόμενον ἔξω χυμόν, ὅπερ ἐῖ τὸ αἷμα. γίνεται ἢ τῶτο, πλησθέντος αὐτὸ τὸ χιτῶνος· ὅτα γὰ πλησθέσῃ σώματα, ἢ φυσικῶ ἑνῶσιν ἀπόλλυ), καὶ πολλὰ μέρη, ἢ μικρὰ, διαφθείρεται· καθ᾽ ἃ ἢ περιεκτεῖται τὸ αἷμα. τῶτο δῶν τὸ ἐκχυθὲν αἷμα, δήλωσαι μὲν αἱ περιεχόμεναι χώραι πᾶν φλέβαι, δεξάμεναι δὲ, ἢ φυλάσσουσιν οἷ᾽ ἐδέξαντο. μελαίνεσθαι μὲν γὰ ἐν τῷ χρόνῳ, καθάπερ εἰ κάπτος ἐκχυθὲν
E ἐλαίνιον, ἢ γὰ πᾶσα, ὁ καλεῖται δρόμωσις, ὀξὺ ἢ παθήματος ἐγκρυφθὲν τῷ αἵματι, δρόμος μὲν ἅδε, ὁ αἷμα καλεῖται, ὡ ἐῖ. μέλαν ἢ γίνεται τῇ χρόᾳ, καὶ σπανὶ) ἐντῶθεν μοιζηρᾶς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐχ οἷόν τε χαλεπώτατα συμπίπτ᾽ τοῖς ἐκχύμασιν, ἐν ὅταν ὑπὸ τῆς φύσεως κρατῆται, μεζαθάλλη, καθάπερ καὶ ἄλλο κῦ τοῖς πύησιν. ἵνα ἢ κρατῆσι τὸ αἷματος, ἢ ἐν τοῖς μείοις φύσις, ἐσχάσθαι χρὴ δυοῖν τύποιν, ἑτέρου μὲν, ὡς μὴ φλεγμαίνῃ τὰ σώματα, καὶ ὅπως τῶτο γίνεται, φεύγειν ἐμάθομεν, ἑτέρου δ᾽, ἢ ἐλαείας
F ὃ περιεκεκυκλωμένον αἷμα. τῶτο δῶν ἐνεχείρησος ὁ Ἱπποκράτης, κῦ μέρος ἐφεξῆς πᾶσιν συμβαλλῶν. ἐλίσσειν δὲ, ἔφη, τὰ ὀστέα ἢ ἅπα πηδησάντων, ἀπερρηγμένων δηλονότι ἢ συμφυόντων ἐκτὰ σεσθέσμων, ὥσπερ ἐλίσσον ἐμάσσθεν, ἐπὶ τῷ κῦ τὸν ταρσὸν, ἐπέρνιθο. ἐξῆλθεν δὲ τῇ πτέρνῃ κῦ ὃ ἄνω μέρος, ὁ ἀστράγαλος. ἐμασσθεν δ᾽, ὃ καλούμενον κυβοειδὲς, ὥσπερ γε ἐν τῷ ἀστραγάλῳ, κῦ τὰ πρόσω μέρη, συνήρθρωσεν ὃ σκαφοειδὲς

ὀνομαζόμενον ὀστοῦ, καὶ τύφις ἀμφοτέρωις, παρὰ τὸ κωδοειδὲς, ὃ δὴ σκαφοειδὲς, ὃ τῷ ταρσῷ πέπαρα. μέσιλλα δὲ ἐστὶν ὀστέων τέσσερα ἀπόφυσιν τὴν ὀστῶν, τὴν τε κνήμην καὶ πόδα, καὶ ἄκρην χεῖρα, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ὀστῶν ἐκπόμπημα.

A nominatur; cum utroque autem horum, ſcilicet cum eo quod cubum, & cum eo quod ſcapham refert, quatuor oſſa, quę inter talos & plantam ſunt, committuntur; omnia autem hæc oſſa tam manus, quàm pedis in commentario de oſſibus expoſita ſunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κζ'.

Κοινωνεῖ δὲ φλεψὶ καὶ νεύροις βαπτήρσιν· ὁ τένων δὲ ὁ ὀπίσθιος, τούτῳ προσπέπηγε τὸ ὀστέον, B τένοντες χρὴ ἰσχύειν μὲν κράτει, καὶ σθένει, καὶ ὀδυνίοισιν. ὕδατι δὲ θερμῷ πλείστῳ ξυτέοισιν χρῆσθαι, καὶ ὀδυνίοισι πλείοσιν· ὅτι ξυτέοισι δεῖ, ἢ ἄλλως ὡς βελτίστων ἐστὶ προσωισέπτων.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τῶν τῆς πίρνης, φησὶν, ὀστέων, παχυνομένων μὲν νεύρων μεγάλων, τοῦτο δὲ αὖθις νῦν δηλοῖ τὸ, βαίνουσα, καθάπερ ἡ τῶν φλεβῶν ἡ μικρὰ. συμπέφυκε δὲ ὀπίσθιος C πτέρνη, ὁ ὄπ᾽ αὐτῷ τῷ γαστροκνημίαν μυῶν ἡμιόλιος. ἕρπηται δὲ καὶ ἐπὶ τάπερ ἀυτάρκως, ἐν τοῖς ἀνατομικοῖς ἐγχειρήσεσι, ἐν τῇ τῶν μυῶν ἀνατομῇ. καὶ χρὴ ταῦτα γε ἀκριβῶς μεμαθηκέναι, τὸ ἀνελοῦσθαι βουλόμενον οἷς νῦν ὁ Ἱπποκράτης διδάσκει.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVII.

Conjungitur autem venis & nervis grandioribus, posteriorque chorda huic oſſi innectitur. Hos igitur curare oportet cerato, pannis, faſciiſque ad hæc calidam aquam largè infundere, faſciarumque numerum augere, tum aliis uti optimis præſidiis ac maximè lenibus.

GALENI COMMENTARIUS.

Conjungitur, inquit, os calcis nervis quos nominat βαπτῆρας, id eſt grandiores, tum venis non parvis. Innectitur item huic oſſi poſterior chorda, quæ diducitur à muſculis, qui ſiti ſunt in parte cruris, quæ carnoſa à poſteriori parte prominet. De his autem abunde diximus, tam in eo libro, qui de corporum, quàm in eo qui de muſculorum incidendorum ratione eſt; ea autem tenere ad unguem debet, qui aſſequi vult, quæ nunc ab Hippocrate traduntur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λη'.

Καὶ ἢν μὲν τύχῃ ἀπαλὸν ὂν τὸ δέρμα φύσει ἔχον τὸ D ἀμφὶ τὴ πτέρνη, ἐᾶν ὕπως. ἢν δὲ παχὺ, καὶ σκληρὸν, οἷα μετεξίτεροι ἴσχουσι, καθετέμνειν χρὴ ὁμαλῶς, καὶ ὀλιγαπαξιώνειν, μὴ ὀλιγοψυχοῦντα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVIII.

Quòd ſi cutis quæ calcem tegit, naturaliter tenera eſt, relinquenda eſt, quomodo ſe habet: ſin dura & craſſa, qualis in quibuſdam conſpicitur, æqualiter ſuccidenda eſt, atque extenuanda, non tamen vulneranda.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τῶν προειρημένων παθημάτων, ὅσοι τε πολέμιοι τε, καὶ τῷ σεσωκότι μόνα ἡμιόλιον, κίνδυνός ἐστιν, ὀδυνώδης τε μεγάλως ἀκολουθήσειν, καὶ φλεγμονὴ οὐ σμικρὰ. ὀστοῦ τε γὰρ τὰ χοῖρα, καὶ οὐκ ὀλίγα τῶν ὀστουλκόντων ὀστῶν, ἀλλ᾽ ὀλίγου πάνυ μικρῶν σωμάτων ἐστὶν, ὡς τε, ἐὰν ἡ βεκτικὰ πᾶσα ἡμῶν φλεγμονῆς, μεγάλας ὀδύνας ἔσεσθαι δῆλα τῶν ἡλίκων. ὁ δὴ ἐμφυέμβολος τῇ πίρνῃ τένων, ἀξιόλογος ὢν τὸ μέγεθος, εἰ φλεγμήνῃ, κίνδυνον ἕξει παρασχεῖν. ἐν μὲν γὰρ νεῦρα, καὶ τὸ μέσον τούτου, μεγάλα τέτακται, γλουτῶν τῶν ὀπίσω, ὡς ἡ τοῦτ᾽ ἐμφυσᾶσθαι ἐν τῇ τῶν νεύρων ἀνατομῇ, ζοῦσι οὖσι ζῶσι τῆς ἐνεργείας ἀπάσης, ἠκριβωσθαι χρὴ, κατά τε τὸν τῆς ἀνατομῆς λεπτότητα, καὶ τὸ πλῆθος ἐν κατευτελεσμένου σώματος. καὶ μὴν καὶ ὁ δέρμα ὁ κάτω, ὁ φοσταροβόσιον ὄγκος, ὅτι πολλοῦ χρὴ, συμμένειν δεῖ, ἐφ᾽ ὧν σκληρὸν ἔσῃ, ὅσον ἐν βαθὺς τὸ τμῆς, ποιεῖσθαι τὸν σκληρότητα. τυλοῦσθαι γὰρ ἐπ᾽ ἐνίων, ὡς μηδ᾽ ὅτι βεκτὰ προσέχειν αἵματος, ἢν μὴ μέχρι βάθους ἱκανοῦ, καθὼς ἡμεῖς τὸν σμίλην, ἀλλὰ μὴ δὴ τοῦτο αὐτῷ προσόκει τέμνειν ὁ μέσος, ὃ ἔστι προσχὴ τοῦ αἵματος. ὀλεῖθρ᾽ ἡ φλεβοτομὴ κατὸ τέμνουσιν διχῶς αἱμόσε), ἐν γὰρ ἐδυνᾶτο τεμνόμενον. ὀκεῖ ἢ, ὠχ ἁπλᾶς τέμνειν, ἀλλ᾽ ὁμαλῶς ὁ σκληρὸν τοῦ δέρματος, ἔχοις δ᾽ ἂν τοῦς σπα-

bet, qui æqualiter incidit, primò longitudinem A sectionis, deinde altitudinem, tertiò intervallum; sectiones autem æquè longæ atque altæ sint oportet, & æquè inter se distantes, ut universa cutis, quæ pedi subjecta est, sine tormento inflammationis tempore similiter distendatur. Constat autem omnem inflammationem distendere; quodque distenditur dolere, atque idcirco inflammationem augeri, & nervorum distensionem excitari. Quemadmodum igitur liberalis aquæ calidæ perfusio, cui oleum copiosè sit adjectum, saluberrima est, ita etiam secandam cutem dixit scalpello eatenus alrè demisso, ut hæc minimè cruentetur. Utiliter autem excogitavit hujusmodi sectionem, quandoquidem in aliis partibus, ubi vehementer inflammantur, cogimur cutem scalpello exasperare, partim educentes aliquid ejus sanguinis, qui in inflammatione superat: partim expirationem efficientes: partim laxantes, quæ sub inflammatione distendebantur. At in pede inflammatione nondum orta, festinabimus ad cutem incidendam, eo quòd duriss ima sit: ubi verò talis est, nequit sub inflammatione amplius extendi; quamobrem dolebit hæc, & vehementissime premet intensione quadam proximas partes, præcipueque latam chordam, quæ illi juncta est, cujusque initium est ex fine unius ex musculis sitis in posteriori parte cruris, quæ carnosa prominet. Igitur, ubi hæc dolore, atque inflammatione tenetur, periculum est, ne totus musculus eadem sentiat; id si accidat, nervorum distensionem sequi verisimile est. Ob hæc itaque omnia cutem, quæ sub pede est, secare, ut dictum est, convenit: deinceps, ut retulit, extenuare, hoc est tenuem reddere; D id autem fiet, si molliatur ipsius durities, & multitudo exhauriatur. Ad hæc ambo valet oleum & aqua calida, si copiosè infundatur: à perfusione verò priusquàm vinculum detur, olei, quod nullam adstringendi vim habeat, inunctio.

πιεῖ δ' τὴν μεγίστην ὁμαλῶς, καὶ μ' ὃ μὲν ἧττον τ' ὀμφαλοῦ, ἕτερον δ' ὁ βάθος, καὶ τρίτον καὶ ὁ μεταξὺ διάστημα. χρὴ δ', ἴσας τε τὰς μήκει, καὶ πλάτει τὰς ὁμαλὰς ἀλλήλαις τέμνειν, ἴσόν τε τὸ διηκέναι, ὥσπερ ἅπαν ὁμοίως ὄντος, ἀλύπως ἐπεκτείνεσθαι, καὶ τ' τ' φλεγμονῆς κωλύον. ἴσμεν γὰρ ὅτι τὰ φλεγμήναντα σφόδρα γίγνεται, καὶ ὡς αἰ ἅψεις, ὀδυνῶσι τε μάλιστα, καὶ φλεγμοναὶ αὐξοιεν, καὶ σπασμοὶ ἐπακολουθοῖεν. ὡς οὖν ἡ πολλὴ κατάντλησις ὕδατος θερμοῦ, σφόδρα χρήσιμον διαψῦξαι ἐλαίου, πρὸ ἅψιν ἐπιτήδειον ποιῆσαι, ὅσον τε πὰ πούσας εἰς ὃ βάθος, ὡς μηδέπω πεπῶκεναι ὃ ἔναιμον ὑ ῥέματος, ὑπενοήσατο χρήσιμος εἶπε τὰς ἀμυχὰς, ὅπερ καὶ πρὶ ἄλλων μερίων, ὅταν γε μελλωμεν φλεγμαίνη, χρῄζειν ἀναγκαίως ἔχειν ὃ ῥέρμα. τοῦτο μὲ παντωσὶ τ τῆς οὐσίας τ' καὶ τ' φλεγμονῆς αἵματος, τοῦτο γ, ὃ σ' ἀναπτοὰς ἐρυθριῶσιν, ὃ φοβεῖται τ' ἅψιν ἐκλύοντες, ἵν' ὀκ τ' φλεγμονῆς ὑγιεν. ὅτι δ' τ' ποδὸς, ὅτι γ' μᾶλλον, ὑπὸ ὃ χρῄζειν ὃ ῥέρμα ἅπτεσθαι, καὶ μηδέπω φλεγμαίνη, δῆλόν σκληρότατον ὄν, ἐ' ὅτε διοῦτ' ὄντι, ὑ δυνάσθαι ὑποτεταμένον καὶ ἐς φλεγμονάς· αὐτό τε δὴ ὀδυνήσεται, τεταμένον ἰσχυρᾶς, θλάσεται γ' τὴ πλησίον τὸ ὑποκείμενον, γ μάλιστα τ' συμπαρεκτεταμένην, πλάτης, ὃν μίας ἀπονευρώσεως ἐνὸς τ' καὶ τ' γαστροκνημίαν μυὸν, ἐξ τ' ἰσχίου. εἰ γὰρ δὴ ὅλον ὕπας, εἰς ὀδυνᾶν τε, καὶ φλεγμονὴν ἀφίκη], κίνδυνος ὅλῳ τῷ μυὶ πεπονθέναι τὸ αὐτό. τὸν δ' εἰ γένοιτο, τὸ ἀπασμὸν ἀκολουθήσῃ εἰκός. δεῖ τοῦτ' δὴ ἀπόντα, τέμνειν μὲ, ὡς εἶρη], φορτικὸν ὃ ὄγκος, ἐξὸς δ', λεπαίνῃ, ὡς ἔφην, ἕυτέοι λεπτὸν ἐργάζεσθ. γένοιτο δ' αὖ τοῦτο, τ' μὲ σκληρότητος αὐτῆ μαλακῆ μόρφης, τὸ δ' πλῆθος κατανοήσῃ. γένοιτο δ' ἀμφω τοῦτο, κατάντλουσιν ἐλαίου τε, καὶ ὕδωρ θερμὸν, ὀκ ὀλίγον. εἶτ' δὴ τὴ κατάντλησή φορὰ τ' ἐπιδέσμων, ἐπαλειφόντων ἔλαιον μηδεμίαν ἔχον σύριν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIX.

HÆc bene alligare non cujusvis est. Nam si quis vinciat eo modo, quo cetera circa E *talos vinciuntur, fascia modo ad pedem data, modo ad ipsam chordam, circumactæ fasciæ compressio, calcem quâ ictus fuit, expellet.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιθ'.

Ἐπιδεῖν δ' ἀγαθὸν, ὃ πᾶντὸ ἀνδρὸς ὅτι τὸ τοιοῦτο. ἐν γὰρ τῇ ἐπιδέσει, ὥσπερ ἐν τῇ ἄλλῃ, τὸ καὶ τὸ σφυρὸν ἐπιδεῖσθαι, ὅτε μὲ δεῖ τ' πόδα ἐλλοχαλλόμενος, ὅτε δ', δεῖ τ' τένοντα, αἱ ἐπισφίγξιες αὖται χωρεῖσθαι μὴν τὸν πέρινον, ἢ ὃ θλάσμα ἐγγένετο.

GALENI COMMENTARIUS.

DIctionem bene ἀγαθὸν dixit, sæpe enim ab aliis veteribus ita usurpatur; præcipit autem, ut vitia quæ circa calcem sunt, vinciantur eâ ratione, quâ fracturæ eos reprehendens, F qui eo modo deligant, quo deligare sæpiùs consuevimus, ut medicamenta, seu cataplasmata, seu quædam ex perfusione madentia, eâ parte teneantur. Vinciendi modus, quem damnat, sic se habet.

Fascia ab altera parte talorum orsa, obliqua fertur à priori parte extremi cruris, quâ talus extat, quem ἀσφάλαον vocant: inde transi-

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τῶι μὲ ἀγαθὸν, αὐτὸ τ' καλὸν, ὅπερ τε, καὶ οἱ ἄλλοι παλαιοὶ πολλάκις εἰρήκασιν. ἀξιοῖ δ' τὸ τοῦτο τ' σφυρὸν, ἐπιδεῖν τὴ καταγματικὴ ἕξιν, μεμφόμενος τοὺς ὕπως ἐπιδοῦντας, ὡς ἐπιδεῖν εἰώθασιν πολλάκις ἕνεκα τ' κατάπλασμά τι τ' ἐπικειμένων αὐτοῖς φαρμάκων, ἢ καταπλασμάτων, ἢ καί τινας ἐπιδέσεις. ἔστι δ' ὁ τρόπος τ' ἐπιδέσεως, ᾧ μέμφεται, τοιόσδε.

Τῆς ἀρχῆς τῆ ἐπιδέσεως, λαβὼν ἀπαντικρὺς καὶ ὃ σφυρὸν, ἢ νομὴ τ' ἐπιδέσεως, ἀγέτω ἀφ' τ' κάτω τῆ ποδὸς, ἐμπεριάγων τῆ φαινομένῃ τῆς κνήμης ἁρπαγῆ, ὃ καλοῦσιν ἀσράγαλον. ἐντεῦθεν δὲ πάλιν ἐπιστρε-

ἡμίσεων ἐπιφορίου· ὑπὸ δὲ τὸ ποδὸς ἴχνος ἐπιδέσμους αἰωρεῖς, ἕως ἀθρήσῃς ὅλον τὸ πόδα μέχρι τοῦ δωτικειμένου χώρου, οὗτος εὐάρμοστος ἔσται. ἔπειτα, ὅταν τὸ κάτω τε, καὶ τὸ ἔσω μέρος τοῦ ἀστραγάλου, ἡμίσεων αὐτοῦ κοιλότερα ᾖ τὸ ἔσω δὲν τι κατὰ τὸ μέσον, τοῦτο ἐπὶ τὴν χοιλίην τὴν ὁμοίην, σκυτινέῃ αἰωρήσῃς ἔσῃ, καὶ τὸ ἔσω τοῦ ποδὸς ἐκπῖπτον, τὸ ἐπίδεσμον ἡμέρῃς ὃ ῥῆμα, ἐπιπλήσσων τοῦ Χ γράμματος. κάντεῦθεν, κύκλῳ τὸ σφυρὸν ἑλιξέντες, ἐπιχαμάζας πάλιν ἐπ' ὀκίνον τὸ ἔσω τον, ὅθεν ἤρξατο, καὶ ἵπαις, ὅν δεύτερος ἐς ἐωυτὸν ἔχειν ἐπιδοὺς ἀῖς ἐπίηλθον, ὡς ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον ἀῦθις ἀνελθεῖν, εἶτ' ἐντεῦθεν, εἰς τε τὸ πέτον ἑλιξέντες, καὶ τὸ αὐτὸν τρόπον, ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον πάλιν, ἐντεῦθεν τε, ἐπὶ τὸ σφυρόν. ἔνιοι δ' ὅταν ἑλίξωσι τὸ ὑπὸ τὸ ἴχνος ἐπιφορίου, οὐκ ἐῦθὺς ἀπάγουσι λοξὸν, ἐπὶ τὸ σφυρὸν αὖω, τὸ ἐπίδεσμον, ἀλλὰ κυκλοτερῆ ποιέοντα ἑλίσσουσιν ἐπὶ τὸ ἔμπροσθεν, ὥσπερ γε καὶ τὸ σφυρόν. ἔνιοι κυκλοτερέα, ὃς ἐμβαλλομένου ἐς τὸ λοξὸν ὑπὸ τὴν κυκλοτερῆ. αἱ μὲν οὖν στενότητες γιγνόμεναι ἐπὶ τοῖσι ἐπιδέσμοισι, ἐνταῦθα μάλιστα εἰσίν. ἐν ᾗ τοῖς ἐπικειμένοις πάθεσι ποιοῦσι. δεῖ μὴτε ἐπισυμπεπάλλεται τι ἐπὶ τὴν ἐπιδέσμων, ἔντασιν ἢ κρατύνοσιν ἐν ὀκείῃ ἐπιδέσει γίνεσθαι. μήτ' ἀπαθὲς ἔστω ἡ πτέρνα, καθάπερ ἐπ' ὀκίνων, ἀλλ' αὖτη ἐπέρρωται πέπονθεν, ὥστε ὁ ἐπικειμένος ἔσται ἐπὶ τὸ ἐπίδεσιν. χρὴ δὲ τὸ ἐναντίον ἤδη γίγνεσθαι, τὴν ἐπιδέσεως, ὅπως ἡ πτέρνης, ἐπιπλησιάζουσα χαλᾷ τὸ ἅμα διαθουμένης, ὅ ἐστιν ὁ καταπατῶν ἔσται τὸ ἐπίδεσμος τὴν ὀδύνην, ἐρχάξῃ μόνος, ὃς ἐμπεσὼν ἐμβάλλει· ὀκείνῳ ἐπιφορίου, ἢ νῦν λέγεται.

A versa sub pede demittitur : eoque circundato usque ad contrariam partem obliqua rursus inferne sursum procedit ad priorem partem tali, eique injicitur, quemadmodum ante. At ubi ita circumeat, necesse est in priori parte pedis sibi occurrat, & X literam repræsentet: inde in orbem circa talos data eò redeat, unde incœpit: sic autem iterum circumagitur, itaut eodem revertatur: tertioque similiter voluta rursus ad suum initium redit, atque inde rursus circa talos porrigitur. Verùm alii ubi transversam sub pede fasciam dederunt, non protinus obliquam sursum attrahunt ad talos; sed ante per superiorem partem pedis in orbem ipsam adducunt: quemadmodum alii in orbem circa talos, sic, ut obliqui circuitus ab iis qui in orbem sunt, comprehendantur. Hæ quidem vinciendi rationes usitatæ sunt, ubi musculi sint; sed ad posita vitia minime accommodantur, quod ante fascias nihil ibi imponatur, quod illis continendum sit: neque calx vitio vacet, sicut in eo casu qui illas requirit, sed primò læsus sit; quare posita vinciendi ratio, quum ad calcem sanguinem exprimat, ipsum expellit; at contrarium fieri debet: sanguis enim à calce ad partes quæ juxta sunt, per vinculum expellendus est: quam rem ea duntaxat vinciendi ratio præstat, quæ ad fracturas pertinet, quam suprà demonstravit; eadem igitur nunc utitur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κ'.

ΚΑὶ ὅπως κίνδυνος σφακελίσαι τὸ ὀστέον τὸ τῆς πτέρνης.

HIPPOCRATIS TEXTUS XX.

Atque hoc pacto periculum est, ne os calcis corrumpatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗν ὅλιν τοῦ οὐσίας ἑκάστου μορίου φθορὰν ὀνομάζουσιν οἱ παλαιοὶ σφακελὸν, ἀλλὰ ἐν τῇ μὲ τῶν σαρκωδῶν μορίων, καὶ ἄλλοις ὀνόμασι χρῶνται. λέγουσι γοῦν αὐτὸς, καὶ σαπρὰν σάρκα, καὶ μυδᾶσθαι, καὶ σηπεδόνα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὀνόματα. ἐπὶ δὲ τῶν φθειρομένων ὅλων τῶν οὐσίας ὀστοῦ, σφάκελον δηλοῦσθαι. συμβαίνει δὲ πάντα τὸ παθήματα τοῖς ὀστοῖς, ὅταν ἡ ἐπιδεκειμένη σὰρξ αὐτοῖς, μηδενὸς ἰχῶρας γλυφῶσα, καὶ ἀφαιρέσασα τούτους αὐτὰ, ἀφανίζῃ.

GALENI COMMENTARIUS.

CORrumpatur dixit σφακελίσαι, nam quum pars ex toto corrumpitur, veteres dicere id vitium solent σφάκελον, quod ubi carnosis partibus accidit, aliis nominibus appellant. Vocat item Hippocrates carnem, quæ putrescit, σαπρὰν, μυδᾶσθαι, σηπεδόνα, atque aliis etiamnum vocabulis. At ubi os ex toto corrumpitur, σφάκελον usurpat: quod vitium ossibus accidit, ubi à superjecta carne pernicioſa sanies profluit quæ hæc ipsa irrigando corrumpit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. κα'.

ΚΑίτοι ἡ σφακελίσῃ, τὸν αἰῶνα πᾶντα ἰκμὸν ἀὐτηρεῖν ὁ νόσημα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXI.

Quod ubi corrumpitur, morbus ævum durat.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΦΑνερώτερον νυῦ εἰρηκέναι τὸν ὅλον βίον ὁ ἀνθρώπου, καὶ ἔστιν ὁ λόγος αὐτὸ τοιοῦτος. ἂν ποτε ἡ πτέρνα σφακελίσῃ, ἀδίατος γίγνεται ὁ πάθημα, καὶ ὁ θανάσιμος τῷ βίῳ πᾶντι ἡ ὅλῃ αὐτοῦ κάκωσις.

GALENI COMMENTARIUS.

APertiùs dixisset totam ætatem hominis. Habet autem ipsius oratio hanc mentem: si quando calx corrumpatur, casûs curationem non recipit, quodque ex eo sequitur malum, totam ætatem hominis durat.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XXII.

NAm alioquin ubi calx hoc modo non corrumpitur, sed quod nigrescat, quia dum homo iacet, negligenter habitus sit: vel quia crus iam diu grave vulnus acceperit, quod calx etiam sensit: vel vitiati femoris, aut alterius affectus causâ, diu jacuerit: diuturna tamen res est, & molesta. Tum subinde recrudescit, nisi summa B *diligentia, & longa quiete attendatur. Quare quæcunque hoc modo corrumpuntur, præter aliam noxam, corpori summum quoque periculum afferunt.*

COMMENTARIUS GALENI.

CAlcis os, inquit, non modo ex propositis affectibus vitiari solet, sed ex eo, quòd calx diu jacuerit, quam rem ὑπίλισιν dixit, nigrescit sæpe, quando negligenter fuerit collocatus; id autem evenit, ubi super quapiam re dura continetur, neque subinde attollitur: sed iis quæ subjecta sunt, continenter calefit, pre- C mituntur. Quocirca attollendus est, mutandusque orbiculus ex lana molli, quem nonnulli ex Græcis πῶρον dicunt; ejus autem cavum respondere debet magnitudini calcis; quo orbiculo ita calx fulcitur, ut imum ejus attollatur, ne comprimatur, ne incalescat, ne expirare prohibeatur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIII. D

SEquuntur enim febres acutæ admodum, continentesque cum tremore, singultu, mentis alienatione, quæ paucis diebus hominem præcipitant.

GALENI COMMENTARIUS.

HÆc fieri inquit, ubi calx corrumpitur, non ea de causa quia os alienatur: ipsum enim, si per se circunscribatur, nullam superiorum partium afficit: sed quia ad partes, quæ E ipsum cingunt, ipsique alligantur, ejus vitium pertinet, idcirco supetiores quoque corporis partes læduntur. Chorda igitur quæ calci annectitur, ubi inflammatione teneatur, musculos quidem posteriorfis partis cruris, quæ carnosa prominet, propter consortium afficiet, quum ab ipsis oriatur; quibus musculis affectis, nervi, qui per eos distribuuntur, prompte lædentur, quemadmodum & arteriæ, per quas cor noxas sentit, sicut per nervos cerebrum. Sed F quoniam cor innati caloris fons est: cerebrum verò per se rationis domicilium habet, & per musculos partes movet motu quem voluntarium dicunt: consequens est ut propter cor febris oriatur: mentis alienatio propter cerebrum: tremor, nervorumque distensio, propter musculos: singultus, propter stomachum, qui plurimùm nervosus est.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κβ'.

ΚΑὶ γὰρ ἕλκια, ὅτε μὴ ὑπ' ἰσχίου ἕψοιτο σφακελίζῃ, ἀλλ' ἐκ κατακλίσεως μελαγχολίσῃς τῆς πέρνης, ὑπ' ἀμελείης ἢ ῥήγματος, ἢ ἐν κνήμῃ πρώματος γεγενημένου, ἢ κακήσαντος ἐκ χρόνου, καὶ κειμένου τὴν πέρνην, ἢ ἐν μηρῷ, ἢ ἔστι ἄλλῃ νοσήματι, ὑπολείποντι χρόνιον ἕλκος, ὅμως καὶ ἔστι ἰσχύσαι χρόνια, καὶ ὀχλώδεα, καὶ πολλάκις ἀναῤῥηγνύμενα, ἢν μὴ χρηστῇ μὲν μελέτῃ θεραπεύῃ, πολλῇ δ' ἡσυχίῃ, ὥστ' ὲκ τῆ ἰσχύου ἕψου σφακελίζοντα κινδυνώδεις μεγάλους παρ' σώματι πυρέξαι, φεῦς τὴν ἄλλην λύμην.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥ μόνον, φησὶν, ὲκ τῶ προσφυμένων ἀλλοίωσιν ἔσωθε κακοήθη ὃ τῆ πέρνης ἕσται, ἀλλὰ καὶ τῆ χρονίους ἐπιλήσεις, ἃς ὑπόλισιν ὠνόμασεν, ἀμελῶς κειμένη, μεταβάλητ' ἂν πολλάκις ἡ πέρνα. Τοιαύτη δ' ὅτις ἔστιν, ὅταν ὀπὶ σκληρῶ τε κεῖται), καὶ μὴ σωστικῶς ἐπαείρηται, μηδ' ἀεὶ θερμαινομένη τε, καὶ πλυνομένη ὑπὸ τῆ ὑποκειμένου· δεῖται αἰρεθεῖς μεταπιεῖν ἐκλίσεων ὀξὺ ἐείου μαλακοῦ. κελεύει δ' ἔνιοι ἔριον αὐτὸν, ἀπάλλον τῆ μεγέθη τῆς πέρνης ἔχοντα τὸ ἐντὸς ἑαυτῆ κοιλότητα, καὶ ὃ κυκλίσκου σχεδίου ὕπας τῶ πέρνα, ὃς αἰρεῖσθαι ὃ κάμπτειν αὐτῆ μέρος· ὅπως ἀλλαπτὸς τε ἄμα, καὶ ἀθερμάντως φυλάττοιτο.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κγ'.

ΚΑὶ γὰ πυρετοὶ ὀξώδεες, ξυνεχέες, ἐκμανέες, λυγμώδεες, γνώμης ἀπόμυσι, καὶ ὀλιγημέρυσι, κτείνοντές τε.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝ ὃ σφακέλῳ τὴ πέρνης, ὅμοιόν τι γίγνεσθαί φησιν, ὲδὴ τὸ ὀστοῦ αὐτὸς διαφθείρεται. Τοῦτο γὰ οὐδὲν τῶν αὐτῶ συμπτωμάτων, ὃ τὰ αὐτὸν λόγον ἰδίως ἔχοντα θεωρεσθαι, ἐπί τε τῶ ἄκρε αὐτῆς σώματά τε λαύοντα, καὶ τὰ συμπεφυκότα μεταλαμβάνῃ κατ' αὐτὸν παῦσις. διὰ τοῦτο, ὃ τῶν αὐτῶ σώματος μερῶν αἱ κακώσεις γίγνονται. ὁ γοῦν τένων, ὁ συμπονούμενος αὐτῆ, φλεγμήνας, οὐδὲν ὅπι τοῖς κατ' ἰατροκρισίαις μῶς ὕσεις εἰς συμπάθειαν ἄξει, τὰ ἐγκέφαλον δὲ ἀπτὰν ἔχων. εἰ δ' ὲκ ἔνοι παῦλιεν οἱ μῶες, ἐνίοτε ἤδη καὶ τῶν εἰς τύπος διαπεσόντος, παυθὲν, ὥσπερ γε καὶ τὰ ἀρτηρίας. ἀλλὰ διὰ μὲ τὰς ἀρτηρίας, ἡ καρδία συμπαθοῦσα, διὰ δ' ἣ τὸν νεῦρον οὐσίας, ὁ ἐγκέφαλος. ὥστε ἐν τὴ καρδίας αὐτῆς τὸ ἐμφυτον θερμὸν πηγῆς, τὸ δ' ἐγκεφάλου, καὶ ἑκατὸν μὲ ἔχοντος τὸ λογίζεσθαι, διὰ δὲ τὴ μυελὸν, κινῆν τὰ μόρια, ὅτε φυσητικὰ ἀνωμασμένος κινήσεις, ἀκόλουθόν ἐστι, πυρετὸν μὲ γίγνεσθαι διὰ τὴ καρδίας, συμφορᾶς δὲ διὰ τὸ ἐγκέφαλον, ἔμετος τε, καὶ σπασμοὶ, διὰ τὰς μῦας, λύσσας δὲ, διὰ τὸ στόμαχον, ὅπερ πλέον μετέχει νεύρων.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κϛ'.

Γενοιτο δ' ἂν καὶ φλεβῶν αἱμορρόων πελιώσεις, ναυσιώσεις, καὶ γαγγαινώσεις ὑπὸ τῆς πιέσιος, ἠδοίμην δ' ἂν ἥκιστα ἕξω τὸ ἄλλου σφακελισμοῦ. ταῦτα μὲν οὖν εἴρηται, οἷα τοῖς ἰητροπλῆξι θλάσμασι γίνεται, ταῦτα μέντοι πλῆξαι ἥσυχίως ἀμφιλαβόντα, καὶ εὐθυμίην πολλὴ σπουδὴ τῆς μητρὸς, ἀλλ' ἔμπης ὀρθῶς γε δεῖ χειρίζειν. ἐπὴν μέντοι ἰητροῦ δόξῃ ἕνεκα, τά τε εἰρημένα ποιέειν χρή. B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Αἰμορρόους μὲ φλέβας, ὀνομάζει τὰς μεγάλας, ὅσῃσι διαφυσιμόν ἐστιν ἁπλῶς, αἱμορραγίαν γίγνεσθαι, ᾗ συμβαίνουσιν αἱ τῶν μικρῶν. ὀλίγον τε γὰρ ἐστὶ τούτων ἐκχεόμενα τὸ αἷμα, καὶ θᾶττον ἀξιοπίστου τῆς χρίσεως ὁ βραδύτερος. ναυσιάσεις ὠνόμασεν ἰδίως, ἅπερ οἱ ναυτιῶντες, ἃ δὴ τῶν ἐμούντων, ποιήσας πύτυσμα. ναυσίαν γὰρ, C ἣν ναυτίαν ὀνομάζουσιν οἱ Ἴωνες, ἐκ παλαιοῦ ὡς ἔμπροσθεν ἐκλυμῶσάς φησιν εἶναι, ὡσεὶ νῦν ναυσιώσεις εἶπεν, ὅτε μὴ αἱ φλέβες ἀποπίπτουσί τε, καὶ οἷ ἐμοῦσι ἐξ αὐτῶν αἷμα, βαρυώδη μὲν, ἀξιόπιστον δέ τε τῆς αἱρέσεως, ἣν ὁ φλεγμαίνειν ἰητρὸς, καὶ ἀξιόπιστον τε, καὶ ἧκιστα αὐτὸ ἀφεστηκός. ἀφόδρως γὰρ, ὡς ἐν τῇ πιαιτῇ ἀξιοῦσιν ἀξιοπίστως ἔχειν. γαγγαινώσεις δ' ἐστὶν εἶπε, τὰς δὲ ὑποβολὰς τῆς φλεγμονῆς, αὐτὴν ἀκολουθούσας νεκρώσεις, ἃς δ' αὐτὸς φησὶ μορφώσεις ὀνομάσειν, ἧς καὶ αὐτὸς δεῖ δύο μεμάθηκα, τό, τε χωρεῖσθαι τὸ πέρινεον, καὶ αὐτῆς γυμνοῦ γιγνομένου, καὶ τὸ θλίβεσθαι σφοδρῶς, καὶ δεδεκέναι τὰς ὑποβολὰς τῶν ὀδόντων μόνα. μέμνηται δ', ἀφόδρως, ὅτι τὰ ὀπισθοτονικὰ πάθη, καὶ ἐνταῦθα, δι' ἕνδον, ἄπερ καὶ ἀφόδρα εἴρηται, καὶ ἰητροῦ μὲ μὴ πειθεσθαι τῷ πιέσιν. D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κέ'.

Καὶ τὰ ἐπὶδεσιν τὰ πλείστην ποιέεσθαι, ἄμφι τὰ πέρινεον ἀφιεμένοισι, ἄλλοτε ἀφὸς τὰ ἄκρα ποδὸς αὐτεπαφιεμένοισι, ἄλλοτε ἀφὸς τὰ μέσα· ἀλλοτε ἀφὸς τὰ περὶ τὸν κνήμιον. ἀφοστρεπιδῶν δὲ, καὶ τὰ πλησίον πάντα, καὶ ἔνδεν, ἃ ἔνδεν, ἄπαρ ἐκ ἀφέσθαι ἐρρῆθη, καὶ ἰητροῦ μὲ μὴ πειθεσθαι τῷ πιέσιν. E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὴν ἐναντίαν ἐπίδεσιν ἐπάγει, τῇ πῖς πολλοῖς συμβῆναι, ἣν ἐμπροσθεν ἐμέμνητο, καὶ ἣν, ὃν τῷ ἄλλων μερῶν τοῦ ποδὸς, ὅτι τὰ φλέβα ἐκπίπτειν τὸ αἷμα. φροντίσει δὲ ἐξ ἐκείνης τὰ ἄλλα, τὰ ἀφέλουσιαν τὰ χυμῶν πέρινεος ὑποδυομένης, ὡς ὅτι τὰ καταγμάτων ἐμπροσθεν ἐπέδειξε, καὶ τὰς πλείστας ὑποβολὰς τὰ ὀδόντων αὐτὰς λαβούσης, καὶ ἰητροῦ μὲ μὴ πειθεσθαι τῷ πιέσιν. F

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

His accedunt, venarum sanguinem fundentium livor, nausea, gangræna. Causa compressio est. Possunt hæc alioquin incidere, etiamsi nihil corrumpatur. Hactenus de iis, quæ superveniunt, ubi ictus vehemens admodum fuerit. Pleraque tamen leviter colliduntur, neque ita magnum studium & diligentiam exigunt; sed curari nihilominus recte debent. Quòd si casus videatur asperior, fulcire oportet, aliaque efficere, quæ proposui.

GALENI COMMENTARIVS.

SAnguinem fundentes intellexit venas grandiores, quandoquidem his divisis, sanguis effunditur: quod exiguis venis non accidit: parum enim ab his sanguinis profluit, celeriterque citra noxam in oris plagæ concrescit. Nauseæ nomen dixit à nauseantibus, atque ea de causa vomentibus, quam appellavit *nausiasin*, cùm Iones *nautiam*, id est nauseam, sic appellent; ac fere quod ante dixit *χυμάσεις*, vocat nunc *nausiáseis* ubi venæ sanguinem expuunt, & quasi vomunt, oppressæ tum suâ imbecillitate, quam inflammatio attulit: tum multo vitioso sanguine, quem constat sub hujusmodi affectibus vitiari. Gangrænam vocavit, quum venæ ex ingenti inflammatione emoriuntur. Quorum omnium causam esse affirmat alienam vinciendi rationem, quæ duplex caput habet, unum quod calcem non comprehendit, sed nudum relinquit: alterum quod partes quas complectitur, arctiùs adstringit. Diligentiam expressit vocabulo *melétes*: sic enim ab Ionibus appellari solet, & ab ipso sæpiùs nominatur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXV.

Fasciamque maxima ex parte ad calcem dare, & modo circa extremum pedem, modo circa medium, modo etiam circa crus obvolvere: tum, quæ his proxima sunt, hinc atque hinc omnia comprehendere, quemadmodum suprà ostensum est, neque arctè admodum alligare.

GALENI COMMENTARIUS.

VInciendi rationem probat contrariam illi quam suprà damnavit, quæque apud multos in usu est, sub qua sanguis ex aliis partibus pedis ad calcem transmittitur; debemus enim superantes succos à calce ad alias partes depellere, hunc vincientes, quomodo suprà ad fracturas docuit, fasciamque maxima ex parte ipsi obvolventes, non tamen nimis arctantes.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVI.

Sed linteorum numerum augere.

GALENI COMMENTARIUS.

IN ſuperioribus etiam indicavimus Hippocratem velle ut vinculi firmitatem vel faſciarum numero moliamur, vel arctius adſtringendo. B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κϛ'.

ΕΝ πολλοῖσι δὲ τῆς ὀδυνίοισιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕἸρηκὼς μοι ἐν πρόσθεν, ὅτι τὸ ἀσφάλειαν τῆς ὑπερβάσεως, ἢ τῇ πίεσῃ κελεύῃ ποιεῖν, ἢ τῷ πλήθει τῶν ὀδονίων, ἐρρήθη τὸ ἀσφάλειαν ὕπως τὸ ῥᾷστος ἰήσεται.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVII.

Præſtat veratrum eodem die epotum, vel certè poſteriori. Prætereà tertio die reſolvere, & rurſus deligare.

GALENI COMMENTARIUS.

VEratrum potui præſtat, non eo nomine tantùm, ut quæ ſuperſunt, purget; ſed & in aliam partem avertat. Conſtat autem dari ab Hippocrate album, quod vomitum excitat, & à toto corpore materiam in ventriculum avocat, priuſquam ad inteſtinorum ſinus deducatur. Quod autem album intelligi debeat, planè licet ex ſequentibus colligere. Inquit enim, ſed ſi homo vacat febre, per ſuperiora convenit purgare, ſicut dictum eſt. Quòd igitur ea, quæ ſuperant, utiliter educantur: quodque ad contrariam partem, atque affecta eſt, materiam depellere magnum momentum habeat, evidentiſſimè apparet: at num albo veratro moliri id expediat, nondum eſt manifeſtum, ſtrangulare enim interdum ſolet, ubi redundat in corpore glutinoſus ſuccus, aut craſſus. Quocirca hic prius diſſipari debet victu extenuandi vim habente, de quo totum librum compoſuimus. Fallaciſſimum ergo eſt veratrum dare, antequam corpus victu præparetur, quùm ſæpius non facile ſit, ut quales corpori ſuperſint ſucci, dignoſcantur. Hippocratis ſæculo veratrum album fortaſſe tutò ſumebatur ob rationem victus eorum hominum, qui curabantur: qui vitæ genus non otioſum ſequebantur, aut intemperans; ſed laborioſum, pauciſque alimentis erant contenti, ſic, ut craſſos ſuccos nulla ratione contraherent. Neque enim nos latet fieri hos, cùm ocio, tum abundantiæ. Quòd ſi vim æſtimaveris corporum ejus ſæculi, quam ex ejuſmodi victu comparabant, magis adhuc dari veratrum permiſeris, quùm, quæ vomitus affert incommoda, ferre homines illi facilè potuerint. C D E F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κζ.

ΑΜεινον ἢ ἕ ἐλλέβορον παπίσκειν ἐωθήμερον, ἢ τῇ ὑστεραίῃ, ἀπολύσαι ἢ πεπαίνων, καὶ αὖθις μετεπιδῆσαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥ μόνον ἕνεκα τὸ κενῶσαι ὁ ἀβρότονον, δίδωσιν ἐλλέβορον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀμφιπάσεως χάριν. εἴρηκεν γὰρ ὅτι τὸν λευκὸν δίδωσιν, ὅς ἐμέτοις κινεῖ, φθάνων, εἰς τὸν ἄνω χαίρειν ἐξ ὅλου τὸ σώματος ὑπαπάσθαι, πλὴν ὅσῃς τῆς ἐντέρων ἕλκος αὐτῶν κατενεχθείσης. ὅτι ἢ τὸν λευκὸν ἐλλέβορον δίδωσι, καθὼς ὑπέφηνε, δῆλον. ἐφεξῆς μὴν γὰρ φησιν, ἀλλ' εἰ μὴ ἀπύρετος ἦ, φαρμακεύειν αὖθις χρὴ, ὥσπερ εἴρηται. ὃ μὴν δὲ κενῶσαι τὸ ἀβρότονον τῆς ὕπνος ἐγγέντων, ἀμπαπάσθαι ἢ θερὸς ἐκκρινόμενα μόνα τὰ πεπονθότων, ἢ χυμοὶ, ὅτι μεγάλως ὠφελῆ, δῆλον. εἰ ἢ δὲ ἐλλεβόρου λευκοῦ τοῦτο ποιητόν, οὐκέτι δῆλον. εἰώθη γὰρ ἔνιοτε πτίγειν, ὅταν χυμοὶ παχεῖς, ἢ γλίσχροις ἐν αὐτῷ πολλοὶ ὦσιν περιέχῃ, διὸ τὸ θερμαίνοντος αὐτοὺς, τῇ λεπτομερείᾳ λεπτύνει χρώμενον, ὥστε ῥᾳδίως ὅλων ἔγκις ἡμέτερον ὑπόμνημα. ὃ εἶναι δεδύναται τὸν ἐλλέβορον, δῆλον τοῖς προειρημένοις, σφαλερὸν, ἀδήλου γε ὄντος ὅπῃ πολλῶν, ὁποίοις ἔχῃ ὃ σῶμα χυμοῖς. ἴσως οὖν ἐπὶ τῆς τότε σωμάτων, ἀκινδύνως ἐχρῶτο τῷ λευκῷ ῥᾳδιούργῳ, διὰ τὸν διαιτᾶσθαι ὧν ἐθισθῆναι δύνασθαι, οὐκ ἀπολαυσικοὶ, καὶ ὀργὴν ὕπνου, ἀλλ' ἐν πόνοις μὴν πολλοῖς, ἐδέσμασι ἢ ὀλίγοις, ὡς μὴ πάχος ἀναζεῖσθαι χυμῶν. ἴσμεν γὰρ ὅτι τοὺς τοιούτους, ὀργίλα τε, καὶ πλησμονὴ γλυκέος. εἰ δὲ καὶ τὸν ἰσχνὸν ἐνοοῦσάς, τῆς τότε σωμάτων, οὐ τῆς εἰρημένης ἕξεώς γυμνάζειν, ἔτι καὶ μᾶλλον, αὖπαλ συγχρήσας ἐλλέβορον αὖθις δίδοναι, δυναμένων γε τῆς τότε δυνάσθαι, ἀντίκειν θεὸς τῆς τῆς ἐμέτων παλαιότητος.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVIII.

Ex eo autem intelligitur, futurum necne ſit, ut hi affectus recrudeſcant. Namque, ubi ſanguis à venis transfuſus, nigrities, & quæ his proxima ſunt, ſubrubicunda ſunt & ſubdura, periculum eſt ne recrudeſcant.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κη'.

ΣΗμεῖα δὲ τῶδε, ἢν παλιγκοπάσῃ, ἢ ἔ. ἐπὶσὼ μὲ τῶ ἐκκεκαθάρθαι τῆς φλεβῶν, καὶ τὼ μελάσματα, καὶ τὼ ἐγγὺς σκείνων, ὑφυφα ἦν, καὶ ὑπόσκληρα, κίνδυνος παλιγκοπάσαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ κακιήθη παθήματα, παλίγκοτα καλῶ, καὶ ὃ παλιγκοτᾶν, ὅ ἐστι πάλιν κακοηθίζεσθαι. σημεῖα δέ σε διδάσκει τῆς κακοηθείας τὰ προειρημένα, ὅσῳ ἂν ὁ λόγος, ἅπερ σημεῖα, ὃ κεφάλαιον ἔχει, φλεγμονῆς ῥηθείσης, ἢ αὐτὴ πάντως ἐφυλάττετο μὴ ῥηθεῖσα. πάσης οὖν φλεγμονῆς, ἐρυθρότερόν τε, καὶ σκληρότερον ἐρχομένης ὃ σῆρμα, τῶν δ' ἑτέρων χρὴ ῥηθέντων τὸ πεπυῶσθαι μάλιστα. μαλακὸν γὰρ εἶναι, καὶ ὑποχλοάζειν τὰ σκιρρώματα δεῖ. βούλεται γὰρ, σκυπίσκειν αὐτὰ χωρὶς φλεγμονῆς, ὅς τε, ἢ μὴ μὲν φλεγμήνειν δεῖ σημεῖον, εἰ μαλακότης μὴ ὑπάρχῃ τοῖς μέλεσιν, ἐρυθρότης δ' ἢν ὑπάρχῃ. τὸ δ' μὴ σκπύσαι, τὸ, δ' ἕτερον ἔχειν χρῶμα, μήτε ὃ ἐρυθρὸν, μήτε ὃ μέλαν. ὃ μὲν γὰρ ἐρυθρὸν φλεγμήνειν αὐτὰ, ὃ δ' ὅλως ἤδη μέλαν, μήτε κρατῆσαι, μήτε πέπεσθαι ὑπὸ τῆς φύσεως, ἀλλὰ γὰρ ἐρεύθους, ὃ αἷμα. τοῦτο γὰρ αὖτε συμβαίνῃ χρονιζομένῳ, καὶ ἐντὸς τοῦ σώματος ἐκχυθῇ, καὶ ῥωσθῇ μὲν, ὑπὸ δ' ὑπὸ σῶμα κρατώσης μὲν τῆς φύσεως, εἰς πύον μεταβάλλῃ, μὴ κρατούσης δ', σήπεται τε ἄλλως ἔσπορ, ὥσπερ ἐκτὸς, ἢ ὃ μᾶλλον, ὅτι σῆρμά ἐστι ὃ χωλεὸν ἐν ᾧ ἐκπέπεται.

GALENI COMMENTARIUS.

MAlos affectus, qui recrudescunt, vocat παλίγκοτα παθήματα: & παλιγκοτᾶν dicit, quasi mala rursus fieri. Docet autem quibus indiciis cognoscantur propositi affectus, quando futurum est, ut rursus mali fiant: quæ indicia ad supervenientem inflammationem spectant, quam in primis cavit, ne oriretur. Quælibet igitur inflammatio rubicundiorem durioremque cutem efficit, quorum neutrum opus est affectis partibus. Mollis enim esse debet, ac subviridis sanguis à venis transfusus: hunc enim voluit citra inflammationem suppurare. Quare, si membrum molle sit, & non rubeat, inflammationem abesse demonstrabit. Suppurantis sanguinis indicium erit carentia utriusque coloris, ruboris scilicet, & nigritiei. Nam, ubi ruber est, inflammari: ubi ex toto niger est, neque superari, neque concoqui se à natura denunciat, sed concretum esse. Hoc enim ipsi accidit, ubi diutius extra venas maneat, etiam si in corpore contineatur, siquidem in eo casu nunquam in pus vertitur. Contrà, si natura in corpore superet, vertitur in pus: si ea vincatur, putrescit, non secus, ac ubi extra corpus est, atque adeò magis, quùm in calido loco retineatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κθ'.

ΑΛΛ' ἢν μὲν ἀπύρετος ᾖ, Φαρμακεύειν δεῖν χρὴ ὥσπερ εἴρηται, καὶ ὅσα μὴ ξυνεχῆ πυρετὸν ἔχῃ, ἢν δ' ξυνεχῆ πυρέσσῃ, μὴ φαρμακεύειν. ἀπεχέσθω δ' σιτίων, καὶ ῥοφημάτων, ποτῷ δ' χρῆσθαι ὕδατι, καὶ μὴ οἴνῳ, ἀλλὰ ὀξυγλυκεῖ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIX.

SEd, si homo vacat febre, vomitu purgetur, sicut dictum est: idem convenit, si febris sit, sed non continua: ubi ea non intermittat, abstinendum à purgatione, à cibo, & sorbitione: aqua potui danda, vitandū vinū, sed non ὀξυγλυκές.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Συνήθης ἀπῷ, ὃ Φαρμακεύειν, οὐκ ὀνόματι πάσης θεραπείας Φαρμάκου λέγων, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μόνης καθαιρόντων μόνης. ἐκέλευσε δ' ἅμα νυκτὶ, ἐκλέξασθαι αὐτὴν μέρος, ἢ τῇ ὑστεραίᾳ διδόναι, ἢν ἀρξαμένη Φλεγμήνειν δηλονότι τὰ μόρια, & πυρέττειν τὸ ἀνώτερον. εἰ δ' πυρετὸν φαίνοιεν, εἰ δ' ὀκνοῖεν, ὅμως ὀκνιδόναι τὸν ἐλλέβορον, ἡμεῖς δὲ, νῦν ἀπυρέτῳ τολμῶμεν διδόναι, εἰ σφοδρὰς, οὐδὲ διδοῦσιν, ἀλλὰ καὶ σφοδροτάτας θαητὰς, μήτε σπᾶν, μήτε ῥοφῆσαι πεπεφύκασιν, ὅτι ποτοῦ τε μόνα θαητὰν, οὐκ οἴνου δηλονότι, τοῦτο γὰρ οὐδὲν, εἰ καὶ μηδὲ αὐτῷ ἐγκεράσῃ. κωλύουσι διδόναι τὸ οἶνον, ἀλλ' ἐπὶ τῷ καλουμένου ὀξυγλυκέος, ἢ & μιγκερᾶτε. τέτοις γὰρ χρῆσθαι ποτοῖς, ἐν τῇ λεπτοτάτῃ θαήτῃ, ᾗ πίνειν ἐοῖς αὖθις ὀξυμέλιτι, ὃ ἐξ μέλιτος, ᾗ ὄξους συμβάλλειν. ὃ δ' ὀξυγλυκὲς γλυκυτάτων κηρίων ὄντων ἀποβρεγμά τε, καὶ ἀφέψημα, καθάπερ ἐπ ᾗ νῦν γίνεται καθ' ὅλην Ἑλλάδα, ὅσπερ παῖδε, κηρίον ἐκθλίβουσιν, τὸ μὴ βάλλουσιν εἰς λέβητα, καθαρὸν ὕδωρ ἐγχέουσι, κἄπειτα ἐψήσαντες, ἀγεῖς αὖ ἰκμάδι αὖθις ὕδατι, ᾧ κηρία, ἢ ἐν αὖθις ὑγρότητα πᾶσαν ἐναποθεῖναι ᾧ ὕδατι, καθεψῆσαι, & φυλάξαι, ᾗ χρῶνται τῇ θέρει, ὡς αὐ ἀδύμῳ πόματι, κεκραμένοις ὕδατι ψυχρῷ. τοῦτο οἶνον ᾧ ὀξυγλυκὲς χρῆσθαι, καὶ ὁ Ἱπποκράτης καλεῖ. χρῆσθαι δ' αὖ

GALENI COMMENTARIUS.

PUrgare φαρμακεύειν dixit. Consuevit enim Hippocrates usurpare id vocabulum, non ubi quævis medicamenta adhibet, sed solùm, ubi purgantia. Præcipit autem, ut veratrum eodem die detur, vel posteriori, priusquam inflammatio in affectis partibus oriatur, atque homo febricitet. Sed, si febris venerit, siquidem levis est, veratro nihilominus utitur (nos verò, neque integro homine dare veratrum audemus, si vehementes, non utitur; sed maximam abstinentiam imperat, non cibo, non sorbitione utens, solam potionem adhibet, neque hanc vini, quod licet nusquam possisset, fugiendum esse manifestum erat. Permittit autem, ut æger ea potione utatur, quæ dicitur ὀξυγλυκὲς, vel etiam mulsa; hæc enim potui præstat in tenuissimo victu: & tertium ad hæc oxymel, quod ex mulsa, & aceto constat: sed ὀξυγλυκὲς favos habet dulcissimos maceratos, atque incoctos, sicut etiam nunc in Hellade componitur, cujus ratio est. Favi expresso melle in ollam conjiciuntur, in qua pura aqua sit: tum infervent, donec omnem prorsus humorem in aqua possisse videantur. Is autem humor reponitur, servaturque, & æstivo tempore bibitur ad sitim tollendam, frigida aqua dilutus. Hac ergo potione nunc utitur Hippocrates; si ea non est, sumere mul-

sam liceat. Sed oxymel, ubi nervosæ partes A vitiatæ sint, alienum est, aceto enim tentantur: quam rem & usus docuit, & ipse demonstravit. Quibus verò idoneum sit oxymel, ostendit in libro de ratione victus in morbis acutis, quem malè nonnulli inscribunt in Cnidias sententias: nonnulli de ptissana, neque etiam hi rectè.

καὶ μᾶλιτ᾽ ἐκεῖνα, μὴ πρόντος αὐτοῦ, ἐ μὴν ὀξυμελίτ᾽ γε συμφέρει χρῆσθαι, πεπονθότων νευρωδῶν μορίων. ἄπεστι γὰρ αὐτῷ τὸ ὄξος, ὡς ἥτε πεῖρα διδάσκει, ἣ αὐτὸς ἐπ᾽ ἐνίλασεν. ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ὧν ἔστιν ὀξυμέλιτος χρεία, διδαξέ σε, καὶ τὰ περὶ διαίτης ὀξέων, ἃ τινες μὴ ἐπιχαρίσει, πρὸς τὰς κνίδιας οὐκ ὀρθῶς, ἔνιοι δὲ καὶ πανυπτίως, ἐπ᾽ ἔσοι κακῶς.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXX.

Sed, si nullum periculum est ne recrudescant, sanguis suffusus, nigrities, proximæ partes subvirides sunt, citra duritiem. B

GALENI COMMENTARIUS.

VIs horum verborum exposita est in eo sermone, ubi inquit: namque, ubi sanguis à venis transfusus, nigrities: & quæ his proxima sunt, subrubicunda sunt & subdura: periculum est ne recrudescant; illis enim, s. subrubicundis & subduris nunc opponit subvirides, & sine duritie. Fiunt enim subvirides, ubi paulatim in pus C vertuntur: duritie carent, propterea quòd inflammatio non est admodum vehemens: id enim causa fuit, quamobrem effusus sanguis verteretur in pus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λ'.

ΗΝ δὲ μὴ μέλλῃ παλιγναπαύειν τὰ ἐκχυμώματα, καὶ τὰ μελάσματα, καὶ τὰ περίχροα ὑπόχλωα γίνεται, ἐ μὴ σκληρά.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΗΔη τοῦτα δεδήλωδ᾽ ἐν τοῖσδε τοῖς λέξεσιν ἐν ᾗ φησιν, ἢν μὲ τὰ ἐκχυμώματα τ᾽ φλεβῶν, καὶ τὰ μελάσματα, καὶ τὰ ἐγγὺς ἐκείνων, ὑπόπυρα γίνηται, καὶ ὑποσκληρὰ, κίνδυνος παλιγναπαῦσαι. τὰ γὰρ ὑποσκληρὰ τε, ἐ ὑπόπυρα, μόνα εἰκότως ἔχει φησὶ, τὰ ὑποχλωρὰ, καὶ μὴ σκληρά. γίνεται μὲν τὰ μὲ ὑπόχλωα, καὶ μικρὸν ὑποτρεχομένα, καὶ ῥᾳδίως ἐ πύον. τὰ δὲ μὴ σκληρὰ, δίχα μὴ φλεγμονῆ μεγάλως τὰ μόρια. τοῦτο γὰρ ἴδιόν ἐστιν, καὶ ἐ μεταβάλλειν εἰς πύον, ὃ περιέχομεν αἷμα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXI.

Quod idoneum testimonium est, ubicumque sanguis transfunditur, metuendum esse ne malum recrudescat. D

GALENI COMMENTARIUS.

IDoneum dixit ἀσφὲς, quasi certum, stabile, verum, perpetuum testimonium posuit pro signo, siquidem testis est, nobisque opinionem facit eorum quæ ab Hippocrate propositis verbis traduntur. Inquit igitur positum indicium certum esse, ubi sanguis suffunditur, non solum in calce, sed in cæteris partibus etiam, idque jure, quùm non ex partium indicatione, sed ex E ipso sanguine transfuso intelligatur. Malus autem transfusi sanguinis affectus, non par affert periculum: differt enim pro natura partium, quibus suffunditur. Provenit tamen periculum non ex iis partibus, sed ex sanguine suffuso, qui in pus non vertitur. Quominus in pus vertatur, prohibet ingens inflammatio, vel sub aliena vinciendi ratione orta, vel ob succos, qui aut copia sui malè habent, aut corrupti sunt. Quibus Hippocrates succurrit purgatione per medicamenta, nos per venæ sectionem: miramurque ipsum hac sola contentum non F fuisse, quùm hoc præsidium noverit, atque ad hujusmodi casus adhibuerit. Siquidem in libro de articulis inter alia, quibus opus esse censet ad costas collisas, venam incidi in cubito jubet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λα'.

ΑΓαθὸν τοῦτο τὸ μαρτύριον ὅ πᾶσι ἐκχυμώμασιν, ὅσοις μὴ μέλλουσιν παλιναπαύειν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΓαθὸν μὲν εἶπεν, ὃν ἴσον ὃ ἀσφαλὲς, καὶ βέβαιον, καὶ ἀληθὲς, καὶ διηνεκές. μαρτύριον δ᾽, αὐτὸ τοῦτο σημεῖον, ὅπερ μαρτυρεῖ, καὶ πιστοῦται τὴ δόξαν ἡμῖν, ἣν ἐκ τῶν προγεγραμμένων γράμμασι διδάσκει ἡμᾶς ὁ Ἱπποκράτης, φησὶ δὴ ἐ μόνον ὅτι τὰ κατὰ τὴν ἐκχυμώματων, ἀσφαλὲς ὃ εἰρημένον σημεῖον, ἀλλὰ καὶ τὴ ἐλλὰν ἀπόδοσιν εἰκότως. ἐ γὰρ ὀφθαλμῶν ἰδέας μορίων ἐνδείξεως, ἀλλ᾽ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐκχυμώματος ἐγνώσθη. κίνδυνος μὲν οὖν, οὐκ ἴσον ἡ κακοήθεια τ᾽ ἐκχυμωμάτων ἐπαίρῃ. καὶ γὰρ τὰ μορίων φύσιν, ἐν οἷς γίνεται, διαφορὰς αὐτὴ φερομένη, τὰ μὲν μᾶλλον ἐᾷ, τὰ δὲ ἧττον. ἐ μόνον δὲ διαφυλάττει ὃ, φλεγμονὴς μεγάλης ἐπιγενομένης, ἢτοι ὀφθ᾽ τὴ μεταβολὴν τ᾽ ἐπιόντος, ἢ ὀφθ᾽ τὴ ἰχωρώδη κακοήθειάν τε, ὃ πλῆθος, ἢν ὁ μὲν ἐπιῤῥοῦσι τῇ ὀφθ᾽ τ᾽ φαρμακείας κενοῖ, ἡμεῖς δὲ τῇ φλεβοτομίᾳ, καὶ διαμάζῃ, τῶς δὲν ἀρκεῖται ταύτῃ μόνῃ, καίτοι γινώσκων τε, ὃ χρώμενος ἐπ᾽ τ᾽ τοιοῦτον, αὐτὴ λέγ᾽ οὖν ἐν τοῖς περὶ ἀρθρων ἐκεῖνος· ὑπόταμε δὲ περὶ τῆς πλευρῆς πλησίασμα ἐκτραπεῖσ᾽, ἐπὶ τοῖς ἄλλοις οἷς ἀξιοῖ ποιεῖν, ἐ τόδε, φλέβα τε τ᾽ κατ᾽ ἀγκῶνα τέμνειν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXII.

In duræ sunt, & livent, nigritie periclitantur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λβ'.

ΟΣα γ᾽ ἐπὶ σκληρύσμασι πελιοῦται, κίνδυνος μὴ μελανθιάσῃ.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑΙ ὃ ἐν τῇ γῇ ἐκχεόμενον αἷμα, ποτὲ μὲν ἄχρι πολλοῦ διαμένει, ποτὲ δὲ ξανθότερον γίγνεται, ποτὲ δὲ ὅτι μελανίτερον πέφυκεν, καί ποτε ἰχῶρός γίγνεται μόλιν. εἰκὸς μὲν οὖν, ἢ διὰ τὸ ἀέρος, ὅτου γ' ἂν ᾖ, ἢ ζοφωδέος ὄντος, ἢ ὑγροῦ, ἢ ξηροῦ, ἢ θερμοῦ, ἢ ψυχροῦ, εἰς διαφόρους ἀφ' ἑαυτῶν χροιὰς αὐτὸ μεταπίπτειν· τῶν δ' ἄλλων μεμειγμένων ἀπαλλαγῆς, ὅς ἀπὸν κεμειγμένων διαφερόντως, ὡς ἐκεῖνο ἢ δι' ἀραίων, ἢ τῶν μὲν μελαγχολικωτέρων ὄντι, τῶν δὲ φλεγματωδεστέρων, ἢ ὑδατωδεστέρων, ἢ τῶν ξανθῶν, ἢ ὠχρᾶς ὅλης ὀλίγην ἔχον χολῆς. ὅπερ οὖν, ἢ τοῖς τῶν ζώων σώμασιν ἐμπεσὸν ἢ διὰ χρόνου τὸ φλεβῶν, εἰς διαφόρους ἀφικνεῖται χροιάς, ὅταν γε μὴ κρατῆται, ἢ μεταβάλῃ πρὸς τὸ ἐμφερέστερον αὐτῷ σώματος, εἰς πύον. εἰκὸς οὖν, εἰ ὁτὲ μὲν τοῦτο τὸ χρῆμα πελιδνὸν φαίνεται, ὁτὲ δὲ μὴ πελιδνὸν σῶμα, μεταξὺ τοῦτ' ἀκριβῶς μελανίζειν ὄν, καί που τῶν ὑδατώδων, ἐποῖα μάλιστ' ὄντι, ἐρυθρὸν δέ τι, καὶ ξανθὸν, ὅπερ καὶ αὐτὸ χρῶμα. λέγω δὴ πελιδνὸν, ὃ τὸ διαυγὲς, εἰς ὃ μέλαν ἀφικνούμενον συμπίπτειν εἴωθεν, ἢ ὃ μέλανος ὄντος ὃ λευκὸν, ὅτου συμπίπτοντος. πολλάκις γοῦν ἰδεῖν ἔστι, τὰ τῶς μεμελασμένα καὶ τὰ εἰς πύον μεταβαλλόμενα ἀρχόμενα, πελιδνὰ φαίνοντα. καὶ βεβαίως τε, ὅ μέλανος μὲν ὄντος ἀποχωρεῖται, πρὸς δὲ τὰ πυρὸς χρόαν ἐρχόμενα, λευκότερα γίγνεται. προῤῥήδην γὰρ ὄντι ἡ τοῦ πύου χρόα. νῦν οὖν ὁ Ἱπποκράτης, διδάσκει σε διορισμὸν, ὅτι τοῖς ἀκχυμώμασιν ὁρᾶσθαι πελιδνός. ἐὰν μὲν γὰρ καὶ σκληρότητα, αὐτοῖς τοῦτ' ἀκάρπῳ, φλεγμαίνῃ τὰ μόρια, χωρὶς τῆς σκληρότητος, ἀπλέγματον διαφθορά. τὰ μὲν οὖν ἀφλέγματα, τὰ φύσιν ἐῤῥωμένης δηλοῖ, ἃ δὲ τοῦ φλεβῶν ἀκκεχυμένου αἵματος, πεφθήσεται, εἰς πύον ἥξεται. τὰ δὲ φλεγμαίνοντα, ἀῤῥωστίαν τῆς φύσεως, ἀφ' ἧς ἀδύνειαν τοῦ φλεγμαινόντων μορίων, ἃ δι' ὃ πλῆθος ἂν θᾶττον μὴ κακοχύμου μὴ πέψειν ὃ ἐκχύμωμα, μήτε ἀκπύσειεν. λείπεται οὖν, αὐτὸ μὴ διαφθαρῆναί τε, καὶ διαφθαρῆναι.

B

C

D

GALENI COMMENTARIUS.

SAnguis etiam qui ſuper terram funditur, interdum diutius conſervatur, modò magis flavus fit, modò in nigriorem, modò in evidenter atrum, convertitur. Veriſſimile autem eſt ab aere, in quo continetur, ſereno, nebuloſo, humido, ſicco, calido, aut frigido variè colorari. Præcipua verò cauſa varietatis colorum conſiſtit in ipſo ſanguine qui varius eſt, ſicut in ſingulis hominibus conſpicitur, vel ad atram bilem magis, vel ad flavam ſeu pallidam, vel ad pituitam accedens, vel etiam aquoſus: id quod illi etiam accidit in animalium corporibus, nanque à venis transfuſus in varios colores convertitur, & ubi non ſuperetur, & ubi à partibus, quæ ipſum continent, in pus vertatur. Meritò autem hoc tempore lividus apparet. Color enim lìvidus illis interjectus eſt, qui nigri penitus ſunt, & qui floridum colorem habent, qualis præſertim eſt rubicundus, & flavus. Sed & hic color, lividus, inquam, à colore floriſto recedens, ad nigrum accedit, qui apparere etiam ſolet, ubi, quæ nigra ſunt, dum ſuppurant, inalbeſcunt. Sæpe enim videre licet, quæ nigra ſunt, quùm incipiunt verti in pus, livida ſe oſtendere: tum paulatim nigritie amiſſa ad ignis colorem accedentia, albidiòra evadere, eſt enim pus cinerei coloris. Indicat ergo Hippocrates nunc diſcrimen in eo ſanguine, qui tranſuſus lividum ſe oſtendit. Nam, ſi cum duritie ſic appareat, partes inflammatione tenentur: ſi ſine duritie, inflammatione vacant. Quæ inflammatione carent, natutam robuſtam demonſtrant, & ſanguinem concoquendum eſſe, & in pus vertendum: at inflammatio naturæ infirmitatem indicat, quæ ob inflammatarum partium imbecillitatem, & multitudinem mali ſucci ſubſiſtentis, transfuſum ſanguinem nec concopuere poteſt, nec in pus vertere. Sequitur itaque ut nigreſcat & & corrumpatur.

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. λγ'.

ΤΟν δὲ πόδα, ὑπτιοδύειν χρὴ ὀκως ἀὐωτέρω τοῦ ἄλλου σώματος ἔσῃ τὰ πλεῖστα ὀλίγον. ὑγιὴς δ' ἂν γένοιτο ἐν ἑξήκοντα ἡμέρῃσιν, εἰ ἀζεμείοι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIII.

PEdem verò expedit ita collocare, ut reliquo corpore plerumque paulo ſublimior habeatur; ſaneſcit autem ſexaginta diebus, ſi quieſcat.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙς μὲν τὸν ταπεινότερον πόδα, ὃ ἐκ τῆς σκέλεως ὑπάρχον αἷμα, ῥυπήσει φλεγμονὴν, εἰς ἣ τὴν ὑψηλότερον, οὐδὲν μᾶλλον ὑπάρξῃ, ἢ διὰ τοῦτο, πάλιτος αὐτὸν ὑψηλότερον ὄντος, ἢ μᾶλλον· ὅτι γε. προσέρχεται τὸ ὀδυνᾶν, τῇ διαύτῃ δίκῃ χροιζομένῃ, τὰ δ' ὀδυνώμενα φλεγμαίνει. ὅσος γοῦν τῆς ὑπάρχεως τοῦ ποδὸς ἔστι ὁ φλεγμαίνων χῶρος. τοῦτο δ' εὑρήσεις, εἰ προσεφάψῃ πανίκαλα πιεζόμενον, ὅταν ὀλίγον ὑψωθῇ τὸν πόδα.

GALENI COMMENTARIUS.

SI pes humilior ſit, ſanguis, qui ex crure ad ipſum confluet, inflammationem excitabit: ſi ſublimior, nihil confluet. Atque idcirco ſublimior omninò continendus eſt, non tamen multo; dolet enim, ſi diutius hac ratione contineatur: quæ verò dolent, in inflammationem incidunt. Sublimiter ergo figurandus, eſt, quatenus non doleat. Hoc autem comperies, ſi tendi pedem ſenties, ubi paulo altior contineatur.

A

DE CRVRE.

ΠΕΡΙ ΚΝΗΜΗΣ

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXV.

CRus binis ossibus continetur, quorum alterum altero ab una parte multo, ab altera paulo tenuius est.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λε'.

Ἡ Δὲ κνήμη δύο ὀστέα ἔχει. τῇ μὲ συχνῷ λεπτοτέρη ὃ ἕτερον τῷ ἑτέρου, τῇ δ', οὐ πολλῷ λεπτοτέρη.

GALENI COMMENTARIUS.

VErba hæc, quibus crus appellat κνήμην, eorum confirmare sententiam videntur, qui volunt πῆχυν, βραχίονα, κνήμην, μηρὸν vocari ab Hippocrate, non totum id, quod compositum ex ossibus & partibus superjectis est; sed sola ossa. At re vera ex his ipsis verbis colligitur, non hoc modo; sed illo etiam accipi posse: quare nomina hæc, quibus utitur, duobus modis accipere licet, sicut accipiunt, qui ea referunt, modò ad ipsa ossa tantùm, modò ad ossa simul & partes, quibus ossa superconteguntur, sic, κνήμη appelletur id, quod inter pedem est, & genu. Duorum autem ossium, quæ in ea parte sita sunt, alterum scilicet tibiam Græcè appellari κνήμην, reliquum scilicet suram, περόνην, ad hæc tibiam pleniorem esse, suram verò tenuiorem: ac medium quod iminimè carnosum, & per universam hanc partem à summo ad imum in longitudinem fertur, & in his, qui graciles sunt, conspicitur (Græcè αὐτοκνήμιον vocatur) tibiæ partem esse, non suræ: atque alia, quæcunque ad ossa pertinentia scire licet, omnia exposuimus in libro, quem de ossibus confecimus, ad eos qui primas institutiones addiscunt.

C

D

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἡ λέξις αὕτη μάρτυρι δέδεκται τοῖς φάσκουσι, κνήμην, πῆχυν, βραχίονα, καὶ κνήμιον, ὃ μηρὸν ὑφ' Ἱπποκράτους ὀνομάζεσθαι, μὴ ὃ συγκείμενον ἅπαν, ἔκ τε τῶν ὀστῶν, ὃ τε ἀμφ' αὐτὰ σωμάτων, ἀλλὰ μόνα τὰ ὀστᾶ, ἃ μόνα ὅτι γε οὐ μόνον ὅτας λέγει), δηλοῦσθαι δοκῇ τὰ λέξεως. ἀλλ' ὅτι μὲ ὅτας, ὡς ἐξαρκῆ δηλῦν αὐτὸ λέγεσθαι τὰ τοιαῦτα πάντα, καθάπερ ἐπαλήθευσεν εἶδ), οἱ, ποτὲ μὲ ὀστᾶ τὰ ὀστῶν μόνον πάντες ἅπαν τὸν φορτηρείαν, ποτὲ δ', συμπεριλαμβάνοντες καὶ τὰ περιεκόμενα πάντα, ὥστε κνήμην ὀνομάζεσθαι, ὃ μεταξὺ ἅ κᾳ γόνυ δέφθησεται. ὅτι δ' δυοῖν ὀστῶν ἐστὶν αὐτὰ, ὃ μὲ ἕτερον ἀμφοῖν ὀνομάζεται κνήμην, ὃ δ' ἕτερον, φανόν. καὶ ὅτι πλατύτερον μὲν ἐστὶ τὸ κνήμη, λεπτότερον δ' τὸ περόνη, καὶ ὅτι ὃ μέσον μὲ, ὃ ἄκρεον, ἐν ὅλῳ ταῦτα τῷ μορίῳ κᾳ μῆκος ἐκτεταμένον, αὐτόθεν κἂν ἔδοι τὸν ἰσχνῶν φαινόμενον, ὅπερ αὐτοκνήμιον ὀνομάζοιτ, τῆς κνήμης ἐστὶ μέρος, ὃ τῆς περόνης, ὅσα τ' ἄλλα τῶν ὀστῶν ἐπίσασθαι προσήκει, λέλεκται πᾶσι, κᾳ ὃ περὶ τὸ ὀστῶν ἡμέτερον ὑπόμνημα, τοῖς εἰσαρχομένοις χρήσιμον.

E

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVI.

HÆc ad pedem inter se iunguntur, communemque appendicem habent.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λς'.

Ξυνέχεται δὲ ἀλλήλοισι τὰ περὶ τὸ ποδὸς, καὶ ἐπίφυσιν κοινὴν ἔχει.

GALENI COMMENTARIUS.

COmmunem, non debemus ita accipere, quasi continuam, atque omnino unam; sed quasi utriusque appendices inter se jungantur, & unius tantùm opinionem faciant: ita enim inter se conveniunt hæ appendices, ut una esse videatur. Extremæ verò earum partes rotundæ, quà carne nudantur, non rectè à quibusdam talus nominatur: perpetua enim chorda talum continet ab interiori parte, qui ab hac tectus, nec visu comprehenditur, nec tactu.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τοῦ κοινοῦ ὀνόματος οὐχ ὅπως προσῆκεν ἀκούειν, ὡς συνεχῆ λέγοντος αὐτὸ τὴν ἐπίφυσιν εἶδ), καὶ μίαν ἀκριβῶς, ἀλλ' ὡς ἐξομένων ἀμφοτέρων τῶν ἐπιφύσεων, καὶ συνεχομένων εἰς ἑνὸς τὴν φαντασίαν. σχεδὸν γὰρ ἀλλήλαις κοινωνοῦσιν αἱ ἐπιφύσεις, ὡς μίαν δοκεῖν εἶδ). τὰ γυμνὰ δ' αὐτῶν μόρια, τὰ τελευταῖα, περιφερῆ κᾳ ὃ ἄκρα, καλεῖται μὲν οὐκ ὀρθῶς ὑπό τινων, ἀστράγαλον. συνεχὴς γὰρ τέτανι, τὸν ἀστράγαλον ἔχων ἔνδον, ὡς ἂ δι' αὐτῆς ὅτε καταχρυπτόμενος, ἀφανὴς ὢν, καὶ ἁφὴ τὰ ἁφῇ, ἃ ὄψιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVII.

SEd recta in crure debiscunt..

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λζ'.

ΕΝ ἰθυωρίῃ δὲ τὰ κνήμης οὐ ξυνέχεται.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὅτ᾽ σκώληκες ἢ φερεμηλίδα δύο ὀστᾶ τὸ κνήμης, καὶ τὸ ὀξύτατον τὸ κνήμης, ὅπερ ἐστὶ, καὶ ὁ μηκος ὁ σκώληκες, ταυτέσιν οὐκ ἄπτεται καὶ τὰ ἀλλήλων, ἤτε σκωδέσιν.

GALENI COMMENTARIUS.

Dehiscunt proposita duo ossa recta in crure, hoc est, in longitudine cruris non se contingunt, neque inter se connectuntur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λη'.

ΤΑ δὲ πρὸς τὰ μηροῦ ξυνάρθρια, ἔχει ἐπίφυσιν ἔχει δὲ ἡ ἐπίφυσις διάφυσιν. B

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVIII.

AD femur autem iunguntur, & appendicem habent: appendix verò discrimen.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΛλαχηδόν ἐστι τὰ τῆς πάχη, ὃ τὸ κνήμης πρὸς τὸν μηρὸν ἐν τῷ κατὰ γόνυ διαρθρώσει τὸ τὸ περόνης, ὥσπερ δὲ ἡ ἐπίφυσις ὅλη ἐστὶ δῆλον τὸ κνήμης ἐστὶ, καὶ ἡ ὃ ἔξω πρὸς αὐτῆς ἐπαφήρμοσε τὸ περόνη. διάφυσιν δ᾽ ἔχει, φησὶν, ἡ ἐν ᾧ μέσῳ γλυφιδίῳ ἐπαφομένῳ ὑμένι χονδρώδει διάφυσιν εἰπών. διαείδει δ᾽ αὐτὴ τοῖς ἐπιδαίνουσι τῇ κνήμῃ κυβόλοις. κατεπαλαιωμένοις τὸ ὀστῶν, ὅπη τὰ νεκρὰ σώματα, ὑπὸ σήψεως πολλάκις, ὡς ἅπαντι δῆλά ἐστα, ἡ δόξαι ψευδῆ εἰρῆσθαι τοῖς Ἱπποκράτους ἐπ᾽ αὐτῆς, ἀλόγως γε τὸ τοιούτου ἀπόντων φαίνεσθαι. C

IPPOCRATIS TEXTUS XXXIX.

LOngius autem paulò est alterum os, quod à parte minimi digiti est. Natura ossium cruris sic se habet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. λθ'.

ΜΑκρότερον ἢ ὃ ἕτερον ὀστέον σμικρῷ ὃ καὶ τὸν σμικρὸν δάκτυλον· ἡ μὲ φύσις διαιρεῖται τὴν ὀστέων τὴν ἐν τῇ κνήμῃ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ. D

ΜΑκρότερον, ὅπερ ἐγὼ γράφειν ἔτος ἀξιῶ μικρότερον δ᾽ ἐστὶ ὃ ἕτερον ὀστοῦ, καὶ σμικρὸν δάκτυλον, ὃ ἐνόησε ἑαυτὸς ὁ Ἱπποκράτης, ὅτας, πάσεσι τὲ καὶ ὃ γόνυ τὲς κνήμες ὑπίρεισιν, κωλοὶ ἀμφοτέραν ἔστ᾽ ὀστῶν, ἃ μόνης τὸ κνήμης. ἀπὸ ἂς ἔσαι μακρότερος, ἢ ἃ καὶ ὃ κατὰ πᾶσας μόνον.

GALENI COMMENTARIUS.

Quod nquit longius, ego sic scribendum censeo, longius autem paulò est alterum os à parte minimi digiti. Quod si non hoc modo, sed illo, Hippocrates scripsisset, confirmaret prorsus tibiæ appendicem in genu communem esse utriusque ossis, non propriam tibiæ: nam simpliciter longius esset, non an ima parte duntaxat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μ'. E

ΟΛιοδαλὴς δέ, ἔστιν ὅτε τὰ πρὸς ἃ ποδὸς, ὅτε μὲν ἅμα τῇ ἐπιφύσει ἀμφότερα τὸ ὀστέα, ὅτε δ᾽ ἡ ἐπίφυσις ὀλισθάνει, ὅτε δ᾽, ὃ ἔσχατον ὀστέον.

HIPPOCRATIS TEXTUS XL.

LVxantur hoc modo à parte pedis: ac tũc, modò unà cum appendice ossa ambo, modo appendix tantùm movetur, modò alterũ os.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝιοι τῶν ἰατρῶν, οἴονται ὃ ἐξαρθρῆσθαι λέγεσθαι καὶ τὰ ἐξισαμένων τελέως ὀστῶν. ὃ δ᾽ ὀλιοδαλῆσθαι, ἐπὶ τῶν ἐξαρθρουμένων μὲν, ἃ μὲν πανταπασί γε ἐκπεπτώντων τὰ φυσικῆς διαρθρώσεως, οὐδὲ ὃ καὶ τὰ ὀγκωμὰ ἐρηρμένον ἐν τῷ πρὸς ἀλλήλοις, ἔχον ἤπερ. ἅμοι δ᾽ ἀλλήλοις ἔναι ξύπνοι εἶδα ὀλισθάνον, τὰ ἐς τὰ μηρὰ λίαν γὰ κεφαλὴ ἃ βραχίονος, ὁπόταρ τὰ χειλότατος, ἢ διάρθρωσι, καὶ δυναμένης ἤδη ἁπλᾶς βραχίαλ διάρθρωσις, καθάπαρ αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης ἐγραψε, ἃ τὰ αἰτίας προσθείς, ἵν᾽, ὅταν ἐπ᾽ ὀκφὸ ὃ βιβλίον ἀφικόμεθα, μεμνησόμεθα. F

Hippocratis

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XLI.

HÆc quidem minus moleſta ſunt, quàm quæ in prima palmæ parte, homines modò quieſcant. Curatio autem in utroque caſu ſimilis requiritur: namque hæc conjicienda in ſuum locum ſunt, intenſa perinde, atque illa; ſed valentiorem etiam intenſionem requirunt, quatenus corpus hac etiam parte validius eſt. Plerunque ſatis duo homines ſunt, qui in diverſa contendant: qui, ubi nequeant abundè extendere, facile eſt validiorem intenſionem adhibere.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μά.

ΤΑῦτα μὲν, ὀχλώδεα μὴν ἧσσον, ἢ ὅσα ἐν τῇ παρατῷ τῆς χειρὸς, εἰ ἕλμινθες ἀτρεμέοιεν οἱ ἀνθρωποι. ἴησις δὲ παραπλησίη, οἵπερ ἐκείνοις, πλὴν τὰ μὲν ἐμβολὴν μᾶλλον ἐκ καταῤῥοπίης, ὥσπερ ἐκείνων. ἰσχυροτέρης δὲ δεῖται τῆς κατατάσιος, ὅσῳ ἰσχυρότερον τὸ σῶμα τοῦτο. ἐς μὲν πλῆθος μὴν μάλα ἀρκέουσιν ἄνδρες δύο, ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δ' ἔνθεν τείνοντες. B ἢν δὲ μὴ ἰσχύωσι, ἰσχυροτέρῳ χρήσθω ἔστι ποιέειν πλὴν καθάπαξ.

GALENI COMMENTARIUS.

NOn modò minùs moleſta ſunt, quàm quæ in prima palmæ parte, ſed multò magis, quàm quæ in pede. Sed quoniam de pede & manu communiter tractavit, ideò abundè exiſtimat alterius partis duntaxat meminiſſe, quæ quod ad moleſtiam pertinet, media eſt inter crus, & pedem: quanto enim C majorem moleſtiam affert, quàm crus, tanto minorem, quàm pes, & præcipuè quàm calx, de quo paulò ſuprà egit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥ μόνον γὰρ ἐν τῷ παρατῷ τῆ χειρὸς, ἧσσόν ἐστιν ὀχλώδη, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ποδὶ, πολὺ μᾶλλον. ἐπεὶ δὲ κοινῶς τὴ σῤῥαπαλίαν ἐποιήσατο, τὴ κατὰ πόδα, καὶ ἄκραν τὴ χειρα, δῆλον ὅτι, ἡρκεσεν αὐτῷ μνημονεῦσαι θατέρου τῶν μερέων, ὃ μεσόν ἐστι τὴ κνήμης, καὶ τοῦ ποδὸς, κατ' εὐθεῖαν. ὅσον γὰρ ἀπολείπεται τῆς κνήμης τὴ πόδα, D μᾶλλον τῆ κατὰ τὸν πέρναν ἐστὶν ὀχλωδέστερα, μικρὸν ἐμπροσθεν αὐτὸς εἶπεν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLII.

NAm vel rotæ modiolum defigere oportet, vel aliud quid ſimile: tum molli aliqua re pedem obvolvere, bubuliſque loris latis circumligare, & eorum capita, vel ad piſtillum, vel ad aliud lignum devincire, ejuſque imam partem in modiolum demittere, ſummam recurvare: alios verò, & ab humeri capite, & à poplite, in contrariam partem extendere.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μβ'.

ΗΓαρ πλήμνην καπρύξασθαι χρὴ, ἢ ἄλλο τι ὅ, τι τοῦτῳ ἔοικεν, μαλθακὸν τι περὶ τὴν πόδα περιβάλλειν, ἔπειτα πλατέσι βοείοισιν ἱμᾶσι περιδ δῆσαι τὸν πόδα ἐς ἀρχὰς τῆς ἰμάσιος, ἢ ποδὸς ὕπερον, ἢ ποδὸς ἕτερον ξύλον περισσὰ πλήσας, ὃ ξύλον ποδὸς τοῦ πλήμνῃ ἄκρον ἐνθέντα ἀνακλᾶν. τοὺς δὲ ἀποτείνειν, ἀμῶθέν τε τῆ ὤμων ἐγκεφάλους, καὶ τῆς ἰγνύης.

GALENI COMMENTARIUS.

A
Rotæ modiolus, &c.

LIgnum defigi jubet, quo recipere poſſit imam partem vectis, per quem membrum debet ab inferiori parte extendi. Tibi verò ignotum eſſe non credo, rotæ modiolum πλήμνην ab Ionibus appellari, cum apud Poëtam hoc quoque vocabulum legatur. Commonet autem Hippocrates, ut ubique ex iis, quæ ad curationem conducunt, illis utamur, quæ in promptu ſunt: & nunc etiam meminit modioli rotæ, qui præſto nobis eſſe poteſt ubivis gentium: ſimiliter piſtillo pro vecte nunc ad extendendum utitur. Sed qua via ad- F hiberi hæc debeant, ipſe ſuis verbis, ſi animadvertantur, apertè declaravit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΧΛΟΝ τὴ καπρύξῆν αἴξιοῖ, δυωάμενον ὑποδέξασθαι τὸν ἄκρας μοχλοῦ, δι' ὃ τὴ καθάπαξ τὸ κώλου μέλη ποιήσῃς. γινώσκειν δ' οἶμαί σε, τὴ καλουμένην ἰσχιακὸν ὃ ἕλκου, πλήμνην ὑπὸ τῶν Ἰώνων λέγεσθαι, ὃ καὶ παρ' ὃ ποιητῆ ὄνομά ἐστι. τῶν δ' ὑποφαινόντων τὸ εἰς τὰς θεραπείας χρησίμων, ἀσκῆν ἀεὶ συμβαλλόμενον ὁ Ἱπποκράτης, ἐμμεμνῆσθαι φαίνεται τὴ πλήμνης, ἐν ἅπασι τόποις ὑπ' αὐτοῦ ὄντων οἰκουμένοις, δύνηται δυωαμένου ἐμοῦ αὐτὸς, ἅπερ καὶ ὃ ὑπάρχει, ποιεῖν τὸ ἐνεστῶτ καπάτασιν, αὐτὸ μοχλοῦ χρῆν). καίτοι γ' ὅπως αὐτοῖς προσήκει χρῆσθαι, ὡφαίς αὐτὸς ἐδήλωσε δῆλον τὸ ἰδίας λέξεως, τοῖς προσέχουσι τὸν νοῦν αὐτῷ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIII.

Sed à ſuperiori parte adhibere vim licet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μγ'.

ΕΣτι δὲ ὅτε ὅ αὖω τῶ σώματος ἀνάγκη προσηκόντως

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τας ἰσχυρὰς αἰτιάσεις, διὰ ἀνάγκας εἴρηκε, ὃ βίαιον ἀυτὰν ἐνδείξασθαι βουλόμενος.

GALENI COMMENTARIUS.

VIm, hoc est, valentem in utranque partem intentionem αὐάγκην appellavit, ut vehementem ejus potentiam indicaret.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μή.

ΤΟῦτο μὴν ἦν βούλῃ, ξύλον τροχοῦλον λῆον καταρυζας βαθέως, μέσης π αὐτῆ ἐμφέροι ὃ ξύλου, μεσηὺ μὴ σκελέων πυίσασθαι, καὶ τ' ὠλένεον, ὡς καλύῃ ἀκολουθήειν ὃ σῶμα τοῖσι ποσὶν τεινομένοισιν.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIV.

SEd etiam, ubi velis, altè lignum defigere rotundum, ac leve, sic, ut pars ejus exeret, quæ inter crura, media inter anum, & naturale demittatur, ut prohibeat sequi corpus, quod à pedibus extenditur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

A

Lignum rotundum aclæve, &c,

ΟΡθὸν τῦτο ὃ ξύλον ἵστησιν, ἀσφαλὰς ἐπειγόμενον, ὅπως ὁ κατατεινόμενος, ὡς φορέῃ), μὴ συναγκωλουθῶν τῇ κατατάσῃ, μέσον τ δύο σκελῶν ἡδρασμένον τ ξύλου καὶ τ ὠλένεον, ὅπερ ἢ ὀνομάζεται, ὃ σώματος ἡθμὸν, ὀκφυο ὃ μέσος, ὃ μεταξὺ τ ἕδρας ἐστὶ, & τ ἀρχῆς ὃ αἰδοίου.

C

REctum statuit lignum hoc firmiter inhærens, ne corpus (ut dictum est) à pedibus extentum sequatur, quod collocatum sit hoc lignum inter anum, & primam naturalis partem, quem locum ὠλένεον appellat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μέ.

ΕΠειτα φῶς ὃ τεινόμενον σκέλος μὴ ῥεπῶν. τ δὲ ἕνα πλάγιον ὠθοκαθήμενον ἀπωθεῖεν τ γλουτὸν, ὡς μὴ ὠθιέληται ὃ σῶμα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLV.

DEinde, ne corpus inclinetur in crus, quod intenditur, collocare aliquem à latere oportet, qui clunem repellat, ne corpus ducatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

D

KΑτὰ τὰ πλῆστα τ ἀντιγράφων, ἐφεξῆς τ φωνηέντων ῥήσεως, αὕτη γέγραπται δυναμένης τ ὅλης διανοίας σώζεσθαι χωὶς αὐτῆς. βούλεται γὰρ μέσον τ δύο σκελῶν ὀρθὸν στηρίξας ὃ ξύλον, ὕπως κατατείνειν ὃ πεπονθὸς σκέλος, αὐτοδυοῖν τῶν ὄντων δύο τ γλουτῶν, ὡς μὴ ὠθιέληται ὃ σῶμα ἑαυτῆ, καὶ μηνόμενον ἑτεροῤῥοπον, ἕπεσθαι συνεχῶς ὃ σκέλος, τῷ κατατείνοντι. τῦτο γὰρ εἰ γένοιτο, τ κατάτασιν ἀκλυσθεῖσαν συμβαίνειν.

IN plerisque exemplaribus, quæ nunc proponuntur verba, proximè positis subjiciuntur, quanquam sine his universa sententia maneat. Vult enim medium lignum statui inter utrunque crus, atque ita ab inferiori parte affectum crus extendi, aliquo sursum clunem repellente, ne corpus eâ parte trahatur, & in alteram partem inclinatum permittat crus ducentem sequi: nanque, ubi hoc accidat, intensionem remitti necesse est.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μϛ.

E

ΤΟῦτο ἢ, ἢν ὦν ὠθὶ τῆς μαχάλης ἑνδεν ἔνδεν τῷ ξύλῳ ὠθαπέπηγθαι, αἱ ἢ χεῖρες ὠθαπτέσθωσαν φυλάσσοντα. ὠθοπιπλαμβανέτω δέ τις τ γόνυ, & ὕπως αἰτιτείνοιτο.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVI.

IDem quoque fiet, si ad utramque alam lignum figatur, brachia verò serventur extensa, & alius genu prehendens in contrariam partem adducat.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

F

B

Ligna ad alas, &c.

ΑΛλὼ δηλόσειε αὐτὰν διδάσκει σε, καὶ ἢν ἐκ ἀκολουθήσῃ ὃ λοιπὸν σῶμα τῷ κατατεινομένῳ μέρει τ κώλου, τὸ ὠθ' ἐκατέρα τῇ μασχάλῃ καταπηγνύμενον ξύλον, ὃ αἰτησείζον τε, καὶ αἰτρέβδον τῷ σώματι, κωλύει τ ὠθοθεῖσαν ἕπεσθαι, τῇ φορᾷ ὃ κάτω μέρη γινομένῃ ζάσῃ. χρὴ ὃ ὑμᾶς, καὶ νῦν αὖθις τὸ κατατεινόμενον σκέλος, ἰδίᾳ πάλιν αὐτοτείνειν, ἄνω τ γόνυ τ αἰσθάσιν ποιούμενον.

MOdum alium docet, quo prohibere possis ne totum corpus extensam membri partem sequatur. Figit enim lignum ad utramque alam, quod corpori objectum, hominem sequi non patiatur, quum partes inferiùs extenduntur. Sed nunc nihilominùs oportet crus quod ab inferiori parte extenditur, propriè à genu prehensum in superiorem partem attrahi, atque ita in diversa diduci.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVII.

Nihil enim prohibet, si placeat, lora alia ad genu, vel ad femur alligare, aliumque rotæ modiolum post caput hominis figere, loraque ad aliquod lignum dare, quod in modiolum demittatur.

GALENI COMMENTARIUS.

B

UBi velis crus à superiori parte extendi, ut in diversa diducatur, moliri eam rem poteris injectis loris, quorum capita rursum adducta ad vectem religentur: imæ autem vectis partes, quæ hærere pavimento debet, necesse est cavum aliquod subjiciatur, cujusmodi est rotæ modiolus, qui obex vecti fit, ut possit in contrariam partem attrahere.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVIII.

Et ad contraria, atque ad pedes attrahat.

GALENI COMMENTARIUS.

AD contraria dixit τἀναντία. Sed si scriptum inveniremus πρὸς τἀναντία, quidnam obscurum in verbis, aut sententia esset? Verùm quia legimus τἀναντία, sine præpositione πρὸς, quæ significat ad, duorum alterum existimandum est, aut in principio ab eo, qui librum descripsit, omissam fuisse particulam εἰς, vel πρὸς: aut ab ipso Hippocrate de industria, vel quòd idem significet, vel, quòd vocem τἀναντία usurpet pro adverbio, quasi dixerit ἐναντίως.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIX.

Pro modiolo etiam poteris lecto mediocrem trabeculam subjicere, eamque utrumque caput stabilire, ligniſque recurvatis E *lora extendere.*

GALENI COMMENTARIUS.

A

Tabecula, &c.

ANtè, binis modiolis, binisque vectibus in contrarias partes extendebat, uno infra pedem extenso, altero supra caput. Sed quoniam (ut retuli) in eo exerceri nos voluit, ut præsidia in promptu habeamus, alium modum docens, in similium inventione te exercet: nam, si modioli non sint, tignum, quod lecti, super quo ægrotans jacet, longitudinem æquet, subjiciendum est. Cætera omnia, eadem atque antè, efficienda sunt: lora enim corpori injicienda eo modo, quo superiùs docuit, vinciendaque ad ligna, quibus, quasi vectibus, ad extendendum utimur. Sed pro modiolis nunc adhibentur extrema longioris tigni, quæ capita dicuntur, ut modicè utrinque lectum

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μζ.

ΤΟὐτο γὰ̀ρ, ἢν πᾶ̀ς ὁ χρὴν βούλητ@, ἄλλους ἱμάντας πρὸς ἀνάδησιν, καὶ πρὸς τὸν μηρὸν, πλήμμυρα ἄλλου ὄπισθε κεφαλῆς καταρίξας, ἐξαρτᾶσθαί τε τοὺς ἱμάντας ἐκ ξύλου ξύλον, ὃ ξύλον ἐπείζον ἐς τὸν πλήμμυρα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙ ἐλκόντων ἄνω ὃ σκέλος, ἐπιβρέψαι τὸ ἀνάπαυσιν, ἔστι σοι, ἔξω πρὸς ἀνάσπασιν ἱμάντων, αὐτὸ ποιῆσαι, ὡς ἀρχαὶ αὐτῶν ἄνω ὃ σώματος ἀναχθῶσι, κἄπειτ' ἐνταῦθεν πρὸς ἑαυτὸν ἕλκοντα μοχλῷ. χρὴ δ' ὑπονόησαι, ὃ μοχλὸν ὃ πρὸς τῇ γῇ ἐπείζοντον πᾶσιν, ὑποβεβλημένον ἔχειν τι κοῖλον, οἷόπερ ἐστὶν ἡ πλήμμυρα ὃ ἔχουσι, πρὸς ἣν αὐτερείδων ὁ μοχλὸς, ἐργάσηται πρὸς πάνυπλα τὸ ζῶον.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVIII.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μη'.

ΤΑναντία τῷ ποδὸς ποδῶν ἕλκειν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙ σὺν ἐγέγραπτο πρὸς τἀναντία, τι ἀξιοῖς δὸ ἦν, ὥσπερ καὶ νῦν ἀξιοῖ, ὃ λεγόμενον, ἕνεκα καὶ τοῦ λέξιν. ἐπεὶ ἦ τἀναντία γέγραπται, ἢ λείπειν νομιστέον, ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ ὃ βιβλιογράφου πρᾶγμα τοιοῦτον, τῶν εἰς ὃ πρόσθεν, ἢ αὖθις ἐπανερχόντων, καὶ φωνήεντι, ὡς ἐβδόμῳ μάλιστα, ἢ παρηκόσθαι τῇ φωνῇ τἀναντία, ἢ ὅτι ἐπιῤῥήμασι εἰρηκέναι τ' ἀναντία, ὡς εἰ ἐναντίως ἔλεγε.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIX.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μθ'.

ΤΟὐτο γὰ̀ρ ἢν βούλῃ, αὐτὴ τῇ πλημμύρῃ, δοκίδα ὑποτείνας ὑπὸ τὴ κλίνῃ μεσίῃ, ἐπειτα ποιῆς τὸ δοκίδες, ἑνθεν τὲ ἔνθεν τὸ κεφαλὴ ἐπείζον, καὶ αἰωρᾶν τοὺς ξύλοις, κατατείνειν τοὺς ἱμάντας.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΥο πλήμμυρα ποιοῦσιν αὐτῷ, ἢ δύο μοχλοί, τὸ αὐτῆσον ἐργάζοντ), μᾶλλον ἢν ὑποκάπτω τὸ κατατεινομένου σκέλους, ἑτέρωθ ἢ ὑπὸ τὸν κεφαλὴς. ἐπεὶ ἦ, ὥσπερ ἔφθημεν, ἀσκῆσ ἡμᾶς ἀξιοῖ τὸ ὑποκείμενον τὸ ἰαμάτων, ἑτέρως ὑποίσεις ἑαυτῷ διδάσκων, γυμνάζῃ σε ποῖς τὸ τὸ ὁμοίων δόρεσιν. εἰ γὰ̀ ἀ πλήμμυρα μὴ πρᾶξεν, ὑποτείνας ξύλον μακρὸν, καὶ ὃ μῆκος ὃ κλίνης, ἐφ' ἧς ὁ θεραπευόμενος κατάκειται· ἐμὶ ἄλλα ἐμοῦ ἐς ἕτερα ποιῆσαι ἐπιδεδειγμένου τοῖς ἱμάντας, ὁμοίως οἷς ἐδίδαξε ὃ, πῖα ὃ σώματος, ἐξαρτήσας τε, ὃ ἄλλῃ τὸ ξύλων, ἢ ὧν αὖθις μοχλοὺς, αὐτὸ δὲ τῇ πλημμύρᾳ, ἔτι χρήσῃ τοῖς τῦ μακροῦ ξύλου πᾶσιν, ἀλλὰ κεφαλοῖς ὑπομάζοισι, τῶν αὐτέρεισιν τῇ μοχλοδύντων ξύ-

λων, πρὸς ὀκφὺα πιοὐμβωμος, ὑπαίχοντα τ̃ κλίνης σύμμε- A excedentia, & à capite & à pedibus extendentibus lignis, lora sint. Trabeculam verò, quod
τρον ἑκατέρωθεν, ἔκ τε τ̃ πρὸς τ̃ κεφαλ̃ῆ, καὶ τ̃ πρὸς ἕζις
ποσὶ μερῶν· δοκίδα λέ, ὃ ὑπατοπιούμβων κ̃ ὃ μ̃ῆκος
τ̃ῆ κλίνῃ ἔχλον, ὡνόμασεν, εἰ καὶ μικρὰν εἶπε δοκίν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ν'.

HIPPOCRATIS TEXTUS L.

Ηην ὁ ἧλιξ, ὀνίσκοις καθεστὼς ἔνδεν καὶ ἔνδεν, ἐπ' ἐκείνων τ̃ῶν καθίσεων ποιέεζ, πολλοὶ ὁ καὶ ἄλλοι ἔφοι κατάξιοί εἰσιν.

Commodè item extendens per axiculos ab utraque parte collocatos: Sunt etiam aliæ extendendi rationes quamplurimæ. B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τοὺς ἄξονας αὐτοὺς, ὄνους εἰώθε καλ̃ῶ, ὥσπερ καὶ ὁ λέγλν, ὄνου τε πρεσαγωγέ. νυν̃ δ̃ὲ τοὺς μικροὺς ἄξονας, ὀνίσκους ἐρρήκεν ὑπωκοριστικ̃ῶς, ὥσπερ ἐν τ̃ῇ φερομενῃ μεμβράνῃ ῥήσει, τ̃ μικρὸν δοκὸν, δοκίδα. χρὴ γὰρ σε, μὴ μόνον ἱκανοὺς πρὸς τ̃ τ̃ ὑποκείσεων ὑπνοιεῖν τε, ὁ χρ̃ῆσιν, ἀλλὰ ὃ πρὸς τοὺς ἔξ̃ωθεν προσεπιβασμοὺς ὀργάνων πρὸς τ̃ῆς ἰατρικ̃ῆς ἀπτάσεις. ἄξονας δ̃ὲ νυν̃ λέγει, ὃ κ̃ῦ ὃ μ̃ῆκος ἕ σώματος, ἀλλ' ἐπιφορείας, ὡς ὀλιθρον, ὅτου ἐ̃ον ἔνδεν καὶ ἔνδεν τὸ διαστελλομένου σώματος, ὅπερ αὖθ σημαίνει, κείσθων μὲν τ̃ ποδ̃ῶν τ̃ ἕτερον, αὖσθω δ̃ὲ τ̃ κεφαλ̃ῆς, τετάχθω τ̃ ἕτερον, ἔπειτα δὲ, πρεβάλλων τ̃ ἱμαντων τ̃ῆς τελούσ̃ῆς, τ̃ῖς ἄξοσιν, ὁν τ̃ῆς ἐκείνων πρεσαγωγ̃ῆς, τ̃ αὐτ̃ῆσιν ἐργάσῃ τ̃ῷ διαστελλομένου σκέλεσ. C

Axes solitus est appellare ὄνους, quemadmodum, ubi scribit, axis versatio. Nunc verò axiculos nominavit ὀνίσκους usus nomine diminutivo, sicut in superioribus verbis, trabeculam δοκίδα dixit, parvam trabem significans. Exerceri autem debes, non solùm in iis quæ prompta sunt, excogitandis, atque admovendis; sed etiam in machinamentis, quæ parantur à Medicis ad has intendendi rationes. Axes itaque collocandi sunt, non recti in longitudinem corporis; sed tranversi ab iis, quæ hinc atque hinc sunt, partibus corporis quod curatur. Id autem non aliud significat, quàm alterum ab inferiori parte à pedibus, alterum à superiori à capite, collocandum esse. Post hæc injecta lora extrema ad axes danda, qui versati crus quod curatur, in diversas partes diducant.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ να'.

HIPPOCRATIS TEXTUS LI. D

Ριστον ὁ, ὅς τις ἐν πόλ̃ῆ μεγάλ̃ῃ ἰ̃ητρεύ̃ῃ, κεκτ̃ῆσθαι ἐσκυασμενῶν ξύλων, ἐν ᾧ πᾶσιν αἰ̃ρεσιν ἔσεσθαι, πρὸς μὲν καταγμάτων, πρὸς δὲ ἀρθρων ἐμβολ̃ῆς ἐν καθ̃ῆσος, καὶ μοχλεύσος. ἐχέτω δ̃ὲ, ὁ ξύλον, ἓν ἡ ζυοῦτον οἷον οἱ τετράγωνοι φύσει, οἷοι δρύϊνοι γίνονται, μ̃ῆκος καὶ πλάτος, καὶ πάχος.

Optimum autem est, si quis medicinam in magna urbe exerceat, paratum habere lignum, per quod vim omnem adhibeamus ad fracta, & luxata omnia restituenda, tum extendentes, tum impellentes. Abundè autem erit lignum tale, quales sunt quadratæ columnæ quernæ, quod ad longitudinem, latitudinem, & crassitudinem pertinet. E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ὀργάνῳ τινὸς, καὶ μηχανήματος, ὅ̃ τινος αὐ ἐγὼ ἐμνημόνευσεν. ἐν ᾧ ὃ λόγῳ πρὶ ὃ τ̃ῆ κατασκευ̃ῆ αὐτ̃ῆ διδάξῃ καὶ ὃ πρὶ τ̃ ἀρθρων βιβλίον, ἐπόμενον τ̃ῷδε· καὶ ἡμεῖς οὖν ἐν ἐκείνῳ τ̃ ἐξ̃ήγησιν ὧν ἀσαφὲς εἶπε, ποιησόμεθα· νυν̃ ὁ, ὅτι ὃ σωκρ̃ῆς ὃ λόγου μεταλλ̃ῶσι, ὃ πρὸς τοὺς.

Organi cujusdam, seu machinamenti, quod haberi voluit, mentionem facit: in libro autem de articulis, qui huic subjicitur, docet ejus fabricationem. Nos ibi si quid obscurum fuerit, exponemus: nunc primum est ad ea transire, quæ subdit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νβ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS LII.

Επὶω ὁ ἰκμὰς καταδυόμενος. F

Vbi satis extenderis.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARUS.

Το σκέλος δηλονότι, πρὶ ὃ τ̃ῆ κνήμης, πρὸς τ̃ ἀστράγαλον ἔζαρθρημένον, ὁ λόγος ἦν αὐτ̃ῷ, καὶ τ̃ῷ μεταξὺ πρὶ τ̃ αὐτ̃ῆσιος διδάξας, ὅθεν πάλιν ὅλ̃ῃ τ̃ῇ ἀρχ̃ῆς λόγον ἐπανῆλθεν.

Crus videlicet: de crure enim agens circa talum prolapso inserit extendendi rationem: sicque rursus ad sermonem revertitur, quem initio proposuit.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS LIII.

ARticulus facilè reconditur. Diducitur enim ab antiqua sede, sic, ut è regione supra ipsam spectans non hæreat. Prominentioribus itaque palmarum partibus dirigendus est, partim, quod extat adurgentibus, partim infra talum repellentibus. Eo restituto crus, si fieri potest, extentum alligandum est: sin lora prohibeant, ea solvenda, & dum vinculum injicitur, in contrarias partes extendendum.

B

GALENI COMMENTARIUS.

HIppocrates articulum ἀγκῶνα dixit: quo moventur, qui volunt sic apud ipsum vocari extrema ossa, quæ in cavis recipiuntur, sic, utrotum id appelletur ὀλισθήσεως, ubi committuntur extrema ossium, quæ in flexu atque porrectione moventur. Extutroque autem osse id quod inserit, ἀγκὼν: cavum, quod recipit κοτύλη, vel γλήνη ab Hippocrate dicatur. C Sed hæc nominum discoptatio rejicienda est. Deinceps verò ostendit luxati restituendi rationem universam, sicuti nos in primo horum Commentariorum statim diximus, ubi intendendi usum explicavimus, demonstrantes non posse luxata commodè restitui, nisi ita diducantur, ut alterum alteri non inhæreat. Protinus autem terminum habes, ad quem usque extendere conveniat: nanque, ubi jam videbuntur eatenus extenta esse, ut altero alteri non inhærente, diducantur, extendere desines.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS LIV.

DAndum insuper eodem modo vinculum est, æquè capitibus ea parte, quæ extat, impositis: ibique primò & plurimùm circundandum, & pannis plurimis injectis potissimum adstringendum.

GALENI COMMENTARIUS.

E

CApita summatim commemoravit illius vinculi ad fracturas pertinentis, quod antè declaravimus. Meminisse autem oportet ea, quæ in manu, pede, calce, talisque, suo loco excidunt, eo modo vincienda esse, quo fracturæ, atque idcirco in hoc libro omnia comprehendi. Causam verò, quamobrem ita vinciendum sit, sive fractum os sit, sive prolapsum, in superioribus habuimus.

F

HIPPOCRATIS TEXTUS LV.

VM hinc atque hinc plurimùm.

GALENI COMMENTARIUS.

HOc etiam docuit in libro de officina Medici, quum inquit, Comprehendatque vinculum integræ partis quamplurimum, causa in prioribus posita est: satius enim est suc-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νγ'.

ΡΗϊδίῳ ἤδη, ὃ λέγει ἐμβαλὼν, ὑποβαμβρεύσας ἐς ἰσχυρείῳ ὑπὸ τῆς ἀγκύλης ἕδρης. καταρτώσαντα δεῖν χρὴ τῶν ἄνω χεῖρα, τῶν δὲ κάτω τὸν ἑτερον καταντικρὺ τοῦ σφυγμοῦ αὐτερείδοντα. ἔπειτα δὲ ἐμβάλλης, ἢν μὲν οἷόντε ᾖ, καταπλασμάτια ὑπιδεῖν χρή. ἢν δὲ κωλύηται ὑπὸ τῶν ἱμάντων, σκέπασις λύσαντα αὐτὰ καταπετάσαι ἐς τὸ ἀντίθεσιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΚ τῶν τοιούτων αὐτοῦ λέξεων ὁρμώμενοί τινες, ἀρθρίαγον καλῶν ἁπάντων φάσκουσι, τὰ σάρκα τὰ ὀστᾶ τὰ ἁρμοζόμενα ἀλλήλοις ὀστᾶν, ὡστε τὰ μὲν σύμπτωμα, διάθεσιν καλεῖν, καθὰ σεσημάνθη πρὸς ἄλλοις, τὰ σάρκα τὰ κατειλημμένων ὀστῶν, ἐν τῷ ὀνόματι τῷ, ἢ κάμψασιν. αὐτὸς δὲ τὰ ὀστᾶν ἑκατέρου, τὰ μὲ ἐμβαίνοντος τὰ σάρκα, ἀρθρίαγον, τὰ δὲ ὑποδεχομένου τὸ κοτύλιον, κοτύλιον, ἢ γλήνιόν ὀνομάζειν αὐτόν. ἀλλὰ ταῦτα μὲ ὀνόματα, τὰ ἔκθλιψιν ἔχειν. μὴ ταῦτα δέ, σε δηλάζει κοινὸν ἁπάσης ἐμβολῆς μέθοδον, ὡς κατ' ἀρχὰς ἡμεῖς εἰρήκαμεν, ἐν τῷ σκοπῷ τῆδε τῷ ὑπομνήματι, ἔνθεν καὶ τὸ χρείας ἐδιδάξαμεν ἐν ἐκείνοις τοῖς λόγοις, ὡς ἔχ οἷόν τε ἔστιν ἐμβάλλειν ἀυτὰ σκοπουντας, αὖθι τὰ ὑποβαμβρήσεως. δεῖται γὰ, ἐν τῷ ὅσον διδάξαι, μέχρι πόσε χρὴ καταπείσειν. ὅταν γὰ ἤδη δόξῃς ἱκανὰς ἔχειν, ὡς ὑποβαμβρῆσαι δυνάσαι, παύσαι τὰ ὠθισμούς.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νδ'.

ΕΠιδεῖν δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐς τοὺς ὠσταῖς βαλλόμενον κὰ ὁ ὀξυσκὸς, καὶ τοὺς σφυροῦλες τοὺς σφῦρας, πλείστας κὰ τούτῳ πιέσεσθαι, καὶ τοὺς σφῶλας πλείστοις κὰ τούτῳ, καὶ τῷ πίεσιν μάλιστα κὰ τούτῳ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ κεφάλαια σεσωτεμένη, ἀείμνησε τῆς καταγμάτων ἐπιδέσεως, ἣν ἐμφερῶς ἐδιξάμεθα. καὶ μέντοι, ὃ μεμνῆσθαι χρὴ, τοῦτο, καὶ ἄκρων τὰ χείρα, τὰ τὰ κῶλ τὰ πόδα, καὶ τὰ κὰ τὰ πέρατα, καὶ φαρέτη τοῦτα τὰ κὰ τὰ σφυρὰ ὀξαρθρήματα, τὰ καταγματικῶ τρόπῳ τὰ ἐπιδέσεως πεποιῆσθαι, διὰ, καὶ τοῦτο τὰ βιβλίῳ ἐφειρέται πρῶτα. τὰ ἢ αἰτία, τὰ χρείαν τὰ ἐπιδέσεων ὅπως ποιῆσθαι, καὶ ὀξαρθρήμα, καὶ καταγμα ὁπερτερὸς ἢ, ἐφεξῆς μεμαθήκαμεν.

ϲθαι τῷ πεπονθότι μορίῳ τὰ χωρία, ὅτι εἰς τὰ παρακείμενα μόνον, ἀλλὰ μέχρι πολλοῦ τε ἀφεστάναι, καὶ μακρὸν κωλύεσθαι.

A cos, non solùm exprimi à vitiata parte ad ea loca, quæ juxta sunt; sed repelli ad ea, quæ plurimum recedunt, & longè cohiberi.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νϛ'.

ΜΑλλον δέ τι τοῦτο ὃ θλίβειν πεπίεσθαι χρὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιδέσι, ἢ ὃ ἐν τῇ χειρί.

HIPPOCRATIS TEXTUS LVI.

HVnc autem articulum, ubi primò devincimus, comprimere magis debemus, quàm in manu.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

B

ΚΑτὰ τὰ μεγέθη τῶν ἀρθρων, ποιεῖται ὁ μέζων τῆς πίεσεως, ᾧ ὁ πλῆθος τῶν ὀχουίων, προσεπισκοπούμενος ὁ ῥιζοτόμος αὐτῶν, καὶ ὁμάδην, ἧττον γὰρ ἀποθλίβεσθαι βούλεται.

GALENI COMMENTARIUS.

MOdum comprimendi, & fasciarum numerum, constituit pro magnitudine articulorum, intuitus etiam, quàm nervis contineantur, & quàm acris sensus sint: hos siquidem minùs comprimi jubet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. νζ'.

ΕΡίῳ ὁ ἐπιδέσις, αὐτοτέρω μὲ ἕ ἄλλο σώματος ἐκτὸς ὃ ἐπιδεθὲν, ἢ ὃ θέσιν, δεῖ ποιήσασθαι οὕτως, ὅκως ἥκιστα ἀπαωρηθήσεται ὁ πούς.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS LVII.

INjecto vinculo pars deligata, reliquo corpore sublimior habeatur. Sic tamen continenda est, ut pes minimè suspendatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤι μὲν, ὅτι βραχὺ χρὴ μετεωρότερον εἶναι τὸ πόδα, τοῦ ἄλλου σκέλους, ἐλέχθη καὶ πρόσθεν. ἐλέχθη δ' καὶ ὅτι τοῦτον ὑλοῦσθαι προσῆκεν ὠτὸν, ὡς μηδὲ τῇ αἰσθήσει κάμνειν τοὺς μῦας. νυνὶ δ' προσέθηκε πρὸς τῆς χρῆσιν τῶν ἐπιδέσεων, ἀσφαλείας προνόημα, μηδὲ μόλις κεκλῶσθαι ἀμόρφωτα τὰ πόδα. τοῦτο δέ ἐστι, μαλακῶν ἐείων πανταχόθεν αὐτῷ σφιγκτηρίων. ᾗ δὲ μὴ ὃ χρὼς ἅπας, ἤτοι ὃ ὄγκος ἐστὶ, σκεπάσαι τινος μαλακοῦ, ἢ ἐρίου ἁπαλωτέρου, ἢ ἠῢ ξύλου ὀρθοῦ, ᾧ ἠῢ προσδεδεμένος ἔσται μαλακῆς ἔμπλοκῆς.

D

GALENI COMMENTARIUS.

PEdem continendum esse reliquo crure paulò sublimiorem, suprà quoque dictum est. Dictum est insuper ipsum eatenùs excitandum, quatenùs extenti musculi non laborant. Nunc præceptum adjungit; quod ad utrò continendum pertinet, ut pes ne minimùm quidem suspendatur: id autem fit, ubi lana molli undique cingitur: quin & pars ejus extrema, qua cutis est, ipsi subjecta, molli aliquo, ut pulvino, fulcienda est, tum ligno aliquo erecto, ad quod per mollem habenam vinciatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νη'.

ΤΟν δ' ἰσχασμὸν ἕ σώματος, ὅπως ποιεῖται, ὀκολίω τινὰ δυώαμιν ἔχει, ᾧ ὃ ὀλίσθημα, ᾧ μὲ γὰ σμικρὸν, ᾧ δ' μέγα ὀλισθάνει.

HIPPOCRATIS TEXTUS LVIII.

EXtenuari autem corpus debet, prout ossa graviter suo loco excidant. Nonnulla enim leviter, nonnulla plurimum moventur.

E

ΥποΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΠΡόδηλον ὅῶν, ὅτι τὰ μὲν σμικρὸν ὀλισθήσαντα, μετειωτέρας δεῖται τ ἐπιμελείας, ᾧ δ' ἐπὶ πλέον ἐκπέσῃ, καὶ τῆς ἀφάπτης ἀκριβεστέρας, καὶ τῶν ἄλλων οἷς ἰσχαίνεται ὃ σῶμα.

GALENI COMMENTARIUS.

IN aperto sanè est, quæ paululum excesserunt, parvam curam exigere: quæ plurimum prolapsa sunt, & majorem abstinentiam, & cætera, quæ corpus extenuant.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νθ'.

ΤΟ ἐπίπεδον δὲ ἰσχαίνειν μᾶλλον, καὶ ὅτι πλείω χρόνον ἐν τοῖσι τῶν σκέλεα τρώμασιν, ἢ ἐν τοῖσι τῶν χειρῶν· καὶ γὰρ μείζω καὶ παχύτερα τοῦτα ἐκείνων· καὶ δι καὶ αἰσθητῶν ἐλαττόνων ὃ σῶμα, καὶ καθαιρέσθαι. μετεπιδοῦναι δὲ ὃ ἀρθρον, οὔτε τι κωλύει πεπαῦον, οὔτε καπειγόν· καὶ ᾧ ἄλλα πάντα ὡσαύτως χρὴ ἐπιτελεῖν, ὥσπερ καὶ ᾧ πρότερα. καὶ ἢν μὲν

F

HIPPOCRATIS TEXTUS LIX.

MAgis omninò, ac diutius extenuare corpus oportet, ubi crus, quàm ubi brachium læditur, quùm illud majus sit, & crassius quàm hoc. Necesse item est corpus quiescere, atque jacere: sed solvere articulum tertio quoque die, & rursus alligare, nihil prohibet, nihil item cogit. Reliqua omnia eadem fieri debent, quæ in prioribus posita sunt. Quod si ho-

mo quieſcat, & jaceat, abundè ſunt quadragin-
ta aies, modò oſſa in ſuam ſedem reſtituta fue-
rint. Sin quieſcere nolit, ægrius crure utetur,
vogeturque diutiſſimè vinculum adhibere.

A

GALENI COMMENTARIUS.

IPſe cauſam reddidit ejus quod præcepit. Inquit enim, quum illud majus ſit, & craſſius, quàm hoc: quibus tertium adjicit, quod homo cubans conſanеſcat, non ingrediens, ſicut ubi brachium offenditur. Hæc igitur in univerſum pertinere ad omnes articulos arbitramur.

B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΤὸς εἶπε τὴ αἰτίαν ἃ κελεύει. ἔ γὰ μείζω φησί, καὶ παχύτερα ζῶντα ἐκείνων, καὶ τέτον ὑπὶ ζύγοις ὄντ, ὃ, καταβαλόντα ὑγιάζεθαι τὰ ἀνθρωπον, ἀχ ὥσπερ ὅπὶ τ κζ χείρα, πεβιεμρόμενον. ζῶν᾽ οὖν ὁ πᾶ κελεύσαν περὶ πάντων ἡμῖν τ λόγον εἰρῆσθαι νομίζω.

HIPPOCRATIS TEXTUS LX.

VErùm, ubi oſſa ex toto in ſuam ſedem non reverterunt, ſed aliquid abeſt, tempore extenuatur coxa, femur, & crus: ac ſi in interiorem partem excidant, exterior pars tenuatur: ſi in exteriorem, interior.

C

GALENI COMMENTARIUS.

SI qua integris partibus diu quieſcat, vel leviter moveatur, tenuior fit quàm prius eſſet: motus enim corpora calefacit, eorumque vim firmat, ob quam partes melius nutriuntur; ſed, ubi luxatum aliquid non fuerit perfectè reſtitutum, deteriùs perficiuntur motus, præcipuéque à contraria parte illi, in quam venit, quandoquidem locus ea vacuus relinquitur, quùm os in contrariam moveatur. Homo igitur facilius illi parti inhæret, in quam articulus excidit. Superiores enim partes ſedem requirunt, quam inanis locus non exhibet; ſed plenus, quùm nihil poſſit inani loco hærere: atque ea de cauſa crus ab ea parte, in quam articulus erumpit, ſuſtinere corpus ſolet, & tantùm muſculis, qui ea continentur, ſuo munere fungi, hi ſiquidem benè nutriuntur: inexercitatis verò non ſatis alimenti ſubminiſtratur; hi autem in contraria parte continentur.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξ'.

ΟΚόσα μὴ τῶν ὀστέων μὴ τελέως ἴζῃ ἐς τὠ ἑωτῶ χώρ, ἀλλά τι ὑπολείπ, τὰ χρόνῳ λεπτύνεθ ἰχίον, ἃ μηρὸς, ἃ κνήμη. καὶ ὅν μὲν ἔσω ὀλισθῇ, τὸ ἔξω μέρος λεπτύνεται, ὅν δὲ ἔξω, τὸ ἔσω.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙ μὲν τὰ ὑγιᾶ τ μορίων, ἐν ἡσυχίᾳ πολυχρονίᾳ φυλαχθείς, ἢ βεβαίᾳ κινήσει, λεπότερον ἑαυτ γίγνεται. θερμαίνῃ τε γὰ ἡ κίνησις τὰ σώματα, καὶ ῥώννυσι τὰ ἐν αὐτοῖς δυνάμεις, ὑφ᾽ ἧς εἰς εὐτροφίαν ὑπιόντα τὰ μέρη. ὁμοίως ἃ μὴ καλῶς ἐμβληθῇ τὸ ὀλισθηθὲν τ, χεῖρες αἱ κινήσις ὑπερλαμβάνεται, καὶ μᾶλλον ἃ, κζ τὰ αὐτοκίνητα μέρη τὸ ὀλισθήσαντ. ὅθεν κενὸς ὁ τόπος καταλείπεται τὸ μέρους, κινηθέντος ὅσου, ὡσεὶ ζητεῖται. ῥᾴον οὖν ἐπ᾽ ἐκεῖνα ἐπείσῃ τ μέρους, εἰς ὃ μετέστη τὸ ὀστέον. ἕδρας μὲν γὰ δύνται τὰ ὑπερκείμενα μέρη. ζῶντα ἃ αὐτοῖς, ἃ πενιᾳ χώρ ἐπέχουσιν, ἀλλ᾽ αἱ πεπληρωμέναι κζ γλῶτοι τ κενὸς χώρες, ὠθοῦν ἐπείζεζ δυνάμεθα. διὰ τᾶτ᾽ οὖν, τὸ τὸ σκέλος ἐξίσθη τοσοῦτον, ἕως τὰ ἔκπλωσιν ἔχῃ, τοῖς καὶ ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐνεργεῖν μόνον. αὖτοι γὰ οὗ τὸ πρόσωπα καλεῖ, οἱ ἐν ἀρχῇ τες, ἐνδεεῖς, οἵπερ εἰσὶν ὁκ τ αἰτιακειμένων μερῶν.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXI.

PLeraque tamen in interiorem partem promoventur. Sed, ſi integra cute utrumque cruris os comminuatur, validius intendendum eſt. Si una pars fracturæ valdè ſuper alteram excedat, aliquo utendum eſt ex propoſitis intendendi modis. Abundè quoque eſt, & per homines extendere: ferè autem ſatis ſunt duo homines robuſti, qui in diverſa contendant, unus ab una parte, alter ab altera. Extendere autem rectâ ſecundum naturam oportet, & è regione cruris, ac femoris, tam ſi hujus, quàm ſi illius fracti oſſa extendantur.

E

F

GALENI COMMENTARIUS.

QUæ excidunt ab inferiori parte, qua cum talo committuntur, in interiorem partem magis prorumpunt. Cujus rei cauſa eſt furæ proceſſus, qui ab exteriori parte talum magis complectitur, quàm tibiæ proceſſus ab interiori.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξα'.

ΤΑ πλάσα δὲ, ἐς ὃ ἔσω ὀλισθάνῃ. ἐπὶω ἢ κνήμης ὀστέα ἀμφότερα καταγῇ αὖθ ξυνώσιος, καταστάσιος ἰσχυροτέρης δεῖται. τείνειν ἢ ζυτέων τῶν ἔξωθεν ἐνίοισι τῶν περιερμμένων ὠσί, ἵν᾽ μεγάλαι αἱ διαλλάξιες ἔωσιν· ἰκανὸ ἢ καὶ ὁσὸ τῶν ἀνδρῶν καταστάσις. τὰ πλάσα γὰ ἀρκέσιεν, αὐ δύο ἀνδρες ἐρρωμμένοι, ὁ μὲν ἕνθεν, ὁ δ᾽ ἔνθεν αἰτιτείνοντες. τείνειν ἢ ἐς ὃ ἴσ᾽ χρὴ κζ φύσιν, καὶ κζ τὠ ἰσχυρῶν τῆς κνήμης, καὶ τὲ μηροῦ. καὶ ἢν κνήμης ὀστέα κατεηγμίης καταστένῃς, καὶ ἢν μηροῦ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ κάτω, ὡσὶ τ ζύγις σφυγόσις ὀξαρθήματα, μᾶλλον ἔσω ὀλισθάνῃ. αἰτία ἢ, ἢ τ πεζητης ἀπόρροια, ἔξωθεν ἀκριδέστερον περιλαμβάνουσα τ ἀστράγαλον, ἢ ὡδὲ τ κνήμης ἐσώθεν.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξβ'.

ΚΑὶ ὑπιδὴν ἢ ὕπως ἀντεζομένων ἀμφοτέρων, ὁκότερον αὖ ζυτέων ὑπεὶης, ὃ γὰρ τοῦτο ξυμφέρει σκέλεί τε καὶ χερί. πήχεος μὲν γὰρ, καὶ βραχίονος, ἐπὶω ὑπιδεδῶσιν ὀστέα κατεηγότα, ἀώρηκται δὲ χείρ. καὶ ἢν ἀντεζομένα ὑπιδέης, ὦ σήματα τῆ ὠλένῃ, ἑτερωθῦται ἐν τῆ ξυγκάμψι τῆ ἀγκῶνος. ἀδύνατος γὰρ ὁ ἀγκὼν ἀντεταθαι πυκνῶ χρόνου, ὃ γὰρ πολλάκις ἐν ζυτέρῳ ἐγίνετο, ἀλλ' ἐν τῷ ξυγκεκάμφθαι. καὶ δὴ καὶ ἄτε δυνάμενοι οἱ ἀνθρωποι ἀζαίνειν, ἐπὶω κὴ χείρα τρώσωσιν, ξυγκεκάμφθαι κὴ τὸν ἀγκῶνα δέονται. σκέλος δὲ, ἢν τε τῆσιν ὀδυπερέηνται, καὶ ἐν ταῖ ἑζάνῃ εἴθισται, ὅτε μὲν ἀντεταθαι, ὅτε δὲ μικροῦ δεῖν ἀντεταθαι ἐς ὃ κάτω κὴ φύσιν. καὶ δὴ καὶ ὃ θεὸς ὃ ἀγκὼν τὸ ἄλλο σῶμα, ἀμφὶ τοῦτο διάφορον ἑωυτῆ ἐστιν τὸ ἀντεζᾶσθαι, ὁτάν αἰάγκη ἔχῃ. καὶ δὴ καὶ ἐν τῆσι καίτησι, πολλάκις ἐν ταῖ χήμαι ζυτέρ ἐστιν ἐν ταῖ ἐντεταμέναι. ἐπὶω δὲ τρωθῆ, αἰάγκη κατδουλοῦται τῆ γράμμω, ὅπ ἀδύνατοι μετιωζέεσθαι γίνονται, ὥς τε οὐδὲ μεμέρισται τοῖ ζυνκαμφθῆναι, ἢ ἀνάζωσα, ἀλλὰ ἀζεμέτοισιν, ἐν ζυτέρῳ ταῖ χήμαι κείμθοι.

B

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΑν τε κνήμιον, εἀ τε μηρὸν ὑπιδέης, ἐκτάσεων πρῶτ ἀξιοῖ θεσπέσιος ἀντεταῖς κελεύει, τῆ καὶ ἰητρὸν, ὦ τῆ γνῶ. πῶς δ' αἰτίαν ὃ χήματος, ἐρεῖς ἐρῶ ἔφασ, ἀποδείξᾳ χρώμενος, ἢ ἐτοίμως νοήσας τὸν νοῦν. ἔστι γὰρ τοῦτον τῶ κεφάλαια, περιεῖναῖς μὲν ὃ σκέλος ἑστῶτων, καὶ βαδίζοντων, ἀντεταῖς. θεὸς γὰρ ὁ βαδίζειν, ὃ σῶμα γεννὼς ἀπὸ τῆ φύσεως, εἰς τοῦτο χῆμα παρεσκεύασεν θεὸς αὐτὸς, ὦ ἀξιῶ τοῦτο, ἢ καζασκευάζων, ἀντεζομένον ὄζτν ὡς τὰ πολλά. ἐπὶ χείρας δὲ, ὦ κὴ ἐπὶ τῆς ὀδοιπορείας, ἢ ἄλλως, ὡς τὸ πολὺ, κεκαμμένας μετείωις ἔχομεν. ὁσάκις γὰρ ἀνταπτικῶς ἀυτὰς θεῖρχεται, δίξᾳ τοῦτο, κἂν ὑπιδεθῆ ὡς χείρε, δύναται ὄζτν ἀπὸ θεῖρχεσθαῖ, ἐκπίπτοντι τῆ πήχι. σκέλους ἢ καταγέντος, ἀδύνατον ὑπιδαίνειν, ὅθεν ἀκριβεῖς πρωθεῖσθαι.

D

E

HIPPOCRATIS TEXTUS LXII.

ATque ita extensa ambo deligare, utrum-vis devinxeris, an non eadem cruri, ac brachio accommodantur? Namque ubi brachii, vel humeri ossa comminuta deligantur, brachiũ suspenditur: atque, ubi extensum alligatur, caro alio modo figuratur, dum cubitus flectitur. Nequit enim cubitus extensus diu haberi: non enim solitus est sepe in hoc habitu detineri; sed curvatus. Quin, quùm homines ingredi possint brachio comminuto, necesse habent cubitum curvare. Crus verò, quia ambulando, & stando in inferiorem partem, nunc ex toto nunc propè ex toto, intendi secundum naturam, & ferre etiam reliquum corpus consuevit, idcircò sine molestia extenditur, quùm opus est. Quid quòd & in lecto sæpius hoc modo continetur figuratum? Sed, ubi frangitur, necessitas hominis animum subigit: nequit enim excitari, quare de curvando crure, aut de surgendo nullum verbum facit; sed ita figuratus quiescit, & cubat.

GALENI COMMENTARIUS.

SIve femur, sive crus alligetur, præcipit, ut utraque commissura extendatur, scilicet, quæ in coxa est, & quæ in genu. Cur ita figurari debeat, ipse deinceps adjicit evidenti demonstratione usus, cujus mentem facilè comprehendes. Horum itaque verborum capita sunt. Consuevit crus, & eorum qui stant, & eorum qui ambulant, extendi; à natura enim, corporis ferendi gratia factum, ab eadem ad hunc habitum præparatum est: atque ea de causa in cubando plerumque extensum servatur; sed brachia, in ingressu, & alioquin ferè modicè curvata continentur, quandoquidem nemo extentis brachiis ambulat: ac propterea brachio etiam devincto mitella cubitum excipiente ambulare æger potest: at crure perfracto, priusquam callo firmetur, ingredi minimè licet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξγ.

ΔΙὰ οὖν ταῦτα τὰς θεσφάσιας, γλεῦς καὶ σκέλεος, ὅτε ἢ κατάπασις, ὅτε ἢ ὑπιδέσεως ὃ χήματος, ξυμφέρῃ αὐτῆ. ἢν μὲν οὖν ἰκανὴ ἢ κατάπασις ἢ ἀπὸ τῆ αἰσθητοῦ ἢ, ὑθὲν δεῖ μάτιω πονέεσθαι, καὶ γὰρ σολοικώτερον μηχανωμένοισιν μηδὲν ὄφον. ἢν δὲ μὴ ἰκανὴ ἢ κατάπασις, ἢ ἀπὸ τῆ αἰσθητοῦ, καὶ τῆ ἄλλων τινὰ τῆ αἰαγκαίων θεσφέρειν, ἢν τινά γε θεσφέρῃ. ὅτάν δὲ ἢ ἰκανὸς καταθῆ, ῥηϊδίως ἤδη καθρῶντας τὰ ὀστέα, καὶ ἐς τὸν φύσιν ἀγαγεῖν, ζῶσι ἥκιστα τῆ χειρέων ἀπολυόντα, καὶ ἐξδυκρινέοντα. ἐπὶω δὲ καταρθώσῃ, ὑπιδεῖν ζῶσιν ὀθονίοισι καζαντεταμένοισι, ὡὶ τ' ὀπὶ δεξιὰ, ὡὶ τ' ἐπ' ἀριστερὰ θεῖφέρειν ξυμφέρῃ ἑωυτοῖσιν τὰ θεσθῶτα ὀθόνια. βουλόεσθω ἢ πῶν ἀρχῶν κὴ τὸ κάτηγμα, καὶ θεῖδιδόεσθω κὴ τοῦτο, ὡς θεσθῶτας θεῖδεσμοὺς, κἄπειτα νεμόεσθω ὅπὶ πῶν ἄλλων κνήμιον ὑπιδίων,

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIII.

OB has igitur evidentissimas causas non convenit eodem habitu brachium, atq; crus, extendere, & vincire. Quòd si abundè fuerit per duos homines adhibita vis, frustra laborandum non est: jactantiæ enim est uti machinamentis, ubi res non exigit. At si duo homines non satis extendant, confugiendum ad eum ex propositis intendendi modis, qui expeditissimus sit. Intensione satis adhibita ossa facilè restituuntur, & in suam sedem compelluntur, prominentioribus palmarum partibus directa, atque diducta. Postquàm restituta fuerint, extenta fasciis alliganda sunt, quæ sive à dextra, sive à sinistra parte, magis attrahi debeant, illis primò involvendæ sunt.

Ordiantur

Ordiantur autem ab ea parte, qua fractura est, primóque ibi circumeant: deinceps ad partem cruris superiorem porrigantur, quemadmodum ostensum est in aliis fracturis. Fascíæ verò latiores, & longiores, ac multò plures ad crus adhibeantur, quàm ad brachiũ. Ubi deligatum fuerit, super aliqua re plana mollique collocandum est, ne in hoc, vel illud latus depravetur, neve in anteriorem, neve in posteriorem partem pervertatur.

A ὥσπερ ὅθι τῶν ἄλλων κατάγμασιν ἔφαμεν. ἔνθα δὲ ὀρθία, πλατύτερα χρὴ ἔνδειν, καὶ μακρότερα, καὶ πολὺ πλέω ἄνωθι καὶ τὸ σκέλος, ἢ ἐν τῇ χρεί. ἐπιὼν ὁ ὑπεδήκης, καταδεῖται ἐφ' ὁμαλοῦ ὄγκου, καὶ μαλθακοῦ, ὡς τε μὴ διαστρέφεσθαι ἢ τῇ, ἢ τῇ, μήτε λοξόν, μήτε κυφὸν εἶναι.

GALENI COMMENTARIUS.

EVidentissimas causas appellavit φανερὰς, quamvis causæ, quas proposuit, veræ sint, neque id vocabuli ad falsas causas significandas, (ut usurpari solet) mutuatur. Paulo infra etiam eodem modo ipsum accipit, quùm inquit, ob has igitur evidentissimas causas si os, quod ab exteriori parte est, confringatur, maturè homo ingreditur. Id quod de sura dixit, veram causam reddens, cur eâ fractâ crus celeriter moveatur: atque, ubi tibia perfringitur, longo spacio opus sit ad hoc, ut homo uti crure possit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

B ΦΑνερωτάτας μὲν εἴρηκε τὰς αἰτίας, φανερὰς, κἂν γε ἀληθῶς, ὡς περείρηκεν, οὐχ ὡς ἐν τῇ σημασίᾳ, φανερὰς ἐώθη λέγειν τὰς ψευδεῖς αἰτίας, καὶ μικρὸν ὑπὸ κατωτέρω πάλιν, ὅπου κέχρηται τῷ ὀνόματι, καὶ τώδε τὸ ῥᾶον. δι' ἃς οὖν τοῦτας τὰς φανερὰσας, τὸ μὲν ἔξωθεν τοῦ ὀστέου καταγῶσι, ταχεῖαι αἱ βαδίσεις. εἴρηκε δὲ τοῦτο ἀφ' ὧν, ἀληθὴς βαδὶς, ταχεῖαν μὲν ἐπ' ἐκείνῃ καταλαβεῖν τὴν σκέλους κίνησιν. εἰ δὲ κενὴν σωτηρίᾳ, μὴ πλείονα χρόνον δύνασθαι χρῆσθαι τοῖς ὅπλοις παῦσαι.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIV.

MAximè autem pro valetudine est, cervical subjicere ex lino, aut lana, non durum, latum, quod medium in longitudinem molle sit, vel quodpiam tale.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξδ'.

ΜΑλιστα ἢ ξυμφέρῃ περικεφάλαιον, ἢ κοῖλον, ἢ ἐρινέον, μὴ σκληρὸν, λαπαρὸν, μέσον μὴ μῆκος ποιήσεται, ὑποδεῖται, ἢ ἄλλο ὁ τοῦτο ἔοικεν.

GALENI COMMENTARIUS.

CRus fulciri jussit eo modo, quem posuit, cervical magis quàm canalem adhibens. Proximè autem subdit, cujus rei illos accuset, qui canali utuntur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

D ΤΗν κνήμιλον, ἀξιοῖ τηρεῖσθαι ἣν εἶπε τρόπον, περικεφαλαίων μᾶλλον ἢ σωλῆνος, ἐφεξῆς γράφων, ὧ μέμφεται τοὺς χρωμένους αὐτῷ ἀντὶ τοῦ ἐκείνου.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXV.

DE canali, qui fracto cruri subjicitur, incertus sum quid dem consilii, subjici neíne debeat. Prodest quidem, sed non quantum existimant, qui illum admovent: non enim quiescere cogit, ut arbitrantur. Nam neque si reliquum corpus in hanc, vel illam partem convertatur, prohibet canalis, quominus sequatur crus, nisi ipse homo caveat. Neque item prohibet, quominus sine corpore crus in hanc, vel illam partem moveatur. Sed & subjectum lignum immite est, nisi molle aliquid in ipsum indatur: est tamen commodissimum, quando vel sterni lectum, vel desidere hominem oportet. Licet igitur, & cum canali, & sine eo curationem benè vel malè admovere. Vulgo sibi persuasum habent medicum culpa magis vacare, si canalem subjiciat, quanquam res minus artificiosa est. Crus enim rectum prorsus jaceat, oportet, & super plana, ac molli aliqua re, quùm necesse sit, cõtineri vin-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξέ.

ΠΕρὶ γὰρ τῶν σωλιώνων, τῶν ὑποδιδεμένων τοῦ τὸ σκέλεα τὰ κεκλασμένα, ἀπορέω ὅ, τι ξυμβαλλόμενος, ἢ ὑποβαλλέειν χρὴ, ἢ μὴ. ὠφελέουσι μὲν γὰρ, οὐχ ὅσον δὲ οἱ ὑποβαλλόντες οἴονται, ἢ γὰρ ἀναγκάζουσιν οἱ σωλῆνες ἡσυχίειν, ὡς οἴονται. ὅτε γὰρ τῷ ἄλλῳ σώματι τρεφομένῳ, ἢ ἔνθα, ἢ ἔνθα, ἢ ἐπιμαχήσῃ ὁ σωλὼν μὴ ἐπακολουθέειν τὸ σκέλος, ἢν μὴ ἐπιμελῆται αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος, ὅτε αὖ τὸ σκέλος αὖθι ἢ σώματος κωλύῃ ὁ σωλὼν κινηθῆναι, ἢ τῇ, ἢ τῇ. ἀλλὰ μὲν δὴ ἐπιτήδειον ξύλον ὑποστορῆναι, ἢν μὴ ὅμως αὖ τις μαλθακὸν τι ἐς αὖθι ἐντιθῇ. ἀχρηιότατον δέ ἐστιν ἐν τῇσι μεσύπνοισι, καὶ ἐν τῇσιν ἐς ἄφοδον ἀναχωρήσιον. ἔστιν δὲ σὺν σωλῆνι, καὶ αὖθι ἀβλαβὲς, ἢ καλὸς, καὶ ἀχρηὸς κατασκευάσθαι. πιθανώτερον δέ τοῖσι δημότῃσίν ἐστιν, καὶ τὸν ἰητρὸν ἀναμάρτητότερον εἶναι, ἢν σωλῆνα ὑποκεῖσθαι, κἠπερ ἀτεχνέστερόν γέ ἐστιν. δοξάζω μὲν γὰρ ἐφ' ὁμαλοῦ καὶ μαλθακοῦ κεῖσθαι, πολύπτη σαφέως ἐς ἰσχύι. ἐπεὶπερ γε αὐτάγκη κρατηθῆναι τῷ ὑποδήσαντι τοῦ τῆς ἀναστροφῆς τῆς ἐν τῇ ἀρχιήσει, ὅπῃ αὖ ῥέπῃ, καὶ ὁμόσε αὖ ῥέπῃ. ὑποκειμένου δὲ ὁ ὑποδεδεμένος ἔσται, ἅπερ

καὶ περίτεσον εἱρκτῷ. καὶ γὰρ τὸν ἐπιδέσιν χρὴ διαι- A
τᾶν εὖ, καὶ ὁ οἰδήμα ὅπως ἐξαείσεται ἐς τὰ ἄκρια,
καὶ τὰς χαλάσιας ὅπως, καὶ τὰς μετεπιδέσιας λῆξαι τελ-
πτης, καὶ διεισιόντα τὸν ἐπιδεδεμένον, καὶ τὰς ἐπι-
δέσιας δεῖ μᾶλλον ποιέεσθαι, καὶ πλέοσι εἴσιν ὀθονίοισιν.
θερμαίνειν τε καὶ τὸν πόδα χαλαρᾶς, ἢν μὴ ἄχθη
ἐπὶ τῷ ῥωμάτος ὁ πάλμα. καταπίνειν δὲ μετρίως,
καὶ ἐπικαθορθοῦν ἐφ' ἑκάστῃ ἐπιδέτῃ χρὴ τὸ ὀστέα.
ἢν γὰρ ὀρθᾶς μὴ ἐπιδύσῃσι, κατὰ λόγον ἢ ὁ οἰδήμα χω-
ρέῃ, ἐπὶ τὸ λεπτότερον, καὶ ἰσχνότερον ὁ ἐπιδεδεμένον
χωρίον ἔσαι, ἔπι ἢ αὖ ἐλάχιστα τὰ ὀστέα, ἐκακύονται B
ἢ τῆς κατάτασιος μᾶλλον. ἐπεὶ ἢ ἐξόδυμάσις ἢ ἐνδεκομένος
ὑμῖν ἔσται, ἢν ἀναγκαίως περιτιθέναι, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοισι
κατὰ μέρος εἴρηται).

culum, ne pervertatur, dum membrum jacet, quocunque se vertat, & moveatur. Respondeat item, qui deligatus est, eadem, quæ supra posita sunt. Nam vinculum tale esse convenit, & tumorem in extremis partibus assurgere, & eodem modo laxari, ac tertio quoque die resolvi, & rursus deligari: ad hæc id, quod alligatur, tenuius inveniri, tum arctius vinciri, & pluribus linteis uti, pedemque non arctè comprehendere, nisi fractura ad genu proximè accedat. Debent etiam ossa modice extendi, ac dirigi, quotiescunque vinculum injicitur: Nam, si curatio idonea fuerit, & tumor, ut convenit, procedat, alligata sedes tenuior est, atque gracilior, & ossa facilius tractantur, & ducentibus magis parent. Septimo autem, vel nono die ad ferulas veniendum est, quemadmodum dictum est in aliis fracturis.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΕΤι καὶ νῦν οἶδα ἰνιὰς ἰατροὺς ὑποδιδέντας τῷ C
σκέλῃ σκωλίας, ἢ γλωσσόκομον, κνήμης τε, ἢ μηροῦ
πεπονθότες, ἔστι μηροῦ, πρυτὴ τῷ σκέλῃ. ἢ κνήμης ἢ
πεπονθυῖα, ἴνιοι μὴν, ἢ τῷθ' ὑποδεδέσιοισιν ὅλῳ τῷ σκέλῃ
ὃ ξύλον, ἐνιοι ἢ, ἢ κνήμιον ὅλον ἐπείζοντες ἐν τῷ γλωσ-
σοκόμῳ. βλαπτοιστ ἢ τι ἂν οἱ μεῖ ἐωτὸς τὸ μηρὸν, ἀλλ'
ἦπιον ἐκείνων. ταῖς φλέβας δὲ, αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης
ἐδήλωσε ῥᾳδῶς, ὥστ' ἐωτὰς ἐσδὲν ἐμὲ δεῖν ἔτι λέγειν,
ἀλλ' εἴ που τι κῇ τὸ λέξιν ἀτερὲς ἔσεσθαί τισι, νομίσω,
τοῦτο ὅλα πλάσω, ἢ φερῶτον γε σαφέστερον, ὅπη διαφέρῃ D
γλωσσόκομον ἑκάστου. εἱρηκα μὴν οὖν πρὸς τοῖς ἀπίκοῖς
γλωσσόκομον, τὸ σκῦρος τοῦτο. ἴσως οὖν εἰς πολλὰ μὲ δεῖ
χρησίμων γραμμάτων, ἐμβαίνοισιν οἱ ἀνθρωποι, πολλὰ ἢ
τὸ ὑποδέτων γραμμάτων. ἴνιοι ἢ εἰς ὁδοιπορίας αὐτῷ χρῶν-
ται, διὰτὸ τὸ ἐσθὺν, ἐάτε γλωσσοκόμιον, εἴτε γλωσσόκομον
τὶς ὀνομάζοι ἐωτὸ, καθάπερ ἐσθὺ διὰ τὸ δυοῖν ἢ, ἢ διὰ τὸ
δυοῖν ασ. ὃ ἢ ὑποδεδέμενον τῷ σκέλῃ γλωσσόκομον,
εὔδηλον ὅτι σφραγικώτερόν τε, καὶ πυκνότερον εἴ δῆ, πᾶν
στυπτηρίαν. διὰ γὰρ ἐωτὸ, μὴ πολλὰ πανταχόθεν εἴ δῆ καὶ ὃ E
σκέλες ὄγκος, ἢ πάχος, ἢ ὅπερ αὖ ὀνομάζειν ἐθέλεις, ἵνα
ἐξαλλάττοντα ἐκατέρωσεν ἐείαν, ἐσφιγμόν ἢ ὃ σκέλες,
ὡς μηδὲ, αὖ ὁ κάμνων βάλοιμι μεζαχλίνειν αὐτὸ συγχωρεῖν
τὴ πνοιχείαν. ἀλλὰ τὸ μὲ ἐπὶ τὸ δεξιὸν, ἢ τὸ ἀειστερὸν μέρος
ἐξιτροφὴν τῷ σκέλεις, δυνάμη ἢ τὴ ἐείαν ἐξέλασις ἐπι-
καλοῦται, τὸ ἢ αὖω, ἢ κάτω, ἢ εἰς ὕλος αὐτὸ κίνησιν, ἢ
δύναμ. διὰ ἢ ὁ Ἱπποκράτης, σὺν χρείσιμα τῇ χρήσῃ τῷ
τοιούτῳ ξύλου, φησὶ τοῖς ἄλλοις, ἢ ἀπίμοις ὄντος. ὃ γὰρ ἀρ-
χέτερον οἷ ἀπίμοτερον, ἢ ἀηδέστερον ὄδλον, διὰ τὸ μηδὲν
εἶπειν, ὥσπερ ἢ τὰ ὑπαυχένια τε, ἢ τῷ ὑπαγκώ- F
νια ἐξεκλοῦμα. ταῦτα γὰρ εἴναντα μετρίως, σὺν
εἰσὶν αἰσιαρὰ τῷ σκέλῃ· χρήσιμον δ' ὄντος ἢ τοῦτο μη-
χάνημάτος, ὅταν ἀφοδῦσαι δεήσωσιν οἱ κάμνοντες, ἢ
μετανομεδῶσαί ποτε, ἀπὸ τ ἑτέρας μετακλίσας,
ἐφ' ἑτέραν, ἑνεκα τοῦτο ἐρρωσθῶσαι, διὰ τῦτο μά-
λιστα, τ χρῆσιν αὐτῷ παρεσκεῦσα, καὶ τοι καὶν οἱ ἴνες
κατ' αὐτὸν ὁ ὑπαυχένιον χαλῶσι, ἢ καὶ ἀρχαὶ βό-
θεως, ὑποβαλλοισιν αὐτῷ ἴσχιας ἐκκαρσίας, ὅταν

ET nunc etiam quosdam medicos novi, qui etiam nunc eruri, vel femori affecto canalem, vel glossomum subjiciunt, ubi femur quidem læsum est, universo cruri: sed, si quod inter genu, & pedem est, lædatur, nonnulli universo cruri lignum subjiciunt, nonnulli eam partem dumtaxat glossocomo fulciunt. Lædunt, qui unà femur etiam comprehendunt, sed minus quàm alii. Noxas docuit Hippocrates sic apertè, ut mea explanatione non egeant: verùm, si quid judicavero in verbis ejus fore cuipiam obscurum, illud explicabo, atque ante omnia, quid inter canalem, & glossocomum intersit. Glossocomum ab Atticis appellatur arcula illa, in qua servare homines solent eas res, quas in pretio habent, & scripta, quæ recondi volunt: qua nonnulli ad itinera utuntur. At nihil refert, sive glossocomium, sive glossocomum nominetur, sicut neque sive per duplex tt sive per duplex ss. Constat autem glossocomum, quod cruri subjiciendum est, longius esse debere, & angustius, quàm quæ in usu sunt. Ejus enim latitudo parum excedere debet cruris latitudinem, seu crassitudinem, seu quomodocunque libeat appellare: ut lana undique adjecta benè crus firmetur, sic ut loci angustia, etiamsi æger velit, crus moveri non patiatur; sed, ne in dextram partem, vel sinistram moveatur, poteſt imposita lana efficere: at, quominus in superiorem, vel inferiorem feratur, aut excitetur, prohibere non poteſt. Quocirca Hippocrati hujusmodi ligni usus non placet, quoniam præter cætera incommoda durum est: nam immite, quod ipse dixit αὐχένιον, durum significat, & insuave, quod nihil cedat, quemadmodum cervical, & ille pulvinus, qui cùm cubito subjiciatur, ὑπαγκώνιον græcè dicitur: hæc enim modicè cedentia cruri minimè infesta sunt. Commodum autem est machinamentum hoc, quùm desidere homo debet, vel ad lectum alterum transferri, ut ille in quo jacet, sternatur, qua potiſſimum causa ejus usum admittimus. Quanquam alii cervical adhibentes habena transversa initio illi protinus subjecta: atque, ubi crus in id conjectum fuerit, habenæ

capitibus inter se adversis utrinque ductis in altitudinem cruris, & in superiori parte membri inter se devinctis: fideliter contineri crus existimant, quoniam cervical, ubi homo ex uno lecto ad alterum transfertur, cruri vicem glossocomi præstat. Adjecerunt nonnulli ad imam ejus partem lignum rectum lana superdata, ut pes extremus moram habeat: ne homo videlicet crus, vel ad superiora attrahat, vel ad inferiora demit at; ad superiora enim ferri, vinculum non patitur: ad inferiora verò, lignum, quod plantæ adjicitur. Verùm, ut hæc à medicis stabilia præparentur, non tamen prohibetur motio articulorum, quùm languens possit articulum tali, ac genu paulatim dimovere. De coxæ enim articulo nihil attinet dicere, quùm nec à vinculo nec à glossocomo comprehendatur. Canalis verò in cæteris glossocomo similis est, sed figura ipsa differt, quùm ab exteriori parte teres sit, ab interiori cavus, ad exemplum fictilis canalis, undè nomen traxit. Videtur autem hic ad propositum usum maximè idoneus: namque universum crus in orbem complectitur, magis quam glossocomum, in quo nonnulla loca inania relinquuntur, postquàm demissum crus fuerit. Quidam verò medici plures canales paratos habent, ut ad singula membra eo utantur, qui idoneus sit, id lignum conquirentes, ex quo cavare eos possint firmos, albos, & molles. Apud nos autem quidam medicus ejusmodi canales complures habebat ex tilia confectos, sic, ut ad singula crura eos adhiberet, qui magnitudini membri responderent, non sine vinculis, quæ (ut recensui) à quibusdam cervicalibus superdantur. Sed vincula in cervicalibus laxantur, & compositum crus corrumpunt: canales verò, dum homo ex uno lecto ad alterum transfertur, ob ligni mollitudinem, sine ulla compressione id continent.

A ἐντεῦθεν δὲ σκέλος, ἐνδυπλώσαντες ἑκατέρωθεν εἰς σκέλος ὕλης, ἔπειτα ὧν τὰ ἄνω ἑκάτερα μέρη, συμβιάσαντες ἀλλήλοις, ἀσφαλῶς τομίζουσι τὸ θεῖον ἕν σκέλος ποιεῖσθαι. τινὲς δὲ ὑποκείνιον, ἐν τῷ μεζοκομιδῶς τῷ κάμνοντος, αὐτογλωσσόκομον τεθέντα τῷ σκέλει· οἱ μὲν τοι καὶ ὅλῳ τῷ κάτω πόδι αὐτὸ, φορτιθέασιν ἔνιοι ξύλον ὀρθὸν, ὡς περαιοῦσθαι ἄκρον τὸν πόδα, φορξόμενοι θέμα δηλονότι, χάλιν τῶ, μήτε ἄνω τὸ σκέλος ἕπεσθαι τῷ κάμνοντος, μήτε ἀποτείνεσθαι κάτω. τὸ μὲν δὴ αὐάπαυσιν ὁ δεσμὸς κωλύει, τὸ δὲ ἐπὶ τὸ κάτω φορεῖν. ὃ φορτηρισμὸν τῶν πέλματι ξύλον. ἀλλὰ κάτω τάσιν ἀσφαλῆ παρασκευάζομεν τοῖς ἰαθεῖσι, ὅμως B οὐ τὰς ἀρθρωτὰς κινήσεις κωλύει), διωσμένῳ τῷ κάμνοντος, ὃ δὲ τὸ σφυρὸν ἀφθορον, οὐ τὸ γόνυ διακινεῖν τὸ βαρύ. πρὸς μὲν δὴ καὶ ἴσχιον, ὁσονὶ λόγου δύ, μηδ' ὅλως αὐτό, μηθ' ὑπὸ τὸ γλωσσόκομον, μηθ' ὑπὸ τὸ ὑποδύσιον πρόλημμα ἐσόμενον. ὁ γε μὲν ζητῶ, τὰ μὲν ἄλλα ἔχειν τὰ αὐτὰ τῷ γλωσσοκόμῳ, ἀλλ' αὐτῷ τῷ σχήματι διφθέρᾳ. πρὸς δὲ ὧν ἔζωσθαι, εἴρηται ὅτι κοῖλος, ὁμοίως τοῖς ὑπὸ τὸ κεφάλαιον ζωλῆνι, ὕδατι αὐτῷ τόνομα. δοκεῖ δή ζέσει, ὑποτιθέμενος εἶ) ἐν τῷ θερμαινομένῳ χρείαι, ὑπὸ πρὸς τὸ σκέλος C ὅλον ἐν κύκλῳ, μᾶλλον δὲ γλωσσοκόμῳ. λείπουσι γὰρ ἔνιες ἐν οὐκ ἐνὸν χώραι κεναὶ μὴ τὸ ἔνδυσιν τῷ σκέλους καί πνες ἰαθεῖσι, πρὸς πολλαπλασιάζουσι ἔχοντι πλείονας ζωλιὰς, ἕνεκα τῷ χεῖλος καθ' ἕκαστον κῶλον ἁρμόττον τι ξύλον διείσοντες, ἐξ ὧ ποιήσουσι ὠδικὸς, ὠδύνους τε ἅμα, & λοιπὸς, & μαλακῶς, ἐγλιθάνοντες δηλονότι τὸ ξύλον. ᾧ πρὸς ἡμῖν γέ τοις ἰαθεῖς ὧν φιλυρεοῦ γεγονότας εἶχε πλείους ταύτας ζωλιὰς, ὡς τὰ χεῖλος καθ' ἕκαστον σκέλος ὧ φορτίσοντι καὶ τὸ μεγάλοις, μὴ ἀσφαλισμοῖς, οἷσις ἔφιν πολλαπλασιάζουσι φορὰς ὕπνον ἐπὶ τὸ ὑπαυχένιον. ἀλλ' ἐπ' ὀκείνων μὲν, οἱ δεσμοὶ χαλῶσιν ὑγρὸμενοι, ᾧ διαφθείρεται, αὐλίσθως τε κεφαλὸν τὸ σκέλος, ἐν ὧ μεζοκομίζεται, ὅθεν τὸ μαλακότητα τῷ ξύλου. φορτιζόμενα μὲν ἔσω τὸ νεωτέρων ἰαθεῖσι, γλωσσόκομον ὀργανικὸν, εἰς ἀσφαλῆ κράτησιν, ὁπότερον αὐτὸ πεποίηθε τῷ ὀστῶν.

Ad continendum autem firmiter, glossocomum instrumentum à junioribus medicis inventum est, seu femur, seu crus fractum sit, cujus structuram usumque subjiciam. Id autem non abs re mihi videtur fuisse excogitatum: & tam si femur, quàm si crus comminutum sit, ubi callus circundatur, commodissimè adhibetur. Habeat ab ima parte axem, ad quem extremi laquei in diversa extendentes deligantur; injiciantur laquei extremis partibus ossis quod curatur, fiantque ex duabus habenis, sic, ut quatuor uterque capita habeat, bina à dextra parte, totidem à sinistra. Ex iis capitibus, quæ inferioris laquei sunt, per foramina facta in inferiori parte glossocomi, ad axem duci debent, quæ superioris, primò procedere ad superiora: deinde ipsa quoque per latera glossocomi perforata trajici, quibus foraminibus trochleæ inclusæ sint: utrinque autem ab exteriori parte glossocomi superioris laquei capita ferenda sunt ad axem. His enim ita constitutis; una axis conversio pariter ambos laqueos extendit, deorsum versus illum, qui ad inferiora fracti ossis alligatur; sursum alterùm, sic, ut ubi crus jacet, liceat in posterum quotidie hanc laqueorum in diversas partes intensionem corrigere, valentius vel lenius extendendo. Laqueum igitur, qui in inferiori parte est, directa ductione axis

ἐπὶ δὲ τῶν ἄνω μερῶν, ἐπιτείνοντι τὸ ἑτέρου ἐπὶ τὸ ἄξονα, τὸ εἰρημένα πρὸς τὸ βάχιον. τὸ τόπον γὰρ ἔπος σκιὰ ἀστένωται, μία ἀμφοτέρων τὸ ἄξονος, ὡσαύτως τοῖς δύο βαχίοις. κάτω μὲν τὸ ἐν ᾧ κάτω πρὸς τὸ κατάγματος ὀστοῦ ἀμβλεβλημένου, πρὸς ἢ τὸ ἕτερον, ὡς τε μὲν τὸ ἀπόθεσιν, ἐπὶ ζωλιὸν εἶ), καὶ ἐκάζειν ἡμέραν ἐπιμορφοῦσθαι τὸ μὴ πάσιν ὅθι βάχιον, ὅπου γὰ ἐπιτείνοντι τὸ ζώσι αὐτοῦ,

ἢ ἐκλύοντι. τὸ μὲν γὰρ ἐν τοῖς κάτω μέρεσι τοῦ κώλου βοήθημα, A extendit: eum, qui in ſuperiori parte, intercedente alio motu, græci ἀπὸ τῆς μεταληπτικῆς τάσεως dicunt.
ὁ ἄξων, ὅτι οὐδυπόρῳ ἑαυτῷ ἀνταπάτηται, τὸ δὲ ἄνω, ἀπὸ τῆς μεταληπτικῆς ὀνομαζομένης.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξή.

Τῶν δὲ ναρθήκων τοῖς ὀπίσθιος χρὴ φυλάττεσθαι, κατά τε τὸ σφυρὸν τὸ ἔξω, καὶ κατὰ τὸν τένοντα τὸν ἐν τῇ κνήμῃ τοῦ ποδός. ὀχέα δὲ κνήμης κατατεῖναι ἐν τεσσαράκοντα ἡμέρῃσιν ἢν ὀρθῶς ἰηθῇ. ἢν δὲ ὑποπέσῃ τὸ ὀστέον τι διαθραυσθὲν, ἢ ἴσως ἕλκωσιν ὀξώδεες, ἐν τῷ μεσηγὺ χρόνῳ χρὴ λύσαντα, καὶ διστειλάμενον μετεπιδῆσαι. ἢν δὲ ὃ ἕτερον ὀστέον κατεαγὲν ἐν κνήμῃ, καταπαύσῃς μὲν ἀδυνεσέρης δεῖπα, ὃ μὲν ὑπολείπειν χρὴ, οὐδὲ βλακεύειν ἐν τῇ καταπάσῃ. μάλιστα μὲν ἐν τῇ πρώτῃ ὑπιδέσῃ καταπείνεσθαι ὅσον ἐφικνέεται αἰεί ποτε πρόσω τὰ κατάγματα, εἰ δὲ μή, ὡς ἔχῃσι. ὅπ γὰρ αὖ μὴ κῦρ ἔχῃσι ὀδυνησμὸν τοῦ ὀστέου, ὑπιδέων τις πείσῃ, ἀδυνάτερον ὃ χωλὸν γένῃ. ἢ ἄλλη ἰητρείη ἡ ἀυτή. τοῦ δὲ ὀστέων, ὃ μὲν ἴσα ἃ αὐτομάτου καλεόμενα ὀγλωδέστερον ἐν τῇ ἰητρείῃ ἔσῃ, καὶ καταπάσιος μᾶλλον δεόμενον, καὶ ἢν μὴ ὀρθῶς ἃ ὀστέα τυθῇ, ἀδύνατον κρύπλαι. φαινεσθαι γὰρ, καὶ ἄζηκον ἅπαν ἔσῃ, καὶ ὑπολάνειν ὅτι ὃ σκέλος πολλῷ βραδύτερον δυνήσεται αὖ ξυτέον κατενήλυθος. ἢν δὲ ὃ ἔξω ὀστέον κατεαγὲν, πουλὺ μᾶλλον εὐφορώτερον φίλεσι, πουλὺ σὶ θᾶκ ὑποπέσῃ, ἃ ἢν μὴ καλῶς ξυντεθῇ. ὑπόκοιλον γὰρ ἔσῃ, ὅτι πόδας τε ταχέως ἴσαται, ὃ πλεῖστον δὲ τοῦ ἀνθρώπου ὀχέῃ ὃ ἔσωθεν τοῦ ἀδυνησμοῦ ὀστέον. ἅμα μὲν δὲ ἀπὸ τοῦ σκέλεος, καὶ τῇ ἰσυωείῃ ἃ ἄξεος ἃ σκέλος, ὃ πλεῖον ἔχῃ ἃ πόνου ὃ ἔσω ὀστέον. τοῦ γὰρ μεσσοῦ ἡ κεφαλὴ ὑποκυρέῃ τῇ ὑπερθεν ἃ σώματος, αὖτη δὲ εἰσωθεν πέφυκε τοῦ σκέλεος, καὶ ὧδε ἔζωσεν, ἀλλὰ κῦρ τὸ ἃ αὐτομάτου ἴζιν. ἅμα δὲ τὸ ἄλλο πλατυ ἃ σώματος γαστροειδέσι ξωότερ μᾶλλον τῇ ἴζῃ, ἀλλ' ἐχὶ τῇ εἰσωθεν. ἅμα δὲ ὅτι ταχύτερον ὃ ἔσω ἃ ἔζωσεν, ὥσπερ καὶ ὃ ἐν τοῦ πλατὶ, ὃ κῦρ τὸ τοῦ μικροῦ δακτύλου ἴζιν, λεπτότερον ἃ μακρότερον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὰ ἐξέχοντα μέρη τῶν ὀστῶν, οἷόπερ τὰ κνήμης ἐστὶ, καὶ τὰ πήχεως τὰ κάτω πέφυκε, τοῖς ὑπιδήσασι τοὺς ναρθήκων ἁρμοὺς, ἔφην, ὅπως ἀξιοῦ φυλάττεσθαι. ἑνέδρας γὰρ εἶπεν, ὡς ἐι ἃ ἕδρας εἰρήκει μᾶλλον τοῖς, ἐν, προσθέσεως, ὃ σημαινόμενον ἐπὶ τῶν ἐλλείψεως ἐναργέστερον ἥπισας πεποίηκεν. ὥστε μὲν οὖν τὰ ὀστᾶ, ἅπερ προσπεπτ, κῦ γυμνὰ ἔφικνῶν ἐστὶν, ἀλλὰ τὰ ἃ ναρθήκων ἕδρας φιλεῖ, μᾶλλον ἃ ἐπὶ αὐτὰ φιλεῖται χρὴ λέγειν, ἀλλὰ τοῖς ἐφ' ἑαυτοῦ τε μῦς, καὶ ἅπασι δερματώδεσι, ἃ ὃ δέρμα. τοῦτο γὰρ ἐν ᾧ μεταξὺ πλέονα δυοῖν σκληρῶν σωμάτων, ἔζωσεν μὲ ἃ ναρθηκος, ἔσωθεν

HIPPOCRATIS TEXTUS LXVI.

CAvendum eſt, ne ferulæ è regione talorum, vel ejus chordæ, quæ à crure ad pedem tendit, imponantur. Conſervent autem oſſa cruris quadraginta diebus, ſi rectè curentur: ſed, ubi ſuſpicio ſit, ne quid oſſis dirigi debeat, neve aliqua interim facta fuerit exulceratio, infra hoc tempus ſolvere oportet, tum dirigere, & rurſus alligare. At ſi alterum os abrumpatur, lenius intendendum eſt: ſed non propterea omittenda intenſio eſt, aut negligenda. Potiſſimum autem, vel cùm fractura primò deligatur, vel certè quam celerrimè, extendenda ſemper oſſa ſunt, dum in ſuum locum revertantur. Quodcunque autem membrũ oſſibus non rectè compoſitis ſub vinculo adſtringitur, magis indoleſcit. Reliqua curatio eadem eſt. Ex oſſibus cruris interius, quod conſpicitur in priori parte cruris, quam græci αὐτόματον dicunt, curationem ægrius admittit, & intenſionem poſtulat valentiorem: neque latere poteſt, ubi non rectè oſſa concurrant, totum enim ſe oſtendit, & ſine carne eſt: multoque tardius homo ingreditur, ubi hoc fractum eſt. Quod ſi exterius os abrumpatur, caſus longè tolerabilior eſt, neque id ita facilè deprehenditur, quàm minus rectè componitur, quoniam carnoſum eſt: maturius item æger pedibus conſiſtit. Maximam enim oneris partem ſuſtinet os, quod ab interiori parte ſitum eſt, tum quia magis laborat, & ob ipſum crus, & ob pondus, quod è regione eſt; femoris enim caput ſuperius corpus fert, id autem ab interiori cruris parte ſitum eſt, at non ab exteriori; ſed è regione partis tibiæ: tum quia altera pars totius corporis è regione huc propius accidit, quàm ad exterius os. Adde, quòd os interius plenius eſt, quàm exterius, non ſecus atque in brachio, cujus os, quod è regione minimum digitum ſpectat, tenuius eſt, & longius.

GALENI COMMENTARIVS.

EXtantes oſſium partes, cujuſmodi ſunt tibiæ ſuræque extrema, ferulas non patiuntur: cautio igitur eſſe debet, ne his locis circundentur. Imponantur, dixit ὀχέας quaſi ἕδρας, adjecta præpoſitione ὀ, ut clarius rem ipſam exprimeret. Hæc itaque oſſa, quùm extent, & carne minimè tegantur, impoſitis ferulis premuntur. Magis autem premi dicuntur, non ipſa, ſed muſculi illis ſuperinjecti, tum quidam muſculorum fines, & cutis. Hæc enim collocata inter duo corpora dura, nempè inter ferulas ab exteriori parte, & os ab interiori,

premuntur, atterunturque, & sæpius ita lædun- A tur, ut exulcerentur: Calci verò à posteriori parte versus priorem innecitur chorda, quæ ab uno diducitur ex musculis, qui continentur in parte cruris posterioris quæ carnosa prominet. Hæc, quum carnis maximè expers sit, potissimum in homine gracili, superimpositam ferulam non sustinet: sed, quum acerrimi sensus sit, si comprimatur, inflammatione urgetur. Ea verò, quæ tibiæ suræque tuberculis superinjecta sunt ob duritiem eorum, quibus (ut dictum est) excipiuntur, compressa eatenus lædunt ur, ut exulcerentur. Summæ autem cutis exulcerationes sub comprimentibus ortæ, ἑλκώσεις τὰ ἐπὶ ῥάμματος. B

HIPPOCRATIS TEXTUS LXVII.

Verùm longioris ossis structura in inferiori articulo dissimilis est. Non enim similiter flectitur cubitus, & poples. Ob has igitur evidentissimas causas, si os quod ab exteriori parte est, perfringatur, maturè homo ingreditur: si, quod ab interiori, tardè. C

GALENI COMMENTARIUS.

QUum ipse in prioribus dixerit, suræ os longius, quemadmodum & in brachio os cubiti: utrunque autem è regione minimum digitum spectare, & tenuius esse, quàm id, cum quo jungitur: deinceps addidit, qua ratione inter se distent. Explicavimus autem in commentario de ossibus præter alia, quomodo se habeat utriusque commissura: atque insuper radium in brachio cum interiori tuberculo humeri committi, ac circa ipsum moveri in exteriorem, vel interiorem brachii partem conversum; sed in crure, tibiam solam cum femore committi, quia sura nullum motum præstat. Nam neque hic articulus in latera ullo modo movetur, sicut articulus cubiti, sed curvantur duntaxat, idque non eadem ratione, qua articulus cubiti, vel humeri ambitus trochleam referens in cavo cubiti recipitur: at in genu processus femoris in sinus tibiæ se inserunt. Adde, quòd ex cubiti processibus rostrum referentibus, posterior in posteriori sinu humeri recipitur, ubi maximè articulus extenditur: prior in priori, ubi maximè curvatur: quorum neutrum tibiæ accidit, quum nullum penitùs processum habeat rostro similem: non enim similiter flectitur cubitus, ac poples. Cubiti verò eminentiam clarum est vocasse ἀγκῶνα, quo nomine usus est etiam in superioribus, de cubito agens, quum dixit: est autem idem cum illo eminentia cubiti, cui præcipuè innitimur. Eandem eminentiam, & ὠλέκρανον dicunt & κύβιτον. Sed nunc ait: non enim similiter flectitur cubitus, & poples, idem significans, ac si dixisset; illa commissura, quæ juxta cubiti eminentiam est, & illa, quæ juxta poplitem, dissimiliter curvantur: cujus rei exemplum infra habet, quâ de luxatis, ubi asserit, quæ in cubiti articulo sunt, molestiora esse. Illud autem multis in locis meminisse oportet, exquisitam nominum rationem, ne ab uno quidem ex vetustis Græcis servari, quum quibusdam

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξϛ.

ΕΝ μὲν τοῖς τοῦ σκέλεος τοῖς κάτω, οὐχ ὁμοίη ἡ κατάτασις τῶν ὀστέων τῶν μακροτέρων· ἀσυμφόρως γὰρ ὁ ἀγκὼν τε καὶ ἡ ἰγνὺη κάμπτεται. Διὰ δὴ τοῦτο τοιάδε τοῖσι τοιῇδε πρήγμασι· τὰ μὲν ἔξωθεν ὀστέου καταγήντα, ταχέως αἱ ὑπαύσιες· τὰ δὲ ἔσωθεν καταγήντα, βραδέως αἱ ὑπαύσιες.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΠΡοειρηκὼς αὐτὸς αὐτόθεν, μακρότερον ὀστοῦ εἶναι, τὸ δὲ ἀκρώνυ, ὥσπερ ἐν χειρὶ, τὸ τῆς πήχεος· εὐρηκὼς ἦν, ὅτι καὶ τῶν δακτύλων ἑκάτερον τοῦ μικροῦ δακτύλου, τὸν μὲν ὅτι λεπτότερον τοῦ σφυροῦ μέρους, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν ἀστράγαλον ἑρμηνεύσας ἦν· ἐνταῦθα δὲ ἀφορισμοῖς τισὶ τοῖς ἀκριβεστάτοις ἀνέπλασε. Διὰ δὴ τοῦτο τοιάδε τοῖς τοιῇδε πράγμασιν ὑπάρχειν ἔφησε· τὰ μὲν ἔξωθεν ὀστέου καταγέντα ταχέως ἀναβιβρώσκειν, τὰ δὲ ἔσωθεν καταγέντα βραδέως ἀναβιβρώσκειν. Ἐν μὲν οὖν τοῖς κάτω μέρεσι τοῦ σκέλους τὸ ὀστοῦν ἑνὸς μόνου τοῦ κατὰ τὴν κνήμην ὄντος, ἐν δὲ τοῖς ἄνω δύο τῶν ὀστῶν ὄντων, τοῦ τε μηροῦ καὶ τοῦ κατὰ τὴν κνήμην, ἐν μὲν τῷ μηρῷ τὸ ἄκρον ἐστὶ τὸ κατὰ τὸν ἀγκῶνα, ἐν δὲ τῇ κνήμῃ τὸ κατὰ τὸν πῆχυν. Ἐν μὲν οὖν τῷ μηρῷ τὸ ἄκρον ἐστὶ τὸ κατὰ τὸν ἀγκῶνα, ἐν δὲ τῇ κνήμῃ τὸ κατὰ τὸν πῆχυν. Ἐν μὲν οὖν τῷ μηρῷ τὸ ἄκρον ἐστὶ τὸ κατὰ τὸν ἀγκῶνα, ἐν δὲ τῇ κνήμῃ τὸ κατὰ τὸν πῆχυν. Ἐν μὲν οὖν τῷ μηρῷ τὸ ἄκρον ἐστὶ τὸ κατὰ τὸν ἀγκῶνα, ἐν δὲ τῇ κνήμῃ τὸ κατὰ τὸν πῆχυν.

αὐ φυλαπομβίω, ἀλλὰ τῷ μὴ, χρώμενοι, τῷ ὄ, μεταφέροντες λέγουσι. ἡ μὲν τοῦ ἰγνύος ὄνομα, ἡ δὲ ὑπὸ τοῦτον ὅστις, οἷον ἀφ' ἑ τὸ μασχάλης, τὸ ἀνωκάτω τοῦ ὤμου τόπου σημαίνει, τὸ, τὸ τῆς ἰγνύος, τὸ ἀντικείμενον ὀπίσω, παρ' γόνατα. ἐν δὲ οὗτος, ἐν αὐτῷ ὁ γόνυ, ὃ μεῖζον μέρος ἀπὸ τοῦ σημαίνει τὸ ἐνδοθεν ἀλφαδέσθαι, ὥστε κἂν ἐν ἑρμπαι ἢ κηλίδι τινὶ ὑπάρχῃ ὃ χεῖρον, ἕλκος γίνεται τινι, τὸ αὐξηθὲν τοιοῦτον, φασὶν ἔνιοι ἔγκαυμα ἐν τῷ γόνατι, καὶ ὁ ἰατρὸς παρὰ δέρματα τείνων, ὁ ἀφεστηκὼς παρ' ὀστέον, ἀφαιρεῖ, καὶ τότε πεπαυμένου φασὶν ἐν τῷ γόνατι γεγονέναι, καλῶς μὲν γε καὶ αὐτὸ ὃ τὸ μύανος παῦσι σαφῶς. καλοῦσι δ' αὐτὸ ἰσχάδας μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπογονατίδα· καὶ μέρεσι τοῦ πλάγιον μέρη τοῦ σώματος ἑρμυδιόεντος, λέγουσι ποτὲ μὲν ἔξω, ποτὲ δὲ ἔσω τοῦ γόνατος γεγονέναι. ὅτι γὰρ ὃ χεῖρον, ἐν πλατεῖ, γόνυ καλοῦσιν, ὥσπερ ἐ ἰγνύα, ἐ μασχάλη, καὶ ὦμον. ὅπως οὖν ἐ ἀγκύλη, καὶ στρεβλὸν, καὶ καρπὸν, ὅλον ὃ χεῖρον ὀνομάζει, πολλοὺς δ' αὖ τοιούτους), ὃ κατ' ὦμον ἀφ' ἑαυτοῦ, ὃ καὶ ἀγκύλην, ὃ τοῦ γόνυ, ὃ καὶ ἰσχίον, ὃ τὸ στρεβλὸν, προδηλον ὅτι πως ποικίλως χρῆ) τοῖς ὀνόμασιν, ὥσπερ ἔφην καὶ ἄλλως παρασὺς, καταφρονῶν τὸ ὕστερον ἀκριβείας τοῦ αὐτὸ μικρολογίας, ἣν οἱ μεταλείποντες μὴ οἱ, καλῶσιν ἀκριβέστερον.

A abutantur, quædam à propriis rebus ad alias transferant. Atqui poplitis nomen tale est, quale ipsa ala, quæ locum significat sub humeri capite; at poples id appellatur, quod à posteriori parte ipsi genu opponitur: genu autem notant, priorem partem hujus articuli universam. Quare, si cui hac parte cutis exulceretur, eum hominem inquiunt teneri ulcere in genu: quòd si chorda, quæ sub cute os cingit, fecetur, genu accepisse vulnus dicunt: non secus, etiam si patella vitietur, quam Græci, & μίλλα, & ὑπογονατίδα vocant. Ad hæc, qui latera corporis exprimunt, modò ab interiori parte B genu, modò à posteriori, ulcus ortum aiunt. Universum enim hunc locum à lateribus, genu vocabulo appellant: eadem ratione, & poplitem, & alam, & humeri caput: sic etiam cubitum, & talos, & primam palmæ partem ad totum locum significandum usurpant; sæpe etiam adjiciunt, articulum capitis humeri, aut cubiti, genu, coxæ, vel talorum. Constat igitur Hippocratem variè nominibus uti, aliorum majorum exemplo (ut retuli) contempta, quam C juniores excolunt, curiosa verborum ratione: quæ ab iis, qui in ea versantur, exquisita diligentia dicitur.

ΠΕΡΙ ΜΗΡΕΟΣ.

DE FEMORE.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξή.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXVIII.

ΗΝ δὲ ὃ τοῦ μηροῦ ὀστέον καταγῇ, τὸν κατάτασιν χρὴ ποιέεσθαι ὡδὲ πάντῃ, ὅκως μὴ ἐνδεέστερος ἐσῇ. πλεοναζέτω μὲν γὰρ, ὀδυνᾶ αὖ σίνοιτο, ὠδὲ γὰρ εἰ διεστᾶσι τὰ ὀστέα ὑπὸ τῆς ἰσχύος τῆς καταστάσιος ὑπιδίοι τι, οὐκ αὖ δυνάμιο κρατέοιν ἡ ὑπίδεσις, ὥστε διεστάναι, ἀλλὰ συνέλθοι αὖ πρὸς ἄλληλα τὰ ὀστέα, ὅτι ἔχιστα, αὖ ἀφεῖσιν οἱ τένοντες.

AT si femoris os fractum est, valenter omninò extendi debet, ne nimis quàm res postulat, id fiat: siquidem plus justo intensum non leditur: Nam ossa hæc, quæ per vim diducta sunt, si sic recedentia inter se vinciantur, non sanè poterunt, ita diducta, vinculis contineri, quin celerrimè concurrant, quum primum, qui extendunt, ex opere se receperint.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

COMMENTARIUS GALENI.

ΕΓῳδὴ μάλιστα μύες εἰσὶν, οἱ περὶ τὸ μηρὸν, ἑνόπως ἐλλαφθῇσι, μὴ κατατείνοντες ὃ κῶλον, ἐλλίπωμεν ἢ συμμέτρως· ἐν γὰρ πολλάκις ὕπνος. ὅπως οὖν ἀσθένεσιν αὐτείνωμεν, ἢ αὖ πλησμόνην, βλάπτειν φησὶ τὸν ἕξιν. ὃ γὰρ ἔσω ἄλλων μυῶν ἔσω ἕπεται αὖ τις, ἐκβιάζεται συμβαίνη. τὸ δὲ τοῦτ' ἐστὶ, ὑπιδεῖσθαι ὃ κατασχὼν ὀστοῦ, διεστῶτων αὐτοῦ τὰ κεχωρισμένων μερῶν, ἄνωθ' ἐκεῖν τύπτειν ἀλλήλων, ὡς ὁπότε κατὰ φύσιν ἔχῃ τύπτει τὸ κῶλον, ὑπόμεσος μεταξὺ χώρος ἀπολειπομένης κενῆς, ὃν ἡ τὰ ἰχώρων ἀναθεῤῥύων, κίνδυνος ἡ σφακελίσαι τὸ ὀστοῦν· εἰ γὰρ ἐ διεστῶσι ποτὲ διδοῖν τὰ μέρη ἑ κατασχόντος ὀστοῦ, πλεοναζέτω τῆς ἀνάτασιος, οὐκ αὖ ἀφεστήκασι μὴ τὰ ὑπιδέσιον, ὡς ἐπ' ἀλλήλων μοχλίον, ἐν οἷς ἡ ὑπιδολὴ γίγνεται ὑπιδέσιμον, ἀναντίως φυλάττει τοὺς μύας. ἀλλ' οὐκ ἔν τε τῷ μηρῷ φησι χρῆσθαι, διὰ τὸ μέγεθος τῶν μυῶν. ἐ γὰρ κρατήσῃ αὐτῶν τῷ ὑπιδέσιον, ἀλλὰ κρατυνθήσεται. τοῦτο δὲ εἶπεν, ἐπεὶ τὴν μὲν ὑπιδέσιν, φοβεῖται) φυλάττειν ὅπως ἔχῃ τὰ μηροῦ, ὡς ὑπιδυόμενος ἔχει, τοῖς δὲ μυσὶν,

E Quia maximi sunt musculi, qui femur circundant, non immeritò veretur, ne (quod sæpe contingit) non satis membrum extendatur. Ergo, ut audacter extendamus: intensio, ait, justo valentior non lædit: fieri enim in hac parte potest, quod suspectum esset in aliis. At quid hoc est? ut devinciatur os fractum, dum ipsius partes, quæ perfractantur, inter se recedunt: quas non secus, atque ubi membrum naturaliter se habet, coïre oportebat, nullo relicto inani spatio, in quo ex contracta sanie periculum sit, ne os corrumpatur. Si quando enim fracti ossis partes, quum vehementiùs intentæ fuerint, diductæ vinciantur, non poterunt post injectum vinculum, ut in cæteris locis contineri, in quibus circumactæ fasciæ musculos immobiles servant: quod in femore monet pertimescendum non esse ob magnitudinem musculorum, quum hoc vinculum non superet, sed cedat; quam rem propterea dixit, quod proprietas est vinculi quidem femur tueri, quomodo deligatum accepit: musculi verò

F

ad ſuum initium concurrere. Quum contraria igitur ſit proprietas utriuſque, ſi vinculum ſuperet, naturalis muſculorum motus cedet, quum fracti oſſis partes diductæ contineantur: ſed, ſi muſculorum motus vinculo validior fuerit, ipſi ad initium contrahentur, atque unà trahent, & ad ſuperiora adducent comminuti oſſis partem inferiorem.

A ὅτι τῷ ἰδίῳ κεφαλαίῳ ἑκάτερος ἀντέχειν. ἐναντίων οὖν ἑκατέρων τῶν σκοπῶν, ἐὰν μὲν ἡ ἕλξις κρατήσῃ, νικήσασα τὴν φυσικὴν κίνησιν τῶν μυῶν, ἐν τῷ διεστάναι τὰ μέρη τὰ κατεαγότος ὀστοῦ. ἐὰν δ' ἡ τῶν μυῶν κίνησις ἰσχυροτέρα γένηται τῆς ἕλξεως, ἀναπαλιοῦσι) αὐτοὶ πρὸς τὴν ἀρχήν. συναγαπάσουσι γὰρ καὶ τὸ κλάσμα ὀστοῦ, καὶ προσάξουσι τὸ κάτω μέρη τῷ κεφάλαιος ὀστοῦ.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIX.

B *Craſſa enim, ac robuſta caro vinculum ſuperabit, at non ſuperabitur. Id ergo, quo de agitur, extendi valenter oportet, ſicque, ut in neutram partem convertatur, neve minor vis, quàm ipſum exigat, adhibeatur: quum turpe magnopere ſit, atque incommodum, femur brevius reddere. Brachium nanque, ſi brevius fiat, celari poterit, neque noxa magna erit: crus ſi brevius reddatur,* C *hominem claudum demonſtrabit: ab integro enim, quod longius, erit prodetur, adeo, ut illi, qui malè curandus, ſatius fuerit utrunque crus frangi quàm alterum, æquè enim in utranque partem inclinaretur. Vbi verò extenſum ſit abundè, prominentioribus palmarum partibus eodem modo, quo ſupra poſitum eſt, dirigatur, ac deligetur: faſciaque capiti inficiatur, ut ante indicavimus, ipſaque ſurſum verſus porrigatur: tum itidem reſpondeat, ut in* D *ſuperioribus: præterea, & magis urgeatur, & laxius vinculum ſentiat iis partibus, quæ ſuprà poſitæ ſunt: ad hæc ſimiliter reſolvatur, ac rurſus deligetur, ferulæque eodem modo ſuperaccommodentur. Conſervet autem femur quinquaginta diebus.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξϑ'.

Παχεῖαι γὰρ, καὶ ἰσχυραὶ αἱ σάρκες εἰσὶν, κρατήσουσι τῆς ὀπιδέσιος, ἀλλ' οὐ κρατηθήσονται. δεῖ δή, ὧν ὁ λόγος, διατείνειν δι καὶ ἀμφοτέρῃσι χρὴ, μηδὲν ἐπιλείποντα μεγάλη γὰρ ἡ αἰσχύνη καὶ βλάβη, βραχύτερον τὸν μηρὸν ἀποδεῖξαι. χεὶρ μὲν γὰρ βραχυτέρη γενομένη, καὶ ξυγκρυφθεῖσα οὐ κακὸν ἐ μέγα ὃ σφάλμα. σκέλος δ' βραχύτερον γενόμενον, κωλὸν ἀποδείξει τὸν ἀνθρωπον. ὃ γὰρ ὑγιὲς ἑλέγχῃ μακρότερον ἐὸν, ὥστε λισπελεῖ, τὸν μέλλοντα κακῶς ἰήσεσθαι, ἀμφότερα καταλλῶν τὸ σκέλεα μᾶλλον, ἢ ὃ ἕτερον. ἰσόῤῥοπος γοῦν ἀν εἴη αὐτὸς ἑωυτῷ. ἑκάτερα μὲν ἰσάμαλ καλεστέον, κατορθωσάμενον χρὴ ἴσῃσι σάρξι τὴν χεῖρα, ὀπιδεῖν τὸν ὦμον ἔσσον, ὥσπερ καὶ πρόσθεν γέγραπται, καὶ ἰσχὰς βαλλόμενον, ὥσπερ εἴρηται, ἐ νεμόμενον ἐς ὃ αὖω τῇ ὀπιδέσι, καὶ ὑποκεισέσθω ἴσα ὥσπερ ἐ πρόσθεν, ἢ πανέστω κατ' αὐτὰ, ἢ ξυλλέγειν καὶ ἐπιδεῖν ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν χειρῶν, ὡσαύτως, ἐ ναρθήκων προσθέσις ἡ αὐτή. κρατυνέσθω δ' ὁ μηρὸς ἐν πεντήκοντα ἡμέρῃσιν.

GALENI COMMENTARIUS.

Hippocrates uſitato vocabulo carnem appellavit, quos in ſuperioribus muſculos diximus: nam quæcunque caro ſentit, muſculi pars eſt, atque hæc in mediis muſculis potiſſimum ſe oſtendit, quum in extremitatibus muſculi nervoſi magis quodammodo ſint, minuſque carnis habeant.

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὅτι ἡμεῖς μὲν εἰπομεν, ἐν τῷ προγεγραμμένῳ λόγῳ, τύπος ὠνόμασε σάρκας, συνήθη λεγόμενος τῇ προσηγορίᾳ. δῆλα πᾶσα σὰρξ αἰσθητὴ, μυὸς δέ ἐστι μέρος, ἐν δὲ μέσοις μάλιστα μέρεσιν αὐτοῦ, διαστὰς φανερῶς. καὶ γὰρ τὰ ἄκρα, νευρωδέστερά πως οἱ μύες φαίνονται, ὃ σαρκῶδες ἔλαττον ἔχοντες.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXX.

Illud etiam ſcire licet, quòd femur ab exteriori parte gibbum eſt magis quàm ab interiori, & à priori magis quàm à poſteriori. In F *has igitur partes convertitur, ubi non rectè curatur. Quin, & in his partibus minus carnoſum eſt, quàm in aliis: ut quando pervertitur, latere minimè poſſit. Ergo ſi quid ejuſmodi ſuſpectum ſit, tale quidpiam moliri oportet, quale traditum eſt ad humerum perverſum.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ο'.

Προσξωνίσιν δὲ χρὴ ἔ τόδε, ὅτι μηρὸς καλός ἐστιν ἐς ὃ ἔξω μέρος, μᾶλλον ἢ ἐς ὃ ἔσω, ἢ ἐς ὃ ἔμπροσθεν μᾶλλον, ἢ ἐς ὄπισθεν. ἐς ταῦτα δίνυσι τὰ μέρια, ἔ διαστρέφεται ὀπὴν μὴ καλῶς ἰητρεύεται. ἢ δὴ ἢ χρὴ ταῦτα ἀκριβέστερος αὐτὸς ἑωυτὸν εἶναι, ὥστε ὁδὲ ξυγκρύπτειν δυνάσθαι ἐν τῇ διαστροφῇ. ἢν οὖν τι τοιοῦτον ὑποπτεύῃς, μηχανοποιέεσθαι χρὴ οἷα ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ διεστραμμένου προδήλου.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤΙ μὲν τὸν κυρτὸν, ἢ, γαῦσος, φωνὴ, δηλοῖ, περὶ ὀνόματος ὀλίγα αὐτοῦ τοῦ πράγματος· ὁ γὰρ μηρὸς, οὐκ ἀκριβῶς ὄντα ῥηθήσεται μέρη, κυλόποδες. Εἴτε δὴ ὀξυώλῃ χρὴ ζύνομα ὃ, γαῦσος, εἴτε περιωλεανῷ, γαῦσος, ἀδηλον. ὁ γοῦν ὅτι οὐ δεῖ παρ' ἡμῖν Ἑλλήνων, ἢ φωνὴ. καὶ τοῦ αἰσθήσεως, ἔνιοι μὲν περιωλεανῶσθαι B κελεύουσιν αὐτὸ, ὥσπερ πλησίον παρ' κώλοις, καὶ μηροῖς, καὶ γαύλοις. ἔνιοι δὲ ὀξυπρόσωπα, δηλονότι πρόπα, πάσῃ δηλοῦσθαι συλλαβῇ, τῇ ὀξείᾳ φαίνεται κεκραμένα ζόσι. χαλὸς, λορδὸς, τρεχλὸς, κυρτὸς, βλαυσὸς, ῥαμβὸς. οὐ μόνον δὲ τὰ ὁμοσύλλαβα, ἀλλὰ καὶ ὀξεῖν ἀπόπτωσιν τὰ κατὰ πᾶν λεγόμενα, ἀφροδιτικὸς, πλευριτικὸς, ἱππατικός. ὁπότερον οὖν τὰς ὀφλὴ φθέγξεσθαι, συζυγῆ, καὶν ποτὲ ζοι καὶ τὸν ὀξέως ζόσιν ἐπόντα, γαυσός. ὅθεν τοῦτο μόνον ἐπισκεπτέον, ῥητόν τὸ διαγινωσκόντων τὸ βιβλίον, αὖ τ' εἴπῃ τὰς ἀξιὰν περιωλεανῷ, ὡς δὲ ἐκ τοῦ ἐδελῶσι, καὶ σὺ φθέγου, καὶ πάλιν αὖ ἑτέρᾳ σωτύχῃ, ὀξυτονῆ ἐσθλοπτ, καὶ αὖθις οὕτω περιτίθε, καπαθεσμαῦ C τίνων, καὶ ὀνομάσαν, ὡς οὔτε περὶς φιλοσοφίαν σωπελευόντων. πολὺ γε μᾶλλον, εἴτε περὶς γεωμετρίαν, ἢ ἀριθμητικὴν, ἢ μουσικὴν, ἢ ἀστρονομικὴν, ὥστε, οἱ μηδεμίαν τέχνην δέεσθαι περὶς τὸ ἑαυτῆς τέλος, τῆς ἡμῖν ὀπτικῆς τοῦτον ὀνομάτων μακρολογίας, οὐ μόνον οὐ χρὴ περισσεύειν τὸ ὀπτικόδυμον ἡμῖν αἰσθητὸν, ἀλλὰ καὶ καταγελᾶν ὡς μάλιστα.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. οα'.

ΠΡοσπεδιάλλειν δὲ χρὴ ὀλίγα τῆς ὀδονίων κύκλῳ ἀμφὶ τὸ ἰσχίον, καὶ τὰς ἰξύας, ὅκως μὴ οἱ βουβῶνές τε, καὶ τὸ ἀζύγιον, τὸ κῦ τῶν πλευκάδα καλεομένων, περισπασθῶσι. καὶ γὰρ ἄλλως ξυμφέρει, καὶ ὅκως μὴ τὰ ἄκρεα τῆς ναρθήκων σπωμένων, περὶς τὰ ἀδεπίδετα περισφαλλώμενα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ μὲν ὑποδεδρόμιον ὀστοῦν τῶν τῆς μηροῦ κεφαλῶν, ἰσχίον ὀνομάζεται, καθάπερ καὶ ἡ κοιλοτης αὐτοῦ, κοτύλη. κέχρηται δ' ἑκατέροις ὁ ποιητὴς, εἰπὼν,

ἔνθα τε μηρὸς
Ἰσχίῳ ὑπερέφεται, κοτύλην δέ τε μιν καλέουσιν.

Ἰξύας, τινες μὲν τὰ τῶν λαγόνων ἠκουσμένα ὀστᾶ, τινὲς δὲ, ὃ καθ' αὑτὸν αὐτῶν, ὅσαν ἰδίως ὀνομάζεσθαι λαπάδα, ἣν μάλιστα περὶ ὃν ποιητὴν ἔοικε τοῦτο λέγειν, κατ' ἐκεῖνο ὃ ἔπος ἔνθα φησὶ,

οὖσα κῦ λαπάρην.

Ἐγὼ δ', ὃ μὲν τῆς λαπάδας ἔχειμ' αὖ ἀποφήνασθαι, καὶκ τῆς πείρας αὐτῆς, καὶκ τῆς χρήσεως ὑπαρχόντος τε, καὶ τοῦ ποιητοῦ, καὶ αὐτοῦ τοῦ νοσήματος, ὅτι τῆς μεταξὺ τῆς τε τοῦ θώρακος ὀστῶν, καὶ τῆς ἰδίως καλουμένων λαγόνων, ὀστῶν ὄντ, καὶ ῥηγίστε-

A

GALENI COMMENTARIUS.

GIbbum dixit, γαῦσος. at quòd hæc vox gibbum significet, res ipsa declarat, siquidem femur non omnino rectum est: sed à priori atque exteriori parte gibbum, sicut à contrariis simum. Utrum verò vox γαῦσος, postrema syllaba acui, an penultima circumflecti debeat, incertum est, non enim frequenti in usu est apud Græcos id verbi. quidam à similitudine B ducti penultimam circumflecti volunt, quemadmodum κῶνος, μαῦρος, γαῦρος· quibusdam verò magis placet ultimam syllabam acutam esse, quoniam omnia nomina duarum syllabarum, quæ affectum significant, acuto sunt accentu in ultima, χαλὸς, λορδὸς, τρεχλὸς, κυρτὸς, βλαυσὸς, ῥαμβὸς· nec solùm, quæ duabus syllabis constant, sed ferè quæcunque affectum notant, ἀφροδιτικὸς, πλευριτικὸς, ἱππατικός. Concedito igitur, utro quis velit modo pronunciare. At γαῦσος, efferenti tibi ultima acuta (eos enim, qui librum legunt, ire in hanc sententiam tantùm comperi) si quispiam adversetur, existimans debere penultimam circumflecti, tu quoque, utcunque illi placet, pronunciato. Quòd si alium rursus nactus fueris, qui malit ultimam acui, tu itidem facito, nomina, atque accentus parvipendens, ut potè, quæ nihil ad Philosophiam conferant, & multò minùs ad geometriam, arithmeticen, musicen, aſtronomiam. Quare, si nulli arti ad suum finem importuna contemnendaque nominum inquisitione opus est, non modò horum hominum non probare studium convenit, sed quammaximè deridere.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXI.

CIrcundare autem aliquot lintea oportet, eaque in orbem circa coxam, & ilia: ut inguina etiam, & quod inter anum, & naturale est (πλευκάδα Græci vocant) involvantur. Quod, & ob aliam causam utile est, & ne extremæ ferulæ nudam partem offendant.

E

GALENI COMMENTARIUS.

COxa, id est os illud, in quod se inserit femoris caput, ἰσχίον Græcè nuncupatur, sicut, & ipsius cavum κοτύλη: utroque nomine utitur Poëta in hoc carmine:

Ἔνθα τε μηρὸς
Ἰσχίῳ ὑπερέφεται, κοτύλην δέ τε μὶν καλέουσιν.

Ilia dixit ἰξύας, quæ nonnulli accipiunt pro ilium ossibus, nonnulli pro parte, quæ super ipsa est, quæ λαπάδα propriè vocatur: quod verbum apud Poëtam reperitur in eo carmine,

F

Οὖσα κῦ λαπάρην.

Equidem de vocabulo λαπάδας dicere possem, adductus experimento, & Hippocratis, ac Poëtæ usu, tum ipso morbo, eam significare partem, quæ inter ossa pectoris, & quæ propriè appellantur ossa ilium, est interjecta: de quo

quo suo loco agemus. Quæ autem partes ἰξύες A nominentur, non est quod multis agam: ob id enim, quòd Poëta numero singulari ἰξύα scripsit in illo carmine,

περὶ ζώνην
Βάλλεται ἰξύι ἑκτὸς ὑμοπλάτιος ἀσπὶς.

tum ob id, quòd credibilius est zonam dari inter ilia & thoracis ossa, existimet aliquis hanc ipsam partem corporis ἰξύα appellari. Contrà verò ex eo quod Hippocrates multitudinis numero ἰξύας dixit, quodque ad ilium ossa voluit vinculum pertinere, jure arbitrabitur aliquis ἰξύας hæc ipsa nuncupari.

A
Delegatio, &c.

Quod ad hunc locum attinet, quando superior femoris pars comminuitur, fascia non solum usque ad inguina ferri debet; sed ultrà aliquam ex superioribus partibus comprehendere. Tales sunt primùm coxa, deinde ossa ilium, postremò ea pars, quæ sine osse est (λαπάρην vocant) quam, ubi vis, complecti licet, dum ilium ossa etiam devinxeris: quibus omissis, fasciam protinùs ad hanc sedem, porrigendam esse minimè puto, quum Hippocrates maximi fecerit, nullum relinqui locum nudum, sed æquè perpetua, donec ex integra parte comprehensum aliquid esse videatur, omnia fasciis alligari. Πλησίδα quidam per χ scribunt: quidam per γ, πλησάδα, eo vocabulo significatur, quod inter utrunque crus spatium est: unde Hippocrates divaricari vocat ἐκπεπλῆδθ καὶ διαπεπλῆσθαι. Nam & Poëta ποσὶ δ' ἐκπλήσσοντο πόδες, dixit, significare volens, divaricabant pedibus.

περὶ μὲν ὧν χρὴ τὰ οἰκεῖα χωρὶς. περὶ δὲ τῶν ἰξύων οὕτω ἔχει διορίσασθαι. καὶ μέσον μὲν δὴ ὁ ποιητὴς ἑνικῶς εἶπεν αὖθ',

περὶ ζώνην
Βάλλεται ἰξύι ἑκτὸς ὑμοπλάτιος ἀσπὶς.

καθόσον ἐπὶ πλειόνωτερον, ἐν τοῖ μεταξὺ τε τε καὶ τοῖς λαγόνας ὀστῶν, ᾧ τῶν θώρακος, περιβάλλεσθαι τὸ ζώνιον, αὐτὸ τοῦτο δὴ σώματος ἰξύας αὖ τὰς ὀνομάζεσθαι τομίζη, καθόσον ἡ πάλιν ὁ Ἱπποκράτης, τὴν ἀθροισιμένην λέξει πληθυντικῶς εἶπεν, ἰξύας εἰρῆσθαι, ὥστε δῆλον, περὶ τὰ λαγόνων ὀστᾶ, πῶς δεῖδεσιν ἐπιμεταβαίνειν, διὰλογως αὖ τις, ἀυτὰ ταῦτα νομίσειεν ἰξύας εἰρῆσθαι. B

Τὸ δὲ ἄνω εἰς τὰ πρόσθια χρήσιμόν ἐστι, ὅταν ἐν τοῖς κάτω μέρεσι τοῦ μηροῦ γίγνηται ὁ κάταγμα, μὴ μόνον ἄχρι τοῦ βουβῶνος δεῖδεῖν, ἀλλὰ καὶ προσπεριβαίνειν, δεῖπερ μικρὸν ἀνωτέρω τινὰ τῶν ὑψηλοτέρων χωρίων. ἔστι δὲ ταῦτα πρῶτον μὲν ἴσχιον, εἶτ' ἐξῆς, ὃ δὴ λαγόνες ὀνομῶ, εἶθ' ἡ μετ' αὐτὸ καλουμένη πρόσθεν τῶν ὀστῶν, ἣν λεπάρην ὀνομάζουσιν. ἣν μὲν οὖν τις βούλοιτο, C καὶ μέχρι ταύτης αὐτὴν, συγχωρητέον· ἐὰν δὲ προσπεδῶσας τὰ τῶν λαγόνων ὀστᾶ, τοῦτο προσθῇ, ταῦτα δὴ καθεῖσα, περιβαλλὴν οὐδένως τὴν λεπάρας τὸ ἐπίδεσμον οὐκ ἀξιῶ, ἐπεὶ πάντῃ γε ποιεμένου τὴν ἱπποκράτους, μηδεμίαν ἐν τῇ ἐπιδέσει ἀπολείπεσθαι χώραν, καὶ αὐεπίδετον, ἀλλ' ὀξέως ἅπαντα τὰ μέλη κατειλῆφθαι συνεχῶς τοῖς ὀθονίοις, ἀεὶ γὰρ αὖ ἐπιλαμβανόμενον ὀδξῆ τὸ ὑγιὲς. πλησάδα δέ, τινες μὲν δῆλα τὸ γ γράφουσι πλησάδα, τινες δ', ὥσ τὸ χ πλησάδα. δηλοῖ δ' εὔτομα, ὃ μεταξὺ τὸ δύο σκελῶν χωρίον, ἐντεῦθεν δὲ ὃ ἐκπεπλῆδθαι, ἐμφαίνει πρὸ ὠσὶ λέγεσθαι, καὶ D περὶ τῶν ποιητὴν, τοὺς δὲ ἐπλήσσοντο πόδες.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXII.

Aqua semper utrinque satis recedere debent. Semper autem cautio sit, ne imponantur super ossa in articulis naturaliter prominentia, neque in articulorum vicinia super nervum.

GALENI COMMENTARIUS.

SOlet Hippocrates, ubi de una specie pertractat, complura docere ex iis quæ communia sunt, ac generalia, monens ea non esse propria unius speciei, sed ad omnes, vel multas, vel aliquot pertinere. Adjicit autem orationi modò particulam, semper, ut in propositis verbis: modò, quod intellexisse pertinet ad multa loca, interdum. Hoc ad omnia utile est: est enim re vera, quod nunc ab ipso proponitur, semper commodissimum, non in femore duntaxat, sed in universum in omnibus fracturis, quæ ferulas postulant: breviores enim sint oportet, quàm ut ad eam sedem perveniant, quæ fascia non excipitur: quod potissimum observandum ait, ubi ferularum extremitates proximæ sunt ossium tuberculis.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οβ'.

Ἀπολείπειν δὲ χρὴ ἀεὶ τοῦ γυμνοῦ αἰεὶ τοῖς ναρθήκας, ᾧ ἔνθεν ᾧ ἔνθεν ἰσχιάς, καὶ τῶν ὀξέων αἰεὶ τῶν ναρθήκων φυλάσσεσθαι χρὴ, ὅκως μήτε κῦ ὀστέον τε ὀξυτενὲς ἔνεστι τοῖς ὑπὸ τοῖ ὀρθρα φύσει πεφυκόσιν μήτε κῦ ὀρθρον νεῦρον ἔσω. E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Πολλὰ μὲν κοινῶν, ᾧ ὁμωνύμων, ἐφ' ἑνὸς μὲν κατ' εἶδος ἐξομύρων, εἴωθε διδάσκειν ὁ Ἱπποκράτης, ὑπισχνούμενος ὅτι μὴ μόνου τοῦ εἴδους ἔσται, ἀλλὰ καὶ πάντων, ἢ πλειόνων, ἢ τινων. προσγίνεται δὲ τοῦ λόγου, ποτὲ μὲν ὡς ἀεὶ, καθάπερ καὶ νυῦ. ἐνίοτε δὲ εἰς τὰ πολλὰ χρηστὸν τοῦτο σκοπεῖν, ἐνίοτε δὲ, ὅτι φησὶ πρόσθεν τοῦτο χρήσιμον. ἔσται γὰρ ὄντως ἀεὶ καὶ ὃ νυῦ εἰρημένον ὑπ' αὐτοῦ χρήσιμον, οὐκ ἐπὶ μηροῦ μόνου, ἀλλ' ἐπὶ πάντων ἁπλῶς F τῶν λαμβανόντων κατάγματα ἐις ναρθηκας. ὅταν γὰρ ἐμπὸς ἔχῃ μήκους προσῆκον, ὡς μὴ χαλᾶσθαι τὸ γυμνοῦ, καὶ μάλιστα δ' αὐτὸ φυλάττεσθαι φησι δεῖν, ὅταν ὀξυτενὲς ὀστοῦν πλησιάζῃ τῷ τῶν ναρθήκων ἄκρατι.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ογ'.

ΤΑ δὲ οἰδήματα κατ' ἰγνύην, ἢ κατὰ πόδα, ἢ καθ' ὁ ἄλλο ἐξαιρεδύμβατα ὑπὸ τῆς πίεσος, εἰρίοισι πολλοῖσι ῥυπῶδεσιν ὧ καὶ περιρασμῷοισιν, οἴνῳ ᾧ ἐλαίῳ ῥήνας, κηρωτῇ ὑποχρίων καπαδεῖν, ᾗ ἢν πιέζωσιν οἱ ναρθηκες, χαλαῶ δᾶσον. ἰσχαίνει δ' αὖ, εἰ ἐπάνω τῶν ναρθηκων ὀθονίοισιν ἰσχνοῖσιν ὑπιδέοις τὰ οἰδήματα, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν κατωτάτω, ἐπὶ τὸ ἄνω νεμόμενος.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXIII.

TVmores verò juxta poplitem, vel pedem, aut alibi, sub constringentibus vinculis assurgentes, multa lana succida curentur benè carpta, & vino & oleo respersa: tum cerato inuncti deligentur: atque, ubi ferulæ urgeant, citiùs laxentur. Extenuarentur autem tumores, si sursum versùs ad ferulas tenues fasciæ vincirentur, quæ ab imis partibus orsæ ad superiores intenderent.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ ἐξαιρεδύμβατα, φησιν, οἰδήματα ὑποκεῖται τῶν πιέσεων, ἅπερ ἐστὶν ἐξαιρέδυμβα, ὅταν τὸ ὑπὸ χυμοῦ θλίψαι, ἐνεργήσαν σφοδρὸς, ἀναπτύσσον, ὑπιδεῖσθαι ἐᾶσι πολλὰ, ῥυπῶδη, καλῶς κατειρασμένα, ῥαίνοντας ἐλαίῳ, καὶ οἴνῳ. προσῳδομεῖσθαι δὲ χρὴ καὶ ἐμβρεχθῆναι τούτοις ὑποτεθῆναι, κηρωτῇ, ἣν τὰ ἀυτὰ ὑπιδέσεσιν ἀπὸ τῶν οἰδημάτων δεῖ τὰ ἄνω ποιεῖν. ὅταν μὲν τὰ ἔσχατα ὑπιδήσωσιν αὐτὸς ἐδίδαξεν εἰπὼν, πόθεν μὲν ἀρξεται τις ὑπιδεῖν, ὅν τὰ αὐτὰ παραπέμπεσθαί τε, καὶ ἀγαγεῖν. ὅταν δὲ τὰ φαρμάκων οἷς χρῆται, τὰ δυνάμεως, εἴρηται ἢ καὶ νυν τὰ κεφάλαια τὰ ἐν ἐκείνοις διειλημμένων. ὅ μὲν οὖν ἔλαιον, αἰωδυνόν τε, καὶ διαφορητικῆς ἐστι δυνάμεως, ὁ δ' οἶνος, ξηραντικῆς τε, καὶ ἀποκρυστικῆς, πεπτικῆς, μαλακτικῆς, διαφορητικῆς δυνάμεως. δῆλον δὲ, ὅτι καὶ τὰ ῥυπῶδη ἔλεια, τὰ προσῳδοῦντα καλάμβρα, καὶ ἡ κηρωτὴ μᾶλλον τὰ πεπηρεμικοῦ, διαφορητικόν τέ τι, καὶ ἀποκρυστικὸν ἕξει. προσκόπτοντος δὲ, ἐκ τοιούτων φαρμάκων συνεστῶσαν τὴν θεραπείαν. ἐπεὶ γὰρ τὸ οἰδήμα μεῖζον τῶν προσκοντος ἦν, ὑπὸ τῶν πολλῶν τὸ ὑπιδεῖσθαι ἐκθλιβέντων αὐτὸ, προῆκτο μὲν ἐπὶ τὴν σκοπὸν τὴν θεραπείας, ἐκκενωτέαν τὴν πολλὴν φύσιν, ἐν ᾧ τὸ οἰδηματώδη μορίῳ. δεῖ πίνων δὲ, πολὺ ἐν τούτῳ δεῖ προσεξόμεθα; τῷ τ' ἀποκρύειν, καὶ τῷ διαφορεῖν, καὶ τῷ πεπηρόειν. τὸ μὲν ἀποκρύειν, τὸ διαφορεῖν, ὡς ἀνύτικρος κεκλῆται, τὸ δὲ πεπηρόειν, ὅπως μὴ δεῖ τὸ ὀδυνᾶν ῥᾳδιωτέρου τὸ παροῦσι μόριον, δεῖ τοῦτο γοῦν τοῖς πᾶσιν ἐπάνω ἀποκρυστικῆς τε, καὶ διαφορητικῆς, ὅπη τὸ φλεγμαίνοντων χρώματα. τὸ γὰρ ἰσχναὶ ἐκάτερα τούτων δρᾶν τε, πεφυκὼς τὰς ὀδυνᾶς. τούτοις μὲν οὖν τοῖς λογισμοῖς χρώμενος ὁ Ἱπποκράτης, πάντα ἐᾶσι ῥυπῶδη, τουτέστιν οἴσυπον ἔχοντα, παραμεμιγμένα μὲ τὸ θεραπεῖον, ἐλαιόν τε, καὶ οἶνον, καὶ κηρωτὴν αὐτὰ ἡ ἕξις, καλῶς κατειρᾶσθαι κελεύει, τουτέστιν ἐξαίρων, ἕλκων δ' ὑποσωσῆς τε, καὶ πεπηρωτικοῦ. τὰ μὲν γὰρ πεπλυμμένα, ῥᾳδίως μαλάττεσθαι ἔφην ὀλίγα, τὰ δ' οἰσυπηρὰ, δεῖ τὸ ῥύπον, ὃν ὑμεναίτατα τοῖς ζῴοισι, σῶζον ὑπὸ κατέρρασα. δεῖ πολλάκις ἀμελέτητον κατερράσθαι τε, ξηρὰ θεραπεῖαι τοῖς ὀδυνωμένοις μορίοις. εἰδὼς οὖν τοῦτο προέσωζεν ἐνίοτε, θεσσίρασθαι δὲ κατειρασμένοις. ἢ μᾶλλον ἢ πολλοῖς αὐτοῖς χρῆται, χάριν δὲ φυλάττειν τὸ ὃν ἔχουσι ἢ ἐλαίᾳ, ποτίδα. τὰ δὲ ὀλίζα, ῥᾳδίως ξηραινόμενα, ἕ προῆκτο ἢ ἔγκλεισα σκεπῇ, ἢ ὁ τὸ ὑπιδέσεως ὕφος, ὡς εἴρηται, τὸ οἰσυπωμένων μορίων ἀπάγων ὅ ἄμα πρὸς τὰ ἀναπείμενα.

GALENI COMMENTARIUS.

TUmores (inquit) sub constringentibus vinculis assurgentes (quos ἐξαιρεμβάτους dixit) propterea, quod succi expressi magno impetu ferantur, curari debent alligando multum lanæ succidæ benè carptæ. item vino, atque oleo respersæ, cutem verò, cui hæc superimponuntur, jubet cerato inungi, atque ad eandem rationem vinculum adhiberi à tumoribus sursum procedens. Fasciandi rationem ipse aperuit, docens à qua parte quis inceperit devincire, ab eadem transmitti materiam, atque depelli. At de facultate medicamentorum quibus utitur, abundè dictum est in operibus, quæ de illis sunt: dicentur & nunc capita eorum, quæ in illis fuerunt ostensa. Ergo oleum dolorem levat, & discutiendi vim habet. Vinum siccare potest, repellere, & concoquere, item mollire, & digerere. Constat autem lanam succidam, quam nonnulli οἰσυπηρὰν vocant, & ceratum, præter leniendi vim, digerendo quoque esse & repellendo. Non sine ratione igitur ab ejusmodi medicamentis præsidium petiit: quoniam verò tumor fit justo major ab iis quæ sub vinculis eò exprimuntur, curatio primùm dirigi debet ad id exhauriendum, quod in tumida parte præter naturam subsistit. At, quum multa sint, quæ hoc efficiunt, quibusnam utemur? è digerentibus, repellentibus, lenientibus: digerentibus quidem, ac reprimentibus, quoniam apertè exhauriunt: at lenientibus eo nomine, quòd prohibent ne materia præ dolore ad vitiatam sedem concitetur: atque ob hanc causam leniùs digerentia, ac reprimentia ad inflammatam partem admovemus: nam, quæ horum utrunque fortiter præstant, dolorem irritant. His ratiocinationibus ductus Hippocrates, lana succida usus, hoc est, œsypo redundante, curationi adjicit oleum, vinum, ac ceratum, lanamque ipsam benè carptam esse vult, quo lenior sit, & dolorem levet: quæ elota quidem est, carpta facile mollitur: at succida ob sordem non facilè tractatur, carpiturque, eoque fit, ut negligenter carpta, dura dolenti parti inhæreat. Quod Hippocrates, quum aliquando neglectum animadverteret, addidit, benè carpta. Jam verò copiosè ipsam adhibet, ut vino, atque oleo madens conservetur, quum facilè siccescat, quæ exigua imponitur. Ad primum etiam consilium pertinet ratio vinciendi tumoris, quæ ex tumidis partibus, ut dictum est, ad superiora succos expellit.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXIV.

HAc siquidem via tumor celerrimè extenuaretur.

GALENI COMMENTARIUS.

DIceret extenuari membrum, non tumorem, qui propriè loqueretur. Danda siquidem opera est, ut tumor ex toto evanescat: majores tamen complura sic loquuntur, B præsertim, qui eloquentissimi sunt, contempta, quam juniores excolunt, curiosa nominum inquisitione, non exquisita diligentia, ut ipsi nuncupant, qui in ea versantur. Sed digni utique essent, quos laudaremus, si hac vel exquisita, vel proprià (utcunque ipsi nominent) verborum inquisitione, rem clariùs aperirent, quàm Hippocrates: sin obscura atque humilis est eorum oratio, præstat majorum æmulari negligentiam.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οη'.

Ὅτῳ γὰρ δὴ ταύτῃσι ἰήσεται ὁ οἰδήμασι ῥήσσων.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Κτείνως μὲν ἐρμηνεύονται ὅ οἰδηματώδη μόσιον, ἰήσεται δὲ ἀντὶ τοῦ λήψεται λέγοντος, ἢ ὅ ὁ οἰδήματος. τοῦτο γὰρ ἀφανίσαι πάντως ἐπιχειρεῖται. πολλαχοῦ γοῦν ὅταν λέγωσιν οἱ παλαιοὶ, ἢ μάλιστα, οἱ λέγειν δεινότατοι, καταφρονοῦσι τοῦ ὀγκηροῦ ἀσκηθείσης μακρολογίας ἐν τοῖς ὀνόμασιν, οὐχ ὡς οἱ μετακτικοὶ ῥήμασι προσχρήσονται αὐτῶν ἀκριβολογίαν, ὅς, εἰ μὴ ταῦτ' ἐρμηνεύοιεν τὰ τοῦ παλαιοῦ ἐκ τοῦ ἰδιώτου ἀκριβολογίας, εἴτε κυκλολογίας ἐθέλοιεν ὀνομάζειν, ἐπαινῶν προσήκοι. εἰ γὰρ ἀσφαλὲς, καὶ ἁπλοῦν, ἀμείνων ὅτι τοῦ τοῦ παλαιοῦ ἀμέλειαν αἱρεῖται.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXV.

C

ET ad priorem junctúram superferretur. Ad quem deligandi modum veniendum non est, nisi tumor, aut pustulæ, aut nigritiæ pericli tetur. Sed nihil tale sequitur, nisi quis fracturam vehementer adstrinxerit, aut siverit dependere, aut manu scalpserit, aut aliquid cutem attigerit, quod ipsam irritaverit.

GALENI COMMENTARIUS.

D

VNa quidem hæc scriptura est, & ad priorem junctúram superferretur: putant tamen expresso tumore alii materiam depelli super junctúram, alii ad loca, quæ juxtà sunt: quorum controversiam dijudicare facile est, si antè vinciendi ratio constituatur. Ubi enim ferulis relaxatis, tumida pars (ut suprà ostensum est) alligetur, aliquid sanguinis ad loca, quæ juxta junctúram sunt, depelletur: sed, si ferulis E summotis, atque omni vinculo penitus resoluto, de integro vinciamus, simul & eam junctúram adhibentes, quæ fracturis accommodatur, & eam, quæ à tumore incipit, succus hac via expressus ultra partem priùs deligatam ad superiora transferetur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οι'.

ΚΑὶ ὑποδεῖν ὑπὸ τὸ ἀγκῶνα ὑπιδέσεται, ἀλλ' ἢ χρὴ τύπτειν τοῦ ὕπερ χεῖσθαι τὴν ὑπιδέσιν, ἢν μὴ κίνδυνος ᾖ ἐν ᾧ οἰδήματα φλυκταινώσιος, ἢ μελασμοῦ. γίνεται δὲ ὑπὸν τοιοῦτο, ἢν μὴ ἄγαν τις πιέζῃ ὁ κάτωγμα, ἢ καταπεκεραμένον ἔχῃ, ἢ κνῆσαι τῇ χειρὶ, ἢ ἄλλο τι προσαπτῇ ἐρεθιστικὸν θιγεῖν τὸ δέρμα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

MIα μὲν αὕτη γραφή· τινῶν μὲν οἰδημάτων βιαιομένων ὑπὸ τῶν ὑπιδέσεων ἀμύνειν τῇ συνθλιβομένων τῶν οἰδημάτων ὑγρῷ, εἰκὸς δὲ, ὑπὸ τῶν τοῦ ὑπιδέσεων χωρίων ἀθροίζεσθαι. κεῖται δὲ ὁ χαλεπὸν ὄφι, τὸ διαφωνεῖν αὐτὴν, ὀλιγωτέρας τῆς ὑπιδέσεως. εἰ μὲν γὰρ ἐπομένης τοῖς νάρθηξι, ὑπιδήσαιμεν ὡς εἴρηται, ὁ οἰδηκὼς, ἀφίκοιτ' ἂν πρὸς αἵματος εἰς τὰ τοῦ τὸ ὑπιδέσεων χωρία. εἰ δ' ἀφελόντες τοὺς νάρθηκας, καὶ λύσαντες ὅλως τὴν ὑπιδέσιν, διὰχεῖς ὀρθῆς ὑπιδήσαιμεν, ἅμα μὲν τὸ κατὰ μικρὸν ἐπιτιθέμενον ὑγρὸν χωρήσεται ὁ ὑπιδέσεως, ἅμα δ', καὶ μὴ μιγνύντες αὐτῶν τῷ ὑγρῷ ὅπῃ τὰ οἰδήματα ἀρχόμενον, ὑποβήσεται ὕπερ τὸν ἀρχαῖον ὑπιδέσιν, ὁ συνθλιβόμενος χυμὸς, ἐπὶ τὰ τοῦ ὑπιδέσεως ὑγιῆ χωρία.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXVI.

F

SI quis femori canalem subjiciat brevior em, quàm ut ultrà poplitem pertineat, noxam magis quàm opem afferet, quandoquidem prohibere non poterit quin corpore, aut crure moto, femur quoque moveatur. Popliti item infestissimus erit, ubi adhibeatur, cogetque ea fieri, quod minimè est opus: minimè nanque opus est curvari genu, omnia enim devincti cruris, ac femoris vincula necessariò moverentur, si quis genu curvaret: neque fie-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οϛ'.

ΣΩλῆνα ὑ, ἢν μὴν τὸν μηρὸν ὑποδῇ, μὴ ὑπερβάλλοντα τὸ ἰγνύου, βλάπτει μᾶλλον, ἢ ὠφελέει. οὐπω γὰρ, ἀλλὰ σῶμα κωλύει, οὐτε τὸν κνήμιον, αὖθι τὸν μηρὸν κινεῖσθαι. ἀσηρὸν γὰρ ἐπὶ τὸν ἰγνύου προσβαλλόμενον, καὶ ὁ ἄνευ δεῖ, ἐνύτ' ἂν ἐποιεῦσι ποιέειν. ἄνευ γὰρ δεῖ τὸ γόνυ κάμπειν. πᾶσα γὰρ ἂν τυρβὼ περὶ τὴν ὑπιδέσιν, καὶ μηρὸν ὑπιδεδεμένου, καὶ κνήμης, ὅς τις τὸ γόνυ κάμπτοι, ἀνάγκη

αὐ εἰη τύπτε, τις μύας ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἄλλο σχῆ- A
μα ἴσχειν. δύναγκη δὴ αὖ εἰη, ἐς ὃ ὀστέα ὃ κατεν-
ηγότα, χίρηται ἕλκυν, ὥσε πάντις ὅλου ποιητέον ἢ ἰγνύλου
ἐντατέον. δοκεῖ δὲ ὅλου ὁμοίως ὁ Γαλιὼ ὁ ἀδελίχθαι
ἀφὸς τ πόδα ἀπὸ τῦ ἰσχίε ὠφελεῖν ὑποπτέμβως.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐφεξῆς τᾶ περὶ οἰδημάτων λόγω, ἔχεται ὠδὲ τῦ
Γαλιῶος ἐφάς. εἴρηται δ' αὖ ἡμῖν ἔμπροσθεν, ὡς, A
ὅτι ἀμφιβᾶν, τυτέστι δι' ὅλου τὸ σκέλεως, ὑποπτέ-
ταται τ Γαλιῖα πορσήκει, ἢ μηδ' ὅλως ὑποπτέσθαι.
λέλεκται δ' ὑπ' ἀμφοτέρων γλωσσοκόμου, ὅτις νεω-
τέρως ἰατρᾶς ἐλαττονήντος ὀργᾶς.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXVII.

ri posset quin musculi alio, atque alio modfigurarentur, comminutaque ossa dimorerentur. In primis igitur danda opera est, ut extendatur poples. Videtur autem femur in eum canalem utiliter conjici, qui à coxa ad pedem est.

GALENI COMMENTARIUS.

A Tumoribus ad canalem aggressus est, quem evidenter exposuit: mox autem adscribet canalem vel ἀμφιβᾶν, hoc est qui totum crus excipiat, vel nullo modo subjiciendum esse. Glossocomum verò machinamentum diximus rectè fuisse à junioribus repertum.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οζ'.

Καὶ ἄλλως κατ' ἰγνύλω, ἐγνίλω χαλαφᾶς ὠδε-
δάλειν ξυὶ τᾶ Γαλιῶι, ὥσπερ τὰ παιδία ἐν
τῆσι κοίτῃσι σπαργανοῦσθαι, εἴτε ἐπὶν ὁ μηρὸς ἐς C
ὃ αὖω ἀφιστέφοιτο, ἢ ἐς ὃ πλάγιον, δύνα-
ται ἐλαττότερον εἶη αὖ ξυὶ τᾶ Γαλιῶι εὖσας. ἢν
δὲ ὅλου ἀμφιβᾶες εἶη, ποιητέος ὁ Γαλιὸ, ἢ οὐ
ποιητέος.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXVII.

Detur item fascia lenta juxta poplitem cum canali, quomodo & infantes involvuntur in cunis: sic enim ubi femur in superiorem partem, sive in latus vertatur, cum canali alligatum meliùs continebitur. Canalis igitur, vel totum excipere crus debet, vel nullo modo adhiberi.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ σεὶ τᾶ Γαλιῶι ἠκουσθη, ἔνιοι μὲν ἔξω τ Γα-
λιῶος ὠδεδάλθαι τ ἰγνίαν ἀξιοῦντες, ὡς ἂν
ὁ λεγόμενον, περίαν ὠδεδάλλειν χαλαφᾶς σορσήκει
σεὶ ἀμφοτέρω, τῆ τε ἰγνύη τῦ κάμπτοντος, καὶ τᾶ ἔξω D
ἐν ἀυτῆ Γαλιῶι, τυτέστιν, ὥστε μὴ πλανᾶσθαι ἀυτὸν,
ἀλλὰ σεὶ τᾶ Γαλιῶι κατειλῆφθαι. ποιεῖ δ' ἔξωθεν
ἀξιοῦσι, ὠδεὶ ἀυτὸ τὸν ἰγνίαν ὠδεδεδλῆσθαι τὸν ἰγ-
νίαν, ὅπως σφιγῇ καὶ αὐτὴ ὃ σκέλος, ἅμα ὃ Γαλιῶι,
τυτέστι σεὶ τᾶς τῦ Γαλιῶος κείσεως, μήτ' αὐτᾶς μό-
νης ἰκβαίνης ὅσης εἰς ἀσφάλειαν, μήτε τῦ Γαλιῶος, ἀλλ'
ἀμφοῖν ἅμα σεμιόντων.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXVIII.

Item maximè videndum est, ut in fractura tam femoris, quàm cruris, quantum potest, imus calx optimè contineatur: nam si dependente pede, crus reliquum fulciatur, necesse est ossa gibba in priori parte cruris conspici: sin calx justo sublimior collocetur, reliquo crure leniter suspenso, os in priori parte cruris justo magis simum necessariò se ostendet, idque adeò, si calx hominis naturaliter est grandior. Ad hæc omnia ossa tardiùs conservent, ubi non figurantur naturaliter, neque in eodem habitu detinentur: præterea callus infirmior circundatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οη.

Πτέρνης δ' ἄφρις κάρτα χρὴ ὑπομελέεσθαι, ὡς
δύνατος ἔχει, καὶ ἐν τῖσι κῦ κνήμιω, καὶ ἐν
τῖσι κῦ μηροῦ κατήμασιν. ἢν μὲν γὰ ἀπαγάρητα E
ὁ ποὺς τῆς ἄλλης κνήμις ὑρμισπερμὴς, ἀνάγκη κῦ
τὸ ἀσπιχνήμιον τῶ ὀστέα κυρτὰ, φαίνεσθαι. ἢν δὲ, ἢ
μὴ πέρνη ὑψηλοτέρη, ἢ τῦ μετεώου ὀρθοσμένη, ἢ
δὲ ἄλλη κνήμη ὑποκατέωρος ἢ, ἀνάγκη τῷ ὀστέῳ
τύτῳ, κῦ τὸ ἀυτικνήμιον τῦτο, κοιλότερον φαίνεσθαι τῦ
μετεώου, ὡσπὲρ καὶ ἢν ἡ πέρνη τυγχάνῃ ἐοῦσα F
τῦ ἀνθρώπου φύσι μεγάλη. ἄμφω καὶ κρατιώτερα
πάντα τὰ ὀστέα βεβύτερον, ἢν μὴ κῦ φύσιν κάμνοντα
ἢ, καὶ τὰ μὴ ἀπερμένοντα ἐν τῷ αὐτέῳ χήματι, καὶ
οἷ πυρώσιες ἀσθενέστεροι.

A

GALENI COMMENTARIUS.

IN ſuperioribus, ubi de cubito mitellâ ſuſpendendo pertractavit, diximus à quibuſdam ſcribi, brachium ſuſpenſum, dempta particula, *non*: à quibuſdam ea adjecta, brachium non ſuſpenſum: & illos quidem intelligere ſuſpenſum brachium, quod non inhæret, neque ſubjectæ alicui rei inſidet: hos verò id, quòd fideliter ſuſtinetur. De crure autem, quod fulcitur, ἠρμαπσμένης dixit, ducto vocabulo à fulcris, quæ dicuntur Græcè ἔρματα, quorum meminit Poëta in eo carmine.

ὑπὸ δ' ἤρεον ἔρματα νηῶν.

Sic igitur accipitur vocabulum ἠρμαπσμένης.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οὕτως ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἡνίκα περὶ πήχεως παραλαμβάνομένου τῇ χειρὶ, τὸν λόγον ἐποιήτο, ἔφαμεν γεγονέναι γραφέων· οἱόν μοι δοκοῦσι τῆς ἀποφάσεως τῆς μὴ, χαλᾶσθαι μετέωρος, οἱόν τ' εἶναι τὸν ὦμον· ἐκείνη, ἰσχὺν μετέωρος, οἱ μὲν ἐν ἴσῳ τῷ ἀσφαλίστῳ δεδέσθαι ἐρείσματος ὑποβεβλημένου, οἱ δ' ἐμπαλιν, ἐπὶ τῆς ὀχυμένης ἐπί τινος ἕδρας ἀσφαλῶς. ἠρμαπσμένης δὲ, ὡσπερ τὰ ἔρματα, λυτέον τὰ ἐρείσματα πεποίηκε τύπτομα. γινώσκομεν δέ που καὶ τὰ ἔρματα, καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ γεγραμμένα κατ' ὀκλάνο· ὅ ἔπος, ἔνθα φησίν,

ὑπὸ δ' ἤρεον ἔρματα νηῶν.

Εἰη δ' ἂν οὖν ὁ ἠρμαπσμένης, ἀντὶ τοῦ ἠρτημένης.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΕΙΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΝ

ΠΕΡΙ ΑΓΜΩΝ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

GALENI IN HIPPOCRATEM

DE FRACTURIS

COMMENTARIUS TERTIUS.

Η ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τῶν θεραπείαν τῶν ἀγμῶν, ἐν οἷς τὰ ὀστᾶ γυμνωθέντα, ἢ τὰ μέρη ἑλκωθέντα, τῶν τε σύνεγγυς γεγονότων, ἀγκώνες, καὶ γόνυ, ἔσπασε.

ARGVMENTVM LIBRI.

Curationem earum Fracturarum, in quibus ossa denudata sunt, aut partes exulcerata, noxarumque gibbi, cubiti, & genu, absolvit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ α'.

Ἐπὶ τῶν μὲν δὴ, ὅσοισι τὸ μὲν ὀστέον κατέαγμα, ἐξέχει δ' οὐ μὴ, μηδὲ ἄλλως ἕλκος ἐγγίνεται.

A HIPPOCRATIS TEXTUS I.

Nterveniunt hæc, quibus os quidem fractum est, at non excidit, nec alioquin vulnus accessit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Περὶ τῶν ἁπλῶν καταγμάτων ἄχρι δεῦρο διηλθόμεθα, καθ' ἃ, μηδὲ ὑποῤῥεῖχεν ὀστοῦν ἢ ἐξέπεσε, οἷς ὅ συμφωνεῖ, ὡς βλέπειν γυμνόν, ἄλλα μηδὲ τὸ σῶμα, ἕλκος ἐγγίνεσθαι. φανερὸν μὲν γὰρ ὀστᾶ μὴ ἐξιέναι, καὶ γυμνώματα τῶν ὀστῶν, ὅταν διὰ διαιρεθῶσι τοῖς γε παρακειμένοις μυσὶ, καὶ ὅ ἐξέπεσε, δύνασθαι παγῆναι. χωρὶς μέντοι τῶν γυμνωθῆναί τι τῶν κατεαγότων ὀστῶν, ἕλκος γενέσθαι δύνασθαι. μεταξὺ δὲ τοιαῦτα ἔστιν ἃ δηλονότι καὶ ἐξελεύσεται καὶ μετὰ τὴν ἀπὸ ἕλκους καταγμάτων, ἤτοι μόνον γυμνῶν, ἢ καὶ μετὰ γυμνωθέντα τι τῶν ὀστῶν.

GALENI COMMENTARIUS.

HActenus simplices fracturas proposuit, in quibus neque os cute excidit, sic, ut nudum se ostendit, neque ullo modo vulnus accessit. Constat autem ossa nec excidere, nec nudari, nisi cutis & superiecti musculi secentur: fieri tamen ulcus potest, etiam si nihil ex comminutis ossibus detegatur. Transit ergo iam atque aggreditur ad fracturas, quibus carnis quoque vulnus accessit, sive id solum sit, sive præter id, os etiam nudetur.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS II.

QVibus sine fragmentis ossa simplici modo comminuta, eodem die vel certè posteriori reposita sunt, atque in suum sedem restituta, nec testæ alicujus expectatio est, quæ ab osse abscedat: aut quibus vulnus quidem est, sed abrupta ossa non excidunt, neque fractura talis est, ut metuendum sit ne testa quæpiam ab osse abscedat: his omnibus aptissima deligandi ratio est, quæ simplici fracturæ accommodatur.

GALENI COMMENTARIUS.

FRacturæ, ubi vulnus quoque adjicitur, duplicem curationem docet, alteram quatenùs aliquid fracti ossis nudatur, vel testa urget: quæ à contrito osse diducta est: alteram, quùm nihil tale est; sed extra fracturam, quæ rectè composita est, uno vulnere solicitatur. Nam, si nudum os cute excidit, quod protinus benè compositum fuerit, & restitutum, mutandum esse superius genus curationis non censet. Verùm alia requiritur curatio, ubi vulneri adjecta fractura os excedens restituitum est, neque suspicio est, ne aliqua testa à perfracto osse resolvatur: alia, ubi os tegitur cute, sed expectatur testa, quæ resolutura procedente tempore à natura per vulnus expellatur. In priori casu utitur iunctura, quam posuit convenire, ubi os integra cute perrumpitur: in altero variam curationem adscribit, ut mox evidenter ostendet: satiùs enim est ipsum audire.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ β'.

Οἱσι δὲ τὰ ὀστέα κατέαγῃ ἁπλᾶς τῇ ξυφῇ, καὶ μὴ πολυκλαδέᾳ, ἐμβαλὼν δύπτα, ἢ τῇ ὑγιεσκίῃ τῷ χρόῃ ἰζόμενα, καὶ μὴ ὑπίδοξος ἡ ἀπόστασις ἔσεσθαι τῶν ὀστέων ἀπιένα, ἢ καὶ οἷσιν ἕλκος μὲν ἐγήνεται, τὰ δὲ ὀστέα κατέηκται ἐς τὸ ὄξιφρ, ἀλλ' ὁ ξυφὸς ἢ κατηξιος τοιοῦτος, οἷος ἔσεσθαι ὀστέων ἐκπεσεῖν ὑπίδοξος ἔῃ, ἁπλούστη τοι τοιούτοις.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

TA μὲν ἄκρα κατάγματα διτὴν ξυφὸς θεραπείαν ἐπάγει, τὴν μὲν ἑτέρᾳ, καθ' ὃν, ἤτοι γυμνοῦ τι μέρος ὀστοῦ κατιδόντος, ἢ τοῦ ὑπερκειμένου, ἀποκλασθέν τε σωτελεσθέντος ὀστοῦ, τὴν δ' ἑτέρᾳ, καθ' ὃν οὐδέτερον μὲν τούτων ἔστιν, ἕλκος δὲ μόνον, ἅμα καταγματι ἀμφοτερωσαμένῳ παρεσκηνότος. οὐδὲ γὰρ, εἰ καὶ αὐτίκα τὸ πλυθὲν, μέρος τι τοῦ καταγέντος ὀστοῦ γυμνωθὲν, ἐξέρχεται τοῦ δέρματος, εἶτ' θλοῦσθαι καταπέσῃ, ἢ διαπεσεῖσθαι τὸ παρεσκηνὸς ξυφὸν, ἠρέμα δ' ἀναμένειν ἐστὶ θεραπείαν. ἀλλ' ἔστιν αὖτις, ὅ μὲν ἕτερον τὴν θεραπείας εἶδος, ὅταν ἕλκος ἅμα καπάγματι, θεραπευομένῳ τὸ ἐξέχοντος ὄνος, ὅτε ἀποστασιάζῃ παρεσδυκυῖα μερίς τοῦ καταγέντος ὀστοῦ. ὅ δ' ἕτερον, ὅταν καλύπτηται μὲν ὑπὸ τοῦ δέρματος, ὃ καταγὲς, ὑπίδοξον μέρος αὐτοῦ, τῇ χρόᾳ μειωθὲν, ἀποκρίνεσθαι πρὸς τῆς φύσεως, ὀξὺ τοῦ ὃ ἕλκος χάσκῃ. ὅταν μὲν οὖν ἡ φορτέα διαφορὰ γίνηται τοῦ παθήματος, ἀξιοῖ χρῆσθαι τῷ ξυφῷ τοῖς ὑπιδέσεσι, ὧν ἐδίδαξεν ὑπὸ τῶν χωρὶς ἕλκος καταγμάτων. ὅταν δὲ ἡ δύτερα, μεταβάσει πως τὴν ξυφὸν ἐπὶ θεραπείας, ὡς ἐρεῖται μαθησόμενα, βέλτιον γὰρ ἀκολουθεῖν αὐτῷ.

C

D

HIPPOCRATIS TEXTUS III.

NOnnulli (atque hi non admodum proficiunt) ulceribus imponunt aliquod ex purgantibus medicamentis, ut ceratum, quod picem habet: vel quopiam ex iis, quæ cruentis vulneribus injiciuntur: vel quodvis aliud, quod componere soleant. Illos autem lauda, qui pannos superdantes vino madefactos, aut lanam succidam, vel ejus generis aliquid devinciunt: ubi verò ulcera pura sunt, & jam glutinantur, tunc lintea complura adhibent, & per ferulas dirigunt. Hæc ratio curandi aliquid confert, neque multum lædit: ossa tamen in suum locum non similiter reponuntur. Sed hac via fiunt aliquanto tumidiora, quàm par sit.

GALENI COMMENTARIUS.

REtuli ad eas fracturas, quibus carnis quoque vulnus adjicitur, curationem duplicem ab Hippocrate admoveri. Nunc orsus ab ea quam primo loco posui, eos primùm reprehendit, qui malè ulceri illi medentur, in quo, quùm fractum os benè compositum est, nihil aliud quàm ipsum restat, neque ulla suspicio

E

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ γ'.

Οἱ μὲν μήτε μέγα ἀγαθὸν, μήτε μέγα κακὸν ποιέοντες, ἐπιβύουσι τὰ μὲν ἕλκεα καθαρτικῷ τινι, ἢ πισσηρῷ τοιούτῳ, ἢ ἐναίμῳ, ἢ ἄλλο τι ὧν εἰώθασιν ποιέειν. ἐπαινέω δὲ τοὺς οἰνηρὰ σπλῶας, ἢ ἔρια ῥυπῶντα ὀκόσοι ὑπιδέουσιν, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον. ἐπὴν δὲ τὰ ἕλκεα καθαρὰ γένηται, καὶ ἤδη ξυμφύηται, τότε τοῖς ὀδονίοισιν συχνοῖσι πειρᾶσθαι ὑπιδεῖν, & ναρθηκίοι κατορθοῦν. αὕτη μὲν ἡ ἴησις ἀγαθόν τι ποιεῖ, κακὸν δ' οὐ μέγα. τὰ μέντοι ὀστέα, οὐχ ὁμοίως διώκηται ἱδρύσεσθαι ἐς τὠυτὸν χῶρον, ἀλλά τινι ὀδυνηρότερα τὰ σώματα τοῦ κάμνοντος γίνεται.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

TΩν μετ' ἕλκώσεως καταγμάτων, δίττὰ ἔφην αὐτῷ γεγονέναι τὰς θεραπείας διδασκαλίας. ἔρχεται δὲ νῦν ἀπὸ τῆς πρώτης, ὧν εἰπομεν, ἐλέγχων πρότερον, ὅτι κακῶς μεθοδεύονται τὸν ξυφὸν τῆς ἕλκώσεως ἐκείνης, ἐν ᾗ μὴ τὰ ἀφαπεπλεῦσθαι παρεσκηνότος τὸ κάταγμα, ἐν ἕλκος ἐστὶν, μηδεμιᾶς ὑπονοίας

ὕστις, ἐπιτήδεια ἵνα φαρμάκια. τοῖς οὖν ὕπω ἐξε- A
κειμένοις, φησὶν, ἔνιοι τῶ ἰατρῶν θεραπεύουσιν, ἐξ ἀρχῆς
μὲν, ὡς εἰ καὶ μόνον ἕλκος ἐγένετο. ἐπειδὴ δ' μετ-
πέπεικε ἐλθεῖν τοῦτο, πίνακα τὸν καταμαλακὸν ἐπιτιθέν-
τες. ὃ μὲν οὖν κεφάλαιον τ' προκειμένης ῥήσιος τοῦτ'
ἔστι· μακροτέρα ἡ ἐγχείρησις τῆς θεραπείας ἢ ἀληθῶς ἢ
χρῄζουσί τινες, ἅπαντα χρόνον τὸν κῦ μέσον. ἐγὼ
μὲν εἶπον, ὅπως ἂν ὡς τάχιστα θεραπεύοιεν, ὡς εἰ μὴ μόνον ἕλκος
ἐγεγόνει χωρὶς καταγματος, ὁ δὲ καὶ δι' ὧν θεραπεύ-
σειν ἔγραψε, μεμνημένος πιστοῦς μὲν κηρωτῆς, ἐναί-
μου τε, καὶ καθαρτικοῦ φαρμάκου, καὶ σπλῆνα οἰνη- B
ρὸν. ὃ μὲν οὖν ἔναιμον φάρμακον, ὕλλογον ὁ λέγει; τὸ
μὲν νῦν ἔτι, σαφηνέστατον ὅτι τοῦνομα τοῖς ἰατροῖς, ἐπ'
ἐνίων λεγόμενον τῶν φαρμάκων, ὅσα τοῖς πεπλυμέ-
νοις ἐπιπλάσσουσιν αὐτοὺς ἐξ ὀξυκρᾶτος, ἅμα τῶ ῥιζοειδεῖ, μη-
δέπω ξηρὸν ἀκριβῶς ὄντων αὐτῶν, ἀλλ' αἱματοειδῶν
ἔτι, ὑτέρῃ δροσερειδῶς ἐκπίπτοντος ἁβροῦς, ἐκ τε τῶ
πεφωλιδευμένου δέρματος, ἢ καὶ τῆς σαρκός. ὃ δὲ καθαρτικὸν
φάρμακόν ἐστι, ὃ σὺν τῶ ξηραίνειν μετρίως, ὥσπερ ἐδείξαμεν
ὃ κεφάλαιον τῆς νῦν ῥηθείσης ἰάσεως, ἔτι καὶ ῥυπτικῆς C
ὑπος ἔχοιεν δυνάμεως, καθαρὰ ποιεῖν ἕλκη. τοιαῦτα
δὲ εἰσὶ φάρμακα τὰ λεπίδος καὶ ἰοῦ σκωληκώ-
δεμα, σπόδος σεσηπὸς δένδρα, πίνακι μὲν ἐμφέρον τὸν ἰόν,
ὀνάθῳ δὲ, ὁμοῖ μικρῶτον; τὰ καλούμενα μὲν ὠμὰ
ἔχοντα τὸν ἰόν, χλωρὰ, τὰ δ' ἐφθὸν, πυῤῥά. καὶ τὰ
τὰ φαινόμενα τοιαῦτα τῶν ἰδίαν ἐνάτερα. ταυτὶ μὲν οὖν
τὰ φάρμακα, καθαρτικὰ ἕλκη ὑγιῆ δυνάμιν, ὀσῷ
μετρίως πέφυκε ῥύπτειν. τοιαῦτα δ' ἐδιδαξάμεθ' οὖν-
τα, καθαίροντα ῥύπον ὑγιῆ, τὰ δὲ χωρὶς τῶ ῥύπτειν D
ἕναιμα. πικίλλεται δὲ ἐν τοῖς κατὰ μέρος ὕλαις,
ὥσπερ τὰ τὰ πρότερα, καθάπερ ἐκείνων ἐδειγμέ-
πα, ἰὸν εἶπον, τὰ λεπίδα, δυνατὸν ὂν εἰπεῖν μοι, καὶ
ἄλλα τοιαῦτα, κῦ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ νῦν ἐρχόσῃ
Φθόᾳ χωρὶς τῶ καθαίρειν, ἕναιμα κεκλῆσθαι φαρμακα,
τὰ δ' ἀσφάλτου σκωληκίδιμα· ἐδηδειγμένης τῶ ἕνεκεν
τῆς τοιάπιν μνημονεύσω, πάσης αὐτῶν τῆς ὕλαις, ἐν
τοῖς περὶ φαρμάκων, εἰρημένης. περὶ δὲ τῆς πιοτητος
κηρωτῆς, ὠμολόγηται ἐμοὶ τε ἅπασι, ὡς ὑγιώδεστον τέ E
ἔστι, τὰ πυοποιὸν, ἀρμόττον ἐπειδὴ φλεγμή-
νῃ ἥδη τὸ ἕλκος. ἄλλως τε οὐκ ἂν τις αὐτῶ χρήσατο,
μήτε καθαίρειν ῥύπον δυναμένῳ, μήτε κολλᾶν, ἢ
ἐπουλοῦν ἕλκος. οἱ δὲ οἰνηρὸν σπλῆνες, ἀποκρουστικὸς
μὲν ἐσι δυνάμεως, ἀφ' τὸν οἶνον. ἀφίστανται δὲ
τῶν ἀνθρώπων ἐπειδὴ φλεγμαίνοντων, E
βουλομένων ἀποδέσμοῖσι· χρῆσθαι δέ τὸ ἕλκος ὅσα
μὲν οὖν ἐπίσασθαι φαρμακα τὸν ὀρθῶς ἕλκος. ἰασά-
μὴν, εἰρηται μὲν καὶ πρὸ τ' γ'. καὶ δ'. γράμμασι
τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου, κατὰ τὸν φαρμάκου-
σθαι ἑκάστου τρόπον. εἴρηται δὲ ὅσον ἅρμοττεν, καὶ
κατὰ τὸν ὀξύκρατον τῶν περὶ ἕλκος συλλεγμάτος.
εἰς ἓ τὸν ἐνεστῶτα λόγον, ἔσκεψ καὶ τὰ νῦν εἰρη-
μένα. δεῖσθαι γὰρ ἡμᾶς καὶ αὐθὶς εἰπεῖν περὶ θερα-
πείας τῆς προκειμένων παθῶν, ὅτε μ' αὖθις ὁ Ιπ-
ποκράτης αὐτὰ θεραπεύῃ. νῦν γὰρ ἑτέραν ἰατρῶν
μέμνησθαι, καὶ φησιν αὐτὸν ὀρθὸν ἀξιόλογον ἀμύ-
νασθαι, ὥσπερ ἐκείνους ὧν μνημονεύῃ. τί δ'ἐστιν ὅστ' ἐ-

est, ne fragmentum ab osse resolvatur. Quidam (inquit) medici eos, qui sic affecti sunt, inter initia curant, perinde, ac si ulcere solo detinerentur: ubi hoc moderatè habet, tunc ea vinciendi ratione utuntur, quæ ad fracturas pertinet. Caput igitur propositorum verborum hujusmodi est. Multus autem est in eorum curatione narranda, qua nonnulli utuntur, eò quòd singula persequatur. Equidem scripsi eos ita curare, sicut, si citra fracturam vulneri medentur: at ipse, quibus etiam medicamentis uterentur, exposuit, facta mentione cerati, quod picem accipit; tum medicamentorum, & quæ protinus eruentis vulneribus injiciuntur, & quæ purgandi vim habent, item panni vino madentis. Rectè autem medicamenta, quæ cruentis vulneribus injiciuntur, ἔναιμα vocat. Namque etiam nunc apud medicos id vocabuli est usitatum, quo ea medicamenta nuncupare solent, quæ vulneribus superdantur, ut primùm illata sunt, & nondum ex toto sicca; sed adhuc cruenta, hoc est, cum cruor (græcè αἷμα dicitur) ex cute ipsa vulnerata, seu etiam ex carne, in roris speciem destillat. Purgans verò medica- C mentum est, quod modicè siccat (quam rem demonstratum est caput esse in ulcerum curatione) ac detergendi facultatem habet, qua ulcera pura reddit. Hujus generis sunt mixturæ, quæ ex ærugine æris & squama componuntur; quarum duplex ratio est, siquidem ærugo ab alijs coquitur, ab alijs adijcitur cruda: quæ crudam accipiunt, virides dicuntur: quæ coctam rufæ, à colore, qui in utrisque se ostendit. Igitur hæc medicamenta purgare ulcera possunt, quùm mediocrem habeant detergendi fa- D cultatem. Hujusce modi esse, quæ sordem ab ulceribus detrahunt, sicut contrà, quæ cruentis vulneribus protinus injiciuntur, carere detergendi facultate, indicavimus. Variè autem miscentur sicuti priora. At, quemadmodum in illis exempli gratiâ, æris æruginem attuli, squamam, potui & alia similia eadem ratione proponere. Nunc autem abundè sit illud indicasse, quod ἔναιμα vocata, quibus ab est detergendi facultas, sunt, quæ ex bitumine componuntur. Horum exempli gratia mentionem faciam, quùm omnia, quæ id præstant, in opere de medicamentis fuerint explanata. Ceratum autem, quod picem habet, inter omnes ferè convenit, lenire dolorem, & pus movere. Tunc verò confert, quùm ulcus jam inflammatione tenetur: alioquin ipsum nemo imponeret, quùm neque detergere sordem possit, neque ulcus glutinare, aut ad cicatricem perducere; at panni vino madentes ob vinum ipsum repellunt, dantur enim ad continendum ab iis, qui hoc modo medentur, qui adhibere volunt ulceris causa eas fascias, quibus antè injectis aliæ superdantur. Quæ autem scire oporteat eum qui rectè ulcera curaturus sit, posita à nobis sunt, quo ordine singula requirebant, in tertio, & quarto libro de ratione curandi, atque etiam abundè in expositione libri de ulceribus. Quod ad hunc locum pertinet, satis est hæc retulisse; nam de curatione propositorum affectuum rursus tractandum nobis erit, quùm Hippocrates illam exequetur: nunc meminit aliorum medicorum, quos ait non similiter gravem noxam afferre, atque illos, quorum mentionem facit. Quid igitur est, quod

quod errant? siquidem, quùm primùm id cognitum fuerit, constabit etiam jure ab Hippocrate scribi illos non admodum proficere, aut obesse, qui ulceri non malè provident, sed fracturam initio negligunt, idoneum vinculum posteà superdantes, quod proditum est ab initio convenire: quamobrem (iniquit) ossa fiunt tumidiora. Satius igitur est per omne tempus curationis comprimi hæc, atque adstringi, quod præsidij ad non paucos dies initio præmittunt: asserit enim vbi jam futurum est ut ulcera glutinentur, tunc, qui sic medentur, incipere deligare eo modo, quo fracturæ convenit. Constat autem ulcera suppurare, deinde purgari, priusquam glutinanda sunt, quod triduo fieri nequit, aut quatriduo.

ὁ ἀμφιβαλὼν, ἄμα γὰρ τέτο γνωσθήσε, μαθησόμεθα ὃ κελεύ-
εἰρημένον πῶς αὐτό, μήτε μέγα τι ποιῆν ἁμαρτὸν αὐτὸν, μήτε
κακόν. ὅτι τ μὴν ὑγκώσεως, ἡ κακῶς φερομένη, τ κατά-
γματος ἢ, ἀμελησάντων, τάχα καὶ ἀχρεῖ· ὕστερον μ τ οἰκείαν
ἐλπίδων αὐτὸ φερηφέρητος, ἣν ἔφαμεν ἀπ' ἀρχῆς φερῆχθαι,
ὑξὶ τᾶτ' ἴσως, φησὶν, οἰκειότερον γὰρ ἔχει. βέλτιον ἴσως, ἀντὶ
φερεπέλεσθαί τι, ὃ πολλὰς ὑξὶ πολιτῶν τ χρόνον. ὑδεμιᾶς
λείποισι ὑ κ' ἓξ φέρτος ἡμέρας, ὃν ὀλίγας τ ἀεληλυ-
θόσας, εἰρᾶ φησὶν, ὅταν ἤδη ξ ὑγκ συμφύεσθαι μόνη, πλει-
καῦτα, ἓις ἅτ' ἂν θεραπεύονται ἰατρὸς, ἀρχεῖς τ κατα-
γματικῆς ἐπιδέσεως ἐπιδήλων, ὅτι ὑξὶ πήσεσθαι, χρὴ
φέρειν αὐτὰ ὑ καθαρθῆναι, φρὶν μόνην συμφύεσθαι,
τᾶτο ὁ κ' γ'. ἡ σ'. ἡμέρας ἀριθμὸν ἔχει.

HIPPOCRATIS TEXTUS IV.

QVibus tam cruris, quàm brachii utraque ossa fuerint cõminuta, breviora etiã fiunt.

GALENI COMMENTARIUS.

BRevitatis Hippocratis proprium est id, quod in proposito sermone desideratur, apertè ex eo quod subijcitur, indicare: quam rem nunc fecisse perspicuum est: præfatus enim eorum, qui superiori ratione curantur, ossa reddi tumidiora, non definivit, omniumne, an aliquorum: at nunc ex propositis verbis evidenter colligitur, non omnium; sed eorum duntaxat, quibus alterum fractum est, quùm partes, quæ juxta fracturam sunt, minimè ipsum contineant, ut, quæ per omne tempus curationis, nec adstrictæ fuerint, nec coarctatæ. Membrum tamen brevius non redditur, quandoquidem alterum os integrum manet, quo naturalis longitudo servatur. Sed, ubi utrumque comminuitur, musculi (ut antè exposuimus) contracti, ad superiores partes vitiata quoque ossa contrahunt. Quamobrem extendi ea jubet, antequam componantur. Sed, quia fine convenienti junctura composita ossa nequeunt contineri, ea de causa, donec increscat callus, curiosè deligat. Quam rem qui negligunt, & ulceris curationi insistunt, non solùm tumidum magis, quàm naturaliter conveniat, membrum reddunt; sed brevius etiam efficiunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ σ'.

ΓΕνοιτο σ' αὖ ὧ βεαχύτερα, ὧν ἀμφότερα τὰ ὀστέα κατέαγμ, ἢ πῆχος, ἢ κνήμης.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΙον ἴσῃ τ Ἱπποκράτης βεαχυλογίας, ἄμα ζαφωνείας, ὑξὶ τᾶ ὑποφερομένου, ὑποδείκνυσθαι ὃ σαφαλελειμμένου ἐν τᾷ φερειρημένῳ λόγῳ, τᾶτ' ἴσω ἐποίησε νυνὶ. εἰρηκὼς γὰρ οἰκειότερα γίνεσθαι τὰ ὀστέα τᾶ θεραπευομένων ὑξὶ τ φερφέρος σαθροκωχῆς, ἢ φερωμείσατο ποτερον ἁπάν-
παν, ἢ πάνων, ἀλλ' ἔντα τᾶγε ῥήσει, ζαφὲς ἐδήλωσεν, ὅτι μὴ
πάντων, ἀλλ' ὁκείνων μόνων, ὅσων ὃ ἀμφότερα ὁσουῖ ἔπα-
σθεν ὄγκο. μὴ τ ἂρ ὅλα τὰ μέρη τ κατάγματος, ὡς αὐ μὴ πι-
ληθέντα, ὑ σφίγγεται ὑξὶ πάντὸς τ ὑγροῦ τ χρόνῳ τ θερα-
πείας, ἀ μέν βεαχύτερ γε γίνεται τ κῶλον, ὡς ἔνθα
ἰατέρω τ ὀστῶν, ὅσον ἀπαδὲς ἔμεινε, ὑξὶ φυσᾶται τῆς αὐτῆ
ὃ κ' φύσιν μέγεθος, ἀλλ' ἐφ' ὧν γε πὸ δύο καζυῆ, σωμέ-
δηλονότι σωθυπαπαθεῖαι τῆς μυῶν, ὡς ἔμεσθεν ἐδείξ-
θη, ζὰ ὑληρότερα μέρη τ παθόντων ὀστῶν, ὅπερ ἕνεκα, ὑ τ
κατάτασιν ἐποιῆτο φερὶ τῆς ὑξηρθρώσεως. ἀλλ' ἐπεὶ χρεὼς ἦ
φερσηκόσης ὑπιδέσεως, σὰν αὐ ἡ σεύξεως τ ὀστῶν φυλα-
χθῆναι, ὑξὶ τᾶτ' ἀριζοῖς ὑπιδέσεως φρὶν ὑνῆναι μέχρι τῆς
πεφώσεως. οἱ ζίνω ἀμελοῦντες μὴ ζώτης, ὑγκώσεως ὑ
πεφερηκότες, ἀ μόνον εἰς ὄγκον μείζονα τ κ' φύσιν, ἀρωσι
ὃ κῶλον, ἀλλὰ ὑ μικρότερον ἀποφαίνουσιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS V.

RVrsus alii reperiuntur, qui lintea in ejusmodi casibus à principio protinus circundantes utrinque devinciunt; ulcus verò ipsum relinquunt, & nudum esse patiuntur: deinde super ipsum imponunt aliquod ex purgantibus medicamentis: tum pannis ex vino madentibus, ac lana succida medentur. Hæc quidem curatio aliena est: qua qui & in his fracturis, & in aliis utuntur, longè aberrare verisimile est. Maximè enim ad rem pertinet nosse, quo pacto injici primo linteum debeat, & quâ valentissimè coarctari: item quid conferat, qua potissimùm parte convenit, cum fascia caput super-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ε'.

ΑΛλοι σ' αὖ ὑνές εἰσιν οἱ οδονίοισι τὰ ζιαῦτα ὑποβύοισιν οὐθέως, καὶ ἔνδον μὲν καὶ ἔνδον ὑπι-
δέσιον ζῆς οδονίοισιν, κ' ὃ ζῆς αὖτε ἀζαλείπτοισιν, ἢ
ἐᾶσιν ἀφεψήσθαι, ἔπιτα ὑπιδήσασιν ὅλῃ ὃ ζῆς τ καθαρ-
ῳκῆ τ, καὶ σαλύσιν οἰνογείοις, ἢ ἐιελοισιν ῥυπῶδοσι
θεραπεύοισιν· αὖτη ἡ ἴησις κακή. καὶ εἰκὸς ζὰς ὑποβύον-
τας τὰ μέγιστα ἀπωσετέειν, καὶ ὁ ζῆσιν ἄλλοισιν κατή-
μασιν, ἢ ὲν ζῆσι ζιάτοισι. μέγιστον γὰρ ὄφ', ὃ γιγνό-
σκειν καῦ' ὁπῖον ζῆπιν χρὴ τῶν ὀχλῶν βάλλεσθαι τῆ
ὀδοντίου, ἢ καῦ' ὁπῖον μάλιστα πεπιέζθαι, ἢ οἷα τε
ὠφελέσθαι, ἵν' ὀρθῶς τὶς βάλληται τῶν ὀχλῶν, καὶ
πιέζη ἢ μάλιστα χρὴ, καὶ οἷα βλάπτονται, ἵν' μὴ ὀρθῶς

τὰς βάλλειν, μηδὲ πιέζειν ἢ μάλιστα χρὴ, ἀλλὰ ἔνθεν ἐνθεν. εἰρήκαμεν μὲν οὖν καὶ ἐν τοῖσι πρόσθεν γεγραμμένοισιν ὑπὲρ ἑφ ἑκατέρων ἐπιδείξεως· μάρτυρες δὲ αὐτοῦ καὶ ἐνθάδε· ἀνάγκη γὰρ πᾶσιν ὑπιδεομένῳ ὃ εἶδος ἐξαιρεῖσθαι ἐς αὐτὸ ὕφος. A

dare, tum adſtringere: quidve ſequatur incommodi ſi alia parte atque opus eſt, orſa faſcia fuerit, nec quà maximè expedit, ſed hinc vel hinc fuerit arctata. Vtriuſque vinculi effectum in ſuperioribus demonſtravimus, cujus teſtimonium eſt ipſa medicina: Illi enim, qui ſic deligatus fuerit, neceſſe eſt ulcus in tumorem aſſurgere.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τῶν μεγάλως βλαπτόντων, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ μέμνηται, ὅσους διδάσκων αὐτὸς, ἃ προσήκουσιν ἅπαντα. καὶ μάρτυσι δὲ τῆς ἀμαρτίας αὐτῶν ἡγεῖται ὅσοι, ὥστε μηδ' αὖ ἐμοῦ δεῖσθαι τὸ ἐθέλοντα φιλοπόνως τοῖς λεγομένοις προσέχειν τὸν νοῦν. B

Eorum nunc meminit, qui ſummopere lædunt, & quæ ab his admoveantur, planè docet: tum errores ipſorum apertè redarguit, ſic, ut meæ expoſitionis non egeant, qui in iis quæ ab ipſo afferuntur, laborare non recuſent.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϛ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS VI.

Καὶ γὰρ εἰ σὰρξ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὑπιδεδεῖν, ἐν μέσῳ ἢ ἀμφιέσθη, μάλιστα τῷ τῶν ἀμφιπλῶν C οἰδήσειεν αὖ, ἢ ἀγχεμπόσειεν, πῶς οὖν ἐκλείψει γε τοῦτο αὖ παθοῦ.

Nam, ſi carnoſa pars, quæ ſana eſt, hinc atque hinc vinciatur, media non comprehenſa, ea pars quæ relicta ſine vinculo fuerit, maximè turgebit, minuſque erit ſui coloris. Quo pacto igitur ulcus hæc effugiet?

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ὅτι, ὃ ἀρκοῦσθαι ἄπαν ὀνομάζει χρεών, λέλεκταί μοι καὶ πρόσθεν. ἀλλὰ νυνί γε πρόσεχέ μοι τὸν νοῦν, ὅπως αὖ ἂν ὁ λογικὸς ἰάτρικὸς ὁ πρόσθιον, ἃ προεμβύσῃ μακρὰν πεῖραν. οἰούμενοι μὴ ὄγκος ἀνίσταται ἐὰν τες, ἑκατέρωθεν ἢ αὐτὸ προεκέλλοντες ὑπιδέσμους, ὅτι δὲ ὧν αὐτοὶ πρόσθιοιν, D ἀλλὰ δεῖσθαι τὸ κακοήθειαν ἓ παθήματος, ὑπομένουσι φλεγμονὰς, καὶ μορφῆρας ἐξαπίδεσι ὃ ὄγκος, τὸ μὲν πρῶτα τὸ ταύτῃ διαφθείραι ὑπονοήσαντες, ἑαυτὸν ἀφαιρούμενοι λόγῳ μορφῆρ. τῷ ἀμφιεζαμβρόων σὶ, αὐτὸ ὃ ὄγκος πυλαξάτω, ὅρα ὃ μὴ ὀλίγα ὑπαναγάξαι. τὸ δὲ εἰ τὸ μέγα κακὸν ἐργάσεται; τοῦτο γὰρ ὑπικρεῖσθαι σὶ ἔτους μακροῦ προπέμμα κακῶς. πῶς οὖν ὁ λόγος ὅδε ἂ θαῤῥήσας ὁ Ἱπποκράτης ὑπέλλαζε τὸ διαφθείρας αὐτῷ, ἐ μὰ Δία, πιθανὸν, οὐδὲ ξένων διαφθόρων λημμάτων, ἀλλ' ὄζ ὑπισημοτικῶν τε, ἢ θαύτροίων. εἰ γὰρ ὅτι τὸ ὑγιαινόντων ὁρμᾶται, ὁ τοῖς τοῖς ὄγκος τὸ ὑπιδύσεως, εἰς τὸ μεταξὺ τὸ ὑπιδυομένων χόρων ὑπιθλίβων ἑκατέρωθεν ὃ αἷμα, φλεγμονὴν ἐργάσεται, πῶς ἐ πολὺ μᾶλλον ὅτι τὸ ἤδη πεπονηκότων ἐργάσεται. E

Igitur neceſſe eſt, decoleretur ulcus, & materia ad ipſum exprimatur, tum lachrymet, ac minimè ſuppuret: oſſa verò, & quæ abſceſſura non eſſent, abſcedant.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ζ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS VII.

Ἀναπεφυκὸς οὖν ἕλκος, ἢ ἀγχεσον ᾖ, ἢ ὑπεπαπεισμένον ὃ ἕλκος ἐᾖ, διακρυάδες ἢ ἢ δυσεκπύητον ἐᾖ, ὀστέα ἢ, ἢ μὴ μηδόντα ὑπισῶσι, ὑποσαπικὰ φυάζ. F

A

GALENI COMMENTARIUS.

QUæ accidant, ubi malè ulcus devincitur, hoc loco declaravit. Cuncta autem ab inflammationis magnitudine proficiscuntur: quandoquidem ob hanc ulceris labra in exteriora vertuntur, perinde atque ea, quæ propriè oris labra nominantur, ubi inflammatione vexentur. Totus autem locus mali coloris non injuria conspicitur, quod & ipsum constat ex immodica inflammatione provenire. Destillat verò ab ulcere tenuis, & cruda sanies, similiter ac lachrymæ ab oculis inflammatis. Inde translatione usus, dixit lachrymare ulcus, ubi sic afficitur. Præterea succi, qui inflammationem excitarunt, crudi permanent, dum ea vinculi ratio admovetur. Sed & ossa necesse est procedente tempore vitiari. His enim crudorum succorum abundantia madefactis, mirum non est, si qua particula abscedat, ubi qui sic medetur, ab alieno vinculo non desistat. Singula, quæ in universo sermone restant, evidentissima fient, si quis (ut diximus) animum adjungat: tum in memoria habeat, quæ suprà ostensa sunt: eò enim hæc omnia pertinent, & C (quemadmodum ipse Hippocrates admonet) his illa confirmantur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ καταλαμβάνοντα συμπτώματα ὑφ' ἧ μοχθηρᾶ διάθεσιν, ἔγραψεν ἐν τούτῳ τοῦ λόγῳ, μνησθεὶς πάντα ὑφ' ὃ μέγεθος ἡ φλεγμονή. Ἐπιτέτροπται μὲν γὰρ τὰ ἕλκεσι τὰ χείλη ὑφ' ἑαυτὰ, ὥσπερ αὐτὰ τὰ κυρίως ὀνομαζόμενα χείλη τοῦ στόματος, ὅταν φλεγμήνῃ. κακόχρουν δὲ ὅλον τὸ σύμπτωμα χωρεῖον εἰκότως φαίνεται, ἐπεὶ γὰρ καὶ τοῦτο σύμπτωμα ὑπὸ μεγάλης φλεγμονῆς. ἀπὸ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἕλκους, ἰχὼρ λεπτὸς καὶ ἄπεπτος ῥεῖ, καθάπερ ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ὅταν φλεγμήνωσι, τὸ δάκρυον ἐντεῦθεν μὲ ὠνόμασται καὶ μεταφορᾷ, τὸ ὅπου ὑφιεμένου ἕλκος, δακρύειν. ὑκτικῶς ἐνδέχεται), πέψαι ἀναλαβοῦσαι τοῖς τῆ φλεγμονῆ ἐρχομένοις χυμοῖς, ἄχρις ἂν ὅτου ὑπόδηλον ᾖ τὸ μόριον. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐσῶν ἀνάγκη τὴ τοῦ χρόνου βλακείᾳ, ὑφιεμένων ὑπὸ τῆ σήψεως τὰ ἀπεπῆ χυμῶν. ὧν ἐὰν μὲν παραμείνωσι τὰ μέρη ἀσηπτα, εἰ μὴ παύσαιτο, ὑπό τε τῆ μοχθηρᾶς διαθέσεως, ὅτε διεφθάρη. τῷ δ' ἄλλα καὶ μέρη ἐν ὅλῳ τοῦ λόγῳ δηλοῖ πάντ' ὄντα τὰ νοσοῦντα, ὡς ἔφην, ὦ μεμνημένος τῆ φερομένης ῥεύσεων. εἰς ἃ πάντα γὰρ ἀναφέρεται πάντα, ὦ μάρτυρι τοῖς καλοῖς διδασκάλοις, ὡς ὁ αὐτὸς Ἱπποκράτης ὑπομιμνήσκει).

HIPPOCRATIS TEXTUS VIII.

VLcus item pulsè affligetur, atque igneum erit, tumor item coget cataplasmata superdari: quod incommodum similiter afferunt, qui utrinque deligant; quum præter alium pulsum, inutile quoque onus adjiciant. Fascias tandem D solvunt, ubi ulcus recrudescere conspiciunt, & reliquo tempore sine junctura medentur. Nec secus curant quoque, si aliud vulnus nacti sint. Siquidem hæc evenire minimè censent, eò quòd hinc atque hinc deligaverint, & nudum vulnus reliquerint, sed aliquod aliud infortunium caussantur. Quòd si hanc deligandi viam penitus alienâ esse, frequentari verò à compluribus, tũ maximè ad rem pertinere eam dedicere, apertè E nõ cognovissem, non tã multa scripsissem. Adde, quòd hæc testantur, quæ suprà exposita sunt, maximéne an minimè adstringendũ sit, rectè fuisse tradita. Oportet autem (ut summatim dicam) ubi nullũ expectatur os quod recessurũ sit, similiter curare, atque ubi sine ulcere fractura est. Extendenda enim æquè ossa sint, ac dirigenda, & eodem modo vincienda. Ad hæc ulcus cerato quod picem habeat, inungendũ, tenuive panno duplici F contegendũ, proximæque partes albo cerato illinendæ. Fasciæ verò, cæteraque scindenda paulo latiora, quam si ulcus non esset: & qua parte primum dantur, latiora multo danda, quam ulcus, quum, quæ angustiora sunt instar zonæ ipsum cingant, quod minimè expedit. Primus enim circuitus totum ulcus complecti debet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ν'.

Σφυγμώδης τε ὢ πυρετώδες ὃ ἕλκος αὐ εἴη, ἀύξησίς τε ἔσται δὲ ὑφ' ὃ οἰδὶς, ὑπιοῦσι μὲ ἀσύμφορον δὲ ἢ τῶτο τοῖσιν ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὑπιδεσμοῦσιν. ἀεῖτε γὰρ ἀύσφελὲς ἐστὶ ἄλλο συμβῆναι ὑπιόντι. ἐκλυτῶντες δὲ ἀπολύουσι τὰ ὑπιδέσματα, ὁπότ' ἂν σφιν φανῇ τῆτο, ἢ ἐκβάλουσι τὸ λοιπὸν, ἀνὺ ὑπιδήσαντες. ὀδὲν δ' ἧσσον, ἢ ἢν τι ἄλλο τοιᾶτα διοῦτο λάβωσι, τῆ αὐτῆ τρόπῳ ἐκβάλουσιν. ὃ γὰρ οἴονται τὸν ὑπιδεῖν τὸν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ τὸν αὐαίνειν. τὸ ἕλκος αἰτίων, ἀλλ' ἄλλου τινὰ ἀτυχίαν. ἢ μήτοι γε αὖ ἔτρεφον ἂν ἐκεῖ τοιᾶτα ἕσυτα, εἰ μὴ δῦ μὲ ἠθέλησαν ἀσύμφορον ἐόντα τὸν ὑπιδεῖν, συχνοὶ δὲ ὕτως ἐκβάλουσιν, ὑπίσω ἢ ὃ ἀπεμάξαμεν. μάρτυρον δ' τῶ ὀρθῶς γεγράφθαι τὰ ἐφεξῆς γεγραμμένα, εἴτε μάλιστα πιεστέα τὰ κατάγματα, εἴτε ἥκιστα. χρὴ δ' ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰρῆσθαι, οἷσιν ἂν μὴ ὑπιδέξοι ἢ, ἢ ἧβ' ὀστέων ἀπόστασις ἔσεσθαι, τὸν αὐτὸν ἐκβάλειν, ὥσπερ ἂν οἷσιν ὀστέα μὲ κατηπόρηται εἶη, ἕλκος δὲ μὴ ἔχοντα. ἅμα τε γὰρ καθιστάσας, καὶ κατορθώσας ἧβ' ὀστέων, τὸν αὐτὸν ἔστιν ποιέεσθαι, τῶν τε ὑπιδέσιν ἁπλουστάτην. ὅπῃ μὲ γὰρ αὐτὸ ὃ ἕλκος πιοτάτῳ κηρωτῷ χρήσεσθαι, πλεῖστα λεπτὸν ὑπιδεῖσθαι, ὡς ἢ ἀεῖς, κηρωτῇ λευκῇ χρέιον. ὡς δ' ὀθόνια, ἢ τὰ ἄλλα, πλατύτερα εἶναι ἐσχισμένα ἔστω, ἢ εἰ μὴ ἕλκος εἶχεν. καὶ ᾗ ἂν μέρῃ ὑπιδέηται, συχνὰ ἔστω τὰ ἕλκεος πλατύτερα. ὡς γὰρ ἐκτείνεται ἢ ἧκος ζώσματα ἔχει ὃ ἕλκος. ὃ δ' ἐ χρὴ, ἀλλ' ἡ μέρῃ ἀεῖ ὅλον κατέχειν ὃ ἕλκος.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΜΙκρὸν ἐμφορᾶσθαι ἔφη, ἤγουν ὕπτιος ὑποδεδεμένου, σκιαθλίβεσθαι δὲ οἰδὸς εἰς αὐτὸ τὸ ὑγιὲς. οἶδος δὲ δηλονότι, ὃ οἴδημα λέγει, ὡς εἶναι τὸ λόγον διώνδε. ὀφθῆναι δὲ κατὰ μὲν ὑπόδεσιν, ἑκατέρωθεν τῆ ἕλκους γεγενημένου, σκιαθλιβόμενον δὲ αἷμα, τὸ παρὰ φύσιν ὄγκον ἐργάζεσθαι. τέτα γὰρ οἰδὸς τε, καὶ οἴδημα, δι' ἑνὸς ὑπὸ ὀνομάζειν αὐτῆ. τὸ δὲ φλεγμονὴν ὀφθῆναι ὁ ὀφυρμὸν ὁ ὀιδυπὸς ὄγκος, καὶ θερμασίαν πυρώδη, τὸ ὀνομασθέντα πρότερον ἰδίως ὑπὸ πολλῆ φλεγμονῆς. B πάλαι γὰρ ἦν ὅτε, ἀλλὰ τὸ φλόγωσιν ἅπασαν ἀνόμαζον φλεγμονὴν, ὡς πολλάκις ἡμῖν δέδεικται. ἀλλὰ ὑπό γε τῶν ἐφεσιακῶν τρόπον, εἰώθασι δὲ τὸ φλεγμονῆς ὄνομα λέγεσθαι καὶ τὸ ὄγκον σκληρὸν, ἐν οἷς ἢ μόνον ὀφθῆναι θερμασία φλεγώδης, ἀλλὰ καὶ φλυκτυπία, καὶ σφυγμός. οὗ καθάπερ ἐν αὐ ἐγκαυσιν ὕπτιος ὁ ὃ καλούμενον ἐρυθρὸς. ὃν μὲν γὰρ τῆς πλείονος θερμασίας, τῆτο τὸ γλῆσιν αὐαγῆναι λαμβάνειν, ἢ ἐν ἀσπτυπία, καὶ ὁ σφυγμὸς, ὃν τὸ πεπληρῶθαι. διωλάμενος οὖν εἰπεῖν ὁ Ἱπποκράτης, πυρετῶδες γίγνεσθαι ὃ C ἕλκος, πυρῶδες εἶπεν, ἀπὸ τῆ πυρὸς ἐργασαμένης τὴν φλεγμασιν, εἰς αὐξησιν ἐμοὶ δοκεῖν, ὅτι ὡ αὐτὸς ὁ πυρετὸς, ἀπὸ τῆ πυρὸς ὁμώνυμος, ὡ τυτέστιν ἀπὸ τῆ πυρετῆ ἕξεως, ὃ θερμασίαν ἔχων καπώδη.

GALENI COMMENTARIUS.

INdicavit paulò suprà sub hac vinciendi ratione, tumorem exprimi ad ipsa ulcera. Tumorem verò οἴδος nuncupat, sic, ut sermo talis sit. Sanguis, qui sub aliena vinciendi ratione utrinque ad ipsum ulcus exprimitur, tumorem facit præter naturam, huncque & οἴδος & οἴδημα solitus est appellare. Tumori autem, quùm pulsus accedit, atque ardor, inflammationem perficit, quæ propriè φλεγμονὴ superiùs appellata est: quod vocabulum non sic accipiebatur apud veteres, eo siquidem notabant omnem ardorem, quemadmodum sæpenumerò declaravimus: ab Erasistrati verò sæculo consuevit usurpari ad illos tumores significandos, quibus non modò ardor accedit, sed renixus etiam & pulsus, necessarióque rubent. Ruborem efficit ingens ardor: renixus & pulsus à multitudine oritur. Poterat Hippocrates igneum ulcus dicere πυρετῶδες, quasi febricitans: dixit autem πυρῶδες, sumpto vocabulo ab igne, quem græci πῦρ vocant, quo ardorem (ut mea fert opinio) nobis reduceret in memoriam: quoniam & febris, quæ πυρετὸς græcè nuncupatur, ab eodem vocabulo ducitur, quùm nihil aliud sit febris natura, quam igneus calor.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ θ'.

ΚΑὶ ὑφειλέτω ὃ ὀδύνιον, ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν.

HIPPOCRATIS TEXTUS IX.

FEratur item fascia præter ulcus ad partes etiam, quæ suprà sunt, atque infrà.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΣΠαρίως εἶπεν, ὃ αὖθεν καὶ κάθεν ὀνομάζεται πρὸς τῆ παλαιῶν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν. ὡς τε πολλὰ δὲ, εἰώθασιν ἐπὶ τῆ χῆ τὸ πλάγια μέρη, ταύτη χρῆσθαι λέξει. νυνὶ μέντοι τῆ παλαιᾶ ἕνεκα τῆ ἑρμηνείας ὁ Ἱπποκράτης ἐχρήσατο.

GALENI COMMENTARIVS.

VEteres quùm superiorem, atque inferiorem partem significare volunt, raro ἔνθεν καὶ ἔνθεν scribunt; His enim vocabulis plerunque exprimunt partes utrinque à lateribus sitas: Hippocrates tamen hic antiquam exponendi figuram usurpavit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ι'.

ΒΑλλεσθαι μὲν οὖν χρὴ ὃ ὀδύνιον καὶ αὐτὸν τὸν ἴξιν τὸ ἕλκεος, πλείονα ἢ ὁλίγω ἅσων ἢ εἰ μὴ ἕλκος εἶχε· ἐπινέμεσθαι δὲ τῆ ἐπιδέσῃ ὥσπερ καὶ πρόσθεν εἴρηκε. τὰ δὲ ὀδύνια αἰεὶ μὲν τὰ ἔξω τῆ μᾶλλον ἴσασαι. μᾶλλον δέ τε δεῖ ἐν τοῖσι τοιούτοισιν, ἢ εἰ μὴ ἕλκος εἶχεν. πλεῖόν τε γὰρ ὀδυνῶν μὴ ἐλαῦνε ἕτω τὰ πρότερον εἰρημένων, ἀλλὰ ἥκιτα καὶ πλείω. ἢν δὲ ἐπιδεθῇ, δοκείτω τῷ ἐπιδεδεμένῳ, ἠρμόσθαι μὲν πεπιέσθαι δὲ μή. φάτνη δὲ χῆ τὸ ὄγκος μάλιστα ἠρμόσθαι. τοῖς δὲ χρόνοις τοῖς αὖθις μὲν χρὴ εἶναι ἐπὶ τὸ μᾶλλον δοκέειν ἠρμόσθαι. τοῖς αὖτις δὲ ἐπὶ τὸ μᾶλλον δοκέειν χαλᾶν, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖσι πρόσθεν εἴρηκε. μεταπιδεῖν δὲ ὀλίγῳ πρότερον, πρὶν μεζονοῦσθαι ἐς τοὺς ἔσπους τοὺς ὑποκειμένους, ὥσπερ καὶ πρόσθεν εἴρηκα, πολὺ ἐς τὸ σύμπαν ἧσσον ἴσχει πλείονα τοῦτα, ἢ ὁκοῖα. καὶ ἢν χῆ λόγον τὸ εἰκότα γίγνεται, ἰσχνότερον μὲν αἰεὶ διρίσθαι τὸ χῆ τὸ ἕλκος. ἰσχνὸν δὲ τὸ ἄλλο πᾶν τὸ ὑπὸ τῆ ἐπιδετοῦ κατεχόμενον, ὃ αὖτε ὀκοῖόν τε ἔσονται ἥσσους ἢ τὰ ἀνὼ

HIPPOCRATIS TEXTUS X.

ERgo caput fasciæ injiciatur è regione ulceris, & laxius paulo attrahatur, quam si fractura esset citra ulcus. Circumagatur autem eo modo, quo suprà positum est: sintque fasciæ molliores semper, quàm si integra cute, os esset abruptum: neque pauciores, quàm prius duximus, sed aliquanto plures: homini verò, quum involutus fuerit, videantur aptissimè inhærentes, non tamen adstrictæ, asseratque super plagam maximè inhærere: tum eodem tempore, quo suprà indicavimus, ipsas & benè insidentes, & laxiores sentiat: deinde tertio quoque die solvantur, & rursus alligentur. In cæteris similiter agendum, ut in superioribus: hic tantum latius, quàm ibi coarctentur. Quod si fiat, quæ rationi consentanea sunt, locus in quo plaga est, & reliqua etiam sub vinculo comprehensa semper graciliora se ostendunt: jam verò & pus

ocyus orietur, quàm si alia curatio admoveatur. Carunculæ præterea, quæ in ulcere nigrescêre, & emoriêntur, celeriùs sub curatione hac resolvêtur & recedent, quàm sub alia: atque ulcus celeriùs cicatricem recipiet. Si hac via, quam si alio modo curetur. Cunctis hæc propterea fient, quòd & locus exulceratus, & quæ juxta sunt, extenuentur.

A ἐκβυθιζόμενον ἑλκέων. ὅσα τε ἔρκεα ἐν τοῖ τρώμασι ἐπιτιθέμενα, ἢ ἐθίσαι τὸν, ἢ ἧσσον ἐπιπάσσῃ, ἢ ἐκπίπτῃ, ἢ τῷ τῇ ἐπιξύῃ, ἢ ἐν τῇσιν ἄλλῃσιν, ἐς ἀπειρὰς τε ἥδιον ὁρμᾶται τὸ ἕλκος, ὅτῳ, ἢ ἄλλος ἐκβυθιζόμενον. πρὸς τὸν ἢ τάττειν ἄκρον, ὅτι ἧσσον μὲν ὃ κύτ ὃ ἕλκος χρεῖον ἦν, ἰσχνὰ ἢ τὰ περιέχοντα.

GALENI COMMENTARIUS.

IN semper intelligit Hippocrates, è regione, modò in longitudinem corporis, modò in latitudinem: veluti nunc, quùm voluit primæ fasciæ caput dari super dexteram, vel sinistram ulceris partem, dein super ipsum ulcus involvi, sic, ut universum complectatur, neque ullam partem nudam relinquat.

B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΙΞΙΝ ἀεὶ τὸ διὰ μακρᾶς ὀνομάζῃ, ποτὲ μὲ τοῦτ ὃ μῆκος τοῦ σώματος, ἐστὶ δ᾽ ὅτε, τὸ κύτ ὃ πλάτος, ὥσπερ νυνὶ, ἀξιῶν, τὸ πρῶτον τῆς ἐπιδέσεως τὸ ἀριστερὸν, ἢ τὸ δεξιὸν ἐπιβάλλειν, ἢ τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ ἕλκους σκέπειν, ἐπιλαμβάνειν ὅλων αὐτὸ καὶ περιτιθέναι, & μηδὲν ἀπολείπειν μέσες γυμνόν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XI.

REliqua curatio esse debet, perinde ac si ossa citra plagâ perfringantur, nisi quòd ferulæ non sûnt imponendæ. Quâobrem pluribus fasciis hîc opus est, quàm alibi, quùm & minus adstringendum sit, & ferulæ tardius circundandæ.

C

GALENI COMMENTARIUS.

INterdicit, ne ferulæ imponantur, ubi fracto ossi vulnus accessit, veritus ne comprimant: atque ob eam præcipit, ne arctiùs super has fasciæ deligentur, sed utraque de causa plures imponantur. Memento autem ipsum imperasse, ut plures injicerentur, propterea, quod & minùs coarctantur, & ad ferulas tardius venitur.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ια'.

ΤΑ μὲ οὖν ἄλλα πρόπαν, ὡσαύτως χρὴ ἐνδιδόναι, ὡς τε ὀστέου ἑλκωσίων ὀστία κατεαγότα μὴ, ἔξω ἢ ναρθήκας ἢ χρὴ προσιθέναι. δεῖ δὲ τοῦτο, & τὰ ὀδύνας χρὴ πάντων πλείως ἔξ), ἢ ἧσσον ἑτέρωσιν, ὅτι τε πόνον πιέζῃ), ὅτι τε οἱ ναρθήκες βεβυθίτερον προσίθεν).

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟΙΣ ναρθήκας ὑπεθάκην φυλάττεται τοῖς ἠλκωμένοις κατάγμασι, δεδιὼς δηλονότι τὸ ὀξὺ αὐτῶν θλῖψαι. δι᾽ ὃπερ ἢ τοῦτο, καὶ τοῖς ὀδυνίοις ἧσσον μὴ πιέζειν ἐκέλευσε, & δι᾽ ἄμφω ἢ ταῦτα, πλείοσιν αὖθις χρῆσθαι. μέμνησο δὲ προσέτι, ὡς ἐπὶ τοῖς εἶπον, ὀδυνίοις πλείοσι χρῆσθαι, δέξῃ τε ἥκιστα πιέζεται, & οἱ ναρθήκες βεβυθίτερον προσίθεν).

HIPPOCRATIS TEXTUS XII.

TAmen, si ferulæ superaccommodentur, è regione ulceris minimè circumponantur: deturque opera, ut laxiores sint, ne vehementer adstrictæ premant, quam rem in superioribus quoque proposuimus. Tenuiori autem cibo diutiùs contenti sint, quibus à principio carnis quoque vulnus accessit, vel ossa cute exciderunt, & (ut una complexione complectar) gravissimæ fracturæ rationem victus tenuiorem amant, & diuturniorem.

E

GALENI COMMENTARIUS.

ERegione nunc intelligit in longitudinem, in hanc siquidem ferulæ imponuntur. Suprà loquutus est, ut, qui ferulas summovebat: nunc, ut is, qui nonnunquam ipsas accipit. Inquit, tamen, si ferulæ superaccommodentur. Quid ipse in ejusmodi casibus facere consueverit, & in ipso crure etiam, non est, quod contendam, quùm rem minimè definiverit. Exponam tamen id, quod facio. In illis fracturis, quibus in longitudinem membri, carnis quoque vulnus accedit, ferulas utrinque à lateribus vulneris adhibeo; sed si hoc transversum fuerit, non patitur ferulas superdari, præsertim ubi grandius sit.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιβ'.

ΗΝ μὴτοι τοῖς ναρθήκας προσιθῇς, μὴ κύτ πρὸ ἴξιν τὸ ἕλκεος προσιθέναι, ἀλλ᾽ ὡς τε χαλαρῶς προσιθέναι, προσυμβλύνοις ὅκως μηδεμία σφίξις μεγάλη ἔσῃ ἀπὸ τῶν ναρθήκων. Εὑρηκὼ ἢ τοῦτο καὶ ἐν τοῖσι πρόσθεν γεγραμμένοισιν· πρὸ μὴτοι διαιτᾶσθαι ἀκριβεστέρως, καὶ πλείω χρόνον χρὴ πιέζεσθαι, οἷσιν ὀξὺ ἀχρὶς ἕλκεα ἦλθ, καὶ οἷσιν ὀστέα ἐξέπεσε, καὶ ὃ ξύμπαν ἢ εἰρῆσθαι, ὅτι τοῖσιν ἰσχνοτάτοισι πρόσκεισιν, ἀκριβεστέρως καὶ πυκνοτέρως εἶναι χρὴ τὼν διαιτᾶν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗν κύτ ὃ μῆκος ἴξιν, ἀκόλουθον προσῆκεν εἶναι, κύτ ἐπὶ τοῦτο ὃ οἱ ναρθήκας ἐπιτίθεσθαι). ἔμαθεσθαι μ᾽, ὡς κωλύων ναρθήκει χρῆσθαι, τὸν λόγον ἐποιεῖτο, νυνὶ ἢ ὡς συζηρᾶν, ἐνίοτε φησιν. ἢ μὴτοι τοῖς ναρθήκας προσιθῇς, ὅπερ ἐγὼ ποιεῖν ὀφεῖ τ᾽ ἐπίσταμαι εἴωθα. ἢ ἀπὸ σκέλῃ πλαγίᾳ ἢ ὑκ ἔχω διστανέσθαι, μηδένα αὐτὸ διῃρῆσθαι προσιθέντες. ὁ δὴ ἐγὼ ποιῶ, ἢ δὶ θράσος τῆς μὴ κατέγματος ἑλκώσεων, ἐνίοτε κύτ ὃ μῆκος ἢ κώλων γιγνομένων, ἐξαρκῶ τοῖς ναρθήκας ἐκατέρωσεν τῷ ἕλκους ἐπιτιθέναι. ὅταν ἢ ἐγκάρσιον γίγνηται τὸ ἕλκος, καλῶς ἢ ὑπάρχειν τὸ ναρθήκιον, ἢ μάλιστα, εἰ μαίζων ἢ.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

Η Αὐτὴ ἡ ἐπιτείη τῷ ἑλκέων, ᾧ οἷσιν ὀστέα μὲν κατέηγλε, ἕγκος δ' ἐξ ἀρχῆς μηδὲν ἦ. ὧν δὲ ἐν τῇ ἐπιτείῃ ἕγκος ἦν ἴσον, ἢ ἴσιν ὀδυνώδεσιν μᾶλλον πιεζόμενος, ἢ τοῦ ναρδίνου ἐνέδρης, ἢ τοῦ ἄλλης ὕλης φαρμάσιος. γινώσεσθαι μὲν οὖν τῷ ἰατρῷ τὰ ὀδυνώδεα καὶ ἴσιν σφυγμώδεσι, καὶ ὃ οἴδημα ὃ ἐν ἴσιν ἄκρεσιν, σκληρὸν γίνεσθαι τῶν τενόντων, καὶ εἰ τὸν δάκτυλον ἐπαΐοντι ἐξαίφνης ἅψαιτο, ἀπὸ καὶ αὐτὸς ὑποτρέμοι τυγχάνει. ὧν οὖν τι ἰσούτων ὑπαπτόντος, λύσασθαι χρή, ἢ μὴ ἢ κρησιμὸς τῷ ἰατρῷ ὑποδεσμεῖσθαι, ἢ ὅπῃ ὃ ἄλλο ὃ ἐπιδεδεμένον, πιστορῆ κηρωτῆ, φύτι τῆς ἑτέρης χρῆσθαι.

B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ο Λόγος αὐτοῦ νυῦ ἔστι, περὶ τῶν ἐπιγινομένων ἕγκους τοῖς κατάγμασιν ἐν τῷ χρόνῳ, ὁπόταν τὰ ναρδίνων ἐπιδέσεως. ἐδήλωσεν ὧν ἔμ' τὰ γινόμενα αὐτοῖς αἰτίας, ἔκ τε σημείων, οἷ ὧν αὖ τις γνοείη γεγονὸς ἕγκος. εἶτα συμβολὴν, μὴ περιμένειν ἔφη ἐπισμὸν τοῦ ἕγκους ἔσεσθαι τὸν ἐπιδέσιος, ἀλλὰ θᾶττον ἀφελόντα τοὺς ἐπιδέσιους, τὰ φαρμάκου ποιῆσαι διαπτίλωσιν, ἵν' αὖθις ἐφαῦ ἔχοιμεν.

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιδ'.

Η Ν δὲ τούτων μὴ μηδὲν ᾖ, αὖθ ἡ ὃ ἕγκος ἐπεσπισμένον, διέλκεσθαι μέλαν ὅλα πυλύ, ἢ ἀκάθαρτον, καὶ τῷ μὲν ἐρυθρὸν συπυσμένον, τῷ δὲ ὑδρον παφοικπεσυμένον, τυτίους οὐδὲν δεῖ ἀφαλύχειν πάντα πασιν, οὐδὲ τι φοβεῖσθαι ἐς συπυήσιας ἔμβαι, ἀλλ' ἰκβάλειν. τὸ μὲν ἄλλα παθαρτικήσιον ἔστω, ὥσπερ καὶ οἷσιν ὀξὺ ἐχῆς ἕλκος ἐγίνετο.

D

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ανεφύλιον, εἰοικεν ἐπὶ τῷ γυμναλῶς φέρειν, ὅσον σημαίνῃ, τὸ καταγλαπικὸν ὑπιδεσιν ἀφελὼν ἔμ, ὡς ἕγκος μὲν ὑπαπτόν· ὃ γὰρ δὲ τὸ γε μηδὲν ὑπιπόθειαι, τὸ πάντα πασιν ἐᾶν γυμνὸν, ἀλαφύλιον ὀνόματος παφοσημαινόμενον, οὐδὲ ὃ ἀλαφύλιον, ὃ πάντα πασι δίκαιυτ' τ, ὅξῳ μέσην ὁδὸν ὑπιμελείας. εἰπ δ' ἂν μέσην ἔλαβέ τις, εἰ ὃ ἕγκος, ὡς εἴρηκεν, ἔχειν τι τῶν παφειρημένων σημείων κινδύνευεν, ἐωυτὸν τελοῦντα βελεῖ τὸ καταγλαπικὸν ὑπίδεσιν, ὑπιμελήσ τε ποιησάμενος ὅλως τῆς τοῦ ἕγκους, ἡμέρα μιᾷ, τῇ δευτέρα, πάλιν ὑπιδήσαι μὲν τὸ κᾶλον, ὡς αὖθις ἐκέλευσι, ὅξῳ τὸ ἐρεθισμὸν λέξεως.

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. ιε'.

Τοῖσι ἡ οἰδουσιν ὀρχεσι χρὴ ὑπιδέοντα, ὑπὸ δ' οἰδήματος δ' ἐν τοῖς ἀκρωτίοις πάνυ χαλασῆσι, ἡ ἔπιπαν ἐπινέμεσθαι τὴν ὑπιδεσιν αἰεὶ ἐς τὸ ἄνω, ἡ πεπιεζειν μὴ μηδαμῶς. ἤρεμίσας ἡ μάλιστα κ τὸ ἕγκος, ἔκ ἡ ἄλλα ὑπὸ ἦσαν. ἔκ ἡ οἰδήσια ἔκ παρῆπαι, ἔμβαπε μὲ κατέχειν ἔτσι ἡ μὴ σταφ. τὸ ἡ σπλῆνος τῶν ἰδρυίων, ἔστω ὅσονπερ ἔκ ἐν ἡσυχαμάζῃσιν εἰ ὑπιδέοιτο, ἢ ὀλίγῳ ἔλασσον.

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XIII.

Eandem verò curationem requirunt ulcera, quæ non à principio fracturæ; sed, vel ob lintea nimiùm arctata, vel ob impositas ferulas aliave de causa, subcuratione postèa oriuntur. Cognoscitur autem, ubi ulcus subest, ex dolore, & pulsu: item ex tumore, qui tùm extremis partibus indurescit: & si digito presseris, exprimitur, ac rursus citò revertitur. Igitur, si quid tale suspectum sit, solvere oportet: atque ubi, vel ea pars, cui superdatur illæ fasciæ, quæ primæ injiciuntur, vel altera, quæ devincta fuerit, pruriat, in vicem alterius cerati inungenda est, eo quod picem habeat.

GALENI COMMENTARIUS.

De ulceribus nunc agit, quæ procedente tempore fracto ossi ob circumpositas ferulas superveniunt. Docet ergo, quibus de causis fiant, quibusque indiciis cognoscantur, ubi jam orta sunt: post hæc præcipit, ne per consuetum tempus alligatas esse fascias sinamus, sed celeriùs subtrahentes, idoneam curationem quam ipse evidenter exposuit, admoveamus.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIV.

At si nihil ejusmodi sit, sed ipsum ulcus irritatum, nigrum valdè, aut sordidum reperiatur: tum caro purulenta, futurumque etiam sit, ut nervi excidant: hos non convenit ex toto nudare, neque suppurata hæc timere; sed in cæteris eadem ratione mederi, atque ubi initio vulnus adjectum est.

GALENI COMMENTARIUS.

Nudare dixit ἀναφύλιον, hoc est, vinculum detrahere fracturæ idoneum, ut ulcus nutriatur: non enim vult nullâ re impositâ, nudum prorsus ipsum relinqui; sed adjiciens, non convenit ex toto nudare, mediam curationem indicat: esset autem media hujusmodi quæpiam. Si in vulnere aliquod ex propositis signis apparet, imperat, ut quamprimùm solvatur junctura fractis ossibus accommodata: & uno atque altero die curatio, quam ulcera postulant, adhibeatur: membrumque rursus deligetur, quemadmodum subjecta verba demonstrant.

HIPPOCRATIS TEXTUS XV.

Tantum fasciæ laxæ admodum ordiantur à tumore, qui in extremitatibus est, deinde semper sursum versus circumagantur, neque ullo modo coarctentur, insideant item ulceri commodissimè, alibi verò laxius vinciantur. Sin autem hæc prima lintea munda, non angusta: & eorum, quæ circundari solent, ubi ferulæ imponuntur, vel numerum æquent, vel non multò pauciora sint.

A

GALENI COMMENTARIUS.

IMperat hoc loci, ut vinculum orsum à tumore, qui in extremis membris assurgit, inde ita feratur, ut nihil nudum relinquat, donec ad ipsum fracturam, qua parte exulceratio est, porrigatur; itaut in unum committatur vinculum, quod tumorem curat, & quod fracturam devincit: unaque sit utriusque intensio, quæ paucis circuitibus absolvatur. Jubet autem fasciam commodissimè ulceri insidere, hoc est laxam esse eatenus, ut nullo modo adstringatur: super cæteras verò partes, atque adeò juxta fracturam magis edicit, ut minimè coarctetur: perpetuum enim esse voluit arctiùs eam partem vinciri, unde sanguis exprimi debet: monet autem ut in extremitatibus, quæ tumidæ sunt, fascia laxiùs alligetur, ad id consilium dirigens, ut vinculum in unum committatur. At non propterea caput totius curationis illi committit: non enim id est, quod in hoc casu remedio sit fractis partibus, ubi nigræ sunt, atque emoriuntur; sed C tumori, de quo ad verbum scripsit, tumor extremis partibus indurescit, & si digito presseris, exprimitur, ac rursus citò revertitur. Hæc tumoribus superveniunt: jure igitur non æquè eos negligit, atque ubi molles sint, nec ad eosdem dirigit præcipuum totius curationis consilium.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVI.

D *Vlceri abundè est pannum inducere albo cerato inunctũ, sive caro, sive nervus cadere debeat: his enim acria superdare non expedit, sed mitia, non secus, atque adustis. Insuper tertio quoque die solvere convenit, ac rursus devincire: tum ferulas vitare, & magis quàm antè conquiescere, atque abstinere. Scire etiam oportet, ubi futurum sit: ut vel caro, vel nervus excidat, hac ratione vitium minus serpere, & celerius multo excidere, ac proximas* E *partes fieri longè graciliores, quàm si ulcus linteis resolutis, quopiam ex medicamentis purgantibus nutriatur. Iam verò ubi excidat quod purulentum est, citius caro increscet, & cicatrix maturius inducetur hoc pacto, quàm si alio succurramus. Hec omnia igitur eò pertinent, ut sciamus rectè & cum moderatione deligare. Eò etiam confert idoneus habitus, reliqua victus ratio, & fascia quamaptissima.*

GALENI COMMENTARIUS.

F DEclaravit ipse adustorum exemplo, cur acrium medicamentorum usus ejusmodi vulneribus noceat: si quidem orta sunt ex calidiorum, atque acrium succorum mixtura. Cum quo simul etiam ostenditur, albo cerato acrius esse id, quod picem habet: pixenim eò est acrior cerâ, quò calidior.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝ τούτῳ τοῦ λόγου, δι' οὗ δείκνυσιν, ὅτι δεῖ τὸν ἀξιοῦντα ὀρθῶς ἐπιβαλεῖν τῷ οἰδήματος, ὅ ἂν ἀπ' ἄκρων τῶν κώλων ἀρξάμενον, μέχρι παντὸς ἐπιφέρεσθαι τοῦ ἕλκους, καὶ ὁ σύνδεσμος, ἀπὸ τοιούτου μέρους καὶ κατάγματος, ἔνθα ἡ ἕλκωσίς ἐστιν, ὡς συμβῆναι τὴν θεραπευτικὴν τοῦ οἰδημάτων ἐπίδεσιν, τῇ καταγματικῇ, ἓν μίαν ἔχειν ἅμα ἀμφοῖν καὶ μικρὰν ἐπιδέσεων συντελευμένων. ἀξιοῖ δ' αὐτοῖς ἁρμόζειν καὶ τὸ ἕλκος, ὅταν ἐστὶ, χαλασθέν, σφίγγειν δ' ὑπόπαν. ὃ δ' ἄλλα μέρη, ὃ καὶ τὸ κάταγμα, κελεύει, [καθάπερ δεῖ τὴν χοιρὸς ὃ κάταγμα ἕλκος, ὅταν ᾖ γυνή, ἔσαν πεπίεσθαι.] φυλάττειν γὰρ δεῖ τὸ μᾶλλον ἐκεῖνο πεπιέσθαι τὸ μέρος, ὅθεν πάσης ἐπιδέσεως ὅσον ἐνθλίβεσθαι βούλεσθαι δ' ἡμᾶς. ὡς δ' ὅτι τὴν ἄκρων αὐτῶν, τὴν οἰδηματικῶν, ἐπιβολὴν τὴν ὀδυνῶν, χαλαρωτέρας εἶ κελεύει, ἔσθ' ὅτε αὐτῶν μόνον φροντίζων, ὡς εἰς μίαν ἕνωσιν ἐπιδέσεως ἀγαγεῖν. ἃ μὲν δὴ σύμπαντα τὴν ὅλης θεραπείας κεφάλαιον, αὐδὶς αἰτιᾶσθαι. ὃ γὰρ θεωρεῖται ἐστὶν ἂ θεραπεύειν τοῖς μαλασμοῖς, ὡς νεκρώσεις ἀγνοῶν ἔοικεν. εἰρήκει γὰρ ἄνω αὐτὸ καὶ λέγειν ὅτως. ᾧ δ' οἴδημα ὃ ἐν τοῖς ἄκροις, σκληρότερον γίγνεται τὴν τοιοῦτον, ᾧ εἰ τὸ δάκτυλον ἐπάῃρις, ὃ ἔρθρος ἐξανίσταται, ᾧ αὖθις ὑποτρέχει ταχέως καὶ ὃ μᾶλλον. ταῦτ' οὖν συμπτώματα μὴν ἐστιν οἰδημάτων, ὅταν εἰκότως τὰ μέλη πάσχῃ αὐτῶν, ὥσπερ τὰ μαλθακὰ, ὅτε ὃ κοῦφος ὅλης θεραπείας ἐπ' αὐτὰ μετατίθησιν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ις'.

ΕΠὶ ᾧ αὖθ' ὃ ἕλκος, ἱκανὸν ἐπιβάλλειν τῇ λθυκῇ κηρωτῇ κεχρισμένον, ἢν τε σὰρξ, ἢν τε νεῦρον μέλλῃ, φθείρεσθαι. ὃ γὰρ πικρὰ, οὐ χρὴ δριμέσιν ἐπιτιθέναι, ἀλλὰ μαλθακοῖσιν, ὥσπερ τὰ πυρίκαυτα, μεταπιθέναι τῇ ἀεὶ τρίτῃ, παρὰ ἥκιστα ᾗ μὴ φοβοῖτό τι, ἀτρεμίειν ᾗ ὅπῃ μᾶλλον ἢ ὃ φοβοῖτο, ᾗ ὀλιγοστιέναι. εἰδέναι δ' χρὴ, εἴτε σὰρξ, εἴτε νεῦρον ὃ ἐκπεσούμενόν ἐστιν, ὅτι οὕτω πολλῷ μᾶλλον νέον μέλαν ἔσται πλέον, πολλῷ ᾗ ἧσσον ἐκπεσεῖται, πολλῷ ᾗ ἰσχυρότερα τὰ περιέχοντα ἔσται, ἢ εἴ τις ἀπολύσας τὰ ὀθόνια ἐπιδοίη τι τῶν καθαρτικῶν φαρμάκων ἔσθ' ὃ ἕλκος. κρίνει καὶ ἡ ἐκπέσει τὸ ἐκπυησόμενον, ἧττόν τε ἰχωροῦσα ἐκείνως ἢ ἑτέρως ἰσχυρόμενον, ἧττόν τε ἰχωροῦσα. πάντα μὲν ὅτι ταῦτα ὀρθῶς ἐπιδεῖν καὶ μετρίως ἐπίστασθαι. φρονιμωτέρου ᾗ καὶ ἀνήματα ἢν οἷα χρὴ εἶ, καὶ ἡ ἄλλη δίαιτα, καὶ τῶν ὀθονίων ἡ ἐπιτηδειότης.

GALENI COMMENTARIUS.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΙὰ τί μὲν δὴ, ὅ χρὴ δριμέσι θεραπεύειν φαρμάκοις τοὺς τοιούτους ἕλκεσιν, αὖθις εἴπεν, εἰκότως πυρικαύτοις αὐτοῖς, ἐπειδὴ γέγονεν ἐξ ὑπακρήσεως τῶν δριμέων, καὶ θερμοῦ χυμοῦ. δῆλόν δ' ὃ συνενδείκνυται, καὶ πικρὸν κηρωτὴ, ὡς ἔστι δριμύτερα τῆς λθυκῆς. ἡ γὰρ τοιαύτη πίσσα, ὅσην ἔστι θερμοτέρα κηροῦ, καὶ τοιοῦτον ἐστὶ δριμύτερα.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιζ'.

ΗΝ δ' ἀρα ἐξαπατηθῆς ἐν τοῖς νοωτεώτοισι, μὴ ὀἰόμενος ὀστέων ἀπόστασιν ἔσεσθαι, ᾧ δ' ὑπόδεξα ἢ ἀναπλῶσαι, οὐ χρὴ ὀρρωδέειν τὸν ἔμπυον τῆς ἰητρείης. σεσὴν γὰρ ἂν μέγα φλαῦρον γένοιτο, ἢν μὴ τοῦτον οἷος ἔσι, τῇ χερὶ ὧς ὑπεδέσας ἀκάκως καὶ ἀσινέως ποιέεις.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥ χρὴ, φησι διδιέναι τὸ καταγματικὸν ἔμπυον τὸ ἰαζόμενον, καὶν ἀποστάσεως ὀστῶν φανῇ σημεῖα. πῶς δ' ὀφθήσεται ταῦτα, μαθὼν τὰ ἑξῆς ῥήσεων μαθήσῃ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιη'.

ΣΗΜΕΙΟΝ δὲ τόδε, ἢν μέλλῃ ὀστέων ἀπόστασις ἔσεσθαι ἐν ᾧ ἕρματι τούτῳ τῆς ἰητρείης, πύον γὰρ συχνὸν ῥεῖ ὑπὸ τὰ ἔλκεα, καὶ ὀργὰς φαίνεται.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤΑΝ πλέον ἢ ὃ ἀπαρέον πύον, ἢ καὶ ὃ ἕλκοις μέγεθος, ἀναπεφύκῃ χρὴ, πεπονθέναι ὃ ἀποκείμενον ὀστοῦν. ἐαὶ οὖν ᾖ ὀργὰς φαίνεσθαι, ταύτῃσιν ἐπειγόμενον φεύγειν τὸ ἀπίκριον, ὃ πεπόνθος μέρος, ἔχις ἂν ἤδη βεβαίως πῶς γνοῖεν. πόσον οὖν, ὅτι φεύγει τὸ ἀπίκριον ἐπείγεσθαι; φεῦγον μὲν ἐξ αὐτῶν τὰ ἕλκοις, ὅσα ἐναλλάττων στωμύλαι φεύγει ἄλληλα, διαιμβάων τε, καὶ ὀκλεπομένων, εἶτα καὶ τὰ τῶ κάμοντος αἰσθήσεως, ἐν ᾧ βάθῃ, κινήσεώς πως ἀμυδρὰς αὐτὴ φαινομένης. ὅταν δ' ἀπαγαγὼν τὰ ἄλλων ἀπθῶτων, ἧς αἰσθήσεις τὸ ἀλγήσειαν, ὀκνέοντα μόνῳ πῇ μορίῳ φεύγειν τὸ νοεῖν, ἐν ᾧ τὰ φεγειραμβία στωμύλματα.

B

C

D

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιθ.

ΠΥκνότερον οὖν μεταπιέεσθαι δεῖ τὸν πλάδον, ἐπεὶ ἄλλωστε καὶ πυρετὸ γίνονται. καὶ ἢ μὴ κάρτα πιέζωνται ὑπὸ τῆς ὑπιδέσιος, καὶ ὃ ἕλκος, καὶ τὰ περιέχοντα ἰχνά.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤΙΝΑΣ οὖν εἰώθει ὀνομάζειν τὰς φλεβὰς ὑγρότητας, εἴτε λεπτὰν καὶ ὑπὸ σύσιν ὑγρὰν, εἴτε καὶ παχυτέρων εἶεν, ὥσπερ νῦν ἔχει ὁ πύον, ὑφ' ὃ προσέρρηκεν, ὅτι συχνὸν εἴωθε ῥεῖν, ὅταν ἀφίσαλος μέλλῃ μέλαν ὀσυδ.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κ'.

ΟΣα μὲν οὖν λεπτὸν πῶμύ ὀστέων ἀποστάσιος σοφεμιῆς μαχάλης μεταξολῆς δέονται, ἀλλ' ἢ χαλαρωτέρας ὑπιδῆν, ὡς μὴ ἀπολημβάνηται ὃ πύον, ἀλλ'

HIPPOCRATIS TEXTUS XVII.

AT si quis deceptus recenti vulnere, nullo modo existimans fore, ut os recedat, quod recessurum sit, eam vinciendi rationem adhibeat, quam simplices fracturæ postulant, ejusmodi medicinam non debet pertimescere: quandoquidem nullum ingens malum apportabit, dum possit modò rectè & citrà noxam manu devincire.

GALENI COMMENTARIUS.

TImere, inquit, non oportet modum alligandi fracturæ idoneum, quamvis recessuri ossis indicia se ostendant. Quænam illa sint, proximis verbis addisces.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVIII.

DEnunciant autem futurum esse, ut sub curatione hac ossa recedant, quod pus ex ulcere amplius profluit, & videtur ad exitum festinare.

GALENI COMMENTARIUS.

UBi copiosiùs, quàm pro ulceris modo, pus feratur, verendum est ne subjectum os vitiatum sit: sed, si præter id videtur ad exitum festinare, quod ὀργὰς dixit, hoc est, si festinanter à vitiata parte expellatur, jam certa res est. At undè cognoscemus membrum festinare ad expellendum? primùm ex oris plagæ, quæ inter se non committuntur, sed dehiscunt, & in interiora vertuntur: deinde ex hominis sensu, qui exiguum quendam motum sentire sibi in altioribus partibus videtur, ubi cæteras non sensu, non animo advertens, hanc unam observet, cui hæc superveniunt.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIX.

RESolvere igitur ac deligare frequentius oportet ob humoris abundantiam: cum alioquin febres excitentur, & ulcus cum his, quæ proxima sunt, si nimium vinculis coarctentur, emarcescant.

GALENI COMMENTARIUS.

HUmoris abundantiam (ut solitus est) appellat πλάδον, seu tenui habitu sit, seu crasso, quale nunc est pus, quod, quando pars quæpiam ab osse recessura est, dixit copiosius evadere.

HIPPOCRATIS TEXTUS XX.

ERgo, ubi expectatio est tenuium partium, quæ ab osse recedant, haud multum expedit variare, fascia tantum laxior circumligetur, ne pus

ne pus retineatur, sed exitum facilem habeat: & dum os recedat, sæpius solvatur, ac deligetur: ferulæque omni modo vitentur.

GALENI COMMENTARIUS.

IN quibusdam exemplis simpliciter legitur, variare, non adjectâ particulâ, *multum*; sed verisimiliùs fit illam adjici debere: nam, quum ratio fracturæ alligandæ tribus modis varia sit, muteturque, non diceret simpliciter: aut expedit variare, quandoquidem addita etiam particula, *multum*, dicet aliquis Hippocratem falsa prædicasse, propterea quòd imperet nunc ut fascia laxior involvatur, ut sæpiùs resolvatur, ac deligetur, ut ferulæ non imponantur, & quarto (id quod in universum ab ipso præcipitur) ut fasciarum numerus augeatur, ubi vel laxiùs deligantur, vel ferulæ omittuntur. Sed, quod servatur, est modus ille vinciendi, qui pertinet ad fracturas, cujus habitâ ratione dixit in curatione, haud multùm expedit variare. Fasciis enim utendum, quæ primò injiciuntur, quarum una à vitiatæ parte orsa, ubi ter fuerit super ipsam voluta, desinat in superiori parte, eoque modo feratur, quo antè proposuit: altera item, quæ super priorem fertur, ab eadem parte incipiat, tum deorsum ducta ad superiora revertatur, minusque arctetur. Panni quoque extrinsecus inducendi ad eundem modum, quo in prioribus declaravit, & super hos fasciæ dandæ: quæ omnia docuit, ubi vinculum fracturæ idoneum indicavit. At, si suspicio est ne grandior ossis testa recedat, non ampliùs ad quem modum fracturæ postulant, devincit, ut primis verbis subjiciet. Jure igitur hîc scripsit, haud multùm expedit variare. Quòd si detracta particula, *multum*, legamus, audiemus ipsum asserentem, non mutandam esse rationem deligandi, quæ ad fracturas posita est. Nihil enim movet, quùm similiter atque in ea fasciis illis utatur, quæ primò injiciuntur, & deligare incipiat, ac primò circumagat, posteaque adducat, item pannos æquè injiciat, & alliget: quod nihil est aliud quàm eandem rationem servare.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXI.

AT quibus grandius fragmentū expectas ab osse recessurum, sive initio præsenseris, sive posteà cognoveris, non amplius eadem medicina opus est; sed quod ad intendendum membrum, ac dirigendum pertinet, idem fieri debet. Panni verò duplices sint, non angustiores, quàm ut dodrantis dimidium æquent, qua in re contemplari quoque vulnus cuiusmodi sit; oportet: tum quod ad longitudinem paulò breviores, quàm ut his fractū membrū complectantur, multò autem longiores, quàm ut semel: totq; numero sint, quot res postulat. Tincti autē in vino nigro austero primū medii superdentur, perinde ac fasciæ, quæ à mediis orsæ in utramq; partem attrahuntur: posti hæc ad figuram asciæ dextrum caput ad sinisteriorem partem, sinistrum ad dexteriorem, procedat.

A δὶς ἀποῤῥοῦσιν ἢ καὶ πυκνότερον μεταπιδεῖν, ἕως ἂν ἀπέχῃ τὸ ὀστέον, ⸫ ναρθηκας μὴ προσπιθέναι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

EN ὅσι μὲν τῶ ἀπηρέφων, χωρὶς τῦ, μεγάλης, ἁπλῶς γέγραπται, ὑδεμιᾶς μεταβολῆς, καὶ δοκεῖ τοῦτο βέλτιον εἶναι. τετάρτης δὲ ἐξαιρεθέντων τε, ⸫ μεταθεμένων τῦ κατὰ μαπὴν νόμον τὰ ἐπιδέσεως, ἐκ δὲ ἔπειτα ἀπὸ ὧν ὕπως, ὑδεμιᾶς μεταβολῆς, ὅπου μὲ μὴ τῦ προσθήκης ἴσως τὶς ἐμπλέσῃ, καὶ φησὶ Γαλήνεος τῦ ἀνδρὸς, χαλαρώτερά τε κελεύοντος νυῦ ἐπιδεῖν τὰ ὀστέα, ⸫ πυκνοῖς λύσιν μετὰ πιδεῖν, μὴ ναρθηκας μὴ προσπιθέναι. μὴ τέταρτον, τὸ καθόλου δηλονότι πληθυσμὸν τῶ αὐτῶ, τὸ πλῆθος αὐξανὴν τῦ ὀδυνίου, ὅταν ὁ λύσις αὐτῶ τῦ πάσι, ἢ ναρθηκας μὴ προσφέρειν. ἀλλ' ὅρα ὕπως ἢ ἐπιδέσεως, ὁ καθαρμαπὴς, ὅσπις φυλαχθῇ, φησὶν ὁ αὐαθέρων τῦ λόγου, ἔπειν μὴ δεῖ λέγειν μεγάλης μεζόνος τῦ ἀγωνίου. ὑποδεικνύει τε δὲ χρήσιν, ⸫ ἀρξῃ μὲ ἀπὸ ⸫ παπορθότος, ἐπειδὴ ἐπιδῶσῃς ἕως αὐτῶ ἀπελάλλαν, αἷον ταυτησὶ τῆς ὠμῶ, μεζῦ χρησόμενος τῇ νομῇ τῦ ὀδυνίων, ὑπόιόν ἐδίδαξέ σε, ⸫ τῦ β. ἐπιδεσμέδω πάλιν ἐπιβαλλὼν μὲ ὧν αὐτῦ τόνω. τῦ νομίου δ', ἐπὶ τὸ κάτω πεπίπτει, καὶ παλινδρομήσῃς αὖω, ὡς ἐπιδολῆς τῆ ὀδυνίων χαλαρωτέας ποιήμασι. ἐπιδήσῃς δ' τοὺς σφυλῶας ἔξωθεν, ὡς ἥμαθες, ἐπιδέσμους τε καὶ αὐτῆ, ὡς ἐδιδάχθης ἀπάνω τῦ καθαρμαπὴς ἐπιδέσεως. ἐὰν μὴν τοι μεγάλων ὀστῶν ἀθραύσα ἐπιτηδὲς προσδοκᾷ, τῦ καθαρμαπικῦ νόμον τῦ ἐπιδέσεως, ἐκέπ προσάγῃ καθ' ὕ, τι δηλώσῃ ὀλίγα τῦ ἐγκειμένως ῥήσεως. ἐκέπως οὖν νυῦ ἔφη, μηδεμιᾶς μεταβολῆς μεγάλης δεῖν· εἰ δ' ὁ χρεὼς τῦ, μεγάλης, εἴη γαγκαιομένου, ἀκουσόμεθα λέγοντος αὐτῦ, μὴ μεταβαλὼν τὸ καθαρμαπικὸν ὕπον τῦ ἐπιδέσεως. τῦ μενὲν γὰρ, καὶ γα ἐπιδεσμὸν χρῆται ἐπὶ ἐκείνα, ὃ τῦ ὀρθρίου τῆς ἐπιδέσεως πλὴν ὠτιῶ ποιήσει, ⸫ ἐπὶ τοῖς πεφθῆς ἐπιβολὰς, ⸫ πὶ ἐφεξῆς ἐπιομένου. ⸫ μὴ ἔωσπε πιεῖν ἐπιμένῃ. ⸫ τοὺς σφυλῶας ὠσαύτως ἐπιβάλλῃ, ὃ τούτους αὖθις ὁμοίως ἐπιδεῖ, τ αὐτὸν δηλονότι ὕπον φυλάτων.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. ια'.

OΚόσιοι ᾖ, μείζονος ὀστέα ἀπόσασις ἐπιδεχὸς γίνεσθαι, ἢν τε ὀξῦ ἀρχῆς πεσῃ, ἢν τε ὓ ἔπεσε μεζονάς, ὁμοίπ τῆς αὐτῆς ἰητρείης δεῖται. ἀλλὰ τὰς μὲν καθιστάσας, καὶ ἴσας διορθώσας ἔπω ποιέεσθαι, ὥσπερ εἰρήκαμεν. σφυλῶας δ' χρὴ ὁπλοτέ, πλάτος μὲν ἡμιπαιδιαμιαίους, μὴ ἐλάσσους. ὁκοῖον δὲ αὖτ ἡ βάλμα ᾖ, ἢ ὡς τάχ' τεκμήρεσθαι· μῆκος δ' βραχυτέρης μὲν ὀλίγῳ, ἢ ὥστε δὶς περιτίθεσθαι περὶ τὸ σῶμα τὸ τετρωμένον, μακροτέρης δ' συχρῆ, ἢ ὥστε ἅπαξ περιτίθεσθαι. πλῆθος δ', ὀκτώσι ἂν ξυμφέρῃ ποιησάμενον, τούτοις ἐν οἷσι μέλλει αὐτηρῆ βρέχεσθαι, χρὴ ὃν μέσου ἀρτήμενον, ὡς ἐπὶ δύο ἀρχὼν ὑποδησαι ἐπιδεῖται, περιελίσσειν, κἄπ' ἐκατέρηνδε σφυλάσσεσθαι τὰς ἀρχὰς ἀφιέντα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Περὶ τῆς ἐπιδολῆς ὑπιδέσμου, καὶ ταῦ κατ' ἰθῦσιν εἴπεν, ἁπλοῦν, δύκυκλον, σκεπάρνου. ἔστι δὲ σκέπαρνον, αὐτὴ περιδολὴ βραχυσωμένη ἀπὸ τῆ δύσεως, ἓ κυκμένη ποῆς τὸ πλάγιον, ὅπου ἡ δοκὸς λοξὴ, λέγουσα ἡ καὶ τὸ τυκτὸν σκέπαρνα, δίχα βραχὺ τῆ δύσεως ἐκλήγεται ποῆς ὑπογκμπὴν, ὅπως ὠὸμαται. τοὺς ἁπλοῦς δοῦν, καὶ τοῦτο τὸ ῥῆμα, ἀξιοῖ τὸ περιδολῆς, τὸ καταγὸς κῶλον περιλαμδανέν, ὅπως περιτεθῇ μόνος, ὡς ὑπὸ δυοῖν ὀρθῶν ὑπιδέσμου ὑπιδεῖσθαι, τουτέστι τὸ μεσότητος τὸ ἁπλοῦ, ποφότος ὑπιδομένης ταῦ κώλα, εἶτα τὸ δεῖ σκελαῦ τῦ ἁπλοῦς, ὃ κυκλοτραὸς περιλαμδανόντων τὸ θερατεύομένου μέρος, ἀλλὰ ἐκλινομένων ὁλίγον, ὡς ἀλλήλων συμδαλεῖν καὶ τὸ ἀυτπείλημον μέρος, ἢ ὅδιν ἤρξατο, ὃ ῥηγνῦς τὸ συμδολὴν αὖπω ταῦ χ. γράμματι ὁμοιότατα, ὅταν εἰ κυκλοτραὸς ὑπιλειφθῇσι), ὅτι αὖ ἐγίνετο. συμδαίνει γὰ τοιῦτο περιλαμδανομένης, ἀπομάτην ἀλλήλοις αὖπερες. τὸ δὲ μῆκος τῆ πλινθῶν ἐδήλωσιν, ὁν τῷ φαίνει, θερατεύεις ὅτι ὀλίγα δεῖ ὑπαρχειν, ἢ ὥστε τὸ δὶς ἀλλήλων ἀπτυτισαι. μακροτέρους δὲ πολλῷ, ἢ ὥστε ἅπαξ. βούλει γὰ πολλάκις ὑπ' αὐτῶν κρατεῖσθαι τὸ κῶλον, ἅπαξ ἐκεῖσε περιλαμδανόντος αὐτό. ἥγνοιτο δὲ αὖ ὃν ἀσφαλὴς ἡ κρέτησις, εἰ καὶ ὃν ἀπὸ τοῦτον ὁ πλινθῶν αὖπω τόπον ἐπαύσατο, μὴ ποφσεκτάσας ἕτι, καὶ ποφπεπλεγμένων ἢ μέρος τῆ κώλου. ὀρθὸν γὰ, τὸ ἥμισυ βούλει περιλαμδανέν αὐτὸ τοῖς ἁπλοῦσι, ὀχὶ τῷ φαίνει, μὴ ὀλίγα μὸν ἔστοις εἶ δεῖ δεῖν αὖσις, ἢ ὥστε δυνασθαι περιληφθῆναι τὸ κῶλον, συγκρῦ γὰ μείζοις, ἢ ὡς τὸ ἅπαξ. ῥηθέντος δὴ αὖ τῦτο καὶ μέτον αὖπῶν, παυτομένης τῆ καὶ τὸ κῶλον κύκλου, ὡς εἴρηται ἔμελλεν ἔσεσθαι πολλαχοῦ τὸ μῆκος, ἅπαξ περιληφθῆναι, διπλασίους αὖτοὺς ῥηομένους, δὴ συμπεπλεγμένων. ἐαὶ δοῦν ἐν ταῦ μέσῳ παύσονται, τοσοῦτον ἕλκ ποφσθέντες τῷ ἅπαξ, ὅσον ἀπολείφθησθαι τῆ, δι' ἑνὸς ἓ ἡμίσους αὖτοὺς ἔσεσθαι ποδός. ἀκολεῖ δοῦν κυλοσκελάφθος τὸ πάχος ἓ κώλου, σχάσασθαι τὴν καῦλα, τηλικούτοις ποιῆσαι ταῦ μήκει τοὺς ἁπλοῦς, ὡς μικῶς ἓ ἡμισείας ῥηέσθαι περιδολῆς. εἰ δὲ μὴ ῥαῤῥᾷ σε τῷ ἐσχασμῷ θατέρῳ ὁμόσε ταῦ ὑλῆ ποφσπεπλεγμένων αὐτοῖς, ἀκολεῖ· αὖ δ' ὄφεις τὸ μῆκος· δύδλων δηλονότι συνεχεῖς ἀλλήλοις ὑπιδαλὼν χρὴ πιὸ ἁπλοῦς, ὡς μηδεμίαν αὖπῶν μεζῶ, λείπειν κενὴν χόρον· οἶνῳ ἢ αὐδοὶ καλῶς θεῤῥᾶσθαι, καὶ μᾶλ' ἢ χρεῖαν μέλαιν, καὶ δὲ τῷ γλῦκει, αὐστῆρα δηλονότι, ἓ καὶ ἢ σύσασιν, ὁποῖός ἔστι παχύς. ὠφελιμώτατος δὲ ἀσφάκτων οἴνων, ἐκ τῶν διαῤῥεῖσθαι, ὁ μέλας ἢ αὐστηρός. ὃ μᾶλ κοινὸν ἀγαθὸν ἔχων, οὐ χρῆν εἰς ὑπιδολὰς ἕλκων ποδαμδάνεσθαι). ἢ δ' ἄλλων οἴνων, ἢ φυρίνων, ἀδικτέτερος ὢν, ὅσῳ οὐ ὃ τυχὸν ἀγαθὸν ἔστι ἐν ταῖς διαῤῥοαῖς θερατείαις, ὑπαυδὲ δῆλα τῶν ὀδυνῶν ἐκλιπάσηται αἱ φλεγμοναὶ γενόμεναι, δι' ὃ, καὶ μὴ λίαν αὐστηρὸς, ἀλλὰ μετρίως ἢ, διοῦτος ἀμείνων ἔστιν. ὀδυνῶν γὰ ὁ λίαν αὐστηρὸς φέρῃ, σταλάγων, καὶ πιλῶν τὸ ἕρκος, ποφυτέρω τῆ ποφεπόντος· ὅθεν

A

Ascia syncera inæqualis.

IN libro de Officina Medici, de circuitu fasciæ inquit, simplex orbicularis ascia. Est ascia brevis ille circuitus, qui rectus incipiens ad latus attrahitur, nondum tamen est obliquus, desinitque ad similitudinem asciæ, quâ fabri utuntur: nanque à recta linea paulum recedens curvatur, unde nomen asciæ traxit. B In hanc igitur figuram præcipit ut panni super fractum membrum imponantur: eorumque capita ducantur, non secus, atque ubi fasciæ à mediis orsæ vinciuntur: hoc est, ut panni super membrum medii primùm dentur, deinde eorum capita per vitiatum locum ferantur, non in orbem; sed paululum inclinati sic, ut à contraria parte, atque inceperint, ad X literæ similitudinem inter se committantur: quod non fieret, si circumagerentur in orbem: Nam, quæ ita procedunt, planè inter se coëunt. Pannorum longitudinem indicavit, quum inquit, C paulò breviores, quàm ut bis fractum membrum complectantur, multò autem longiores, quàm ut semel: præcipit enim membrum ab his sæpius excipi, sic, ut singuli semel ipsum amplectantur. At non continerent firmiter, si qua parte committuntur, eadem finirentur, neque ultrà procederent, aliamque membri particulam complecterentur. Ferè autem totius membri dimidium secundò pannis involvendum esse intelligit, quum inquit, paulò breviores, quàm ut bis fractum membrum com- D plectantur, multò autem longiores, quàm ut semel: quod sanè contingeret, ubi hi dimidium membri ambitum amplexi desinant. Quare si panni pedalis, utputà longitudinis totum membrum semel involvant, duplo longiores esse conveniet ad hoc, ut bis præstare idem possint: sed, si secundò ultrà dimidium non ferantur, eò longiores sint, quam ut semel totum membrum excipiant, quo breviores sunt, quàm ut idem bis efficiant: erunt autem sic sesquipedales. Diligenter igitur contemplari membri crassitudinem oportet, & de ipsâ pannorum lon- E gitudinem conjectare, eosque tantos admovere, ut primo circuitu totum, secundò dimidium duntaxat, complectantur. Ubi minùs tuæ conjecturæ confidas, si eos super integrum membrum inducas, ad unguem longitudinem reperies. Dubium autem non est quin panni ita cohærere inter se debeant, ut nullum inter ipsos inane spatium relinquatur. Hos docet ex vino madefieri, quod colore nigrum sit, gustu austerum, habitu verò, quale illiusmodi vinum est, plenum videlicet: nam ex cunctis vini generibus, ad hæc vitia, id optimum est, F quod nigrum & austerum est: communis enim illi gratia est, ob quam in ulcerum vinculis ingeritur, præterquam, quia minùs mordet, quàm aliud vinum ex adstringentibus: quod permagni in ejusmodi curatione refert, oftensum enim est, sub dolore inflammationem se concipere: quare potius est, quod modicè, quàm quod vehementer austerum est, quandoquidem hoc dolorem movet, quum carnem ultra debitum cogat, comprimatque. Quamob-

rem, nec id utiliter adhibetur, quod tenuium partium, quale album est, aut flavum, aut rufum, quum ad altiores partes exulceratæ carnis penetret, dolorique sit, eam comprimens, atque adstringens: at plenum, cujusmodi nigrum est, ad carnem altiùs non descendit, sed illam refrigerando & contrahendo, qualitatem duntaxat impertit: repellit itaque succos, qui jam recepti sunt, & eos qui influunt, coërcet. Ratio igitur eligi vinum hortatur, quod nigrum sit & austerum: quamobrem, ubi velis etiam experimento comprobare, periculum faciens ejus facultatis in maximis, gravissimisque vulneribus, verum dixisse me cognoscet. Dictum autem est etiam in superioribus, oportere ulcus ex eo continenter madere: quandoquidem, ubi superinjecta lintea paulatim siccentur, atque incalescant, ulcus inflammari necesse est, potissimùm æstate. Quo tempore, quum pontifices Pergami apud nos semper gladiatores darent, eos, qui gravissimè vulnerati fuerant, curavi, multiplicem pannum vulneribus inducens, istiusmodi vino madentem: extrinsecùs verò superimponens spongiam mollem: deinde totum ferè diem noctemque perfundens. Vulnerato autem membro pellem subjeci leniter à pedibus sinuatam, per quam procederet infusum vinum, & quasi per canalem efflueret, atque inani pelvi receptum, regestumque rursus infunderetur. Extra alios usus, quos vinum hoc præstat, ferè nullum odorem movet, id quod inter cætera commodissimum est: cùm ex aliis quod odoratum est, maximè caput tentet: nigrum & austerum, neque etiam eo nomine officit, sed si ullum excitat odorem, ille exiguus est, cùm naturâ frigidum sit. Ostendimus autem in libro de simplicium medicamentorum facultate, vinum austerum naturâ frigidum esse, ac terrestre. Tale igitur, quum ex mixtura constet frigida terrestrique, calidos vapores ad superiora minimè transmittit. At, quum pleriisque eorum, qui icti sunt, hujus præsidii utendi copia non sit, quo nos ad gladiatores usi sumus, diximus inter initia protinus horum commentariorum inungendum esse liquidum ceratum, quo simplices fracturæ illinuntur: quod vino longè imbecillius est, satis tamen efficere potest id, quod res exigit.

A ἀλλ' ὁ λεπτομερὴς κατ' οὐσίαν, οἷόσπερ ἐστὶν ὁ λεπτὸς, ἢ ξυσθεὶς, ἢ κιρσὸς ἐπιτύθειος. ἐνδυόμενος γὰρ εἰς ὅλον ὃ βάπτος τὸ ἡλκωμένης χρηῖς, ἀφαίρειν ὀδυνηρὰν πάσαν φέρει, ὅθεν τὸ μηρυόμενον ἐν ἑαυτῷ σφίγγειν τε, καὶ πίλειν. ὁ δὲ παχυμερὴς, ὁπερ ὁ μέλας, ἅτε καταδυόμενος εἰς ὃ βάπτος τὸ χρηῖς, ἀλλὰ μόνη τῇ τῆ ποιότητι ἐξικνεῖται μόνῃ, ψύχων τε, καὶ στυφάζων αὐτὸ ἀποκρίνειν μόνῃ, τοῖς ἤδη ἐκκεκριμένοις χυμοῖς, αἱ καὶ ἐλλείπῃ ἢ, τοῖς ὑπαρχέουσιν. ὁ μὲν οὖν λόγος, ὑπομαρτυρεῖ τῷ μέλανι, καὶ αὐστηρῷ τῇ πείρᾳ δ', εἰ βουλοίμεθα πειρᾶσθαι τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸ μελίτων τε, καὶ χαλεπώτερον πεπαμένων χρησάμενος, βύρσης ἀγνοουμένης μελέκησιν ἢ κῆρ ἐνδύειν, ὡς ἀεὶ χρὴ πίπτειν ὁ ἥκιστα ἐπ' αὐτῷ. ξυμφορώτατον γὰρ ἐπ' ὀλίγον, ἢ θερμαινόντων, ὑποβεβλημένων ὀθονίων τῷ ἕλκει, φλεγμονὴν διεγείρειν ἀπολουθῆσαι, ἢ μάλιστα ἐν ὥρᾳ, καὶ ὅτ' κομῶν, ἀεὶ περὶ ἡμῖν ἐν Περγάμῳ, τοῖς ἀρχιερεῦσι τῶν καλουμένων μονομαχίαν ἐπιτελοῦσιν, τοὺς κάκιστα πεπονθότας ἐνδεφάπευσα, πολύμματα μὲν ὀθονίων ὑπὸ τοῖς τραύμασιν, οἴνῳ ἐμβύτῳ βεβρεγμένα, κατ' αὐτὸν δὴ ἐξωθεν, σπόγγους κειμένους μαλθακοὺς, ἔπειτα δι' ὅλης σχεδὸν ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὑπερέχων. φορυτοποιῶν ἢ πᾶν τετραμμένον κοῖλα, θέρμα καὶ ἡλαιῶν ἀπέμα, καὶ τὸ ποδῶν χώρα, ὡς δι' αὐτοῦ εἴρεσθαι τὸν ἐκ τῆ βεχέος οἶνον. κενοῦσθαι δ', καθ' ὃν ἂν δι' ὀχετῶν, δεχομένης αὐτὸ τῆ σκευῆ, λευκάνης κοίτης, ὡς' ἀναλαμβανόμενον αὖθις τὸ ἀφεδρεύοντον οἶνον ἐν αὐτῷ, κατομπῶσαι δύνασθαι. ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλλοις ἀναγκαῖος, οἷς ὁ ζιοῦτος οἶνος ἔχει, ἢ ὃ τὸ ὀσμὴν ἀμυδρὸν, ἵνα αὐτὸ μέγιστον αὐτοῦ τὸ ἀναθὸν. τὸ δὲ ἄλλων ὅτι ζιαφέρει ἕκαστον στρυφνὸν πικρότητι τὸ κεφαλῆ, ὁ μέλας αὐστηρὸς οἶνος, ἐν δὲ τούτοις βλαπτικὸν. εἰ συμβεβήκει σ' αὐτῷ ὃ τὸ ὁδμὴν ἀσθενὲς, ὅτι τῇ τὸ κράσεως ψυχρότητι δείκνυ δὲ ἐν τοῖς περὶ φαρμάκων, ὁ αὐστηρὸς οἶνος, ὃν γλυκὺς ὑσίας ψυχρᾶς συνισταμένης ὡς τ' ἐπιδιδοῦ ὁ ζιοῦτος οἶνος, ὑπομιξίας γλυκέος ψυχρᾶς γάρουεν αὐστηρὸς, ἥκιστα θερμοὶς ἀτμοὺς ἀναπέμπει πρὸς ὃ μετέωρον. εἶπον δ', καὶ τὸ ὀρχικὸν ὀδόντων πρὸ σ' ἐπαυομένων, ὡς δι' ὃ πολλοὺς ἂν καταμεμυημένων ὅτι ζιαίτῃς ἀπείας ἀπορῇ, οἷας ἐπὶ τὸ μονοκράνων ἐπιφέρειν ἐγὼ, πλὴ ὑγρᾷ κηρωτῷ, ἵν' ἀβλαβέστερα μὴ ᾖ πολὺ δ' οἶνῳ, δυναμένῳ σ' αὐτάρκως, ὧν χρήζουσι ἀφορμάζειν.

B

C

D

E

HIPPOCRATIS TEXTUS XXII.

Imponantur autem hi super ipsum ulcus, & hinc, atque hinc, neque ullo modo adstringantur, sed eatenus insidant, ut ulcus fulciant.

GALENI COMMENTARIUS.

NUnc rursus, hinc, atque hinc, ἔνθεν καὶ ἔνθεν, dixit, ut longitudinem membri, non ut latitudinem indicet: servat autem commune præceptum, ut vincula non parum super integram partem ferantur: ubi ingens vitium est, ut cùm maximè.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κβ'.

ΤΑῦτα κατά τε αὖθι ὃ ἕλκος ποιέειν, καὶ κῆ ὃ ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆ ἕλκεος, & πιέζειν μὴ μὲν, ἀλλ' ἐρμοσμὰ ἔχειν τὸ ἕλκος φερπείοντα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΠΑλιν ἐπῳδὸς, ὃ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἐ κῆ ὃ πλάτος ἔλεγεν, ἀλλὰ κῆ ὃ μῆκος τῆ κώλου, φυλάττων ὃ καθόλου σκοπούμενον, πλὴ ὑπόθεσιν ὑπομνημάτων ἀεὶ τὸ ὑγιοῦς ὅλου, & μάλιστα ὅτι τῶν μεγάλων ἁμαρτάνεται.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κγ'.

Ἐπὶ δὲ αὖῶ ὃ ἕλκος, ὁπότ᾽ἂν ἐθέλῃ χρὴ ποιεῖν, ἢ τὰ τῷ ἐπάνω, ἢ τὰ τῷ ἄλλων φαρμάκων, ὅ, τι ξυμφορώτατόν ἐστιν ὑπάρχει.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIII.

Ad ulcera verò admoveatur ceratum, quod picem habeat: vel aliquod ex iis medicamentis, quæ cruentis vulneribus injiciuntur: vel aliud ex iis, quæ idonea sunt, quæ perfundantur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

B

Τὸ κύριος τῆς θεραπείας, ἢ ὑπάρχεις ἔχει, κατὰ μὲν τὰς πρώτας ἡμέρας, ἡνίκα συμβαίνειν χρὴ, τὰ ἤλκωμένων μορίων, ὅσον ἤδη φλεγμονὴ κατ᾽ αὐτὰ πέφυκε τὸ ὑγρὸν τοῦτο ἀθροίζειν, κωλύουσι· ὃ δὲ αὖθις ὑπάρχον. ἀπὸ γὰρ τρίτης ἡμέρας, ἢ πλησμονὴ κρατῇ χρησιμωτέρα, πέφυκε τῷ κῷ ὃ ἕλκος. ἀλλ᾽ ὁ Ἱπποκράτης, βιάζους δὲ ἀρχὰς, ἐπ᾽ αὐτὴ σῶμα μεμιγμένῃ τὸ ὃν τῷ οἰκείῳ διώκειν, οὐκ ἐθέλων ἀφεψηθῆναι πρεσπάπηξ τοῖς ἠλκωμένοις μορίοις, ἀλλὰ κῷ ἀφέσεσιν, ὅπως μή τις αὖθις αὖτα ἡδέως ἀφῇ τῷ φλεγμονῇ. οὐκ ἀπλῶς ἀπὸ ξίφους γεγονὸς θεραπεύῃ νεῶ ἔοικεν, στευτθλασμένης δέ πως ἐξ ἀνάγκης, ἢ μᾶλλον, ἢ ἧττον, ἅπας ἢ πρὸς ὃ ἕλκος ἐρικός. αἱ γὰρ κόμματα ποιεῖται πρὸς ἰσάσεις, καὶ τῆς ἐρικὸς τὸ στευθλασμένον. ἐπάνω δὲ, πρόσκειται ἐλαίῳ τι τῶν ἔξεων ἐναίμων φαρμάκων, ἰκτικόν τε, καὶ πρηγορικὸν τῆς τεθλασμένου, ὃ τοιοῦτον ἐστὶ βούλεται κῷ τῷ διώκειν, ὡς οἰκειοῦσθαι καὶ προσέσθαι τῷ ἐξωθεν ὑπερεχούσῃ. ἀκουστέον γὰρ ἐνταῦθα, στυφτικοῦ, ὃ οἰκείου.

C

GALENI COMMENTARIUS.

Summa curationis in perfusione sita est primis diebus, quibus & exprimere ab ulcerata parte convenit, quidquid humoris in ea jam contractum fuerit, & id prohibere, quod à superiori parte concurrit. A tertio die ceratum, quod picem accipit, expeditius est, quo maturantur, quæ in ulcere collecta sunt. At Hippocrates cerato initio cum vini proprietate utitur, quod ulceratas partes attingi nolit à vino puro, sed medium aliquid interjici, ne qua illis injuria propter adstringentem vini facultatem accedat: non enim medetur vulneribus enfis ictu simpliciter illatis, sed quibus juxta omnis caro plus minusve quodammodo necesse est, atteratur: siquidem sub quo ictu frangitur os, caro etiam atteritur. Meritò igitur super ipsa ulcera imponi quoque voluit aliquod medicamentum ex iis, quæ statim cruentis vulneribus injiciuntur, ut attrita curet, ac mitiora efficiat: præcipit autem, ut idonea legantur, quæ id, quod extrinsecus infunditur, admittant: idoneum autem hoc loco σύμφορον dixit.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κη'.

Καὶ ἐν μὲ ἡ ὥρη θερινὴ ᾖ, ὑπιτέειν ᾧ οἴνῳ τοὺς καμάτους, πυκνά. ἢν ᾖ χειμερινὴ ἡ ὥρη ᾖ, εἰρία πολλὰ ῥυπαρὰ, νενοτισμένα οἴνῳ ᾧ ἐλαίῳ, ὑπικειάθω.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

Si æstas fuerit, panni subinde vino madefiant. Superdetur hyeme multa lana succida vino, atque oleo respersa.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ἐπειδὴ τοῖς πιαίνουσι διαθέσεσιν, ἡ σφοδρὰ ῥύσις ἐνίοτε κίνδυνον ὑπιφέρει ἀπασιεῖ, ψυχρὰ σὺν οἴνῳ, κατά τε τὸ εἶδος, ᾧ τῷ δυνάμει χρῆσθαι, διὰ τὰ δυσπεπτοῦσαι ἀπευτῆσαί τι καλεπὸ ἐν χειμῶνι, ὃ ἡ θερμασίας ἔχῃ μεμιγθείσης ἡ κῷ τῷ ὥρᾳ ψύξεως, ἐσίων τε πολλὴν ἐπιφορὰν ἐν τοῖς ἔνδοθεν ἀγγείοις, καθαιρεῖ ὃ σφοδρὸν ἡ ῥύσεως. εἰ δὲ ἀξιοῖ ῥυθμὸν τὸ ἕλκος, ἴσχε τὸν οἶνον, ἐχόντά τι καὶ θερμότητος, ᾧ ψύξεως.

E

HIPPOCRATIS TEXTUS XXV.

Si objiciaturque pellis sic figurata, ut humor per ipsam facilè descendat: & quod effunditur, recipiatur.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κε'.

Ἐξάλλω δ᾽ αἰγὸς χειὴ ὑποστεπάζῃ, καὶ βυσσόῤῥυτα ποιεῖν, φυλάσσοντα τοὺς ὑποῤῥόους.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Εἶτ᾽ αἰγὸς δέρμα περιπορρίβῃ) κυρίως ἐξάλη, εἴτε καὶ ὀΐδιόν τινος ὑποφέρεσθαι δυνάμει) τοῦτο μὲν, ὡς εἰπὸν ἐν τῇδε τῇ διδασκαλίᾳ ζητῶ. ὁ γὰρ ἐξηγητὴς λέξεων, ἀλλὰ θεραπεία περίκειται παθῶν, εἰς ἣν ὁρᾷ μᾶλλον σκοπῶν, ὅτε

GALENI COMMENTARIVS.

Pellem ἐξάλην vocavit: quo nomine caprina ne tantùm significetur, an alia quævis, quærere in arte hac supervacuum est, quum non verborum expositio, sed vitiorum curatio, proposita sit: in qua nosse id sufficit, quòd sub-

subjicere pellem oportet raram non densam, per quam feratur quasi per canalem, non modò id, quo perfunditur membrum, sed etiam sanies, quæ abluitur: eamque à pedibus, ut suprà posuimus, figurare.

A μεμὸν, ὁ πυκνὸν ὑποστρώσαντας χρὴ διέρμα. ὃ μὲν οὖν, ὕσον ὑπὸ τῆς ἐπιφορᾶς συῤῥεῖ, διωχέτευσιν. ἀλλὰ χ τοὺς ἀπὸ πλωμοῤῥοὺς ἐχθρεις, ἐξ ἀμφοτερῶν ἐν τοῖς ποδῶν μέρεσιν, ὡς ἔμπροσθεν εἰπομεν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVI.

MEminisse etiam debemus exulcerari ejusmodi partes, si diu in eodē habitu perseverent, & ægerrimè ad sanitatem posteà perduci.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κϛ'.

ΜΕμνημεθον, ὅτι οἱ τόποι οὗτοι, ἐν τοῖσιν αὐτοῖσι χρόνον πολλὸν χρόνον κείμενοι, ἑλκεσίμματα δυσπάκτα πιέουσιν.

GALENI COMMENTARIUS.

QUæ cingunt os sacrum (quod & latum appellant) calefacta, atque exesa in torporem incidunt, & ultra cutem exulcerantur: eaque exulceratio difficulter curatur, quùm sub cute sint cartilaginosæ ossium extremitates, quæ nudatæ cicatricem vix recipiunt.

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΘΕρμηνεύοντα τὰ κῦρ ὁ ἱερὸν ὀστοῦν, ὃ δὴ καὶ πλατὺ καλοῦσιν, ὑπέδυντά τε, καὶ νεκρικὰ, καὶ ἄκρα ἀπτῆ τῶν διέρματα δυσιάτους ἔρωσις ἐργάζεται. κῦρ γὰρ ὁ διέρμα, χονδροειδῆ πέφυκε τὰ ὀστᾶ ἔχει, καὶ γυμνωθέντα δυσχερῶς ἐπουλωθῆναι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVII.

IN iis, qui aliquo ex superioribus modis, vel ex iis, qui posteà subjicientur, sub vinculis nequeūt ad sanitatem perduci, eò potissimū incūbendū est, ut pars cōminuta rectè contineatur, atque è regione corporis, ea observatione, ut ad superiora magis spectet, quàm ad inferiora.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κζ'.

ΟΣοις ἢ μὴ οἷόν τε ἐπιθέσει ἴησαις ἀφ' ὧνπερ τέτρωται τῶν εἰρημένων τρόπων, ἢ τῶν εἰρησομένων, τούτοις χρὴ πλείοσις χρῆσθαι ποιεῖσθαις, ἵνα μὴ θλῖπτος ἡήσωσι ὁ κατηγὲς ἢ σώματος καὶ ἰσχυρείῳ, φορτέρῳ τὸν νόον, καὶ τῷ αὐτέρω ἢ μᾶλλον, ἢ κατωτέρω.

GALENI COMMENTARIUS.

PRæcipit, ut crus omninò è regione corporis contineatur, sed extrema parte paulo sublimiùs. De his enim superiùs jam posui, ex humiliori habitu ad crus plurimum materiæ concurrere, ex sublimiori dolorem excitari. Hac igitur de causa ubique cavendus est humilior membri habitus, superior vero hactenus accipiendus, quatenus cruri dolorem nondum affert.

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΚελευσε καὶ θήσυσίαν αἰτιοῖ χρῆσθαι ὁ σκέλος, ἀλλὰ βεβιγλῖνι ὁ πέσος ὑψηλότερον ἔῃ. λέλεκται δέ μοι ἐν ἐμπροσθεν ἤδη καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ μὲ κατάῤῥοπον ὄγκωμα, συγχαρῆ πλέον ἐπαῤῥῆν τῷ σκελῇ. ὁ δὲ ἀναῤῥοπον, ὀδυνᾶν ἐργάζεται, ἀφ' ὧνπερ ἔφαμεν ἐμπροσθεν, ὁ μὲν κατάῤῥοπον ἀεὶ φθόγγον ἐμποιεῖ, τὸ δὲ ἀναῤῥοπον μεθοχειλίζεσθαι ποιεῖ, ὅσον οὐδέ πως ὁ σκέλος ὀδυνᾶσθαι.

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVIII.

QVod si benè expeditéque rem agere quis velit, necesse est machinationibus utatur, ut fracti ossis intensio justa sit, ac minimè violenta: præcipuè autem ad crura machinationibus opus est. Quidam sanè reperiuntur, qui quoties crus abruptū est, & alligatū, extremū pedem ad lectum devinciant, aut ad lignum, quod juxta lectum defigunt. Hi ergò omnia mala efficiunt, nec quicquam boni, eo quod nihil ad extendendum conferat vinculum pedis, quoniam nihilo minùs reliquum corpus ad pedes fertur, atque ea de causa non ampliùs extenditur: neque etiam ad continendum è regione aliquid conducat, sed potiùs pervertat: reliquo enim corpore in hanc, vel illam partem converso, vinculum non prohibebit, quominus pes, atque

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κη'.

ΕΙ δέ τις μέλλοι καλῶς καὶ εὐχερῶς ἐργάζεσθαι, ἄξιον καὶ μηχανοποιήσασθαι ὅκως κατάτασιν δικαίαν, καὶ μὴ βιαίαν ἕξῃ ὁ κατηγὲς τῷ σώματος, μάλιστα δὲ ἐν κνήμῃ ἐνδέχεται μηχανοποιέειν. Εἰσὶ μὲν οὖν τινες, οἱ ὅτε πᾶσι τοῖσι τῆς κνήμης κατήγμασιν, ἢ τοῖσιν ἐπαναστομώσι, τὸν πόδα ἄκρον φορτίζουσιν φορὲς πρὸς κλίνην, ἢ φορὲς ἄλλο τι ξύλον πρὸς τῇ κλίνῃ κατορύξαντες. οὗτοι μὲν οὖν πάντα κακὰ ποιέουσιν, ἀγαθὸν ἢ οὐδέν. ἔτε γὰρ ὁ κατατείνεσθαι ἄκρος ἔστι, ὁ φορτιζόμενος τὸν πόδα, οὐδέν τε ἧσσον ὁ ἄλλο σῶμα φορτικῶς πρὸς τὸν πόδα, καὶ ὥστε οὐκ ἂν ἐπὶ τέινοιτο, ὥτ' ἂν ἐς τὸ ἰσχυρείῳ οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ καὶ βλάπτῃ. στρεφομένου γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος, ἢ πῇ, ἢ τῇ, οὐδὲν κωλύσῃ ὁ δεσμὸς τὸν πόδα, καὶ ὃ ὀπίσω τῷ ποδὶ προσερτημένα, ἐπακολουθέειν τοῦ ἄλλου σώματος. Εἰ δὲ μὴ φορτιζόμενος ἧσσον ἂν διεστρέφετο.

ἧσσον γὸ ἂν ἐκγυτελείπετο ἐν τῇ κινήσῃ τῇ ἄλλου σώ- A
ματος.

ὑπομνημα γαληνου.

Ὅτι τὲν δίξιν τῇ ὀργάνων ἔχουσιν, ἐν σοιήσομεν ἐπὶ μακρῶν τότων, ὁμαλᾶς ἅπαν ὃ κῶλον τείνουσαν, καὶ μηδὲν μόριον ὑπερέχον ἧττον ἢ μᾶλλον τεταλῶς, καὶ νυνὶ λέγω, σεδήλωσαι μοι καὶ σρόσθεν. ἃ δὴ εἰς ὃ νῦν ἐσὶ τὸ σροσθέντον ἄκρον ὃ κῶλον γέγραπται τῷ Ἱπποκράτῃ, σεριδήλωσον. σερίγραφον ἤδη ἔχοντα τὸ σφαιρᾶν, ἤδη σροχωρεῖν μέγα λόγον.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κθ'.

Εἰ δέ τις σφαίρας δύο βάλλοιτο, ἐν σύτεος αἰγυπτίου, διαφορᾶς οἵας φορεῦσιν οἱ ἐν τῇσι μεγάλῃσι πέδῃσιν πολλὸν χρόνον πεπεδημένοι, αἱ ἢ σφῦραι ἔχοιεν ἔνδεν καὶ ἔνδεν γναθμᾶς, τὰ μὲν σρὸς τῷ σκώματος βαθυτέρῃς, τὰ δὲ σρὸς τὰ ἄκρα βεβαρυτέρῃς. ἔσεν ἢ ὀκνηρὰ μὲν, καὶ μαλθακὴ, ἁρμόζουσα δὲ, ἡ μὲν ἄνωθεν τὸ σφυρᾶν, ἡ δὲ κάτωθεν τῷ γόνατος. ὃν δὲ σπαγλὴς, ἑκατέρωθεν ἔχοι σεσφιγμένα, ἢ ἁπλοῦ ἱμάντος, ἢ διπλόν βεβυκότερα ὥσσερ αὐκίλους, τὰ μὲν τὸ σφυρὸν ἑκατέρωθεν, τὸ δὲ τὸ γονάτος· καὶ ἡ αὐτὸν σφαῖρα, ἕτερα τοιαῦτα ἔχοι κύκλῳ ἱμαντία τὸν αὐτὸν, κάμπτοιτο κεφαλαίοις ῥάβδοις λεπτοῖς, ἴσοντα μέγεθος ἀλλήλοιν ἐχούσας, πάχος μὲν ὡς δακτυλιαίας, μῆκος δ' ὡς πεπαμμένα ἐναρμόζοιεν ἐς τὸ ἀπαιωρήματα.

ὑπομνημα γαληνου.

Περὶ σφῦ ἐπινοήσεων ὑπὸ τῶ σφαιρᾶν λόγος. ἐμοὶ μὲν ὅτω δοκεῖ ζητεῖς ἐπαρκεῖν, ὡς μηδ' ὁτιοῦν δεῖν· ἄυτὸν ἕτερος ἑρμηνεύειν· ὅτῳ δὲ πολλάκις ἐφανεῖτο ἴσως, ἀγνοῦν τὰ λεγόμενα κατὰ τὸν ἔξηνον ὑφ' Ἱπποκράτης, ὄκν οἶδ' ὅτι σρεξεῖ. τοῖς μὲν γὰρ λόγοισι μὴ νοῆσ αὐτὰς τὰς σφαίρας, ὑποδείξας, ἀναγιγνωσκομένου τῷ βιβλίου, ζητῆ τὸν λόγον ἐποίησατο. σροδιερμήνευσιν ἐκείνου αὐτὸ λέξιν, ὁμοίνῳ τῷ μέρῃ τῆς σφαίρας δείκνυμι, καὶ οὗ τὰ διδασκαλίαν ἐποιεῖτο. κατὰ γὰ ὃ βιβλίον, ὄκν ἔτεσι δείκνυσι τὰς σφαίρας, ὡς· ὄκν οἶδα, τίς ἔσιν μηχανὴ τῷ ζητῆ ποιεῖσθαι τὸν λόγον. εἰ γὰρ τις ἐ μεμάθηκέ, τῇ Ἱπποκράτους ἑρμηνείας ὅσης ζητεῖ, ὀσὲ τῇ ἐμῆς σωμήσῃ. πολλάκις δῶν αὐτὸ αἰαγνώτω, σροσέχων τὸν νοῦν ἀκριβῶς, καὶ μὴ σροσέχων, ἀλλ' ὅτω γε σροσέχων, οἶδ' ὅτι νοήσῃ σάντως. ἐγὼ δ' οὖν, ὃ αὐτὸς, ὅσον οἷόν τε ἐσ σαφεσάτην σροσέχω τὸν νόησιν, ὄκν ὀκνέω. σφαίρας ζήτων, ἐ ζητῶ ἐχεῖν νοεῖν, οἵας οἱ σαῖδες σαίζουσιν, αὐτὰ μὲ δ', σφαιροειδεῖς εἶσὶ ὄντως. ἃς δ' Ἱπποκράτης ἀξιοῖ καθασκευάζεσθαι, ὥσσαλσσίσαι ταῖς σέδαις ὑσαρχούσας, ὡς ἀσὶς ἐθίλωσιν. ἐνὶ ἢ σεωνοεῖν ὃ σροβλέσιγμα· σροσαλσίσας ἀυτὰς νόῃ τοῖς ὀφεσιν, ἢ τοῖς ἀλφίτοις. ὥσσερ οὖν

ossa quibus continetur, reliquum corpus sequantur: quod si nullo modo vinciatur, minus utique pervertetur, minus enim relinquetur, ubi reliquum corpus moveatur.

GALENI COMMENTARIUS.

INtensione, quæ per organa adhibetur, quam in his latiùs, & jam expositi, & nunc exponit, æquè totum membrum extendi, neque ullam sini particulam perverti, superiùs ostendimus. Quæ verò scribit de iis, qui pedem B vinciunt, plana sunt: pergamus ergò jam ad sermonem de orbibus.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIX.

SI quis è corio Ægyptio binos orbes sunt, qualibus utuntur, qui diu in magnis compedibus detinentur, sintque orbes hi undique tunicis involuti, altioribus quidem à fractura, ab articulo humilioribus, tumidi præterea, & molles: accommodentur autem unus quidem super talos, infra genu alter: à lateribus vero utrinque habeant ex simplici, vel duplici loro exiguos quasi sinus, alios utrinque à talis, alios à genu: sinusque superioris orbis, è regione illis respondeant, qui in inferiori. Deinde cornea bacula ejusdem magnitudinis prehendat, scilicet digiti crassitudine, & ea longitudine, ut quum flectuntur, diducere ossa possint, sic, ut non inhereant. D

GALENI COMMENTARIUS.

A

Orbis infra genu &c.

SErmo de orbibus, quos Hippocrates excogitavit, mihi ita clarus videtur, ut mea explanatione minimè opus sit. Sed, quoniam nonnulli sæpius dixerunt nescire se, quomodo se habeant, quæ ab Hippocrate traduntur, incertum est quid agam: iis enim, qui negarunt E intelligere se Hippocratem, orbes ipsos monstravi: ac librum legens, sermonem planum feci, singula ejus verba accommodans ad eam orbis partem, quam monstrabam, de qua ipse tractaverat. In libro autem non licet orbes demonstrare, sic, ut nesciam, qua via hanc orationem aperiam: si quis enim Hippocratis verba, quæ plana sunt, comprehendere nequeat, nec mea etiam comprehendet. Ea igitur sæpiùs legat, ac diligenter consideret: certum enim scio, eum, qui hoc sæpius fecerit, F si antè non intellexit, omnino intellecturum: equidem quicquid lucis addere potero, non omittam. Orbes igitur non debemus tales intelligere, quales sunt pilæ, quibus pueri ludunt: illæ enim verò orbes sunt, sed quos Hippocrates parari jubet à compedibus (ut ipse retulit) non abhorrent, quorum afferre similitudinem licet: eos enim concipito anguibus similes, vel farcimini. Ergo, quemad-

modum coqui intestinorum sinus similagine infercientes, vel carne concisa, vel alio ejus generis quopiam, farcimen parant: sic tu quoque corium suito, quod inane intestinum repræsentet, & molli aliqua re impleto. Præcipit autem ut corium sit Ægyptium, id est validum, & molle: quòd si in Italia, vel Thraeia, aut ubivis gentium ejusmodi corium habeas, Ægyptium ne quærito. Sit autem assutum corium ita longum, ut compedum modo talos complecti in orbem possit. Alter præterea orbis ad regionem, quæ sub genu est, similiter detur: his enim binis opus est ad singula membra, quæ curantur: quorum item multa paria disparis magnitudinis habeantur, ut prout unicuique conveniunt, huic quidem majores, illi verò minores injiciantur. Hæ autem tunicæ, quas σφαῖρας, idest orbes vocavit, ex toto esse in orbem non debent, neque paris latitudinis, aut altitudinis: sed quà cuti hærent paulatim patescentes quodammodo: quà verò attolluntur, rotundæ: neque etiam exquisitæ tales, sed ab interiori parte magis in altitudinem attollantur, inde in orbis speciem desidant, dum ad cutem perveniant à parte exteriori: ea pars, quæ desidit, in inferiori orbe ad pedem propiùs accedat, in superiori ad genu. Orbibus igitur (ut dictum est) constitutis, quædam appendice innectantur, quas in utroque vult duas esse binas in inferiori orbe, quarum sinus sursum spectent ad genu, binas in superiori quarum sinus contrà deorsum convertantur: hæ autem à lateribus assuantur ab ea nimirum parte, quæ maximè attollitur, hinc una, atque inde altera: in quas conjici vult quatuor baculà extrema, quæ, ubi conjecta fuerint, eodem penè momento paulatim curuentur, ut, dum ad naturalem rectum habitum redeunt, orbes compellant, superiorem ad summum membrum, inferiorem ad imum: hoc enim facto fracturæ partes in diversa extentæ rectè componuntur, servanturque. Imperat autem, ut ob firmitatem ligni bacula è corno accipiantur, constatque ad hunc usum ex eo utiliùs adhiberi. Glossocomum verò machinamentum membris in contrarias partes diducendis aptissimum esse, in superiori commentario indicavi, ubi exequutus sum ejus structuram.

οἱ μὲν γὰρ, τὸν ἔνδον εἱρυγμὸν τῇ ἑτέρων πληρώσαντες, ἢ σεμιδάλεως, χρεών συγκεκομμένων, ἢ τινος ἑτέρας τοιούτος ἀλλοίας ἐργαζόμενοι, τὸ αὐτὸ τοῦτον ἐκεῖνο συὸς ῥάπτουσι, σκύτος ἡμῖν ἐντέρῳ κενῷ, πλήρωσον αὐτὸ μαλακῆς ὕσιας. ἀξιοῖ δ' ὁ σκύτος, αἰγύπτιον εἶναι, τοιοῦτον δύνασθαι τε, καὶ μαλθακὸν, ὡς τὸ παρ' ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Θρᾴκῃ, πανταχοῦ ἑτέροθί πῃ τὸ οἰκουμένης εὑπορῆς τοιοῦτου σκύτος, ὁ ζητεῖ δ' αἰγύπτιον. ἔστω δὲ μῆκος τηλικοῦτον ὅσον ἐσφαιμμένον σκύτος, ὡς περιδεδῆσθαι κυκλοτερὲς τοῖς σφυροῖς, ὁμοίως τοῖς πέδαις. ἕτερον δὲ ὑπαρκτὸν τῷ γένατος ὄγκῳ ἐμοίως περιδεδῆσθαι· δυοῖν γὰρ δεῖ τούτων χρεία, καθ' ἕκαστον τῶν θεραπευομένων κώλων, οἷς οἱ μὲν πλείονα ζήτησιν, οἷς ἀμφίστομα τοῖς μελήσουσι, ὡς ὅμοιον περιδεδῆσθαι, ὅ σοι ἐλέχθη. εἰ δέ τι σύμμετρον ἐπάγοις, πρόσφορα γὰρ τοῖς κτήνεσι τούτοις, ὡς σφαῖρας ὠνόμασεν, ἀκριβεῖς εἶναι κυκλοτερεῖς, οὐδ' ἴσας ὁμοίας, κατὰ γε πλάτος τε ὕψος, ἀλλὰ καθ' ὃ μὴν ἐπιδήσονται τῷ γόνατι, πλατυτέραν πως ἀπείναι. ὃ δὴ εἰς ὕψος αὖπαν αἰσπασαμμένον, εἶναι μείονα πεφυκέναι. ἐπὶ τοῦτο ἀκριβὲς ποιοῦντι, ἀλλ' οὐκ ἂν εἴη ὅδε, ὡς ἄλλο ὕψος αἰσπασαμένου. αὖθις δὴ ἀπὸ τούτων, κυκλοτερὴς αὖπαν ἡ κατάβασις, ἄχρι τοῦ χρωτὸς γενέσθαι, ἐξῃ τὸ ἥδε μεραὶ, ὅπερ ἐν μὲν τῇ κάτω σφαῖρα, ὃ ὑπτιαίνον αὖπαν ἔστι πλησιάζον τῷ ποδὶ, τὸ δ' ἐν τῇ ἄνω, ὃ ὑληλὸν, ὃ τῷ γόνατι γλυπτὸν. τοιοῦτον δὴ ἑκάστου τὸ σφαιρῶν, ὡς εἰρήκαμεν, ἐν ἐκτεταμένων ὀξυστομάτων τινῶν, καθάπερ ὕστιν βάλλουσι καθ' ἑκάτερα εἶναι δηλαδὴ τὰ μὲν, ἐν τῇ κάτω σφαῖρᾳ, τὸ κοῖλον σαυτοῦ μέρος ἄνω βλέπον ἔχοντα ὡς πρὸς γόνυ, τὰ δὲ ἐν τῇ ἄνω, κατὰ ζύγωμα, εἰς ὃ κάτω μέρος ἐστραμμένα ἔχοντα τὰ ἀνιόντα. ἐπαρᾴσθω δὲ ἑκάτερα τῶν σφαιρῶν αὐτὸ ἑαυτὸ, καὶ τὸ πλάγιον μέρος τινὰ εἶναι τῶν ὑληλοτάτῳ μέρους, ἐν ᾧ ἔνδον, τὸ δὲ ἔνδον ἐνδεῖναι τὸ βακτηρίδας τέτταρας, τὰ πέσσατα ῥάβδων τεσσάρων, ἐν αὖπαι δὲ χρεία δύσεως, ἀφίεσθαι κάμπτειν αὐτὰ χάλαν τε, μὴ δὲ ἔνδοσιν, εἰς ἃ καὶ φύσιν δύσνητα πάλιν ἐπιμερισμένων, ὡδύσασθαι τὴν σφαιρᾶν, τὸ μὲν ἄνω, εἰς ὃ κάτω μέρος τὸ κώλου, τὸ δὲ ὑληλὸ, αὖθις. ἠμυμένου γὰρ τούτου, συμβήσεται, τὰ μέρη τὸ κατὰ γόμφους, ἅμα μὲν ἀκριβῆ φυλάττειν τὸ ἐξάπλωσιν, εἶτα δὲ, ἀπτύνεσθαι, ὅμως δὲ αὖθις, ὃ δὲ κάτω. κρημνὲς δὲ κελεύει ἐμπεριλαβεῖν, ὃ

μῶμι, τὲὺ μὲν ἑτέρην ἄνω, τὲὺ δ' ἑτέρην ὠθοῦσι κάτω, A
μὴ ψαύειν τ' ῥηγμοῖς, ἀλλ' ὑψηλὰς ἀπ' αὐτέων, τοῖς ἐναιμάμασι τ' σφαιρὰν ἐνηρίζεσθαι. κεκινάφας δ' ὀκέλουσιν οὕτως εἶναι, ὅκα τὴν ὀξυτονίαν, ἵνα δηλονότι κατ' τ' ἴσθμιον, βιαίως κεκινῆσθαι, μὴ ταύτα, πάλιν ἑκατὰς ἐπαμάγεσθαι εἰς τ' ἀρχαίαν διάτασιν. ὁκόταν δὲ δηλον ᾖ, ὅτι ὀστοῦται, ἄνω τε καὶ κάτω τοῖς σφάραις ἀπώτεινε, ὅσον αἱ εἰς μῆκος ἀπώσιαι ὀκτεινόμεναι. data, ipsos, alterum ad superiora, alterum ad inferiora compellunt, cutem tangant; sed, sublimiora ipsis orbium finibus inhæreant. Cornea verò accipi jussit ob firmitatem, ut, quùm induntur, vehementer inflexa rursus dirigantur, & ad pristinum habitum reducantur: neque dubium est, & sursum, & deorsum, orbes per hæc eatenus compelli, quatenus extenta in longitudinem procedent.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λα'.

ΤΑῦτα δ' εἶναι εἰ καλῶς μηχανοποιηθείη, τὸ τε καθέτιον δικαίως ἂν πρόσοιτο, καὶ ὁμαλῶς τ' ἢ ἐξυσκέλως, καὶ τῷ τρώματι, πόνος ὁκόσος αὖ εἴη. ᾧ γὰρ ἀποπέσημα ᾖ, εἴπερ καὶ ἀποπέζοιτο, ᾧ μὲ ἂν ἐς τ' πόδα ἀπάρσιτο, ᾧ δ' ἐς τ' μηρὸν, αἴτε ῥᾴδιοι διάτασιν παραγ, αἷ μὲν ἔνθεν, αἱ δ' ἔνθεν τ' σφυρὸν, ἅτε μὴ κωλύουσαι τ' ῥῆξιν τ' κνήμης, τό, τε τραῦμα διηκριβασκημένον, καὶ διάξασκον. C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΙσσῶς ἔφην εἶναι αὐτὸ λέγειν, τ' ἴσον. δύο δ' ἂν ὑποτεθῆναι κατασκευὴ τούτου σημαινομένου· ἢ ὁμαλότητος, καὶ ἰσότητος ἐφεξῆς. ἀλλ' αὖτη μὲν, ἐν τοῖς μέρεσιν ἑνὸς πράγματος ἴσχει τὸ χρῆσιν. ἡ δικαία δ', ἐν δυσὶ δὲ ἐναίρχουσι σκιρτᾶσθαι, ἤγε ἢ νοεῖν, δικαίαν μὲ καθέτασιν ἀκουτέον εἰρῆσθαι πρὸς αὐτὸ, κατὰ τε τὴν αὐτάπασιν, ὡς αἱ δύο σφᾶραι πιοιοῦνται, καὶ τὰς ἐμβεβλημένας αὐτοῖς κεκινάφας ῥάβδους. ὁμαλῶς δ' ἢ καθ' ἑκάτερα ἅπαξ, εἴ τ' καὶ τὸ σφυρὸν μόνον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ σχεπαλομένου, εἶτα τ' πλησίον ἕ γόνατος, ὅπα τ' ἀπὸ τῆς κνήμης δεξιὸν μέρος, ῥάβδου, ἐκ μὲν ταύτου, ὑπὸ τ' ἀριστερόν. D

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXI.

HÆc, si rectè parentur justè intendent, tum pariter è regione, nec fractura aliquod tormentum sentiet: nam, si quid exprimatur, partim ad pedem, partim ad femur transmittetur. Commodius autem bacula collocantur à talis hinc, atque hinc, ne situm cruris impediant, & ut fractura benè oculis subjiciatur, & facilè curetur.

COMMENTARIUS GALENI.

ΔΙσσῶς id est justè, dixi ab Hippocrate poni pro ἴσως id est æqualiter: sed idem significare videbitur ὁμαλῶς id est æqualiter, & ἴσως id est pariter, quod proximè subjicitur. Verùm ἴσως in partibus unius rei accipitur, sed ὁμαλῶς minimùm in duabus rebus. Nunc autem, quod inquit, justè intendet, intelligendum est de intensione, quæ per duos orbes in contrarias partes adhibetur, & de corneis baculis in eos demissis: quod verò subdit, pariter, de ea intensione, quam singula præstant, puta orbis, qui à talis est, si per se æstimetur, dein is, qui juxta genu, post hæc ea pars, quæ à dextro baculo, dein, quæ à sinistro.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λβ'.

ΟΤΙ δ' ἐμποδὼν, εἴ τις ἐθέλοι τὰς δύο τῶν ῥάβδων, τὰς αὐτέρω, αὐτὰς θοὺς ἀλλήλας ζεύξαι, καὶ ὡ τις κούφως βούλοιτο ὑπεδεγόμενον μετέωρον ἀπὸ τῆ κράματος εἶναι. εἰ μὲν οὖν αἵτε σφᾶραι θερσιώδεες, καὶ κοῖλαι, ἔ μαλθακαὶ, καὶ κατὰ ῥᾴφεῖαν, ἔ ἢ ἔπτασις τῶν ῥάβδων χριστὰς ἐνταθείη, ὥσπερ ἤδη εἴρηται, δύσχρηστον ὄ μηχάνημα. εἰ δὲ τι τυτθὸν μὴ κοῖλαι ἔσαι, βελτίους αὖ μᾶλλον, ἢ ὠφελέοι. χρὴ δ' ἔ τὰς ἄλλας μηχανὰς, ἢ κοίλας μηχανᾶσθαι, ἢ μὴ μηχανᾶσθαι. αἰσχρὸν γὰρ, καὶ ἄτεχνον μηχανοποιοῦντα ἀμηχανοπιεῖσθαι. E

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXII.

NIhil autem prohibet, si quis velit, vel duo bacula superiora inter se jungere, vel aliquid etiam superinjicere, sic tamen, ut, quod superinjicitur, à fractura attollatur. Si orbes igitur leves, firmi, molles, ac novi suantur, & bacula rectè extendantur (ut jam proposuimus) machinatio maximè idonea est: sed, si quid horum non rectè habeat, oberit magis, quàm proficiet. Perpetuum autem est, alias etiam machinationes, vel rectè, vel nullo modo, adhibendas esse: turpe enim est, & ab artificio plurimum abhorret, machinationibus utentem ipsâ machinatione destitui. F

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΕσσαρες ἦσαν αἱ ῥάβδοι. δύο καθ' ἑκάτερον μέρος τ' κνήμης, ἄνω μὲν, ὑψηλοτέρα, ὕστατον δ' ἢ ἑτέρα. τὰς μὲν οὖν ὑψηλοτέρας δύο, δυοῖν ὄντοιν εἶναί φησιν ἀλλήλοις συνδῆσαι, χάλεν δ' μὴν οὐδαμῶς, ἔ μὴ κατ' τ' βιαίαν κάμψιν, ἵνα ἐκκαμφθησόμεναι πρὸς τὰ πλησίον μέρη. QUatuor erant bacula, ab utraque parte cruris duo, unum superius, alterum inferius. Duo (inquit) quæ à superiori parte sunt, alligari inter se possunt, ut maneant recta, ne, dum magna vi curvantur inter se adversa, ad proxima loca convertantur.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIII.

PLerique tamen medicorum, fracturæ, seu integra cutis sit, seu vulnus etiam accesserit, primis diebus lanâ succidâ medentur, neque id videtur ab arte alienũ. Quicunque sanè recentioribus fracturis protinus, ubi linteamenta sunt, coguntur lanam imponere, maximè venia digni sunt: siquidem linteis exceptis, nihil est quod multò commodiùs, quàm lana super vitia hæc alligetur: ea verò copiosè danda est, tum benè carpta, non aspera: pauca enim & mala, parũ quoque proficit. Sed, qui uno die, aut altero vinciendam lanam censent, tertio autem, & quarto lintea injicientes, tunc maximè astringunt, atque extendunt, medicinalis Artis sunt ignari, atque admodũ imprudentes. In universum enim omnia vulnera tertio, & quarto die minimè vexanda sunt, omnisque opera specili fugienda est his diebus, & quibuscunque aliis vulnera recrudescunt. In summa enim vulnera pleraque tertio, aut quarto die recrudescunt, tum quæ inflammatione, tum quæ sordibus, graviter excipiuntur: aut febrem inferunt: quo præcepto nullum aliud tradi potest utilius. Nam quæ sunt in medendi arte gravissima, quibus id non sit commune? Non enim pertinet ad ulcera tantum, sed ad alios quoque morbos complures.

B

C

D

GALENI COMMENTARIUS.

PRoposito auctoris est pravam emendare consuetudinem medicorum, qui fatiùs existimabunt, non protinus à principio fractum membrum extendere; sed primùm duobus, aut tribus diebus lenientes, tertio, aut quarto die à principio vim adhibere. Hippocrates verò curandi rationem docet huic maximè contrariam, nempe initio membrum extendendum esse, tertio & quarto die leniendum. Quod si, quæ hic scribuntur, singula consideres, plana erunt: apertè enim loquitur.

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λγ'.

ΤΟὔτο δέ, οἱ πλείστοι τῶν ἰητρῶν, τὸ κατάγμα-τα, καὶ τὰ ξυν ἕλκεσιν, καὶ τὰ ἀνευ ἑλκέων, ὡς θεραπεύουσι τῇ ἡμερέων, ἰητροῖσιν ἐπιεικέσιν ξυμπα-ροῖσιν, καὶ συγγνώμην ἄτοπον δοκεῖν τοῦτο ἔχει. ὅστι μὲν οὖν αὐταγκαίως ἔχοντα ἐπιδεσμεῖσθαι, τοῦτοις πλείστη συγγνώμη. ὁ γὰρ ἐπιτιθεὶς ἔχει ἀντὶ ὀθονίων ἄλλο τι πολλῷ βέλτιον εἰρίου ἐπιδῆσαι ὅτι τὰ ἐπιτήδεια. ἔστι δ' ὅστις πάμπολλα, καὶ πάνυ καλῶς εἰρασμένα, καὶ μὴ τραχέα. τῇ γὰρ ὀλίγων καὶ ῥηχάνων, ὀλίγη καὶ ἡ δύναμις, ὅσοι δ' ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἡμέρας, εἶεια ὑπάδειν ἀναμένουσι. τετάρτῃ δὲ καὶ τετάρτῃ, ὀθονίοισιν ἐπιδέοντες, πιεζέουσι καὶ καταπίνουσιν, τά, τε μάλιστα ὅτι πυυλύ τι ἐπιτεκῆς ἐστ κάρτα ἐπίκαιρον ἀσυνετίοισιν. ἔκιμα γὰρ χρὴ τῇ τετάρτῃ ἐστετάρτῃ ξυφελίζειν πάντα τὰ τρώματα, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰρῆσθαι, ἐστ μηλώσιος ἢ πάσης, φυλάσσεσθαι χρὴ ἐν τοῦτῃσι τῇσιν ἡμέρῃσιν, καὶ ὁκόσοισιν ἀλγέει τρώμασιν ἐρέθισμα. ὅ τε ἐπίπαν γὰρ ἡ τρίτη ἐστ ἡ τετάρτη ἡμέρη, ἐπὶ τοῖσι πλείστοισιν τῶν τρωμάτων, ἢ κλὴ πᾶς πονηροτάτησις, καὶ ὅσα ἐς φλεγμονὴν, ἐστ ἀκαθαρσίῃσι ὁρμᾷ, καὶ ὅσα αὖ ἐς πυρετοὺς ἴῃ, καὶ μάλα πολλοῦ ἄξιον τοῦτο μάθημα, εἰπεῖν τι ἐστ ἄλλο. νυνὶ γὰρ ὅσι ἐπικοινωνεῖ τ ἐπικαιροτάτων ἐν ἰητρικῇ, ὃ κῦν τῷ ἕλκεα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ νοσήματα.

GALENI COMMENTARIUS.

MOχθηρὸν ἔθος ἰατρῶν ἐπανορθώσασθαι βέλτιον, νομίζοντων ἄμεινον εἶναι, μὴ καταπίπτειν δι' ὀλίγου τὸ κατεαγὸς κῶλον, ἀλλὰ πρωτοπορεύεσθαι τοῦ τρίτου ἡμέρας δύο ἢ τρεῖς, τῇδ' ἤκειν ὅτι τῇ καθ' ἑκάστην, ὕστερον, ἡμέρᾳ τετάρτῃ ἐστ πέμπτῃ, μᾶλλον ἢ ἧττον. ὁ δ' Ἱπποκράτης, ἀπὸ τοῦ ἐναντιώτατου ἐνδείκνυται ἀρχόμενος, ἐν ᾗ μάλιστα καταπίπτειν τὸ κῶλον, ἐν ᾗ τῇ τρίτῃ, ἢ τετάρτῃ, πρωτοπορεύεσθαι δεῖν φησὶν ἐχεῖς τ νοῦν τοῖς κατὰ μέρος, εἰς τοῦτο γεγραμμένοις ὑπ' αὐτοῦ, ὡς ῥᾴδιον ἔσται, καὶ τὸ ἑρμηνεύεται ῥᾴδιος.

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIV.

NIsi si quis dicat, alios quoque morbos esse ulcera, quod quodammodo verissimile est.

GALENI COMMENTARIUS.

VErissimile dixit ὑπεικές, quasi probabile: id autem propterea posuit, quia nonnulla à ratione prorsus abhorrent. Quo igitur argumento movebitur, qui alios morbos ulcera esse affirmet? Morbi sanè, qui dolorem afferunt, probabiliter admodum annumerari ulceribus possunt: indicavi enim dolorem inde oriri, & quod continuum solvatur, ubi secatur, extenditur,

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λη'.

ΕΙ μήτις φήσιε, ὃ πάλλα νοσήματα, ἕλκεα ἐστί, ἔστ γὰρ ὡνα τ ὄντος ὁ λόγος ὑπεικείας.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΠεικειαὶ φησιν ἔοικεν τ λόγον, ἐν ἴσῳ πιθανότητα. τοῦτο γ' εἶπεν, ὅτῳ ὡνὲς τ λόγων, αὐτικρυς εἰσιν ἀπίθανοι. ὡς οὖν ὁ πιθανότης ἔστ λόγος, κατ' ὀνόματος ἂν, εἴη γὰ ἄλλα νοσήματα, ἕλκη, τὰ μὲν ἐπώδυνα, ἐστ πάνυ πιθανὸν ἐν πολ τ ἑλκῶν πίθεσθαι δόξῃ. δηλοῖ γὰρ ἡμῖν ὀδυνᾶν μνομένη, δίχά τε τ τ συνεχείας λύσιν, ἐν τῷ τέμνεσθαι,

καὶ τείνεσθαι, καὶ ἡλίσθεσθαι, ὥσπερ καὶ δυσκρασίαν. ὅτι μὲν οὖν ἡ τῆς συνεχείας λύσις ἕλκος ἐστὶ, πᾶσι που δῆλον. ὅτι δὲ καὶ ἡ καὶ δυσκρασία ἀθρόα μεταβολὴ, λύσιν τινὰ ποιεῖται συνεχείας, ἐν τοῖς πρὸ τούτου φαρμάκων, ἐπεδείξαμεν. ὃ μὲν δὴ θερμὸν, ὅτι διεξέρχεται, καὶ οὐ διαθιγοράσκει ὃ συνεχές, δῆλον. ὅτι δὲ ὃ σφοδρὰς τυγὸν ὅταν ἀθρόως συνάγῃ ὃ διακεκριμένον, ἐργάζεταί τινα τῆς συνεχείας αὐτῆς λύσιν, ἐν ὀκείνῃ μοι δέδεικται τῇ πραγματείᾳ· ὡς τε καὶ τοῦτο μὲν ἅ μόνον ἂν εἴη πεπονὸς ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ ἁπάσῃ ὀδυνῶν ἐν τῷ ἕλκει μᾶλλον ὑπάρχει. ὅπου δὲ καὶ πάντα τὰ νοσήματα, διαφορὰ αὐτῆς ἕλκη λέγειν, οὐκ ἔστ' ἂν ὁμοίως φοβεῖσθαι, ἁλλήλοις ἅ μὲν ἀπόλλυσθαι πεφυκότας. ὅταν γὰρ τὰ πλεῖστα νοσήματα μεῖζ ὀδυνῶς συνίστασθαι, μεταβάσεις ἀπ' αὐτῶν, ὅπου πάντα μᾶλλον τῷ λόγῳ, παραμυθίᾳ τινος, ἐν ὅλῳ τῷ σώματι, πάντες, ἤτοι δυσκρασίαι τινὰ, ἢ φλὶψιν, ἢ ῥῆξιν, ἢ ῥῆξιν γίγνεσθαι συνεχείας διαίρεσιν, εἶτα ὑποσαπυγκλίζοντος ἅπασαν ἐργάζεταί τινα λύσιν τῆς συνεχείας. καὶ εἰ μὴ ὑπὸ αὐτῶν ἐναργῶς, ἀλλὰ ὑπόπτως γ' ὀφθείσας ἀνάγκη θεωρητέας. ἐν ᾧ τοῖς γυναιμυθίοις τε, ὡς φλαμβίοις, ὡς φλεβοιμβίοις, ἔτι δὲ καὶ μᾶλλον. ἐνίοις γὰρ ἤδη τοῦτο τῷ διαφανεστάτῳ· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ πάσημα, συνεχείας λύσις.

aut contunditur: & quod immoderatum incidat temperamentum. Atqui solutionem continui ad ulcus spectare cuivis manifestum est: sed immoderato temperamento, ubi subita mutatio accidat, aliquam fieri continui solutionem, in opere de simplicium medicamentorum facultate demonstravimus. Calorem quidem constat penetrare, & quasi excedere, quod continuum est: frigus item, quod vehemens est, cum subitò cogit, quæ soluta sunt, aliquam creare solutionem, in eodem opere ostensum. Juxta hoc igitur non solùm probabile, sed verum quoque erit, dolorem omnem ad ulcerum genus pertinere: at non æquè verè, atque id, quod propositum est, non tamen absurdè, morbi omnes poterunt ulceris nomine appellari: quandoquidem cum plerisque morbis dolor conjungitur, à quibus sermo transferetur ad omnes, quùm ratione quis contendet totum corpus omninò, vel immoderato affici temperamento, vel contendi, extendi, aut evidenter fecari: deinde conficiet à quolibet immoderato temperamento continuum aliquid solui: id, quod, quanquam evidenter sensui non subjicitur, rationali tamen contemplatione verum esse comprobatur. Hoc adeò magis accidit in iis, quæ extenduntur, contunduntur, & comprimuntur: hæc siquidem proximè accedunt ad ea quæ divelluntur; quæ res continui solutio est.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λέ.

Πολλαχῇ ἡ ἀδελφίσιν τὰ ἕτερα τοῖσιν ἑτέροισιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὅπερ εἰώθαμεν λέγειν, ὡμοίως, καὶ κυνωνοὺς, καὶ συγγενίδας ἐγὼ, τοῦτο κοινῶς εἶωθεν ὁ Ἱπποκράτης, ἀδελφίσιν, ἢ πολλῷ τῷ προσήκοντι οἰκειότητα, καὶ συγγένειαν ἐνδεικνύμενος ἐν ὀνόματι. πολλοὶ γὰρ ὄντων ἀλλήλοις συγγενῶν, ἐνένοις μᾶλλον οἰκειότερον αὐ ὀνομάζοιτο συγγενὲς, ὡς ἐπιδιωκομένης ὅσῳ ἡ οἷ ἀδελφότητος, ἢ σφόδρα οἰκειότητα, ὥσπερ ὁρμὴν εἴωθε τῷ ἀδελφίδῃ ῥήματι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXV.

Sæpenumerò alii aliis germani sunt.

GALENI COMMENTARIUS.

Quos consuevimus similes dicere, conjunctos, aut cognatos, Hippocrates solet appellare germanos: quo vocabulo summam rerum conjunctionem, consortiumque significat: nam, cùm multi inter se cognati sint, nulli magis propriè cognati dicuntur, quàm germani. Eos igitur, qui maximè conjuncti sunt, quasi eandem conjunctionem habeant, quam germani, eo verbo nuncupat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λϛ'.

Ὁκόσοι μὴν ὀλκαίοισιν εἰείοισι χρῶνται, ἔστ' ἂν ἑπτὰ ἡμέρας πρήσσωσιν, ἔπειτα καταπαύειν τε, καὶ καταρρυῆν, καὶ ὀδυνίοισιν ὑπεῖκειν, ὅτοι σῶν ἂν ἀσύνετοι ὁμοίως φανείεν. καὶ γὰρ τὴν φλεγμονὴν ὃ ὑπακουόσαντον πρῆγμάλυσιν, καὶ τὰ ὀστέα, χαλᾶσθαι, καὶ δύνασθαι μᾶλλον τούτους τὰς ἡμέρας ἂν εἶεν. πολλαὶ μὴν ἀσταὶ καὶ αὐτὴ ἡ μελέτη, τὸν ὀξὺν ἀρχὴν τοῖσι ὀδυνίοισιν ὑπεῖκειν. καίνος μὲν γὰρ ὁ ἕδρος, ἐσδομαίοις ἐοῦσιν ὑπεῖκειν, καὶ πρὸς ἀσφαλῶς ναρκοῦν τελέως ὑπεῖκειν, ὅτος ὁ ἕδρος, πολὺ ὑστερεῖ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVI.

Quicunque verò existimant lana utendum esse, donec ad septimum diem ventum fuerit, dein extendendum, dirigendum, & fasciis vinciendum, non ita videntur imprudentes: tunc enim inflammationis impetus conquievit: atque ossa ab his diebus laxantur, & facilè tractari possunt. Hac tamen curatione longè melior est, quæ à principio vinculum adhibet, sub qua septimus dies membrum exhibet ex toto alligandis ferulis idoneum: quod sub hac multò posterius contingit.

A

GALENI COMMENTARIUS.

ILlis in superiori sermone reprehensis, qui tertio, aut quarto die adhiberent vinculum fracturæ accommodatum; ad eos nunc transit, qui post septimum diem ad id veniunt, quos minùs errare indicat, ut qui partes extendant non ita inflammatas: sed, qui tertio, aut quarto die id efficiunt, quo tempore inflammatio, quùm maximè vigeat, lenientibus eget, eos in non mediocri errore versari ostendit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟὺς μὲν πρώτῃ, ἢ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἐπιχρωμένους τῷ διακαυματικῷ ἀγωγῷ, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ μεμφάμενος, ὅτι τοὺς, μήτε τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, ἐπ' αὐτὸ ἀφικνουμένους ἤκιστα σπεύδοντας τῷ λόγῳ, μικρότερα δεικνὺς αὐτῶν τὰ φλεγμαίνοντα αὐτοῖς, ὡς ἂν ἀρλεμμπτέροις τοῖς μέρεσι προσφέρωσι τὸ ὑπάτιον. οἱ δὲ γε καὶ τρίτῃ, ἢ τετάρτῃ τοῦτο προσφέροντες, ἧττόν τε τῆς μαλιστα φλεγμαίνη, δέονται πλείονος ἀνέσεως, μικρὸν ἀμβλύτερα δείκνυσιν ἀμβλυτέρων αὐτοῖς.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVII.

ALia etiamnum affert incommoda, quæ omnia persequi longum esset.

GALENI COMMENTARIUS.

LOngitudinis temporis accusavit eam cu- C rationem, quæ non nisi post septimum diem vinculo utitur fracturis accommodato: nunc subdit, in alia quoque compellere incommoda, quæ, ne multus sit, omittit. Nos satiùs ducimus ea subjicere, moti ab iis quæ in superioribus demonstravimus. Ubi fractura mediocris sit, partes sub hac vinciendi ratione tumidiores fiunt, ut suprà etiam ostendimus: quod si os asperius, & gravius perfringatur, periculum quoque est in eo casu, ne corrumpatur, si vinculum, quod ad fracturas pertinet, dum transeat septimus dies, differatur. Hoc D enim jubet à primo adhiberi, quoniam in utramque partem à fractura exprimit superantem sanguinem, qui, si diutiùs ibi subsistat, nonnunquam efficit, ut ossa vitiosa sanie plurimùm irrigata corrumpantur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVIII.

QVibus ossa fracta, & cute excedentia E *restitui nequeunt, hoc modo in suam sedem collocantur.*

GALENI COMMENTARIUS.

SOlent Græci, qui Asiam incolunt, usurpare verbum καθῆσαι, ut significent in suam sedem collocare: unde mihi videtur Hippocrates ducere nomen καθήλωσις per σ tertiam syllabam scribens, sic, ut idem significet, quod καθίδρυσις, quod vocabulum nihil aliud sibi vult, quàm aliquid in suam sedem collocare, F quam rem καθῆσαι dixit. Malè igitur scribunt nonnulli καθῆσαι absque σ, non enim per intensionem, quam κατάτασις notat, sed & per impulsum, nudata ossa in suum locum reconduntur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λζ'.

ΒΛάβας δ' ὕπνας ἢ ὀδὰς ἔχει, ἀλλὰ μακρὴν αὖ εἴη πάντα γράφειν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ μῆκος τῆς χρόνου μεμφάμενος, ὅτι τῇ μὴ ἢ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ ἐχρωμένων τῆς καταγματικῆς ἀγωγῆς, ἐπ' ἄκρῳ φησὶ τὸ ἄλλας εἶ βλαβὰς, αἳ παρομολείπει, ὅπως μὴ μακρολογῶμεν. προσθεῖναι δ' ἡμᾶς ἄμεινον αὐτὰς, ὀλίγα αὐτῶν ἂν ἐμπροσθεν ἐδειξάμενοι ὑφιεμένους. μετρίας μὲν ὄντος τοῦ καταγματος, ὑγιεσέρας γὰρ τὰ μόρια, δεῖσθαι τῆς τοιαύτης ὑπάδεσιν, ὡς ἐν προσθεν ἐδιδάξαμεν. εἰ δὲ ἐν σφοδρότερόν τι, καὶ κακοπαθέτερόν ποτε ὂν κῶλον συμπεσεῖν, κίνδυνός ἐστι πλείω παῦται, ἐν αὐτῷ τῷ ὀστῶν σφακελίσαι, τῆς καταγματικῆς ἀγωγῆς, ἀσαλεσθείσης, εἰς τὸ μὴ τῆς ἑβδόμης ἡμέρας γενέσθαι. ἀπ' ἀρχῆς γὰρ τοῦτο βούλεται διδάσκαλος εἶναι, ὅτι τῆς πεπονθότος μορίου, ἐκατέρωθι τὴν περιοῦσαν ἐκθλίβει, τῷ αἵματος, ὃς ἂν χρονίζοντος, αὐξθῆναι σήπεσθαι τε τοῖς ὀστοῖς ἐνίοτε συμβαίνῃ διῃμενρωμένοις ὑπὸ πλέον, ὅταν τὸ μοχθηρὸν ἰχῶρον.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVIII.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λη'.

ΟΚόσιοι δὲ τὰ ὀστέα κατενηνόχασι, καὶ ἐξέρρωγασι, μὴ δυνάμενα ἐς τὠυτῶν χώρίω καθιδρύεσθαι, ὧδε ἡ κατάστασις.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑθῆσθαι, συνήθως λέγουσι οἱ τὴν Ἀσίαν Ἕλλινες, αὐτὴ τὴ, ἐς τὸ οἰκεῖον χώραν ἀγαγεῖν. ὅπὸ τούτου δέ μοι δοκεῖ ὁ Ἱπποκράτης, πεπτωκέναι τὸ νῦν, ὃ τῆς καθιζάσιος ὄνομα, μὴ διὰ σ' ὀνλενόπι γραφομένης τὸ συλλαβῆς ἑαυτῆς, ὡς ταυτὸν σημαῖνον δὶ αὐτὸ, τῇ καθηδρύσῃ, ἢ τις ἐνδείκνυται, ὃ τὴ χώραν ἱδρύσαι τι. κακῶς οὖν ἔνιοι γράφουσι καθῆσαι, ἄνευ τοῦ σ'. ὁ γὰρ δῆλος τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ τῆς ὠθῆς τῆς μοχλείας, ἱδρύῃ εἰς τὸ οἰκεῖον χώραν τὰ γυμνωθέντα τῶν ὀστῶν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λθ'.

Σιδήρια χρὴ ποιέεσθαι, ἐς τὸν τρόπον τὸν τοῖσδε, οἵπερ οἱ μοχλοὶ ἔχουσιν, οἷς οἱ λατόμοι χρέονται, ὃ μοῦνον πλατύτερον, ὃ δέ τι γενόμενον. ἔστι δὲ χρὴ καὶ πεῖα, καὶ ἔπι πολίω, ὡς τοῖς μάλιστα ἁρμόζοντα τοῖς χρέοντο, ἔπειτα τυτθοῖσι χρὴ ἅμα τῇ καταπάσῃ, μοχλεύειν ὑποβάλλοντα. ἐκεῖσε μὲν ὃ κατώτερον τῶν ὀστέων ἐρείδοντα, ἐκεῖσε ἢ ὃ ἀνώτερον, τοῦ ἀνωτέρω τὸ σιδηρίου, ἁπλοῦ ὄντος λόγῳ, ὥσπερ εἰ λίθον τις, ἢ ξύλον μοχλεύοι ἰητρικῆς. ἕτω δὲ ἀναγκαῖον τὰ σιδήρια ὡς οἷόν τε, ὡς μὴ κάμπτεσθαι. ὥσπερ μεγάλη ῥιζοτομίη, ἢν τε τὰ σιδήρια ὀπτῆδιά ᾖ, καὶ μοχλεύηται τις ὡς χρή.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Πρόδηλον, ὅτι καὶ τὸ ἁρμα ἁπλοῦν καὶ σιδηροῦν σιδήρια, τοῖς τῶν λατόμων, ὃ καὶ τὸ μέγεθος· οἷς γὰρ δεῖ τῶν ὀστῶν χρώμενα σιδηρίοις, εἰς ὃ μοχλεύοντες αὐτὰ καταπάσῃ, πλησιαίτατ' ὀστῶν ὃ μέγιστος, πλησιάζειν δεῖ τῷ ὀδόντων μοχλείαν, ὑφ' οὗπερ πρεσβύσασθαι. πολίω δὲ ἔξ χρὴ τὰ ἐπὶ τῶν ὀστῶν μοχλείαν πρεσκούσασμένα, ἀμφοτέρωθεν ἀλλήλων μεγέθη τε, καὶ λεπτότητι, καὶ μικρότητι τῆς κατὰ τὸ πέρας αὐτῶν, ἵνα μάλιστα τὸ ἔρρον αὐτῶν ᾖσι. ὅπως δὲ προσήκει χρῆσθαι τοῖσδε τοῖς σιδηρίοις, αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης διδάξει ἐφεξῆς. εἰ δέ τις ἐκ προκολουθοῦς τῇ λέξει ζητήσεως, οὐκ ἐξηγήσεως, ἡδὺ ἑρμηνείας ἑτέρας, ἀλλ' αὐτοψίας δεῖται. ὑπὲρ γὰρ ἔστι προγράψαι, τοιοῦτα ἡ φύσιν, οἷς μὴ δυνάσθαι πιστεῦσαι ἢ νοῆσαι, αὐτὸν δὲ διαπράσθαί τινα αὐτῶν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μ'.

Ὁκόσα γὰρ αὐθρώποις ἁρμόσια μεμηχάνηται, πρὸς τῶν ἰατρικῶν ἐστὶ πεῖα ταῦτα, ὄνυξ τε προσαγωγὴ, καὶ μόχλευσις, καὶ σφήνωσις. αὐτὸν δὲ τέτων, ἢ ἑνός τινος, ἢ πρὸς τῶν, ἐστὶν ἔργων τῶν ἰητρικῶν οἱ αὐθρωποι δεόμενοι, ἔστιν ἀπομαχέσθαι αὐτῶν ἢ μόχλευσις. εἰ γὰρ ἄπαξ ἐμπεσεῖται τὸ ὀστέον, ἢ ὀνυξ ἄλλως. ἢν δὲ ἔρᾳ τὸ ὀστέου τὸ ἄνω πρηλλαγμένου, μὴ ὀδοντίδιον ἔχῃ ἐνέδρας τῷ μοχλῷ, ἀλλὰ πρόξυ ὃ προσερῇ, προσγλυφάμενος καὶ τὸ ὀστέου, ἐνέδρην τῷ μοχλῷ ἀσφαλέα ποιήσας. μοχλεύειν δὲ χρὴ καὶ τείνειν ἀμφοτέρα, ἢ ὀδυνεῖα, περιοίσει δὲ μᾶλλον, ἢ παραρρᾴσει ᾖ, ὡς ἦσσα, καὶ πεπαίσεται. καὶ γὰρ μὴ ἐμβάλλοντι, ἢ ὀχλήσαντι ἢ ἐν ταύτῃσιν τῇσιν ἡμέρῃσιν, φλεγμαίνει αὖ πιέσῃ, καὶ ἐκβάλλοντι, οὐδὲν ἧσσον.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIX.

Ferramenta facere oportet ad similitudinem vectium, quibus in lapidicinis utuntur, laxiora ex una parte, angustiora ex altera: quæ terna habeantur, aut etiam plura, ut semper adjici aptissima possint. Quibus demissis ossa eodem penè momento, quo intenduntur, impellenda sunt. Innitantur autem ab imo, inferiori ossi, à summo, superiori: atque (ut uno verbo dicam) non aliter, quàm si vectis ad lapidem, vel lignum fortiter impellendum admoveatur. Sint autem ferramenta quantum fieri potest, firmissima, ne flectantur. Hæc itaque curatio maximũ momentũ habet, si ferramenta idonea sint, & impulsus conveniens adhibeatur.

GALENI COMMENTARIUS.

A

Vectis. Molitio.

Constat fabricanda esse ferramenta ad figuram vectium, quibus in lapidicinis utuntur, non tamen æquè magna, cùm, quæ ad impellenda ossa adhibentur, ab iis non abhorreant, quæ ad urgendos dentes comparantur. Verùm ad ossa impellenda parari multa debent, quorum alia aliis pleniora, vel tenuiora sint, vel minora, ab extrema parte, qua maximè suum effectum præstant: sed qua via uti eisdem ferramentis conveniat, Hippocrates ipse evidenter declarat. Si quis ejus verba non intelligit, alia expositione, aut interpretatione non indiget, sed oculorum sensu: quædam enim res naturâ tales sunt, ut aliqui, nec discere, nec doceri eas possint, nisi in conspectum adducantur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XL.

Ex universis enim machinationibus, quæ ab hominibus excogitatæ sunt, hæ tres sunt omnium valentissimæ, axis versatio, impulsus per vectem, & cuneus adactus: namque homines sine aliquo uno, vel sine omnibus, nullum opus, quod maximam vim postulet, perficiunt: quare non parui faciendus est impulsus hic: siquidem ossa, vel hac via, vel nulla alia, reconduntur. Sed si id os, quod super alterum excedit, vecti idoneum locum non præstet, sitque ita acutum, ut vectis effugiat: scalpro excavandum, donec vecti locus fiat, cui firmiter hæreat. Impellere autem oportet, atque extendere eodem die, vel postridie, sed non tertio: quarto verò, vel quinto minimè: nam, si his diebus lacessit ossa nequeant in suam sedem reverti, inflammatio superveniet, ac nihilominus etiam, ubi restituantur.

A

GALENI COMMENTARIUS.

AXes nuncupantur ab Hippocrate vocabulo ὄνου & ὀνίσκου. Horum itaque versationem ait validissimam esse, sicut & vectis impulsum, & cunei admotionem, quam vocat σφήνωσιν, quæ lignorum per cuneos diductionem, divisionemque significat.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΝοις, καὶ ὀνίσκος, ἰσοῖς ἄξονας ὀνομάζῃ. τὸ τῶν ξύλων τῇ πρὸς ἀλλήλους, ἐν τῇ βεβαιοτάτην φησὶν εἶναι, ὥσπερ καὶ τὸ μοχλείαν, καὶ τὸ σφηνῶσιν. ὀνομάζῃ δὲ σφήνωσιν, τὴν διὰ τῶν σφηνῶν διάστασίν τε, καὶ διαίρεσιν τῶν ξύλων.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLI.

B

ATqui multò magis nervorum distensio excitabitur, si os restituatur, quàm si restitui nequeat: quod quidem ignorare non oportet: nam, si condito osse nervorũ distensio superveniat, in angusto spes est: præstat autem iterum expellere, si potest citra molestiam fieri.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μα'.

ΣΠαπιλὸν μᾶλλον, ἐμβαλόντι, πυλὼ αὖ μᾶλλον πιέσειν, ἢ ἀπορήσειεν ἐμβαλεῖν. ὥστε καὶ χρὴ εἰδέναι. καὶ γὰρ εἰ βουλήσοιτο ἀπαμὸς ἐμβάλλοντι, βραδέως μᾶλλον ἢ πολλαὶ σπαραξίες. λυσιτελέῃ δ' ὀπίσω ἐμβάλλειν τὸ ὀστέον, εἰ οἷόν τε εἴη ἀνάγκας.

GALENI COMMENTARIUS.

C

CAusam, quamobrem his omnibus vitiis inflammatio accedat, ubi ossa condantur, ipse deinceps omnem persequitur, semel ipsam explicasse contentus, non secus, atque alia multa, quæ in medicina maximum pondus habent, ut, qui transferendum nobis sermonem censeat ad cætera ejusdem naturæ omnia. Ecce tibi adscribam ejus verba, quibus universum hoc, quod ad multa singularia pertinet, exponit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΙὰπερ ἁπασμοὶ γίνονται τοῖς πάσης τοιαύτης διαθέσεως, ἐμβεβλημένων τῶν ὀστῶν, εἶπεν ἐφεξῆς πάντα, ὥσπερ καὶ ἄλλων πολλῶν διηκριβωμένων εἰς τὸν τόπον, ἅπαξ εἰπών, ἀρκεῖται, μεταφέρειν ἡμᾶς ἀξιῶν τὸν λόγον ἐπὶ πάντα τὰ ἄλλα, ὅσα τῆς αὐτῆς φύσεως. εἰ δὲ βούλει παραγενέσθαι σοι τὸν ῥῆσιν αὐτὴν, ἵν' ἔχῃς ὃ κεφάλαιον τούτου ποιῶν πολλῶν τῶν κατὰ μέρος, ἐπιδείκνυμι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLII.

D

NEque enim iis quæ justo laxiora sunt, nervorum distensio, aut rigor supernascitur. Sed iis, quæ ultra debitũ intenduntur. Quod ad hunc locum attinet, propositis diebus irritare non convenit, sed operam dare, ut ulcus quamminimè inflammatione tentetur, & quam maximè suppuret: atque ubi septem dies, vel paulo plures transierint, si febris non sit, atque ulcus inflammatione vacet, tunc minùs prohibemur eniti ad reponendum, ubi voti compotes fieri posse non aefferemus, quoniam sine effectus spe non convenit & sibi & alteri molestiam afferre. Ergo si ossa in suam sedem collocentur, quæ curatio admovenda sit, jam declaratum est, sive abscessura credamus, sive non. Quòd si abscessura ossa videantur (ut dixi) fusciæ in omnibus his ordiri à mediis debent, plerumque, quemadmodum illæ, quæ primæ circundantur, in utramque partem attractæ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μβ'.

ΟΤι γὰρ ὅτι τοῖσιν χαλαρωτέροισι τῶν κοινῶν, ἁπασμοὶ ἢ τέτανοι οὐ γίνονται, ἀλλ' ὅτι τοῖς ἐντεταμένοις μᾶλλον, οὐδεὶ οὗ νῦν ὁ λόγος. ἃ χρὴ οὕτω ἐνοχλεῖν ἐν τῇσι παρεισημήνσιν ἡμέρῃσιν ὠφώπαν, ἀλλὰ μηδὲν ὄκνος ἴσχειν φλεγμαίνῃ ὃ ἕλκος, καὶ μάλιστα ὀκπυίσῃ. ἑπτὰ γὰρ ἑπτὰ ἡμέρας παρῆλθωσιν, ἢ ὀλίγῳ πλείους, ἢν ἀπύρετος ᾖ, καὶ μὴ φλεγμαίνῃ ὃ ἕλκος, τότε, τε ἧσσον κωλύειν, ἢ πειρᾶσθαι ἐμβάλλειν, ἢν βραχὺς κρατήσῃ· ἢν γὰρ μὴ, ὠφελὲν δὴ μάτην ὀχλεῖν, ἐπεὶ ἢν μὴν οὐκ ἐμβάλῃς τὰ ὀστέα ἐς τὴ ἐωυτῶν χώρην, γενησόμενον ἤδη οἱ ἔσται τῶ ὡς χρὴ ἰηβάλειν, ἢν τε βραχὺς ὀστέα ἀποστήσεται, ἢν τε μὴ. χρὴ δὲ, καὶ ἢν μὴν βραχὺς ὀστέα ἀποστήσεται, ὡς ἔφην τῶν ἔμπροσθεν ὅτι πᾶσι τοῖσι τοιούτοισι τὰ ἐπίδεσιν ποιέεσθαι, ἐκ μέσου τοῦ ὀδυνίου ἀρχόμενον, ὡς ὅτι ὁ πολὺ, ὡς ὅτι δύο ἀρχὰς ἐπιδέσεως ἐπιδεῖται.

F

GALENI COMMENTARIUS.

OStensum est in libro de motu musculorum, singulos musculos suo munere fungi, ubi versus suum initium contrahuntur: quæ res, quando invitis nobis accidit ob inflammationis magnitudinem, nervi distenduntur. Cur igitur, si reponantur ossa, quæ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΜαθόμεν ἐν τοῖς περὶ κινήσεων μυῶν, ὅτι τὰ ἴδια ἀρχὰ ἑκατέρου μυὸς κινεῖται, τὰ ἐνέργεια αὐτῶν γίνεται, ὅταν οὕτω, ἀκόντων ἡμῶν διὰ μέγεθος φλεγμονῆς, οἱ ἁπασμοὶ γίνονται. διὰ τι οὖν, ἐπιλαβόμενοι τῶν ἀποκατεστάντων ὀστῶν ἀγάγωμεν,

καπὰ τὰ τοῦ σώματος, ἢ τοῖς ὀστᾶρ. ἁρμοῖς οἱ μύες γίνον-
μᾶλλον δὲ ἐν τούτῳ ἔστιν ἡ λύσις ἢ παρολλήκτης, ὅτι μικρότε-
ρον ἑαυτῶν γίνεται ὁ κῶλον, ἢ ἐν τοῖς ὀστᾶρ. ἁρμασι, ἢ καθάπαξ
σαν, ἐπεὶ δ' ἂν ἐκλύσῃ τι τὸ ὀστᾶν ἐξαρθρήσασα ἡ δέρμα· μᾶλ-
τὸ εἰς ἢ κῦφον ἐπιδιδόν τὸ γυμνωθέντων, ἐπιλαμβανό-
τῷ παρόντι μῆκος, ὥσπερ ἢ οἱ φλεγμαίνοντες μύες, ἀναπά-
ζοντα συνεστηκυῖαν τὴν πρώτην κώλιν. διὸ καὶ ἥδιον λαμβά-
νεται ἔστιν, ἢν τε ὀλίγα τὰ φλεγμαίνειν εἴληφε, ἢν τε νεῦρα ἐπ
παρεσπαλαμβάνοισιν εἰς μῆκος ἐπεκτεθέντες.

A fracta, aut luxata inter se cesserunt, musculorum distensio sequitur? Quæstio ex eo præsertim diluitur, quod membrum redditur brevius, quùm fractum, vel luxatum os cute excedit: sed postquam in suum locum reposita sunt, quæ nudata erant, suam longitudinem recipiunt: in quo casu coguntur musculi, quos inflammatio exercet, unà cum toto membro distendi. Duobus igitur modis distenduntur, & sub inflammatione, & nunc, quùm ad pristinam longitudinem revertuntur.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μγ'.

Τὴν ἡμέραν ἢ χρὴ θεᾶσθαι τὴν μορφὴν τῆς ψυχῆς, ὅκως ὑγιὴς
σεσθαι, καὶ ὁκοσα πλημμύρων ἔσται, καὶ ὅτι δεῖσαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Κατὰ μεταφορὴν, ἀμφοτέρως κεχρῆσθαι τοῖς ὀνόμασιν, ὅ
ἐπὶ στομίων ἀπὸ τῶν χαλινῶν τοῦ σώματος ὅλως παρεσκευα-
ρυῖας, ὅ δὴ ὁκοσα πλημμύρων, ἀπὸ τοῦ πολὺ διεστάναι σκελῶν
ἢ χειλέων διάστασις, ὀνομάζεται πλημμυρίς, ὡσπερ καὶ στομφάλη
λέγομεν ἐπὶ διϊσταμένων ἀπ' ἀλλήλων, χωρὶς ἢ ἄλλους ὁτουῶν
κινῆται. ὅτου μὲν δὴ ἀοίκειος γίνεται ὁ τόπος, διαφθείρεται ἢ τὰ
χείλη, ἢ ὀδόντων συμβεβληκότων, ὀνομάζουσι στόμφακα.
φυλάττεται δὲ τὸ χαλᾶν ἢ ὑπόδεσιν, ἐκτεταμένα πειρῶ-
σαν τὰ χείλη ἢ γόμφοι, σεσωφρονισμένα τὸ βάλλεσθαι πρὸς ἄλληλα,
ἢ οἰκείαν θέσιν ἀποληφθέντα ἢ μεροῦς ἢ δέρματος, ὥσθ'
ἢ ὀλίσθοι· καὶ μάλιστα πειρώμενα ὕπτια, ἢ σκέπειν καὶ μάλιστα, ὅ
ἐπισκεπτέον ὄγκος ἐν τοῖς μυσίν. εἰδέναι γάρ σε χρὴ, ὡς δέρ-
μασι χαίρουσα τὰ ἐπὶ αὐτῷ πάσῃ, ὃ μηδὲν ἐπισκεπτόμενον
ἀβλαβῶς γυμνοῦται. ἃ τὴν ψαυσιν οἰκείαν τε, ἢ σύμφυτον
ἔχοντα τὸ ὑπὸ ἢ δέρματος σκέπτειν αὐτὰ, χαίρειν μὲν ἀεὶ ἢ
συμφύτῳ σκεπάσματι, χαίρουσι δὲ, ὅταν τὰ ἄλλων ἀπολύ-
των ὀφωπίδας· ὀφὶ καὶ μεθάσσαται μήτ' ἀποτέμνοντα μέρη
τὸ δέρματος, ἀλλ' ἐπάγοντα ἢ ἀποσυρμὸν αὖθις, ἕξουσά τε,
ἃ καὶ αὐτὰ ὑδίνες, ἃ μὲν ἃ πολλάκις ἐθέσασθαι ἢ ὅτας
ἀποσυρέοντα δέρματα. ἃ τὸν γυμνασιώτερον ἔστιν ὅτε
μηδενὸς ἢ πληγὴν δύσκες. ἔτι δ' ἧπερ τὸ γυμνα-
σιώτερον, ὅτι μὴ νεφρίσκοις μάνοις, ἀλλὰ ἢ γέροντι ὄζει ὀλί-
γοις, πολλὰ τὰ ὅτας ἀποσυρρέοντα δέρματα, ἐν τῷ πρώ-
τῳ μηδενὸς καὶ παρόντος, ἐκκολλᾶσθαι. εἰ δ' γυμνὸν
ἐσαεὶ τὸ ἀποδεδαρμένον χρῶμα, ἃ δυσχερὲς οὕτω ἢ ἕλκωσις
αὐτὸς ἢ, μᾶλλον δ' ἢ διάκρασις τοῦ σώματος, ἢ ῥυπαρὸν ἔσται. ἃ γὰρ
ἐφλεγμάνει, ἃ πρόσφορα φαρμακα, καθάπερ ὅσα τὸ, τὰ
πρόσψυχρον ὀνομάζομεν, ἢ τὰ παραφάρμακος δυνάμεις, ἀφλέ-
γμαντον μὲ φυλάττῃ ὃ πεπονθὸς μέρος, ῥυπρὸν δ' ἐργάζεται
ὃ ἕλκος. ἃ σ' αὖ καθάπαξ τὸ ἕλκος, ἀπὸ ῥυπικὸν ἔσται
δυνάμεως, ἀλλοῖον αὐτὸ φέρει διακρῶδη. τὸ γε μὴν ὑπὸ τὸ
δέρματος ἐσκεπάζει ὃ ἀποσυρμα, τάχιστα σῶζον πάσχ. τάχι-
στα δ' ὑμοίως ὅσῃ, ἃ ὃ τοῖς φλυκταίναις, γεγομμένας ὑπὸ πολλῶν
παρασάσεων, εἰς ὄγκον ἢ ἀφθρισμὸς, εἰ ὅτε ἢ μεγέθει ὀδυνᾶν
ἐπιφέρειν, ἴσε δὴ μοι, καλεῖνας ὠσαύτως. στεφανοῦσι γὰρ
αὐτὰ, ὀξεῖα βελόνη τὸ φλύκταιναι εἰς ὑπόρροον, εἶτα συλλί-
ναι ἀξέσμα ὃ ὑγρὸν, ἀπολείπτα παρασκευὴν τὸ δέρμα, ἢ
συμβαίνῃ πάλιν αὖθ πληγῆναι, μύσπορτος ἢ πρῆσις ὀλι-
δυτέρα, ἢ φλύκταινα πληρωθῆσα ὕδατα τὸ ἢ αὖθις ἔσ-
πεν, εἶτ' ὀλισθέντος ἢ ὑγροῦ, προσελλεῖ ὃ χροιὰ ὃ δέρμα,
ἢ φυλαττόμενα μέχρι αὖ ἀπαλωθῆναι ὃ ὑπ' αὐτὸ ἢ χρῶτος

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIII.

Attendenda insuper est figura ulceris, ne sub vinculo hiet, ac divaricetur.

GALENI COMMENTARIUS.

Translatione usus duo hæc verba usurpat, hiare scilicet, quod σίραδα dixit, ducto quidem verbo à labiis oris: & divaricari, quod ἐκπλήσσεται, à cruribus plurimùm inter se diductis: diducta enim crura divaricata dicimus: labia verò, quùm sine motu maxillæ inter se distant, hiantia: namque, ubi os sic aperitur, ut labia non coeant, dentes verò inter se committantur, hiare dicitur. Cavet autem, ne oræ vulneris diductæ vinciantur: vult enim eas contrahi cutis partibus suum; situm recipientibus: quandoquidem subjectum musculorum ulcus hac via minimè comprimetur, & maximè tegetur. Scire enim licet, quæcunque cute conteguntur, hac eadem delectari, nihilque nudari innocenter. At quid mirum est, si ea, quibus cutis proprium, atque innatum velamentum est, semper velamento gaudent innato, cæterisque omnibus læduntur? Equidem, quùm nihil ex cute præciderem; sed eam ab ulterioribus partibus super locum inducerem, à quo detracta erat, agglutinatam vidi, & (quod magis admiratione dignum est) quùm locus jam nigritiæ occuparetur. Illud item longè admirabilius, quod non modò adolescentibus, sed senibus non paucis, cutem ita detractam protinus, ubi in plaga nigrescere, sæpè agglutinavi. At nuda caro, si fine cute relinquatur, ægrè ad cicatricem perducitur, præterquamquod morsum omninò sentit, & sordida redditur: medicamenta enim, quæ inflammationem coercent, ac leniunt, cujusmodi est, quod ψυχρὸν, & quod παραφαρμακον nuncupatur, affectam partem ab inflammatione tuentur; sed ulcus sordidum efficiunt: quæ verò ulcus purgant, ob detergendi facultatem mordent. Sed, ubi pars, à qua detracta cutis est, eadem contegatur, nulli ejusmodi noxæ patet: quod simile est, atque ubi pustulæ sub variis causis ortæ in tumorem assurgunt, & interdum gravem afferunt dolorem: acuta enim acu (ut nosti) eas aperio, ut exitum habeant, collectoque ibi humore leviter expresso, superiectam cutem relinquo. Hæ deinde iterum implentur præcluso foramine, impletæque eodem modo aperiuntur: humore expresso cutis ad carnem compellitur, servaturque, dum quod sub ea exulceratum est, ad cicatricem

perveniat. Hæc dixisse volui, ut apertè ostenderem ulcus quodlibet innata cute contegendum esse. Hic autem non quodcunque tractatur, sed quod altè penitus insedit, quùm caro tota ab ossibus discussa sit : non enim cute excederent, nisi priùs universam carnem incidissent. Hanc igitur melius est proxima cute velari : namque, ubi nuda sit, contactu medicamentorum, quibus nutritur, si oleum accipiant, & ulcus mitius reddant, sordida evadit : sin purgent sordem, & detergendi vim habeant, mortuum sentit. At, ubi injecta medicamenta, per cutem, suam facultatem carni exulceratæ impartiant, nulla ipsorum particula penetrante, proderunt quidem, sed nullum afferent ex superioribus incommodis. Jure igitur Hippocrates magni momenti existimat oras hujusmodi ulcerum contrahi, id, quod benè utique cedet, si diligenter figura ulceris animadvertatur : si una enim ora in alterum latus inclinetur, fascia inde orsa ad contrarium convertenda est : si pariter in utrunque, media primò injici debet, atque ora vulneris inter se committi.

A ἑλκωμένων. Ὡσπερ εἴρηταί μοι, ὡφελῆσαι τὰ δέοντα ἅπαντ' ἔστιν ἐσκεπασμένα τῇ συμφύτῳ δέρματι. τὸ δὲ νῦν προκείμενον ἔλκος, ὅσον ὁ τυχὸν ἔστι, ἀλλὰ βάθος πρὸς ὀστᾶ βαθὺς διηρημένης τῆς ὑποκειμένης σαρκὸς ἀπάσης. ἐν δὲ τοῖς ἐξέρχουσι σώμασιν ἀφ' ὧν δέρματος, εἰ μὴ σὺν ἅπασι τοῦτο ὅλῳ τῷ σάρκα. Ὡσπερ οὖν, βέλτιόν ἐστιν ἐσκεπασμένης τῆς πέριξ δέρματος ἀκεῖσθαι τὸ ἕλκος. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀπὸ τῶν ἐσκεπασμένων φαρμάκων δυνάμεις, εἰς τὴν σάρκα τὴν ἐκτεθηλυσμένην ἐμπιπτούσας, ὠφελήσουσι μὲν αὐτὴν, οὐδὲν δὲ ἧττον συμπαθήσουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον. εἰκότως οὖν ὁ Ἱπποκράτης, ὡς πολυτὸς ποιεῖται, σωθήσεσθαι τὸ χεῖλος τὸ τοιοῦτον ὑγιὲς. προσχρήσιμον δὲ καὶ τὸ καλὰς τὰς ὄψεις αὐτοῦ ἀκριβῶς καθοπλισθῆναι. εἰ μὲν γὰρ ἐν τῷ χειλοῦς, ὀκτερεσμένον εἴη ἐκ τοῦ πλάγιον, ὀκεῖσθαι. ἀρξάμενον ἐκεῖθεν ἀπὸ τοῦ ἑτέρου, ἐπὶ τοὐναντίον περιτείνειν αὐτό. εἰ δ' ἀμφότερα πεπόνθασι τὰ μέρη, τὸ ἀπὸ δυοῖν ἀρχῶν ἐπιδέσιν ποιήσασθαι, προσαγαγεῖν ἀλλήλοις τὰ χείλη.

B

C

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIV.

Fascia commodè quibusdam à dextra parte attrahitur, quibusdam à sinistra, aliis in utramque partem, ducitur. Quæcunque autem ossa reverti in suam sedem non potuerunt, hæc scire licet abscessura esse, non secus etiam ea, quæ ex toto carne sunt nudata : nudatur autem quibusdam pars superior, plerisque verò emoritur caro, quæ circa fracturam est.

GALENI COMMENTARIUS.

Συμφέρως dixit, ut commodè significaret, inutili translatione usus : quod mihi libuit notasse, quando quidem eloquentissimus quisque translationem usurpat, ut rem apertiùs declarans exponat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μδ'.

Τοῖσι μὲν γὰρ, ὅτῳ δεξιὰ ἐπιδεῖν ξυμφέρῃσι ἕλκη, τοῖσι δ' ἐπ' ἀριστερὰ, τοῖσι δ' ἀμφὶ δύο ἀγγεῖα. ὁκόσα δὲ καταπορήσῃσι ὀστέα ἐμπεσεῖν, ταῦτα αὖτα εἰδέναι χρὴ, ὅτι ἀποσήψεται, καὶ ὅλως τελέως ἐκλελύθη τῆς σαρκὸς, κύκλωθεν, ἀμφισπάσαντος μὲν τοῦ αὐτοῦ μέρεος, μεῖζον ἐξετέραν ἢ κύκλῳ δὲ ἐκπυήσουσι αἱ σάρκες.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XLV.

Ossa quædam sub fractura diuturna aliis putescunt, aliis minimè : & quibusdam gravius, quibusdam levius : tum modò grandia, modò exigua ossa infestantur. Ob hæc igitur, quæ posita sunt, non licet uno verbo explicare, quo tempore abscessura sint : nonnulla enim, & quòd exigua sunt, & quòd in summo continentur, celeriùs excidunt : nonnulla non excidunt, sed arefacta, & putria squamam remittunt : præter hæc multum curatio alia ab alia differt. Ferè tamen ossa illis celerrimè abscedunt, in quibus celerrimè pus apparet, & celerrimè etiam, atque optimè caro increscit : caro enim, quæ in vitiata parte succrescit, plerunque os attollit. Ambitus ergo totius ossis, si quadra-

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Συγγέφως εἴρηκεν, αὐτὴ δ' οἰκείως, οὐδὲν ὠφελοῦσι μεταφορᾷ χρησάμενος, οὔδεν ὡσὰ ἃ προεσημηνάμην. ὅτι δ' ἡ μεταφορὰ, καὶ οἱ ἄλλοι σαφῶς ὅσοι δεινοὶ λέγειν εἰς ἑρμηνεύειν δηλώσειν τὴν τοῦ ῥητοῦ διήγησιν προσήκοντος χρόνου.

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κε'.

Καὶ τῶν μὲν ὑπὸ τῷ ἀρχαίου πεώματος, σισάρσιμα ἐνία μὲν ὀστέων, τῶν δ' οὔ. καὶ τῶν μὲν μᾶλλον, τῶν δ' ἧσσον, ἃ τὰ μὲν σμικρὰ, τὰ δὲ μεγάλα. διὰ δὲ ταῦτα τὰ εἰρημένα οὐκ ἔστιν ἑνὶ ὀνόματι εἰπεῖν ὁκότε τὰ ὀστέα ἀποσήσεται. τὰ μὲν γὰρ, διὰ μανότητα, τὰ δὲ διὰ σμικρότητα, τὰ δὲ διὰ τὸ ἐπ' ἄκρου ἐλάσσω, ἧσσον ἀφίσταται, τὰ δὲ, διὰ τὸ μὲν ἀφίσασθαι, ἀλλὰ λεπτὰ δοῦναι καθεζόμενα δὲ τὰ, ἃ σαρκὸς ὀλόμενα. ἐσὸς δὲ τούτοις, διαφέρει τε ἃ ἐπιγείνεσθαι. ὡς μὲν οὖν ὅ ἐπὶπαν ἕλκεται τούτων ὀστέα ἀφίσταται, ὧν ἕλκεται μὲν αἱ ἐκπυήσεις, ἕλκεται δὲ καὶ αἱ ἐκκρίσεις. καὶ γὰρ αἱ ἀποθυόμεναι σάρκες κύκλῳ ὁ συναγόμεναι, αὖται μετεωρίζουσι τὰ ὀστέα ὡς ἐπὶ τὸ πυκνόν. ὅλως μὲν ὁ κύκλος τοῦ ὀστέου, ἢν ἐν πεπεπεψικυίᾳ ἡμέρῃσιν ἀποσῇ, καλῶς ἀποστήσεται. ἔνια γὰρ εἰς ἑξηκοντα ἡμέρας ἀφικνεῖται, τὰ μὲν

γὰρ ἀραιότερα τῶν ὀστέων, θᾶσσον ἀφίσταται, τὰ δὲ πεπυκνότερα, βραδύτερον. τὰ δ' ἄλλα τὰ μείω, πολλὸν ἐνδοτέρω, ἄλλα δ' ἄλλως.

ginta diebus abscedit, optimè abscedet, quùm nonnulla usque ad sexagesimum perveniant. Rariora quidem ossa maturiùs abscedunt, firmiora serùs, alia, quæ minora sunt intra tempus multò brevius, atque alia aliter.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τὸ σεσάρισται ὅπη χρὴ ἐξηγησόμενον, καλῶς εἴρηκεν. τὰ δ' διεφθαρμένα, ὅπη καλοῦσιν οἱ παλαιοὶ σήπεσθαι, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων· πάντα γὰρ τὰ παλαιὰ, καὶ χρόνια, σήπεσθαι φαμὲν αὐτὰ οἱ παλαιοί.

Ossa, quæ putrescunt σεσάρισται dixit, verbo ducto à nomine σαπρὸς: nominant autem quæcunque corrupta sunt, σαπρὰ, idque non rectè: quæcunque enim & vetusta, & diuturna sunt, ab ipso dicuntur σαπρά.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μς'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVI.

Ἀποριέων δὲ ὀστέων ὀφείλειν, ὅπῃ ἤδη τὰ σαθρὰ φασίων χρὴ, ἢν δυνήται ἐμβάλλειν, μικροῦ δὲ τινος ἄπτηται δηκῆς δεῖν προσβαλεῖν, καὶ οἷόν τε ἢ παρεπιτήσαι, ἢν τε ἀσηρὸν ᾖ, καὶ ἀραιὸν τὸ τοῦ χρόνου, καὶ δυσταθησίην παρέχῃ. ψιλὸν δὲ τυγχάνῃ ἐὸν, καὶ ὃ ξυνοῦτον ἀφαιρέειν χρή. τὰ δὲ ἄλλα μέγα ἐσθὲν μέγα διαφέρει, ὅτε ἀποπρίσαι, ὅτε μὴ ἀποπρίσαι. ἐκτέον γὰρ εἰδέναι χρὴ, ὅτι ὀστέα, ὅσα τελέως τρέφεται τῶν σαρκῶν, καὶ ὑπεξηρεμένῃσι, ὅτι πάντα τελέως ἀποπίπτει. ὅσα δὲ ἀπολελειπόδοται μοίρῃ, ταῦτα ἐ χρὴ ἀποπρίειν. τεκμήρεσθαι δὲ χρὴ ἀπὸ τῶν τεθραυμένων σημείων τὰ τελέως ἀποπεπτώκοτα. ἰητρεύειν δὲ θαὶ ξυνίστος πλώσει, καὶ τῇ οἰκηρῇ ἰητρείῃ, ὥσπερ καὶ σεσέσθαι γέγραπται τῶν ἀποπεπτωκότων ὀστέων. φυλάσσεσθαι δὲ χρὴ, μὴ καταψυχρεῖσι τέγγειν τὸν σεσόντα χρόνον. ῥιγέων γὰρ πυρετωδέων, κίνδυνος ἢ καὶ ἀπαυσμὸς, σεσκαλέεται γὰρ, ἀεὶ ἀπαυσμὸν τὰ ψυχρά, ποτὲ δὲ καὶ ἕλκη. εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι περ ἀναίκη βεβρύτερα τὰ σώματα ξυνίῃ ἔμφυσι, ὧν ἀμφότερα τὰ ὀστέα κατεηγότα, καὶ περιπλαγμένα ἰητρεύσθω, καὶ οἷς ὅλως ἢ ὁλόκλος ἓν ὀστέον ἀπέσῃ.

Is autem de causis os præcidendum est. Si restitui nequit, & parum quid excedere videatur, abscindere hoc licet: si noxium sit, & carnem aliqua ex parte vulneret, ac molestiam afferat, nudatumque sit, hoc quoque abscindendum est. Reliqua vero non multum refert, præcidantur necne: scire enim certum licet ossa, quæ carne nudata sunt ex toto, & arida, omnia penitus abscessura: ea verò præcidi non oportet, à quibus squama resolvenda est; ex propositis autem indiciis, conjiciendum est, quæ penitus abscessura sint. Ad horum curationem pannis utendum est, ac vini perfusione, sicut antè indicavimus in ossibus, quæ abscessura sunt: cavendumque ne frigida aliqua re à principio perfundantur: nam periculum est, ne cum febre gravis horror sequatur, neve nervorum distentionem afferant, præsertim ulceribus. Illud item ignorare non oportet, quòd membra, in quibus utraque ossa comminuta sunt, dum inter se cedentia curantur: & ea quibus fragmentum à toto ossis ambitu recedit, necesse est breviora fiant.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ὅτι μὲ νῦν εἴρηκε σεσφάσις, ἀ ταῖς ψυδείς αἰτίαις, ἀλλὰ ταῖς ἀληθείς, δῆδηλον. αὕτως δ' ὁ θεὸς τῶν σεσαρισμένων ὀστῶν πάντας ἔφη ἀφαιρεῖσθαι, πελεύοντος ἀποπρίειν αὐτὰ, τὸ γε κῦρος τῆς ἐμβολῆς ἐμποδίζοντα, καὶ ὡς νῦν πόνον τῆς ψαύσεως παρέχοντα, καὶ ὡς αὖθις εἶπεν, δυσταθησίην παρέχῃ, τουτέστι δυσχερῆ, καὶ ἀγείαν τὴν ἀπὸν δύσιν. ἐδείξατο δ' τοῦ λόγου, καὶ τὸ ξυνομωμοιωμένα τῇ σαρκὶ ὀστᾶ, καὶ μὴ ἐξηρημένα καταπόντα, πάντως, ἀποπεσεῖσθαι, καὶ τὰ ἐξηρεμένα.

Causas appellavit σεσφάσεις, patet autem ab eo hic quoque sic vocari, non falsas, sed veras causas. Universus autem sermo de ossibus putribus planus est, quùm imperat, ut id ex ipsis præcidatur, quod in causa est, cur non condantur, ut quod proximam carnem pungit, atque (ut ipse ait) molestiam affert, hoc est, cum perturbatione, atque tormento reponitur. Addit insuper futurum prorsus, ut ea ossa abscedant, quæ nudata protinus restituta non fuerunt: & quæ inaruerunt.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVII.

QVibus femoris, vel humeri os excessit, ferè non evadunt, sunt enim ossa hæc grandia, & medullosa: adde, quòd multa, ac magna simul lacerentur, nervi scilicet, musculi, ac venæ. Quòd si reponantur, solet nervorum distensio supervenire: si non reponantur, acutæ, bilioſæque febres cum singultu, ac nigritie. Non minus evadunt, quibus, nec reponere tentamus: magis adhuc evadunt, quibus inferior pars ossis, quàm quibus superior excessit. Evadere etiam possunt, quibus reponuntur, ravò tamen: multum enim curatio, multumque natura corporis, alia ab alia distat, quod ad facilè ferendum attinet. Multum quoque refert, an ab exteriori humeri fémorisve parte ossa excesserint: multæ enim & grandes venæ per interiorem partem feruntur, quarum nonnullæ vulneratæ hominem jugulant: per exteriorem verò pauciores intendunt. In ejusmodi igitur casibus, periculi meminisse oportet, quod propriè circunstat, idque in tempore prædicere. Quòd si restituere cogaris, spereſque te id assequuturum, neque ossa nimium inter se cesserint, neque musculi contracti sint (consueverunt enim ad suum initium recurrere) hæc quoque per vectem impellendo, extendendoque in suam sedem reponito.

B

C

D

GALENI COMMENTARIUS.

COnstat, quibus ossa hęc nudantur, non tam ossium, quàm musculorum, nervorum, arteriarum, ac venarum magnitudine periclitari: ad hæc, quoniam propiora sunt nervorum musculorumque initiis. Diximus autem in opere de musculis, ubi ossa inter se cesserint, eos facilè in se ipsos contrahi, id quod sæpiùs adduximus. Cætera, si animum adjungas, in aperto sunt.

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μζ'.

Ὅσων δὲ, μηδ' ὀστέον, ἢ βραχίονος ἐξέρρηξε μάλιστα περιγίνονται. Ἐν μὲν ὀστέα μεγάλα καὶ πολυμύελα, καὶ πολλά, καὶ ἐπίκηται τὰ σπειρήματα νεῦρα, καὶ μύες, καὶ φλέβες, καὶ ἢν μὴ ἐμβληθείς, σπασμοὶ φιλέουσιν ὑπηνέεσθαι. μὴ ἐμβληθεῖσι δὲ, πυρετοὶ ἐξέες, & ὑπόχολοι, καὶ λιγυώδεες, καὶ ὑπομελαίνονται. περιγίνονται δὲ οὐχ ἧσσον, οἷσι μὴ ἐμβληθῇ, μηδὲ πειρηθῇ ἐμβάλλεσθαι. ἔτι ἧσσον περιγίνονται, οἷσι ὃ κάτω μέρος τοῦ ὀστέου ἐξέρρηγε, ἢ οἷσι ὃ ἄνω. περιγίνονται δ', ὦ, καὶ οἷσιν ἐμβληθείη, σπανίως γε μέν. μᾶλλον γὰρ μᾶλλον μέγα ἀφέλεος εἶναι, καὶ φύσιες φυτῶν τῇ σωμάτων, εἰς εὐφορίην. διαφέρει δὲ μέγα, & ἢν ἔσω ἢ βραχίονος καὶ ἢ μηροῦ, ἢ ὀστέα ἐξέχῃ. πολλαὶ γὰρ καὶ ὑπόκεινται καταστάσες φλεβῶν ἐν ᾧ ἔσω μέρῃ, ὧν ἕνιαι ὑπερσκήψασαι σφᾶς ἀναιροῦσιν. ἐπὶ δὲ & τὰ ἔξω μέρη, ἧσσον δέ. ἐν τούτοισιν οὐ ταὐτὰ ποιέομεν, τοῖς μὲν κινδυνεύουσι καὶ λιθοῦν, ὀνάσιοι ὑμῖν εἶσιν, καὶ προσλέγειν χρὴ πρὸς τοῖς πρὸς κωφούς. ἐὰν δὲ ἀναγκαίοις μὲν ἐμβαλεῖν, ὑπίζοις δὲ ἐμβάλειν, καὶ μὴ πολλὴ ἡ προσπλαξις ἢ τοῦ ὀστέου, καὶ μὴ ξυνδεδραμήκῃσι οἱ μύες, φιλέουσι γὰρ ξυνδεῖν, ἡ μύχλωσις & τύπωσι μὴ τῆς καταστάσιος, οὗ ἀν ξυλλαμβάνοιτο.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οὐχ ὅτι, οἶμαι δ' ἔγωγε μέγεθος, ἢ κίνδυνος ἐπ' αὐτοῖς μᾶλλον γυμνωθεῖσιν, ὡς οἶμαί τινες, & νεύρων, καὶ σφυγμῶν τε, καὶ φλεβῶν, & πρὸς τούτοις, ὅτι πλησιέστερον εἰσὶ τῶν ἀρχῶν ἢ μυῶν τε, καὶ νεύρων. ἐφηκα δ' ἐν ᾧ πρὸ αὐτοῦ λόγῳ, ὅτι φιλοῦσιν οἱ μύες, εἰς ἑαυτοὺς συμβάλλειν, παρομηδόντων τῶν ὀστέων, ὅπως, ὡς πολλάκις ἡμεῖς εἴδομεν καὶ τὸν λόγον ἐλεγχάσαμεν. ἐν δὲ ἄλλα δῆλα τοῖς προτέροις τῶν νοσῶν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVIII.

VBi restituantur, veratrum molle potui dandum est eodem die, si eodem die restituuntur, alioquin ne tentare quidem oportet: ulcus verò curandum est, non aliter, quàm calvariæ ossa, ubi comminuuntur. Nihil frigidum imponendum, à cibo penitus abstinendum.

GALENI COMMENTARIUS.

INcertum est, quid sibi velit, molle. Patet autem, vel qualitatem potionis, vel modum, significare: nemo autem de modo exiguo, molle, propriè dictum existimaret: nec qua ratione Hippocrates præparari ipsum velit, facilè intelligitur. Nos sanè radiculam ex oxymelle interdum dedimus, in quam veratri radicum surculi duntaxat per totum diem, ac noctem fuissent infixi. Hujusmodi autem purgatio per

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μη'.

Ἐμβαλόντα δὲ, ἡμέρῃσι μαλθακὸν πιπίσαι χρὴ ὑδρηλότερον, ἢν αὐθημερὸν ἐμβληθῇ. ἐὰν δὲ μὴ, ἤδη ἐξαιρέειν χρή. ὃ γὰρ ἕλκος ἰητρεύειν χρὴ, οὐπερ κεφαλῆς ὀστέα κατεηγίνης, & ψυχρὸν μηδὲν προσφέρειν, σιτίων τε ἐρῆσαι τελέως.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἄποθες εἰπεῖν ὅτι ποτὲ αὐτῷ σημαίνει, ὃ μαλθακόν. ὅτι μὲν γὰρ, τὸ ποιόν, ἢ ὃ ποσὸν ἐνδείκνυ τὸ πόσως αὐτό, δῆλον, ὥστε δεῖται & χυ πλῆθος ὅλως, ὃ μαλθακὸν οἰκείως ἂν τις εἰρῆσθαι νομίσειε, ὅτι τίνα ζέσιν ἐνδεικνύμενα σκιδάσας αὐτό, ποιήσας ῥᾴδιον, ἕπειτα καὶ ῥαφανίδας ἑψήσας δι' ὀξυβάπτου ἐδώδιμον, ἐμπήξαντες αὐταῖς, δι' ὅλης ἡμέρας & νυκτὸς, ῥηθέσου μόνα κλυσίᾳ, καὶ ἐπὶ τὸ

ἀοδενὶς ἀπ᾽ ᾗς ἐέσεου καθαρσις ἡ τοιαυτη. Θ ὴ᾽ ἀλκθὶς, ὑρεῖν ὡχ οἷόν τε, ᾗ ὁ μὴ γεγραφθκι φεὶς αὐτὸ, πῶς δίδωσι τ ἑλλέβορον. ἴσωμεν γὸ ὑπ πλείους οἱ ἐξπει τ δόσεις αὐτῶ, εἰσὶ γεγραμμένοι πολλοῖς τ ἰατρῶν, παλαιοῖ τε, ᾗ νέων, ᾗ μέσων κ᾽ ὑλικίαν.

A veratrum leviot est. Ipsa autem res comprehendi sanè non potest quùm non adjecerit, quo pacto dati debeat: scimus enim & veteres medicos, & juniores, & qui inter hos sunt, sumendi veratri varias rationes prodidisse.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μθ'.

ΚΑὶ ἢν μὴ πικρόχολος φύσῃ ἢ, ὀξύγλυκυ ὠδώδες ὀλίγον ὀδὶ ὕδωρ ὀπισθίοντα, πτέρῳ ᾠρτιτάν. ἢν δὲ μὴ πικρόχολος ἢ, ὕδατος πόμαι χρῆσθ. καὶ ἢν μὴ πυρέσσῃ ξυνεχῶς, πενταρεσκαιδέκα ἡμέρας θ ἐρᾷ λγεσν ἔτω ᾠρτιτάν. ἢν ᾗ ἀπύρετος ἢ, ἑπτὰ, ἡμέρησν.

B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑὐτου πῶ λέξιν, ἐνδμύσος, Αρτεμίδωρος ὁ ὀνικηθεὶς Καπίτων ἔγραψε, μὴ βλπόμενος ὀδὶ μὴν τῷ πικροχόλων, ὀξύγλυκυ δίδθσθαι ποτὲ ποτὸν, ὀδὶ ᾗ τ μὲν πικρόχολον, ὕδωρ. ε᾽πάπσεν οὖν τ λέξιν τοιαύτην, καὶ ἢν μὴ πικρόχολος φύσῃ, ἢ ὀξύγλυκυ ὠδώδες, ὀλίγον ὀδὶ ὕδωρ ὀπισθίοντα, τετάρῳ ᾠρτιτᾶν, ἢν ᾗ πικρόχολος ἢ, ὕδατος πόμαι χρῆσθ. καὶ ἄλλοι ὑσὶς, ἅμα θ Αρτεμίδωρα, τ χραφὶν ταύτην αὐτὸ τῆς φερτέρας εἶναι, καίτοι κ᾽ τ πρὸ ᾠρτιτᾶς ὀξέων, ἀλλ᾽ ὁ Αρτεμίδωρος ὅτας χράφ᾽ ἐκεῖνον τ λόγον, ἐν ᾧ πρὸ ὕδατος πόσιος ὁ Ιπποκράτης δηλοῖ, ἀλλως τε φρὸ δίψα » παύῃ, ἀλλ᾽ ὅπ πικρὸν. χολὰδες γὸ, φύσῃ χολώδη, » ᾗ ὑποχονδρίῳ κακὸν. κάκιον δ᾽ ἑαυτῆς, ᾗ χολωδέσπα» τον, ᾗ φιλοδωαμιώπατον, ὅτ᾽ αν εἰς κενεόν τε εἰσέλθῃ. ταύτων τ ῥῆσιν, ἐσὶν χραφὴν τῶν αὐ. χολὰδες γὸ φύσῃ, ἓ ὑποχονδρίῳ κακὸν, ἀλλως ὁ Αρτεμίδωρος εἴλετο πῶ φερτέραν χραφὴν, ἐν ᾗ φερσπεφθκι τ, χολαδὴν, χολώδες ὄπας. χολὰδες γὸ, φύσῃ χολώδη, ὠχ ἁπλὰς τῇ τυχούσῃ, ἓ πᾶσι, βλπόμενος ἀλλ᾽ ὅ ὕδωρ χωλαδες ἐῖ), ἀλλὰ μὴν τῇ χολώδη φύσῃ. ὅπως οὖν νυῦ ἀλλὰς, τοῖς πικροχόλοις δίδωσιν, εἰ μὴ ὄρα τις πικροχόλους ἄλλοις ὑναις οἴεται δεῖ) φερὸ τοὺς χολώδεις. ἀλλ᾽ ὅπ τοῖς τ πικρὸν χολὴν πλέονα ᾗρνῦνται, ὅπως ὀνομάζῃ πικροχόλους, τεθνὶς ὀγνοῖ, τ μ᾽ ἑτέραν χολὴν τ μέλαιναν, ὀξείαν μὴν ἰδεῖν, πικρὸν ὄ, τ ὠχρὰν ὄ, ᾗ ξανθὴν φαινομένην. θ᾽ θλον οὖν, ὲν τῇ φερσκειμένῃ ῥήσει, ὅρᾳ μὴν ἅπαντα τὰ κατέχοντα παθήματα τ κάμνοντος, φυλαττεῖν τ ὃ οἷόν πόσιν. Εἰ δέ τις εἴη φύσῃ πικρόχολος, ὑπὸ μελάνων ὄντος ὑπὸ τ ὑδατοποσίας βλαπτόμενα, κρὸ λελύσθαι ὃ ᾗ πρὸ ᾠρτιτᾶς ὀξέων, ὁμοίνῳ μόνῳ συγχωρεῖ, ὀλίγον πάντελῶς ὀξύγλυκυ δίδοναι. τῶτο ᾗ σκιαζόμενον, ὃ δὴ ὃ ᾶπίμελι καλοῦσιν. ὅπως ᾗ μὴ ἄλλην τιν ὑδρωδίαν μεραὶν, αἱρεῖται τ γλυκὺ, ὄντος δηλονότι βλαβερωτέρου τ ὀξυτέρου, ᾗ μᾶλλον, ὅταν ὁν μᾶλλον, ᾗ ὀξὺς κωθωνιζωσι. ὃ μὴ κρὸ ὀλίγου εἶπον εἶναι τ κηδεῖον. ἐν ἑλλάδι μὲν ὃ ὅπως, ᾗ μᾶλλον πᾶσι τ ἴλιν. ἐν ᾗ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν, ὀδὶ κηδεῖον σκιαζόμενον ἡμεῖς ὠπὸ, μιγνύντες ὀξὺς μᾶλλον, ὃ συνεψῶντες, ὡς ἐνωδιάζειν τε τῆς ποιότητος ὠπῆ, πανοδιάζειν ᾗ τ ὀξὺς δυνάμιν.

C

D

E

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIX.

SI homo naturaliter amara bile redundat, sustineri debet potione aquæ, cui oxyglicis odorati paulum asperſum fuerit: sed si amara bile non redundet, contentus sit aquæ potu. Si quidem continenti febre laboret, non minus quatuordecim diebus hoc victu utatur: sin febre vacet, septem.

GALENI COMMENTARIUS.

CONtrariam huic scripturam habet Artemidorus, qui Capito cognominatus est, voiens, ubi amara bilis non superet, dandum oxyglices: ubi superet, aquam. Scripsit autem hoc modo: Si homo naturaliter amara bile non rédundet, sustineri debet potione aquæ, cui oxyglicis odorati paulum asperſum fuerit: sed si amara bile redundet, contentus sit aquæ potu. Quidam alii cum Artemidoro scripturam hanc superiori præpositam habent: quanquam in libro de ratione victus in morbis acutis Artemidorus ipse eum locum, ubi Hippocrates agit de potione: quæ ita scribit: Alioquin, nec sitim tollit, sed amara efficitur: bilioſis enim naturaliter bilem facit, & præcordiis aliena est: infestissima verò est, potissimumque bilem facit, & vires convellit, cùm inani corpore assumitur. Qui locus, quum à quibusdam ita scribatur, bilem enim naturaliter facit, & præcordiis aliena est, Artemidorus ipse priori scripturæ potiùs subscripsit, in qua adjicitur, bilioſis, atque ita legit, bilioſis duntaxat, bilem facere. Quo pacto igitur nunc dat aquam bibere, quibus amara bilis abundat, nisi fortè si existimat amara bile redundantes, quos Hippocrates vocat πικροχόλους, alios esse, atque bilioſos: sed nemo est, qui nesciat illos vocari πικροχόλους, in quibus amara bilis redundat: namque altera bilis, quæ nigra conspicitur, acida est: quæ verò pallida, & flava, amara. Patet autem ob vitia, quibus languens detinetur, vinum removeri: si quis autem amara bile naturaliter redundet, quùm ab aquæ potione plurimùm lædatur, quemadmodum dictum est in opere de ratione victus in morbis acutis, huic tantùm permittit dari paululum omninò oxyglicis, quam mixturam nominant etiam ὀπόμελι. Eligit autem id, quod dulce est, ne tentet partes nervosas. Nam, quod magis acidum est, magis nocet, ac præsertim, ubi ex melle constat, & aceto, non ex favis, ut suprà indicavimus: quo modo in Hellade quidem, atque Eli potiſſimum componitur. Nos in aliis regionibus ex favis conficimus, acetum melli adjicientes, post hæc incoquentes, donec eorum qualitates in unitatem coierint, atque aceti vis frangatur.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS L.

Deinde paulatim pro ratione ad quemlibet victum revertatur. Quibus item recondita ossa non fuerint, eadem purgatio convenit: eodem modo vulnus nutriendum, & eadem abstinentia servanda: pars item corporis, quæ tumida est, extendi non debet, sed contrahi potius, ut spacium in ulcere laxius sit. Ossa autem B *longiori tempore abscedunt, quemadmodum suprà dictum est. Cavere autem oportet, præsertim, si bella cautio est: si quidem spes in angusto est, & pericula multa circunstant: atque ubi ossa non reponantur, medicus videtur arte destitui: ubi reponantur, homo ad interitum magis præcipitatur, quàm liberetur.*

GALENI COMMENTARIUS.

ANteà quoque diximus quamlibet victus rationem, quæ exquisitæ contraria est, ab C Hippocrate φαῦλην nuncupari.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ν'.

Ἔπειτα ὁκ πεσταγωγῆς, καὶ λόγον, φαύλῳ ἑκάστῳ ἄγειν. καὶ οἷσιν ἂν μὴ βληθῇ τὰ ὀστέα, καὶ τὴν φαρμακείην χρὴ ὡυτοῖσι πιέειν, καὶ τὴν ἠχέων τ' μὴ ἔτι· καὶ τὸ ἕλκεος ὡσαύτως καὶ τὸ ἀπαωρβύωτον τῷ σώματος μὴ καταίνειν, ἀλλὰ & πεσπάλλ' μᾶλλον, ὥστε χαλαρώτερον εἶ τὸ κῶλ τὸ ἦκος. ἢν δ' ὀστέων ἀπόσασις χρονίη, ὥσπερ καὶ πρόσθεν εἴρηται. μάλιστα δ' χρὴ τὰ ἴσιὰ τα διαφυλάσσειν. ἀλλ' ἢν τις κάμνῃ ἔχει τ' ἀποφυγὴν, αἴτε γὰ ἐλπίδες ὀλίγαι, & οἱ κίνδυνοι πολλοί. καὶ μὴ ἐμβάλλειν ἄτεχνος· αὐ δικέοι εἶ), ἢ ἐμβάλλειν αὖ, ἐπυτήρεα αὖλον τῷ γνάπτῳ ἀγάγοι, ἢ σωτηρίης.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤι φαῦλον ἕκαστον ὀνομάζειν τ' ἐναντίαν τῇ ἀκειᾳ, & πρόσθεν εἰρηται μοι.

HIPPOCRATIS TEXTUS LI.

VBi ossa genu, vel toto loco mota sunt, vel paulum excesserunt, casus multo mitior est, quàm ubi ea, quæ in cubito sunt, vel toto loco moventur.

GALENI COMMENTARIUS. D

QVùm ossa toto loco moventur ὀλιοθήματα dicit, quùm paulum excidunt ἀμαχανήματα. Mitiorem verò casum εὐηθέστερον appellavit, juxta propriam significationem verbi εὐήθης, quo significatur bonos habens mores. Nam, si stolidus Græcè vocatur εὐήθης, similiter dicitur, atque γλυκεία, & καλλεια. γλυκείαν quidem vocant suem, ubi diis immolatur, ut blandè rem appellent: καλλείαν verò simiam: nam ab hoc quoque vocabulo cavent, quod testatur Callimachus quùm ait, A vocabulo feræ per horam caveto. E ὃ λέγω.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ να'.

ΤΑ δὲ ὀλιοθήματα τὰ χρὴ γουνώσθαι, καὶ τὰ ἀμαχανήματα ἧσσ' ὀστέων, εὐηθέστερα πουλὺ ἧσσ' καὶ ἀγκῶνα κινημάτων, & ὀλιοθημάτων.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΛιοθήματα μὲν ὀνομάζει, ὅτε πέρας πᾶσι μέρεσι τῶν ὀστῶν, ἀμαχανήματα δὲ, ὅτε βεκχέως. εὐηθέστερον δ' εἶπεν, ἐ κ' τὸ κύειον ὃ εὐήθους σημαινόμενον, ἐν ᾧ δηλοῦται τὸ εὖ ἔχον τὸ ἦθος. εἰ γὰ ἠλίθιος, εὐήθης ὁμοίως λέγεται, τῇ τε γλυκείᾳ, & τῷ κάπρῳ, γλυκείαν μὲν τὴ συὸ ὀνομαζόντων ἀπὸ θεσπέων, ὅταν θύηθι τοῖς θεοῖς, εὐφημίας ἕνεκα, κάπρον δ' τὸν πάσχοντα. ὅθεν καὶ τούτῳ τῷ προσηγορίᾳ φυλάσσοντες, λέγουσιν ὥσπερ & Καλλίμαχος ἔφη, πρὸ μιᾶς ὥρας θηρίον ὃ λέγεται.

HIPPOCRATIS TEXTUS LII.

NAm pro magnitudine tenuior est articulus femoris, quàm humeri.

GALENI COMMENTARIUS.

COmmissura genu duobus ossibus continetur inter se commissis, femoris scilicet, ac tibiæ. Sed, sicut in cæteris commissuris necesse est quoddam cavum esse, in quod se inferat caput ossis, quod recipitur, atque ipsum caput rotundum esse, ut promptè, facileque in cavum conjiciatur: ita etiam in commissura genu, extremum quidem femur insinuatur, tibiæ verò caput recipit. Nam, quùm hæc femori subjecta sit, duo ejus tubercula, duobus cavis admittit respondentibus, quæ media aptè distinguuntur cartilagine quadam nervosa.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νβ'.

ΤΟ, τε γὰ ἄρθρου τ' μεγεθος ὠξυτέρην, ὡς ἐπὶ μικρότ', ἢ τὸ ὠ βεκχίονος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΗΚατὰ γόνυ διάρθρωσις, ὁκ δυοῖν ὀστῶν ἀλλήλοις διαρθρωθέντων γίνε), μηρὸς τε, & κνήμης. ἀλλ' ὥσπερ ἐν τ' ἄλλαις ἁπάσαις διαρθρώσεσιν, εἶ) μήν τινα χρὴ κοιλότητα, τ' ὑποδεξομένην τ' διαρθρωθέντα τὸ πέρας ὀστοῦ. εἶ) τ' τὸ πέρας αὖθ τοῦτο, σφαιροειδὲς, ὕπως ἐμβαίνειν τῇ διαρθρώσει. κ' τὸν αὖθν λόγον κατὰ τ' κ' γόνυ διάρθρωσις, ἐμβαινόμενον ἔχει τὸ τε μηρὸς πέρας, ὑποδεχόμενον δὲ, τὸ τ' κνήμης. ὑποκειμένη γὰ αὐτῷ τῷ μηρῷ, τὰς δύο κεφαλὰς αὐτῷ δέχε) κοιλότησιν, ὀστώδεσίας μὲν τινος αὐτῶν νευροχόνδρῳ διαφύσεως ὔσης.

Εἰκότως ὧν ὁ Ἱπποκράτης, τὸ μὴ ῥηγμῶσιν ἀλλήλων ὀστᾶ, ἁρμὸν λέγειν ὀνομάζων, ἃ δὲ ῥηγμῶσιν τὸ πλησιάζοντα ὀξυκόλως, ἀλλὰ δι' ἐναντιώματος ἐν τῇ κοιλότητι ἐκ νεῦ ἐπιτεθέντα, τὸ, τε γὰρ ἁρμὸν ἔμπροσθεν ἐστιν, ὅπερ τοῦτ' ἔναρξιν ἔχει τῆς κρίσεως, ὅ τε μηρὸς ὀξυτέρῳ ἐστὶν, ὡς τὴν κρίσιν, ὅ τε κατὰ πόρας μηρὸς, ὀξυτέρως ἐστὶν ὑπαυχήν, ἤπερ αὖ δηλοῖ, ὅ ἔναντίον τῷ ὄγκῳ. ὁ μὲν ἀπλοῦς γε ἐλαττόν ἐστι τοῦτο, ὃ καὶ ἀνωμαλὲς πάντως ἐστὶ βραχίονος, ἀλλὰ καὶ ἀναλογίαν ὀξυτέρχοντος. εἰ γὰρ καὶ ἀνάλογον ὦ τῷ μεγέθει τὸ μηρὸν, ὅ κατὰ πόρας αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον μεῖζον αὖ ὦ, νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. πολλῷ γὰρ μείζων ὁ μηρὸς τοῦ βραχίονος, ὀλίγῳ δὲ, ὅ τῷ γόνυ πάρας αὐτοῦ, ὃ καὶ ἀνώμαλον βραχίονος πάντως ὑπαυχήν.

A Meritò igitur Hippocrates ex ossibus, quæ inter se committuntur, articulum vocat, non id, quod proximum processum accipit; sed quod in cavo recipitur. Nunc autem inquit, tenuior est articulus femoris, quàm humeri, quoniam, ubi articulus hic, id est imum femoris caput, cum tibia committitur, tenuior est, hoc est, minùs tumet: non tamen simpliciter est minor humero, quà cum cubito conjungitur, sed si proportione æstimetur. Nam, si imum femoris caput magnitudini femoris responderet, longè maius esset: sed res aliter habet; multò B enim majus est femoris os, quàm humeri: imum verò femur pauló majus est, quàm imus humerus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νγ'.

Καὶ διαφέρει φύσιν μοῦνον ἔχειν, ἢ ἰθυτόνῳ ἀφεδρείᾳ, ὃ ἢ τὸ βραχίονος ἁρμόσεον, μέγα τε, καὶ βαθυλίδας πλείονας ἔχον.

HIPPOCRATIS TEXTUS LIII.

Atque hic unus justam naturam habet, eamque rotundam. Brachii autem articulus magnus, & gradus plures habens.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

C

Τὸ μὲν γόνυ, φησὶν ἁρμόσεον ἔχειν, ὅτι μοῦνον, δικαίαν φύσιν μοῦνον ἔχει. δῆλον δ', ὡς πολλάκις εἴρηται, τὸ δίκαιον, ὄνομα τοῦ αὐτοῦ τῷ ἴσου. σκεψώμεθα δὲ καὶ ἀκριβῶς, εἰ δεῖ τι μᾶλλον τοῦτο ἁρμόσεον ἔχειν, φησὶν ἴσως ἔχειν φύσιν, διρρεῖν ἡμᾶς ὡς μηδαμοῦ πλεονεκτεῖν ἐν αὐτοῖς τοῖς μέρεσι, εἰ δὲ πολλὰ ὅμοια ἀλλήλοις γ' ἐνεστῶτα τὰ μέρεα, εἰ δὲ πολλὰ ἁρμόσεσιν μίαν ἔχειν. ἐπεὶ ἡ τίνων, εἰς δύο ἴσα διαιρεῖται κεφαλὴ ὁ μηρὸς ὀνομάζεται πελυπὰ, κατά τε τὸ μέγεθος ἴσος, κατά τε τὸ χῶμα ἁρμόσεσιν, ἢ ἀμφοτέρως κοιλότητι ἡ κνήμης ἴσας ἐμπυομένας, ἔτι δὲ τέτε καὶ διὰ τὸ ὅλως ἐστὶν ἐναντίον τῷ πάντος, τὸ, τε τοῦ μηροῦ, ᾧ τὸ κνήμης. ἀφ' τέτου τοιγαροῦν καὶ τῆς φάσεως, δικαίαν φύσιν ἔχειν ὃ ἁρμόσεον τέτο. ὃ γὰρ αὖ μέσος τοῦ μηροῦ, τὸ διὰ τοῦ ἰσίου ἁρμόσεσθαι μόνον, ἅτε μὴ διὰ μηροῦ τὸ κεφαλὴν ἔχει. διὰ τί γὰρ ἀπορεῖν ἔτι ἔστι χρεών, ἅτε καὶ ἀναλόγως ὃ μεγέθους. παχύτερος γὰρ ἐστὶ ὁ μηρὸς πολλῷ τῷ πάντος. ἡ γὰρ βραχίονος ἐστὶ κεφαλὴ τοῦ μηροῦ, ᾧ τοῦ ἐναντίου αὐτῇ κατὰ τὸ ὄγκον ὄντος, ἀλλ' ὅτι αὖτη καὶ διὰ βραχίονος πέφυκεν εἰ ἢ ὡς ἄλλας ὑποκείσεις ἁρμόσεσθαι, δύσεις ἂν σχεδὸν ἔλαττον ἀπάσας ταῖς ἐπὶ τὸ κατὰ γόνυ ἁρμόσεσιν, εἰρηκόσι ἰσότητα. διὰτοῦτο γάρ τοι, τὸ κατὰ πόρας τῆς κνήμης ἕνθα τε τὸ σφόνης ἁρμόσεσθαι κατὰ τὸ ἀστράγαλον, ἅτε ταῖς ἐπιφύσεσι, ἅτε ταῖς κοιλότησι ἀνάλογον ἔχει ταῖς ὀσοῖς. ἐχεῖ γὰρ, ὅπερ ὕπαυ εἶπον, ὥσπερ ἡ κνήμη, πάμπολυ παχύτερα τὰ περόνης ἐστὶν, ἅτε καὶ τὸ ἐπίφυσιν αὐτῆς ἔχει μείζονα, κατά τε τὸ ἔνδον ἐν τῇ ἁρμοσεσθαι κοιλότητα, καὶ τὸ ἔξωθεν αὐτῆς κυρτότητα. νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. καὶ μάλιστα ὁ αὐτὸς ὁ ἀστράγαλος, οὐχ ἁπλοῦν ἔχει τὸ σχῆμα τὸ ἁρμόσεσθαι, ἀλλὰ πολλὰ τοιοῦτον ἐν τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ πάμπολυ. ὥστε πήσια δὴ αὖ τοῦτοις δύσεις, ἐπὶ τὸ τὸ καρπὸν ἁρμόσεσθαι, πήχεός τε, καὶ κερκίδος, ἅσσα εἰ πάντα διέρχομαι, ὡς μακρὸν μῆκος συμπεσεῖν ἀναγκαῖον ἔσται, καὶ πολὺ μᾶλλον, εἰ πάντων ἄλλων ἁπασῶν ἁρμοσεσθαι ἐρεῖς ἐρμηνεύσει με τὴ φύσιν, ᾗ τὸ κῦμα τὸ γόμφοις, ἢ τὸ πλατὺ κολλήμασιν ὀστοῦ. ἀλλ' ἐοικέ μοι βέλτιον εἶναι, μικρὸν ἐκ κεφαλαίου λόγον εἰπόντα, μεταβαίνειν ἐφ' ἕτερον.

D

Femoris articulus, qui in genu est, solus, inquit, justam naturam habet. Constat autem (ut sæpenumero indicavimus) justum ab ipso intelligi, quod æquale est. Si scrutemur itaque diligenter, qua ratione dicat hunc unum naturam æqualem habere, inveniemus nullas in eo partes excedere, quùm omnes inter se similes sint, quumque unam tantùm commissuram habeant. Igitur, quia femur ea parte in duos rotundos processus finitur æqualis magnitudinis ac figuræ, qui in duos tibiæ sinus æquales conjiciuntur: & quia utrumque extremum, femoris scilicet, ac tibiæ, situm est è regione totius ossis: ea de causa jure quis dicet articulum hunc justam naturam habere. Superius enim femoris caput, quod cum coxa committitur, neque è regione femoris est, siquidem videtur in interiorem partem projectum: neque magnitudini ejus respondet, cùm multò plenius sit femur, quàm humerus, ac nihilo minus summum caput humeri longè minus sit, quàm femoris: at neque ipsum humeri caput è regione humeri situm est. Quòd si cæteras spectes commissuras, nullam invenies habere omnem æqualitatem, quam in genu proposuimus. Ac, non longè abieris, extrema tibia, quæ suræ juncta, cum talo committitur, neque appendices, neque sinus habet ossibus respondentes: necesse enim fuit, si ita se habere debuit, quemadmodum tibia longè crassior est quàm sura, sic ejus appendicem, & ab interiori parte commissuræ, quà cava est, & ab exteriori, quà gibba, majorem esse. Sed res aliter habet. Quin & ipse talus non simplicem figuram E repræsentat, quà committitur; sed variam, partesque habet plurimùm inter se differentes. Invenies autem ab his non abhorrere commissuram cubiti, & radii cum manu. Quòd si omnia persequi velim, cogar longiùs labi, & multò magis, si cæterorum articulorum omnium naturam exponam, ut maxillæ vertebrarum, & ossis quod latum appellatur. Satius igitur duxi rem summatim, brevique sermone complectens ad alia transire. Is sermo sic habet.

F

De natura omnium ossium scriptus est à nobis liber unus, ubi uniuscujusque magnitudinem, figuram, commissuramque explicavimus: quem, si quis præ manibus habeat, inveniet verè hoc loco propositum esse, inter commissuras omnes, solam, quæ in genu est, ad unguem justam esse. Quùm propositum ipsi fuerit genu, & cubiti commissuram inter se conferre: quumque ostenderit casus genu mitiores esse, quàm cubiti: hanc rem conficere volens, dixit: nam pro magnitudine tenuior est articulus femoris, quàm humeri, & insuper adjecit, atque hic justam naturam habet. Quod abundè fuisset, si genu cum cubiti commissura duntaxat comparasset: sed quoniam orationi adjicit unus, quùm inquit, atque hic unus justam naturam habet, cogitur articulorum omnium naturam referre: quam nullus simplicem habet; sed tum figuræ ac magnitudinis inæqualis, tum partium dissimilium. Nunc igitur, quùm ad cubiti commissuram veniat, ostendatque partes ejus dissimiles esse, & inæquales, nos quoque verba ejus sequuti, quæ proponuntur, singula explicabimus. Magnum ergo esse inquit humeri caput in cubiti commissura, idque non immeritò: lateſcit enim hac parte, pluraque habet capita inæqualia, quæ κονδύλους Græcè dicunt. At nullum eorum cavo recipitur, quemadmodum evenit in genu, nisi gibbum quoddam, quod inter ea medium est, & trochleæ imaginem repræsentat: quùm ex magnis tuberculis humeri, quod interius est, cum nullo esse conjungatur: quod ab exteriori parte est, committatur cum radio, in summum ejus sinum conjectum. Hactenùs humerum videmus excipi cubito ac radio. Sed alio rursùs modo humerus cubiti processus excipit, cùm ab utraque parte, quantum satis est, sinuetur, minus quidem à priori, magis à posteriori, quùm & cubito processus, quos à rostri similitudine Græci, & fœminino genere ῥώστρα, & neutro ῥόστρον vocant, non sint æquè magni, quique à posteriori parte est, major sit. Quocirca cubiti commissura varia & inæqualis est, ac dissimilium partium: atque ob hanc causam rectè ait Hippocrates, justum esse articulum in genu, in cubito non item. Sed cur dixit, & plures recessus habet: an eo quia voluit cubitum cum genu conferre? sunt enim in genu duo recessus tibiæ duntaxat, sicut & duo femoris tubercula: sed in cubiti commissura unus est magnus cubiti recessus, qui duobus processibus terminatur, uno quidem breviori à priori parte, à posteriori altero magis oblongo. Ipse autem humerus duobus recessibus excavatur quasi foveis quibusdam, in quos juncti diximus cubiti processus: exsculptus item est alio recessu, qui medius trochleam repræsentat.

A ἔστι δ' ὁ λόγος τοιὸς δε. τῆς τ ὀστῶν ἀπαθύτων φύσιος, ἓν ὑπόμνημά μοι γεγράφθαι, τ σχῆμα, ᾗ τ διαφορὰν ἐκαστου ἐρμήνευται. τοῦτο μεταχειρισάμενος, ἀρέσκει μοι πολὺν τ λόγον ποιήσασθαι περὶ τ κατὰ τὸν ἀγκῶνα ἀρθρωσιν, ὅτι μὴ μόνον τ ἀγκῶνος ἀλλὰ καὶ τ ἄλλων ἁπάντων ἐν τοῖς ἀρθροῖς ἡ φύσις ἐστὶν ἐναργὴς. ἐπεὶ τοίνυν ἐν τοῖς ἀγκῶσι τὸ μὲν τ κατὰ τὴν ὠλένην ἐστὶν ἁπλοῦν, τὸ δὲ τ κατὰ τὴν ἀκτῖνα διαφορὰν ἔχει πολλὴν καὶ ἀξιόλογον, ἐπιμελέστερον ἐπὶ τοῦτο τραπόμενος ὁ Ἱπποκράτης, ἐπεχείρησε διδάσκειν, ἵνα μὴ τὸ μὲν ἀρθρωτὸν τ μηροῦ, διαφέρειν ὡς ὅτι μεγάλη, καὶ φωσὶν τ λόγῳ, τ ὁμοίαν φύσιν ἔχειν ἅπασιν αὐτὸν ἐνηγηκέναι. κρίνει δὲ ἀπλῶς μόνον τ καὶ ἀλλήλοις διαφέρειν, ὅτι τ μὲν ἐστὶν ἁπλοῦν, τὸ δὲ πολύμορφον. καὶ τ δικαίαν φύσιν μόνον ἔχειν, ἰωλαπλασίαν ἀναμίξαι τῆς τ ὅλων ἀρθρων φύσιος, οὐδαμοῦ ἀπλῶς ὄσης, ἀλλὰ ἐν τοῖς σήμασι, ᾗ τοῖς μεγέθεσιν, αὐξεις τε, ἐν ὁμοίῳ καὶ μέρη. νυνὶ δὲ ὅτι τὸν καὶ ἄλλων διαφορὰν ὑπάρχειν αὐτὸ, ᾗ δεικνύοντος αὐτοῦ τὰ μέρη, ἐν ἡμεῖς ἀκολουθήσαντες αὐτῇ τῇ λέξει, ἑφωνοῦμεν ἕκαστον τῶν λεγομένων. μέγα μὲν οὖν ἔφη τὸ καὶ ἄλλων πέφυκε εἶναι, ἐπὶ τὸ κεφάλαιον εἰκότως. πλατύνεται γὰρ ἐν τούτῳ, πλείους ἔχοντα κεφαλὰς αὐτοῦς, ἃς ὀνομάζουσι κονδύλους, οὐ καταδεχομένῳ κοιλότης αὐτῶν καθάπερ ἐπὶ γόνατος. ἀλλὰ τ μέσον ἐν αὐτοῖς κυρτότητα, τ ἀφεφερῆ ἐγκοιλίαι ἐοικὸς φύσιν ἔχειν. ὅτι τ μεγάλων κινδύλων τ βραχίονος, ὁ μὲν ἔνδον, ἐσθὶν ὁσιωῖ ἔχει φῶς αὖλον, ἅτε σιαφορεόμενον, ὁ δ ἔξω, καὶ τ κερκίδα διαρθροῦται. ἀφέληκεσι δὲ αὐτῶν καὶ τοῦτο κοιλότητα, ἡν ὅτι τ σῶμα, τ τ κερκίδος ὁσιωῖ ἔχει. μέχρις μὲν οὖν τοῦτου φαίνεται πᾶχυς μὲ, ἐ κερκὶς, ἀποδειχθεῖσα τ βραχίονα. καθ' ἕτερον δ' αὖ ἔφην, ὁ βραχίων ἀποδίδωσι τοῖς πορόσι τ πήχεος, ἥκιστα δύο κοιλότητας ὑποπιπτούσης ἑκατέρωθεν, βραχυτέραν μὲν τὴν πρόσω, βαθυτέραν δὲ τ ὀπίσω, ἤδη δ καὶ τ πήχεος ἀποφύσις, ἃς κορώνας τε ἀγκῶνος, ἐ κέρατα καλοῦσιν οἱ ἀρχαιότεροι, αὐξοι τ μεγεθος εἶσι, τ μείζων τ ὀπισθεν, ὥστε ποικίλα τε, καὶ αὐτόμοιος τοῖς μέρεσι, τ κατὰ τοῦτο, καλῶς εἶπεν ὁ Ἱπποκράτης ὑπὸ τοῖς τ γόνυ, δικαίαν φύσιν ἔχειν τ ἀρθρον, τ μὲν ὅτι τοῖς καὶ ἄλλοις. ἀμφὶ τ τῆ βαθμίδας ἔχει πλείονας, εἰ τ τήτοις ὑποκείμεναι εἶσι, τῇ τ γόνυ. δύο γὰρ ἐπεῖναι μόναι βαθμιδὶς εἰσὶ τ κνήμης, ὡς τ δύο κόνδυλοι τ μηροῦ. καὶ ἀλλὰ δὲ, μία μὲν ὅτι μεγάλη κοιλότης τ πήχεος, ἣν ὑείζουσιν αἱ δύο κορῶναι, βραχυτέρα μὲν πρόσθεν, ἡ δ ἐκ τ ὀπισθεν μεγάλη, πρόμηκεστέρα. τῆ τ βραχίονος αὖτε, δύο μὲν εἶσιν αἱ δύο ὀξεσκαμμένῃ κοιλότητες, ὥσπερ βόθυνοί τινες, ἐμβαίνειν ἐφ τοῖς κορύναις τ πήχεος. μία τ ἄλλη καθ' ἣν ἐγκεγλυμμένη τ μέσον αὐτῶ, ἔγκοιλία τροχλιπλησιως.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νδ'.

Πρὸς δὲ τούτοις, ᾧ μὴ τῆς κνήμης ὀστέα, ὥσπλησια μῆκος ἴσῃ, καὶ σμικρὸν τι, οὐκ ἄξιον λόγου, ὃ ἔξω ὀστέον ὑπερέχῃ, σκέπεος μεγάλου κώλυμα ἐὸν, ἀφ' οὗ πέφυκεν ὁ ἔξω τένων, ὁ καλεόμενος τοῦ ἰγνύου.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

B

Μικρῷ γὰρ μείζων ἐστὶ φησὶ ὁ ἔξωθεν ὀστοῦν, ὁ καλούμενος περόνη, ὅπερ ἤδη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴπαμεν, κἀνῦν ἐπὶ ἀπλοῦς τῆς κνήμης κατάγματος ἔτι ἀναμνήσαι. ἡμεῖς δὲ καὶ πάντα, καὶ νῦν λέγομεν, ὡς μᾶλλον ἡ κάτω μέρος, ἢ περόνη τῆς κνήμης ὑπερέχῃ, καὶ δὲ ὁ κατὰ τὴν γάναπα, φαίης ἂν μᾶλλον ὑπερέχειν τοῦ κνήμου. ὅτι δὲ ὁ διαρθρούμενος κατὰ τοῦτο περόνης ὁ μηρὸς, ἀλλ' ὡς εἰπομεν ἀρτίως, ἡ ἔξωθεν αὐτῷ κεφαλὴ τῇ κατὰ πάτο, κοιλότητι τῆς κνήμης C ὑποδεχῆται. διὰ τί δέ φησιν, ὅσοι μεγάλου κωλύματος τῇ περόνῃ συνεῖναι, τοῖς ἀνεγνωκόσι περὶ χρείας μορίων δῆλον, ἐν οἷς ἐδείχθησαν αἱ διαρθρώσεις ἁπάσαι, δύο σκοποὺς ἔχουσαι τῆς κατασκευῆς. τὸν μὲν ἐνεργείαν ὃ ἀκώλυτον, τὸν δ' ὀκνηρότητα, ὡς ὑποκείμενον ὠνόμασεν αὐτὸ, κώλυμα. ὃ μὲν οὖν ἀκώλυτον, εἰς τὴν ἐνέργειαν, αἵ τε ποιλότητες ὑποπλῆς ὦσαι, καὶ οἱ συνδεσμοι χαλασθεῖσι μηκέτι, συνέχουσι. τὴν δὲ εἰς τὰς διαρθρώσεις ἀσφάλειαν, αἵτε ποιλότητες βαθεῖαι, καὶ μεγάλας ἔχουσαι τὰς ἐφὰς, οὔτε συνδεσμοι, συν- D τονοι μὲν τὴν ἀσφάλειαν, ὃ δὲ μῆκος βεβηκὸς, οὔτε ἔξωθεν προκείμενοι τῇ διαρθρώσει τένοντες, ἰσχυροί τε, καὶ συνάντονοι. ἐκ τούτων τῇ περόνῃ, τῇ κατὰ γόνυ διαρθρώσει, πρὸς ἀσφάλειαν ἀρθρῶν συντελῇ, πλὴν σμικρὸν ὄντος, ὅπερ οὐ λυπεῖ ἡμᾶς ὑγιαίνοντας λέξεως ἐπεξειζατε, λέγων, ἀφ' ὃ πέφυκεν ὁ ἔξω τένων, ὁ καλεόμενος τοῦ ἰγνύου. ἢ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως ἕνεκεν, χρὴ σε ἐπιμεῖναι τῷ ἀτόμῳ, ὅτι καὶ τὰ ἄκρα τῶν ὀργάνων φαινομένων, καὶ πρὸ τῆς ἀτομοῦς, τένοντας ἢ λεπτὸν ἢ ὑμένας, εὑρηταί μοι πολλάκις. οὗτος ὁ τέ- E νων, ὁ κατὰ τὸ ἔξω τὸ γόνατος, ἔξωθεν στήριγμα τῇ διαρθρώσει, βοηθεῖ τι τῆς κατὰ μέσος ἀσφαλείας, κώλυμα γινόμενον ἐκτὸς ὀλισθάνειν τὸ μηροῦ.

HIPPOCRATIS TEXTUS LIV.

Ad hæc ossium cruris longitudo similis est; sed quod ab exteriori parte est, paululum excedit, idque non est animadversione dignum, nihilque magni momenti prohibet: ab hoc oritur exterior chorda, quæ juxtà poplitem sita est.

GALENI COMMENTARIUS.

Paulo majus esse ait exterius os, quod περόνην id est suram dicunt: quod & in superioribus jam posuit, cum simplicis fracturæ cruris curationem tradidit. Nos autem, quod eo loco diximus, nunc etiam repetimus, ima parte suram tibia longiorem esse, à genu autem magis dicendum est tibiam esse longiorem. Non enim conjungitur femur cum sura, verum (ut paulò antè diximus) caput suræ, quod ab exteriori parte est in cavo tibiæ, ab eadem parte recipitur. Sed qua de causa dixerit à sura nihil, quod magni momenti sit, prohiberi, manifestum est iis qui librum de usu partium legerint: ubi ostendimus in omnium articulorum fabricatione duplex fuisse consilium, nempè, ut permittat membrum sine impedimento suos usus præstare, prohibeatque (quod Hippocrates dixit κώλυμα) ne suo loco ossa moveantur. Ut permittat quidem membrum suos usus præstare, efficiunt & cava in summo existentia, & ligamenta laxa: stabilem commissuram reddunt admodum sinuata, altioresque oras habentia, tum firmioris naturæ ligamenta brevioraque, ad hæc robustæ chordæ valentesque, cingentes commissuram à parte exteriori. Sura igitur ad firmitatem commissuræ genu nihil confert, nisi paululum quid: id quod expressit his verbis, ab hoc oritur chorda, quæ juxta poplitem sita est. Ad ejus autem exquisitam cognitionem non debes expectare, dum corpus incidatur, cùm in omnibus gracilibus evidenter quoque se ostendat ante corporis sectionem. At quamobrem chordas, id est, extremos musculos, cùm in nervos degenerant, τένοντας vocet, sæpenumerò declaravimus. Chorda hæc ab exteriori parte poplitis sita, ab eadem commissuram quoque adstringendo ad hujus partis firmitatem conducit, prohibetque ne femur in eam prorumpat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νε'.

Τὰ δὲ τῶν βραχίονος ὀστέα, ἀνισά ἐστι, καὶ ὁ βραχίων μακρότερος. ὃ δὲ λεπτότερον, πολλῷ ὑπερέχει ὁ ἀγκὼν ὁ ἀρίστερον.

HIPPOCRATIS TEXTUS LV.

Sed brachii ossa inæqualia sunt, quodque brevius est, multo plenius est: quod tenuius, plurimum ultra articulum fertur, atque excedit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἀνισα τὰ δὲ πήχεος εἶπεν ὀστᾶ, ἐπεὶ ἓν τῆς κνήμης εἶπε παραβάλλειν νυνὶ οὐκ ἐχούσης αὐτὰ, τῷ ὁμοίαν ἴσχειν ὃ ἔξωθεν εἶδος μακρότερον. ἀλλ' ὅτι βραχίονος μὲν ὑπερέχον ὃ ἔξωθεν ὀστοῦν τῆς κνήμης, καὶ ἐλαχίστῳ, πολὺ δ' ὁ πῆχυς. ἐὰν γὰρ ἀκριβῶς

GALENI COMMENTARIUS.

Inæqualia dixit brachii ossa, non quòd cum crure hæc conferat, quasi crus inæqualia ossa non habeat, quippe quùm in eo posuerit longius esse, quod ab exteriori situm est: sed, quod exterius os tibiam excedat, minimùm tamen, cubitus verò plurimùm. Nam, si diligenter

summa pars cruris insp iciatur, sura videtur paulo minor quàm tibia, eamque in imo crure apertè longior conspicitur. Ergo, quia sura in summa parte paulo minor est, præ ut in ima excedit, cubitus autem tota sua eminentia radium excedit, idcirco dixit, ultra articulum ferri, articulum nominans, vel commissuram universam, vel extremum humeri, quod cavo cubiti C literam referenti inseritur.

A ὑποστρέχῃ τὸ νωτιαῖον, ἐν τοῖς ἄνω πέρασιν, ἢ πεφυκὸς, φαίνεται σοι βραχύ τι λειπομένην τὴν κνήμην, ὥστε τὸ ἰσχίον τὸν τῆς κνήμης μόνον ὑπερέχειν μακροτέρα. ὅθεν γοῦν τὴν ἄνωθεν ἰνδειὰν, ὀλίγον ἐξέχειν τῆς ὑπερεχούσης. ὁ δὲ πῆχυς, ὅλα τῆς ἀγκῶνος τὸ κερατοειδὲς ὀνομάζειν, ἐπειδὴ τοῦτο εἶπεν, ὃ ἐπέφερεν ὑπερέχειν, ὅτου τὴν ὀξυδερκοῦσιν ὀλίγα ὅτου ἐνομίσας, ἢ ὃ πέρας τοῦ βραχίονος, ὃ ὀξυδερκοῦται πρὸς τὴν σιγμοειδῆ τοῦ πήχεως κοιλότητα.

HIPPOCRATIS TEXTUS LVI.

Nervis item illigatur, qua parte ossa inter se conjunguntur: majorem verò partem tenet articulus.

GALENI COMMENTARIUS.

Ligamenta nunc nervos appellat, ubique autem eos ita vocat: lata verò ligamenta, & quasi membranas circa commissuram, nominari nervos patebit ex iis, quæ proximè subjicit: sed & absque illis evidentissimum est, nullum ex iis, qui propriè nervi nominantur, ad os pertinere: hoc siquidem proprium est ligamentorum, ac propterea chordarum, quùm hæ naturam habeant mixtam ex nervis, ac ligamentis. Hæc autem omnia absolutè tradita sunt à nobis in libro de motu musculorum. Sed nunc ad id veniendum est, quod in propositis verbis exequitur. Illigatur (inquit) id cubiti, quod excedit, id est, eminentia cubiti, ligamentis commissuram comprehendentibus, qua parte ossa inter se junguntur, cubitus scilicet, & radius. Quod idcirco protulit, quia ultra hunc locum, totum id, quod in posteriorem projectum est, carnis est expers, neque ligamentis commissuræ aliquo modo comprehenditur: ipsi enim innectitur latescens chorda musculi illius, qui cubiti commissuram extendit.

B ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νϛ'.

Ἐξήρτηται μὺς τοῖς τένουσι τοῦ νώτου, καὶ τοῖς κοινοῖς ζεύγνυσι τοῦ ὠμοπλάτου, πλεῖον δὲ μέρος ἔχει ὁ ἀγκών.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τοὺς συνδέσμους, νεῦρα ὠνόμασεν ἐνταῦθα, ἐξ ὧν πάντα τὰ καλούμενα ὕπερα αὐτοῖς. ὅτι δὲ τῇ ἀληθείᾳ δεικτέον, συνδέσμους τοὺς πλατεῖς, ἐξ ὑμένων ὄντας, ὅταν ὠμόμασε νεῦρα, ἔστω μὴ ὄλιγα καθ' ὧν ἑτέρων εἴρηκε, τὰ ἐξῆς φησίν. ἀλλὰ ἐξαιρεῖς ἐκείνων ἀφέλκει, οὐδὲν τοῦ κυρίως ὀνομαζομένων τένοντι, εἰς ὀστοῦν ἀναφέρεται. τοῦτο γὰρ συνδέσμων ἴδιον τοῦτο, τὸ δι' αὐτοῦ καὶ ἀναφέρεσθαι. τοῦτο δὲ καὶ κεκραμένοις ἔχουσι τὴν οὐσίαν, ἐκ νεύρων καὶ συνδέσμων, ἐξ ὑμένων. εἰρηται δ' πάλαι ταῦτα ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ μυῶν κινήσεως· ἀλλὰ νῦν τὸ προκείμενον ἐν τῇ ἐπιλυομένῃ ῥήσει, λεκτέον. ἔξαρτᾶται φησὶ δὲ ὑπόκειται ὁ πῆχυς, τουτέστι τὸ ἀγκῶνα, τοῦτ' ἐστὶ τὰ ἐπιλαμβανόμενα τοῦ ἄρθρου τοῦτο συνδέσμων, καθ' ἃ κεῖται τὰ μέρη τῶν ὀστῶν, ἔνθα ἡ κοινὴ ἔχει σύμφυσις ὁ πῆχυς, ἐξ ἡ κερκὶς ἐπιλανόμενος εἶπε ἢ τοῦτο, δίδυμα δὲ ἐκεῖ τὰ ὀστᾶ, ὅσον ὀπίσω προέχωρεῖ, ὃ γυμνὸν τῆς σαρκώδους οὐσίας, σχεδὸν ὠφέλιμον ἔχει σύμφυσιν ἐκεῖ τοῖς τοῦ ἄρθρου ἀφοῦσι συνδέσμοις. ἐμφύεται γὰρ αὐτῷ καὶ αὐτοῖς πλατυνόμενος ὁ τένων, ὅ τε κοῖλον τοῦ ἀγκῶνος ἐπτείνοντος μυός.

HIPPOCRATIS TEXTUS LVII.

Puribus autem nervis ad humerum alligatur id os, quod tenuius est, quàm quod crassius. Natura igitur horum articulorum, atque ossium talis est.

GALENI COMMENTARIUS.

Ex his verbis colligi diximus totius commissuræ ligamenta νεῦρα, id est nervos, ab Hippocrate nominari, quæ quidem ab imo humero orta, summo cubito, ac radio ea parte innectuntur. Evenit enim in omni commissura, ut lata ligamenta, quæ ipsam comprehendunt, ita communia sint ossium, quæ inter se committuntur, ut crassiæ membranæ videantur. Hæc autem capiti radii etiam junguntur, sed magna ex parte cubito. Atque ea de causa dixit, pluribus autem nervis ad humerum alligatur id os, quod tenue est, quàm quod crassū, hoc est cubitus, quàm radius: siquidem ambo ad humerum alligantur per ligamenta innexa, quæ nunc retuli νεῦρα, id est nervos, ad Hippocrate appellari, sed pluribus alligatur cubitus.

D ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νζ'.

Πλείοσι δὲ μέρεσι ἔχει τὸ ἐξαρτήσεως τοῦ νώτου ἐν τῷ βραχίονι, τὸ λεπτὸν ὀστέον, ἢπερ τὸ παχύ. τὸ μὲν οὖν φύσις διωρισμένως, τοῦ ἀγκῶνος τύπων, καὶ τοῦ ὠμέων καὶ ἀκτῖνος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ταὐτὸν ἐφίησι τὴ ῥῆσιν, ἐνδείκνυσθαι, νῦν μὲν κολλᾶσθαι φησὶ αὐτῷ, τοῖς ὅλης τὸ ἄρθρου ἀγκῶνος συνδέσμοις, ἐμπεφυκόσι μὲν, ὅτι δὲ κάτω ἅπασι τοῦ βραχίονος, ἐμπεφυκόσι δ' τοῖς ἐντοῦθα ἅπασι πήχεσί τε, καὶ κερκίδι. ἐν πᾶσι γὰρ ὅτι τοῦτο ἄρθρου ἀγκῶνος. ὅπου δ' κοινοὶ εἰσὶ τοῦ ἄρθρου ἀγκῶνος ὀστῶν συνδέσμοις πλατεῖς ἐν κύκλῳ περιλαμβάνουσι, ὡς δοκεῖν ὑμένας εἶναι) παχεῖς. ὅτου δίνευσιν, ἐμφύονται μὲν καὶ τῇ τοῦ κερκίδος κεφαλῇ, πολλὰ δ' μέρη τοῦ πήχεως. ἀλλὰ τοῦτ' ἄφη, πλέον δ' μέρος ἔχει τῆς ἐξαρτήσεως τοῦ νώτου ἐν τῷ βραχίονι, τὸ λεπτὸν ὀστέον, ἢπερ τὸ παχύ, τουτέστιν ὁ πῆχυς. εἴωθε δὲ ἡ κερκὶς, ἐξαρτᾶται μὲν ἄμφω τοῦ ἀγκῶνος τοῦ βραχίονος συνδέσμων, ἔνθεν κεκλικέναι νῦν ἐφίησιν αὐτόν. πλέον δ' μέρος ἔχει τὸ ἐξαρτήσεως, ὁ πῆχυς.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νη'.

ΚΑὶ ἀφ' ὃν τρόπον τῆς φύσιος ἓν καὶ γόνυ ὀξέα, πολλάκις μὲν ὀλισθαίνει, ῥηϊδίως δὲ ἐμπίπτει.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΩν γὰρ καθ' ἑκάτερον τὸ διάρθρωσιν ἐργαζομένων ὀστῶν, ἐσφιγμένη μὲν ἡ συνάρτησίς ἐστι καὶ αὐτόθεν, χαυνοτέρα δὲ κατὰ γόνυ, ὅσῳ τοῦ κατὰ πολλαχοῦ προβολαί, καὶ κοιλότητες, ἀλλήλαις διαρμόττουσι, σφίγγει μὲν πανταχόθεν τὸ καθ' αὑτὸν διάρθρωσιν. ἐν δὲ τῷ κατὰ γόνυ, καὶ τοῖς κοινοῖς ἅπασι μηνοειδέσι, τοῖς κοιλότησι τῶν κνήμης ὑπερεχόντων, ἀβαθεστέρα τε, καὶ ὑποπλάτιος οὔσης, εἰκότως ἡ διάρθρωσις ὀλισθανωτέρα, ὥστε καὶ αὖθις ἐμπίπτειν ῥᾷστα.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS LVIII.

OB cujus naturæ modum ossa, quæ in genu articulo sunt, sæpius excidunt, & facilius reconduntur.

GALENI COMMENTARIUS.

OSsium enim, quibus utraque commissura continetur, structura arctior est in cubito, laxior in genu. Huc accedit, quod multi processus, multique sinus inter se commissi, undequaque cubiti commissuram adstringunt: at in genu femoris tubercula in exiguos, ac resupinatos tibiæ sinus conjiciuntur. Jure igitur articulus hic magis prolabitur, & celerrime revertitur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νθ'.

C

ΦΛεγμονὴ δὲ ἡ μεγάλη παρεσκευάσθω, οὐδὲ δεσμὸς τοῦ διαρθρου.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΙὰ δὲ βίαιον τῆς ἐξαρθρήσεως τε, καὶ τῆς ἐμβολῆς, αἱ φλεγμοναὶ γίγνονται κατὰ λόγον. ὅπου τοῦ γόνατος, αἱ ἀφ' ὧν εἶπα· καὶ ῥᾳδίως ἀμφοτέρων γιγνομένων, οὐκ ἔπεται φλεγμονή. ἀφ' ἧς δὲ τὸ μὴ γίγνεσθαι τοῦτο, ὁ δεσμὸς ὑπομένηται, τοιοῦτός ἐστι· τὸ μὲν διάρθρου ὃ θερμαινόμενον δυσκίνητον, μήτε συπεινομένου αὐτοῦ ῥᾳδίως, μήτε καμπτομένου. συμβαίνει γὰρ ὅπερ ὁ δεσμὸς ὑπὸ καμφθέντος τεινόμενος, φλεγμονῆς μεγάλης δὲ σμικρᾶς, οὐ τῶν ἄλλων ἀφ' ὧν ἐξαρθρήσεων νόθων, ἢ συμπτωμάτων, ὧν λείπομαι τὴν δυσκίνητον γίγνεσθαι τὸ διάρθρου, ὡς δυνεῖν δεδεῖσθαι. τῶν γὰρ ἐν ἄκρῳ τε, καὶ ἄλλων τενόντων, καὶ νευρώδεσιν, μὴ δυναμένων ἐπεκτείνεσθαι, μὴ σὺν εἰς πολὺ τόπον, ἑτοίμως ἕπεσθαι τοῖς κινοῦσι τὸ διάρθρωσιν μυσίν, ἀλλὰ διὰ τὸ σκληρὸν αὐτῶν δεσμὸν ἁπλοῦν γίγνεσθαι πάθος. ἐν δὲ τῇ κατὰ τὸν ἀγκῶνα διαρθρώσει, καὶ τὰ λεπτὰ τέτταρα τῶν κορυφῶν, ὧν πάχος ἐνίοτε ἀπεφλοιωμένου, κατά τε τὰς ἐκπιέσεις, καὶ τὰς ἐμβολάς. πολλὴ δὲ σύγκρασις γιγνομένη, χαλεπωτέρων τε, καὶ αἱμορῥαγιῶν ἐργάζεσθαι τὸν συνδεσμὸν ὧν διαρθρου.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS LIX.

INflammatio verò non magna supernascitur, neque articuli vinculum.

GALENI COMMENTARIUS.

ORitur inflammatio vi, qua ossa expelluntur, quaque in suam sedem collocantur. Sed in genu, quùm utrumque facilè, & sine magna vi incidat, inflammatio non oritur: quæ quùm absit, articuli vinculum non sequitur. Sub quo cùm neque facilè extendatur, neque facilè curvetur, ægrè post curationem movetur. Fit autem hujusmodi vinculum ea de causa, quia articulus inflectitur ob nervos, ac ligamenta, quibus continetur, quæ sub immodica inflammatione extenduntur. Quocirca articulus ob quasdam inflammationis reliquias ita ægrè mobilis redditur, ut alligatus esse videatur. Nam, quùm chordæ, ac ligamenta, quæ ipsum illigant, comprehenduntque, & extendi, & in omnibus promptè sequi musculos articulum moventes non possint, sed propter duritiem in contrariam partem attrahant, affectus vinculo similis proficiscitur. Verùm in cubiti commissura, quùm tenues extremitates processuum cubiti interdum confringantur, & ubi excedunt, & ubi conduntur: quumque multorum concursus sit, vinculum articuli gravius oritur, & curatu difficilius.

E

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξ'.

ΟΛισθαίνει δὲ τὰ πλεῖστα ἐς τὸ εἴσω μέρος, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐς τὸ ἔξω, ποτὲ δὲ καὶ ἐς τὸν ἰγνύων. τούτων ἁπάντων αἱ μεταβολαὶ οὐ χαλεπαί, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔξω εἴσω ὀλισθαίνοντα, καὶ δύναται μὲν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ χαμηζήλου τινός, τὸ δὲ σκέλος αὐτέρα ἔχειν μὴ μὰν πολλά.

HIPPOCRATIS TEXTUS LX.

PLerunque autem in interiorem partem movetur, interdum in exteriorem, nonnunquam in poplitem: quæ mutationes universæ difficiles non sunt. Sed, si in exteriorem, vel interiorem partem erumpat, super sedile aliquod humile collocare hominem oportet, crure sublimiori quidem, sed non multo.

GALENI

GALENI COMMENTARIUS.

QUa parte articulus magis adſtringitur, ea minùs elabitur: perfectè igitur à priori parte adſtringitur, quâ patella eſt, quam nonnulli Medici, cùm toti genu oppoſita ſit, ἐπιγονατίδα Græcè meritò appellant: hanc ab exteriori parte continet lata quædam chorda, cujus initium eſt à ligamentis, quæ à priori parte femoris ſunt: ea verò per totam patellam fertur, ac tibiæ capiti innectitur. Priorem igitur partem commiſſuræ genu, & patella, & chorda, quæ (ut dictum eſt) ad tibiæ caput pertinet, optimè tuentur: ſed poſteriorem exquiſitè rotundam adſtringit caput ejus muſculi, quo curvatur crus: eſt quidem hic muſculus exiguus, atque ob eam cauſam ipſa commiſſura abſconditus latet eos, qui corpora incidunt: maximè autem craſſum caput habet, quod validiſſimis ligamentis annumeratur. Superſunt duæ partes in commiſſura genu, exterior & interior, quæ nulla tali re ſepiuntur, quali prior, & poſterior: atque idcirco femur in eas prolabitur: magis autem in interiorem, ut quæ minùs ſepta ſit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑὶ ἡ μὲν μᾶλλον ἡ ὀξυτέρα θέσις ἐστὶν ἡ, κατὰ ταύτην ἥπιον ὀλισθαίνει. τελεώτατα μὲν οὖν ἐστὶ κλῆμα ἐκ τοῦ ἔσω μέρη, καθ' ἃ δὲ ἡ μύλη. κοιλότης γὰρ αὐτοῦ εἰκότως ἔτοιμος ἦν ἰσχίῳ, ὑπογονατίδα, καθόλου δὲ γόνατος ὑπεκτιμῆσαι. αὐτὴ γὰρ ταύτην, ὑπαπορυκὼς τὰς ἔξωθεν τέων πλατὺς σφίγξει, τὴν ὀξυτέρω ἐκφύσιος ἔχων ἐν τῷ πρόσθιον τοῦ μηροῦ δεσμοῦ, ἐναβαίνων τε τοῦ μύλου ὅλου, ὑπερύθρους τὰ κνήμης ὀξυτέρω. ὃ μὲν ἔσω μέσης τὰ κατὰ γόνυ ὀξυτέρου ἔσω, ὀξὺ τε τὰ μύλου, τὸν τε ὀξυτέρω κατερύκουσι, καταφυλάσσουσι, ὡς εἶπον, εἰς τὰ ὀξυτέρω τὰ κνήμης, ἀκριβῶς ἐσφιγκτῶν. κατὰ δὲ εἰς ὃ ὀπίσω μέσης τὰ ὀξυτέρω ἔσω, ἡ κεφαλὴ τοῦ κνημιαίου τὰ κνήμιον μυός, τὰ μηροῦ ἡ ἐν ἀκριβῶς τροχοῦσιν, ὃ ταύτης μέσης σφίγει τὰ ὀξυτέρω ἔσω. ἔστι δὲ μῦς, αὐτὸς μὲν σμικρὸς ὤν, ἐξ ὀξὺ τοῦ, ἔλαβε δὲ αὐτοκρατικοῦς, ἐγκατακρυπτόμενος τὰ ὀξυτέρω ἔσω. παχυτάτην δὲ ἔχει τὴν κεφαλήν, σεσωσμένην ἐν ἰσχνοτάτῳ. τὰ δὲ λοιπὰ δεῖσι δύο χώρας τὰ κατὰ γόνυ ὀξυτέρω ἔσω, ἥτ' ἔξω, ἐκ τὰ ἔνδον, ἐνδὲν ἐγγυσι ἴσοιτον εἰς φύλακλιν, ἥ ἥτε ἔσω, ἐκ τὰ ὀπίσω. ὀξὺ τοῦ οὖν ὀλισθαίνειν πέφυκεν ὁ μηρὸς εἰς ταύτας, καὶ μᾶλλον εἰς τὸν ἔνδον, ὅτι μᾶλλον ἀσφιγκτος αὐτη.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXI.

FErè ſatis eſt modicè extendere, crus ſcilicet ab inferiori parte, femur à contraria.

GALENI COMMENTARIUS.

QUum extendendi apertè mentionem feciſſet, de reponendo nihil meminit, ut de re quæ plana ſit, quòd optimè noverimus perpetuum eſſe in articulis omnibus reponendis ad contrariam partem ejus, in quam venit, prolapſum articulum repellere. At, ubi reponimus, ſi quædam eminentia oſſis non longa extat, os quod reponendum eſt, dirigere convenit: quod etiam docet non ſecus, ac fecerit in cubiti commiſſura. Nihil autem de genu articulo meminit, quum in poplitem prolabitur, quoniam eadem ratione conditur, atque ubi in exteriorem, vel interiorem partem movetur: membro enim in diverſa diducto, articulus, qui excidit, in priorem partem adurgendus eſt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξα'.

ΚΑτάτασις δὲ ὡς ὅτι ὃ πολύ, μετρίη ἰσχέη, τῇ μὲν κατατείνειν τῶν κνήμιον, τῇ δ' αὖ πιτείνειν τὸν μηρόν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗν κατάτασιν εἰπὼν ἁπλῶς, τῶν ἐμβολὴν οὐ προσέθηκεν, ὡς ἔφη, γινωσκόντων ἡμᾶς, ὡς καθόλου, τοῦτο ὅτι πάσης ἐμβολῆς, ὡς ὅτι τανυστὰ μέρη τῆς ἐκπτώσεως ἀποθέσθαι προστάττει ὃ ἐκπεπτωκὼς ἀρθρον. ἔνθα ἡ βαλλόμενον, ὀξοχὴ τις ἐκ προεμένης ὀστοῦ, εἰς ὑποχωρήσιν, τὸ, τε ἐμβληθὲν ὀστοῦμον ὀστοῦ καταδέξαι προσήκει. τῶν δ' ἀναπαλίαν οὐ παραλείπει χρήσιμον αὐτὸς, ὡς ὅτι τῆς κατ' ἀγκῶνα ἁρθρωσεως ἐποίησεν, ἀλλ' οὐδέν γε κατὰ γόνυ ὃ γόνυ, ἡ τῶν ἰγνύων ἐκπίπτουσι, διὰ ὅλως ἐμπεμάνθυσιν, ἵνα λόγον τῆς ἔξω τε καὶ ἔσω τῶν ἐμβολῶν ἐχούσης. μετὰ δὲ τῶν ἀνάπαιαν ὠσαύτως γεγονότων, ἀπόσαι δεῖ ὃ ἐκπεπτωκὼς ἀρθρον, εἰς τὸν ἔσω χώραν.

Ἐξήγησις λείπει.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXII.

MOleſtiora ſunt, quæ in cubiti, quàm, quæ in genu articulo incidunt, & majore negotio reſtituuntur, idque ob inflammationem, & ob naturam ipſam, niſi protinus reſtituantur. Excidunt quidem hæc minùs quàm illa, ſed ægrius in ſuum locum collocantur, dirigunturque

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξβ'.

ΤΑ δὲ κατὰ τὸν ἀγκῶνα, ὀχλωδέστερά ἐστιν ἢ τὰ τοῦ γόνυ, καὶ δυσεμβολώτερα καὶ διὰ τὸν φλεγμονὴν, ἣν μήτε αὐτίκα ἐμβάλῃ. ὀλιγοδαίμει μὲν γὰρ ἧττον ἡ ὀκτὼ, δυσεμβολώτερα δὲ, καὶ δυσθετώτερα, καὶ ὀπίθλει

μάνει ὑπάλλων, καὶ ἐπιπωροῦται. ἔστι δὲ καὶ τύ- A
πων τῷ μὲν πλάτει, σμικρὰ ἐγκύπτει, ἄλλοτε
ἐς τὸ θωρηκῶδες μέρος, ἄλλοτε ἐς τὸ ἔξω.
οὐ παῖ δὲ τὸ ἀγκύλον μεταβεβηκώς; ἀλλὰ μᾶλλον
ἔτι τὸ κοῖλον ὀστέον τοῦ ὀστέου τοῦ βραχίονος, ἢ τὰ
τοῦ πήχεος ὀστέον τὸ ὑπερέχον ἔχει. τὰ μὲν οὖν
τοιαῦτα, καὶν τῇ, ἢ τῇ ὀλισθῇ, ῥᾴδιον ἐμβάλ-
λειν, ἢ ἀπέχει ἡ κατάστασις ἢ ἐς τὸ ἰσχνομε-
μὸν κατ' ἰγυωείμν τοῦ βραχίονος, τὸν μὲν ἄνω τοῦ
καρποῦ τῆς χειρὸς τείνειν, τὸν δὲ ἄνω τῶν μα-
χαλῶν τοῦβιβάζοντα. τὸν δὲ τῇ ἑτέρῃ ἀγεῖς τὸ B
ἐξεστὸς ἄρθρον, τὸ ἦπαρ ἀποσφάλλοντα ὠθέειν,
τῇσῃ ἑτέρῃ αὐτοῦθέειν, ἀποσφάλλοντα ἐπὶς ὦ ἀρ-
θρα. ἐναντίως δὲ οὐ βατέως ἐμβαλλόμενα τοῖ
τοιούτοισι ὀλισθήμασι. ἢν πρὸν φλεγμήνῃ ἐμβάλλη τις,
ὀλισθαίνει ἢ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μᾶλλον ἐς τὸ ἔσω
μέρος, ὀλισθαίνει ἢ κ' ἐς τὸ ἔξω. δῆλος ἢ ὦ
ῥήγματα, καὶ πολλάκις ἐμπέπτωκε τὰ τοιαῦτα, καὶ αὖθι
ἰσορρῆς καθίστασιν. χρὴ δὲ τῷ ἔσω ὀλισθαινόντων,
τὸ μὲν ἄρθρον ἀπωθέειν ἐς τὠὐ φύην, τὸν C
δὲ πῆχυ ἐς τὸ καταφερὲς μᾶλλον ῥέποντα πτε-
ρυγάγειν. τὰ μὲν πλάτει ἀγκύλος τοιαῦτα ὀλισθή-
ματα. ἢν δὲ ὑπερέχῃ τὸ ἄρθρον, ἢ ἔνθα ἢ ἔν-
θα, ὑπὲρ τὸ ὀστέον τῆς πήχεος, τὸ ἐξέχον ἐς τὸ
κοῖλον τῆς βραχίονος. γένοιτο μὲν οὖν ὀλιγάκις τοῦτο.
ἢν δὲ ἄρα τοῦτο, οὐκέτι ὁμοίως ἡ κατάτασις ἐς τὠὐ
ἰγυωείμν χωρεῖν, ὑπεπιδέπ τῷ τοιουτέων ὀλισθημά-
των. κωλύει γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ καθέσει τὸ ἀπὸ
τῆς πήχεος ὑπερέχον ὀστέον τῷ ὑπερβαίνειν τῆς βρα-
χίονος. χρὴ τοίνυν τοῖσιν οὕτως ἐμβεβλημένοι τῶν κα- D
τατάσιον ποιέεσθαι τοιάδε, οἷσπερ πρόσθεν γέγρα-
πται, ἐπήν τις ὀπίσω βραχίονος κατενήνοχε ὀδυνῆν,
ἀπὸ μὲν τῆς μαχάλης, ἐς τὸ αὖω τείνεσθαι,
ἀπὸ δὲ τῆς ἀγκύλος αὖτε, ἐς ὃ κάτω ἀναγκάζειν.
οὕτω γὰρ μὴ μάλιστα ὁ βραχίων ὑπερωμωρθαίη ὑπὸ
τῆς ἑωυτῆ βαθμίδος. ἢν ἢ ὑπερωμωρθῇ, ῥᾳδίη ἡ
καθάπασις τῶν θέναρσιν πρὸς χεῖρα. ὃ μὲν δεξιοὺς τῷ
βραχίονος ἐμβάλλοντα ὠθέειν, ὃ ἢ ἐς ὃ τῆς πήχεος
ὀστέον, ὃ δὲ τὸ ἄρθρον ἐμβάλλοντα, ἀπωθέειν, E
τὸν αὖθι ὦμον ἄμφω. ἦσαν μυῖαι ἡ τοιαύτη κατά-
τασις τῆς τοιούτου ὀλισθήματος, δυνατάτη. ἐμβλη-
θεῖη ἢ, ἢ ἀπὸ τῆς ἐς ἰσὺ καθάπασις, ἦσαν ἢ ἢ
οὕτω. ἢν δὲ ἐς τύμπροσθεν ὀλισθῇ ὁ βραχίων,
ἐλαχίστας μὲν τῦτο γένοιτ', ἀλλά τι δὴ ἐξαπίνης
ἐκπάλισις ἔσχ' ἐκβάλλοι; πολλὰ γὰρ καὶ τοῦτο
τῶν ἐοικότων φύσιν ἐμπίπτει, κἢν μέγα τὸ ἦν ὃ
κωλύον. τοῦτο δὲ τῇ ἐκπαλυσθ', μέγα ἢ ὃ
ὑπερβαινόμενον, ὃ ὑπὲρ ὃ παχύτερον, ἢ
ὀστέων καὶ ἢ νεύρων συχνὴ κατάστασις. ὅμως δὲ F
δύ ὧσιν ἐξεκπάλησιν· σημεῖον δὲ τοῖς οὕτως ἐκ-
πεπαλήκασιν. ὀδὲν γὰρ χεῖμα τῦ ἀγκύλος κεί-
ται διώκοντα, δῆλόν δὲ, καὶ ὃ ἄρθρον
ὑπορόμος. ἢν μὲν οὖν μὴ ἀυτίκα ἐμβληθῇ,
ἰσχναὶ καὶ βίαιοι φλεγμοναὶ, καὶ πυρετώδεες γί-
νονται. ἢν δὲ δὴ αὐτίκα τις κατατύχῃ, δύσεμ-

que, magisque inflammatione prehenduntur, & callo circundantur: hæc item ferè paululum excedunt: idque modò ad pectus, modò in exteriorem partem: articulus autem non toto loco movetur, sed aliquid ex cubiti processu, quà excedit, in humeri cavo manet. Hæc igitur, ubi in hanc, vel illam partem procidunt, facilè revertuntur. Satis autem est è regione humeri rectà extendere, sic, ut unus brachium à prima palmæ parte extendat, alter prehendat hominem sub ala: alius item una manu ad os, quod exat, admota, prominentiori ejus palmæ parte ipsum propellat, altera verò prope articulum data cogat in contrariam partem. Atque hæc quidem luxata non agre in suam sedem reponuntur, si priusquam inflammatio superveniat, recondantur. Plerunque igitur in exteriorem partem veniunt, veniunt & in interiorem: figura autem ipsa exprimuntur, sæpiusque hæc licet absque valida intensione restituere. Necesse est, ubi in interiorem partem erumpant, articulum ad naturalem sedem repellere: brachium verò magis in pronum habitum conversum circunducere. Cubitus ergo plerunque in has partes excidit: sed, si humeri articulus in hanc vel illam partem moveatur ultra cubiti processum, qui in cavo ejus recipitur, quod rarò accidit: sed, si accidat, ad hæc luxata non amplius accommodatur directa extendendi ratio: nanque ubi sic extendimus, id cubiti, quod excedit, prohibet quominùs sequi humerus possit. Quæ igitur sic luxantur, eo modo extendenda sunt, qui ante traditus est ad extendendum hominem fractum, quum alligandus est: abala enim convenit sursum versus extendere, à cubito deorsum cogere. Humerus enim hac ratione diductus è regione sui recessus collocabitur, sic, ut non hæreat: hoc ubi accidet, facile restituemus prominentioribus palmarum partibus partim id humeri, quod exat, impulsum reponentes: partim id cubiti, quod juxta humeri articulum est, à contraria parte coactum in suam sedem collocantes, eodem modo in utroque casu: hæc autem intensio ad huiusmodi luxata iusissima est: restitui etiam possent, si recta intensio adhiberetur, minùs tamen, quàm si hoc modo intendantur. At humero ut in priorem partem erumpat rarò admodum accidit. Sed, quid subita vis non expellit? multa enim suo loco excidunt, licet magnum sit, quo prohibentur. In hoc autem casu grande est, quod super os crassius excedit, plurimumque nervi tenduntur: quibusdam tamen accidit: cuius rei id signum est, quod neque minimum quid curvare cubitum possunt, quod etiam articulum contingenti patet. Nisi ergo subitò repo-

natur, graves vehementesque inflammationes cum febre oriuntur; sed, si statim occurratur, non magno negotio conditur. Expedit autem linteum durum, implicitum, non magnum, qua parte cubitus curvatur, transversum injicere, tum repente cubitum flectere, & quantum maxime potest, manum ad humeri caput porrigere: hæc enim reponendi ratio, iis, quæ sic luxata sunt, abunde est.

A

Linteum convolutum &c.

B

Potest item directus intendendi modus ad hanc reponendi rationem aptari. Debet autem, qui restituit, prominentioribus palmarum partibus id humeri, quod, quà cubitus curvatur, præter naturam extat, retrò cogere: alter ab interiori parte cubiti eminentiam adurgere, sic, ut ad cubitum ipsum è regione spectet. Valet autem ad huiusmodi luxata ille extendendi modus, quem supra narravimus, pertinere ad extendendum humeri ossa comminuta, quum vincienda sunt. Intensione adhibitâ prominentiores palmarum partes admovendæ sunt, quemadmodum in prioribus demonstravimus. Verùm, ubi humerus in posteriorem partem erumpat (id quod rarò accidit) maxime omnium dolorem movet, & febrem, eaque sub pura bile continuatur, mortifera est, & paucis diebus hominem præcipitat: homo autem extendere brachium nequit. Quòd si à principio protinus adhibearis, coge cubitum extendi, ac per se restituetur: si iam febris anteverterit, non amplius reponendus est, adhibitâ enim vi, dolor hominem interimeret. Atque (ut uno verbo dicam) nullum articulum, dum febris est, compellere in suam sedem convenit, sed minime omnium cubitum. Obnoxia item est cubiti iunctura aliis gravibus noxiis: hoc enim os crassius est, quumque ab altero diducitur, ea neque curvari, neque extendi similiter potest: id patebit, si quis priorem iuncturæ partem tangat, quà dividitur vena, quæ à superiori parte lacertu procedit: quæ res ubi accidit, non facile restituitur. Neque enim alia ossa, quæ bina inter se iunguntur, ubi dehiscunt, facile in pristinum locum reverturtur: sed necesse est ossibus sic diductis partem reddi tumidam: rationem verò, qua deligare convenit, posuimus, ubi vinculum eius commissuræ, quæ ad talos est, ostendimus. Est etiam, quum perrumpitur interdum os cubiti, quod humero subiectum est: interdum eius cartilago, à qua nascitur chorda, quæ sita est in humeri parte posteriori: id, quum accidit, febrem concitat, & malis vitiis annumeratur: articulus tamen suo loco remanet, basis enim tota hac parte excedit. At, quum ea pars

Ὁλον. καὶ ἡ ὀδύνη σκληρὸν εἰλιγμὸν, ἐρεικτὴ μὴ μέγα, ἐνθέντα πλάγιον ἐς τὸ κάμπτον τῆς ἀγκῶνος, ἐξαπίνης ξυγκάμψαι τὸν ἀγκῶνα, καὶ ἀφεστάναι ὡς μάλιστα τοῦ χείρα πρὸς τὸν ὦμον. ἱκανὰ μὲν οὖν αὕτη ἡ ἐμβολὴ ἔστω ὅπως ἐκπαλήσεται.

Απαρ καὶ ἐς ὃ ἰσῦ κατάθεσις, δυνάται διδαπέρσειν τῶν τὸν τρόπον τῆς ἐμβολῆς. ἔστι μὲν οὖν ἑτέρωθεν τῶν ἐκτὸς ἐξεχόντων ὀστέων ἐπὶ τὸν ἀγκῶνα τῆς χειρὸς, καὶ τὸν μὲν ἐμβάλλοντα ἐς ὃ τὸ βραχίονος ἐξέχον ὃ πρὸς τὸ κάμπτον, ὀπίσω ἀπωθεῖν. τὸ δὲ ἕνα κάτωθεν ἐς ὃ τὸ ἀγκῶνος ὀξὺ ἐμβάλλοντα, ἀπωθεῖν ἐς τὸ ἰσχυρότερον τῆς πήχεος ῥάπτοντα. δυνάται δὲ ἐν ἑυτέρῳ τρόπῳ τῆς ὀλιθήσιος κατάτασις, ἡ παρὰ φύσιν γεγραμμένη, ὡς καὶ κατατείνειν τὸ ὀστέα τῆς βραχίονος κατεηγότα, ἐπὴν μέλλωσιν ἐπιδιδόναι. ἐπὴν δὲ καταζυγῇ, οὔτε καὶ ἔστι ἥκαρον ἐᾶς παρεσολὰς πλέεσθαι, ὥσπερ ἐπὶ φύσιν ἀγόμενα. ἢν δὲ εἰς ἑυτέρω βραχίων ἐκπέσῃ, ὀλιγάκις δὲ τοῦτο γίνεται, ἐπιπολαιότατον ἢ τοῦτο πάσχων, ἐπὶ πυρετωδέστατον ξυνεχέως πυρέσσῃ, ἐπὶ ἀχρηστολίων, ἰκανατοδέων, καὶ ὀλιγημερέων, οἱ τοιοῦτοι ἐκτήκονται οὐ δυνάμενοι. ἢν μὲν οὖν ἰωτικὰ φάρμακα ἐνέχεις, διάπαυσαι καὶ ἐκπυήσαντα τὸν ἀγκῶνα, καὶ αὐξήματον ἐμπάσει. ἢν δέ γε φλέγῃ πυρετήνας, ἐκκόπτειν καὶ ἐμβάλλειν. κατανοήσεις γὰρ αὖ ἡ ὀδύνη ἀναπαυομένου. ὡς ἢ ἐν κεφαλαίῳ εἰρήσθαι, οὐδὲν ἄλλο καὶ ἀρμόσει πυρέσσοντι ἐμβάλλειν, ἢ ἴασις δὲ ἀκίνδυνα. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα σίνεα κατ' ἀγκῶνα, καὶ ὀχλώδεα, τὰ μὲν γὰρ ὃ παχύτερον ὀστέον, ἔστιν ὅτε σκινήσῃ ὑπὸ τῆς ἑτέρου, καὶ οὔτε ξυγκάμπειν, οὔτε κατατείνειν ὁμοίως δύναται. ὅλον δὲ γένεται ἀνώμαλον καὶ τὸ σύμπαμψιν τὸ ἀκίνδυνον παρὰ τὸν ἀφεδόνα τῆς φλεβὸς, τὸν δάκτυλον τῆς μυὸς πίπτουσαν. οἷσι ἢ ὃ τοιοῦτον, σκέπτειν ῥηϊδίως ἐς τὸν ἑαυτῆς φύσιν ἀγαγεῖν, ὡσαὶ γὰρ ἄλλων οὐδὲ μᾶλλον ῥηϊδίως ξυμφυάδα κινδυνώδεα ἐς τὸν ἀρχαῖον φύσιν ἱδρυσθῆναι, ἀλλ' ἀδύνατον ὅπου ἴσχει τὸν ἀφέσασαν, ὡς οἱ ὑπτιάειν καὶ ἐν ἀρθρῳ, ἐν τῇ κατ' ὀφρυῶν ὑπιδέσει ἔρρηγμα. ἔστι δ' οἷσι κατήγνυται τὸ πῆχος ὃ ὀστέον, ὃ ὑποπεπαχυμένον τοῦ βραχίονι. ὅτε μὲν ὃ χονδροειδὲς αὐτὸ, ἀφ' οὗ πέφυκεν ὁ τένων ὀπιαθεν τοῦ βραχίονος, καὶ ἐπὴν τοῦτο κινηθῇ, πυρετώδες, καὶ κακόηθες γένεται, ὃ μάλιστα ἐν ἀνθρώποις μόνοις ἐν τῇ ἑαυτοῦ χάρῃ, ἴσως γὰρ ἡ βάσις ἰωτίου ἐστὶν ἐπιφύκα. ὅταν δὲ

ἀπαγῇ ταύτῃ, ἢ ὑποφύσῃ ἡ κεφαλὴ τῆς βραχίο- A
νος, πλημμελέστερον ὁ ἀρθρον γίνεται, ἢν πάντα-
πασιν ἀπαναλιαδῇ. ἀσπέρεται δ', ὡς ἐν κεφα-
λαίῳ εἰρήκαμεν πρώτῳ τῷ κατηγύιμα τῆς ὀστέων ἐστί,
ἢ τῶν μὲν ὀστέα ἐ κατάγνυται, φλέβες δ' καὶ νῦρα
ὑπέρεται ἀμφικάπτει ἐν τούτοισι τοῖσι χωρίοισιν.
ἐλυτέρως δὲ θανάτου παράζει τοῦτο ἡ ἕκφυσις, ἢν ἐμ-
πυρωθῇ ξυνεχέι πυρετῷ, ὀλίγα γε μὲν τῷ παντὸς
κατήγματα γίνεται. ἔστι δ' ὅτε αὖτη ἡ κεφαλὴ
τῆς βραχίονος κατάγνυται. οὕτω δὲ ἀσθενέ- B
στερον ἔσται πολλῷ, πολλῷ γὰρ ἧσσι εὐπαθέστερον τῆς κατ' ἀγκῶνα σπέων ἐστίν.
ὡς μὲν οὖν ἕκαστα τῆς ὀλισθημάτων ἀρμόσει ἐμ-
βάλλειν, καὶ μάλιστα ἰητρίδιον, γέγραπται, καὶ ὅτι
ὠδυνηρότατα ἐμβάλλειν, μάλιστα ἀρθρον ξυμφέ-
ρει, λέγω ὃ πάχος τῆς φλεγμονῆς τῆς νούσου.
καὶ γὰρ ἢν ἐκπεσόντα αὐτίκα ἐμπέσῃ, ὁμοίως φι-
λεῖ τῷ νοῦσα ξυίστασθαι πιέεσθαι, καὶ κωλύειν
ὅπῃ πόσον χρόνον, πλὴν τε ἔκπαγλον ὅσον τῶν φιλεῖ C
πιέεσθαι, πλήν τε ξύγκαμψιν. ἰητρίδιον δὲ πάν-
τα ὠφελιμώτατον τοῦτα ξυμφέρει, καὶ ὁκόσα
ἄγκυλα, καὶ ὁκόσα ὀλίσθαινε, καὶ ὁκόσα ὀλισθαί-
νει. πλὴν γὰρ χρὴ ὀδοῖσιν πολλοῖσι, καὶ σφόν-
δυλοισιν, καὶ κυρτῇ ἰητρίδιον, ὥσπερ καὶ τῷ τῶλλα κά-
τάγματα. ὃ δὲ ἄρμα τῆς ἀγκῶνος, ἐν τούτοισι
δεῖ πανταπασι τοιοῦτον πιέεσθαι, οἷόν περ οἷόν βρα-
χίονα ἐπιδεῖται καταγείς, καὶ πῆχυς. κοινότατον μὲν
γὰρ πᾶσι τοῖσιν ὀλισθήμασιν, καὶ τοῖσι κινήμασιν, D
καὶ τοῖσι κατάγμασιν τοῦτο ὃ ἄρμα ἐστίν. κοινότα-
τον δὲ φεύγειν τὸν ἅπαντα λόγον, ἐς ὃ σκλη-
ρύνῃ ἕκαστα, ἐς ξυκάμπτειν. ἐντείνει γὰρ ὁδοὶ ἐς
ἀμφότερα φύσας πλησίον, ὠκιώτατον δὲ, ἢ βιάσ-
ληται αὖτῳ τῷ κάμνοντι τοῦτο ὃ ἄρμα, ἔπι δὲ
φεύγειν τούτοις, εἰ ἄρα κρατηθείη τοῦτο τῷ πυρώσιος.
εἰ μὲν σκληραμῷη ἡ χεὶρ κρατηθείη, κρέασιν
ἂν εἴη μὴ φερόντοσε. πολλῷ μὲν γὰρ κώλυμα εἴη,
ὠφελείη ἢ ὀλίγον. εἰ δ' αὖ ξυγκεκαμμένην, μᾶλλον
ὄγκησις ἂν εἴη. πολλῷ ἢ ὀγκησοτέρη. Ἐν ὃ λόγῳ E
μέσου ἄρμα ἔχουσα πυρωθείη κρέασιν. τὰ μὲν φεύ-
γειν ἄρματος ταῦτα. ὀπιδεῖν δὲ χρὴ πάντα τὸν ἄρ-
θρον τοῦ φερόντου ὀδοῦσι βαλλόμενον καὶ ὃ βλαφθείη,
ἢν τε καταγῇ, ἢν τε ἐκπέσῃ, ἢν τε ἀμφοῖν, καὶ τοῖ
φεύγουσι τοῖ φεύγειν καὶ τοῦτο πιέεσθαι, ἢ ὑπερεί-
δεα μάλιστα ταύτη, ἔνθεν ἢ ἐς ἔνθεν δεῖ ἥκειν. πάν-
τα δὲ ὀπιδεῖσιν κοινῶν πιέεσθαι χρὴ, πλὴν πήχεος, ἢ
τῆς βραχίονος, ἐς δεῖ πολὺ πλέον ἐκάτερον, ἢ ὡς F
οἱ πλῆθοι πονέουσιν, ὅκως ὀχαρύσῃσι ὡς μάλιστα
ἀπὸ τῆς σάρκες ὃ οἴδημα ἔνθεν ἢ ἔνθεν. ἐπισπα-
σέαλλέσθω δὲ καὶ ὃ ἐξὺ τῆς πήχεος, ἢν ὃ σῖ-
τος καὶ τοῦτο ᾖ, ἢν τε μὴ, ἵνα ὃ οἴδημα ὀχαρύ-
ῃσι ἐκεῖ αὖθι ξυιλέγῃ. ἐκφθόγιον ἢ χρὴ ἐν τῇ ὀπι-
δέσει, ὅκως μὴ καὶ τὲ κάμπτειν πολλῷ τὸ ὀδοῦσι ἢ δεσμὸς
μάλιστα, καὶ ἐν ἄλλα καταλαβέσθαι αὖθι τὸ πιέσος,
ἐς τῆς χαλάσιος. τοῦτα καὶ καὶ ἐπὶ αὖθις χρόνοις

comminuitur, quæ subiecta est humeri capiti, articulus huc, atque illuc movetur, si transversa penitus f angitur. Sed (ut summatim rem exponam) leviora vitia sunt, sub quibus os frangitur, quàm sub quibus hoc inviolato venæ, ac nervi grandiores ibi conteruntur: hæc enim hominem magis ad interitum præcipitant, quàm illa, si continua febris accedat: sed huiusmodi fractura raro accidit. Est etiam interdum, quum imum humeri caput frangitur, quà prominet: id autem multò gravius videtur vitiis, quæ cubito incidunt, sed aliquanto levius est. Qua ergo via restitui potissimum, curariq; luxata singula debeant, diximus: atq; id etiam articulum protinus reponendum esse, quòd nervi celerrime inflammatione prehendantur: nam si, ubi excidant, statim recondantur, nervi tamen contrahi solent, & aliquandiu consuetam porrectionem contractionemque non præstare. Curare autem hæc omnia similiter convenit, & quæ comminuuntur, & quæ dehiscunt, & quæ procidunt: omnia enim pluribus fasciis pannisque & cerato nutrienda sunt, non secus ac cætera quæ franguntur. Figuranda autem est in his omnibus cubiti commissura, sicut quando humerus, & cubitus fractus deligabatur: huiusmodi enim habitus maxime communis est omnium, quæ excidunt, dehiscunt, aut franguntur: maxime item communis mutationis, quæ postea sequitur, sive curvari illa, sive extendi debeat; ab eo enim habitu mota, & quæ & curvari, & extendi potest. Præterea membrum ita figuratum citra molestiam ægrotantis continetur, atque suspenditur. Ad hæc, si extento brachio callus obduceretur, contineretque, satius esset nullo modo increvisse, multum enim esset impedimento, & parum proficeret: expeditius autem esset callo curvatum brachium firmari: multò autem melius est callum circundari, brachio medio inter hos habitu collocato. Hactenus de figurando. Deligare autem convenit fasciæ capite super vitiatam partem iniecto, seu fracta sit, seu prolapsa, seu diducta: eaque primos circuitus dare, ac maxime adstringere, sed hinc, atque hinc levius: vinculoque & humerum & brachium comprehendi, & utrunque magis, quàm plerique soleant, ut à vitiata sede tumor quamlongissime ad partes, quæ hinc sunt, atque hinc, depellatur. Injiciatur autem vinculum eminentiæ cubiti, si ea parte vitium sit, ne tumor ibi excitetur. Cavendum insuper est, quantum potest, ne in vinciendo plurimum vinculum colligatur, quà cubitus flectitur: adstringenda verò est quammaxime pars vitiata; reliqua eadem sequantur, quod ad vinculum spectat, arctius, ac laxius: atque eodem tempore singu-

la, quo superiùs scripsimus in curatione fractu- A *re: tum tertio quoque die fasciæ solvantur, ac rursus alligentur, sentianturque tertio die laxæ, sicut in fracturis. Ferulæ quoque debito tempore circundentur, nihil enim alienæ sunt, tam si fractura sit, quàm si non sit, nisi homo febricitet; laxissimè autem imponantur, ac tum ad humerum, tum ad brachium dentur, neque crassæ sint: adhiberi item debent inæquales inter se sic, ut una alteram excedat, quantum conferre ad flexum conjiciemus. Quin & panni superinjiciendi* B *sunt eadem ratione, qua ferulas diximus, sed quà vitium est, paulò pleniores. Temporis verò conjecturam facere oportet & ex inflammatione, & ex iis, quæ suprà scripsimus.*

ἕκαστα ὥσπερ τῶν ἐτέρων τῆς κατηρώτων, ἐν τῇ ἰητρείᾳ φαίνεται μέχρι πέμπτης, ἢ αἱ μεταπιδέσεις ἀφῇ τρίτης ἑκάστης. χαλᾶν δὲ δεκέτῃ τῇ τρίτῃ ὥσπερ καὶ τότε, καὶ ναρθηκας περιτείθεσθαι ἐν ᾧ ἱκανὰ μέλλει χρόνῳ, οὐδὲν γὰρ ἀπὸ ξύλου, ἢ ἴσιοι ἢ ὀξέα κατηρώτια, καὶ ἴσιοι μὲν, ἂν μὴ πυρεταίνῃ· ὡς χαλαρωτάτοις ἢ, ἴσις μὴν ἀπὸ τοῦ βεχίονος καταπλατύνοις, τοῖς ἢ ἀπὸ τοῦ πήχεος κεκλάσθαι. ἔστωσαν ἢ μὴ παχεῖς οἱ ναρθηκες. ἀνάγκαιον δὲ καὶ ἀνίσους εἶναι ἀλλήλοις, ὅθ' ἁπλόαται ἢ πρὸς ἀλλήλους ἢ αἱ ξυμφέρει πεπλεγμένον θεῖναι τὸ ξύλον μᾶλλον. ἀτὰρ καὶ τῆς ἀπλόων ἢ θέσεως τοιαύτῃ χρὴ πιθέσθαι, ὥσπερ καὶ τῆς ναρθήκων ἕλκομεν. ὁλκὴ δὲ γίνεται ἢ ὀλίγῳ καὶ ὃ ἄνος θερπτέναι, τοῖς ἢ χρόνοις τοῖς ἀπὸ τῆς φλεγμονῆς, πεπαίρεσθαι χρὴ, καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως μεταμέλειν.

ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΑΓΜΩΝ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ.

PALLADII SCHOLIA IN LIBRVM HIPPOCRATIS DE FRACTURIS.

IACOBVS SANTALBINVS METENSIS MEDICVS, Lectori Benevolo.

HABES *hic, Benevole Lector*! *Palladii in librum Hippocratis* περὶ ἀγμῶν *Scholia, quæ sibi à Domino Laphileo Parisiensi Medico celeberrimo missa clarissimus Vir Anutius Foësius in Hippocratis doctrina exercitatissimus in præfatione commemorat. Quum autem dignus esset author qui alterutro eorum præcone in lucem exiret, neutri verò propter gravissimas occupationes eum in Latinum sermonem transferre liceret, id ego certè oneris publicæ utilitatis gratiâ libenter suscepi, huncque authorem quamdiligentissimè fieri potuit, transtuli, obscuriores locos explicavi, necnon etiam minùs integros adhibito interdum ejusdem Foësii doctissimi collegæ acerrimo judicio correxi. Et licèt in quibusdam mihi ipsi non satisfecerim, ferenda tamen illa potiùs quàm delenda esse arbitratus sum. Græcum certè fuisse authorem constat, quem tamen post Galeni tempora vixisse verisimile est, siquidem ejus apud Galenum nulla fit mentio. Huius autem alia quædam in alios Hippocratis libros extare Scholia audio, sicuti in Bibliotheca Laphilei eiusdem Palladii expositio Græca in sextum Epidemiorum Hippocratis reperitur, & olim Venetiis, à quibusdam doctissimis viris isthic Palladii Scholia quædam Græca in Librum Hippocratis de morbis acutis extare intellexi. Vnum hîc tantum dolendum est, quod hæc Scholia duntaxat fragmenta esse videantur commentariorum Palladii in librum Hippocratis de Fracturis. Tu interea, candide Lector! his fruere, & nostrum hunc qualemcunque conatum æqui bonique consule. Benè vale. Metis Mediomatricum, Calendis Augusti anni 1595.*

ANtequam ad dictionis explicationem aggrediamur, octo capita pro more omnium librorum hîc nos præfari oportet. Sciendum est igitur scopum Hippocratis in hoc libro esse primò de fracturis, per

ΤΑ εἰωθότε προλέγεσθαι ὀκτὼ κεφάλαια πᾶσιν βιβλίοις, δεῖ καὶ ἡμᾶς καταθέσθαι πρὸ προθέσεως τοῦ τῶν λέξιν ἐξηγήσεως εἰπεῖν. δεῖ δέ τινων εἰδέναι, ὅτι σκοπὸς τοῦ Ἱπποκράτει ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ, περὶ

accidens verò de luxationibus & de emotionibus differere, quoniam plerunque & luxationum & fracturarum emotionumque eadem est curatio. Rursus verò in secundo libro, primò de luxationibus & emotionibus differendi sibi scopum proponit. Ut quia hìc quoque plerunque una est etiam fracturæ curatio, iccirco per accidens quoddam & de fracturis disserit. At quoniam constat optimum medendi magistrum de causis & signis inquirere, ideò & causas & signa tradit: præterea de natura ossis, nervi, musculi, carnium, ut & eorum quæ ossibus adjacent, disputat, sæpe verò earum partium usum & actionem commemorat: hic quidem est scopus. Utilem autem & necessarium esse hunc librum constat? quomodo enim non esset necessarius, siquidem ipsum finem videlicet curationem tradit? quomodo non utilis, quum nobis item & causas & signa tradat? Tertium caput ad inscriptionem pertinet. Nam secundùm nonnullos de officina Medici inscribitur, quoniam quæ ad Medici officinam spectant, docet. A nonnullis autem primus liber de fracturis, secundus de articulis inscribitur, meliorque est ista inscriptio, Nam illa de Medici officina absurda est, neque enim omnia quæ in officina Medici docet. Sed alius extat liber in quo de omnibus disseritur, & illi æquius est de hoc nomine gratificari. Sciendum est autem eos qui hunc librum de fracturis inscripserunt, ab affectu ita denominasse, præterquam quod debuissent περὶ ἀγμάτων dicere. ἄγμα enim significat κάταγμα καὶ τὸ κλάσμα: solœcissmum etiam in hac denominatione commiserunt, ut ne malè sonaret inscriptio. Si enim περὶ ἀγμάτων inscripta esset, auribus malè consona fuisset. Rursus secundum librum non licet ab affectu, sed à loco inscribere. Quartum caput est, ordo. In primis igitur universalia ante particularia legere oportet: ideò primo ordine collocantur aphorismi, quippe qui de iis quæ secundum, & de iis quæ præter naturam existunt, disserant: deinde secundum ordinem iis quæ sunt secundum naturam attribuamus. Hæc enim iis quæ præter naturam digniora sunt: idcirco primo sumendus liber de natura pueri & de natura hominis, deinde liber de humoribus, & tunc quæ de victûs ratione scripta sunt. Post illa quæ sunt secundum naturam, ea quæ præter naturam collocanda sunt, tunc que popularia præcedant, & in iis prognosticum primo legatur: deinde statim sequantur libri de ratione victûs in acutis, postea etiam ad hunc modum his propositus liber videlicet de fracturis & articulis legendus est, quum sit ex popularibus. Sed forsan dubitaverit aliquis, quum etiam quæ præter naturam sunt & popularia tractet, cur non præcessit prognosticum? Rationem reddimus, quia illic similares morbos, hìc autem illos qui ad solutionem continui pertinent, tradit; digniora autem sunt similaria iis quæ in continui solutione versantur. Rursus verò postquam popularia quæ secundum naturam, & quæ contra naturam sunt, dixerimus, nobis ad morbos dispersos & passim vagantes atque epidemicos accedendum; sed primò ad vagantes & palantes: siquidem primo ordine legendus liber de aëre, locis & aquis,

A τον περὶ καταγμάτων ἀμφιλεγόμενον. σαφηνίζουσι δὲ καὶ τὰ συμβεβηκότα καὶ περὶ ἐξαρθρημάτων καὶ παρεξαρθρημάτων, εἴδη πολλάκις ἡ αὐτὴ θεραπεία ἀρμόζει, καὶ ὅτι ἐξαρθρήματα, καὶ παρεξαρθρήματα, καὶ παρεξαρθρημάτων. πάλιν δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ σκοπὸν ἔχει, περὶ τε ἐξαρθρημάτων καὶ παρεξαρθρημάτων ἀμφιλεγόμενον. ἐπειδὴ δὲ πολλάκις καὶ τοῦτο ἡ μία γίνεται θεραπεία ἐὰν καταγματος, ἀμφὶ τοῦτο καὶ τὰ συμβεβηκότα καὶ περὶ καταγμάτων ἀμφιλέγεται.

B ἀλλὰ δῆλον ὅτι ὁ λόγος θεραπεύων, καὶ αἰτίας ζητεῖ καὶ σημεῖα· διὸ παραδίδωσι καὶ αἰτίας καὶ σημεῖα. ποῖος δὲ τούτοις ὁ φύσιν ὀστοῦ λέγει, καὶ φύσιν νεύρου, καὶ μυὸς καὶ σαρκὸς, ὡς καὶ πρὸς ὀπτικὸν μεμιγμένων τοῖς ὀστοῖς. πολλάκις δὲ καὶ χρείαν αὐτῶν φησι καὶ ἐνέργειαν· ἅπερ μὲν οὖν ὁ σκοπὸς ὅτι τὸ χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον ὅτι ὁ περὶ βιβλίον, δῆλον. πῶς γὰρ οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον; εἰγὰρ αὖ τὸ τέλος παραδίδοῖ, λέγω δὲ τὴν θεραπείαν· πῶς δὲ γένοιτο χρήσιμον; εἰγὰρ καὶ αὐτὰ ἡμῖν, παραδιδοῖ καὶ σημεῖα, πεῖσον ὅτι κεφάλαιον ἡ ὀπτικὴ μέρος.

C ὀπτικὴ γὰρ ἐστὶ μία μὲν ἁπλῆ, κατ' ἐπεξεργασίαν δὲ ἐν τῷ ἐπεξεργασίᾳ διδάσκει. ποῖος δὲ ἁπλῆ, ὁ μὲν περὶ τοῦ βιβλίου, περὶ ἀγμάτων· ὃ δὲ δεύτερον, περὶ ἀρθρῶν. καλλίον δὲ ἔστιν αὐτὴν ἡ ὀπτικὴ φύσις. ὃ γὰρ ὀπτικὸν φύσιν κατ' ἐπεξεργασίαν, ἄπορον· οὐδὲ γὰρ πεῖσαι ἂν ὁ ἰατρικὴν διδάσκει. ἀλλ' ἕτερον δεῖ βιβλίον ἐν ᾧ περὶ τούτων ἀμφιλέγεται πεῖσαι, καὶ μᾶλλον ἐκείνῃ τὴν ὀνομασίαν χρεμάσθαι δίκαιον. δεῖ δὲ ἐξιδεῖν, ὅτι οἱ μὲν περὶ ἀγμάτων ὀνομάσαντες ὃ πρῶτον βιβλίον, ἀπὸ τῆς πάλαι τὴν ὀνομασίαν πεποίηται. πολὺ δὲ

D ἄμεινον οὕτως περὶ ἀγμάτων ἐπιγεγραμμένον ἦν. ἄγμα γὰρ καλεῖται ὁ κάταγμα, καὶ ὁ κλάσμα. ἀλλὰ ἀλλοκοτόφωνον τὴν ὀνομασίαν πεποίηται. ἀμφὶ δὲ μὴ εὖ ἔχῃ κακόφωνον τὴν ὑπογραφὴν. εἰ γὰρ περὶ ἀγμάτων ἐπιγέγραπτο, ἤμελλε κακόφωνος εἶ). ὃ δὲ δεύτερον πάλιν, ὅτι ἔστιν ἀπὸ τῆς παύσης ὑπογράφαι, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς τόπου. τέταρτόν ὅτιν ἡ τάξις. δεῖ γίνειν περὶ πρώτης ἀδιαγνώστων τὰ καθόλου, ἔπειτα μεμερῶν. διὸ προτεταγμένῳ οἱ ἀφορισμοὶ, ὡς λεγομένων ἐν αὐδὶς ἅμα ἔπειτα τε τῇ

E φύσιν, ἃ ἔπειτα περὶ φύσιν. εἶτα δεύτερον, ἐπιγεγραμμένῳ ἕξιν τοῖς τῇ φύσιν. ἕξιν γὰρ, ἔπειτα περὶ φύσιν ὑγιεινότερα εἶσι. διὸ πάλιν δεῖ προγεγραμμένον τὸ, τε περὶ παιδὸς φύσεως, καὶ ὃ περὶ φύσεως ἀνθρώπου. εἶτα ὃ περὶ χυμῶν, καὶ τότε τὸ περὶ διαίτης. μετὰ δὲ τὸ τῇ φύσιν, δεῖ προτάττειν τὸ περὶ φύσιν. καὶ τότε προτιθέσθω τὸ ἔνδημα, καὶ ἐν τοῖς ἐνδήμοις ὃ προγνωστικόν. εἶτα δεύτερ τὸ περὶ ἀμφίπτης ὀξέων. καὶ εἴτ' οὕτω ὃ προκείμενον ἀκολουθεῖν δεῖ βιβλίον. λέγω δὴ,

F ὃ περὶ ἀγμάτων, καὶ ἀρθρων, καὶ τοῦτο γὰρ ὃ ἐνδημιόν ἐστιν. ἀλλ' ἴσως τις ἀπορήσειεν, ὅτι καὶ εἰ ἔστι περὶ φύσιν ἐστὶ, ἢ ἐνδήμων, ἀμφὶ τί μὴ προτετάχθη τῷ προγνωστικῷ; καὶ λέγομεν ὅτι ἐπειδὴ ὁμοιομερῆ νοσήματα παραδίδοῖ. ἐνταῦθα δὴ, τὰ ἐν λύσῃ συνεχείας, ὁμοιομερῆ ἔστι ἐν λύσῃ συνεχείας εἰσὶ. πάλιν δὲ μὴ ὃ εἰπεῖν τὰ περὶ φύσιν, ἢ ἔστι παραδίδοῖ φύσιν, τὰ ἐνδήμια, δεῖ ἐλθεῖν ἡμᾶς ὅτι τε τὰ προτεθεικὸς, καὶ τὰ ἐπιδήμια, ἀλλὰ προτέτακται δεῖ τὰ προτεθεικὸς φιλοσοφίαν. διὸ τε προτίθει τάξιν ἔχει ὃ περὶ ἀέρων, τόπων, ὑδάτων.

ὁ δὲ ὅτι λοιπὸν τῆς ἐπιδημίας δεῖ ἡμᾶς ἀγωνᾶν. πέμπτον κεφάλαιον ζητεῖσθαι εἰ γνήσιον. ὅτι ὁ γνήσιόν ἐστι τὸ πρῶτον βιβλίον, δῆλον. ὥσπερ μὲν ὁ ὢν ὁ καλλιος τῆ φράσεως, ἔπειτα ὁ, ὧν ὁ μεμαθηκὼς ἐν τοῖς γνησίοις αὐτοῦ τὰ πρῶτα βιβλία. ὁ συνεφώνησε τοῖς πάντες οἱ ἐξηγηταί· ὁ εἰρήκασιν αὐτὸ γνήσιον εἶ). ὁ δὲ ὅτι μὲ γνήσιόν ἐστι, δῆλον. ποίᾳ ὁ Ἱπποκράτους ἐστὶν, ἄδηλον ἡμῖν ἐστιν. εἴτε τυχὸν τῆ Γνωσιδίκου, εἴτε τῆ Ἡρακλειδου, εἴτε τῆ Δραξιντος. ἁπλῶς δὲ, τῆ εἰρηκότος τοιῦτα ἀποτεσμοὺς, καὶ ὁ περὶ γραικὸν, καὶ ὁ περὶ ὀξυάτης, αὐτὸ ἐστιν. ἕκτον ἐστὶ κεφάλαιον, καὶ ἡ ἐστὸ μέσος αἰακτορικὸ. αὐτάρκως ὁ ὁ πρῶτο βιβλίου, ὁ ἐστὸ ὁ θεωρητικὸν, καὶ ἐστὸ ὁ πρακτικὸν, καὶ ἐστὸ ὁ φυσιολογικόν. ἐστὸ μὲ ὁ πρακτικὸν, ἐν ὃ λέγει αὐτὸν θεραπεύειν. ἐστὸ ὁ ὁ φυσιολογικὸν, ἤγουν ὁ λέγει αὐτὸν φύσιν ὀστῶν τε, καὶ νεύρων, καὶ τ τοιῦτον. ἕβδομόν ἐστι κεφάλαιον, ἢ κατὰ μέρεα διαίρεσις· δεῖ εἶναι εἰδέναι ὅτι ὁ πρῶτον βιβλίον ὁ μὲν Ἱπποκράτης εἰς δύο διαιρεῖ· ὁ ὁ Γαληνὸς, εἰς ἑπτά. ἀλλὰ ὁ μὲν πρῶτον εἰς τρία, ὁ δὲ ἀγαθῶν φησι. ὁ ὁ δεύτερον, εἰς τέσσαρα. μαθεῖν ὁ δὲ σαφῶς θεῖναι κατὰ τὸ λέξιν ἀκριβέστερον· ὀγδοον ὁ τελευταῖόν ἐστι κεφάλαιον, ὁ ἔστιν ὁ διδασκαλικὸ. δεῖ ὁ εἰδέναι ὅτι οἱ Ἱπποκράτειοι ἔφασι, ἄλλοι εἰσὶ παῖδες τοῖς Γαληνοῦ. ἀφορισικὸν γὰρ κέκραται καὶ ὑφηγηματικῶν. ὀνόματα ὧν ὁ ὑφηγηματικῶν κέκρηται· ῥαφακτῆρες ὁ μέσοι, ποτὲ μὲν γὰρ ὑφηλὰ, ποτὲ ὁ ὕπτιοῦν. τοῖς πράγμασι, τὰ φαῖνον συνεξομοιοῦσαι φιλαῖ, ὅπερ ὁ, περὶ καταγμάτων, ὡς μεμαθήκαμεν, σκοπὸς ἐστὶ τοῦ Ἱπποκράτει ἀφελεῖσθαι, εἰκότως ἡμεῖς. ὑποπτεῖ, φησὶν τὸς κατὰ τὰ λέξιν ἐξηγήσεως ἀρχόμενα, ὅτι ἀ πραγμάτων ἀφ ἐπῶν. τὸς μὲν ὅτιν ἡ οὐσία τῆ μυῶν τῆ ὑπὸ μόνων τοῖς ὀστέοις. πὸς ὁ ἡ ἐνέργεια αὐτῶν, καὶ τί ὁ πάθος. καὶ πόθεν ἡ τε ἔκτασις ὁ εἰ κατὰ φύσιν αὐτὴ ἐστιν. οὐ μόνον ὁ τοῖτον πραγμάτων τινα, ἀλλὰ καὶ τῆ ὀστῶν. δεῖ δῶμ ὁ τοῖτον ἐπῶν τῶν τε οὐσίαν ὁ τὸ παθῆ, καὶ τῶν θεραπείαν, καὶ τ κατὰ τοῖτον. πέσσ δῶμ περὶ μυῶν διαλεξόμεθα. δεῖ τοῖνυν εἰδέναι, ὅτι οἱ μύες, οὐ πᾶσι μὲν ἔχουσιν ἰνάδα τε ὁ ἐρυθρὰν, καὶ λευκὴν· τὰ ἰνώδους γίνονται αἱ ἐνέργειαι. διὰ ὁ τὸ ἐρυθρὰ ὑγραίνεσθαι ὁ ἰνώδεσι. αἱ γὰρ ἶνες, ὅλῃ μορῆς δίκαιω ἐπέχουσι, αἱ ὁ φλέβες, ὀχετῆ. φέρονται ὁ εἰς αὐτὲς ὁ ἀρτηρίαι, αἵπνες δίκαιόν ἐστιν αὐτῆς πορίζουσιν. αὐτὴ μὲν ἡ φύσις τ μυῶν, ἐνέργειαι ὁ πρέχουσι κινητικόν. διατείνοντες γὰρ ὅπῃ τῶν οἰκείων ἄρχουσι, συκτείνουσι ὁ συγκάμπτουσι τὰ κῶλα· διὰ τοῦτο γὰρ ὁ μύες εἴρηται, ὅτι ὁ μύουσι. καὶ νεῦρα ὅτι ὁ νεῦρα, πάρεστι ὁ πᾶσι οἱ μύες ἐστὶ καταγματικῆ ἀνωμῆ, ὥσπερ δύο. ἄπτα λύτας εἶσι συνεχείας. ἢ γὰ ἐγκαρσιως τέμνεσθαι, ἢ ἐπ' εὐθείας· ἀλλ' εἰ μὲν ἐγκαρσια γὰρ τέμοι, πάντως ἀρχεῖον γίνεσθαι ὁ μέσον. εἰ γὰ μυος, ὃ μὲν ἐν, ἀλλα σφᾶσθαι, ὃ ὁ ἕτερον, κατὰ. ὁ ἀπασμὸς ἀναλυσθεῖ. εἰ ὁ ἐπ' εὐθείας γίνοιτο, οὐ φέρεσθαι ὃ μὲν ἐν ἄνω. ὃ ὁ ἓν κάτω, ἀλλ' ἅπαν ὅτι διαίρας γίνοιντ' ἂν Φλεγμονῆς, ἐξάπασις γὰ. ὁ τὸ μὲν αὐτὸ φέρεσθαι δεῖ. τὸ ὁ ἑξιτερὸν, ὁ πάλιν ἀπασμὸς ἀναλυσθεῖ. καλεῖς ὁ ἀνω περσπάκα τ κατὰ θεραπον λόγον. κατὰ συμβεβηκὸς, καὶ ὁμοιομερὲς ἴσα νόημα, ὁ ὀργανικόν. ἴσα καὶ ὁ πᾶσι τῆ μυῖς. ἢ ὁ θέσις αὐτῶν, ἕστ διαστη. δεῖ γὰ εἰδέναι, ὅτι ἀπὸ μὲν ἄλλα ὀστᾶ συμφύεται, εἰς ὁ

ita deinceps ad popularium morborum lectionem erit deveniendum. Quinto capite inquiritur, sitne genuinus iste liber. Genuinum autem esse constat primò quidem ex dictionis elegantia; deinde quod hujus libelli fiat mentio in genuinis Hippocratis libris, in eoque consenserint omnes interpretes, ipsumque genuinum esse asserant: constat igitur esse genuinum. Cujus autem sit Hippocratis non ita nobis constat, numne fortè Gnosidici, numne Heraclidæ, numne Draconis. Ut verò simpliciter dicam, illius est qui aphorismos, prognosticum, & librum de ratione victûs evulgavit. Sextum caput est quamnam ad partem referatur. Hic enim liber ad theoriam, ad praxim, & ad physiologiam reduci potest. Ad praxim, dum curationes recensent; ad physiologiam, dum de ossium, nervorum, & aliorum ejusmodi natura disserit. Septimum caput est in partes divisio. Operæpretium enim est scire hunc librum ab Hippocrate in duas partes dividi, à Galeno autem in septem, videlicet primum de fracturis in tres, secundum verò in quatuor. Id autem, Deo volente, inter enarrandum accuratiùs ediscemus. Octavum & ultimum caput est, docendi modus, qui alius est Hippocrati, alius Galeno. Aphoristico enim & enarratorio, charactere verò medio, aliquando sublimi, interdum verò humili rebus ipsis phrasim assimilare solitus. Quoniam autem scopus Hippocrati propositus est de fracturis, ut didicimus, differere, decet nos antequam ad vocum expositionem accedamus, quædam præfari: quænam videlicet sit substantia musculorum ossibus adhærentium, quænam eorum actio, quæ affectio, & unde ἔκφυσις, id est exortus, & num is sit secundum naturam: non solùm autem præfari horum quædam necesse est, sed & de ossibus. De eorum igitur natura, affectibus, curatione & positione dicendum. Interim verò de musculis disseramus. Sciendum est autem eos substantia esse nervosa & carnea, & per nervosum genus fieri operationes, per carnosam autem substantiam humectari nervosum & fibrosum genus; Carnes enim labri, venæ verò ductuum vicem obtinent. Feruntur autem in ipsos & arteriæ, quæ quidem eis temperamentum præbent. Hæc quidem musculorum substantia. Actionem autem motivam præbent. Ad proprium enim principium recurrentes membra extendunt & contrahunt. Ideo enim dicuntur musculi à connivendo, & nervi ab annuendo. Musculi autem in fracturarum disciplina affectus patiuntur, primùm duos, qui ad continui solutionem referuntur. Aut enim obliquè sectio fit, aut in rectum. Sed siquidem obliquè, membrum inutile prorsus redditur. Musculi enim una pars sursum, altera deorsum fertur, & insequitur spasmus, id est convulsio. Si autem recta fiat sectio, non fertur una pars sursum, altera autem deorsum; sed aliquando oborta gravi inflammatione, fit distensio, ejusque pars una ad dextram, altera ad sinistram fertur, ac rursus subsequitur spasmus. Rectè autem suprà (primùm) addidi, nam per accidens morbum similarem & organicum continet. Hi sunt musculi affectus. Eorum autem situs est ejusmodi. Sciendum est enim ab alio esse produci, & in aliud desinere. Neque enim aliter musculi actionem

nem peragi contingit. Si enim à quo exoritur, in eundem desinit, sine actione manet musculus. Et hæc quidem de musculo. De ossibus verò etiam, si lubet, disseramus. Sciendum igitur est eorum substantiam esse terream & duram: aut enim articulus luxatur, aut propriam cavitatem deserit, & gibbum gibbo communicat. Sed secundum illud alterum, rursus bifariàm affectus fit, aut enim articulus per totum frangitur, & dicitur ejusmodi fractio κυλινδὴν fieri, id est, ad instar caulium, aut parùm, & vocatur capillaris. Et rursus aut perfectè à proprio situ egreditur articulus, & vocatur luxatio; aut imperfectè, & vocatur παράθραυμα, id est subluxatio. Ifti autem affectus hac ratione sunt curandi: Quum enim in fractura ossa alia super alia ferantur, distensione, & in oppositum tensione utendum est. Si enim unam partem tendas, uni patti dolorem inferas, & maxima consequuntur symptomata. Oportet igitur & superiorem & inferiorem partem extendere, ut modum dolori adhibeas. Post extensionem & oppositam tensionem, conformatione etiam utendum est. Novit autem conformatio ossa emota in propriam sedem rectè reposita servare. Ita igitur rationales Medici operantur, vulgares autem & gregarii non utentes extensione nec opposita tensione vincula adhibent, & hac ratione membrum mutilum aut inutile redditur, aut ossa musculos atterunt, & sideratione insequuntur. Hæc igitur etiam curatio. Ita autem collocari postulat pars ægra, ut maximè sit expers doloris. Qualis sit verò ille situs doloris expers, si placet, exempli gratia, in manu, sermone demonstremus. In hac igitur angularis figura est doloris expers, neque enim musculi distorquentur, sed omnes recti collocantur, neque extenditur pars, ut curvetur, sed medium habet ordinem. Quod autem ejusmodi figura sit secundum naturam, potest etiam vulgaribus hoc modo demonstrari, quum tensio & inflexio contra naturam sint, patet angularem figuram esse secundum naturam. Cum rationalibus rursus sic agimus, quod illud quod est secundum naturam, est expers doloris. Præcipiendum est igitur ægro, ut manum porrigat. Is enim à natura edoctus angularem figuram utpotè doloris expertem porriget. Ad hæc istud etiam nosse convenit, quod parti in angulati figura deligatio facienda sit. Nisi enim ita feceris, sed eam extentam sic deligaveris, postea inflexeris, tandem ex vinculis partim quidem laxa, partim verò constringentia reperiuntur, quæ ægrum premunt.

A ἄλλο καταφύσῃ. ὁσοῖς γὰρ ἄνωθεν ἐνδέχεται ἠρτῆσθαι τοῦ μυὸς τοῦτο ἐνέργημα. ἐὰν γὰρ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἀρξηται, καὶ καταφύσῃ, ἀνέντατος μένει ὁ μῦς. ὡσαύτως μὲν οὖν ὅτι μυός· εἰ βούλεσθε δ', ἀφελεσθωσαν καὶ τὰ ὀστᾶ ἀπὸ τοῦ σώματος, ὅπως ἂν ἦ ὁ ὄγκος ἢ οὐσία ὅτι γνώδης, ἢ σκληρά. ἡ γὰρ κλάσις, ἢ τοῦ οἰκείου καταλιμπάνει ὁ ἀφ' ὅλου, καὶ κυρτὸν κυρτῷ ὁμιλεῖ. ἀλλὰ καθ' ἕτερον τρόπον, πάλιν ὁ παθὼν γίνεται σκέλος. ἡ γὰρ ἀφαιρεῖται κλάσει, ἢ καλεῖται καυληδὸν, ἢ ὁλοσχερὴς, ἢ ἐπὶ πλέον, ἢ καλεῖται τεμάχισις. καὶ πάλιν, ἢ τελείως ἐξίσταται ὁ ἀρθρον ἀπὸ τῆς οἰκείας θέσεως, ἢ καλεῖται ἔξαρθρημα, ἢ ἀτελὴς, ἢ καλεῖται παράρθρημα. ταῦτα τὰ πάθη δεῖ διαγνῶναι ἕκαστα τούτων. ὅταν γὰρ ἐν ᾧ κλασὶς φέρωνται τὰ ὀστᾶ ἐπάνω ἀλλήλων ἀφεστῶτα καὶ αὐτὰ πρὸς ἑαυτὰ. εἰ γὰρ ὁ ἓν μέρος τινὸς, τοῦ ὁλοῦ ἐν μοίρᾳ ὑπερέρεις, καὶ μεγάλα συμπτώματα ἀφεστήκασι. δεῖ οὖν ἑκάτερα μέρη, ἢ ἄνω μέρος, ἢ κάτω τείνειν ἵνα μεταξὺ τοῦ ὀδόντος. μὴ ἢ τοῦτο ἴσον ἢ ἀνίσασιν, δεῖ

B λάσθαι πειρᾶσαι. καὶ πάλιν, ἢ τελείως ἐξίσταται ὁ ἀρθρον ἀπὸ τῆς οἰκείας θέσεως, ἢ καλεῖται ἔξαρθρημα, ἢ ἀτελὴς, ἢ καλεῖται παράρθρημα. ταῦτα τὰ πάθη δεῖ διαγνῶναι ἕκαστα τούτων. ὅταν γὰρ ἐν ᾧ κλασὶς φέρωνται τὰ ὀστᾶ ἐπάνω ἀλλήλων ἀφεστῶτα καὶ αὐτὰ πρὸς ἑαυτὰ. εἰ γὰρ ὁ ἓν μέρος τινὸς, τοῦ ὁλοῦ ἐν μοίρᾳ ὑπερέρεις, καὶ μεγάλα συμπτώματα ἀφεστήκασι. δεῖ οὖν ἑκάτερα μέρη, ἢ ἄνω μέρος, ἢ κάτω τείνειν ἵνα μεταξὺ τοῦ ὀδόντος. μὴ ἢ τοῦτο ἴσον ἢ ἀνίσασιν, δεῖ

C ἢ ἀφαπλάσαι χρήσασθαι. ἡ γὰρ ἀφαπλασις εἶδός ἐστι ἐνεργείας ὀστᾶ εἰς τὸ οἰκεῖον θέσιν φυλάττειν τε καλῶς τεθραμμένα. ὅτε μὲν οὖν οἱ λογικοὶ ποιοῦσιν· οἱ ἢ ἀγύμναστοι τῇ ἰατρικῇ, μὴ κεχρημένοι τῇ τέχνῃ ἢ τῇ αὐτάρκει ἐπιδεσμήσει. καὶ ἢ κολοβὸν γίνεται ἢ ἀχρεῖον ὁ μέλος, ἢ τὰ ὀστᾶ θλίβουσι τοὺς μῦς· ἐκ σφακελισμοὶ ἀκόλουθοι. αὕτη γοῦν ἐστὶ ἡ διαφορὰ· καθίστησιν ἡ ὁ μέλος ἔχειν ἀλλὰ τὸν αὐτόθυρον. ποία ἐστὶν ἡ αὐτόθυρος, εἰ βούλεσθε ὡς ἔστι τῆς χλιδῆς γυμνάσωμεν τὸν λόγον, ἔστι τοῦτο ἔλεγον αὐτόθυρον ὅτι ἀρθρον ὁ ἐγκώνιον, ἅτε γὰρ οἱ μύες

D ἀφεστῶτος, ἀλλ' ἐπ' ἰσότατος πάντες κεῖνται, ὀφθὲν τέτακται ὁ μέσον ἵνα καμφθῇ. ἀλλὰ μέσον ἔχει ἕξιν. ὅτι δὲ ὁ τοιοῦτον ἀρθρον κατὰ φύσιν ἐστὶ, δῆλον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ἄλλων ζῴων ἀφθόνως. ἐν τοῖς ἀνθρώποις πάλιν φαινόμενον ὅτι. ὅτι ὁ κατὰ φύσιν ἐστὶν αὐτόθυρον. δεῖ οὖν τὰ σχήματα λέγειν ὑπαρχόντων τοῖς χεῖρας. αὗται γὰρ ἐστὶ ἡ φύσεως παραδείγματος, ὃ ἐγκώνιον ἅτε αὐτόθυρον παραδίδωσι ἀρθρον. φασὶ ἢ τοῖς

E τοις δεῖ καὶ τοῦτο γινώσκειν, ὅτι τοῖς ὑπάρχειν δεῖ ποιεῖσθαι, τὸ μεσίον ὄντος ἐν τοῖ ἐγκωνίῳ ἀρθρῳ. εἰ γὰρ μὴ ὅτε ποιήσης, ἀλλὰ ὑπτίσης αὐτοῖ, ὅπως ὑπαδήσῃς. ἔστε συνεκάμψεις. τελευταῖον ὑφίσκωνται τῷ ὑπαδέσμων, οἱ μὲν χαυνώμενοι, οἱ ἢ σφιγγόμενοι, καὶ θλίβουσι τὸν ἄρθρωσιν.

SECTIO PRIMA.

F

Oportet Medicum quæ suo loco mota sunt & fracta.] Oratio habet procœmium. Est autem procœmium deliberativum. Quod enim ait Hippocrates tale est, necesse esse ut Medicus fracturarum extensionem norit. Ne verò, quoniam extensionis tantùm meminerit, ab eo conformationem, deligationem & positionem non commemoratam fuisse existimes: Omnia enim ubique simul inaudienda sunt. Extensionem igi-

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

1 ΕΧρὴ τὸν ἰητῆν τῶν ἐκπεφοίνων τὰ δὲ καθεστῶτα] προοίμιον ἔχει ὁ λόγος, ὃ ἢ προοίμιον ἐστὶ συμβουλευτικόν. ὃ γὰρ φησιν Ἱπποκράτης τοῦτό ἐστιν. ὅτι χρεία ἐστὶ τὸν ἰατρὸν εἰδέναι τῶν καταγμάτων τὸν κατάστασιν. μὴ ἢ ἐπιδὴ καταστάσεως μόνον ἐμνήσθη, μὴ νομίσῃς ὅτι ἀγνοεῖ ἢ ἀφαπλασιν, ἢ ὑπάδεσιν, ἢ ἀκόλουθον. πάντα γὰρ ταῦτας συνυπακούειν δεῖ. δεῖ οὖν

φησι, τὸ τε κατὰ φύσιν καὶ εὐθὺ καὶ τὸ παρὰ φύσιν. Ἀπίδασιν δὲ λέγομεν ὅτι ἡ ἐγκλίνιος. ἵν' ᾖ καὶ ὁ παχὺν αὐτὸ ἀπὸ φύσεως ἔπαθεν. ἀλλ' ὅτι οὐκ εἰς μὲν σφάλλεσθαι, ἀφ' οὗ φησιν, ὅτι δεῖ σφαλλομένους εἶ, καὶν εἰς ὃ ἐγκλίς τὸ κατὰ φύσιν, σφάλλεσθαι, καὶ ποῖον ἔστι ὃ ἐγκλίς τὸ κατὰ φύσιν, ὃ, τι ὃ ὀρθιὸς μᾶλλον τὸ παχὺν κατὰ φύσιν ἐστί· δεῖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι ὡς ὅτι χειρὸς γυμνάζῃ τὸ λόγον. οὗτος καὶ ἄζιον ἀπορῆσαι ἀφ' οὗ ἀπὸ χειρὸς ἤρξατο, καὶ μὴ ἀπὸ κεφαλῆς, τίς ἀφ' ἑαυτῶν ὑμιοτέρας ἄρχ. καὶ λέγομεν ὅτι ταύτης οἰκείαν δέδωκε. λέγω δὲ τὸ κεφαλῆς τραυμάτων· ἐνταῦθα οὖν διαπτύσας πεφαλιὰ, ἀπὸ χειρὸς ἤρξατο, αὖτη γὰρ πάλιν τὸ ἄλλων ὑμιωτέρα ἔστι. ἀλλὰ πάλιν ἀπορήσομεν, ἀφ' οὗ ὃ ὀρθιὸς, μᾶλλον ἐπὶ τοῦ παχὺν ὅτι ὃ κατὰ φύσιν. καὶ λέγομεν ὅτι ὅτι οἱ μὲν μᾶλλον ἐντὸς κεῖνται, ὅτε ἐφήσι ὄντων τῶν ἀποφύσεων τε καὶ κινήσεων· ὅτε γὰρ συμπληρώσας ὃ σῶστον σφυσίμιον, ἀρχέται καὶ ἐπὶ δεύτερον. ἐν ᾧ κατηρχὴ ἴνων ἰατρῶν· ἀλλ' ἵνα μὴ τις ἀπαὶν ἀπορήσῃ, ὅτι καὶ ἀφ' οὗ κατηρχῆς. φησὶν ὅτι ἀφ' ἧς αἰτίας σῶστον μᾶλλον ὅτι Γαλιζόμενοι, καὶ ὑποκρινόμενοι, μεχάλως ἀμβλυτέρωσι. δεύτερον ὅτι τύπτει τοῦ ῥήματος, οὐ μόνον χεῖρας κυλλοῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα μέρια. πεῖσον σῶς τύπτει, ὅτι ἀφ' ὃ ἀλλοκότου καὶ ὃ ξενοτρεπές. ἅτε γὰρ ἀνθρώπων ὡς ὑπόπτων τύπτοις χαιρόντων, καὶ παιδιωτοῖς ὄχροις τοῖς ἀγῶσιν. ἵν' οὖν μὴ ὦσιν αὐτοῖς παιδιωτοί, βούλεται ἀφ' ὧν ἀπαὶν εἰπεῖν.

1 ἢ ἐνθυμήσαν τε καὶ κατεγμάτων] ἄζιον ἀπορῆσαι, ἀφ' οὗ σῶστε κατεγμάτων ἀφ' ἑλεξιῶν βουλόμενος, σῶστον ὄζαρ ἀρθμῷ ἐμμένειν. ὃ λέγομεν ὅτι, ἢ ἀφ' ὃ ἐμεσοδιώκε αὐτῶν. ἢ τε σῶστε τὸ κατεγμῷ λόγον νομιζῇ μὴ ὃ σῶστε ὄζαρ ἀρθμῷ ἑτέλν ἀφ' ἑλεξιῶν. ἢ ἀφ' τοῦτο οἱονεὶ προδικὸς, ὃ σοῖς ζητοῦσιν ἐμμένειν, ἢ ἢ ὁλ' ἄλλου αἰτίαν. ὅπερ γὰρ ἐβούλετο σωσεχῆ φυλάξαι τὸ κατεγμάτων σεσείαν, ἀφ' τοῦτο σῶστον ἐμμένειν ὄζαρ ἀρθμῷ, ἵνα ἅμα ὃ σῶστε κατεγμῷ ἀφ' ἑλεξιῶν, τέλειον σῶμα δώσῃ τὸ σῶστε ζητοῦν λόγον, ἢ μὴ ἀφ' ἀμφῶ αὖθ. ὁλοσκαλικοῦ γὰρ ὄζαι ζῆπου, ὃ ζῷ ὄφεως τὸ φλατυφώ- των, ὄρχιλο ῥηξέζ τὸ μηνίγγων. ἢ ἢ ἀφ' πείτιν αἰτίαν, ὅτι ἀφοβόρως τῇ ζῆξει ἐχρήσατο.

2 ἐχρὶν τὸν ἰσθμ.] ζητοῦσί τινες, ἀφ' τί εἶπε ὃ ἐχρὶν τὸν ἰσθμ, μᾶ τὸ ε. εἴδη γὰρ αὖζαν εἰπεῖν, χρὶν, ὃ λέγομεν ὅτι ἀεὶ οἱ Ἴωνες, ἢ Ἀθηναῖοι ὃ, ε, φιλοῦσιν σωσιθύναι.

3 αὕτη γὰρ ἡ ὀνομοτάτη φύσις.] φύπν ἐνῷῦ καλῆ, τὸ ἀφ' πλασιν.

4 οἱ μὲν οὖν μηδὲν σωβουλεύοντες, οὐδὲν ἔζαμβρτηύσουσιν] ἔνιοτι φθέλεσθαι δοκεῖ ὁ Ἱπποκράτης. Τύναπτον γὰρ, οἱ βουλεύόμενοι ὀφείλουσι καλῶς σκεψασθῆν. ὃ λέγομεν ὅτι τεχνίτλω ὁ Ἱπποκράτης βουλόμενος σῶδιδοῦναι, τοῦτό φησιν. ὁ γὰρ ἄγαν τεχείτης, οὐ βιαλύσεται. ζητοῦσι δέ τινες ἐνῷῦθα, ἀφ' τί εἶπε σωβουλεύοντες, ἔδη γὰρ, σωβουλεύόμενοι εἰπεῖν. ὃ λέγομεν ὅτι ἐνεργητικὸν, ὃ δὲ σημαινόμενον παθητικὸν, τὸ Τύναπτον, ἐν ἔργῳ ποιῶν τὶς λόγοις οὐ πάσχω.

A tur, inquit, nosse convenit, & situm qui secundum naturam est, situm quem dicimus angularem, quem qui etiam patitur, id ipsum à natura novit. Sed quoniam fieri non potest quin erremus, iccirco oportere nos etiam in eo quod ei quod secundum naturam propius est, errare: at quale est quod ei quod secundum naturam propius est? quod pronum quàm supinum magis secundum naturam est. Sciendum

B est enim Hippocratem, exempli gratiâ, de manu sermonem instituere, unde meritò aliquis dubitare posset, cur à manu, non à capite parte omnium dignissima orsus est. At dicimus huic peculiarem tractatum videlicet de capitis vulneribus dicatum esse. Hîc igitur quum caput curet, à manu orsus est. Ipsa enim rursus reliquis dignior est. Sed rursus dubitatio oritur, cur pronum supino ei quod secundum naturam propius est? Idque contingere dicimus, quòd musculi intrò magis collocati sint, quum nimirum tum exortus, tum fines directi sint. Ita ab-

C soluto priori exordio, accedit ad secundum, in quo nonnullos redarguit Medicos. Sed ne quis dubitet cur id faciat, tres imprimis causas affert, primam quidem quod Sophistæ & simulati Medici valdè peccant: secundam quod hac figura non solum manus, sed & aliæ corporis partes mutilatæ & veluti gibbæ redduntur: tertiam præter hæc, quòd nova & aliena introducendo, utpotè hominibus utplurimum in iis rebus voluptatem capientibus, reddunt sibi ægrotos morigeros & obsequentes. Ne igitur iis sint morigeri, ipsis invidiam conflare vult.

Eorum quæ suo loco mota sunt & fracta.] Me-

D ritò aliquis dubitaverit, cur quum de fracturis disserere illi propositum esset, primò luxationum meminerit: quod dicimus fieri, aut producendi sermonis gratiâ, aut quod visus sit in sermone de fracturis nolle etiam de luxationibus disserere. Ideò ante tantùm meminit veluti per transennam, aut propter aliam causam. Quoniam enim continuam de fracturis speculationem servare constituerat, ideò primam de luxationibus mentionem fecit, ut una cum disputatione de fracturis perfectum de iis & non interruptum sermonem traderet.

E Is enim doctrinæ modus est, ut eorum quæ antevertunt extrema sint futurorum principia, aut propter tertiam causam, quoniam ordine multifariàm est usus.

Oportebat, inquit, Medicum.] Quærunt nonnulli cur dixerit ἐχρὶν addito ε. siquidem absque eo potuit dicere χρὶν & videtur debuisse. Sed respondemus Iones vel Athenienses ε frequenter addere solitos.

Ipsa verò natura justissima est.] Naturam hîc vocat ipsam conformationem.

F *Qui igitur nullum consilium adhibent, plerumque nihil errant.*] Pugnantia loqui videtur Hippocrates. Contrà enim qui consilium adhibent, rectè curare debent. Et dicimus quòd artificem instruere volens id dicit: Perfectus enim artifex, non deliberat. Quærunt insuper nonnulli, cur dixerit σωβουλεύοντες consilium adhibentes. Oportuit enim σωβουλευόμενοι, hoc est consilium capientes dicere. Et dicimus illud actionem, hoc verò perpessionem significare, neque activam faciens orationem contra affectus sum.

Medici autem qui sibi sapientiam arrogant.] Hinc fit aggressio ad secundum exordium.

Quænam igitur Medicorum errata dicendum.] Jam ex iis quæ antè præcepta sunt, angularem figuram esse secundum naturam & doloris expertem didicimus, Quoniam verò nonnulli id quod supinum est, secundum naturam esse dixerunt, alii quod pronum, vult eorum opiniones evertere. Qui, inquit, supinam figuram constituunt, illam secundum naturam esse eatenus affirmant, quatenus jaculantes istam tanquam generosam & inflexibilem observant, præsertim verò, inquit, quòd tum manûs æquabilitas appareat. Supra enim alba, infra pilosa cutis. Si igitur, inquiunt, quæ, in superficie se habent, constat & ea quæ in profundo, veluti musculos qui rectas fibras habent. Similiter qui pronam figuram manûs laudant, hæc tantùm asserunt, quòd jaculatoriam artem in medium non proferunt. Sic igitur sermonem orsus, variis modis Medicos reprehendit. Et primò si hoc, inquit, jaculatoriæ arti & Medicinę concesserimus, cur nobis manum sinistram, non item dextram, quæ figuram angularem observat, in exemplum affers? Præterea si omnino ab artibus conjecturam facere licet, quod aliæ artes figurâ angulari utuntur: qualis fortè fuerit ars terebrandi. Variæ enim sunt figuræ manûs in unaquaque arte, alia enim in funda, alia in jactu lapidis. Quomodo autem nobis potentem esse ejusmodi figuram asserunt, supinam videlicet & tensam? præsertim quum ne sanus quidem eiusmodi figuram sine sensu doloris obsèrvare valeat. Et si interdum aliquis ita carpum presserit, dolor oboritur, & cogitur gladium, aut certè quod gestatur, projicere. Quomodo situm musculorum secundum naturam versari in coloris æquabilitate asserunt, quum alium quidem esse colorem superficiei, alium autem profunditatis contingat? Omnium igitur figurarum pravarum existentium sola angularis utilis est & coloris expers.

Quot errores igitur Medicorum quos quidem dedocere volo, & hos docere.] Cur hæc dicat quærere operæpretium: quid enim errorem addiscere opus est? dicimus autem duplicem esse errorem: unum quidem apparentem, sed reipsâ non existentem; alium autem naturâ existentem. Hunc igitur postremum se velle dedocere, alium autem se velle docere asserit.

Alia in cessando.] Pro, in quiescendo.

Hominem autem ita collocari oportet.] Hinc Hippocrates deinceps fracturarum curationem aggredi vult. Et primò manum fractam curat. Sciendum est autem tres esse manûs partes, quarum una humerus, alia extrema manus, media cubitus vocatur. Sed cubiti, etiamsi videatur una pars, duo tamen sunt ossa, quorum inferius propriè cubitus, superius autem radius denominatur. Et in manibus quidem manifestum, si duo ossa frangantur, minùs autem, si quod est contra oppositum. Si horum alterum frangatur, melius ut radius non cubitus frangatur, quandoquidem cubitus subjicitur radio, & eum sustentat, præsertimque is sit qui ad brachium articulatur. Præterea lapsus qui in cubitum incidunt, faciliùs apparent, quippe pars illa minimè carnosa. Sed lapsus qui in radio fiunt, propter carneam par-

A 5 οἱ ἢ ἐκεῖνοι ὀφιλόμενοι] ὑπεσθὲν ἔστιν εἰσβολὴ ἐπὶ τὸ δεύτερον περίμημον.

6 ῥητέον οὖν, ὁκόσας τῆσι ἀμῤῥαπίδων] ἤδη ἀφ' ἧσι φερηφάτνων ἐμαθήματα ὅτι τὸ ἐγγενιόν ἐστι σῶμα, ὃ κατὰ φύσιν τε ἐστὶ καὶ ἀνώδυνον. ὑπῆρ δέ τινες τὸ κατὰ φύσιν εἰρήκασι, τὸ ὕπτιον, ἄλλοι δὲ τὸ πρηνὲς, βούλεται δὲ τοῦτο αἰακτείνην, καί φησιν, ὅτι οἱ κατασκευάζοντες τὸ ὕπτιον, ἔλεγον ὅτι ἔσονται τῶν ἐστὶ τὸ κατὰ φύσιν, ὅτι δὲ οἱ ἐξάλλοντες τὸ ἄκρον τῶν φυλάσσουσιν, ὡς ἡγιαῖον καὶ ἀκίνδυνον. ἄλλως τε δέ φησιν, ὅτι ἐν ὁμοίῳ τότε φαίνεται τὸ τῆς χειρὸς. ἐπάνω μὲν ἐστὶ τὸ λευκὸν· ὑποκάτω δὲ τό τε πεπιεσμένον. εἰ οὖν φασι τὸ ἀπὸ τοῦ ὑπτιαφέρειν ὕπνος ἴσχειν, δῆλον ὅτι καὶ ἐν βάθει. οἷον οἱ μύες ἐπὶ διάσεις εἰσίν· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πρηνὲς σῶμα τῆς χειρὸς ἐπαγωνίως αὐτὸ ἔλεγον μόνον. ὅτι τὸ τῆς ἕξεως εὐπαρέτερον· ὅτως μὲν οὖν κατασκευάζουν. αἰσχρὸν ἢ ἀδύνατ Ἱπποκράτης πολλαχοῦ, καὶ ἀφεῖσθαι μὲν φησιν, ὅτι τῇ ἕξεως καὶ ἰατρικῇ, ἄλλως τε δὲ, ἐὰν τοῦτο συγχωρήσωμεν, ἀφορὰ τῶν ἀφιστερῶν φέρεις ἡμῖν εἰς ἀφορμὴν δείλιμα, ἐὰν οὐχὶ τῶν δεξιῶν, ἢ ὅτις ὁ ἐπιγένιον φυλάττει σῶμα, φασὶ ἡ ἔτυπτις, εἰ ὅλως ἔστιν ἀπὸ τεχνῶν τεκμηρίωσαι, πόσαι ἄλλαι τέχναι εἰσὶν ἐπιγένιου σώματος φροντίζουσαι. ὅσαι ὧν τυγὸν, ἢ ξυπανικὴ· ἀφόρους γὰρ εἶσι σώματα τῶν χειρῶν ὅτι ἑκάστης τέχνης. ἄλλο μὲν γαρ ἔστιν ἐπὶ σφενδόνη, ἐν ἄλλο ἐπὶ λιθοβόλου. πῶς ἢ ἂν λέγοιεσιν ἡμῖν ἰσχύν ὃ ἔτυπτον σῶμα. λέγω ἢ ὃ ὕπτιον ἐν τεταμένον, ὅπου γε, ἐπεὶ ὁ ὑγιαίνων δυνάσθαι ὃ ἔστω σῶμα ἀνώδυνως φυλάξαι. καὶ εἴποτε δέ τις ὕπτε τ καρπὸν πιληθῇ, ὀδυνᾶται, ἐν ῥίπτῃ ὃ ξίφος, ἢ ὁμοίως ὃ βασταζόμενον. πῶς ἢ ἂν λέγοιεσιν ἐν ᾧ ὁμοχρόα ἢ θέσιν τῆ μυῶν τῆ φύσιν εἶ). ὅπου ἐνδέχεται ἄλλο μὲν εἶ) τ ὑπερφάνειαν, ἄλλο ἢ ἐν βάθει. τοιοῦτον οὖν τ ἄλλων ὄντων κακῶν, μόνον ὃ ἐγγενιόν ἔστι χρήσιμόν τ ἢ ἀνώδυνον σῶμα.

ὁκόσας τῆσι ἀμῤῥαπίδων τῆσι ἰαξᾶν, ὡς μὲν ἀποδιδάξαι ἤλαι, ὡς δὲ διδάξαι] ἄξιον ζητῆσαι πῶς λέγει, ὅτι τῆσι ἀμῤῥαπίδων ὡς μὲν διδάξαι. τί γὰ ὅλως δεῖ ἀμῤῥαπίδα μαθεῖν, ἢ λέγομεν, ὅτι διτὴν ἔστιν ἡ ἀμῤῥᾳς. ἡ μὲν, φαγιομένη, μικὸν ὅσα δέ· ἡ ἢ, ἐ φύσα ὅσα. ταύτων οὖν λέγει τ φύσα ὄσφυ, ὅτι ἀποδιδάξαι, τῶν ἢ ἄλλων ὅτι διδάξαι.

ἐ ἄλλο ἐν τῷ ἐλινυόμ] αὐτὸ τ ἐν ᾧ ἡσυχάζειν.

καθηγουδαι δὲ χρὴ τ αὐδρεφτον] ὑπεσθὲν Ἱπποκράτης βάλεται λοιπὸν, ἢ ὅπῃ τῶν διεφτιάων τῆ καταπίπτ ἐλιθεῖν. ἢ ἀφῶσι χεῖρα καθεξῆς διεφτιάν. δῆ ἢ εἰδέναι ὅτι ἐφ' τ χρεὸς μέρη τρία εἰσίν. ὧν τὸ μὲ ἓν, καλέται ὦμος. τὸ ἢ ἀγκὼν, ἄκρα χείρ. τὸ ἢ μέσον, πῆχυς· ἀλλ' ὅτος ὁ πῆχυς, εἰ ἐστὶ τ φαγιόμενον, εἰς ἔστι. ἀλλ' ὦμος τε ὀστᾶ ἐστὶ δύο εἰσίν. ὧν τὸ μὲ ὑποκάτω, κωλεὸς πῆχυς ὠνόμασεν· τὸ ἢ ἐπάνω, κερκὶς. ἐ χρεὼν μὲν ἔστι ἀφεδηλον, εἰ ἐστὶ δύο κλασθῶσι· ἤπιον ἢ, εἰ τὸ ἕμπαλιν, ἓ ἑνὸς κλωμένου κάμνον. ἵνα ἡ κερκὶς κλασθῇ, ἢ μὴ ὁ πῆχυς. ὥσπερ μὲ ὁ πῆχυς ὑπόκειτ), ἐ αἰαζασταίει τ κερκίδα· ὀμῶς τε ἢ καὶ οὗτος ἔστι ὁ ἀφεὸς τὸν βραχίονα ἀφορᾷ. ξεσύκωσος. ἀφεὸς ἢ ἔτυπτις ἢ τὰ σφάλματα τὰ ἐν τῷ πήχει ὡς ἀθρηκοτέρᾳ φαίνοντ. τὰ ἢ ἐν τῇ κερκίδι, σῷζ τὸ ἓν ἔρκειν

φαίνων). ἢ ζεῦπα μὲ πρὸς ζεῦπαν. δεῖ ἢ εὐθεῖαν ὅπ ἐνεῖσῖ A
ἢ περὶ ἑνὸς ὀξυκλέγ). ἀλλὰ περὶ τ δύο. Ἀποκείσθω γοῦν
πῆχυς κλασθεὶς μὴ κερκίδος, δεῖ σε τείνειν, ἢ ἀμπαῖναι
ἐφ' ὅσον δύναται· καθυίως γὰρ διωνῆῆς τῶν ὀρκούσθαι
ζίσιν ἐρᾶσθαι· ὅσῳ δ' ποτε βιαίως τείνῃς. μόνον γὰρ
φησιν ὅτι παγίᾳ, πλέον ἓ δέοντος ἰδὼν ὑρομοῖον ζᾶ-
σιντο καὶ ἀμπαῖναι· δεῖ τὸν τεχνίτην τῶν ἀφθαλ-
σιν ἐρᾶσθαι, ἢ μὴ τὸ ἀφθαλσῦ δὲ, ὅπιδῦ-
σαι. ἀλλ' ὅπῃ ὅλως ὑπιδέσμων ἡμῖν γέγονε μνήμη.
φέρε τοῖα λαὰ περὶ αὐτῶν ποιεῖσθωμεν, τίνι τε ὑσίαι B
αὐτῶν, ἓ τ ἔθνον· τὸ ποσόν. τ μὲν ὑσίαι δεῖ ἀῖσῆς
ἔχειν μηδὲ ἐρεᾶ, μηδὲ ψευργή, ἓ εἰλιτῆ. ὅπῃ ἢ ἀμ-
φότεραι αἰνῶσι τὴν ζαχύτητα. δεῖ δῶν λινοῦ ὠτὸν ἢ
τετεμαμένων ἓῖ), αὕτη μὲν δῶν ἡ ὑσία. ὁ ἢ ἔθνος τῆς
ὑπιδέσεώς ὅτι τοιῶτος. δεῖ σέ φησι τ ποῶτον ὑπίδεσμον
ὑπιθῆναι κατ' αὐτὸ τῦ ᾓνους, ἓ τείνειν ποιεῖσθαι ὅτε
ὅτε, ὅπῃ τὰ ἀῶα ὅπῃ βραχίονα φέρειν· πιέζοντα στρο-
βοῦντα, ἓ μ τ ἀνεῖναι σκῆ, ἢ τῇ σφίγξει κω-
λύειν τὴν ὑπερβολὴ σκῆ, ὡς ὅπῃ τὸν βραχίονα δῆ- C
σαι, ἓ πάλιν ἕτερον βάλλειν κατ' αὐτὸ τῦ ᾓνους ὑπί-
δεσμον. ἢ ἅπαξ ποιεῖσθαι ὅτε ὅπῃ τὰ κάτω φέρῃν
ἰσχυροτέραν ποιοῦντα τὴν ὑπίδεσιν. ἵνα αὖῖ οἱ λεπτομε-
ρῆς ἰχῶρες φεύγωσι ἀπὸ τῦ ᾓνους πρὸς τὸ κάτω, ἢ μὴ
αἷμα ἐρυθαίνωσιν. δεῖ δὲ ζῦτον τὸν ὑπίδεσμον, ἢ τέ-
λειον ἓῖ) ὅτας ὡς πάλιν αὖῖυποστρέφειν ἓ ἔρχεσθαι
ἀπὸ κάτω ὅπῃ βραχίονα. εἰ δὲ μή ὅτι τελέως δὲ ἓ
τείνοι ὑπιθύναι κῦ τῦ ᾓνους, ἓ φέρῃν ὅπῃ τὰ ἄῶα, μὴ
σφίγκειν· ἀλλὰ χαῦνον ἓ ζῦτον, μ δὲ ζεῖς ὑπιδέσμοις, D
δεῖ ἓ καθιίσκειν εἰς κηρωτὸν βρέχειν. ἢ ὕπῃ ὑπιθῆναι,
ἵνα τῇ καλλίστῃ φυλαχθῶσι τὸ κάτραμα. ἀλλ' ὅπῃ ἓ
ὀξέον πολλάκις κατὰ ὕνος φέρεσθαι, πόθεν ἔχρῳμεν εἰδέ-
ναι. δῆλόν ὅτι τῶτο· ᾠῶν μὲν, τῦ κεκρυπτομένου
ἓῖ) τὸ μέσος ἐφ' ὃ φέρεσθαι, ἀλλως τε δὲ ἢ ἀφῇ τῦ-
το κάνει· καταλαμβάνεσθαι. λοιπὸν δὲ ἓ ὁδὼν γίνε-
σθαι, ἀλ' ὅπῃ τῦ καθιίσκειν ἀφ' ὁρμοῦς ἡ χῆσις,
δεῖ ἡμᾶς ἓ ζῦτα εἰπεῖν· πολλάκις γὰ δεῖ ὁμαλισμῶ
χρῆν ζῦτοις λαμβάνειν. εἶῖ ἐὰν ἐν καρπῷ γέλω ὑπι- E
δῆσαι, ὁμαλὰς σκῆ ᾠῶν φέρῃ καθιίσκων βάλλω, καὶ
τὸ λῆπιν εἰς ὀρθὰς ἀῶπλησῖ ὁ καθιίσκως. ἔσῖ δ'
ὅτε ἐπ' ὠθείας αὖῖς βάλλω, ἀφ' τ φυλάξαι τὴν
ἀφ' πασιν. ζῦτα μὲν δῶν ἓ ταῖς τῦ καθιίσκου.
δεῖ ἢ τὸ ποσὸν τῶν ὑπιδέσμων ἓῖ), ἢ δύο, ἢ τρῖς,
ὡς εἴρηται. ἢ μήτε πατεῖς· ῥυπόδεσθαι γὰ, ἓ ἢ
πλέοσι κῦ λόγον τὸ κάτραμα· ἢ σαφὲς ἐὰν γενοί εἶσι,
παῦε θλίβοισι τὸ μέσον, ἓ πόθεν δῆλον ὅτι καμὸν ὅσιν
ἢ ὑπίδεσις. ἐὰν ὁ ἀῤῥωστὸς ᾖ λίγη, μᾶλλον τυχὸν σήμε-
ων πεπιέσθαι τῇ χεῖρι, ἵνα οἶδας ὅτι κῦ λόγον ἡ ὑπίδε-
σις γέγονεν. αἱ γὰρ φλεγμοναὶ ὑπτεῖσθαι ποιῖς οὐ F
γίνονται. δεῖ δὲ ἓ λέγειν ὠτὸν μικρὸν πεπιέσθαι.
ᾠῖς ἢ ζῦτοις δεῖ, ζεῖς μὲν ἀπαλωτέρως, οἷσι ἓ μᾶλι-
στα ἡ κρησμοσὴ ᾖῦ ζῶειν λύῃ· ζεῖς δὲ ἄλλοις ὅῳῖ ζῶσι.
ἀεὶ ἢ μ τ ὑπίδεσιν ἐξωνίως ὑπτίθεσθαι τὸν χεῖρα,
ἢ μηδὲ ἄῶα πολὺ, μηδὲ κάτω. εἰ γὰρ ἄῶα εἴη, ἡ
κάτω, ὡς κρεμαμένη φαίνεσθαι ἡ χεὶρ. ἢ ὁδὼν ἀθρο-
κολουθοῦσαν.

31 ἐνεῖσῖ μὲν δῶν τὰ ὀθόνια ἐπ' ἀριστερὰ ἡ ὅπῃ

tis subſtantiam, minimè conſpicuntur. Atque de his hactenus. Noſſe autem convenit hîc non de uno, ſed de duobus diſſeri. Subjiciatur igitur cubitus cum radio fractus, oportet ut tendas & extendas quantùm poteris, quantumvis etiam violenter tendas. Solummodò dicit ſe vidiſſe in puero plus juſtò factam tenſionem, & oppoſitam diſtenſionem. Quod ad iſtam verò attinet, oportet ut artifex conformationem efficiat, & poſt hanc devinciat. Sed quandoquidem in vinculorum mentionem incidimus, agedum tria de iis in medium proponamus, eorum videlicet ſubſtantiam, modum, & quantitatem. Eorum quidem ſubſtantia eſſe debet, neque lanea, neque recens facta, neque complicata aut convoluta, quoniam utræque aſperitate lædunt. Oportet igitur eam eſſe lineam, ſubactam & attritam: hæc eſt ſubſtantia. Vinculi autem modus talis eſt. Oportet, inquit, te primum vinculum circa ipſum ulcus injicere, & tertio circuitu facto, ita in ſuperiorem partem brachium verſus deferri, valdè premendo, ut cùm illuc feratur etiam conſtringendo, fluxio impediatur, & illic circa brachium deligetur. Ac rurſus aliud vinculum imponere circa ulcus ipſum, & ſemel ſuper ipſum circumeundo ſic deorſum deferri, laxiorem faciendo ligationem, ut tenuis illa ſanies ab ulcere ad inferiores partes feratur, & dolores non inferat. Oportet autem hoc vinculum ita juſtæ eſſe magnitudinis ut rurſus ex carpo ad brachium revertatur & reducatur. Sin minùs, tertium vinculum circa ulcus imponendum, quod ad ſuperiora feratur, nec ſtrictum ſit, ſed molle & laxum. Poſt vincula verò oportet & pannos cerato intingere, & ita imponere, ut agglutinatione fracturam contineant. Sed quoniam interdum os ad aliquam partem defertur, unde illud noſcere poterimus? hoc conſtat quòd primùm quidem pars gibba eſt in quam defertur, præſertim quum tactu illa rectè comprehendatur: de cætero verò etiam dolor oritur. Sed quandoquidem ſpleniorum varius uſus, de iis nobis aliquid dicendum. Sæpè autem æquabilitatis gratiâ hæc ſumenda ſunt. Exempli gratiâ, ſi volo in carpo faſciis uti, illud æquabile in orbem ſplenium injicio, & quod ad carnes deficit, ſplenium explet. Interdum etiam in rectum ea injicio, ut conformatio ſervetur. Et hæc quidem de panno. Quod autem ad faſciarum multitudinem attinet, ſint duæ aut tres, ut dictum eſt, non quidem latæ, corrugantur enim & non premunt aut decenter ſtringunt ipſam fracturam: & rurſus ſi anguſtæ ſint, valde partem affectam comprimunt. Unde verò conſtat bonam eſſe deligationem? ſi æger tibi dicat, magis fortè ſe hodie premi quàm heſterna die, ut noſcas debitam deligationem factam eſſe. Nam inflammationes interimunt eos quibus accedunt. Oportet autem ut ſe parum premi dicat. Præterea oportet ſolvere eos qui teneras habent carnes, & maximè quos pruritus infeſtat: alios autem tertio quoque die. Semper autem poſt deligationem manus angulariter collocanda eſt, neque nimium ſuprà, neque infra: ſi enim ſupra aut infra collocetur, videtur manus ſuſpenſa, & dolores inſequuntur.

Atque hîc quidem lintea ad ſiniſtram aut ad

dextram deligentur.) Οἰόνια vincula vocat. Ait autem à siniſtra vel à dextra, hoc eſt intra aut extra manum.

Quæ extremitate tenuantur.] Ὑπόζυγα vocat carnis expertia, quales ſunt carpi.

Tertio die faſciæ tibi laxæ appareant] quòd inflammationes ſedentur.

Poſtquam ad tertium diem ventum erit, qui eſt ſeptimus à primo.] Hæc theoria tria nobis capita conſideranda proponit, quorum primum diſſerit de feruli, ſecundùm victum ægri nobis tradit, tertium univerſalem reponendi rationem & modum oſtendit. Sed quandoquidem in feruli materia, longitudine, latitudine & tempore dicamus, quando ſolvendæ, & reliqua ejuſmodi. Ac interim de earum ſubſtantia dicamus. Feruli as haſſumere oportet aut ligna tiliacea, aut ſi horum nihil reperiatur, arundines uſurpannæ. Imponendæ verò ſunt poſt ſeptimam diem, quando inflammationes ceſſarunt, hoc modo. Oportet poſt vincula arundines ſupra imponere, & faſciis tribus eas leniter vincire, ut una earum pars ſit ſupra, una etiam infra, & una media. Illa autem pars in quam os elapſum eſt, craſſiorem habeat ferulam, aut illic ſplenium imponendum. Non oportet autem arundines in partes extenuatas ferri, aut prope parvulum digitum, ſed has aliqua ex parte mancas facere. Quod ſi neceſſe ſit eas imponere, panniculi ſunt illuc injiciendi, ſicque ferulæ ſupra adhibendæ. Non ſunt autem ante viginti dies ſolvendæ, niſi aliqua acrimonia aut morſus adſit: tunc enim ſunt ſolvendæ & coarctandæ & rurſus eodem modo deligandæ. Si verò nihil horum adſit, ſed tantummodo ſint laxiora vincula, oportet ferulas coarctare & non ſolvere, latitudo autem ſit duorum digitorum cum dimidio. Ita de feruli habito ſermone, venit ad ſecundum caput, id eſt, ad victus rationem, in qua tres victus ſpecies proponit, tenuem videlicet, & mediam, quæ ſubvulgaris vocatur quibuſdam, & præterea pleniorem. Oportet igitur circa initia quando fiunt inflammationes & occupatur illic natura, præbere tenuem victum: procedente verò tempore, ſubvulgari uti oportet: adhuc autem procedente tempore, pleniore, ut callus gignatur, hoc eſt ſecundum caput. Tertium eſt præterea in quo de collocatione ſermonem facit, dicitque oportere linteũ injicere non anguſtum; ſi enim anguſtum fuerit, ipſumque ad cubitum ſolum injeceris, quod extra ſuſpenſum erit, labores & moleſtiam patiet. Si contra in externam partem injeceris, quod ad cubitum ſuſpenſum erit, attrahet os fractum & inutilis erit curatio. Quod ſi ſecundùm fracturam injeceris, quæ hinc & illinc ſuſpenſa erunt conformationem pervertent. Oportet igitur linteum eſſe vetus & latum, ut totum cubitum contineat, & ne manus in ſuperiora aut inferiora vergat, ſed ſit æqualis.

Vbi igitur ad tertium diem ventum erit, qui ſeptimus eſt à primo quo injectum fuerit vinculum.] Tertium diem dicit, aut pro curationis periodo accipit. Tertio enim die & quinto & ſeptimo ſolvere præcepit, ut ſint tres periodi. Aut tertium dixit à quo continenter ſolvit, id eſt, à quinto quaſi tint rurſus tres dies, quinta enim, ſexta & ſeptima, tres dies efficiunt.

A δέξιά τε δεδέσθαι] οἰόνια τοὺς ἐπιδέσμους καλῶ. ἐπὶ δ' ἀριστερὰ ἢ, ἢ δέξιά φησι, ζυτέειν, ἢ ἔσωθεν, ἢ ἔξωθεν τ' χεροῖν.

34 Τὰ ὑπόζυγα] ὑπόζυγα καλῶ, τὰ ἄσαρκα. οἷαί εἰσιν οἱ καρποί.

39 τῇ δ' τρίτῃ χαλασὸν εἶναι δοκεῖτο] δέμας δ' τὰς φλεγμονὰς παύεσθαι.

41 ἐπὴν δ' τελευτᾷς γίνηται, ἑβδομαῖος δ' ἀπὸ τ' πρώτης] ἡ πρόσθεν δηλοῖ τὰ ἐν δέκα ἡμέρῃσι ἡμῖν κατάληκτα. ὧν δ' ἂν πρῶτον, ἀπὸ ναρθήκων ἀρξάμενος, δ' ἡ δύτερον, τ' ξυροῦ τ' παχύτητος ἡμῖν σαφηνίζει. δ' ἡ τρίτον, τ' κοίλου ξύλου τ' ἐπιθέσεως. ἀλλ' ὅπῃ ναρθήκων ἡμῖν χρεὼν μνήμην, φέρε ζύλων εἰπωμὲν πρῶτα τὼ ὕλαι, ἡ δ' μῆκος, ᾧ δ' πάχεος, ἡ δ' κωφότ. πότε λείπει ἕκαστα ἐπιδεῖν ὠφελεῖ· ᾧ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ τίνας ἐπιμελὴς τ' οὐσίας αὐτῶν. δεῖ τούτους ναρθήκας παρεσκευάσθαι, ἢ ξύλα φιλύεια. ἢ εἰ μηδὲν τούτων ὑπάρχοι, δεῖ καλάμους λαμβάνειν. ὑπαπόδεσις δ' αὖθις χρὴ μὴ τ' ἐδόμενον. ὁπόταν αἱ φλεγμοναὶ παύσωνται, τ' ἔσπον τῶν. δεῖ μὴ τοὺς ἐπιδέσμους ἐπάνω τοὺς καλάμους ὑπιπόδειν, ἡ ταινίας τινὰς δεσμεῖν αὐτοὺς ἐλαφρῶς, ὡς εἶ δ' μὲν, ὦμα, δ' δ' ἔν, κάτω, δ' δ' ἐν, μέσον· δεῖ δ' ᾧ δ' μέσος, εἰς ὃ ἐξέχει δ' ὀστέον, παχύτερον λαμβάνειν ναρθηκα ἢ σπληνίσκον ἐνῇ ὑπεῖναι. οὐ δεῖ δ' εἰς τὰ ὑπόζυγα φορᾶν τοὺς καλάμους, ἢ ἐπὶς τ' μικροῦ δακτύλου. ἀλλὰ δεῖ τοὺς τοιούτους κολοβωτέρους ποιῆν· εἰ δ' ἀνάγκη τίς ἔστιν ὑπιπόδειναι· δεῖ σπληνίσκους ἐνῆ ἐμβάλλειν. ᾗ ὅπως ἐπάνω τοὺς ναρθηκας, λύειν δ' οὐ χρὴ, ἐκὸς εἰκοσιν ἡμεραῖ. πλὴν εἰ μὴ ἢ ῥιγοῦτης τις, ἢ δῆξις γένῃ. ὅτε δ' δεῖ λύσαι, ᾗ ἀποσφίγξαι, καὶ πάλιν ὑπιπόδησαι κῇ τ' αὐτὴν ζύμον. εἰ δ' μηδὲν τούτων εἴη, ἀλλὰ μόνον χαλαφώτερα γενέσθαι οἱ δεσμοὶ, δεῖ τοὺς ναρθηκας ἀποσφίγγειν δ' μὴ λύειν. πλάτος δ' ἐχέτω ὡς δύο ἥμισυ δακτύλων. ὅπου δεῖ ναρθήκων ἁψασθῆναι, ἔρχεται καὶ ἐπὶ δ' δύτερον κεφάλαιον. λέγω δ' τ' διαπτυν· ἐν ᾗ λέγ' περὶ εἴδη τ' ζυφῶν. λεπτὸν τε, ᾗ μέσον. ἢ τις ὑποφαίνει καλῆσαι, ἐπὶ μὲν ᾗ ἀδροτέραν. δεῖ δὲ καὶ κῇ ἐν τοῖς ἀρχαῖς ἐν τῷ αἱ φλεγμοναὶ γίνονται, ᾗ ἀρρωστίαι ἐνῇ ἡ φύσις, λεπτὴν παρέχειν δίαιτ'ν. προϊόντος δ' τ' χρόνου, δεῖ τῇ ὑποφαύλῃ πλησιάζειν. ἐπὶ δ' προϊόντος τ' χρόνου, δεῖ κ' ἀδροτέρᾳ χρῆσθαι, ἵνα πῶμα γίνηται. τοῦτο δέ ἐστι δ' δύτερον κεφάλαιον. τέτοι δέ φησὶ τούτοις κεφάλαιον, ἐν ᾧ δ' ἐπιθέσεως λόγον ποιῆται, καὶ φησιν, ὅτι δεῖ ὀθόνιον ἐμβεβλῆσθαι, μὴ στενὸν. εἰ γὰρ εἴη στενὸν, εἰ μὲ εἰς τ' ἀγκῶνα ἐκτὸς ἐμβάλλοις μόνον, ᾗ ἔξω ὀκνηρεῖς γενόμενον, πόνους ἐργάζεσθαι. εἰ δ' πρὸς εἰς ᾗ ἔξω ἐμβάλλοις, ᾗ ὅπῃ τ' ἀγκῶνα γενόμενον ὀκνηρεῖς, καθέλκει ᾗ κατεπλὸ ὀστοῦ· ᾗ αἰσχύντος ἡ στρεπτὰ γένῃ. εἰ δ' κῇ τ' κατάλληλος βάλλοις, τὰ ἐνδον καίκεῖσθαι ὀκνηρὰ γίνοιτο, διαστρέφοντα τ' ἀρθρωσιν. δεῖ δέ ἐστι ᾗ παλαιὰ, ᾗ πρωτείαν εἶ] τ' ὀθόνιον, ἵνα τ' πήχεως ὅλον ἐμβάλῃ. ᾗ μηδὲ ὑπὲρ ᾗ ἀῶν, μηδὲ ὑπὸ ᾗ κάτω τ' χείρα εἶ], ἀλλ' ὁμαλῶ.

14 ἐπὴν δ' τελευτᾷς γίνῃ ἡ ἑβδομαῖος ἀπὸ τ' πρώτης ὑπιπόδεσις] τελευτῶν λέγ', ἢ κῇ τ' ἀρθρώσιν τ' στερεπτὰς. εἶπε γὰρ λύειν τελέτω, ᾗ πέμπτῃ, ᾗ ἑβδόμῃ. ὡς τρεῖς εἶ] ἐμβάδες. ἢ τελευτῶν λέγ', ἀφ' ᾗ ἕλυσε πρωτοτόκος, ζυτέειν ἀπὸ τ' πέμπτης. ὡς εἶ] πάλιν ἕξ ἡμέρας. πέμπτη δ', ᾗ ἕκτη, ᾗ ἑβδόμη ἕξ εἰσιν ἡμέραι.

A

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Βραχίονος.

1 ΗΝ δὲ ὁ βραχίων καταγῇ] ἐνταῦθα ὑπὲρ τῆς Βραχίονος μετάρρεσις θεραπείας, ἀλλὰ ἄξιον ἀπορῆσαι, ἀφ' ἡ μὴ περὶ ἄκρας χειρὸς διείλεκεν ὁ Ἡλιόδ. ἀλλὰ περὶ βραχίονος Ἀμφιλόχου, καὶ λέγομεν ὅτι Ἀφ' τοῦτο πρῶτον ἡ περὶ ἄκρας χειρὸς λόγον, ὅτι ἁπλοῦς ἐστιν ἡ ταύτης θεραπεία, ἡ δὲ τοῦ βραχίονος, ἁπλῆ. ὅτι δὲ ὅλως βραχίονος ἐμνημονεύσαμεν, φέρε πρῶτα ὑμᾶς περὶ αὐτῆς ἀκροάσωμαι. τίνα τε ὀνομασίαν, καὶ τίνα ἦτον, καὶ τίνα κατασκευὴν, καὶ τίνα θεραπείαν, καὶ τίνα διάτασιν. ἵνα εἰδέναι ὅτι βραχίων λέγεται ὁ μεταξὺ κωλένης, καὶ τῆς ὠμοπλάτης· καὶ ἡ ὄσις ἡ ἐν τούτῳ δῆλη ἐστί. ὁ δὲ μεταξὺ πήχεως καὶ ὤμου μέσον, καθάπερ βραχίων. ἡ δὲ κατασκευὴ ἐστιν αὐτῆ τοιαύτη. δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι τὸ ἄνω καὶ ἔξω αὐτῆ, κυρτὰ εἶσι. τὰ δὲ κοῖλα καὶ ἔσωπα, κοῖλα. καὶ ὁ μὲν ἔσω, κοῖλον ἐστί. ἀφ' τε ὁ ἐπαγκαλίζεσθαι δύκολος. ἡ δὲ ὁ ἔσω κεῖσθαι τὸ μῦν. ὁ δὲ ἔσωπα, ἀφ' ὁ μὲν κυρτὸν οὐσας τὰς πλοκὰς ἀναγκάζειν κυρτὸν κυρτὰ ἔσεσθαι. αὕτη ἡ κατασκευὴ τῆς μοίρας ἐστίν. ἡ δὲ θεραπεία γινέσθω τὸν ἕξῆς τρόπον. δεῖ φησι καθίζειν τὸ ἄρρωστον ὑπὸ ὑψηλοῦ λίνος καθήσματος· εἶτα χρεμᾶν ἐλκήρυσον ξύλον. καὶ εἰς τοῦτο δεῖ ἐνδεῖν τὸν μαχαλὸν τὸ κάμνοντος εἶτα ἔσωπόνας ἔσπανίστερον ἔσωπόδεσον. κἀκεῖ τὸν ἄκρων χεῖρα ὑπιδεῖν τῆς κάμνοντος· καὶ μέσης τῆς πήχεως ὡς ἐκκρεμάνας τὸν κόρυνον. εἶτα ἓξ σκυτὶς ἔσωπόδεῖ ὑπὲ τὸν ἄκρων χεῖρα. ἓξ τότε δεῖ περιβάλλειν πλατεῖς λώρεις ὑπὲ ὃ αὖω μέρος τῆς κορώνης. καὶ οὕτως ἕλκειν, καὶ ποιῆν τάσιν καὶ ἀντίσασιν· εἰ ἡ μὲν ἕλξις ἔις ἴγκωσις, λίθοις ἐκκρέμασον βαρεῖς. καὶ ὅπως ἴγκοιτο μᾶλλον οἱ λίθοι. αὐξάλκει ἡ ὃ ἐγκάρσιον ξύλον ἡ σκυτοπλατέται. εἶτα μὴ ὃ τῖναι, ἡ ἀντιτῖναι, δεῖ σε κῆ τὸν ἀνώτερον ἕξῆς ὑπιδεῖσαι. χρῆσαι ἡ ναρκῆζει μὴ τῶν ἐνάτων ἡμέραν. μεγάλων γὰ ὄντος τῆς μοίρης, μεγάλαι γίνονται ἓξ αἱ φλεγμοναί. ἀλλ' ἐπαιδεύθ ἓξ ἐνθάπα ἄξίσασθαι ὅτι ἓξ κυρτότερα φιλοῦσι ῥέπειν, ἀφ' τοῦτο δεῖ σε πλατεῖαν βάλλειν ταινίαν. ἡ ὅπως πιέζειν τὸν βραχίονα. εἶτα ἵνα μὴ κυρταὶ οὖσαι αἱ πλοκαὶ ἀμφροφίλι ἵνα ἐρράσωνται, δεῖ σε ἡ ἐκφ πτύγμα ἔσωβάλλειν. ἓξ ἀφίπνοιαι γὰ ἐρχάζεσθαι, καὶ σὲν αὐτῆ αἱ πλοκαὶ, σὺδὲ ἀμφιρέφοισι. ἡ μὴ ἓξῶσα φέρειν ῥᾳδίᾳ ἀφ' τῆς φέρου. ἡ ὅπω δεσμῆν εἰς ὃ ἀπτεκλιμένον πλοκῶν. αὖτη καὶ ἡ θεραπεία. ἀφίστη ἡ χρῆσθαι· φησὶ ἀφ' τὰς πολλὰς φλεγμονάς, ἀκριβεστέρη. πλὴ ὅτι δεῖ πλθ. τῶν χαλαροτέρους ἐᾶν τοὺς ὑπιδέσμους· ἵνα καὶ εὐροτέρα πρόσχυσι ᾖ τροφῆ.

B

C

D

E

F

SECTIO SECVNDA.

DE BRACHIO.

At tubi brachium fractum fuerit.] Hîc ad brachii curationem transit. Dubitatio autem oritur, cur non statim de summa manu, sed de brachio disseruerit? dicimus ob eam causam sermonem de extrema manu omissum esse, siquidem ejus curatio varia est & multiplex, brachii verò curatio simplex. Quandoquidem autem in brachii mentionem incidimus, agedum quinque de eo in medium proponamus, appellationem, situm, constitutionem, curationem & diætam. Brachium dicitur quod medium est inter acutum ossis processum, quod κόρωνον vocatur, & humeri articulum. Situs autem ex eo manifestus. Pars enim quæ est intra cubitum & humerum, vocatur brachium. Constitutio verò ejus talis est. Sciendum est igitur superiores & exteriores partes ejus gibbas esse, anteriores autem & inferiores cavas. Anterius quidem cavum, tum quod facile amplexetur, quodque illic situs est musculus. Inferius verò quòd costæ cum gibbæ sint, non cogunt ut pars gibba gibbam contingat: hæc est partis constitutio, curatio autem hoc modo fiat. Oportet, inquit, ægrum collocare in sublime aliquod solium, deinde suspendere lignum transversum, & in illud imponere ægri axillam, deinde subsellium demissius subjicere, & illic ægri supremam manum imponere, & cubiti partem, ita ut acutus ossis processus κόρωνον dictus, suspensus maneat, deinde extremæ parti manus corium subjicere, & tunc supremam partem ossis processus acuti κορώνης dicti latis fasciis circundare oportet, atque ita trahere, & tensionem, oppositamque distensionem facere. Quod si nemo adsit qui trahat, lapides graves suspendito; ita trahunt quidem lapides, in oppositum autem trahit lignum quod transversum positum est, & una partem conformat, deinde post tensionem, oppositamque distensionem, oportet ut tu modo superiori membrum vincias, utaris autem ferulis post nonam diem. Nam quum sit magnum membrum, fiunt in eo magnæ inflammationes. Sed quoniam quæ solent loco moveri ad partes gibbas repere solent, idcirco te fasciam latam injicere oportet, & ità brachium comprimere, deinde ne costæ gibbæ existentes perversionem quandam efficiant, oportet te pannum complicatum subjicere; Etenim perspirationem efficit, neque costæ dolorem & perversionem afferunt, & deinde ferri in orbem circa pectus, & ita deligare ad latus oppositum, istaque est curatio. Victus autem ratione exquisitissima propter multas inflammationes utendum esse dicit, præterquamquod oportet tandem permittere ut laxiora sint vincula, ut etiam plenius alimentum exhibeatur.

DE PEDE.

Pes hominis ex multis minutisq; ossibus.) Ex hoc loco ad extremam manum pergere cupiens, de extremo pede differere conatur, ac tanquam de eo etiam summæ manus orationem exercet, quoniam eadem curatio ambobus convenit, cum eadem sit constitutio. Qualia enim sunt in manu carpus, metacarpium & extrema manus, talia sunt in pede planta, tarsus & extremus pes, & quemadmodum manus, viginti & septem habet ossicula. Atque etiam ut ea in manu obiter recensemus, habet carpi octo, quatuor metacarpii & quindecim digitorum: eodem modo se res habet in pede. planta habet ossicula quinque, tarsus quatuor, digiti quatuordecim, quoniam magnus digitus duos tantùm habet nodos. Præterea sunt alia quatuor magna ossa, scaphoides, astragalus, cyboides & pterna: quandoquidem igitur eadem est constitutio manus & pedis, exempli vice orationem exercet in pede, ejusque luxationes nobis tradere vult. Unde quærunt nonnulli, cur quum de fracturis differat, luxationum mentionem faciat? Idque fieri dicimus, quia hîc plerunque luxationes non fracturas fieri contingat, quoniam ossicula parva sunt & diffugiunt; aut quia etiam si fracturam patiantur, omnino ad ipsam propter eandem causam luxatio etiam consequatur. Quæ enim partem pedis aut manus contundunt, omnino secant & ulcus faciunt. Quum sit igitur varia curatio, de his sermonem habet. Aut tertiam ob causam id fit: Non enim suprà dicamus, quod luxationum mentionem faciat, quippe cum disciplinæ de fracturis subjiciantur. Itaque ob eam causam luxationum mentionem facit. Si igitur, inquit, luxatio fiat in pede, primò multis laxantibus uti debes, quia multi sunt nervi & musculi: deinde tendere & contra distendere, dictoque modo vincire, & ita intra viginti dies curatur, si fit os parvum, aut quiescat æger: nisi enim quiescat, quandoquidem per corporis gravitatem allevat, necesse est fluxionibus obortis, morbum plurimum intendi. Si tamen magnum fuerit os, quadraginta diebus curatur.

DE CALCE.

Quicunque ex superiori loco saltantes.] Absoluta curatione ossiculorum, ad ossium magnorum curam accedit, & sermonem à calce orditur, quæ est pars omnium difficillima: Sciendum est enim calcem cum multis partibus societatem habere, supra quidem cum sura, infra verò ad dextram dextri pedis partem cum ossiculo tesserali, ad lævam autem cum naviculari. Quum igitur multis communicet partibus, & sit pars musculosa, nisi magna quædam vis afferatur, non facile patitur. Quod si patiatur, magna gignit symptomata, quæ etiam merito mortem inferunt. Fit enim plerunque ut si aliquis violenter decidat, infra quidem terra, supra verò sura resistat, & suo loco calx excedat, tunc-que venæ, nervi, arteriæque dividantur, & inde oriantur putredines, ulcera depascentia, divisis

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΟΔΟΣ.

1 Ποίς] ἀνθρώπου ὁκόσα πολλῶν τε καὶ μικρῶν ὀστέων] ἐκπεσόντων ἐστὶ τὰ ἄκρα καὶ ὑγιέα γενέσθαι βουλόμενος, πειρᾶται καὶ ὁκόσα ποδὸς ἀφαιρεθῆναι ἢ ὡς ὁκόσα μάλιστα γυμνάζῃ καὶ τὰ περὶ ἄκρας χλοὸς λόγον. δίφη ἡ αὐτὴ θεραπεία ὁκόσι τὰ ἀμφοτέρων αἰρήσῃ, ἢ ἡ αὐτὴ γάρ ἐστι καταστασίη. ὥσπερ γὰρ ἐστὶν ἐν χερὶ καρπὸς, καὶ μετακάρπιον, καὶ ἄκρα χείρ. ὅπω καὶ ἐν ποδὶ ἐστι, πέλμη, καὶ ταρσὸς, καὶ ἄκρος πούς. ὡς ὥσπερ ἡ χεὶρ ἐχει, εἴκοσι ἑπτὰ ὀστέα δίφη, καὶ ὡς εἴπαμεν πᾶς ἡ χεὶρ εἰκοσιεπτὰ ἔχει ὀστέα, ἔχει ὁκτὼ ἐν τῷ καρπῷ, καὶ τέσσαρα ἐν μετακαρπίῳ, καὶ δεκαπέντε τὰ τῶν δακτύλων, ὁμοίως ἐστὶ καὶ ὁπὶ ἐν ποδός. ἔχει πέντε ὀστέα ὁ πέλμη, καὶ τέσσαρα ὁ ταρσὸς, ἓξ δεκατέσσαρα οἱ δάκτυλοι. δίφη ὁ μέγας δάκτυλος, δύο μοίρας ἔχει συμπαλδός. ἐφεξῆς δὲ τούτοις εἰσὶ καὶ ἄλλα τέσσαρα ὀστᾶ μεγάλα. τό, τε καλούμενον σκαφοειδὲς. καὶ ὁ ἀστράγαλος, καὶ ὁ κυβοειδὴς, καὶ ἡ πτέρνα. ἐπειδὴ δὲ ὧδε ἐμοὶ ἔδοξε ἡ κατάστασις χλοὸς τε καὶ ποδὸς, ὡς ἐπὶ ποδὸς γυμνάζειν τὸν λόγον. καὶ βάλλε τὰ ὀξάρθρια ἐπὶ μὲν αὐτὰ ὀξυδοῦσαν, ἔπειτα ἐπιτόνοις τισὶ, εἰ σοὶ καταμυῖ ὀξυλέγνῃ, δίφη τὸ ὀξαρθρίμυῖ μεμιλωμένον ποιήσαι. ἢ λέγομεν ὅτι ἤδη ὅτι ὡς ὀκτὼ ὀξάρθρια ἔχει ἡ χεὶρ καὶ ἓξ καὶ δέκα. δίφη δὲ μὴ εἶ τὰ ὀστεολίφη, καὶ ὀξυφθόγειν, ἢ δίφη καὶ εἰ κατάγματα πάσει, πάντως καὶ ὀξάρθρια ἐπιδεδέχθαι ὅτι αὐτοῖ, δίφη τὰ αὐτὰ αἰτήθη. τὰ γὰρ ὅλα πάντα μέρεα τοῦ ποδὸς, ἢ τὰ χλοὸς, πάσχει καὶ πέμφιγοι καὶ ἕλκεα πιοιδσιν. ὡς οὖν ποικιλωτέρης ὔσης τῆς θεραπίας. δίφη τοῦτο πιοῖσθαι τὸν περὶ τούτων λόγον. ἢ καὶ δίφη τελέων αἰτίων. μὴ γὰρ αὐτέρου λέγομεν ὅτι ὀξάρθρια μεμίλωμένα ποιῆται, ἐκείνων τὰ ὑπαρχόντων τῇ κατασκευῇ ἀναγκῇ, ὥστε δὴ δίφη τοῦτο ὀξαρθρίμυῖ, μέμυηκε. ἐαὶ οὖν, φησὶν, ὀξάρθρια ἐστὶ ποδὸς γλοῦ], ἐσσόν μὲν δεῖ σε πλείοσι τοῖς χαλαστικοῖς χρήσασθαι. δίφη πολλὰ εἰσὶ νόσοι τε καὶ μύες, εἶπε τοίνυν καὶ αὐτιτείνειν, καὶ τὸ ἐπιφερομένου ἐπιδοῦναι ἔσσον. καὶ ὅταν ἰαζῶνται] εἶτα ἡμέρας εἴκοσιν, ἐὰν μικρὸν ἢ τὸ ὀστέον καὶ ἡσυχάσῃ ὁ πάσχων. εἰ μὲν γὰρ μὴ ἡσυχάσῃ, ἐπιδεῖν τὸ βάρος τοῦ σώματος ὁ ποιεῖ ἀνακυφίζει. ἀνάγκη ῥυμπασιῶν χρόνον ἐπεὶ τελέον τὰ τῆς νοσήματος ἐπιτείνεσθαι· εἰ μὲν οὖν τι μέγα εἴη τὸ ὀστέον, ἐν πεπαρέγκυπται ἡμέρεσι ἰαζῶνται.

ΠΕΡΙ ΠΤΕΡΝΗΣ.

Ὅσοι] πηδήσαντες ἀφ' ὑψηλοῦ πίπτουσι] οἷς τὲ τῆς μικρᾶς ὀστεολίης θεραπείαν, αὖ ἐρχόμεθα ἐπὶ τὴν θεραπείαν τῆς μεγάλων. καὶ πρῶτον περὶ τῆς πτέρνης ποιήσομαι λόγον. δίφη δυσκαλύπτερον παίσιν ὅτι· δεῖ ἢ εἰδέναι ὅτι ἡ πτέρνα, πολλοῖς ὁμιλεῖ μέρεσι. ὁμιλεῖ μὲν γὰρ τῷ κνήμῃ, κάτω δὲ, ἐπὶ μὲν ὁ ὀξυδίου μέρεσι τοῦ ὀξυδὸς ποδὸς, ὧ κυβοειδὲς ὀστεολίφ. ὅτι δὲ ὁ ἀριστερὸν, ὧ σκαφοειδὲς ἐπεισόδου ὧν πολλοῖς ὁμιλεῖ μορίοις, ἔστι δὲ καὶ μυώδης, εἰ μὴ μέγα εἴη τὸ βιαιόμυηκον, ὧν ἀπαγωγὰ πάσχουσα ὀ, μεγάλα πιεῖ τὸ συμπώματα. εἰσὶς δὲ καὶ θάνατον ἐπιφέρειν. πολλάκις δὲν βιαίως πόδες πίπτοντες, κάτω δὲν μὲ ἐνπεσάσῃ ἡ γῆ, ἐνωθεν δὲ ἡ κνήμη, καὶ ἐξίσῃ] τὸ οἰκεῖα τάσω ἡ πτέρνα. καὶ τότε ἀθμορρυεῖ] φλέβες, καὶ νόσοι, καὶ ἀρτηρίαι. καὶ ἀφ' τοῦτο γίνοσ] σήψις, τομαί.

δύσεις ὑπορρύων ἀγλείων καὶ ῥεύματα πεπαλαιωμένων γινομένων. ἔστι δὲ ὅτε ἡ νοῦσος φλεγμονὴ ἔρωσις, ἢ σῆψις. ὅταν μὲν καρδίαν καὶ πυρετὸν ἐργάζηται. πολλάκις δὲ καὶ ἕλκεσι, καὶ λυπρὰς ποιῇ. ἢ περὶ ἐντέρων, καὶ πάσμους, καὶ ὅταν ἐγκεφάλου ἐργάζηται, ἢ καὶ ὅταν ἢ ἧπαρ, καὶ ἀδηρίαι γίνονται. δεῖ οὖν ὅταν χρῆσθαι τὸ θεραπεύειν φροντίζειν. καὶ καθολικώτερον μὲν ὡς ἔστιν εἰπεῖν, δεῖ ὅταν χρῆσθαι κένωσιν ἢ δεῖ φλεβοτόμου, ἢ δεῖ καθάρσεως ποιῆν, ἵνα τὰς ῥεύματα συλλυσωμεν. δεῖ δὲ καὶ χαλασμὸν φροντίζειν. δεῖ δὲ εἰς ζέμα χαμαιλέων, καὶ εἰς ἔλαιον ἀπολιπὲν τὸ ἄρρωστον. εἶτα τείνειν, καὶ διαπετάνυσθαι. αὖθις δὲ τὸ κριθίνου, καὶ τὰ ὀστᾶ ἢ τὰ πόδια, καὶ ὕστερον διαπέζειν δεῖ τὸ πεφυκὸς, καὶ πλινθίδα ὑποδῦναι, καὶ ὡς ποιῆσαί τινες. ἵνα αὐξανθῇ μὲν ὁ κάλαμος, καὶ ὁ ταρσὸς κάτωθεν ὑποδεδέσθαι. ἡ δὲ πέρνα μενθὲν ἔχει. ἀλλ' ἵνα καὶ ἡ πέρνα δέδεται, καὶ μὴ σφίγγῃν. ὅτι τὴ σφίγξει καὶ τὴ ὀδυνὴν ῥεύματα πεπαιδεύσθαι. ἀλλὰ μᾶλλον δεῖ πλείονας εἶναι τοὺς ὑποδέσμους. ἵν' ὅτε φυλάξωμεν τὸ δεῖ πλασιν. ἐπεὶ ἡ γενὴ ὅστι ἡ πέρνα, καὶ διαφορίσεως μὴ γινομένης, οἷος ὅστι μὴ τὸ σήψεως ὑπαθῇ· δεῖ τότε δεῖ φησιν ἀμυχεῖς λεπίδας παῦσαι καὶ ὑποπλοίους χρήσασθαι. ὡς μόνον ὁ ἄρμα ἐκφηνῇ. δεῖ ἢ αὐτὰς καὶ ἀλλήλων ἀραιῶσαι. ὡσεὶ ἢ τοῦτος δεῖ καὶ ἀυτὸν τὸ πέρναν μὴ ὑπακοῦσθαι εἰς τὸ φρωμιῶδ. ἐπεὶ πολὺν σήψις γίνονται· ἀλλὰ δεῖ πολυτραχόθεν ὑπαποῦσθαι τὸ μεταξὺ ὡς ὅτι χαίνῃς ἵνα εἰς ἐκείνου τὸ ὀπὴν ὑποδεθῇ ἢ πέρνα ἐνεῖσθαι ἢ καλαμίς· ὅτι ἐπὶ χρήσασθαι. ὥσ γὰρ, φώμαλον ὄντος ὃ μοιῆν, δεῖ ἢ καὶ λεπὶ δηλῆσαι χρήσασθαι. ὅταν περὶ τύπων δέρεσθαι, φησιν, ὅτι καὶ περὶ ὃ κυβοειδὲς καὶ τὸ σκαφοειδὲς ὀστᾶ ποιοῦμεν λόγον. εἰ γὰρ ὃ δύσκολον ἐνδεικτικὸν ἦν, φανερὸν ὅτι ἢ τῶν ἰατρῶν θεραπεία.

16 Φλέβια δὲ αἱ ἀσταιμοῦσθαι ἀμφιβλεπτέον ἢ ἕρκος] ἴσμεν, ὅτι ὅστι θλάσμα, δέρμησις ἀγλείων. ἀδέρμητον μένουσης τὸ ὑπαφανείας, αὐτὸν ἢ δέρμησις· εἰ μὴ τὸ ὑπαφανείας ἀδέρμητον μὴ μένουσης ἐρυθημὸν ἐργάσεσθαι, καλέσται φλόγωσ. εἰ δὲ μὴ ἐργάσεται, ἐκχύμωμα. φλέγμα δὲ καλέσιν οἱ Ἴωνες ὃ θλάσμα.

οἴδημα δὲ ὑπάγεσθαι καὶ πόνος πολὺς] ὅτι πολλὰ δέγει ὁ Ἱπποκράτης οἴδημα καλεῖ. ἀλλὰ δεῖ τὸ ὑπιφορᾶς δηλοῖ τὸ δέρματος ἀπαλὸν. εἰ μὲν γὰρ εἴπῃ οἴδημα χαῦνον, ὃ κυλώσας οἴδημα καλεῖ. εἰ δὲ εἴπῃ οἴδημα σκληρὸν, τὸ σκίῤῥον. εἰ δὲ εἴπῃ οἴδημα θερμὸν, ἢ ζέον, ὃ ἐρισιπέλας. εἰ δὲ εἴπῃ οἴδημα ἐπώδυνον, τὸ φλεγμονῶδ. περὶ ὃς καὶ ποιῆται τὸ λόγον, ἐνταῦθα φησι γὰρ οἴδημα γίνεται ἐπώδυνον.

17 κοινωνεῖ δὲ φλεγμὴ καὶ νεῦρος ὑπαιθρίσει] καλῶς εἶπεν ὑπαιθρίσεις, ἵνα μὴ νομίσῃς ὅτι συνδέσμους ἐνταῦθα λέγει μόνους παχεῖς. ἀλλ' εἶπεν ὑπαιθρίσεις, ἵνα δηλώσῃ περιφερικὸν παχορίαν νεῦρα.

17 ὁ τένων δὲ ὁ ὀπίσθιος] τοῦτο περείρηται τὸ ὀστέον, δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι μόνος ὅστι τῶν ὀστῶν τούτων περιεργομένων καὶ ἑρκυομένων, γὰρ ἡ γαστροκνημία, εἶτα περιεργομένων γὰρ ὁ τένων ὁ ἐν τῇ πέρνῃ. ἔτι δὲ περιεργομένων καὶ εἰλυομένων, γὰρ τὸ πέλμα τὸ κάτω.

18 καὶ κατάμωλν χρὴ ὁμαλῶς καὶ δέρμα λεπιωτὸν] ἁπλῶς ἐξηγήσατό τινες τὸ χρεῖον. οἱ μὲ γὰρ φασιν, ὅτι δέρμα λεπιωτὸν λέγει, αὐτὶ δὲ ξέῳ τὸ περὶ τὸ ὑπαφάνειαν δέρμα. λέγω δὲ τὸ πυκνότερον. καὶ ὅτι λοιπὸν ἀμυχὰς πρέχειν. οἱ δὲ

A vasis & obortis defluxionibus. Interdum verò præcedit ulcus depascens. Aut igitur putredo in corde febrem excitat, plerunque verò in ventre singultus, aut in cerebro convulsiones & desipientias afficit, aut in hepate atrophiæ fiunt. Oportet igitur quamprimum de curatione cogitare; & ut in genere quidem dicam, confestim evacuatio sive per sanguinis missionem, sive per catharticum instituenda est, ut defluxiones arceamus. Laxantium autem medicamentorum curam habeas, & ægrum decocto chamæ-
B meli & oleo foveas; deinde tensione, oppositaque distensione utaris, à superiori quidem parte suram, ab inferiori pedem extendens. Ita in optimum situm calcem restitues, postea deligabis, non ut plerique faciunt, ut supra quidem sit arundo, infra autem vinciatur tarsus, & calx nihil habeat: Sed ut calx vinciatur, & non astringatur, quoniam adstrictione & dolore fluctiones procuramus: sed potius plura adhibeantur vincula, ut hac ratione conformationem servemus. Quum verò calx sit angusta, & nulla
C fiat difflatio, metus est ne vehemens putredo excitetur. Ideo oportet, inquit, scarificationibus valde tenuibus & superficiariis uti, ut sola cutis dividatur, easque inter se distare oportet. Ad hæc videndum ne calx lecto incumbat, inde enim putredines orirentur. Verùm intermedium aliquod velut in scrobe elaborare oportet, ut in cavitatem illam calx imponatur. Hîc autem arundinibus non utendum; ubi enim adhibeantur, quum pars sit inæqualis? Victu autem etiam tenui utendum est. Quum ita de iis disseruerit, dicit se de cyboidis & scaphoidis ossis nullam
D mentionem facere. Si enim quod difficile erat curatum est, in promptu erit facilium curatio.

Vena sanguinem effundant carne circa os attrita.] Scimus quid sit φλάσμα, id est colliso, divisio vasorum, superficie manente indivisibili. Illa autem divisio, si superficie indivisibili manente, rubedinem efficiat, vocatur μώλωψ, id est, vibex: si rubedinem non facit, vocatur ἐκχύμωμα, id est effusio. φλάσμα autem ab Ionibus vocatur θλάσμα.

Tumor autem magnus oritur & dolor.] Quod omnem tumorem vocet Hippocrates οἴδημα perspicuum, sed additione significatur tumoris differentia. Si enim dicat tumorem laxum, propriè
E οἴδημα est; si durum, scirrhus significatur: si calidum, aut fervidum, erysipelas; si tumorem dolorificum, phlegmone, cujus mentionem facit, hîc enim tumorem dolentem fieri dicit.

Conjungitur enim venis & nervis grandioribus.] Rectè dixit, grandioribus, ne existimes eum hîc dicere sola ligamenta affici. Sed addidit istud ὑπαιθρίσεις, ut voluntarios nervos affici indicaret.

Posteriorque tendo.] Istud os prædictum est.
F Scire enim oportet illam partem cruris carnosam quæ γαστροκνημία vocatur, fieri à musculis ex genu prodeuntibus & carnosis, ac deinceps procedentibus fit tendo, qui est in calce: adhuc verò procedentibus & convolutis, fit planta pedis inferior τὸ πέλμα vocatum.

Succindere æqualiter atque extenuare oportet.] Bifariàm locum explicarunt quidam; nonnulli enim aiunt extenuare accipi pro radere cutem quæ est in superficie. Densiorem autem intelligo, & ita restat scarificationes adhibere. Alii verò

verò dicunt quòd extenuare ponit pro eo quod est multis & tenuibus scarificationibus ad partes circumadjacentes extenuandas oportere uti.

Quum diuturna resupinatio fuerit.] ὑπτιασμὸν hoc vocat ῥευματισμὸν: quemadmodum enim stomachus retupinatus fluxione & vomitu facile afficitur, ita reliquæ partes supinæ & jacentes fluxionibus sunt obnoxiæ.

His accedunt venarum sanguinem fundentium, nausea, gangræna.] Nausæas vocat ruptiones, gangræna autem via est ad siderationem quando orta putredine, partes nigræ redduntur.

Veratrum eodem die epotum vel certè posteriori.] πίσαι dicit pro πιῖσαι. Sed dubitatione dignum, quomodo dicat veratrum exhibendum, & non potius venam secandam; Helleborus enim ad ventrem fluxiones defert, & per ventres vacuans ad ipsum fluxiones magis provocat. Respondemus ab Hippocrate, quando indefinitè helleborum dicit, intelligi album, quo vomitum ciere solet. Nunc verò quomodo tam efficaci medicamento utitur? dicimus temporibus Hippocratis homines fuisse robustiores, quique melius medicamenta ejusmodi valida perferebant.

Recrudescere.] παλιγκοτᾶινειν dicit, pro eo quod est deterius habere.

Subrubicunda sunt & subdura.] Manifestum enim multum sanguinis effluxisse.

Non vino, sed favorum cremore decocto.] Quidam aiunt ab Hippocrate oxymel offerri, quia incidat, alii ὀξύγλυκυ quod fit ex melle; multis enim modis afficiuntur nervi. Acetum autem nervis inimicum est.

Proximæ partes subvirides sunt.] ὑπόχλωρα dicit τὰ ὕπαιθρα, id est, quadantenus pallida. Hæc enim pulchra sunt, quia naturæ concinnum ordinem & in qualitatem mutationem indicant.

22 ὑπαιθριασμὸς χρηῖὸς ῥωμάων] ὑπαιθριασμὸν καλῶ τὸ ῥύσιμα τοιοῦτον. ἄσπερ γὰρ ὑπαιθριάζοντος ὁ στόμαχος ῥύσιμα πάσχει ἐκ τοῦ ἐμεῖν, ὕτω καὶ τὰ ἄλλα μέρεα ὑπαιθριάζοντα ῥύσιμα πάσχει.

24 ῥῆξιος οἱ αἱ τῶν Φλεβέων αἱμορῥοαὶ, ναυσώδεις τε καὶ γαγγραινώδεις] ναυσώδεις Φησὶ τὰς ῥήξεις. γάγγραινα δέ ἐστιν ὅταν ὅλη νέκρωσιν. ὅταν σήψεως γινομένης, μελανέωνται τὰ μέρεα.

27 ἐλλέβορος πίσας ἰῶνται μέλαν, ἢ ὑγρεσίη] πίσας Φησὶν, αὐτὸ πιπίσας. ἀλλὰ ἄξιον ἀπορῆσαι πῶς λέγει ὅτι ἐλλέβορος δύ' ἀπόγνη. ἢ ἴσως μᾶλλον Φλεβοτομῶν λέγει. ὁ γὰρ ἐλλέβορος ὅτι μᾶλλον ἐπικαλεῖται τὰ ῥύσματα. ἢ λέγομεν, ὅτι ὅταν λέγῃ Ἱπποκράτης ἀσφαλέστερος βλέβορος ὁ μέλας λέγει ὡς εἴωθε, δι' ἐμέτων. καὶ πῶς, καὶ πῶς θρασικὸν κέκληκεν; ἢ λέγομεν ὅτι ὅτε τὴν χρόνων Ἱπποκράτης ἐῤῥώμεθα ἤσθημ, καὶ ἀσθενέστεροι, ἢ τὰ θρασικὰ βοηθήματα.

28 παλιγκοτᾶινειν] παλιγκοτᾶινειν Φησιν, αὐτὸ δ' χλοώδεως ἴσχει.

28 ὑπόξυθρα γίνεται ἢ ὑπόσκληρα] δῆλον γὰρ ὅτι πολλὰ ὑπῆρχεν αἵματος χάριτι.

29 ἢ μὴ οἴνῳ, ὀξυγλύκει] ἴνιες λέγουσιν ὅτι ὀξύμελι λέγει Ἱπποκράτης, ὅμως δ' τέτμηκεν. ἄλλοι δέ Φασιν ὅτι ὀξύγλυκυ λέγει, ὃ ἐστὶ ῥόδινος. πολλὰ γὰρ πάσχουσι νεῦρα. ὃ ἢ ὄξος, ὃ ἐς νεύρους πολέμιόν ἐστιν.

30 ἢ τὰ μέγιστα ὑπόχλωρα ἦσι] ὑπόχλωρα λέγει τὰ ὕπαιθρα. ὥστε γὰρ καλὰ εἶσι. δῆτι κόσμον φύσεως δηλοῦσι, καὶ τὰ εἰς ποιὴν μεταβολήν.

DE TIBIA.

Tibia binis ossibus continetur.] Hinc sermonem de tibia orditur, in quo nobis inquirendum de ipsius nomine, specie, constitutione, affectibus & curatione. Sciendum igitur vocari propriè κνήμην os illud tibiæ anterius. Aliud enim vocatur περόνη id est fura, & hæc est denominatio. Collocatio verò manifesta: siquidem inter genu & pedem est, & talem habet constitutionem. Sciendum igitur in superiori parte περόνης id est fibulæ tibiam esse crassiorem, articulatur verò ad femur hoc modo. Habet tibia duas cavitates, femur duas gibbositates, quæ quidem tibiæ cavitatibus aptantur. Habet autem tibia nonnullas eminentias, quæ non facile luxationes fieri permittunt. Neque his solis natura est contenta: sed etiam articulum tendinibus colligavit: nec adhuc his contenta, quin etiam molam quam vocant, oppositi, quæ supra genu adjacet. Atque hoc modo quidem tibia cum superioribus articulatur, fereque substernitur. In inferiori autem parte non amplius ita tenuis fura ac ipsa tibia. Progreditur autem ex posterioribus veluti ad anteriora, & utraque ossa duas eminentias faciunt, singula videlicet unam. Quæ quidem malleolos constituunt,

ΠΕΡΙ ΚΝΗΜΗΣ.

34 Ἡ δὲ κνήμη δύο ὀστέα ἔχει] ἐντεῦθεν ἄρχεται ἔχειν τὸν περὶ κνήμης λόγον. ἐν ᾧ δεῖ πρῶτα ζητῆσαι τίνι τε ὀνομάσθη αὐτὴς, καὶ ὁποῖός τε ὑπάρχει τὸ εἶδος καὶ τὴν κακοκυλίαν, καὶ τὰ πάθη, καὶ τὴν θεραπείαν. δεῖ δοῦναι εἰδέναι, ὅτι κνήμη κεκλῆσθαι κυρίως μὲν ὁ ὀστεώδης ὁ ἐμπροσθεν ἐστίν. ὁ δὲ ἄλλο, περόνη κεκλῆσθαι, ἐξ αὐτῆ μᾶλλον ἔχειν τὴν ὀνομασίαν· ἔστι δὲ σύσις, δῆλον ὅτι μακρὸν ὀστέον τε καὶ ποδὸς ἐστίν. ἔχει δὲ τοιοῦτον καταστοῦ. δεῖ δοῦναι εἰδέναι ὅτι κνὴ ἀνω μᾶλλον μέρεος ἢ πρόσθης, ἔστι παχυτέρα ἡ κνήμη. διῄρθρωται δὲ ἢ πρὸς τὸ μηρὸν, τὸ ἔσσον λέγω. ἔχει ἡ κνήμη δύο κοιλότητας· ὁ δὲ μηρὸς δύο κυρτότητας. αἱ μὲν ἴνιες ὑπερκειμένας εἶσι τὰ κνήμης κοιλότητον. ἔχει δὲ καὶ ἴνιας ἴσχουσι ἡ κνήμη, αἱ τινες οὐκ ἐάσιν διάγλως γλισχὴ τὰ ἅρθρα. μόνον δὲ τοιοῦτος ἡ φύσις ἠρκέσθη, ἀλλὰ καὶ σησαμοειδὲς ἔθηκε τὸ ἄρθρον. ἢ δὲ τοιοῦτος ἠρκέσθη, ἀλλὰ καὶ καλουμένην μύλην ἐπέθηκεν, ἥτις ἐπῆνω τὸ γονατὸς ὑπέκειται. καὶ ὅταν μὲν ἡ κνήμη εἰς τὰ ἄνω διαῤῥήσσηται, ἀλλ' εἰ ὑποσύσεται. πρὸς δὲ μέρεσς τὸ κάτω, οὐκ ἔστ' ὅταν λεπτότερα ἦσι ἡ πρόσθη τὰ κνήμης. ἔρχεται δὲ οὐ τὸ ὀπίσω ὡς ὑπὲρ τὰ ἐμπροσθεν, ἢ πεῖσιν ἀμφότερα τὰ ὀστᾶ δύο ὀζοχαὲ, ἀλλὰ μίαν φημί. αἱ τινες τὰ σφυρὰ ἐργάζονται, ἃ π-

να καταχρησικῶς οἱ ἰδιῶται ἀστραγάλους καλοῦσιν. ὧν ὁ μὲν, ἔξω κεῖται, ὃ ἦ ἔσω. ἔχῃ ἦ μὴ ἡ κνήμη κοιλότητά τινα, εἰς ἣν διορθοῦσθαι ὀκυλεύς ἀστράγαλος· δεῖ ἦ μὴ τοῦτο εἰδέναι, ὅτι κᾆ ὁ μέσον ἡ κνήμη τῆ πορρήνῃ ἐκκωφεῖται. ἀλλὰ διακένωμά ἐστιν, ἵνα αἱ νεῦραι πορεύονται αὐτῆ ἡ κατακάμψι. πάλιν ἦ ἴσχι διάφορα, πάσχει γὰρ ἡ κύπελλα ἓ ἄξαρθρήσας, ἢ τῶς ἀεὶ ἓ ὃν ἓ κάτω μέρη ἓ ἀεὶς τὸ πόδα ἄξαρθρήματος ἡμῖν ὠφελεῖσθαι. ἢ ὅτως ἤρξαντο ἐπὶ τὸ ἐπεράσαι, καὶ φησιν ὅτι δεῖ μᾶ τὸ ἴσιον τε ἢ ἀνίτασιν, ὑπεῖσαι, ἓ πλείοσι χαλαστικοῖς χρήσασθαι. ὁ δὲ ἦ καλαμοις βάλλω. ἀσώμαλον γὰρ ἔσι ὃ μέσος σκῆπ· εἶτα δὲ ὑπαρράπτας ἓ ὑψηλοτέρως ὑποδήσας ὃ σκέλος, ἵνα μὴ ῥᾳδιοπήξωσι, βραύτη ἦ λεπτομερῆ χρήσασθαι ἐπὶ τῆ τοιούτων. ἐπειδὴ ἦ τῶν ἐ ἴσιόν τε ἢ ἀνίτασιν ἐσὶν ἡ σελήνη διαλεξόμεθα. ποικίλη ἔσιν ἐπὶ τὸ τοιοῦτον, ἤ χρῆσις ἢ ἡ ἀνίτασις· δεῖ γὰρ, φησὶν, ἐὰν μὲν ἔχῃ τοὺς ὀρκωσίους ὃ τεῖναι ἢ ἀνάπτειναι, καλῶσαι τὰ ἀνδρεῖον, καὶ μέσον τὸ σκελὸς αὐτοῦ, βάλλειν εἰς τὸ γόμφιον ὀρθιον ξύλον, ἵνα μὴ πεγνύμενος πάρωμεν ἐπὶ ἓ ἴσιον χωρῇ. δεῖ τὸ αὐτὸν ἢ αἰτίαν, δεῖ ξύλον βάλλειν πλάγιον εἰς τὸ γόμφ, ἐπὶ ἓ ἀνὰ αὐτ', εἶτα σκέλ βάλλειν ὑπεσιν, εἶτα δῆσαι τὸν ἄκρον πόδα εἰς ὃ ὕπεσιν, ἵνα γλάπτῃ ἡ ἴσις, καὶ ἢ ἀνάτασις. εἰ ἦ μὴ βάλλ ὕτω ποιῆσαι, δεῖ εἰς τὸν ἀρρῶσον ἀνακλῖναι· εἶτα βάλλειν ὑπὸ τὸ κρίσιμ δοκίδα, ἔχουσάν αὖω καὶ κάτω ζήματα, εἶτα δῆσαι τὸν ἄρρωσον ἀπὸ τε τῆ ἰγκύνης ἓ τῦ ἄκρου ποδὸς, ποιεῖ τὸ ἴσιον καὶ αἰτίασιν· εἰ ἦ μὴ τοῦτο βάλλ, ὀνίσκῳ χρῆσαι. ὀνίσκος δέ ἐσι, ξύλον εἰς ὃ ἔχῃς ἐσί. ᾧ τινι καὶ εἰς τὰ φρέατα κέχρῆσθαι. δῆσαι οὖν, ἄλλῃ μὲ τὸ ἄρρωσον, ἄλλῃ ἦ τὸ ὀνίσκιον, τὸ ἄκρον πόδα ἔχει. καὶ ὅτε ποιῆ τὸ πάσιν καὶ αἰτίασιν, καὶ ὁπηνίκα εἰδῇς ὅτι κατ' αὐτὸ ἤλυθε τὰ ὀφθρα, τότε ἐμβαλλε αὐτά.

34 τῇ μὲν συχνὰς λεπτότερον] Τουτέστιν, ὅτι ὅπῃ ὃ ἔπεσεν μέρος συχνὰς ἐσὶ λεπτότερον, ὃ ἐν ὀστοῦ, αὐτὸ τῦ, πρὸν λεπτότερόν ἐσὶ τῦ ἑτέρου.

36 ὠ ἰσυνοείᾳ ἦ τῆς κνήμης ἢ ξυνέχεται] Τουτέστι ὅτι ὀξέλου οὐκ εἰσὶ τὰ αὐτὰ ἁρμοσμόια ἀλλήλοις. κᾆ γὰρ ὃ μέσον ὀκκαμπῆ ὄπτε, οὐκ ἐπήλοσιν ἀλλήλοις ὀξὺ ὃ, ὡς εἴρηται, πρόσθεν ἐκῆθεν ἓ ἦ ἀγκίνων.

37 καὶ ἡ ὀπίφυσις, Ἀφίφυσιν] ἔσι γὰρ ὡς εἴρηται ὀπίφυσις ὀκῆ, ἢ τις ἐχῃ καὶ Ἀφίφυσιν. Ἀφίφυσιν ἦ καλῆ, τὴ κατάφυσιν.

38 ὃ κᾆ τὸν σμικρὸν δάκτυλον) ἔνθα ἡ πορὴν κεῖται.

56 τὸ ἦ ἰσχασμὸν τῦ σώματος) ἰσχασμόν, τὴ διαίτημ λέγῃ.

59 ὁπόταν μὲν ὅι τῆ ὀστέων μὴ τελέως ἔχηται] παρεμβέξειν τι βούλεται Θεσσαλιωνὰ ὁ Ἱπποκράτης· φησὶ γὰρ, ὅτι ἐὰν ὀκῆ ὀστέον, καὶ μὴ κᾆ λόγον εἰσιν ἐρῇ, ἅπε τῦ πορεύ γινομένῃ, ἢ κινηθέν κατ' ὀκῆνο ὃ μέρος τὸ ὀστέ, γᾆ ὃ μὲν, ἐς ὃ ὀστέον, παχύτερον. ὃ ἦ ἀφ' ἓ ἀπέρη, λεπτότερον. ὅτε πρὸ τοῦτο Ἀφιλεξθεὶς, ἔρχεται ἢ ὑπὸ τὸν θεραπεύειν τὴ κνήμης. 60 καὶ φησιν ὅτι ἐὰν καταγῇ ὀσοιῶ, δεῖ τεῖναι ἢ ἀνάπτειν· εἶτα ὑπεδέσαι κᾆ τὸ πολλάκις ἡμῖν εἰρημένον ἔσιν. ἓ πρὸ τὸ ἐνδεκάτιλον, βάλλειν παρ-

A quos abusivè imperiti talos vocant, quorum unus quidem extra, alter verò intus jacet. Habet autem tibia cavitatem quandam in quam articulatur, qui proprie talus vocatur. Istud autem nosse oportet circa medium crus non flecti ad suram, sed inane esse spatium, ut fiat vasorum transitus. Atque ista est constitutio. Affectus autem habet varios, fracturis enim & luxationibus afficitur: Et hactenus nobis de luxatione quæ fit in inferiori parte pedis tractationem exhibet, sicque ad curationem progreditur. Et post tensionem & in oppositum factam

B distensionem, deligationem faciendam esse dicit, multisque laxantibus fovendam. Non sunt autem arundines apponendæ, si quidem est illa pars inæqualis, deinde ita collocandum crus ut in altum & sublime vergat, ne fluxionibus tententur. In ejusmodi autem affectibus tenui victu utendum. Quum autem de tensione & in oppositum distensione nihil dixerimus, agedum de his disseramus, varia enim est in his tensio oppositaque distensio. Oportet enim, inquit, nisi habeas qui satis sint ad validam tensionem, & in oppositam distensionem, hominem ita col-

C locare, ut inter media ipsius crura lignum rectum in terram defigatur, ne extensus æger ad anteriora sequatur. Ob eam autem causam lignum, quod Iones πλάγιον vocant, hoc est rotæ modiolum, in terram è regione ægri defigere oportet, deinde illuc pistillum intrudere, & ad illud extremum pedem deligare, ut fiat tensio & in oppositum distensio. Alioqui oportet, ægro reclinato, deinde trabeculam supra & infra perforatam lecto subjicere; moxque deligato ægro in poplite & pede extremo tensionem & in oppositum distensionem facito. Quod si hoc non

D placet, axiculo utendum: ὀνίσκος enim est lignum in quo rota versatur, quo ad puteos utuntur. Ab altera ergo parte ligato ægro, ab altera axiculo, extremum pedem trahito, & ita tensionem & in oppositum distensionem facito, & quando animadvertes articulationes ad recta tendere, tum eas reponito.

Hac quidem parte multo tenuius.] Id est, in altera parte multo est tenuius unum os, quasi dicat, multo tenuius est altero.

Sed è regione tibiæ non conjunguntur.] Hoc est, quod in totum ossa inter se non coaptantur. Nam quum in medio inflectantur, non appropinquant se invicem, quia ut dictum est, illinc vasorum transitus patet.

Appendix verò discrimen.] Est enim illic, ut dictum est, appendix, quæ discrimen habet. Discrimen autem vocat insertionem.

Quod à parte minimi digiti.] Ubi sura sita est.

Extenuationem autem corporis.] Extenuationem victus rationem dicit.

Quæcunque autem ossa non perfectè in sua sede se

F *habent.*] Aliquod paradoxum vult tradere Hippocrates. Ait enim si os aliquod suo loco motum fuerit, neque secundùm rationem repositum, utpote callo genito, osque ad illam partem moveatur, redditur quidem os ea parte in quam emotum est, crassius: ex qua verò excessit, tenuius. Quum ita de hoc disseruerit, ad tibiæ curationem accedit. Et ait, si os fractum fuerit, tensione & in oppositum distensione utendum, deinde deligandum modo à nobis sæpius dicto, & circa undecimam ferulas adhi-

bendas, siquidem rectè omnia fiant. Sit autem A positio recta, non angularis quemadmodum in manu, neque enim eadem fuevit esse positio. Nam in pede recta figura est secundùm naturam, quia recti musculi servantur, & inter quiescendum, sicuti inter operandum, eâ figurâ esse solemus. Postquam de his hoc modo disseruit, ait canalibus esse utendum. Oportet autem eos plumbeos vel ligneos. Utitur verò iis in fractura ne pars agitetur, neque vincula pervertantur. Hippocrates autem nihil magnum præstare dicit: Et quum corpus concutitur & B quod faciunt canales, id ad vinculorum conservationem ferulas facere affirmo. Iis autem similiter est utendum, ne existimemur per negligentiam illud omittere. Ac si inde error oriatur, culpam in Medicum conjiciunt. Postquam de his sic disseruit, ait ubi tibia & sura fractæ sunt, pulchrius circunferre suram quàm tibiam. Nam sos suræ est fungosius, neque conspicuus est in eo lapsus, sed est tenuius, neque errores in eo ita sunt conspicui. Ad hæc tibia semper in actione versatur & articulum facit, non autem sura. C

DE FEMORE.

SI autem femoris os fractum sit.] Quandoquidem propositum ipsi de femore disserere, operæpretium est nos primò ipsius constitutionem dicere: sciendum ergo os femoris ad genu duas habere leviter sinuolas curvitates. Etenim D illic nervus χονδρώδης ligamenti vicem obtinens & super ea omnia ἐπίφυσις, quæ etiam mola vocatur. Ista est ejus inferior structura. Superior verò est ejusmodi, habet tres curvitates, quarum media quidem vocatur ischium, exterior λαγὼν sive γλουτός, id est natis, interior ἴσθμη, id est pubes, quæ perforata est, quod illac transeant cremasteres. Et hæc est superior structura, media autem talis est. Supra quidem & extra est curva, intus verò & infra cava. Et pars interior cava est ob complexum, aut quod habeat E ne gibbus cum gibbo conjungatur. Deinde postea tensione & oppositâ distensione utendum, & modo sæpe dicto curandus æger. Si orta sit inflammatio aut infra aut supra, oportet succidam lanam & vinum cum oleo mixtum immittere, & laxantia atque discutientia omnia, deinde deligandum ut in superiorem fracturæ partem vinculum feratur, ne fluxiones ad fracturam attrahamus.

Quod femur ab exteriori parte obtortum.] κάμπτος pro ἐπικαμπὴς, id est incurvum.

Tale quidpiam moliri oportet quale traditum est F *in brachio.*] Quo enim modo illic injectam fasciam in oppolitam costam deligabamus, ne ossa ad gibbas partes ferri permitterentur, ad eundem modum & in femore agendum.

Maximam confusionem præbeat] τύρβιν dixit ἀπὸ τῆς διαφορᾶς, id est perversionem.

ΠΕΡΙ ΜΗΡΟΥ.

63 ΗΝ ἡ ὀστέου μηροῦ ὀστέον καταγῆ) ἐπειδὴ περὶ μηροῦ διαλεξόμεθα, ἄξιόν ἐστιν ἡμᾶς εἰπεῖν πρῶτον τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ. δεῖ οὖν εἰδέναι, ὅτι ὁ περὶ τὸ γόνατα τοῦ μηροῦ, ἔχει δύο γλουτοειδεῖς κυρτότητας. ἔστι γὰρ σύνδεσμος, καὶ νεῦρον χονδρώδες, σεσαμοειδὲς, καὶ ἐπίφυσις, ἥτις καὶ μύλη καλεῖται. αὕτη μὲν αὐτοῦ ἐστὶν ἡ εἰς ὀπίσω κατασκευή, εἰς δὲ ἄνω, ἐστὶ διαύτη· ἔχει τρεῖς κυρτότητας, ὧν ἡ μὲν μέση, καλεῖται ἰσχίον· ἡ δὲ ἔξω, λαγὼν καὶ γλουτὸς. ἡ δὲ ἔσω, ἴσθμη. ἵνα καὶ σπερματήρια διὰ τοῦ περάσῃ τοῖς κρεμαστῆρσι συνέλθῃ, αὕτη δὲ ἄνω κατασκευή. ἡ μὲν εἰς ὀπίσω καὶ μέσον, ἐστὶ διαύτη· ἄνω μὲν γὰρ ἔξω ἐστὶ κυρτὸς· ἔσω δὲ καὶ κοῖλος· κάτω δὲ ὁμοίως ἔσω, καὶ λείον ἐστί. διὰ δὲ διπλόην ἐπεκτὸς, ἵνα μὴ διὰ πυκνοῦ ἐφάπτοιτο· τὸ δὲ κάτω, διὰ τὸ ἐπικαμπὲς εἶναι· ἡ δὲ ἔξω κατασκευή, ἐστὶ κυρτὴ κυρτὸν ἀπολαμβάνουσα· εἶτα μὴ ὑμῖν ἀνεπιτήδειον, καὶ ὡς εἰρηκόσιν πολλάκις ὑπὸ ἀνατομικῶν, ἢ κατωτέρω, ἢ αὐωτέρω, δεῖ βάλλειν ἕνα ῥοπτῆρα, καὶ οἰσέλαιον, καὶ πάνα τὰ χαλάσαι, καὶ διαφορῆσαι. εἶτα ὑπαδεῖν καὶ φέρειν, τὴν ἄνω δ' κατάγματος τὸ δεσμὸν δεῖ. μὴ τὰ ῥάμματα εἰς ὃ κάπαγμα ᾖ κύκωσιν.

64 ὅτι μηρὸς ταὐτὸς ἐστι) ταὐτὸς, ἀντὶ τοῦ ἐπικαμπὴς.

μηχανοποιεῖσθαι διάφορ ἐν βραχίονι) ὃν γὰρ τρόπον ἐκεῖ ταινίαν βάλλοντες εἰς τὴν ἀγκυλιμαῖον δεσμεύομεν πλευράν, ἵνα μὴ συζυρῇ ὑπὸ τὸ κοιλον φέρεσθαι τὰ ὀστᾶ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ μηρὸν δεῖ ποιεῖν.

65 πάσσαν γὰρ αὐ τύρβιν παρέχει) αὐτὸ τοῦτο διαφθορὰν.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

SECTIO TERTIA.

ΤΑὕπα μὲν οὖν, ὁπόσοι τῶ μὴ ὀστέα κατέπηξε) πεῖα ἔχῃ πεφάλαια ἡ πρόῤῥωσα θεωρία, καὶ ἐν μὲ τῶ πρῶτον διηρέσθαι τοὺς ἢ συνθέσεως ἢ κατάξεως. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἢ θεραπείαν ἢ κακῶς διαπεπραγμένων διαδιδοῦ· ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, ἢ καλῶς διαδιδοῦ θεραπείαν, καὶ τίνος πρῶτον. δεῖ γάρ εἰδέναι ὅτι καὶ σῶμα ἢ μὴ ὄγκους ἔχει, ἢ χρεῖς ὄγκους. ἀλλ' εἰ μὲν μὴ ὄγκους, ἢ ἁπλᾶς ὕπνες ῥήγνυται, εἰ καὶ μεθίστησι ἀπῤ' ὀστέου εἰρᾶται, ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὀστέον ἢ ἕτερον καὶ ἔμεινεν ἔξω. καὶ καλεῖται τὸ τοιοῦτον ἐκβύρωμα· ἢ οὐ μόνῃ ἔξω, καὶ καλεῖται ἁπλᾶς κάταγμα μὴ ὄγκος. πῶμα δὲ τοῦτο ὅλον ὅτι συνέστη κολλώδη, ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ ὕλης ὑπῤ ῥεύπου, συνέστη καλοῦσι. πολλάκις γὰρ ὑγρικὸς χυμὸς ὑπορρέων, ὄγκος εἰργάσατο, ὅτε ἓ λεπίδες ἀποστάσεις γίνονται· ἐὰν ἢ ὑπ' ἀλφιτηδὲν χλαδῇ, καλεῖται ὑπ' αὐτῶ συνέστηκεν. αὕτη μὲν οὖν ἡ διάφορεσις τῶ καταγμάτος· ἢ ἢ κακὴ θεραπεία, αὕτη ἐστί. ὕπνες γὰρ τὰ ἰσχέα ὄγκος μὴ κλάσματος ὄντος, ἀκ ὀκέχρωτο σῶμα· χρῆσθαι τῇ σμηρίδι· ἀλλὰ ὃ ὄγκος εἰς ἀράλωσιν φέροντες, τότε τῇ ζέσει, ἓ τῇ αἰσθήσει ἐκέχρωτο. ὅτε πάσῃ ὑγρομοίρᾳ ἓ θλιβομένῃ, ἐν τῇ ζέσει, ὀδυνᾶ ἐγίνοντο, πολλάκις δὲ, ἀηδίαν ἐποίουν ἓ ὀστᾶ ἐμενόν. ἓ πάρεια μὴ συζεφοῦντος καὶ ὑγροῦ αὐτὰ ὄγκου, ἢ εἰ ὦ ἔδει χρεῖος ἦν, μέτριον· εἰ ἢ ἔδει πολὺς, χαλεπόν· καλῶς γὰρ ἐλύετο ὁ πιεῖ. ἀηδία ἢ ἐκ ὕπνες ὀκέχρωτο, ἀλλὰ διὰ τῆς ζέσεως ἓ αἰσθήσεως ἐχράτο. εἶτα ὃ ἔξω ἓ ἓ ὄγκος ἐπεδέσμουν, ἢ ὃ μέσον ἠοίουν γομοῦν· καὶ τί ἐλύετο; αἱ ὕπνες ἀφεσφιγξέως γομοῦσιν, εἰς ὃ ὄγκος συνέῤῥεον, ἓ γομοῦν ἔωλον ὃ ὄγκος, ἓ ἓ ἀεὶ φορτιζόμενον· ὃ ἢ ψυχρὸν, ὃς ὄγκοῖν ἔδει πολέμιον. αὕτη ἐστὶν ἡ κακὴ θεραπεία· ἢ ἢ κάμνῃ, πῖα ἔδει; δεῖ τοίνυ ἢ αἰσθέσθαι, ἢ πλατὺ βάμμα ἔπιδεσμον, ἵνα ὅλον ὃ ὄγκος ἅπαξ ἀφελκύσῃς, ἓ μὴ ἐκ μόνῃ ἓ μέσου αὐτῆ, ἢ συνεγκτεῖνον λύῃ, ἓ χαλασθὲν εἶ ἔδει ἐπιδέσμους, καὶ κηρωτῇ χρίσασθαι χῦ τὸ ὄγκος· εἶτα μὴ τοῦτο δεῖ, εἰ μὴ ἐγκρασία ἔστιν ἢ φλεγμονῆ, ἤτοι ὃ ὄγκος, μὴ ἢ ὅλως καλάμοις κρίσεως· εἰ ἢ ἐπ' ὀδύσας ἔδει, κρῖσαι μὴ, ἐπαφῶ ἢ τῶ ὄγκοις μὴ χρῆσθαι.

Ἓ μὴ ἐπιδεξος ἡ ἀπόστασις ὀφαλεῖται] αὐτὸ τῶ ἐν μὴ πρόσχῃ ὀδύνην ἀποστάσεως ὀφεῖ.

31 ἡ αὐτὴ ἢ ἰκρεία τῶ ὑγκέων] ἐντεῦθεν πάλιν κάταγμα μὴ ὄγκους βάλλεται θεραπεύσιμ. τῶτο ἢ ὃ ὄγκος ἐκ ἴσασ τὸ κατάγματος γάγονεν· ἀλλὰ ἢ ἀφὸ χυμῶν ῥιμικῶν, ἢ ἀφὸ σφιγξίν, ἢ ἀλγεπνευσίαν τῶ ὑπεδέσμων, ἢ ἀφὸ μεζόνεσιν τῶ ναρδίνων ἀποστασιν· καὶ πῶσιν ὅλως εἰ μὴ μέλει ὄγκος γανέσθαι. πρῶτον μὲν ἐκ τῶ ὀδυνᾶς· ἔπειτα ἢ ἓ ἀχθος ἢ ὃ, καὶ ἢ ἀμέσως ἢ φλεγμονῆ, ἢ ἐρύθρημα. δεῖ οὖν λύσαι τινὰ ἓ τὰ πάροντα, καὶ ἀπημπλῶσαι, καὶ κηρωτῇ χρίσασθαι, ἓ οὕτω βρέξαι, ἢ τῖς διούσης· εἶτα ἢ ὄγκοῖν ὅτι ὃ κάταγμα, κἀνταῦθα σφίγξαι, ἵνα τὰ ῥύμπατα ἀποτρέψωμεν, καὶ οὕτως ἢ ὄγκοῖν ὅτι τὰ ἄνω· ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ λεπίδος ἀπόστασις γίνεται. αὕτη δέ ἔστιν ἡ μικρὰ, ἡ μεγάλη· καὶ πόσων ὀλίγων ἓν λεπὶς μέλ-

Sta igitur his contingunt, quibus ossa quidem fracta sunt.] Hæc speculatio tria continet capita. In primo distinguitur de fracturarum compositione, in secundo verò malè susceptam curationem, & in tertio rectam tradit. Quod ad primum, sciendum est fracturam vel cum ulcere, vel sine eo esse. Si cum ulcere aut simpliciter ita fit, aut etiam ossis transmutatio id efficit. Sed istud os aut vulneravit, & extra eminet, & tum vocatur ἐκβύρωμα, id est eminentia extra corium: aut non extat, & vocatur simpliciter fractura cum ulcere. Omnia autem ista sunt composita, dico quæ cum ulcere. Sed meliori jure composita vocantur, præsertim quæ sunt cum materiæ affluxu. Sæpe enim humor acris influens ulcus excitavit, quando etiam squamarum abscessus fiunt. Si autem fractio sit in multas tenues partes, quod ἀλφιτηδὲν Græci dicunt, vocatur & ista composita. Hæc est fracturarum divisio; mala autem curatio hæc est. Nonnulli enim Medici ulcere cum fractura existente, non utebantur statim divisione; sed ulcus ad cicatricem deducentes, tunc tensione & in oppositum distensione utebantur, quando obducto callo attritoque, in tensione dolores fiebant. Sæpenumero etiam procul ossa inter se distabant, callo non permittente ut ipsa in directum concedant. Si id in manu contingebat, mediocres: si verò in pede molestum, pes enim claudus reddebatur. Alii non ita utebantur. Sed statim tensionem & oppositam distensionem adhibebant; deinde partes ulceri vicinas vinciebant, & mediam partem nudam dimittebant. Quid inde accidebat? materia circumcirca constrictione facta ad ulcus confluebat, & nudum ulcus, aërique expositum remanebat, frigidum autem ulceribus inimicum. Hæc est mala curatio, bona verò quænam est? Oportet tendere & in oppositum distendere, & latum injicere vinculum, ut totum ulcus semel, non medium tantùm comprehendas, & continuò solvere, laxaque esse vincula, & ceroto ad ulcus uti. Deinde si inflammatio sit transversa, ulcus videlicet, in totum arundinibus non uti. Quod si in directum tendat, uti quidem, supra ulcus verò minimè.

Nec testæ alicujus expectatio est, quæ ab osse abscedat.] Pro eo, si non præbeat opinionem ossis abscessuri.

Eadem autem ulcerum curatio.) Inde rursus fracturam cum ulcere curare aggreditur. Hoc autem ulcus non fit ob fracturam, sed ob humoris acrimoniam, aut propter coarctationem, aut non liberam vinculorum perspirationem, aut propter ferularum prauam appositionem. Unde verò constat ulcus fieri debere? Primum ex dolore, postea & morsus contingit & immoderata inflammatio & rubor. Tum igitur oportet ægrum solvere & fovere, atque cerato uti & vino abluere atque ejusmodi: deinde accedere ad fracturam, & ita constringere, ut fluxiones avertamus, atque ita ad superiores partes accedere. Sed aliquando testæ fit abscessio, eaque aut parva est, aut magna: At unde manifestum erit,

squamæ fore abiectum ? quòd ulcus sit hians & diductis labris, & quòd feratur os in exteriores partes, & quòd ichores crudi ex eo fluant, utpote ex humore mordicante: tunc igitur solvere oportet, & abluere, & laxè deligare. Si autem squama magna fuerit, tunc diligentia multa adhibenda, vinculum autem tranversim in modum litteræ X. immittendum, & non ligandum. Sufficit enim fotus ex vino, admixto oleo. Oportet, inquit, corium subjicere, ut ichores defluant.

Et videtur ad exitum festinare, ὀργᾶν αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔξω φέρεσθαι ad exteriora ferri.

Pellis autem caprina substernenda.) ἰξάλτιν pellem vocat.

Si quis autem velit bene & expedite rem agere.) Hic Hippocrates nobis machinas aliquot tradere vult, dicitque eos qui machinas confecturi sunt, tales efficere ut non juvent: quidam enim ita consueverunt velut in tibia fracta extremum pedem deligandum esse, innuenies non debere pedem agitari, sed falso. Eo enim deligato cum reliquum corpus convertitur, æger etiam partem juxta fracturam sitam pervertit. Alii rursus post septimam diem tensionem & in oppositum distensionem faciunt, alii post quartam: errant autem utrique: quando enim critica est dies, & materia commota, tum etiam illi roboris & facultatis auxilium pervertunt, præterquamquod minus illi peccant, qui post illud auxilium tensione utuntur. Cur autem post inflammationum vigorem tensione usi sunt ? Non igitur oportet, inquit, tales machinationes admouere. Verum siquidem in totum aliud commentum dicendum est, tale esto. Oportet duos loculos in farciminum formam consuere, ut unus quidem infra ad malleolum sit convolutus, alter supra ad genu. Oportet autem ista farcimina intùs ita replere, & ut æqualitas corpus contingat, reliquum sublime sit, superiore verò parte sublime, deinde in iis debent esse eminentiæ instar auricularum. In sublimibus, inquam, tum supra tum infra, ut in hac virgæ inmissæ contra se tendant, & in directum extensæ conformationem servent.

38. *Quibus ossa fracta & cute excedentia.)* Hic Hippocrates vult ἐκβίβασμα, id est eminentiam illam extra corium curare, & ait in eo non sola extensione esse utendum, sed etiam per vectem molitione, & ubi alii tendant, neque ferrum simile vecti sumes, & ita propelles atque repones os, & tunc doctrina ad fracturas cum ulcere accommodata uteris. Oportet autem ista fieri, antequam inflammationes oriantur, videlicet prima aut secunda die. Neque enim tertia, neque quarta, neque maxime quinta uteris; sed post inflammationes. Si autem caro aut cutis nigrescat, nihil, inquit, collocatur quod non defendat aërem & panniculos complicatos, ne ista immediate aëri exponantur. Si autem os, inquit, non potueris retrudere, expecta donec putrescat & cadat. Qua autem ratione scire potero, utrum brevi necne putrescat & cadat? Dicimus varia signa, primum quoniam hinc ichores feruntur, & labra sunt expansa & plurimum diducta, & quod superius est carnisque expers prompte cadit, alia cum majori difficultate. Si verò cadere morentur, ipsa præcide. Si parum excedat, & major pars infra sit, ex-

A λει ἀποξῆναι. ὅτι τῷ στερεῷ εἶδι ὃ ὄγκος, καὶ ὅτι τὰ ὡς ἐπὶ τὸ ἔξω φέρεσθαι τὸ ὀστέον, ἢ ὅτι τὰ ἰχῶρας ῥέειν ἀπεπάνθους, ἅτε ὑγρὸν διεφθαρκότος τὸ χρωτός. δεῖ οὖν τὸ τοιοῦτο λύσαι τε καὶ ἐπιμελέως ἐπιθεραπεῦσαι. εἰ δὲ μεγάλη εἴη ἡ ἕλκωσις, δεῖ τὸ τοῦτο ἐπιμέλειαν πολλὴν ποιῆσαι. δεῖ δὲ τὸ δεσμὸν χιαστὸν ἐπιτιθέναι, καὶ μὴ δεσμεῖν. ἀρκεῖ γὰρ ὁκόσον τοῦ οἰνελαίου συμβῆναι. δεῖ φασι καὶ δέρμα ὑποβάλλειν, ἵνα οἱ ἰχῶρες ἀποῤῥέωσι.

καὶ ὀργᾶν φαίνεται] ὀργᾶν, αὐτὸ δ' ὅτι τὸ ἔξω φέρεσθαι.

B ἰξάλτιν ἢ λῆν, ὑποστορεσθαι] ἰξάλτιν, δέρμα λέγει.

εἰ δέ τις μηχανῇ κόλλῃ τῇ διχηρᾷ ἐργάζεσθαι] ἐντεῦθεν ὁ Ἱπποκράτης μηχανὰς ἄλλας ἡμῖν βούλεται ἐξηγεῖσθαι, καὶ φησιν ὅτι δεῖ τὰς μηχανὰς ποιῆσαι, ἰσιαίτας ποιῆσαι ἵνα μὴ ὠφελῶσι. ἃς γὰρ ἐπινοοῦσι, εἴ ὡς ὅτι κνήμης κλασθείσης, τὸν ἀκρόποδα ἐκτείνειν. ἐννοοῦσιτες ὅτι οὐκ ἔχει ὁ ποὺς ἐπιβάσεα. ἀναδῦσι δέ. ἐκτείνειν τὸ αὖτε, ὃ ἄλλο σῶμα τρεφόμενον, ὁ κάμνων

C ἀμφοτέρωσι δὲ τῷ κλάσματος μέρος. ἕτερος πολὺν εἰσὶν οἱ καὶ μὴ τῶν ἐδέδυμεν ποιοῦσι τῶν ἕλξιν καὶ ἀντίτασιν. ἄλλοι δὲ μὴ πρὸ τετάρτης, πλείοσι δὲ καὶ ἀμφότεροι· ὅτε γὰρ κρισιμὸς ἔστιν ἡμέρα, καὶ αἱ ὕλαι ἐκινήθησαν, τότε ἔστι ἀμφοτέρωσι τῶν βοηθείαν ἢ διωλύμας. πολλὰ ὅτι ἄτοπα ποιέουσι, οἱ μετ' αὐτὰ πίνοντες. ἀμφὶ τὴ δὲ μὴ τῶν ἀκμὴν ἤδη φλεγμοιαὶ τῇ τάσις ἐμηχάσατο. ὁ δὴ οὖν φησι, διαιρέσεις πλειόνων μηχανέων· ἀλλ' εἰ πᾶν ὅλως ἕτερον μηχάνημα, λέγειν δή. ἔστω δισσοῖσιν. δὴ βαλάνια δύο ῥάβδια ἵν' ὦσιν ὡς ἀλλήλοιτες, καὶ ὁ μὲν, ἵνα ἢ κάτω εἰς ὃ σφυρὸν περιειλημένον. ὃ δ' ἕτερον, ἄνω ἐπὶ

D ὡς ὅτι τοῦ γόνατος. δεῖ δ' οὕτως τοὺς ἀλλήλοις ἔσωθεν γαμάτους, ἢ ἵνα φορεῖς τοῦ σώματος ὁμαλὲν ᾖ. ὃ δ' ἄλλο ὑμπλὸν ᾖ, ὃ δ' ἄνω ὑμπλόν. εἶπε ἐν τούτοις δεῖ δὴ ὀξέως ὡς ὅτι ὠτίων. λέγω δ' ἐν τοῖς ὑμπλοῖς ἐῶν τε τὸ κάτω, ἵνα ὀκῇ ῥᾴδιος βάλλωνται, ἵνα αὐτεξαγωσι, καὶ ἐπ' ἐὐδείας ἀμφιτείνουσι τῶν ἀμφίπλασιν φυλάττωσι.

οἷσι δ' ὀστέα κατεαγότα ἐξίσχοντα] ἐντεῦθεν ὁ Ἱπποκράτης ἐκβίβασμα βούλεται ἡμῖν ἐκτιθέσθαι,

E καὶ φησιν ὅτι οὐ δεῖ μόνῃ τῇ αὐτάσει ὅτι τούτου χρήσασθαι· ἀλλὰ καὶ μοχλείᾳ, καὶ ἵνα ἄλλοι τείνωσι, ὥσθε σιδηρεῶν ὄμοιον λαβὴς μοχλῷ, καὶ οὔτως ὠθήσεις καὶ εἰσενέγκεις ὃ ὀστέον, καὶ τότε τῇ καταγματικῇ καὶ μὴ ὄγκοις οὕτω χρήσῃ ἀγωγῇ. δεῖ δὲ ταῦτα πιεῖν πρὶν ἢ φλεγμοναί γίγνεσθαι, εἰ ἐν τριτάτῃ ἢ δευτέρᾳ, μηδὲ ἐν τετάρτῃ, μηδὲ ἐν πέμπτῃ μάλιστα χρῆσθαι, ἀλλὰ μὴ τοῖς φλεγμοναῖς. εἰ ποτε δὲ ὀρχίον ἢ δέρμα ἐμελαίνθη, μηδὲν φησιν ἀποβάλλειν ἴσασθαι ἀέρι τε

F καὶ παλύμματι. ἵνα μὴ ἀμέσως σφετερίζηται ταῦτα τὰ ἀέρι. ἐὰν δὲ μὴ δυνηθῇς φησιν ἀπτόλλειν ὃ ὀστοῦν, μεῖνον, ἵνα ἔφθῃ ἢ πῆσαι, ἢ πεῖσαι ἔχω εἰδέναι ἐὰν σήπηται ἢ ἐνέγκεις καὶ πίσαι, ἢ ὅ· καὶ πλέονα δὲ δέρεσθαι σημεῖα. φορεῖται μὲν ὅτι καὶ τοῖσι ἰχῶρες φέρονται, καὶ στομάτα εἰσὶ τε χείλη, καὶ ὅ ἐστὶ πρὸ αὐτοῦ ἐπιμήκεα, καὶ ἀφαιρέτερα, ἑτοίμως πίπτῃ. τὸ δ' ἄλλα δύσκολος, ἐὰν τε εἰς ὄπισθεν βεβλωκὼς, ἀπόφασιν αὐτοῦ. εἰ δὲ ὀλίγον ἐξέχει· πολὺ δὲ κάτω ὅτι,

μεῖον ἵνα ἰσχνωθῶσιν αἱ σάρκες, καὶ ὁπότε σμίλῃ ὀστοῦ- A
μασον, καὶ ἐπικρίσας πολὺν, χρῆσαι πυώδεσιν ἐπιθέμασιν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν λοπίδων ἐνέργησον.

αὕτη μεγάλη ὑμωφελία.) ὠφέλειαν λέγει τὴν θεραπείαν.

ὀνίσκου τε φοραγωγή.] ὀνίσκους λέγει τοὺς τροχοὺς, λέγω δὲ τοὺς ἀμάξας.

ὅσῳσι δὲ μηροῦ ὀστέον, ἢ βραχίονος ἐξέφυ] ἐπιφθὼ ἐν τοῖς προγεγραμμένοις ἐκβεβράσται, φάλε) καὶ νεωκτὴ τὴ πυώδειαν ἢ λόγου, τέλειον τὸ περὶ ἐκβεβρασμάτος ἡμῖν προδεδειγμένα λόγου, καὶ φησιν ὅτι ἡ ἐκβεβρασμα μὴν καὶ εἰς μηροῦ, καὶ εἰς βραχίονα, ὅπερ καὶ χεῖρον ἐστι. διὸ δὲ πρακτέον μᾶλλον διὰ λόγου αἰτίας ματόμενον, καὶ μὴ ἐνγράφῃ τὴ τοιαύτης ἰατρείας· μεγάλης γὰρ εἰσι τῶ ὀστέα, καὶ δυσκόλως πυρεύμενα, οἱονεὶ στρέβλοις τὴν ἀνάγκην ἔχῃ τὴ πολλὴν ἀμορφίαν, ἢ φλεγμοναὶ ἢ, ἢ σπασμοὶ, ἢ πυρετοὶ προσκολλοῦνται. ἐν οἷς ὁ προτέρου συμπληρωθῇ κεφάλαιον· δεύτερον ἐστι κεφάλαιον, ἐν ᾧ φησιν, ὅτι ἐὰν ὀκρὴ γόνυ, εὐκολωτέραν ἔχῃ τὴν ἴασιν, ἤπερ κόρωσις ἐξίστανται· ἐξῆς δὲ αἱ κυρτότητες μικρότεραί εἰσι, καὶ αἱ κοιλότητες. τὰ γὰρ ὀστέα μεγάλα εἰσι καὶ πολυμύελα. ζητοῦσί τινες, διὰ τί πλοῦς τὸ φαίνεσθαι τὰ ὀστέα, καὶ μυελὸν ἔχειν; καὶ φησι ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι ἡ φύσις ἀ μόνον ῥώσεως ἐφρόντισεν, ἀλλὰ καὶ κινήσεως. διὰ μὲν οὖν τὴ ῥῶσιν ἐποίησεν αὐτὰ γεώδη, ὃ θερεὰ ἐστί), δίκην ἔχοντα θεμελίου· διὰ δὲ τὴν κίνησιν, ἐπώρωσεν αὐτὰ, ἵνα μὴ παῖ ἔχειν αὐτὰ κενότητα, βαρύς αὐτὰ τῷ σώματος γίνωνται, ὅπ γὰρ τοῦτό ἐστιν ἀγαθὸς, δῆλον. φασὶ γὰρ τὸν ἡγεμόνων, ὃ λεόντων ὀστᾶ, ὃ πτώτων τὰ ἡμιόνων ζώων, ὁλόμεσα εἶ). ἐπειδὴ οὖν διὰ τὴν κίνησιν ἐπώρωσεν αὐτὰ, ἵνα γ᾽ ἡ φύσις μηδὲν κενὸν ἐν τῷ σώματι, διὰ τοῦτο μυελοῦ αὐτὰ ἐπλήρωσεν. οὐ γὰρ ἠδυνήθη αἴσης, διὰ τὸ ψυχρὸν τὴ αἴσης καὶ ὑπαθές. διὰ τ᾽ ὃ ὅλως μυελὸν ἐχέμισεν αὐτῷ, ὃ λέγομεν. ἐπειδὴ τὰ ὀστᾶ γεώδη εἰσὶ ὃ ψυχρὰ καὶ ξηρά. ὁ δὲ μυελὸς, ζωϊκώτατον, ἵνα οὖν κολάσῃ τὴ πολλὴν ξηρότητα, διὰ τοῦτο μυελὸν ἐπέθεμε.

καὶ εἰ μὴν ἐμβολῆς, σπασμοὶ φιλέουσιν ὑπογίνεσθαι] ἄξιον ζητῆσαί τι δή ποτε σπασμὸν μόνον εἶτε γίνεσθαι, ὁτὲ δὲ καὶ πυρετὸν, ὅταν τις ἐμβολῇ, καί τι χεῖρον αὖθις εἶπεν ἔσῃ) ὃ ἐμβάλλειν τῷ μὴ ἐμβάλλειν διὰ τὰς ὀδυνίας ὃ τὰς ῥύμασμούς· χεῖρον δὲ τῷ μείζονος μηνοειδὴς, ὃ ὃ ἕλκος προσέρχεται. ὅπου γὰρ σπασμὸς, ἐκεῖ ὃ πυρετός.

ἢν δ᾽ ὑπερῇ ὃ ἀγκὼν, ἢ τῇ, ἢ τῇ] ἐντεῦθεν ἐπὶ ἑτέραν μετέρχεται, πάλιν ἵνα ὑφαὶς κτῇ ὃ κείμενον παραδιδοὺς. ἐν οἷς σὺν Θεῷ ἡ θεωρία.

pecta donec carnes attenuatæ fuerint, & tunc scalpello os denudato, & præcidens rursus urere composita curatione, quemadmodum usus es in squamis.

Hæc curatio maximum momentum habet.) ὠφελείαν vocat θεραπείαν.

Axis versatio.) ὀνίσκους vocat τροχοὺς id est orbes, intelligo autem currus.

Quibus autem femoris aut brachii os excessit.) Quandoquidem in præcedentibus ossa extra cutem eminentia curavit, vult quoque nunc continuata oratione de illis absolutum sermonem tradere, dicit fieri ἐκβέρωμα, id est excessum ossis & in fœmore & in brachio, qui excessus difficilis est. Quare devitare potiùs oportet justas causas prætexendo, neque tales curationes aggredi. Sunt enim magna ossa, quæ cum magna difficultate callum obducentia multo sanguinis profluvio hominem jugulant. Inflammationes autem, convulsiones, & febres comitantur. In quibus primum caput completur, secundum autem continetur in eo ubi dicit genu loco suo emoto, faciliorem esse curationem, quam si acutus cubiti processus κόρωνος dictus excedat. Nam gibbositates minores sunt atque etiam cavitates: Ossa enim magna sunt, & multam medullam continent. Quærunt nonnulli cur omnino levia sunt ossa & medullam habentia? Respondet Aristoteles, naturam non solum roboris, sed & motus curam habuisse, propter robur ergo ea terrea & firma fecit, ut essent loco fundamenti: propter motum autem solidavit ipsa, ne vacua existentia gravitatis ipsius corporis causa essent. Quodque hoc sit verum, hinc patet. Aiunt enim ossa elephantum & leonum & omnium generosorum animalium omnino plena esse. Quum igitur propter motum ea induraverit, novit autem natura nihil vacuum in toto orbe, ideo medulla illa replevit, noluit enim aëre repleri, siquidem frigiditati & passioni obnoxius aër. Cur igitur omnino ea medulla replevit? dicimus quia ossa terrea sunt, frigida & sicca; medulla contra: ut igitur corrigeret multam siccitatem, ideo medullam immisit.

Quod si reposueris, solent convulsiones supervenire.) Operæpretium quærere cur dicat solam convulsionem supervenire, non autem febrem, quando quis reponit, curque deterius esse dixerit reponere, quà non reponere, propter dolores & fluxiones? Respondemus illum majoris facta mentione & minus comprehendisse. Ubi enim convulsio, ibi etiam febris.

Sed si articulus in hanc vel illam partem moveatur ultra cubiti os.) Hic ad aliam doctrinam progreditur, & affectus quosdam manifestè in positione tradit. In quibus, auxiliante Deo, contemplatio collocabitur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΟ ΓΕΡΙ ΑΡΘΡΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ,

ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΥ ΕΙΣ ΑΥΤΟ

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ.

HIPPOCRATIS

DE ARTICULIS LIBER

ET GALENI IN EUM

COMMENTARII QVATVOR.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΝ.

Ως ἐν ταῖς περὶ ἀγμῶν βιβλίῳ πολλὰ εἴρηται τὰ περὶς ἐξαρθρήματα κεφάλαια, οὕτως ἐν ᾧ ἡ περὶ τῶν ἄρθρων, πολλὰ περὶ τῶν ἀγμάτων πραγματεύεται. ἐν πρώτῳ ἡ μέρει περὶ τοῦ τῶν ὤμων ἀρθρου ἐπανισταστέου, καὶ περὶ τῆς ἀκρωμίας, καὶ περὶ τοῦ αὐχένος διαλήψεται.

COMMENTARIUS PRIMUS.

LIBRI ET COMMENTARII ARGUMENTUM.

Vt in libro de Fracturis multa dicta sunt, quæ ad Luxationes attinent, ita hoc quoque de Articulis multa de Fracturis tractantur. In cujus prima parte de Humeri articulo restituendo, de Summo humero, ac de Jugulo, pertractat.

GALENI PRÆFATIO.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

IBRUM hunc illi proximè subjectum esse, A qui de fracturis est, in commentariis in eum jam diximus, quod nunc paucis etiam dicemus. Eam rem ante omnia planè demonstrat principium utriusque libri, in illo enim ita orditur: Medicum oportet, quæ suo loco mota sunt & fracta, recto admodum

ΟΤΙ μὲν τὸ βιβλίον ἔπεται τῷ περὶ ἀγμῶν, εἴρηται μὲ ἤδη καὶ ἐν ἀρχῇ τῶν ὑπομνημάτων. εἰρήσεται δ' ἐνταῦθα καὶ βραχύ. πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἑκατέρου τῶν βιβλίων, δῆλον. ἐν ἑκείνῃ μὲν γὰρ ὕπως δεῖ χρῆσθαι, ἐρεῖν τὴν ἰητρὸν, τῶν ἐκπεπτωκότων, καὶ κατεαγμάτων, ὡς ἐνυπάρχει

τῶς καταστάσας ποιέεσθαι, μηνύων ὁρᾶσθαι, ὅτι περὶ κατάγμα- A habitu intendere, ubi aperte de fractis, ac luxatis tractaturum se indicat. Sed in hoc tursus, ab initio protinus & conjunctionem, quam autem vertimus, adjungit: quæ ibi adjici solet, ubi aliquid agitur, cujus ante mentio facta fuerit, nunquam tamen in principio sermonis adscribitur: quanquam nonnulli ad id sapientiæ devenerunt, ut Xenophontis librum, qui œconomicus dicitur, adducant, inde putantes fidem facere, veteres solitos esse & conjunctionem in principio sermonis usurpare, ac propterea Xenophontis libri tale esse initium asserunt, ἦκουσα δέ ποτε αὐτοῦ, καὶ περὶ οἰκονομίας τοιάδε μοι διελεγέσθην, non iutellegentes eum librum postremum esse inter eos, quos de Socratis dictis ac factis memorabilibus scripsit. Ad hæc ipsa rerum doctrina testatur librum hunc ei, qui de fracturis est, proximè subjici; ibi enim pollicitus de fractis, luxatisque tractare, quæcunque ibi explicanda reliquit, hîc exequitur, sic ut nihil in opere desideretur: atque ea de causa dixi, Hippocratem juxta quorundam sententiam, universum hoc opus in duos libros non secasse; sed uno colligasse, eumque inscripsisse de Officina Medici, qui præ magnitudine, postea ab altero distinctus fuit in duos. Nullum autem fracturæ aut luxati genus fuisse ab Hippocrate prætermissum, exceptis quæ ad caput pertinent, cùm alio libro ab ipso tradantur, evidentissimum est, si in memoriam revocentur, & quæ in libro de fracturis prodidit, & quæ in hoc ipso ostensurus est. In libro itaque de fracturis scripsit de brachio, cubito, crure, ac femore comminuto: tum de iis quæ pedi incidunt & manui: postea de illis fracturis, quibus ulcus accedit, & ossa nudantur; postremò de omnibus vitiis genu, & cubiti. Restabant adhuc ex luxatis humeri caput, quod eum lato scapularum osse committitur: & femoris caput, quod coxa recipitur, maxilla, & spina: ex fractis, costæ, maxilla, nasus, auriculæ quæ in hoc libro persequitur. Sed & de ossibus, quæ dehiscunt, ac de iis quæ circa articulos conteruntur, in utroque libro tractat: & si quid eo, qui de fracturis est, præteriit, in hoc adjecit, ita ut nullum superfit genus fracti, prolapsi aut diducti ossis. Scripsit etiam de musculis, venis, ac nervis collisis; & de aliis quæ, ut retuli, satis testantur hunc librum illi, qui de fracturis est, subjiciendum esse. Huc accedit, quod in ipso exponit universam structuram machinamenti illius, quod in eo voluit paratum haberi medicis, qui in magna civitate medicinam faciunt: simulque in memoriam reducit illius se ante mentionem fecisse. Id machinamentum à medicis, qui post ipsum fuerunt, scamnum Hippocratis appellatur; sed satis hactenus ostendimus librum hunc proximè sequi eum, qui de fracturis est. Ad expositionem igitur ejus veniamus, adhuc illud præfati, quod in enodatione libri de fracturis proposuimus, nempe sermonem Hippocratis planum esse, minimaque expositione indigere apud eum, qui primis disciplinis institutus sit, quique fuerit in Hippocratis sermone versatus; si quis enim ita paratus ossium hominis & certè simiæ, commissuras inspexerit, facilius adhuc comprehendet, quæ in hoc opere traduntur; si quis autem incidendis musculis operam dederit, & prudens

τον αὐτοῦ ἓξαρθρήματος· ὁ λόγος ἐστὶν, ὃς γ' ἂν τῶν πρόσθεν B
λόγων ἐν ἀρχῇ, τὸ δ', σεσύνδεσμον ἔγραψαν, ὅτι περιῄρηται μὲν τὰ πρώτιστα λεχθέντων, ἐρρέθη δὲν ὑπὸ τοῦ λόγου. καίτοι τινὲς εἰς τοσοῦτον ἦκουσι δόξης, ὥστε τὸ Ξενοφῶντος οἰκονομικὸν μνημονεύειν, οἰόμενοι μάρτυρα αὐτὸν, ὅτι ἐν τοῖς παλαιοῖς ἐν ἀρχῇ λόγου χρῆσθαι τῷ, τὸ, πρώτιστα, ἀφ' ὧν τὰ φαῦλα ἀφεῖλε τὸ Ξενοφῶντος τὸ συγγράμματος ὕπερ. ἤκουσα δέ ποτε αὐτοῦ, φησὶ, τὸ περὶ οἰκονομίας τοιάδε μοι διελεγέσθην, μὴ γιγνώσκοντες, ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο, τὸ Σωκρατικὸν ἀπομνημονεύματός ἐστι τὸ ἕβδομον. ἀλλ' ἐπειδή γε τοῦτο ἐξ αὐτοῦ τὸ προγράμματός ἐ δηλαδή, τὸ ἀκριβέστατον σύνδεσμον τοῦ περὶ τὸ ἓξαρθρήματος συγγράμματος, φεύξ ὁ περὶ τὸ ἀρθρῶν· ἐπαπειρήμενος γὰρ ἐν ἐκείνῳ, περὶ τὸ ἐκπεσόντων τε καὶ καταγμάτων ἐρῶ, ὅσα μὴ δήλωται ἐν αὐτῷ, καὶ τοῦτο προσέθηκεν, ὡς μηδὲν λείπειν τὴν προγραμματίαν, δῆλον τοῦτο. δεῖ γάρ πως ἑφῶν ἔχ ὧν αὐτὸ λέγω Ἱπποκράτους ἐξ δύο βιβλία τετμῆσθαι τὸ ὅλων προγραμματείαν, ἀλλ' ὧν ἐκείνῳ μὲν, ὧν γεφυρᾶς βιβλίον, ἐπιγραφὲν ὧν αὐτὸ καὶ ἐπτῆφον. ὕστερον δ', ὧν ἄλλου τινὸς εἰς δύο τμηθὲν, δῆλον ὅτι ὁ μέγιστος, ὅτι δ' οὐδὲν ἔτ' ἐξαρθρήματος εἶδος, ἔτι καταλιμπάνεται πλὴν τῶν περὶ κεφαλὴν μόριον, τοῦ, ἄλλο ἐπ' ἐκείνοις συγγράμμα ποιήσαντες, δῆλον δὲ αἰσχυνόμενοι ὅτι μὴ τ' ἐν τῷ περὶ ἀρθρῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐδιδάχθησαν, ὧν τε ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ μόνῳ ἐμνήσθη. ἐν μὲν οὖν τῷ περὶ ἀρθρῶν, ἐξῆρται περὶ πήχεος, καὶ βραχίονος, καὶ κνήμης, καὶ μηροῦ κατὰπτωσιν, εἰθ' ἑξῆς, περὶ τ' ἐν ποδὶ καὶ ἀγκῶνι κἀπειτα περὶ τῶν μὲν ὄγκους, καὶ ὅσα γυμνοῦται τῶν ὀστῶν, εἶτα περὶ τῶν κατὰ κεφαλὴν, πόσιν, ὑπελείπετο οὖν ἔτι, τὰ μὲν ἀρθρον ὄντ' ὦμον, κατὰ τ' ἰσχίον, καὶ γόνυ, καὶ ῥάχιν. τὰ καταγμάτ' ὄ, τε κατὰ τὰς πλευρὰς, καὶ γνάθου, καὶ ῥῖνα, καὶ ὦτα, περὶ ὧν ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ δήλωται. ἀλλὰ καὶ περὶ ἐξαιμάτωσιν ὀστέων, καὶ περὶ θλασμάτων τ' περὶ τὰ ἀρθρα, κατ' ἀμφότερα τὰ βιβλία δηλωθήσεται, εἴτι παρέλειπεν ἐν τῷ περὶ ἀρθρῶν, ἐνταῦθα προσέθηκεν, ὥστε μηδὲν ὅλως ἐπιπροσθεῖναι λείπειν ἔπι, μήτε κατάγματος εἴδος, μήτε ἐξαρθρήματος, μήτε ἐξαιμάτωσιν ὀστῶν. εἴρηται γὰρ καὶ περὶ νεύρων, ὅσα γίνεται περὶ τε τοὺς μῦας, ἃς ἐ ἔφιν, ἰνγανὰ τῶν ἀκουλουθίαν ὑπαδεῖξαι τῶδε τῷ βιβλίῳ περὶς τὸ περὶ ἀρθρῶν. ἀλλὰ γὰρ ὁ μηχάνημα συμβαλόντας ἐν ἐκείνῳ ὧν βιβλίῳ παδηλωθῆναι τοῖς ἐν μεγάλῃ πόλῃ μηχανᾶσθαι ἰατρεύειν, ἐνταῦθα τῶν καθεσκευασμένων αὐτὸ σύμπασῶν ἐγκεφάλων, ἅμα τοῦ καὶ ἀναμιμνήσκειν αὖθις ἡμᾶς, ὅτι δὲ φεύξεν ὧν αὐτὸ λόγον ἐποιήσατο· καλεῖται δὲ μηχάνημα τοῦτο, βάθρον Ἱπποκράτειον οἱ μὲν αὖθις ἰατροί. ὅτι μὲν οὖν ἔπεται τὸ βιβλίον τοῦτο τῷ περὶ τὸ ἀρθρῶν, δηλοῦται ταῦτα. φεύξ γὰρ τὸν ἐξήγησιν ἐποιήσατο αὐτῷ, ἐοικότων φερομένων ἔτι, ὃ δὲ ἐπὶ τῆς τῷ περὶ ἀρθρῶν ἐξηγήσεως φερομένῳ, ὡς ἐγὼ ἡ ἑρμηνεία τὸ Ἱπποκράτους ἰκμὸς ὧφρ, ἐλαχίστης ἐξηγήσεως δεομένῳ, τοῦ τὰ φερόμενα μαθήματα μανθάνοντ, καὶ εἰδόσιν τὸ λέξεως ἀκούειν αὐδρὸς παλαιοῦ. καὶ εἴ τις ὕπως περεσκευασμένος, ἐπ' αὐδρεῖον ὀστῶν θεάσαιτο ὧς τε τοῦ ὄφρ ἐσφηνωσμένος, ἢ πάντως γε ἐπὶ πυγαίῳ, ἔτι μᾶλλον αὐτοῦ ὧφρ φανήσεται τὸ τοῦτο τὸ βιβλίον. εἰ δ' ἐν καὶ μικρὰν ἀπορίας ἐμπείρας ἔχοι. καὶ ἄλλως εἴη φύσει

B
C
D
E
F

alioquin natura fuerit, huic (certum scio) superA vacua videbuntur complura eorum, quæ in iis commentariis posuimus, quandoquidem verba Hippocratis prius tenebit, quàm à me exponantur; sed quoniam non his commentaria scribimus, satis arbitror, & aliorum habita ratione, si quid, vel parum videatur obscurum, id nullo modo præterire.

στωτὸς, οὗτ' ὀπ ᾗ τοῦτο πολλ' ἐν τοῖς ὑπ' ἐκείνου συγγεγραμμένοις, φανήσεται δεόμενα, φθάνοντι νοεῖν τὸν λέξιν τῆ παροιμί, ὃ φησι τ ἐμοῦ ἐξηγήσεων. ἀλλ' ἐπεὶ μὴ μόνον τοῖς ἑαυτοῦ ὑπομνήμασι γράφομεν, ἀμείνων εἶναί μοι δοκεῖ, τ ἄλλων συγκρίνοντι, εἰ καὶ βεβαίως τις ἀσάφειαν φαίνοιτο, μηδ' ὁτιοῦν παρελθεῖν παύτην.

HIPPOCRATIS TEXTUS I.

A *Reticulum autem lati scapularum ossis novi uno modo excidere, nempe in alam.*

GALENI COMMENTARIUS.

OStensum jam in superiori libro Hippocratem solitum esse mutuari nomen ἄρθρου quem articulum interpretamur, ad significandum ossium, quæ inter se committuntur, non cavum, quo proximi ossis caput recipitur, sed ipsum caput; nunc verò meminisse etiam oportet humeri caput, quod grande est, inseri in C extremitatem cervicis lati scapularum ossis, quæ leviter cava est, tum confuesse Hippocratem interdum ejusmodi res ita exprimere, ut nunc quum inquit articulum autem lati scapularum ossis: interdum non ita; sed, ac si diceret, articulum, qui cum lato scapularum osse committitur: quemadmodum in libro de fracturis, ubi sæpenumero scribit: articulus qui ad genu. Uno modo, inquit, hoc est, in unam partem scire se hunc articulum excidere, quod an verè sic habeat, in his quæ sequuntur, consideRabimus. D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ α'.

ΟΜΟΥ ᾗ ἀρ.λεγε ἕνα ἕκαστον εἶδα ὀλισθαίνον, τ ἐς τ μασχάλιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤΙ πρὸ ὀλίγου διορισάμενοι ὅτων ἀλλήλοις, ἀρ.λεγε ὀνομάζειν ἔωθεν, οὐ τὸ ὑποδεχόμενον κοιλότητα ὃ τῆ πλησιάζοντος ὀστοῦ ἄρθρα, ἀλλ' αὐτὸ ὃ ἄρθρα, εἰρῆσθαι μὲν καὶ τ ἐμπροσθεν ἤδη λόγον. ἀναμιμνήσκω ᾗ καὶ νυῦ, ὅτι κεφαλὴν ἀξιόλογον ὁ βραχίων ἔχων, οὐ πάνυ βαθεῖαν κοιλότητα, διορισθεῖσαν παῦτα τῆ τῆς ὠμοπλάτης ἀκμῆς ὑπεκείμενος, ᾗ ὅτι ἐν ἰσάτοις σχήμασι, ποτὲ μὲν ὕπτιος εἴωθεν ἑρμηνεύειν, ὡς νυῦ εἴρηκεν, ὅμου δὲ ἀρ.λεγε· ἐνίοτε δὲ ἀρ.λεύτως, ἀλλ' ὡς εἰ ὃ κατ' ὦμον, ἀρ.λεγε εἰρήκει, καθάπερ ἐν τοῦ περὶ ἀγμῶν, ποτε καὶ γόνυ, πολλάκις εἶπε. εἶτα δὲ ἔφην, ὅσῳ ῥᾴ διορίσεσθαι μίαν, εἰδέναι φησὶ τῆ κῆ τοῦτο ὃ ἀρ.λεγε ὀλισθήματος. εἰ δ' ἐρῶτᾷς λέλεκται τοῦτ' αὖπαλ, κῆ τὸν ἑφεξῆς λόγον ἐπισκεψόμεθα. D

HIPPOCRATIS TEXTUS II.

IN superiorem verò locum, aut in anteriorem, nunquam.

GALENI COMMENTARIUS.

CAvum id quod retuli in extrema cervice lati scapularum ossis situm est, in priorem partem; quare ubi humerus in superiorem E partem porrigitur, illius caput eo cavo prorsus toto recipitur. At, quum commissuræ universæ sex sint partes circunstantes, superior & inferior, prior & posterior, exterior & interior, pars hujus commissuræ exquisitæ superior tegitur carnosa parte illius musculi, qui quum litteram Δ repræsentet, δελτοειδὴς à quibusdam nominatur: quà verò ad collum inclinat, superjectum habet dorsum lati scapularum ossis, quà id summum cum jugulo conjungitur; ab interiori parte objicitur processus lati scapularum ossis F quem nonnulli ab anchoræ similitudine vocant ἀγκυροειδῆ, alii à rostri figura κορακοειδῆ. Hic itaque prohibet, quominus in eam partem articulus elabatur: in posteriorem quis nostrum poterit concipere, quum ibi latum scapularum os sit? Restant quatuor loca non septa, in quæ putare licet articulum erumpere, quorum omnium meminit: inferioris quidem initio libri, quum inquit, articulum autem lati scapularum ossis novi uno modo excidere, nempe in alam:

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ β'.

ΑΝΩ ᾗ, οὐδέποτε εἶδον, οὐδὲ ἐς ὃ ἔξω.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗΣ κῆ τ ὦμον διορθρώσεως ἡ κοιλότης, ἣν ἔσω ὃ ἄρθρα ᾗ τ ὠμοπλάτης αὐχένος ἔφιμον ὑπέρχειν, εἰς ὃ θεόπιν τέθραπται μέρος, ὡσὰν ὅταν ὠλένην τῆς τὸν βραχίονα, κατάλληλα μεμαίνει αὐτῆ τ κεφαλῆ ἅπαν ἀκριβῶς ὃ κοῖλον. ἐπάνω ᾗ διορθρώσεως ἔξω τ ἄρθρ χωρᾶν ἀνῶν, τ ἄνω, ᾗ κάτω, ὃ θεόπιον, ᾗ ὀπίσω, ᾗ ἔξω, ᾗ ἔνδον· ἡ μὲ ἀκριβὼς αὖτ μὲ ᾗ κατ' ὦμον ἀρ.λεγε, ὃ ὁρκωδὲς ὑπεξελλημένον ἔχᾷ ὃ δελτοειδὴς ὑπ' ἐνίων ὀνομαζομένου μυὸς, ᾧ δ' ὡς θεὸς τ πεφυκὸς ὀκλινολυθῆ, τ ῥάχιν τ ὠμοπλάτης, ᾗ τ κλεῖδος ζεύγνυμένης ὃ κεφάλαιον ἀκρώμιον γλυπτέον. κῆ ᾗ τ ἔξω χώραν ἔστιν ἡ ὀπίθιος τῆς ὠμοπλάτης, ᾗν, ἧς ὃ ὀρῆμα. ἅπερ μὲ ἀγκυροειδῆ προσαρροῦσιν, ἔνιοι ᾗ κορακοειδῆ. αὕτη μὲ οὖν κωλύᾷ τ εἰς τοῦτο ὃ μέρος ἐκπίπειν τῆ ἀρ.λεγε, τ δ' ὀπίσω, τῆς αὖ ἡμῖν ἐνοῦσαν δύναμιν, τ ὠμοπλάτης ἐνταῦθα κειμένης. λοιποὶ τοίνυν ἀφεωρύχθαι πέρι τέτταρες εἰσὶν, εἰς ἃς ἐννοῆσαι δυνατ' ὃ ἀρ.λεγε ἐκπίπειν, ὧν ἀπασῶν ἐμνημόνευσε, ᾗ μὲ κατὰ καὶ αὐτὴ ᾗ βιβλίᾳ τ ἀρχικῶ εἰπὼν, ὦμος ᾗ ἀρ.λεγε, ἕνα ἕκαστον εἶδα ὀλισθαίνον, τ εἰς τ μασχάλιν.

τῶν λοιπῶν ὁ τε ἄνω, ὀνομασί, πρῶτον μὲν δ' αὖ τὸν, δεύτερον δὲ τὸν ἔξω, τρίτον δὲ τὸν πρόσω. προτέρωθεν οὖν τὸν νοῦν, πάλιν λέγω τοῖς τῶν δύο τρόπων, οὓς ἐν ταύτῃ τῇ ῥήσει προσεχρήσατο.

A reliquorum verò trium nominatim, primò superioris, deinde exterioris, tertiò prioris. Consideremus igitur, quid de duobus modis dicat, quos aggressus est proximis verbis.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ γ'.

Οὐ μέντοι σὲ γε, εἰ ὀλισθάνοι αὖ, ἢ ὃ, καθάπερ ἔχων τοῖς αὐτὸς, ὅ, τι λέγω. ἀτὰρ δὲ ἐς ὃ ἐμοὶ φαίνεται δέπτα ὅπαπα, οὐδὲ πάτο, ὅτι ἔδοξέ μοι ὀλισθάνειν τῶν μέντοι ἀξιῶ, δοκεῖν καρπὸς ἐς τὸν μηρὸν ὀλισθάνειν, καὶ μάλιστα διαπαντὸς ἐν τούτοισιν, ὧν αἱ φύσιες καταβλῆσθαι τοῖς ὤμοις, τοῖς τοῖς ἀμφοτέροις τε καὶ τῇ βραχίονα. φαίνεται γὰρ ἐν τοῖσι τοιούτοισι πρωτάπασι ἡ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος, ὀξέως ἐκπίπτουσα ἐς τὸν μηρὸν ἐνθεν. ἐγὼ δέ ποτε τοιοῦτον ὠσφρὰς ἐκπεπωκέναι, ἡνίκα ἐφάμην, ὑπὸ τε ἰατρῶν, ὑπό τε τῶν δημοτῶν, ἐξὸν τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἐυδόκιμον γὰρ αὖ τοῖσι πολλοῖσι ἐνομίζετο εἶναι, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἐγινώσκομεν, ὡς οὐκ ἠδυνάμην αὐτοῖς ἀναγκάσαι, εἰ μὴ μάλις ὅτι τοῦ δοῦναι ἔδοξέ.

HIPPOCRATIS TEXTUS III.

NOn est tamen quod contendere cupiam, excidatne an non, & si de eo non desit, quod B dicam: sed in priorem partem elapsum, nec vidi unquam, nec elabi posse existimo: censent tamen quidam Medici in priorem partem plurimum excidere: decipiuntur autem maximè iis quorum caro circa articulum & humerum tabe consumpta est: siquidem in his humeri caput in priori parte prominens se ostendit. Ego quum in eam partem procidisse articulum negarem, propterea & à Meditis, & à vulgo, malè audivi: unus enim habitus sum ignarus, cæterique omnes periti, vixque persuadere illis potui rem ita habere.

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Δυο ἔφησεν ὀλισθήματος εἰρηκὼς, τὴν πεπαῖσθαι, καὶ τὴν ἔξω, ἢ ἀποῤῥηγνύμενος γε τοῖς ἀμφοτέροις, ὡς σαφέστερον αὐτὸν ἐποιήσατο εἶπ, μᾶλλον πρότερον ἐδηλωκέναι τὸν ἡμῖν προκειμένου λέξιν, ὡς τοῖς ἀμφοῖν διαλελυμένοις. ἀλλὰ πάλιν προκείμενον αὐτὴν, καὶ ὃ τέλος ἔνθα φησὶ, καὶ τοῖς ἔχων τοῖς αὐτὸς ὅ, τι λέγω, δοκεῖ φανερὰς εἶναι ἰατέσθαι τὸ προκειμένων εἰρῆσθαι. ἐπεὶ γὰρ ἀμφοτέρων εἴρηκε πλάγιον λέγων, οὐκ ἂν εἴποι ἐνικῶς, ὡστε μὴτ' οὖν ἐπὶ μυνὸς τῆς ἔξω διαφορᾶς πιέσαι τὸ λόγον, ἐκείνη γὰρ ἐπεκλίνκεν, ὃ, καὶ τοῖς ἔχων ἐπὶ αὐτὸς ὅ, τι λέγω· δικαίως γε μὲν, ὡς ἔνιοι πάμπαν, ὃ ἁπλοῦν λέξεως εἰρῆσθαι παλαιᾷ, περὶ τῆς ἕξιν ἀμφοτέρων, ὡς εἰ καὶ ἴσως ἐγεγράφει, καὶ τοῖς ἔχων περὶ τοῦτο ἢ προκείμενος ὁ, τι λέγω. ἔνιοι δέ, ἐγραφὴν φασιν ἡμῖν πᾶσαν τὴν λέξιν, οὐκ ὀρθῶς γεγράφθαι ὃ προκείμενον βιβλιογράφου, καὶ πάντα μηδένος αὐτὸν ἀπαναγνῶσαι τολμήσαντος, ἄχρι δεῦρο λαθεῖν διαφυλαξάσης τὴν ἀκρίβειαν. ἐγὼ γὰρ, καθ' ἓν τι τῶν ἀντιγράφων εὗρον ὕστερον γεγραμμένον, καὶ τοῖς ἔχων περὶ αὐτὸν ὅ, τι λέγω. μεταγράψαι δηλονότι τολμήσαντός τινος, τὸν ἐναντίως τοῖς ἄλλοις διεστηκότων γραφέα· ἀλλ' εἴτε περὶ ἀμφοτέρων, εἴτε περὶ θατέρου μόνου, φησὶν οὖν ἔχειν ἰσχυρίζεσθαι. καλὸν δὴ ἡμᾶς ἐστὶ περὶ ἀμφοτέρων ἐπισκέψασθαι, ἔστω δ' ἐπὶ τῆς λέξεως αὐτὸ προτάττας, ὡς τὸ ἰσχυρίσθαι, δηλοῖ τὸ ἰσχυριστικῶς ἔχω, τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἀμφοτέρων ἐπιμένοντος αὐτοῦ, ὡς τὸ ὀμνύειν, τὸ δὲ ἀπλῶς ἔχω, τὸν ὃ, καὶ Ὅμηρος ἐπαίνησε τὸν ὀφείλοντος, φανεὶς, σημαίνων κἀκεῖνος οὐ αὐτὸς, τοῖς ὀπίκως ἔχουσι, ἔνθα φησί.

Τοῦ δ' οἵγ' ὀφείλοντες αὐτὸς ἦ πολεμίοιο.

Διά τι γοῦν ἔφη, καὶ τοῖς δυνάμενος τι λέγειν, οὐκ ἐθέλω εἰπεῖν, ἐξηκεφαλαίωμα, φέρτερον ὑπονοήσαντος αὐτοῦ, ἵνα ποτ' ἐστὶν, ἃ λέγειν ἐδύνατο. δῆλον γὰρ, ὡς οὐκ ἦν μαλῶν φύσιος, ἢ γοῦν βύρεσις ἀπὸν τῆς λεχθησομένων ἐγίνετο αὖ, εἴκαρ ὅλως ἠξίωσε εἰπεῖν τι. τὸ καθαιρεῖν δὲ ἀπὸν ἀκριβὲς ἔχων ὑφ' ἡμῶν δεδειγμένων, ἓν τε τῷ περὶ ὀστῶν βιβλίῳ, καὶ τῇ τῶν μυῶν ἀνατομῇ, καὶ δηλονότι καὶ τῇ ἀνατομικῆς εἰσηγήσεως. ἡ γὰρ ἀρτηριῶν, καὶ φλεβῶν, καὶ

Consideremus igitur causam, quamobrem ait nolle se aliquid dicere, & si non desit, quod dicat, primo intelligentes, quænam sint, quæ dicere posset. Constat autem si quid dicendum omnino sibi statuisset, ex partium natura inveniendum fuisse; partium autem naturam demonstravimus ad unguem in libro de ossibus, in eo qui est de musculis incidendis, & in eo qui de ratione incidendi corporis: natura enim arteriarum venarum,

nervorum nihil ad hunc locum facit, quia casus omnes, ubi articuli excidunt, fiunt ac prohibentur, & ob ossium commissuram, & ob musculos quibus illa comprehenditur: ad quam rem conferunt, aut prohibent venæ, nervi, & arteriæ. Ac ne longius à proposito discedamus, lati scapularum ossis articulus inter cæteros omnes facillimè prolabitur, quoniam unius formæ est, & simplex, non duplex, quemadmodum qui in genu est: neque varius & nullo modo simplex, quemadmodum qui in cubito: & quoniam humeri caput grande est, & sine oblonga cervice in sinum parum desidentem conjicitur: femur verò caput parvum habet, & cervicem oblongam, id verò cavum, quo recipitur, valde sinuatum est, & altis labris cingitur; adde quod in summo capite per validissimum ligamentum ad suum cavum, quà maximè altum est, distinetur. Jure itaque femur rarò procidit, sæpe humerus, ut qui neque ligamentum habeat, neque in altiori cavo se insinuet. Necesse autem est, quum prolabitur, principio in eam partem moveri, in quam compellitur vi illius habitus, quo figuratur: ubi manere necessario non potest, & quod suopte nutu deorsum feratur, & quod interdum prohibeatur angustia loci, sive ob ossium processus, sive ob musculorum vires. Igitur lati scapulatum ossis commissura superjectum habet à superiori parte summum lati scapularum ossis, qua cum jugulo conjungitur; & ideo quamvis in eam aliquando articulus moveatur, quum ab ossibus quæ ibi sunt, non admittatur, statim pondere inclinatum deorsum feretur: ab exteriori verò magis musculis continetur, præterquàm quod articulus deorsum naturaliter inclinatur. Interdum tamen violentus habitus, qui musculos possit inter se diducere, potest in spatium quod inter eos est, articulum compellere, quo deinde adstrictus musculis contineatur: atque hac de causa dixit Hippocrates nolle se contendere, excidatne articulus humeri, an non: quatenus enim deorsum fertur, manere in priori parte non potest: diductis autem musculis, ut dictum est, nihil alienum videtur adstrictum ibi contineri. Hæc adducere potuit de humeri capite luxato in alium locum quàm in alam: sed cum id nunquam viderit, commentitias causas scribendas esse minimè credidit, ubique magis fide dignum existimans, quod evidenter apparet, quàm quod à ratione ducitur. Sic & quæcunque ipse ad curationem excogitavit, priusquam nos doceat, experimento comprobat: non sicut nonnulli ex junioribus Medicis, qui in scriptis de ratione medendi, nobis ea imperarunt, quæ ipsi nunquam ante sunt experti. Sed & ipse Hippocrates in hoc libro, quum tractasset de iis, quæ spinæ incidunt, subdidisset quæ posse experimento redargui, quæ ipse excogitasset, inquit: Pulchra enim hujusmodi monumenta sunt eorum, quæ cum experti sumus, sine effectu invenimus & causarum, propter quas parum processerint.

A νεύρων φύσις, οὐδὲν εἰς τὰ παρόντα χρήσιμος, ἐπειδὴ τὰ κῦρ τῆς σκαπώσεως ἧττον ἁπάντων συμπτώματα γίνεταί τε, καὶ κωλύεται, ἀφ' ἃ τε τῶν ὀστῶν ἁρμονία, καὶ ταῦτ' ἐπιχορηγεῖ αὐτὰ μύες· οὐδὲν εἰς αὐτὰ συντελεσάντων, ἢ κωλυόντων, ὅτε ἧττον ἐκτοπίζεται, οὔτε ἧττον τύρων, ἢ ἧττον φλεβῶν. ἀνάγκη γάρ τι, ὃ κατ' ὦμον ἀρθρον, τοιοῦτον ἄλλον ἐπιμένειν σκάπτῃ, ὁξύτητα μηοειδὴς ὄντι, καὶ ἁπλοῦν, οὐχ ὥσπερ ὁ κατὰ γόνυ, διπλοῦν, καὶ ὃ κατ' ἀγκῶνα ποίκιλόν τε, καὶ ὁπότε ἁπλοῦν, ὅτι τε τῆς βραχίονος ἡ κεφαλὴ, μεγάλη τ' οὖσα, καὶ χοιλὸς περιμήκης αὐχένος, ἀδαθεῖ κοιλότητι ἀφριδοειδοῦσα, ἥ τε μεγίστη τῆς κεφαλῆς ἔχεται μικρὸν, καὶ τὴν αὐχένα περιμήκη. τῶν δὴ ὑποδεδεμένων ἄνευ κοτύλου βαθείας, ὀφρύσιν ἀξιολόγους περιφερομένων, μόνῳ τῷ ἐκ σπειδίσεως ἰσχυροτάτῳ κατ' ἄκραν αὐτῆς κεφαλῆς, τοῦ βαθυτάτου χοιλίου τῆς κοτύλης τῷ σώματον ἔχει. εἰκότως οὖν ὀλισθάνει ὁ μηρὸς ἐκπίπτῃ, πλησίαστος ὢν, ὁ βραχίων, ὡς αὖ μήτε τὴν σπείδισιν ἔχων, μήτ' ἐγκαταδύνων βαθέᾳ κοιλότητι. τῶν μὲν οὖν ἀρθρων χλιὸ τὸ σκαπόσωμ, εἰς ὀλίγον γίνεσθαι ὁ μέρος αἰσθητὸν ὄντι, εἰς ὅσον αὖ ἡ τῆς ῥήματος ἀγχιβία. μόνον δ' οὐκέτ' ἐξ ἀνάγκης δυνάσθαι ἐν ἑκείνῳ, ἀφ' ἃ τε ἡ φυσικὴ εἰς ὃ κάτω ῥοπὴν, καὶ τῶν ἐνοχλοῦν ἐνίοτε τῆς χοιλίας γινομένων, ἤτοι δι' ὀξυχολίαν ὀξῶν, ἢ σπυθίσεις μυῶν. ἢ μὴ οὖν αὖ τὸ κατ' ὦμον ἀφριδοειδῶσες, ὑπερκείμενον ἔχῃ ὃ ἀκρώμιον, ὅτε εἰ καὶ μεταπτῶν ποτὲ ὃ ὠμοπλάτης εἰς ἀυτὸ οὐ δυνάσθαι ἐκπίπτειν αὖθ' ἧττον ἐνδέχεσθαι τετραμμένων ὀστῶν, ἀυτίκα τοῦ βαρέος ῥέψαι ἐξενεχθήσεσθαι κάτω. ἢ σὺ ἐξω χοίρα, ἃ μὰς ἔχῃ μεγάλους, ἀλλὰ τὴ εἰς ὃ κάτω ῥοπὴν ἐποίμιλον. ἐνδέχεται δέ ποτε, ἃ βίαιον ῥῆμα ἀφεστῶν ἀπ' ἀλλήλων δυνάμενον, εἰς τὸ μεταξὺ χοίρον αὐτῶν ἀποσαθαι ὃ ἀρθρον, ἐν ᾗ σφιγχθῇ, ὥστ' αὐτὸ ἧττον μυῶν καταχθόνιον. ἀφ' τῶν οὖν καὶ ὁ Ἱπποκράτης φησὶ, μὴ διαμφίσβαθαι βιαίως, εἴτ' τὸ ἐκπεσὼν οἶόν τε ὃ κατ' ὦμον ἀρθρον, εἴτε μὴ. ὅσῳ μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ κάτω ῥέπειν, οὐδὲ μὲν ἐν τῇ θέσει χώρᾳ ἀφιστῆναι δυνάθαι. ἀφεστάντων δ', ὡς εἴρηται, τὸ μυῶν, οὐκ ἀδύνατον φαίνεται σφιγχθῆναι ἐνδέχεσθαι μηδέν. λέγω μὲν οὖν εἰς ἕτερον τοῦ τῆς εἰς ἄλλο τι χοίρον, ὃν μὴ τῶν μασχάλιον, ἐκπόσεως. ἐπεὶ δ' οὐδέποτε ἐώρακεν, οὐκ ἠξίωσε χράφειν αἰτίας οἷς ἐνοίας, λοιπὸν ἀξιοπιστότερον ἡμῖν μύθους ἀεὶ, ὃ φαινόμενον ἐναργῶς. ὅτας οὖν ἐν τοῖς ἐν τοῖς ἀκριπείας ἐνοίας ἑαυτῷ τὴ πείρᾳ βεβαιοῖ, φρὶν ἡμᾶς διδάσκειν, ἐχ' ὡς ἕτιοι τ' μετ' αὖτὸν ἰαζῶν ἔχραψαν, ἐν ἀφαπόπιστοις συνθέμμασι κελεύοντες ἡμᾶς πιεῖν ἃ μηδέποτε αὖτοι θεάσθαι ἐπόησαν. ἀλλ' ὄγε Ἱπποκράτης ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ βιβλίῳ, περὶ τῶν ῥᾳχν ἀφιεμένων, εἶτ' ἑαυτῷ τῶν ἐνοίων εἰπὼν, ὅσα τ' πόσας ἀδύνατον ἐλεγχθῆναι, ἔφη. καλὰ δὲ γ' τὰ τοιαῦτα μνήμματ' ὄντι, ἃ πειρηθέντα, ἀπρηθέντα ἐφαίη, καὶ δι' ἃ ἀπρηθῆ.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

Ει τις τῦ βραχίονος φιλώσαιτε μὴν τὴν ὠμοπλάτην τὴν ἐπωμίδα, φιλώσαιτε ἂν ἡ ὁ μῦς ὠλατινή, φιλώσαιτε ἂν τὸν τένοντα, τὸν κατὰ τὸ μηχάλιον τε καὶ κλεῖδα καὶ τὸν κατ' ὦμον. ἐπωμὶς δὲ, ὃ ἐπάνω τῦ ὤμου μέρος, ἐπιτεινόμενον ὡς ἐπὶ τὸν ῥάχιν. ὦμος δὲ ὀνομάζεται, ὃ πρὸς τὸν ἀφαρ δέσιν ἅπαν ὄσον φαίνεται, ὡς πρὸς μὴ φαινόμενον, ὃν μὲν τὴν ὀπίσω μέρων, ὅσῃ δὲ τῆς ὠμοπλάτης ὀστοῦ, ὃν δὲ τὴν κάτω, ὃ κατὰ τὸν ὠλατεῖνα ὅλης τῆς χειρὸς φαινόμενον, ὃ περισταφυλίσει μηχάλη. περιειπὼν δὲν ὁ Ἱπποκράτης, ἐπ' ὧν ἠνέῳξαν αἱ κατὰ τὸν ὦμον σάρκες, ὀξέως τε φαίνεσθαι τὸν κεφαλὸν τῦ βραχίονος, ὡς δοκεῖν ἐνίοις ἐκπεπωκέναι, διδάσκειν τὸν φύσιν ὡς τῆς ὅλου ἐξ ἀνατομῆς αἰτίαν. εἴ τις βούλοιτο θεάσασθαι ταῦτα ὠτόμῳ, φιλήσαι μὲν τὴν σάρκα τὸν ἐπωμίδα, τυτέστι περιελὼν σμίλῃ, μέχρι τῦ γυμνωθῆναι τὰ κατὰ τὸν ἀφαρθρέσιν ὀστᾶ, φιλήσαι δὲ τὸν τένοντα τὸν κατὰ τὸν μηχάλιον. πρὸς δὲ τύτοις μῦς εἰσὶν ἐνταῦθα περὶ μὲν, ὁ ἀπὸ τῆς ὠμοπλάτης τε, καὶ τῆς κλειδὸς ὁρμώμενος, ὃν δὲ Δελτοειδῆ ὀνομάζεται. τύτυ τὸ μῦς, ὃ μὲν σαρκώδες, ἅπασαν καλύπτει τὸν ἀφαρθρωσιν, ὁ δὲ τένων, εἰς ὃ τὸ βραχίονος ὀστοῦ ἐμφύεται καὶ μέσος, ὥσπερ φύσημά τινων ἄλλος ἀξιολόγου μῦς ἀπὸ τῦ τέρνου ἀρχομένου, καθαφεσιμένου δὲ ἐπὶ τὸ περιειρημένῳ καὶ τὸν τῆς ὠμοπλάτης φλεβὸς ἴσον, ὃ καὶ αὐτὸ μέμνηται λέγων, φιλώσαιτε δὲ τὸν τένοντα τὸν κατὰ τὸν καρπόν, ἐν μέσῃ φαίνα, φιλώσαιτε δὲ, ἢ ὁ μῦς αὐατεινή, δύο ἅπτα μὲν τὸ αὖθις τὸν Δελτοειδῆ λέγειν, οὗ ὃ Ἱπποκράτες ἅπαν, καλέσαι ὃ ἀφαρθρον. ἐγχαρῆ δ' αὖθις, καὶ τὸ περιόδιον καὶ τὸν ἀγκῶνα μεμνῆσθαι μοῦσ, ἔχοντες ἐν δύο κεφαλαῖς σεσαρκωμένας ὀρώσους, τὸν μὲν ἕτερον ἐκ τῆς ἀγκυλοειδῦς ἀποφύσεως ἐκφυόμενον, τὸν δ' ἕτερον, ἐκ τῆς ὑψηλῆς, ἐφ' ὑπὸ τὸ τῆς ὠμοπλάτης κοῖλον ἰόντα, ὃ μὲν ἀπὸ τῆς ὠλατεινῆς, ὃ δὲ ἀπὸ τῆς ἀκρωμιαίου ἀποφύσεως.

HIPPOCRATIS TEXTUS IV.

Si quis carnem detraxerit ab ea parte, quæ superjecta commissuræ humeri cum lato scapularum osse ad cervicem ostendit, & ab ea qua situs est musculus, qui versus superiorem partem extendit, & à chorda juxta alam, & à jugulo ad pectus, humeri caput, quamvis prolapsum non sit, in priori parte admodum se ostendet. Naturaliter enim humeri caput in priorem partem prominet: reliquum verò ossis humeri in exteriorem convertitur.

B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Βραχίων μὲν ὀνομάζεται ὃ μεταξὺ τῆς δύο ἀφαρθρώσεων, ὅλης τῆς χειρὸς μέρος. ἀκούει δὲ μου δύο ἀφαρθρώσεις, τὸ κατ' ὠλένην, καὶ τὸ κατ' ὦμον. ἐπωμὶς δὲ, ὃ ἐπάνω τῦ ὤμου μέρος, ἐπιτεινόμενον ὡς ἐπὶ τὸν ῥάχιν. ὦμος δὲ ὀνομάζεται, ὃ πρὸς τὸν ἀφαρθρωσιν ἅπαν ὄσον φαίνεται, ὡς πρὸς μὴ φαινόμενον, ὃν μὲν τὴν ὀπίσω μέρων, ὅσῃ δὲ τῆς ὠμοπλάτης ὀστοῦ, ὃν δὲ τὴν κάτω, ὃ κατὰ τὸν ὠλατεῖνα ὅλης τῆς χειρὸς φαινόμενον, ὃ περισταφυλίσει μηχάλη. περιειπὼν δὲν ὁ Ἱπποκράτης, ἐπ' ὧν ἠνέῳξαν αἱ κατὰ τὸν ὦμον σάρκες, ὀξέως τε φαίνεσθαι τὸν κεφαλὸν τῦ βραχίονος, ὡς δοκεῖν ἐνίοις ἐκπεπωκέναι, διδάσκειν τὸν φύσιν ὡς τῆς ὅλου ἐξ ἀνατομῆς αἰτίαν. εἴ τις βούλοιτο θεάσασθαι ταῦτα ὠτόμῳ, φιλήσαι μὲν τὴν σάρκα τὸν ἐπωμίδα, τυτέστι περιελὼν σμίλῃ, μέχρι τῦ γυμνωθῆναι τὰ κατὰ τὸν ἀφαρθρωσιν ὀστᾶ, φιλήσαι δὲ τὸν τένοντα τὸν κατὰ τὸν μηχάλιον. πρὸς δὲ τύτοις μῦς εἰσὶν ἐνταῦθα περὶ μὲν, ὁ ἀπὸ τῆς ὠμοπλάτης τε, καὶ τῆς κλειδὸς ὁρμώμενος, ὃν δὲ Δελτοειδῆ ὀνομάζεται. τύτυ τὸ μῦς, ὃ μὲν σαρκώδες, ἅπασαν καλύπτει τὸν ἀφαρθρωσιν, ὁ δὲ τένων, εἰς ὃ τὸ βραχίονος ὀστοῦ ἐμφύεται καὶ μέσος, ὥσπερ φύσημά τινων ἄλλος ἀξιολόγου μῦς ἀπὸ τῦ τέρνου ἀρχομένου, καθαφεσιμένου δὲ ἐπὶ τὸ περιειρημένῳ καὶ τὸν τῆς ὠμοπλάτης φλεβὸς ἴσον, ὃ καὶ αὐτὸ μέμνηται λέγων, φιλώσαιτε δὲ τὸν τένοντα τὸν κατὰ τὸν καρπόν, ἐν μέσῃ φαίνα, φιλώσαιτε δὲ, ἢ ὁ μῦς αὐατεινή, δύο ἅπτα μὲν τὸ αὖθις τὸν Δελτοειδῆ λέγειν, οὗ ὃ Ἱπποκράτες ἅπαν, καλέσαι ὃ ἀφαρθρον. ἐγχαρῆ δ' αὖθις, καὶ τὸ περιόδιον καὶ τὸν ἀγκῶνα μεμνῆσθαι μοῦσ, ἔχοντες ἐν δύο κεφαλαῖς σεσαρκωμένας ὀρώσους, τὸν μὲν ἕτερον ἐκ τῆς ἀγκυλοειδῦς ἀποφύσεως ἐκφυόμενον, τὸν δ' ἕτερον, ἐκ τῆς ὑψηλῆς, ἐφ' ὑπὸ τὸ τῆς ὠμοπλάτης κοῖλον ἰόντα, ὃ μὲν ἀπὸ τῆς ὠλατεινῆς, ὃ δὲ ἀπὸ τῆς ἀκρωμιαίου ἀποφύσεως.

GALENI COMMENTARIUS.

C

Brachium, quem humerum vertimus, dicitur ea totius brachii pars, quæ inter duos articulos sita est, duos autem articulos intelligi volo, & eum qui ad latum scapularum os, & eum qui ad cubitum est, ἐπωμὶς verò illa quæ superjecta commissuræ humeri cum lato scapularum osse ad cervices intendit, ὦμος enim græcè nominatur ex tota commissura, id quod oculis subjicitur, nam quod lati scapularum ossis minime se ostendit, à posteriori parte situm est: ab inferiori omne id, quod apparet, quum totum brachium sursum porrigitur, ala μαχάλη græcè nuncupatur. Præfatus igitur Hippocrates ubi in carne, quàm humeri commissuram contegit, macies summa oritur, caput humeri ita extans conspici, ut quibusdam excidisse videatur, docet universam ejus naturam ex arte corporis incidendi, præcipiens ut

D si quis apertè intueri ipsam velit, ab ea parte, quæ superjecta commissuræ humeri cum lato scapularum osse ad cervicem intendit, carnem detrahat, hoc est scalpello circuncidat, donec quæ in commissura sunt, ossa nudentur: detrahat similiter ab ea chorda, quæ juxta alam est: terni enim hîc musculi sunt, primus à lato scapularum osse, ac jugulo oritur, quem à similitudine literæ Δ vocant δελτοειδῆ. Hujus musculi, quod carnosum est, tegit universam commissuram: chorda in longitudinem tendit per os humeri, cui alligatur altera chorda grandioris musculi quem à pectore incipiens cum

E superiori connectitur, qua sita vena est, quæ sub ala ad cubitum procedit. Meminit etiam hujus ipsius, quum inquit & à chorda juxta alam: sed quum ait, & ab ea qua situs est musculus, qui versus superiorem partem extendit, potuit loqui de musculo, qui Δ litteram repræsentat, cujus quod carnosum est, operit universam commissuram. Potuit etiam musculum illum intelligere, qui fertur ad priorem partem humeri, & à duobus capitibus ligamenta valida habet, quorum alterum à lati scapularum

F ossis processu anchoræ simili, alterum à sublimiori labro cervicis ejudem ossis dependet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ε'.

Ομιλεῖ ἡ ὁ βραχίων ὃ κοίλη τὴ ὠμοπλάτης πλάγιος, ὅταν ὦσιν ὡς πλαγιαίς ὦσαπεφυκόσ εἴη. ὅταν μὲν οἱ ἰέμενον ὦσιν ὀκτώμυοδῆ ἢ ἐξύπασα χεὶρ, τότε ἡ κεφαλὴ τῦ βραχίονος, καὶ ἔζιν τὴ ὠμοπλάτης ὃ κοίλη ὑδ', ὡ ἡκ-

HIPPOCRATIS TEXTUS V.

Versatur humerus in cavo lati scapularum ossis à latere, ubi brachium juxta latus extenditur: at ubi totum in priorem partem porrigitur, humeri caput è regione cavi lati scapularum ossis collocatur: neque amplius videtur in

priorem partem excedere. Ergo, quod propositum est, nunquam vidi humeri caput in priorem partem promoveri; non tamen contendere velim, eò necne promovestur. Quum humerus igitur in alam excidat, complures restituendi peritiam habent, quippe quum multis excidat, callere autem omnes modos, quibus Medici luxatum reponant, & qua ratione ipsis utendum sit, eruditi est. Tunc autem adhibere modum validissimum debes, quum maximè opus esse intelligis; validissimus autem est, qui omnium postremus adscribitur.

A ἐπὶ ἐξέλιξιν ἐς τοὔμπροσθεν φαίνεται. τοῦτ' δ' ἐστὶν ὁ λόγος, οὐδέπω εἶδον, οὐδὲ ἐς τοὔμπροσθεν ὠσάμενον, ἢ μᾶλλον ἰσχυρείως γε οὐδὲ πρὸς τοῦτο, εἰ μὴ σκοπέοι αὐ οὕτως, ἢ οὐ. ὅταν οὖν σκοπέοι ὁ βεζάλων ἐς τὸ μαχάλιον, ἅτε πολλῶν σκοπίοντες, πολλοὶ δύνανται ἐμὲ ἀμύνειν. δύναμθαι δέ ἐστι ὃ εἰδέναι πρῶτος τοὺς ἔχοντας οἷσιν οἱ ἰητροὶ ἐμβάλλουσι, καὶ ὡς χρή τις, αὐτοῖσι τοῖσι ἔχουσι τούτοισι κάλλιστα χρᾶσθαι. χρέεσθαι δ' χρὴ τῷ κρατίστῳ τῶν ἔχοντων ἢν τῶν ἰσχυροτάτων αὐάγκην ὁρᾷς, κράτιστος δὲ, ὕστατος γεγραμμένος.

GALENI COMMENTARIUS.

B

VErsari dixi ὀμιλεῖν, quod vocabulum græcè ferè mutuantur Antiqui, non ad significandum, colloqui, quemadmodum nunc plerique; sed hac voce intelligunt inter se convenire, & quasi unà versari, quod ὁμοῦ εἰλεῖσθαι dicebant, quin & Homerus eodem modo id usurpat in iis, quæ scribit in clypeo appicta fuisse à Vulcano, quum inquit,

ὁμίλεον δ' ὥστε ζωοὶ βροτοί.

Homerum itaque à latere ait versari in cavo lati scapularum ossis, ubi brachium juxta latus extenditur, ὁμιλεῖν dicens versari, ut eo verbo significaret simul esse, & ipsum contingere. At ubi, inquit: brachium totum in priorem partem porrigitur, humeri caput è regione sinus lati scapularum ossis collocatur, neque quum erectum maneat, videtur amplius in priorem partem excedere.

HIPPOCRATIS TEXTUS VI.

D

QVibus humeri caput sæpenumero excidit, ipsi per se restituere possunt.

GALENI COMMENTARIUS.

IN commentariis quoque de fracturis ostendi articulos duabus de causis frequenter, vel levi occasione erumpere, aut enim ob ipsos sinus parum desidentes, atque ipsis labris resupinatos: aut ob humorem earum partium, quæ commissuram comprehendunt, ob quem laxantur, & facilè extenduntur. Adjeci etiam articulos iisdem de causis promptè restitui, quamobrem ab ægrotantibus per se, citra operam Medici, reponuntur.

HIPPOCRATIS TEXTUS VII.

IN alam enim conjicientes tubercula digitorum alterius manus, articulum ad superiorem partem adurgent; cubitum verò ad pectus adducunt.

GALENI COMMENTARIUS.

F

PRimus restituendi modus hic est, quum seu æger ipse, seu Medicus aliquis, humeri capiti digitorum tubercula subjicit; non quovis modo, sed à parte interiori, ut primò ad priorem partem humeri compellat, dein ad superiorem, ipsumque è regione collocet sui cavi, ubi, ut arbitror, musculi, qui commissuram complectuntur, ipsi subservient, & effi-

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΜιλεῖν ἔλεγον οἱ παλαιοὶ τοὔπιπαν, οὐκ ὅπῃ τὸ διαλέγεσθαι, καθάπερ νυνὶ οἱ πολλοί, ὃ σημαίνειν δὲ ἀλλήλοις, ἢ εἰ ὁμοῦ εἰλεῖσθαι, τοῦτ' ἐσήμαινον ἐν τῇ φωνῇ· ἢ Ὁμηρος ὅπῃ τῶν ἐν τῇ ἀσπίδι γεγραμμένων ὑπὸ τοῦ Ἡφαίστου φησίν·

Ὡμίλεον δ' ὥστε ζωοὶ βροτοὶ, ἠδ' ἐμάχοντο·

τὰς οὖν βεζάλονα τοῦ κοίλου τῆς ὠμοπλάτης ὁμιλεῖν ἔφη πλάγιον, ὅταν πρὸς τὰς πλευρὰς ἡ χεὶρ ᾖ παρατεταμένη, ἀφ' οὗ ὁμιλεῖν φήσαντες, δηλοῦν, τό, τε ὁμοῦ εἶναι, καὶ ἅπτεσθαι αὐτῆς. ὅταν μὲν τοίνυν φησὶν, ἡ σύμπασα χεὶρ ἐκτείνῃ, τότε κατὰ τὸν ἐκτυπωσέα ὁ βεζάλων τοῦ κοίλου τῆς ὠμοπλάτης, ἢ ὠκέως ἐξέλιξιν εἰς τὸ ἔσω ἀφ' ὃ ὄρθιον ἐστὶ φαίνεται.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ς'.

ΟΣοισι μὲν δὴ πυκνὰ ἐκπίπτῃ ὁ ὦμος, ἰκμαὶ, ὡς ὅπῃ ὃ πλῆσον, αὐτοὶ σφίσιν αὐτοῖσιν ἐμβεβλῆσθαι εἰσίν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙρηται μοι καὶ ἐν τοῖς εἰς τὸ περὶ ἀρθρῶν ὑπομνήμασι, δύο αἰτίας σκοπεῖσθαι ἀρθρίων πυκνὰς, ἢ ὅπῃ σμικρὰς φερούσας, ἢ ὅτι δι' ὃ τὸ κοιλότητος ἀλυσιτελὲς τε ἅμα, καὶ τὸ ὀφρύων ὑγιὲς, ἢ ἀφ' ὧν ὑγρότητα τὸ περικείμενον τῇ ἁρμονίᾳ ὑμάτων, δι' ὧν χαλαρᾶ τ' ἐστὶ, καὶ ῥᾳδίως ἐκπεσούμενα. λέλεκται δ', ὡς ἀφ' ὧν αὐτῶν αἰτίας, αἱ ἐμβολαὶ τῶν τοιούτων ἀρθρίων εἰσὶ ῥᾴδιαι, καὶ δι' ἃ τοὺς χωλοὺς ἰᾶσθαι ῥᾷστ' αὐτῶν παρόντων γίνεται.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ζ'.

ΕΝδύντες γὰρ τὰ ἑτέρης χηρὸς τοὺς κονδύλους ἐς τὸν μασχάλην, αἰωρηκίζουσιν αὖω τὸ ἀρθρον, τὸ δὲ ἀγκῶνα πρὸς στῆθος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΠρῶτος τρόπος ὅπῃ τὸ ἐμβολὴς ἔστιν, ὑποβαλόντες εἴτ' αὐτὸ τὸ κάμνοντος, εἴτ' ἰατροῦ τινος, ὑπὸ τὸ κεφαλὴν τοῦ βεζάλονος, τοὺς κονδύλους τῆς χηρὸς, ἢν ἁπλῶς, ἀλλ' ὅτι τὸ ἔνδυσι μεμαλαγμένους, ὡς ἐπηξῆσθαι κάτω φέροντα, εἶθ' ὕστερος εἰς τὸ ἀῶν χώραν ἀποσώσαντα, ἢ καὶ δι' ὑγροῦ πιέσαντα τὸ ὑποδεχόμενον αὐτῶν κοιλότητος. ἐνδύεται γὰρ, οἶμαι, καὶ οἱ τοιοῦτοι κάλυμμοι τῇ ἀφροδισίᾳ μύες, ὑπερεπούσί τε καὶ συμ-

ϖεφήνοισιν αὐτὴ. ἴρηται γὰρ ὑπ' αὐτῆς καὶ τὸ πρεὶ ἀξιῶσι· ὥσπερ οὖν ἐν ἡμῖν ἐν τοῖς πρὸ μυῶν κινήσιος, οἰκείαι τε καὶ σύμφυτοι εἰσὶ τοῖς μυσὶ τὰ εἰς ἑαυτὰς σωλήνιαι. ἐκτείνουσι γὰρ οὐχ ὑφ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶ αὐτεμβαλλόντων μυῶν, ἐσυγκάμπτουσι δὲ καὶ ἐπανάγουσι τὰ μυῶν εἰς τὰ ἐμπρόσθια μέρη τῶν ὀστέων· οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ ἀγκῶνι, ὅταν μὲν ἐκτείνηται ὁ πῆχυς, ἐπὶ τὸ ἔμπροσθεν ἄγεται ἡ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος, ὅταν δὲ συγκάμπτηται, ἐπὶ τὸ ὀπίσω. ἐν τῷ δὲ ὤμῳ ἡ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος ἐν τῇ κοίλῃ περιφερείᾳ τῆς ὠμοπλάτης ἐνδεδεμένη ἐστὶ καὶ ἐνδεδυκυῖα ὑπὸ τοῦ περιόντος τῆς ὠμοπλάτης ἐπὶ τὸ ἔξω καὶ ἄνω, ὥστε μὴ ἐκπίπτειν ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος σχήματος. ἐκπίπτει δὲ ἐκ τούτου ἐπὶ τὸ ἔξω καὶ κάτω, ὅταν ἐκτείνηται ὁ πῆχυς· ἐπὶ τὸ ἔμπροσθεν γὰρ ἄγεται ἡ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος, καὶ ἐκπίπτει ἐκ τῆς κοίλης περιφερείας τῆς ὠμοπλάτης. ἐκπεσοῦσα δὲ ἐπὶ τὸ ἔξω καὶ κάτω ἐπὶ τὴν ἀκρωμιαίην ἀπόφυσιν ἔρχεται καὶ ἐπιστᾶσα

vel Medici. Eum modum appellat Hippocrates καὶ θεῖσφαλον, qui citra noxam proficit in commissura humeri cum lato scapularum osse, quippe quæ nullum oblongum processum habeat, neque in capite humeri, ex toto enim rotundum est, neque in labris ipsius cavi, quo recipitur. Quibus itaque æpe promovetur, necesse est commissuram esse laxam, & cavum exiguis labris contineri: atque ea de causa ipsi per seipsos articulum restituunt, quibus ita habet, integræ manus digitorum tubercula in alam conjicientes, sicut inter latus, & humeri caput demittantur: in quo casu digiti vicem vectis præstant, quum tubercula in acutum desinant ad effigiem summi cunei; hac igitur summitate facilè inter humeri caput, & latus inferuntur, quòd si ibi semel admittantur, quum facilè restitui possit ob humorem partium, quæ commissuram comprehendunt, digiri quidem ea parte protinùs admissi articulum à latere in priorem partem reducunt; at cubitus, quum ad pectus adducitur, humerum attollit; cumque digiti simul interim impellant, & circunducant juxta inferiorem, & priorem partem commissuræ: humeri caput ad sui cavi oram ascendit; quòd si semel eo fuerit compulsum, levi momento in ipsum cavum revertitur: hic autem restituendi finis fuit.

A

Digiti sub alam, &c.

HIPPOCRATIS TEXTUS VIII.

Eundem restituendi modum adhiberi Medicus poterit, si sub ala ab interiori parte articuli prolapsi digitos demittens, à latere ipsum reducat; suum vero caput ad renitendum obiiciat, qua jugulum cum lato scapularum osse committitur; genibus juxta cubiti iunctiuram ad humerum datis, ad latus repellat. Expedite autem eum, qui restituet, manu strenua esse, vel ipse manibus & capite quod dictum est præstet, alter cubitum ad pectus adducat.

B

Digiti demissi &c.

GALENI COMMENTARIUS.

MEdici in restituendis luxatis quædam magunt, idiotis quoque communia, id quod nunc faciunt in proposito restituendi modo; quædam propriè adjiciunt iis, quæ communia sunt: commune est Medicorum pariter, & idiotarum per digitos impellere, & humerum attollere: sed proprium Medicorum, caput objicere homini, qua jugulum cum lato scapularum osse committitur, & humerum adurgere genibus ad imum ejus datis. Objicitur autem caput ne homo sequatur, quum humerus digitorum impulsu in priorem partem adducitur; quæ primò fieri debent, tum tertiò genibus adurgendum, quod in eo tempore totius curationis, quæ per manum admovetur, opportunissimè fit, quum humeri caput à latere penitus reductum, non protinus occurrit cervici lati scapularum ossis nunc enim neque oportet articulum in priorem partem adducere, sed in superiorem compellere: quod optimè contingat, si quis imum humerum ad latus trudat: quatenus enim in

A ἰαζῆν γινώσκωμεν, ἐκ τούτου δ' εἴδεος ἔστιν· ὁνομάζῃ δ' αὐτὸν αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης καὶ θεῖσφαλον, ὅτιπερ ἰσχυρίζηται οὐ αὐτὸν βλάπτειν, ἐν τῇ κατ' ὦμον ἄρθρῳ ξυμφύσει, μηδεμίαν ὄγκῳ ἐχούσην φερωνύμῳ, μήτε καὶ τὴν κεφαλὴν τὴν βραχίονος· ἀκριβῶς γὰρ ἔστι περιφερὴς, μήτε καὶ τοῖς ἄκροις τοῦ ὑποδεξομένης αὐτὴν κοιλότητος, οἷς μὲν οὖν ἐκπίπτῃ πυκνὰ, καὶ ἀνάγκη πῶς τὴν ἄρθρωσιν εἶναι χαλαρὰν, καὶ τὴν κοιλότητα βραχίονος ἔχειν τοὺς ὄρους, ἐφ' ὧν τὸν, ῥᾳδίως αὐτοῖ ἑαυτοῖς ἐμβάλλοιτο ὁ ἄρθρον, οἱ δ' ὅπως κατασκευασμένοι, τοῖς κυνδύλοις τῶν δακτύλων τὰ ἀπαθῆ μέρη ὑποθέντες εἰς τὴν μασχάλην, ὡς μεταξὺ δηλονότι τὴν ἔνθεσιν αὐτῶν γίνεσθαι τὴν κεφαλὴν τοῦ βραχίονος, καὶ τὴν πλευρὴν, καὶ γόνυ· αὐτὴ μοχλοῦ πεπιεσθέντα, τὰ μέρη οἱ δάκτυλοι, τελευτῶντων μὲν εἰς ὀξὺ σχῆμα τῶν κονδύλων, ὥσπερ ἡ κατὰ κορυφὴν. αὐτὴ δ' ἔστιν τῇ περιφερῆ προῤῥισμένων ῥᾳδίως, ὡς εἰπεῖν, εἰς τὸ μεταξὺ χάσκον, τὰ τε κεφαλῆς τοῦ βραχίονος, καὶ τὴν πλευράν. ἢν δ' ἅπαξ ὑπ' αὐτῆς εἰσδεξάσῃ, ῥᾳδίως τὸ ἐμβολὴν γνωμένης, ὀξὺ τὸ ὑψηλότατον καὶ τὸ ἄρθρου ξυμφύσεων. οἱ μὲν δάκτυλοι, πρὸς μὲν ἐξωτέρω βλέπως ἐν αὐτῷ τούτῳ ὄντες, εἰς τὸ ἔσω μέρος ἀφιστᾶσι τὴν πλευράν· ὁ δ' ἀγκὼν πρὸς ὃ γῆς ἀπαχθόμενος, ὑψοῖ τὸ βραχίονα. συνεπιδουμένων δ' ἐν πρόσθεν τῶν δακτύλων, καὶ κυλινδουμένων καὶ κάτω τε καὶ ἔσω μεραὶ τὴν ἄρθρωσιν, ἡ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος ἔστι τὸ ὀφρυῶδες ὑπὸ ἀκρωμίῳ ὑποδεχομένης αὐτὴν κοιλότητος. εἰ δ' ἅπαξ ἐν τούτῳ γένοιτο, ὀξὺ βραχίονος ῥοπῆς εἰς ἐωτὸν ἐμπίπτῃ τὴν κοιλότητα. τότε δ' ἐν ὀλίγῳ πέφυκε τὸ ἐμβολῆς.

HIPPOKRATOUS RHSIS H'.

TOν αὐτὸν τρόπον τοῦτον, καὶ ὁ ἰατρὸς αὐτὸς ἐμβάλοι, εἰ ἐωτὸς μὲν ὑπὸ τὸ μασχάλιον, ἑτέρωθεν δ' ἀντιπαρωθούσης, ὑποτείνων τοὺς δακτύλους, ἀπωθίζοι ὑπὸ τὸ πλευρέων, ἐμβάλλων τὸ ἑωυτῷ κεφαλῇ εἰς τὸ ἀκρώμιον, αὐτερείσιος ἕνεκα. τῶν γὰρ ὠθεόντων, καὶ τὸ ἀγκῶνα τὸ βραχόνα ἐμβολῶν, αἴτιον ἐστὶ τοῖς πλευρὰς. ξυμφέρει δ', κατιτέον τὸς χρεὼν ἔχειν τὸ ἐμβολόντα, εἰ αὐτὸς μὲν τῇσι χερσὶ καὶ τῇ κεφαλῇ ὥπως ποιοίη. ἄλλως δὲ τις τὸ ἀγκῶνα πρὸς πρὸς ὃ γῆς.

YPOMNHMA GALHNOY.

Oἱἰδιῶται, τὰ μὲν κοινὰ τῶν ἰδιωτῶν ἐνεργείας ἐνεργοῦσιν, ἐμβολόντες αὐτοῖς ὃ οὐ ἀρθρῶσθαι· τὰ δὲ ἴδια τῶν ἰατρῶν κατ' ἄρχὰς μὲν ἐμβολοῦσι τὸ ἐμβολῶ, τὰ δὲ ἴδια, τοῖς κοινοῖς αὖθι προσιτέασι τοῖσδε. κοινὰ μὲν οὖν αὐτοῖς ἐστὶ πρὸς τοὺς ἰδιώτας, ἥτε ὠθεῖν τοὺς δακτύλους μοχλείᾳ, καὶ ἡ βραχόνος ὀλίγωσιν τοὺς τοῦτος, ἥτε τὴν κεφαλὴν εἰς ὃ ἧς κρεμασμένος ἀκρωμίου αὐτέρεισις, ἥτε ὠθεῖν τὸ γονάτων δόσιν, ἐρίζηλα μὲν οὖν ὃ κεφαλὴ βραχόνος. τοῦτ' ἦν ἡ ἀθρόησις ἕνεκα τοῦ μὴ σωματοῦσθαι τὸν ἀρθρον, ἀορίστως ἔσω τὸ βραχόνι ὠθεῖν τὴν κεφαλὴν μοχλείᾳ, καὶ ἔσω τε καὶ κάτω γενέσθαι τοῦτο. τοῦτον δ' ἀπλῶς ἔπεσθαι τὸν ὠθεῖν τὸ γονάτων αὐτοῦ δεῖσθαι, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, τὸ ὅλης χειρουργίας ἐπιτηδείως, χρονιώτατος, ἵνα τελέως ἡ κεφαλὴ τοῦ βραχόνος ὑπερβαίνουσα τὸ πλευρὸν, ἐκ τούτου ἐνταυτοῖ ἔσ τὸ ὠμοπλάτης αὐχένι. πεπιεσμένου γὰρ δεῖ αὐτὸν εἰς τὸ ἔσω μέρος ὁ ἀρθρον, ἀλλ' ὥπερ ἄνω. συμβαίνει δ' ἦττον κεφαλῆς εἰ ὃ κάτω πέφυκε τοῦ βραχόνος ὑπὸ τοῖς πλευρὸς ἀπωθοῖν τε. εἰς ὅσον τὸ

τοῦτ' ἔστι τε ἢ κάτω χωρεῖ, ὃ φυσικείμενον αὐτῷ πρὸς ἐναντίους τόπους ἐνεξιόντα. εἰς τὸ ἄνω ἢ ἐς τὸ πρόσω χώραν τὸ βραχίονος ἡ κεφαλὴ μεγομένη, ῥᾳδίαν ἔξει τὴν ἐμπτωσιν. εἰ δὲ μὴ βάλοιτό τις αὐτὸν τοῖς γένασιν, πρὸς ὃ κάτω πέφυκε τὸ βραχίονος, ἑτέρῳ κελεύσαντα τῶν ἰδιωτῶν ἕμαρσθαι ἐδίζησθαι ποιεῖν, ὡσπερ ἂν συνεχῶς ὀλισθάνειν αὐτὸ ὀφείλοντος, ὡς χρὴ ποιεῖν ἀναπαλαίοντας. ἀλλ' ὦ γε νῦν παρὸν ὠλίσθανεν, ἀλλ' οὐκ ἐν τε τούτῳ παρεῖναι, πλὴν εἰ ἡμιφανὴς τις εἴη, ὃ ἀκριβὲς πλησιος ἐν τοῖς δήμοις· ὁ γὰρ ἰδιώτης αὐτὸς ἑαυτῷ τὸ ἀγχόνα, κελευσθεὶς ὑπὸ τοῦ θεραπεύοντος.

A interiorem, atque inferiorem partem fertur, catenus, quod ipsi opponitur, in contrarias partes ducitur. At ubi humeri caput in priorem simul & superiorem venit, facilè reconditur. Sed si nolit Medicus genibus imum humerum adurgere, imperet alteri, ut ipsum ad pectus adducat: hoc supra ostensum est fieri ab idiota, quòd sæpe articulus excidat, edocto qua ratione agendum sit: sed cui nunc primum excidit, non licet id efficere, nisi si generosus est, atque adversis rebus non perturbatur: hic siquidem B jussus à Medico per se humerum excitabit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϕ'.

Ἔστι ἡ ἐμβολὴ ὦμου, ἡ ἐς ὑπτίου καταβάλλοντα τὸν πῆχυν ὅτι τὸ ῥάχιν, ἔπειτα, τῇ μὲν ἑτέρη χεῖρι ἀγκλᾶν ἐς ὃ ἄνω ϕ' ἀλκῆς ἐχόμενον, τῇ δὲ ἑτέρῃ, ἀγκὼν ὃ ἀρθρον ὅπισθεν ἐνερείδειν.

HIPPOCRATIS TEXTUS IX.

Reponitur idem humeri caput, quum retrodatur ad dorsum: tum altera manu eminentia cubiti sursum compellitur, altera à posteriori parte urgetur articulus.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Οὗτος ὁ τρόπος τῆς ἐμβολῆς, καὶ πολὺ ἀσφαλέστερος μᾶλλον τοῦ πρόσθεν. ἔστι γὰρ οἷς αὐτάρκης μόνῃ καὶ αὐτὸς ὁ τῆς πείρας ἐνεργειῶν σώζεσθαι, ἐν μὲν ἰλίοις πέφασιν ἐκείνης αὐτοῦ πολλαχομούσης, οἷσιν ἐν τῇ μεταβάσει γωνίας ποιέσης, ἀλλὰ καὶ ἐς κυκλοτερῆς, ὡς εἰ ἐς τετράγωνόν τις ἀποδιαιρῶν τοῖς γωνίαις. ὁποῖον γάρ τι συμβαῖνόν ἐστιν ἐν τοῖς καὶ πολιλίσιν τε, καὶ καὶ πελίσφαλον.

A Cubitus ad spinam, &c.

C

Hoc restituendi modo magis circunducimus, quam superiori: sed sub ipso etiam necesse est in tres partes articulum agi, quæ tamen singulæ propriis finibus non circunscribuntur: neque angulum efficit, quum ex una parte ad aliam transfertur, sed in orbem flectitur, perinde ac si anguli à quadrato retundantur. Quid autem accidat, quum articulus in orbem agitur, circunduciturque, planè intelliges ex descriptione hujus figuræ.

Α Β Γ Δ

Σαφῶς νοήσεις ὡς ἐπὶ ἐκείνου τοῦδε τοῦ διαγράμματος τὸ φορᾶς τὸ κεφαλὴν τοῦ βραχίονος, ἣν ἀφεθὲν ἄμου περιφερηθὲν, μεγομένης καὶ μὴ τοῦ πρόσθεν ἐνέργειαν, ἀπὸ τοῦ πλευρῶν εἰς τὸ πρόσω, καὶ ἡ γραμμῆς, ἐντεῦθεν ἡ ἄνω ἐπὶ τὸ ΑΒ. κἄπειτ' ἐντεῦθεν ἐμβαλομένης τῇ κοιλότητι καὶ τὸ α. τεταγμένην. ὁμοίως μὲν οὖν μενομένης αὐτὸ τὸ φορᾶς, ὅταν ἔπεσῃ πρὸς ὀρθὸς. ὅταν δὲ τὸ καὶ ὃ σ. καὶ β. γένωνται, οὐ ἔσπεσῃ πρὸς ὀρθὸς, ὅταν δὲ τὸ ὃ σ. καὶ β. γένωνται, οὐ ἔσπεσῃ πρὸς ὀρθὸς, ἀλλὰ καὶ μιᾶς γίνεσθαι γραμμῆς, κυρτὴν ἔχουσαν σχῆμα, τότε συμβαίνῃ κυλίεσθαι, ὡς τὸ βραχίονα πρὸς τὸν ὄρθρον αἴρεσθαι τὸ ἄρθρου ἀφέσεως. ὅταν δὲ ἤδη τοῦτο γένηται, βραχίονος τροπὴν περιελθούσης, εἰς τὸν ὦπτις χώραν πρόσθεν ἐμπλῆσαι. τοῦτο μὲν οὖν κοινὸν ἀπάντων τὸ καὶ πρόσθεν ἐμβαλομένων. ἵν' ἡ νεῦρ ἐμβολαὶ δέηται, ταύτη προσήκει, καὶ μὴ τὸν εἰς τοῦπίσω τε ἐς τὸν ῥάχιν ἀναγωγὴν ἡ πῆχος, ἀκολουθοῦντος αὐτῷ ἐξ αὐτάκης τὸ βραχίονος, ἡ κεφαλὴ πρόσω τε, ἐς ἄνω μέχρι μέρη τὸ ἄρθρου ἀφέσεως, ἐφιεῖσ ἡ, τῷ πρόσω, μέχρις οὗ ὅτι τὸν χώραν ἐνεδέσθαι, ἐπειρᾶσθαι κατ' αὐτὸς. ἔστι γὰρ δὴ τοῦτο πέφυκε τὸ ἐμβολῆς· ὥσπερ ἡ ὅτι τὸ πρόσθεν τὸ αὖ ἀφέσεων, ὡδεῖν ὀπίσθ ὃ ἀκρώμιον ἐκέλθοι ὄψῃ τὸ αὐτὸ κεφαλῆς, τὸ ἰᾶσθαι, ὅπερ νῦν, ἐκεῖ τὸ μὴ συμακολουθεῖν ὅτι τὸ πρόσω τὸ αὖ ἀφέσεων, ὡδεῖν ὀπίσθ ὃ ἀκρώμιον ἐκέλθοι ὄψῃ τὸ αὐτὸ κεφαλῆς, τὸ ἰᾶσθαι, ὅπερ νῦν, ἐκεῖ τὸ μὴ συμακολουθεῖν ὀπίσθ, ξυνλαμβάνοντα τὸν χεῖρα καὶ τὸν ὀπίσθ χώραν ὅλης τῆς ὄψεως, αὐτεδεῖν εἰς τὸ πρόσθ τὸν αὖ ἀφέσεων.

D Α Β C D

Concipito caput humeri, quem articulum lati scapularum ossis vocat, quum primò agitur, ferri à latere ad partem priorem per lineam C D, inde sursum per lineam D B, postea in suum cavum conjici, ubi A. quod si ita feratur, non circunducitur: sed si anguli D B quasi infringantur, non amplius per tres lineas rectas feretur, sed per unam curvam. Sic itaque circumactus humerus ad oram adducitur sui cavi, ad quam ubi venit, modico impulsu in suam sedem revertitur. Atque hoc commune est omnium quæ circunducendo reponuntur; id quod etiam evenit ei restituendi modo, quem nunc exprimit: siquidem brachio in posteriorem partem ducto ad spinam, quum necessariò humerus sequatur, caput hujus in priorem ac superiorem partem transfatum circunducetur, primò circa inferiorem partem commissuræ, deinde circa priorem, donec ascendat ad oram sui cavi: in quod, ubi conjectum fuetit, continebitur, tuncque restituendi finis est. Quemadmodum autem in superiori modo restituendi, ne homo sequens in priorem partem convertereturtur, præcepit Medico, ut capite objecto summum lati scapularum ossis, quâ cum jugulo committitur, retrò repelleret: ita nunc ne in posteriorem partem convertatur, contrarium imperat, ut scilicet manu objecta à posteriori parte totius commissuræ, hominem in priorem repellat.

HIPPO-

A

HIPPOCRATIS TEXTUS X.

Hic reponendi modus, atque is qui superiùs positus est, secundùm naturam non sunt: circum agentes tamen in suam sedem articulum cogunt.

GALENI COMMENTARIUS.

Dixit non secundùm naturam esse, eò quòd articulus ad rectam lineam non feratur, sed in orbem magis, ut ostensum est. Qua in re periculum est, ne abscindantur processus aliqui. Propterea autem adjecit, cogunt, ut vim eorum indicaret.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS XI.

Sed, qui per calcem reponere nituntur, propè secundùm naturam cogunt.

GALENI COMMENTARIUS.

Qua de causa hunc reponendi modum asC ferat propè secundum naturam esse, apertè intelliges, quùm ipsum universum cognoveris: quod fiet, ubi, quæ subjiciuntur, animadvertas.

HIPPOCRATIS TEXTUS XII.

Hominem oportet humi resupinare, medicum verò ab ea parte, à qua articulus eruperit, humi sedere: deinde suis manibus hominis brachium affectum prehendere, ac deorsum versus extendere, D *& calce in alam demisso, dextro quidem in dextram, sinistro in sinistram, in contrariam partem urgere. Necesse autem est in sinum alæ rotundum aliquid demittere, quod ibi aptetur. Maximè idoneæ sunt pilæ parvæ admodum, ac duræ, quæ è corio fieri soleant: nam, nisi tale aliquid indatur, non poterit calx ad humeri caput pervenire: brachio enim ab inferiori parte extento, sinuatur ala, quoniam chordæ ab utraque parte alam constringunt inter se adversæ. Oportet autem aliquem ab altera parte ejus qui extenditur, sedentem, continere hominem ab integri humeri cum lato scapularum osse commissura, ne corpus ducatur, affecto brachio ab altera parte extento: pòst, loro molli abundè lato pilam in alam conjectam excipere, cujus lori utrumque caput alter extendat, qui à capite hominis sedeat, pedeque eam partem repellat, ubi jugulum cum summitate lati scapulorum ossis conjungitur. Pila verò, quantum maximè potest, intus conjiciatur, atque ad latus, & à capite humeri recedet.*

GALENI COMMENTARIUS.

A

Medicus suis manibus &c.

Si quis, quæ sic traduntur, non intelligat, huic opus est non verbo exponere, sed agendo rem monstrare. Atque idcirco mihi placet, quemadmodum supra retuli, librum ipsum Hippocratis sæpius legi, verbis diligenter consideratis, atque adhibito omnino studio, ut quid proponitur, intelligatur. Equidem tibi, ut quæ ab Hippocrate scripta sunt,

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ι'.

Ατη ἡ ἐμβολὴ, καὶ ἡ ὁδόθεν ἐξαρμόζει, ὃ τῇ φύσιν ἐοῦσι, ὅμως ἀμφιβάλλουσαι ὃ ἀγκῶν ζουσιν ἐμπίπτειν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ου τῇ φύσιν αὐτὰς εἶπε, δῆλ ὃ μὴ καὶ διάστασις γραμμὰς γίνεσθαι τὴ ἀγκῶνα τῶν ὀστέων, τῇ B πλείω ἢ μᾶλλον, ὡς εἴρηται. κίνδυνος δ' ἐν τούτῳ τῇ πράξει τὴ ἀποφύσεως τὴ ὀζόχων. ὃ δ' αὐτὰς ἀγκάζουσι, προσέθηκε, ὃ βίαιον αὐτῶν ἐνδεικνύμενος.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ια'.

Οι δ' τῇ πέριξ περιφῶσι ἐμβάλλειν, ἐπὶς τὴ τῇ φύσιν αὐαγκάζουσι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Διά τι τοιούτου τὴ ἐμβολὴ ἐπὶς τι τῇ φύσιν ἔχειν ἔφη, μαθεῖν σαφῶς ὅλης αὐτῆς ἀνούσης θεωρηθέν. ἕως δ' τούτου τῆς ῥήσεως ἀναγνωσθήσεται αὐτά.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιβ'.

Χρὴ δ' τὸν μὲν ἄνθρωπον χαμαὶ κατακλίνειν ὕπτιον, τὸν δ' ἐμβάλλοντα, χαμαὶ ἰζάνειν, ἐφ' ὁπότερα ἂν ὃ ἄρθρον ἐκπεπτάκῃ, ἔπειτα λαβόμενον τῆσι χερσὶ τῆσιν ἑωυτοῦ, τὸν ἀγκῶνα τοῦ πάσχοντος, κατατείνειν αὐτόν. τὸν δὲ πέριξ ἐς τὸ μασχάλην ἐμβάλλοντα αὐτὸ θέειν, τὴ μὲν δεξὴ ἐς τὸ δεξιὸν, τὴ δ' ἀριστερὴ ἐς τὸ ἀριστερόν· δῆ δ' ἐς τὸ κοῖλον τὸ μασχάλης ἐνθεῖναι τροπῶνά τι ἐναρμόσιον. ἐπιτηδειότατα δ' ἂν πρὸς σμικρὰ σφαῖραι, ὦ σκληραὶ, οἷαι πολλαὶ ὦν τὸ σκυτέων ῥᾴδιον. οὐ γὰρ μὴ πάντων εἰκαὶ), ἡ δυνατὸν ἡ πέριξ ὀζικρέασθαι ἄνω τὸ κεφαλὴν τὸ βραχίονος. κατατεινομένης γὰρ τὸ χεῖρος, κυκλοῦσθαι ἡ μασχάλη. οἱ γὰρ τένοντες, οἱ ἔνδον τὴ μασχάλης αὐτοφίλοντες, ἐναντίοι εἰσί. χρὴ δὲ τινα ἐπὶ ῥάπτου τὸ κλαβίου καὶ ὦμον κατέχειν τῇ τὸ ὑγιέα ὦμον, ὡς μὴ ἄγεσθαι κὴ) ὃ σῶμα τὸ χεῖρος τὸ συναρπασθὲν ῥάπτου τενομένης ἕπωτα ἰμαντὸς μαλθακοῦ, πλάτος ἔχοντος ἱκανὸν, ὥστε ἡ σφαῖρα ἐντεθῆναι εἰς τὴ μασχάλην· εἶτα τὸ σφαῖραν, περιβεβλημένην τὸ ἱμαντὸς, καὶ κατέχοντος, λαβόμενον ἀμφοτεράων τῶν ἄκρων τὸ ἱμάντος, αὐτὸν κατατείνειν πρὸς ἑαυτὸν κεφαλὴν τὸ κλαβίου καθήμενον, τὸν ποδὶ ἀσφαλίζεσθαι ἐπὶς τὸ ἀκρωμίῳ τὸ ὀστέου. ἡ δὲ σφαῖρα, ὡς ἐσπάτητε, ὦ ὡς μάλιστα ἐπὶς τὸ πλευρέων κείσθω, καὶ μὴ ἔστ τῆ κεφαλῆ τὸ βραχίονος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ει τις δὲ τῶν ὕπτιος ἐρριμμένον ὃ σωτῆρα, ὕπτιος δ' δεῖ-ται τῆς διὰ τῶν λόγων ἐξηγήσεως, ἀλλὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐνεργείας δείξεως. δῆ καὶ πολλάκις, ὡς ἐ θεόθεν ἔφην, ἀξιῶ τὸ βιβλίον ἀναγινώσκειν αὐτὸ τὸ Ἱπποκρατους ὑπομνήμασι θεσπέσιον τῇ λέξει, καὶ πειρωμένους νοεῖσθαι τὰ λεγόμενον. ἐγὼ δ' οἶμαι, ὡς ἤδη σοι τὸ ἐν αὐτῷ λεγομένων

ἐν εὐθενοίᾳ γεγενότι, ἢ αὐτίκα θερμόπιον, οἷ ἂν ἐθέλῃς πῇ κατὰ φύσιν ἔρηι τὴν ἰσιαίτιον ἐμβολὴν ἔῃ), τάχιστα ἐμπεσεῖται ἀναπάλμυρος ὡς ἂν κατὰ φύσιν ὑπισθενυρίας. θερμὸν μὲν οὖν, ὅτι κατατείνει τὴν θερμότητα, μηδεμιᾶς τῆς ἐμπεσούσης ἐχούσης τόπου, ὥστε θερμαίνεσθαι αὖ τὸν ἐπαναπεσόντα τὴν ἰσιαίτιον ἐμβολήν. ἐρρέθη γὰρ ἡμῖν καὶ πρὸ τοῦ τὰ ἀλλήλων πρᾶγματα, ἢ τε χρεία τοῦ καταπάσσειν, ὅτι τε θερμαίνεται κατὰ πᾶσαν ἐμβολὴν, καὶ ἀναπλάσσει αὐτήν. δύνασαι δὲ ὅτι τοῦτο τὸ ἔργον, ὃ ἀπὸ τῆς πέρνης ὀπίσω τὸν ἄνθρωπον ὠθεῖ, χάλιον μὲν σιωπαλουθεῖν βραδύτερον τῇ χειρί. ἀπὸ μὲν οὖν τῆς δυοῖν τούτων ἐναργείας ἡ αἰτίαση γίνεται. ἀπὸ δὲ τοῦ ἀπωθουμένου καὶ τὸ μεταφέρον ἰσχύοντος, εἰς τὸ πρόσθιον ἡμίμοριον βραδύτερον, ἀπὸ δὲ τοῦ ποδὸς αὐτὸ τοῦτο μόνον, καὶ ἴσως γε πολύ, τὸ αὐτίκα τὸν ἐκπεσεῖν εἰς ἀνάγκην ἐρείδεται. ταῦτα μὲν οὖν καὶ φύσιν ἐν τῷ ἔμπροσθεν τοῦτο ἐμβολῆς γίνεται. ἡ μὲν τοι μοχλεία λείπει τὸ θερσιτοντος, ἅτε τὸ μικρὸς σφαῖραν διωκομένης εἰς τὸ μεταξὺ, μήτε πλευρᾶν ἁπτὸ τοῦ βεκλίνοντος κατιούσης εἰσελθεῖν, ἅτε πολὺ μᾶλλον τὸ πέρνης ὄπισθεν ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ παρεισερχόμενον, πῶς ἂν ἡ μοχλεία γένηται; μὴ γιγνομένης δὲ ταύτης, οὐδὲ τὸ ἐμβολὴν ἔσεσθαι καὶ φύσιν.

A tenenti, causam adjiciam, quamobrem hunc reponendi modum prope secundum naturam esse affirmet; quoscque superius posuit, tanquam non secundum naturam reprehendat. Primò quidem hic reponendi modus humerum extendit, quod neuter ex superioribus præstitit, quamobrem à quovis meritò laudetur. Nos enim ad quem usum intensio adhiberetur, extendendumque perpetuò esse, antequàm restituere, aut componere tentemus, in opere quoque de fracturis ostendimus. Deinde, in hac curatione calce homo retrò repellitur, ne sequatur, quùm brachium attrahitur. Hæc itaque duo agentes in diversa contendimus: loro quidem circa alam injecto hominem in posteriorem partem ducimus, pede in priorem repellimus. Paret autem eundem esse, qui utrunque efficiens in diversa contendit. Hæc in proposito reponendi modo secundùm naturam adhibentur. Sed, quùm impulsus absit, à convenienti modo recedit, eò quod nequeat exigua pila inter latus & humeri caput penetrare, ac multò minus etiam calx. At, ubi eò nihil indatur, quomodo impellemus? ubi non impellamus, neque reponere secundùm naturam poterimus.

B

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ἐμβολὴ, ὡς κατωμίλιοισιν ἐς ὀρθόν. μείζω μέντοι ἔῃ) χρὴ τὸν κατωμίζοντα, ἀφλαβόντα τῇ χείρε, ὑποθεῖναι τὸ ὦμον τὸ ἑωυτῦ, ἔσω τὸ μασχάλιον ὀξύ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Πρῶτος μὲν οὖν αὐτὸς ἕπος ἐμβολὴς εἴρηται, ὁ ἀφ' ἑνὸς δακτύλων γινόμενος, ἥτις δ' καμπτῆρες, ἢ δ' ἰαπετός. δύνασαι δὲ, ὁ ἀφ' ἧς πέρνης, ἐφ' οἷς τέλος, ὁ ἀφ' ἧς κατωμισμοῦ. καλοῦσι γὰρ ἅπαν οὕτω, ὅταν καὶ αὐτὸς ἕφη, ὡς κατωμίζοισιν ἐς ὀρθόν. ὅπως δὲ γίγνεται τοῦτο, ἔφαμεν ἀρτίως ἐδίδαξε, κελεύσας τὸν κατωμίζειν μέλλοντα, ἀφαλλάττειν ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ χεροὶ τὸν ἀριστερὸν ὦμον χεῖρα, καὶ ἅπας ἀποξυσάντα τὸν ἶλιον ὦμον εἰς τὸ καμπτὸν ὑποθεῖναι μασχάλην, ὡς ἕδρας αὐτῇ γίνεσθαι τὸ ὀξύτατον, τὸ ἐν ἐκείνῳ κοιλότατον.

D

GALENI COMMENTARIUS.

A

Homo collocatus &c.

PRimus reponendi modus, quem posuit, per digitos fuit, sive ægrotantis, sive medici: alter per calcem: tertius est, quem vocant ἀπὸ τοῦ κατωμισμοῦ, eò quòd Hippocrates dixit, ὡς κατωμίζειν ἐς ἄνθρωπον quùm significare voluit eum modum, quo super summum humerum alterius hominem collocant. Quomodo autem hoc fiat, ipse apertè docuit, quùm præcepit ut qui super summum humerum collocaturus hominem esset, suis manibus prolapsum ipsius brachium prehenderet, atque ita summum humerum suum attollens in hominis alam conjiceret, ut cavum, quod in ea est, ejusmodi eminentiæ locum præstaret.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιδ'.

Καπειτα ἀναστρέψαι, ὡς αὐ ἐνίκῃ) ἕδρα, ὅπου σκαπτόμενοι, ὅκως ἀμφὶ τὸ ὦμον τὸ ἑωυτῦ κρεμάσῃ τὸ ἀνθρωπον καὶ τὸ μασχάλιον. αὐτὸς δὲ ἑωυτὸν ὑπολύτερον ἐπὶ τοῦτο τὸ ὦμον ποιεῖται, ἢ ἔπι τὸ ἕτερον. τῷ δὲ κρεμαμένῳ τὸ βεκλίνοντι, ὡς δὲ ἑωυτῷ ξήνδος φερτομακρέπτε ὡς ζύγιστα. ἐν τούτῳ δὲ παρήματι φερτόμασιν, ὑπέρθυμετεροῖσι τὸ ἀνθρωπον ὡς ἀπηρρέποι ὃ ἄλλο σῶμα ἀπὸ, αὐτίον δὲ βεκλίνοντος τοῦ κατωμιδίου. ἰδὲ ἄγαν κύφος ἦι ὁ ἀνθρωπος, φερτεπικρεμασθήτω τοῦτο ὅπισθεν τὸ κύφος παῦς. αὖθι δὲ αἱ ἐμβολαὶ πᾶσαι, καὶ παλαίστρων δύχρησοί εἰσιν, ὅτι οὐδὲν ἀλλοίων δέονται ὑπηνεμοχάλων. χρήσαιτο δ' αὖ τις ἀλλοῖ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIII.

Est & alius reponendi modus, quo super summum humerum alterius hominem collocant. Major autem esse necessariò is debet, super quem collocatur: hic autem apprehenso brachio laborantis summum humerum suum excitatum alæ hominis subjiciat.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIV.

POsteà convertatur, quasi sedili velit insidere, eò spectans, ut summo suo humero æger ala suspendatur: ipse verò seipsum ab eo humero magis excitet, quàm ab altero, suspensique humerum ad suum pectus, quamcelerrimè adducat. Ita verò figuratus concutiatur, quum hominem suspenderit, ut reliquum corpus in contrariam partem inclinetur, atque humerus contentus. Quòd si homo levis admodum fuerit, appendatur ei à posteriori parte levis aliquis puer. Hi restituendi modi omnes ad palæstram sunt aptissimi, quoniam luxata ibi, ut restituantur, nullum aliud machinamentum desiderant, quibus alibi uti etiam convenit.

A

GALENI COMMENTARIUS.

Ὑποφέρειν dixit verbum, convertatur, significare volens, ſummum humerum, ſuper quem homo collocatur, converti, ſicut quando ad ſedile accedimus, ut illi inſidamus. Ægrotantem verò, quùm ab humero pendebit, conſtat à tergo ejus, ſuper quem collocatur, ſuſpendendum eſſe. Hac ſiquidem via in contrariam partem ducetur, atque brachium, quod à fronte trahitur. Quòd ſi levis fuerit qui ſuſpenditur, appendi levem puerum præcipit, ut gravius reddat pondus, quod tendit in partem contrariam. Vult etiam concuti articulum humeri ipſius ægrotantis ab eo, ſuper quem collocatur, ut è regione ſuæ ſedis conſtituatur. Sæpiùs enim diximus, ubi articulus ita collocetur, facilè recondi; quùm nobis etiam nihil impellentibus, muſculi quod expedit, efficiant.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὴν ὑποφορὰν φησι δηλοῦν τὸ καταμένοντος ὤμου, ὡς ὕστερον ἐπιφέροντες δήλωσομεν, περιστρεφόμενον καθίζοντος ἐπ' αὐτῶν. ὅταν δὲ ὁ καταμένοντος ὀκνῇ καθίζεσθαι, δίδειν αὐτῷ καὶ τὸν παῖδα αὐτὸν, καὶ ὅταν ἀπήχθαι ἐργάσηται τὸ καταινομένης εἰς τὸ ἀνώτερον χωρεῖν. Εἰ δ' ἐπὶ κοῦφος ὁ καταμιζόμενος, ἀναπικρεμασθῆναι παῖδα κοῦφον κελεύει, χάριν τοῦ μείζονα ἐργάσασθαι B ὁ βαρὺς τῆς ἀπαίτησης. αἰσθήσεσθαι δὲ τὸν τὸ κάμνοντος ὦμον ὑπὸ τοῦ καταμιζόντος ἀξιοῖ, χάριν τοῦ καὶ διὰ ἠμέρας τὸ βεβιασμένον τοῦ ἰδίας ἕδρας. Ἐρρῶσθαι γὰρ ἡμῖν πολλάκις ὡς ὕστερον ἐν τούτῳ καταγῇ ὁ ἐμβαλλόμενον δέξεσθαι, ἐτοίμως ἴσχειν τὴν ἐμπίωσιν, εἰ καὶ μὴ συνεπωθοῦμεν ἡμεῖς αὐτῷ, τῇ μυᾶν ἐργαζομένων ὁ δῆσις.

HIPPOCRATIS TEXTUS XV.

Sed, & qui ſuper piſtillum cogunt, propè ſecundum naturam reſtituunt. Involvatur autem piſtillum molli aliqua faſcia, minus enim elabitur: atque inter latus, & humeri caput demittatur. Quòd ſi piſtillum brevius fuerit, homo alicubi ſedeat, ſic, ut vix injicere humerum ſuper piſtillum poſſit. Ferè autem piſtillum adhiberi longius convenit, ſic, ut homo ſtans penè ex eo pendeat. Deinceps humerus, & brachium juxta paſtillum extendatur, corpus verò alter in alteram partem adurgeat, manibus ad collum datis juxta jugulum.

IΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιε'.

Ταῖς δὲ οἱ ἐκ τῶν ὤμων ἀναγκάζοντες, ἐγγὺς τῆς κατὰ C Φύσιν ἐμβάλλουσι. χρὴ δὲ, ὁ μὲν ὑπέρον κατειλῆχθαι ῥαμνίῳ τινὶ μαλθακῷ, ἧσσον γὰρ ἂν ὑπολισθάνοι, ἀναπλατύνεσθαι δὲ μεσηγὺ τοῦ πλευρέως, καὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ βεβιάνος, ὡς ἂν μὴ βεβιᾷ ἐπὶ ὃ ὑπερον, καθάπαξ χρὴ τὸ αὐχένιον ὀλίγον τινος, ὡς μάλις τὸ βεβιάνον ἐπιβάλλειν δυνῇ. ἐᾶν δὲ ὃ ὑπερον. μάλιστα δ' ἔτω μακρότερον ὃ ὑπερον, ὡς αὐ ἑστὼς ὁ αὐχένιος, ὑρέμενος μικροῦ δεῖν ἀμφοῖν τοῦ ξύλου. κάπειτα, ὁ μὲν βεβιάνων, ὑπὸ πῆχυν ὑποβαστασάμενος τὸ ὑπερον ἕτω. ὃ δ' ὑπὸ θάτερα τοῦ σώματος, καταμανθάνοντος τὸν τοῦ ἀνθρώπου D ζυγὸν τὸ ἀυχένα ποιεῖν τὸ κλισίαν ὡς χεῖρας.

GALENI COMMENTARIUS.

A

Piſtillum molli faſcia &c.

Atque hi etiam, quatenus in diverſa contendunt, ſecundùm naturam reponunt: quatenus verò humeri caput (ut in ſequentibus oſtendit) piſtillo circunducitur, à reponendo ſecundùm naturam abſunt. Quæ autem hîc ſcribit, ſingula in aperto ſunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Καὶ ὅτι μὲν καθόσον αἱ πάσαι χρῶνται, καὶ Φύσιν ἐμβάλλουσι, καθόσον δ' ὡσαύτως, ἐφεξῆς ἐπιδείκνυσθαι ὁ κυρτὸν τοῦ ὄμου ὑποφερόμενος, ἐν τούτῳ ὃ καὶ Φύσιν ἀμύθητόν ποιοῦσι. τὸ δ' καὶ μέρος τῆς λέξεως ἁπλᾶ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVI.

Hic reponendi modus moderatè ſecundùm naturam eſt: ac reſtituere articulum poteſt, ſi rectè adhibeatur.

IΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ις'.

Αὕτη ἡ ἐμβολὴ καὶ Φύσιν ὑπεικέως ἔχει, ὡς ἐμβάλλειν δυνατόν, ἢν χρηστῶς σκευάσαντα ἀυτῶ.

GALENI COMMENTARIUS.

B

Rotundum quoddam &c.

Hunc modum ſecundum naturam eſſe affirmat moderatè, quod ſignificavit verbo ὑπεικέως, quemadmodum, & homo moderatus ὑπεικὴς Græcè dicitur. Putarunt nonnulli verbum ὑπεικῶς uſurpari pro maximè, atque idcirco (ut opinor) in principio hujus orationis removerunt dictionem, *propè*, ita ſcribentes; ſed & qui ſuper piſtillum cogunt, ſecundum naturam reſtituunt. Debuerunt autem, etiamſi Hippocrates id non monuiſſet, per ſe intelligere, cujus rei hunc reponendi modum

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Μέτριος αὐτῷ λέγει κατὰ Φύσιν εἶναι. τὸ μὲν γὰρ σημαῖον ἦν, τὸ ὑπεικῶς, ὥσπερ καὶ ὁ ὑπεικὴς αὖ ἄνθρωπος, ὁ μέτριος δηλοῦσθαι φασὶ τῶν ἑλλήνων. ἔτιοι δὲ οἰήθησαν, τὸ ὑπεικῶς, αὐτὶ μαλίστα λέγεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο, οἶμαι, καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ῥήσεως, ἀφεῖλαντο ἐγγὺς τε, γράψαντες. ἔστιν γὰρ καὶ οἱ ἀναγκαίως διατιθέντες κατὰ Φύσιν ἐμβάλλοιεν. ἐγὼ δὲ αὐτοῖς, εἰ καὶ μὴ φησὶν αὐτῷ τῷ Ἱπποκράτει τοῦτο εἰρῆσθαι, καὶ τῶν ἐφεξῆς ῥήσιν, ἀ μεμαθήκασι τῆς

τοιαύτης ἐμβολῆς, αὖθις ἐννοησάτω, μέμφεται δὲ, λέγων, ὅτι τὸ ὑποφυσιδες, ὁ ὦμος ἂν ᾖ καταπεπηγὸς, ἐπισφάλλεσθαι τὸ σῶμα κίνδυνος· δι' ὅσα φησὶν, ἢ ὅλῃ τῇ κλιμακίῳ βλητέον ἐστίν. Οὐκ οἶδα εἰς ἄκρον ἔρετης καὶ ὁ ὑποφυσιδες ἥκει, ὡς τοῦδε ἕνεκα ὁ μάλιστα συμβαίνῃ. τὸν γὰρ ὅλῃ τῇ κλιμακίου μᾶλλον αὐτῆς ἐπαιτιάσας, τί, μᾶλλον ἐκείνης ἐπαγῇ τῇ ὅλῃ ἐμβολῆς.

A in sequentibus accusat. Accusat enim, quùm inquit, licet enim pistillo humeri articulus inhæreat, periculum est ne corpus in hanc, vel illam partem labatur: ac propterea ait eum modum, qui per scalam adhibetur, meliorem esse. Modus igitur, qui pistillo utitur, ad summum perfectionis non accedit. Quare neque verbo ἕνεκα, maximè significatur: magis enim eum, probat, qui per scalam est: magis item, qui per spatham habentem in summo capitulum rotundum, ac leniter cavum.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιζ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVII.

Ἀταρ καὶ ἡ ὅλῃ τῇ κλιμακίῳ ἑτέρη τοιαύτη, καὶ ἔτι βλητέον, ὅτι ἀσφαλεστέρως ἂν ὁ σῶμα, ὃ μὴ τῇ, αἰωρικωτάτῃ μετεωρεοῖεν. ταῦτ γὰρ ὁ ὑποφυσιδες, ὦμος, εἰ ἐς κατεπεπήγῃ, ἀσφαλέως ὁ σῶμα κίνδυνος, ἢ τῇ, ἢ τῇ.

Quin & alius quidam modus est per scalam adhuc melior: quandoquidem tutius suspensum corpus non magis in hanc, quàm in illam partem, inclinabitur. Licet enim pistillo humeri articulus inhæreat, periculum est ne corpus in hanc, vel illam partem labatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ἐμπίπτει ἔστι καὶ ὧδε ἐμβολῆς δύο. Ἢ ὅλῃ τῇ βλητέον δύο τῇ παρειρημένῃ τῇ τετάρτῃ, ἀφ' ὁ ὑποφυσιδες, αὖθις ὀλιγάκις ἁφέσεται.

C Quintus hic est reponendi modus. Ob quam verò causam utilior sit, quàm qui positus est quarto loco, apertè ipse exposuit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιη'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVIII.

Χρὴ μέντοι ἐς ὅτι ὦ κλιμακτῆος ὑπιδεδέσθαι τι ἀπωθὲν τροχίλον, ἐναρμόσαντα ἐς ὃ κοῖλον τῆς μαχάνης, ὃ παρασκευάζεται τῇ κεφαλῇ τῇ βεκχίονος ἐς τὴν φύσιν ἀπιέναι.

Alligandum autem est super gradum rotundum aliquid, quod alæ suæ conveniat, ut humeri caput in suam sedem compellatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

D

Ἐξ αὐτῆ ᾧ κατὰ τὸν κλιμακτῆα ξύλων δύο τοῦτον ἐξέρχεται, οὗτος ἀπὸ ὄρθης γίνεται καὶ τὸ μηχανικὸν κλιμακίον, ᾧ καὶ ἡμεῖς συνήθως χρώμεθα. παρασκευάζεται δὲ ὅτι τοῦ καὶ τῷ ἐφεξῆς ὑπὸ αὐτῆ μόνον χρήσεως ξύλῳ, καὶ τῷ ἄμεσον ἔχοντι ὃ σῶμα, ἐφ' ᾧ καὶ πάλιν παρασκευάζουσιν αὖθις ἄμεσον, οἱ μὲν αὐτὸν ἰατροὶ πτύστεις. ὀνομάζεται δὲ τοῦτο καὶ ταῖς τεκτονικαῖς ὀργάνοις, οὗ ὅτι πότε ὁ Ἀνδρέου, ὃ ὁ τέκτονος, ὧν ὁσάκις αὐτοῦ ὅτι λέγω νῦν τῷ καμπτικοῦ. εἴρηται γὰρ μικρὸν ὑπὸ νεωτέρων ὀργανικῶν, ἐν οἷς γράφει καὶ τὴν ὀργάνων. ἡμῖν δὲ νῦν προκειται παρεκβῆναι ἐξηγήσασθαι, χρωμένοις ἀεὶ ἁπάντα, τοῦ στροβοτέρας αὐτάπασας ὃ μοχλείας δεόμενα, τοῦ κλιμακίῳ βαδίζειν.

E Ex eo ipso ligno, ex quo gradus conficitur, tale quidpiam extat initio protinus, quùm scalæ machinamentum paratur, quo nos etiam frequenter utimur. Simile autem est ligno, quod proximè subdet, quod summum habet capitulum rotundum, ac leniter cavum, undè apud recentiores medicos ferè omnes Græcè ἄμεσος nomen invenit. Consuevit autem illis organis adjici, quæ è recto collocantur: cujusmodi est organum tum Andreæ, tum Fabri. Neutrius autem structuram adscribere nunc oportet, posita enim est à sexcentis architectis junioribus, quà de organis scribunt. Nobis autem institutum est Hippocratem explanare, qui ad omnia validissimè in contrarias partes, seu extendenda, seu impellenda, eo machinamento utitur, quod scamnum appellatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιθ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIX.

Κρατῆσι μέντοι πασέων ἐμβολέων ἡ ξυνδε. ξύλον χρὴ εἶδ, πλάτος μὲ ὡς πεντεδάκτυλον, ἢ τεσσαδάκτυλον ὃ διπάσιν, πάχος τ, ὡς διδάκτυλον, ἢ ᾧ λεπότερον, μῆκος τ δίπηχυ, ἢ ὀλίγῳ ἔλασσον. ἐτω τ διὰ βαθύτερα ὃ ἄκρον φερέτω, ᾧ γενυώτατον ξυνῇ, ᾧ λεπότατον. ἄμεσον τ ἐχέτω, μικρὸν ὑποφέρουσαν διὰ τοῦ ἑτάτῳ τῆ φερέτω ἐν ᾧ μέρει, ἀλλὰ μὴ ὅλῳ τοῦ τὰς πλευρὰς, ἀλλὰ ὅλῳ τῆ κεφαλῇ ᾧ βεκχίονος ἔχοντι, ὡς ὑφαρμόσῃ τῇ μαχάνῃ τοῦ τὰς πλευρὰς ἀπὸ τῆ κεφαλῇ ᾧ βεκχίονος ἀποπηδᾷ.

F *Inter omnes reponendi modos hic præstantissimus est. Lignum accipitur ad summum quinos, vel certè quaternos digitos latum: crassum verò binos, aut etiam minus: longum cubitos duos, vel paulo brevius: quod ab altero extremo rotundum sit, angustissimum, ac maximè tenue: in summum capitulum rotundum, ac leniter cavum habeat, parumque extet ab una parte, non quidem versùs latus: sed versùs humeri caput, ut huic subjectum, alæ juxta latus accommodetur.*

Summo item ligno, vel linteum, vel mollis habena agglutinatur, ut mitius sit: deinde caput ligni in alam demittitur intrò quantum potest inter latus, & humeri caput: brachium totum super lignum extenditur, alligaturque paulum infra humeri caput supra cubitum, & supra manum, ut quammaximè immobile sit. Est autem maximi momenti extremum lignum ultra humeri caput in alam intimè indere.

A

ὀθονίᾳ ἢ, ἢ ἁφῇ μαλθακῇ, καὶ σκληροτέρῳ ἄκρῳ τὸ ξύλον, ὅπως ἠρεμαίτερον ᾖ, ἔπειτα χρὴ ὑποβάλλειν τὸ κεφάλαιον τοῦ ξύλου, ὑπὸ τὴν μασχάλην ὡς ἐσωτάτω, μεσηγὺ τῶν πτυρίων καὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ βραχίονος, τὸ δὲ ὅλον χεῖρα ποιεῖν τὸ ξύλον καθύπερθεν τοῦ βραχίονος, κατὰ τε τὸ βραχίονα, κατά τε τὸν πῆχυν, κατά τε τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς, ὡς αὐ ἠρεμεῖν ὅτι μάλιστα. δεῖ πρώτου μὲν χρὴ ποιεῖσθαι, ὅπως τὸ ἄκρον τοῦ ξύλου, ὡς ἐσωτάτω τῆς μασχάλης ἕψει, ὑπερβεβηκὸς τὸν κεφαλὸν τοῦ βραχίονος.

GALENI COMMENTARIUS.

B

SExtum reponendi modum, quem potissimùm laudavit, hîc docere ingreditur, apertè exponens structuram ligni, cujus extremo super impositum est capitulum rotundum, ac leniter cavum. Hoc quia simile est labro, quod Græci vocant ἄμβωνα, medici totum lignum ἄμβιλλο appellant, tale siquidem labrum est, quale videmus in ollis conversum in interiorem partem, versus cavum. undè quidam comicus, ut per jocum morderet, dixit quendam ollarũ ἄμβωνας delingere. Attici igitur masculino genere ἄμβωνες, Jones fœminino ἄμβας, hujusmodi librorum figuras appellant. Commodissimè autem capitulum hoc demittitur inter latus atque humeri caput, utilissimumque est ad impellendum, quùm firmiter, quod gibbum est ex humeri capite, excipiat. In universum autem singula ipsius verba plana sunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟν ἔκτον τρόπον τῆ ἐμβολῆς, ὃν ἐπῆνεσε μάλιστα, νυνὶ διδάσκειν ἔρχεται, πῶς καθιστέον τὸ ξύλον, γράφων Γοφᾶι, ᾧ κῦ ὁ πρᾶος ὑπεκειμένης ὀβρύος ἄμβωνι παραπλησίας, ὅλον αὖθ προσπεριθέοντι ἄμβιλλο, οἱ ἰατροὶ. τοιοῦτον δέ ἐστιν ἡ ὀβρὶς, οἷόν κῦ τὸ λοπάδιον τρῶγος ὃ αὖω, ἢν θεὸς τὸν ἐντὸς ἐστραμμένον κοιλότητα. καὶ τῆς τῶ κωμικοῦ ἐπεῖπεν ὑπισχνουμένου ἴνα ἢ, τὸ λοπάδιον τοὺς ἄμβωνας ἀπολείχειν. ἀττικιστὶς μὲν οὖν ἄμβωνες οἱ Ἀττικοὶ, ὀνικῶς ἢ οἱ Ἴωνες τὰ τοιαῦτα σήματα κολοῦσιν ἄμβας. ἐπιτηδειότατον ἢ ἐπὶ τῷτο ἀποδοθῆναι μεταξὺ τῆς κεφαλῆς τοῦ βραχίονος, ἃ δὴ πλουρᾶν. καὶ μὴν τι καὶ μοχλεύσει χρησιμώτατον, ἀσφαλῶς ἀπερεισαμβάνον τὸ κυρτότητα τῆς κεφαλῆς τοῦ βραχίονος, τὰ ἢ κῦ μεσῆς ἁπάντα τῆς ῥάσεως αὐτοῦ, ἐφῆ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XX.

POst hæc tignum transversum inter duas columnas bene alligandum est, superque D brachium cum ligno imponendum, ita, ut ab una parte brachium sit, corpus ab altera, sed tignum juxta alam: dein ab altera parte circa tignum attrahendum brachium cum ligno, ab altera reliquum corpus. Vinciatur autem transversum lignum sublime, ut reliquum corpus suspensum imis pedibus sit. Modus hic reponendi capitis humeri præstantissimus est: justissimè enim impellit, modo lignum retrò magis, quam humeri caput, demittatur: justissimè item in contrarias partes inclinat, osque humeri tutum servat. Vbi casus quidem recens sit, articulus citius opinione reconditur, prius E item, quàm extentus videatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κ'.

ΕΠειτα χρὴ μεσηγὺ δύο σύλων, τρωκτῆρα πλάγιον δὲ παρεσθῆσαι, ἔπειτα καθιστέναι τὸν χεῖρα ξυὺ τῷ ξύλῳ, ὥσθ' τὸ τρωκτῆρος, ὅπως ἢ μὲ χεὶρ ὑπὸ θατέρῃ ἔῃ, ὑπὸ θατέρῃ δ' τὸ σῶμα. κῦ ἢ τὸν μασχάλιον ὁ τρωκτήρ. κἄπειτα ὑπὸ μὲ θατέρῃ τῶν χεῖρα κατοικαθίζειν ξυὺ τῷ ξύλῳ τὸν τρωκτῆρα, ὑπὸ θατέρῃ δ' τὸ ἄλλο σῶμα. ὕψος δ' ἔχων ὁ τρωκτὴρ παρεσθήκεθω, ὡς τε μετέωρον τὸ ἄλλο σῶμα εἶ ἐπ' ἄκρων τῶ ποδῶν. ὅπως ὁ ὦμος ἁπλοῦς κρύπτος ἐμβολῆς ἅμα. ἀνωθήσαι μὲν δὴ μοχλῷ, ἵν δ μόνον ἐσωτέρω ἢ τὸ ξύλον τῆ κεφαλῆς τοῦ βραχίονος, ἀνωθήσαι δ' αἰ ἀνῤῥοπαί, ἀσφαλέες ἢ τῷ τοῦ βραχίονος ὀστῷ. ὦμ δὲ ὧν νεαρὰ ἐμπίπτῃ θᾶσσον ἢ ὡς αὖ τις οἴοιτο, πρὶν ἢ καθεστάναι δοκεῖν.

GALENI COMMENTARIUS.

A

Duæ columnæ, &c.

COlumnas constat ab ipso σύλως appellari, tignum verò transversum, quod ab una columna ad alteram pervenit τρωκτῆρα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΣΤύλους μὲν δῆλον ὅτι λέγει τοὺς κίονας. τρωκτῆρα δ', ξύλον, μεταξὺ ἥκον ἀπὸ τοῦ ἑτέρου κίονος, ὑπὸ τὸν ἕτερον.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXI.

SEd & quæ jamdiu exciderunt, hoc tantùm modo reponi possunt, nisi tempore caro in cavum venerit, atque humeri caput locum sibi tritum fecerit, in quem veniat. Vbi autem luxato malum ita invetteraverit, hac via arbitror posse restitui: nam quid non moveat justus impulsus? manere tamen suo loco non puto, sed prolabi, ut consuevit. Idem efficies, si super gradum vim adhibeas, hac reponendi ratione usus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κα'.

ΑΤαρ δὲ τὰ παλαιὰ μοῦνα αὖτα τῆ ἐμβολίες οἷα τε ἐμβεβλῆσθαι, ἢν μὴ ἤδη ὑπὸ χρόνου ὀρῦς μὲ ἐπαλινθύη ὑπὸ τῆ κοτύλην. ἢ ἡ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος, ἤδη βίθιον ἐωύτῃ πεποιημένη ἔῃ ἐν τῷ χωλεῖ ἵνα δέχηλθη, ἐμὲ μὲν ἀλλ' ἐμβάλλειν γὰρ μοι δοκεῖ, ᾗ ἔτω πεπαλαιωμένον ἐκπλῆσαι τῆ βραχίονος. τὸ γὰ αὖ ἀνωθῆ μόχλευσις οὐκ κινήσειν, μᾶλλον μᾶλλον νέ αὖ μοι δοκεῖ κῦ χώρειν, ἀλλ' ὀλισθαίνειν αὖ ὡς ὃ εἰθος. ὃ αὐτὸ ᾗ ποιεῖ ᾗ δεῖ κλιμακτῆρα καταμαλακίζειν, τοῦτον τὸν τρόπον σκευάσαντα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗν τετριμμένην τε, ἢ πεπλατυσμένην κάρηνα αὐτὸ μᾶλλον τέλεον, ἢ πῆς ὑπ' αὐτῆς ἡ κεφαλὴ τῆ βραχίονος γένει), πολυχρονίως ἐπειγμένης ἐκείνῃ τῇ μοίρῃ τῆ περικειμένης τῇ ἀρθρώσει τοῦ βραχίονος, ἐν ᾗ δὴ καὶ αὐτὴ ὀξεῖα ἀρθρὶς τύχη ἐπειγομένη. κοτύλιον ἢ ὠμόπλατις τοῦτο καλοῦσιν, ἐν ᾗ τὸ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος ἐνάρθρωσιν ἔχει, ὡς ἔφημεν, ἡ τῆς ὠμοπλάτης ἀυχένος ὑπερκειμένου ὡς τὸ πολύ. ὠνόμασε δὲ ἡ βαθύτης κοιλότητας, ἃς μεγάλας ὀφρῦσιν ἐρρίζωμένας, αὐλοὺς τε, καὶ ἄλλοι τὰ ἰσχία, ὀνομάζουσι κοτύλας. ἀλλὰ νυνί γε καὶ γνώμιλον ἅπαν ἀναγκαίως ἐθέσπισεν, εἰς ὃν ἐμπίπτοιεν αἱ περικείμεναι ἁρμαὶ, ὅταν ἀξαλισθῆναι ἄρθρα, καὶ ἐκβληθῆναι τῶν κοτυλῶν ἀνάγκη. ἀποτριβῶν μὲν αὐτὸν ἁρμὸν τὸ ἄκρον τοῦ ὤμου τῆ κοτύλῃ· ἐκπεσὸν δὲ φύσιν γὰρ αὐτὸν ἐκπεσεῖν τοιαύτην ἔχει, ὅταν ἐκ τῶν τυλωθείσης ἀνάγκης ἐκπεσὸν ἐκ τῶν ἐκπεσόντων ἐκπεσεῖν ἐκπεσόντων.

A

GALENI COMMENTARIUS.

LOcum tritum, & calloſum nominavit τρίβον, quem efficit humeri caput, quod aſtrictum diu continetur in ea parte carnis, quæ juxta commiſſuram eſt, in quam fortè à principio erumpens conſtitit. κοτύλιον dixit cavum commiſſuræ, quod (ut dictum eſt) ſuperinſidet extremæ cervici lati ſcapularum oſſis. Plerumque autem tam ipſe, quam alii medici, κοτύλας appellant alta cava, ac magnis oris ſepta: ſed nunc jure ſuo mutuatus eſt hoc vocabulum ad ſignificandum cavum, in quod proxima caro conjicitur, quùm articulus luxatur, & locum occupat, in quod humeri caput antè recipiebatur. Igitur & propterea quòd ipſe ſinus capitis humeri obſtructus eſt: & propterea quòd locus, in quem venit, occaleſcens, ſinus vicem præſtat, ſit ut, ſi quando reponatur, contineri non poſſit: cum caro, quæ juxta erat, ſinum præter naturam occupet, & ea, quæ oſſi locum facit, occaleſcens commiſſuræ ſinum referat.

B

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κβ'.

ΠΑνυ μὲν ἰσχναὶς ἔγκλ, ἢ δεῖ μέγα ἕδος Θεσσαλικὸν καθίζεσθαι, ἢν νεαρὸν ἢ τὸ ὀλίσθημα. ἐπιθυμάζ μὲν πρῶτον χρὴ τὸ ξύλον ὥσπερ εἴρηκ). ἀτὰρ τὸ ἀνάδεσμον καθίσας πλάγιον ἐπὶ τῷ δίφῳ, κάπειτα τὸ βραχίονα ξυὶ τῷ ξύλῳ ὑποβαλὼν ἐπὶ θάτερα τὸ ἀμοκλισιῶ, ὡς ἐπὶ μὲν θάτερα τὸ σῶμα κατημαγκάζειν, ἐπὶ δ' ἑτέρης, τὸ βραχίονα ὧδε ξύλῳ. βάλλε δ' ἐπείσω ἀμαγκάζειν ὡς ὑπὸ δικλίδος θύρης, χρέεσθ δ' τόποισιν ἃ αὐ τύχη πρόσθοντα.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XXII.

SAtiſque omninò fuerit, ſi recens adhuc vitium ſit, ſuper magnum ſedile Theſſalum vim adhibere. Sed parari lignum convenit, quemadmodum dictum eſt, atque hominem in latus converſum ſedili inſidere, brachio cum ligno ſuper eam partem ſedilis injecto, cui ſedentes dorſo inhærent: atque ab una parte corpus attrahere, ab altera humerum cum ligno. Idem quoque facere licet ſuper fores bipartitas. His autem utendum eſt, prout præſto ſunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΘΡόνου τὴ Θετταλῶν τῷ σχήμα, ἢ Θεσσαλίαν μᾶλλον πλεονάζων πάλαι, καὶ ἰδιότης γραμμὰς ἀπαπταμένου εἰς ὕλος ὀρθὸν ἔχον ὃ οὐ ὑπίκυπτον τὸ δεῖνον, ἐφ' ᾧ καὶ τῶν αὐτῶν ἀξιοῖ ποιεῖσθ, καθάπερ ἐμπροσθεν ὑπὸ τῶ ἑρωτῆσος ἐδίδαξεν. ὅπως δ' χρὴ καθίζειν τὸ γαμεζόμενον ἐπὶ τῇ δίφρου, ἐφαῖ αὖθις ἐδήλωσε. ὃ δ' αὖθ πιεῖ ὃ ἐπὶ δικλίδος θύρης ἀναγκάζειν. εἰσὶ δέ ἅπερ διαπορᾶν θύραι, καὶ μέσον ἑαυτῶν ἔχουσαι σῖνον ξύλον ἰσομεγέθη, οὗ ὅλιγον ἐμπροσθεν ὁ ἑρωτῶν, μεταξὺ τῶν δύο κιόνων ὑπαφῆκε ἐλέγατο. τῶδε δ' ξύλου, κάτωθεν μὲν ἑτέρας πῆς ἐστὶν ἀσύμφορον θύρας, ἄνωθεν δ' ἄλλη, ἃ δ' ἐκ τοῦτο δὴ, ἢ τῶν θυρέων δικλίδα εἴρηκεν, οὗ δὲ πλεῖν ἓνα, ἀναπέφυκεν ἐν ἑαυτῇ δύο θύρας μικράς. ὑποβαλλὼν δὲν κελεύῃ τὸ ἄκρον ἀγκῶνα ὤμου ὑπὸ τὸ μεταξὺ δύο θυρῶν ξύλον, ἕνεκα τῆς φωτιάσεως.

GALENI COMMENTARIUS.

A

Sedile Theſſalicum, &c.

SEdilis quondam hæc figura fuit potiſſimum in Theſſalia, ut ad rectam lineam attolleretur ea parte, cui ſedentes dorſo inhærent, ſuper quam adhiberi voluit vim, in diverſa extendendi, quemadmodum antè ſuper tignum docuit. Verùm, quomodo collocare languentem ſuper ſedile oporteat, ipſe apertè explicavit. † Idem efficient fores bipartitæ, ſi ſuper eas vis adhibeatur. Inveniuntur autem hujuſmodi fores, in quarum medio interjectum eſt lignum firmum, quale paulo antè dixit tignum inter duas columnas. ex his foribus altera ab inferiori parte aperitur, à ſuperiori altera, atque hac de cauſa bipartitas fores vocavit, quaſi duplicem quandam duas in ſe continentem paruas. Docet igitur prolapſum humerum ſuper lignum inter duas fores ſitum imponi, ut intenſio in diverſa admoveatur.

A

DE HVMERO IIS MODIS prolapso, quos Hippocrates non vidit.

TESTATVR quidem Hippocrates humeri caput prolapsum in alam duntaxat se vidisse: quidam verò ex recentioribus medicis scribunt, in alias quoque partes excidere, ut in quas etiam prolabi possit: nos autem quinquies hactenus ejusmodi casum nacti sumus, semel in Asia, Romæ quater, nec sæpius arbitror Romæ accidisse, quoniam medici omnes, ut me consulerent, quæ præter opinionem evenirent, mihi ostendebant. Quater igitur procidit, ac semper in priorem partem. erat autem discrimen, eò quòd nunc ab ipsa magis ad commissuram accedebat, nunc ab ipsa magis diducebatur in longitudinem, vel latitudinem membri. Mirabar autem quodammodo, quî fieret ut Hippocrates hoc nunquam viderit: ex recentioribus verò unus dicat semel se vidisse, alter bis: nemo autem ità sæpe, sicut nos hactenus conspeximus, & fortè rursus etiam conspiciemus. Existimamus autem non casu, sed ratione id nobis accidisse, ut deinceps ostendemus. In Asia nostra primùm inspeximus humerum ita prolapsum, quùm Smyrnæ adhuc à præceptoribus eruditemur (est autem hæc urbs multo major illa, cujus ubique meminit Hippocrates) ut qui ibi plurimùm essemus. Post trigesimum, & secundum annum Romæ degimus: quam urbem tot homines habitant, ut Polemo Rhetor eam celebrans dixerit, terræ habitatæ compendium. Quod autem quater hactenus ejusmodi casus evenerit, patere planè potest, eò quòd omnes medici (ut posui) mecum communicarent, quæcunque præter opinionem nacti essent. ac non modò Romæ nihil latere hujusmodi potuit, sed neque in portu, atque in proxima urbe, quam Ostiam nominant, quùm omnibus amicis uterer, quicunque illis locis medicinam exercerent, quæ & ipsa frequentissima sunt. At urbes, quarum meminit Hippocrates, ubi diutius egit, non plures incolunt, quàm Romæ vicum unum. nihil ergo mirum, si in frequentissima urbe plures incidunt in idem malum. Illud præterea experientia discens, ductus sum ad causam inveniendam: nonnullis enim palæstra, nonnullis medicorum opera, visus est articulus eo modo excidere. nam duo quidem ex iis quos vidi, articulum in alam veniſſe mihi retulerunt: medicis autem imperitè urgentibus, musculorum complexu arctè contentum fuisse secus, ac principio apparuisset. Quocirca, si Romæ has duas causas præter hominum frequentiam adjicias, requires, non quidem cur tot nactus sim, quibus humeri articulus ita procideritt, sed cur non plures. Hippocratis enim seculo medici optimè artis præcepta discebant, atque ea præsertim, quæ ad hujusmodi manus operam pertinent: ea nunc à medicis, vel nullo modo addiscuntur, vel certè exiguo temporis spacio: deinde palæstræ usus mirum in modum increvit. ubi ejus magistri membra variis modis contorquent, at-

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΥΧ ΕΩΡΑΜΕΝΩΝ

Ιπποκράτει ἐκπεφώνται.

ΟΜΕΝ Ιπποκράτης εἰς μασχάλην μόνον ἐωρακέναι φησὶν ὀλισθαίνουζα βραχίονα. ἔστι δὲ μεῖζ αὐτὸν ἰατρῶν ἕτεροι, καὶ ἄλλως ἐκπεφώνται ἔγραψαν, ὡς οἷόν τε καὶ αὐτοὶ, & ἡμεῖς ἤδη αὐτοὶ πεντάκις εἰδότες ἄμφω δύνεσθαι. καὶ μὴν τὴν Ασίαν ἅπαξ, ἐν Ρώμῃ δ' τετράκις. ὁσάκις δὲ, οὕτως, & συνέβη μοι γίνεσθαι πάντοτε ἐπὶ τὴν πρόσθεν ἕδραν. ὁ πάντας ἰατροὺς ἐοικέναι ἐμοὶ τὰ παράδοξα δεικνύναι, συμβολὴν ἕνεκα, ἐγίνοντο μοὶ τέτταρες ἐκπτώσεις, ἅπασαι μὲν ἐν τῇ πρόσθεν χώρᾳ, διαφέρουσαι δ' ἀλλήλων πλησιέτερον, ἢ πορρώτερον ἐξ τὴν διάστασιν, καὶ ὁ μῆκος καὶ πλάτος. ἐγκύμοζον δέ πως, ὅ μὲν δὴ ὅλος, τὸ δὲ μεῖζον ἐωρακέναι λεγόντων, ὁ μὲν ἅπαξ, ὁ δὲ, ὡς ἐγὼ εἶδον πολλάκις, ὡς ἡμεῖς ἄμφω δύνεσθαι. τάχ' ἂν καὶ αὖθις ὀφθῇ μοι τὸ τοιοῦτον. νομίζω δὲ καὶ τύχην, ἀλλὰ δι' αἰτίας βούλεσθαι, ἅτινα ἀπεικότικεν ὁ παρόντα ἐμὲ ἐξῆς ἐρεῖ. καὶ μέντοι τὴν ἡμετέραν Ασίαν, πρὶν ἐπασάμην ἐκπεφώνται τοιοῦτον, ἔτι ὑπὸ τοῖς ἐνεῖ διδασκάλοις παιδευόμενος ἐν Σμύρνῃ. ἔστι δὲ ἡ πόλις αὕτη, πολὺ ἀπεικάζει τὸ μέγεθος, ἧς Ιπποκράτης μέμνηται σωτῆρος, ὡς ἔδει τὸ πλεῖστον ἐν αὐτῇ διατρίβειν. μετὰ τὸ τεταρτὸν ἔτος, ἐν Ρώμῃ διέτριβον, πολὺ τοσοῦτον ἀνθρώπων πλῆθος ἔχουσα, ὡς ἐπαινεῖσθαι Πολέμωνα τὸν ῥήτορα, τῆς οἰκουμένης ἐπιτόμην αὐτὴν εἰπόντα. καὶ ζῶν ἔτι τέτταρας ἐν αὐτῇ γενόμενος μέρει νυκτὸς ἐξαναστήσας ἰσιάται, ὥφελε. λήθη δ' τὸ πάθους, ὡς ἔφην, ἐμοὶ τοῖς ἰατροῖς κινδυνεύειν ἔδοξε τὸ παράδοξον ἀφανέστατον, ὃ μόνον ἐν Ρώμῃ λαθεῖν οὐκ ἐδύνατο συμβαῖνόν τι ζώτων, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ τὸ λιμένα, καὶ τὴν πλησίον αὐτῆ πόλιν ἣν Οστίαν ὀνομάζουσι, δῆμόν τε καὶ ζῶν ἐν ἐκείνοις ζῶν χωρίοις ἰατρεύοντες ἅπασιν, ἐξ φίλοις, ὅσοι καὶ αὖζις πολυανθρωποι. αἱ δὲ πόλεις, ὧν Ιπποκράτης ἐμνημόνευσεν, ὡς ἐν ὠσὶν ὅτι πολὺν διατέλεσαν οἰκήτορες. σχεδὸν δὲν γνωμεσὸν, ἐν πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων ἐρήμη, πολλοὺς ὁμοίως πάσχοντας. ἔτι δὲ κἀκεῖνο διδαχθεὶς ὅτι τῆς πόσης, εἰς τὸν τῆς αἰτίας εὕρεσιν ἐπεδήσθην. ἔνιοι μὲν γὰρ ἐν παλαίστραις ἔφασαν ἔβαπτε τοιοῦτον πεσόντες, ἑνίοις δ' ἔοικεν ὅτι τὴ ἰατρῶν ἠμέλει. δύο γὰρ ἄνθρωπον ἔφην μοι, τὸν μὲν ἐκπεσεῖν ἕλεγον εἰς μασχάλην γεγονέναι. μοχλευόντων δ' ἀμαθῶς τὴ ἰατρῶν, σφίγγεσθαι δ' τὸν κύκλον τὴ τοῦ κεφαλῆ τὴ ῥωμαίων πάλιν πλησθῆ, εἰ πεσεῖσης τὰς ἐρημίας αἰτίας δύο, ζητήσεις, ὃ ἐξῆν τοσούτοις γε εἶδον, ἀλλὰ ἐξῆν γε καὶ πλείους εἶδον, οἷς ἔτυχε ἐξήρθρησεν. ὅτι γὰρ τοῖς τῶν Ιπποκράτους χρόνων, οἱ ἰατρεύοντες ἐμεμαθήκεσαν νομίμως, καὶ μάλιστα τοῦ τοιούτοις χειρουργίας, τέχνῃ. οἱ γ' νῦν, μὴ μανθάνοντες ὅλως, ἢ πάμπαν ὀλίγα χρόνα μανθάνοντες· ἔτι δὲ παλαισμάτων τὴ ἐμπειρίᾳ, ἰσμεν ὃν ἐπιδέδωκε, τὸ διδασκόντων αὐτὰ πλουσίως ἐκπεφώνται, καὶ λογι-

ζόντες τὰ κάλλα. ζητητὸς οὖν, ἔφην, ὁ λόγος τοῖσδε ἔσται, ἀλλὰ δι' ὅτι τὰ πλείονος ἐν εἴδεϊ ἐν τοσούτοις μυελώσι ἀνθρώποις, ἐπὶ πολλῶν μὲν πεπειρήκασι, παμπόλλων δ' ἔστιν ἀκοῦσαι, εἰς διαφόρους ἄρθρων ἰητῆς ἀφιγμένους. ἢ δι' οὗ ἐμβολὴ κρίνει τὸ ἄρθρωμα τοῖς αὐτοῖς ἁπάντων σκηπτοῖς, αὐτάρκη τε, καὶ μοχλεύειν, καὶ ἀποθέσθαι. προσθήκη δ', ὅτι μαρμάρης ἐκπώσεως, ἅτε δὴ νεῦ μὲν μοχλεύων. ἐπ' ἐκείνης μὲν γὰρ, εἶδεν προσω προσωπον, εἶτ' αὖω ὃ λέγεσθαι ἄγαν, ἄχρις ἂν ἐπ' εὐθείας ᾖσιν τὴν κοιλότητι. νεῦ δ', ὅπῃ πρὸς τὰς μὲν ἐν τοῖς προσω μέρεσι τὸ ἄρθρωμα ὀδύνας, ἢ τὸ ἔξω χρόαν, διώσωμεν ἐν τοῖς μυσὶν, ὧδεν ἐστὶ χρὴ προσ τὸ ἐναντίας χρόαν ἐμβαλόντα τὸ μυῶν αἰσθάνεσθαι εἰς τὸ μαρμάρης ἐνεγκοῦσα. μάλιστα δ' οὖω, ὅτε τὸ ἀνάπαυσις ἐᾷ ἧκιστα τοῦτο, καὶ τοιοῦτω τὸ αὐτάπαυσιν, ὅσῳ χειρότερόν ἐστιν ἡσυχάζειν ὃ κεῖ τὸ μαρμάρης χωρίον, ὡς ἐπροξάμενον ἐν Σμύρνῃ ὧδε. ὁ ἡμιόλιον ὤτιος ἄξαρθρημα. καὶ παλαίσρας μὲν γὰρ ἕνι σεσίδη, ἀθρόον ἐκλύσεως τὸ χρόος. ἐπεὶ τὸ παλαίσντος, ὅστις μάλιστα ἔσπες εἰς τὸ προσω δύωσθαι μεταξὺ τοῦ λέγειν. ὕπνιον ἢ καθικλίνοντες τὸ πεπονθότα, τὸ αὐτάπαυσιν ἐποιησάμεθα τῇ ἀρθρώσιος ἀθρόαν πνοίαν, ὅπαδεῖ μὲν καθήσθω ὧνα, ἀπεβαλλόντες ἢ τὸ μαρμάρης πλατεῖ ἱμάντα, προσυπεβεβλημένῳ ὠνὸς εἰς τὸ κοῖλον ἐκπληρώματος. ἀῦσι δ', ὡς ἔφην, ἔζω τὸ ἀπεσφιγκότων ὃ λέγεσθαι μεσ' ἀπόσδυτος, εἶτ' ἐνέντες τὸ κατάτασιν ἐπιβεβαιοῦν ἐμβαλόντα τὸ μυῶν εἰς ἑαυτοὺς σευζεγόντων ἐμβαλόντα τῇ κοιλότητι. τοῦτο μὲν οὖν δύνηλος ἐνέπεσε, τὸ δὲ ἄλλο χρῆμα καὶ αὐτὸν τὸ παλαίσρας ἐπιχρήσαιμ' ἂν τῇ θεραπείᾳ. καὶ ἥκιστά γε τὸ πεποιθέναι χλόος ἢ κατάτασις, ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν γιγνόμενον, καθάπερ ὅπῃ τὸ ἄρθρ τὸ πλέονος ἔσπεν, ἄλλοτε δή, τὸ ἄρθρ βούλου τὸ κατάτασιν ἐποιησάμεθα. χρὴ δ' ἰσοπαγῆ εἶ τὸ βούλου, οἷός ἐστιν ὅτε διαλυσὶς καρχήσιος, ὃ' ὁν δυοῖν ἄρμυτέων. ἄλλοτε δ', καχεκτισμένῳ τὸ ἀξαρθρήματος, ἐδεήθημεν τὸ Ἱπποκρατέος βαθέος, ἅτε τὸ πιόσ τὸ διδασκαλίαν ἐωτὸς, ὅπῃ σοφίσκυτο τῷ συγγράμματι, νεῦ δ' ἀρκέσει τῷ κατολισθήματον. ἐξῆς οὖν αὖπο ὧδε τὰς διαφορὰς αὐτῶν τὸ σωμάτων, ἐν οἷς ἦπον ἐμοὶ δοκεῖ πάντα τὰ ἀρθρα, διδάσκοντι συνακολουθήσομεν.

A que pervertunt. Requires igitur (ut dixi) non cur rot, sed cur in tot hominum millibus non plures viderim, quos magistrorum numerus in palæstra, & inscitia medicorum, in hujusmodi noxam compulerit. Restituuntur autem luxata hæc iisdem consiliis scilicet extendendo, impellendo, & collocando. Non convenit autem ita impellere in hoc casu, sicut quando in alam articulus eruperat. ibi enim opus erat articulum primò in priorem partem, deinde sursum adducere, dum collocaretur è regione sui cavi: nunc autem, quùm penitus in priori parte commissuræ sit, sive in interiorem, sive in exteriorem partem adstrictus à musculis inclinetur, impellere ipsum oportet ad contrariam regionem. in quo faciendo periculum est, ne ipse deorsum lapsus à musculis in alam trahatur. quam rem in diversa extendentes præcipuè vitamus. Non est autem ab, re, dum in diversa contenditur, locum sepire, qui sub ala est, quod nos Smyrnæ fecimus, ad articulum in priorem partem elapsum. Accidit autem in palæstra, quùm brachium cuidam à luctante duplicaretur, sub quo modo potissimum articulus in priorem partem prorumpit. nos verò homine resupinato, intensionem in contrarias partes adhibuimus similem illi, quæ per calcem fit, quodam à posteriori parte sedente, ac loro lato sub ala injecto, sinú aliqua re prius completo. Nos (ut diximus) articulum è musculis, quibus adstringebatur, expellentes, dein remissa intensione, sivimus attractum à musculis in se ipsos recurrentibus in suum locum reponi. Hic igitur promptè restitutus est: in palæstra enim protinus curationem aggressi sumus, satisque fuit affectum brachium à nobis ipsis extendi, non secùs atque in eo reponendi modo, ubi calce utimur, interdum etiam extendendi causâ laqueum injicimus. sit autem laqueus ex iis qui facultatem habent extendendi æqualiter, qualis est duplex Carchesius, qui ex duabus habenis conficitur. Sed, ubi jam diu procidit, opus fuit scamno Hippocratis, quod ipse in sequentibus tradet. Hæc de articulo prolapso: pergamus jam ad ea, quæ tractat de corporum varietate, quibus magis, aut minus humeri caput elabitur.

B

C

D

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κθ'.

Ἐλύνται μὲν οὖν χρὴ, ὅπῃ φύσιες φυσίων μέγα διαφέρουσιν, ἐς ὃ ῥηϊδίως ἐμπίπτῃ τὸ ἐκπίπτον. ἐλευθέρως μὲν γὰρ αὐτὸ τὸ κοτύλης κοτύλης, ἢ μὲν δύναται ἔσται ἐοῦσα, ἢ δ' ἧσσον. πολεῖσιν δ' διαφέρει τὸ ὑδάτων ὁ σωϊδισμός, τῶσι μὲν σπιδέσιας ἴσχυν, τῶσι δ' ξωτεθειμένοις ἐών.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Συντελέσας τὸ περὶ τὸ ἐμβολὴν λόγον, ἤρξατο νῦν διδάσκειν αἰτίας. διὸν ἐκπίπτῃ μὲν οὖν ῥᾳδίως, ἐμβάλλεσθαί τε χωρὶς τῆς μεγάλης προσμαστίας ὁποιῳοῦν ἄρθρον. ἐν οἷς δ' ἐκπίπτῃ ὀλιγάκις, ἐμβάλλεσθαί γε χαλεπῶς. εἰρηται δ' ὑφ' ἡμῶν ἐμπροσθεν ἤδη, τίνι τε τὸ ὀστῶν ἀφορίσεσιν αἰσθητῶν, τίνι τε τὸ προκειμένων αὐτοῖς μυῶν, ἅτοι σωτονίαις, ἢ χαλαρότητι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

Illud autem ignorare non oportet, quòd in luxatis facilè restituendis, naturæ à naturis plurimum differunt, & multùm cavum à cavo distat: nam hoc quidem facilius, illud verò minus facile superatur: multum etiam discriminis est inter eos, quibus nervorum conjunctio laxa est, & quibus tensa.

GALENI COMMENTARIUS.

CUm sermonem de restituendo absolverit, causam docere incipit, quamobrem nonnullis facilè quivis articulus excidit, ac sine magno negocio reponitur, nonnullis contrà rarò excidit; sed magno negocio restituitur. qua in re nos suprà, & ossium commissuras causati sumus, & superinjectos musculos valentes, aut laxos.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

Quibusdam enim hominibus humor in articulis est propter adjunctos nervos, si naturâ laxi fuerint, & extundi facilè patiantur. Complures autem videre licet ita humidas, ut ubi velint, sine dolore articulos sua sede moveant, atque item sine dolore restituant.

GALENI COMMENTARIUS.

B COmmutasse mihi sermonem videtur, quum nervosa corpora laxiora fiant ob humorem hominis naturalem: at non propterea quod laxiora sint, idcirco humor sit in articulis, cujus oppositum indicant Hippocratis verba. Videtur autem mihi voluisse nervosa corpora propter humorem hominis facile plurimum extendi, non tamen hoc sua oratione assequitur, sed particula propter abusus, lectorem adducit ad intelligendam causam.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXV.

C *Differunt etiam inter se corporis habitus. Quibus enim membrum boni habitus est, & carnosum, articulus minus excidit, & ægrius reponitur: quibus quim soleat tenuius est, & minus carnosum, magis elabitur, & facilius restituitur: cujus rei indicio sunt boves, quibus femur suo cavo magis erumpit, tunc quum ipsi emacrescunt: emacrescunt autem boves maximè ultima hyeme. Tunc igitur maximè his articuli luxantur, modò quid tale in medicinâ scribere conveniat, sed certè convenit.*

GALENI COMMENTARIUS.

NAturæ atque articulorum differentiæ, ſub quibus ipſi, ſeu promptè, ſeu vix procidunt, & revertuntur duæ ſunt, quas ſæpius recenſui, cùm in ſuperioribus habeantur. Illis nonnunquam tertia accedit quam nunc exequitur, à craſſitudine vel macie: corporis orta, quam χίσιν, id eſt habitum dicunt hominibus enim quo habitiores efficiuntur, eò articuli ægrius excidunt, ac reponuntur, quoniam carnis ſopiâ undique conſtringuntur: contra iis, qui emacreſcunt, relaxatur cutis ejus carnis, quæ commiſſuram complectitur, parumque prohibet, quominùs articulus excidat, & revertatur: nec quicquam deterius agitur cum his qui naturâ graciliores ſunt, quàm cum his qui pleniores: oſtendimus enim in libro de temperamentis, graciliorem eſſe naturæ ſiccioris, pleniorem magis madere. Quocirca muſculi, cùm gracilibus robuſtiores ſint, commiſſuram coarctant: plenioribus caro, quatenus magis abundat; adſtringit id quod articulum ambit; quatenùs autem mollis eſt, facilè pervertitur, quum rotundorum oſſium, quæ ſua ſede moventur, capita admittat, ſicut utrique quod ad articulos excidentes attinet, æquales ſint. Si quis tamen habitior aliquando emacreſcit, facilius huic articuli elabuntur, ac ruſſus reconduntur tunc, quàm antea. Non ſecus etiam ſi quis naturâ gracilis, carne impleatur, ei vix procidit,

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κθ'.

ΚΑΙ γὰρ ἡ ὑγρότης ἔστιν αὐξήσεσι γίγνεται ἐν τῷ ἀρθρῳ, διὰ τὸ νόμων τὸ ἀνθρώπων, ἢ χαλαρά τε εἶη φύσει, καὶ ἔχοι ἐπιτάσιας εὐφόρους φέρη. συμβαίνει γὰρ αὐτοῖς ἴδιόν, οἷ ἅπαξ ὑγροὶ εἶσιν, ὥστε ὀπόταν ἐκλύσωσιν, τότε αὖθις τὸ ἄρθρον ἐξίστασθαι αὐτοδιώκως, καὶ πάλιν αὐτοδιώκως.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝΝΑΛΩΒΩς μοι δοκεῖ τῶν ἐρμηνεύειν ποιεῖσθαι. λέγει γὰρ τὴν ὑγρότητα τὴν φύσιν τῶν αὐξήσεσιν γιγνομένων τῶν νοσημάτων ὠφελεῖσθαι, ἢ διότι ταύτῃ ἔστι χαλαρά, διότι τῶν ὑγρομένων τῶν περὶ τὸ ἄρθρον. ἡ λέξις αὐτὴ ὃ ἐναντίον εἴρηκε, δοκεῖ μοι, βουληθεὶς τὴν ἐπιμονὴν τῶν ὑγρῶν πλέον ἐκτεῖναι τῶν νοσημάτων ποιῆσαι θραύεται, ὃν τῶν αὐξήσεσιν ὑγροῦντος, ἐκ τῶν ἐπιμονὴν ὑγρότητος, ἐκ κρατήσασα εἴπων κατὰ τὴν ἐρμηνείαν, ἀλλὰ χρησάμενος ἐκ κυρίοις λέγει συνθέσμοις, ὅπερ τὴν αἰτίας νόησιν ἀφ' ἑαυτοῦ παραπλήσιον.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κε'.

ΔΙαφέρει μὲν ἕτι ἡ φύσις τῆς σώματος. ἔστι μὲν γὰρ οὗ ἔχοντι, ὃ γίγνεται, ἐν σαρκωμένοισιν, ὀκυπίπτῃ τε ῥᾷον, ἐμπίπτῃ τε χαλεπώτερον. ὅταν γὰρ αὖθις σφᾶς αὐτοὺς λεπτότεροι ἐσωσι, τότε ὀκυπίπτῃ τε μᾶλλον, ἐμπίπτῃ τε ῥᾷον. σημεῖον δ' ὅτι ταῦτα ἔτως ἔχει, τάδε. ἔστι γὰρ βόες, τότε ὀκυπίπτουσι μᾶλλον οἱ μηροὶ ἐν τῇ κοτύλῃ ἡνίκα αὖ αὖθις σφᾶς αὐτῶν λεπτότατοι ἔωσι. χίνου δ' ἐν βόες λεπτότατοι, ἐν χαλεπὸς τελευτᾷντος, τότε ἐν μὲν ἐξαρθρήσεσι μάλιστα. εἰ δή τι ἐν τούτῳ δεῖ ἐν ἰητρικῇ χρᾶσθαι, δεῖ δή.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΙ μὲν φύσεις αἱ διαφοραὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐφ' αἷς ἡμῖν, ὃ ῥᾳδίως, ἢ μόγις, αἵτε ὀκαρθρήσεις καὶ ἐμβολαὶ γίγνονται, δύο εἰσὶν, ἃς ἐγὼ πολλάκις εἶπον, ἐν τε τῇ περὶ κράσεων καὶ ἐν τῇ περὶ τῶν ἐν σώμασι δυνάμεων. ἔστι δὲ καὶ τρίτη τις ἐπ' αὐτοῖς ἐκ τοῦ πλείονος ἢ ἐλάττονος σαρκώματος ἐπιγιγνομένη, ἣν ὀνομάζουσιν οἱ ἰατροὶ ἐν τοῖς περὶ ἄρθρων. ὅσοι γὰρ ἂν θυρετῶδες διαφορώτερον ἔχωσι τὰ ἀρθρα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, τοσοῦτο δυσκολώτερον αἵτε ἐμπίπτουσι τῶν ἀρθρων αὖθις, αἵτε ἐμβολαὶ συμπίπτωσι, διὰ τὸ σφίγγεσθαι πρωτοκλόνως αὐτὰ τοῦ πλήθους τῶν σαρκῶν. ἐμπεφυκὼς δὲ τοῖς λεπτοῖσι μυσὶ καὶ ὁ μηρὸς ἐν τοῖς ἀκρωτηριαζομένοις ἐν τοῖς ἀρθροῖς τῶν ἀνθρώπων. ἐπὶ δὲ τοῖς ἀκρωτηριαζομένοις ἐν τοῖς κράσεσιν, ὁ μὲν ἰατρὸς ὑγρότερος φύσει, ἔτι ὑγρότερος ὢν τῷ κράσιν, ὁ δὲ παχύτερος, ὑγρότερος, ὥστε πᾶν μὲν ἰσχνὸν, εὐσύνους ὄντα τῶν μυῶν ἡ οὐσία, σφίγγει τῶν ἄρθρων. ἢ παχύτερον, καθόσον μὲν πλείους αἱ χῶραι εἰσὶν, ἀποκλείουσι γε τῶν πέριξ τῶν ἄρθρων χώραν, καθότι ἡ μαλακὴ, ῥᾳδίως ἀναχέσπουσι, ὥσθ' ἡδέως τοῖς παθήμασι ἐξῆς τῶν ἐξισταμένων φέρεσθαι ὀστῶν, ὥστε αὖ ἐξισταμένους καὶ τῶν ὀκυπτώσεις ἐκπετέσεις. εἰ μὲν τοί τις τῶν ἀνθρώπων φύσει κατὰ τινα κρᾶσιν ἰσχνότερος ἑαυτοῦ γένηται, ῥᾳδίων ἂν ὀκυπίπτοι τε ἧττον, καὶ ἀδίως ἐμπίπτοι καὶ τὸ κρανίον, ἢ πρὸ τοῦ, ὥσπερ καὶ εἴ τις σαρκωθείη τις, ὧν φύσει λεπτὸς, ὀκυπίπτῃ τ' ἂν αὖτῳ μᾶ-

λις, ἐμβλόψιός τε γλήπτος, πύτυ τε λόρυ τᾶ κῦ γνις βᾶς φασόμβρα χρᾶτ᾽ μῦτύτεια, ϲφαῦς ἐρμιλωθῶν, ὡς μηδεμιᾶς ἐξηγήσιος δεῖσᾶς, πλὼ εἰ λέξις τις εἰη μία που, τᾷ δύο ποιεῦσι, ὥδε ὧν ὑποσημαινόμην κᾰγώ.

A atque ægrè revertitur. Quam rem comprobat per ea, quæ in bobus apparent, ira apertè loquutus, ut nulla explanatione opus sit, nisi alicubi in uno, vel altero vocabulo, quæ à me notabuntur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥϹ ΡΗΣΙϹ κϛ΄.

Καλᾶ: γὰρ Ὁμηρος καταμεμφήκει, ὅτι πεύτων τῶν ϖροβάτων βόες, ὅτι μάλϛα πονέοισι τούτῳ πλὼ ἄρῃσι, γᾶ βοαῖ, οἱ ἀρόϲσι, ὅτι κῦ τᾶ χειμῶνα ἐργάζονται. Ἰσθμοὶ τοίνυν ὀκπεφῦϗε μάλιϛα, ὅτοι γὰρ μάλιϛα λεπτωνόνται. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα βοσκήματα δυώλεται βεκχέλαι τῶν ποίων βόσκεσθαι, βοῦς ὃ ϗ μάλϛα, ϖρὸς βαθέια χήνϗα. ποῖσι μὲν γὰρ ἄλλοισίν ἐϛι λεπτὸν ἡ ϖερβολὴ ϗ χείλεος, λεπτὸν ϗ ἡ ὀῦω γναθος· παχεῖα ϗ χαμαιλεία, ᾗ ὀῦω γναθος, ὀβρᾶ ταῦτα ϗκποδάλλειν εἰς τοὺς βεκχέας πόας ϗ δύναται.

B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Πρόβατα νυῦ εἶπεν, ἅπαντα τὰ βοσκήματα, κᾳδυλῶς ὧν ἐν τῳ ϖερὶ ἱερῆς νόσου γέγραπται κῦ λέξιν ὅτας. οὐκ ἔϛιν ἄλλο ϖροβάτιον ϖρόβατον, ἢ βόες, ϗ αἶγες. γὰ ὃ ϖρὸς τῳ ϖοιητῆ ποιοῦτόν ἐϛιν, ἔνθα φησὶ,

Πολλά τε οἱ ϖροβατά ἐϛι.

Βούλεται γὰρ ἀγέλας βοσκημάτων δηλοῦν. ἐχρήσατο ϗ ἄλλοι ὕπως τῇ παλαιᾷ τῇ φωνῇ.

C Pecus προβατα nunc dixit, significare volens universum pecus, quemadmodum & in libro de morbo comitiali, ubi ad verbum legitur Οὐκ ἔϛιν ἄλλο προβάτιον ὑδὲ ἢ βόες καὶ αἶγας. Simile quid apud Poëtam legitur, ubi ait,

Πολλά τε οἱ προβατά ἐϛι,

Vult enim significare gregem pecudum armentumque: quam vocem è majoribus multi similiter usurparunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥϹ ΡΗΣΙϹ κζ΄.

Τα τε ϖῶ μώνυχα τ᾽ ζώων, ἅτε ἀμφώδοντα ἐόντα. δύναται μὲν γὰρ ϲφρικάζειν, δύναται ϗ ὑϖὸ τῶν βεκχέων ϖάνω ὑϖοδάλλειν τοὺς ὀδόντας, γᾶ ἡδέως τῇ ἅπαϲ ἐχκϗῇ ϖόᾳ μᾶλλον, ἢ τῇ βαθείᾳ. ϗ γὰρ ὃ ὑπίϗθω ἀμείνων, κᾳὶ ϲφερεώτερη ἡ βεκχέια τῶν τ᾽ βαθείης, ὅτι ϗ ϖρὶν ϗκκαρπεῖν τῶν βαθείων. ὀβρᾶ τᾶτο ὧν ἐποίησεν ᾧδε τάδε τὰ ἔπη.

Ὡς ϗ ὑποτ᾽ ἀμπέλοιϲιν ἔαρ ἰλυδὲ βύσσιν ἐλίξιν.

ὅτι ἀσμβωνάτη τοῖϲι αὐξῆϲιν ἡ βαθεῖα ϖοίη φαίνϗαι. ἀτὰρ γ᾽ ἄλλως, ὁβᾶς χαλαϗὸν φύϗ ὃ ϗ᾽ ἄγελεν τᾶτο ἐχὰ μᾶλλον τ᾽ ἄλλων, ὀβρᾶ τᾶτο γ᾽ εἰλίπουν ἐϛὶ μᾶλλον τ᾽ ἄλλων ζώων, κᾳὶ ἐυελίϗϲαι ὅτεῳ λεπτὸν ϗ γναθιλέον εἴη, ὀβρᾶ ταῦτα πεύτα γ᾽ ϗκποδάλλει βοῦ μάλιϗα. πλεῖον ϗ᾽ ἀγέγραϕται περὶ αὐτᾶ, ὅτι πεύτων τ᾽ ϖροειρημένων ταῦτα μᾶρτύρια ἐϛί. ϖρὸς δ᾽ νυῦ ὁ λόγος, τοῖϲιν ἀϕήκειϲι μᾶλλον ϗκποδάλλει, ὡς ῥᾷον ἐμπίπτῃ, ἢ τοῖϲιν ὃ ϲφρικωμένοισι, γ᾽ ἧσσον ϗκποδαλλόμενοι τοῖϲιν ὑγιέϲιν γ᾽ τοῖϲιν ἀϕήκοισιν, ἢ τοῖϲι ϗκελεϗερῶϲι, γ᾽ ϲφρικωμένοισι.

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Το ϲφρικάζειν, ἔνιοι μὲν δηλοῦ φαϗὶ, ϖεμάγειν ἀλλήλοις τὰ χείλη ϖροθράδες ὄντας, ὡς δυώλαϲθ᾽ καὶ ὑϖοπαϲάδαϗ᾽ τι βοτοδρὺς μέρος ὑϖ᾽ ἀϖῶν. ἔνιοι ϗ ὃ, ὅτις ὀδόδυϲι ὃ κάτω μᾶ᾽ τᾷ ἄνω χείλεις ἐργάζεϲθ᾽ ζῶντο, ἐπειδὴ ϗ οἱ ϲφρικάζοντες πινες δάκνουϲι τὰς ὀδόδυϲι ὃ χείλος. ἀλλ᾽ ϗκ ἔνιοι μὲν, τοῖς μὲν ἄνωθεν ὀδόδυϲι ὃ κάτω χείλος δάκνουϲι· τὰ ϗ᾽ μηρυκάζοντα, τ᾽ κάτω ϲιάγδην μᾶνον ἐχοντα τ᾽ ὀδόντων, χρῆϲθ᾽

F

V Ellere Hippocrates σαρκίζειν dixit, quo vocabulo nonnulli significari volunt, labra vehementer inter se conjungere, sic, ut herbæ partem avellant: alii inferioribus dentibus cum superiori labro idem efficere, nam qui dericent (σαρκίζοντες græcè dicuntur) dentibus labrum mordent. Verùm illi quidem superioribus dentibus mordent labrum inferius: animalia verò quæ ruminant, quùm inferiorem tan-

tùm dentium ordinem habeant, eo ad mordendum utuntur; ac propterea accipiunt alii vocabulum σαρκίζειν in illis, quæ dentes inter se committunt, quòniam quæ carnem vorant σαρκοφαγοῦντα vocantur, tam superioribus quàm inferioribus dentibus utuntur, atque his videntur favere verba Hippocratis, quum σαρκίζειν dixerit, non de iis quæ ruminant: sed de iis quæ utrinque dentes habent, quæ ἀμφόδοντα græcè nuncupantur. Hæc quidem pascere exiguas herbas possunt, cujusmodi sunt equi, asini, muli: at ex iis quæ ab una parte tantùm sunt dentata, illa duntaxat, quibus labri prominentia tenuis est, atque idcirco inter animalia, quæ herbis vescuntur, soli boves hieme pastu indigent, quoniam nequeunt exiguam herbam, aut σαρκάζειν, id est dentibus abscindere, aut labris prehendere: boves enim non habent labra ita tenuia, ut exiguam herbam circumplicare atque comprehendere possint, quemadmodum & capræ & oves. Hæc tria animalium genera multifidos pedes habent: sed solidi pedis sunt, quæ utrinque sunt dentata; appellantur autem græcè μώνυχα contracto vocabulo, ut asserunt, qui nominum interpretationem excolunt, à dictione μονόνυχα, eò quòd unum unguem habeant, Græci μώνυχα dicunt: solidipedum enim pedes extremi unguibus hominis respondent; minusque inflammatione tentantur, quùm faciliùs articulus excidat, sequitur ut similiter recondatur: quo fit ut nulla, vel certè quàm minima inflammatio superveniat: namque ubi magna vi procidat, ac revertatur, musculi dolore vexantur, quem subsequitur inflammatio.

A

B

C

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVIII.

Minusque in posterum articulus alligatur. Atqui si citra inflammationem muci justo plures fuerint, idcirco etiam facilè procidet. Fere autem circa articulos muci redundant magis in gracili, quàm in pleno.

GALENI COMMENTARIUS.

E

Quod inquit in posterum referri potest ad duo tempora, & ad id quod reposito articulo proximum est, cum inflammatæ partes curantur, & ad id, quod deinceps citra molestiam insequitur; eo quidem tempore, quod reposito articulo proximum est, ubi inflammatio sit, articulus ab ipsa constringitur, quod ipse etiam narravit: post curationem à validis ejusmodi hominum musculis, & à quadam duritie, quam musculis ingens inflammatio relinquit, articulus quasi vinculo coarctatur.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κή.

Καὶ ἧσσον γε δέδεται ἐς τ ἔπειτα χρόνον. ἀταρ ἢν μοῦξα πλείων ἐπεγείηται μετέῤῥ, μὴ ξυμφλεγμονῇ, ἢν ὦσιν ὀλισθηρὸν εἴη. μυζωδέστερα γὰρ τὰ περὶ τοὺς ἄρθρους ἐστὶν, ἢ τοῖσι σαρκωδεστέροισιν ἔστιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἁπασπα δύναται λέγειν ὁ πρὸν ἐν τῷ χρόνου, τόν τε μὴ ἐμβολὼ διδόντος, ἐν ᾧ ἀναπαύονται τὰ φλεγμαίνοντα μόρια, καὶ ἐν ᾧ ἤδη διεγερθείσης αὐτῆς ἀσχλίας τοῦ κατασάσεως. ὁ μὲν γὰρ μὴ ἐμβολὼ διδόντος, ὅταν μὴ φλεγμονῆς ᾖ, δι' αὐτὸ ἐκεῖνο ἔχει ἐσφιγμένον ὑπ' ἀρθρου. ὡς καὶ αὐτὸς εἴρηκεν. ὁ δὲ μὴ ἐναπαύων, ὅτι συμπτὼς ἐστιν ἐπὶ τοιούτων αὐξόμενον ἢ τὰ μυῶν ὑσία, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἐπιγινομένης φλεγμονῆς μεγάλης ὔσης, ἐπαλείπεται τις ἐν τοῖς μυσὶ σκληρότης, ὡς ἐπὶ δεσμοῦ σφιγξεῖ ὑπ' ἀρθρου.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIX.

Sed & caro quoque gracilium, qui arte non fuerint rectè extenuati, mucosa magis est, quam eorum qui pleni sunt. Ubicunque autem muci cum inflammatione sunt, inflammatio articulum illigat: ac propterea non admodum elabitur, ubi muci redundant: qui lapsurus utique fuisset, nisi locum vel amplius, vel minus, inflammatio occupasset. Qui reposito articulo, par-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κθ'.

Καὶ ἡ σάρξ αὐ σαρκὸς τ μὴ ἀπὸ τύχης ὀρθῶς λεπτυνθεισῶν, αἷς τ λεπτῶν μυξωδεστεραί εἰσιν, ἢ αἷς τ παχέων. ὥστιση μᾶλλον ξυὼ φλεγμονὴ μῦξα ἐπογίνεται, ἢ φλεγμονὴ δύνασα ἔχει ὃ δεῖ ἔχειν. δι' ὃ τοῦτο, ἢ μάλιστα ἐκπίπτει τὰ ἐπὶ μῦξα, ἐκπίπτοντα αὖ εἰ μὴ πᾶν, ἢ πλέον, ἢ ἔλαττον φλεγμονὴς ἐπογένητο. οἷσι μὲν οὖν ὅταν ἐμπέσῃ ὃ

ἀφ' ὑφεσ, ᾗ μὴ ἐπιφλεγμήνη τὰ περιέχοντα, χρῆσθαί τε ἀμφοτέραις αὐτικα ᾧ ὤμῳ δύναται. ὅταν μὲ οὐδὲν νομίζουσι δεῖν ἐπιτιθέναι, ἐκ τοῦ μὴ ὀρᾶν καταμεμετιμένα αὐτὸ ὑπὸ τοιούτων. τοῖσι τοιούτοισιν ἐπιπάσῃ, ἢ αὖθις μᾶλλον, ἢ οἷσιν αὖ ἐπιφλεγμήνη τὰ νεῦρα, τῶν κατὰ τὸν ὦμον καὶ τὸν γόνυ. μάλιστα γὰρ δεῖ ᾗ ὀλισθαίνη τὰ τοιαῦτα. οἷσι γὰρ ἂν ἐπιφλεγμήνη τὰ νεῦρα, ἢ δύναται χρέεσθαι ᾧ ὤμῳ. κωλύει γὰρ ἡ ὀδύνη, ἢ ἐκτάσιος τὸ φλεγμονῆς. τοῖς δὲ τοιούτοις ἰσχνὸν χρὴ κηρωτὴν καὶ καλλύνεσι, καὶ ὀθονίοισι πολλοῖσιν ἐπιδέουτα. ἐπιτιθέναι δὲ ἐς τὸ μαλακώτατον ἔριον μαλθακὸν, καθαρὸν ξυαλίστρατος, ἐκπλήρωμα ᾧ κοίλου ποιέοντα, ἵνα ἀνατείνεται μὴ τὴν ἐπιδιστὴ εἴη, ἀκακωκήν τε ᾗ ὃ χρὴ ἔρεον. τὸ δὲ βραχίονα, ἐς ὃ ἂν ῥέποντα, ἴσχειν χρὴ τὸ πλάγιον, ὅτε γὰρ οὐ οἷόν τε ἐκάτερα εἶναι χαλᾶν ἐς ὀλισθον ἡ κεφαλὴ τοῦ ὤμου. χρὴ γὰρ ὅτεσθαι ἐπιδόσιος τὸ ὤμον, ἔπειτα περιπαπαδεῖν τὸ βραχίονα ἐφεῖς τὰς πλοκὰς ταινίῃ μὴ κύκλῳ ἐφεὶ ὃ σῶμα περιέλλοντα.

tibus, quæ juxta sunt, nulla inflammatione affectis, protinus humero uti sine dolore possunt. hi nulla cura sibi opus esse arbitrantur: sed Medici officium est præsagire contra eorum opinionem, siquidem his rursus prolabitur, magis quàm quibus nervi inflammatione tentantur. Hoc in omnibus articulis ita habet, & præcipuè in commissura humeri cum lato scapularum osse, ac in genu: namque hi præcipuè luxantur. At quibus nervi inflammatione vexantur, humero uti non possunt, dolore enim prohibentur, atque inflammatione extendente. His itaque mederi oportet cerato pan- B nisque, & multas fascias circundare: tum lanam mollem, ac mundam in alam subjicere, donec id cavum compleatur, ut vinculum fulciat, & articulum sustineat. Continere autem humerum oportet, plerunque in superiorem partem conversum: sic enim fiet ut humeri caput longe collocetur à loco, in quem proruperat. Convenit autem humeri articulo deligato, humerum ipsum ad latus devincire, fascia in orbem circa corpus perrecta.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὅσοι ὑφὸ λιμοῦ, ἢ ὑφὸ πολιορκίαν, ἢ πένθος, ἢ λύπην, ἢ ἀφορεξίαν, ἐνδεὲς φερστερεύμοι ἔρχω, ἐλεπτυώθηδ', οἷσι βδέως αἱ ῥῆκες αὖθις γίνονται ξηραί, καθάπερ τοῖς ὑπὸ τέχνης ὀρθῶς λιμαγχημένοις. ἀλλ' ὑγρότερος ξυλίπτεται ἐν ἁπάσῃς εἴρηκε θεραπεύσειν ἀποτελούσας, τωυτέων ἕνεκεν ἐν αὐτοῖς γιγνομένων ὑφὸ τῆ ἐνδείας. οἷς ἢ κὴ λυπεῖδ' φοβεῖται, ἢ μᾶλλον ὅτοι σωτήκοιεν δή, καὶ μᾶλλόνας οἱ πιπτοὶ τῆς λύπας κελοῦσιν, ἐν ἴσῳ τῷ μέλη ἐδόντες, καὶ κατεδιέσας. σωτήκεθαι δὲ ἢ ἐν αὐτοῖς, ἢ τε πιμελὴ τέσσι, καὶ ὅση μαλακὴ, καὶ ὅση νεοπαγὴς ἐστὶ ῥῆξις. ὅταν δὲ ἰσχνὸς ἐκὼν ἰσχνότερον ἐργάζηται τὸ σῶμα μᾶλλον ὑγραμμόνος τε τοῦτο φορᾶτη, καὶ μᾶ τοῦτο τελεῖ ὅ τε χρή. εἴ τις γλοιοτο σωὐτκῆις, ὀκκενοῦσι αὐτὸ, εἴτε ὑφὸ τῆ ἰσθιόντων αὐσθητὸς, ἢ λεπτῷ θεωρητὸς κὴ τῆ ἄλλων αἰσθήσῃ ἀφεπνολύ. εἰκὸς δὲ ἥνπου, ὃς τῆ ἐδεσμάτων τε, καὶ πομῆς ὀκ ἀμελὰς ἐγειν αὖθη, ἀλλὰ ὃς ὑφὸ τούτων ὑπηκριῶν βύλυται ἐργάζεδ τῆς σκληρὸς ἀπάσας, καὶ μόνον ὅσας ὑφὸ τ γαστρὸς, ἀλλὰ καὶ ὑφὸ τῆ θρον γιγνομένας. ὥστε γὰρ αὖ μᾶλιστα πλυπαχύνθαι, εἴ τις εἴη κὴ ὃ σῶμα ὑφὸ τῆ σωὐτηξιν ὑγρότης, ὥστε ἐν κένωσιν ἔξω τῆ σώματος ποιοῖτο. μὴ ἐσα δὲ ἐνδυν, ἐπαμυξώσεις τοῦ χρόνῳ τῆς ῥήκας ἐργάζεται. κὴ τῆ ἄλλων ἀφεπνολὺ ἀθθῦ τῆ ἄλλων μᾶλλον γιγνομένων, ὅσον μὴ γὰρ ἐκρίσεις λεπτῶν ἔσῃ, ἃ ὀρρώδεε ἐν τοῖς σωὐτήμασιν, ἀσφαλέστατά τε, καὶ ἀφορᾶται. ὃ ἢ ἐπαπαχύνεσθαι, ἐπαμυξῆ μόνον, ὅσῳ ἐνὶ ὃ χρόνῳ γλιχρότητά τινα φερσλεμβεῖον, ὁμοιομυξίη γίγνεται.

GALENI COMMENTARIUS.

C

Quicunque seu fame, seu obsidione, seu luctu, seu mœrore, sive etiam cibi fastidio alimenti non satis sumentes extenuati sunt, caro non statim succescit, sicut illis, qui ante rectè sunt extenuati: sed ferè in omnibus propositis casibus madentior efficitur, quibusdam tunc ob inopiam liquatis. Magis adhuc tabescunt, qui in mœrore sunt, quem Græci Poëtæ μελεδῶνα idcirco dicunt, quasi membra edat, devoretque: sub hoc itaque adeps omni- D bus tabescit, & quæcunque caro mollis, ac recens concrevit. Sed ubi medicus de industria corpus aliquod extenuat, per ea quæ excogitavit, moliri id contendit: deinceps frictione utitur, quo tempore opus est, si quid liquatur, exhaurire, vel per sudorem, qui sensui subjicitur, vel per expirationem, quæ non sensu, sed ratione percipitur: Ad hæc par est ipsum esculenta aut poculenta non temerè dare; sed conari per hæc, ut quæcunque educenda sunt, bene exitum habeant, non modo quæ per dejectiones, sed & quæ per urinam; eo enim pacto, si quis in corpore humor liquaretur, undique extra corpus efflueret; nam ubi in corpore maneat, tempore mucosas carnes efficit. Quodcunque igitur tenue omnino, ac seri naturam habens liquatur, effertur: & per expirationem quæ sensu non comprehenditur, magis quàm alio modo discutitur: tantum autem subsistit id quod aliquatenùs crassum est, quod tempore glutinosum efficitur, à mucis non abhorret.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λ'.

Χρὴ ἢ καὶ αἰατελέειν τὸ ὦμεν ἡσυχέως καὶ λιπαρῶς. πολλὰν ἢ ἐμπιτεῖν δεῖ ἔχ τὸ ἰσθιον, ἁπαρ δὲ καὶ αἰατελέμος, ἐπὶ γὰρ τῶ αὐτῶ ὀνόματος, ἐ ὃ αὖθ ἐπιθάμει. καὶ γὰρ αὖ δύτεν ἐχ ἔφερον αἰατελμος, χαλαρώτερον τῶ χυεροῦ ἐόν. καὶ λύτειεν ἐχ ἔφερον σκληρότερον τῶ χυεροῦ ἐόν. ἀλλὰ ὑγρείᾳ ἡμῖν ἐστὶ αἰατελμος ἐν ἄλλῳ λόγῳ. τὸν γοῦν τοιοῦτον ὦμον μαλ-

HIPPOCRATIS TEXTUS XXX.

F

Necesse est insuper humeri commissuram sensim molliterque perfricare. Opus autem medico est multarum rerum, & frictionis etiam experiente: siquidem ab eo, quod eodem nomine appellatur, non idem effectus oritur: potest enim frictio laxiorem articulum illigare, & justo duriorem solvere. Verum de frictione alibi pertractabimus. Ergo hanc humeri commissuram convenit mol-

libus manibus perfricare, tum leniter, quod alioquin utile est.

GALENI COMMENTARIUS.

EFficit frictio ſenſim molliterque adhibita, ne quæ remaneant inflammationis reliquiæ; variè autem procedat oportet, modò manus à ſuperiori parte deorſum, modò ab inferiori ſurſum ferantur: deinde obliquæ non ſolùm ab inferiori parte ſurſum: ſed à ſuperiori deorſum: poſt hæc in orbem, & quaſi tranſverſè à dextra in ſiniſtram; & rurſus à ſiniſtra in dextram, ut muſculorum fibræ omnes molliantur. Majores enim Græci ad frictionem ſignificandam mutuati ſunt vocabulum ἀνατρίψεως pro τρίψεως; at nolim tibi perſuadeas, quemadmodum nonnulli exiſtimarunt, Hippocratem velle manus in perfricanda humeri commiſſura ferri ab inferiori parte ſurſum, quod τρίψις frictionem, ἀνὰ ſurſum ſignificet: nam verbum ἀνατρίβειν univerſum frictionis genus exprimit, non eam duntaxat, quæ ab inferiori parte ſurſum procedit, quod & ipſe indicavit, quum inquit, ſed de frictione aliquid pertractabimus, ubi frictionem ἀναπτρίψιν vocavit; non enim pollicetur ſe de una ſpecie tractaturum, cæteris omnibus omiſſis. Sed in libro etiam de Officina Medici omnes expoſuit, genus univerſum ἀνάπτριψιν appellans, quum inquit, Frictio ad reſolvendum valet, & ad ſtringendum, præter hæc ad implendum, ac minuendum, & quæ ſequuntur, quæ tum in commentariis in eum librum perſequuti ſumus, tum in opere de tuenda ſanitate latiſſimè narravimus.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXI.

ARticulus non violenter dimovendus eſt, ſed quatenus citra dolorem moveatur. Confirmantur autem omnes, alii quidem longiori tempore, alii breviori.

GALENI COMMENTARIUS.

INflammatione remiſſa nihil expeditius eſt, quàm ejuſmodi motus, ſolvit enim illius reliquias omnes: quibus neglectis, articuli contracti, atque illigati redduntur, utriſque enim vocabulis appellantur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXII.

HIs autem indiciis exciderint humerus; intelligendum eſt.

GALENI COMMENTARIUS.

IN libro de fractutis antè ad eos qui errant, aggreditur, quod nunc quoque facit, nam poſtquam errantes redarguit, reponendi rationem ſubjicit, quæ non ſolùm ſequitur quod propoſitum erat, ſed ejus etiam fidem facit. Eam ergo primùm exequutus, nunc deinceps indicia ſubjicit humeri capitis luxati, quæ in exercenda arte neceſſariò præcedunt, in tra-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λα.

ΤΟ δ' ὠλέκρανον ἀλγηκιὴν μὴ βίη, ἀλλὰ τοσοῦτον, ὅσον ἀνώδυνόν κινήσαι. κρίνεται δὲ πρὸς τὰ μὲν ἐν πλείοσι χρόνῳ, τὰ δ' ἐν ὀλίγοισι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥδὲν δεῖ χρησιμώτερον τῆ ΄ιαύτης κινήσεως, ἐν ἀθρόῳ μαλάξασης φλεγμονάς. λύει γὰρ εὐπαθῶς ὁ λείψανον ἁπάντων, ὅταν ἢ πέφυκεν ἀμβλυθέντες, ἀδιαλύτους τε καὶ δεσμώδεις τοὺς ὀγκους, κελεύουσι γὰρ ἑκατέρους ὁ παθήμασι.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λϛ'.

ΓΙνώσκειν δὲ εἰ ἐκπέπτωκεν ὁ βραχίων, τούτοισι χρὴ τοῖσι σημείοισι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑν τῷδε τῷ ἀρθρῳ, δεῖ τοὺς ἀμβλυτόνους ἴσχειν τοῦ λόγου πρωτέρους, ἐν νῷ ὅτι προέρχεται, ἐπειδὴ στωμύλας τοὺς περὶ ἐκείνου ἐλέγχει, καὶ τῷδε τὸ ἐμβολὴς εἶπεν, ἃ μόνον ἐπομβρίοις τοῖς ἐρημοῖσι, ἀλλὰ καὶ μύρτοισιν, ἐπὶ ἐκείνου ἀφικέτο πρωτέρου, ἐπὶ ἐξῆς νῦν διδάσκει τὰ γνωρίσματα τῆ κατ' ὦμον ἐκπτώσεως. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς τέχνης, ἧς ἀναγκαίως προηγούμεθα,

κῦ ἢ πῶ ἀλαπαλίαι, ὅσα ἐξ αἰάγκης. ἔτω δὲ ΓΙ
ὃ γνώρισμα τῆ ἐπιβρύων, ἢ τοῦ προηγουμβρύων ἐξ αἰάγ-
κης, ὃ μὴ δυώασθαι κλῶς ἅπει τοῦ ἐπί-
βρυον ἔρχον, ἢ νοσηδεῖαι ὃ μᾶλλον, πρὶν γνωσ-
θῆναι τῶ ἐκπῶσιν εἰς μοχλίλιν, αὖθι γ' ὑπνοῦσαι
πῶ ἐμβολιῶ ἐδεωάμβα, καὶ διδάσκοντος ἑτέρου μαθῆν,
ὃ μὲν ἀγνῶ τῆ γναθνα ζαφῶς, ὅτι εἰς μοχλίλιν ἐκ-
πῶσις γίγνεται, τοῦ τὴ γναθνα πῶ φύσιν ἅπασθαι
τῆς ἀρθρωσίος. εἰ μὲν οὖν τις εἰπὼν ἐμβολιῶ,
ἐφιζῆς διδάσκει ποίας ἀρθροσῆς ὀλισθήματος εἵρηκεν
ἐμβολιῶ, ἐνθυμᾶσθαι τοῦτον αἰαγκαῖον, ὥσπερ εἰ τῶ ὅσου
τις ὑπὸ πῶ ἀρθροσῶν τῆς ἐκπῶσιος ἀρικμῆρος, ἐν
τῆ διδασκαλία, τοῦτον ὠπῆς ὑπὸ πῶ φύσιν ἔρχεται
τῆς ἀρθρωσίος. εἰ γὰρ ὅλως ἐνόησε τις ὅπως εἰς
μοχλὸν ἔκπωσις γίνεται, τοῦτον αὖπω διδάσκειαζ
πῶ φύσιν τῆς ἀρθρωσίος. εἰ δ' ἀφῆτω τι ἀκου-
τέον, ὡς μαθοι τοῦτ' ὁποῖα τίς ὑστι, ἐφιζῆς δὲ ἢ ἔκ-
πωσιν, οὐδὲν ἐνδεᾶ τοῦτο ἀφὲς πῶ τῆς ἐμβολῆς δι-
δασκαλίαν, ἀμέλει, καὶ νυῦ ἡμῖν οὐδὲν ξενόνιον εἰς
πῶ τῆ ἐμβολῆν νόησιν ἡ τῆ σημείων ἄγνοια, καὶ τοῦτο
ἐν πάση διδασκαλία θεραπείας ἔβι. δύναται γὰρ τις, ἢ-
πατος φλεγμονῆς διδάσκεσθαι θεραπείαν, ἢ κοιλίας, ἢ
νεφρᾶν, ἢ κάδου, ἀφὲ τῆς ἀφηγνώσεως τῆ ἐν αὐτοῖς
παθῶν, ἃ μὲν θεραπεῦται δύναται ἀφὲ τῆς ἀφηγνώ-
σεως, ὥσπερ ἃ κῦ μέθοδον, ἢ ὕδρειν πῶ θεραπεύειν, ἢ
διδαχθῆναι ἀφὲς ἑτέρου, πρὶν ἀκριβῶς γνῶναι τῆ θε-
ραπευομένω μορίου τῆ φύσιν.

denda non item neceſſarió; eorum verò quæ A
præcedunt, aut ſequuntur, illud tibi indicio
ſit, quod non rectè effici poteſt opus quod
ſequitur, aut percipi quod præceptum eſt, an-
tequam intelligatur quod præcedit. Ratio qui-
dem luxati reſtituendi, antequam intelligatur
in quam partem articulus eſ ruperit, apertè de-
monſtrari nequit: ſed nihil eam addiſci prohi-
bet, priuſquam notæ enarrentur: Principio ita-
que orationis ſi id unum edocti ſumus, humé-
rum in alam prolabi, & ipſi invenire modum
reponendi poſſumus, & ab altero etiam doce-
ri: non tamen comprehendere modum repo- B
nendi, niſi antè ſciverimus humerum in alam
procidere: ſicut neque quo pacto in alam pro-
cidit, niſi priùs noverimus naturam univerſæ
commiſſuræ. Si quis igitur reſtituendi modum
præfatus deinceps adjiciat, in quam partem ar-
ticulum luxatum reſtitui docuerit, neceſſarium
ordinem perturbat; id quod accidit etiam ei,
qui primò incipit oſtendere; in quas partes ar-
ticulus erumpat, dein tranſit ad commiſſuræ
naturam exponendam; nam ſi quis penitus
noſſet, quomodo articulus in alam exciderit, C
ſupervacuum eſſet commiſſuræ naturam hanc
docere: ſed quis primò audiet, percipiatque,
quonam modo hæc habeat, deinde in quam
partem articulus venerit, huic nihil opus eſt
ad hoc ut reſtituendi modum doceatur. Eodem
etiam modo nunc nihil nos prohibuit ſignio-
rum inſcitia, quominus reponendi rationem
intelligeremus; quæ res communiter evenit in
omni curatione tradenda: poteſt enim doceri
quis qua ratione curetur inflammatio iecinoris,
ſeu ventriculi, ſeu renum, ſive inteſtini craſ-
ſioris, antequam ipſorum affectus teneat: non D
tamen curare poteſt, priuſquam eos intelligat:
ſicut neque ratione curationem invenire, aut
doceri ab altero priuſquam naturam calleat
partis, quæ curatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λη'.

ΤΟὅτο μὲ ἐπιδὴ δίκαιον ἔχειν ὃ σῶμα οἱ ἀνθρώ-
ποι, καὶ τῆς χεῖρας, καὶ τὰ σκέλεα, παράδειγμα
τῶ χρέεαζ δεῖ τᾶ ὑγιᾶ, ποὸς ὃ μὴ ὑγιὲς, ἐς ὃ μὴ ὑγιᾶ,
ποὸς ὃ ὑγιὲς, μήτ' ἀλλότρια ἀρμόζρα καθορᾶντα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIV.

PArtim quidem quum homines juſtum habeant corpus, & brachia, & crura ad exemplum E
integri æſtimare vitiatum oportet, & ad exem-
plum vitiati integrum, neque ſpectare alterius
hominis articulos.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΤΟ ἀκριβᾶς ἶσον ἑκατέρωθεν, ὃν δξιᾶν γε, καὶ
ἀριστερᾶν, δίκαιον ὠνόμασεν, ἐπεὶ δὲ τῆ καλῶν
ἰδέαν ἀφορίσουσιν οἷς αὐθρώποις εἰσὶν, ἀξιοῖ ἀφρ-
βεῖσθαι ὃ ἓ πεπονθότος αὖ τῶν ὁμοίρων, ἐξ ὁποί-
ου τε τεκμῆρεσ, ποσὸν ἀξήλακεν τῆ κῦ φύσιν.

QUod ab utraque parte tam dextra quam
ſiniſtra æquale eſt ad unguem, juſtum
appellavit. Sed quoniam membrorum forma
in hominibus varia eſt, imperat ut affectum
membrum cum pari ipſius affecti hominis
membro conferatur: atque inde quatenus à F
naturali ſtatu receſſerit, conjectura fiat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λε'.

ΑΛλοι γὰρ ἄλλων μᾶλλον ἔξαρθροι πεφύκασιν,
ἄλλα τε αὐτᾶ τῆ κάμνοντος, ἵν' ὁμοίμιον εἰῆ ὃ
ὑγιὲς τᾶ κάμνοντος.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXV.

ALiis enim magis extant, aliis minus, ſed
ipſius laborantis, an integer vitiato diſſimi-
lis ſit.

A

GALENI COMMENTARIUS.

EOs, quibus articuli naturaliter extant, prominentque, ἐξάρθρους appellavit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τοὺς ἐκπεπτωκότας ἢ παρακεκυφότας κεκτημένους τὰ ἀρθρα, κέκληκεν ἐξάρθρους, ἐν αὐτῷ τῷ κεῖσθαι φύσιν ἔχειν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVI.

QVæ res rectè quidem ostenditur, omnino autem magna ejus insciti a est: Hac de causa non satis est ratione artem hanc scire, sed usu experiri ipsam oportet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λϛ'.

ΚΑι τῦτο εἰρήσθω μὲ ὀρθῶς, ἀδιδαχώτως ἢ ἔχει πρὸς πολλῶ, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα, καὶ τὸν δεχόμενον μᾶλλον λόγῳ εἰδέναι ἢ τέχνῃ ζωόντων, ἀνάγκη ὁμιλεῖν ὁμιλέων.

B

GALENI COMMENTARIUS.

INscitiam dixit ἀδαησύνην, non omnem simpliciter intelligens, sed eam, quę conjuncta est, ac proxima scientiæ; indicabit autem ipse in sequentibus, quî fiat, ut interdum decipiantur, qui protinus cum vitiato integrum conferunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οὐχ ἁπλῶς ἅπασιν ἄγνοιαν ὁμοιάζει ἀδαησύνεσιν, ἀλλὰ τὴν ἀδαισυμβύλευτον τε, καὶ τὴν πλησιάζουσαν τῇ γνώσει. διδάσκει δ' αὐτὸς ἐν τοῖς ἑξῆς, ὅπως ἔνιοτε ἀπατῶνται συμβαίνει δὲ τοῖς ἐνίοτε ἀδαθοῦσιν ὃ ἐφεξῆς, ὃ ὑγιὲς, τὰ πεπονθότα.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVII.

MVltis enim articuli præ dolore, vel alia de causa, ut non excident, nequeunt tamen eo modo quo in sanis corporibus figurari. Intelligere igitur, ac scire hujusmodi habitum oportet: nam multo magis in ala sentitur caput humeri prolapsi, quàm ejus qui naturaliter habet: ad hæc locus qui à superiori parte super commissuram est, cavus apparet: item latum est scapularum summum, quà cum jugulo committitur, extare videtur, quum articulus inferiori loco recipiatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λζ'.

ΠΟλλοὶ μὲν ὑπὸ ὀδύνης, ἢ ὑπ' ἄλλου τινὸς παθήματος, ἐκ ἐξεστώτων αὐτοῖσι τῶν ἀρθρων, ὅμως ὑδύναται ἐς τὰ ὅμοια σχήματα κεθιστάναι, ἐς οἷά περ ὃ ὑγιαῖνον σῶμα σχηματίζεται. παρεξωσένα δ' δεῖ οἶδα, ἐς ὄνοφ. ἐς ὃ τοιόνδε σχῆμα ἔχει, ἀπὸ μὲν τῆς μασχάλης ἡ κεφαλὴ τῦ βραχίονος φαίνεται ἐξεσκιδυκῖα, πολλῷ μᾶλλον δ' ὀπισθονώτου ἢ τῦ ὑγιέος. τῦτο δ' αὖ ὧδεν, ἐξ ἧς τε ἐπωμίδα, κοῖλον φαίνεται, ἄτε ἐκπεπτωκότος δ' αὖ ἄρθρου ἐς ὃ κάτω δ' χωρέον.

D

GALENI COMMENTARIUS.

INscitiam quam, ipse ἀδαησύνεσιν dixit, nunc unam ponit, quæ in figurando accidit. Interdum enim nequeunt affecta membra aliquo modo figurari, quamvis hoc ægris non accidat, propterea quòd articulus eruperit; sed vel dolore, vel musculorum intensione. Deinceps inscitiam alteram subjicit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Μίαν μὲν τινὰ δὴ ἀδαησύνεσιν, ἣς αὐτὸς ὠνόμασεν, ἐδίδαξεν ἐν τῷ νῦν λόγῳ, ὅτι τὰ σχήματα γινόμενά, ἐνίοτε μὲ δ' δύναται ἕνα σχήματα πεπονθέναι τοῖς πεπονθόσι καλῶς· οἱ κάμνοντες ἢ, ἢ δι' ἔκπτωσιν ἄρθρου τῦτο πάσχοντες, ἀλλὰ διὰ ὀδύνην, ἢ σύσασιν μυός. ἐφεξῆς δ' ἑτέραν ἄγνοιαν διδάσκει.

E

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVIII.

IN quo etiam accidit inscitia, de qua in sequentibus agemus: est enim memoratu digna.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λη'.

ΠΑρεξεύεσιν μὲ δ' ἐν τούτῳ ἔνθα καὶ, ἀλλ' ὕστερον πεῖ αὐτῦ γνωσθήσεται, ἄξιον δὲ γραφῆς ὄντ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ κατὰ τὸν ἐπωμίδα, κοῖλον φαίνεται ὃ χωρέον, ἔχον τινὰ διαμβλήδην φυσίν, ἵν ὕστερον ἐρῶ ἐπαγγέλλεται. γίνεται δὲ ἐνίοτε τῦτο, διαστασιάσεως τ' κλιδὸς ἀπὸ τῦ ὠμοπλάτης.

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIX.

PArtim etiam à latere cubiti eminentia recedere magis videtur ab eo humero, qui prolapsus est, quàm ab altero: si quis tamen cogat, adducitur quidem, sed cum dolore.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λθ'.

ΤΟῦτο δ', τῦ ἐκπεπτωκότος ὁ ἀγκὼν φαίνεται ἀφεστὼς μᾶλλον ἀπὸ τῦ πλευρέων, ἢ τῦ ἑτέρου. Εἰ μέντοι τις παρασπάσειε, παρασπάσθαι μὲ, ὀδυνῶνος δέ.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τοῦτο σημεῖον ἔχει καὶ τὸν ἀκρωμιαῖον ὀφθαλμὸν, ἐὰν ὑπὸ τὴν μασχάλην ἀκίνδυνον ὑποπίπτῃ τοῖς ἀπολουμένοις τὴν κεφαλὴν ἢ βραχίονος, ἀλλ' οὐδὲ παρατείνειν δυνάμενα τὴν πλευρὰν ἢ χεῖρα χωρὶς ὀδύνης μεγάλης.

GALENI COMMENTARIUS.

INdicium quoque hoc fallax est, nisi sub ala humeri caput contingat, quod in eam venit; quo fit, ut brachium adduci ad latus sine dolore non possit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μ'.

B Τοῦτο δὲ, ὅρα αὖθις τὴν χεῖρα καλῶς ἔχουσαν, ἐκπεπτωκυίαν δὲ ἀκίνδυνος, οὐ μάλα δύναται, ὥσπερ τὴν ὑγιᾶ, οὐδὲ καλῶς ἔνθα καὶ ἔνθα ὁμοίως. Τὰ τοιαῦτα σημεῖα τοῦτ' ἔστιν ὦμον ἐκπεπτωκότος, αὐτὰ ἐμβολιαὶ γαγγαμβρίαι, αὗται ἰσχιάδες αὖθις.

HIPPOCRATIS TEXTUS XL.

ADde quod cubito extenso, brachium juxta ejusdem partis aurem non ita porrigi potest, quemadmodum & integrum, neque in latera similiter. Hæc itaque indicia sunt humeri capitis luxati: restituendi verò modi hi, qui scripti sunt, & curationes eadem.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τοῦτο δὲ σημεῖον, ὃ μικρὸν ἔμπροσθεν ἔφη καλῶς δηλώσειν ἔχειν· δῆλον δὲ ὡς ἂν ἐπίνευκεν, εἰπὼν, πολλοὶ γὰρ οὐκ ὀδύνης εἵη, ἢ ὑπὸ ἀλλοίης, φησὶ, C σὺν ἕξεστόπεν αὐτοῖσι τὸ ἄρθρον, ὅμως ἡ δύναμις εἰς τὰ ὁμοῖα χρήματα καθιστάνει, ἐς οἷά περ ὁ ὑγιαίνων σῶμα χρηματίζεται. εἰς ἐναντίωσιν τοῖς χεῖρας πρὸς τὰς πλευρὰς, ὡς εἴρηκεν, ἕτοιμος ὁ δι' αὐτοῦ, βέλτιον γνώσεσθαι ἔσται, ἢ τὴν φύσιν ἔχειν τὸ ἄρθρον. ἐὰν δὲ ἐμποδίζηται κατά τι, δύνατόν ἐστι δι' ὀδύνην, ἢ στύψασιν μυῶν, τοῦτο γίγνεσθαι.

GALENI COMMENTARIUS.

HOc quoque signum ex illis est, in quibus esse insicitiam proposuit; quod evidentissimum est ex his quæ prodidit, quum inquit: multis enim articuli præ dolore, vel alia de causa, ut non excidernt, nequeunt eo modo, quo in sanis coporibus figurari. Si quis, ut ipse ait, promptè brachium possit ad latera porrigere, id certum indicium est articulum naturaliter habere: quod si aliqua ex parte prohibeatur, potest hujus rei causa esse dolor, vel musculorum intensio.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μα'.

D Ἐπαίξιον ἡ ὃ μάθημα, ὡς χρὴ ἐπιτρίβειν τοὺς πυκνὰ ἐκπίπτοντας ὤμους. πολλοὶ μὲν γὰρ ἤδη ἀγωνίης ἐκωλύθησ ἀφ' ἑαυτῶν τῶν ξυμφορέων, ἄλλα πολλὰ ἀξιόχρεοι ὄντες. πολλοὶ δὲ ἐν πολεμικοῖσιν ἀχρήιοι ἐγένοντο, ἢ ἀνιφθάρησ ἀφ' ἑαυτῶν τὸ συμφορέων, ἅμα τε ἐπαίξιον καὶ ἀφ' ἕτερ, ὅτι οὐδεὶς οἶδα ὀρθῶς ἐπιτρίβοντα, ἀλλὰ τοὺς μὲν, μηδὲ ἐγχειροῦντας, τοὺς δὲ ἐναντιωτάτ τῶ ξυμφέροντος φερομένους τε, καὶ ποιέοντας. συχνοὶ γὰρ ἤδη ἐπέβησ ἑκαυτῶ ὤμους ἐκπίπτοντας, κατά τε τὴν ἐπωμίδα, κατά τε τὸ ἔμπροσθεν, ἢ ἡ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος ἐξογκέει, κατά τε τὸ ὀπίσθεν, ὀλίγον τῆς ἐπωμίδος. αὖθις οὖν αἱ καύσιες, E εἰ μὲ ἐς ὃ αὖω ἐξέπιπτεν ὁ βραχίων, ἢ ἐς τὸ ἔμπροσθεν, ἢ ἐς τὸ ὀπίσθεν, ὀρθῶς ἂν ἔκαιον. νῦν δὲ, ὅτε ἐς τὸ κάτω ἐκπίπτῃ, ἐκβάλλοισιν αὖθις αἱ καύσιες μᾶλλον, ἢ κωλύουσιν. ἀποκλείουσι γὰρ τῆς ἄνω ὁρμῆς τὸν κεφαλὴν τοῦ βραχίονος· χρὴ δ' ὧδε χρέειν τοῦτο. ἁπλωθέντα τοῖσι δακτύλοισι τῶν μασχάλην, ὃ δίρμα ἀφήκιστα καὶ ἀτιτὸ ἔξω μάλιστα, καθ' ὅν τὴν κεφαλὴν τοῦ βραχίονος ἐκπίπτῃ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLI.

MAxima autem animadversione dignum præceptum est, qua ratione curare eos conveniat, quibus sæpè humeri caput elabitur, quum multi ob calamitatem hanc, quanquam alioquin idonei, certare prohibeantur: multi etiam ea de causa redditi inutiles ad bellum, ac perierint. Ob id etiam animadversione dignum est, quòd neminem noverint, qui rectè curaret; sed alios quidem manus homini non injicere, alios contrarium ei quod expediret, excogitare, molirique. Adusserunt jam complures Medici, ubi humeri articulus exideret, eum locum, qui à superiori parte commissuræ est: & eum qui à priori, quà promovet humeri caput: & à posteriori parte paulò infra superiorem sedem commissuræ. Profectò hujusmodi ustiones commodæ fuissent, si humeri caput in superiorem, priorem, aut posteriorem partem venisset: nunc, cùm in inferiorem erumpat, expellunt magis quàm cohibent: excludunt enim humeri caput à spatio superiori. Sic autem adurere hos convenit: cutis sub ala prehendenda digitis est, atque attrahenda è regione potissimum ejus partis, in quam humeri caput elabitur.

F

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Καὶ, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ τὰ τελευταῖ ἔστι ῥᾳδίως, ὧν ἕ μνημονεύσομεν, πλεῖον ἐν οἷς ἀσαφῆ τινα παρελείφθη.

GALENI COMMENTARIUS.

IN hac etiam oratione pleraque plana sunt; quare à me prætermittentur, nisi si qua videantur obscura.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XLII.

TVm cute sic attracta, ita admovendum candens ferramentum est, ut trajiciatur.

GALENI COMMENTARIUS.

IMperat, ut ex cute extenta nihil relinquatur, quod non uratur, sed candens ferramentum trajiciatur à dextra parte alæ, in sinistram atque ab hac ad dextram.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIII.

FErramentis autem adurere oportet, non crassis, neque nimiùm rotundis, sed oblongis: celeriùs enim manu impulsa trajiciuntur.

GALENI COMMENTARIUS.

C

FErramenta extremitate rotunda appellavit φλακεᾶ, cujusmodi sunt capitulata illa, quibus ad alas utuntur, πυέοις vel ἀξιπυένα nuncupantur, atque item spathæ capitulatæ: quæ verò his contraria, oblonga sunt, πεφυκκη dixit, quorum extremitas non est rotunda, sed acuta, illis aliquo modo similis, quæ ad perforandum accommodantur.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIV.

SIntque candentia, ut trajici quàm celerrimè possint, quæcunque enim plena sunt, tardiùs trajiciuntur, & crustæ inde latiores resolvuntur, periculumque est ne ulcera abrumpantur: quod etsi nihilo deterius esset, turpius tamen, atque expers partis penitus haberetur. Vbi ergo candens ferramentum trajeceris, fere abundè erit in inferiori parte duntaxat adussisse.

GALENI COMMENTARIUS.

E

CAndentia esse voluit ferramenta, quæ ad alam admoventur, quod expressit vocabulo ἀξιφανῆ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLV.

AT si nullum instare periculum videtur, ne ulcera abrumpantur, sed magnum spacium in medio integrum relinquatur, instrumentum, quo ad illinendum utimur, tenue trajiciendum est, ab una ustionis parte ad alteram, cute adhuc extenta, non enim posset aliter trajici: quo facto, remittenda cutis est, postea inter utranque plagam alia media facienda est, admoto tenui ferramento candenti, donec ad prius demissum instrumentum pertineat. Quatenus verò prehendere cutem sub ala conveniat, hinc conjicere poteris, quod glandulæ sub ala sitæ sunt, atque in multis aliis corporis partibus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μβ.

ΕΙπτα ἢ ὅπως ἀφίλκυσμὸν ὃ δέρμα, ἀξιφανοῦσι ἐς ὃ πρῶτον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΞιοῖ μηδὲν ἄκυρον καταλιπεῖν τῶν αἰσθητικωμένων δέρματος, ἀλλὰ λεπτοτάτην ὃ ἀξιφανὲς σιδήρειον, ὃν τῶν ὀξέων, ὅτι τὸ ἀριστερὸν μέρη τῶν μαχαίρας, καὶ ἐξ ἐκείνων, ὅτι τὸ δεξιὰ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μγ'.

ΣΙδηρίοισι ἢ χρὴ τὸ διαῦσαι κρίειν μὴ παχέσι, μηδὲ λίθου φαιμακοῖσιν, ἀλλὰ τετμημένοι. ἐκ γὰρ πρώτων γὰ, καὶ τῇ ῥᾳδίῃ ἐμφερέσθαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΦΑλακεᾶ κέκληκε τὰ πεφερόμενα ἔχοντα κατὰ ὃ πέρας, οἷ οἱ κατὰ μαχαίρας ἔχοιτο πυέιες, ἥτοι τὰ ἀξιπυένα καλούμενα. πεφυκκὴ δὲ, τὰ τούτοις ἐναντίως ἀξικείλωμα περιγράφουσιν, ὧν οὐκ ἔστι περιφερὲς τὸ πέρας, ἀλλ' ὀξύτερόν πῶς ἐμπλήρωμα, ἁρμοσθησόμενον πρὸς τοῖς εἰς τὰς ἁρμοκεντήσεις ἐπιτηδείοις ὀργάνοις.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μδ'.

ΧΡὴ ἢ ἀξιφανέσι κρίειν, ὡς ὅτι τάχιστα περαιωθῆ κατὰ δύναμιν, τὸ γὰ παχὲ, βεβαίως περιώμματα, πλατυτέρης τῆς σκιπώσιος τῶν ἑλκῶν ποιέεσθαι, καὶ κίνδυνος ἀὴ εἶη ξυῤῥαγλώσσης τῆς ὠτειλῆς, καὶ κάκιον μὲ δεῦρ ἀὴ εἶη, ἄμεινον ἢ ἀ τοιοῦτον. ὁπόταν ἢ ἀξιφανὲς ἐς ὃ πρῶτον, τῶ μὲ πλείστων, ἱκανῶς ἀὴ ἔχοιτ' ἂ κατωμέρει τῆς ἑλκῶν τούτης μόνης θέσιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΚπυρωθὲν βάλλεσθαι τὸ κατὰ τὴν μαχαίρων σιδήρεια. τὸ γὰ ἱκανῶς ἀξιφανὲς, ἀξιφανῆ κέκληκεν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ με'.

ΗΝ δὲ μὴ κίνδυνος φαίνηται ἐξ ξυῤῥαγλώσσης τῆς ὠτειλῆς, ἀλλὰ πολὺ ὃ ἀξὶ μέσου εἴη, ἀλλὰ λεπτὸν χρὴ λεπτὸν σίρτου ἀξὶ τῆ κατμάτων, ἐπὶ ἀλαλελαμμένου τῆ δέρματος· οὐ γὰρ ἄλλως δύναιο διέρσαι· ἔπειτ' ὃ διέρσης, ἀφεῖναι ὃ δέρμα, ἔπειτα μεσηγὺ τῆ ἑλκῶν, ἄλλω ἑλκῶν ἐμβαλεῖν λεπτῶ σιδηρείῳ, ὑ ἀξιφανῆσαι, ἄχρις ἂν ὃ ἀναλείπῃ ἐγκύρῃ. ὁκόταν δέ τι χρὴ ὃ δέρμα ὃ ἀπὸ τῆς μαχαίρης ἁρμοσθησεῖσθαι, τοῖσι ὑ χρὴ τεκμαίρεσθαι· ἀδένες ὑπάρχουσι κατὰ τὴ μαχαίρη. πολλαχῆ ἢ, ὃ ἄλλη τῶ σώματος.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ωτειλὰς κέκληκε τὰ ἕλκη, ὥσπερ πλησίον τῷ ποιητῇ φησὶ τὸ φερτάτου ῥώμασιν εἰπόντι,

Οφρα οἱ ἀμ᾽ ἕπ᾽ ὀφθαλμὸν ἀείρομεν ἠδὲ καὶ ὦτα.

Εἰ δ᾽ οὖν, ὡς ἔφην, αἰκισθείη ὁ ἕλκωμα, δηκησίοις ἐγκάρσιον, ὀν δεξιὰν εἰς ἀριστερὰ διαρείσας ὁ σίδηρος ἑτέραν ὑπὸ ταύτην δύσειεν καιρὸν ἀξιόν σε ποιήσαιτ᾽ ἄν, καθάπερ ὁ δηκτικὸν σίδηρον, οὐκέτ᾽ ἐγκάρσιον ὂν ἀλλὰ κατὰ μῆκος ὑπὸ τὸ πλατύτερον μέρος ὑπὸ πλάτος, ἀλλ᾽ οὐκ εἰς βάθος αὐτὴν ἴσως. χρὴ γὰρ δῆλον εἶναι ὅτι ὁ μεταξὺ τῶν πλατέρων τραυμάτων ἀξιόλογον γίνεται, μικρὸν μὲν ὄντος αὐτοῦ, κινδυνώδους δ᾽ εὐρίσκεσθαι τῷ ἕλκοντι, ἢ ῥήξαι μεγάλην μίαν, ὑφ᾽ ἧς οὐδὲν μᾶλλον ἀποκόπτεσθαι χεῖρον, οὔτε κρεμασθῆναι, ἐνίοτε δὲ ἔτι ῥᾷον τὴν ἀνάστρωσιν ἔχειν. ὁ μὲν οὖν αἰσχρὸν ἕλκος ἐστὶν, ἀλλὰ μεγάλων ἐργασάμενον, αἴσχιον ἀποδεῖξαι ὁ χειρίον, ἐν ᾧ ὅτι σμικρὰς τρήσεσι τὸ ἴσον ὠφέλησε δεῖ ποιήσαι.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μϛ'.

C

Αλλαὶ ἐν ἄλλῳ λόγῳ περὶ ἀδένων ἀλωμελίης γεγράφασιν, ὅτι τε εἰσὶ, καὶ οἷα ἐν οἵοισι σημαίνουσί τε, καὶ δύνανται. τοὺς μὲν οὖν ἀδένας ἡ χρὴ παρασκοπεῖσθαι ἐάσω, οὐδὲν ὅσα ἐσωτέρω τῶν ἀδένων· μέγας γὰρ ὁ κίνδυνος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

D

Τὴν ὁλόκληρον φύσιν τῶν ἀδένων φύσεως ἀλωμελίαν εἴρηκεν, ἣν ἑτέρωθι δηλώσειν ἐπηγγείλατο, ἡ μὲν δὴ παρ᾽ ἐμοὶ γε βίβλος Ιπποκράτους περὶ ἀδένων ἀλωμελίης. ἀλλά τις τῶν νεωτέρων Ιπποκρατείων, ἐγχειρήσας μικρὸν βιβλίδιον, ὀνομάσας Ιπποκράτους περὶ ἀδένων ἀλωμελίης, ὃ δὲ τῇ λέξει, δὲ τῇ διανοίᾳ, λείπεται πάμπολυ τῶν γνησίων Ιπποκράτους συγγραμμάτων, ἡ μὲν οὖν ἐμνημόνευσέ τις περὶ αὐτοῦ τῶν ἐμοῦ θεν ἀκροατῶν, ἀλλ᾽ οὐδὲ οἱ τοὺς πίνακας ποιήσαντες, ἴσασι δ᾽ βιβλίον.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVI.

Sed alibi glandularum universam naturam persequemur, quid sint, quidque & in quibus indicent, aut possint. Glandulas itaque prehendere non convenit, nec quæcunque glandulis interiora sunt, id siquidem valde periculosum est.

GALENI COMMENTARIUS.

Glandularum universam naturam appellavit ἀλωμελίαν, quam pollicitus est alibi docere: non tamen extat hic liber Hippocratis de universa glandularum natura. Sed quidam ex Medicis junioribus, qui Hippocratem sequuntur, parvum libellum confecit, quem inscripsit, Hippocratis de universa glandularum natura; qui tam locutionibus, quàm sententiis, longè superatur à germanis libris Hippocratis; adde quod neque ullus veterum Medicorum ejus libri meminit, neque ab iis, qui indicem scripserunt, commemoratur.

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μζ'.

F

Τοῖσι γὰρ σπασμοδεστάτοισι τόνοισι γειτνιάουσιν, ὅσον ἡ ἐξωτέρω τῶν ἀδένων, ὅτι πλῆξον ἀπραμελήσῃς, ἀσινέα γάρ. γνώσεαι δὲ χρὴ, ὅτε εἰ μὴ ἰσχυρὸς τῷ βραχίονα αἰτήσεις, ἡ δυνήσῃ τῶν σπλαγχνῶν ἀπολαβεῖν οὐδὲν ἡ ὑπὸ τῇ μασχάλῃ, ὁ τι ἐξὸν λόγου κατατεῖναι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVII.

Proximæ enim sunt nervis, qui magnam vim habent. Extra glandulas plurimum prehendendum est; nam id sit innocenter. Oportet verò scire quod si quidem fortiter brachium extenderis, nihil quicquam pellis prehendere poteris illius quæ sub ala quod promptum est ad extendendum.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Υποκεῖσθαι τῶν ἐντὸς τῇ μασχάλῃ φησὶ τόνους σπασμώδεις, οὕτως ὀνομάζων τὰ νεῦρα. γελοίως οὖν, ἔνιοι τῶν νεωτέρων ἰατρῶν, οἰόμενοι τόνους τούτους ἐκθεῖνα τὰ νεῦρα μόνον παρασυρρυεῖν νιν, ὅσα κατὰ τὸν συζυγίαν ἐξ ἐγκεφάλου πέφυκεν, ἐπειδὴ κἀν ὁ βιβλίον τῶν ὀπισθιμαίων ἔφη. δύο γὰρ τόνοι ἀπ᾽ ἐγκεφάλου, φησὶ, ὁ ἰσχίος τὰ μεγάλου καὶ νωτιαίου, ὁ τὰ ζύγιος ἐφεξῆς. τὸν μὲν δὴ χείρες φερόμενα, φησὶ ἀπὸ πρώτου ὁμοιογενοῦς τῶν ἀκατομικῶν, ἀπὸ τῶν κατὰ ῥάχιν ἐκφύεσθαι

eent, qua parte ad thoracem accedat: quos A constat ab ipso nominari τόνους, tum in propositis verbis, ac deinceps bis in iis quæ subjiciuntur: tum infra rursus, ubi de spina agens, nervos appellat τόνους.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVIII.

Illud etiam ignorare non oportet, quod ubi humerum valde in superiorem partem porrexeris, nihil prehendere ex cute sub ala poteris, quod extendere operæpretium sit: nam, ubi in superiorem partem porrigatur, cutis quæ sub ala est, absumitur. Ad hæc nervi etiam nulla ratione violandi sunt: hi siquidem in ejusmodi habitu prominent, atque extenduntur. Sed, si humerus paulùm excitetur, multum cutis apprehendi poterit: & nervi quos cavere oportet, intrò magis recedent, longiusque aberunt ab eo quod apprehenditur.

GALENI COMMENTARIUS.

ABsumi in ala cutem ait, ubi totum brachium sursum porrigatur, ante siquidem C laxa erat, ita ut superesse videretur; brachio autem sic figurato, extenditur citra partes quas contegit, ita ut quod prius superesse videbatur, pereat, & quasi absumatur, quum brachium sursum porrigitur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIX.

AT nonne in universa arte in primis danda opera est, ut quo pacto singula justè figurentur, inveniamus?

GALENI COMMENTARIUS.

JUstè intellexit quasi æqualiter; hoc autem ait, ubi servatur quod unicuique rei convenit, & proprium est. Id nunc de quo agitur, ustio cutis in ala est, quam admovere oportet, humero convenienter figurato; nam si ita demittatur, ut latus attingat, nimis parum excitabitur, neque poterit altitudo alæ se ostendere, neque cutis sanè digitis extendi, atque aduri: sed, si humerus plurimùm attolatur, digitis extendi nihil ferè cutis poterit, sub hoc enim habitu circa subjectas partes extenditur: adde quod nervi prominent. Eatenus igitur attollere humerum convenit, atque ab ala reducere, ut locus in conspectum veniat: ſitque, quà subjicere digitos facile possimus, & cutem extendere, atque adurere. Quæ, quum primùm excitato brachio fieri possunt, admovenda manus est membro ita figurato, neque ulterius attollendum; non enim F alia de causa humerus attollitur, nisi ut possit cutis sub ala digitis extendi hactenùs, ut candens ferramentum admoveatur, prout ipse indicavit, ita ut si hæc præstare potuissemus humero demisso, ejusmodi habitu nihil antiquius fuisset, quum laxiorem cutem efficiat: sic enim plurimum attrahitur, ac manus sine ullo periculo penitus admovetur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μη'.

ΣΙμοῦσθαι γὰρ ἐν τῇ αἰαπάσῃ, οὐδὲ ἀδ πόνος σοβεμῇ μηχανῇ δεῖ ὑπερώσκειν. ὅτου γὰρ τοῦτο γένηται, & καταπεπλῶσι ἐν τούτῳ τὰ σήματα. εἰ δ μικρὸν ἐπάρης τ βραχίονα, πολὺ μᾶλ ἔ δέρματος ἀπολήψη. οἱ δὲ τόνοι, ὧν δεῖ προμηθέας, εἴσω καὶ ποσῶ ἔ χειρίσματος γίνονται.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑπαδαπτωμᾶσθαί φασι ὅ κῦ τ μαχαίρω δέρμα, ὅταν τ αἰαπάσιος ὕλης τ χειρὸς, ἐπειδὴ χαλαρὸν ἐμπροσθεν ὂν, ὡς φαίνεσθαι ἔξ δυεῖν, ἐν τούτῳ ὅ σήματι, φαινόμενα τοῖς ὑποκειμένοις, ὥστε ὅ φαίνεσθαι πρότερον φαυλίζεσθαι, ἀπόλλυσθαί τε, & οἷ σκληπτωμᾶσθαι κῦ τ αἰώπασιν τ χειρός.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIX.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μθ'.

ΑΡ' οὖν οὐκ ἐν πάσῃ τῇ τέχνῃ, ὡς πλιστ χρὴ πιέζεσθαι τὸ δίκαιον σήματα ἑξυρίσκειν ἐφ' ἑκάστοισι;

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ κῦ δικαίως ἴσα, τυπτέσιν ἐν οἷς φυλάττεσθαι ὅ κῦ τῶν ἀξίων τε, & οἰκείων ἑκάστῳ σήματι. νυνὶ γοῦν δέδ ὅ μὲ προκείμενον πρᾶγμα, καῦσις ἔ κῦ τ μαχαίρου δέρματος, ἣν χρὴ πεισθᾶς, βραχίονα σήματίζοντα προσηκόντως. οἱ μὲ οὖν εἰς τοσοῦτον εἴη καθήκοντος, ὡς ὑμᾶς τ πλευρᾶς, εἴη πεπταμένην ὁλίγον ὀξυκλίδος, ὑπὸ δὲ θατέρᾶς ὅ βάθος τ μαχαίρης οἷον τε, μή πῃ γε τοῖς δακτύλοις αἰσθάνεσθαι ὅ δέρμα, & ὀδηκαῦσαι, μέχρι πλήσον τε ἐπῤῥέπτης ἔ βραχίονος, ὀφθὲν ὅτι & ἄξιον λόγου δέρματος, φαίνεσθαι τοῖς δακτύλοις ἐξηρῆ. ὥστε πιέσθαι γὰρ ἐν ὧδε τῷ σήματι, τοῖς ὑποκειμένοις σώμασιν, ὥμα ἢ & τὰ νῦν προῃρεσα γίγνεται, δίκαιον ὀξαίρῦ χρὴ τ βραχίονα, καὶ ἀπάγειν τ μαχαίρης, οἷ ὁρᾶσθαι ὅ χρεῖον ἡμῖν πρόῤῥιζον, ᾧ τοῖς δακτύλοις βιβρᾶς ὑποβάλλειν, φύπτειν τε ὅ δέρμα, ᾧ ὀδηκαίῳ δύναᾶς οἷόν τε ἴδιπτα ταῦτα προῄδη, κῦ τοῦτο ὅ σήμα τ χειρουργίας προῄρεσα προῄκει, προσώπων ᾧ, μηκέτι αἰσθάνεσθαι. ὀφθὲ γὰρ ἄλλα ὑπὸς ὕνεκεν ὀξῃρῆσθαι τ βραχίονα, πλὼ ὅ δύναᾶς ὅ προῃ τ μαχαίρης δέρμα, τοῖς δακτύλοις αἰσθάνεσθαι τοσοῦτον, ὡς ὀδηκαῦσαι, καθὸν προῆκεν αὖθις, ὡς εἴῃ δύναᾶτ ἦν ἐπεργαῖν ἡμᾶς ταῦτα, καθαιρόντος ἔ βραχίονος, σήματίς ἔστ χρεία, χαλαρώτερον ἐργαζομένῳ ὅ δέρμα· κῦ γὰ πλῆσον ὅπως αἰσθάνεσθαι, & τὰ τ χειρουργίας ἀκίνδῦνα πιπτίσες ἔσαι.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ν'.

ΤΑῦτα μὲν χρὴ μαχαίρῃ, ἢ ἰκριὰ αὐτῇ αἱ κατα λήψιες, ἢν ὀρθῶς τεθῶσιν αἱ ἐχάραι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Εἰρωνεῖα αἱ κατα λήψεις καὶ ὁ ὄρθρος.

HIPPOCRATIS TEXTUS L.

Hæc circa alam: satisque est sic prehendere, modo quæ convenit, candentia ferramenta demittantur.

GALENI COMMENTARIUS.

Prehendere dixit de cute.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ να'.

ΕΚτοσθεν ἢ τῆς μασχάλης, ὅσον μόνα ἔστι χωρία, ἵνα αὖ τις ἐχάρας σπῇ, ὑμωρεύσας ὥς παθήματι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ ἔκτοσθεν, εἴρηκε νυνὶ τὸ πόρρω διαφορᾶν σημαῖνον, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τοῖς Δημοσθένους, καὶ τοῖς ἄλλοις ῥήτορσιν, ἐξωθεν τῆς πράγματος εἰρῆσθαι λέγεται δηλονότι τὸ πρᾶγμα. Ὁ δὲ τίνων ἐστὶ τὸ ὑπὸ τῶν Ἱπποκράτους λεγόμενον ἔστι δὲ τοιοῦτον· καὶ χωρὶς ἢ τῆς εἰρημένης εἰς τὸν μασχάλιον κλίσεως, ἄλλαι δύο κλίσεις εἰσὶ, βοηθοῦσαι τῷ πάθει. Ὃ δὲ ὑμωρεύσας ὥς παθήματι, σαφέστερον ὅτι βοηθούσας δηλοῖ, καθάπερ καὶ Εὐριπίδης ἐποίησε τὸν Ὀρέστην λέγοντα.

Ἀνόσια μὲν δρᾶν, ἀλλὰ ὑμωρᾶν γε πατρί.

Διαφέρει δὲ ὁ ὑμωρᾶν, τοῦ, ὑμωρεύμενος, ὁ μὲν τῆς κολάσεως ἀπαπικῆς πάσεως, σημαίνει· ὅπως δρωὶ καὶ ἑαυτὸν ὑμωρούμενος, ὑπηγόρευσεν ὁ Μενάνδρου δρᾶμα.

C

D

HIPPOCRATIS TEXTUS LI.

Extra alam duæ tantum sedes sunt, quum aduruntur, morbo auxiliantes.

GALENI COMMENTARIUS.

Dictionem extra dixit ἔκτοσθεν, quam posuit non ut loci differentiam notaret; sed quemadmodum apud Demosthenem, atque alios Rhetores usurpatur, qui quum ἔξωθέν τῆ πράγματος dicunt, præter rem significare volunt. Id igitur, quod Hippocrates asserit, tale est. Præter ustionem alæ, duæ aliæ sedes sunt morbo auxiliantes, quum aduruntur; usus autem est vocabulo ὑμωρέσθαι, quo constat ipsum non aliud significasse, quàm auxiliantes; quod fecit etiam Euripides, quum Orestem induxit hæc loquentem,

Ἀνόσια μὲν δρᾶν, ἀλλὰ ὑμωρᾶν γε πατρί.

Differunt autem inter se ὑμωρᾶν & ὑμωρούμενος, quod vocabulum cum accusandi casu jungitur, hoc liquidem significat crucians; eadem ratione & Menandri fabula inscribitur, ἑαυτὸν ὑμωρούμενος.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νβ'.

ΜΙαν μὲν ἐν ὧδε ὕμωσεν, μεσηγὺ τῆς κεφαλῆς καὶ βραχίονος, καὶ ὃ τένοντος ὃς χρὴ τῆς μασχάλης.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝ τούτῳ τῷ χωρίῳ, καὶ ἡμῖν ἑώρακται ὁ ἀρθρος ἐσημειωμένον, ὅθεν ἔστι μέσον ἀπάσης τῆς ὠμοπλάτης ἐν ὧδε χώρας. ὅσης γὰρ ὅλης αὐτῆς πλατείας, ἓν μόριόν μέσης ἔστιν ἀκριβῶς μέσον, ἄλλα ἢ ἑκατέρωθεν δύο, ὃ μὲν ὀπίσω τῆς ἔνδοθεν μοίρας, ἣ νυνὶ ἐμνημόνθησε, τοῦ ὀπίσω τῆς ὠκτῖνος, ὃ μὴ παθεῖν μνημονεύει· καὶ ὠμωμάσθαι γέ ἐστιν αὐτὸν, ὅτι μηδ' ὅλως ἑωρακὼς εἰς ἄλλο χωρίον ὀπτίπλον τὸ ἄρθρον, ἢ κατ' αὐτὸν καυτὴ μόνη· πεφυκυῖα ἢ δύο ἑτέρας ὀπείνων, ἀκριβῶς ἐσχάσατο τῆς χωρίων, ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς εἴδομεν ἐσημειωμένον τὸ κεφάλιον τῆς βραχίονος. ἐν οἷς τῆς ὠμικῆς φλεβὸς χώρα, καθ' ἣν οἱ δύο μῦες συμβαίνουσι, ὅ, τε ἀπὸ τῆς τέρνου μέρας, καὶ ὁ Δελτοειδὴς ὀνομαζόμενος, ἑώρακται τετράκις ἡμῖν ὑποδυόμενον τῷ ἐκπώματι. ἢ ἢ ἔξωθεν τῆς μέσης χώρας, ἀπαξ, ὡσπερ ἧς ἐφεξῆς ἐρῶ.

E

F

HIPPOCRATIS TEXTUS LII.

Vna quidem est à priori parte inter caput humeri, & chordam quæ ad alam est.

GALENI COMMENTARIUS.

Nos quoque vidimus articulum contineri in hoc loco, qui pars totius prioris regionis est; nam, quum ea lata sit, una quidem ejus in medio ad unguem est, duæ autem utrinque: una ab interiori parte, cujus nunc meminit, altera ab exteriori, de qua paulo infrà loquitur. Est autem admiratione dignus, qui, quum nunquam viderit humeri caput in aliam partem excidere, quàm in alam, non contentus fuerit ipsam tantùm adurere; sed adjungens duas alias regiones, illas conjecerit, in quibus nos vidimus caput humeri fixum: ex his in eam, quà vena sita est, per summum humerum procedens, ubi duo musculi concurrunt, & magnus ille, qui à pectore oritur, & qui à literæ Δ similitudine Δελτοειδὴς nuncupatur, quater vidimus humeri caput prorupisse: in exteriorem verò partem mediæ regionis semel, de qua tractabit in sequentibus.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS LIII.

Quà demittere candens ferramentum conuenit, ut cutem trajiciat, non tamen nimis altè: proxima enim est crassa vena, ac nervus, quorum neutrum calefaciendum est.

GALENI COMMENTARIUS.

CRassam venam intelligit nunc eam, quæ per summum humerum fertur ad cubitum (ὠμιαῖα Græcè vocatur) quasi latam, vel grandem, cui innectitur conjunctio duorum musculorum propositorum, cuique adjungitur nervus, qui distribuitur in partes cutis quæ juxta venam est. Cavendum autem esse, ne adurendo nervus, aut vena attingatur, apertè declaravit, non tamen ostendit, à priorine, an ab interiori parte venæ, vel prorsus super ipsam, adurendum sit. Fieri enim hoc potest, in primis cutem attrahendo, quo modo in ala diximus; dein transversam adurendo; post hæc instrumentum, quo ad illinendum utitur, trajiciendo, atque in orbem iterum adurendo. Quemadmodum autem in ala; quamvis subsint nervi maximi, & cum ipsis arteriæ, ac vena latissima, tamen aduri cutem voluit, securitatem subjectarum partium comparans eo instrumento, quo illinimus, demisso: sic in proposita nunc ustione nihil mirum, si cutem venæ superjectam aduri jubeat. Illos autem nervos dixit ἐπακρωτηριαίους, quod vocabulum mutuari solet ad ea, quæ magnam vim habent, quemadmodum illi, quòd non longè distent à spinæ medulla, & maximè pleni sint. Sed circa venam, quæ ab interiori parte tendit ad cubitum, nervum simpliciter dixit, non adjiciens ἐπάνω: multum enim distat à medulla spinæ, atque exiguus est.

B

C

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νγ'.

ΚΑὶ τοῦτο, ὃ μὴν δέρμα πλέως ἀβρωχίσειν χρὴ, βαθύτερον ἢ, ὁ χρή. Φλέψ τε γὰρ παχεῖα, πλησίον, ἔ νεῦρα, ὧν σοδύτερα θερμαντέα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗν φερομένην ὀνομάζουσιν ὠμιαίαν φλέβα, λέγ' νυνὶ παχεῖαν, ἐν ἴσῳ τοῦ, βύρειαν, ἢ μεγάλην. ἐπίκειται δ' αὐτῇ συμβολὴ τῶν προσφυομένων δύο μυῶν, ἃ ἔχουσα παρακείμενον νεῦρον, ἀφ' ἧς παρὰ τὸ πέρας τὸ φλεβὸς δέρμα, ἀπονεμήσῃς λαμβάνῃ. ὃ μὴν οὖν φυλάττεσθαι, φαίνειν τὸ μὴ νεῦρον, ἔ τὴ φλεβὸς, ἐν τῇ ἔ δέρματος καύσει, σαφῶς ἐδίδαξεν, ὃ μὲν ἐδήλωσέ γε, πότερον ἐν τοῖς προτέροις μέρεσι τῆ φλεβὸς, ἢ ἐν τοῖς ἐνδον, ἢ καὶ ἀμφοῖν ἀκριβῶς καλοῦμ καίειν. ἐλαφρὸν γὰρ τοῦτο ποιῆσαι, προσθεῖναι μὲν ἀσπαίνεται ὃ δέρμα, καθ' ὃν εἴρηται τρόπον καὶ τῆ μασχάλης, εἶτ' ἐκκάρσιον διαφλέξασα, καὶπειτα ὃ ὧν ἀλεαίνειν διεκβαλόντα, καὶ τῷ κύκλῳ τῆ δευτέραν ἐπάρεσιν τῷ καυτηρίῳ ποιησάμενον· ὥσπερ γὰρ ἐν τῇ μασχάλῃ, κἀκεῖ γε ὑποκειμένων νεύρων μεγίστων, καὶ σὺν αὐτοῖς, ἀρτηρίας, καὶ φλεβὸς εὐρυτάτης, ὅμως ἐκλῦσαι κελεῦν ὃ δέρμα, τῆ ἀσφάλειαν τῶν ὑποκειμένων ἐποιεῖτο, οὐτ' ἢ ἔμπροσθεν διαφλέγειν δέρματος. ὅτου καὶνῦν τῆς νεῦ προσφυομένης καύσεως, σαφὲν δηλωσάσθ, ὑπ' αὐτοῦ τῆ καὶ τῆ φλεβὸς ὑπακειμένην δέρματος ἀξιοῖ αὐτὸν πάσας τὰς ἐρᾶσεις. ἐκεῖνα μὲν οὖν τὰ νεῦρα, τίνος ὑπακουστέα εἴπεν, ἐπίσημείνασθαι χρὴ τὰ τῶν παρὰ ὀνόματι καὶ τῆ μεγάλου δυνάμιν ἐχόντων, ὥσπερ ἔχοιεν ἐκεῖνοι, κατά γε ὃ πλησίον ἕξ ἔ νωπαίᾳ, καὶ αὐτοὺς παυτὸς ἢ ὑσίας ὑπαφίκειν, σῷζει ἢ ἔ ἢ ὠμιαίας φλεβὸς, νεῦρον ἁπλῶς εἶπεν, ὑκέτ' ἐσοδεὶς ὃ ὑπάρχειν, καὶ γὰ πορρωτάτω, ἔ νωπαίᾳ, καὶ μικρὸν τοῦ μεγάλου.

E

F

HIPPOCRATIS TEXTUS LIV.

Rursus alio loco licet adurere ab exteriori parte multo supra chordam, quæ ad alam est, paulo infra humeri caput. Trajiciatur autem cutis candenti ferramento, sed non nimis altè; ignis enim nervis est inimicus.

GALENI COMMENTARIUS.

VEnit ad tractandum reliquum ex iis locis, in quibus recipitur humeri caput prolapsum. Hic autem est in exteriori parte prioris regionis, in quam semel etiam conspexi humeri caput venisse. Non rectè autem in plerisque exemplaribus legitur, rursus alius locus, quem licet adurere à posteriori parte: hic enim locus non à posteriori, sed ab exteriori parte commissuræ est. Si quis igitur exquisitè definire loca velit, quæ juxta humeri commissuram sunt, latitudinem habentia, hic profectò omnia intuitus, in priori regione mediam dicet esse quandam lineam, sine latitudine concepta in medio ad unguem, quæ supernè in humeri longitudinem tendat: & utrinque in

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νδ'.

ΟΠιόθεν δ' αὖ, ἄλλῃ ἐφαρῶ ἐνθέγεται ἐνθεῖναι, αἰωτέρω μὲ συχνῷ τῶ τένοντος τῆ καὶ τῆ μασχάλης. κατωτέρω γὰ ὀλίγῳ τῆς κεφαλῆς τῆ βραχίονος, ἔ τὸ μὲν δέρμα, τεμέως χρὴ διακαῆν, βαθέαν γ, μηδὲ καρπαζωτέον ποιεῖν· πολέμιον γὰ τὸ πῦρ νεύροισιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΠὶ τῶν ἀπολοιπῶν χώρων τῆ ἀποδεχομένων, τὸ καὶ ὧμον ἐξ ἕξιν ἐκπίπτον ἀφίκεται τῷ λόγῳ. αὐτὸν δ' ὄζῃ ἐν τοῖς ἔξω μέρεσι τῆς φορᾶς χώρας, εἰς ὃν καὶ ἀυτὸν ἐκπεσεῖν μοι ἄπαξ ἐπεπεσών ὁ βραχίων. ὅτι ὀρθῶς γ', ἐν τοῖς πλείοσι τῶν ἀπηριθμῆσθαι, ἢ λέξις ἔπος γέγραπται, ὑπισθίων τε αὖ ἄλλου ἐφαρῶ. ὁ γὰ ὄπισθεν ὁ τύπος ἐπὶς ὄζῃ τῆς ἀφορᾶσεως, ἀλλ' ἔξωθεν. Εἰ γοῦν τις ἀκριβῶς ἐδέλοι διελεῖσαι τοῖς προκειμένοις τόποις τῆ καὶ ὧμον ἀφορᾶσθ, πολλὰ τοῦ ἐγοντας, δῆλον ὅτι νοῦν μὲν ἄπαμβες ἐν μὲν τοῖς πρόσω, μέσῳ μὲν οἱονεί τινα γραμμὴν ἀπλατῆ, νοημένην ἀκριβῶς μέσην, αὖσθαι καὶ μῆκος τῆ βραχίονος

τεταμμένω, ὅτι πολλαχῇ δὲ, ἑκατέρωθεν ὀφείλομεν ὁ πρόσω· κατὰ μὲν τὸν ἔνδον χῶρον, ὑπὸ τῆς ὠμοπλάτης φλεβὸς, ἐξωθεν δ', μέχρι τούτου πάλιν ἄλλου δ' τινος διαφήματος, ὧν ἡ φλὲψ αὕτη τῆς ἀνωτατω ἀτέτηκεν, ὅτου μὲν οὖν ὄπισθεν τῆς προσθεν χώρας, ἐφ' ἑκάτερα ἡ ἡμῖν δύο ἕτεραι, ἀφ' ἧς οἱ κατὰ τὸν μασχάλιον τένοντες· ὁ μὲν τὸν ἔνδον ὀφείλων χῶρον, ὁ δὲ, τὸν ἔξω. τὸν μὲν ἔνδον χῶρον ἡ διαφορὴ ποιεῖται σοι ἢ μὴ ἡ φλεβὸς, ἡ δ' μεταξὺ τῆς μασχάλης ἀνειλκόντος ἐξωθεν τένοντος. ἔπ τε τῆς γραμμῆς ἐκείνης, ὧν ἡξίουν ἀπέχειν διαφημάτων, μεταξὺ διήκημέ τι ἡ ὠμοπλάτης φλεβὸς, καὶ τῆς τ' ἀκριβῶς πεφυκυίας μέσης γραμμῆς, ὥστε καὶ ἀυτὸ διχόρεσιν, ὅσον ὑληρότερον ἔστ ἢ κατὰ τὸν μασχάλιον ἐξωθεν τένοντος, ὅσῳ αὖ ὀπίσω τῆς διαφορήσεώς ἐστ ἢ ὠμοπλάτη, ὥσπερ γε καὶ ὁ καθ' ὑμᾶς ἡ μασχάλη, ὃ δὴ αὖω, μεταξὺ ἢ τ' ἀκρωμίου, καὶ ἡ κεφαλῆς ἢ βραχίονος.

latitudinem terminari priorem regionem, ab interiori quidem, parte eâ venâ, quæ ad interiorem cubiti sedem pertinet, ab exteriori verò alia quadam linea, quæ distet à linea media, sine latitudine concepta, quantum ipsa vena recedit. Hi sunt ergo termini prioris regionis: Duo autem alii utrinque sunt, quâ feruntur chordæ ad alam: unus interiorem regionem, alter exteriorem finit. Eam verò intelligito interiorem commissuræ regionem, quæ est inter venam, & chordam, quæ ab interiori parte alam terminat: sed exteriorem eam, quæ incipiens à linea, quæ tantum distabat à media linea sine latitudine concepta, quantum ipsa vena tendit ad chordam, quæ ab exteriori parte alam finit. Quare juxta divisionem hanc, quidquid erit superius chordâ, quæ ab exteriori parte alæ sita est, non dicetur utique à posteriori regione commissuræ, sed ab exteriori. Siquidem regio posterior in commissura est, quâ latum scapularum os simum est: inferior in ala continetur: superior verò inter lati scapularum ossis summitatem, atque humeri caput.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νέ'.

Ἠητέον μὲν οὖν χρὴ ὅλῳ πάσης τ' ἰητρείης ἓν ἔργον, μηδέποτε ἰσχναὰς αἰωτίνοντα τὸν βραχίονα, ἀλλὰ μετέωος, ὅσον οὔ ῥιχέων ὑπεμελείης εἵνεκα, ἧσσον μὲν γὰρ αὐ διαψύχοιτο. ξυμφέρει γὰρ πεπύσθαι τὰ κάυματα σκέπειν, ὡς ἧσσον ὑπαιθρίως ἰητρεύεται. ἧσσον δ' αὖ ἐκκαλαίοιτο, ἧσσον δ' αὖ αἱμορραγίη, ἧσσον δ' αὖ ἀπασμὸς ὑπολύοιτο.

HIPPOCRATIS TEXTUS LV.

Porrò mederi in tota curatione ulceribus debemus, videntes ne multum attollatur humerus, sed modicè, quatenus ulcerum curatio postulat, quoniam frigus eo minùs adsirahit. Adusta enim omnia tegenda sunt, non secùs etiam moderatè curanda: nam sic minus hiant, minus sanguis erumpit, minus nervorum distentio sequitur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὰς αἰτίας αὐτῶς εἶπε, δ' ἃς κελεύει τὸν βραχίονα μηδέποτε αἰωτίνειν ἰσχνάς. πρῶτον μὲν, ὅτι πολύτε τὰ κάυματα συμφέρει σκέπειν, ἐς ἰατρείας, ἢ μὴ καταψύχοις· καὶ ἅπλως μὲν γὰρ, ὡς αὐτὸς ἔλεγεν, ἧκεσι τὰ ψυχρὰ δακνώδες, ὑπερμετρικωτέρως, ὀδυνῶν ἀνεκπύητον πιέσ· πολὺ δ' μᾶλλον, ὅσα θερμὸν αἴτιον εἰργάσατο, καθάπερ νυῦ τὸ πῦρ, ἧσσον δ' αὖ, φησιν, σκληρύνοιτο, τηνικάδε ἐπὶ πλέον ὀλίσθοις τὸ τοῖς χείλεσιν ἧκες. ἐν τούτῳ γὰρ ψύχεσι μᾶλλον, ἢ χρονιώτερον σπωμένοιτο, καὶ αὐτὰς τὰς ὕλας ἧττ μείζονας. ὃ δ' ἐφεξῆς εἰρημένον, ἧσσον δ' αὖ αἱμορραγοῖη, περιτέτηκεν εἰς τ' κεφάλου λόγον ὑπερεκχυθεῖς ἀπαλύτων ἕλκῶν, ἃ τ' νυῦ προκειμένων ἴδιον· ἐπ γὰρ, ὡς ἐκλύσειεν, ὕπνος τὸ ῥέυμα ἀβακούπιεν, σεσθεὶς ἀκολουθήσαι φόβος αἱμορραγίας. ἴσως δ' αὖ ἐκ τ' ψυχθέντος τὸ νεῦρα γυμνωθέντος τ' ῥέυματος, ἢ τῆ ἀπασμοῦ κίνδυνος ἀκολουθήσαι μόνος, καὶ αὐτὸ κατ' τελευτῶν ἐμνημόνευσε τ' ὅλης ῥήσεως.

GALENI COMMENTARIUS.

A

Linea latitudine &c.

CAusas ipse exposuit, cur edicat, ne multùm humerus unquam attollatur: primùm, quòd usta omnia tegere expedit, sic tamen, ut curari possint, & non frigeant; quùm alioquin (ut ipse testatur) frigus ulcera mordeat, cutem induret, pus fieri in dolore non patiantur: ac multo magis in iis quæ calor excitavit, sicuti nunc ignis, minùs (inquit) hiant, hoc est diducuntur ulceris oræ. Ob id enim frigore magis excipiuntur, & tardiùs fanescunt, grandioremque cicatricem recipiunt. Quod autem subdit, minus sanguis erumpit, communiter ad omnia ulcera refertur, non propriè ad ea, quæ proposita nunc sunt: Nam si quis sic cutem urat, quemadmodum præcepit, periculum nullum sanguinis eruptionis sequetur. Fortasse autem nervi tantùm distentione periclitabuntur ob frigus, quod cute nudati contraxerunt: cujus rei in fine orationis meminit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νς'.

Ὅταν δ' δὲ καθαρὸν ᾖ τὸ ἕλκεα, ἐς ὠπιλόν τε ἴῃ, τότε δὲ χρὴ πεπυκάσαι χρὴ ἀεὶ τ' βραχίονα πρὸς τηνὶ πλευρῇσι προσδεδέσθαι, καὶ νύκτα, καὶ ἡμέρην.

HIPPOCRATIS TEXTUS LVI.

Ubi ulcera pura sint, & ad cicatricem intendant, tunc sanè oportet humerum diu noctuque semper ad latus deligatum continere.

GALENI COMMENTARIUS.

A

Ωτειλὰς nunc propriè de cicatricibus dixit, non de ulceribus, quemadmodum antè. Monet autem maximè dandam operam esse, ne humerus, nisi paululum duntaxat à latere diducatur, idque quum ulcera curantur, quoniam pura ulcera opportunissima sunt illis omnibus casibus, quos in oratione proxime præcedente narravit, atque iis præsertim, qui ab exterioribus causis oriuntur; anteà siquidem sordida erant, atque inflammata, sordemque & humorem præter naturam superantem pro velamento, ac tegmento quodam habebant; quin & inflammationis calor extrinsecò frigori obsistebat: at, ubi inflammatio conquievit, & pura reddita sunt, ac sine superante humore, magis quàm ante sentiunt ea, quibus læduntur. Ob hæc igitur omnia facilè sub exterioribus causis, ac præcipuè frigidis dolent, & refrigerantur; propter sensum verò acriorem vehementiori dolore cruciantur, cui accedunt ea mala, quę sequi dolorem solent.

B

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑς ὠτειλὰς ἐνταῦθα, κυρίως εἶπεν ὅτι οὐ ἕλκῶν, οὐχ ὡς ἐμνεφόθην ὅτι τῶ ἕλκων, ἀξιοῖ δέ ποτε μάλιστα φροντίζειν ὅ μηδέποτε ἀφίστασθαι τὴν πλευρὰν τὸν βραχίονα, πλὴν ὅτι βραχὺ μόνον, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, καθ' ὃν αὐ γεγαπτύνται τὰ ἕλκη. μάλιστα γὰρ ἀλίσκεσθαι φαίνεται τὰ κατασκευὴν τὴν ἕλκων, οἷς κατὰ τὸν πρὸ τούτου ῥῆσιν εἶπεν ἅπασι συμπίπτουσι, καὶ μάλιστα τοῖς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν αἰτιῶν. ὑπῆρχε γὰρ ἡμῖν ἤκειν ἐπὶ ῥυπῶδες καὶ φλεγμαίνοντα, καὶ μὴ ῥύπον ἀπολιπόντα, ἔχειν οἷ προέλκωσίν τι καὶ σκέπασμά τι, καὶ τὴν παρεστῶσαν τῶν σωμάτων φύσιν ὑγρὰν, ἀλλὰ καὶ τὴν θερμασίαν τὴν φλεγμονῆς, αὐτοῦ τοῖς ἔξωθεν μὴ γινομένοις ψυχροῖς. ἡνίκα δ' ἂν φλεγμαίνῃ, τότε καλεῖται καὶ οἷ ἀπέκειτα γένοιτον, εἰ μὴ ὑπόσχοιεν μηδὲν ἢ προέλκων, ὧν πάρεστι. ὅθεν τοῦτο παύσας, ῥᾳδίως μὲν ὑπὸ τῶν ἔξωθεν αἰτιῶν, ὡς μάλιστα τὴν ψυχρὰν, ὀδυνᾶται τε, καὶ λύπει. τῆς δ' ἀκριβοῦς τῆς αἰσθήσεως, τῷ τε ὀδυνᾶν ἰσχὺ σφοδροτέραν, καὶ οἷς ὅτι κειμένοις αὐτῇ δυσχερείας ὑπακτέον.

HIPPOCRATIS TEXTUS LVII.

At ubi ulcera convaluerunt, humerus diu debet ad latus similiter deligari: namque hac via cicatrix maximè confirmabitur, atque id spacium, in quod maximè humerus procidit, contrahetur.

GALENI COMMENTARIUS.

D

Hic etiam indicavit, quo consilio hæc præceperit, quum inquit: namque hac via cicatrix maximè confirmabitur, atque id spacium, in quod maxime humerus procidit, contrahetur, quasi ita dixerit: quo minor cicatrix inducetur, eo magis alę cutis contrahetur: quod maximum momentum habet in prohibendo, ne in hanc partem humerus elabatur.

HIPPOCRATIS TEXTUS LVIII.

E

Quibus recondi humeri caput non potuit, si adhuc crescunt, humerus non æquè augetur atque is, qui integer est: sed quamvis aliquid augeatur, aliero tamen brevior redditur.

GALENI COMMENTARIUS.

EA nunc persequitur, quę necessario iis accidunt, quibus humeri caput suo loco non est. Primum ac maxime commune, cui reliqua omnia superveniunt, est quod minus alitur: quam rem si membrum jam perfectè increvit, gracilitas sequitur: si adhuc augeatur, exiguitas. Non alitur autem membrum ob musculorum & venarum, quas continet, depravationem: ejus quòque rei causa est totus articulus immobilis, nam & integra membra, ubi diutius omnino immobilia maneant, aperte graciliora conspiciuntur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ συμπτώματα διέρχεται νυνὶ, ὅσα τοῖς ἐξαρθρήσει ἔρχεται τὸ ὦμον ἐξ αἰτίας ὑπεναντίας. πρῶτον μὲν οὖν ὅτι, ὡς κοινότατον, ᾧ καὶ τἄλλα ἕπεται πάντα, ὁ ἀτροφώτερον παντὸς γίγνεσθαι, τέτῳ δ' αὖπαλ πάλιν ἕπεται τελειωθέντος μὲν οὖν ἤδη τοῦ κώλου λεπτότης, ἐπὶ αὐξανομένου, καὶ μὴ σμικρότης. αὐτὴ δ' ἀτροφία, δῆλόν τε τῷ δύσκρωφυῆ γίγνεσθαι τὴν κῆ ὁ κῶλον ἀγιλιον τε ὡς μυῶν, αἰπία δέ, ἡ ἀκινησία ὅλου τοῦ ζῴου. καὶ γὰρ τὰ πᾶν ὑγιᾶ κῶλον, ὅτι χρόνῳ πολλῷ πάντα πάντων ἀκίνητον μεῖναι, ὡφανῶς ἀτροφώτερον φαίνεται.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νθ'.

ΚΑὶ οἱ κάτω μῆροι ἢ ὀλιγοστῶνες, ὅσῳ ὁλοπάσῃ ξυμφορῇς (ὠμοπάς γάνου). ἢν γε τὸ ξύμφυτον αὖθις ἐξαρθρήματα καταλάβῃ ἐν μητρὶ ἐόντας, ὅσῳ τε ἄλλῳ συμφορῇ, καὶ ὃς ὕστερόν ποτε μελλήσει.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙπὲ δὲ τῆς φύσεως ὁμοιότητος ὀλιγοστῶνας οἱ γαλιάσκωνες, εἴτ' ἀπ' ἄλλου τινός, ὑπολείπειν χρὴ τοῖς περὶ ἰητρικὴν ἀσκοῦσιν, ὑπομιμνήσκειν τε καὶ ζητεῖν. ἰατρῷ μὲν γὰρ ἀναγκαῖον ἴσως ἐστὶ μόνον ἐξάρθρησις ἀμφοτέρων τῶν κατ' ὦμον ἐξάρθρων, τό τε ἀριστερὸν, καὶ τὸ δεξιόν, ἔστι τε μικροὺς μὲν αὐτοὺς ἐχρῆν εἶναι τοὺς βραχίονας. εἰδέναι δὲ χρὴ καὶ ἄλλην συμφορὰν, ἣ παθόντα τοῦτο πάθημα, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐπαγγέλλεται. χρὴ δὲ πάντων ἐπίσασθαι, ἵν' αὖθις ἐφιεῖσι λέγειν συμβαίνειν τοῖς νηπίοις. ἔχει δὲ ὧδε λέξις ἅπασι.

B

C

HIPPOCRATIS TEXTUS LIX.

JAm verò qui à primo natali die humeros breviores habent, γαλιάσκωνες græcè appellantur, ob duplicem noxam id mali experiuntur, vel quod dum in utero sunt, humeri luxentur: vel aliam ob noxam, de qua posteà aliquando scribemus.

GALENI COMMENTARIUS.

DIcitur sint γαλιάσκωνες à similitudine felis (γάλη græcè dicitur) an ab alio quopiam, relinquenda quæstio est iis, qui in hujusmodi studia incumbunt; Medicum verò scire convenit, nasci quosdam utriusque humeri articulo luxato, dextro & sinistro, sicque humeros breviores esse: neque ignorare alteram hujus vitii causam, de qua tractaturum se pollicetur. Difficile autem est alteram invenire, præter illam quam ipse deinceps ait illis accidere, qui teneri sunt. Inquit ergo.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξ'.

ΑΤαρ ἢ οἷσιν ἔτι νηπίοισιν ἐόσι, καὶ ἡ κεφαλὴ ἢ βραχίονος, βαθείαι ἢ ἀναβρύχοι σκηπύσιες γίνονται, ἢ ἔτι μᾶλλόν γε γαλιάσκωνες γίνονται. ἐς ἢν τε τιμηθῶσιν, ἢν τε καὶ ἄλλως, ἢν τε αὐτόματόν σφιν σκεδασθῇ ὀδύνη ἐνδέουσα χρὴ ἔτι ταῦτα ὧδε ἔχειν. χρέεσθαι δὲ μᾶλλον τῇ χειρὶ δυναπάντασι εἶναι οἱ ἐκ γενεῆς γαλιάσκωνες, ἢ μὲν οὐδὲ σκαιοί γε αἰσθάνεσθαι (ὧδε δὲ ἐς τὸν βραχίονα, ἀνατμήσαντες τὸν ἀγκῶνα διώδυ), ἀλλὰ πολὺ ἐνδεέστερας, ἢ ἢ ὑγιέα χεῖρα.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS LX.

SEd, quibus tenera adhuc ætate juxta humeri caput in intimis partibus, atleque suppurationes oriuntur, omnibus sane humeris breviores fiunt: ac sive secantur, sive uruntur, sive per se pus aperiatur, scire licet hæc ita se habere. Maximè verò brachio uti queunt, quibus à primo natali die humeri breviores sunt: neque ipsi tamen sursum ad aurem porrigere brachium possunt, cubito extento, nisi multo minus, quàm ab integra parte.

GALENI COMMENTARIUS.

POteſt hoc etiam, dum in utero sunt, accidere: aliam verò noxam, quæ iis qui in utero geruntur, causa sit, ut articulus elabatur, difficile est invenire; sed has ambas accidere nihil prohibet: potest enim, dum infans in utero est, à natura suppuratio fieri, aperiri, & ad cicatricem ulcus perduci: quod magis adhuc evenit, ubi humeri caput elabitur ob humorem infantis naturalem, & quia cavum commissuræ ipsius humeri tale est, ut facile articulum expelli patiatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΥναται δὲ τοῦτο καὶ κυοῦντός τινος ξυμβαίνειν. συμφορὴν δ' ἄλλων ἔστι κυοῦντος ἐξαρθρήματος αἰτίαν γίνεσθαι, χρὴ μετὰ τοῦτο ὑφηγεῖσθαι. καὶ γὰρ σκοπεῖσθαι δυνατὸν ἐστὶ, ὡς σκληρύνεται, καὶ ἀπυλωθεῖσα τῷ κυοῦντι ὡς βρέφει πρὸς τῆς φύσεως, καὶ τοῦτο μᾶλλον ἐπὶ τῷ ἐμπίπτειν ἐνδέχεσθαι ἢ καθ' ὦμον ἁρθρον, ὅσῳ τε ἢ ὑγρότητα ἢ φύσεως τοῦ παιδίου, καὶ ἢ τῷ διαρθρωσιν κοτύλης ὀλυσθάνειν.

E

HIPPOCRATIS TEXTUS LXI.

QVibus verò ætate jam robusta, humeri caput erupit, neque restitutum est, pars quæ supra commissuram est, tenuatur, & gracilioris habitus fit: ubi dolore liberantur, non æquè præstare possunt opera omnia quæcunque requirunt ut cubitus à pectore diductus in latera attolatur. Ad ea autem valent quæcunque efficienda sunt, humero vel in priorem partem, vel in posteriorem ad pectus adducto: nam terebra, serra, secure, ac rastris utuntur, dummodo cubitum non admodum attollere necesse sit, atque ad alia omnia idonei sunt, quæ brachia postulant ita figurata.

F

GALENI

A

GALENI COMMENTARIUS.

HIs qui hoc vitio tenentur, pars quæ super humeri commissuram est, protinùs etiam inter initia tenuior apparet, & gracilior quum humeri caput lati scapularum ossis cavum reliquerit: sed & istiusmodi in posterum adhuc amplius conspicitur, eo quod procedente tempore, emacrescant partes musculi Δ literam referentis, quod redditus sit imbecillis, quum sequens humeri caput, vi deorsum feratur ad alam: & quòd immobilis maneat, neque suo munere fungatur, quod erat humerum attollere: quare frigidior & imbecillior redditur, atque emacrescit: quandoquidem labor firmat, ignavia tabidum reddit.

B

DE SVMMITATE LATI Scapularum ossis, quà cum Iugulo conjungitur.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS LXII.

QVibus lati scapularum ossis summitas diducitur, extare videtur os, quod recedit: cæ autem hæc ligamentum juguli cum lato scapularum osse. Diversa autem est hac parte natura hominis à cæteris animalibus. Medici itaque in hoc casu maximè decipiuntur: excitato enim osse, quod recedit, humeri commissuræ pars superior apparet depressa, & cava, ita ut quasi procideit humeri caput; provideant. Novi ergo complures Medicos, alioquin non ignobiles, qui summopere læderent, dum niterentur hujusmodi humeros restituere, ut qui luxatos esse æstimarent: nec prius desisterent, quam vel rem desperarent; vel indicarent per se non posse humeri articulum restituere. His eadem curatio convenit, quæ cæteris ejus generis, nempe ceratum, panni, fascia, atque eadem vincindi ratio: veruntamen deorsum cogendum est id, quod excedit, tum ea parte plurimi panni injiciendi, maximeque adstringendum, humerusque ad latus continendus est, suspensus à parte superiori. E Hac enim ratione id quod recessit, proximè adducetur: quam rem scire optimè licet, atque prædicere, omni periculo vacare, si alioquin tibi videatur; ex hoc enim casu, nec parum, nec magnum in humeri commissura oritur detrimentum: sed aliquid decoris eo loco amittitur: nunquam enim hujsmodi os in naturalem & antiquam sedem revertitur; sed necessariò, sive amplius, sive minus, à superiori parte prominet: neque enim aliud os ullum in pristinam sedem revertitur, quod recesserit ab aliquo osse, cum quo naturaliter jungeretur. Paucis autem diebus à dolore liberatur lætum scapularum os summum, si commodè vinciatur.

F

GALENI COMMENTARIUS.

INdicat lati scapularum ossis summitatem esse conjunctionem, dicit etiam ipsam esse os, quo alligantur proposita ossa ambo; constat autem summitatem lati scapularum ossis esse cartilaginosum os, quod situm est, quâ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

HΕπωμὶς, τῖς ὅτε πεπηδηκὸς, καὶ τῷ ὠδακτύλῳ φαίνηται λεπτοτέρα, καὶ ἀσθενεστέρα, ἡ κεφαλὴ τ βραχίονος ἐκπεπτωκυῖα τ ὤμου, ἀλλὰ καὶ εἰς ὕστερον ἐπὶ μᾶλλον φαίνεται τοιαύτη, ὅτι γίνεται ἡ χροιὰ σαθρότερα τὰ μύοντα τὸ δελτοειδῆς μυῖς ἀσθενεῖς τελέως, ὅτι κάτω γίνεται, βίαιος ἀνακομιδὴ εἰς μεγαλύτ τῆς κεφαλῆς τ βραχίονος. ὅτι ἡ ὠμὸς ἀδύνατος μὴ κινεῖσθαι, μὴ ἡ ἐνεργεῖν τ οἰκείαν ἐνεργειαν, ἣν εἶχεν ἀναπεπταμένων τ βραχίονα, ψυχόμενος, & ἀσθενέστερος ἐκπεπτωκὼς, & ἀποφυτερος ὅτι τοῦτο γίνεται· κίνησις μὲν γὰρ κραταιοῖ, ἀργία ἡ τήκει.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΚΡΩΜΙΟΥ καὶ τῆς σιωδέσμου κλείδος.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξβ'.

ΟΣοισι δ' αὖ ὁ ἀκρώμιον ἐκπεπτωκὸς, τετύφωται φαίνεται ὀξέως ὃ ὀστέον ἔτ ἀπεπεφυκός. ἔστ ἡ τετ ο σιώδεσμος τ κλείδος, καὶ τῆς ὠμοπλάτης. ἑτερόπη γὰρ φύσις ἀνθρώπου ζώου, ἢ τὰλλα ζῶα· οἱ δὲ ἰητροὶ, μάλιστα ὅτε τοιοῦτοι ἐν τῷ ὦμον, ἀπὸ γὰρ ἀκράτου τ ὀστέ τ ἐκπεπτώκοτος ἢ ὠμὸς φάνεται χαμηλότερος, καὶ κοίλη· ὅτε τε ἐκπεπτώκασι τῷ ὤμων τ ἐκπεπτωκότων. πολλοὶ δὴν οἶδα ἰητροὺς, τἄλλα ἀ φλαῦρους ἐόντας, οἱ πολλὰ σθένος ἀμφὶ τοῖσι ἐμόχθησαν πειρώμενοι τοὺς τοιούτους ὤμους, ὅπως οἱ μηροὶ ἐκπεπτώκεσι, καὶ ἀ πρόσθεν παύσονται, πρὶν ἢ ἀπορήσαι δυνάσονται, αὐτοὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐμποδὼν τὸν ὦμον. τοῖσιν, ἰητρὸν μὲν, ὅσα καὶ τοῖσιν ἄλλοισιν τοιούτοισι, κηρωτὴ, καὶ σπλῆσις, καὶ ὀθόνια, καὶ ἐπίδεσις τοιοῦτ. κατὰμαλακτέον μέντοι ὃ ὑπόκειται χρὴ, καὶ τοῖς αὐχένας ἐξ τοῦτο ἀνάγκη πλείοσι, & πίεζειν ταῦτα μᾶλιστα, τ βραχίονα πρὸς τῆσι πλευρῆσι προσπιτνηκόσιν ἐς τ αὖω μέρος ἐκτὸν. ὅπως δ' αὖ μᾶλλα πλησιάζοιτο ἀπεπεσμένον· ὧδ ἡ μὲν δὴ εἰσάγειν χρὴ, καὶ προβλέπειν ὡς ἀσφαλέα, εἰ ἄλλως ἐθέλοις· ὅτι βλάβη μὲν ὀλίγη, ὅτε μικρὴ, ὅτε μεγάλη τῆς ὠμοπλάτης ἀπὸ τούτ τ πώματος, αἴρουσι ἡ ὃ χαλεπὸν. ὁκόσοι δ τοῦτο ὃ ὀστέον ἐς τ ἀρχαῖον ἕδρυσιν ὑμεῖς ἀπ ἰδρυσάσθαι, ὥσπερ πέφυκεν, ἀλλ' ἀνάγκη, πλέον ἢ ἔλασσον ὀκηροτερον εἶ ἐς ὃ αὖω. ὁκόθεν γὰρ ἄλλο ὀστέον, ὁκόθεν ἐς ὃ αὖτὸ κεῖσται, ἔτι αὖ κοινωνέον ἔσιν ἑτέρῳ ὀστέῳ, & θερμαντικὸς ἀπόπαυσι ἀπὸ τ ἀρχαίης φύσιος. ἀδιάλυτος ἡ ὃ ἀκρώμιον ἐν ὀλίγῃσιν ἡμέρῃσιν γίνεται, ἢν χρηστὸς ἰητρὸς ἐπιδέσῃ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΣΥγχύσεις ἐνδείκνυται ὃ ἀκρώμιον εἶ, λέγει ἡ καὶ ὁτοῦ ἐκπεφυκέναι αὖτὸ, ἡ σιωδέσιν ὦμον τε εἰρηκὸς. δῆλον δὴν ὅτι χονδρῶδές ὁστοῦ ἔστ ὃ ἀκρώμιον, ἐπικείμενον τῇ σιωζυγίᾳ τ κλειδὸς, καὶ τῆς ὠμοπλάτης, ὑμένας

ὀυπερῳκώτας ἔχῃ, οἷς σευδεῖται τὰ ῥήματα τῆ ὀχεῶν. A
ὑποπαπαδέντι ὁ ὠμὸς, ἢ ἢ κλεὶς ἐῶσα πευέπαδε, ἓ δῆθ
τῶτο ἐπεμόρξατο γλήνεψ, κατεμαιήξομένης εἰς ὃ κάτω
τὸς κλῆθος, ὡς ὑποτελεῖαδαί ἴνας κυκλοτερεῖς καμπὰς ἀυ
τῆς. ἐνταῦθα δὲ ἢ ἓξις νεωτέροις, ἢ κατεμαίκασις αὐτη
μᾶλλον ὑπιτυχόμή· ὅσῳ γὰρ ἢ ἡλικία θερμοτέρη), ξηρό-
τερα τὰ σώματα ἠμῖν ὑποτελῆται. κατὰ δὴ τοῦτο τὰ ξηρὰ
ξύλα, θερὶς καμπὴς ἔξιν οὐκ ἐπιτήδεια, τὰ ὁ ὑγρὰ,
ἓ χλωρὰ, ῥᾳδίως πάρα τῶτο, κ τ ἀυτὸ ξύλον, ἢ τ ἐπ
αὐξομομένων ὀστᾶ δίωλται καμπὰς κατεμαικνύμενα, B
ἓ πολὺ μᾶλλον, ὅτῳ ἢ χρῶνα, ἢ σπαρνόδη, κατὰ δὴ
κλεὶς ἔπι. καὶ ἐγὰ ἐπειρώδην ἀυτὸς ἐπ ἐμαυτῷ, κάμ-
πομόμις ἀλδομενόμενος τὰς κλεῖδος, ἔσφυξε γὰ ἀμφὶ βά-
θος ὁπότε σφοδρὰς καπαπαδῆ τᾶ βιαίᾳ τ ὑπιδέσιος.
Ἐπέμεινα ἐ τῶτο μέχρι μ'. ἡμέρης, ἐν αἷς ὅπω φερσή-
χθη τῆ κεφαλῆ τῆ βραχόνος ἡ κλεὶς, ὥςε, ζωὶ μὲν νεῦ
ρήσας ἀπιέιν εἰ ἀπαπαδῆ ποτὲ, ζωὶ ὁ ἰδίοπας ὁ πτῷ
ἀπαπαδῆ, τελεῖ δακτύλων ὄγδοημα ὃ μεζῶν ἠλό-
μενον, Ἐθαῦμαζεν ὁ πρῆγμα. σευέδη μὲν τοι τὸν C
βραχόνα τελεὼς ἀχροῆσαι καὶ ἐκείνων τ χρόνον, ὡς ἰσχὸν
πᾶν τελαῖς ἠμέλης, σευαζεῦῆναι δ' αὖπὶ ἓ τ πῆχυ.
Ἀλλ' ἐ τοῦτο μὲν ἐπωμορξατόμενος, ἐνὶ βοηθήματι τᾷ τ
ὑπιδέσιος, ἀνέῤῥαφε σύμπαν ὃ κάλον, οὐκ ἐν πολλᾷ χρό-
νῳ, μ' ὃ λυσιτελεῖ τοὶς ὑπιδέσιοις. ὑπὶ ἢ μειρακίου, ἓ
μᾶλλον ὑπὶ παιδίων, ἐτοιμότερον ἡ ὑπιδέσις κατεμαικνῦσι
τὸ ὀστεῶν. ἐμοὶ μὲν γὰ ἔτε τῶν τελείων ἐδωκή-
σω ὁμοίως ἰάπαλλ, ὥῆθ ὃ μὲ φέρειν αὖτοὶς ὃ βίαιον τ ὑπι-
δέσιος. ἐγὰ δ' αὖ ἓ ἐμαυτὸς, ἢ ἀδδομένου ψυχεῦ τ χωλεου
ποῦτας, ὡς ἀναπαυξέαλ δ' ὅλης ἡμέρης, ἓ νυκτὸς, ἅλιον D
κατεμαλὲν θερμὸν, ἐπαυβεβλημένῳ δέρματος ὅλῳ ὦ σώ-
ματι. γυμνὸς γὰ ἐπ' αὐτὸ κατεκείμενον, ὡς αὖ ἓ τ ἐπὶ
κωῖα καομένων ὄντων. ἐπικειμένης δ' ὧν κῦ ὃ θερὶς τ πο-
δῶν μέρις λεκάνης κενῆς, ἐρεμάπεψ κ τῦτο μὲν ἐχρωα
ὑπιτδείως τ δέρμα, πάλιν τε τ ἀλγεδὼν ἐν τῇ λεκάνῃ,
μεταβαλόντες εἰς λίζητα κ πυρὸς ὑπικείμενον ἐθέρμηνον,
ἐντῦθεν κελεύοντες, ἁπλῶλουν ὦ πεποηδότι χωεῖν πολιτί.
ᾠ εἰ βραχύ ποτε διέλιπον, βὐθέως ἠαδομόμην ζέσεως τ κ
τ πράγλου μυᾶν, ὡς ἓ δῆλον, ὑπ ἀπασμὶς ἀκρίου ὑπόη,
ῥαῦμα τοῦτο ἐκ τὸν κατεμάπησιν. ἐμοὶ μὲν καὶ ἄλλο E
τι σευέδη κ ἐκ παιδείας τ μυᾶν, ἄμπον ὃ σμι-
κρὸν, ὃ ᾧ αὐτὸ κελεὺς ἐγὰ δηλᾶσαι, χρὴν τ νομίσαι πνᾶ,
ἀμφὶ μόνῳ τῶ κατεμάπησιν τῆς κλειδὸς, ἐπιπαδεῖς
ἠμεᾶς τοὶς μύας. ἐπαπαδόντος δὲ ὦ ἀκρωμίῳ κ πα-
ρείσῃ, ὁ παιδοτρίβης ἰδὼν ὑπεπνεῦσε τ ἐπωμίδα, ᾧ
εἰς καμβλὸν ὠλιοειδέαν τ βραχόνα, κατέτεινέ τε, καὶ
μοχλεῦσιν ἐπεχείρει, καὶ τεχνικᾶς ἐπῆρκ ζώῃ. μὴ θερ-
μοκρασιῶτος ᾗ τ ἔργου, ᾧ μάτιον τᾷ χρόνου πελεομένου,
νομίσας ὠυτὸν ἐν τῇ μοχλείᾳ τι σφάλλεσθαι, ζωὶ μὲν F
ἄλλοις μεῖ' ἐκείνῳ, πίνειν τε τὸν βραχόνα, ἓ αὐτοπήνῃ
αὖω τ ὦμον ἐκέλευον, αὐτὸς ὑποβαλὼν τ ἀπαδοῦς χλεῖς
ζωὶ δακτύλοις, ὡς ἐσωτάτω τ δυκωῶτος ὠλιοπκέαν τὸν
βραχόνα, ἵνα μεταξὺ τῶν πλευρᾶν κ τ κεφαλῆς αὖζοι
σπρεντεῖς, ἀδαμοχλίσειεν αὐτὸ, μικρὸν τῦτο, μηδὲν δύ-
ρων ἐν τῇ μοχλῇ ᾧδε φύσιν, ἐκέλευον ὄρθρεῖν πλὼ
ζέσιν, ζωὶ ἅμα ὦ παιδοτρίβῃ πίνοντάς τε, ἓ αὐτοπένοντας.

jugulum cum lato scapularum osse committitur, à quo dependent membranæ, quibus extrema ossium colligantur. Hoc ubi recedat, jugulum etiam sequi consuevit, & idcirco restituitur jugulo deorsum compulso, sic ut ea parte in orbem quodammodo inclinetur: quo fit ut in juvenibus facilius cogatur; nam quò magis ætas procedit, eò magis corpora nostra siccantur. Ergo quemadmodum sicca ligna minime idonea sunt quæ curventur, madentia autem, & viridia id facilè patiuntur: eodem modo & ossa eorum, qui adhuc increscunt, coacta curvari possunt, ac multo magis, ubi rara sint, & cavis plena, quale est jugulum. Equidem experimento sensi jugulum in meipso curvari: nam quum vinculi vi vehementer compelleretur, alte urgebat; quod ego pertuli quadraginta dies, quibus jugulum ad humeri caput ita adductum est, ut iis qui nunc aspiciunt, nunquam recessisse videatur: quique tunc quum recessit, diductum intervallo trium digitorum viderunt, rem admirentur. Inde tamen factum est ut humerus id temporis minimè nutriretur, ita ut penitùs emacresceret, cumque eo brachium etiam nutriri desineret. Sed his omnibus, uno vinculi præsidio succurrens, non multo tempore à soluto vinculo totum membrum refeci. In adolescente autem, ac multo magis in puero, os faciliùs vinculo eogitur: ego verò, quùm id mihi accidit in palæstra, annum agebam trigesimum quintum; nullum tamen alium ex iis, qui firmissima ætate essent, æquè licuit ad sanitatem perducere, eò quod vinculi vim minimè ferrent. Ipse igitur sensi frigidum prorsus, sic ut totum diem ac noctem perfundere calidum oleum cogerer, pelle toto corpori subjecta, super qua nudus jacebam, quùm caniculæ æstus vigeret. A pedibus igitur inani pelve subjecta pellis ita figurata erat, ut oleum per eam commodè funderetur: quidquid autem in pelvi coactum erat, in ollam conjiciebatur juxta ignem, ut calefieret, eoque inde accepto totus affectus locus perfundebatur: at quum vel modicum quid aliquando intermittebatur, sentiebam continuò musculos juxta cervices distendi, sic ut apertè constaret, sequuturam esse nervorum distensionem, si ignavi fuissent, qui perfundebant. Mihi etiam aliud evenit, quod non parum in causa fuit ut musculi malè afficerentur. Atque id quoque enarrasse operæpretium erit, ne quis existimet malè affici musculos, propterea quod jugulum duntaxat deorsum fuerit coactum. In palæstra enim, lati scapularum ossis summitate diducta, magister intuitus partem superpositam humeri commissuræ depressam, existimans humeri caput in alam excidisse, intensionem tentat, atque impulsum, quæ quidem artificiosè agit: at quum sine ullo profectu operam perderet, arbitror peccati aliquid in impellendo: quamobrem alios adhiberi jubeo, qui cum ipso humerum, & ab inferiori parte, & à contraria extendant: atque ipse integræ manus digitos, quantum possum, intrò demitto ad humerum, qui excidisse videbatur, ut inditi inter latus & humeri caput, ipsum impellerent: nihil autem inveniens in ala præter naturam, jubeo ut extendere cessent, qui cum magistro simul vim adhibebant, eo quod humeri caput non procidisset.

Hi verò existimantes me fractι animi ob dolorem esse, hortantur ut sibi meipsum committam; nec ab extendendo desistunt, ita ut musculum avulsissent (quæ res aliis jam accidit) nisi fortè alter advenisset, qui optimè noverat me nullo modo ob molliriem extendentes prohibere, hic eos removet, ac me rogat, quid mali sit, quidque faciendum censeam: respondeo summitatem humeri diductam esse, opus autem mihi esse oleo, linteis, lana; eo igitur ad balneum, multoque oleo perfusus maneo in labro, quoad possum, dum, quæ ad curationem facerent, affererentur. Quare musculis assidua perfusio necessatia fuit, quum malè affecti ea ratione fuissent: multi autem vinculum non sustinent, etiamsi id non accidat: sed malunt in posterum, quæ ex eo malo molestia sequitur, ferre quàm id quadraginta diebus sustinere: neque enim brevioti spacio consequi eos posse existimo, ut jugulum ita exquisitè cuvevetur. Reliqua Hippocratis verba plana sunt.

A ὁ γὰρ ἐκπεπλακέναι ὃ ἀγχόνην οἱ δι' ὀδύνη, ὡς μὴ τῶν ὀδυνῶν μεθυπακούομένων μοι, παρεκάλεσέ τε πρὸς ἐμὲ αὐτὸν ἑαυτοὺς ὧν ἐμωυτῷ, ὧν ἐπαύοντό τε τείνοντες, ὡς τῆς αὐτίκα πᾶν μᾶλλον ἢ τοῦτο ἐπιμελὲς ἔσεσθαι, εἰ μὴ κατὰ τύχην ἐπῆλθέ τις ἕτερος, ὃς ἴδοι, μηδέ ποτ' ἂν ὀφθῆναι μαλακίαν εἰρξαι αὐτοὺς τοῦτο. ἀπέλυσε μὲν ἐκείνους, ἐμοὶ δ' ἐπύθετο, τί ποτ' αὐτῷ εἴη τὸ γεγονός, ὅπη τε καλοῖμι με παρασκευήν. εἶπον οὖν ἄνω τὸ μὲν γεγονὸς, ὑπαπαγωγὴν τῆς ἀκρωμίου, χρῄζειν δὲ ἐλαίου, καὶ ὀθονίου, ἔτι τε βαπτικοῦ· αὐτὸς B ἐπορεύθην, καὶ πολὺ θερμότερος ἔλαιον, ἐν διετελεσα τῇ δεξαμενῇ μέχρι δυσαὶ ὧν, νομίζων ὅπως καμοιμὶ τὰ θερμὰ τῆς ἀναπαύσεως. ὥστε μοι, τοῦ δεῖσθαι τῶν πολλῶν πάντων, οἱ μὲν ἐθέλοντο συνεχῶς κατατιθέναι. οἱ πολλοὶ δὲ, ἃ μὴ γιγνομένης ζωῆς· ἡ ὀδυνέστη, ἀλλ' αἰρεῖσθαι τὰ εἰς τὰ ἑπόμενα χρόνον ὀλίγον ἔχειν δυσκρέρειας, ἢ τὰς μὲν πονείας μέχρι τεσσαρακονθημέρου. ὃ γὰρ ἡμῖν μάλιστα δοκεῖν δυνατὸν ἐστὶν, ἀκριβῶς καμεῖν τὸν ἢ κλειδὸς ὀσουῦ. τὰ δ' ἄλλα ἡ ῥῆσις δῆλα.

C

DE IVGVLO FRACTO.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΛΙΔΟΣ ΚΑΤΗΞΙΟΣ.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIII.

IVgulum comminutum, si ex toto fractum sit, facilius curatur: si in longitudinem, ægrius: hæc autem contraria sunt, atque aliquis existimet. Id igitur, quod ex toto fractum est, magis utique in suam sedem compelli potest: ac si summâ curâ provideatur, quod sublimius est, magis deorsum cogetur idoneo habitu, ac debito vinculo: quamvis autem ex toto in suam sedem non collocetur, tamen ea pars quæ excedit, non valde acuta apparebit. At quibus in longitudinem frangitur, simile vitium est, atque ubi ossa diducuntur, de quibus supra tractavimus: non ita enim in suam sedem restituitur, extansque ossis extremitas aspicitur admodum acuta. In universum autem scire convenit, nihil humeri commissuram, aliamve partem læsi, quum jugulum frangitur, nisi, quod ratò accidit, corrumpatur.

D

E

IΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξγ'.

Κλεὶς ἡ κατεαγῖσα, ἢν μὲν ἀπεχέως ἀπακωλιοδῇ, εὐπετέστερη ἐστὶ, ἢν δὲ παρημεκέως, δυσπετεστέρη. ξύνοισια δ' τέτοις ἐστὶν, ἢ ὡς ἂν τις οἴοιτο. τὸ μὲν γὰρ ἀπεχέως ἀπακωλιοδῆσαι, πρὸς μᾶλλον εἰς τὸν φύσιν ἕδος ἴσασιν, καὶ εἰ πάνυ φρονιμώτατόν, τὸ αὐτοτερον, κατωτέρω αὐ ποιήσῃ, ῥηϊκαιά τε ἐπιτηδείοισι, καὶ ὀπιδέσι ἀρμαζόση. εἰ δ' μὴ τελέως ἰδρωσαίη, ἀλλ' οὖν τὸ ἀκρέμον γε ἕδος, ἢ κάρτα ὀξὺ γίγ. ὧς δ' αὖ παρημεκέως τὸ ὀστέον κατάγῃ, ἰκέλη ἡ ξυμφορὴ γίγ τοῖσιν ὀστέοισι τοῖσιν ἀπαρασιμόοισι, ἐπὶ ὧν πρόσθεν γέγραπται. ὅτε γὰρ ἰδρωσαίη ἐκτὸς ἐσώτω κάρτα ἐθέλῃ, ἥτε ἀκρέχουσα ἀκρὶς ἕδος ὀξέα γίγ καφτὰ. τὸ μὲν οὖν μηδὲν εἰ ἔσται χρῄζειν ἕδος ἐπὶ ὅπη ἐθέλοιμι ἐν ὧ ὦμῳ ὑδὲ ἐν ἄλλῳ σώματι γίγ ὅμοιον ἢ κάτηξιν ἢ κλείδος, ἢν μὴ ἐπιστοφανελίσῃ. ὀλιγάκις δ' τέτο γίγ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

EX toto frangi dicit, quod nulla parte hæret: cujus contrarium est, quod non ex toto abrumpitur. Id uno modo fieri expressit, quum inquit si longitudinem, ægriùs: simulque demonstravit, quod ex toto abrumpitur, transversùm abrumpi: quod non ex toto, in longitudinem; ergo ubi ex toto comminuitur, partes cedere inter se plerumque solent, atque una sursum ferri, altera deorsum; tum altera in intetiora, in exteriora alteta; qua de causa videtur fractura gravis & ægrè sanabilis. Verùm altero modo, quum fractura in longitudinem est, levior quidem apparet, ægrius tamen curationem admittit: nequit enim jugulum fasciâ excipi in orbem, sicut membra: qua via duntaxat propelli, atque adduci posset, quod in longitudinem fissum est. Quòd si hæc, quæ nunc ostendimus, in memoria habeantur, nihil

Λελ τῶ δὴ ὅλως ἀπακωλιοδεῖσθαι, ὡς κτ μηδὲν περιέχειν. τὸ γὰρ ἀμφικείμενον τέτῳ, τὸ ὅτι ἀπεχέως ἔσῖ, ὃ καὶ ἕνα ἔφην γνώμῃσιν ἐδήλωσεν εἰπών. ἢν μὲν παρημεκέως, δυσπετέρη, μᾶλ' αὐτὸ καὶ σημαδεῖξαι, τὸ μὴ ἀκριβῶς ἀπακωλιοδῆσαι, ἐκαρσίαν πάρειν τέτο, τὸ δ' ὅτι ἀκριβῶς ἀπακωλιοδῆσαι, κτ μῆκος. ὅταν μὲν οὖν ὁλοκλήρως ἀπακωλιοδῇ, φαλλάτειαν εἶναι τὰ τμήματα ἀλλήλων τὰ μέρια, ἃ τὸ μὲν, ἄνω χωρεῖν, τὸ δὲ, κάτω, τὸ μὲν ἔσω, τὸ δ' ἔξω. καὶ κτ τέτο φαίνεται μέγα τε τὸ κάταγμα, καὶ δυσίατον ἔῖ. κτ ὃ τ' ἕτερον ξύμπτωμα, ἥτις φαρμακῆς ἐστὶν ἡ ὀφθόσις τὰ καπάγματος, ἢ μὲν φαυσία μικροτέρα, λεπωτέρα ἢ ἥσσος. ἡ δὲ ἐνδέχεται τ ἐν κύκλῳ περιέλλειν ὥσπερ τὰ κῶλα, μόνῳ δυναμένῳ περιελθεῖν, ἢ παραγαγεῖν τὸ μῆκος ἐφαπτόμενον τ κλειδός. ἐὰν οὖν

ἂν εἴρηκα νῦν εἶνε μεμιγμένως, σαφὲς ἐνεγκεῖν φάγεται τῷ ἐφεξῆς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων, ἀπαφές.

A obscurum videbitur ex iis, quæ ab Hippocrate in sequentibus ponentur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξη'.

Ἀισχρὸν μὲν φορτικὸν τὸ περὶ κάτοψιν τὸ κυλίνδος, καὶ τούτοισι τοῖσι ὀφθῆναι αἴσχιστον, ἔπειτα μὲν ὅτι ἥσσων γίνε.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIV.

Vguli fractura deformitatem affert : deformitas autem principio maxima est, deinde minor.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Βέλτιον ὡδὶ εἰπεῖν ὅτι ἧσσον γίνε. καὶ δηλαδὴ μὲν γε τῷ ξένα τὰ πρόσφατα, αἴσχιστον εἶναι δοκεῖ ὁ γιγνόμενος. ἐν ᾧ δὲ χρόνῳ συνειθισμένοις, ὥσπερ ὅτι τοῖς ἄλλοις ἅπασι, ὅταν κατὰ τὰ δέ, καταφρονεῖται ὁ αἶσχος.

B SAtius fuisset dicere minus apparet ; principio enim rei novitate deforme vitium videtur ; procedente tempore, sicut alia omnia, quibus assuescimus, ita deformitatem parvifacimus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξ'.

Συμφύεται ἡ ἰσχίου κνήμις, καὶ τἆλλα πάντα ὅσα χαῦνα ὀστέα. ἰσχίων γὰρ τὰ ὑπαπτέρωσιν πιέζεται τὰ τοιαῦτα. ὅταν μὲν οὖν νεωστὶ καταγῇ, οἱ πεφυσημένοι σοφώτατοι εἰσὶν ἰητροὶ ὅπως μὴ ἐπιπολάσῃ τὸ κακὸν ἔλκος, ἢ ὅσον ἐστὶν, οὐ τε ἐπὶ τοῖς πεφυσημένοις ὀδύνῃσι μεῖζον ὁ κακὸν ἔλκος ἴσασι. περίεισι δὲ χρόνος, οἱ τε πεφυσημένοι ὀδύνῃσι

A

GALENI COMMENTARIUS.

CAusam ipse adjungit, quamobrem hæc celeriter fanescant; sed cur callus maturè increscat, causam non expressit, ut quæ ex natura ossium, de quibus tractatur, percipi possit, quoniam in iis quæ rara sunt, multum humoris contrahitur. In prioribus autem demonstravimus, recepto humore ob affecti ossis vim spissato, in oris fracturæ callum increscere, qui ubi satis increvit, fracturæ oras illigat, atque B adstringit; neque enim os altioribus partibus solidatur, quemadmodum caro, sed (ut dictum est) in summo quasi vinculo adstringitur. Quæ sequuntur, si diligenter considerentur, omnia plana sunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗν αἰτίαν εἶπεν αὐτὸς, ἣν παρὰ τοῦ τοιαῦτα συμφύεσθαι. ἣ μᾶλλον ἡ πάροδον γίνεσθαι τοιαύτην, οὐκ ἐπ' εἶπεν ἡ αἰτίαν, ὡς αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ τῶν ὀστῶν ἡ φύσεως, ὑφ' ὧν ὁ λόγος ἴδοι, γνωσθῆναι δυνάμενον. ἐν δὲ χαῦνα, πολλοῦ ἐν αὐτοῖς ὑγρότητος μετέχει. λέληκεν ἡ ἡμῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς ἐκκεχυμένης ἀυτῆς, εἶτα πεπυκνωμένης κατὰ τὸ κῦ ὃ πεπεπηδος ὀστοῦ δυναμεως, ὁ πῶρος ὑπιφέρῃ τοῖς χείλεσι τῆ καταγότος ὀστοῦ. καπιεδὴν ἐκμαξ τὴν γλυφὴν, στυφότητά τε, ἡ σφίγξιν τὰ χείλη τῆ κατάγματος, ἐ ὄφι ἣ βάθους ἐρρίμμενον ἣ παπυδότος ὀστοῦ καθάπερ ἐρρίμμενα ξύλα, ἀλλ' ὡς εἴρηται, κῦ τὴ ὀκτὶς ὑπαφλόειαν, εἴ δεσμόν τινα ἐκδημένον τὴ νοεῖ.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXVI.

SIquidem anus comprehenditur, fasciæque in hac loci angustia colliguntur. Quod verò ad C *eas fascias pertinet, quæ in zonam induntur, non ita arctè hæc cingitur, quin sursum ferri cogatur: quod ubi accidit, necesse est totum vinculum relaxari. Proximè autem moliri quis sibi videbitur, quamvis nihil magnum efficiat, si fascias nonnullas in cingulum demittat, sed plerasque ad primum vinculum adhibeat: hæc enim ratione maximè stabiles erunt, & alteri circuitui alter auxiliabitur. Plurima quidem dicta sunt ex iis quæ ad jugali fracturam attinent. Scire autem licet, jugulum plerunque ita frangi, ut ea pars, quæ à pectore est, sursum feratur: quæ à summitate lati* D *scapularum ossis, deorsum: cujus causa est pectus, quod neque admodum sursum, neque admodum deorsum movetur.*

GALENI COMMENTARIUS.

LOci angustiam dixit στενοχωρίαν; quod nomen, ut quibusdam placet, non componitur ex vocabulis ὑγρὸν, γενὲ, & χάρας, quæ significarent humidum, angustum, locum; sed deducitur à voce στενὸν, quæ nihil amplius sibi vult, quàm στενόν; quod significat angustum; E unde quadam additione, quam figuram σχηματισμὸν dicunt, deducitur στενοχωρίαν, quæ nihil aliud sibi vult, quàm angustiam. Quod ex iis evidenter colligitur, quę Simonides sic scribit, ὅπτι τὶς ὅτω δυσκόλοις οὐ ῥέεσιν αὐὴρ λέγεται λίη, ὑδὲ παιδὰλιν μῆνος στενοχῶ συντυχὼν οἱ ἀτραπὸ. effertur autem secunda syllaba tenui spiritu.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤΚ' ἔστ σαφὲς ὄνομα τὸ στενοχωρία, οὐ τὸ τῦ ὑγροῦ, καὶ τῦ στενοῦ, ἐ τὸς χάρας γεγονὸς, ὡς ἔνιες νομίζουσιν, ἀλλ' ἀπὸ τῦ στενῶν, ὅπερ ἐπ' αὖθ πλέον σημαίνῃ ἣ στενὸ κατὰ σχηματισμὸ ἕνα γινόμενον στενοχωρίας μηδὲν πλέον δηλοῦσης τὴς στενότητος. σὐδηλον ἡ τῦτο καζ' ὧν Σιμωνίδης εἶπεν, ὧδέ πως ἐρήνται. ὅπτω τὶς ὅτω σ' ἀσπίοις ἐν ὄρεσιν αὐὴρ λέγεται λόγοις ἐν ὠδῆ παιδαλιν, μυιῶδος στενοχῶ συντυχὼν ἐν ἀτραπῷ. ψιλοῦται ἡ δηλονότι κῦ τὴ δυτέραν συλλαβήν.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXVII.

EXiguus est enim motus articuli, à parte ossis pectoris. F

GALENI COMMENTARIUS.

EXiguum motum vocavit κιγκλισμὸν. At sive vocabulum sumatur à motacilla ave, quæ græcè κίγκλος dicitur, eò quòd assiduè caudam moveat, sive à quovis alio, non pertinet propriè ad hunc locum: sed magis persequi causam oportet, cur commissura juguli cum pectore, quamvis sicut aliæ nonnullæ, referri inter

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξϛ'.

ΗΤε γὰ ἕδρη ὅπλαμβάνεται, ἀ ᾗδε τι τῶ ὀδόντα ἐν τύτῳ τῇ στενοχωρίᾳ γίνῃ. ὅτε μὲ ὧδε ἣ ζώνῃ ὠφελήσῃ μόνον, ἐχ ὅτως ἰσχυρὰς ἔλωσα, ὡς σὐκ ἀναγκάσαι ἐς ὃ αὖω τὸ ζώνῃ ἐπωμίνην, ἐ ὅπως ἀνάγκη ἀν εἴη ἀνῆσθαι χάλαζ τὰ ὑπιδέσματα, ἄλγιστα δ' ἂν τὰ δοκεῖν ποιέειν, καθάπερ ὁ μεγάλα ποιέων, εἰ ὀλίγα μόν ἴσι τὰ ὀδόντα ὠφελ τὸ ζώνῃ ὠφελοῦσι. ὀλίγα δ πλείστα τὰ ὀδόντα, τὰ ἀναγκάσει ὑπιδεῖν ὑπιδέσι. ὅτω γὰ ἂν μάλιστα τὰ ὑπιδέσματα μόνιμα τε εἴη, ἀ ἀλλήλοισι ὁμωρέοι. τὰ μὲν ὄζω πλεῖστα εἴρηται ὅσα καζαμαθεῖν ἐς τὰ κλινίδα καζαγνυμένους. φερεζωνύειν δ' ἀ πόδε χρὴ, ὅπ κλινὶς, ὡς ἐπὶ ὀπολὺ καζάγνυται, ὥστ ὃ μὲ ἀπὸ τῦ γίνεσθαι πυκνὸς ὀρέον, ἐς ὃ αὖω μέρος ὑφ' ἑλκ, ὃ ἀπὸ τ ἀκρωμίνε πυκνὸς ὀρέον, ἐν τᾷ κάτω μέρᾳ ἔᾖ). αὖτα δ τύτων ὧδε, ἵνα τὸ μὲν ἕτερον, ὅτε κατωτέρω ἂν πολὺ, ὅτε αὐωτέρω χωρήσῃ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗν βραχείαν κίνησιν, ὠνόμασε κιγκλισμόν. Εἰ δ' ἀπὸ τῦ ζώου ἣ κίγκλε γένος τι ὄνομα, ὅ ὅπ κινῇ σωεχῶς ἐκεῖνο τὸ πυγάριον πάρυα, ἢ ἀπὸ τινος ἄλλε τῆς τοιαυτομυίας τοιαύτας, σὐκ ἐστν οἰκεῖον, ἀλλὰ μᾶλλον δεῖται αἰτίας εἰπεῖν, εἴπτιν, δ' ἣν ἢ θέσις τὸ ἕτερον ἣ κλειδὸς ὑγρὸν θέσθαι, ἐ ἣ μικροτάτου ὄντα, καζὰ ὃ

ἔτεροί τινες, ὅμως οὖν ἔχει κίνησιν ἀξιόλογον. ἀλλ' ὅσῳ ὁ Ἱπποκράτης, ἵν' τινα λέγῃ τοῦτο τὸ αἴτιον ἔστι, δύο τὰ λέξεως ἀκούσωμεν. σῆθος γὰρ ἔοικεν ὁ τὸ σύμπαν λέγειν χωρίον, ὅσον ἐν τοῖς πλευροῖς ἐστιν ὀστᾶ γλαφυρά· ἀλλὰ τὸ μέσον ὀστοῦν, ἐν ᾧ ἄρθρα δεξιῶς πλεύρῃσι, ὃ καλοῦσιν ἰδίως οἱ μετ' αὐτὸν ἰατροί, στέρνον, ὥσπερ ἀληθῶς εἶπε.

A minimas non debeat, tamen nihil ferè moveatur; sed quam hujus rei causam Hippocrates tradat, audiamus de verbis ipsius. Os pectoris σῆθος appellat, quo nomine significasse nunc videtur, non omne id quod est à priori parte thoracis, sed medium os, in quod se inserunt costæ, quod græcè à junioribus Medicis στέρνον vocatur, de quo rectè dixit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξη'.

Αὐτὸ γὰρ ἑαυτῷ συνεχές ἐστι τὸ σῆθος, καὶ τῇ ῥάχει.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS LXVIII.

IPsum enim os pectoris sibi continuatur, & spinæ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ μὲν οὖν ἑαυτῷ συνεχὲς εἶναι τὸ στέρνον, ἐναργῶς φαίνεται. τὸ δὲ τῇ ῥάχει, νοηθήσεται σαφῶς, ἐὰν σκελετὸν ζώου τινὸς πλευρᾶς ποτὲ ἴδῃς ἐναργῶς ἐρηρεισμένας, ὀπίσω μὲν, ὅτι τῇ ῥάχει, ἔμπροσθεν δὲ, τῷ στέρνῳ.

GALENI COMMENTARIUS.

OS pectoris sibi ipsi continuari manifestissimum est; sed & spinæ etiam liquidò constabit, si quando in cadavere, detracta carne costas videris à posteriori parte, spinæ: à priori, ossi pectoris, inhærere.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξθ'.

Ἄγχιστα μὲν ἡ κλισὶς πρὸς τὸ ὦμον ἐξέρχεται πλωτώδης ἐστί. νικᾷ γὰρ ἀμφοτέρωθεν ἡ πυκνοκίνητος ἐοῦσα, ὥστε τὴν ὑπερέχουσαν τοῦ ὤμου σύνδεσιν. ἄλλως δ' ὅταν πωθῇ, φύσιγγα ἐς τὸ ἄνω μέρος τὸ πρὸς τῇ σπάθῃ προτρέμουσιν, ἢ μάλιστα ἐς τὸ κάτω μέρος αὐτικα ἔσεσθαι. καὶ γὰρ πέρυκε κυφοῦσθαι, καὶ ἡ ὀδυνᾶσθαι ἄπαν, ἄνω πλείονι ἢ κάτω. ὁ δὲ ὦμος, καὶ τὰ πρόσπορτα μύα τούτοισι, διαπάλυτα εἶσιν ἀπὸ τοῦ πλευρέων, καὶ ἡ σῆθος, καὶ ἡ ῥάχις τοῦτο, διώσασθαι καὶ ἀπωτέρω πολὺ ἀνάγεσθαι, καὶ κατωτέρω. ὅτερα γοῦν κατοκνῇ κλισὶς, τὸ πρὸς τῷ ὤμῳ ὀστέον ἐς τὸ κατωτέρω ὀτρύνει. ἐς τοῦτο γὰρ ὀπίσω ἐξοχώτερον ἀνὰ τὸ, ὦμος τοῦ ὤμου καὶ τοῦ βραχίονος, κάτω ῥώσας μᾶλλον, ἢ ἐς τὸ ἄνω. ὁπόταν οὖν ξύνω ἔσται, ἀξιωτέρουσιν, ὅσοι τὸ ὑπερέχον τοῦ ὀστέου ἐς τὸ κάτω κατοκνᾶσι κάτω οἷόν τε εἶναι, ἀλλὰ δῆλον, ὅτι τὸ κάτω πρὸς τῷ ἄνω πρόσκειται ὀστοῦ. τοῦτο γὰρ ἔχει κίνησιν, τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἀπτερὸν ὑπὸ τῆ φύσιος. δῆλον οὖν, ὅτι ἄλλως μὲν ὑδαμῶς ἐστιν αἰτία τοῦτο. εἴτε γὰρ διπλόησις, εἴδεν τι μᾶλλον προτραπικάζοισιν ἢ ἀντηλαγκάζοισιν. εἰ δὲ τῆς τε βραχίονος πρὸς τῇσι πλευρῇσιν ὡς μάλιστα ἰόντα αἰωρικάζοι ἀνὼ, ὡς ὅτι ὀξύτατος ὁ ὦμος φαίνεσθαι ἔοικεν, δῆλον ὅτι ὕπης αὖ ἁρμοδείη πρὸς τὸ ὀστέον τὸ ἀπὸ ἧ σῆθος πτῶσις, ὕθεν ἀπαπάδη.

C

D

E

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIX.

SEd & jugulum propè humeri articulum supernatat. Cogitur autem moveri sæpissimè, eò quòd cum summitate lati scapularum ossis jungatur. Maximè autem ubi perrumpitur pars, quæ ob osse pectoris est, sursum fertur, neque facile solet deorsum repelli, quoniam natura levis est, spaciumque ipsi latius patet à superiori parte, quàm ab inferiori: latum verò scapularum os, humerus & quæ his inhærescunt, à costis, & osse pectoris, optimè solvuntur: quamobrem possunt plurimùm attolli, atque demitti. Itaque ubi jugulum frangitur, ea pars, quæ est à lato scapularum osse, deorsum convertitur: faciliùs enim deorsum fertur unà cum humero, ac lato scapularum osse, quàm sursum. Quando igitur sic se res habet, decipiuntur, qui censent posse, quod superexcedit os, deorsum compelli: namque in aperto est inferiorem partem ad superiorem adducendam esse, ea siquidem movetur, ea à naturali sede recedit; constat autem hanc aliter nullo modo propelli posse: vincula enim nihil magis adducunt, quàm repellant. Si quis autem humerum, ad latus, quantum potest, adductum sursùm attollat, ut humeri commissura maximè acutam se ostendat, hoc facto concurret cum osse pectoris, à quo recessit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τροπικῶς ὀνόμασι, καὶ γλωσσηματικῶς εἴωθεν ὁ Ἱπποκράτης ἐνιαυοῦ χρῆσθαι, καὶ τοι πολιτικὸν ἑρμηνεῦσιν ἑρμηνεύουσιν ἑρμήνευσιν, ὁμοίως τ τοῦτο ποιοῦντας ὁ Ξενοφῶν. καὶ γὰρ ὁκεῖνος, εἴωθ' τις καὶ ἄλλος, ἑρμηνεύων πολιτικῶς, ὅμως προσεμβάλλ φ πολιτικὰς ὀνόμασι γλωσσηματικὰ, καὶ ξενικά. σαφηνίσαι μὲν οὖν χρὴ ὀκείνοις τὸ τοιοῦτον, συνεχέστερον δ' ὧδε τῷ Ἱπποκράτῃ. καθάπερ ὅτι τῇ προηγεσαμένῃ ῥήσει, τὸν κυγκλισμὸν εἶπε, ἐνταῦθα τε τὸ, πλωτώδης ἐστίν. ἐκδέδικται γὰρ σῆθ' ἡ φωνὴ, τὸ δὲ ἀπήκιστος, ἧ δὲ τὸ ζῶον φανόμενον μὴ τυρᾷ, καθ' ὅ φησιν ἐπάγκασε, καὶ τὸν πυκνοκίνητος αὐτὸς ἐδήλωσεν εἰπὼν, ὅθ' τῶν τῆς ἀκρωμίης συνέζυξιν. αὖτη δ' πάλιν ἡ ἀκρωμίη, ὅθ' τὸ

F

GALENI COMMENTARIUS.

SOlet Hippocrates quasdam figuras, ac linguarum proprietates usurpare, quamvis consuetam locutionem sequatur. Simile quid apud Xenophontem legitur: ipse enim, si quisquam est, qui usitata locutione utatur, in his nomen profitetur suum; sæpiùs tamen inserit vocabula linguæ propria, ac translata: quod rariùs apud hunc, frequentiùs apud Hippocratem reperitur: quemadmodum in præcedentibus verbis, ubi κυγκλισμὸν dixit parvum motum, nunc verò, πλοάδης ἐστί, quod supernatat; id autem quasi sine fulcro significat: cujus rei testimonium facit quod subjicit, quùm inquit: cogitur autem moveri sæpissimè, eò quòd cum summitate lati scapularum ossis conjungatur: at summitas lati scapularum ossis rursùs

ob humeri articulum sæpissimè movetur, quùm ipse imbecillis sit, & maximi motus. Initio verò sermonis prope dixit; dubium autem est ad locumne, an ad rem debeat referri: vel enim accipiemus, propè articulum, frequenter jugulum moveri: quam sententiam magis probo, vel (ut quibusdam placet) propè referemus ad frequentem motum, ita ut mens ejus sit, jugulum maximè propè accedit ad ea, quæ frequenter moventur, quum humeri articulo jungatur.

A

καὶ ὦμον ᾧ ξέσεν ὅτι πυκνοκίνητος, ἀτινὴς, ἄτε ἐπ' ἀρχὴν αὖθις, ᾗ μεγίστας ἔχων κινήσεις. ὃ ἢ κατ' ἀκριβῆ εἰρημένον ἢ ῥῆσιν, ὃ ἐλάττω μᾶλλ', ἢ ἀμφιβολίαν ἔχ' ἐφ' ὁποτέρῳ ἐστὶ ᾧ χωρεῖν ἀφοπῆκεν ἀκούειν, ἢ ᾧ πρόσημα ἐαυτῷ. δῆλον μὲν γὰρ ἐγγυτάτω, ἀλλ' ἢ πλησίον ᾧ ξέσεν πυκνοκίνητον ὑπολείπει ἢ κλῆν εἰρημένον, ὅσῳ ἐμοὶ δοκεῖ μᾶλλον αὖ τὶς ἀκριβῆ ὁρᾶς, οἵοις ἔδοξε σεμνύνεσθαι ὃ ἄριστος, διήσει, ὃ πυκνοκίνητος ἔῃ), ὃ λεγόμενον, ὃ ὅπερ ἐγγυτάτω ὃ πυκνοκινήτου, ἢ κλεῖς ὅτι πλησίον ᾧ κατ' ὦμον ᾧ ξέσεν.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS LXX.

SI quis igitur legitimum vinculum adhibeat, ut celeriter glutinetur, cætera verò omnia extra hujusmodi habitum supervacua existimet, rectè utique sentiet, celeriterque hominem ad optimam valetudinem perducet: quem facere maximè ad rem pertinet, fatisque sunt quatuordecim dies, si quiescat, ad summum viginti.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ο'.

ΕΙ οὖν τις, τῇ μὲν ἐπιδέσμῳ χρῆσθαι τῇ νομίμῳ ᾧ ξυλλῶν σωνδησμῷ δύναμιν εἴνεκα, ἡγήσαιτο δὲ τἆλλα πάντα μάτην εἶ), ὀρθῶς ἂν ἔχοιμι ὃ εἰρημένον, ὀρθῶς τε ἂν ξυνίη, ἰχθύοιτ' ἂν τάχιστα ὑ κάμνοντι. κατακέοιτ' μὲν τοι τ' ἄνθρωπον, μέχρ ὃ ἡμέρας ἑκαιδεκάτης ἔσται, ἢν ἡμέρας ἐκκαίδεκα, εἰ ἀτρεμέοι, ἐίκοσι ἢ πάμπολλα.

C

GALENI COMMENTARIUS.

LEgitimum vinculum appellat, quod omnibus in consuetudine est, ac jam est veluti lex quædam non scripta; sic enim, & in vita sit, ut quos mores omnes studeat, legibus similes sint. Vinculum igitur quod ad fracturas pertinet, huc non admodum accommodatur, atque idcirco fusiùs de ipso scripsit in primo de fracturis: hîc autem nullum vitium exponitur, ad quod ejusmodi vinculum adhibeatur. Ostendimus enim in commentariis in eos libros, & nunc etiam in memoriam redigemus, morbos omnes, quibus accommodatur id vinculum, quod ad fracturas pertinet, traditos fuisse ab Hippocrate in eo volumine: in hoc autem omnes, qui alteram vinciendi rationem postulant. Potrò autem in eo vinculo, quod ad fracturas pertinet, fascia super affectum membrum in orbem circundatur; sed in altera vinciendi ratione fertur ad alias partes, ac plurimùm ad eas, quæ vitiatæ sedi contrariæ sunt: quòd in libro de officina Medici testatur, quùm inquit: Consentit autem cum capite humeri fascia ad alteram alam demissa.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΝΟμίμιλον ἐπίδεσιν λέγ', τὸν ὑπὸ πάντων ἐθισμόμενον, καὶ ὥσπερ ἄγραφον ἤδη νόμον ὄντα. ὅσοι γὰρ κἂν τῷ βίῳ, ὡσὰ ἔθη ἔχῶν, ὅσα ποιεῖ ἀνθρώπων ἐπιτηδεύσεται, τοῖς νόμοις ὅτι ὁμοιωθήσα. τὸν μὲν οὖν καταγματικὴν ἐπίδεσιν, ὁ πάντῃ ἐποιοῦμ τῷ ποιητήκοντος, καὶ ἀμφὶ τοῦτο, πλείονα ποιεῖ ἐωτῆς ἐγραψεν ἐν τοῦτῳ βιβλίῳ· ποιεῖ γὰρ ἀγυμνῆ. ἐνδεικνῦσι ἢ σύνθεμία παντὸς ἐπιδέσεως σύνεσις ἐαυτῶν. δίδειχθεν γὰρ μοι καὶ ἀμφὶ τῶν εἰς ὀκτὼ ὃ βιβλίον ὑπομνημάτων, ἀλλὰ ἔτι νῦν αὐξησόμεθα, πάντα μὲν ὅσα τοῦ ὕφους τῆς καταγματικῆς ἐπιδέσεως ὑποπίπτει παντὸς, κατ' ὀκτὼ ὃ βιβλίον ὑπ' αὐτοῦ γεγραφῆναι· πάντα δ' αὖ πάλιν ὅσα τῇ λοιπῇ χρῇ τέχνῃ. γένεται γὰρ ἡ καταγματικὴ, ποικιλλομένων ἡλίκῳ ἐν κύκλῳ ᾧ ὀθόνια τοῦ καταγῆτ μορίου. ὃ δὲ σύνεσις ἐξέδος τῆς ἐπιδέσεως, ἐπ' ἄλλα μόρια τὸν νομίμων ποιουμένων. καὶ κατὰ γε ὃ πλῆσιν, ὅλη τὰ αὐτὰ ἐπικείμενα τοῦ πεπονθότ, κατὰ ἅπερ κἂν ἐκτείνῃ ἔῃ. ὁμολογέει ἢ ὑμοῦ μὲν ἡ ποιεῖ τὸν ἑτέρων μεμφόμενον ποιεῖσθαι.

D

E

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXI.

SI in jugali fractura, quod rarò accidit, contrarium eveniat, ut scilicet id ossis, quod à pectore est, subjiciatur, id quod à summitate lati scapularum ossis sublimiùs feratur, ac super alterum excedat, nullo magno præsidio opus est: demisso enim lato scapularum osse, cum humero, rectè ossa inter se concurrent: ac quævis ratio vinciendi satis erit, & callus paucis diebus increscet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οα'.

ΕΙ μήτοι γέ τι ἔσται ἐναντία ἡ κλὴς καταγείη, ὃ ἐ μεμίξεται γέ, ὥστε ὃ μὲν ἀπὸ ᾧ ζήσιος ὀστέον ὑποδεδυκέναι, ὃ ἢ ἀπὸ τ' ἀκρωμίε ὀστέον, ὑπερέχειν, ἐ ἐπορέξεσθαι ἔτι ᾧ ἑτέρου, σὺν ἐμῖς μεγάλης ἰσχύος ἔσται γ' ἂν δέοιτο. αὖλος γὰρ ὁ ὦμος ἀφιέμενος, ἢ ὁ βραχίων, ἰδρύσει αὖ τὰ ὀστέα ἐφ' ἄλληλα, ἢ φαῦλον δ' ἂν τῆς ἐπιδέσεις ἀρκέοι, ἐ ὀλίγαι ἡμέραι τῆς πυρώσιος χρόιτ' ἄν.

F

GALENI COMMENTARIUS.

IN superioribus quidem demonstravit, ubi totum jugulum transversum abrumpatur, ferè quod à pectore est, sursum converti: Quod à summitate lati scapularum ossis, deorsum: nunc eum modum persequitur, qui rariùs accidit, sub quo ea pars juguli, quæ est à summitate lati scapularum ossis, sursum fertur, quæ à pe-

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΜπροσθεν μὲν ἔλεγεν, ὡς ὃ πολὺ, ὃ ἀπὸ ᾧ στέρνου μέρος τ κλεῖδος, ὑπτίτην ὅλη σὺ ὅλης ἑαυτῆς ἀποκαυλεῖσθ, ποσὶς τὸ ὦμον χώραν λάβῃσ), παπεινότερον ἢ γίγνεσθ ὃ ἀπὸ τ' ἀκρωμίε. νυνὶ ἢ ποιεῖ ᾧ καθυπτίασθαι ὅπου γράφῃ, καθ' ὃν ὑψηλότερον μὲν γίνεσθ ἀπὸ τῆς ἀκρωμίε. παπεινότερον, ὃ ποσὶς τοῦ στέρνε. ὃ καὶ

φησιν διατιτρησκειν παραλλαγεν. αυτη καθημενη, συγκαμπτομενη δε ὁ τε κληδος μαλιστα, ὁταν σκολιος ἡ ὁ ακρωμιος. ἐξ ἀπας ἐξ ἱσου τε ὑμερου ὑατερα, ἡ ὑπερτερα ἐξ της θεραπειας τυγχανειν.

A ctore, demittitur: atque hic, ut ait, faciliùs sanescit: nam demissa summitate lati scapularum ossis, simul etiam demittitur ea jugulipars, quæ ipsi continuatur, sicque alteri æquata illigatur, curaturque.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ο'.

Ει ἡ μη καταλειπ μηδ' ὅτως, προσλιαθαινοι ἡ ἐς ὁ πλαγιον, ἡ τη, ἡ τη, ἐς τ φυσιν μᾶλλον ἀπαγαλειν αὐ B ὁτοι, ἀναλαμβανοντα τ ὠμον πωι τ βραχιονι, ὥσπερ καὶ πρόσθεν εἰρηται. ὁταν ἡ ἴζησι εἰς τὠν ἀρχαιεω φυσιν, ἐωκεν αὖ ἡ ἄλλη ἰησεσθαι εἰν. ἐν μὴν δὴω πλησια τ πρόπλαλαμβανων, καταρθοῖ ἄλως ὁ βραχιων, ἀναλαμβανομενος ποὸς τὰ αὖω.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ακουειν σε χρὴ, νυν εἰρησθαι ποὸς αὐτ, κ τὠν ἔνδον, ἡ ἔξω μεταξυ τ ὀστων. ἄκουε δε μου λεγοντος, ἔνδον μὴν εἰς ὁ βαθος τ σωματος, ἔξω ἡ, ὅπερ τ ποὸς ὁ δερμα. C Quod ab ipso nunc proponitur, accipere debemus in osse, quod in interiorem, vel exteriorem partem prolabitur: intellige nunc, quam dico interiorem partem, eam, quæ altè sita est in corpore: exteriorem, quæ in superficie ad cutem.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οα'.

Οσα ἡ τ αὖωθεν προλιαθαινοντα ἐς ὁ πλαγιον ἡλθεν, ἡ ἐς ὁ κατωτερω, συμπορευοι αὖ τ κατὠρθωσιν, εἰ ὁ μὲ αὖθρωπος ὑπτιος κειοιτο, κ ὁ μασηων τ ὠμοπλατεων, ὑψηλοτεζον τι ελπον ὑποκειοιτο, ὡς ποιρρηδες ἐη ὁ ηθος ὡς μαλιστα, κ τ βραχιονα, ει αὐαρι τις ποὸς ὁς πλαγιος ποὸς πλατασμον. ὁ ἡ ἰητρος, τη μὲ ἑτερη χρεὶ ἐς τὠν κεφαλων ὁ βραχιονος ἐμβαλων ὁ θενας τ χρεος, απωθοι, τη ἡ ἑτερη, ὡ ὀστια τὰ κατειληπτα διϑετοι, ὅτως δὴ μαλιστα ἐς τ φυσιν ἀγοι. ἀταρ, ὥσπερ ἤδη εἰρηται, δι μαλιστα δὴωσθεν ὀρεοι, ἐς ὁ κατω φιλεει ὑποδυειν. ὅσοι μὲν δὴω πλειστοισι, ὁταν ὑπενδῶσι, ὁ ὀγκος ὀρθηλ, πρὸς ὠμους τ πλευρης τ ἀκρον ἐχοντα, ὅπως ἐς ὁ ἄνω τ ὠμου ἀναγκαζ ξεζ. ἔστι δ', οἷσι μὴ τ ὠμον ἀναγκάζειν δεῖ ἐς ὁ ἄνω, ὡς εἰρηται. A Æger supinus, &c

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οταὶ δὴω ὁ σκωληξ τ στερνων μερος ἡ κληδος, ἡ ἐς ὁ πλαγιον, ἡ ἐς ὁ κατω προλιαθῆ, πλινκυπὰ φησι συμπορευσκευάζεζ ἐς τὠι καιρῶσιν, εἶτης τ αὖθρωπου ὑπτιου κατακλιναι, ὑποδειη μεταξυ τῆ ὠμοπλατῆ, κατ' αὐτὠ τ ράχιν ὀλιγοτὸ, ποιρρηφαγον, ἡ ὑποαυχενιον, ἤ τι τοιοῦτον, ὡς ποικιλασμον κ τὸτο γινεζ τ ὑποκειμ. σύμπτωτα. τὸ γὰρ ποιρρηδες ἐη, ὅτως εἰρηται ὑπὸ τ ποιητ. Περιρρηδὴς τε παπίζης κατέπεσε. E

GALENI COMMENTARIUS.

Ubi ea pars juguli, quæ cum pectoris osse committitur, vel in latus, vel in inferiorem partem prorumpat, tunc ait commodè restitui, si homo resupinetur, subjecto inter scapulas juxta spinam, pulvino seu cervicali, sive tali quopiam, ut hac viâ thorax totus recurvetur: hoc autem expressit vocabulo ποιρρηδὲς, quod Poëta etiam usurpavit, quùm inquit,

Περιρρηδὴς τε παπίζης κατέπεσε.

Homine igitur ita figurato, præcipit, ut Medicus altera manu humeri ad latus adducti caput in exteriorem partem repellat, sic enim diductæ juguli partes plurimum inter se recedent, recurvato pectoris habitu multum ad eam rem conferente: altera manu componat, atque in unum adducat diductas juguli partes; humerum verò juxta latus sursum compelli interdum satiùs esse in sequentibus adscribit.

Κατὰ τὠτον δὴω τ ὦμον ἁρμοπαθέντος ὃ αὐθρωπου, τὸν ἰατρον ἀξιοῖ, τη μὲ ἑτερα χρεὶ, τ κεφαλὴν τ βραχιονος ὑποαναγειν ποὸς τὰς πλευρὰς ποὸς τεταμενον ἀποδυῆν ὀπτὸς. ὅπως γὰρ δὴ ὑποτρίψ μαλιστα τὰ καταληπτα μέρεα τ κλεῖδος, εἰς τὠτο ὃ ὃ ποιρρηδὴς ὀγκος στρεπλωθῶσι ὑ μικρὸν. ὑποπλατῆν ὃ τῆ ἑτερα χρεὶ, κ στρεπαγειν ποὸς ὁμαλα, τὰ ὀλιγοστα τ χρεος μέρεα, τ βραχιονα ποὸς τὰς πλευρὰς τεταμενον αὐαγοντα, κ τ ἐξης ῥηθεν, ἐνίοτε φησιν ἀμεινον εῆ. F

HIPPOCRATIS TEXTUS LXX.

Quòd si non comminuatur hoc pacto, sed ab hac vel illa parte in latere erumpat, in suum locum collocandum erit, lato scapularum osse unà cum humero excitato, quemadmodum & in superioribus explicavimus: ubi restitutum fuerit in prisinum statum, reliqua curatio celerrimè perficietur. Plerunque igitur, quum partes inter se cesserunt, ipso humero sursum coacto, restituitur.

GALENI COMMENTARIUS.

Quod ab ipso nunc proponitur, accipere debemus in osse, quod in interiorem, vel exteriorem partem prolabitur: intellige nunc, quam dico interiorem partem, eam, quæ altè sita est in corpore: exteriorem, quæ in superficie ad cutem.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXI.

Vbicunque autem, quod à superiori parte est, in latus, vel in inferiorem partem veniat, commodè restituitur, si homo resupinetur, subjecta aliqua re inter scapulas, quæ attollat sic, ut pectus quammaximè recurvetur: aliquis item humerum juxta latus extentum sursum adducat: Medicus verò altera manu ad humeri caput data, prominentiori palmæ parte repellat, altera quod diductum est, componat: sic enim maximè in naturalem sedem restituet. Sed, sicut jam diximus, superius os deorsum ferri maximè solet. Plerisque, ubi alligati sunt, convenit ita figurari, ut cubitus juxta latus contineatur, sicque humeri caput excitetur.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXIV.

Sed quibusdam, ut narravimus, debet humeri caput sursum urgeri: cubitus autem ad pectus adduci: manus verò ad summitatem lati scapularum ossis ab integra parte porrigenda est. Quòd si homo cubare non recusset, aliquid imponere convenit, quo fulciatur, sic ut humeri caput maximè sublime sit; at si inambulat, sundam à cervicibus suspendere ex fascia oportet, quæ cubiti eminentiam complectatur.

B

GALENI COMMENTARIUS.

HÆc figurandi ratio efficit ut humeri caput in exteriorem partem compellatur; cum quo adducitur & jugulì pars, quæ summitati lati scapularum ossis adjuncta est. Sed ejusmodi habitu inquit ferè opus non esse, quòd superiori satis restituatur, sub quo humerus juxtà latus extentus adducebatur, cubito ibidem collocato, non quemadmodum nunc pectori superimposito. Abstinere igitur debemus ab imponendo cubito super pectus, non C quòd hic habitus priori sit deterior, sed quòd per illum duntaxat, pleraque præstari possint, quæ ad reponendum idonea posita sunt. Quomodo si res non succedat, ad habitum transibimus secundo loco ostensum.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οη'.

Τὸν ἢ ἀγκῶνα πρὸς ὃ στῆθος ἀναγαγεῖν, ἄκρῳ τῷ τοῦ ὠμοπλάτου, πρὸς ὃ ἀκρώμιον τὸ ὑγιὲς ὦμον ἴσχει· τὴν μὲν οὖν κατάκλισιν ἔλυσε, κατηρεισμένου πρὸς τὸν ἀγκῶνα τοῦ πήχεως· ὡς ὡ ὁ ὦμος ἀναπαύοιτο ἐν. ἢν ἢ ἀσθενὴς, σφενδόνην χρὴ, ὡς μὴ ἔστω

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΟ ΓΕΡΙ ΑΡΘΡΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ,

ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΥ ΕΙΣ ΑΥΤΟ

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ.

HIPPOCRATIS

DE ARTICULIS LIBER

ET GALENI IN EUM

COMMENTARII QVATVOR.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΤΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΝ.

Ἐπὶ λοιπῶν ἤδη τῆς χειρὸς ἀρθρων. περὶ τῆς ὄψεως, ῥηγμῶν μυκτήρων τε καὶ οὐάτων ἰατρεύσεως.

COMMENTARIUS SECUNDUS.

LIBRI ET COMMENTARII ARGUMENTUM.

Agit de reliquis manûs articulis: de faciei malis, ac maxillis: de naribus & auribus curandis; cùm luxata, vel fracta fuerint.

ΓΕΡΙ ΑΓΚΩΝΟΣ. Α

DE CVBITO.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ α'.

ΑΓκὼν ἢ ὅκου ἄγκων, παρεξέρχῃ μὴ, ἢ ἀφαρπάσῃ ὡς πλεῖστον, ἢ ἔξω μένοντος τοῦ ὀξέος τοῦ ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ βραχίονος ἐς ὀξὺ κατατείνασθαι, τὸ δὲ ἰσχὺν ἀπωθεῖν ὀπίσω, καὶ ἐς τὸ πλάγιον. τὰ δὲ τελείως ἐκβαίνοντα, ἢ ἔνθα, ἢ ἔνθα,

HIPPOCRATIS TEXTUS I.

CVbiti articulus, ubi paululùm dimotus suo loco excesserit, vel ad pectus, vel in partem exteriorem, maneatque pars ejus acuta in cavo humeri, rectè extendere oportet, & quod extat repellere, atque ad latus urgere. At ubi toto loco motus fuerit in hanc vel illam partem, idem extendendi modus

aptatur, qui fracto humero, quum deligandus est: sic enim curva pars cubiti non impediet, maximè verò versus costas erumpit. Restituitur autem plurimum reductus, ne humeri caput attingat cubiti processum: ita autem collocatus, ut non hæreat, circumagitur, ac circumflectitur, non rectà cogitur: eodemque tempore utrinque in contraria compulsus in suam sedem restituitur.

A

Alæ subjecta, &c.

Expedit, cubitum nunc pronum, nunc supinum convertere. In curatione ita figurare brachium B *oportet, ut manus paulo sublimior cubito habeatur, humerus verò ad latus: sic autem & suspensum, & collocatum habitui, positioni, viribus, naturæ, & usui commodum erit, modo callus non malè increscit; increscit autem celeriter. Linteæ verò adhibenda eo modo sunt, quo articulorum ratio postulat, ut pars quoque acuta adligetur. Malum autem luxato cubito maximè recrudescit febre, dolore, vomitu puræ bilis: præcipuè quum in posteriorem partem excidit, quòd chartilaginosa sit: deinde quum in priorem: sed curatio eadem* C *est. Vbi in posteriorem partem prolapsus reponitur, rectà extendere oportet: signum autem sic prolapsi est, quòd homo extendere brachium nequit; nam ubi in priorem venit, flectere non potest: tunc autem durum aliquid implicitum convenit injicere, & cubitum porrectum plurimùm repeniè circa ipsum flectere. Diducta autem ossa intelliges, ubi eam partem tangas, quà vena in humero dividitur: sed hæc celeriter callo circundantur. Ossa autem à primo natali die breviora fiunt, præsertim quæ prox ma sunt cubito, deinde* D *quæ manui, tum quæ digitis. Humerus autem & scapula propter motum validiora evadunt: sed & alterum brachium propter opera validius est. Minuitur caro ubi in exteriorem partem venit ab interiori, alioquin à contraria illi, in quam venit. At ubi cubitus in interiorem, vel exteriorem partem prol.bitur, distentio ita adhibenda est, ut cubitus ad rectum angulum cum humero collocetur. Attollere autem alam oportet fascia subjecta, & cubitum super rem aliquam collocare, ac juxta articulum grave aliquid appendere, aut manibus deor-* E *sum urgere. Suspenso autem articulo, necesse est prominentioribus palmarum partibus adurgere, quemadmodum in manibus. Hæc figura convenit dum deligatur, dum suspenditur, dum collocatur: ubi in posteriorem partem subito extendere oportet, & prominentioribus palmarum partibus in suam sedem compellere, quod similiter servandum est in aliis reponendis, ubi in priorem imposito linteo in pilæ speciem involuto flectere simul, & reponere necesse est: quòd si in alteram partem vergat, quùm reponitur, utrumque fieri debet. Figuræ autem, quæ communiter aptatur, quùm reponitur, & quùm deligatur, idonea esse etiam potest, quùm* F *distenditur, ita ut in omnibus communiter requiratur. Quòd spectat ad modos reponendi, reponuntur alii suspendendo, alii distendendo, alii circumducendo: quæ celeriter fiunt, ubi figuræ in hanc vel illam partem excedant.*

A κατάστασις μὴν, ἐν ᾗ ὁ βραχίων καταγὰς ὑπολέπει. οὕτω γὰρ αὖ τὸ κεμπύλον ἧκιστα ὁ ἀγκὼν ὁ κώλυσε, συμπίπτει ἡ μάλιστα ἐς τὸ θωρᾶκος πλευρὰς μέρος. τὰς δὲ καταρτώσας ἀπάγοντα ὅτι πλεῖστον, ὡς μὴ λαμβάνοι τὸ κορυφὴν ἡ κεφαλὴ, μετέωρον φερέσθαι, καὶ φερομένην, καὶ μὴ ἐς αὖθις βιάζεσθαι, ἅμα δ' ὠθεῖν ἐναντία ἐφ' ἑκάτερα, καὶ πρὸς αὐτὴν ἐς χώραν.

Σκιωφελοῖν δ' ἂν καὶ ὑπέρεμις ἀγκύλος ἐν τοιούτοις, ἐν ᾧ μὴν εἰς τὸ ὕπτιον, ἐν ᾧ δὲ ἐς τὸ πρηνές. ἴσης δὲ ἡμέρας μὴν, ὀλίγον ἐλάττερα ἄκρῳ τὸ χεῖρε τῶν ἀγκύλος ἔχειν, βεκτέον δὲ, καὶ πλουσίᾳ. ἔστω δὲ καὶ ἀναλήψις, καὶ ἕσις, καὶ ὄψοσιν, καὶ φύσις, ἃ χρὴ ἐν κεινῷ. ἦν δὲ ἅμα μὴ κακῶς πεφυκὼς, πεφύξεται ὁ βραχίων. ἴσης δὲ, ὀδυνίοισι καὶ τὸ νόμῳ τὸ ἀρχομένοις, καὶ τὸ ὀξὺ, πεφυσιπέδιν. πεφλεγμοτάτατα δὲ ὁ ἀγκὼν, πυρετοῖσιν ὀδύνησι, ἀσωδέϊ, ἀφιλοτράλλῳ. ἀλγέων δὲ, μάλιστα τὸ ὑπτίου, διὰ τὸ ναρκώδες, δύσπεφ δὲ τὸ πέμφυγον. ἴσης δὲ καὶ αὐτὸ· ἐμβολὴ δὲ, τῷ μὲν ὀπίσω, ἐκπεπτωτα καταπτύναι. σημεῖον δὲ, ᾧ μὴ δύναιτ' ἂν ἐκτείνειν, τὸ ἡμέρας ἔχειν ὁ δύναιτο ξυγκάμπτειν. τιτρῶσι δὲ ἐνθέντα τι σκληρὸν σκληρῷ, ἢ τῶν ξυγκάμπτειν δὲ ἐκτάσιος ἐπαφῆς. διάστασις δὲ ὀστέων σημεῖον καὶ πῇ φλέβα πῇ καὶ βραχίονα διῤῥῶγα διαφαίνοντα ἔστιν ἢ τένων διαπεφυῶσιν. ἐκ μὲν δὴ, βραχύτερα τὰ κατὰ τὸν ὦμον ὀστέα. πλῆθον τὰ ἐπίπαντα τῶν πήχεος, δύσπεφ χεῖρες, τελέθ' δακτύλων, βραχίων δ' ἧκιστα, ἔγκατέτρεφε διὰ τὰ ἔργα, ἔτι πλείω ἐγκατεργάζ. μυῶσις δὲ ἔρχεται, εἰ μὲν ἔξω ὀξέπεσεν, εἴσω δὲν, εἰ δὲ μή, ἐς τὸ ναυτίον ἢ ὀξέπεσιν. ἀγκὼν δὲ, ἦν εἴσω ἢ ἔξω ἐκκλίσῃ, καὶ ἕσεσις μὲν, ἐν σήμασι κοινῷ τῷ πήχεϊ ἐς βραχίονα. τὸ μὲν γὰρ μαχθὲν ἀναλαμβάνοντα ταινίῃ ἀναχρεμάσας, ἀγκῶνι δ' ἄκρῳ ὑπαπόντα τι σῶμα τὸ ἀρχόμενον βαρὺς ὀκρεμάσας, ἢ χερσὶ καταφαγκάξειν. ὑπαγωγὴ δίδου τῷ ἀρχόμενον ἕσεσιν, αἳ σῶμασι τοῖς ἄνωθεν, ὡς τὰ ἐν χερσὶ ὑπίδεσις ἐν τούτῳ τῷ σήματι, καὶ αἰδήμιες, καὶ ἕσις. ᾧ δ' ὑπιάδεν, ὀξαίφνης ἐκτείνασθαι, ἐξορθοῦσθαι τοῖσι ἄνωθεν, ἅμα δὲ δεῖ ἐν τῇ ἐξορθώσῃ καὶ ἐν τοῖσιν ἑτέροισιν. ἦν δ' ἐμπεφυῶσιν ἀμφιδιδοῖς ὀδύνιον συνειλημμένον, βούγκον, συγκάμπτοντα ἅμα ἐξορθοῦσθαι. ἦν δ' ἐπεγκλινὲς ᾖ ἐν τῇ ἐξορθώσῃ, ἀμφότερα ἅμα χρὴ ποιέειν. τῆς δὲ μηχάνης τῆς ἀναπτίσης, κοινὸν δ' τὸ σῆμα, καὶ ἡ ὑπίδεσις. δύναται δὲ καὶ ἐκ τῆς διαστάσιος κοινῇ συμπίπτειν ἀπάντα. ᾗ δ' ἐμβολέων, αἳ μὲν ἐξ ὑπαγωγήσιος ἐμβαλόντα, αἳ δ' ἐκ κλιτήσιος, αἳ δ' ἐκ περιστροφίσιος. αἷσι δ' ἐκ ᾗ ὑπερβολέων τῶν σημάτων, ἢ τῇ, ἢ τῇ, σωὶ τῷ βραχίονι.

A

ΓΕΡΙ ΧΕΙΡΟΣ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ β'.

ΧΕιρὸς ἡ ἀρθρον, ὀλισθάνει ἢ ἔσω, ἢ ἔξω, ἔστι δὲ τὰ πλεῖστα. σημεῖα δὲ ὕστερα. ὅτι μὲν εἴσω, συγκάμπτειν τοὺς δακτύλους δύναται, ὅτι δὲ ἔξω, οὐ τείνει. ἐμβολὴ δὲ, ὑφ' ἧπερ ξηραίνεται τοῖς δακτύλοις ἔχει, τοῖς μὲ τείνειν, τοῖς δὲ αὐτὸ B τοῦτο φ. ὃ δὲ ἕτερον, ἢ σάρκη, ἢ πτέρνη, ἅμα ἀπωδέν, καὶ ὠθεῖ τὸ ὀστοῦν κάτωθεν ἡ, καὶ ὃ ἕτερον ὀστέον ὄγκον μείζονα ὑποδύεις, ὅτι μὲ ἔσω, καταστρέφας τὴν χεῖρα, ὅτι δὲ κάτω, ὑπίλιον, ὅτις ἡ ὀδόντοισιν· ὅλη ἡ χεὶρ ὀλισθαίνει, ἢ εἴσω ἢ ἔξω, ἢ ἔνθα ἢ ἔνθα, μάλιστα δὲ εἴσω, ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἡ ἐπίφυσις ἐκπίπτει. ἔστι δὲ ὅτε ὃ ἕτερον τῶ ὀστέων διέστη, ἔουσι κατάξασις ἰσχυρὴ πεπτέη, καὶ ὃ μὲ ἔξέχον, ἀπωθέν, τὸ δὲ ἕτερον ἀπωθεῖ· δύο εἴδεα, ἅμα εἰς τοὔπίσω C ἐς τὸ πλάγιον, ἢ χρονίδη ξαπέρης, ἢ πτέρνη. σκληρύνεται δὲ καὶ ἡ ἀχρεῖωσις, τῶ μὲν χρόνῳ κρατυνέ) ἐς χεῖρον. ὅπισις, ὀδονίοισι σιὼ τῇ χειρὶ ὃ πῆχυ, ὃ παρὰ ὦμος μέχρι δακτύλων πόνημ. ἐν παράπηξι δὲ, διδύνται ἕωυτα, πυκνότερον λύειν, ἢ ὃ καταμῆναι, ὃ καζυχὺ πλείονι χρέεσθ· οὐ γὰρ ὑγιὴς ἦ, βεσχυτέρη ἡ χεὶρ γίνεται. ὃ μενθησις ἐρρῶ μάλιστα ἕωυτῶν, ἢ ἡ πύκνωμα· νύξημερὸν ἦ ὃ ὀστέα μένει.

DE MANV.

HIPPOCRATIS TEXTUS II.

MAnus autem articulus in interiorem, vel exteriorem partem promovetur: sed maxima ex parte in interiorem. Manifestum judicium, ubi in interiorem, quod curvari: vel in exteriorem, quod porrigi digiti non possunt. In restituendo collocentur digiti super scamnum, & in diversas partes distendantur: quod extat ex osse vel prominentiori palmæ parte, vel calce simul repellatur, & in anteriorem, & inferiorem partem urgeatur: sed ab inferiori juxta alterum os, pila aliqua mollis subjiciatur manui pronæ, ubi à superiori est; supinæ, ubi ab inferiori. Curatur autem linteis. Prolabitur tota manus, vel in interiorem, vel in exteriorem partem, ubi in hoc aut illud latus, maximè autem in interiorem. Promovetur aliquando & appendix: aliquando & alterum os diducitur, tunc autem vehementer extendere convenit; & quod extat, repellere: reliquum vero à contraria parte adurgere, duobus modis retro, & ad latus vel manibus super scamnum, vel calce. Maximè autem recrudescunt, & deformitatem afferunt, tempore tamen confirmantur, ita ut usui sint. Curatio autem lintea postulat, quæ ad manum & cubitum pertinent: tum ferulas, quæ usque ad digitos accommodentur. Alligata autem ferulis sæpius resolvere oportet, quàm fracturas, & uberius inungere. Verùm à primo natali die brevior fit manus, & minuitur maximè caro à parte contraria illi, in quam os venit: ei vero qui jam adultus est, ossa manent.

ΠΕΡΙ ΔΑΚΤΥΛΩΝ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ γ'.

ΔΑκτύλου ἡ ἀρθρον ὀλισθὲν μὲν ὄσημον. ἐμβολὴ δὲ ὁ, καταπίπτοντα ἐς ἰσὺ, ὃ μὲν ὀξέχον ἀπωδέν, τὸ δὲ ἑκατέρον αὐτοῦ δέν. ὅπισις ἡ πανίσιον, ὀδονίοισι. μὴ σκήπτεσον δ', ἢ πυρᾶται ἔζωθεν. οὐ γὰρ ὑγιὲς ἦ, ἢ ἐν αὐξήσῃ, ὀζαρδρισθήσεται τὰ ὀστέα, βεσχυέται κάτω ὃ ὀλισθήματος, καὶ σάρκες μενθησει ξαλυτίαι μάλιστα, ἢ ὡς ὃ ἔκπωμα· νύξημερὸν ἦ ὃ ὀστέα μένει.

DE DIGITIS.

HIPPOCRATIS TEXTUS III.

A

Extendentes, &c.

DIgiti articulus, ubi excidit, in aperto est. Restituitur rectà distendendo, tum quod extat repellendo, & in contrariam partem adurgendo. Curatio fasciæ, & lintea postulat. Nisi restituatur, callo extrinsecus circundantur. Luxata autem ossa, vel à primo natali die, vel ei qui adolescit, ab inferiori parte breviora evadunt, & caro minuitur, à contrario illi in quam prolapsa sunt; sed jam adulto, manent.

ΠΕΡΙ ΓΝΑΤΟΥ.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ δ'.

ΓΝάπος ἦ, ὀλίζοισιν ἥδη τελέως ἐξήρθρησεν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΓΝάθον ὀνομάζουσι οἱ ἀνατομικοὶ, ὃ ὑποκάτω τῆ μήλου κεκλιμένῃ. ὃ μῆλον δ' αὖθις ἔξεχον ἐν τοῖς

DE MAXILLA.

HIPPOCRATIS TEXTUS IV.

MAxilla paucis hactenùs toto loco mota est.

GALENI COMMENTARIUS.

QUi operam dant corporibus incidendis, γνάθον dicunt eam partem, quæ genis subjesta est: genas verò, quæ μῆλα vocant,

eas, quæ leniter rotundæ in facie prominent. Quemadmodum igitur Hippocrates dixit, articulum autem lati scapularum ossis, pro articulo, qui cum lato scapularum osse committitur, sic nunc maxillæ articulum intellexit, quum maxillam ait, quam γνάθον appellat. Sic etiam Poëta dixit,

Κόπτων ἀμφοτέρησι χαμαὶ δ' ἄπαντας ὀδόντας,
Γνάθων ἐξελάσαιμι συὸς ὡς λιτοτέρμων.

ubi videtur appellasse γνάθους, malas, & maxillas, quas ipse etiam Hippocrates in sequentibus γνάθους nominat. Atque hæc de vocabulo : cur autem scripserit paucis maxillam toto loco moveri, ipse deinceps docebit ; animum igitur adjungito.

A θεῖσα διήκουσιν, ἀξέμμα ἐφερίς. ὁ δὲ Ἵππων Ἱπποκράτης ὕπερ εἴρηκεν, ὥμου ἢ ἀρθρου, ἐν ἴσῳ τῷ, κατ' ὦμον ἀρθρου, ἵνα καὶ πωὶ, λέγων, ὃ καὶ πρὸ γνάθον ἄρθρου, ἢ τὸν κάτω γόμφιον ὠνόμασε γνάθον. ὅπως δὲ καὶ ὁ ποιητὴς εἴρηκε,

Κόπτων ἀμφοτέρησι, χαμαὶ δ' ἀπανεύθε ὀδόντας
Γναθῶν ἐξελάσαιμι, συὸς ὡς λιτοτέρμους,

B ἢ δὲ κάκεῖνος φαίνεται γνάθους ὀνομάζων τὰς γόμφους. αὖθις τε ταὐτὰ ὁ Ἱπποκράτης ἐν τοῖς ἐφεξῆς, γνάθους ἀυτὰς καλῶ. περὶ μὲν οὖν τῆς διαστροφείας, ἐκβεβλῆσθαι τὸ γόμφιον, δῆλόν τε δέ φησιν, ὀλίγοις ἕδραθρίσασι τὸ γόμφιον, ἀυτός σε διδάξει δῆλον τὸ ὑπηρεσμένον, οἷς δὴ θεάσηται τὸ νοεῖν.

HIPPOCRATIS TEXTUS V.

Os enim, quod à malis procedit, cum eo conjungatur, quod ab aure, hoc autem maxillæ capita excludit : quorum unum à superiori parte situm est, alterum subjectum. Item ex maxillæ capitibus unum quidem ob longitudinem non facilè expellitur, quod rostro simile, jugale os excedit.

GALENI COMMENTARIUS.

ANteà quoque diximus in expositione libri de fracturis, & in primo commentario, si quis non intelligit, quæ ita clarè ab Hippocrate exponuntur, huic opus esse monstratione ossium, præcipuè hominis, vel certè simiæ; satius autem non est tunc, quum liber legitur, sed priùs per ocium ossa inspicere. Diximus item scriptum fuisse à nobis librum de ossibus ad eos qui primas institutiones addiscunt, in quo antè exerceri melius est eum, qui percepturus est, quæ ab Hippocrate scribuntur. Atqui ut in superioribus scripsi, sic etiam nunc faciam mediam quandam doctrinam inter eam, quæ convenit iis, qui inspexerint, & eam quæ iis, qui non inspexerint. Hoc enim pacto, qui inspexerint molestè sermonis longitudinem non ferent : qui non inspexerint quasi descriptionem quandam habebunt exquisitæ cognitionis, quæ haberi non potest, nisi ossa ipsa inspiciantur. Intelligito igitur ex partibus oris, quæ dentes continent, eam quæ movetur, esse maxillam : quæ immobilis est, malas : in utroque item osse dentes contineri, tam magnitudine, quàm numero inter se æquales. Procedit autem à malis os tenue continuatum illi ossi, quo continetur angulus oculi temporibus propior ; cum hoc alterum os nectitur, in quo situm est foramen auris ; quà verò coeunt hæc inter se, commissura fit suturæ similis. Hoc igitur os, quod malas capiti annectit, ab iis qui incidendis corporibus operam dederunt, jugale os appellatur : quandoquidem, & ipse Hippocrates : conjugatur inquiens, ostendit duo ossa inter se conjungi, quasi jugo subjecta; huic autem jugo cavum subjectum est non mediocre, in quod se inserit alterum maxillæ caput, quod rostrum refert; hoc & fœmineo genere κορώνην, & neutro κόρωνον, Græci appellant. Juxta hunc processum maxilla quoque alterum exigit, per quem cum capite propè aurem com-

C

D

E

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ε΄.

ΟΣτέον τε γὰρ ὃ ἀπὸ τῶν μάλων γνάθου περυκὸς, ὑπερέχοντα φυῆς τοῦ ἄκρου ὃ οὐ ὀστέῳ φασπυκότι, ὅσῳ ἐπικλείῃ τὰς κεφαλὰς τῶν κάτω γναθων. τὸ μὲν ἑωυτέρω ἐὸν, τὸ δὲ, κατωτέρω τῆς κεφαλέων. τά τε ἄκρεα τῶν κάτω γνάθου, τὸ μὲν ὄβριμον τὸ μὴκος οὐκ ἐὐπρεέσδυτον, τὸ δὲ αὖ τὸ κόρωνον τε, καὶ ὑπερέχον, ὑπὸ τὸ ζυγώματος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙρηκα μοι ἐν τῷ σφόδρα τῷ ἀπὸ τοῦ ἄρθρου ἀρξαμένῳ, ἐν τῷ περὶ τῶν καταγμάτων. ἐὰν τις ἐπιμελῶς ἀναγνῷ τὰ ἔτι ὑπ' Ἱπποκράτους λεγόμενα, δείκνυσι γὰρ τοῦτο σαφῶς διδάσκων τὸ ὀστέον, μᾶλλον μὲν ἀνδρεῖον, εἰ δὲ μὴ πλέον. ἀμείνων δὲ μὴ νῦν, ὅτι ἀναγινώσκῃ τὸ βιβλίον, ταύτῃ ἔξιν γάρ τις τῶν ὀστῶν, ἀλλ' ἔμπροσθεν ὅτι φράσω γεγονέναι. λέλεκται δὲ καὶ ὡς ὑπ' ἐμοῦ γέγραπται βιβλίον τοῖς εἰσηγουμένοις, περὶ ὀστῶν, ὅπου τε τῷ μόνῳ στενέναι δόξει, τί ἐν τούτοις τοῖς γεγραμμένοις ὁ Ἱπποκράτης λέγει, σεσημειώμεθα βραχὺ ὅτιν ἐν ἐκείνῳ. ἐν τοίνυν ἔμπροσθεν εἴρηται, καὶ νῦν ποιήσω μέσην ὥρα τοῖς ἐνοχλουσι, καὶ μὴ ἐνοχλοῦσι, διδασκηθέντων. οὔτε γὰρ οἱ μὴ ἐνοχλούμενοι ὅσιν ἀνιάσονται τῷ μήκει τοῦ λόγου, οἵ τ' αὖ πάνυ ὅλως ἐνοχλούμενοι, οὐ ὑπογραφὴν ὥρα ἕξουσι τῆς ἀκριβοῦς μαθήσεως, ἣν οὐκ οἷόν τε, χωρὶς τῆς ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὀστοῖς αὐξήσεως δηνέναι. νέᾳ δέ μοι ἐστὶ τὸ μὴν κινούμενον ἐν τοῖς ὁδοῦσι τόμε, τὴν κάτω γόμφον ἔχῃ, τὸ δὲ ἀκίνητον, τὴν ἄνω. ἐπεὶ γέγραπται ἐν τοῖς πρὸ ὀστῶν, περὶ ἀλλήλους ἐόντας, κατὰ τε τὸ μέγεθος, καὶ τὸ πλῆθος. ὁμοιοσχὲς δὲ τὸ τῆς αὖ ὠνάγου, λεγόντων ὅτι, ἐν συμμέτρῳ τῷ ἐπεξέρχοντι τὸ μικρὸν, καθ' ὃν οὐ ὀστῷ τούτῳ δὲ ἄλλο τ' αὖ ἕτερον ὁμοίως ἔφθω. καὶ πρὸ ὃν ἀκριβῶς πάρων ἐν αὐτῷ ἐπεξέρχοντι ὀστοῦ. καθ' ὃ ἐν συμβεβηκὸς ἁψῇ ἀλλήλοις, γίγνεσθαι συναρθρωσίαν ὁμαλὴν ἔφθω. τὸ τοίνυν ὁσοῦ τούτο λεπτὸν, ὃ συνάπτῃ τὸ αὖ γόμφιον τῇ κεφαλῇ, καθ' ἓν ζύγωμα ἐπεξέρχεται τὸ ἀνατομικῶς. ἐπειδὴ μὲν αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης φάσκων ὑποζυγῶσθαι, δηλαδὴ συναγειν ἀλλήλοις τὰ δύο ὀστᾶ, κατὰ ἓν ζυγὸν ὑποκείμενον αὐτοῖς. ὑπὸ δὲ τούτῳ τῷ ζυγώματι κοιλότης ἐστὶν ἐξαίσιος, ἣν καταλήφει ἡ ἑτέρα τῶν ἀποφύσεων τῆς κάτω γόμφους, ἣν τε κορωνῶνα ὀνομάζουσι, καὶ κόρωνον ἑτέρους. ὅσπερ καὶ ἑτέρας ἀποφύσεις τῆς τοῦ δακτυλίου, καθ' ἣν διαφέρεσθαι πρὸς τὴν κωφαλὴν ὀστῶν, πλησίον τῆς

ὠτός. ἀλλ' αὕτη μὲν ἡ ἀπόφυσις, βεβηκυῖα ἐπὶ τὸ μῆ- A
κος, ἡ δὲ ἑτέρα, πολὺ μακροτέρα. ὁμοίως δὲ ἡ ἀμφοτέρων μέσον τεταρμένη ὃ ζύγωμα. τὸ μὲν μακροτέρας, ὑπτιώτερον κέκλιται, ὑψηλότερον δὲ τὸ ὑπτιώτερον. ἀμφοτέρας δὲ τὰς ἀποφύσεις τὰς κάτω γλουτους. ἀμφοτέρας δὲ τὰς ἀποφύσεις τὰς κάτω γλουτους, ὡσάμενος ὁ Ἱπποκράτης περαιοῖ, ἐν τῷ φύσει, ὃ ζύγωμα τὰς κεφαλὰς ἀποκλείῃ, ὅσον δεῖ θλίβεσθαι, ἐκ χωρὶς ἀλλήλων, τὸ μὲν κατωτέρω, τὸ δὲ αὐστηρῶ. προδηλον οὖν, ὡς δυνατὸν ἐστι συμπεσεῖν τὸ οἰκείας ἕδρας δεσμὸν τὸ κάτω γλουτου, αὖθις δὲ κατωτέρω χαρῆναι τῷ ζυγώματος τὸ κορώνιον, ἐκ μὲν ἐπὶ ἀπὸ τούτου γλουτοῦ. B
ἕδρας δεσμὸν αὐτὸν ἐρυσάσῃ. διὸ ἀναγκαῖον δὲ σώματος εἰς τὸ ἰδίας ἐπιμονῆς χώρας. εἰ δ' ἐστὶν ἕδρας δεσμὸς ὀστᾶς μέλλοι, κωλυθῶσι χρὴ τὸ ἐπιόδου αὐτῆς εἰς ὃ πλάγιον συμβαίνειν. ὀρθῆς οὖν ἐφεξῆς ἔφη, χωρὶς δὲ μέσου χαίνοντος, εἰς τὰ πλάγια ἐκβεβλῆσθαι τὸ γλουτοῦ, ἀδύνατον αὐτῶν συμπεσεῖν. ὅτε γὰρ αὐτὰ ἀποχωρῆσαι δυνάμενα κατωτέρω ζυγώματος ἢ κορώνης, πολλῷ δηλονότι πλέον ἀποχήσει τὰ κατὰ γλουτοῦ, ἢ τὰ ἄνω. τῶν δ' ἐν τῷ μέσου χαίνοντι γλουτοῦ, ὑπ' ἀνάγκης τὸ εἰς ὃ πλάγιον ἐκβεβλῆσθαι, ἢ φησὶ τὸ οἰκείαν χώραν ἐπιόδου κωλύειν. ὅθεν τε οὖν ταῦτα, δυσκόλως συμπίπτει, καὶ ὅθεν τὸ ἐξῆς λέξιν ἢ σοφοὶ αὐτὴ λέγοντος. C

mittitur. Sed hic brevior est, alter multò longior; uterque distinguitur jugali osse, quod medium inter utrunque situm est, longiori humilius, breviori sublimius: utrosque maxillæ processus Hippocrates nominavit capita, quum inquit: hoc autem maxillæ capita excludit, hoc est, diducit, separatque inter se, alterum ab inferiori parte, à superiori alterum. Constat igitur procidere maxillam non posse, nisi processus rostro similis jugali osse humilior demittatur; at non propterea simpliciter luxabitur, ubi illud accidat: aperto enim ore in suum locum revertetur. Ad hoc igitur, ut luxetur, necesse est reditum prohiberi, eò quod ipsa in latus convertatur. Rectè igitur in sequentibus inquit: luxari autem non poteſt, nisi ore vehementer operto in latera convertatur: neque enim ferri poteſt ipse processus infra os jugale, priusquàm maxilla à malis plurimùm diducatur; quod accidit, ubi homo maximè hiat, neque reditu, in suam sedem prohibetur, nisi in latus convertatur. Ægrè igitur prolabitur, & ob hæc, & ob musculorum robur, quibus ad superiores partes alligatur, de quibus agit proximis verbis.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ς'.

Ἅμα τε ἀμφοτέρων τῶν ἀκρέων τούτων ὑδρωδέες τένοντες πεφύκασιν, ἐξ ὧν ἐξηρθρωμένοι μύες, οἱ κροταφῖται, καὶ μασητῆρες κεκλημένοι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἃς ἐμπεφυᾶσιν ὠνόμασε κεφαλὰς τῆς κάτω γλουτοῦ, ἄκρεα νῦν προσηγόρευσε, ἐπ' ἀμφοτέρων, λέγων. ὑδρώδεις τένοντας παρυφένας. κλῆσιν δ' εἴωθεν τένοντας, ὅταν τὰ πρῶτα τῶν μυῶν, ἃ προσαρτήσεσιν ὀπουρώσις οἱ ἀνατομικοὶ, ὑδρωδέστερα μὴ ᾖ τῶν μέσων ὄντα, διαφέροντα δ' ἀλλήλων, ἐν παχύτητι, ποτὲ μὲν πλείονα τὴν σαρκώδη φύσιν ἔχῃ τὸ ὑδρώδους, ποτὲ δ' ἐλαττονα. ὁπότε μὲν οὖν ἡ τῆς σαρκὸς οὐσία πλείων ᾖ, σαρκώδη τῶν ὀπουρώσιν καλοῦσι τὸ μέρος. ὁπότερ ἡ ἐλάττων ᾖ, ὑδρώδη προσαγορεύουσι. νῦν οὖν ἐπειδὴ τὰ σαρκώδεις οὐσίας ἡ ὑδρώ- E
δης ἐστὶ πλείων, ἐικότως ἔφη ὑδρώδεις τένοντας ἐμπεφυκέναι τὰ κεφαλάς. ἀπὸ γὰρ τῆς ὑψηλῆς τῆς κάτω γλουτοῦ, ἐξορτὰσθαί φασι μύας, τοὺς κροταφίτας, ὃ μασητῆρας καλουμένους. ἀδηλον δ', πότερον τοὺς αὐτοὺς μύας τοῖς τοιούτοις προσηγόρευσιν ὀπόμασιν, ἢ ἄλλους μὲν εἶ βούλεσθαι τοὺς κροταφίτας, ἄλλους δὲ τοὺς μασητῆρας. οἱ μὲν γὰρ μετ' αὐτὸν ἀνατομικοὶ, κροταφίτας μὲν ὀνομάζουσι, τοὺς ἐκ τῆς τοῦ κροτάφου ὀστοῦ τὰ κεφαλῆς ἐκφυομένους, οὓς δὲ βλαισότητας τε καὶ στραβότητας ὀρθοῦσθαι ἐντεινομένους. τοὺς δὲ ὑπικλειομένους τοῖς πλατέσι τὰ κάτω γναθου, καὶ τούτους ἑκατέρωθεν ἕνα μασητῆρα, ἐπειδὴ προδηλοῦσι τὴν τῶν μασᾶσθαι τὰ γλουτοῦ, ὅταν δυναμένων τὸν ποιῆν, τὰ ἀνωθεν καθειμένων. ἀναπτῶσι γὰρ ὀκρίοι μόνοι αὐτὸ, τὰ μὲν εἰς τὰ πλάγια προέρουσιν, ὅθεν καὶ ἐν τῷ στενάζειν ὁ ὁμῶν, τύπτων χεῖρ' ὀδοῦσι, ὡς ἂν κάπειδηλοι ὀδάκνοντές τι τοῖς προσθίοις ὀδόντων ὁπομα-

HIPPOCRATIS TEXTUS VI.

Iam vero ab utraque parte harum summitatum nervosæ oriuntur chordæ, quibus musculi illigantur, qui κροτάφιται, *&* μασητῆρες dicuntur.

GALENI COMMENTARIUS.

D Quæ antè κεφαλὰς, id est capita maxillæ vocavit, nunc ἄκρεα, id est summitates appellat, ab utrisque inquiens nervosas chordas oriri, quas τένοντας vocat: solet autem sic appellare eas musculorum extremitates, quæ Græcè ab iis, qui versantur in corporibus incidendis ὀπουρήσεις nuncupantur. Semper autem magis nervosæ sunt, quàm medius musculus: verùm inter se differunt, eò quòd aliæ naturam magis nervosam habeant, aliæ minus: ubi carnosa natura plurimum abundat, musculi extremitatem carnosam vocant, contra ubi nervosa superat, nervosam. Nunc quia nervosæ magis sunt, quàm carnosæ, jure dixit ab utroque horum capitum nervosas chordas oriri: innecti enim inquit summitatibus maxillæ musculos, qui κροταφῖται, & μασητῆρες nuncupantur. Sed incertum est, num eosdem musculos his vocabulis appellet, an alios esse velit κροταφίτας, alios μασητῆρας, quoniam, qui post Hippocratem versati sunt in corporibus incidendis, κροταφίτας vocant eos, qui à temporum ossibus oriuntur, quos, ubi intenduntur, claudere, & contrahere os apertè videmus: eos verò, qui F maxillæ, qua latescit, illigantur, utrunque scilicet unus, μασητῆρας nominant, eò quod in mandendo maxillam circumagant: quod efficere non amplius possunt, qui à superiori parte oriuntur, hi enim sursum solummodo ipsam adducunt: non tamen in latera movent. Quocirca ipsis opus est in contrahendo ore, non secus etiam, ubi prioribus dentibus aliquid mordentes abscindimus, vel ubi comminuere aliquid caninis volumus. Sed ubi cibum, ut contenda-

mus, conteramusque, super maxillares impo- A nimus (quæ actio μάσησις græcè dicitur) musculi tunc suo munere funguntur, qui maxillam, cui illigantur, quà latescit, in latera movent. Probabile igitur est hos musculos appellari μασητῆρας: eos verò κροτᾶφίτας, qui à musculis juxta ossa temporum, quæ Græci κρόταφα, dicunt, oriuntur; qui & nervosas chordas continent, maxillæ summitatem rostro similem circumagentes. Atqui conditum est in ore par aliud musculorum, qui supernè ab ossa, quod ab alarum similitudine πτερυγοειδὲς vocatur, & à toto sinu juxta posito oriuntur: junguntur autem maxillæ, ea potissimùm parte, unde processus ad commissuram fertur; perveniunt autem hi musculi ad eos, qui μασητῆρες dicuntur, quique, ut dixi, maxillæ inhærent ab exteriori parte, qua latescit, quum ab interiori parte duo, qui propositi sunt, utrinque unus, maxillam, qua latescit, comprehendant. Ergo, quum Hippocrates ait, jam verò ab utraque harum summitatum nervosæ oriuntur chordæ, quibus musculi illigantur, qui κροτᾶφῖται, & qui μασητῆρες dicuntur, constat nullo modo loqui C de musculis, qui ab exteriori parte maxillæ superiniiciuntur; sed duo musculorum paria indicasse, eos scilicet, qui evidenter ab extrema fronte oriuntur, & eos, qui juxta sinum ossis πτερυγοειδοῦς: hi enim alterum processum attrahunt, quem inseri in commissuræ cavum diximus: sed alterum musculorum par, quod ut retuli, maxillæ extremitatem rostro similem in orbem amplectitur, rursùs ipsos maxillæ processus sursùm ad caput adducit.

ζομβῶν. ὅτ᾽αν γὰρ τὰς μύλας ἐπιθλίβοντες τὰ σιτία, κατα-θραύειν τε, καὶ λεαίνειν αὐτὰ πρόσεστιν, μάσησις μὲν καλεῖται ὁ τοιοῦτος ἔργον. ὅταν δὲ τὰ ἐπικεκλημένα τοῖς πλατέσιν ἐπιπαλῆται, σύζυγοντων αὐτῶν εἰς τὰ πλάγια τὴν γνάθον. ὧν λόγον οὖν ἔστι, τούτοις μὲν μασητῆρας ὀνομάζειν, κροτᾶφίτας δὲ τοὺς ἐκφυομένους τῆς τε τοῦ κροτάφου ὀστοῦ, οἵ τε πλεκτικωτέρους τενόντας, τὴν κορώνην τῆς γνάθου ἐν κύκλῳ πάσῃ περιεχόμενοι. καὶ μὴν καὶ ἄλλη τις ἔστι συζυγία μυῶν, ἐγκατακεκλεμμένη τοῦ σώματι, τὴν μὲν ἄνω ἔκφυσιν, ἐκ τε τῆς πτερυγοειδοῦς ὀστέου ἔχουσα, καὶ συμπάσης τῆς σφηνοειδοῦς ἀπὸ τῆς κοιλότητος. ἐμφυομένη δὲ τῇ κάτω γνάθῳ, κατ᾽ ὀλίγον μάλιστα ὃ μέσος, οὗπερ ἡ θέσις τῶν ὀδόντων ἀπέφηνεν ἀναφέρεσθαι. ζεύγους δὴ μυῶν, οἱ μὲν ἐπὶ ταῖς μασητῆρας ὀξυκορώνοις μοῖς, οὓς καὶ δὴ πλατίους ὕφλον ἔζωθεν ἐπιτεταμένας τῆς κάτω γνάθου, ὡς τε ἐνδυθεν αὐτοῦ ὃ πλατύ, κατειλήφασιν οἱ προφερεστάτου δύο μῦς, ἑκατέρωθεν ὄντες. ὅτ᾽αν οὖν ὁ Ἱπποκράτης εἴπῃ, ἅμα τε ἀμφοτέρων τῶν ἀκρέων ζύλων νευρώδεις τένοντες περίκεινται, οἷς ὧν ἐξήρτηται οἱ μύες, οἱ κροτᾶφῖται, ἢ μασητῆρες καλούμενοι. προσδήλως μὲν οὖν ὅτι τὰ ἔζωθεν ἐπιβεβλημένα μυῶν τῇ γνάθῳ, μηδ᾽ ὅλως μηνυόμενον. ὅλα δ᾽ ὡς δύο συζυγίας ἄγειν ἡμᾶς τὰ μυῶν, οὔτε ζαφῆ τὴν ἔκφυσιν ἔχοισιν ὁμοίαν τῶν πλατέων ἕκατέρων ἢ μυός, ὡς ὅσοι πρόσεστι τὴν κοιλότητα, τὴν τοῦ τῆς πτερυγοειδοῦς ὀστοῦ. ἔστι μὲν γὰρ τὰ ἑτέραν αὐτῶν ἔκφυσιν εἰρημένου ἄγειν τὰ κεφαλήν. ὃ δὴ ἕτερον ζύγος, ὅταν τὰς κορώνας ἕλκων ἐμφέρεσθαι, ἅμα τε αὖθις αὐτὰ τὰ γνάθου τὰ πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀναπείσοισι.

HIPPOCRATIS TEXTUS VII.

ET propterea vocantur, ac propterea moventur, quod inde illigantur.

GALENI COMMENTARIUS.

QUum propositos musculos dixerit nominari μασητῆρας, causam reddidit, cur ita appellentur; inde enim illigantur, hoc est maxillæ summitatibus: propterea moventur, quum mandimus, & μασητῆρες vocantur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ζ.

ΔΙα τοῦτο γὰρ καλέονται, καὶ διὰ τοῦτο κινέονται, ὅτι ἐντεῦθεν ἐξήρτηται.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΜΑσητῆρας εἰπὼν καλεῖ τοὺς προειρημένους μῦς, αἰτίας ἀποδίδωσι τῆς προσηγορίας αὐτῶν. ὅτι γὰρ ἐντεῦθεν ἐξήρτηται, τοῦτ᾽ἔστιν ὅτι τὰ ἀκρέων τὰ γνάθου, διὰ τοῦτο κινοῦνται μασώμενοι, καὶ καλοῦνται μασητῆρες.

HIPPOCRATIS TEXTUS VIII.

NAm, quum edimus, loquimur, aut aliter ore utimur.

GALENI COMMENTARIUS.

MAxilla solummodo movetur, quùm à malis ipsam reducant priores duo cervicum musculi, cumque μασητῆρες illam adducant. Jure igitur evidenter moventur, quum ei ossi, quod maximè movetur, illigentur. Dicti autem sunt ob hujusmodi motum μασητῆρες, à mandendo, quæ maxillæ actio valentissima est: leviter enim movetur, dum loquimur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ η.

ΕΝ γὰρ τῇ ἐδωδῇ, καὶ ἐν τῇ ἀφηλέκτῳ, καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ χρήσει τοῦ στόματος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΗΚάτω γνάθος ἐστὶν ἡ κινουμένη μόνη, ἀπαγόντων μὲν αὐτὴν ἀπὸ τῆς αἰσθητῆς, καὶ τὸ πεζικὸν δυοῖν τραχήλων μυῶν, τραπεζοειδῶν δὲ, καὶ μασητήρων. εἰκότως οὖν ἐναρχὴν τὴν κίνησιν ἔχει, ἐξερτημένου μεγίστην ἔχοντος τοῦ ὀστοῦ τὴν κίνησιν, ὠνομάσθησθαί τε διὰ τὴν κίνησιν, ὥστε μασητῆρες ἀπὸ τοῦ στοφοράτου τὴν ἔρχειν τὴν κάτω γνάθου· ἀσθενὴς γὰρ ἐν τῇ διαλέκτῳ κίνησις.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ θ'.

Ημὲν αὖω γναῦος ἀξεμές, συμήρτηϖ γὸ τῇ κεφαλῇ, ἡ δ' ἀπήρθρωϖα, ἢ ἡ κάτω γναῦος κινές), ἀπήρθρωϖα γὸ ἀπὸ τ αὖω γναθου, ϖ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τινες μὲν, συμήρθρωϖα γράφουσι, ἔνιοι δὲ συμήρτηϖα, ὅτι καὶ τὸ συναρθρωθαι ὁτὲ συμβολὴν φυσικὴν ἔχει βούλεϖαι, ποτὲ μὲν ἀκινησίαν ἐργάζονϖον τὴν κίνησιν, ἔστ ὅτε δ' ὅλως φαρμόζει, ὡσπερ γε τὸ ἁρθρωθηναι, ὡς τὸ φυσικὴν συντάξιν, ἐναρχὴν τ κίνησιν ἐχόντων. ἐν ϳ τῇ προκειμένῃ ῥήσει, τὸ ἀπήρθρωϖαι ὑπεδείκνυϖαι, ζητὸ μὴ σημαίνειν τὴν ἁρθρωθῆναι, εἰσὶ γε ϳ ὃ ἀπηρθρωϖο.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ι'.

Διὸπ μὴν οὖν ἐν τασμοῖσι, ϖ τετρώσι, τῶν προσϖον ὃ δεῖ δεῖ ὑπομηνύει σωντεταμμένον, διὸτι πληγαὶ κεῖνται, ϳ καρηβαρίαι γίνονται, ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἐρήσεται.

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Διὸλίγαν ῥημάτων εἰπεῖν δυνάμενος, ἐπειδὴ πλησίον ὅτι τ δεῖσθαι τ νεύρων ἔχει τῶν ὃ δεῖ δεῖν, εἰς γε τασμοὺς αὐτὸ τῶν προσϖόνων ἀφορᾷ, ϖ τὰς πληγὰς καρδίας ἴσχει, οὐκ οἶδ' ὅπως αὐθαλλεπὸ. ζητ οὖν ἐθοῦλεϖο συνυποδείξαι τ λόγον πειθομένοις ὀπτικοῖς ἐξ ἐγκεφάλου νεύρων μυηθησόμενος, ὅσοι οὐκ ἂν ἀπαίτησιν ἐν τῇ προκειμένῃ ὀλιγωρίαν γίνεσθαι, καὶ δι' ὃν τοῦτ' αὐθαλλεπὸ τ τέλειον λόγον ἑκατέρωσε γράψαι.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ια'.

Περὶ δὲ τ μὴ καῖρα ἐξαρθρεῖν τὰ δὲ τὰ αἴρα.

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ποῖα τάδε; διαιρημένα δυοῖν ἢ δύο ἔχοντα κεφάλαια, τ τ ὀστῶν φύσιν, οἵαν δηλον, ἅμα τῇ ῥάμμῃ τ μυῶν.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιβ'.

Αἴτιον ϳ καὶ τόδε, ὅτι ὑ μᾶλλα καταλαμβάνοισι ποιοῦσι αὐάγκην βρωμάτων, ὡς τε τ ἄνθρωπον χρῄζειν μείζονος, ἢ ὅσην δυνάμεϖ. ὀκνοῦσι γ' αὖ ἀπ' ὀδόντος ἄλγου ἀνοίγειν τὸ στόμα, ἢ ἀπὸ τ μεγάλης χρείαντα, ϖδιαστρέφειν τὸ στόμα ὅτι ταχίστα.

HIPPOCRATIS TEXTUS IX.

Malæ quidem quiescunt : innectuntur enim capiti, sed non insinuantur, ut articuli : at maxilla movetur, ut quæ articulorum modo cum malis, & capite committatur.

GALENI COMMENTARIUS.

VErbum innectuntur συνήφανται dixit : nonnulli scribunt συνήφθαι, id est, junguntur, propterea, quod Hippocrates ait συναφὰς εἶναι esse junctura ossium, interdum eorum, quæ vix, interdum eorum, quæ nullo modo moveri videntur : sicut διάρθρωσιν naturalem commissuram ossium, quæ apertè moventur. In propositis autem verbis commissuram articulorum ἀπαρθρωσιν vocat, quod idem notat, ac διαρθρωσις, siquidem & ἀπηρθρῶθαι διηρθρῶθαι significat.

HIPPOCRATIS TEXTUS X.

Aᴛ quamobrem nervorum distentionis, rigorisque hic articulus primus indicio sit, ubi contrahitur : & quam ob rem plagæ in temporum musculis graves sint, & stuporem inferant, alibi explicabimus.

GALENI COMMENTARIUS.

PAucis persequi rem potuit : quoniam hic articulus ad nervorum initium propius accedit, primus nervorum distentionem concitat, plagasque habet stuporem inducentes : nescio autem quo pacto reservaverit, fortasse voluit in scribendo demonstratione uti, mentionem faciens nervorum qui à cerebro ad hos musculos perveniunt : quod necessarium non fuit, in proposita doctrina, atque idcircò in alium locum perfectum sermonem distulit.

HIPPOCRATIS TEXTUS XI.

Aᴛque hæ causæ sunt, cur non admodum prolabitur.

GALENI COMMENTARIUS.

SEd quænam sunt? nempe non aliæ, quàm quæ dictæ sunt, quarum duplex est caput, natura ossium (ut narravi) & robur musculorum.

HIPPOCRATIS TEXTUS XII.

Iʟlud etiam in causa est, quod nulla ferè in edendo necessitas est, quæ cogat hominem aperire os, ultra quam possit : luxari autem aliter maxilla non potest, quomodocunque figuretur, quàm cùm ore vehementer aperto, in alteram partem convertitur.

GALENI

A

GALENI COMMENTARIUS.

PRæter duas ſuperiores cauſas, quæ efficiunt ut maxilla rarò luxetur, tertiam adſcribit, ſcilicet niſi plurimum os aperiatur, luxari minimè poſſe. Verùm non ſæpe fit, ut nobis opus ſit ore plurimùm aperto: quandoquidem ejuſmodi actio duplici uſui accommodatur, vel ubi volumus ore magnæ molis quidpiam apprehendere, vel ubi quammaximè hiamus: quorum illud rarò accidit, hoc delirantibus duntaxat. Quod & aliquando accidiſſe vidimus Pluſio B Placino, cùm quantum poterat, os aperiret, deinde maxillam in latus deduceret; conſueverat autem ſic ſubinde figurari, ac tanquam egregium factum, ultrò ſemper hiare ampliùs conabatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τοῦ ἁπανίως ἐκπίπτειν δὲ πάνυ ῥᾴδιον, ὅτι τὸ προῃρημένως δύο μόνοις πείπτει συμβαίνειν, ὅτι χρεὼν μὲν τὸ μάγιστον ἀνοίξαι τὸ στόμα, τὴν ἐκπίπτωσιν ἀδυνάτου ῥᾳδίαν. ἀνοίγειν δέ τι πλεῖστον αὐτὸς οἷόν τε διὸ καὶ πολλάκις, ὅταν δύο χρείαις τὰ τοιαύτης ἐνεργείας εἰσίν, ἅτε μέγιστον ὄγκον ἐθέλοντα τὴν στόμαπι ὑπερβαλεῖν, ἢ χασμώμενον ἀκρως πλείστου ἀνοιγηθεῖν, ὧν ὁ μὲν προτερον ἀπανίου ἐστί, τῷ δὲ δευτέρῳ, μόνον τοῖς ἀφεσιν συμβαίνει γίνεσθαι. ἐν δὲ τῷ παλαιῷ ποτε γινομένων αὐτὸ πάνυ, Πλακίνῳ, ἀνοίξαντι μέχρι πλείστου τὸ στόμα, καὶ ἅπτα ὑπερλαβόντι περὶς τὸ γνάθιον. εἰωθὼς δ᾽ στωεχῶς ὥστε ῥημαπίαζ, ἢ ὥσπερ καλὸν ἔργον, ἐκὼν ἀεὶ μεῖζον ἐπειρᾶτο τὸ προτερον χαίνειν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIII.

VEruntamen illud eſtam efficit ut maxilla excidat, quod ex omnibus nervis, ac muſculis, qui juxta articulos ſunt, vel non longè ab articulis, quibus illigantur, quicunque in uſu frequenter âmoventur, dum extenduntur, maximè idonei ſunt, qui extenti ſequantur, perinde atque coria, quæ, quùm optimè mollita ſunt, plurimùm extendi poſſunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

Προσυμβαίνειται μόνοι τὸ τόδε προῃρ τὸ ἐκπίπτειν. ὁκόσα μὲν νῶτα, τὰ ὁκόσοι μύες πρὸς ἄρθρα εἰσίν, ἢ ὅσα ἄρθρων, ἀφ᾽ ὧν ξυνδέονται, τάκιον ὅτι ἂν τῇ χρόᾳ πλειστάκις ἀμοιγνύηται, τοῦτο καὶ ἐς τοῦτο καταπάσιος δυνατώτατα ὑπισχύουσι, ὥσπερ τὰ διέρματα τὰ διδεψημένα, πλείστιν ὑπίσχουσιν ἔχει. ταῦτα δ᾽ οὕτω ὁ λόγος.

GALENI COMMENTARIUS.

QUod ad propoſitas cauſas attinet, neceſſe eſt maxillam, vel nullo modo, vel rarò admodum luxari. Videtur tamen res aliter habere: excidit enim rarò, & non adeò, ut permulti noſtrum ejuſmodi caſum non viderint, D quod in iis evenit, quæ ſunt riſſima: eo enim quòd ejuſmodi commiſſura multum movetur, muſculi nervique ipſius tenduntur, & oportuniores ſunt, qui extendantur, quàm quibus rarò motis opus eſt: quemadmodum ait & coria ὠδεψημένα, hoc eſt optimè mollita, plurimùm extendi poſſunt: quoniam Poëta verbum δεφεῖν mutuantur ad ſignificandum mollire, quùm inquit κηρὸν δεψήσας μελιηδέα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οσον ὑπὸ τοῖς προῃρημένοις αἰτίοις, ἢ ὑπ᾽ ὀλως ἐκπίπτειν τὸ γόμφ, ἢ μὲν φαίνεται γε μὲν ὅτως ἔχειν. ἐκπίπτῃ γὰρ ἁπανίως, ἢ μὲν ὥστε παμπόλλων τῶν ἡμῖν ὁρᾶσθαι, καθάπερ τὰ ἀπανισθέντα. λέγω γὰρ ὃ πολυκίνητον τὸ διαρθρώσεως, οἱ καὶ αὐτοὶ μύες, καὶ τὰ νεῦρα τέτανται, καὶ τούτοις ἐπιτυχέστερος ἔχουσι τὸ ὀλιγάκις ἐς χρεῖαν κινήσεως ἀφικνουμένων, ὥσπερ φησί, καὶ τὰ διέρματα τὰ διδεψημένα, τουτέστι τὰ κάλλιστα μεμαλαγμένα, πλείστιν ὑπίσχουσιν ἔχει. καὶ γὰρ ὁ ποιητὴς ὑπὸ τῷ μαλάξαι, ὃ δεῦσαι λέγει. κηρὸν δεύσας μελιηδέα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIV.

ERgo, quod propoſitum erat, maxilla raro excidit: mutatur tamen ſubito ſæpè, quum homo hiat, ut compluribus aliis muſculorum, nervorumque motionibus accidit.

GALENI COMMENTARIUS.

MUtatur ſubito dixit χάσκει, quod verbum quid ſignificet, intelligemus, ſi ea, cum F quibus in oratione conjungitur, animadvertamus: inquit enim, ut compluribus aliis muſculorum, nervorumque motionibus accidit: quare χάσκει vitium eſt nervorum, ac muſculorum articulo non erumpente. Quidnam hoc vitii ſit, aperit, quùm inquit motionibus: voluit enim ex naturali ſitu in alterum mutari, idque ſubitò: idem & paulò pòſt indicat ſignificari verbo χάσκει, quùm ait, dein ſubitò mutare ad tres habitus ſimul conſilio directo,

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ, χάσκει τί ποτ᾽ αὐτὸ σημαίνῃ, γνωσθήσεται, ἐὰν συμφερόμενοις προσέχοντες τὸν νοῦν· φησὶν οὖν, ὡς αἱ ἄλλαι μυῶν συμβαίνουσι, καὶ νεύρων, τοῦτο ποιοῦσιν, ὥστε ὁ χάσκος, μυῶν καὶ νεύρων ἐστὶ πάθος, αὐτὸ δηλοῦντος. ὁποῖον δέ τι τὸ πάθος τοῦτ᾽ ἐστὶ, δῆλον μὲν καὶ τῷ φάναι συμβαίνειν. βούλεται μὲν γὰρ αὐτὸς, ὅτι τὸ ἐξ φύσεως διάστασις, εἰς ἑτέραν μεθίστασθαι, βέλεται δ᾽, καὶ ἀθρόως τοῦτο γίνεσθαι. καὶ γὰρ καὶ μετ᾽ ὀλίγον ἐνδείξεται τοῦτο σημαίνειν, ὃ χάσκει λέγων ἔπειτα, ἐπειτα δέκατόν χάσκει, τρισὶ σχήμασιν ὁμοῦ προσέχοντα τὸν νοῦν,

Συντίς μεζζάλλειν ἀξόνης ὅ πρὸς τὸ ζῆμα. ἐ μὴν τοι ἢ νῦν ἐπὶ λέγοισιν ἔν τε τῇ Κῷ, ἢ χρεὼν ἅπασι τοῖς ἑλλιμένα πόλεσι χαπέλεαν, ὡς ἐπιβαίνοντες ὀξέως ἐμπίπτειν, ποιοῦσι τὸν κάμινον, ὃν πρεσήκασιν ἅπαντες οἱ μόγοντες πέλειν. ἐ γὰρ παλαίστρα ἢ, ὅ χάσω, σημαίνῃ τὴ χεῖρα ζυγίως ἀλλὰ πρὸς ἀυτὸ, ἐκ τ ἔμπροσθεν θέσεως. ὅταν εἶν εἴπης χάσω τ γλῶν, ὅτι ὅ πρὸ μυὸς βάθος αἰαιρέειν χρὴ, πρόσλαβε αὐτὸν ἐν τοῖς αἰφνιδίοις, ζῶλλα τε πρὸ σιμάπων, ὡς μὴ φυλάπεσθαι τ ὀξυχάραν ἴσιν τ μυὸν, ἀλλὰ διαφερέφεσθαί π, ἢ πίνεσθαι κατά π.

A ubi mutare dixit χάσω, hoc est, subitò movere priorem habitum: adde, quod nunc etiam in Co, ac ferè in omnibus Græciæ civitatibus, χαπέλεαν dicunt id, super quòd pedem imponentes, protinùs efficiunt ut id in carceribus cadat, cui adstant, qui cursuri sunt. In palæstra item verbum χάσκω significat brachium à priori situ celeriter retrahere. Vbi ergo dixeris maxillam χάσκω, ad musculorum vitium referendum est, repente mutantium alias partes, sic ut B musculi antiquam sedem minimè retineant; sed aliqua ex parte depraventur, aliqua etiam extendantur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιέ.

Δῆλος ᾗ τοῖσιν μάλιστά ὅτιν ὅπαν ἐκπεσπώκῃ. φοιτᾷ γὰ ἡ κάτω γναθος ἐς τἀμφοτέρων, ἢ πρόσθεν ἡ ξυμφυτία τ ὀλισθήμασος, ἢ τ ὀξέος ὁ κόρωνος, ὀλιγῳ πλέον ἐπὶ τὸ πρὸ τ ἄνω γναθον, ἢ χληπτὰς ξυμβάλλουσι τὰς κάτω γνάθους.

A HIPPOCRATIS TEXTUS XV.

Hinc autem evidentissimum est, quùm excidit: maxilla enim in priorem partem projicitur, convertiturque in contrariam, atque unde luxata est, summitasque ossis rostrum referens magis extat juxta malas, maxillaque cum malis C ægrè committitur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐροῖ δέ μοι ἡ θεόδοτος, ὡς τὸ καλούμενον ζύγωμα, προβέβληκε τ ἄνω χάσκος, ὃν ἢ ὅ κόρωνός ὅτι τ γλῆνος. ὅπ τε μὴ πρόσθεν ὠθέπος αὐτὸ πρὸς ἰσχίον μέρη πρὸς τ οἰκείαν χώραν, ἡ γλῆς αἰαπαιδήσεται. αἰαίτιόν δὲν ὅτι, ὅτιπερ ἡ γλῆς ποτὲ ἐκπέσῃ, τ κροτάφων αὐτὸς, ἴξω φέρεται ξ ζυγώματος. ἄλλως γὰ ἐπίπεσιν ἴσχε χάσκειν εἰς ἢν ἐνεχθήσεται, ὡς ἐκόντας ὀξέγουσα, φαίνεται κ τ κάτω γλῶν, ἐνδα τὸ σύγωμά ὅτιν. αὐτὸ ᾗ δὴ τοῦτο τὸ σύγωμα, καθ' ὃ, τι μάλιστα τεπακῶσι, μαθήσῃ ζαφὲς ὅταν τ ἰσχίων αὐ ὄφιπων, καθοπλούμενος τόν τε κροτάφιτλα μῶν, ἢ τὸ μέλαν. ἐν γὰ τῷ μεζζῷ, τὸ φοφθμὲς ὅτι τὸ ζύγωμα, μεμιγμένον αὐτὸ τ χόρεον τ ὀστέων, ὅταν ἴδῃς ὕλικα μὴ διώλυμον κλεῖσαι ὃ σῶμα, φοπλικυδυίας εἰς ὃ φόσσα τ γλῆνος, ἅμα τὸ πρόγχαια, ζήτησον ἀκριδῶς ὀξυγωνίαν ὄσις ὀφθαλμοῖς τε, ἢ ὅις δακτύλοις ὃ κόρωνον ὀξέγον, ὅθεν τε ὃ μῆλον ἐ ὃ ζύγωμα. καπειδὴ δὲ ὕπερ ἔχει, ἀκριδῶς ἴσω σοι ὀξηγήσεως τ τ γλῆνος ὠλισθηκέναι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XV.

Hinc autem evidentissimum est, quùm excidit: maxilla enim in priorem partem projicitur, convertiturque in contrariam, atque unde luxata est, summitasque ossis rostrum referens magis extat juxta malas, maxillaque cum malis C *ægrè committitur.*

GALENI COMMENTARIUS.

DIximus etiam in superioribus, os quod jugale appellatur, ita situm esse, ut superinjiciatur maxillæ summitati rostrum referenti; ac nisi in alteram partem prolabatur, maxillam ad suum locum reversuram. Necesse igitur est, si quando maxilla excidat, propositam summitatem extra jugale os ferri; nullus enim alius locus est in quem impellatur. Quare meritò D extat juxta malas, quà situm est jugale os: sed quà potissimùm situm sit, facilè percipies in homine gracili, musculum temporis, genamque intuitus, inter utrunque enim situm est jugale os. In memoria itaque habens ejus situm, ubi aliquem videris, qui os claudere nequeat, maxilla in priorem partem projecta, atque in alteram inclinata, conari debes, exquisitè oculis, digitisque summitatem comprehendere, quæ juxta genam & jugale os extat. At ubi sic habere comperies, optimum indicium erit maxillam excidisse. E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιϛ.

Τοὐτοισι ᾗ, ἐμβολὴ θεόδωλος, ἢ τις γένοιτ' ἂν ἁρμόζουσα, χρὴ γὰ τ μὲν τια κατέχειν τ πεφαλὴν τ πεῤῥωμένως τ ἢ πεπλαδότως τ κάτω γνάθον, ἢ ὅσσον ἢ ἔξωθεν ἢ τῖσι δακτύλοισι, κ τὸ γλῆσιον, χάσκοντος τ ἀνθρώπου, ὅσον μετεῖσος δῶναι ζω. ἔπειτ μὲν ὀξακινέειν τ γναθον χεῖρον ὕλικα, τῇ ἢ τῇ ὠθέζουσα τῇ χλεῖ, ἢ αὐτὸν τ ἀνθρωπον κελεύειν χαλαρῶ τ γναθον χεῖρον ἔχειν, ἐ συμβαλόντα, ἢ σιωπᾶδύναι ὡς μάλιστα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVI.

His qua ratione apertè reponi debeat, in aperto est. Oportet enim aliquo laborantis caput continente, alterum digitis maxillam ad mentum comprehendere, tam ab exteriori parte, quàm ab interiori, homine hiante quantum modicè potest: ac primo quidem aliquandiu maxillam manu in hanc, atque illam partem adductam F *dimovere; imperareque ut ipse homo maxillam relaxet, simulque cum Medico ipsam adducat, & adducenti quammaximè pareat.*

GALENI COMMENTARIUS.

RAtio reponendi evidentissima est iis, qui in corporibus incidendis, partium quas narrat, compositionem diligenter inspexerint: ad quos respectum habens, hæc scripsit. Quæ deinceps adjungit de restituendo, omnia plana sunt, nisi sicubi unum, vel alterum verbum occurrat, quod à nobis notabitur.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XVII.

Dein subitò mutare ad tres habitus simul consilio directo: siquidem ab ea sede, in quam perversa est, ad naturalem adducenda, præterea in posteriorem partem adurgenda est: tum ager obsequens eam debet cum malis committere, ac minimè hiare. Ratio quidem reponendi hujusmodi est, neque reponi maxilla potest, si aliter figuretur: leniisque medicina abundè est, nempe panni cum cerato laxiori fascia alligati. Tutius autem est admovere manum, homine resupinato, capiti subjecto scorteo pulvino, maximè farto, ut quammaximè cedat.

GALENI COMMENTARIUS.

VBi, priùs nervis, & musculis agitatis atque emollitis maxillam deorsum traximus, & quantum potest, à malis reduximus, debemus agere, quod ab Hippocrate jubemur, quùm inquit, dein subitò mutare, quod χάσαι dixit, id est repentè, ac simul articulum collocare è regione suæ sedis: tum ita collocatum rursus in posteriorem partem momento impellere, homini imperantes ut os claudat. Anteà quidem præcipiebat ut homo hiaret, laxam maxillam præbens, id est nullum musculum intendens: id enim maximè confert ad nervos, musculosque agitandos, repenteque ad naturalem sedem adducendum maxillam depravatam, atque ad compellendum in posteriorem partem. Nunc jam, ubi utraque maxillæ summitas sita est è regione suæ sedis, permittit musculos, qui κροταφίται dicuntur, agentes, eam totam ad seipsos attrahere: agunt enim, ubi æger comprimere, claudereque nos velit.

B

C

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XVIII.

A

Liquis autem caput offensi contineat.

GALENI COMMENTARIUS.

DVm maxilla agitatur, ac modicè deorsum demittitur, præcipit ut caput contineatur, ne sequatur maxillam; quod perpetuum est in omnibus, quæ in diversa duci debent. Offensum appellavit τετρωμένον, Iones enim quamlibet offensam τρῶμα dicunt.

E

HIPPOCRATIS TEXTUS XIX.

Quod si maxilla utraque parte elabatur, curatio eadem est: sed homo minus comprimere os potest, tunc enim mentum magis prominet, sed in neutram partem inclinatur: intelliges autem in neutram partem inclinari, præcipuè ex dentium finibus, ubi inferiores è regione superioribus respondeant.

F

GALENI COMMENTARIUS.

MAxilla ab utraque parte, dixit, γνάθοι ἀμφότεραι; videbitur autem γνάθους appellasse non maxillam totam, sed utranque

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιϛ'.

ΕΠειδὴ ὀξαπίνης φάτο, τοῖσι φήμασιν ὁμῶς μετοπίζεσθαι τὸν νόον. δῆλον γὰρ ὡς ἐκ τοῦ ἀξιοφορῆς εἰς τὸν φύσιν, δεῖ ἐς τοῦτον ἀπωθεῖσαι τὸ γναθίον τὸ κάτω, δεῖ ἐπόλιον τὸ τρισὶ, συμβάλλειν τοῖς γνάθοις, ἢ μὴ χάσκειν. ἐμβολὴν μὲν οὖν αὕτη, ἢ οὐκ ἂν ἄλλων φημάτων. ἰητρείη δὲ βεκλεία ἐστὶ, ἁπλοῦν περιδῆσαι πεκτρωμένον, χαλαρῶς ἐπιδέσμῳ ἐπιδεῖν. ἀσφαλέστερον δὲ ἐστὶν ὑπτίου καθιζάνοντος τὸ ἀνθρώπου, ἐρείσασθαι τὴν κεφαλὴν αὐτῷ ἐπὶ σκύπινον ἐπικεφάλαιον ὡς πληρέστατον, ἵνα ὡς ἥκιστα ἐπείκῃ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΜΕΣῷ δ' ἀφελκύσαντας, καὶ μαλάξαντας τοὺς νθους, καὶ τοῖς μύας, ἕλκοντα κάτω τὸν γλῶν, ἀπαίροντά τε καθ' ὅσον ἐνδέχεται τὸ ἄνω, μετοπίσω πρὸς ἕξιν τὴν ἐπὶ τοῦ ὑπτίου καθιζάνοντος, ὅσῳ εἶπε ὀξαπίνης φάτο, τάττειν ὀξαφρῆς, καὶ ἀδρόως ἀφελκύσαι εἰς ὃ καὶ δεῖ τὸ κατὰ φύσιν χώρας ὃ ἐξέστη, ἐν τούτῳ γε κωλυτέον ἔσται, ἀθρόαν πάλιν ὠθεῖν εἰς τοῦτο, κελεύσαντας τὰς παρόντας, στυμάλην ὃ τόμα. μετέπειτα μὲν οὖν αὖθις ἡδίων χάσκειν, χαλαρῶν προέχοντα τὸ γλῶν, ὥσῃ ὀδὼ, μηδένα τῶν μυῶν τείνοντα. τοῦτο γὰρ συμφορώτατον, εἰς τὸ ἀξιοκινῆσαι τὰ νθους, ἐς τοὺς μῦς, ἀξαίφνης τε ἀφελκύσαι δεῖ ὃ κατὰ φύσιν τὸ προτεθραμμένον γλῶν, ἀπισάσαντάς τε τοὺς τρίσιν. νικᾶ δ' ὅταν ἥδη καὶ δῦῃ τὸ οἰκείου χωρὰν ἑκατέρων τῶν ἄκρων τὸ γλύους γλώσσης, σύμπαντον τοῖς κεφαλικοῖς ἐνεργήσασθαι, ὁπόταν ἀφ' ἑαυτοῦ ὅλιον αὐτόν. ἐνεργήσει δ', ἀσφυγμηνάντος τὸ κάμοντος, στυμάλην τε, ἐς κλείσας ὃ τόμα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVIII.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιη'.

ΠΡοσκατέχειν δέ τινα χρὴ τὸν κεφαλὴν τετρωμένου.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝ τῷ ἀξιοκινεῖσθαι τὸ γλῶν, ἀπάγειν τε μετρίως εἰς ὃ κάτω, τὴν κεφαλὴν κελεύειν κατέχεσθαι, χάειν τὸ μὴ στυμανγλωσσεῖν ἀυτὸν τῇ κάτω γλυΐ. τοῦτο δ' κοινὸν ἐπὶ πασῶν αὐτηκόων ἐστὶ ὃ προδήλημα, τὸ τετρωσθὸς ἀξιοκινεῖν, ἐν ὅσῳ ἓ πρηνιλμένου βεβλαμμένου. πάσας γὰρ ἐκ βλαφθεὶς οἱ Ἴωνες ὀνομάζουσι κοινῶς πάθεα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIX.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιθ'.

HΝ δ' ἀμφότεραι γνάθοι ὀξαρθρήσωσιν, ἢ μὲ ἴπσις ἢ αὐτὴ συμβάλλῃ δέ τι ἧσσον ὅτος ὃ τόμα διωλάς), καὶ γὰρ προτετάχεται αἱ γλύες τούτοισι, ἀτραβέες δέ. ὃ δ' ἀτραβὲς μᾶλις· μᾶλις δ' ἀν γοίης εἶσιν ὀξίοσι τὰ ὀδόντων, ἧπέ τε κάτω καὶ ἴζιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝ ταύτῃ τῇ ῥήσι, ὀδὸν γναθους ὀνομάζειν, ὃ ὃ γλῶν ὅλως, ἀλλ' ἐκάτερον τὸ μερῶν, καθ' ἃ πλατύνε) ἀυτό.

ὀδζη ἢ μὴ τὸ κάτω σιαγὼν, καὶ ἀγκυλὸν, ἢ ἄζηκον γίνεται. ὃ ὅταν, ὁτομαζίωσι γένωνται, ἐκ τῆ φαίνεται, ἢ τὸ σφηνοειδὲς τετράγωνα γίνεται τέτταρα. ἀλλὰ μᾶλλον ὀλίγον τὸ πάλιν ὄλιον τῶν κάτω γένων ἀνόμασε γναθον, ἔνθα φησὶν. ἢν ὁ ἡ κάτω γνάθος κῆ ξύμφυτον ἢ κῆ ὃ γένειον διαπεφυκὸς, μόνιμον. ἡ σὶ αὐτὴ ἢ ξύμφυσις, ἐν τῆ κάτω γνάθω ἐστὶν, ἐν τῆ αὐτῆ, πολλαὶ, ὥστε συνέκλασε πᾶν αὖτο τὸ σημαινόμενα, ἢ τε τῆς γνάθου, ἢ τε ἢ γένυος ὀνόματος. ὃ μὲν τοι λέγει κῆ τὸ φερομένου ῥῆσιν, ὅτι ἐπίσκοπος. ἐαὶ καὶ ἀμφοτέρας τὰς διαρθρώσεις ἢ ἐκπίπωσις γένηται, μᾶλλον μὲν εἰς ὃ θώρακα χωρεῖ νῦν ἡ κάτω γένυς, ἢ ἐφ' ὅτε κῆ θάτερον μέρος ἐκπεπίπωκε, ἢ πλέον ἀφεστηκυῖα φαίνεται ἢ ἄνω γένυος, ἢ μὲν παραπλησίως γε, ὀρθῶς διαστρέφεται, φυλάττουσα ἢ κῆ φύσιν ἀλήθροφον. διαγινώσεις ἢ τῆ ἢ ὀδόντων διάγνωσις, τετάρτη, ὅταν οἱ κάμπτοντες αὖτο κένωσι καὶ διὰ μέσου. ἔμπτες μὲ ἔμβοσι, κινοῦσιν ἢ κινοῦσιν, τὰς μύλας. ἢ τοῖς μύλαις.

A ejus partem quà lateſcit: mentum quoque cum γένυας dixerit, videri poterit intelleciſſe maxillæ imum, quà nudum os eſt ſine carne, quum inquit, tunc enim mentum magis prominet, ſed paulò pòſt maxillam totam nuncupavit γνάθον, quum ait: ſed ſi maxilla, quà ad mentum jungitur, diducatur: ſola autem hæc junctura eſt in maxilla, in malis multæ. Quare apud Hippocratem ſignificationes verbi γνάθος & γένυος confunduntur: quod tamen ait in propoſitis verbis hujuſmodi eſt: Quòd ſi maxilla luxetur ab utraque commiſſura, magis quidem B in priorem partem propellitur, quam ubi excidit altera parte duntaxat, magiſque à malis recedit: non tamen depravatur, aut pervertitur, ſed naturalem ſedem ſine inclinatione tuetur; id autem indicant dentes, qui è regione reſpondent, hoc eſt, inferiores ſuperioribus, qui ſecant ſecantibus, canini caninis, maxillaribus maxillares.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κ'.

ΠΟύτιοι ξυμφέρῃ ἐμβεβλῆσθαι ὡς τάχιστα, ἐμβολὴς ἢ ὅπως χρεὼν ἐγίνετο.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑχιστα μὲ ἐμβεβλῆσθαι συμφέρει, φησὶν, ὅταν ἢ τάσιν ἢ μυῶν, εἰς συμπάθειαν ἀφικέσθαι ἢ ἐγκεφάλου. ὃ ἢ ἔστιν ἢ ἐμβολὴς, ὃν ἔφη ἢ κῆ ὃ ἕτερον μέρος ἐξαρθρῶσαι εἶπε, ἢ κῆ πρὸ ὀλίγου μοι δοκεῖ νῦν γέγραφθαι σαφηνεῖ. τότε μὲν γὰρ εἰς ὃ παλαιὸν μέρος ἡ γένυς ἀπῆλθε πρῶτον, νυνὶ δ', ἱκανῶς ἔσται, ὡς' αὐτάρκως διαγινώσασθαι, καὶ ὡς ὃ κάτω ὃ ὀδοντοφυὲς ἐλκύσθαι, χλοῖον ἢ τὸ πέρας τῆς κορώνης κατωτέρω γενέσθαι ἢ ζυγώματος, ὅπως ἤδη ὑπὸ ἢ ἔσω χωρεῖν ὠδεῖν ἐκατέρωθεν ὅλων ἢ γένυ, ἅμα τῷ πελάσσαι ὦ κάμπτοντι, κλεῖσαι ὃ στόμα.

C HIs quamcelerrimè reſtituenda eſt: qua autem ratione, ſuprà explicavimus.

GALENI COMMENTARIUS.

CElerrimè quidem reponenda eſt, priuſquàm muſculi diſtenti ob conſortium, cerebrum afficiant; modus autem reponendi, quem docuit, ubi altera parte prolabitur, mihi non videtur ex toto idem nunc accommodari: tunc enim paulatim maxilla in alteram partem convertitur, nunc pariter in utramque; D quare ſatis eſt concutere, mentumque adducere deorſum, ut proceſſus extremitas roſtro ſimilis, jugali oſſe inferiùs collocetur, ſicque in interiorem partem utrinque totam maxillam compellere, ſimulque præcipere homini ut os claudat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κα'.

ΗΝ ἢ μὴ ἐμπέσῃ, κίνδυνος ἐστὶ τῆς ψυχῆς, ὑπὸ πυρετῶν ξυνεχέων, καὶ νωθρῆς καρώσεως.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥκ ἀκίνδυνος μὲν οὖν, οὐδὲ ἡ καθ' ἕτερον μέρος ἐξάρθρωσις. ἡ ἢ καὶ ἄμφω ἐξάρθρωσις ἐστὶ χαλεπωτέρα, καὶλύτας τοῖς κατέχουσι τὸν κάτω γένυν ἐντάσεις μυῶν. ἐπτάσυλλα ἢ, ὡς εἴρηται, τέτταρες. δύο μὲν οἱ ἐκ τῆ κεφαλῆς ἀρχόμενοι, δύο δ' ἢ οἱ ἐκ τῆ νωτιαίου τὰ παρυρροειδῆ, καλούμενα. ἐχόντων δ' F ἀυτῶν ὅπῃ ἢ ἐγκεφάλου τὰ νεῦρα, μόνον ἐκλύονται αὐτῆ ἢ ἐγκεφάλου, δι' ὃ ἥκιστα ἐστὶ γίνεται ἢ συμπάθεια. ὅτου μὲ οὖν τέτταρες μῦες, ἐν ἐκπίπτουσι μᾶλιστα πάντα, ἐνεμάτησι καὶ πάντων ὄντες, ὡς αὖ ὅπῃ τῆς πείσης συζυγίας, δι' ἐγκεφάλου τὰ νεῦρα λαμβάνοντες, ἥκιστ' ἀπόρρωθεν τέτακται τῆς ἀρχῆς αὐτῶν. συμβαίνει γε μὴν, καὶ ἐξωθεν ἐπικειμένους τῇ γλώττῃ, καὶ ἕτερον μέρος διεκπεσόντας, ἐν τοῖς τοιούτοις ἐκπίπτειν τινὲς δὴ καὶ φύσιν.

E SI reverti nequeat, mortis periculum inſtat propter febres continentes, atque marcorem, & inexpugnabilem dormiendi neceſſitatem.

GALENI COMMENTARIUS.

PEriculo quidem non vacat maxilla, etiamſi altera parte luxetur: ſed ſi utraque, ægriùs reſtituitur, quùm muſculos omnes, quibus maxilla continetur, intendat; ſunt autem quatuor, ut dictum eſt, duo ſcilicet, qui à temporibus incipiunt: duo qui à ſinibus juxta os, quod παρυρροειδὲς nominatur. Habent autem hi muſculi nervos ab ipſo cerebro, ac propè ipſum contingunt: quo fit, ut celerrimè afficiantur. Hi ergo quatuor muſculi, ubi maxilla prorumpit, maximè affliguntur, quùm inter omnes præcipui ſint, ut qui nervos ex cerebro habeant à tertia conjugatione quæ non longè ab ipſo principio ſita eſt. Atqui fit etiam, ut muſculi qui maxillam intrinſecùs comprehendunt, orti ab utraque parte ejus, præter naturam extendantur, ubi maxilla luxetur: quan-

quam non ita præcipui sint, sicut quatuor prædicti: magis enim à cerebro recedunt, nervusque qui in hos distribuitur, longiùs oritur, & non ab ea conjugatione, unde nervi ad quatuor musculos feruntur, qui & ipsi non parum usui sunt, perinde atque alii universi corporis musculi, & si non æquè præcipui sint, atque hi. Ob hæc igitur omnia, periculum mortis impendet, quùm præter naturam musculi intendantur, ac propterea doleant, & idcirco inflammatione premantur, ac simili vitio cerebrum afficiant, quo affecto, acutæ febres sequuntur, simulque læduntur omnes animi actiones: non enim solet, ubi cerebrum inexpugnabili dormiendi necessitate prematur, ejus vitio sensus duntaxat lædi, & motus; sed ratiocinatio, memoria, sensus & motus voluntarius corrumpi.

A ὑχ' ὁμοίως μὲν ὄντας κυδίους τῆς παρειρημένοις πίπαρσι· πορρώτερον γὰρ ἀφίσταται τ ἐγκεφάλου, καὶ ἡ ἐξ ἧς ἀρχὴ νεύρου ἧκιστα τούτου ἐστίν. διὰ δὲ τ συζυγίας τῆς τέτταρσιν ἐχούσι τ νῶτον, σωτηλουμένας γε μὴν οὐκ ὀλίγον ὑπ' αὐτοῦ, ὥσπερ ἕ οἱ ἄλλοι μύες, οἱ καθ' ὅλον τὸ σῶμα, καίτοι τούτων ὄντες ἀκυρώτεροι. ἅμα γὰρ τ' ὦν πρόπα, καὶ ψυχῆς γίγνεσθαι τ κίνδυνον ἔστι τοῦ τετάσθαι παρὰ φύσιν, ὀδυνωμένων τε, ἕ ἅμα τοῦτο φλεγμαινόντων τ μυῶν, εἰς ὁμοίαν ἧ αὐτοῖς ἀγόντων διάθεσιν τ ἐγκεφάλων, ἃ πάσχοντος, οἱ ἐξῆς ἐπιπάσχουσι πυρετοὶ, μὴ ἕ βλαπτομένης τοῖς τῆς ψυχῆς ἐνεργείας ἁπάσας. ὁ γὰρ τοι καμὼν ὁ παῖς, μήτ' ἀγρυπνεῖ, μήτε κινεῖται τ ἄνθρωπον, ἢ ἀδρανολυδεῖν ἑαυτῷ πέπονθεν. ἀλλὰ τόν γε λογισμὸν, καὶ τ μνήμην, καὶ τ αἴσθησιν ἅμα, καὶ τ κατ' ὁρμὴν κίνησιν, διέφθαρται.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS XXII.

Hujusmodi enim musculi inexpugnabilem dormiendi necessitatem inducunt, quum alienantur, & præter naturam extenduntur.

C

GALENI COMMENTARIUS.

Poreſt utrunque ex propoſitis inexpugnabilem dormiendi neceſſitatem inferre, & alienatio muſculorum, & diſtentio, quum utetque affectus ob conſenſum ad cerebrum pertineat. Diſtentio inde proficiſcitur, quòd fibræ quæ priùs laxæ erant, nunc omnes ad rectam lineam extendantur: alienatio, ubi ultra modum calefiant, frigeſcant, madeſcant, ſiccentur, inflammentur, eryſipela prehendantur, vel putreſcant, in quibus omnibus eorum natura alienatur: ſed in diſtentione fibræ duntaxat extenduntur citra naturæ ipſius alienationem.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κβ'.

Καρώδεες γὰρ οἱ μύες ὅτοι, ἕ ἀλλοιούμενοι, καὶ ἐντεινόμενοι παρὰ φύσιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ικανὸν ἐκάτερον τῶν εἰρημένων, ἐργάσασθαι κάρον, ἥ τ' ἀλλοίωσις, ἕ ἡ τάσις τ μυῶν, εἰς ἐμπάθειαν τ ἐγκεφάλου ἀναφερόμενα· ἡ μὲν ὅλη τάσις αὐτὴ γὰρ τ ἴναι, αὖτε φαύλοτερον ἢ τὸν χαλασθαι, νεῦρ ἀπασῶν καὶ οὐσίαν γραμμικὴν ἐκτεινομένων. ἡ δ' ἀλλοίωσις, ὅταν μ ἦτοι θερμανθῶσιν, ἢ ψυχθῶσιν ἀκράτως, ἢ ὑγρανθῶσιν, ἢ ξηρανθῶσιν, ἢ φλεγμήνωσιν, ἢ ἐρυσιπελατοειδὲς χρῶμ, ἢ σήπωνται· ἐν ἅπασι γὰρ τοῖς τοιούτοις καὶ αὐτῶν τ οὐσίαν ἀλλοιοῦνται. τεινόμενοι δ, μόνον διαλύονται κ' τοῖς ἴναις, αὐθις τ πλὴν ὑσίας αὐτῶν ἑτερογενῶς.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIII.

His ſolet alvum bilem puram, atque exiguam reddere: ac ſi evomant, vomitus purus eſt.

GALENI COMMENTARIUS.

In febribus admodum acutis nihil mirum ſi pura bilis in corpore producitur, ſiquidem & adeps, & caro tenera, ac paulò antè concreta, ſub hujuſmodi febribus tabeſcit, & ſanguis aduritur: concurrere autem hæc ad alvum, atque inteſtina, quùm tabent, proprium eſt, ubi tantum nervoſæ partes laborant: cum ipſis enim vitiatur læditurque os ventriculi, quod maximè nervoſum eſt. Rectè autem ab ipſo docemur proximas, communeſque partes primùm potiſſimùmque affici: propterea, ubi ventriculi os lædatur, dolorem ne levem quidem poſſe ſuſtinere: ſequitur enim animæ defectio, ubi ipſum malè affligatur, & quum animus deficit, omnia quæ ſuperſunt, tenuia ad venttem concurrunt; quin etiam, ſi hoc non accidat, ſub vehementi dolore, atque mœrore, quæ ſuperant in corpore hujus generis, videntur ad ventriculum atque inteſtina decurrere: quæ in ventriculo coeunt, vomitu excernuntur: quę in inteſtinis, dejectione.

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κγ'.

Φλεγμὴ ἧ ἕ ἡ χαρὴ, ὑποχωρέειν τάτοισι χολώδεα, ἄκρητα ὀλίγα, καὶ ἢν ἐμέωσιν, ἄκρητα ἐμέωσιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ μὲν ἐν τοῖς ὀξυτάτοις πυρετοῖς ἄκρητα χολώδεα γινόμενα κ' ὁ σῶμα, θαυμαστὸν οὐδέν. εἴγε δὴ καὶ πιμελὴ, καὶ σὰρξ ἀπαλὴ, ἕ νεοπαγὲς, ὥσπερ τ ἐν τοῖς πυρετοῖς τήκεσθαι, ἕ καταφλέγεσθαι ὁ αἷμα. ὅτ' οὖν συρρέῃ εἰς τ γαστέρα, ἕ ἔντερα, ἅτε διαφανῆ σωτηζόμενα, ἴσμεν τ ὀδυνωμένων ὀλίγα ῥυμῶνάδεσι μόνων. ὕπ τε σεῦ τέτοις κακῶται ὁ τ παχὺ ὁ τ γαστρὸς τόμα, ῥυμῶνάδεσθαι ὀν. ὅμοιῶς δ' ὀρθῶς ἔχα' αὖτε, τὰ στόμαχος, καὶ τὰ κοιλα, ὥσπερ ἢ μάλιστα κακοῦται, καὶ ὅπ παθεῖν τῶν τ ὀδυνῶν ἐκ αὐχῇ, καίτοι μικρὰ τυγχάνουσιν ὄντα. λειποψυχίαι γὰρ γίνονται κακοπαθοῦντ τ σώματ τ γαστρὸς. ὅτ ἢ τ λειποψυχίας, συρῥεῖ τὰ λεπτὰ ἀφεψώμενα πάντα εἰς τ γαστέρα. ἕ μόνοι οἱ χυμοὶ τ ἀποπεμπόμενα τῶν, καὶ τοῖς ἰσχυροῖς ἐδωδαῖς τε καὶ λύπαις, φαίνεται ἕ ἐκταῦτα πεπειθόμενα, συρρέοντα ἀφὸς τ γαστέρα, ἕ τὰ ἔντερα. ὅτ μὲν οὖν εἰς τ γαστέρα ἀθροιζομένων ἐκένωσις, δι' ἐμέτων γίνεται· ὅτ δ' εἰς τὰ ἔντερα, διὰ τ ἀποχωρήσεως.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κθ'.

Ὅτοι οὖν μὴ ἀπόσχωσι δεκαταῖοι μάλιστα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἔστιν μὲ οὖν ὅτε τοῖς ἄλλοις παλαιοῖς ἐνίοτε, μάλιστα, φωνὴς ὁ σημαινόμενος τοιοῦτον τρόπον, οὗ μὲν νυνὶ φαίνεται οὖν τοῦ Ἱπποκράτους ἐκλῖσαι ποιητὸν ἐμαυτῷ τὴν λεγομένην τῆς ἀριθμὸν προσθήκην, ὡς εἰ μὲ ὅτως εἰρήκει. B ἐὰν ἀπόσχωσιν οἱ ὅτως ἔχοντες ὅτι ὁ πολὺς, οὗτοι δὲ δεκαταῖοι ἡμέρας, ὥσ' εἰ καὶ ἐνταῦθοι ἐὰν ἐνδεκαταῖοι τοῦτο πάσχωσιν, ἀληθῶς εἰρηκὼς ἦν λόγον. ὅτι δ' ὅτω χρῶνται οἱ, μάλιστα δῆλόν ὅστι ἐν τοῖς ἐμοῖς ὑπομνήμασιν. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἐν τῷ πρώτῳ φησὶ· ταῦτα ἃ ξυμπάσχω, ὅσα ἐπορεξάμην οἱ Ἕλλησι, θεοῖς τε ἀνηλώσεις, καὶ τῇ βαρβάρου, ἐγίνετο ἐν ἔτεσι πεντήκοντα μάλιστα, ἐν ᾧ ἐπῆν, ἀπέχει ἢ ξ. σταδίους μάλιστα. Ἀνδοκίδης δ' ἐν τῷ περὶ μυστηρίων, ἄνδρων δ' ἀνδρῶν C τοσούτων τὸ μὲν, ἀριθμὸν μάλιστα πεντακοσίους, πολλὰ δέ ὅστιν ἡ χρῆσις τῆς λέξεως καὶ τοῦτο ὃ τὸ σημαινόμενον ἅπασιν ταῖς Ἕλλησιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

Decedunt autem hi maximè decimo die.

GALENI COMMENTARIUS.

Verbum maximè *μάλιστα* dixit; invenitur autem, & apud alios veteres ita acceptum, sicut nunc ab Hippocrate accipitur, ut conjecturam numeri ejus rei, quæ proponitur, proximè ostendat, quasi ita dixerit: Hi ergo decedunt plerunque circiter decimum diem, ita ut, quamvis nono, vel undecimo intereant, vera oratio sit. Testantur autem exempla vocabulum *μάλιστα* ita usurpari. Thucydides quidem in primo libro inquit: Hæ omnes Græcorum, & inter se, & contra barbarum res gestæ fuerunt, maximè quinquaginta annis; atque ibidem, Distat sexaginta stadia maximè. Andocides item de mysteriis inquit, Homines maxime trecentos; ubi maxime *μάλιστα* dicunt, in quam significationem hujusmodi vox à Græcis sæpenumerò accipitur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κε'.

Ἢν δὲ καταγῇ ἡ κάτω γναθος, ἢν μὲν μὴ ἀποκαυλιοδῇ πάντα πάσιν, ἀλλὰ ξυνέχῃ ὁ ὀστέον, ἐγκεκλιμένον δὲ ἔῃ, καταβρῶσαι μὲν χρὴ ὁ ὀστέον, ἀλλὰ γε τὰ γλαῶσθαι πλαγίαν ἐπείσαντα τοῖς δακτύλοις, ὃ δὲ ἔξωθεν ἐντερείδειν, ὡς αὖ ξυμφέρῃ, καὶν διεστραμμένοι ἐῶσιν οἱ ὀδόντες οἱ κάτω ὃ πεφυκὸς κεκινημένοι, ὀκότερα ὃ ὀστέον καταβρῶθῇ, ζεύξαι τοῖς ὀδοῦσι χρὴ πρὸς ἀλλήλοις, μὴ μόνον τοῖς δύο, ἀλλὰ καὶ πλείοσιν, μαλιστα δὲ χρυσίῳ, ἔπειτα ἀποδεῖν κηρωτῇ, ἐπιλύσαντα ὀλίγοισιν, καὶ ὀδοντίοισιν ὀλίγοισιν, μὴ ἄγαν ἐρεῖδοντα, ἀλλὰ χαλαροῖσιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὅταν τὸ καταγὲν ὀστοῦ μηδὲν ἀπολὶς ὑπολειφθῇ, ἐξηλυθότων ἀπ' ἀλλήλων τῶν μερῶν, ὡς μηδὲν τοῦτο σωυέχεσθαι ὃ εἶδος τὸ κατάγματος, οἱ νεώτεροι τῶν ἰατρῶν ὀνομάζουσι καυλιόν. ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἱπποκράτης εἶπε, ἐὰν μὴ ἀποκαυλιοδῇ πάντα πάσιν. Τὰ δ' ἄλλα καὶ αὐτὸς τὰς ῥήσεις, καὶ τῶν ἑρξῆς, σαφῆ, πλὴν εἴ πού τι βραχὺ παρεμπίπτοι, καὶ τοῦτ' ὀπισημανόμεθα.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXV.

Sed si maxilla comminuatur, ubi non frangitur omninò transversa, sed aliqua parte icta ossa inter se cohærent, in suam sedem compellenda sunt, digitis utrinque prementibus, tum ab ore lingua in latus adducta, tum à cute, ut conveniet, repellendo. Quòd si pervertantur dentes ad fracturam moti, ubi ossa in suam sedem collocata sunt, non solùm bini, sed etiam plures, inter se legandi sunt auro potissimùm, vel certè lino, donec ossa confirmentur. Quo facto vincire oportet, paucis pannis ceratoque injectis, paucissimis fasciis, non valde adstrictis, sed laxioribus.

GALENI COMMENTARIUS.

Ubi comminuto osse nihil integrum relinquitur, partibus inter se recedentibus, ita, ut nullo pacto cohæreant, hujusmodi fracturæ speciem recentiores Medici Græce καυλιὸν à fracti caulis similitudine appellant, ὃ καὶ quòd Hippocrates illud ubi non frangitur omnino transversa dixerit, Ἐὰν μὴ ἀποκαυλιοδῇ πάντα πάσιν. Reliqua omnia tam in hac oratione, quàm in sequentibus, plana sunt; sed si parum quid offendimus, id quoque explicabimus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κς'.

Ἐν δὲ ἐδέησε χρὴ, ὅτι ὀπίδεσι ὀδυνέοι, γνάθῳ καταγέσῃ, μικρὰ μὲν ἂν ὠφελέοι, εἰ χρυσὸς ὑπιδέοιτο. μεγάλα δ' ἂν βλάπτοι, εἰ κακῶς ὑπιδέοιτο.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ μὲν μέγα βλαπτικὸν ἢ μοχθηρῶν ὀπίδεσιν, κοινὸν ἁπάντων καταγμάτων ὄστ. ὃ δ' μηδὲν ὠφελῶν μέγα ἢ ἀλαδὲ ὀπίδεσιν, ἐν τοῖς ἐν γλῶσσα καταγμασιν, οὐκ ἄρα πάντων κοινὸν ὄστ τῶν ὀστῶν, ἀλλὰ μόνων ἐκείνων,

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVI.

Scire autem convenit maxillam fractam fasciis parum juxare, si rectè injiciantur: ubi minus rectè multum ladi.

GALENI COMMENTARIUS.

Commune est omnibus fracturis summoperè lædi à vinculo, quod non rectè superdetur: at non admodum juvari maxillæ fracturam vinculo rectè injecto non pertinet communiter ad omnia ossa; sed ad ea duntaxat,

quæ fascià comprehendi in orbem nequeunt, A quà vitiatum os quo modo à medico compositum exceptum fuerit, servetur. Adde quod in maxilla vinculum præcipuè infestum est, quùm semper solida sit, nuda esse, ac sine velamento.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVII.

Vbinde autem circa linguam altè inquirere oportet, ac diuisus digitis utrinque reprimere, dirigereque id ossis, quod inclinatum est: optimum autem esset, si semper id fieri posset; sed non potest. Quod si os transversum omnino abrumpatur, quod quidem rarò incidit, collocare eo modo quo dictum est, os in suam sedem oportet. Quo facto deligare dentes inter se convenit, veluti suprà ostendimus: hoc siquidem maxillam valdè immobilem præstat, si quis capita rectè ut oportet, futurâ insuper conjunxerit. Vniversam verò manus curationem ad unguem scribere non facile est. Sed ex iis, quæ scripta sunt, exprimenda est.

GALENI COMMENTARIUS.

C

MAθεῖν significat inquirere, sed ἐσμάθεσθαι altè inquirere, sicut nunc, ubi altè inquirere ἐσμάθεσθαι dixit: præcipit enim Hippocrates digito in os demisso considerari, num fracti ossis spatium altera super alteram excedat: atque ita digito adurgeri, quò expedire videatur, id quod in interiorem partem conversum est, in exteriorem repellendo. In aperto autem esse existimo Hippocratem imperare, non ut Medicus assiduè, sed ut æger hoc efficiat.

D

A

Habena inferiori, &c.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVIII.

DEin si is, quem fractura malè habet, puer sit, satis erit corii Carthaginensis, exterioris partis id, quod durius est & magis densum, admovere: sed, si robustior fuerit, ipsum corium. Incidenda autem habena est, quæ trium digitorum E *latitudinem æquet, vel quanta convenit, tum maxilla gummi inungenda; maxille enim, quà transversa fracta est, firmius heret extrema habena agglutinata interposito digiti spatio, vel paulo longiori, idque ab inferiori parte: incidaturque habena hæc mediæ in longitudinem, ut utrinque mente complectatur; altera item habena æqualis, vel paulo latior superiori parti maxillæ agglutinetur, distetque à fractura quantum prior; scindatur autem, quatenus possit aurem comprehendere.*

GALENI COMMENTARIUS.

F

MOlle accipi voluit corium, cujusmodi tunc fortassè fuit Carthagini: hujus enim exempli causâ nominatim meminit, quemadmodum Ægyptii corii antea in opere de fracturis: constat autem in eo corio partis, quæ maximè summa est, id quod durius est, ac magis densum, nunc λοιπὸν ab ipso nuncupari. At quomodo illud adhibeat, ut maxillæ fractæ partes in diversa extendat, ipse nobis eviden-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κζ'.

ΠΥκνὰ δ' ἂν ἔτι τὴ γλῶτταν ἐσμάθεσθαι χρὴ ἐς πυκνὸν χρόνον αὐτεξήκοντα τῶν δακτύλων, καταρρωσύντα τὸ ὀστέον ὃ ἐγκλίνειν. ἄριστον δ' εἰ ἀεὶ δυνατὸν, ἀλλ' ἠκολούθησε τε. ἢν δ' ἀπικαυλισθῇ παντάπασι τὸ ὀστέον, ὀλιγάκις δ' ἔστι τοῦτο, καταρρωσῶ μὲ χρὴ τὸ ὀστέον ὅπως καθῆκον εἶχεν. ὅταν δ' καταρρώσῃς, ἕως οὐδένος χρὴ ζωγνύειν, ὡς ἔμπροσθεν εἴρηται· μάλα γὰρ ἂν συλλαμβάνοι ἐς τὴν ἀπεμίλυσιν. προσθετέον δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ὀρθῶς ξυέξῃ, ὥσπερ καὶ τοῖς ῥαφαῖς ῥάπτομεν. ἀλλὰ γὰρ ἐρρίζωται, ἐν χρῷ χλευρίλλῳ πάσσειν ἀφεκέως ἠγέεσθαι, ἀλλ' ὑποτυπτέον καὶ ἀπὸ τῆς γραμμῆς.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ μὲν μάθεσθαι, ζητεῖν σημαίνει. ὃ δ' ἐσμάθεσθαι, τὸ ἐν βάθει τι ζητεῖν, ὥσπερ ἐξ νυῦ. ἀξιοῖ γὰρ ὁ Ἱπποκράτης ἐμβεβήκοντα ἐξετάσαι τὸ δάκτυλον, ὑπεσκημμένος μὴ σβαλλάσῃ τῷ μέρει τὸ καταῤῥῶτος ὀστοῦ, ἐξ ὅτου ἐπανορθοῦσθαι τῷ δακτύλῳ ἐφεῖς· ἢ γὰρ ἂν δέξῃ συμφέρειν, ἀντωθοῦσα εἰς ὀρθὸν ἐφεῖς τὸ ὀστοῦν χώρον. ὑπὸ δὲ τοῦ αὐτοῦ τὸ ἰᾶσθαι αἰεὶ καὶ τοῦτο ποιῆσαι, ἀλλὰ τὸ κάμνοντα διδάξαι προσήκειν ἔστιν, οὐδένων εἶναι νομίζω.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κη'.

ΕΓειται καὶ ῥήματος Καρχηδονίᾳ, ὧν νῦν νεώτερος ἢ ὁ ξωσθεὶς, ἀρκεῖ τῷ λοιπῷ χρόνῳ. ἢν δὲ πολειότερος ἢ, αὐτῷ τῷ ῥήματι, ζώμοισι καὶ δέσμοις ὡς ἐπὶ διδάκτυλον, ἢ ὅκως ἐν ἁρμοῖς ὑπαλείψαντα κόμμι τὸ γναθον. διαιρεμένου δὲ κάλλιστα προσκολλῆσαι τὸ δέρμα ἄκρον πρὸς ὃ ἀπεκκαολισμῶν τὸ γναθου, ὡς δάκτυλον ἀπὸ τοῦ ξώματος, ἢ ὀλίγῳ πλέον. τοῦτο μὲ ἐς ὃ κάτω μέρος, ἐχέτω ὁ ἑτοιμότατος τὸ ἴζιν τῷ γλυφὶς ὁ ἱμὰς, ὡς ἀμφιβεβῆκαι ἀμφὶ τὸ ὀξὺ τοῦ γλυφίς. ἕτερον δ' ἱμάντα ζῶσαι, ἢ ὀλίγῳ πλατύτερον ἀστρεπτὸν κολλῆσαι χρὴ πρὸς τὸ ἄνω μέρος τὸ γναθου, ἀπολιπόντα κατὰ τοσοῦτον ἀπὸ τοῦ ξώματος, ὅσον καὶ ὁ ἕτερος ἀπέλιπεν. ἐκβαλόντα δὲ ὃς ὁ ἱμὰς τὸ ἀμφὶ τὸ οὖς βεβέασιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΜΑλακὸν εἶ βούλεῖ τὸ δέρμα, καθάπερ ἦν ἴσως τότ' ἐν Καρχηδόνι. τύπων γὰρ ἐμνημόνευσεν ὀνομασὶ παραδείγματος ἕνεκεν, ὥσπερ καὶ πρόσθεν ἐν τῷ περὶ ἀγλωσσίας, Αἰγυπτίᾳ δέρματος. εὔδηλον δὲ ἐπὶ τοῦ δέρματος τύπου τοῦ ἐξωτάτου, σκληρότερόν τε, καὶ πυκνότερον ὀνομάζει λοιπόν. ὅπως δὲ αὐτὸ χρήσῃ, ἡ αὐτατάσεως ἕνεκα τῆς κατεαγότων μερῶν τὴν γλῆνος, δῶδε δηλώσει, ὥσπερ

λευθοῦτων ἡμῶν ὃ σκαπτὸν ὃ γεγομένη. βάλε) γὰ, τὸ μὲ ἕτερον μέρος ὃ κατευθύτης ὀστοῦ, πρὸς τὸ ἡμῖσειον ὃ κατώτερον τείνεαν ἄνω πρὸς τὴ κεφαλήν.

A tissimè aperiet, si quorsum de his agat intelligamus : vult siquidem fracti ossis alteram partem deorsum à mento extendi, alteram à capite sursum.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κθ'.

Ἀποξέες δ' ἔστω, οἱ ἁρμόσσει τῷ ξυναφῷ, ἔνθα συναπτεσθαί τε, & συνδεῖσθαι εἰς τὰ πρόσω, τὴν ἰσχύν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIX.

Accuantur autem habenæ, quà conjungi alligarique inter se debent.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ

B

GALENI COMMENTARIUS.

Ἐνταῦθα κελεύει τενότερα πως ἀπαρτίζειν αὐτὰ, μειωμένην κατὰ βραχὺ ὃ πλάτους, ὅπως ἡ δέσις ἀσφαλεστέρα γένηται. Τὸ γὰ πλατύτερα πρόσω, καὶ ὑπομελοῦς τῆς σύνσης, ὃ μόνιμον οὐκ ἔχει.

Præcipit hîc ut habenæ quodammodo angustiores sint, paulatim latitudine imminuta, quò junctura firmior reddatur : capita enim quæ lata sunt, quamvis summâ curâ vinciantur, non tamen fideliter continentur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λ'.

Ἐν ᾧ τῇ καλῇ, ἡ σὰρξ ὃ σκύτεος, πρὸς ὃ χρωτὸς ἔστω, ἐχεγγελλότερον γὰ ἅπας.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXX.

C

In glutinando corii caro cutem contingat, sic enim magis inhæresçit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τὸ σκύτος, ὃν δέρματος ζώϊα ὄντα, σπηλιὼ ἔχοντος φύσιν. ὅσον μὲ γὰ ἔξωθεν ὅτι ὃ δέρματος ὁμοιοῦται τῷ πρὸς ἀέρι, πυκνότερόν τε γίγνεται, & νευρωδέστερον. ὅσον δ' ἐντὸς ὃδε, μαλακώτερόν τε καὶ ἀραιότερον. αὐτοῦ ὃ τούτου, ὃ μὲν ἐπὶ τερον ὃ ἔξω πρὸς, ὑπὸν ὅτι. ὃ ὃ ἔνδον, ᾧ ψαύει τὰ ὑποκειμένων τῷ δέρματι. μᾶλλόν τε ἀραιὸν, & ζαχρώδες, ὃ ἐπὶ δὲ & ζαχρὸς ὃ σκύτος ἀνόμασε, & συμβαλλόμενος καὶ τὸ γίγνεσθαι τὰ κόλλησιν, ἅτε γὰ μαλακώτερον, ὃ ἁρμόσσειν, ὑπτιοδέστερόν ὅτιν εἰς τοιαύτην χρείαν.

Corium fit ex pelle animalis duplicem naturam habente ; id enim ex ipsa, quod exterius est, cùm ambienti aëri objectum sit, magis densum evadit, & nervosum est : quod interius, mollius & rarius, atque ex hoc ipso minus id, quod ad exteriorem partem magis accidit : quod ad interiorem, quà id tangit, quod turi subjicitur, rarius est & carnosum, quod sane corii carnem nominavit, à qua parte glutinari voluit : nam, quum rarius & mollius sit, ad ejusmodi usum magis accommodatur.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λα'.

Ἔπειτα κατατείνασθαι χρὴ ἐζύτον τὴν ἰμαντά, μᾶλλον δὲ τὴ πρὸς ὃ πρόσω, ὡς ὃν μάλιστα μὴ ἀποσμιλαίνῃ ἡ γναθος, ξυμβαλὼν ἐς ἰμαντὰς καὶ τὴ κορυφὴν, κἄπειτα πρὸς ὃ μέτωπον ὀθονίῃ καταδῆσαι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXI.

Deinceps extendenda est hujusmodi habena, magis autem quæ à mento sita est, ut potissimùm cautio sit, ne maxilla in acutam figuram ducatur : in vertice autem jungendæ sunt utraque habenæ, dein citra frontem fasciæ alligandæ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

E

GALENI COMMENTARIUS.

Ἀνευρυσθέντων δηλονότι πρὸς τὴ κεφαλὴν τὰ κάμνοντος, καὶ ἑτέρων τὴν πρόσω τὴν ἰμαντος, ἡ δέσις αὐτὴν πρὸς τὴν κορυφὴν ἐκτὸς. μᾶλλον ὃ βέλτιον τετάχθαι τὸ κάτω, ἐκφύγῃ δὲ τὴ γναθος, ὡς εἶπε, μὴ ἀποσμιλαίνῃ, ὃ σφ ὅτιν, εἰς ὀξὺ πρὸς γωνίαν.

Utraque habenarum extremitates dari debent ad caput laborantis, atque in vertice deligari : magis autem extendi voluit inferiorem, ne maxilla, ut dixit, ἀποσμιλαίνει, id est in acutam figuram ducatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λβ'.

Καὶ κατάβλημα χρὴ εἶναι, ὥσπερ νομίζεται, ὡς ἧκε μάλ τῷ ἀτσμὰ, τῷ ὃ καπάκλιον ποιεῖσθω ὅτι τῷ ὑγιέα γνάθον, μὴ τὴ γναθοφθορηδσμὸς, ἀλλὰ τὴ κεφαλῆ. ἰσχαίνῃ ὃ χρὴ τὸ σῶμα, ἄχρι ἡμερῶν δέκα, ὑπνια ἀναθρέψειν, μὴ βεβαίως. ἢ γὰ οὕτω τῆσι πρώτησιν ἡμέρῃσι μὴ φλεγμήνῃ, ἐν εἰκοσιν ἡμέρῃσιν γνάθος κεκτιώσεται. τελέως γὰ ὑπισχνῶνται, ὥσπερ & ζῶλα τὰ ὀζέα ὀστέα, ἢ μὴ ὑποσφακελίσῃ. ἀλλὰ γὰ πρὶν σφακελισμὸν τῆν

F

Aliquid etiam super omnia extrinsecus injicì debet, ut fieri solet, quo vincula immobilia reddantur. Cubet autem homo in maxillam integram, non tamen huic, sed capiti innixus. Corpus verò extenuandum est, usque ad decimum diem : postea reficiendum est non tardè : nam, ubi primis diebus inflammatio non oritur, maxilla viginti diebus confervet : celeriter enim callus increscit, sicut in aliis ossibus, quæ rara sunt, nisi corrumpantur : sed reflat alius sermo longus de cunctis ossibus,

ossibus quæ corrumpuntur. Intensio autem, quæ per gluten adhibetur, firmiter manet, intendi & minui potest, & ad multa dirigenda sæpenumero proficit. Medicorum vero, quicunque incogitantes sunt, & in aliis casibus, & in maxilla fractura prompte manus admovent: comminutam enim maxillam varie & bene, & male devinciunt.

A συμπαίπτει ὀξέων, ἄλλος μακρὸς λόγος λείπεται. αὕτη ἡ διάφασις ἡ ἀπὸ τῆς κολλητῆς, βλίβους, καὶ βιτιμίβυτος, ἐς ἐς πολλὰ, καὶ πολλαχοῦ διορθώσεσθαι δύναται. τῶν δὲ ἰητρῶν οἱ μὲν σὺν νόῳ βύλονται, καὶ ἐν ἄλλοισι ξυμβαίνουσι διοῦτοί εἰσι, καὶ ἐν γνάθων καταγῶσιν πινάκιος, ἢ καλῶς, ἐ κακῶς.

GALENI COMMENTARIUS.

QVod super omnia extrinsecus injicitur κατάβλημα appellavit, sive panniculus sit, sive aliud ejus generis: vocat autem panniculum σπάρμα, sicut etiam nunc dici solent σπάρματα, quæ ex vestimentis præciduntur ab iis qui ea suunt: hæc siquidem ad propositum usum propter mollitiem commodissima sunt, quæ ubi non sint, licebit aliquid simile admovere.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ κατ' παίπτον ἔξωθεν ὑπιβαλλόμβνον, ὅπως ἀνόμασε, εἴτε τι καλυμμάτων σπάρμα, εἴτα τι ὁμοίων εἴη. καλεῖ δ' ἄλλος, ὥσπερ νυν ἔτι συνήθως ὀνομάζεται, παράρμασι σπαργάνωμα ὑπὸ τῆς ἁπαλότητος, ὑπὸ τῆς ῥᾳδίονται ἐκτιθ. μάλιστα γὰρ ὑπιτήδεια, διὰ μαλακότητα, τοῦτ' ἔστι εἰς τὴν θεραπείαν χρείαν, δυνάμενα δι' ἃ μὴ τις ἀπραλῶς αὐτῶν, ἐπὶ τῶν ὁμοίων ἀρκεῖν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIII.

OMne enim vinculum maxille ita abruptæ ad fracturam ossa inclinat, magis quàm secundum naturam.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λγ'.

ΠΑσα γὰρ ἴνδεσις γνάθου ὅπω καταγείσης, ἐκκλίνῃ τὰ ὀστέα, τὰ ἐς ὃ κάταγμα ῥέποντα, μᾶλλον, ἢ ἐς τὴν φύσιν ἄγλ.

GALENI COMMENTARIUS.

MAxillæ inquit ita abruptæ, hoc est, quæ transversa fracta sit, vinculum ad fracturam magis ossa convertit, quàm dirigat, propterea quod fasciæ in orbem circundari nequeant circa sedem affectam, sed ab exteriori parte duntaxat imponi.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗς ὅπω, φησὶ, καταγείσης γνάθους, δυτέτσι τὸ καυλιδὲν, ἡ ἐπίδεσις ἐκκλίνῃ μᾶλλον εἰς ὃ κάταγμα, ἢ ἐξευθύνῃ τὰ ὀστᾶ, διὰ τὸ μὴ δυνασθῆ περιελιχθῆναι τὰ ὀβόνια κύκλῳ τὰ περὶ τὸ πεπονθὸς, ἀλλ' ἐξωθεν μόνον ἐπικαλέεσθ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIV.

SEd si maxilla, quà ad mentum jungitur, diducatur: sola autem junctura est hæc in maxilla, in malis multæ; sed à proposito sermone discedere consilium non est: in aliis enim morborum generibus de iis dicendum est, si junctura, inquam, quæ in mento est, diducatur, componi à quovis potest: nam quod extat, intus repellendum est digitis super datis: quod in interiorem partem convertitur, in exteriorem adducendam digitis adurgendo: hæc autem facienda sunt ossibus in diversa diductis.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λδ'.

ΗΝ δὲ ἡ κάτω γνάθος, κατὰ τὸν σύμφυσιν, τὸν κατὰ τὸ ἠγειον, διαπαθῇ, μὴν ἡ αὐτὴ ξύμφυσις ἐν τῇ κάτω γναθῳ ἔστιν, ἐν ἧ τῇ ἀγῶ πολλαί, ἀλλ' ἐ βέβουλται ἀποπλανᾶν τὸν λόγον· ἐν ἄλλοισι γὰρ εἴδεσι νοσημάτων, ἢν τούτων λεκτέον. ἢν οὖν διάφῃ ἡ κατὰ τὸ ἠγειον σύμφυσις, καταρῥῶσαι μὲν, πᾶσιτὶς αἰδρός ἔστ. τὸ μὲν γὰρ ἔξεστὶ ἐσωθέειν χερὶ εἰς τὸ εἴσω μέρος, ἀναστηλοῦντα τοὺς δακτύλους. τὸ δ' εἴσω ῥέπον, ἀναστῆναι ἐς τὸ ἔξω μέρος, ἐναρεί τοῦτο τοὺς δακτύλους· ἐς διάστασιν μὲν τοι διαπεινάλλουσι, τοῦτο χερὶ ποιέων.

GALENI COMMENTARIUS.

MAxilla quidem ex duobus ossibus constat, quæ in imo mento ad unguem inter se junguntur: Malæ verò, ex multis, quæ junctura habent omni motu carentem, κατὰ συναρθρωσιν dicunt: sed curiosum hoc hujusmodi vocabulorum studium apud veteres non fuit, atque idcircò Hippocrates junctura ossium malarum sub ξυμφύσεως genere posuit, id tantum in ipsis indicium spectans, quod in ejusmodi ossium junctura nullus sit motus, qui sensui subjiciatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΚ δυοῖν μὲν, ἢ κάτω γνάθος, ὀστῶν σύγκειται, κατ' ἄκρον τὸ ἠγειον ἀκριβῶς ξυμπεφυκότων, ἐκ πολλῶν δὲ, ἢ ἄνω, κατὰ σωαρθρώσιν καλουμένων. ἀλλ' ἡ τοιαύτη τῶν ὀνομάτων λεπτουργία, οὐδὲ τοῖς παλαιοῖς ἐγκ ἦν. διὸ καὶ Ἱπποκράτης, τὸν ἄνω γνάθου, ξυμπεφυκότων τῶν ὀστῶν τῇς ἁρμονίας, ὑπὸ τῆς ξυμφύσεως ἔταξε γένος, ἐνὶ γνωρίσματι χρησάμενος τῷ νοεῖν ἐπ' αὐτῶν, μηδεμίαν αὐτοῖς κίνησιν ἐν τῇ παιόντας τῶν ὀστῶν συμβαίνειν.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λέ.

Ραιον γὰρ ὅπως ἐς τὴ φύσιν ἥξει, ἢ εἰ ἐγχείρεόν τις ἐς ἄλληλα τὰ ὀστέα, σφᾶσαι καὶ ξειν πειρᾶσθαι. τοῦτο παρὸ πάντα τὰ ἀναμιμήματα χρὴ εἰδέναι. ὁκόταν δὲ καταρτᾶσθαι, ζώδεσι μὲν χρὴ δεῖσθαι τοῖσι ἔνθεν τε ἔνθεν, τρισὶ ἀλλήλοισι, ὥσπερ τὰ πρόσθεν εἴρηται. ἰητρὸς δὲ χρὴ κηρωτῇ, καὶ σπλιώσιν ὁλόροισι, καὶ ὀθονίοισιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

B

Εθος ἐστὶν Ἱπποκράτους, ὅσα κοινὰ σφάλματα τῶν μερῶν ἐστὶν, ἅπαξ ἅπαντα καὶ ἑνὸς εἰπόντα, δηλοῦσθαι τὰ προσήκοντα τοῖς ὁμοίοις, ὥσπερ καὶ νῦν ἀξίωσε τὰ προσδιορισθέντα τῶν κάτω μόνων, ὅτε διαπλάττειν ἐπήγγειλε. ῥᾷον γὰρ εἰς τὸν φύσιν ἥξει, ἢ εἰ τις ἐγχείρεόν εἰς ἄλληλα τὰ ὀστέα, σφᾶσαι καὶ ξειν πειρᾶσθαι. διὸ καὶ νῦν εἰρημένου, ὅτι κοινὰ ἀπάντων ἐστὶν τῶν διαπλασθέντων ὀστῶν, ἐπεσημήνατο C διὰ τῆς προκειμένης ῥήσεως.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λϛ'.

Επίδεσιν δὲ βραχέῖαν, ἢ ποικίλην, μᾶλλον δὲ τοῦτο ὃ χωλεύον ἐπιδήσῃ, ἐγκεῖσθαι χρὴ τῷ ἰσορρόπου ἐστὶν, ὡς ἂν μὴ ἰσόρροπον ᾖ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

D

Κερεὰς μὲν ἰσόρροπόν ἐστι μόριον, ὅταν ὁμοίοπαχὲς ᾖ τῷ ὃ ἄμμα κυλίνδρου. καλεῖ δὲ κύλινδρον, οὐχ ᾧ παῖζουσιν οἱ παῖδες, ἀλλὰ ᾧ ὃ ἐν τοῖς κίοσιν ὑπάρχον σῆμα. τοῦτο δὴ ἀκριβῶς μὲν ἐν οὐδενὶ μέρει ὄντων ἐστὶ, μᾶλλον μὲν ἐν τοῖς ἄλλοις, ἐν μηρῷ δὲ βραχίονι. τῆς δὲ αὖ γλύφος, ὅτι μὲν οὐκ ἐστὶ ἰδιότυπον σῆμα, προδηλον, ὥστε οὐδὲ ἰσόρροπον αὐτὸν εἶναί φασιν, ἐγκεῖ μὲν τοι τῷ ἰσορρόπου, διὰ τοῦτ' αὐτὸν εἶπε, ὅτι ὃ ὁριστέον μέρος, τοῦ δεξιοῦ μέν ἐστιν ἐξωμοίωσις, καὶ ἔστιν ἐστὶ, καὶ διὰ τοῦτο, E ὃ συμβεβηκὸς δὲ ἀμφοῖν, ἰσόρροπον ἦν, μηδεμίαν ἔχον ῥοπὴν ἐπὶ θάτερα μέρη. δέχεται δὲ ποικίλας ὑπιδέσεις ἡ γλύφη, ὡς καὶ τὴ νῦν ὑπιδέσμων γυμνασία προφήτη πάντων οὖσα, μεμαθήκατε.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λζ'.

Τοῦ δὲ ὀρθίου τὸν ἀγκῶλον ποιέεσθαι χρὴ, ἢν μὲν ἡ δεξιὴ γναθὸς ἐξεστήκῃ ὑπὸ δεξιά· ὑπὸ δεξιὰ δὲ νομίζεσθαι χρή, ἢν ἡ δεξιὰ χεὶρ ὑπῆκται τοῦ ὑπιδέσιος. ἢν δὲ ἡ ἑτέρη γναθὸς ἐξεστήκῃ, ὡς ἑτέρως χρὴ τὸ ὑπιδέσιν ἄγειν, καὶ μὴ ὀρθῶς τις καταρτήσηται, καὶ ἀπατεμήσῃ ὡς χρὴ, ἔχεια μὲν ἢ ἀλυθέξις, οἱ δὲ ὀδόντες ἀσινέες γίνονται. ἢν δὲ μὴ, χρονιωτέρη μὲν ἡ ἀλυθέξ, ἀμφοτέρων δὲ ἰσχυρὰ, οἱ δὲ ὀδόντες ἢ μὲ σαπροὶ, καὶ ἀχρεῖοι γίνονται.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXV.

Ossa enim sic facilius in suum locum reverentur, quàm si quis tentet altero sub altero condito compellere. Hoc autem circa hos commentarios jucundum est scire, quod quoties componendi sunt dentes hinc inde invicem, sicut antea dictum est, mederi oportet cerato ac pannis paucis, fasciisque.

GALENI COMMENTARIUS.

IN omni ejusmodi commentario scire licet consuevisse Hippocratem in iis præceptis, quæ singulis communia sunt, cùm semel unius mentionem facit, exponere vim rei communem esse omnium similium : quemadmodum & nunc volens maxillam prius extentam ita componi, subjicit: ossa enim sic facilius in suum locum reverrentur, quàm si quis tentet altero sub altero conditò compellere. Hoc autem, quod C nunc proponitur, attinere ad ossa omnia quæ componuntur, propositis verbis indicavit.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVI.

Vinculum autem exiguum variumque maximè huic loco accommodatur : propè enim sine inclinatione est, quamquam non ex toto sine inclinatione sit.

GALENI COMMENTARIUS.

D

PArs exquisitè sine inclinatione est, ubi simillimam cylindro figuram repræsentat ; voco autem cylindrum, non quo pueri ludunt, sed qui columnæ imaginem refert : hæc autem ex toto in nullo osse reperitur ; magis tamen in femore, atque humero, quàm in aliis ossibus, consp icitur. In maxilla aurem constat non esse hujusmodi figuram : quocirca eam inclinarione vacare non protulit, propè tamen sine inclinatione esse, eò quòd sinistra ejus pars dextræ ex toto similis sit & æqualis ; atque idcircò, quod ex utraque componitur, sine inclinatione est, & in neutram partem inclinatur ; admittit autem maxilla varia vincula, sicur in fasciando, quæ exercitatio omnium prima est, ut didicistis.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVII.

Attrahi autem fascia debet, si maxilla à dextro latere exiat, à parte dextra : tunc autem à dextra parte esse indicatur, cum dextra manus fasciam ducit ; sed si ab altero latere maxilla excedat, alio sanè modo attrahenda fascia est. Vbi autem rectè componatur, atque, ut oportet, immobilis servetur, cito sanescit, dentesque integri remanent : sin secus, longiori tempore confirmatur, tum pervertitur ; dentes autem vitiantur, atque inutiles redduntur.

A

GALENI COMMENTARIUS.

ANtea quoque dictum est in ulceribus, quibus oræ excedunt, caput fasciæ secundùm oram excedentem injiciendum esse: atque ita fasciam volvendam, ut ad alteram oram ulceris, ipsam adducat; est autem hoc perpetuum in omnibus, quæ restitui ad pristinam naturam debent, quod commune etiam nunc servandum est, quòd excedens pars repellatur, cogaturque: id autem continget, si ea fasciis ad alteram adducatur: adducetur autem, si dextra B parte, ut puta, excedente, fascia inde orsa porrigatur ad sinistram: si sinistra læsa sit, ab hac incipiens ad dextram feratur. Hippocrates igitur, ubi à dextra parte incipiens ad alteram fascias adducit, hujusmodi vinculum à dextra parte nuncupat, attendens non quò ferantur fasciæ, sed utra præcipue manu attrahantur; namque, ubi intuearis Medicum è regione ejus qui deligatur, collocatum, fascia quæ à dextro maxillæ ad sinistrum procedet, à dextra manu attrahetur; contraria, à sinistra.

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΛέχθη ϕ θεόδοτε ὑπὲ τ ῥηθέν, ὅσα χείλεσι ὀξυηρμόσιν ἕλκη, τ μ ὀρχάμε βαπήσεως τ ὀδόντος ὑπιόντος τ ὑποτύπου χείλεσι, ἐπιλήψη σ ὅτε κατ' αὐτὸν τ ὑπόδεσιν, ὡς ἀποσπάσεως ἀπὸ τέρα χείλη τ ῥινός. ἔστι γὰρ τοῦτο κοινὸν ἀσαφῶς τ ἐπὶ μάγειας δεομένων εἰς τ ὀρχαίαν ϕύσιν ἅπας ὅσα νῦν τοιοῦτο τὸ κοινὸν τοῦτο φυλακτέον ὑπὲ ἀποτέλλοντε, ϕ κατεμαλακίζοντ ὅ ἐφεστηκὸς μέρος. ἔστι γὰρ τοῦτο, τ ὀδόντων αὐτὸ ἀποσπασθῆναι ἐκ εἰτέρᾳ. ἀποσπασθήσε γ ἄν, εἰ μ ὅ δεξιὸν εἴη μέρος ὅ δεξιοπλεύρου, ἐντεῦθεν μὲν ἀρξόμενον, ὅπε ἡ ὅ ὀρίστερὸν ἀρχόντων ἐπιδέσμων. εἰ γ ὅ ὀρίστερὸν εἴη ὅ παπυῤῥὸς, ἐκ τούτων μ ὀρχόμενον, ὅπε ὅ δεξιὸν ἡ ἀφικνούμενον. ὁ τοίνυν Ἱππονικράτης, ὅταν ἀπὸ τ δεξιῶν μερῶν ἀρξάμενός τις, ὅπε ἀπέρα ποιῆται τ νομὴν τ ὀδόντων, ὅπε δεξιὰ καλῇ τ διαφύσιν ὑπιόντων, ϕ τῇ ϕορᾷ τ ὑπιόντων ἀκολουθῶν τ νοῦν, ἀλλὰ τῇ τ χειρὸς ἡγεμονίᾳ, ἐὰν γὰρ νοήσῃς κατὰ μηκος τ μὲν ὑπιόντων τ ἰατὸν, ἢ μ ἀπὸ τ δεξιᾶς γνάθου ϕερομ τ ὀδόντων, ἐπὶ τ ἀριστερᾶν ἀγόμενον, ἢ τ δεξιᾶς ἔσται χείρες, ἢ δ' ἐναντία τ ἀριστερᾶς.

C

DE NASO.

ΓΕΡΙ ΡΙΝΟΣ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVIII.

Quod si nasus perfringatur, fracturæ modus non est unus.

GALENI COMMENTARIUS.

IPse deinceps modos adscribet; aut enim pars ejus abrumpitur, ipse tamen servatur perpetuus, sic, ut neque deorsum inclinetur, nec in alteram partem convertatur: aut horum alterum fit, idque aut in parte ejus, quæ cartilaginosa prominet, aut in reliqua, quæ ossibus continetur.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λη'.

ΗΝ ϑ ἡ ῥὶς κλασϑῇ, ὅπως μὴ εὐχ εἶδος κακῶς ἔξιος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΥτὸς ϑ ἐφεξῆς ἐρῇ τοῖς ἑξῆς. ὅταν γὰρ μέρος αὐτῆς κατάγνυϑ, τ συνεχείας φυλαττομένης, ὡς μήτε κάτω χωρῆσαι, μήτ' ἐφ' ἑκάτερα ϖλαγιασϑῆναι, ἢ ἀμ τοῦτον τ τρόπον συμβαίνειν εἰώϑει, ἢ κ ὅλοπον, ὃ ὀνόμασε.

E

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIX.

Sed, qui præstantia vincula amant sine mente, complura alia ledunt, atque adeò nasum.

GALENI COMMENTARIUS.

PRæstantia καλὰ dixit irridens, non quòd verè significaverit præstantia, quorum consilium est affectam partem ad suam naturam restituere; sed pulchra & aspectu jucunda: qualia hæc sint, in sequentibus ostendet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λϑ'.

ΑΤαρ πολλὰ μὴ δικῶς ἄλλα λωβεύονται, οἱ χαίροντες τῇσι καλῇσιν ἐπιδέσισιν, αἰϑῶ νύ, ἐν ϑ τῖσι ϖᾶσι τ ῥῖνα, κ μάλιστα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙρωνϑύμως εἴρηκεν, ἐ ὡς ὄντες καλῶς σημάτων, ὧν σκοπὸς ἐστὶν εἰς τ κ' ϕύσιν ἄγειν ὃ πεπονϑὸς, ἀλλ' ἀπὸ τ ἀμύρφους, κ ταρπούσας τοὺς ὁρῶντας· ὁποῖαι δ' εἰσὶν αὗται, δῆλον ἐκ τῆς ἑπομένης ῥήσιος μαϑήσῃ.

F

Τὸ χάμος μὲν ὁ ἐπιδεδεμένος κεφαλεσθαι, ἀσπερ γὰρ ὁ φορυτὸς ἐν τῷ ἀγγείῳ. ὁρᾶτε δὲ τὴν ἰητρὸν, ἐπειδὴ ἐπέδειξεν, ὅτι ἐπίσταται πολλαχῶς ῥῆνα ἐπιδεῖν. πολλὴ δὲ ἡ ἐπίδεσις ἡ παιάτη, ὡσπερ καὶ ταύτα τὰ δέοντος. τοῦτο μὲν γὰρ, ὁμοίως σημαίνει καὶ ὀξὺ τὸ κάτωθεν δηλονότι, εἰ ἀδύνατόν τις μᾶλλον πιέζοι, σημαίνει ἀνίεν. τοῦτο δὲ, ὅσοισι ἀσφαλέστερα, ἢ ἔνδια, ἢ ἔνδια, ἢ ῥὶς, ἢ κὴ τὸ χόνδρον, ἢ ἀμφοτέρω, δῆλον ὅτι καὶ δεῖ αὖθις ἡ ἀνάδεσις ἐπίδεσις ἀφελκύσῃ, ἀλλὰ μὴ βλάψῃ μᾶλλον.

A *Aegrum citò satietas capit, invento enim noxia est: abundeque Medico est, ostendisse peritiam, quam habet, nasum variè deligandi. Efficit autem hæc vinciendi ratio omnia contra atque oporteat, tum quod qui ob fracturam simi fiunt, si à superiori parte adstringantur, magis adhuc simi evadent: tum, quod quibus in hanc vel illam partem, seu quà cartilago est, seu suprà nasus convertitur, nihil superposito vinculo juvandos; sed magis lædendos esse manifestum sit.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

B

Σκέπτεον μὲν, ἐπίδεσμον, ὅτι καλεῖ τὸ ἐγκεκλιμένον ἐλίγον ἐν τῇ εἰσκρίσιος ἐπιδολῆς, ἑωσφόσιν ἔρηται. ἀναφορεωσὶς γ' λέγει, τὰ μεταξὺ διαστήματα τῶν ὀβολίων. ῥομβοειδὲς δ' ἁπλῶς, τὰ ἰσόπλευρα μὲν, οὐκ ὀρθογώνια δ', ὃ δὲ εὐκλείδης τὸ ῥόμβον ὥπερ ὁ εὐκλείδης. ἔμαθε δ' ὡς ἐν τοῖς ἐπιδέσμοις, πάντων ἁπλῶν ὄντων ὀνομάζοντι ῥόμβον, ἀπὸ τῶν τοιούτων μᾶλλον ἐργάσασθαι σήματα.

SCiam appellat, ubi fascia à traverso circuitu recedens paululùm inclinatur, ut supra ostensum est; spacium verò, quod fascia intermittit, dixit διαφοράς: rhombi verò figuram, cum quæ æqua latera habet; sed angulos non rectos: nam & Euclides ita rhombum finit. Nosti autem ex fasciis primam ferè nominari rhombum, quum eam figuram potissimùm repræsentet.

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μα'.

Ὀργὴ ὅτου δὲ στενοχωρίσει ἁπλώσει τὸ ὑπὸ διάτεσον τῆς ῥινὸς, καὶ τοι οὐδὲ τοῦτο ποιέουσι οἱ ὑπιδέοντες.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLI.

Sic autem panni à latere nasi haud bene aptantur: quanquam neque hoc faciunt, qui alligant.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ὀργὴν ὠφελεῖ φησιν ἐξ ὑπιδέσιος τὰ εἰς τὸ πλάγιον, ἐν ᾧ καταγλῶφαι διαγραφὴς ῥῖνα. ὁ γὰρ τοι δεξιὰ μὲν ῥινὶ βοηθεῖν αὐτῇ, μηδ' αὐτὸ δύνασθαί π. δεξιὰ δ' αὖ βοηθεῖν, ὁπόσοι κὴ ὁ πλάγιον αὐτὸ ὑπιοῖσι, ἐς ὅπερ ἐπεκλήθη, ἀλλ' οὐδὲ ταῦτα φησιν ἀκριβῶς δύνασθαι προσῆκον πόδε.

NIhil conferre ait vinculum ad nasum sub fractura in latus conversum, quum id præstare non possit, quod utile esse videtur; videtur autem utile esse per pannos nasum fulcire ab ea parte, in qua jacet; sed neque ad hanc rem inquit id prorsùs accommodari.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μβ'.

Ἄγχιστα δὴ ἡ ὑπίδεσίς μοι δοκέει αὐτοπροσίσῃ, εἰ κὴ μέσῃ τῶν ῥίνα κὴ ὃ ὀξὺ ἀμφιθλασθείη ἡ ὀφρὺς κὴ ὃ ὀστέον, εἰ μὴ ὃ ἐστὶν μικρὸν ὕσιν εἴη, καὶ μὴ μεγάτοῖσι γὰρ τοιούτοισιν ὑπιπώρωμα ἰσχὺ ἡ ῥὶς, ὃ ὀκριοειδέρη ὠὶ ὑγῆ. ἀλλ' ὅμως οὐδὲ τούτοισι δῆπου, πολλοῦ ὄχλου δέοντα ἡ ὑπίδεσις, εἰ δή τι ὃ δεῖ ὑπιδέειν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLII.

Proximè autem vinculum mihi videtur occurrere, si in medio naso, quà acutus est, caro juxtà os conteratur, vel paululum etiam os ipsum lædatur, non tamen multum: his siquidem nasus callo obducitur, & aliquanto asperior fit: neque tamen vinculo egent magni negotii, si sanè alligandi sunt.

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΕΝ δύο τόπῳ δέξειεν ἂν ἀφελεῖν ἡ κοινὴ τῆς ῥινὸς ὑπίδεσις, ὅταν μὲν ἐν τῷ μέσῳ ἀυτῆς, ἵπου ἐθλάσθη ἡ ὀφρὺς καὶ τὸ ὀστέον, ἐπ' ὀλίγον. ἔχει γὰρ τις ἕπαθεν κὴ τῶν πώρωσιν αὐτὸ. ἡ πίνυν ὑπίδεσις ἐν τοῖς τοιούτοις παθήμασιν, εἰσφέρουσα δὲ ἀφελκύουσα ὃ πεπυδὸς, ὥφελειαν ἴνα δύξει δυνάσθαι πρέφλεγμον, ἔνθ' ἀν οὐδὲν τούτο ἀναστεῖον ὑπιδεῖν. τὰ γὰρ θλάσματα, πυεφάλλ κὴ μάλιστα μὲν ἀφλέγματα ἀμφυλάττειν, εἰ δὲ καὶ φλεγμαίνοιεν, ἀπλέγματα πυῆν, ὡς τάχιστα. ὅπα ὑπερεφόλμους πῶσες ὄλίσος, οὐδὲν δὴ τούτων ὑπιδέσιων δεῖται.

A *Ægrum citò satietas capit, invento enim noxia est: abundeque Medico est, ostendisse peritiam, quam habet, nasum variè deligandi. Efficit autem hæc vinciendi ratio omnia contra atque oporteat, tum quod qui ob fracturam simi fiunt, si à superiori parte adstringantur, magis adhuc simi evadent: tum, quod quibus in hanc vel illam partem, seu quà cartilago est, seu suprà nasus convertitur, nihil superposito vinculo juvandos; sed magis lædendos esse manifestum sit.*

B

GALENI COMMENTARIUS.

ASciam appellat, ubi fascia à traverso circuitu recedens paululùm inclinatur, ut supra ostensum est; spacium verò, quod fascia intermittit, dixit διαφοράς: rhombi verò figuram, cum quæ æqua latera habet; sed angulos non rectos: nam & Euclides ita rhombum finit. Nosti autem ex fasciis primam ferè nominari rhombum, quum eam figuram potissimùm repræsentet.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS XLI.

Sic autem panni à latere nasi haud bene aptantur: quanquam neque hoc faciunt, qui alligant.

GALENI COMMENTARIUS.

NIhil conferre ait vinculum ad nasum sub fractura in latus conversum, quum id præstare non possit, quod utile esse videtur; videtur autem utile esse per pannos nasum fulcire ab ea parte, in qua jacet; sed neque ad hanc rem inquit id prorsùs accommodari.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XLII.

Proximè autem vinculum mihi videtur occurrere, si in medio naso, quà acutus est, caro juxtà os conteratur, vel paululum etiam os ipsum lædatur, non tamen multum: his siquidem nasus callo obducitur, & aliquanto asperior fit: neque tamen vinculo egent magni negotii, si sanè alligandi sunt.

E

GALENI COMMENTARIUS.

COmmune vinculum nasi proximè ad salubre accedere videtur, ubi in medio cutis contusa fuerit, vel os parumper vitiatum; sequitur autem, ut promineat, quâ callo circundatur. Vinculum itaque in hujusmodi casibus coërcens, repellensque affectum locum, prodesse aliquid videbitur; sed neque his ullo modo necessarium est: conari enim debemus, quæ contusa sunt, maximè ab inflammatione defendere: atque ubi inflammentur, celerrimè inflammationem tollere; quin & callus, quum parvus increscit, nihil profectò hujusmodi vinculis eget.

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIII.

Atis est ad contusum, pannum admovere cerato inunctum, dein semel fasciam circundare, quæ in utramque partem ducatur.

GALENI COMMENTARIUS.

MEdia fascia medio naso injicienda est: cujus utraque capita ad posteriorem capitis partem non magnâ vi adducenda sunt, atque inde fronti circundata inter se vincienda.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIV.

Optimum tamen præsidium est illinire hæc farinâ tritici hujus anni, lotâ, glutinosâ, vespertinâ, paucâ.

GALENI COMMENTARIUS.

QUi optimè videntur verba Hippocratis enodare, asserunt σιτάνιον triticum ab ipso appellari, id quod satum est, σῖτος, quod Attici utraque syllaba per τ prolata τῖτος dicunt: quo verbo significari volunt hoc anno id est quod vere satum est, quod & duorum mensium, & quadraginta dierum, appellatur. Equidem in Co, & in tota Græcia Asiæ, vidi tritici genus σιτάνιον appellatum; sed parum furfurum habet, & ejus farina ex aqua subacta plurimùm glutinosa est; quam rem nunc Hippocrates maximè exigit, quemadmodum ipse deinceps narrabit: qui, ubi farina hæc non sit, imperat, ut pulvis qui ex concusso thure habetur, vel gummi admisceatur; scribitur autem ejusmodi triticum vere ineunte, ut duorum mensium sit: rectèque sic dicitur, quoniam summùm ad id temporis perdicitur, cujus farina ex aqua subacta maximè glutinosa redditur, ubi molito tritico, furfures ex toto detrahantur, id quod fit & cribris tenuibus, & tritico antè eloto. Nam idem tritico evenit, atque hordeo: ex hoc enim, ubi pristina præparanda est, cortex magis remittitur, si anteà madefactum fuerit. Quo pacto igitur dixit, lota, quum non idem sit madefieri, & lavari? in quolibet enim pristino madefit triticum, priusquàm molatur: non tamen lavatur in quolibet; sed in compluribus Asiæ civitatibus; ubi calathos habent magnos intextos ex tenuibus juncis exigua spacia intermittentibus, per quæ excerni pulvis possit; & arena, retineatur. Id ergo triticum, quod molendum est, sed triticum primò in calathos conjiciunt, atque excutiunt: deinde calathos in aquam demittunt, sic, ut triticum lavetur, ac modicè madefiat, calatho ex aqua recepto humoris plurimum effluit: tantùm autem in tritico remanet, quantum idoneum est, ut moli possit; nam nisi madefiat, cortex circunpositus, qui tanquam innata cutis est, sub mola in tenues partes dissipatur, atque ita, cum farina per cribrum excernitur, educitur aliquid ex furfuribus in tenues tres divisis: sed tritico priùs madefacto, furfures, grandiorum partium quùm sint, manent, & cum farina non excernuntur; atque idcirco tritico priùs madefacto, farina magis purgatur, & quod ab interiori parte est tritici

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μγ΄.

ΑΡκεῖ δὲ, ὅτι μὴν ὃ φλάσμα καλλιστον ὑπιτετίνδυται κεκτημένον, ἔπειτα ὡς ὅτι δύο ἀρχέων ὑπόδεσις, ὅπως ὀδονίη ἐς ἄπαξ πεδεδεμένον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ μέσον τ ὀδονίης, καὶ ἓ μέσης τῆς ῥινὸς ὑπιτεθήσόμενον, μὴ βιαίως ἀπάγειν χρὴ ὀπίσω τῆς κεφαλῆς, ἐντυθέν τε ὅτι μέπεσον αὐ ἀγνοπε ὀθόνας.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μζ.

ΑΡίση μὲν ὑπιτι ἰπηρεῖν τῷ ἀλήτῳ τῷ σιτεμίῳ, τῷ πλυτῷ, γλίσχρῳ, πεφυρημένῳ, ὀλίγῳ, καθαπλάσειν τῷ τοιούτῳ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΣΙτεμίοις πυροῖς, οἱ δέξυντες ἄρτια τῶν Ἱπποκράτους ἐξηγήσασθαι λέξιν, εἰρῆσθαί φασι πρὸς αὐτὰ ὑπὸ τοῦ σῖτος ἐσπαρμένοις, ὅπερ οἱ Ἀττικοὶ, τῆτες ὀνομάζουσι, λέγοντες τὸ τ, τὰς συλλαβὰς ἀμφοτέρας λέγοντας, ὅξ οὗ σημαίνεσθαί φασι τοῖς ἐν τῷ ἔτει τούτῳ, τουτέστι καὶ ὅ ἔαρ ἐσπαρμένοις, ὁμωνύμως τε, καὶ πεπαιρακόσι δυσὶ μησὶ ὀνομαζομένοις. ἐγὼ δ' ὑπὲρ αὐτῶν τοῦτο μὲν οὐδὲν τι σιτεμίοις καλουμένοις οἶδα, κατὰ τὴν Κάλαν ἰωτῶν, καὶ σύμπαν ὃ καὶ τῶν Ἀσίαν Ἑλλωνικὸν. ὀλίγοι ἔχουσιν ἔτοι ὃ πυρὸν, ἰκμαλὲς ἢ γλίσχρον ὃ σφόδρα· οὗ μᾶλλον νεῦ ὁ Ἱπποκράτης δεῖται, καθὸν καὶ ἰωτὸς ἐφιέσθαι ἐρᾷ. καὶ ὅτεων μὴ ἔχῃ τοιοῦτον, ἢ τοι μάνναν, ἢ κόμμι κόλλης μιγνύναι αὐτῷ. εἰσέρχεται δὲ ὅτοι πυροὶ, καὶ ὃ ἔαρ εἰσδύνων, ὡς αὐτοῖς σημειώσεις, ἐκ καλῶς, καὶ καὶ τῶν ἄλλων τῶν πλείονος ὀνομαζομένων. γίνεται δ' αὐτῶν μᾶλλον γλίσχρον ὃ φῶς, ὅταν τελεσθέντων ἀφαιρεθῇ ὃ πιτυρώδες ἐπιπόνω. γίνεται μὲν καὶ ἀλῷ ὑπὸ λεπτῶν κοσκίνων, γίνεται δ' καὶ τῷ πεφυπλύσθαι ἴσις πυροῖς. ἅπαντα γὰρ αἱ πλυτοποιίαι κριθαὶ, ὃ λέπος ἀφαίρει μᾶλλον ὅταν πεφεσφαίρωσιν, ὅπως καὶ οἱ πυροὶ πῶς οὖν εἶπε θαυμάσιε; ἢ γὰ θαυμάσιον ὅτι βεβρέχθαι τε, καὶ πεπλύσθαι. βρέχονται μὲν γὰ ἐν τοῖς μύλωσιν ἅπασιν οἱ πυροὶ, φρὴν ἀλεῖσθαι. πλυνοῖσιν δ' οὐκ ἐν ἅπασιν, ἀλλ' ἐν τοῖς πλείστοις πόλεσι τῆς Ἀσίας, ἀὐ κάνου ὕσει γεγονόμενοι ἔφοροι πλοκὰς μεγάλας, πεπλυμμένας, δι' ὧν λεπτὰ φοιτῶν μικρὰ διαφεύγει ἐχρυσῶν, ὡς χρῶ μ, καὶ ἁμμεν διέρχεται, τ πυρὸν δ' ἐπιπολάζ εἰς θῶτο. ἐμβάλλοντες οὖν μύλωσιν, δεῖν πυρὸν πεφῶτον μὲν πεφοβρέχθαι σῶν, ἔπειτα ἢ καθῆσαι εἰς ὕδαρ ὅλον τ πλόκαμον, ὥσπερ πλυίεσθαί τε ἅμα, καὶ βρίζειν συμμέτρως τοῖς πυροῖς. ἀναφερομένῳ δ' ἐκ τοῦ ὕδατος ὃ πλοκάμου, ὃ μὲ πλεῖσον ἀπορρεῖ ἀπὸ τῆς ὑγρότητος, ἀπομένῃ δ' ἐν τοῖς πυροῖς ὅσῶν, ὅσον ἀλουμένοις ἐπιτήδειόν ἐστιν. εἰ γὰ μὴ βραχέον ὃ πεφεκείμενον ἐξῶσθαι αὐτοῖς λέμμα, ὃ τοιοῦτον ἔερμα σύμπυον, εἰς λεπτὰ καταῤῥαύεται καὶ τοῖς μύλαις, καὶ ὅτως, ἐν τῷ ἀλφιτᾶσθαι, σεσωδιεγμένοι τε τοῦ καταῤῥαυσθέντος τοῦ ἐλύῤῥα· τὸ δ' πεφεσφαίρωτο πυροῦ, ὃ πυρώδες ἀθρομερὲς μόνον, ἀ σεσωδιγμένον, ἐκ καὶ τοῦτο, καθαρώτερον γίνεται ὃ ἄλθυσον, ἐκ τοῦ βεβρέχθαι τοῖς πυροῖς. ἐνθάδεν δέ φησι, πλυτῷ, ὃ γλίσχρῳ τῷ σιτεμίῳ

πυρῶ δ' μᾶ δ' ἁλμάτος, ὥσῤ οἷ ζῆς ἔστιν αὐτῷ, ὃ κατεργα- A
σθὲν ὡς εἶπον ἄλευρον, ἰκμασὲς γίγνε) γλίσχρον. ὑποδυμήσι-
νων αὖθις ἀνομοκένας πυτὸν ἄλευρον, ὅταν ὃν ἦθος
κεκοθαρμένων τε, & θεσσελεργασμένων γλόχου πυρῶν. εἰ γὰρ
μὴ τοῦτο τις ἀκούσειε, ἁπλεῖσθαι πλυτὸν ἄλευρον ἀκούσ-
ομεν, ὅταν δὲ ὕδατι βρέξαντες αὖθις, καὶ καταξήσαντες πο-
λυειδῶς, εἶτα ἐάσαντες καταξῶσαι ὃ ἐπιχρέμενον, ἀπ' αὐτῶν
ὕδωρ ἀποκαμεδόντες ἐνίπαπαλιν, ὅσῤ ἔστι τῷ χόνδρῳ ποιδ-
μένῳ. ἀλλὰ μάγκαν τοῦτο ὃ κελεύειν ἀυτὸν Φυρᾶν ὃ ἄλευ- B
ρον. ἦλον γὰρ εἰρήκει. καὶ ὁ φυρᾶται ἢ ὃ ὕδατι ὑγρῷ, ἀλλ'
ἕψεται μόνον. ἔτι δ' ἀπ' μᾶλλον ὁ λέγει, ὅῤῥ τὸ πεφυρημένον,
λέξεως κατεμοήσαμεν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μέ.

Χρὴ δ', ἢν μὲν ἀγαθὸν ᾖ, τῶν πυρῶν ὃ ἄλευτον, καὶ
ἀδόλυτον, τοῦτο χρέεσθαι πρὸς τὰ ἰσιᾶτα. ἢν
δὲ μὲν πρὸς ὄλκιμον ᾖ, ἐς ὀλίγιλο μαίναι, ὕδατι ὡς λειο-
τάτῳ, σπένδε, τύπε Φυρᾶν ὃ ἄλευτον, ἢ κόμμι πρὸς C
ὀλίγου ὡσαύτως μίσγον. ὑιάσσισι μὲν οὖν ῥῖς ἐς ὃ σμὴν
ῥέ πυτα καθαρῆ, ἢν μὲν ὃν τῆ ἐμπροσθεν μέρεος κῆ τῆ
χρόνδρον ἴζηται, οἷόν τε ὅτι ἐς ἐνπρόσθιαν τὴ ὀῤῥῶσιν εἰς
τοὺς μυκτῆρας, ἢν δὲ μὴ, αἰορθοῦσι μᾶ χρὴ πρὸς τὰ ἰσιᾶτα
τοὺς δακτύλους ἐς τοὺς μυκτῆρας ἐνπρόσθεν, ἢ ἐνδέ-
χεται.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἀγαθοὺς πυροὺς, τοὺς ἀείστους δηλονότι λέγε. τούτῳ
γὰρ οἱ παλαιοὶ τῷ προσηορέμα ὑπηφέρειν εἰθισμένοι D
κῆ πᾶσι, τῷ φράσαι ὄντος ἐν τῷ οἰκείῳ γλίσ-
χρου. λέγεται δὲ καὶ νῦν ἅπασιν οἱ ἀπὸ τῶν σιτοποιῶν,
ἀρίστους εἶναι πυροὺς τοὺς πυκνοὺς τῶν ὑσίας. οἱ γὰρ
ξηνοὶ, πολὺ ὃ πατυρώδες ἔχουσι, & ὃ χαῖς αὐτῶν ὑ
γίγνεται γλίσχρον, ὡς ὃ μυαλὸν. ὄλκιμον δ' ὠνόμασε,
ὃ γλίσχρον. ἀπὸ τῆ συμβεβηκότος, ὄλκῆ τεινόντων
ἡμῶν αὖθις ταῖς ταλαντίαι μέρη, σπωσχὲς μὲν ὃ δῆλωσπό-
μενον, ὃ μὴ γλίσχρα φλαίνοντος δῆλα πᾶσθαι κῆ τοῖς
τοιούτοις ἐνεργείαις. εἰ δὲ δῆλα πᾶται, πῶς ἂν τις ἔπειθ E
φαίνηται τεινόσας χερσὶ αὖθις; εἰ δ' ἐχ ἕπεται, πῶς
ἂν ὄλκιμον ἔτι λεχθείη; τὸ γε μὴν ἀδῆλα πασον, κῆ
σπωσχὲς χρόμενον, εἰκότως ἂν τις ὅλκιμον ὀνομάζοι,
καθάπερ κῆ τὸν ἰξόν. ὅτι πλεῖσον γὰρ ὅτος ἕλκεται
ποδὸς παλάπια μέρη, δῆλα μενόμενος ὑπὸ τῶν
ἡμετέρων χειρῶν, ὥστε ὃ ὃν τόπον ὁλὸς ἔστιν ὁ Ιπποκ-
ράτης, γλίσχρον αὖ ἐῖ) ὃ φῶς. ὅπου γε & ὅταν μὴ
Τιοῦτον ᾖ, μαίναι αὖπω ποσοζοήσῃ, ἢ κόμμι κελδύ-
μαίνα ᾖ κελεῖται ὃ ὑποσόσμα ᾧ λιβάνωτῦ. μὴ
πρῶσος ᾖ μύμπ᾽ ὧν λειώσης δηλονότι τὸ λιβάνωτον, F
& τούτῳ πάλιν αὖτῷ, τὸ λιπροώτερον ὀνλεξάμενος.
ἐγὼ δὲ ποτε μήτε λιβανωτῷ, μήτε κόμμεως δύποραν,
ἐχρησάμην ὑγρᾷ ῥητίνῃ, πρέπτυχε γὰρ πως αὕτη.
χρήσαιο δ' αὖ ποτε & μᾶλλον, μηδὲ τούτης πρῶσος,
ἀλλ' ἄμεινον ἔστι τὸ μαίναι ἐρχεσθαι, καὶ ὃ κόμμι. θερ-
μαίνει γὰρ πως τὸ μᾶλλον, ἢ ῥητίνη. τῷ τοιαῦτα, σθὲν
ὡς ἀρχὰς ἔστιν ἄγεσθαι. φερόντος μὲ ὃ χρόνου, & ὑμόντος
ὃ λειχμῶν τὸ φλεγμονῆς, τοῦτα γίγνεται τὰ ἄλλων χρησιμώ-

hujus anni, lotum, ut ait, & glutinosum, quod A
scilicet post cutem est, veluti caro ipsius, in fa-
rinam, ut proposui, redactum, valdè glutino-
sum redditur; Puto itaque ab ipso lotam fari-
nam appellari, ubi ex tritico fit, sic purgato,
& priùs madefacto; nam, nisi ita accipiatur,
restat, ut intelligamus farinam, ubi ex aqua ma-
defacta varie agitatur, deinde finitur consiste-
re, tum superinnatans aqua exeipitur, ac deco-
quitur, quod in farre etiam fit, sed huic repugnat, B
quod respergi farinam jubet, decoqui enim di-
xisset: non enim respergitur hujusmodi humor,
sed coquitur duntaxat. Ex verbo igitur, resperſa,
quid sibi voluerit, magis demonstratur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLV.

VTi autem convenit ad omnia hæc hujusmodi
farina, si ex optimo tritico fuerit, facileque duci
possit: sed, si non omninò bene ducatur, modicum
pulveris illius, qui ex thure concusso habetur, in
tenuissimum pollinem redacti, & aqua diluti, C
farinæ adjicere, vel paulum omnino gummi simi-
liter admiscere. Quibus igitur fractus nasus in
inferiorem partem demittitur, simulque efficitur,
si ab inferiori parte, qua cartilago est, desidat, po-
test in nares indi aliquid, quod dirigat: quod ubi
non fiat, omnia hæc excitanda sunt digitis, si fieri
potest, in nares conjectis.

GALENI COMMENTARIUS.

OPtimum triticum dixit ἀγαθὸς πυρὸς: ma- D
jores enim soliti sunt ἀγαθὸς vocabulo uti,
ad notandum id omne, quod in suo genere
primum est: nunc autem omnes, qui in pan-
nificiis versantur, asserunt optimum triticum
esse, quod densum est: nam quod rarum, mul-
tis furfuribus continetur, farinaque ejus ex
aqua subacta non æquè efficitur glutinosa, at-
que illius quod densum est. Glutinosum au-
tem expressit, cùm ait, facile ducitur, ea lo-
quutione sumpta ab eo, quod ipsi accidit,
quandoquidem à nobis in diversa attractum,
servatur perpetuum, neque dissipatur: contrà
quod minimè glutinosum est, quùm ita tracta-
tur, divellitur: sed si divellatur, quo pacto se-
qui dicetur, cum manu trahitur? Ac si non se- E
quitur, quinam dicetur facilè duci? Id verò
quod non dissipatur, sed perpetuum est, jure
quis dicet facilè sequi, quemadmodum & vis-
cum, hoc siquidem manibus nostris prehen-
sum in contrarias partes plurimùm attrahitur.
Quare ex his constat velle Hippocratem fari-
nam ex aqua subactam glutinosam esse, atque
ubi ejusmodi non sit, gummi, vel pulverem ex
concusso thure collectum (quem μάναν appellat)
adjici jubet, ubi ejus pulveris copia non sit, con-
tundere thus ipsum eâ de causâ oportet, atque
ex eodem id, quod maximè pingue est. Ego
interdum, quùm nec thuris, nec gummi co-
pia esset, resinâ liquidâ usus sum, hanc fortè
nactus: at ubi, neque hæc sit, melle uti poteris; F
sed utiliùs pulvis ex concusso thure, vel gummi
adjicitur. Nam mel & resina quodammodo
calefaciunt; sed talia ab initio aliena sunt: pro-
cedente verò tempore, remanentibus inflam-
mationis reliquiis, ut si quid aliud commodis-

sima. Quemadmodum igitur in superioribus, A gratiâ exempli, meminit prius corii Ægyptii, ac rursus Carthaginensis, sic etiam nunc tritici hujus anni: quasi ita dixerit, Farina uti debemus, quæ ex aqua subacta glutinosa sit, qualis efficitur ex tritico hujus anni, quod σπάνιον appellavit, fortasse ejusmodi vocabulo significare volens triticum omne, quod densum est, & farinam reddit glutinosam, ita, ut nomen ab eo, quod ipsi accidit magis, non ab aliqua singulari specie, sumptum fuerit.

τερ. καθάπερ οὖν ἐμεμνήσθην ἔμπροσθεν, σύτης Αἰγυπτίου μὲν ἔφησεν, αὖθις δὲ Καρχηδονίου, ἴσως δέλεγμα τῷ λόγῳ ποιούμενος, ὅτι καὶ νυνὶ δεῖ σπανίους οὕτω μυρμῆκας, ὡς καὶ ἔτος εἶπεν. ἀλεύρου χρῆσθαι, γλίσχρας αὐτὰς ἐργαζομένῳ, οἷον νῦν ἐργάζονται οἱ σπανίοι πυροί. ὥστε δὲ πεπύκνωκε ὀνομάζει σπανίους, οἷς συμβέβηκε πυκνοῖς τε εἶναι, καὶ γλίσχρον ἔχειν τὸ ἄλευρον, ὡς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος μᾶλλον αὐτοῖς εἶναι τὴν ἔφοδον ἐποίησε, ἢ ἀπό τινος ἰδίας οὐσιαρέτου.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVI.

VEl certè eo instrumento, quo ad illinendum utimur, pleniori digitus compulso, non in priorem partem, sed quà desidet: extrinsecus autem digitis utrinque compressis impellere simul convenit, & excitare. Sed si fractura omninò in inferiori parte fuerit, licet aliquid in nares inserere, sicut jam diximus, vel linamentum, vel aliud lineolo cinctum, vel magis Carthaginensi pellicula, C circunsutumque & ita figuratum, ut idoneum sit, quod in hunc locum demittatur. Ut; ubi fractura fuerit superior, nihil demitti intus poteſt: nam si in inferiori parte id præsidium alienum est, qui non in superiori? Primò itaque & ab interiori parte dirigere nasum oportet, & ab exteriori utrinque compellere, atque in priſtinam sedem restituere: commodissimè enim restituitur nasus fractus, præcipuè eodem die, vel certè paulò poſt. Sed torpent Medici, & primò mollius rem pertractant, quàm opus sit: utrinque enim digitos qui naso accommodentur, demittere oportet, D quantum fieri poteſt, in imum, & ipsum ab inferiori parte sursum compellere, atque excitare, simulque ab interiori parte dirigere: ad quam rem nullus alius Medicus magis idoneus est, si homo ad id dare operam velit, audeatque, quàm ipsius digiti indices: hi enim maximè secundùm naturam sunt. Admovere autem utrumque digitum convenit, ut toti naso inhæreat, atque ita quiescere, potiſſimùm, si fieri posset assiduè, donec glutinaretur, vel certè plurimum tempus, ut dictum est: aut si non ipse ægrotans, saltem puer, E vel mulier aliqua digitos demittat: mollibus siquidem manibus opus est, ut optimè nasus curetur. Verùm, uti non reddatur simus, sed deorsum spectans, in neutram partem inclinetur. Equidem nullum unquam nasum vidi ita fractum, qui non posset protinùs componi, si priusquàm callus increſceret, compelleretur, modò quis rectè mederi vellet. Atqui deformitatem homines maximè oderunt: curationem verò partim ignorant, partim non sustinent, nisi dolore premantur, aut mortem pertimeſcant: quanquam in naribus callus citò increſcit, nam decem diebus saneſcit, nisi corrumpatur. Quibus os à latere abrumpitur, curatio F eadem est: dirigere nimirum oportet, non æquè ab utraque parte, sed eam, quæ inclinat, ad naturalem situm adugere ab exteriori parte compellendo: in naribus item aliè conquirere, quod in interiorem partem conversum est, dirigendo assiduè, dum restituatur, cum eo, ut sciamus nasum, nisi protinus dirigatur, dirigi poſtea non poſse, sed perverti. Quo ad naturalem sedem compulso, ad eum locum admovendi sunt digiti, vel unus, vel plures, seu ipsius hominis, seu alte-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λα'.

HN δὲ μὴ παχὺ τὸ ἐπιθέσπεσον μὴ ἐς τὸ ἔμπροσθεν τὸ ῥῖνος ἀπάρουτα τῶν δακτύλων, ἀλλ' ἡ ἵδρυται, ἔξωθεν ἢ τὸ ῥῖνος, ἔνδον ἢ ἔνδον ἀμφιλαμβάνοντα τῶν δακτύλων, σεισθαι καὶ ἔχειν τε ἅμα, καὶ ἀναφέρειν ἐς τὸ ἄνω, ἢ ἢν μὲν πάνυ ἐς τὸ ἔμπροσθεν τὸ κατάγμα ᾖ, οἷόν τε τε καὶ εἶπα πρὸ μικτήρων ἐντιθέναι, ὥσπερ ἤδη εἴρηται, ἄχνην τῶν ἀφ' ἡμιτελοῦς, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ἐν σφαίρῃ εἰλίσσοντα, μᾶλλον δὲ ἐν Καρχηδονίῳ δέρματι ἐῤῥάφθω, σημαινέσθω τε ἀρίμιον ᾗπερ τὸν μέσον ἵνα ἐκκεῖσθαι. ἢν μέντοι ἔσω τὸ κάταγμα, ὥσθ' οἷόν τε εἶναι ἐντιθέναι. καὶ γὰρ εἰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἀσφαλῶς τὸ φάρμακον, πᾶς γε δὴ οὐκ ἐν τῷ ἔσωτέρῳ. ὃ μὲν οὖν πρῶτον, καὶ ἔσωθεν ἀπαλάσσεσθαι, καὶ ἔξωθεν, ἀφεδήσασθαι χρὴ αὐτὰ ἐς τὸν ἀρχαῖον φύσιν, καὶ ἁρμόσασθαι. κάρτα γὰρ οἱ ἥκιστα ῥῖς καταῖσα αὖθις ἀσφαλέστατα, μάλιστα μὲν αὐτήμερος. ἢν δὲ μὴ, ὀλίγῳ ὕστερον, ἀλλ' ἀκριβεστάκις οἱ ἰητροί, καὶ ἀπαλωτέρως δεῖ τοῦτο ἅπασιν, ἢ ἀς χρὴ. ἁπαλύνειν γὰρ δεῖ τοὺς δακτύλους χρὴ ἔνδεν ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ τῷ φύσιν τῆς ῥινὸς, ὡς κατεστᾶτα κάτωθεν σεισαγκάζειν, καὶ ὅτε μάλιστα ἀορτοῦσθαι σεῖν δοκῶσιν ἐξορθοῦσθαι ἐξορθοῦσθαι. ἔπειτα δὲ ἐς ταῦτα ἰσθμὸς ἐνδεὴς ὀνῆτός ἐστιν, εἰ ἐθέλοι μάγειρος, καὶ ἐλμαῖος, ὡς οἱ αὐτοῦ δάκτυλοι οἱ λιχανοί· οὗτοι γὰρ κατὰ φύσιν μάλιστα εἰσιν. ὥσπερ δοκίμιον γάρ ἐστι τῶν δακτύλων ἑκάστοισιν ὧδε πᾶσαν τὴν ἀρεσίδυνται, ἡνίκα χρῆσθαι μάλιστα μὲν εἰ οἷόν τε εἴη αἰεί· ἐξ αὖ κεφαλῆς· εἰ δὲ μὴ, ὡς πλεῖστον χρόνον, ὡς εἰρηται· εἰ δὲ μὴ, ἢ παῖδα, ἢ γυναῖκα τινα. μᾶλιστα γὰρ ὧς χρῆσθαι δεῖ ἔστιν, ὡς αὐ κάλλιστα ἰατρεύσεται ἡ ῥὶς, ὅτε μὴ ἐς ὃ σκολιὸν, ἀλλ' ἐς ὃ κάτω ἱδρυμένον εἴη ἰσόρροπος. ἐνῶ μὲν οὖν ἐσθέμεναι τὼ ῥῖνα εἶδον, ἥπερ ἔτι κατεαγῖσα, ἠχ οἵηπερ διορθοῦσθαι ἰητικὰ, φρὴν πεφωτίδευμαι σεισαγκάζομένην ἐνθρέπτειν εἴ τις ὀρθῶς ἐτέτοιτο ἰητρεύειν. ἀλλ' οἱ αὖ δεσποτικοὶ, αἰσχροὶ μὲν ἦ πολλὰ ἀσπασμένοι μάγειρον ἢ ἄμαξαν οὐ σὺν ἐπιστάμενοι, ἄμαξ ἢ κλιμάκεσιν, ἢν μὴ ὀδωδῶσιν, ἢ θάνατον δεδίκασι, κἀπὶ ὀλιγοδρόμοις ἢ πάρωσις τῆς ῥινός. ἐν γὰρ δέκα ἡμέρῃσι κεφαλῆς, ἢν μὴ σῆπεφακελίσῃ· ὁκόσιοι δὲ ὀστέον ἐς ὃ πλάγιον κατάγνυται, ἢ μέσῳ ἴσης αὐτῶν. τὼ δὲ διορθοῦσιν δηλονότι χρὴ πιέζειν, ἠχ ἰσόρροπον ἀμφοτέρωθεν, ἀλλὰ πρὸς ἐγκεκλιμένον οὖπερ ἐς τὸν φύσιν ἔκτοθεν αἰσαγκάζοντα, καὶ ἐσκαθιδύοντα ἐς ταὐμυκτῆρας, ἕως τὰ εἶσω ῥᾳδίσθω διορθοῦσθαι αὖθις, ἐς αὖ καθρῆσθαι, ὃ εἰδέναι, ὅπῃ ἂν μὴ αὖτικα καθρῆσθαι, ἠχ οἷόν τε μὴ ἢ διεστράφθαι τὴ ῥῖνα. ὅταν δὲ ἀφάγῃς ἐς τὴ φύσιν, ἐσβαλόντα χρὴ ἐς ὃ χαλεὸν, ἢ τοὺς δακτύλους, ἢ τὸ ἕνα δάκτυλον, ἢ ὁξέοντα, αὐξαγκάζοντα,

ἢ ἄλλου, ἢ ἄλλον τινὰ, ἓν᾽ αὖ κεφαλωθῇ τὸ πρῶμα. ἀτὰρ ἢ ἐς τὸ μυκτῆρα τὸ μικρὸν δακτύλιον ἀποστέγῃ, ἄλλοτε ἢ ἄλλοτε, ἐξορθοῦσι χρὴ τὸ ὀκρωτήριον. ὅτι δὴ αὖ φλεγμονῆς ὑποτυπώσεως τύποισι, χρὴ ταῦτα χρέεσθαι. ὁμοίως μὴν τοῖσι δακτύλοισι φορτίζειν χρὴ ὁμοίως, ἐς ἕκαστος ἐπικειμένου. ἢν δέ τι κῦφον ἐς τὰ πλάγια καταγῇ, ἀναγκαῖη τὴ ῥῖνα ἀκρίως μεταρράπτειν. χρὴ οὖν τοῖσι τύποισι ἐς τὸ μυκτῆρα ἄκρον ἐξεργαμά τι τῶν εἰρημένων, ἢ ὅτι τύποισιν ἐοικὸς ἐνθεῖναι. πολλὰ δὴ αὖ τις εὕροι τὰ ἐπιτήδεια, ὥστε μήτε ὀσμὴν ἴσχειν, μήτε ἄλλως φορτωσιώδη εἶναι. ἐγὼ δέ ποτε πύθμενος φορβάδος ἀπότμημα ἐνέθηκα· τοῦτο γὰρ πως παρέτυχεν, οἱ γὰρ σπόγοι ἐνπνέουσι, ὑγραίνεται δ᾽ ὑπ᾽ αὐτῶν.

rius, ut quàm excedit, repellatur, dum fractura sanescat: sed & minimus digitus in nasum subinde conjiciendus est, quo componantur, quæ declinant. Vbi his inflammatio supervenit, farina uti convenit ex aqua subacta: digitosque similiter dare, ejusmodi etiam farinâ inducta. Verùm, si quâ cartilago est, nasus à latere perfringatur, necesse est extremum pervertì: itaque oportet ad extremum nasum aliquid ex iis, quæ dicta sunt, adhibere, quod ipsum componat, vel aliquid tale idem præstare: multa enim invenirì possunt accommodata quæ odorem non movent, & alioquin mollia sunt. Ego interdum frustum pulmonis ovillì conjeci, id enim fortè naclus sum: nam si spongiæ indantur, humorem combibunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Εἰ μὴ δυνατὸν, φησὶν, εἴη, ἐνιέναι τῇ ῥινὶ τοὺς δακτύλους, ὑποτεθείσθω χρηστέον. ὀνομάζει δ᾽ ἔστιν, ὡς ἤδη φθάσαν εἶπεν, ἀπὸ οὗ ἂν ὑποτεθείμεθα, οἷ αἰ ἔσω εἰσὶν μίλαι τε, καὶ ἀσθμίλαι, καὶ τὸ ἀμφιτέρεια, καὶ ὁ πέρας αὐτοῦ ἔχοντα ταῦτα πάντα κεφαλαὶ ὠοειδεῖς. ὥσπερ δ᾽ ἐν τῷ κεφαλῷ τῶν μαχαίρων, ἐξελύθια λεπτότατον ὑποτεθείσθαι, ὅπου καὶ παχύτατον ἔστι χρεία, ὁπότε γε καὶ τοῖς δακτύλοις, ὅταν ἐγχωρῇ, χρώμεθα, καὶ ἐντὸς εἰς τοὺς μυκτῆρας ὅσοιόν τε αὐτοὺς ἀρμόττουσιν, καὶ ὅσοι ἀμφοτέρωσι ὁ καταγὴς μέρος τῆς ῥινός. ὅταν δ᾽ ἐπικεφαλὴν χρῆσθαι τῷ ὑποτείνοντι, ὥσπερ οὖν ἐξ ἀνάγκης ἔχει ὁ ἐξελύθιος, καὶ ἀνάγκη αὖθις κελεύσας ἐστὶ τὸ ὀνομάζειν μέρος τῆς ῥινός, ἀλλὰ καὶ ὁ μάλιστα καταπίπτοντες εἰς πλεῖστον κοιλότητα, τὸ καταγὲς αὐτῆς. ἐκεῖνο γὰρ ἔστι τὸ καὶ τῆς μοχλείας δεόμενον, ἵνα ὑπ᾽ωθῶν, εἰς τὸ κῦφον ἀφίκηται χώρον. ὥσθ᾽ ὁ μὴ ἄλλο τι τὸ ἀμφιβληθὲν ἔστιν ὑποκῶ μέρος, ἴσως δ᾽ ἂν τῷ οἰκείαν ἐκάστῳ τῶν μερῶν αὐτὸ ἀποδίδωμι χώραν. τὸ δὴ ἐφεξῆς τῇδε τῆς ῥήσεως, ἄχρι πολλοῦ, πᾶν᾽ ἔστ ζητῆ.

SI nequeant, inquit, digiti in nares demitti, adhibendum est id instrumentum, quod nunc sicut in superioribus etiam, ὑποτεθειμένον appellat; quo verbo intelligitur omne id, quo ad illinendum utimur, qualia sunt ſpecillum, ſpathæ, idque instrumentum, quod ἀμφώτερον dicitur, quæ omnia in ſummo capitulum habent rotundum; ſed quemadmodum in ſuperioribus ad alæ uſtionem opus fuit tenuiſſimis, ita nunc plenioribus, quandoquidem & digitos, ubi licet, admovemus, & in nares conjicimus, eos nempè, qui aptantur, & qui fractam naſi partem componant. Qua ratione autem uti conveniat hoc inſtrumento, ipſe apertè expoſuit imperans, ut indatur in cavum, non in inferiorem partem naſi; ſed quà potiſſimum fracta pars in ejus cavum decidit; ea ſiquidem eſt, quæ impulſu eget, ut excitata poſſit in ſuam ſedem reverti; nihil enim aliud eſt componere quamlibet partem, quam unamquamque ejus particulam in ſuum locum compellere. Quæ ſubjiciuntur, per magnam partem orationis plana ſunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νδ΄.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVII.

Ἐπειτα χρὴ καρχηδονίου λοιπὸν, πλάτος ὡς ἓξ μεγάλου δακτύλου τετριμμένον, ἢ ὅπως αὐ ξυμπέρῃ, τοῦτο κολλῆσαι ἐς τὸ ἕκτοσθεν ἀφ᾽ ἧς τὸ μυκτῆρα τὸ ἐγκεκλισμένον, κάπειτα καταπεῖναι τὸ ἱμάτιον ὡς ἂν ξυμφέρῃ. μᾶλλον δ᾽ ὀλίγου τείνειν χρὴ, ὥστε ὀρθοῦ ἐς ἀπὸ τοῦ ῥῖνα εἶναι. ἔπειτα, μακρὸς δ᾽ ἔστω ὁ ἱμὰς κάτωθεν ἕως ἂν ἀναγάγῃ αὖθις, καὶ ἀναγαγὼν ἀφ᾽ τὸ κεφαλὴν, καὶ ἔξεστι ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον ἀφορμᾶσθαι τὸ πελματῶδες ἓξ ἱμάντος, ἔξεστι δ᾽, μακρότερον ἀγαγὼν ἔπειτα ἀξελαύνοντα ἀφ᾽ τὸ κεφαλὴν καθιέναι. τοῦτο ἄμεμπτον ἀνυσίμως τὸ δέρεσθαι ἔχει. ἅμα δ᾽ ὑπαμείβοντα, καὶ μᾶλλον ἢν ἐθέλῃ, ἔξεστι τὸ αὐτοπρόπελα ποιῆσαι τὸ ῥινός. καὶ ὁ ἐκάστοισι ἐς ὃ παλαιὸν ἢ ῥὶς κατέχρυ), ἔμοιγε ἄλλα ἰητρῶν χρὴ, ὡς φορείσθαι. φορσύσεται δ᾽ ἔστι πλείστοισι καὶ ἓξ ἱμάντος φορβὰς ἄκρον τὸ ῥῖνα φορτολλᾶσαι τὸ αὐτοῤῥοπίης εἵνεκα. ὅσοισι δ᾽, πυὸς τῇ κατ᾽ ἕξιν ἔχει φορτίζεται, τοῖσιν δὴ ἔμφασιν ἔξω τῶν. ἀλλ᾽ ὅτι μὲν τὰ ἕλκεα ὑπτιάζειν ποιητέον, ἢ τῷ ἐκάμμων τι, δῆλον· ὅτι μὲν γὰρ τὰ ἕλκεα ὁμοίως καὶ ὀστέα μὴ γὴν ἀποίνυται, πᾶν τε ὑλοῤῥοῶν τὸ φορτίον, ὅκως χρὴ πολεῖσθαι μηδὲν ὀλιγίσπονον, ἢ τοῖς ἐξορθώσας τοῖσι δακτύλοισιν ἐν

D

rius, ut quàm excedit, repellatur, dum fractura ſaneſcat: ſed & minimus digitus in naſum ſubinde conjiciendus eſt, quo componantur, quæ declinant. Vbi his inflammatio ſupervenit, farina uti convenit ex aqua ſubacta: digitoſque ſimiliter dare, ejuſmodi etiam farinâ inductâ. Verùm, ſi quâ cartilago eſt, naſus à latere perfringatur, neceſſe eſt extremum pervertì: itaque oportet ad extremum naſum aliquid ex iis, quæ dicta ſunt, adhibere, quod ipſum componat, vel aliquid tale idem præſtare: multa enim invenirì poſſunt accommodata quæ odorem non movent, & alioquin mollia ſunt. Ego interdum fruſtum pulmonis ovillì conjeci, id enim fortè naclus ſum: nam ſi ſpongiæ indantur, humorem combibunt.

E

F

superdati, superdatis tamen: nasus enim ex omnibus corporis partibus facillimè componitur. Atqui habena agglutinata, & impulsu in contrariam partem, atque nasus declinatur, nihil uti omnino prohibet, neque si ulcus sit, neque si inflammatio, innocenter enim ejusmodi præsidia adhibentur.

A

τῷ ἐπιζ. χρόνῳ. καλαφωτέρωσι μὲν γὰρ χείλιον, ἧσσον δὲ· ὠπλασάτην γὰρ τὸ πάντος τῶ σώματος ἡ ῥὶς ἴσῃ. τῷ δὲ ἰμαίῳ τῇ κολλήσῃ, ἢ τῇ αἰπρόπίῃ, πάντως πασιν ἐσθὲν κωλύῃ χρῆσθαι, ὅτ' ἢν ἕλκωσι, ὅτ' ἢν ὑπαφλεγμαίνῃ, ἀλίπτως γὰρ εἶσιν.

GALENI COMMENTARIUS.

APpendatur, dixit ἀπαρτῆ: quo verbo significavit universam rationem extendendi & quasi dirigendi nasum perversum, per ea quæ agglutinantur; quod autem nunc præcipit, experimento imbecillum comperi: nam, si habena vehementiùs intendatur, gluten discutitur, resolviturque: si modicè, nihil ferè proficitur.

B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Διὰ τῶν ἀπαρτῆ φωνῶν, σημαίνεται ἅπασα ἡ λοιπὴ τῆς διορθώσεως τῶν ἐσκολλημάτων αὐτάπασις τε καὶ εὐθύνσις τῆς διεστραμμένης ῥινός· ὃ δὲ νυνὶ καλεῖ ποιεῖν, ἀδένες ἐφάνη μοι πειραθεὶς φ. εἰ μὲν γὰρ ἰσχυρότερόν τε εἴη ὃ ἀποκολλᾶται, καὶ ἀφίσταται μετρίως τείνοντος, οὐδὲν ἀξιόλογον ὠφελεῖται.

A

Habena nari inclinatæ, &c.

C

DE AVRE.

ΠΕΡΙ ΩΤΟΣ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVIII.

IN fractura auris quodlibet vinculum inimicum est, neque enim ita laxum circundabitur: quod si magis adstringatur, plurimùm officiet, quandoquidem integra auris sub vinculo austeritia dolet, pulsu vexatur, atque inflammatione.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μη'.

ΗΝ ὀῦς κατεαγῇ, ὑπαιθέσιες πᾶσαι πολέμιαι· ἢ γὰρ ὕπτιος χαλασθὴν περιβάλλοι. ἢν δὲ μᾶλλον πίεζῃ, πλέον κακὸν ἐργάσεται, ἐπεὶ καὶ ὦτα οὐδὲ ὑπαιθέσιν πεφυκότα, ὀδυνηρὸν, καὶ σφυγματώδες, καὶ πυρετώδες ἦγε.

D

GALENI COMMENTARIUS.

VBi continuum solvitur Græcè in carne ἕλκος appellatur, in osse κάταγμα: in cartilagine non habet proprium vocabulum, sed eam fracturam Hippocrates abusus κατάγματος nomine nuncupavit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗς συνεχείας ἡ λύσις, ἕλκος μὲν ἐν χρωδὶ μοίρᾳ κάταγμα δ' ἐν ὀστῷ καλεῖται. τὸ δ' ἐν χόνδρῳ ὀνόματον οὐκ ἔχον ἴδιον ὠφετηρίας, καταχρησάμενος ὁ Ιπποκράτης τῷ καταγμάτος ὀνόματι ὠφετήρθσεν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIX.

SEd & cataplasmata, quæ maximi oneris sunt, E penitùs aliena sunt: pleraque etiam noxia sunt, atque absessum concitant, & mucos plurimos, suppurationemque infestam reddunt: quibus minimè opus est auri comminutæ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μθ'.

ΑΤαρ & τὰ ἐπιπλάσματα, κάκιστα μὲν τὰ βαρύτατα ἐπίπονα, ἀπαρ ἢ τὰ πλεῖστα φλαυρα, ἢ ἀποστατικὰ, ἢ μύξας τε ἐμποιεῖ πλείω, καὶ πύου ἀκπυήσιας ἀπεργάς, πάντων δὲ οἷς ἥκιστα καταλλὰ ὠφελέει.

GALENI COMMENTARIUS.

OMnia sigillatim iis consentanea sunt, quæ ostendimus in libro de ratione curandi; namque Hippocrates etiam nunc lædi aurem asserit cataplasmate, quod experimento conspicitur; abundè enim siccari eam vo uit, quum naturâ siccissima sit, eò quòd ex cure consistet & cartilagine. Ostensum autem est unamquamque partem, quatenùs siccior est, eatenùs sicciorem curationem requirere.

F

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οἷς ἀπεδείξαμεν ἐν τῇ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου ὠφεληματίᾳ, ὧν κατ' μέρος ὁμολογεῖται πάντα. καὶ γὰρ ἢ νυνὶ ὅτι μὴ τῶν ἐπιπλασμάτων, βλαπτεσθαί φησι ὃ οἷς ὁ Ιπποκράτης, ὥσπερ ἢ φαίνεται δῆλα τ' ἐμπειρίας. ἰκανὰς γὰρ βάλεσθαι ξηραινούσας δι', ὅτι ξηρότατόν ἐστι τὸ φῦσιν ἔχον· ἀρ' οὖν κακὸν διέρμασος συγκειμένου. ἐδείχθη δ' ἥκιστον μέσον, εἰς ὅσον αὐ ξηρότερον, εἰς τοσοῦτο τ' ξηραντικωτέρας ἀγωγῆς δεόμενον.

HIPPOCRATIS TEXTUS L.

PRoxima quidem est (modò quid superimponi conveniat) farina glutinosa. Hæc autem

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ν.

ΑΓχιστα μὲν, εἴπερ χρὴ, ὃ γλίσχρον ἄλευρον, χρὴ δὲ μηδὲ τὸ βάρος ἔχειν, ῥαυὸν δὲ ὡς ἥκιστα ξυμφέρει. ἀγαθὸν

γὰρ ἐνίοτε φαρμακεῦν, ἢ ὃ μὴ φέρειν φάρμακον, ἢ ἀνθρώπους οὓς, ἢ ἀνθρώπους ἄλλα πολλά. χρὴ γὰρ ἢ τῷ ἐπιτηδεύματι φυλάττεσθαι, ὃ ἢ σῶμα ἰσχαίνειν ἢ μᾶλλον ἢ ἀναπίμπλησι τὸ οὖς ἰχῶρος. ἄμεινον δὲ ἢ μηδαμῶς τῷ κοιλίῳ.

necessariò gravis ne sit, ac minimum contingit: interdum enim optima medicina est, medicinam non facere, & ad aurem, & ad alia multa. Cavere insuper homo debet, ne in eam partem dormiat. Extenuare autem corpus expedit, illi potissimùm, qui auris suppuratione periclitatur, & alvum mollire.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ἐγγυτάτω φησὶν ὄζειν ὃ μὴ βλάπτειν ὑπερβαλόμενον, τὸ γλίσχρον ἄλυσον. ἔστι γὰρ δῆλον ὅτι τοῦτο τῶν ἄλλων ξηραντικώτερον· εἴρηται ἢ ὀλίγῳ ἔμπροσθεν ἡμῖν, ὁπόταν λέγῃ ὃ γλίσχρον ἄλυτον, ὡσπερ τὸν ὧδε τῆς καταπλασθέντος ῥινὸς ἐποιεῖτο λόγον. ὁμοιότροπον δὲ τούτῳ ποιοῦσι καταπλάσματα, τὴν πεῖραν διδαχθέντες οἱ κατὰ παλαίστρας ἐγγύτατα, ὅταν ἢ χόνδρα, βρέχοντες αὐτὰ ὄξει, μέχρι διαδοθῇ, καὶ ἅπαξ λεάνοντες.

PRoximum inquit esse ei, quod non obest, cataplasma ex farina glutinosa: constat enim hoc magis siccare, quàm alia; diximus autem paulò antè, ubi de illinendo naso tractavit, qualem appellet farinam glutinosam; huic simillimum cataplasma conficiunt experimento edocti, qui in palæstra versantur, ex farre in aceto madefacto, dum maceretur, atque ita temperato.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ να'.

HIPPOCRATIS TEXTUS LI.

Ἢν δὲ καὶ θύηται ἔῃ, ἐμεῖν ἀπὸ συρμεσμοῦ.

Sed, si homo facile vomat, vomere debet, ut modicè exhauriatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Συρμεσμοὺς δὲ ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ, τὰς μετρίας κενώσεις, εἴτε διὰ τῆς ἕδρας, εἴτε καὶ δι' ἐμέτων γίγνοιντο, τοιούτων τινὰ κελεύει καὶ ἐνταῦθα ποιεῖσθαι. πολλαὶ δ' ὕλαι τοῦτο περιεργάζονται· καὶ γὰρ μέλι πλέον λιπὸν αὐτὸ, καὶ μύγμα τὸ καλούμενον ἀκρατέστερον, καὶ πίτυος χυλὸς ὀξὺς ὕδατος ἐμπιμπλὺς μόνον, καὶ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν, καὶ μετὰ μέλιτος· καὶ τὰ τῶν μᾶλλον ὁμοίως ῥαφανίδων ἔχοντος, καὶ ὁ ἀπὸ ναρκίσσου βολβός. μείζων δὲ τούτων, καὶ μᾶλλον ἅπαντα γλίσχρος, ὅταν εἰς ῥαφανίδας ἐλλεβόρου λευκοῦ κάρδαμον πτερύγιον, ὃν τῇ ὑστεραίᾳ τὰς ῥαφανίδας ἀφαιροῦν φαγεῖν, εἴτε μόνας, εἴτε καὶ σὺν ὀξυμέλιτος.

Veteres appellabant συρμεσμὸν, quùm modicè homo exhauriebatur, seu vomitu, seu dejectione; tale quid nunc fieri jubet eodem vocabulo usus. Multa autem sunt medicamenta, quæ hoc præstant; nam & mel copiosè assumptum, & mulsa minus diluta, vel cremor ptisanæ ex aqua decoctus, seu per se, seu cum melle: magis adhuc vomitum citat radicula, & bulbus narcissi. His efficacior est, nondum tamen valens radicula, in qua furculos radicum veratri albi defixeris, data postridie, sive per se, sive ex oxymelle.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νβ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS LII.

Ἢν δὲ ἐς πόπον ἔλθῃ, ταχέως μὲν ἢ χρὴ τομεῖν. πολλὰ γὰρ καὶ τῶν δοκούντων ὠφελέειν, αἰσθάνεσθαί ποτε, κὴν μηδέπω τις καταπλάσῃ.

Sed, si ad suppurationem veniat, non est celeriter aperienda: multa enim ex iis, quæ videntur suppurare, interdum absorbentur, etiamsi nullum cataplasma inducatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIVS.

Φυλάσσεσθαι δὲ οἷς, ἅτε μέλλῃ ἔξω τὸν ὑποκείμενον τοῦ σάρκωμα χόνδρον· αὐ γὰρ μὴ ταχέως τμηθὲν, συναχθῇ τε καὶ κληθῇ, κίνδυνός ἐστι λυπῆσθαι τὸν χόνδρον. αἰσθάνεται δὲ, τυτθὸν ἐκδαπανᾶται καὶ διαφορεῖται τὸ συνιστάμενον αὐτῷ πύον, ἐνίοτε μὲν ἔξω ἐπιπολάζον, ἁπαλὸν καὶ κούφων φαρμάκων, ὅσα ξηραίνειν ἀδύνατος πέφυκεν, οἷόν ἐστι καὶ ἡ τῶν κοχλίων μύξα, μετὰ λιβάνου τε καὶ σμύρνης, ἢ μετὰ σμύρνης, ἢ μετὰ ἀλόης. ὅτου δὲ μᾶλλον καταχρηστέον, ὁ Ἀτικὸν, ὑπὲρ παστώλων λέγων, τὸ εἰρημένον ἔνεστον ξηραντικόν ἐστι τὸ φάρμακον. ἄδυτον δὲ λέγω, τόν τε λιβάνωτον, καὶ τὴν ἀλόην, καὶ τὴν σμύρναν.

CAvendum est, ne auris incidatur ob cartilaginem cui subjectam; nam, nisi ubi incisa est, consolidetur & glutinetur, periculum est, ne cartilago obesa reddatur. Absorberi (quod αἰσθάνεσθαι dixit) hoc est, discuti, ac digeri pus ibi collectum: nonnunquam per ea, quæ superimponuntur simplicia medicamenta, ac levia, sine morsu siccandi vim habentia, cujusmodi est mucus cochleæ, adjecto thure: ac, si valentiùs siccare opus sit, vel aloe, vel myrrha, vel utrisque. Eodem modo siccare potest mel Atticum inunctum, insperso quovis ex propositis medicamentis, bene contrito; voco autem sine morsu thus, aloen, & myrrham.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS LIII.

At ubi incidere coactus sis, celerrimè sanescit, si candens ferramentum ab una parte ad alteram demittatur. Scire autem certum licet aurem curtam reddi & mancam magis, quàm altera sit, si candens ferramentum trajiciatur.

GALENI COMMENTARIUS.

CVrta necessariò fit, & manca, cùm non B exigua pars & cartilaginis, & curis ipsam comprehendentis, ustione absumatur. Ad quod præsidium monet ut confugiamus nonnunquam, veritus ne cartilago ægrè sanescat; namque ubi nudatur, cicatricem non recipit, præsertim si res aliquot dies protrahatur, neque cutis à sectione protinus coeat, & glutinetur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νγ'.

ΗΝ δὲ αὐαπκαδὴ τομῶσι, ζήτει μὴ ὑγιὲς γνῷ, ἰὼ τις τῶρῖον διφκαόσῃ. εἰδέναι μὲν δὲ τι χρὴ ζαφὲς, ὅτι κωλλόν ὄστι ὃ οὖς, ἢ μεῖον τῷ ἑτέρου, ἢν τῶρῖον διφκαυθῇ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Κγλλὸν μὲν, καὶ μικρότερον ἅπ αὐάζης γίγνεθαι, διαφθαρέντος ἐν τῇ καύσῃ μέρους τῶν ὀλίγου, τότε μόρου, ἢ ἅπ ἐκπύησις ἀυτὸν ἔρματος ἴσχεσθαι· ὅπερ ἢ τῦτο συμβαλεῖν, ποτὲ δεῖσθαι ὃ δύσκλως τῦ χόρου. γυμνωθὲς γὰρ σαρκὸς, καὶ μάλιστα βεαχείας ὑπὸ ἡμέρας χεμῶσος, μὴ ὃ τιμηθῶσι μὴ σαρκῦσθαι ἢ καλλιόντος ἅπ ἐρματος δύναται.

HIPPOCRATIS TEXTUS LIV.

Sed si candenti ferramento non trajiciatur, incidere convenit, quod magis excedit, sectione non admodum exigua.

GALENI COMMENTARIUS.

NE quid supersit puris, quo cartilago lædatur, incidi non parum jubet.

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νδ'.

ΗΝ δὲ μὴ τῶρῖον καήται, τόμειν χρὴ τὸ μετέωρον, μὴ πόρρω σμικρὰ τομίν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝενκα τῦ μηδὲν ἐμμεῖναι τῇ πύᾳ, καὶ βλαπτειν τὸ χόνδρον, ἀξιόλογον κελεύει πιεῖζαι τὸν τομόν.

HIPPOCRATIS TEXTUS LV.

D

Quandoquidem pus ulterius invenitur, quàm quis existimet.

GALENI COMMENTARIUS.

DEcipiuntur, qui secant, in cognoscendo pure, quod subjectum est, ita ut existiment id in summo contineri, & cutem extenuatam esse. Quo pacto autem in hunc errorem incidant, ipse Hippocrates proxime demonstrabit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νε'.

ΔΙὰ παχυτέρου μόνου, ἓ τὸ πῦον εὑρίσκεται, ἢ ὡς ἂν τις δοκέοι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑπὰ τὴν διάγνωσιν ἓ ἀκριβεμένην, γίγνεται πύᾳ τὴς ἀπάτης ταῖς αἰσθανομένοις, ὡς δοκέῳ ἤδη πολύ τε ἓ ἀυτὸ, καὶ λεπτομένῳ τὸ ἔρμα. κἂ δὲ ἴνα ἔρχηται εἰς τὴν τοιαύτην ἀπάτην ἀφικνοῦνται, διὰ τῆ ἕξης ἀυτὸ ὁ Ιππωκράτης δηλώσει.

E

HIPPOCRATIS TEXTUS LVI.

Verùm, ut summatim dicam, cætera quoque omnia quæ mucosa sunt, & mucos producunt, utpote glutinosa, ubi tangantur, cito in hanc vel illam partem digitis elabuntur: quamobrem altiora hæc Medici reperiuntur, quàm existiment.

GALENI COMMENTARIUS.

IN dignoscendo loco suppurante, ubi in affecta parte, quum tangenti moderate cedit, sectione adhibita contentum pus inventur, Medici quoque postquam eundem cedendi modum in quavis alia parte comprehenderint, putantes eam similiter suppurare, ut illæ, quas prius intuiti fuerint, venientes ad sectionem errant; isque error interdum duplex est, & quod nullo modo ibi pus inveniatur, quùm

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νς'.

ΩΣ δ' ἐν περιλήψῳ εἰπεῖν, καὶ πολύπα ζάλλα τὰ μυξώδεα, ἢ μυξοπιὰ, ἅτε γλίσχρα ἐόντα ἀναδησιγμενόμενα, βραδίως διαῤῥεῖ ταχέως ἐπὶ τοῖς δακτύλοις, ἔνθα ἢ ἔνθα, διὰ τῦτο διὰ παχυτέρου εὑρίσκοιτο ζᾶν τοιαῦτα οἱ ἰητροὶ, ἢ ὡς οἴονται.

F

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑζὰ τὰς διαγνώσεις τὰ ἐκπυϊσκομένων μερῶν ἐπομένως συμμέτρως πρὸς τὸ ἁφλὸ, τὸ πάχος σῶμα, διαιρεθὲν εὑρίσκεθαι πῦον ἔχον. ἐπειδὴ δῶν εὑρωσιν οἱ ἰατροὶ τὰ ἀυτῶν ποσότητα τὰ εἴξεως, ὅτι πολὺ ἄλλο μέρος, ὁμοίως ἐκπυπκήσειν νομίζοντες τὰς ὑποκειμένους ἐωσαμένους, ὅτι τὸ τέμνειν ἀφικόμενοι, διαμαρτάνουσιν ἐνίοτε διττῶς ἁμάρτημα, ὡς τὸ μηδ' ὅλως εὑρῆν πῦον ὅτι τύτων, διὰ δὲ παχύτερα πολλῷ

πρῶτον τῶν περιττωμάτων ἐστί. τοιοῦτον δ' ἐστὶ καὶ τὸ ὑγρὸν ἐγγινόμενον ἐν αὐλοῖς μυξώδεσι, ὡς ἅπαν ἀφιστάμενον. καὶ γίνεται τοῦτο ὑγρὸν τοιοῦτον, ὡς αὐτὸς εἶπεν, ὀλισθαίνῃ ταχέως ἐν τοῖς ἁψῖσι αὐτοῦ εἰσιόντα συνίσταται, ὥσπερ τὰ χόνδρους, καὶ τένοντας, καὶ νεῦρα, καὶ συνδέσμους, ὡς αὐτὸς ἐφεξῆς λέγει.

A hæc multò crassiora sint quam opinentur: & quòd Medicis ea suppurare videantur, quæ mucosum humorem in se continent: id quod evenit, quoniam hujusmodi humor, ut ipse ait, ubi tangatur, citò elabitur: contrahi autem solet in cartilagine cordis, nervis ac ligamentis, ut deinceps ostendet.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξ'.

Ἐπεὶ καὶ τῶν γαγγλιωδέων ἐνίοις, ὅταν αὐτοῖς ἐπιδαρθῇ τι, καὶ μυξώδεα ἔρχηται, πολλοὶ τεμνόντων, οἰόμενοι ῥοῦσιν αὐθορμήτου ἐς τὸ διαιροῦντα. ἡ μὲν οὖν γνώμη τοῦ ἰητροῦ οὐ παραπέπτωκε, τοῦ δὲ πράγματος τοῦ τοιούτου οὐδεμία βλάβη γίνεται ἐνταῦθα. ὅταν δ' ἀδιάπαυστα χωρία ᾖ, ἢ μύξης πεπληρωμένα, καὶ ἐν οἷσιν χαλεποῖσιν ἕκαστα γένηται φέρε τομοῦ δεῖν, ἢ κατ' ἀλλοίας βλάβας, περὶ τούτων ἐν ἄλλῳ λόγῳ γεγράφηται.

B Quandoquidem ea tubercula, quæ ganglia dicuntur, quùm humida sunt, & mucosa carne continentur à multis aperiuntur, inde fluxurum humorem putantibus. Medicum itaque in sectione animus fallit: sed ei qui sectus est, nullum affertur detrimentum. Quæ autem loca aquosa sint, vel mucorum plena, quibusve partibus sinula, quæ aperiuntur, hominem interimant, vel alterius noxæ causa sint, alibi exponentur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

C

Τὰ δὲ χονδρώδη καὶ περὶ τοῦτα τὰ γαγγλία, καὶ στυππτοφαῦλα εἰσι περὶ νεῦρα, τὴν ἰγδιον ἐξ ὑγροῦ γλίσχρου καὶ μυξώδους ἐρυκόντα. τοιαύτη γὰρ ἡ οἰκεία τῶν νεύρων ἐφοδή.

GALENI COMMENTARIUS.

Hæc enim ganglia circa cartilaginosas partes, & circa nervos, ex horum alimento increscunt, oriunturque ex humore glutinoso, ac mucoso: hoc enim est proprium nervorum alimentum.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νή.

Ὅτῳ οὖν τέμνῃ τις τὸ οὖς, πτώσιον μὴ καταπλασμάτων, πάσης δὲ μετώσιος ἀπέχεσθαι χρή. ἐνδύσιον δὲ, ἢ ἐπαμύσις, ἢ ἄλλο, ὅ, τι μήτε βάρος, μήτε πόνον παρέχοντα.

D Vbi quis igitur aurem secuerit, abstinere ab omni cataplasmate, atque omni linamento debet, medetque, vel med camentis, quæ protinus cruentis vulneribus injiciuntur: vel alio, quod neque onere lædat, neque molestiam afferat.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐπεὶ ξηρὸν ὅλῃ μάλιστα τὸ οὖς, καὶ δεῖ τοῦτο, τὴν ξηραινόντων δύναμιν φαρμάκων, χρὴ μέντοι μὴ μέγαν τοῦ προσπίπτοντος αὐτὸ ξηραίνειν, ὅταν δέῃ τὸ τέμνον δύγας τὰ φαρμακα προσφέρωνται. πεῖνον γὰρ ἐργάζεται, μηδὲν ἔχοντα πρόσφορον, ἢ μᾶλλον ἢ δὲ βαρυσίαν χρὴ τὸ οὖς τῶν ὑπερημένων ὄντα. καὶ γὰρ τ' ὠτα γ' ὀδυνᾶται, καὶ αὖθις ἀπορεῖ. ἄριστον οὖν ἐστι χρῆσθαι φαρμάκοις, μὴ τὸ τομιοῦσι μετρίως ξηραίνουσιν, ὁποῖα τὰ ἔναιμα καλούμενα. τὰ γὰρ καταπλάσματα ἐγκλείει τε, καὶ διλύνει μὴ ξηραίνοντα τὰς περιττὰς ὑγρότητας αὐτῶν, καὶ μάλιστα γλίσχρας, καὶ παχείας ὕσας.

E Aduris quia sicca est, idcirco siccantia medicamenta requirit; non tamen plus justo siccanda est, ubi à sectione protinus medicamenta inducuntur, distendunt enim, quùm nihil habeant, quod leniat: Sed neque onerari auris debet mole eorum, quæ superimponuntur, dolet enim & infestatur. Optimum est igitur à sectione medicamentis uti, quæ modicè siccent, cujusmodi sunt, quæ cruentis vulneribus protinus injiciuntur. Cataplasmata leniunt quidem, sed resolvunt, atque effœminant: superantem verò humorem non discutiunt, præsertim quùm glutinosus sit & crassus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νθ'.

Ἢν δὲ ὁ χόνδρος ἄρξηται ἁλοῦσθαι, καὶ ὑποστάσιος ἔχῃ πυρώδεος, ἢ χολώδεος ὀχλεῖ.

F Namque ubi cartilago nudari incipiat, coitumque habeat purulentum ac mucosum, res infestissima est.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Προσθεῖναι δὲ χρὴ τῇ λέξει τὸ ὑγρὸν, ὥσπερ καὶ προεγεφοισί τινες, ὡς ἓν ἐπὶ τῶν ὅλων γεγραμμένου τοιούτου. ὅταν γὰρ ὁ χόνδρος ἄρξηται ἁλοῦσθαι καὶ ὑποστάσιος ἔχῃ πυρώδεος καλῶς δ' ἂν ἔχοι καὶ ὑποστάσις τοῦ ἔνδον μυὸς τὴν

GALENI COMMENTARIUS.

Adjicere orationi oportet humeri, sicut nonnulli adscribunt, ut universa sit hujusmodi: namque ubi cartilago nudari incipiat, coitumque humorum habeat. Vocat autem ὑποστάσεις coitum humorum, qui intus

continentur, & excerni debent, puris videlicet & muci; res, inquit, infestissima est, hoc est, dolorem affert; quod patet, quùm cartilago vitiatur.

A ὑγρὰν, ἃ προσῆκεν ἐκκενοῦσθαι, τοῦτε πύον δηλονότι, καὶ τὸν μυξώδεις χυμούς. ὀχλώδη δὲν φησι γίνεται, τουτέστι ὀδυνηρὰ, ὅπερ ὁρᾶται τῷ χόνδρον κακουμένου.

HIPPOCRATIS TEXTUS LX.

Fiunt autem & hæc ob illas curationes. In omnibus autem quæ recrudescunt, maximè abundè est candens ferramentum trajicere.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξ'.

Γίνεται δὲ καὶ τοῦτο διὰ ἐκείνας τὰς ἰήσιας, πολλῶν δὲ πολυγκοτησάντων, ἢ καῦσαι διάκαυσις ἀναρκέσαντον.

GALENI COMMENTARIUS.

B

QVam curationem damnat? eamne, quam paulò supra indicavit, præcipiens ut cataplasma, linamentum, quod onerat, quod dolorem excitat, vitemus.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ποίας ἰήσεις μέμφεται; ἢ δηλονότι τὰς ὧν ἐνεδείξατο μικρὸν ἔμπροσθεν, ἀπέχεσθαι πελτίων καὶ ἐπιπλασμάτων, καὶ μετώπου, καὶ ὃ βαρυνόντων, καὶ ὀδυνώντων.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΟ ΓΕΡΙ ΑΡΘΡΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ,
ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΥ ΕΙΣ ΑΥΤΟ
ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ.

HIPPOCRATIS
DE ARTICULIS LIBER
ET GALENI IN EUM
COMMENTARII QVATVOR.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

ΤΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΝ.

Τὰ ὀξαρθρήματά τε καὶ λοιπὰ νοσήματα τὰ χειρουργούμενα λύγᾳ, ὅταν ἡ ῥάχις, σπόνδυλος, μηροῦ πάρισι.

COMMENTARIUS TERTIUS.

LIBRI ET COMMENTARII ARGUMENTUM.

Luxationes, ac reliquas noxas, quæ manu curantur, absolvit, cum Spina, Costa, aut Femur patitur.

ΓΕΡΙ ΣΦΟΝΔΥΛΩΝ ΤΗΣ ῥάχεως.

DE SPINÆ VERTEBRIS.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ α'.

Σπόνδυλοι δὲ οἱ τῆς ῥάχεως.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οὐχ ὡς ἔνια θ' ἕτερα μέρη ἐν τῷ σώματι σφονδύλων ἐόντων, περίκειται, ὃ τῆς ῥάχεως· ἡ γὰρ ἁπάντων τῶν σφονδύλων συνοδὸς, ὀνομάζεται ῥάχις, ἀλλ' εἰ μὴ οὕτως ἔτυχεν εἰπών, σφόνδυλοι ἦ, οἷς ἕκαστος μὲν κατὰ ῥάχιν ἐστί. Ἔνιοι μέν τινες τῶν νεωτέρων ἰατρῶν,

HIPPOCRATIS TEXTUS I.

Spinæ autem vertebræ.

GALENI COMMENTARIUS.

Dixit, spinæ, non quæ in aliis corporis partibus vertebræ reperiantur, omnium enim vertebrarum compositio vocatur spina, sed quasi ita dixerit: vertebræ, quarum situs est in spina. Quibusdam tamen ex junioribus

placet ſpinam nominari, non univerſam vertebrarum compoſitionem, ſed earum tantùm, quæ ad thoracem ſunt, & lumbos. Juxta quos Hippocrates nunc de vertebris agere videbitur, quæ in lumbis tantùm & dorſo ſitæ ſunt, non de iis, quæ in cervicibus. Vertebrarum verò compoſitionem univerſam in libro de oſſibus ad eos, qui primas inſtitutiones addiſcunt, ad unguem narravimus, in quo exerceri illum volumus, qui percepturus eſt hæc commentaria, intuitum exquiſitè qualia ſint ſingula oſſa in cadavere arefacto hominis, vel certæ ſimiæ.

ἀξιοῦσιν ἡ ἅπασαν τὴν σφονδύλων τὴν συνθεσιν ὀνομάζειν ῥάχιν, ἀλλὰ μόνον τὸν θώρακα, καὶ τὰ ὀσφύν, καὶ οὐ ὁ Ἱπποκράτης νυνὶ δίδξει διαλήψεσθαι, περὶ τῆς κατὰ τὸν ὀσφύν τε, καὶ τὰ ταῦτα μόνον, ἀ τῆς κατὰ τὰ ῥάχιλος. ἐρμηνεῖ δ' ἀκριβῶς ἡμῖν ἅπασα τὰ σφονδύλων ἡ συνθεσις, ἐν τῇ περὶ τὰ ὀστᾶν εἰσαγωγῇ, καὶ ἣν ἡδίστα ἀπομιμήσασθαι, τὰ ἀγλουθήσοντα τῆς δὲ τῆς ἐπιστήμης ἐστὶν, ἐπὶ ἀπλῶν μὴ μέλλητε τὰ ἀνθρώπων σκελετῶν, εἰ μὴ παύτως τῆς πιθηκείων.

HIPPOCRATIS TEXTUS II.

Quibus ob morbos trahuntur, ut gibbum efficiant.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ β.

Ὅσοισι μὲν ἐπὶ νοσημάτων ἕλκυσθαι εἰς ὃ κυφόν.

GALENI COMMENTARIUS.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GIbbum dixit κύφον. Vocatur autem ſpina gibba, quum in poſteriorem partem convertitur, quod vitium ὀπισθοκύφωσις Græcè nominatur: ſicut curva, quando in priorem partem; dicitur autem hoc Græcè λόρδωσις: ſed σκολίωσις, cum depravatur à latere. Nonnulli autem exiſtimant ſpinam in poſteriorem partem perverti (quod vitium κύρτωσιν quoque Græci nominant) ubi in ea fuerint cruda tubercula magna, dura, ac diuturna, quorum onere vertebræ in poſteriorem partem compellantur. Neque intelligunt, ſi ſupinus homo jaceat, non poſſe ſubjectas vertebras tuberculis onerari, neque etiam ſi ſtet, aut ſedeat, ac neque ſi in latus converſus cubet. Ad hæc abſurdum eſt, exiſtimare tubercula ad tantum pondus, ac duritiem pervenire, ut oſſibus graviora fiant, & durtiora: ſed, & à crudis tuberculis ſpinam in priorem partem converti Hippocrates ipſe paulò pòſt docebit. Illud item animadvertendum eſt, non ſolum eos, qui librum hunc exponunt: ſed Hippocratem in propoſitis nunc verbis dixiſſe, trahuntur, ut gibbum efficiant, quùm dicere, potuiſſet, impelluntur, quemadmodum his placet. Abſurdum verò videbitur aſſerere vertebras, quæ in poſteriorem partem erumpunt, trahi à morbo in priorem: hoc ſiquidem inagis proprium eſt illius vitii, ſub quo ſpina in interiorem partem convertitur. Quonam igitur pacto res vera ſit, quidque Hippocrates ſentiat, conabor exponere. Vertebrarum quidem oſſa per ſe, neque perverturntur à tuberculis, neque trahuntur; ſed primum vitium eſt in iis corporibus, quibus vertebræ alligantur. Igitur, ubi ad vertebras tuberculum oriatur, cùm in tumorem aſſurgit atque augetur, ab interiori five priori parte (utroque enim vocabulo appellatur) neceſſe eſt, ut tuberculum ſequantur ligamenta, atque hæc rursùs vertebræ. Itaque, ſi in una parte duntaxat tuberculum oriatur, ubi hæc in interiorem trahatur, ſpina in priorem partem convertetur: ſed ſi in duabus, ubi aliqua interjecta ſit inviolata, gibba evadet. Utroque enim tuberculo adjunctam vertebram trahentes, quæ in medio ſunt, à poſteriori parte gibbæ fiunt. Quod evidenter intueri licet omnibus

ΟΠιτικύφωσις ὀνομάζεται, ἡ εἰς τοὐπίσω διαστροφὴ τῆς ῥάχεως, ὥσπερ ἡ μὲν εἰς ὃ πρόσω, λόρδωσις, ἡ δὲ εἰς τὰ πλάγια, σκόλιωσις. οἴονται δέ τινες, γίνεσθαι τὴν εἰς τοὐπίσω διαστροφὴν, ὅταν ἐν καὶ κύρτωσιν ὀνομάζουσι, φυμάτων ἀπεπῶν συνισταμένων ἐπὶ τῆς ῥάχεως, μεγάλων τε, καὶ σκληρῶν, καὶ χρονίων, ὑφ' ὧν βαρυνομένους ὠθεῖσθαι πρὸς τὸν ὀπίσω χῶρον τὴν σφονδύλων, οὐκ ἐννοοῦντες, ὅτι οὔτε κατακειμένου ὑπίνου, ἐγγυᾶται τὰ φύματα τοῖς ὑποκειμένοις ἑαυτοῖς βαρυνθῆναι σφονδύλους, οὔτε ὀρθῶς ἑστῶτος, οὔτε καθημένου. ἀλλ' οὐδ' εἴ ποτε καὶ ἐπὶ πλευρᾶν κλινόμεθα. πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις, ἔστιν ἄτοπον, εἰς τοσοῦτον βαρὸς, ἢ σκληρότητα ἥκειν τὰ φύματα νοσῆν, ὡς καὶ τῶν ὀστῶν βαρύτερα, καὶ σκληρότερα γίνεσθαι. ὅτι μὲν οὖν ὑπὸ φυμάτων ἀπεπτῶν, εἰς ὃ ἔμπροσθεν ἐπιτελεῖται διαστροφὴ τῆς ῥάχεως, αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης ὀλίγον ὕστερον ἐρεῖ. προσέχειν δὲ χρὴ τοῖς ἐξηγησαμένοις ὁ βιβλίον, ἀ ζητῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅτι καὶ τῶν προκειμένων ῥητῶν ἔστιν ἃ τὸ κυφὸν γίνεσθαι, δυνάμενος εἰπεῖν, ὠθοῦνται, καθάπερ οὕτω ἔλεγεν. δόξει γε μὲν ἄτοπον εἶναι, τοῖς σφονδύλοις ὑπὸ νοσημάτων ἕλκεσθαι λέγειν εἰς τὸ πρόσω. τοῦτο γὰρ οἰκειότερον ἦν, ὅτι τῆς ἰσχνότητος ἐφάπτεται. τί ποτ' οὖν ἔστιν ἀληθὲς ἅμα, ἃ πρὸς Ἱπποκράτην ἐπιπεραίτερον δηλώσω. αὐτὰ μὲν τὰ τῶν σφονδύλων ὀστᾶ, καὶ τὰ ἴδιον λόγον, οὔτ' ἀναστρέφεσθαι πρὸς τῶν φυμάτων, οὔτ' ἕλκεσθαι, τῶν δὲ συνδυῶν αὐτοῖς συμπάσχει δεῖ τὸ πάθημα πρῶτον. ὅταν οὖν συνισταμένον γίνηται τοῖς σφονδύλοις φῦμα, μετεωριζόμενον, καὶ αὐξανόμενον πρὸς τὸ ἔνδον, ἡ πρόσω χώραν, ἑκατέρως γὰρ ὀνομάζοιτον, ἀναγκαῖον ἐστὶν ἕπεσθαι τοῖς φύμασι καὶ τοὺς συνδέσμους, οἷς πάλιν αὖθις τοὺς σφονδύλους ἀκολουθεῖν. ἐὰν μὲν οὖν κατ' μίαν χώραν γίνηται τὸ φῦμα, θώττης ἑλκομένης ἐντὸς, ἡ λόρδωσις συμβαίνει τῆς ῥάχεως σφονδύλοις. ἐὰν δ' κατ' δύο, μεταξύ τινος ἀπολις ἀβλαβοῦς χώρας, ἡ κύφωσις. ἑκατέρου γὰρ τῶν φυμάτων, ἑλκομένου πρὸς ἑαυτὸ τὸ συνεχῆ σφονδύλων, οἱ μέσοι κυρτοῦνται πρὸς τοὐπίσω. συλλαμβάνει δ' ἐναργῶς εἰς τοῦτο συμβαῖνον ὅτι πολίτων, ὅταν

πάμπολλαι δυσάρμοστοι μετεώρου, οἷόν περ εἰσὶ καὶ ἐξ ἀγχιλωφοῦς ῥάδιον, καὶ τὰ καλάμου οἷς χρέωνται, οἱ πλείους. τούτων, τὸ μὲν ἕτερον τῶν τῆς δεξιᾶς χηλοῦς ἀφελκύσαι δακτύλιος, ὃ δ' ἕτερος τῶν τῆς ἀριστερῆς, ἐπιπασσάμενος πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν ἐναντίην χώρην, ἐπιπαπτώμενον τε, καὶ κυρτούμενον ὑπὲρ τὸ μέσον. ὁμοίως δὲ καὶ σκολιώσεις ἕτεραι ἔχουσιν αἰτίαι ἠμὲν ἐπεὶ, ἀλλαὶ δὲ ταύτῃσι πλείονες μεταὶ συνισταμένου. τοῖα δὲ ταῦτα πάσχει, καὶ τὰ ῥάχια ἐν τῷ τῶν σφονδύλων χώρῃ μεταστάσει, κύφωσις, λόρδωσις, ἢ σκολίωσις. ὁπόταν μὲν ὑπερχεωμένων ἡ κύφωσις, εἰς τὰ πρόσω ἢ ἰόντων, ἡ λόρδωσις· ὅταν δὲ ὀπίσω ἢ ἄλλως ἐκβεπομένων, ἡ σκολίωσις· ἔξωσιν δὲ τούτων, ἡ σύσις καλεομένη, τέταρτον πάθος ἐστὶ τῶν ῥάχεα σφονδύλων, ὅταν ἐξακισθῶσι μὲν αἱ ἁρμονίαι, καὶ χάσκωσι δὲ οἱ σφόνδυλοι μένωσιν.

A evenire, quæ curvari modicè possunt; cujusmodi sunt virides rami, & ex scriptoriis calamis plerique, quos si quis dextræ digitis ab una parte, sinistræ ab altera, prehendens ad se traxerit, medium in contrariam partem attractum gibbumque consperiet. Atqui neque alia de causa spina ad latus convertitur, quam ob crudum tuberculum, quod à latere ejus sit. Hæc autem tria vitia in spina incidunt, cùm vertebræ loco moventur. nam vel κύφωσις fit, vel λόρδωσις, vel σκολίωσις: cùm in posteriorem quidem partem convertitur, κύφωσις, quùm in priorem, λόρδωσις: quùm in latus inclinat, σκολίωσις. Extra hæc, quartum vitium in spina incidit, quod σῦσις vocatur, ubi vertebræ loco manent, sed earum compago dimovetur.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ γ'.

ΤΑ δὲ πλῆκτα ἀδυσάλυτα, ἐστὶν ἢ ὅσα αὐτοῦ τὰ φρενᾶν τὰ ἐστρόφωσις, κυφώσει.

HIPPOCRATIS TEXTUS III.

PLerumque solvi nequeunt, præcipuè, ubi spina supra septi transversi conjunctionem gibba fiat.

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑΙ ταῦτα μέν, φησι, τὰ κυφὰ ῥάχια ἐστὶ δύσλυτα. μάλιστα δὲ αὐτῶν, ὅσα φρενῶν τὰ ἐστρόφωσιν κυφώσαντα ἀνάπτειν, τουτέστιν ἐν ᾧ κυφοῦται τὸν γλουτικὸν σφονδύλον. ὅτι δὲ οὐχὶ χρῆσθαι τῇ φωνῇ, καὶ κατ' ἀρχὰς ἐνίστε τῶν τοῦ βιβλίου δῆλόν ἐστιν, ἔνθα φησὶ καὶ γὰρ καὶ ὁ ἔμπροσθεν, ἀμείνων καὶ τερετώτερ ἡ βραχεῖα πόα, τῆς βαθείης, ὅτι καὶ πρὶν ἐκκαρπεῖν τὸν βαθείαν. ἀφὶ τῷ, μάλιστα δύσλυτα γάρ τε κυφὰ τὰ ῥάχεα φύματα, ἀφὶ τῆς ὑπερεστώσης μαλλον ῥύσεως.

GALENI COMMENTARIUS.

NOnnulla (inquit) quæ in spina incidunt, ægrè solvuntur, præcipuéque, ubi supra eam regionem, qua cum septo transverso conjungitur, gibba fiat, hoc est, in vertebris thoracis. Dixit autem πρὸ, significare volens præcipuè, quemadmodum etiam in principio hujus libri, quùm inquit: omninò enim melior est, ac firmior exigua herba, quàm grandior, præcipuè antequàm ad maturitatem veniat, ubi verbum præcipuè dixit πρὸ. Sed qua ratione ægrè tubercula solvantur, proximis verbis intelliges.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ δ'.

ΤΩν δὲ κατωτέρω μεθεξίτερα λύσιν κιρσοὶ γλουτῶνος ἐν τοῖσι σκέλεσι, μᾶλλον δέ τι ἐπιτόμβοισι κιρσοὶ ἐν τῇ κατ' ἰγνύην φλεβεῖ. οἷσι δ' αὖ τι κώφωμα ἢ, λύσιν ἐξήνοντας καὶ ἐν τῇ κατὰ βραδύνα.

HIPPOCRATIS TEXTUS IV.

INfrà verò quædam solvuntur, cùm varices in cruribus fiunt: illic autem magis gibbam spinam solvunt, qui in vena poplitis oriuntur: fiunt etiam, & in venis inguinum.

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝιά, φησι, τῶν κατωτέρω τῶν ῥάχεως παθῶν, τουτέστι τὰ κατ' ὀσφὺν, ἐκτὸς κιρσῶν, ἢ δυσεντερίας λύεται, μεταχεμαζομένων ἐνίοτε τῶν ἐργαζομένων ἀυτὰ χυμῶν, εἰς τὰ πρόσθεν μὲν ἀυτῶν· ὅτι τῇ ῥάχει μεγίστη φλέβα. μετὰ δὲ ταύτην ἡ, εἰς ἅς ἀποφύσις ἐστὶν ἕως ὅτου τὰ σκέλη. ἔνιαι δὲ καὶ ἐκ τῶν μαρθηκοειδῶν χυμοὶ ἐπισέλλονται δυσαμυῦν. μία μὲν ἐστὶν ἡ τὰς ὀπτὰς πλευρὰς ἑκατέρωθεν φέρουσα, δύο δ' ἄλλαι μικραὶ, τὰς ὑπηλὰς τε καὶ τὰς ἐξ ἑκατέρου μέρους μία, παῶν δ' αὐτῶν εἰς τὸν γλουτὸν καταφερομένων τε, καὶ ἀναλισκομένων. εἰ δὲ μεταλλησείη τις χυμὸς εἰς ἀυτὰς, οὐκ ἂν φυμάτων ἐκπυοῦσθαί που δύναιτο, καὶ ὃ δ' ἐστὶ παρὰ φύσιν ἀυτῷ δύσκολον. οἱ γὰρ τὰ σκληρὰ, καὶ δύσπεπτα ἐμπλήσαντες, χυμοὶ γλισχροὶ εἰσὶ καὶ παχεῖς, ὥστ' ἐ ῥᾳδίως εἰς τὰς φλεβὰς μεταλαμβάνουσι φλεβαί. ἡ δὲ κατ' ὀσφὺν φλὲψ, εὐρυτάτη τ' ἐστὶ, καὶ πάσας ἔχει κάλ-

F

evenire, quæ curvari modicè possunt; cujusmodi sunt virides rami, & ex scriptoriis calamis plerique, quos si quis dextræ digitis ab una parte, sinistræ ab altera, prehendens ad se traxerit, medium in contrariam partem attractum gibbumque consperiet. Atqui neque alia de causa spina ad latus convertitur, quam ob crudum tuberculum, quod à latere ejus sit. Hæc autem tria vitia in spina incidunt, cùm vertebræ loco moventur. nam vel κύφωσις fit, vel λόρδωσις, vel σκολίωσις: cùm in posteriorem quidem partem convertitur, κύφωσις, quùm in priorem, λόρδωσις: quùm in latus inclinat, σκολίωσις. Extra hæc, quartum vitium in spina incidit, quod σῦσις vocatur, ubi vertebræ loco manent, sed earum compago dimovetur.

HIPPOCRATIS TEXTUS III.

PLerumque solvi nequeunt, præcipuè, ubi spina supra septi transversi conjunctionem gibba fiat.

GALENI COMMENTARIUS.

NOnnulla (inquit) quæ in spina incidunt, ægrè solvuntur, præcipuéque, ubi supra eam regionem, qua cum septo transverso conjungitur, gibba fiat, hoc est, in vertebris thoracis. Dixit autem πρὸ, significare volens præcipuè, quemadmodum etiam in principio hujus libri, quùm inquit: omninò enim melior est, ac firmior exigua herba, quàm grandior, præcipuè antequàm ad maturitatem veniat, ubi verbum præcipuè dixit πρὸ. Sed qua ratione ægrè tubercula solvantur, proximis verbis intelliges.

HIPPOCRATIS TEXTUS IV.

INfrà verò quædam solvuntur, cùm varices in cruribus fiunt: illic autem magis gibbam spinam solvunt, qui in vena poplitis oriuntur: fiunt etiam, & in venis inguinum.

GALENI COMMENTARIUS.

QUædam (ait) vitia infra thoracem, nempe ad lumbos, à varicibus, vel torminibus solvuntur, cùm succi qui ea faciunt, primò ferantur in venam maximam ipsius spinæ, deinde in eas, quæ ab eadem diductæ ad crura intendunt. Hujusmodi autem in thorace nulla vena est, quæ possit vitiatos succos recipere, quandoquidem utrinque octo costis una alimentum submini strat: sed superioribus, duæ aliæ tenues, scilicet ab utroque latere una: quæ omnes per thoracem distribuuntur, dissipanturque. Idcirco, si succus aliquis ad ipsas ex tuberculis transferatur, excerni non poterit, præterquàm quòd ægrè etiam admittitur. Succi enim, qui cruda, & dura tubercula faciunt, glutinosi sunt, & crassi, quare non facile per tenues venas feruntur: sed vena, quæ ad lumbos est, latissima est, & sanguinem ad venas omnes

omnes transmittit. Ergo, cùm hos crassos, ac glutinosos succos receperit, si affectæ partes viribus adeò valeant, ut quod superat, expellant, ad venas hìc sitas transmittit. Quo fit, ut lateſcant, & in varices assurgant. Ubi quidem succi crassiores fuerint, id accidit in inguine protinùs: sin mediocriter crassi, in poplite. Namque, ubi primùm, eo quod crassi sint, & glutinosi, confertim subsistunt, ibi venam distendunt, dilatantque. Etenim, quibus citrà causam hanc varices in cruribus, oriuntur, videre licet venas pro portione succorum crassitudinis lateſcentes, ubi crassissimi sint, latissimas, cujusmodi venæ sunt in inguine: ubi minus crassi, minus latas; quales in poplite. Interdum enim, quùm majores venas obstruunt, hunc affectum excitant: interdum ad inferiores concurrunt, quæ angustiores sunt. In universum autem in varicibus crassus sanguis continetur: nam id vitium plerumque à succo melancholico, interdum etiam ab aliis crudis crassisque concitatur.

τῶ φλεγμ. αὕτη χορηγεῖ ὁ αἷμα. ὅτι δὲ παχεῖς χυμοὶ καὶ γλισχροὶ χυμοὶ, ὅταν ποτὲ μεταλαβόντ' ἐν τοῖς πεπονθόσι μορίοις δυνάμεως ῥωσθέντος, ὡς ἀποσταλῆναι θᾶττον, ἐκπεπλῆσθαι τὰ ἐνταῦθα κοιλώματα παχέων καὶ γλισχρῶν ἐκκρίσεως φλεγμ., οὐ δὲν αὐθωρεὶ δῆλον· μᾶλλον δὲ καὶ κιρσοῦσθαι παχέων μᾶλ. ἰσχυρὰς οὔσας, διότας ἐν τῇ κοίλῃ βυβλικ. μεταβιωτέρων ἢ ὅταν ἀρχόμενον, ἐν τῇ κοίλῃ τὰ ἰγνύαν. ἔνθα γὰρ αἱ πλεῖστον ὅσον παχεῖς τε καὶ λιπαρότητος ἐμφερεῖς ἐσώσιν, ἐνταῦθα διίστασί τε, καὶ διδυρωδεῖς τὰ φλέβα. ἐν δὲ τοῖς αὐτοῖς διαφέρουσι τὰ αἵματα ἐχουσιν ἐν τοῖς σπλῆσι κιρσοὶ, αἱ ἄλλοθι τοῦ παχέος χυμοῦ, ὡς διδυρωμοειδεῖς φλέβας ἰδεῖν ὄσιν. ὅτι μὲν οὖν τοῖς παχυτάτοις, καὶ διρυτάτοις, οἷαί περ εἰσὶν, αἱ κοῖλ. βυβλικαὶ. ὅτι δὲ τοῖς ἧττον σκληροῖς παγέσι, καὶ ἧττον εἰρεῖας, ἐπὶ πλεῖ. ἰγνύας εἰσί. ποτὲ μὲν γὰρ ἐν τῷ μείζοσι εὐφυΐᾳ ἐμφερεῖς πόλλοι, ὃ πάσχ. ἐργάζονται, ποτὲ δὲ εἰς τὰς καπυτέρας χωροῦσιν, ὅσαπερ ἐκτός. παχὺς δὲ πολύτας ἐν τοῖς κιρσοῖς ὅτι ὁ αἷμα, μελαγχολικὸς δὲ ὅτι πλειστάκις ὁ πάθος. ἔστι δὲ ὅτε ἑτέρων ὠθοῦσι καὶ παχέων χυμῶν.

HIPPOCRATIS TEXTUS V.

Solutum quoque jam id vitium est à terminibus diuturnis.

GALENI COMMENTARIUS.

UBi succi, qui præter naturam in corpore sunt, ad intestina transferuntur, tormina fiunt, quùm abradantur intestina ob succos acres, qui ad ipsa confluunt, nempè, ubi tubercula suppurant; neque enim aliter ob suam crassitudinem confluere ad intestina potuissent. Sed in suppurationibus crassi succi extenuantur, & naturam affectæ partis ad expellendum excitant id quod in ea contentum jam molestum est.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ. ε'.

ΗΔη δὲ ὕσιν ἔλυσε καὶ ἡ δυσεντερίη πολυχρόνιος γενομένη.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤαν εἰς ἔντερα μετάληψις γίνηται τῶν παρὰ φύσιν χυμῶν, ὅτε δυσεντερία, τῶν ἐντέρων ξυομένων τῇ δριμύτητι τῶν ἐκ αὐτὰ συῤῥεόντων χυμῶν, σκυπτομένων, δηλονότι τῷ φυσᾶσθαι. οὐδὲ γὰρ ἄλλως οὐδὲ συῤῥαγείη ποτ' εἰς ἔντερα, ὡς ὁ πάχος αὐτῶν. καὶ σὺν σκυπτομένοις λεπτυνομένοις τε τοῖς παχεῖς χυμοῖς, καὶ τὰ ἐν τοῖς πάθεσι μορίοις φύσιν ἐπιταίσεσιν εἰς ἀπόκρισιν αἰσαρᾶ ἤδη τῷ παρεσκευασμένων χυμῶν.

HIPPOCRATIS TEXTUS VI.

Quibus verò adhuc pueris spina gibba fit, antequam corpus perfectè increscat, his corpus ad spinam, non augetur: sed crura, & brachia duntaxat perficiuntur; quæ sunt ad spinam, non complentur.

GALENI COMMENTARIUS.

NIhil mirum est, si in his morbis spina non increscat, quemadmodum supra in luxatis tradidit, cùm inquit: quibus recondi non potuit. Nam & propter venas perversas, & propterea quod ægriùs membrum moveatur, naturaque in ejusmodi affectibus languear, læsæ partes necessariò deteriùs, quàm antè, nutriuntur. Quo fit, ut quæ jam perfectè increverunt, emarcescant: quæ adhuc increscunt, incremento juxta spinam prohibeantur. Sed, quæ à vitiatis partibus longius absunt, ut brachia, & crura, sine noxa omninò servantur: ea enim quæ sic vitiata sunt, non totum corpus; sed solummodò proximas partes afficiunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ς'.

ΚΑὶ οἷσι μὲν κυφοῦται ῥάχις παισὶ ἐοῦσιν, πρὶν ἢ ὁ σῶμα τελειωθῆναι ἐς αὔξησιν, τούτοισι μὲν οὐδὲ σωναύξεται ἐπῆλσι καὶ τὰ ῥάχιν ὁ σῶμα, ἀλλὰ σκέλεα μέ, & χεῖρες τελοῦνται, τοῦτοι δὲ ἐνδεέστερα γίνονται.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥδὲν θαυμαστὸν ὅτιν αὐξηθῆναι τὴν ῥάχιν, ἐν τοῖς τοιούτοις νοσήμασιν, ὥσπερ καὶπὶ τῶ ἐξαρθρημάτων, ἐμνημονεύθη ἡνύσταμεν αὐτὸ λέγοντες, ὧν ἡ ἐμπλασις ἀπορηθῆ. διὰ γε δὲ τὸ διαστροφὰς τὰ ἀγγεῖων, & τὸ δυσκινησίαν, καὶ τὸ τὸ φύσεως κάμνον, ὃν κάμνει καὶ τὸ τοιαῦτα πάθη, χεῖρον ἢ φέρεσθαι, αὐάλην πέφυκεν τὸ πεπονθὸς μόελα. τὸτο δ', ὃν μὲν τοῖς ἠυξημένοις ἤδη, καὶ τελείοις σώμασιν, ἐφ' ὁτέρα πιθὴν εἶναι τὰ μόελα, τοῖς δ' ἔτ' αὐξανομένοις, ἢ αὔξησις ἐμποδίζεται τὸ καὶ ῥάχιν. ὅσα δὲ ἀμφότερα ἤδη πεπονθότων ὄσιν, οἷ αὐτὰ χεῖρες, καὶ τὸ σκέλη, πάμπαν ἀβλαβῆ διαμένει. συμπαρὰ γὰρ ἐχ ὅλων ὁ σῶμα τοῖς ἔτι πεπονθόσιν, ἀλλ' ὅσα πλησίον ὄσι μόνα.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ζ'.

ΚΑὶ ὁπόσοι αὖ ἧ μὐωτέρω τῶ φρενῶν ὃ κύφος, ξύμπτωσι μὲν, αἱ τε πλευραὶ σὺν ἐάλοισιν ἐς ὃ κύρτωσιν, ἀλλ' ἐς ξυμφορώτερον, τό, τε ἧπαρ ὀξὺ ἧλθε, ἀλλ' ὑπλατὺ, ὠτοί τε δύσπνοοι γίνονται, καὶ καρηβαρέες. ἦσσον γὰρ κύρτωσιν ἔχουσιν αἱ κοιλίαι, αἱ ὃ πνεῦμα διεκώλυσαν, καὶ ἀναπέμπουσαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

B

ΕΠὶ τῶ ἔπι ἐν ὠξήσι λόγων ποιῆται, ὡδὶ ὧν ἀναφέρηκεν, ὑπ ἰσχὺ σωμάτων) ὃ καὶ τῶ ῥάχιν αὔξοις. ὅταν οὖν ἐν τοῖς κατὰ τὴν ῥάχιν σφονδύλοις ὃ κύφωμα γίγνηται, μάλιστα τούτοις αὐξηθῆναι ἀναπεπλῆται καὶ ὃ μῦκος. ἐκ τε οὖν τούτων, καὶ ὅτι καὶ ὃ κυφὸν εἰς τοὔπισθεν μετέστασις ἐγένετο τῶ σφονδύλων, ἀναγκαῖόν ἐστι, τενὸν ἐξωθεν αὔξοις γίνεσθαι τὴν ῥάχιν, καὶ καὶ τοῦτο, καὶ τὰς ἐντὸς κοιλίας, τὰς ὑποδεχομένας ὃ πνεῦμα μικροτέρας, ὥστε καὶ τῶ πνεύματος, ὅταν αὖ ἀναπίπτοντος, ἐλάττονος ἀναπλεῖν ὃ σῶμα. λέλεκται C καὶ ἂν τοῖς ὠδὶ δυσπνοίας, ὡς αἰτιολογεῖν ἐστιν, ἐντὸς τῆς χρείας ἐλάττων ἑαυτοῦ γίνῃ, καὶ ἐφεξῆς ἐωυτῆ, καὶ δυτέρων, μετ' ἐλάττονα χρόνον, ἢ ἐὰν ἔλῃς καὶ φυσῶν ἢ ταχύτερον, ποιῆσαι τὴν ἀρχήν. ὃ δὲ μετ' ἐλάττονα πυκνὸν ἐρράδεται ὃ πνεῦμα, ἐς τοῦτο ὃ δυσπνοίας εἶδος συνίσταται, ὃ καὶ μικρότητα, καὶ πυκνότητα. καρηβαρώδεις δὲ γίγνονται, ὅσοι καὶ τὴν φάρυγγα καὶ τραχίαν ἀρτηρίαν μορίων γενότητα. συναύξῃ δὲ τοιοῦτον καὶ γενότητα, καὶ τοῦτο, ὡδὶ ὃ καὶ ἐξῆς ῥῆσιν ὁλοκληρεῖ.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ η'.

ΚΑὶ μήτοι ἐὰν αἰωρηθῇ, καὶ τὴν μέγαν σφόνδυλον, λορδὸν τὴν ἀυχένα ἔχειν, ὡς μὴ τρέπεσθαι ἐν αὐλῶσιν ἡ καρδίη. τενοχωρεῖται μὲν οὖν πολλῶ τῶ φάρυγι πρὸς καὶ τοῦτο ἐς ὃ εἴσω βάπτον. καὶ γὰρ τοῖσιν ὀρθοῖσι φύσει, δύσποια πρὸς καὶ τοῦτο ὃ ὀφθαλμὸν, ἵν' ἔσω ῥέψῃ ἐς τ' αὖ αἰαπτερύγιον. δι' οὖν ὃ τοιοῦτον ἄγμα, ἀξιοκλεεῖς οἱ τοιοῦτοι καὶ αἰδεσιμώτατοι μᾶλλον φαίνονται ἢ ὑγιεῖς.

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙς ἐναντία ἐλόντων τὴν καὶ τὴν ῥάχιν σφονδύλων, εἰς τὴν ὀπίσω χώραν μεταπιπτόντων, ἐν τοῖς κυφώμασιν, αἰαγκαῖόν ἐστιν, ὅλον τὸν φάρυγγα εἰς ὃ πρόσω βέπειν, ὥστε καὶ τὴν κεφαλὴν, ὑπτιάζεσθαι. διὰ τοῦτο, κατ' ὀλίγον τοῦτον συμβαίνεσθαι τοῖς κυφοῖς ἐν τοιούτῳ σήματι βαδίζειν, ἐν ᾧ οἱ πάντες, ὅταν ὑπνώσωσιν, ὅλον τὴν πάχυγλον ἅμα τῇ ῥάχι, καὶ κάμψαντες ἄμφω, ἐς κυρτώσαντες ἐς τοὐπίσω, κάπα βλέπουσιν ἐς τὴν γλῶ. ὅπως δὲ μὴ πάσχωσιν οἱ κυρτοὶ τοῦτο, τὴν πάχυγλον διαλαμβάνομαι πρὸς τοὐπίσω, τοῖς αὐτὰ σφονδύλοις ὁλίζον εἰς τοῦτο στωτέλουσιν, ὡς ἂν ἐλαχίστην ἔχοιτο τὴν κίνησιν ἑνῦσα μάλιστα τῷ τὴν ἐξιόλαγον διείσκουσιν, ἐνταῦθα πλῆσιν ἀναβύοντα. διείσκεσθαι δὲ καὶ τὴν τῶν δυοῖν σφονδύλων ἁψάρθρωσιν, ἵν' πρὸς ἄλληλα, καὶ τὴν κεφαλὴν ἔχοιτο. ὥσθ' οὖν τοῖς ἀπαθέσιν, ἄρθροις εἰς ὀπίσω τὴν κεφαλὴν γὰρ ἧμα, καὶ τῷ ἁψάρθρωσιν αὐτῆς, τοῦτο τοῖς κυφοῖς

HIPPOCRATIS TEXUS VII.

QVibus item supra septum transversum gibba spina fit, coßæ in latitudinem augeri non solent, sed in partem priorem : pectus verò latum non fit, sed acutum : spiritus difficulter movetur, & cum sono, quùm cavum ; quo spiritus recipitur, atque emittitur, angustius reddatur.

GALENI COMMENTARIUS.

DE iis agens, quæ adhuc increscunt, dixit, quæ juxtà spinam sunt, his augeri non consuesse : Ergo, ubi spina gibba fiat in vertebris thoracis, hæ maximè increscere in longitudinem prohibentur. Hac igitur de causa, & illa etiam, quòd vertebræ, cùm spina gibba fit, in posteriorem partem couvertantur, necesse est thoracem angustum reddi, atque acutum : & idcircò interiora cava, quæ spirituj accommodantur, minora effici, ut, sic ubi spiritum attrahunt, corpus minori modo ipsius fruatur. Diximus autem, & in libro de difficultate spiritus, ubi is minus attrahatur, quam opus sit, necesse esse breviori temporis intervallo proximè rursùs attrahi, quàm si priùs secundùm naturam attrahi cœpisset. Spiritus autem, qui breviori intervallo attrahitur, creber redditur, in quo consistit id genus difficultatis, sub quo & exiguus, & creber cooritur. Sonus autem adjicitur, ob angustiam juxtà fauces, & asperam arteriam. Auget angustiam hanc id, quod proximè subjicit.

HIPPOCRATIS TEXTUS VIII.

AQui coguntur etiam cervices juxta magnam vertebram in priorem partem convertere, ne caput in eandem projiciatur, hoc autem fauces reddit admodum angustas : nam iis etiam, qui naturâ recti sunt, id ossis, si in interiorem partem inclinetur, spiritus difficultatem affert, dum repellatur. Ob id igitur, quòd ita figurentur, guttur his hominibus magis extare videtur, quàm benè valentibus.

GALENI COMMENTARIUS.

CUm vertebræ, quæ ad pectus sunt, ubi gibba spina fit, in posteriorem partem spectent, necesse est collum in priorem converti, quare & ipsum caput illi etiam è regione superpositum est. Accidet igitur iis, qui gibbi sunt, ambulare ita figuratis, sicut cæteris omnibus, cùm totum collum spinamque inclinant, & utrumque curvantes à posteriori parte gibbi terram spectant. Quod ut evitent, qui gibbi sunt, coguntur collum in posteriorem partem recurvare, ejus vertebris, ut quæ minimùm moventur, ad hoc parum conferentibus: sed, quà potissimum moveri aliquid possunt, valde recurvantur : possunt autem quà duæ primæ vertebræ inter se & cum capite committuntur. Quemadmodum igitur figurantur juxtà capitis commissuram illi, qui benè valentes caput in posteriorem partem compellunt, ita

gibbi, cùm erecti sunt. Præterea, ut iis qui naturaliter habent, guttur extat, ubi caput in posteriorem partem recurvatur, sic gibbis, cùm rectum continetur. Vocavit autem ἐξογκοβρόγχους eos, quibus in priorem partem extat βρόγχος, quo vocabulo verisimile est, vel asperam arteriam totam, vel guttur duntaxat appellasse. Hinc autem maxime fit ut spiritus cum sono reddatur, quandoquidem maximè etiam stertunt, qui sic figurati dormiunt: quamobrem scribit: nam & iis, qui naturâ recti sunt, id ossis, si in interiorem partem inclinetur, spiritus difficultatem affert. Dicit autem id ossis, ad illud referens, quod principio orationis proposuerat, cùm inquit: atqui coguntur etiam cervices juxta magnam vertebram in priorem partem convertere. Undè posset quis conjicere magnam vertebram appellari secundam, quæ magis potest in priorem partem urgeri, atque inde tursùs repelli. Constat autem eandem regionem, & priorem, & interiorem, ab ipso vocari: priorem quidem, quùm vertebræ à posteriori parte in eam erumpant: interiorem, quùm sit in profunditate corporis, si spectetur summa pars, sive prior, sive posterior.

A

B

C

HIPPOCRATIS TEXTUS IX.

His tubercula plerumque circa pulmonem sunt, eaque dura, & cruda: plerisque enim ejusmodi tumores sunt causa gibbi, & distentionis, quibus nervi afficiuntur.

GALENI COMMENTARIUS.

D

Quibus spina supra septum transversum gibba est, his plerumque ait tubercula fieri circa pulmonem: constat autem, & quibus ad lumbos gibba fit, in his ea parte tubercula versari. Dixit, plerumque, propterea quòd & casu & ictu spina gibba redditur, & tum in priorem partem, tum in latus convertitur. At cùm inquit: plerumque enim ejusmodi tumores causa gibbi sunt, & distentionis, eandem sententiam tradit, quam à principio, cùm ait, spinæ vertebræ, quibus ob morbos trahuntur, ut gibbum efficiant. Quod autem nunc scribit, quibus proximi nervi afficiuntur, ad nervos dorsi refertur, ac vertebrarum. Nos verò anteà causati sumus vertebrarum ligamenta attrahentia, quibus cum & ipsæ vertebræ trahuntur. Non enim arbitramur nervos, qui à spinæ medulla oriuntur, attrahere secum vertebras posse, cùm & propter exiguitatem, & propter mollitiem longè imbecilliores sint, quàm ut præstare id possint: quippe, qui ab ossibus non dependent, quemadmodum ligamenta, quæ firmiora sunt, & nervis conjuncta: ac, si tuberculis afficiantur, secum trahere vertebras possunt.

E

F

HIPPOCRATIS TEXTUS X.

Verùm ex his, quibus sub septo transverso gibba spina est, nonnullis renum, & vesicæ vitia supervenium: sed & abscessus ad ilia, &

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ θ'.

Φυμασίε τε, ὡς ὅτι τὸ πολύ, κατὰ τὸν πνεύμονά εἰσιν οἱ τοιοῦτοι, σκληροὶ φύμασιν καὶ ἀπέπτοις. καὶ γὰρ ἡ φοῖνιξ τῶν κυφώματος, ἢ τε ξύνταξις τῶν πλείστων, δέδε γε αὐτοῖς συτροφὰς γίνεσθαι καὶ κοινωνήσωσιν οἱ τόνοι, οἱ στεύγοντες.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὅτις ἐν τοῖς αὖ τῶν φρενῶν ἐστὶ τὸ κύφωμα, πύτιος καὶ τῶν πνεύμονα, τὰ φύματα φησιν ὡς τὸ πολὺ γίνεσθαι. δῆλον δὲ τοῦτο ὅτι ἐξ οἷς ἐν ὀσφύϊ τὸ κύφωμα ἦν, ἐκ πύτιος ἐνεγίνοντο τὰ φύματα συνίστατο. ὡς τὸ πολὺ δ' εἶπεν, ἐπειδὴ καὶ τῶν δέδε πλησιόν, κυφοῦ) ῥάχις, ὥσπερ οὖν καὶ γλαυκότης, καὶ σκολιότης. δέδε γὰρ ἔφαμεν. ἐκ γὰρ ἡ φοῖνιξ τῶν κυφώματος, καὶ ἡ συνίστασις, τοῖσι πλείστοισι δέδε ξυνέχει συτροφὰς γίνεσθαι, τὰ αὐτὸ γνώμενον ἐνδείκνυ) κατ' ἀρχὰς, ὁπότε λέγει. σφόνδυλοι δὴ, οἱ κατὰ ῥάχιν, οἷσι μὲν ὑπὸ νοσημάτων ξηροὶ) εἰς τὸ κυφόν. τὸ δ' ἐν τῇ νεῦρα ῥηθὲν λελεγμένον, ἤτοι δ' ἐν κοινωνήσωσιν οἱ τόνοι, οἱ ξυνέχοντες, ὅτι τὰ νεῦρα τῶν φύματος, ἑαυτοῖς δυνάμενα συνεπισπᾶσθαι τοὺς σφονδύλους. ἐγὼ γὰρ ἀνέγνωκα πολὺ τῆς τοιαύτης δυνάμεως δέδε, δέδε τε συμπτώσεως, ἐκ μαρκώτητα, δέδε καὶ οὐκ ἐκπέφυκεν ἐκ τῶν ὀστῶν, ὥσπερ οἱ στεύδεσμοι. ῥωμαλεώτεροι γὰρ ὄντες ὅτοι, καὶ στενεχεῖς τοῖς τόνοις. εἰ δ' ἐν κοινωνήσωσι τοῖς φύμασι, δύνανται ἓν ὑπεσπᾶσθαι τοὺς σφονδύλους.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ι'.

Ὅσοισι ἢ κατωτέρω τὸ φρενῶν τὸ κύφωμα δέδε, πύτιος νοσήμασιν μὲ ξυνοῖσι φοσγίνε) νεφελικὸς, καὶ τὸ κύσιν. ἀπὸ δὲ ὑποστάσιος ἐς ἐμπύημά τι, καὶ τὸ κενεῶνας, καὶ

καὶ βωδῶνας χρόνιαι, & δυσλύτες, & τουτέων οὐδὲν ἐτέρη λύῃ τὰ κυφώματα. A

guina, qui diu manent, & ægrè sanantur: quorum neutrum gibbum solvit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΚΑΘὰ συμπάθειαν δηλονότι, τὰ εἰρημένα νοσήματα γίνεσθαι. συμπάσχει γὰρ τὰ ὁμοδυνῶντα καὶ τὰ πλησίον, ἅτε ἐλέγετο καὶν τοῖς στυφικοῖς, καὶ τὰ κοινὰ καὶ μᾶλλον καὶ ἧσσον. δυσεντερία μὲν οὖν, καὶ χιρσοὶ καὶ μεταστάσιες τῶν ἐρχαζομένων ἢ φύματα χυμῶν ἡμώδεα θεραπεύει τὸν κύφωσιν. ὅσα γὰρ καὶ συμπάθειαν γίνεται νοσήματα, τούτων ἐστὶν ὅτι λυπηθὲν τὴν ἀρχὴν παύεται. B

OB consensum sanè propositi affectus superveniunt. Consensu autem afficiuntur, & quæ sunt ejusdem generis, & quæ vicina, quæ supra significavit, quùm proximos dixit: quæ communia primò sunt, maximè læduntur. Tormina igitur, & varices, quorum causa erat succorum tubercula excitantium transfusio, gibbum curant: sed ex iis malis, quæ consensus causâ oriuntur, nullum est, quod priorem morbum depellat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ια'.

ΙΣχία γὰ τοῖσι τουτέοισιν ἀζαρκότερα ἔῃσι, ἢ τῖσιν ἄλλοισιν κυφοῖσιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XI.

His autem coxæ extenuantur, magis quàm quibus spina suprà gibba est.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΟΙς κατ' ὀσφὺν ἐστὶ τὸ κύφωμα, τούτοις ἰσχία μᾶλλόν ἐστιν ἀζαρκῆ, τῶν τὰ ῥάχεσιν κυφῶν. ὃν τούτου δὲ δῆλον, ὡς καὶ τοῖς τὰ ῥάχεσιν κυφοῖς, ἀζαρκῆ μετρίως γίνεσθαι τὰ κατ' ἰσχίον, ὡς ἂν κοινωνοῦσι τῇ ῥάχι. C

QVibus spina ad lumbos gibba est, his coxæ graciliores sunt, quàm quibus ad pectus. Hinc autem manifestum est coxas, quibus spina ad pectus gibba est, graciles modicè reddi propter consensum quem habent cum spina.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιβ'.

ΗΜέν τοι σύμπασα ῥάχις, μακροτέρη τούτοισιν, ἢ τῖσιν ἄλλοισιν κυφοῖσιν. D

HIPPOCRATIS TEXTUS XII.

Tota autem spina longior his est, quàm quibus à superiori parte gibba est.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΤΟῖς μηδέπω τελείοις καὶ ἡλικίῳ, θεὼς τοῦ κοινοῦ ἡ ἀζαφία, ἔπειτ' ἀναύξητα τὰ πεπονθότα μόρια γίνεται, κρᾶτα καὶ θεὼς ἐῤῥέθη. νυνὶ δὲ, περιέθησαν ἄλλως διαφορὰν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἡλικίας, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πεπονθότων μορίων. ὅσῳ γὰρ ἐν ἀρχῇ μᾶλλον ἑαυτῆς ἡ ῥάχις παύῃ, τοσούτῳ μᾶλλον ἀναυξητέρα γίγνεσθαι, δίχα τῆς ἡλικίας αὐτῆ, & τῆς αὐξήσεως ἀνῶδές ἐστιν. E

HIs qui ætate nondum robustâ sunt, præterquàm quod communis est macies, accedit quòd affectæ partes non augentur, quemadmodùm & anteà dictum est: Nunc distinctionem aliud adjungit, non ab ætate, sed à locis affectis: nam spina, quò magis versus suum initium vitiatur, eò minus augetur, cùm habeat & originem, & incrementum supernè.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

ΗΒη δὲ, τῷ ἡλίκιον βεκρύτερα, & ἀτελέστερα, καὶ ἀγονώτεροι ἔῃσι τῶν ἀνώδεα κυφῶν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIII.

PVbes autem & barba serius increscit, & minus completur; minus item fœcundi fiunt, quàm quibus gibba est pars superior.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΤΩι κοινῷ λόγῳ τῆ συμπαθείας, θεωρεῖσθαι διαφορὰν καὶ τὸν τῶν τόπων φύσιν. ὁ μὲν οὖν κοινὸς λόγος ἐστὶ, τὰ ταλαιπωρούμενα, τοῖς πεπονθόσι συμπάσχειν. ἔστιν ὅπου μὴ ἀναπεφυκότα μόρια, δυσπαθέστερα γίνεσθαι τοῖς παρ' ὀλίγα, καὶ καρηκάθεις. ἔνθα δὲ τὰ καταπτέρωτα φρενῶν, ἔῃσι βεκρύτερα ἢ ἧττον. ἔστιν ὅτε καὶ ἡ καὶ ὦ γένεια βλάπτει. F

AD communem rationem consensus accedit differentia ex natura locorum. Communis igitur ratio est, ut quæ vitiatis locis proxima sunt, consensu afficiantur: propria autem, ubi hæ partes læduntur, quæ spiritui accommodantur, sequatur, ut spiritus ægrè, & cum sono moveatur: ubi, quæ infra septum transversum, pubes serius increscat, lædaturque etiam barba.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XIV.

Sed quibus corpore jam robustò gibba spina fit, his evidenter soluit morbum tunc existentem: tempore tamen ejus aliquid se ostendit, sicut & iis, qui juniores sunt, aut plus, aut minus: plerumque autem, hi affectus minus maligni sunt.

GALENI COMMENTARIUS.

B

Evidenter ἀπαιτικῶ nunc dixit, quod nonnulli alii ex veteribus dixerunt ἄντικρυς. Apertè igitur, & (ut dixerit quis) quasi res manu teneatur, gibba spina admittit ea, quæ quùm morbus judicatur, id est solvitur, expelluntur, videturque ex toto morbus summotus: superfunt tamen reliquiæ parvæ, quæ irritantur, si quid, vel in ratione victus peccetur, vel noxium extrinsecùs occurrat.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS XV.

Multi quidem gibbi, facile, & non secus, quàm bene valentes, jam usque ad senectutem id mali sustinuerunt, præsertim quibus corpus carnis plenum, & pingue effectum est: pauci tamen ex iis ad sexagesimum annum pervenerunt, plerique enim citius moriuntur.

GALENI COMMENTARIUS.

D

Ob validas vires, ob morbum levem, jamque ob universam victus rationem, qua vivunt, nonnulli gibbi quasi sani ad senectutem usque vitam degunt.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVI.

Nonnullis etiam vertebræ ab hac, vel illa parte in latus moventur. Hæc tamen, vel omnia, vel complura incidunt, eò quòd spina ab interiori parte depravetur.

GALENI COMMENTARIUS.

E

Antè jam diximus spinam ad latus conuerti orto ab ejus latere tuberculo, quòd ad se traheret ligamenta. Hoc Hippocrates fieri dixit ἀφὸ τῶν τόνων, idest, per nervos.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVII.

Quosdam etiam in id vitium compellit, unà cum morbo habitus ille, quo facere consueverunt.

GALENI COMMENTARIUS.

F

COncurrit ad spinam gibbam efficiendam, & quòd materia magis confluat ad id, quod humilius est: & quòd pars, in quam quis cubat, magis comprimatur. Prima autem, & præcipua causa, & tuberculi, & cujuslibet vitij, est partium natura morbo opportunior. Demonstravimus enim ad ejusmodi partes concurrere ea quæ superant.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιη'.

Οἱσι δ' αὖ νύξιμοί εἰσι τὸ σῶμα, ἡνίκα κύφωσις, τάχιστα ἀπαιτικὴ μὲν τῆς νόσου ἡ τότε παρεύσης, κρίσιν ποιεῖ ἡ κύφωσις. ἀσαχὲς δὲ μὴ ὀλιγωρίᾳ τι τῶν ἀμτέων, ὥσπερ καὶ τοῖσιν ἐτέροισιν, ἢ πλέον, ἢ ἔλασσον. ἧσσον δὲ κακοήθης, ὡς τὸ ὅλον γε τοῦτο ἔστιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ ἀπαιτικὸν νῦν εἰρηκὼς, ἐν ἴσῳ τοῦ, οὐκ ἐν τῷ φανερῷ δ' ὅσῳ ἄλλοι τινὲς τῶν παλαιῶν ἀπτικῶς εἰρήκασιν. οὐ μὴν τὸ φανερὸν, καὶ ὡς εἶπέ τις, ἀφωρισμένον, κρίσιν ἡ κύφωσις, ὅσῳ ὅτι λύσιν λαμβάνει, ὃ δύσκριτον αὐτὸ τοῦ παθους αἰτησαμένου παντάπασιν. ὑπολείπεται μὴν τι λεγόμενον βραχὺ προσωφελοῦν, ὅτι τὸ τοῖς κῦφ πᾶν διαφθορὰ ἀμβρτήματος, καὶ ἐν τῇ τῶν ἔζωθεν ἀπάτῃ βλαβερόν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιε'.

Πολλοὶ μὲν οὖν καὶ διάφοροι ἰώμενται, καὶ ὑγιεινῶς, τῇδε κύφωσιν, ἄχρι γήρως, μάλιστα ἢ ὅτοι, οἵσιν αὖ ἐς ὄγκον τὸ πιμελώδες φερόμενον τοῦ σώματος. ὀλίγοι μὲν οὖν καὶ τῶν τοιούτων ἐξικνοῦνται ἔτι εἰσωπέρω, οἱ δὲ πλέονες βραχυβιώτεροί εἰσιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Διὰ ῥώμην φύσεως, καὶ τοῦ παθους τὸ ὑπεικέναι· νῦν δὲ καὶ τὸ ὅλον διαίτημα, ἧπερ ὁ πάσχων σιτεῖται, μέχρι γήρως ἔνιοι τὸ κύφωσιν ὑγιεινῶς ἰώμενον.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιϛ'.

Ἔστι δ' οἷσι καὶ ἐς τὸ παράλογον σκολιοῦται σφόνδυλοι, ἢ τῇ, ἢ τῇ· πάσσα μὲν, ἢν τὸ πλεῖστα, ἢ τὸ ἐλάσσω ἦ ὀλίγῳ συγκρούσῃ τοῦ εἴσω ῥάχος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Εἶπον ἔμπροσθεν ἤδη περὶ τῆς σκολιώσεως, ὡς ἦν, ὅτ' ὁ παλαιὸν μέρος τοῦ σφονδύλου συάντος φύματός τινος, καὶ ἐφέλκοντος ὁλόκληρον ἑαυτὸ τοῖς συνδέσμοις τοῦτο λέγει ἢ καὶ ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι ἀφὴ τοῖς τόνοις.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιζ'.

Προσξυμβάλλεται ἢ ἐνίοισι, σὺν τῇ νόσῳ καὶ τὰ ἤθεα τοῖσι, ἐφ' οἷσπερ αὐτὰ ἐπιτηδεύσασι κεκλίκασι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ μὲν τοι τοῦ συρρεῖν μᾶλλον ὡς ὀπὶ τὸ ἔμπροσθεν. τὸ δὲ πρὸς τὰ φιλίππεια μᾶλλον, ἐφ' ᾧ κατακεῖσθαί τινας, εἰς τὰ τῶν κυφώματος ἤθεσιν ἢ στενότερα τοῦ. ὥστε καὶ ἀφὴ τινα, καὶ κωλυτικὴν τῶν φυμάτων, ὡς τὰ ἄλλων νοσημάτων, ἢ φυσικὴ τὰ μέσους διπλάσια· δέδεικται γὰρ εἰς τὰ ἔμπροσθεν μέρια συρρεῖν τὰ περιττά.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιη'.

Ἀλλὰ μὲν δὴ τάδε τῶν ἐν τοῖσι χοιρίοισι καὶ πνεύμονα νοσήμασιν εἰρήσεται. ὁκοῖ γάρ εἰσιν αὖτε χαλεπώτατοι προγνώσιες περὶ τῶν μελόντων ἔσεσθαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Πολλὰ μὲν καὶ ἕτερα βιβλίον τοῦτο γεγραφὼς ἐπηγγείλατο, μεμνησθήσεσθαι νυν, ἃ τόκα μὲν, οὐκ ὄλως ἔγεγραπτο, οὐ γὰρ ἐσώθη καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν παραμεινάντων βιβλίων ἀκέπη σώζεται, περὶ ὧν τῆς ἀπωλείας, πολλοῖς γέγραπται. περὶ δὴ οὖν τῶν πνευμόνων χοιράων, εἴρηται μὲν πολλὰ καὶ τοῦ μείζονος περὶ παθῶν, ὃ καὶ ἀρχὴν, ἵνα ἡ τὸ πνεύμονος ἀρτηρίη ἕλκωθῇ. Εἴρηται δὲ καὶ τοῦ πρώτου περὶ νόσων, οὐκ ὀρθῶς ὑπαγεγραμμένου, ὃ ἡ ἀρχὴ, ὃς ἂν περὶ ἰητρικῆς ἐθέλῃ ἐρωτᾶν ὀρθῶς, ἢ ἐπιθυμεῖν ἀποκρίνεσθαι. ἀλλ' ἐν ἑτέρῳ τούτων, ἃ νυν ἐπιτέλεται τελέως διώρισται.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVIII.

Verùm de his agemus, quâ de diutinis affectibus pulmonis: ibi enim de his futurorum pulcherrimæ prognosticationes traduntur.

GALENI COMMENTARIUS.

Multa quoque alia in hoc libro scripturum se pollicetur, quæ nunc non extant. B Ea fortassè, vel non scripsit, vel interierunt, quemadmodum & multa alia Antiquorum volumina, quæ nunc non extant, de quorum interitu complures scripserunt De diutinis igitur affectibus pulmonis multa habentur, & in majori libro de morbis, cujus initium est: Si pulmonis arteria exulceretur. Atque etiam in primo libro de morbis, qui non rectè ita inscribitur, cujus initium est: Qui utique interrogare de curatione rectè velit, rogatusque respondere. Sed in neutro horum plenè exequitur, C quæ hîc pollicetur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιθ'.

Ὅσοισι δὲ ὀν κυρτώσιος ῥάχις κυφοῦται, ὀλίγα δὴ τούτων σκεπτέον, ὥστε ἐξιθύναι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἄχει νυν, ἐγεγράφει πρὸς τῆς ἔξωθεν αἰτίας διαφθειρομένης ῥάχεως. ὅσα δ' ἀπὸ τῆς δὲ ῥήσεως ἐφεξῆς γέγραπται τάδε, οὐκ κυρτώσιος, ἢ λόγος πληγῆς, βιαιοπραγιῶν τοῖς σπονδύλοις, εἰρηται, ἢ ἔστι τὰ πλείστα σφῶν, πλὴ εἴ που δόξω προσεπιμνήμην αἰτίαν προσθεῖναι, καθάπερ ὀν νυν, τὰ ὀλίγα καὶ τῆς ῥάχεως ἀποδιορθώσεως, καί που τούτου τῶν δυναμένων, τὴν αἰτίαν ἐν τοῖς ἑφεξῆς αὖθις ἐνδείκνυμι, χαλεπωτάτους εἶναι τοὺς σφονδύλους συλλέγοντα, ὅταν εἰς τὸ αὐτὸν καὶ ὁμαλὸν ἔσπον σκοπεῖσθαι εἰς τὴν διόρθωσιν, χαλεπώτατόν ἐστιν ἐμβιβάσαι. πολλὰ δ' ἂν ἐπιφύσεων ἰδεῶν, πολλὰ δὴ καὶ ποικιλότητα ἐν ἑκάστῃ. τοῦτο γὰρ ὀν σὺ αὐτὸς τὸ ὅλως, ὅτι τὸ ὀφθὲν ἐμάθετε.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIX.

Quibuscunque cadentibus gibba spina fit, paucis ita convalescit, ut dirigatur.

GALENI COMMENTARIUS.

Adhuc scripsit de spina citrà exteriorem causam depravata: quæ deinceps adscri- D bit, omnia sunt de vertebris, quæ ob casum, vel ictum aliquem læduntur. Pleraque autem plena sunt, nisi ficubi opus sit omissam causam adjicere, quemadmodum & nunc, eum asserit rarò luxatam spinam restitui. Cujus rei causam, etsi nunc afferre potuisset, in sequentibus demonstrat, cum scribit vertebras cardinis modo instructas, ita, ut ubi una aliqua quovis modo exciderit, in suam sedem magno negocio revertatur, cùm in singulis multi processus sint, multi sinus. Hoc autem & aspectu E ipso in ossibus didicistis.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κ'.

Τοῦτο μὲν δὴ, αἰ ἐν τῇ κλίμακι καταστάσιες σοβεῖν ἀπεξήθωσαν, ὧν γε ἐγὼ οἶδα. χρέον δὴ οἱ ἰητροὶ μαλιστα αὐτῇ ὅτοι, οἱ σπουδαιοτατες σκεψασθαι τὸ πολιὸ ὄχλον. τοῖσι δὲ τοιούτοισι ταῦτα φαμαίσιά ἐστιν. ἢν ἢ κρεμαιόμενον ἴδωσιν, ἢ ῥιπτεύμενον, ἢ ὅσα τοῖσι τοιούτοισιν ἔοικε, ἃ ταῦτα κινέοισιν ἀεὶ, καὶ ἐκεῖ αὖθις μοχλοῖ, οἱοῖόν τι ἀπέβη ἀπὸ ἧς ἀρχῆς ἐποιήσατο, εἶτε κακὸν εἴτε ἀγαθὸν. οἱ μὲν οὖν ἰητροὶ, οἱ τοιαῦτα διειτηδεύοντες, σιαφοί εἰσιν, οὐ γε ἔγωγε ἔγνων. ὃ μὲ δὴ σπανώνημα ἀρχαῖον, καὶ ἐπαμύνω ἔγωγε σοφίσμα τῶν τότων σπανοποιούμενα, καὶ τοῦτο καὶ ἄλλο πᾶν ὅ, τι μηχάνημα καὶ φύσιν ἐπενοήθη. οὐδὲν γὰρ μοι ἄξιστον, εἰ τις κόλαβος σκυβάτας καταστήσειε, καὶ ἐξηθύναι ἐνίκα. αὐτὸς μὲν οὖν κατηχεῖσθαι σφάλτα ἐμοὶ τοιούτοισι ἐπιτρέψαι ἴσως, ὅτι τοῦτο ὅτι θεὸς ἀπατεώνων μᾶλλον οἱ τοιοῦτοι ἔασι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XX.

Jam verò intensio, quæ super scalam adhibetur, nullum, quod sciam, restituit. Ea potissimùm utuntur medici, qui apud vulgus videri volunt magnum aliquid moliri. Apud hoc enim admirandum est suspensum hominem intueri, vel projectum, vel tale quidpiam: semperque hæc ab ipso laudantur, cui nec ultrà curæ est, quinam effectus sequatur ex hujusmodi præsidio, bonus ne an malus: medici verò, qui hæc student, rudes sunt, quos quidem novi. Inventio quidem vetusta est: atque ego sanè primum auctorem laudo, non solùm hujus, sed cujusque machinamenti secundùm naturam excogitati, minimè enim diffido nonnulla restitui posse, si quis rectè præparans concutiat: sed turpe existimavi ejusmodi morbis ità mederi, quùm ejusmodi machinationes magis sint impostorum.

A

GALENI COMMENTARIUS.

QUoniam (ut oſtendimus) in omnibus articulis reſtituendis, præcedere debet in diverſas partes extenſio, eandem quoque ad ſpinæ oſſa neceſſe eſt adhibere. Qua verò ratione intendere in diverſa conveniat, in ſequentibus docebit. Nunc de ea intenſione loquitur, quæ minus rectè adhibetur, quod facere conſuevit, ſicut in prioribus jam monſtratum eſt. Primò enim rejicienda ſunt, quæcumque malè à quibuſdam Medicis fiunt, deinceps tradenda ſunt ſalubriora. Igitur, quùm Medici complures luxatam ſpinam per ſcalam extendant, aſſerit in primis ejuſmodi inventionem nihil proficere: ſi quis tamen ea uti velit, docet, quomodo facere id optimè poſſit. Ergo in intendenda ſpina propoſitum eſt ſuperiorem partem intendere per vincula propè affectum locum injecta: inferiorem, per corporis pondus. Ad hoc itaque ſpectans, quæ ab ipſo ſubjiciuntur, percipies: maxima enim ex parte clara ſunt.

B

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐπειδὴ προηγήσατο χρὴ, πάσης ἐμβολῆς ἀρξάμενον ἀπὸ πάσης, ὡς ἐδείξαμεν, ἔστι καταλαβεῖν καὶ τὸ ὀρθὸν, ἔστι καὶ τὸ κυρτὸν, ὡσαύτως προσήκειν. ὅπως μὴν οὖν ἀπτέον αὐτῶν ὠφελίμως χρὴ, μὴ πάνυ διδάξει. νυνὶ δὲ, ἐξελέγχειν φησὶ τὴν κακῶς γινομένων καταστάσεων, ἔθος ὂν αὐτὴν ποιεῖν ὅπως, ὡς ἤδη δέδεικται, δεῖ τὸ ἔμπροσθεν. δεῖ γὰρ βιάζειν πρότερον, ὅσα κακῶς ποιοῦσιν ἔνιοι τὴν ἰατρεῖαν, εἶθ' ὅπως διδάσκειν τὰ βέλτιω. καταπονοῦντων οὖν πολλῶν ἀεὶ κύφωσις τὰ κυρτὰ ῥάχεα σφαρδαπάσαι, μάλιστα μὲν φησι, μηδ' αὐτῶν τὴν πρὸ ὀπίσω ἐπίνοιαν ἔχειν. εἰ δὴ ἄρα βιάσαιτό τις χρῆσθαι, δηλοῖ ἔφησε οἷς χρῆσθαι αὖ τις κάλλιστα. προσκτᾶται γὰρ ἐν τῇ καταστάσει, πῶς μὲν αὖ τὸν τῆς φλεγμονῆς ἐργάσασθαι δεῖ τὸ δεσμεῖν, οὐ προειρήκαμεν πλησίον τῶν παρόντων μερῶν, πῶς δὲ κατὰ, δεῖ δὲ βαρὺς ὁ σώματος. ἀφεῖς τοῦτον οὖν ἐπιβλέπων τὸν σκοπὸν, ἀκολουθήσῃς τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις ἐφεξῆς. ἔστι γὰρ τὰ θαλῆτα ἔφη.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXI.

QVibus prope cervices ſpina gibba ſit, par eſt minus ſuccurri intenſione adhibita per caput deorſum demiſſum; parum enim ponderis habent caput, & utrinque lati ſcapularum oſſis ſummitas, cùm deorſum ſpectant: ſed hos veriſimile eſt in pedes deorſum concuſſos magis reſtitui; in eam enim partem demiſi majus pondus habent. At quibus infra gibba ſit, hos concutere magis convenit capite, deorſum ſpectantes. Si quis igitur concutere velit, rem ſic rectè molietur. Scalam ſternere ſcorteis pulvinis tranverſis debet, vel ex lana benè alligatis, ac paulo plus, & longitudinis, & latitudinis ſcalæ tenentibus, quàm occupet hominis corpus.

D

GALENI COMMENTARIUS.

QUùm ſpina, vel propè initium lædatur, vel propè finem, vel in medio ſpacio, primò agit de noxa ipſius propè cervices. Ergo in hoc caſu, ſi quis ſuper ſcalam à pedibus hominem ſuſpendat, ſicut nonnulli medici Hippocratis ſeculo conſueverunt, nulla ferè intenſio fiet ab inferiori parte, quum parum ponderis ſit in capite, & in cervicibus: ſed, ſi in ima vitium ſit propè os ſacrum, maximè ſperare quis poterit hujuſmodi vim ab inferiori parte abundè futuram. Subdit deinceps, qua ratione id optimè fiat.

E

HIPPOCRATIS TEXXUS XXII.

POſt hæc homo ſuper ſcalam reſupinetur, dein pedibus non divaricatis juxta talos ad ſcalam alligetur vinculo, quod quidem firmiter, ac ſine compreſſu teneat, ſed molle ſit: vinciatur item, & ab inferiori, & à ſuperiori parte cixca utrumque genu, & tum circa coxas, circa ilia inſuper & pectus, habenâ ita latâ, ut concuti non prohibeatur: ſed brachia juxtà latera extenſa ad ipſum corpus, non ad ſcalam religentur.

F

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐπειδὴ τὰ ἄνθρωπον ὕπτιον καταγκλίναι δεῖ τὴ κλίμακα χρὴ, κἀπειτα προσδῆσαι τοῖς πόδας ἄνευ τοῦ σφυρὸν, ἀφεῖς τὴ κλίμακα, μὴ ἀγαβεβᾶσθαι, ἐν δεσμῷ δὲ ὀλίγῳ μὲν, μαλακῷ δὲ. προσδῆσαι δ' κατωτέρω ἐκάτερον τὸ γονάτων, καὶ ἀνωτέρω προσδῆσαι καὶ τὰ ἰσχία. κύ ὁ τοῖς κενεῶσιν, ἃ κύ ὁ ἕηθος χαλασθῆναι ὀφείλει ἐπὶ τοῖς ἐξηγήσεσι, ὅπως, ὅκως μὴ κωλύωσι τὴ κατάτασιν. ὅτι δ' χρέος προσκαβεδεῖν προσὸς αὐτὸ τὸ σῶμα, ἃ μὴ προσὸς τὴ κλίμακα.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΣΑφῶς διηρθρωμένος ἅπαντα, εὔσχολον καὶ ἀδέσμωτον, τὸν διοχλοῦντα, τανύειν ἀσφαλῶς τε ἅμα, καὶ ἀθλιότητος.

GALENI COMMENTARIUS.

EXprimit omnia evidenter; vinculum; quod firmiter, ac sine compressu teneat, εὔσχολον dixit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κγ'.

ΟΤαν δὲ καταικίσωσιν ὕπως, ἀείρειν τὴν κλίμακα, ἐς θεῖς τύρσιν πρὸς ὑψηλὸν, ἢ θεῖς αἴτωμα οἴκου.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIII.

SCala ita preparata attrahenda est ad turrim altam, vel ad culmen domus.

B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΥρσιν μὲν τὸ πύργον ἀκριβῶς λέγει, οἶκον δὲ αἴτωμα, ὃ ὑψηλότατον μέρος· ὅπερ καὶ ὀνομάζουσι τῶν εἰς ὕψος αἰρομένων τὸ ὀρθοῦν τετράγωνοι δοῦλοι. εἰ μὲν οὖν ἐπιλαβέσθαι ποιήσῃ τις, αὐτὸ κεκρύμμα, ποιήσῃ τὸ ὀρθοῦν ἐπιπεπεδον, οὐκ ἀλέαν ἴσχουσιν ἐρυσθῆναι. κέκραμνον δὲ ἔστιν οὐδὲν διαπέρρυτον αὐτῇ, ὃ ὕδωρ τὸ ἔμβροχον ἐᾷ βάλλειν. κᾂ τοῦτ' οὖν ὑψηλὸν ἐργασάμενος τὸ μέσον τοῦ ὀρθοῦ, κᾂ ὃ μῆκος, οὐ τὸ ὀπίσω θεῖς ὃ θεῖσον τετραμμένον, ὅτου γὰρ ἐπιλαβοῦνται ἐφ' ἑκατέρων τῶν πλαγίων τοίχων καταγὴ τὸ ὀρθοῦν ταπεινὸς μένον, ὥσπερ πυλὴ ἢ θεῖς πτέρυγας καθημμένας. ὅπου γὰρ ἐοίκασιν εἰκῇ σταμνοι οἱ πεφυκότες κεῖσθαι τοῦτο τὸ οἰκείας ὃ μέρος, αἰτὸν ἢ ἐᾷ οἶδε, καθὰ φησι καὶ ὁ Πίνδαρος φησιν ἐν τοῖς Πλειάσιν.

C

Χρύσεα δ' ὀξύπτερα ἀετοῦ ἄειδον κληδόνες.

καὶ Εὐριπίδης ἐν Υψιπύλῃ φησίν.

Ἰδοὺ θεοὶς αἴθερα ἐξαμιλλῆσαι κόραι.

Γεγράπται οἵσι θεσσελεπον τύπος.

Ὅτι ἢ ἐᾷ ἡ τύρσις πύργον σημαίνει, ἴδιοτυπως ἀξιόπιστος ἐ ὁ Διοκλῆς, ὁ Καρύστιος, ἑρμηνεύων τὸ νῦν εἰρημένον λέξιν ἐξηγεῖται ἐν τῇ περὶ ἐπιδέσμων βιβλίῳ, κᾂ τόνδε τὸν τρόπον ἐγκαλῶν. αἴρειν ἢ τὴν κλίμακα θεοὶς πύργον ὑψηλὸν, ἢ οἰκίας δεπὸν.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

LOcus autem super quem concuti homo debet; renitatur: qui verò sursum attrahunt, non ignari sint, ut æqualiter, rectè, & in neutram partem inclinantes repenteque demittant, ne scala in alteram partem inclinata ad terram perveniat, neve ipsi in priorem partem convertantur.

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κδ'.

ΤΟ δὲ χωλεὸν ἵνα ὄκου καθεσιλίς, αὐτίτυπον ἔστω. τοῖς δὲ αἰκατιόντας, ὑπταιβόλους χρὴ εἶναι, ὄκως ὁμάλως, καὶ κλᾶς ἢ ἰσορρόπους, ἢ ὀξαπινέως ἀφῆσαι, ἐ μήτε ἡ κλιμαξ ἑτερόρροπος εἰς χλῶ ἀφιξέσθω, μήτε αὖθι περιπετὲς ἔσηται.

GALENI COMMENTARIUS.

SVmmam scalam à sublimiori loco suspensam, quæ, ut dictum est, alligatum hominem habeat, in pavimentum subitò demittit, ut cadente hac, atque concussâ, recondantur spinæ vertebræ suo loco motæ. Meritò autem ad hunc usum duro, & renitenti pavimento opus est: nam, si ita molle sit, ut cedat, spinæ concussus remittitur, ac sine ullo effectu res erit.

F

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΠΡὸς ὑψηλὸν π, τὸν ἀρχὸν τὴν κλίμακος αἰαλεῶν ἐχρυσοῦ ἐπιδεδεμένον, ὡς εἴρηκε, τὸ αὖθεσπον, ἀφίησιν ἀθρόον ἐπ' ἐδάφους, ἵνα περιπατήσῃς τὸ ὀξυγνεῖσης σφοδρῶς, ἢ ῥάχις, εἰς τὸ κᾂ φύσιν χώραν ἐμβιβάσῃ τὸ πῆρο. ἔστι γὰρ σφόνδυλον. βέλτιον οὖν ἐν τούτῳ ᾧ ἔρχῳ, σκληρὸν ἐᾷ, καὶ αὐτὸ τυπον ὃ ἔδαφος. εἰ γὰρ ὕπως εἴη μαλακὸν, ὡς εἰκὸς, ὀκλυέι τῶν ὀξυσεισιν τὸ ῥάχεως, οὐδὲν αὖ γίνοιτο πλέον.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXV.

VRi verò à turri demittas, vel à malo, qui carchesium habeat annexum, commodius adhuc rem parabis, si à trochlea, vel ab axe funes demittas: sed molestum est in his longius immorari.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κε'.

ΑΠὸ μέσου τύρσιος ἀφιεὶς, ἢ ἀπὸ ἰσχύος καταπηχύτος, καρχήσιον ἔχοντος, ἔτι κάλλιον ἂν τις σκευάσαιτο, ὥστε ἀπὸ ξυλίνης τὰ χαλῶμενα εἶναι ὅπλα, ἢ ἀπὸ ὄτου. ἀνδρὶ μὲν καὶ μακρηγορεῖν περὶ

morari. Per has tamen machinationes concuti quis maximè poterit. Quod si spina in parte admodum superiori gibba fuerit, atque omnino concuti hominem oporteat, expedit in pedes concuti, ut jam dictum est: hoc siquidem pacto magis in inferiorem partem compelletur.

A

Τύπων. ὅμως ἢ, ὁκ ἔστι τῶν ἀδ' ὅλῳ καταπεσεῖν, μάλιστα μὲν τῆς καταπεσεῖν. εἰ μόνη τις κάρηνα αὖω εἴη ὁ ὦμος, δέοι ἢ καταπίπτειν, πάντως ὅπῃ πόδας λειτουργεῖ, ὥσπερ ἤδη εἴρηται. πλείων γὰρ ἔστω γλυφὴ ἡ καταῤῥοπὴν ἐπὶ τοῦτο.

GALENI COMMENTARIUS.

QVùm scala ex sublimiori aliquo loco suspensa in terram demittenda sit, tepentè, æqualiter & in neutram partem inclinata, satius est, inquit, vincula ipsa circa trochleas volvi, sic enim facilè, æqualiter, & sine inclinatione ducentur. Antea turris tantùm, & cacuminis domus, mentionem fecit, nunc malum adjungit, quem ἱστὸν appellat, significans maximum, atque erectum tignum, cui summo superpositum est aliud lignum transversum, à quo suspenditur velum, quod ἱστίον Græcè nuncupatur. Differunt enim inter se ἱστὸν trium syllabarum, & ἱστὸς duarum: hoc siquidem vocabulo malus significatur, qui, ut retuli, tignum est, quod in navi erectum affigitur: sed illo linteum, quod à ventis inflatur; funes verò in summo malo, carchesii nominantur. Ergo ubicunque ad suspendendam scalam malo utendum est, id efficiendum est per trochleas, & carchesios; nihil etiam deterius esse affirmat ad hæc uti axiculis, quos appellat ὀνίσκους.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΠειδὴ τὴ κλίμακα, φησὶς ὑψηλόν τι χωρίον καταβιβάσθαι, ἀφῆσαι χρὴ αὐτὴ τὰ γῆς, ὀξυφώνους τε, καὶ ἐμμελεῖς, καὶ ἰσορρόπους, ἄμεινον εἶναί φησι, ἕως δεσμοὶ αὐτῆς ἐπὶ τροχιλίας ἐλίττεσθαι. ἐπεὶ γὰρ ὕψηλόν τὸν κίονα ἔπασε ἐρασσόμβα, καὶ ὁμαλὸν, καὶ ἰσόρροπον. ἔμφασιν δὲν τύροιτο, καὶ ἀετώματος οἴκου μηκυνθέντος μόνου, νυνὶ δὲ ἰσὸν φησὶν ἅπλοῦ, ἢ ὄλον, ὅπ ὁ μέγιστόν τε, καὶ ὄρθιον ξύλον, ὡς αὐτὸ ὦμος ἐπιτίθεται, ἄλλο ὁ ξύλον, ὅταν ἐνηρμοσίαι ἔχῃ, ὡς φησὶ τὸ ἰσὸν, ὃ δὲ ξύλον ὁ ἱστίον ὀνομάζεται. διαφέρει γὰρ ἱστίον εἰπεῖν ἢ τὸν περὶ συλλαβῆς, ἢ ἰσὸν, ἐν δυοῖν. ἰσὸς μὲν γὰρ, ὡς εἶπον, ὀνομάζεται ὁ κατὰ τὸ νηὸς ἐμπαπτὸς ὀρθὸν ξύλον, ἱστίον δὲ, ἢ φυσατὸν μὲν φησὶ τὸ ἀέμων ὄθόνη. ὃ τῷ κατὰ τὸ αὖω τελευτῶν τῷ ἰσῷ κάλοις, ὀνομάζουσι καρχησίους. ὅτ' ἂν οὖν ἱστῷ μέλλῃ χρῆσθαι φησὶ ὁ κρεμάσαι τὴ κλίμακα, ἀλλὰ τροχιλίαις τε, καὶ καρχησίοις, ἐργάζῃ τοῦτο, χείρων ἡ σοὶ εἶναί φησι, ἢ ὀνίσκοις εἰς τὰ ζεύγλας. καλὰ δ' ἔστω δηλονότι τοῖς ἄξοσιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVI.

FVlcire autem pectus debes ad scalam fortiter alligans, atque item cervices habenâ valde laxâ, quatenus, quod excessit, in suum locum revertatur: atque insuper caput à fronte ad scalam devincire, ac brachia extenta ad corpus non ad scalam; reliquum tamen corpus solutum sit, nisi quòd pluribus locis habena laxa circundetur, quatenus, quod excessit, in suum locum revertatur.

GALENI COMMENTARIVS.

IN superioribus quoque ostendimus ἔρματα dici ab Hippocrate fulcimenta, & ἐρμάσαι fulcire: atque hoc esse, quod à Poëta scribitur, Υποδρεον ἔρματα νηῶν.

Scala cum scorteis, &c.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κϛ'.

ΕΡμῶσαι μὲν χρὴ κὴ μὴν ὃ σῆλος, ὡς τῶν κλίμακα προσδήσασθαι ἰσχυρὰς, κὴ ὁ τ' αὐχένα, ὡς χαλαρωτάτη ἁπάντων ὅτου ἔχει περιτροπὴ εἴη· καὶ ἀυτὸν τ' κεφαλὴν κὴ ὃ μέτωπον προσδῆσαι πρὸς τὴ κλίμακα. τὰς δὲ χεῖρας ἐκτεταμένους πρὸς ὃ σῶμα προσδῆσαι, μὴ πρὸς τὴ κλίμακα. ὃ μὲν τοι ἄλλο σῶμα ἀδετον εἶναι χρὴ, πλὴν ὅσον ἔχει περιδεδέσθαι, ἄλλη δ' ἄλλῃ ἁπάντων χαλαρῇ ἐκτείνεσθαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΛΕλεκται μοι καὶ πρόσθεν ἔρματα, τὰ ἐρείσματα, καὶ ἐρμάσαι, ὃ ἐρεῖσαι, καὶ τοῦτ' ἔστιν, ἢ ὃ ποιητὴ λεγόμενον. ὑπὸ δ' εἴρεον ἔρματα νηῶν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XI.

SEd videndum est ne hujusmodi vincula concuti hominem non sinant. Crura verò non ad scalam, sed inter se vincienda, ut è regione spinæ dependeant: hæc siquidem ita admovere convenit, si homo super scalam omninò concutiendus sit. Turpe autem est in omni arte, nec minus etiam in medicina sine ullo profectu magnam adhibere turbam, magnum spectaculum polliceri, & multa verba facere.

GALENI COMMENTARIUS.

QUòd si homo qui concutitur, nullis corporis partibus, exceptis superioribus, ad

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κζ.

ΟΚως ἢ μὴ κωλύωσιν ὅτοι οἱ δεσμοὶ τὴ κατάσιον, σκοπτέον τάδε. σκέλεα μὲν πρὸς μὴν τὴν κλίμακα μὴ προσδεδέσθω, πρὸς ἄλληλα ἢ, ὡς χρὴ τὴ ῥάχιν, ἰσόῤῥοπα ἔῃ, ζώνη δὲ μὴν τοι διατεῖνον ποιητέα, εἰ πάντως δέοι ἐν κλίμακι κατασείεσθῶαι. αἰσχρὸν μὲν τοι καὶ ἐν πάσῃ τέχνῃ, καὶ ἤκιστα ἐν ἰητρικῇ, πολλὸ ὄχλον, καὶ πολλὸ ὄφελος, ἐπαγγέλλεσθαι, ἔπειτα μηδὲν ὠφελῆσαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΑν μὲν μηδὲ ὅλως, ὁ καταισχύνων ἁρμοσθῇ τὸ σῶμα, πρὸς τὴ κλίμακα δεσθῆς μόνον ὐκ τὰ αὖω μερῶν,

ἐκκυλισθῇ) ῥᾳδίως εἰς τὸ πλάγια μέρη. καταδῆσαι δὲ αὖ πάλιν ἰσχυρῶς, ὡς ἀκίνητος εἶῃ, ἀνεῖς τ' καταπείσας ὑπὲρ ὀνήσεως. χρῆσθαι γὰρ, ἀμφοτέρων σκαζόντων, ὥσπερ δεσμεῖν αὖθις, ὡς μήτε ἀκίνητον εἶῃ παντάπασιν, ὑπὸ τῆς τ' δεσμῶν ἀσφαλείας σφιγγόμενον, ἀλλὰ μήτε χαλαρὸν ὥστε ὑπεκεῖναι, ὡς κυλισθήσεται εἰς τὰ πλάγια. κατεγνωκὼς γὰρ τ' ἑαυτῆς αὐτῆσιος ὁ Ἱπποκράτης, ὅμως ἐχαλᾶν, ὡς αὖ κοιλήσει σκυβάσιεν αὐτὸ, ἐπειδὴ τοῖς χρωμένοις εὖ ἐσ, μηδ' ὅλως πάλιστα ποιῆν ὃ ἔρρον ὑπισχνοῦμαι, ἀλλὰ καὶ ὡς εἶπον, σαθρὸν γὰρ μοι ἀμφοτῶν, εἰ τις κοιλὰς σκυβάσας κατασήσῃ, κἀν ἐξῆς σεισθεῖναι ἔνια.

A scalam vinciatur, facilè in latera devolvitur: at rursus si fortiter alligetur, ut immobilis sit, concussu nihil levatur. Ambo hæc igitur spectantes, ita hominem vinciemus, ut neque immobilis sit, quùm concutitur sub vinculis firmirer adstrictus: neque ita laxè super scalam contineatur, ut in latera devolvatur. Hippocrates autem hujusmodi extendendi rationem contemnens, quo tamen modo optimè adhiberi posset, adscripsit: quandoquidem vidit, qui ea utuntur, nescire ipsam optimè adhibere: huc accedit quod superius dixit, minimè B enim diffido nonnulla restitui posse, si quis rectè præparans extendat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κή.

Χρὴ γὰρ, φησὶν μὲν γινώσκειν τὴν φύσιν τὴν ῥάχιος οἵη πέφυκεν, ἐς πολλὰ γὰρ νοσήματα φέρουσιν αἱ ἰῶντες.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐπισημήνεσθαι βούλομαι καὶ ἄνωθέν που, καὶ αἰεὶ μνήμην ποιῆσθαι τῶν ἐμπροσθέν μοι εἰρημένων τε καὶ τοῦ φέροντος αὐτῶν βιβλίου τοῦ τῆς Ἱπποκράτους αἱρέσεως, ἐν ᾧ γνῶσιν τινὰ ἀναγκαίαν περὶ ἐμπειρικῆς ἰατρικῆς, διμηνσύραν Ἱπποκράτην καλῶ ἐμπειρικήν. ἐμπειρικώτατος μὲν γὰρ ἦν ἁπάντων τῶν κατὰ τὴν ἰατρικὴν τέχνην, καὶ μάλιστα τῇ πείρᾳ φερομένων τὸν νοῦν, καὶ πολλὰ ζητῶν δοκιμάζων, ἵνα δὴ ὅλως ἀφίκηται πολλαῖς ὑπονοίαις χρώμενος λογικαῖς, καὶ ἀναλυτικὸς τε μάλιστα καὶ συνθετικὸς, ὡς ἀφελησόμενον ἰκανῶς τὸν τέχνην, ὅσῳ καὶ νοῦν ἐδύνατο ξυφοῦς, τὴν φύσιν τῶν ῥάχεως ἀζιοῖ γινώσκειν, ἣν ἀρχὴν τῶν φασιν οἱ ἐμπειρικοὶ, καθάπερ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων μερῶν.

C Notare semel alicubi volumus, atque in memoriam educere, quæ à nobis dicta sunt à principio, in primo libro de ratione corporum incidendorum Hippocratis in quo empiricorum impudentiam cognosces, qui audent Hippocratem appellare empiricum. Fuit enim omnium qui medicinam exercuerunt, maximè experiens, maximeque experimentorum spectator: iisque omnia comprobavit, quæ multis fretus rationalibus argumentis invenit; potissimumque rationi corporum incidendorum operam dedit, ut quæ mirum in modum ad artem D conferat, quod nunc apertè docet, quùm spinæ naturam intelligi velit, quam empirici non secùs quàm cæterarum partium omnium, esse inutilem dicunt.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVIII.

In primis quidem cognoscendum est, quæ sit natura spinæ: ad multos enim morbos ea opus est.

GALENI COMMENTARIUS.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κθ.

Τοῦτο μὲν γὰρ ὁ φησὶ τῶν κοιλίων ῥέπον, οἱ σφόνδυλοι ἐντὸς ἀποί εἰσιν ἀλλήλοιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τῶν σφονδύλων, ὃ μὲν ὀπίσω μέρος, ὀπίφυσιν ὀξείαν ἔχει χονδρώδη καὶ ὃ καλᾶς, ἣν ὀνομάζουσιν ἀκανθαν, ὃ δὲ ἀντικείμενον τούτῳ ὃ φέρον τε ἐντὸς, ἑκάτερον μὲν γὰρ ὀνομάζεται, χόνδρῳ μὲν ἐπαλείφει καὶ αὐτό. παρεφίρεις δ' ἔστι, ὃ λέγω, σωρείμενον ὀξείᾳ ὀπίφυσιν ἔχον, ὅλ' ὅλως ὀξυκλινὲς ἅπαν βεκρυτάπτω, ὥσπερ ὀπίσω τε καὶ κάτω πλαγίων ἔχᾳ. ὁπόταν μὲν οὖν εἰσιν ἑκάτερα τὰ σφονδύλων αἱ ὀπόφυσις, ἔστι τε κάτω σκελετὸν εἶπον, εἰρημένον πρὸ μὲν σφονδύλων, οὓς καὶ ὃ ἔνδον μέρη κέκληκεν ὁ ἵππος, ζωντέσιν ἀπηρτισμένοις ἀπάντων τε καὶ τῶν ἑαυτῶν ἕκαστον, ἓν τε τῇ πρὸς ἀλλήλοις ὁμιλίᾳ, δίχα γὰρ οὐ ἐζοχή τις αὐτοῖς ἔστιν ἐναντία, καὶ καὶ πάνυ ἀλλήλοις ἐφαρμόσιουσιν, ἐρίσιος αὐτοὺς ὠνόμασιν εἶῃ φέρειν ἀλλήλοις, εἶῃ ἀπηρτισμένους ὁμιλοῦσας.

E

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIX.

Vertebræ igitur ab interiori parte, quà ad ventrem spectant, inter se sunt æquales.

GALENI COMMENTARIUS.

Vertebræ à posteriori parte processum exigunt acutum, extrema parte cartilaginosum, qui spina nuncupatur: à contraria verò, priori scilicet, sive interiori (utroque enim vocabulo nuncupatur) æquè cartilaginem superjectam habent, quà rotundæ sunt & leves, nullumque acutum processum exigunt, neque prorsus eminentiam aliquam, vel brevissimam, quemadmodum & à posteriori parte, & à latere. Quales igitur singularum vertebrarum processus sint, ex cadavere arido intelligies: ex F quo planum etiam fiet id quod ait, vertebras ab interiori parte esse æquales, hoc est, æquari singulas, quà inter se junguntur. Quoniam igitur ea parte nullum processum habent, aptissimèque inter se conveniunt, æquales esse inter se dixit, hoc est æquari ea parte, qua cohærent.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XXX.

Alligantur autem inter se mucoso, ac nervoso ligamento, quod à cartilagine orsum usque ad spinæ medullam progreditur.

GALENI COMMENTARIUS.

NAturam commissuræ vertebrarum ad unguem indicat; non enim altè admodum unitatem coëunt à parte interiori, sicut nonnulli existimarunt: nam sic ubi in posteriorem partem plurimùm curuanda spina esset, vel ex toto retinerentur, vel divellerentur; nunc autem res aliter habet, quùm non coëant in unitatem; sed veluti vinculo alligentur mucoso nervosoque, atque idcirco leniter aliquid hac parte moventur, qua nullo modo motæ fuissent, si continuarentur. At neque vinculum earum ad spinæ medullam usque pertinet; sed interjecta aspera membrana in orbem medullam ipsam complectitur, quæ non secùs ac cerebrum, tenui membrana primò velatur, postea crassiori; sed præter ea quæ in cerebro sunt, spinæ medulla septa est, hoc tegmento, quod vim habet prohibendi ne doleat, quùm vertebrarum ossibus offenditur, ubi spina movetur. Circa ipsas autem vertebras innatum est vinculum mucosum, hoc est glutinosum, & quasi pituitæ plenum, ut vertebræ promptius moveantur, ipsumque vinculum minus lædatur. In vehementi enim motu abrumpuntur, quæ sicca sunt, & sine humore, atque idcirco qui loris ad vehicula, & jumenta utuntur, ipsa inungunt; quanquam ejusmodi mucosus humor in omnibus articulis ob eandem causam invenitur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXI.

Quædam alia etiam ligamenta nervosa, perpetua adnascuntur, & hinc atque hinc à lateribus ipsarum intendunt.

GALENI COMMENTARIUS.

PErpetua ligamenta intellexit, quæ à superiori parte deorsum feruntur plurimùm longa; nihil tamen habeo, quod scribam, quamobrem ligamenta, quæ juxta intendunt, nervosa dixerit: dicendum enim fuit, non nervosa, sed nervi; nisi si valida appellavit nervosa: nervi autem evidenter per universum thoracem juxta unamquanque vertebram intendunt, quorum superiorem originem in corporibus incidendis demonstravimus; ad cervices autem & lumbos super vertebras musculi sunt, per quos feruntur nervi.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXII.

De venis autem & arteriis huc pertinentibus alibi tractabimus, quot & quales sint, unde incbcentur, quidque in quibus possint.

B C D E F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λ'.

ΚΑὶ δέδενται ἀπὸ ἀλλήλων δισμῷ μυξώδει, ἀπὸ νευρώδει ἀπὸ τοῦ ὀνδρώδους ἀπτομένου, ἄχρι ἐπὶ τὸν νωτιαῖον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΚριβῶς πάνυ σημήναντο τὴν φύσιν τῆς σφονδύλων. ἐπὶ πλεῖστον γὰρ οὐ συμφύονται πρὸς ἀλλήλους, καθάπερ φήσαντό τινες, ἐνομίζοντο, ἐπὶ συμφύονται τοῖς ἔνθεν κἀκεῖσε ἐπὶ τὸ πλέον ἀνακλάσεσι τοῦ ἐπὶ τὰ ῥάχεως, ἤτοι τελέως ἀπέλειπον, ἢ διεστῶτα. νυνὶ δ', ὡς ἐπὶ τὸ συμπεφύκασιν, ἀλλ' ὡς ἔχει, δεσμῷ δέδενται μυξώδει, καὶ νευρώδει, ἀφ' οὗ τοῦτο, κίνησίν τινα βεβαίαν ἔχουσι, καὶ τοῦτο ὃ μέσος, οὐκ ἂν ἔχοντες, εἰ σωματοπέφυκεν αὐτοῖς οὔτε δεσμὸς αὐτὸν ἐξήκει, μέχρι τοῦ νωτιαίου. ἔνθεν γὰρ ἐπικύκλῳ τινὶ μὴ τὴ τραχείαι μιλώτῃ. περήτης μὲν οὖν αὐτὸν περιειληφώς τὸ δέσμιος, ὥσπερ καὶ τὸ ἐγκέφαλον, ἀφ' οὗ ἡ παχείας εἶπον ἐξωθεν τοῦ περιφερομένου δέσμιδος. ἔνθεν δὲ τοῦτο τοῦ νωτιαίου ἀφὴ τὸ ἐγκέφαλον ὑπαρχὴ σκέπασμα περιλήμπτης, ὥσπερ μὴ πονῆσθαι πάσχοντα τοῖς ὀστοῖς τῶν σφονδύλων, ἐν τῇ κινήσει τῶν ὀστῶν τὴ ῥάχεως. αὐτοῖς δὲ τοῖς σφονδύλοις, ὁ συνδεσμος μυξώδης ἐγγίνεται, ὑπάρχει γλιοιδὴς, καὶ οἷ φλεγματώδης, ἕνεκα τοῦ τὸ κίνησιν ἐπιμήκεσιν εἶ τοῖς σφονδύλοις, ἐν αὐτὸν τὸ συνδεσμον ἀπαθέστερον. ἐπερρίγνυ γὰρ ἐν τῇ κινήσει, τὰ ξηρὰ, τὰ ἀπύκμα. διὰ τοῦτο τοῖς ἱματίοις ἀλείφουσιν, οἷς δεῖ τῶν ἐγκμῶν τε, τὸν αὐτῶν τὸν τοιούτων χρῶνται. καὶ τοῖς τὸν αὐτὸν τοῦτον τὸν μυξώδη χυμὸν, ἐν ἅπασι τοῖς ἀρθρωσις ὑπάρχειν ἀναγκαῖον ἐστὶ, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λα'.

ΑΛλοι δέ τινες τόνοι νευρώδεες ὑφιστάσι, πρόσφυσιν παρατέτηται ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτῶν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΙαντέους μὲν ἀκούειν χρὴ, τοὺς αὖθις κάπε δίκαιον ἐστὶ πολὺ μακρούς. ἐ μὴν ἔχω γε γράφειν ὅτι τι νευρώδεις εἶπε τοὺς παρατεταμένους τόνους τῶν σφονδύλων. ἐ γὰρ νευρώδεις εἰσὶν, ἐχρῆν εἰπεῖν, ἀλλὰ νεῦρα, πλεῖστοι τοῖς ἰσχυροῖς νευρώδεις ὑπάρχουσι. διαπαρατέτανται δὲ νεῦρα, ὡφελῶς μὲν ἑκάστῳ σφονδύλῳ κατὰ ὅλον τὸν θώρακα, ὧν ὧν αὖθις ἡμῖν ἐστιν, ἐν τοῖς ἀνατομαῖς ἐπιδείξασθε δεικνύντες μου, καὶ μὴν τὰ ῥάχιλον τε, καὶ τὰ ὀσφῦ· δὲ κεῖνται μύες τοῖς σφονδύλοις, κατὰ ὧν φέρουσι τὰ νεῦρα.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑὶ σοὶ τοίνυν ἐμάθετε καὶ τῆς ἀνατομῆς, ἀλλ' ἢ σὺ τὰ τομνημάτων ἔχετε, φλεβῶν μὲν ἢ ἀρτηριῶν αἱματομεῖν γεγραμμένων, ἄπερ γε καὶ νεύρων. ἀκριβέστερον δ' καὶ περὶ τῆς ἀνατομικῆς ἐγχειρήσεως πεποίηται. ὁπόσοι γὰρ μηκυνόντων ἐπὶ πλεῖστον ἀπέφηναν ἑαυτοὺς, μηδ' αὐτὰ τὰ Ἱπποκράτους, ἐθελήσαντος ἅπαντα αὐτῶν τὴν φύσιν δηλῶσαι καὶ τοῦτο ὃ βιβλίον, ἀλλ' ἀμελήσαντας, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλά. σαφῶς δὲ καὶ τὰ περικείμενα νεῦρα ἐν τῷ λόγῳ γράφει, φλεβῶν δὲ ἀρτηριῶν συγγραφήν. ὅτι δ' περὶ τοὺς σφονδύλους μεραὶ, τομνημάτων, ἃ συγγραφικῶς, ἐν ᾧ δευτέρᾳ τῶν ἐπιδημιῶν ἐπ' αὐτὰ ἐλέγομεν, παραπλησίως τοῖς ἄλλοις, ὅσα κατ' ἐκεῖνο τὸ βιβλίον ἐδείξαμεν, τομνημάτα ὄντα, τῶν Ἱπποκράτους, ἃ συγγράμματα. μόνον γὰρ ὁ περὶ τῶν ἐπιδημιῶν, ὡς πρὸς ἐκεῖνον, πρὸς αὐτὸ γέγραπται.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λγ'.

C

ΑΥτὰς δ' ὁ νωτιαῖος, οἷον ἐλυτροῦται ἑλύεσιν, καὶ ὅθεν ὡρμημένοισι, καὶ ὅπῃ κεῖνται, καὶ οἷσι καινωνέοισι, καὶ οἷα δυνάμεθα ποιέειν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ σκεπάσματά τε, ἃ περιπλήματα λίνων, ἕλυτρα καλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, δι' ἃ τοῦτ' εἶπε καὶ νῦν ὁ Ἱπποκράτης, ἐλύθρα τῶν νωτιαίων κέκληκε, τὰ περὶ βεβηκὸς εἰρημένα μο. δύο μὲν οὖν ἐνδοθεν ἦν ἅπαντα, ἐξωθεν δ', τὰ κοινὰ τῶν σφονδύλων δεσμά. ὁρίσθαι δ' αἱ μὲν ἰσχίας, ἀπὸ τῆς ἐγκεφάλου περιγραφῆς. ὁ δ' ἐξωθεν αὐτῆς περιεχόμενος τέτος χιτὼν, ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ὁσοῦ, καθ' ὃ διαφέρεσθαι φασὶ τῶν περὶ τὸν σφόνδυλον. πεφύκασι δέ τοι ὅπου δεσμοὶ, κατὰ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ νωτιαῖος, ἀεί τε καὶ τῆς φάγας ἀφ' ἅπαντος. ἀνόμασε δ' αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης ὃ, πεφύκασιν, ὁμοίως τῷ ποιητῇ Ἀλεξοφάνῃ.

Εἴκαθ' ὃ μὲν κρανίου γε καὶ τὰ τετμημένα ἔσται.

Οἷα δ' δυνάμεθα, λέλεκται μὲν ἀκριβῶς ἤδη αὐτοῖς καὶ τοῖς αἱματομικοῖς πραγματείας, ἅμα τῆς οἰκείας, ἧς ἐκείνων ἕνεκα μᾶλιστα, καὶ ἡ περὶ χρείας μορίων. ὀρρεῖ δὲ νῦν εἰπεῖν, τίνες μὲν περικείμενοι τῷ νωτιαίῳ μίσιγγες, τίνων αὐτῶν πρόσχυσίν χρείαν, ἣν καὶ τῷ ἐγκεφάλῳ, ἢ σὺν ἐκείνῳ, φέρουσι μέν τινες αὐτοὶ, πρὸς δὲ μηδὲν πάσχειν ὑπὸ τῶν περικειμένων ὀστῶν, ἡ παχεῖα. σωμάτωσιν δ' ἑνὸς τινος, καὶ ἄλλο σύμπτωτόν τι δέρμα, καὶ σκέπασμα τῆς ἐγκεφάλου, ἡ λεπτὴ, περὶ ὧν τῆς τέτου χιτῶνος, ἐν τῷ νωτιαίῳ μικρὸν ἔμπροσθεν εἴρηται.

D

E

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λδ'.

ΕΝ δ' ᾧ ἐπέκεινα, ἐν ᾗσι γεγλυφύμενα πρὸς ἀλλήλοισι οἱ σφόνδυλοι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIII.

TVm de medulla spinæ, quibus tegmentis tegatur, unde originem ducentibus, quâ parte finitis, quibuscum conjunctis, quidque valentibus.

GALENI COMMENTARIUS.

TEgmenta, ac velamenta alicujus rei veteres appellant ἕλυτρα, atque idcirco Hippocrates nunc medullæ spinæ tegmenta ἕλυτρα nuncupavit, quæ nos paulò antè narravimus; duo quidem intrinsecùs omninò sunt: extrinsecùs verò communia omnium vertebrarum ligamenta. Oriuntur autem membranæ à membranis, quæ cerebrum tegunt: sed tertium velamentum, quod extrinsecùs eas complectitur, originem habet à calvaria, quà cum prima vertebra committitur. Hujusmodi autem ligamenta non secus, atque ipsa medulla, ad imam spinam finiuntur. Finitis Hippocrates dixit κρώσσι, sicut Poëta, quùm inquit,

Εἴκαθ' ὃ μὲν κρανίου γε καὶ τὰ τετμημένα ἔσται.

Quid verò possint exquisitè jam ostendimus in opere de ratione corporum incidendorum, atque etiam in propriis libris, inter quos præcipuus est, qui de usu partium inscribitur; nunc autem scripsisse abundè est membranas, quæ cingunt spinæ medullam, eundem præstare usum, atque in cerebro, quod crassa membrana defenditur, ne à circumpositis ossibus lædatur. Est & aliud cerebri velamentum, & quasi cutis innata, quo hæc nectuntur, nempe tenuis membrana; de tribus autem his tunicis in medulla spinæ paulò suprà pertractavimus.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIV.

IN ulteriore autem parte, vertebræ cardinis modo commissuras habent.

A

GALENI COMMENTARIUS.

QVùm explicare ſpinæ naturam inſtituerit, orſus ab interioribus partibus ipſius, quà vertebræ aptè inter ſe cohærentes ad ventrem ſpectant, & inter ſe ſunt æquales, jure nunc ſubdit, in ulteriori autem parte vertebræ cardinis modo commiſſuram habent; ulterior enim pars iis, quæ propoſitæ ſunt, erit poſterior, qua inquit vertebras cardinis modo inter ſe committi. Non debes autem intelligere poſteriorem partem eam, quæ ſita eſt contra ligamentum propoſitum, quod ſcilicet à junctura vertebrarum procedit: is enim locus medius exquiſitè poſterior eſt, ubi ſpina tantùm eſt: ſed eam quæ utrinque eſt à commiſſuris ipſarum vertebrarum: quæ, ſi ad ſpinam referatur, erit à lateribus ſpinæ: ſi ad priorem partem, in qua dixit vertebras inter ſe colligari, poſterior. Scripſit autem eas commiſſuras cardinis modo eſſe, quoniam quatuor exigunt proceſſus, quibus committuntur: duobus quidem admittunt eminentias proximè vertebræ, duobus ſe in alteram inſinuant; efficitur autem quodammodo ſtructura cardinum ſimilis.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὴν φύσιν ἡ ῥάχεως διηγεῖται θεοφθόνως, εἶτ' ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἔνθεν μεραῖ αὐτῆς, ἐνθ' ἀφήπλεντο μὴν οἱ σφόνδυλοι, ὃ θεὸς ἦ καὶλίαν ῥέπον ἐν τοῖς ἄρτιοις ὅσιν ἀλλήλοισιν. εἰκότως νυὸ εἶπεν, ἐν ᾗ ξυζεπέκειντα ἐν ἁρθρίοις γαγγλύμασιν. ὃ γὰ ἐπέκειτα, τῶν θεσφαρμένων μεραῖν π, κῦ τὴ ὀπίσω χάσαν ἔσαν, ἔνθα φησὶν αὖθις, γαγγλύμων). σεωδεῖας ἡ ὀπίσω φησὶ σεωδέσμον εἰρημένον, τὴ ἀπὸ τ σεωδέσεως τῶν σφονδύλων, ἃ μόνον τὴ κῦ τὴ ἀκμὴν ἦν, ὅπερ ὄζιν ἀκριβὰς ὀπίσω, ὃ μέγαθος, ἢ ἐνζωῦται χάσας κατειληφὼς αὖθις, ἃ πορὶν ἐκπετρωθὲν, εἶσιν αἱ ἀμφιθεσίοις τῶν σφονδύλων. εἰ μὴν ὡς θεὸς ἦ ἀκμὴν ὄζεπέζοιτος, κῦ ἃ πλάγια μέρη ἦ ῥάχεως. εἰ δ' ὡς θεὸς ἦ ὀπίσω ἀβλαβὲς ἄλλου ἡ χάσαν, ἣν διηγήσατο, κρὴ νῦν οἱ σφόνδυλοι δέδεῖσθαι θεὸς ἀλλήλοις, ὀπίσω γεγόμενοι. γεγλυμμένας δ' εἶπε τοὺς σφονδύλους θεὸς ἀλλήλοις, ἐπειδὴ τέτρασας ὑποφύσεις ἔχοντες εἰς ἄρθρα θεσμῶν). τῶν δύο μὲν γὰ, ὑποδεχόμενα ἃς ὄζοχας ἦ πλησιάζοντος σφονδύλου, ἦ δύο ἄ, ὑπερκαίνοιτ κῦ θάτερα, ἀβλαπλησία δέ πως ὄζτ, ᾗ ἡ ἦ γαγλυσμῶν ἀβλαπείνη.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXV.

NErvi omnium communes, & ad exteriorem partem, & ad interiorem procedunt.

GALENI COMMENTARIUS.

PArs vertebrarum, quæ ei opponitur, qua illigantur, poſterior, & exterior appellari poteſt: ſicuti ea ipſa, qua illigantur, interior, & prior; verùm à poſteriori parte non reperiuntur nervi, quos nunc τόνους dixit, ſi nervi intelligantur, qui motum voluntarium præſtant: quà enim vertebræ inter ſe committuntur, foramen eſt, per quod unuſquiſque nervus à ſpinæ medulla trajectus, protinus diſtribuitur, cujus aliæ partes ad priotem regionem intendunt, aliæ ad poſteriorem, atque in muſculos diſſipantur, qui quùm ſpinæ ſuperjecti ſint, ῥαχῖται Græcè nominantur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λε'.

Τόνοι ᾗ κοινοὶ ἁπάσης πολίας, ᾗ ἐν τοῖσιν ἔξω μέρεσι, κῦ ἐν τοῖσιν εἴσω, ἀβλαπτόμενοι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ αἰσθητήρια μέρη τῶν σφονδύλων τῷ σεωδέσῃ, ὀπίσω τε καὶ ἔξω κεῖσθ' ἐγγαρῆ, κρὴ λαβεῖν γε καὶ αὐτὰ τὰ κῦ τῶν σεωδέσεων, ἐνθεν τε ᾗ σφόσω. ἀλλὰ τόνοις γε, κατὰ τὸ ὀπίσω χάσαν ὄζιν αὐ δύσις ἁβλαπταμβύοις, εἴ γε τόνοι ὀνομάζοιντο τὰ θεσαιρετὰ νεῦρα. κῦ γὰ τὰς συμβολὰς τῶν σφονδύλων ὅσι ὃ πεῦμα, δι' ἃ, τῶν ἀπὸ ναπαίου νεύρων ἔκμοτον αὐτῆς ἀφίζεται, ᾗ τῶν μεραῖ αὐτῶν, ὃ μὲ εἰς τὴ σφόσω χάσαν ἀριφθῇ, ὃ δὲ εἰς τὴ ὀπίσω διῃρημένων εἰς τοὺς ὀπισθιεμβύους ἐνζεῦται μύας, οἷς ῥαχίτας ὀνομάζοισι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVI.

SIngulæ autem vertebræ, tam majores, quàm minores, in exteriorem partem ſingulos proceſſus exigunt: his autem proceſſibus adjecta eſt cartilago, atque ab ea germen oritur ligamentorum, quæ nervis exterioribus germana ſunt.

GALENI COMMENTARIUS.

SIngularum vertebtatum proceſſus per medium dorſum intendunt, atque univerſam ſpinam componunt: exttemo autem proceſſui cartilago innexa eſt, à qua oritur germen ligamentorum, quæ, ut ipſe ait, nervis germana ſunt: quo ſignificat, vel ſimillima vel inter ſe coeuntia, immixtaque, utrunque enim verum eſt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λϛ'.

ΑΠόφυσίς τέ ὄζτιν ὀξέα ἐς ὃ ἔξω μέρος, ἀπὸ πολίτων τῶν σφονδύλων, μία ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου, ἀπό τε τῶν μειζόνων, ἀπό τε τῶν ἐλασσόνων. ἐπὶ ᾗ τῆσιν ἀποφύσεσι ζεύτησι χονδρίαν ἐπιφύσεις, κῦ ἀπ' ἐμείνων, νεύρων ἀποβλαστήσις ἔχων σεωδετικὴ, ἠδύφισμβύη φησὶ τοῖς τόνοις, ὅσαπ, ἥπερ τε ὁμοιομερῶν εἰς ζεῦτο ἰόντων, ἃ ἀλλαμιγνυμβύων, ἑκάτερον γὰ αὖπαν ἀληθὲς ὄζτιν.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λζ'.

Πλευραὶ ἢ περιπεφύκασιν, ἐς ὃ εἴσω μέσης τῆς κεφαλῆς ῥέπουσαι μᾶλλον, ἢ ἐς ὃ ἔξω, καὶ ἕνα δὲ ἕκαστον τῶν σφονδύλων περιφερόμενα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ δ' ὠμοπλάτας ὀστᾶ, δηλονότι καὶ θώρακος ὀστᾶ, ἀπέφηνα πλαγίως καὶ ἡ ῥάχεως, ὅτι δ' ἑτέρου, οὐδαμοῦ πω λελεγμένου, ἀλλ' ἢ καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ἅπαντες ἰατροί. Τούτῳ οὖν φησι περιφερέσθαι τοῖς σφονδύλοις, οὓς ἂν ἀμφέρειν, εἰ καὶ περιφέρεσθαι φαίης, ὅπερ ὀρθῶς ἔχει σαφέστερον εἶναι τοῖς ἰατροῖς ἢ νεωτέροις, ὅπως ὀνομάζοιτο ἀπ' αὐτῶν, ὃ συμβολὰς τὰ ὀστᾶ, ὡς ἐκείνοις αἰσθητήν τινα ἀξιόλογον ἔχουσι, κεφαλάς τε καὶ πλευμάς, εἰρηκε τὰ ἄκρα, δι' ὧν τοῖς σφονδύλοις ἀμφιαρθροῦται καὶ τὰς ῥίζας τῶν πλαγίων ἐν ἑαυτοῖς ἐσπόμενα. ἀκριβῶς δ' εἶπεν ἴσως μᾶλλον, ἢ τὰ ὄντως ἔχειν. ἀλλ' ἡ ὅπη ἀμφοῖν πώς ἐστιν αὐτῶν ἡ ἀμφιάρθρωσις, ἐθεατέον. ἀβλητότατον τοῦτο δ' ἐποιήσατο, ἢ ὅτι προῄδει, ὅτι ἀκριβῶς θεατὰ μόνον τὸ ὅλον φύσιν τῆς ἁρμονίας, ἢ παῦ μὴ νομιζόμενα, τὸ διαφέρειν λεπτολογίαν, οἰκείαν εἶ τῇ πραγματείᾳ.

B

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λη'.

Καμπυλώτατα ἡ πλευραὶ αὐχένος εἰσὶ ῥοϊσκοειδέα ἔχον.

D

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Απάντων τῶν ζώων, αὐχένος κυρτοτάτας ἐχόντων πλευρὰς, ὅτι μὲν ὁ ἄνθρωπος ἀπάντων πλατύτατον· τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ζώων, ὃ μὲν μᾶλλόν ἐστι, ὃ δ' ἧττον ἐξέτεραν. πλατυτερύτατος δ' αὐχένος, εἴπερ ἐξῆς πίπτοιεν, ἁπάντων μὲν τῶν ἄλλων ζώων μᾶλλον, ἧττον δ' αὐχένου. ἔστι γὰρ καὶ τῶν ἄλλων ζώων, ὅσα θώρακα ἔχει, ὃ, τὰς πλευρὰς, ἐν μὲν τῷ ἄνω μέρει, ἐπὶ πλατὺ κυρτάς, ὀλίγα δὲ κατωτέρω, ἐπὶ τὸ ἔξω μεραί, ἔνθα δὲ ἡ μαλακὴ ἀπάντων, κυρτάς, ὀλίγα δὲ τῶν ἀπωτέρω, ὀρθὰς, εἰ καὶ κοίλας, εἰς γὰρ τὰ ἤθεσιν τὰς τοῦ θώρακος εὐρυχωρίας, ἀναγκαῖον ἦν τοῦτο γεῖς αὐχένος, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἕτερον εὐζυγίας ἕνεκα ὀλίγον ἀπὸ τοῦ ἄνω ἐπὶ τοὺς ῥάχεως ἀφιεμένους σφονδύλους, ὃ μὲν δὴ ἑρμηνευόμενον τοῦτ' αὐτὸ περιφέρεσθαι ἐστιν, ἀμφοῖν γέγονεν, ἕνεκα τοῦ καμπυλοτάτας εἶναι τὰς πλευρὰς, καὶ τούτου γεγώσκειν, ἀφ' ὧν ὁμοίως καὶ τὸ κοῖλα εἶναι. ἀπολείπει δ' ἡ ζήτησις, ἐπὶ τὴν πραγματείαν, καθ' ἣν δεῖ τὸ ἐμπροσθεν, ἀλλ' ἐν ὀνόμασι, χρησαμένῳ τῷ Ἱπποκράτει τὴν ῥοϊσκοΐδα, φωνὴν σκωλεκίας μὲν ἕνεκεν, ἢ τῆς σαφηνείας ἕνεκα σαφήνειαν πάσῃ. πότε μὲν οὖν ἴσως ἦν ἡ φωνὴ σεμνῆς, ἢ σὺν αὐ εἴρηκε ῥοϊσκοΐδα ἔσπον. ἐν δὲ παῦ μὴ ἔσπα, χρήσεως ὠνῆς συνηθείσης, εἰς ἀσάφειαν ἦκε. Ὁ μὲν γὰρ ὅλῳ τῷ κ λεγόμενον ῥοϊσκοΐδα, ὃ καὶ Θεοκρίτῳ γεγραμμένον ἔνθα φησὶ,

E

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVII.

Djectæ autem costæ sunt capitibus in interiorem partem spectantibus magis, quàm in exteriorem, quæ sigillatim cum unaquaque vertebra committuntur.

GALENI COMMENTARIUS.

COstæ, id est' thoracis ossa, quæ à spina intendunt transversa ac modicè obliqua ad pectus, Græcè non modo ab Hippocrate, sed ab omnibus junioribus Medicis, nominatæ sunt πλευραί. Has, inquit, cum vertebris committi, περιφέρεσθαι dixit, quasi dicat διαφέρεσθαι: quod vocabuli apud juniores Medicos magis in usu est: eo enim significant ossium commissuras, quibus talis ineſt motus, ut sensu aliquatenus percipi possit. Costarum capita vocavit extrema, per quæ cum vertebris conjunguntur, in radices processuum à lateribus se insinuantes. Exquisitè autem dixit ipsas magis in interiorem partem spectare, nostis enim rem ita se habere: ipsarum verò commissuram quodammodo duplicem conspeximus, quam rem Hippocrates prætermisit, vel quod non ex toto universam naturam commissuræ fuerit intuitus, vel quòd tam diligentem ejus inquisitionem ad propositum pertinere non existimaverit.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVIII.

Maxime autem flexæ sunt hominis costæ, & modo eorum, quæ curva sunt.

GALENI COMMENTARIUS.

INter omnia animalia homo costas habet maximè curvas, quoniam & pectus omnium latissimum: ex cæteris verò animalibus alia magis, alia minus acuto pectore sunt: latissimi autem pectoris est homo, dein simia quæ pectus habet angustius homine, latius quàm cætera animalia. Commune est autem omnium animalium quæ thoracem habent, costis esse ab exteriori parte, quâ tangimus, gibbis: à contraria, intrinsecùs scilicet, simis. Id enim necessarium hominibus fuit, ut thoracis spacium latum redderetur, quoniam juxta os pectoris dirigi costas oportuit: reliquas earum partes: quùm deberent ad spinæ vertebras pervenire, opus fuit plurimum curvari. Res igitur, quam proponit, ex eo apertè intelligitur, quod ipse ait, costas maximè curvas esse, quodque earum figura talem evidenter se ostendit. Restat quæstio, quæ ad rem non pertinet, sicut prior, sed ad vocem, quùm Hippocrates explanationis, vel exempli causâ usus fuerit verbo ῥοϊσκοειδέα: quod majorem affert obscuritatem, quàm res ipsa, cujus gratiâ id exemplum affertur, tunc fortasse vox erat usitata, alioquin verba hæc modo eorum, quæ curva sunt, non dixisset ῥοϊσκοειδέα τρόπου: deinde usu exposita, obscura effecta est. Vox quidem ῥοϊσκοειδέα per κ apud Theocritum curvum significat eo carmine, ubi inquit,

Ροικὸν δέ κεν ἀχιλληΐδαις δεξιτέρῃ κόρυναις.
Idem quoque significat apud Archilochum, quùm scribit,

Αλλα μικρός τις εἶν, καὶ σεῖ κνήμας ἰδεῖν.

Ροικὸς ἀσφαλέως βεβηκυίας ποσὶ καρδίης πλέως.
Apud Nicandrum similiter,

Αλλοι δ' ῥοικοῖσιν ἰσήρεες αὖ τὸ παγούροις, γυῖα βαρύνοντας.

Per β autem scriptum ῥοῖζον nescio quid sibi velit. Quanquam in nonnullis exemplaribus per β scribatur; sed in magis probatis, per κ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIX.

Quod autem inter costas est, quodque inter processus ossium vertebrarum, utrinque complent musculi, qui à cervicibus orsi usque ad nexum intendunt.

GALENI COMMENTARIUS.

Quod in corporibus incidendis apparet, non admodum consentit cum verborum sententia: nam quod apparet, hujusmodi est. A costarum capitibus, quà cum vertebris committuntur, musculi sunt à posteriori parte, qui ῥαχῖται nuncupantur, alii in longitudinem spinæ tendunt usque ad initium crurum: à priori parte in longitudinem musculi non procedunt, sed tranversi inter costas, quos μεσοπλευΐους appellant. Deinde ad aliquot costas pertinent musculi, qui stomacho subjecti sunt, à quibus totum collum in priorem partem attrahitur, & paululùm etiam annuit, ubi capitis commissura non moveatur: ipsa enim per se maximum habet motum in annuendo, & abnuendo, si quis eam cum vertebris conferat, quæ post primas sunt: aliarum enim inter se commissuræ paululùm moventur. Sed & à regione juxta lumbos procedunt ad extremas thoracis costas eorum musculorum summitates, qui ἰλίαι dicuntur: in medio autem thoracis ad costas musculi non pertinent, qui siti sunt ad vertebrarum processus à lateribus positos, quà committi costas posui. Sunt & alii duo musculi angusti, atque exigui, qui ab exteriori parte per universum thoracem juxta musculos, qui ῥαχῖται dicuntur, intendunt à priori parte, non à posteriori versùs spinam. Hæc igitur est positio, ac natura musculorum circà vertebras, quæ ex corporibus incidendis invenitur. Videamus deinceps, de quibusnam Hippocrates meminerit; ac de iis quidem qui inter costas sunt, patet ipsum minime egisse, quùm ait, musculi, qui à cervicibus orsi; supereſt igitur, ut eos intellexerit, vel qui ῥαχῖται dicuntur, vel qui juxta os siti sunt; sed neutri rectè dicentur, quod inter costas est, quodque inter processus ossium vertebrarum, complere. ῥαχῖται quidem musculi universis propositorum ossium commissuris in toto thorace superinjecti sunt à posteriori parte, nihil relinquentes, quod non contegant, sed omnes costarum radices, & vertebrarum processus, qui à lateribus sunt, ad hæc quod inter ipsas radices est, complectuntur: Angusti autem musculi, qui juxta hos versùs priorem partem siti sunt, protinus post commissuram

A Ροικὸν δέ κεν ἀγκυλοχείλας δεξιτερᾷ κορύναις.
καὶ πάλ' Αρχιλόχῳ.

Αλλα μικρός τις εἶν, καὶ σεῖ κνήμας ἰδεῖν,
Ροικὸς ἀσφαλέως βεβηκυίας ποσὶ καρδίης πλέως.

& πάλιν Νικάνδρῳ.

Αλλοι δ' ῥοικοῖσιν ἰσήρεες αὖ τὸ παγούροις,
Γῦα βαρυούσας.

Τὸ μὲν τοι ῥοῖζον οὐκ οἶδα, καί ποί ἐστιν ἢ αἰτιᾶται ἀφ' ἧς ἔθ' ἕ γέγραπται, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀξιοπιστοτέροις, οὐδεπώποτε τὸ κ.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λθ'.

Τὸ δὲ μεσηγὺ τῶν πλευρίων, καὶ τῶν ὀστέων, τῶν ἀπηρτημένων ἀπὸ τῶν σφονδύλων, ἀπαναπλέκουσιν ἑκατέρωθεν οἱ μύες, ἀπὸ τῶν αὐχένος ἀρξάμενοι, ἄχρι τῶν φρενῶν τὸ πρόσω φύσιος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

C Ου πάνυ τι συμφωνεῖ ὁ φαινόμενον ἐν τῇ ἀνατομῇ, τῇ δηλουμένῃ τῷ λέξει. ὃ μὲ γὰρ φαινόμενον, ὡδ' ἔχει. κοῖται τῶν κεφαλῶν τῶν πλευρῶν, ἢ εἰσφρήσσονται εἰς τοὺς σφονδύλους, μύες εἰσὶν, ὅπισθεν μέν, οἱ ῥαχίτην καλούμενοι, κατὰ μῆκος τῆς ῥάχεως ἐκτεταμένοι, μέχρι τῆς τῶν σκελῶν ἀρχῆς. ἔμπροσθεν δὲ, κατὰ μῆκος, ὅ δὴ ὅλον τὸ θώρακος ὑπακόλουθοι μύες. ἐπικάρσιοι δὲ κεῖνται μεταξὺ τῶν πλευρῶν, οὓς μεσοπλευΐους ὀνομάζουσιν, ἐπιπαβαίνουσι πρὸς ὀλίγας τῶν πλευρῶν οἱ ὑποκείμενοι τῷ στομάχῳ μύες, ὑφ' ὧν, εἰς ὃ πρόσω μέρος ὅλος ὁ D τράχηλος ῥέπεται, κἀνυβίζ βραχὺ, καὶ χωρὶς τῶν ἐγκειμένων πρὸς κεφαλῆς ἀρθρώσεως. σκιᾶναι μὲν γὰρ, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴ, μεγίστην ἔχει κίνησιν, κἀνυβιάντων τε, & αἰαυδιάπτειν, ἐαὶ τοῖς μὴ τοὺς πρόσω σφονδύλοις ἀυτὴν προσβαλλειν, βραχυτάτην δ' ἔχειαι τὴν πρὸς ἀλλήλοις κίνησιν. ἀλλὰ καὶ τῶν κατ' ὀσφὺν χωρίων, ἐπτὰ μαζόντων ὧν ὠμάχαι καὶ τῆς ἐρυθρᾶς πλευρᾶς, αἱ πορεφαὶ τῆς ἰλύος. ὅσαι δ' ἐν ταῖ μεταξὺ τὰ ὠμάχαι εἰσὶν, οὐκ ἔχᾳ μυῶν ὑπαβολὴν ἐν πᾶς παλαίας ἀπαφύσεσι τῶν σφονδύλων, αἷ ἔφυν ἀφ' ἑρμοδᾶς τὰς πλευρᾶς. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι δύο μύες, τενοὶ, καὶ μικροὶ, τοῖς ῥαχίτῃσι παρεπαμφοῖ δ' ὅλου τὰ ὠμάχαι ἑζόμενοι, ἐν τοῖς πρόσω μέρεσιν αὐτῶν ἀ τοῖς ὀπίσω καὶ τὼ ἀκάνθαν. αὕτη μὲν ἡ ἐν τῇς αἰσθησις δύεισκομένη θέσις τῶ καὶ τοῖς σφονδύλοις μυῶν. ἴδωμεν ἐφεξῆς, τίνων ὁ Ιπποκράτης δυνάμεων μεμνημένος. ὅτι μὲν οὖν τῶν μεσοπλευΐων οὐ δυνάμεθα, δῆλον ἐν ὧ λέγειν, τοὺς μύας ἀπὸ τῆ αὐχένος ἀρξαμένους. λείπει δ' ἐπισκοπεῖν, τῶν ῥαχιτῶν, πότερον δυνάμεθα μνημονεύειν αὐτῶν. ἀλλ' οὐδέτερος κίνδυνος αὖ λέγειν τὸ μεταξὺ τῶν ὀστῶν, ἢ τῶν πλευρῶν, ἢ ἀποπεφυκότων ἀπὸ τῶν σφονδύλων, τοὺς μῦς εἰσπλεκόντων. οἱ μὲ γὰρ ῥαχίται, τὰ ἀρθρωθέντα τῶν ἐγκειμένων ὀστῶν ἐν ὅλῳ τῷ θώρακι πάσας ὑποδὺς φορέουσιν, μηδὲν ἀπολείποντες ἀσκέπαστον, ἀλλὰ τὰς τε ῥίζας πάσας τῶν πλευρῶν τὰ ἄμα ἐν τῶν εἰς τὰ πλάγια τοῖς σφονδύλοις ἀποφύσεσιν, εἰσὶ μὴ τὰς ἀρθρωθείσας. καὶ μὲν δὴ καὶ τὸν τελευτῶν εἰρημένον τῶν ὀπτικῶν, ὃ ἄχρι τῶν ὠμοπλάτων ἐστὶν ἐπὶ τῶν

γενᾶν λέγᾳ τῇσι μυσὶν, ἢ τῷ διαφεράματος πρόσφυσιν ἡμεῖς ἀδαλχῆον νοῆν. εἰ δὲ ἐστὶ τῶν ῥαχιτέων, τῷδε τῇσι σκελαῖν, εἰ μὴ ἄρα ἐστὶ πρόσφυσιν εἰρῆκε τῶν τούτων διαφορὴν σφεων. ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔωνται τῷδε λέξιν, ἀπορέω προσομόσαι τῆς φαινομένης, καί μοι δοκεῖ, κατ' ὀρχιλὸν διάστασιν, ὑπὸ τὸ πρόσθιον γλάμματος ἠμῖν τεθῆναι, ἅτε καὶ ἄλλων πολλῶν. ἐλέγομεν δ' ὡς εἴρηται, τῇσι φαινομένοις, ζήτησις τῆς ἀμφιβόλου διηγήσεως, εἰς ὃ καιρὸν προκείσεται. ὃ δ' οὖν, ὡς ἐν διαιρέσιος, δόξαι ἔχειν μικὰ παλαιότητα τῶν δ' ὀστέων πλευρῆς μὲν ἀκουσμάτια, τῆς τῇσι σφονδύλων αὐτῶν κεφαλαὶ, ἀπεπεφυκότα ἢ τῇσι σφονδύλων ὀσπᾶ, τὰ τῶν ἀκανθέων ἐργαζόμενα, τοὺς ἢ τῶν μεζόθεν χάσεων ἑκατέρων ὠμοπλησιαῖας μῦς, τοὺς ῥαχίτας, πρόσφυσιν ἢ τῶν τῇσι φρενῶν. ὅτε μὲν διδάσκαλος ἦσθα Ρέλοψ, τὰς μὲν πλευρὰς ἀπεφύσις, τῇσι σφονδύλων ἀπαρτῶντας, πλευρῆς ἔφασκεν εἰρῆσθαι νεῦρ ὑπ' αὐτῶν, πρόσφυσιν ἢ, τῶν τῇσι φρενῶν.

A sunt, ad extremitates eorum processuum, quos vertebræ à lateribus exigunt; quin etiam, quod in fine propositorum verborum adjungit, usque ad nexum, si de angustis musculis intelligatur, necesse est ad septi transversi nexum referamus: sin de iis qui ῥαχίτας vocantur, ad crurum nexum, quem πρόσφυσιν dixit, crurum fortasse junctu ram intelligens. Equidem verba hæc nequeo accommodare ad id, quod sensui apparet, arbitrorque initio protinus erasse primum librarium, sicut in aliis multis veterum scripturis. Sed, quùm ita habeant, quæ in corporibus apparent, quæstio idoneæ expositionis communiter omnibus proponatur; quod autem distinctum, & aliquatenus probabile videtur, hujusmodi est. Costas accipiemus pro ipsarum costarum capitibus: processus ossium vertebrarum, pro ossibus, quæ spinam constituunt: sed musculos complentes utrinque eam regionem, quæ interjecta est, ῥαχίτας intelligemus: nexum, septi transversi. Pelops autem præceptor noster costas, nunc ab Hippocrate voluit nominari omnes vertebrarum processus, qui à lateribus sunt: sed nexum retulit ad septum transversum.

B

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ια'.

Αὐτη ἡ ῥάχις, καὶ μῆκος ἰβυσκήλιός ἐστι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Κολίωσις μὲν, ἡ εἰς ὃ πλάγιον αὐτῆς, ὀνομάζεται διαστροφή. νεῦσι δέ, ἐ πλαγίοις ἐστὶ τὸ πλάγιον, ἀλλὰ πλαγίοις τούτοις τε καὶ πρόσω, βλέπεται δηλονότι. διὸ καὶ ὀρθὸς καὶ ὁ μῆκος, ὀκκλίνεται βραχὺ πρός τε τὸ ὀπίσω καὶ τὸ πρόσω χώραν, ὡς ἀυτὸς ἐφεξῆς δηλώσει.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XL.

Ipsa autem spina in longitudinem rectè obliqua est.

GALENI COMMENTARIUS.

OBliquam dixit σκολίαν, eam sic appellare solitus, quæ in latus inclinata est: nunc autem non in latus; sed in posteriorem, & priorem partem significare vult: spina enim in longitudinem recta paululum in posteriorem, & priorem partem inclinatur, ut ipse deinceps docebit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιβ'.

Ἀπὸ μὲν τοῦ ἱεροῦ ὀστέου, ἄχρει τοῦ μεγάλου σφονδύλου ἐστὶν ἡ φορσίρτηται τῆ σκέλεον ἡ πρόσφυσις, ἄχρει μὲν τούτου κυφή. κύσις τε γὰρ, καὶ γονὴ, καὶ αἱ ἀρχοὶ τοῦ χαλαζοῦ, ἐν τουτέῳ ἔκεισαι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLI.

A Os sacro usque ad magnam vertebram, quà inhæret crurum nexus, spina cava est; quoniam vesica, partes naturales, & id intestinum, quod laxum est supra anum, hac parte continetur.

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὴν τῆ σαρκῶν πρόσφυσιν, ἔνεστιν ἀκούειν πολυσθῶς, κυριώτατον μὲ ἴσως, τὸ ἀπὸ τοῦ κατ' ἰσχίον διαφορήσεως, ἢ τῆς μηνοειδοῦς, τῆ μεσοῦ τῆ κεφαλῆς σευδουμένης τοῦ κατ' ἰσχίον ὀστοῦ, διὰ τε τῆ πλατέων συνδέσμων, καὶ τῆ τροπίλου, καθ' ὃν, τοῦ βαθυπέτρου τοῦ ποτύλης συμβύλου), καὶ διὰ τῆ μυῶν κινούντων τὴ τῆ μηροῦ διαφόρησιν, εἰκότως ἂν λέγοιτο τοῖς ὑπερκειμένοις συμβύλοις ὁ σκέλος, καὶ μὴ ἄρα τῶν διὰ νεύρων, εἴτ' ἔστι τα, διὰ αὐτομελῶν τε καὶ φλεβῶν. ἔοικε δὲ νεῦρ ὁ Ἱπποκράτης, τὴ διὰ τῆ νεύρων ποιεῖσθαι δηλοῦν. εἰ δὲ ἢ τῇσι καὶ ὀστοῦν ἔφατον σφόνδυλον, ὁ διαφορήσεται, ὦ πλάτει γε, καὶ ἱερὰ καλουμένῳ ὀστῷ, τὴ ὑπὸ τὰ σκέλη φερομένων νεύρων ὄντι ἢ ἔκτασις. ἀλλὰ δὴ ὁ ἵνα χρὴ ὁ ὑπὸ τοῦ τόπου κατ' αὐτὸν εἶ) τῶν ῥάχιν, ὑπὸ τὲ καὶ τῶν αὐτομελῶν φαινομένου μορτυρεῖται, καὶ ὁ, κύσιν, ὦ γο-

F

natu-

naturales, & id intestinum quod laxum supra anum est, hac parte contineri, quamobrem ab exteriori parte gibba structa est. Naturales partes quas γονὰς dixit, intellexit eas, quæ generationi accommodantur, uterum in fœminis: quæ semini aptantur in maribus, γεννητικὰ nuncupantur; id autem quod laxum est supra anum, dixit χαλαρὸν ἀγχῦ, id siquidem sacro ossi superimpositum est, & revera laxum est: quùm non habeat musculos, qui extremum intestinum rectum adstringunt.

νας, καὶ ἀρχοῦ ὃ χαλασθὲν, ἐν τούτῳ κεῖσθαι, ὅλῳ τῷ καὶ κυρτὸν ἔξωθεν ἐγίνετο. γονὰς δ' εἴρηκε, ὡς ἡμῖν τὰ μόνια, μήτραν μὲν ὅταν τῷ θηλέων, ὅταν δὲ τῷ ἀρσένων, τὰ σπερματικὰ ἵνα κομίζωνται, χαλασθὲν δ' ἀρχοῦ κέκληκε, ὃ μὴ σφίγκτηρα. καὶ γὰρ καὶ ὑπάρχειν τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ τοῦτο, καὶ ὄντως ὅτι χαλασθὲν, οὐκ ἔχων τὸν σφίγγοντας μῦς ὃ πρᾶσις τῶ ἀποδυσμῶν.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS XLII.

AB hac ad septi transversi nexum, rectà in interiorem partem recurvatur.

GALENI COMMENTARIUS.

HAc parte nihil tale spinæ incidet, quales in inferiori uterus, & vesica. Quare non necesse fuit ab interiori parte simam esse, atque idcircò, neque ab exteriori parte gibbam, sed hac parte spinam paululùm intus spectare, fulciri enim ab ipsa magnam arteriam, ac venam oportebat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μβ'.

ΑΠὸ τ̃ τούτου ἄχρι φρενῶν πρὸς ὀρθίσιος, ἰσυλόρθη.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥδὲν ἐοικὸς τοιοῦτον προσέχεται τι κῦ τῆς ῥάχεως, οἷ ἐν τοῖς κῦ μήτραν, ἢ ἐν κύστ, ὅθεν οὐδὲ συμφυῶς ὃ ἔνδον ἔχοντε, καὶ διὰ τοῦτο, οὐδὲ κυρτοῦσθαι ὃ ἔξω, ἀλλὰ καὶ βεκχῦ ῥέπειν ἐώκει κῦ τῷ ἢ ῥάχις. ὅτι δ' τὸν ἀορτηρίαν ἔδει τ̃ μεγάλην, κ τ̃ φλέβα ἢ κατ' ὀπτὴς ἐσηρεῖσθαι.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIII.

ATque hic locus solus ab interiori parte adjunctos habet musculos, quos ψόας appellant.

GALENI COMMENTARIUS.

EX his potissimùm verbis conjicere quis posset, Hippocratem spinæ non annumeraſse vertebras cervicum; quasi enim spina universa lato osse & vertebris, quæ ad lumbos, & quæ ad thoracem sunt, contineatur, dixit: atque hic locus solus ab interiori parte adjunctos habet musculos. Nam, si spinæ, cervicum quoque vertebras annumeret, falsùm utique erit hunc locum duntaxat habere adjunctos musculos, cùm & in cervicibus ab interiori parte grandes musculi contineantur: quos, quùm grandes sint, non latuisse Hippocratem nemo ignorat, quando etiamsi exigui fuissent, nullo modo ipsùm latuissent; horum tamen musculorum, qui ψόαι nominantur, particulam usque ad eam regionem pertinere, quà septum transversum innectitur, propositis verbis non notavit, ut qui operæpretium esse tam exquisitè docere non existimarit.

D

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μγ'.

ΚΑὶ πᾶσι φύσιας ἔχ μυῶν, τοῦτο μόνον ὃ χωρίον οὐκ τ̃ εἴσωθεν, ἃς δὴ καλέουσι ψόας.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΚ τούτης τῆς ῥήσιος, μάλιστά τις τεκμήραιτο, μὴ συναριθμεῖν αὐτὸν τῇ ῥάχῃ τὰς κῦ βαλλον σφονδύλους. ὡς γὰρ ὁλόκληρόν τι τὸ πλατὺς ὀστοῦ, καὶ τῷ κῦ θωράκα σφονδύλων συνειλημμένης ὅλης τῆς ῥάχεως, ὅπου ἀδιαφύσιας ἔχ μυῶν τοῦτο μόνον ὃ ἔσωθεν. ἐπεὶ γὰρ δὴ καὶ τὰς κῦ βάλλον αὐτὰς συμπεπλέκθαι, ψευδὲς ἂν ἦν ἐναρῶς. ὁ γὰρ μόνον τοῦτο τὸ χωρίον πανεφυσιας μυῶν ἔχοντος, καὶ τῶ βαλλου μεγάλους μῦς, οὐκ τ̃ ἔνδον μεράν. οὐδὲ γὰρ ἠγνόησέ τις ἀνθρώπων ἀξιολόγους ὄντας, ὅπως δ' οἱ μικρότεροι μύες ὑπάρχουσιν ἀδιαφύσιας ἠγνόησεν. εἰ μὴν τοι μέσον τ τ̃ ψοᾶν, ὑπὸ τ̃ τ̃ φρενῶν αἰωρήσεως φοίσοντων, οὐκ ἐπεσημήναντο τοῖς φυσικοῖς νῦν ἐκ ἠρύθμους ἀρμόσθαι πῶς τοιαύτην ἀκριβολογίαν.

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIV.

AB hoc item ad magnam vertebram, quæ sita est sublimior commissura humeri cum lato scapularum osse, rectà in gibbum vertitur, sed magis adhuc videtur, quàm sit: habet enim spina in medio ossium processus altissimos, ab utraque autem parte humiliores.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μδ'.

ΑΠὸ τ̃ τούτου, ἄχρι τῆ μεγάλου σφονδύλου, τῆ ὑπερ τ̃ ἐπωμίδων ἰσχυρῶν, ἔτι τ̃ μᾶλλον δοκέη, ἢ ἔστιν. ἡ γὰρ ἄκανθα, κατὰ μέσον, ὑψηλοτάτας τὰς ἀκρωσίας τ̃ ὀσέων ἔχ, ἔνθεν τ̃ κ τ̃ ἔνθεν ὑπολοπάδας.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ολίγον τι κῦ τῆ ῥαχέϊ φαίνονται συμβαίνοντα τοῖς ἔνδον ἢ ὀπίσω, οἱ σφόνδυλοι. Ὃ δ' ὀπίσω μέρος αὐτῶν, ἱκανῶς κυφὸν φαίνεται, ὀλίγα πως τῆς ἀκριβοῦς ἀποφύσεως. οὐ δὲ λεγόμενον σφόνδυλον ὑπὲρ ἢν ἐπομένως, εἴρηται, καὶ ὅτι ὑπομνήματος ἕνεκα περὶ αὐτῶν ἐμνήσθην, ἐν ᾧ περὶ τῶν ὀπίσω ἔρρεθη. πεφροντικέναι δοκῶ ἡμᾶς περὶ τούτων τοῖς λεγομένοις ὀλίγα, μὴ δεομένοις ὑπομνήματος ἐμοῦ, πλὴν εἴ που λέξις ἐμπεσοῦσα, χρήζειν τινος ἐξηγήσεως, ἧς ἕνεκεν, καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπομνήματα γράφεται, καθάπερ τε, καὶ ὃ ἐπὶ τῇ προκειμένῃ τῶν ῥήσεως.

Vertebræ, quæ ad costas sunt, ab interiori parte simæ paululùm videntur, à posteriori gibbæ multùm propter spinæ processus, vertebram autem, quam magnam dicit sitam super commissuram humeri cum lato scapularum osse, novistis, & reminiscendi causâ haberis in commentario, quem de ossibus scripsi. His autem quæ proponuntur, accommodanda illa sunt: neque opus est me ulteriùs explanante, nisi si quod verbum alicubi occurrat, quod expositionem requirat, cujus causâ hujusmodi commentaria scribuntur: quemadmodum evenit in hoc ipso loco.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μέ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLV.

Αὐτὸ γὰρ ὃ ἀρμονίη τῶν αὐχένων, λορδοῦν ἐστιν. ὀκόσοισι μὲν οὖν κυφώματα γίνεται κατὰ τοὺς σφονδύλους, ἐξώσιος μὲν μεγάλη ἀπορρήγνυται ἀπὸ τῆς συμφύσιος, ἢ ἑνὸς σφονδύλου, ἢ καὶ πλειόνων, ὀλίγα πολλοῖσι γίνεται, ἀλλ' ὀλίγοισιν. ὧδε γὰρ τὰ τοιαῦτα ῥήγνυται γίνεσθαι, ὅτε γὰρ ἐς ἔξω ἔξωθεν ῥηιδίως ἔστιν, εἰ μὴ ὅλη τῆ ἐμφυσήσαν ἰσχυρῶς γένοιτο ῥωγμὴ, ὥστε τὸ κεχιλίς. ὅταν δ' αὖ ἀπόληται, ἢ εἴ τις ἀφ' ὑψηλοῦ τῆ χαλεπῶς, ἐρείσῃ τοῖσιν ἰσχίοισιν, ἢ τοῖσιν ὤμοισιν. ἀλλὰ καὶ ὅταν αὖ ἀποθάνοι, σβαχθῆμαι ἢ, οὐκ αὖ ἀποθάνοι. ὁκόταν δὲ τῆ ὀπίσθιον, ἢ ῥηιδίως διαπέσῃ ἔξωθεν ἐξελθὸν ἡμέρας ἐς ὃ εἴσω, εἰ μὴ ἐμφραγῆ τι ἄχρις ἐμπέσοι. ἢν τε γὰρ ὀστέων, τῆ ὀπισθυκάπων ἔξωσιν, ἕκαστον διοσπᾶν ἔστιν, ὥστε φοβέεσθαι αὖ αὖθις καταγείη, φὴν ἢ μεγάλων ῥοπὴν εἶσαι ποιῆσαι, τοὺς τε σεσωδισμοὺς βιασάμενον.

Ipsa verò cervicum commissura in interiorem partem flectat. *Quibus igitur vertebræ gibbæ fiunt, magnâ vi conjunctione abruptâ expellitur vel una vertebra, vel plures: quæ res non accidit multis, sed paucis: non enim facile incidunt hujusmodi casus; nam nec facile in interiorem partem veniunt vertebræ, nisi à priori per ventrem vehemente ictu tendantur; sic autem homo interiret, aut nisi quis in superiori loco decidens, in coxas vel scapulas cadat, sed & sic quoque expirare. A posteriori autem parte non facilè expellitur vertebra in interiorem, nisi aliquid grave admodum super ipsam incidat: ossa enim quæ ab exteriori parte proceduntur, singula taliæ sunt, ut potiùs frangi possint, quàm coactis ligamentis, valde in interiorem partem erumpere.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Εἰς ὃ φησὶν ῥέπειν δηλονότι, ᾧ γὰρ φαίνεται ῥέπον. δύο δέ εἰσιν οἱ πρῶτοι σφόνδυλοι, καθ' οὓς ὁ λόγος γίνεται τῆ αὐχένος, καθ' ὁ λοιπὸν ῥάχις εἰσὶν, ὧν οὐκ ἐμνημόνευσεν, ὅπως, ἕκαστος ὑπὸσεως ἐν τῷ μεταξὺ τῆ δευτέρου, καὶ τῆ ἕκτου, τρίτος, ᾧ τέταρτος, καὶ πέμπτος. οἱ δὲ μάλιστα φαίνονται θέσιν διάφορον ἔχοντες, ὄντες καὶ ἀλλοι μικρότητι τῆ δύο σφονδύλων, ᾧ μάλιστα ὁ τρίτος. ὁ γὰρ τι τέταρτος, ἢ μείζων ἐστὶν ἑαυτῆ, καθάπερ καὶ τούτοις πάλιν ὁ πέμπτος. ὁ δ' ἕκτος, οὐ τούτων μόνον, ἀλλὰ καὶ ᾧ ἑβδόμου μείζων. οἱ δὲ ἀπὸ τούδε πρώτοι, ἄχρι καὶ ᾧ ὅσον ῥάχεως τῆ ῥάχεως, ἀλλήλων ἀεὶ λοιπὸν μείζους εἰσὶν, ἐπ' αὐ δεξιὰ τοῦ ἐξεχομένου τῆ λόγου, καὶ μετ' αὐτὸν ὑπὸ πλήρεις, ὅσοι ὃ σεσωσμένων αὐ δεξιὰ πρὸς ἀριστερὸν ἔχουσι, ᾧ μείζον τῆ ἄλλων ὄρθοι βαδίζουσιν, ὅπου τὰ τ' ἄλλα, καὶ τῆ τῶν ὀσῶν θέσιν αὐ εἰσήκασιν αὐ δεξιὰ πρὸς. ἔρρεται δὲ τὰ κοινὸν ἐν τῇ ῥάχῃ, πρὸς ᾧ ἄλλα ζῶα τὰ τετράποδα, τοῖς αὐ δεξιὰ πρὸς ὑπερέχειν. ἔστι γὰρ ἑαυτοῦ ὀστοῦ μακρότερα τὰ ἐπ' αὐ δεξιὰ πρὸς, φὴ ἀλλαγὴν δηλονότι τῆ μεγέθους τῆ ἄλλα ὀξέτερα ὄντων ἡμῶν, αὐ δεξιὰ πρὸς μένον ε. κῦ τῆ ὀσφυϊκὰ εἰσὶ σφόνδυλοι, τοῖς πλείοσι, ὥσπερ ᾧ τοῖς ἄλλοις τετράποσιν -- εἰσὶν ὑπομνήματα ἔχειν ᾧ προσήκει κῦ τὰ ἐνεστῶτα λόγου, ὅτι πρὸσθέλυος ἐπεὶν πρῶτ ᾧ τῆ ῥάχεως ὀλίγα πρὸς, ἀρξαμένου τε ὀλίγου κῦ τοῦ δὲ τῆ λέξιν, ὡστε ᾧ ἡ ῥάχις κῦ μῆκος ἰσχυρὸς ἔστιν. ὅπου τελευτῆ ᾧ λόγου προσέθηκεν, ὡστε ᾧ ὁ ἀριθμὸν τῆ

Spectans in priorem partem, dixit λορδὸν; ita enim conspicitur. Duo autem sunt primæ vertebræ, quibus cervicum commissura efficitur: post quas relinquuntur tres, quarum non meminit, quomodo collocatæ sint inter secundam & sextam, nempe tertia, quarta & quinta, quæ maximè videntur rectum positum habere; hæ autem vertebræ longè minores sunt duabus, & præcipuè tertia: quarta enim hac major est, sicut his rursus quinta; sexta verò non his duntaxat major est, sed septima etiam. Ab hac autem usque ad extremam spinam pro ratione altera major alterâ est, si hæc in homine perpendantur, vel in ea simia quæ hominis faciem magis repræsentat, & magis quàm cæteræ, rectà inambulat, namque hæc & in aliis, & in ossibus homini simillima est: unum autem in spina habet aliorum quoque quadrupedum commune, quod in homine non reperitur, nempe lumbos pro magnitudine reliquarum partium corporis longiores, quàm homo, cui ad lumbos quinque duntaxat vertebræ sint; in simiis autem sicut in aliis quadrupedibus, sex. Illud autem animadvertere in propositis verbis oportet, quòd Hippocrates, quùm de spinæ figura tractare constituisset, orsus hoc modo; ipsa autem spina in longitudinem rectà obliqua est, in extrema oratione adjecit, ipsa verò cervicum commissura in

interiorem partem spectat: videbitur enim hic A rursus cervices spinæ partem posuisse.

ἀιχένος, λορδόν ὄσι. ὀλίζει δὲ οὗτω πάλιν ἐν τούτῳ, ᾗ πρὸς τοῖς πλαγίοις ἀνεστάμεναι τὴν ῥάχιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVI.

ET articuli qui alios recipiunt, & in alios conjiciuntur. Medulla item spinæ laboraret, si parumper loco mota inclinaretur, vertebra hoc modo expulsa. Luxata insuper vertebra medullam comprimeret, si non laceraret: hæc autem compressa, detentaque, multis locis grandibus & præcipuis torporem afferret, ita ut Medico non amplius curæ esset, quâ ratione dirigere vertebram deberet, circumstantibus multis aliis malis violentis: sed manifestum quoque est restitui non posse, neque concutiendo, neque alia via.

GALENI COMMENTARIUS.

VErtebrarum articulos dicit in processibus à lateribus sitis, quorum alter alterum excipit: eos autem ait recipere, & in alios conjici, eò quòd utraque vertebra duobus processibus sublimioribus cum superioti vertebra committatur: duobus humilioribus cum inferiori, sic ut aliis proximæ vertebræ processus admittat, aliis in alterius processus conjiciatur, quæ omnia perfectè executi sumus in libro de ossibus.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVII.

NIsi hominem feces, deinde manu altè in ventrem indita, ab interiori parte in exteriorem compellas, quod quidem mortuo fieri licet, vivente nullo pacto. Quorsum igitur hæc scribimus? quoniam nonnulli sibi persuadent se sanesse eos, quibus vertebræ articuli ex toto excedentes in interiorem partem venerunt. Quanquam nonnulli facillimum existiment vertebris eo modo luxatis evadere, nihilque opus esse restituere, sed eas per se restitui. Multi sanè ignari sunt, & ob imperitiam lucrum faciunt, vulgo enim suadent. Hoc itaque pacto decipiuntur. Spinam quæ in dorso extat, putant esse ipsas vertebras; nam singula tactu ibi rotunda sentiuntur: neque intelligunt hæc ossa ex vertebris procedere (de quibus paulò supra tractavimus) ipsas verò vertebras multò magis in priorem partem sitas esse: siquidem ex omnibus animalibus homo pro magnitudine, ventrem, habet angustissimum à posteriori parte in priorem, præcipuè ad thoracem. Ergo, ubi aliquod ex iis ossibus quæ valde excedunt, comminuatur, sive unum, sive plura, is locus humilior fit, quàm qui hinc est, atque hinc: ac propterea errant, putantes vertebras in interiorem partem procidisse. Quos item fallit habitus eorum, qui ictis sunt: nam, si curvari velint, dolent, cum quæ partes percussi sunt, cutis tendatur, sicque ossis fragmenta carnem magis vulnerent: sin ita figurati, ut spina à posteriori parte cava sit, levantur, cutis enim quâ fractura est, laxior efficitur, & ossa minus vulnerant: quin si ea parte tanganter, cedunt, spinam in priorem partem compellentes, ipsque locus inanis & mollis tangenti apparet. Hæc omnia quæ dicta sunt, Medicos fallunt: citò autem, ac sine aliquo detrimento, hujusmodi homines per se sanescunt: hæc enim

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μϛ'.

ΚΑΙ ᾧ τὰ ἄρθρα ἐξ ἀναλαγθάνα, ὅ, τε ἐξ ὠμοπλάτης πονοίη ἄν, εἰ δέ ὀλίγου χωρὶς τὸ ἐξεκπεπτωὸς ἔχοι, ταὐτὸν ἔξεσται ἀξιοῦν ὀμολογεῖν σφονδύλου, ὁ, τ' ἐκπεπτῶτας σφόνδυλος πεῖσαι ἂν τ' ὠμοπλάτην. εἰ μὲν ἐξαρθρήξας, πεπλεγμένος μιλλόν, πολλῶν ἂν, καὶ μεγάλων, καὶ ὀπτικῶν ἀπονεύροιτο πόνων, ὥστε ὀλίγοι τῶν ἰητρῶν, ὅπως χρὴ τὸν σφόνδυλον κατορθῶσαι. πολλῶν καὶ βιαίων ἄλλων κακῶν παρόντων, ὥστε δὲ ἀναγκαῖον οὐδὲν τὸ, ὅτε καθιστῶσι, ἢ τ' ἄλλῳ ἔξωθεν βίᾳ, φοβεῖσθαι ὃ ἐστιν, εἰ μή τις ἀφελόμενος τ' ἀνθρωπον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΩν σφονδύλων ἁρθρα φησὶν, ἃ φασὶ ἀλλήλοις ἐπαλλομένων καὶ ἐκ πλαγίων ἀπορύσης. ἑκατέρα μὲν γὰρ ἐστὶν ὅτι δύο μὲν ὑψηλοτέρας ἀπορύσης ἔχον ἄνωθεν ἑκάστος ὑφ' ἑαυτῷ τοὺς τ' ὑποκειμένου. ἄλλας δ' ὑποπεπτώκας ἀπὸ πάλιν, οἷς τοὺς τ' ὑποκειμένου ἑαυτῷ, καὶ μὲν ὡς ἑτέρας ἀνωθ', ὑποδέχεται δὲ ὀξυκὰς ὃ πλησιάζοντας, καὶ ὑ ὡς ἑτέρας, ὑπιοῦσιν ἑαυτοῦ. λέγεται δ' ὑ καὶ τινῶν ἀκεφάλων, ἐν τοῖς ὠμοῖς τ' ὀστέων.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μζ'.

ΕΠειδὰ ἐσμασσάμενος ἐς τ' κοιλίαν, ἐκ δ' εἴσω, τῇ χειρὶ ἐς ὃ ἔζω ἑαυτοῦ, ἢ ζῶντα νεκρὸν μὲν οἷόν τε ποιέειν, ζῶντι δ', ἢ πάμυ. ὅθεν τ' ἂν τοῦτο γράφοι, ὅτι οἱόντα ἴσως ἐπιτυγχάνει αὐ ἰητροῖσιν, οἷσιν εἴπωσιν ἔνεσθαι σφόνδυλοι, τελέως ἐκπεπτώκότες τοῦ ὄρθρου, κωὐτοὶ γε ῥᾳδίως ἐς ὃ πείθεσθαι ἀξιοῦσι τοῦ ὄρθρου, ζῶντι ἔνεσι νομίζοισι, καὶ δοκεῖν δεῖσαι ἐμολογῆς, ἀλλ' αὐτίκα τε ὑγιέα ἡμέας ἐν ἰσαῖσι. ἀγνοεῦσι δ' πολλοί, καὶ κερδαίνοισι, ὅτι ἀγνόεσι, πείθοισι γὰρ ἰοὺς ἤκιστα. ὅτα ταὐτὰ δὲ, ὁρᾷ τάδε· οἷονται τ' ἀκάνθαν, τ' ὀξέγουσαν καὶ τ' ῥάχιν ταύτην ἰοὺς σφονδύλους αὐτοὺς εἶ, ὅτι ἐγκοίλην αὐτὴν ἔκαστον φαίνεσθαι ψαυόμενον, ἀγνοοῦντες, ὅτι τὰ ὀστέα ταῦτα ὄρθι τῶ ἀπὸ τ' σφονδύλων πεφυκότα, ὧδε· ὧν ὁ λόγος ὀλίγῳ πρόσθεν εἴρηται. οἱ γ' σφόνδυλοι πολὺ πρωτοτέρω ἅπασι. τετοπάτηλα γὰρ πάντων ζώων αὐ ἔσχατος κοιλίαν. ἔχει, ὡς ὅτι μεγίστῃ, ἀπὸ τ' ὀπισθεν ἐς ὃ ἔμπροσθεν, ποτὶ ἓξ κῳ ὃ ὄρθος. ὅταν οὖν τι τύπτων τ' ὀστέων τ' ὑποκειμένων ἰσχυρῶς κατάγῃ, ὧ τε πλέον, ταύτῃ ὑπανύοντες ὃ χωρέον γίγ', ἢ ὅ ἔνθεν ἐς ἔνθεν· ὁρᾷ τοῦτο ἅπαντα ταῦτα, οἰόμενοι, τοὺς σφονδύλους εἴσω οἴγεσθαι, πρησσέσθαι γὰρ ἐπ' αὐτοὺς, ἐς τὰ χύματα τῆς περιωδύνων. ἢν μὲν γὰρ πειράσῃ καὶ πυθέσθαι, οὐδὲν ἀλγεῖ ὀστέα τὰ πρόσθεν ἐστὶν ἐκ ἀμυδρῶς καὶ ἀπόκλεισθαι, ὀδυνᾶται δὲ ἐν τοῖς ἁπαλοῖς τῆς σάρκας καταγνύμενα τούτῃ τὰ σάρκας ἢ πέφυκε, ἐς ἅμα τῷ κατεπηρότα ἐν ὀρθοστάτῃ ὅταν μέλλων τ' χρᾶσθαι. ἢν δ' ἦρεμαίτερον, ῥᾴους εἰσὶ· χαλαρώτερον γὰρ ὃ σάρκα καὶ ὃ πτῶμα γίγ', ἐς τὰ ὀστέα ἧσσον ἐνόρθοστ'· ἀπὰρ ἐς ἐκ τῆς ἀνάγκης αὐτὸν καὶ τοῦτο, κατεπείσοι λορδωθῆς, ἐς ὃ χαλεῖον, κενεὸν καὶ μαλθακὸν, ψαυόμενον, τοῦτ' φαίνεσθαι. ταῦτα πάντα τὰ εἰρημένα προσῆκε πάσῃ τοῖς ἰητροῖς. ὑμεῖς δ' ἔχετε, ἐς ἀσφαλῶς ἰατρικοὶ οἱ ἰδιῶται γινόσθαι.

ταχέως δὲ σήπεται τὰ ἰσχία τὰ ὀστέα ὑπαποφύεται, ὅσα ἀπόλλυται. A ossa omnia quæ rara sunt, callo celeriter glutinantur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ἐσμασάμβρους, τυτθοὺς ἐντιθεὶς εἰς βάθος τῶν χοίρων, χάριν τοῦ ἀφαιρήσασθαι τὴν ἐν αὐτοῖς. Manum altè indere in ventrem, causam conquirendi, quæ ibi sunt, dixit ἐσμάσσεσθαι.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μη'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVIII.

Σκολιάνεσθαι γοῦν ῥάχις, ἢ ὑγιαίνουσι καὶ πολλοῖς ἔστι. B τὸ δὲ ἐν τῇ φύσει, ἢ ἐν τῇ ἡλικίᾳ, ἢ τραῦμα ἢ ἀπὸ γήρεος, ἢ ἀπὸ ὀδυνημάτων, ἐπεὶ ξυνδεσμική ἐστιν. αἱ γὰρ κυφώσιες αἱ ἐν τοῖσι πολλάκισιν, ὡς ἔοικε, πολὺ γίνονται, ἢν μὴ ἢ τοῖσιν ἰσχίοισιν ἐρείσῃ, ἢ ὅπερ φημὶ ἄμοιρος πέσῃ. ἀνάγκη γὰρ ἑξῆς ταφῆναι ἐν τῷ κυφώματι, ἕνα μοῦνα ὑψηλότατον τὸ σφόδυλον, ἴσως δὲ καὶ πλείω ἐνεῖναι ἔοικεν. ἤκουσα δέ ὅτι πολὺ ὑπεπτυγμένως ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐστίν, ἀλλὰ μικρὸν, ἢν ἔκπυος στωμύλλοι ἀδελφὸς πολύ. ὀφθῆναι τοῦτο, καὶ ὁ νωθρὸς μυελὸς διάφορος φέρεται ἐς τὰ ἰσχία διαφορώτατος, ἢ τὰ κυκλώδης αὖτοῦ ἢ ὀφθαλμοειδὴς γίνεται, ἀλλ' ἐ γωνιώδης. C Am verò iis qui sani sunt, obliqua spina fit pluribus modis: namque & natura, & usu sic habet: sed & ob senium, & sub dolore, hæc siquidem colligandi vim habent. Gibba autem plerunque fit, quùm homo vel in coxas, vel in scapulas cadit: necesse enim est in spina gibba unam aliquam vertebram reliquarum omnium consplici maximè sublimem: eas autem quæ hinc atque hinc sunt, minùs. Nec plurimùm hujusmodi vertebra ab aliis recedit, sed parum quando singulæ subitò plurimùm cedunt. Hac igitur de causa & spinæ medulla facilè fert, quùm ita pervertitur, quùm fiat gibba in orbem, non ad angulum.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τὴν μὲν εἰς τὰπίσω διαφορὰν τῆς ῥάχεως, κύφωσιν ὀνομάζει, τὴν δὲ εἰς ὃ πρόσω λόρδωσιν, τὴν δὲ εἰς τὰ πλάγια, σκολίωσιν. ἄλλα τέτταρα γε παρ' ὀνόματα τῆς σκολιώσεως, καθ' ἕτερον χρῆναι ῥηθῆναι, καθ' ἅπαν μὲν διαφορὰν ῥάχεως, ἐνδιαφερόντως δὴ αὐτὸ, ὡς σημαίνοντός τι γλυκώτερον τῶν ἄλλων. ὅτου γὰρ, ἢ γυνὴ εἶπε σκολιάνεσθαι ῥάχιν, ἐν ἴσῳ, τῷ διαφρέφεσθαι καθ' ὁντινοῦν τρόπον, ἐξεμπροσθεν δὲ τὸ ἐλεγχθὲν. ὥστε ἡ ῥάχις καὶ μῆκος ἐδυσκόλιός ἐστι, αὐτῆς δηλούσης διαφορὰν, εἰς τὰ τὰπίσω καὶ πρόσω. V Bi spina gibba fit, hoc est in posteriorem partem convertitur, κύφωσιν appellat: λόρδωσιν, ubi curva, spectatque in priorem: ubi obliqua & in latera, σκολίωσιν; quo verbo utitur alio modo, & ad omnem spinæ depravationem significandam, indicans verbum generale magis esse quàm alia, in qua significatione nunc quoque ait spinam σκολιάνεσθαι, quasi dicat quovis modo perverti; atque in superioribus etiam dixit; ipsa autem spina in longitudinem rectè obliqua est, obliquam vocans κολίαν, ubi eam inclinare in priorem, & posteriorem partem indicavit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μθ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIX.

Χρὴ δὲ τὴν καθαρσιοῦσαν διαφορὴν καταρδύσαι, τοιοῦδε κατασκευάσαντα. ἔξεστι μὲν ξύλον ἰσομεγὲς καὶ πλατὺ, ἐντετμῆσθαι μῆκος ἔχον, καὶ ῥιζοῦσθαι, ἔξεστι δὲ καὶ αὐτὴ τοῦ ξύλου, ἐν τοίχῳ ἐντετμῆσθαι μῆκος ἐντομεῖν, ἢ πλησιαίτερον τοῦ ἐδάφεος, ἢ ὅκως ἂν μετρίως ἔχῃ, ἔπειτα ξύλου δρύϊνον, τετραέδρου, πλάτος μὲν ἐξαδάκτυλον, ὑπολείποντα ἀπὸ τοῦ τοίχου, ὅσον πρήθειν ἔνεστι, ἢν δέῃ, ἢ ὅπως μὴ τὸ ξύλον διπρήσειε, ἢ χατέναις, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον μὴ ἔσται, ἐπειξὰς ἡ μὲν μέση, τὸ δὲ ἀνθρεῖον πυελοῦσαν. ἢν δ' ἐθέλῃσθαι, πολλοῦ καὶ θερμοῦ λούσας, κάπειτα σφυρίσας καθαίνειν, καταστεμφύλιον, καὶ ἧς μὲν χαίρεις αὐτὸ σβάσας τῇ φύσει, πρόσθησαι ἐπὶ ὃ σῶμα. ἐμβύσας δὲ μάλακα ἰκανῶς, σφιγγίνῃ, καὶ μακρῷ, ὃν δύο δίχα τείνων ξυμβεβλημένῳ μέσῳ, καὶ μέσον ὃ τόνος δίς περιβεβλῶσα χρὴ, ὡς ἐπιτάτῳ τῷ μαλθακέων, ἔπειτα ὃ πρόσθιον τῷ ἰμάντων, καὶ τῷ μαλθακῷ, ἑκάτερον πρὸς τοῖς ὤμοις περιβεβλημένῳ, ἔπειτα αἱ ὀρχαὶ ἐπὶ ξύλον ἐπιτοιείσθω τι ἐπὶ σφενδόνῃσι, ἀριθμίσασα μὲν τοῖς μῆκος ὃ ξύλῳ ὃ ὑπὸ τὰ ὤμω, D E F Portet autem restituendi rationem huiusmodi præparare. Commodè quidem lignum firmum, ac latum quod in longitudinem incisum sit, foditur: commodè etiam pro ligno paries in longitudinem excavatur, quod cavum à pavimento, vel cubitum, vel quantum res exigit, attollatur. Dein veluti quadrata columna quernæ transversa adhibetur, quæ à pariete eatenùs recedat, ut aliquis inter utrunque, ubi opus sit, transire queat: sternitur columna hæc, vel tunicis, vel quapiam re, quæ mollis sit, & non admodum cedat. Homo fovetur, & si sustinet, multa aqua calida lavatur: deinde in ventrem jacet extentus, brachiis secundùm naturam porrectis, atque ad corpus alligatis. Lorum item molle, latumque abundè, & longum, quod consset duabus habenis, medium medio pectori injectum bis circundatur, quantum potest juxta alas: postea quod ex loris supereſt, circa alas humeri capiti obvolvitur, capitaque ad aliquod lignum cujusmodi pistillum est, alligantur; eorum enim longitudo aptatur longitudini ejus ligni quod subjectum est, ut hoc pistillo extendenti mora sit. Hujusmodi

etiam aliud vinculum super genua, & super calces datur, capitaque ejus ad aliquod tale lignum vinciuntur. Aliud insuper lorum latum molle, ac valens habenæ modo convenienter longum ac latum coxis in orbem firmiter devincitur, quammaximè potest propè coxas: deinde lori quod superest, utrunque caput simul ad lignum, quod ad pedes sit, alligatur. Homine ita figurato, intensio in diversa adinbetur sine ulla inclinatione, simul & rectà: nullum enim magnum detrimentum inferre ejusmodi intensio potest; si rectè præparetur, nisi quis de industria id agat. Medicus vero vel alius quivis modo prævalens sit, & non imperitus sublimiori unius palmæ parte, qua spina gibba est, data, atque alterius palmæ sublimiori parte superinjecta, comprimit, intuitus non rectà deorsum versus caput: vel versus coxas debeat, comprimere. Adhibitur autem hoc modo vis maximè innocenter: innocenter etiam, si quis super eam partem quà spina gibba est, fedeat: simulque ubi homo extenditur, se attollens concutiat. Sed & pedibus consistere super spinam quà gibba est, sustinereque & leniter concutere, nihil prohibet, ad quam rem satis idoneus est quilibet palæstræ assuetus.

A

A Columna querna quadrata, &c.

B

A Columna querna quadrata, &c.

C

A Columna querna quadrata, &c.

D

A Paries excavatus, &c.

Aptissimè autem cogitur, si paries, qui excavatur, vel lignum quod foditur, quatenùs convenire videbitur, infra hominis spinam incidatur: asser verò è tilia, vel ex altero ligno non tenui secetur, tum supra spinam quà gibba est, vel multiplex panniculus, vel parvus aliquis pulvinus scorteus, imponatur: sed quantum minimè potest, convenit hæc subjicere: videndum est solummodo ne asser præ duritie frustra dolori sit: ea autem pars spinæ, quæ gibba est, sit maximè è regione ejus partis, quà paries excisus est, ut asser, quà maximè spina extat, superimpositus, maximè premat: adhibitus vero asser, à ministro uno vel altero, si opus fuerit, cogatur, alii ut suprà ostensum est, hinc atque hinc in longitudinem corpus intendant. Licet & per axes extendere vel juxta lignum defossos, vel contentos in quibusdam lignis in ipsum defixis, quæ erigantur, sive utrinque à lateribus paululùm extantia, sive in utraque ejus extremitate. Accommodatur autem vis, quæ per hæc adhibetur, & ubi vehementiore, & ubi leniore opus est: tantum enim roboris habet, ut si quis non in Medicina: sed ad torquendos homines eam adhibeat, præstanter ad id valeat, ita ut sive tantum extendamus in longitudinem, hinc atque hinc nihil ultra cogentes, sive citra intensionem asserem duntaxat admoveamus, abunde sit. Optimum autem est uti ejusmodi via, quàm in ipso usu, & intendendo, & remittendo moderari potes, quæve secundùm naturam est. Quæcunque igitur extant, compressa, in suum locum redeunt: quæ præter naturam coïerunt, intensa, secundùm naturam compelluntur. Equidem cogendi alium modum meliorem aut justiorem habeo nullum.

A ἀεὶς δ', ὅτι φορτικώτερόν ὁ ξυσὴρ ἐοικὼς αἰτησείοντα καταπίνῃ. Τοιοῦτο δέ που ἑτέρῳ δεσμῷ, χρὴ αὖθις τὸ γραμμάτων δήλωμα, καὶ αὖθις τὸ περαίνων, ὡς ἄρχας τὸ ἱμάντων ἀεὶς τοιοῦτό τι ξύλον προσδῆσαι, ἄλλῳ ὑ ἱμάντι, καλατεῖ, καὶ μηδέτερα, ὦ δυνατὸν, ἡνιοειδεῖ, πλάτος ἔχοντι καὶ μῆκος ἱκανὸν, ἱμᾶντας πρὸς ὃς ἰξύας, κύκλῳ περιδεδέσθω, ὡς ἐπιτάττει τὸ ἰσχίων, ἔπειτα τὸ περιτιθὸν τὸ ἡνιοειδὲς ἅμα ἀμφοτέρας ὑπὸ ἄρχαις τὸ ἱμάντων, ἀεὶς τὸ ξύλον προσδήσαι τῷ ποδὶ, κἀπειτα καταπίνειν ἐν τάχει φήματι, ᾧ ἔνδεν ἔνδην, ἅμα μὲν ἰσοῤῥόπως, ἅμα ὑ ἐς ἰξύ. Δεῖν γὰ αὖ μέγα κακὸν ἡ διαῶτα κατάπασις ποιῆσαι, εἰ χρηστῶς σκέψασθείη, εἰ μὴ ἄρα ὑξεπίτηδές ὑς βούλοιτο τείνεσθ. Τὸ ὑ ἰσχίον, χρὴ, ἢ ἄλλον ὅς τις ἰσοῤῥοπῇ, καὶ μὴ ἀμαθὴς, ὑπερδέπα ὃ θάτερ τὸς χλοὸς, ὑπὸ ὃ ὕφωμα, καὶ τὸ ἑτέρῳ χείρα προστιπιδέπα ὑπὶ τὸ ἑτέρῳ, κατφυσᾶν ἔχειν προσξωνιόντα, ὡ τὲς ἰξὺ ἐς ὃ κάτω περίκη κατόμα, κἠξαλῦ, ὡὐ τὸ προσθ. τὸ καθῆσθ, ὡὐ τὸ θοὲς τὸ ἰσχίων. καὶ ἀσυεσάτη μὴν αὕτη ἡ αἰάγκη. ἀσυὲς ὑ, ᾧ ὑπιφᾶξασθαί πνα θοὲς ὃ κύφωμα, τῷ ἅμα καθιτανομβρίᾳ, ἐνοῖσαι μετωειλέσθαι. ἀπὰρ καὶ B ὑπιβάλλειν ὦ ποδὶ, ᾧ ὀχηθίλλειν ὑπὶ ὃ κύφωμα, πσὶ χεῖς τε ἐπανοῖσαι, ὠδὲν κωλύῃ. Ὃ δ' αὖτο ὑ πιῆσαι μετρίως, ὑπιτάσθειος αὖ πς εἶη τὸ ὑπὶ παλαίτερον εἰρημμένων. δυνατωτάτη μὴν ὑπὶ τὸ αὐαγκαίων ὑστὶν, εἰ ὁ μὴ ὑπὸς ἐντετμημμένος εἶη. Ὃ δὲ ξύλον τὸ καταρρυγμῶσι ἡ ἐντέτμηται, καπωτέρω εἰη τὸ ῥάχιος ὃ αὐλεσθαι, ὁπόσω φὺ δίκῃ μετρίως ἔχῃ. σφὶς ὑ Φιλουείνη μὴ λεπὴ ἐνείνη, ἢ ᾧ ἄλλῃ ὑπὸς ξύλου, ἔπειτα ὑπὶ ὃ ὕφωμα ὑπιτεθεῖη, ἢ πυκνόν τι πολύπλυρον, ἢ μικρόν τι σύπινον ὑποκεφάλαιον, ὡς ἐλάσσα μὲν ὑποκεῖσθ ξυμφέρῃ, μᾶλλον φορτικὸν ἐλθὸν, ὡς μὴ ἡ σφὶς, ὑπὸ σκληρότητος, ὀδυνᾶν δοκῇ κωεῖν C φοσπαρίχη. κῇ ἴξιν ὑ ἕσω ὡς μάλιστα τῇ ἐντομῇ τῇ ἐς τὸ ὑπὸν, ὃ ὕφωμα. ὡς αὖ ἡ σφὶς ἡ μάλιστα ὀξέγκινεν, ὑπὸτῃ μάλιστα πιέζῃ ὑπιτεθεῖσα. ὅταν ὑ ὑπιτεθῇ, τὲ μὲν πνα κατφυσηκάζειν χρὴ ὃ ἄκρον τὸ σφιδὸς, ὡὐ τε ἕνα δέη, ὡὐ τε δύο. ἔνι δὲ, καζατείνειν ὃ σῶμα κῇ μῆκος, ὡς φοδὲν εἰρῆσθαι, ἔνι μὲ τῇ, ἔνι ὑ τῇ. ἴξεσι ὑ ᾗ ὁτίσκοισι τὸ καθ' ἕκασιν πιέσεσι, ἢ σφηκαταρύζαν δοκῇ ὃ ξύλον, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ ξύλῳ πὰς φλιὰς ᾗ ὁτίσκοιν ἐντεκτεῖν ἀμβλον, ὡὐ τὸ ὀρθὰς ἐθέλῃς ἑκατέρωθεν μικρὸν ὑποξεχεῖσαι, ὡὐ τὸ κῦ D κορυφὴ τῷ ξύλου ἔνδεν ᾗ ἔνδεν. αὖπω αἱ αἰάγκαι, δύπαμίδιτοί εἰσιν, καὶ ἐς ὃ ἰσοῤῥοπατὸν ᾗ ὃ πάτον, ᾗ ἰσμὶ ἕξιστοι ἕκαστίω, ὡς τε καὶ εἴ πς δὴ λύμη βέλοιτ, ἀλλὰ μὴ ὑπὶ ἐπιτείη, ἐς ἑκάστως αἰάγκας ἀλαγεῖν, καὶ τὸτε ἰσοῤῥοπῶδυάσθαι· καὶ γὰ αὖ καζατείνων κῇ μῆκος μοιῶν ἔνδεν καὶ ἔνδεν, ὅτε καὶ ἄλλῃ αὐαγκίω σεσείμεν προσιδεῖς, ὅμως καζατείνῃσι αὖ πς, ἀλλὰ μᾶλ ᾧ ἐν μὴ καζατείνων. ἐκτὸ γὰ μᾶνον τῇ σφιδὶ ὅπως εἰ πιεῖ τις, ᾧ ὅπως ἰσχιαδ· καπφαγκάσῃ. κἀμοὶ οὖν αἱ ἕκαστοι ἰχῖες εἰσὶν, ἢ ἔξεσιν, ᾗ αὐσυνεχθέησι ᾧ ἰσοῤῥοπέστερον χρίεσθαι ἐκτὸ E ζημιοῦνται, ᾗ μᾶλ δὴ ᾗ κατὰ φύσιν γε αἰαγκαίοισι. Ὃ δὲ, πὸ ὀξεγεῖσθαι, ᾗς τὼ χαρίεν αἰαγκάζῃ ᾧ ἢ ὑπάωσις ἰέναι. Ὃ ᾗ ξυμβῆναι κατὰ φύσιν, κἀζατείνοισιν αἱ κατὰ φύσιν κἀζατάσεις. ἔκοων ἐγὼ ἔχω τοιοῦτον αἰάγκας κοσμίοις, ὠδὲ δικαιοτέρας.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ ἐφεξῆς ἅπαντα, ὡφ' ἑρμηνεύονται, σὺν ἀγνοῶ καὶ ὅτι, οὔτε παραλειπτέα τοῖς λεγομένοις, οὔτε δεηγήσεως, ἀλλὰ δείξεώς ἐστιν αὐτῶν χρεία. καὶ μὴν καὶ τὰ ὑποκείμενα, τοῖς ἐφεξῆς οὐδὲν ἧττον ἢ τοῖς προειρημένοις ἐνεργείας, χρήσιμα λέλεκται δέ μοι καὶ περὶ αὐτῶν ὀλίγα, ὅτε τὰ αὐτὰ ὡφ' ἑαυτὸν γεγραμμένα, μὴ νοήσας τις κατὰ τὴν περιττὴν ἐπιμέλειαν, ἐξ ἧς, καὶ πολλὰς ἀκαιρολογίας ἐποιήσατο, περιέχων τὴν νοῦν. εἰ γὰρ τοῦτο ποιήσῃ, πάντας ἂν ἑαυτοῦ ἐντοῦθα ὡφ' ἑρμηνεύσομεν.

B

GALENI COMMENTARIUS.

QUæ subjicit, planè omnia explicat; quare si quis non percipit quæ proponuntur, huic non explanatione opus est, sed monstratione; quin & Commentaria ad eos scribuntur, qui ejusmodi curationes jam inspexerint. Monui etiam in superioribus, ut si quis prima lectione non intelligat, quæ ita clarè ab Hippocrate scribuntur, iterum & tertiò, & sæpiùs, diligenti animadversione relegat; quòd, si hoc faciat, quæ planè ab ipso traduntur, omninò intelliget.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ν'.

ΗΓαρ κατ' αὐτὸ τὸ ἀκρωμίαν ἰσχυρεία τὸ καταβάσιος, κάτωθεν τε καὶ ὑπὸ τοῦ ἱερὸν ὀστέον κλειόμενον, σὺν ἐχᾷ ὑπτιάζειν σφόδρα, αἴωρεν δ', κ' τὸ αὐχένα, καὶ κ' τὸ κεφαλὴν, ὑπτιάζειν μᾶλλον ἐχᾷ, ἀλλ' ἐς ἰδίαν γε ἀπορεπῆ. ταῦτα δι' ὀμοιότητα καὶ ἄπασις, καὶ ἄλλας βλάβας δὺ παρεσπαρμένας πλειοναύξητα. ἐπιρρέοι δ' ἂν ποτε, ὑπνίον τὸ αὐχένα καταπίνας, ἀσθὲν ἀφύσητον ὑποσθένας ὑπὸ ὃ ὕδωμα, κάπειτα ἀνὸν σὺν χρηίᾳ ἐς τὸ ἀσθὲν τὸ ὑποκείμενον ἐνίεται, φυσᾶν, ἀλλά μοι σὺν ὀμφῇ. ὅτε γὰρ δὺ καπατείνομι τὸ αὐχένα, ἠσάτο ὁ ἀσθὲς, καὶ σὺν ἠδύνατο ἡ φύσα ἐπφυσᾶν ἐς ἄλλως ἕτοιμον ἐσιόντα, ἂ τε ἐς ὃ ὠτὸ αἰσθητόν ἐστιν τό, τε ἓν αὐχένα ὕδωμα, καὶ ὃ τὸ ἀσθὲς πλησιαίτερον τοῦ ὠτός. ἂ τε ἐς ὃ ὠτὸ αἰσθητόν ἐστιν τό, τε ἓν αὐχένα ὕδωμα, καὶ ὃ τὸ ἀσθὲς πλησιαίτερον τοῦ ὠτός. ὅτε δ' αὖ μὴ κάρτα καπατείνοιμι τὸ αὐχένα, ὁ μὲν ἀσθὲς ὑποτὶς φύσης ἐκρυτῶτο, ὁ δ' αὐχένος πάντη μᾶλλον ἐλαυνόμενος, ἧ στεφόμενον. ἔχεσθαι δὲ ἐπίνδες τοῦτο κελεύω δὲ ταῦτα μᾶλλα δεῖ, ἂ πειρᾶσθαι ἀπορηθῆναι ἐφάην, καὶ δι' ἄκρου ἠπορῆσθαι.

C

D

HIPPOCRATIS TEXTUS L.

NAm quum è regione ipsius spinæ intenso adhibetur, ab inferiori parte, & juxta os, quod sacrum appellatur, non est locus, qui prehendi possit: à superiori juxta cervices & caput, est quidem, sed aspectu indecorus, præterquamquòd, si corpus ab hac parte valentiùs extendatur, alia quoque noxa afferetur. Expertus aliquando sum utrum non inflatum, quem resupinato homine spinæ, quà gibba erat, subjeci, dein fistulâ aneâ demissâ inflavi; sed parum processit: cedebat enim uter, quùm homo bene extenderatur, neque spiritus impellere quidquam poterat; sed alioquin uter promptè labebatur, quum se compellerent & gibbus spinæ locus & repleti utris tumor: at contrà, quum non valdè homo extenderatur, uter ob spiritum in tumorem assurgebat; sed homo magis quàm expediret, in priorem partem convertebatur. De industria autem hæc scripsi, pulchra enim hujusmodi monumenta sunt eorum, quæ quum experti sumus, sine affectu invenimus: & causarum, cur parum processerint.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΥτὸς αὖ ὑπλαβεῖν εἴρηκε τὸ οἷς αὐπλαβεῖν, ἢ αὐπάλιξιν, ὥστε ἐπεμβεβλῆσθαι τοῖς ἐμβεβλημένοις ἔγχοις, φεύγε τε ἕξεράπτων ἕνεκα τῆ ἄσπρᾳ. κ' μὲ ὁ ἱερὸν ὀστέον, σὺν ἐχᾷ ἕκαστον αὐωθεν τ' ἂν τό, τε πᾶ ἔχει, ἢ τὴ κεφαλὴν, ἅμα φαίνοιτ' ἂν ὁ ἀν ἄσθρωπος πνιγόμενος, εἴ τις ἐκ ἴσθοι ἀκριβοῖ, καὶ κ' τότ' ἂν ἀπορεπὴς ἡ καθάπασις φαίνοιτο. ἐ μὲν τοι ἐ βλάβας, ἂν ἐμβλέψοι, εἰ ὀλιγὴν τ' βεῖχον τις ὕπτ' τ' λαρυγγα.

E

GALENI COMMENTARIUS.

LOcum, qui prehendi possit ὑπλαβεῖν, quasi αὐπλαβεῖν, & αὐπάλιξιν dixit, eò quod obex, & mora sit injectis laqueis, sic, ut hæreant, quà eminet, & minimè decidant. Ab osse sacro nullus talis locus est à superiori parte, quamvis cervices sint, & caput; homo tamen strangulari videbitur, si hac parte prehendatur; atque idcircò ea intendendi ratio indecora habebitur; sed & noxam inferet, si laqueus ad guttur delabatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ να'.

ΟΣοισι ἢ ἐς ὃ εἶσω σκολιόνονται οἱ σφόνδυλοι ὑποπλώματος, ἢ καὶ ἐμπεσόντος ὑγιὸς βαρέως, ἐς μὲν σθένει τῇ σφονδύλων μέγα ἐξίστασι κάρτα, ὡς ὀπὶ ὃ πολὺ, ἐν τῇ ἄλλων. νὺ ἢ ἐκεῖ μέγα, ἢ ἓς, ἢ πλείονες, θάνατον φέρουσιν, ὥσπερ δὴ καὶ παρόδεν εἴρηται, κυνικώδης καὶ αὖτη, καὶ οὐ γονιώδης γίνεται ἡ ὀδαλμός. Οἷσι μὲν δὴν τοῖσι διάτασις, ἐ ἀπότασις μᾶλλον ἴσχεται, ἢ τοῖσι ἧσσον κυφοῖσι, καὶ πᾶσις, καὶ ὅλα τὰ σπίσθια ψύχεται μᾶλλον, ἐ θανατηφόρα ταῦτα μᾶλλον, ὧν ἔφαν. καὶ ἢν ἀπορεπὴς ᾖ δὲ,

F

HIPPOCRATIS TEXTUS LI.

QUibuscunque autem vertebræ in inferiorem partem convertuntur, vel quòd homo ceciderit, vel quòd grave aliquid super ipsum incidérit, plerunque nulla vertebra valde ab aliis recedit: ubi non valde recedat, sive una, sive plures, hominem non præcipitat, sicut anteà dictum est, cùm spina in orbem, non ad angulum pervertatur. His quidem urina, & alvus magis supprimitur, quam quibus vertebræ in exteriorem partem convertuntur, pedesque & crura tota magis frigescunt: atque hæc magis mortifera sunt, quàm quæ posita sunt;

quibus, si evadunt: urina sine voluntate magis prorumpit, cruraque magis resolvuntur, & torpent. Quod si superior spina in priorem partem convertatur, universum corpus resolvitur, ac torpet. Machinationem autem nullam habeo, quâ spina restitui possit, ubi sic luxatur. Quod si nihil proficiat concutiendi modus, qui per scalam admovetur, vel alia similis curatio, sive extendendi via, qualis paulò antè dicta est, nullum novi impellendi simul & extendendi modum, qui id præstare possit, quod asser, ubi spina gibba erat: nam, qui fieri poterit ut à priori parte per ventrem impellatur? Ergo neque hoc licet, neque tussis, aut sternutamentum vim aliquam habet, quâ ad extentionem conferat. Nihil etiam proficies, si spiritum in ventrem indas. Quin, & qui magnas cucurbitulas defigunt, ut sursum attrahant vertebras, quæ in interiorem partem exciderunt, summoperè aberrant: expellunt enim magis, quàm attrahant. Quam rem ignorant, qui eas defigunt: nam quò major cucurbitula est, eo magis spina cava fit, quùm à superiori cute urgeatur. Alios item concutiendi modos præter jam positos adducere possem, quos existimet quis ad vitium magis pertinere; sed eos (utpote quibus parum confidam) omitto. Illud autem in universum, ut summatim dicamus, intelligere oportet, quod ubi spina in interiorem partem convertitur, ad interitum ægrotantem præcipitat, & infistissima est: ubi in exteriorem, vacat mortis periculo, urinam non supprimit, & plerunque torporem non infert.

A ρυώδεες τε οἷσι μᾶλλον ἔτοι, ἢ ἧσσον σκληρὸν ἀκριβτέρεσι, καὶ ναρκωδέστεροι. ἢν δ' ἡ ἐν τῷ ἄνω μέρει, μᾶλλον ὅλῳ σώματι ῥήγνυται, πάντες τε σώματος ἀκριβτέες, καὶ νεναρκωμένοι γίνονται. μηχανὴν δ' οὐκ ἔχω συθεμένου ἔγωγε, ὅκως χρὴ τὸ τοιοῦτον ἐς τὸ ἀυτὸ καταστῆσαι. καὶ εἰ μή τινα ἡ τῆς κλίμακος κατάσεισις ὠφελέει οὐκ τε εἴη, ἢ καὶ ἄλλη τις τοιαύτη ἴησις, ἢ κατάστησις, οἵησιν ὀλίγῳ πρόσθεν εἰρήκαμεν. κατορθώσειν δ' σεω τῇ καπαστίσει δοθέντος ἔχω, ἧπερ αὖ γίνοιτο, ὥσπερ τῷ κυφώματι τὸ κατορθώσιον ὁ σφὶς ἐπιδέετο. πῶς γὰρ ἂν τις ὧν ἔμπροσθεν, ἀφ' τῆς κοιλίης αὐαγκάσαι δυνάτο; ὁ γὰρ οἷόν τε, ἀλλὰ μᾶλλον οὔτε βῆχες, ἤτε πταρμὸς, οὐδεμίαν δυνάμιν ἔχοισι, οὔτε τε τῇ τάσει συντιμορέουσι, ἢ μᾶλλον ἐπὶ ἔνεσις, φύσις ἐναιρόμενος ἐς τὴ χοιλίην, οὐδὲν ἂν δυνηθῆ. ἐς μὲν μεγάλην σκιὴν προσδοκώμενα, ἀναπάσιος εἵνεκα οὐδὲν. τῷ εἴσω ῥεπόντων σφονδύλων, μεγάλη ἐμβύρσῃ γνώμης ὄσίν. ἀπωθέουσι γὰρ μᾶλλον, ἢ ἀναπάσιν, καὶ οὐδὲ ἀυτὸ τοῦτο γινώσκουσιν οἱ προσβάλλοντες. ὅσων γὰρ ἂν τις μείζω προσβάλλῃ, τόσῳ μᾶλλον λορδώσιος οἱ προσβληθέντες, στενωσαγκαζομένῳ αὖ ἔμπροσθεν. ἔσπερ ἄλλοις κατασείοιμι, ἢ οἷσί τε προέτειρλον), ἔχειμι δὲ εἰπεῖν, ἀφ' ὑμέων οὐδὲ τί δοκεῖ ὦ παῖμαπ μᾶλλον, ἀλλ' ἐ κέρδε πιτεύω αὖτοῖς, ἀφ' τοῦτο, ἐ χρόφω. ἀληθέων δὲ ξωιένεμ χρὴ ταῦτα, ὧν ἐκ κεφαλαίω εἰρη). ὧν τὰ μὲ εἰς ὃ λορδὸν ῥόσθμοτα, ὀλέθρια εἰσί, καὶ σπόμωρα, τὰ δ' εἰς ὃ κυφὸν, ἀσπίδα θανάτου, καὶ ὥραν, ἐρεῖαν, ἐ ὀπαρκωσίων ὃ ἐπίτηδ.

B

C

D

E

F

GALENI COMMENTARIUS.

DE vertebris agens in interiorem partem luxatis, inquit casum asperiorem esse, quàm si in exteriorem ferantur: causam esse in aperto dicit; nervi enim omnes, qui a spinæ medulla oriuntur, in interiorem partem procedunt. Premuntur ergo magis, ubi spina in hanc partem convertitur, quàm ubi in exteriorem, cumque iis urgentur, quæcunque partes spinæ superinsident; quo fit, ut interdum superior quoque pars vesicæ comprimatur: & quæ cum his consortium habent, omnia inflammatione occupentur. Quamobrem neque vesica urinam, neque alvus dejectionem reddit: expellentis enim facultatis, quæ una ex naturalibus est, vitium est urinam, atque alvum supprimi: torporis autem membrorum causa est, nervorum affectus: sed vesicâ & intestinis affectis, periculum est ne homo interim decedat, dum tollitur inflammatio, quæ efficit ut nec alvus, nec urina respondeat. Quemadmodum autem musculus, qui vesicam adstringit, quum nimiùm suo munere fungitur, non patitur urinam evadere, ita verisimile fit affici musculum ani, quem Græci ab adstringendo σφιγκτῆρα nominarunt,

ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

Περὶ τὴ ἔσω μεταστάσιος τῶν σφονδύλων γράφει τοῦτο, χαλεπωτέρην αὐτὴν τῆς ἔξω λέγων εἶ), ὅτι ἡ αἰτία φανερὸς. ἡ γὰρ ἔσω ῥέπει τὰ νῶτα πρὸς τὸν, ὃ ὀπὸ τῶν νωτιαίων περυκότα. θλίβεῖ) οὖν ἐν τῇς τοιαύτης μεταστάσει μᾶλλον, ἢ ὥσπερ ἐν ταῖς ἔξω. σεω τούτοις δὲ, καὶ τὰ ἐπικείμενα μόρια τῇ ῥάχῃ θλίβεσθαι πρὸς τὸν, καὶ κατὰ τοῦτο, καὶ τὰ κύτεως ὃ ἄνω πᾶσα, θλίβεσθαι ποτε. καὶ μήν τι καὶ κατὰ συμπάθειαν, εἰς φλεγμονὴν ἀφίξεται πρόσθε, καὶ ἀφ' τοῦτ, οὔτε ἡ κύστις οἷόν ἐκκρίνει, οὔτε τὰ ἔντερα ἀπόπατον. τῆς γὰρ ἐκκριτικῆς δυνάμεως, ἧπερ ὄσι μία τῶν φυσικῶν, πάθος ὄσιν, ὀργανικὸν ὃ οἷόν τε ὃ ἀπόπατον. ὃ δ', ναρκώδη γένεσθαι τὰ μόρια, τῆς τῶν ὀρρων βλάβες ὄσιν. ὅκ μὲν οὖν τῆς κατὰ τὰ ἔντερα, καὶ τὸν κύστιν βλάβους, ἄμεμ ἂν δὲ παύσεται φλεγμαίνοντα, κίνδυνος ὀπολέσθ τὸν ἄνθρωπον, ἢ δὲ ἄκρα, καὶ ἀκάρω ἔντερα ἀφαμβύλ, καὶ ἀφ' τοῦτο, καὶ ὁ σφίγκων τὴν κύστιν μὴς, ὅκ ἐᾷ ἀκριβῶς ἐνεργῶν ὕπτερέτειν ὅσις ἄφρις. εἰκὸς καὶ δύπου, καὶ τὸ δὴ τὸ ἕδρας μῦν, τὸν σφιγκτῆρα καλούμενον, τὴν αὐτοῦ ἀπονίαν ἔχειν.

HIPPOCRATIS TEXTUS LII.

QUÙM nec alvi itinera distendat, nec prohibeat quominùs facilem exitum habeant, spina, quum in exteriorem partem convertitur: sed quum in interiorem, utrumque hoc efficiat, accedantque alia complura.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νβ'.

ΟΥ γὰρ ἐντείνῃ τοῖς ὀχετοῖς τοῖς κῦ τὴν κοιλίην, οὐδὲ κωλύῃ ῥᾳδίους εἶ), ἢ εἰς ὃ ἔξω κύφωσις. ἢ δὲ λόρδωσις, ταῦτα ἀμφότερα ποιέει, καὶ ἐς ἄλλα πολλὰ προσγίνεται.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Καπὶ τ̃ προειρημένων ῥῆσιν εἰρηκὼς, ὅτε μὴ οἷόν τε εἴη ἐκουτίσαι, ὃ ἀπόπατος μᾶλλον ἄγει, ἢ εἴσιν ἔξω κυρεῖν, νυῖ τ̃ αἰτίαν προσέθηκεν, εἰπών. ὁ γὰρ ἐντείνει τοὺς ὀχετοὺς τοὺς κ̃τ̃ τὸν κιλλίαν, δηλονότι τὰς ἐκροὰς εἰπὼν· τῶν τε κ̃τ̃ κύστιν, ἢ τῶν κ̃τ̃ τ̃ ἕδραν. ἐντείνεται δὲ τὰ μέρεα, δι' ὧν αὐτὰ γίνονται, κατά τε τὸν θλίψιν, ἢν ὁλ τ̃ σφονδύλων εἴσω μεταπίπτωσιν ἄρθρων, εἰκὸς ἐστι, ὃ πολὺς τ̃ κ̃τ̃ τὰ νῶτα συμπαθείας.

GALENI COMMENTARIVS.

QVùm proximè proposuerit his urinam & alvum magis supprimi, quàm quibus vertebræ in exteriorem partem convertuntur, nunc causam adjecit his verbis, quum nec alui itinera distendat, id est exitum eorum quæ per vesicam, & per anum expelluntur. Distendi autem partes, per quas hæ feruntur, & à compressione vertebrarum, & à consortio quod cum nervis habent, à ratione minimè abhorret.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νγ'.

Ἐπεί τοι πολὺ πλείονες, σκέλεά τε καὶ χεῖρας ἀκρατέες γίνονται, καὶ κατέρρωκεν ὁ σῶμα, καὶ δέρμα πύτισιν ἴσχει, οἷσιν δὲ μὴ ὀκτῶ μοῖρ ὁ ὕδωμα, μήτε ἔξω, μήτε ἔσω, σάθεσιν ἢ ἴαυρας ἐς τ̃ ἰγνύλιν τ̃ ῥάχιος. οἷσι δὲ ὀκτῶ μοῖρ ὁ ὕδωμα, ἧσσον τοιαῦτα πάσχουσιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS LIII.

MVlto autem pluribus crura & brachia resolvuntur, corpus torpet, urina supprimitur, quibus vertebræ nec in exteriorem partem, nec in interiorem exciderint; sed concussæ vehementer fuerint manentes è regione spinæ: quibus spina depravatur, minùs hæc patiuntur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝζαῦθα τ̃, ὕδωμα, φωνὴν ὡς ἰσχνήν τι σημαῖνον μύεσθαι φησὶν, ὅτε πάσης εἶπεν, ἢ τ̃ σφονδύλων εἰς ὃ αὐτὸς φύσιν ἐκβαίνῃς, ὅλος ἢ λόγος δύβλητος. ὅτε γὰρ τίνα τεταρτίων δίφορσιν τ̃ κ̃τ̃ τ̃ ῥάχιν παθῶν, ἀφικνεῖται τῷ λόγῳ κελεύσει ἢ αὐτὸς σεῖσιν, ὅταν αἱ ἁρμονίαι σύμπασαι διακινήσωσι τ̃ σφονδύλων τ̃ ῥάχεως, ἢ κινδυνεύσῃ διαπαθεῖσθαί τε καὶ θλασθῆναι, διαστάσεισις σφοδρὰς αὐτῆς, καί φησι τοῦτο πολὺ χεῖρον εἶναι τοῦ αὐτὸ τὸ διαστάσθαι γινομένων διαφορῶν τ̃ ῥάχεως. εἰδὼ ἕξεις, ὅτι ἢ τῶν πλουσίων καταγνωμία τοιοῦτόν γέ τι συμβαίνει, διήγηται.

GALENI COMMENTARIVS.

VT depravationem exprimat, mutuatur ὕδωμα vocabulum tanquam generale, agens de vertebris, quomodocunque suo loco motis. Vniversa autem oratio clara est; venit enim ad quartum genus vitiorum spinæ, quod Græci à concutiendo σεῖσιν appellant. Id autem est, quum vertebrarum spinæ compago universa dimovetur, periculumque est ne convellatur, atteraturque spina vehementer concussa: quod malum ipse testatur multò deterius esse, quàm si spinâ non concussâ, vertebræ pervertantur. In sequentibus ad costas pergit, quibus abruptis, hujusmodi quippiam accidit.

ΠΕΡΙ ΠΛΕΥΡΩΝ ΚΑΤΗΞΙΟΣ.

DE FRACTVRA COSTARVM.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νδ'.

Πολλὰ ἢ καὶ ἄλλα ἐν ἰητικῇ δύ' τις θεάσαιτο, ὧν τὰ μὲν ἰσχνὰ, ἀσινέα ἐστὶ, καθ' ἑαυτὰ τὴν κρίσιν ὅλην λαμβάνοντα τ̃ νοσήματος, τὰ ἢ ἀσθενέστερα, σύμμικτα, καὶ ἀπότομος νοσημάτων χρονίοις ποιέοντα, καὶ κινδυνεύοντα κατὰ τ̃ ἄλλο σῶμα ὅτι πλέον.

HIPPOCRATIS TEXTUS LV.

MVlta quoque alia medicinali arte quis inspiciet, quorum, quæ vehementia sunt, quum morbi momentum omne in se contineant, non nocent: quæ leviorem offensam afferunt, mala concitant diuturna, & reliquum corpus plurimùm afficiunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΠΡοέφηκεν ὡς ἢ κ̃τ̃ ῥάχιν παθοῦς, ὃ φησὶ παρρύσει σεῖσιν, δύο ἢ μεταξὺ σφονδύλων ὀνομάζων, ἐν τῇ ἐφεξῆς γραφῇ πολλὰ λέγει τ̃ κατ' ἰατρικὴν, ὑπομνήσεως κατ' ἀλήθειαν ἕνεκα, καὶ φαίνῃ χαλεπώτερα. συμβαίνῃ δὲ ὀκτὼ τ̃ παθῶν, ἐφ' ἅν συμπάθειαί εἰσι μείζους, ὡς ὕδωμα μηδεμίαν ὑπιφέρῃ μοῖραν κυρίαν συμπαθείας, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὸ πίστιν τ̃ κρίσιν, ἥτις ἐστὶ χαλεπὴ καὶ ἰσχυροτέρα ἢ κατασκευῆς. ἐφεξῆς δὲ ὡς ἐν παραδείγματος μέρει, μνημονεύει τ̃ κ̃τ̃ τὰς πλευρὰς παθῶν ὑποδεικνύων, ἵνα μὴ αὐτῶν ἕνεκα τ̃ φαντασίαν μόνον, ἵνια δὲ τῇ διωάμει χαλεπά.

HIPPO-

A

HIPPOCRATIS TEXTUS LV.

QVin & costis abruptis tale quidpiam accidit. Quibus enim costa una, vel plures abrumpuntur, sicut permultis abrumpi videmus, si comminuta ossa, neque in interiorem partem compellantur, neque in superiorem, pauci adhuc febricitarunt; sed neque multi etiam sanguinem spuerunt, nec multis item contractum est pus in thorace, aut linamentis opus fuit aut vitiatum os est: victus autem quivis idoneus est.

GALENI COMMENTARIUS.

EX propositâ oratione, quæ longa est, non parum intelligi potest orationis modum ad facilitatem conducere. Nos priorem partem suprà attigimus, quam Hippocrates longius habens obscuram fecit; paucis autem ita loqui potuit: Vbi costa abrumpitur, si fractura simplex & sola sit, casus quidem asperior videtur, licet levior sit, quàm ubi atteritur; celeriùs enim curatur, & sine periculo: sed absque fractura, ubi caro circa costas atteratur, in maximo interdum periculo revolvuntur qui sic affecti sunt. Caput quidem orationis hujusmodi est; singula autem deinceps videamus. Si primàm partem hujus orationis paucis Hippocrates explicassèt, quemadmodum ego quùm dixi, ubi sola & simplex costarum fractura sit, apertiùs scripsissèt: verùm ipse, quasi exponens ait: si ossa abrupta, neque in interiorem partem compellantur; vocavit autem interiorem partem interius spacium thoracis, in quod erumpere os abruptum, per se non potest, non nudetur à tota carne superjecta: nisi item scindatur membrana, quæ costas cingit; per hæc igitur simplicem fracturam indicavit. Deinceps notavit casus levitatem, quùm ait: paucos febricitasse, raros item sanguinem expuisse; aut pus in interiori thoracis regione contraxisse, raroque opus fuisse linamentis, vel costarum os vitiatum fuisse, & idcircò abunde esse victûs rationem quamvis; hanc ipse, ut dicebamus, ubique φαύλην nominat, eam quæ exquisitæ contraria est, significans. Propositæ igitur partis orationis universus sensus hujusmodi est: ad reliqua igitur pergamus.

B

C

D

E

HIPPOCRATIS TEXTUS LVI.

QVin & ubi continens febris non invadat, deterior est inedia, quàm cibus, & dolorem, febrem ac tussim magis concitat: venter enim modicè repletus costas dirigit, quas inedia suspendit: at ubi suspendantur, dolorem inferunt.

F

GALENI COMMENTARIUS.

TVmor ventris costas fulcit; quare, ubi hæ rumpuntur, qui magis ventricosi sunt, minùs dolent: quibus gracilis venter est, & contractus, dolore magis vexantur, quùm costas sentiant sine fulcro suspensas. Quòd si continens febris hominem occupet, inedià uti

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νέ.

ΕΠΕΙ ἢ πλευρέων κατάξις τοιοῦτόν τι πέπονθεν, οἷσι μὲν δὴ αὐτῶν κατεαγῇ πλευρὴ μία, ἢ πλέονες, ὡς τοῖσι πλείστοισι κατάγνυ· μὴ διαρράπτα τῷ ὀστέῳ ἐς τὸ εἴσω μέρος, μηδὲ ψιλωθέντα, ὀλίγοι μὲν ἤδη ἐπυρέτηναν. ἀπύρ. οὐδὲ αἷμα πολλοὶ ἤδη ἔπτυσαν, οὐδὲ ἔμπυοι πολλοὶ γέγονται, οὐδὲ ἔμμοποι, οὐδὲ ἐπισφακελίσιες τῶν ὀστέων, διαιτά τε φαύλη ἐρκέει.

B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤΙ ὁ σύμμετρος τοῦ λόγου ξηρότητι στυπτικῇ, μεθυεῖν δοκῇ ἐκ ἴσασι, ἢ ὅν τῶ παρακειμένης ῥήσεως, μακρὸς ἔσσ. ἐγὼ δὲ πρῶτον μέρος αὐτῆ περιειλεσάμενος, ἓν πυρὸς γὰ ὅτι πλέον, ὁ Ἱπποκράτης, ἀπέφηνέ τινα ἐρώτατο, ἐξῆς βραχέων σὺ ἀὐ ἔτως ἑρμηνεύσιτο. τῷ κατάγματα τῶν πλευρῶν, ὅταν ἁπλᾶ ἢ μὴτα γλύπτῃ, τὸ μὴν φλυκταίνα χαλεπωτέρων τῆν παθημάτων ἔχῃ, τῇ δυνάμει ἢ, ἀσφαλεστέρων, ἀπεφήνατο γὰ ἀὐὺ κινδύνου τάχιστα. χωρὶς δὲ καθάματος, ὅταν πρὸς τὰς πλευρὰς ξηρὰς θλασθῶσιν, εἰς μέγιστον ἐνίοτε κίνδυνον ἥκουσιν οἱ ἔτως παθόντες, ὃ μὴ κεφάλαιον τῦ λόγου τῦτο. τὰ ἢ κατὰ μέρος, ἐφεξῆς ἰδωμεν, εἰ ἐν τῇ πρώτῃ μέρει τῆς ῥήσεως, ὅταν ἐγὼ λέγω βραχέων εἶπεν, ὁτὲν ἁπλᾶ, ἢ μὴτα γλύπτῃ τῷ κατάγματα τῶν πλευρῶν. ὁ ἢ Ἱπποκράτης εἴρηκεν, ὅταν ὀξυκρύμνος ἐγκαμψῇ, μὴ διαρράπτα τὰ ὀστᾶ εἰς τὸ ἔσω μέρος, εἰπὼν τὸ εὐρυχωρίαν τῶ ὑπωκειμένου, εἰς ἣν ἀδυνάτων ὅτι διαῤῥῆναι ὀστᾶ ὑπὸ τῶ κατ' αὐτὸν, ἀλλὰ τῶ γυμνωθῆναι μὴ αὐτὸ ὅσουπερ ἁπάσης τῶν περικειμένης ξηρὸς, διατμηθῆναι ἢ τὸ ὑπεζωκότα καὶ ἀνοιχθῆναι ὑμένα. ἐξῆς τῦτο μὲν οὖν ἐδήλωσε τὸ ἁπλοῦν τῶ κατάγματος. ἐξῆς τε τῇ ἐφεξῆς τὸ ἐπεικὲς, ὀλίγοις μὲν ἐίπαν ὑπυρέτευσιν. πῦσμα ἢ αἷμά τινα ἀναβῆναι, ὥσπερ γε καὶ ἔμπυον, καὶ ἔμμοπον γνώσεσθαι, σφακέλισίν τε τὸ τῆς πλευρᾶς ὀστοῦ, ἐξῆς δὲ τὸ διαιτᾶν αὐτοῖς ἐξαρκέσειν φαῦλον. ἐμάθες ἢ, ὅτι φαῦλον ἀεὶ λέγει, τὸ ἐναντίον τῇ ἀκριβεῖ, τὸ ὑπερτελοῦν. ἐν μὲν οὖν τῷ προκειμένῳ μορίῳ τῆς ὅλης αὐτᾶ ῥήσεως, ὅλη διάνοια δίαυτη τις ἔστιν. ἰδωμεν δὲ ἐφεξῆς τὰ λοιπά.

C

D

E

HIPPOCRATIS TEXTUS LVII.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νζ.

F

GALENI COMMENTARIUS.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

πυϊ ὅτι κενεαγχίζει, ὅταν δηλοῖ γυῖ, ὡσπὲ ὃ ἀσπεῖν, ἐπειδὴ ὅταν ὃν ἢ ἐδωδὴς βαθέως μᾶλλον μείζων, ἢ ὃν ἢ κρεμασμῶ. εἰ δή τι μηδ' ὅλως πυρέξει, ἄμεινον ἐαδίῳ τοιοῦτῳ ὃ πλῆθος, ὡς εἰς ὄγκον ἔρχεσθαι τὴ παχέος τοσοῦτον, ὅσον ἠλίκης ὡς μάλ ἢ θλίβειν ὃ πεπονθὸς, ἕδρα τε, καὶ σπλεγμα ὑπὸ τῆς πλευρῆς.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιζ.

ΕΞωθεν ἢ, φαύλη ὑπόδεσις τοῖσι τοιούτοισιν ἁρμόσει, κηρωτὴ δὲ καὶ πλάσις, ἢ ὀθονίοισιν ἠσύχως ἐρείδουσα, ὁμαλοῖ ἢ ὑπόδεσιν ποιέουσα, ἢ καὶ ἐριώδεϊ τι προσεπιδέουσα. κεκαυτηρίασται ἢ πλευρὴ ἐν εἴκοσιν ἡμέρῃσι. παχύνεται γὰρ αἱ ὑπὸ πωρώσιος τοῦτον τὸν ὀστέων.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΦΑύλην ὑπόδεσιν εἶπεν, ὥσπερ καὶ διαπτὸν, ἢ ὑποτυλοῦσθαι, ἥτις ὅστι ἐναντία τῇ ἐπιμελείᾳ γεγυμνωμένῃ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νη'.

ΑΜφιθλασθείσης ἢ τὰ ἕρπους, ἀμφὶ τὰς πλευρῆσιν, ἢ ὑπὸ πληγῆς, ἢ ὑπὸ πιέσματος, ἢ κατὰ ἀναβρήσιος, ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου, πολλοὶ ἤδη, πολὺ αἷμα ἐφύσησαν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΜΕμνησθαι καὶ τούτου τὸ λόγου, διὰ τοὺς ὀιομένους ἐν ταῖς πλευρίτισιν, διὰ φλογὸς φλέγεσθαι τὰ πλευρὰ καὶ τὸν πνεύμονα πάσχειν, καὶ σκληρύνεσθαι τε τούτων φασὶ τὴν φλεγμαινούσην πλευρὰν, ἐκθύεσθαι δὲ τὸ κατ' αὐτὴν φλεγμονὴν ἰχῶρος. ἐν τῷ πνεύμονι δὲ, οὐδὲν πνεύμονος πεπονθότος, ἀλλὰ τὸ διαθέσιος τῆ πλευρᾷ ῥηγνυμένης, πύῳ φησὶν ἐνίοις αἷμα. πῶς μὲν οὖν γίνεσθαι τοῦτο, ζητῶν ἔξεστι καὶ ἀλλαχοῦ, ἡμῖν τε βασανιζομένοις ὁ ζήτημα, κατὰ γε τὸ παρὸν αἵματος ἀναχωρῆς ἕνεκα τοῦ βιβλίου. διαρκεῖν δὲ δεῖ νῦν, αὐτὸ τοῦτο μόνον ἐγκωμιάσαι, ὅ χρεὼν τὸν παθεῖν καὶ τὸ πνεύμονα, πύῳ ἐνίοις αἷμα, διὰ τὸ καὶ τὰς πλευρὰς πάσχειν. ἐθισθεὶς δὲ καπνὸν ἄλλων, πολλάκις ἀπέπτου τὸ προκειμένου τοῦ καπνίσματος διέρματος ὄντος, σκληρύνομαι αἱματώδη χυμὸν, διὰ τὸ σῶμα πληρώσαι τοῖς ὑπαδίσμασι. κἂν τοι πολλῷ πυκνότερον ὄντι τὸ καπνὸν τοῖς κώλοις διέρμα, τὰς πλευρὰς ὑποβοηθεῖ ὑγρὸς, ὥστ' οὐδὲν θαυμαστὸν ὄντι, εἰ σκληρὸν ῥύσιν τοῦτο τὸ σύντηγμα, ὃν τὰ πιπτούσας πλευρᾶς. εἶτ' εὐθέως εἰς τὰ βρόγχια τὰ πνεύμονος ἀναληθεύεται καὶ τὰς σύριγγας, ὥσπερ ὁρᾶσθαι ὅτι τὰ συμβαίνοντα τὴ ὑγρᾷ τοῦτο. ὃ, πηδὰ αὖ σκληρὸν εἰς τὴν ἀορτὴν διὰ τὰ τόματος, ἀναθυμιᾶται τοῦτο καπνίσμασι διὰ τὰ τόματος, ἃ διὰ τοῦτο ἐξαίσρατος ὃν ἐποίησε, εἰς ἀπόπτιες ἐνέπεσε λόγους, ὃν πρὸ ἀπὸ αἵματος ἀναχωρῆς, ὧν τῶν κακίαν ἐμάθετε, διερχομένου μου πολλάκις ἀκούσαντες, ἐπ' αὐτῷ τὰ συγχωρήσαντες.

A debet, quod ipse significavit verbo κενεάγχειν, quoniam magis læditur à cibo, quàm à costis non fultis. At si nulla febris sit, expedit eatenùs cibum sumere, ut venter in eum tumorem assurgat, ut costis sedes sit, ac fulcimentum citrà offensæ partis compressionem.

HIPPOCRATIS TEXTUS LVII.

B *Exteriori parte vincire rursus quovis modo satis est: tantum cerato, pannis, fasciisque leniter adstrictis debemus æquale vinculum reddere, aut etiam lanæ aliquid superinjicere. Conferves autem costa viginti diebus: in hujusmodi enim ossibus cito callus increscit.*

GALENI COMMENTARIUS.

VInciendi modum quemvis, φαῦλον quemadmodum & victum: qui contrarius est ei qui summa diligentia adhibetur.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS LVIII.

AT carne circa costas detrita, quòd homo percutiatur, cadat, re aliqua urgeatur, aut alio tali modo, multi jam sanguinem expuerunt.

GALENI COMMENTARIUS.

IN memoria habendus est hic sermo propter eos, qui existimant in lateris dolore D necessarium esse ut aliqua ex fibris pulmonis afficiatur; nam, quùm proximus sit lateri inflammato, asserunt aliquid ad eum transmitti ex tenui sanguine, qui in inflammatione subsistit. Pulmone ergo nihil violato, sed costâ affectâ, quosdam ait sanguinem expuere: quo pacto autem hoc fiat, licet per otium requirere. Nos sanè quæstionem hanc perpendimus in his quæ scripsimus in librum Erasistrati de sanguinis sputo: nunc illud duntaxat intellexisse abundè est, quosdam sine vitio pulmonis sanguinem spuere, propterea- E quod morbus circa costas versetur. Vidistis sæpè & in aliis inviolata cute, quæ fracturam tegit, effundi cruorem, sic ut fascias impleat, quamvis cutis membrorum densior multò sit, quàm membrana quæ costas amplectitur. Quare nihil mirum est, si sanguis per hanc ab affecta costa in interiorem regionem ducatur: dein protinus in ipsa exspiratione in asperam arteriam, quæ in pulmonem distributa est, transferatur: quemadmodum in iis videmus, quibus membrana hæc vulneratur: quicquid enim per vulnus in thoracem instillaveris, per os continuò reddetur; quam rem, quùm Erasistratus ignoraret, absurda scripsit in libro de sanguinis sputo; sed qua in re decipiatur, ejus scripta de me audientes sæpenumerò didicistis.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS LIX.

VEna enim & arteriæ, quæ per id, quod est inter costas, intendunt, & nervi, ex iis, quæ corpore præstantissima sunt, orintur. Multi igitur sæpè tussi, tuberculis, pure in thorace collecto oppressi sunt, & ad id venerunt, ut linamentis agerent, costaque vitiaretur: sed & quibus nihil tale supervenit, carne circà costas attrita, tardiùs dolore liberantur, quàm quibus perfracta costa est, atque in ejusmodi casu dolor sæpius locum reperit. Verum nonnulli longè magis hæc mala contemnunt, quàm si abrupta costa essèt.

B

GALENI COMMENTARIUS.

ARterias & venas ὀχετοὺς vocavit: quod autem est inter ossa singularum costarum λαπαρὸν dixit, qua parte musculi sunt, qui quùm mediis interjecti sint, μεσοπλεύριοι Græcè nominantur: nervos verò appellavit τόνους. Otiri autem ait hæc omnia ab iis, quæ præstantissima sunt, quoniam initium harum venarum, perinde, atque arteriarum, est in vicinia cordis: nervorum autem ad spinæ medullam, quæ ad thoracem est, quibus aliquid cognationis est cum alio pari nervorum, qui à cerebro proficiscuntur. Quæ deinde adscribit, evidentissima sunt iis qui meminerint, quæ prodita sunt in prioribus commentariis.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS LX.

SEd & curatione egent magis exquisita, si sapiant: convenit enim inedia extenuari, corpore quàm maximè conquiescere, abstinere à venere.

D

GALENI COMMENTARIUS.

EXquisitiorem ubique appellat σκεπτοτέραν, cui contraria est simplex & quævis, quam φαύλῳ nominat.

E

HIPPOCRATIS TEXTUS LXI.

ITem ab esculentis pinguibus, & fauces exasperantibus, ac tussim movent ibus, & ab iis, quæ valentissimæ sunt materiæ.

F

GALENI COMMENTARIUS.

ESculenta, quæ fauces exasperando tussim movent, κερχνώδη nuncupat: hujusmodi autem sunt pinguia, acuta, atque acria. Valentissimæ materiæ intelligit, quæ ægrè concoquuntur. In exemplaribus autem magis idoneis, verbi κερχνωδέων secunda syllaba scribitur per ν, ducto vocabulo à milio, quod Iones κέγχρον appellant. Id accidit, ubi in faucibus aspera quædam milii modo exigua sentiuntur. Quod autem in superioribus dixit, de iis, quibus circa pulmonem tubercula sunt diuturna, quæ ægrè ad maturitatem perveniunt, & spiritus redditur cum sono, κερχνώδεις absque ν scribitur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νθ'.

ΟΙ γὰρ ὀχετοὶ, οἱ κῦρ ὃ λαπαρὸν ἢ πλευρῆς ἐκάστης ἐξετανυόμενοι, ἐκ τούτων, ἀπὸ τῶν διαφερόντων τὸ ἐν τῷ σώματι ζώων ἀφορμὰς ἔχουσι. πολλοὶ γοῦν ἤδη βηχώδεες, καὶ φυματίαι, καὶ ἔμπυοι ἐγένοντο, καὶ ἔμμοτοι, καὶ ἡ πλευρὴ ἐπεσφακέλισεν αὐτοῖσιν. ἀτὰρ καὶ οἷσι μηδὲν τοιοῦτον παρεγένετο, ἀμφιθλασθείσης τῆς σαρκὸς ἀμφὶ τῇσι πλευρῇσιν, ὅμως ἧσσον βεβαρυμένοισιν ὀδυνώδεσι χρῶνται, ἢ οἷσιν ἀπὸ πλευρὴ κατεαγῇ, καὶ ἐστερόφασις μᾶλλον ἴσχῃ ὀδυνωμένων, τὸ χωρίον, ἐν τοῖσι ξυίστασι τοιούτοισι. μᾶλλα μὲν οὖν μεθιᾶσι πολλοὶ καταμελέοντες τοιούτων συπέων, μᾶλλον δὲ πλευρὴ κατεάγη αὐτοῖσιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΧετοὺς μὲν εἶπε, τὰς ἀρτηρίας δηλονότι, καὶ τὰς φλέβας. λαπαρὸν δὲ τὸ πλευρῆς ἑκάστης, ὃ μελλοῦσι μέσα ὀστᾶ, κατὰ δὲ οἱ μεσοπλεύριοι μῦς εἰσὶ, τόνους δὲ, δηλονότι τὰ νεῦρα. παφυκέναι δέ φησιν ἀπὸ τῶν διαφερόντων πάντα τοῦτα· δῆλον μὲν τὸ φλεβῶν τόπον ἢ ἀρχὴ, πλησίον ὄντι τῆς καρδίας, ὥσπερ καὶ τῶν ἀρτηριῶν. τῶν δὲ νεύρων, ἀπὸ τῆς κῦρ τὸν ῥαφικὸν καλουμένων, κοινωνίας ἴσμεν ἔσης αὐτοῖς, καὶ πρὸς ἄλλων συζυγίαν νεύρων, ἐξ ἐγκεφάλου καταβηκότων. τὰ δ' ἑφεξῆς ὑπ' αὐτὴν γεγραμμένα, δῆλα τοῖς μεμνημένοις ἀπλῶν τῶν ἐν τοῖς ἐμπροσθεν εἰρημένων ὑπομνήμασιν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξ'.

ΑΤαρ καὶ ἴσως σκεπτέρης οἱ τοῖσι δίονται, εἰ σωφροσύνῃ, τῇ τε γὰρ διαίτῃ ξυμπέρῃ ζωοτελέστερα, ἀτρεμέειν τε τῷ σώματι ὡς μάλιστα, ἀφροδισίων τε ἀπέχεσθαι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΗν ἀκριβεστέραν, ἀεὶ λέγ' σκεπτέραν, αἰτιατικῇ μόνῳ τῇ φαύλῃ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξα'.

ΒΡωμάτων τε λιπαρῶν, καὶ κερχνωδέων, καὶ ἰσχυρῶν σιτίων.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΣα βρώματα τραχύνοντα τὸν φάρυγα, βεκκίαι βῆχα κινῇ, κερχνώδη ταῦτα καλῇ· τοῦτο δ' ἐποίησε τοῖς λιπαροῖς, καὶ ὀξέσι, καὶ δριμέσιν, ἰσχυροῖς δὲ λέγ' σιτία, τὰ δύσπεπτα. γέγραπται δ' ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις τοῖς ἀντιγράφοις τούτῳ ὃ κερχνωδέων, δῆλα τῷ, κῦ τῷ δευτέραν συλλαβὴν, ἀπὸ γὰρ τῆς κέγχρου γέγονεν. ὥσπερ δ' ὀνομάζουσι τῶν κέγχρων οἱ Ἴωνες, ὅταν αἰθάνωσι ἐν τῇ φάρυγι τραχύτητα γίγνεσθαι μικρὰν ὡσανεὶ κέγχρους. ὃ δ' ἐν τοῖς σφόδρα, εἰ καὶ ἐλεγχθείη τοῖς κῦ τὸν πνεύμονα φύματα, καὶ χρόνια, δύσπεπτα ἔχουσα, κεγχρώδεις γίγνεσθαι χρεὼν τὸν πτύελον.

γεγονὸς ἀπὸ τοῦ κέγχρειν, ὅταν αὖθ πάλιν, γίγνεται ἀπὸ τοῦ ψόφ, ὅ συμβαίνοντος, ὅταν ὑπὸ τενοχωρείας ἡ τῆς κῦ ῥοῖς ἀσπνευσικῆς ὁδοὶς, ἢ ὑγρότης πλείων, ὡς πολὺ ὄν, σωιόντων ἀμερῶν γίγνεῖ· καλοῦσι δ' ἔνιοι μὲν ταύτην ἀφαπολὼ δασυῖαν. ὅρᾳ τι ὂν τὸ βῆχα κινούντων ἐδεσμάτων ἀπέχεσθαι καλόν, φεῖδηλόν ἐστιν, ἡσυχάζειν δεομένων ἀπάντων τῶν πεπονθότων μερίων, ὅρᾳ τοῦτο ὁμοῦ, καὶ σιγᾶν αὖθ πάλιν καλόν. φεῖδηλον δὲ καὶ τὰ ἄλλων ὅσα πρόσεινα φυλάττεσθαι, κίνησιν σφοδρὰν ὑπιφέροντα τῷ πάντι σώματι. σεισὸν γὰρ ὅλως ὃ τὸ μόριον κινεῖται. A Ducitur autem à verbo κέγχειν, quod sonum notat, qui vel anguſtiâ loci, quo ſpiritus redditur, vel humoris multitudine accidit, plerunque tamen utroque concurrente, quem ſpiritum nonnulli δυσπά, id eſt aſperum vocant. Sed qua de cauſa abſtinere hominem velit ab eſculentis tuſſim moventibus manifeſtum eſt, quùm affectæ partes omnes quietem poſtulent; atque idcirco ſilentium rurſus imperat: manifeſtum item eſt, cur caveri voluerit ea, quæ vehementer dimovent univerſum corpus, quandoquidem cum toto pars etiam dimovetur. B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξβ'.

Φλέβα τε καὶ ἀγκῶνα τέμνεσθαι, σιγᾶν τε ὡς μάλιστα. ὑπιδέσεως δὲ εἰς ὃ χωρίον ὃ φλεβοτομηθὲν σφίγγεσθαι μὴ πλυσθύχοισι, συχνοῖσι δὲ, καὶ πολὺ πλατυτέροισι πάντα τὰ φλάσματος, κηρωτῆ τε ὑπαχείῃ, ὀθονίοισί τε καθαροῖσι, σειὸ ἁμύνησι καθαπίῃσι, καὶ μαλθακῆσι ὑπιδέσει, ἐρείδειν τε μετρίως, ὡς τε μὴ καρφὰ πεπιεχθαι φλοιᾷ ἢ ὑπιδεδεσθαι μόνον, μηδ' αὖ χαλασόν. ἀρχέσθαι δὲ τὰ ὑπιδέσεως ἀπὸ τοῦ φλάσματος, καὶ ἐπιρρεῖσθαι ἁμύτῃ μάλιστα. C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Μεμνῆσθαι δὲ χρὴ τούτου, ὡσεὶς τοῖς ἀξιοῦσι, ὅτι τῇ πλησιεστάτῃ καλουμένῃ σταθμῷ μόνῃ φλεβοτομίαι ἁμαὶ σφάλλεσθαι. τόπων δὲ ὄντων καὶ Μηνόδοτος ὁ ἐμπειρικός. ἐδείχθη δ' ἐν τοῖς περὶ φλεβοτομίας γράμμασι, καὶ τοῖς περὶ πλήθους, ὁ λόγος ὅπως ψευδὴς, ὃς ἀπὸ ἄλλων τε πολλῶν ἐλεγχθεὶς, καὶ ἀπὸ ταύτης πλειστάκις, γεγονὼς ἐν ταῖς μερίοισι τοῦ σώματος, ὅτι φλεβοτομίαι ἤκειν ἁμαῖς, εἰ μὴ πληθωρικοὶ τύχοιεν οἱ πληγέντες ὄντες, ὅτι τε μὴ φλεβοτομηθέντων αὖπαν, αἱ φλεγμοναὶ μέγισαι γίγνονται, καὶ δηλονότι ταύτῃς ἐπομβίαις συμπτώματα ἀκολουθῇ. D Eminiſſe hujus loci oportet adversùs eos qui exiſtimant venam ſolummodo ſecandam eſſe, ubi ea concurrunt, quæ multitudinem denunciant. E quorum numero eſt Menodotus Empiricus. Oſtendimus autem in opere de venæ ſectione, & in eo, quod de multitudine ſcripſimus, falſam eſſe ejuſmodi opinionem, quæ præter alia multa, vel ex eo rejicitur, quòd, ubi quædam partes ejuſmodi plagas acceperint, Medici ad venæ ſectionem confugiunt, quanquàm, qui ictî ſunt, multitudine non tentantur, eò quòd, niſi iis ſanguis detrahatur, maximæ inflammationes oriuntur: quòd cùm evenit, alia inſequuntur, quæ morbo accidere ſolent.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξγ'.

Τὴν ὑπιδεσιν ποιέεσθαι ὡς ἀπὸ δύο ἀρχέων, ὑπιδέσθαι τε, ἵνα μὴ περιρρεπὲς τὸ σῆρμα τὸ περὶ τὰς πλευρέας ἔῃ, ἀλλ' ἰσόῤῥοπον· ὑπιδεῖν δὲ, ἢ καθ' ἑκάτερον ἡμέριον, ἢ περὶ ἕτερον. ἀμείνων δὲ καὶ τῶν κοιλίων μαλθακῆσι κούφῃ τινὶ, ὅσον κενώσιος εἵνεκεν τῆ σίτου, ᾧ ὑπὸ μὲ δέκα ἡμέρας ἰσχνάνῃ, ἔπειτα αὖα, ὠφέλιμα τὸ σῶμα, καὶ ἀπαλωώμ. E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Χαλασὸν ἐπὶ τὸ πλευρὸν ὑπὸ τῆς πλείστης τὸ σῆρμα, καὶ μάλιστ' αὖ παχεῖς τύχωσιν ὄντες, ἢ καθ' αὖτὸν ὃν ἐπλήγητον χωρόν· καί φησι τούτοις οὕτω [φημὶ ἐγὼ] δεῖσθαι μάλιστα τῶν ἄλλων, ἀπὸ δυοῖν ἀρχῶν ὑπιδεῖσθαι. περιεπτῶσι γὰρ αὖπαν τὸ σῆρμα καὶ τὸ ὀν μαῖς ἔχοις ὑπιδέσει. ὀν περιουσίας δὲ, ἢ σὺ παχεῖς ὑπιδεῖσθαι, ὑπὸν βλαβῆς, καὶ μάλιστ' ὅταν ἡ θλάσμα πλησίον τῆς μασχάλης, ἐν ταύτῃ γὰρ ἀεὶ χαλασὸν ἐστι. F Cutis ſuperjecta coſtis pleriſque laxa eſt, præſertim, ſi quo tempore homo plagam acceperit, plenior non fuerit. His ergo ait magis quam aliis opus eſſe faſciis, quæ mediæ primùm injiciantur: nam cutis pervertitur, ſi ab uno capite faſcia ordiatur. Quod ſi, ut cautior ſis, craſſos quoque ita alliges, nihil lædes, præcipuè ubi regio propè alam atteratur, ibi enim cutis ſemper laxa eſt.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXII.

Ad hæc venam ſecare in cubito convenit, & quammaximè ſilentium habere: inducereque ſuper ſedem attritam pannos non multiplices, ſed complures, & multo latiores quàm ſit attritus locus, cerati inunctione adhibita: linteiſque latis, ac faſciis item latis, & mollibus alligare, modicèque adſtringere, ita, ut qui deligatus eſt, dicat ſentire ſe vinculum non valdè adſtrictum, neque item laxum: inde autem ordiri debet, ubi locus eſt attritus, ibique maximè inſidere.

GALENI COMMENTARIUS.

Meminiſſe hujus loci oportet adversùs eos qui exiſtimant venam ſolummodo ſecandam eſſe, ubi ea concurrunt, quæ multitudinem denunciant. E quorum numero eſt Menodotus Empiricus. Oſtendimus autem in opere de venæ ſectione, & in eo, quod de multitudine ſcripſimus, falſam eſſe ejuſmodi opinionem, quæ præter alia multa, vel ex eo rejicitur, quòd, ubi quædam partes ejuſmodi plagas acceperint, Medici ad venæ ſectionem confugiunt, quanquàm, qui ictî ſunt, multitudine non tentantur, eò quòd, niſi iis ſanguis detrahatur, maximæ inflammationes oriuntur: quòd cùm evenit, alia inſequuntur, quæ morbo accidere ſolent.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIII.

Injiciendum verò vinculum medium eſt, & in utranque partem attrahendum, ne cutis circa coſtas in alterutram partem inclinet, ſed ſine inclinatione ſervetur. Deligandum autem, vel ſingulis diebus, vel tertio quoque die. Satius item eſt alvum mollire levi aliquo medicamento, quod dejectionem citet, ac decem diebus inedia uti; dein corpus reficere, & implere.

GALENI COMMENTARIUS.

Cutis ſuperjecta coſtis pleriſque laxa eſt, præſertim, ſi quo tempore homo plagam acceperit, plenior non fuerit. His ergo ait magis quam aliis opus eſſe faſciis, quæ mediæ primùm injiciantur: nam cutis pervertitur, ſi ab uno capite faſcia ordiatur. Quod ſi, ut cautior ſis, craſſos quoque ita alliges, nihil lædes, præcipuè ubi regio propè alam atteratur, ibi enim cutis ſemper laxa eſt.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIV.

AD hæc dum offensus inedia utitur, arctius alligandus est: ubi pleniore victu, laxus. Quòd si ab initio sanguinem expuat, quadraginta diebus habenda cura, alligandumque est: si sanguinem non expuat, ferè viginti abundè sunt. Conjicere autem tempus ex vi casus oportet.

GALENI COMMENTARIUS.

B

COmmune hoc est omnibus fracturis: quod unà cum multis aliis, quæ hic ab ipso traduntur, antè etiam exposui, quùm Librum de fracturis explanarem. Ea igitur magis sunt vobis in memoriam revocanda, quàm fæpiùs à me repetenda.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξιʹ.

ΤΗ δὲ ὑπτιάσει, ἐς᾽ αὖ μᾶλλον ἰήσεται, ἐρηρεισμένῃ μᾶλλον χρὴ εἶναι, ὑπόταν ᾖ ἐς τὸ ἀπαλυσμὸν ἄγηις, ὑπιαλαρωτέρη. ἢν δὲ μὴ ἅμα ἀπόπτυσῃ καὶ ἔχηαι, πεντεκαιεικοσημέρου τὸ μέγιστον, ὡς τὸ πολὺ ἐπὶ τοῖσι πλείστοισι· ἢν δὲ μὴ πείσῃ τὸ αἷμα, ἐγκεῖσθαι ἡμέρησι ἢ μᾶλλον, ὡς ἔστι τὸ πολὺ τῇ ἰσχύϊ δὲ τοῦ τραύματος, καὶ χρόνου περιγενομένου χρή.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟῦτο, κοινὸν ἀπάντων καταγμάτων ἐστί, καὶ λέλεκταί μοι πρόσθεν, ὡσάκις τὸ τοῖς αὐτοῖς ὀνόματα κεῖται, τὰ δ᾽ ἔργα διάφορα, καὶ τοῦτο μὲν οὖν ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος ὑπομνήματος ἐμνήσθην, ἀλλὰ καὶ πολλὰ πρὸ τούτου λεγομένων ἐν ἄλλοις. ἐκείνων οὖν ὑμᾶς χρὴ μεμνῆσθαι μᾶλλον, οὐκ ἐμὲ λέγειν ἀξιοῦν πολλάκις ἕκαστα.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXV.

QUicunque autem rem paruì fecerint ob hujusmodi ictum, sub quo atteruntur, quæ circa C *cossum sunt, quamvis in aliud malum deterius non incidant, carnem tamen magis mucosam habent in loco attrito, quam prius. At, ubi talis relinquitur, nec curatione ad bonum habitum restituitur, res peior est, si mucosa circa os ipsum relinquatur, quùm caro non amplius similiter os attingat, & ipsum os morbis opportunius reddatur. Ob ejusmodi autem causas ossa multis vitiantur, quod malum diutius extrahitur.*

GALENI COMMENTARIUS.

MUcosum humorem appellare consuevit D glutinosum, & album, qui colligitur in partibus exanguibus, ut in osse, & cartilagine, ubi ipsorum natura rectè concoquere alimentum non posit. Relinquit enim quasi quoddam semicoctum, quemadmodum relinquunt infirmæ oculorum membranæ pituitam crassiorem, quæ λήμη Græcè nominatur. Vis autem imbecillior redditur, vel, ob suam temperationem immoderatam, vel ob multitudinem concurrentis humoris, quod etiam evenit in tumoribus præter naturam. Cætera omnia orationis hujus clara sunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξιαʹ.

ΟΣοι δ᾽ αὖ ἀμβλήσιος ἢ τιτθῶν ἀμυθιβασμάτων, ἢν δὲ ἄλλο μηδὲν αὐτοῖσι φλαῦρον μέζον γένηται, ὅμως τό γε χωρίον ἀμφιβλακωδέστερον, μυξωδεστέρην τ᾽ ἔρκα ἴσχει, ἢ ποιέειν εἶχεν. ὅκου δὲ τὸ ὀστοῦν ἐκκεκλείπει, καὶ μὴ δύ᾽ ὀστέοισιν ἐπιπρόσθη τὸ μυξῶδες. θᾶσσον μὲν, ἢν πρὸς αὖθις τὸ ὀστέον ἐκκεκλειφθῇ τὸ μυξῶδες, τό, τε ὀστέον νοσηρώτερον ἦν, σφακελισμοὶ τε χρόνιοι ὀστέων, πολλοῖσιν ἤδη ἀπὸ τοιούτων προφασίων ἐγένοντο.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΜΥξώδες, ὑγρὸν εἰώθειν ὀνομάζειν, ὃ γλίσχρον τε καὶ λευκόν. ἀφορίζεται δὲ τοῦτο πρὸς τοῖς αἱματώδεσι μέρεσιν ὀστοῖς, καὶ χόνδροις, ὅταν ἀδυνατήσῃ κατεργάσασθαι τὸν τροφὸν ἐν αὑτοῖς, ἡ φύσις. ὑπολείπεται γὰρ οὗ ἡμίπεπτόν τι, καθάπερ ἐν ὀφθαλμοῖς ὑγρὸν ὑπολείποισιν, ὅταν ἀρρώστως τὸ ὀνομαζόμενον λήμιον. ἀδυνατοῦσα δὲ ἡ δύναμις, ἢ τοι δι᾽ οἰκείαν γίνεται δυσκρασίαν, ἢ ἐξ ὧν ὁ πλῆθος τῆς ἐπιῤῥεούσης ὑγρότητος, ὡς ἐν τοῖς πρὸς φύσιν ὄγκοις συμβαίνει. ὧν δ᾽ ἄλλα τῆς ῥήσεως, δῆλα.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXVI.

QUòd si non, quæ juxta os sunt, sed ipsa caro mucosa fiat, nihilominus subinde morbus, & F *dolor revertit, si quis corpore laboraverit: quocirca dare vinculum expedit, & bonum, & valdè accommodatum, donec siccetur discutiaturque sanguis in attrito loco suffusus, & caro integra ibi augeatur, augetur autem ossis caro.*

GALENI COMMENTARIUS.

CAro, & quælibet pars sanguinem habens, non per se mucosa fit: id enim, quod propriè in ipsis superat, tale est, quale in fluxo, atque in dejectionibus ob jecinoris imbecillitatem consicitur. Quocirca, ubi ossa, cartilago,

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξϛ.

ΑΤαρ, ὃ ἢν μὴ πρὸς τὸ ὀστέον, ἀλλ᾽ αὐτὴ ἡ σὰρξ μυξώδης ἴσῃ, ὅμως ὀδυνῶν ἐπαναστροφαὶ γίνονται, καὶ ὀδυνᾶται ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. ἢν τις ᾖ σώματι τύχῃ πονήσας, δεῖ τότε τὴν ἐπιδέσιν διεῖσθαι χρὴ, ἅμα μὲν ἀγαθὴ, ἅμα δὲ πολὺ προσηκούσῃ, ἕως ἂν ξηανθῇ μὲν, καὶ ἀναπνεῦσαι τε ὃ ἐπιχώμενον, ὃ ἐν τῇ πλαγὶ ἡμῶν. ἀνῄξιθῆ δὲ σὰρξ ὑγιὲς ὃ ὀστέον ἡ σάρξ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΜΥξώδης ἡ σάρξ, ὡς εἴρηται τὰ ἑαυτῆς γίνεσθαι λόγον, ὃ ὅσα τῶν μερίων ἐστὶν ἔναιμα. ὃ γὰρ ἴδιον ἐπιτήδειόν ἐστι ἑαυτῶν τοιοῦτόν ἐστι, οἷ᾽ ἂν τοῖς ῥεύμασιν ἐξεπέπτει φαίνεται, καὶ τοῖς ἡπατικοῖς ἐξηκριβώμεθα. ὅτῳ δὲ συνεχὲς μὲν τοῖς ὀστοῖς,

καὶ τοῖς χόνδροις, ἢ ὑμέσι παχυσι, τὸ μυξῶδες ὑγρὸν ἀναδέχεσθαι, ἀναγκάζεται ἢ ἐν τοῖς ὀστέοις ἢ καὶ πρὸς τὰ νευρώδεα μόρια κοινωνίας, ἢ ὅταν τὸν πλησίον ὄντα χυμὸν ἐκθλίβωσιν, ὅταν φλεγματώδεες ἢ μυξώδεες ἐν αὐτῇ ὑγροὶ σεσίχασιν. πρόδηλον δ' ὅτι δυσκενόπαπτός ἐστιν ὁ τοιοῦτος χυμὸς, ὅτε πᾶν αἰσθάνεσθαί τε, καὶ διαφορεῖν αὐτὸν δυναμένων. ὅσοι δὲ μὴ ἄλλων, φρὶν ἀκριβῶς λεπτυνθῆναι τε, καὶ εἰς ἀτμὸν διαλυθῆναι, δυνατὰ κενοῦσθαι. ἐπεὶ τίνων ὁ γλίσχρος χυμὸς εἰς ἀτμοὺς διαλύεται, διὰ τοῦτ' ἐστὶ δυσκίνητος. ὅπου δ' αὖ ἐγκαταληφθῇ τι τοιοῦτον τῶν ἐκτὸς, ἐνοχλεῖται μέχρις ὅτου βεαχεῖαις ἐκθλάσεσι, διὰ τὴν ἀσθένειαν ἐπίμονος ὁ πόνος, ὅτι καὶ ἄλλο σῶμα τοιοῦτόν ἐστιν, ἢ τοῦτο τὸ μέρος, ἢ τὸ ποσὸν ἀδιαίρετον.

A membranæ lęduntur, mucosus humor sæpe contrahitur : carne affecta rarò, idque vel propter consortium, quod hæc habet cum ejusmodi partibus : vel propter humorem copiosè defluentem, ubi mucosus succus, aut pituita in ea contrahitur. Constat autem ejusmodi succum maximo negotio excerni, eò quòd nec perfusione, cataplasmate, aut medicamentis, evocari, digerique possit, neque ullo alio præsidio educi, nisi ex toto anteà tenuetur, atque in vapores resolvatur. Ergo, quia succus glutinosus in vapores solvendus est, idcirco ægrè movetur. Ubi verò tale aliquid superans relinquitur, levi de causa pars affligitur, cùm ob infirmitatem quidquid in reliquo corpore qualitate, vel modo superans collectum fuerit, promptè recipiat.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξζ'.

Ὅσοι δ' αὖ ἀμελημένοισι χρονιωθῇ, ἢ ὀδωδὼς τὸ χωρίον ἀμύσσῃ, καὶ ἡ ἔξω ὑποπυμνος ἴῃ, τόπιση καῦσις, ἵνησις ἀείσῃ. καὶ ἢν μὲν αὐτὰ ἡ ὠφὸς μυξώδης ἐῇ, ἄχρι οὗ ὀστέου κεῖνα χρή, μὴ μιλῶ διαθερμαινθῆναι τὸ ὀστέον. ἢν δ' μεσηγὺ σῇσι πλευρέοισιν ᾖ, ὅπαπολὶς μὴ ᾖσι, ἤπερ χρὴ κεῖσθαι, φυλάσσεσθαι μύρτι, μὴ διαμαίνοντος πέρην. ἢ δ' ὠφὸς ἢν ὀστέῳ δυσκὴ ἐῇ τὸ θλάσμα, καὶ ἔπι νευρὸν ἔῃ, ἢν μή πω σφακελίσῃ τὸ ὀστέον. ἢν μὲν καὶ ὀλίγον ἔῃ, ἕπερ κεῖσθαι χρὴ, ὡσαύτως εἴρηται. ἢν μὲν τι σφακελισμὸς ἔῃ ὁ μετεωρισμὸς ὁ κατὰ τὸ ὀστέον, πλείονας ἐκκαύσας ἐμβάλλειν χρή. καὶ ἢν σφακελισμοῦ πλεῦρις, ἅμα τῇ ἐμμύοπαν ἰητρείῃ, εἰρύσεται.

C

D

HIPPOCRATIS TEXTUS LXVII.

Quibus autem neglectus morbus inveteraverit, & locum dolor exerceat, caroque mucosa sit, his ferramentum candens medicina optima est: quod si caro ipsa mucosa sit, adurere convenit usque ad os, ea observatione, ne hoc ipsum caleſiat : ubi inter costas hæc fuerit, neque sic, in summo convenit adurere : cavendum tamen est, ne candens ferramentum penetret usque ad partem interiorem. Vbi sedes juxta os attrita este videatur, sed recens casus sit, neque os adhuc vitiatum fuerit, si exiguum vitium sit, ita urere convenit, sicut dictum est : sin oblongum sit, quod in osse attollitur, pluribus in locis adurere expedit. De costis autem vitiatis dicemus, simulatque de iis tractabimus, ad quorum curationem linamentis est opus.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸν γλίσχρον χυμὸν, ὅταν ἀδυνατήσωμεν σκεδασπόμενα φαρμάκοις, ὑπόλοιπος ἰᾶσθαι ἔστιν, ἡ δεῖ τῇ καύσει· ὅπως δ' αὐτὸν χρὴ ποιεῖσθαι, σαφῶς ἐδιδάξεν.

GALENI COMMENTARIUS.

Mvcus glutinosus cùm dissipari per medicamenta non potest, reliqua curatio est adurere, quæ quo pacto admovenda sit, apertè declaravit.

ΠΕΡΙ ΜΗΡΟΥ ΕΚΠΕΣΟΝΤΟΣ, ἰσχίου.

DE FEMORE DE COXA prolapso.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξιΐ.

Ἢν δὲ μεσηδὸν ἄρθρον, ὀξὺ ἰσχίου σκπέσῃ, σκπίπτῃ δ' ἢ κατὰ τέσσαρας τρόπους, εἰς μὲν τὸ εἴσω πλεισταχις, εἰς δὲ τὸ ἔξω, ἧ ἥκιστα πλεισταχις, εἰς δὲ τὸ ὀπίσθεν ἢ ἔμπροσθεν σκπίπτῃ μὲν, ὀλιγάκις δέ.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXVIII.

Vbi si femoris articulus è coxa prorumpat: prorumpit autem in quatuor partes, sæpissimè in interiorem, deinde in exteriorem : in priorem & posteriorem excidit quidem, sed raro.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τετραμοῦς ἰσχίου κοτύλιν, ὃ δεῖται πλὴν αἰτίων ἀνοδυσαι πρὸς ἐμοῦ, δι' ἃ μὴν μὲν ἔσω σκπίπτῃ πλειστάκις ὁ μηρὸς, ἐφεξῆς δὲ, πρὸς ἔξω. τὸ γὰρ τῆς κοτύλης βάθος, οὐκ ἔστιν ἴσον ἅπασι τοῖς μέρεσιν. ἔνθα γὰρ ἡ ὁ ὑμιλὼ ταπεινότερος, ἐνταῦθα ῥᾷον ὀξίστατο τὸ ἄρθρον.

GALENI COMMENTARIUS.

Qvi coxæ cavum inspexerit, non est quòd desideret causam à me doceri, quamobrem in interiorem partem sæpissimè moveatur, deinde in interiorem, quùm imum cavi, non sit omnibus partibus æquale : & articulus, qua parte ora humilior est, faciliùs elabatur.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIX.

VBi ergo in interiorem partem venit, crus longius est, si cum altero conferatur, idque jure duplici de causa. Ossi enim quod à coxa sursum procedit ad pectinem, femoris caput inhæret, cervixque articuli cavo sustinetur: rursus ab exteriori parte clunis cavus apparet, utpote quùm femoris caput in interiorem partem exciderit. B

GALENI COMMENTARIUS.

ORationem hanc universam initio orsus ipse ita evidenter adscripsit, ut nemo loqui possit evidentiùs: sed & eorum quæ tradit, causas etiam adjecit. Quare quod sæpius dicere consuevimus, nunc etiam adducemus. Si quis consideret, quæ proponuntur, ea, si non ubi primò, saltem ubi secundò, vel certè tertiò legerit, percipiet. C

HIPPOCRATIS TEXTUS LXX.

EXtremum rursus femur juxta genu spectare cogitur in partem exteriorem, similiter crus, & pes. Ergo, quùm pes in interiorem partem convertitur, imperitus Medicus cum hoc alterum confert, non hunc cum sano, atque idcirco crus læsum multò longius videtur, quàm integrum.

GALENI COMMENTARIUS.

HOc etiam communiter pertinere ad omnia ossa luxata antea quoque demonstravimus, quùm altera extremitas spectet semper in contrariam partem, atque ea quæ prolapsa est. Nunc igitur femoris capite in interiorem partem prolapso, altera extremitas, quæ ad genu est, merito in exteriorem convertitur. D

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXI.

MVltisque aliis modis error in his accidit. E

GALENI COMMENTARIUS.

ERrorem πλανώσιν dixit: quo vocabulo consuesse Hippocratem appellare non quemlibet errorem; sed eum, qui verò proximus est, & ea de causa probabilis, supra quoque indicavimus. Errant ergo nunc, quatenùs in conferendo affectam partem cum integra, in naturali habitu decipiuntur: debuerunt enim integrum cruri recto statu extento, quod vitiatum est comparare; sed contrarium faciunt; integrum enim æstimant ad exemplum vitiati. F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξθ'.

ΟΙσι μὲν οὖν φθάνουσι εἰς τὸ εἴσω, μακρότερον τὸ σκέλος φαίνεσθαι, πλαγιαλλόμενον πρὸς τὸ ἕτερον, λέγουσιν ὀρθοφασίας εἰκότως. ἐπὶ μὲν γὰρ τὸ ἄπω τῆς ἰσχίου περιφυὴς ὀστέον, ὃ δὴ καὶ φιλοῦμεν ὀνομάζειν τρόχον τοῦ κοτύλου, ἐπὶ πύτου ἡ ἐπίθεσις τῆς κεφαλῆς τοῦ μηροῦ γίνεται, καὶ ὁ αὐχὴν τοῦ ἀγκύλου, ὅπου τῆς κοτύλης ὀλέσθαι, ἐξωθεῖν τε αὖ ὁ γλουτὸς καλὸς φαίνεσθαι, ἅτε εἴσω ῥυέντος τῆς κεφαλῆς τοῦ μηροῦ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΣΧεδὸν ἅπαντα ὧν αὐτὸς ἔτυχε φράσας τὰ τοῦ λόγου, ἀρχὴν αὐτῶν ἀποδέδωκεν, ὡς μηδένα δύνασθαι ἀφέτερον εἰπεῖν· ἀλλὰ καὶ τὰς αἰτίας ὧν λέγει, προσέθηκεν αὐτὸς, ὡσθ' ὅσαν ἤδη πολλάκις εἶπον, ἐρᾷ καὶ νῦν εἴ τις προσέχοι τοῖς λεγομένοις, ἀκολουθήσειν αὐτοῖς, εἰ μὴ ἀπαιδεύτοις ἀναγνοίς, ἀλλὰ καὶ δὶς τρὶς τὸν πάντας.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ο'.

ΤΟ, τε αὖ κατὰ τὸ γόνυ τοῦ μηροῦ ἄκρον, ἀναγκάζεσθαι ἔξω ῥέπειν, καὶ ὑπὸκλίνειν, καὶ ὁ πούς ὠστυτέως. ἅτε οὖν ἔξω ῥέποντος τοῦ ποδὸς, οἱ ἰητροὶ δι' ἀπειρίαν, τὴν ὑγιᾶ πόδα πρὸς τῶν προσόρασιν, ἀνὶ ἀτύπου πρὸς τὴν ὑγιᾶ, δοκοῦσι τὸ πολὺ μακρότερον φαίνεσθαι ὃ σπαρὸν, τοῦ ὑγιοῦς.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑὶ τοῦθ' ὅτι κοινὸν ἐστι ἁπάντων τῶν μεθιστημένων ὀστῶν, ἐπεδείξαμεν πρόσθεν, εἰς τὸ αἰεὶ πρὸς ἄμφω τύπον τοῦ μεταξὺ τέρατι, ῥέποντος ἀεὶ φατέρου. ὃ νυνὶ δὴ μεταστὰς τῆς κεφαλῆς τοῦ μηροῦ, ὃ τοῦ γόνυ τέρας, εἰκότως εἰς τὸ ἐκτὸς χώραν ῥέπει.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οα'.

ΠΟλλαχῇ δ' ἢ ἀλλη τὰ ἰδιώτια πλανήσεσιν ἐχέι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤι πλανήσεσιν, οὐχ ἁπλῶς τῷ ἁπάτῃ, ἀλλὰ τῷ πλανικωτέρῳ τοῦ ἁγνοεῖ, καὶ δῆλον τοῦτο παντελῶς, ὁπόταν ἐθέλειν εἴπωσι, λέλεκται μοι πρόσθεν. ἔστι δ' ἡ νῦν ἀπάτη λεγομένη, καθ' ἣν ἐν τοῖ πλαγιάσθαι δοκοῦσι πονοῦσι τοῦ ὑγιᾶ, ἐπεὶ δ' κατὰ φύσιν ἀμφοτεροίοις ἐχόμενον γίνεται, ὑποτείνοντα κατ' ἀμφὶ τὴν ὑγιοῖς σκέλεις, ἀπαθῆ πλανᾶλλειν δ πεπονθὸς, ἐναντίως προσέθεσι, τοῦ πονοῦντα προσόρωντες δ ὑγιές.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οβ'.

Ὅτε μὲν οὖν τὸν ξυγκάμπτειν δύναται καὶ τὸ βεβῶτα, ὁμοίως τῶν ὑγιέων· ἀταρ ἢ ψαυομένη ἡ κεφαλὴ τοῦ μηροῦ, καὶ τὸ περίγραον ὑποβρωκέουσα, δίδηλός ἐστι. τὰ μὲν οὖν σημεῖα ταῦτά ἐστιν, οἷσιν ἂν εἴσω ἐκπεπτώκοι ὁ μηρός.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXII.

Quin nec ad inguen flectere crus possunt, similiter, atque ab integra parte. Adde, quòd femoris caput, si contingatur, inter anum & naturale prominens sentitur. Ex his itaque indiciis colligitur in interiorem partem femur venisse.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Συγκάμπτουσι μὲν γάρ, ἀλλὰ μετ' ὀδύνης τε, καὶ τε- B
λέως. ἄτοποι δ', οἱ αὐτὰ τὰ μέρη τοῖς κάμπτουσι τὸν μηρὸν, μόνοι οἱ ὄπισθεν, ὅτι ἀκολουθοῦντες ἀλλήλοις πλέας κάμψεως, ἐπειδὴ πλείονος τοῦ κύρτου ἔκστασιν ἐποιήσατο καὶ τὰς ἐγκάθους κομπὰς, ὅταν ὕπνος ὁ μηρὸς ἔξω ἐρείσῃ.

GALENI COMMENTARIUS.

Flectunt quidem, sed cum dolore, ac minus perfectè: cujus rei causa sunt posteriores partis musculi illi qui femur inflectunt, oppositi, quòd donec ex toto femur curvetur, sine dolore non sequatur: quoniam, ubi sic femur exciderit, in maximo flexu majorem distentionem ferunt, quàm secundùm naturam conveniat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ογ'.

Ὅσοι μὲν αὖ τῶν ἐκπεσόντων, μὴ ἐμπέσῃ, ἀλλὰ καταπορηθῇ, ἢ ἀμοιρήσῃ, ἢ τὴν ὀδοιπορίῃ παρέχεσθαι τὸν σκέλεος, ὥσπερ τοῖς βουσὶ γίγνεται, ὃ ὀχλήσις πλείστη αὐτοῖσιν ὅτι τοῦ ὑγιέος σκέλεός ἐστι. C

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXIII.

Quibus ergo articulus prolapsus fuerit, neque repositus sit, sed reponi non potuerit, negligentiusque sit, dum ingrediuntur, crus circumagunt, perinde ac boves, plurimumque integro pede nituntur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Μακροτέρου, ἢ πεπονήκοτος σκέλους, καὶ πολὺ ἀξιαφήσειν ἡμοιρήσῃ, ὁδοιπορίην, αἰωρηθὸν ἐστὶ τοῖς ὥσπερ παρὰ ταῦτα, ὁμοίως τοῖς βουσὶ ποιοῦσι, ὀλίγα καίπερ ἰσχναίνουσι, χαλαρὸν ἔχρισε ὃ κατ' ἰσχίον ἀρθρον, ὡς ἐντὸς ἐπὶ τὸν ἕτερον ἀγκῶνα τὸν δὲ βλίττειν, ἔσχα δ' ἂν μόνον ἐχρῆν ὃ χόνδρον τὸ διαφέρον· ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν ταύτην τὸ κινοῦντα αὐτὸ μυῶν. ἐπεὶ δὲ εἰ ἦσαν ὕπνοι ῥᾳδίως αἰωρηθῆσον τὸ ἀρθρον τὸ φυσάσης κομφότης, ὃ ἀξιοφέρῃ ἔξω ὃ σκέλος οὐκ ἂν αἰωρηθῆν. ἡ γὰρ τοῦ βάσεως γίγνεται τὸ σκέλος ἑκατέρου μὲν μέσης ἐσηεμένου τε, καὶ κινουμένου. νῦνμὲν γὰρ ὃ ἀριστέρον ἐπήνεγκεν, πεπιεσμένου ὃ δεξιὸν, ὃν τὸ ὀπίσω μεροῦν, εἰς ὃ πρόσω φέρεσθαι. νῦνμὲν τὸν πρόσωθεν ἐσηεισάμην, ὅλῃ ὃ ἕτερον μεταβαίνῃς, ὁλόνο πάλιν ὄπισθεν παρόσω φέρεσθαι, εἶτ' αὖθις ἐν ὃ πρόσω οὕτω ἐπείξαντες, ὅλῃ τὸ τὰ δεξιοῦ μεζόμενοι κίνησιν, ὀρθὰ μὲν γαστέρου τοῦ σκέλους, ἐπεσηεμένου καὶ τῆς γῆς, φαιδρεσεμένου ἢ εἰς ὃ ὕλος τὸ κυκλοῦσθαι· μήτε καὶ γόνυ, μήτε κατ' ἰσχίον περάνεσθαι κάμπτεσθαι τὰ σκέλη, παίπερ ἂν ἀναγκαζόμενα, καθαπερ τι ξύλον, ἐκάτερον αὐτῶν μεταφέρειν, ἀναφέροντες εἰς ὕλες ἀρχὴ πνεῖς, ὃ κυκλοτερὰς περιφέροντες. ἐπεὶ δὲ κάμπτεσθαι δύναται κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρθρώσεις, ὥσπερ ἐναντίως μὲν ἀλλήλοις, χρήσιμος ἢ ὃ πόντι σκέλει, ὅλῃ τὸν βαδίζοντα, ἀνὺ τὸ καταφέρειν ἀυτὰ κυκλοτερὰς, ἢ αἰαπίνειν ὡς ξύλα. ἡ μὲν γὰρ τοῦ βεβῶτα ἀρθρωσις. εἰς τὸ πρόσω χώραν ὑφὶ τὸ μηροῦ, ἢ τοῦ γόνυ ὃ, εἰς τὸ ὀπίσω τὸ κνήμιον, ὥστ' εἰ ἢ μακρότερον εἶη τὸ τοῦ τὸ χόλο ἐσηεμένου, σκέλος ὃ μεταφερόμενον, οὐδὲν ἂν ἐδεήθησεν ἑλίσσειν ἀυτὸ καὶ τὸ ἔξω χώρον, ἢ τοῖς μῦς ἔσχεν ἱκανὰς, ὅλῃ ταλαίπωρον ἑκατέρου τὸ ἀρθρωσιν κάμπτειν. ἐπειδὴ θ' οἱ σὺ ἀρρώστεια ὃ δύναται ἑτοίμως κάμπτειν, ὃ εὐδύτω ὃ βέλεσθαι, καταλείπεσθαι περιφέρειν

GALENI COMMENTARIUS.

Quùm vitiatum crus longius reddatur femore ita prolapso, necesse est hominem bovis modo ingredi; ille siquidem coxæ articulum laxiorem habet, sicut ipse suprà in principio hujus operis testatur. Fortasse non oportuit laxiorem duntaxat articulum causari; sed moventium quoque musculorum imbecillitatem; nam, si validi fuissent, facilè utique commissuram curvassent, quo facto non necesse esset crus in exteriorem partem circumagere; ambulamus ènim utrunque crus invicem sistentes, moventesque: ubi enim sinistrum sistimus, tunc dextrum ex posteriori parte in priorem agimus: quod ubi in priori parte stabilivimus, alterum rursùm à posteriori parte in priorem transferimus: sicque rursus hoc in priori parte sistentes ad dextrum movendum revertimur, altero crure recto humi innixo, altero, quod movetur, excitato. Quòd si crura, nec ad inguen, nec ad genu curvarentur, cogeremur prorsus utrunque transferre ligni modo, aliquantisper altiùs excitantes, & circumagentes: at quùm possint ad utramque commissuram curvari modis inter se contrariis, qui tamen cruri toti aptissimi sunt, ambulamus, hæc neque circumagentes, neque tanquam ligna excitantes: quoniam commissura, quæ ad inguen est, attollit femur in partem priorem, quæ ad genu, id quod inter ipsos, & talum, est, in posteriorem. Quare crus, quod transfertur, si longius esset, quàm quòd humi insistit, nihil oporteret in exteriorem partem circumagere, modò haberet idoneos musculos, qui celeriter flectere utramque commissuram possent; sed, quùm ob imbecillitatem flectere promptè nequeant, & ob dolorem recusent, superest ut in orbem circumagant, quùm infirmi,

infirmi, ac dolentes musculi nihil excitare sublime possint, quod ligni exemplo nequeat curvari. Hac igitur de causa, magis quàm quòd crus longius redditum sit, circumagi in orbem, dum homo ingreditur, evidenter intelliges, de exemplo, quod ipse Hippocrates adjicit: in sequentibus enim ait, quandoquidem quicunque ulcus habent in pede, aut crure, non ita possunt crure uti ad ambulandum; & pueri quoque ita inambulant: his enim licet crus longius non reddatur, accidit ut ita ambulent ob supervenientem dolorem, ubi commissuras flectant, præcipuè circa inguen, & circa genu, ac tertio eam quæ ad talos est, cùm necesse sit juxta commissuram hanc, extremum crus simum in ingressu evadere, & sublimem ferre pedem universum: nam, nisi hoc fiat, offendet, ac potissimùm in solo inæquali.

A αὐτὸ κυκλοτερῶς. οὐδὲν γὰρ οὐσῆ αἰσθητὸν ἄκαμπτον, ὡς ξύλον, οἷόν τ' ἦσι, τοῖς ἀρθροῦσθαι, ἢ ὀδυνωμένοις μεσίν. ὅπη γὰρ ἄρξῃ βαδίζειν μᾶλλον ἢ παρεγκλίνοντα μήκιστ' ὀδοιπορεῖν ἐπιφορεῖσθαι, ὃν τὸ λεγόμενον παραλλάγματος ἕνεκα αὐτῷ τῷ Ἱπποκράτει, ἐναργὴς γνῶσις. φησὶ γὰρ ἐφεξῆς, ἐπεὶ καὶ ὀκνῶσι βῆκος ἔχοντες ἐν ποδὶ, ἢ ἐν κνήμῃ, καίπερ μὴ δυνάμενοι ἐπιβαίνειν τοῦ σκέλους παντὸς, καὶ οἱ νήπιοι ὕστερον ὀδοιπορέουσι. τοιούτοις γὰρ οὖσι τὸ μεμηκύνθαι τὸ σκέλος, ὀδοιπορεῖν ὅταν συμβαίνῃ, ὅσῳ τὰ γεγονότα ὀδύνῃ, εἰ κάμπτοιεν τὰς ἁρμονίας μάλιστα μὲν τὰς κατὰ βουβῶνα καὶ γόνυ, καὶ τρίτην ἐπ' ἐσχατιῇ τὴν κατὰ τὸ σφυρὸν, ἐπεὶ συμβαίνει καὶ τὸ ἀκρωτήριον τοῦτων, ἄκρον τὸ σκέλος, αἰεὶ λοξὸν εἶναι ἐν τῷ καὶ φύσιν ὀδοιπορεῖν, καὶ ἀφέρειν τὸ ἐς ὕψος ὄγκον τὸ ποδὸς· ἀφιστάμενον μὲν γὰρ, εἰ τύχοι τὸ ὁμοίου, ἐν μάλιστα ἐν τοῖς ἀνωμάλοις ἐδάφεσι.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXIV.

C *Oganturque regionem juxta ejus partis ilia, & juxta articulum prolapsum, cavam ostendere, & obliquam.*

GALENI COMMENTARIUS.

NEceſsé habent ita figurari, non ubi crus integrum sistentes moveant quod luxatum est, & in orbem transferunt: sed, ubi vitiato innixi, quod integrum est, transferunt: nam, quòd vitiatum est, superpositi corporis fulcrum esse non potest, erectum sicut quando naturaliter se habebat, ad rectam lineam solo hærens; sed obliquum, ita ut ab inguine in exteriorem partem convertatur, in quam etiam inclinant id corporis, quod è regione est affecti cruris, quùm periculum sit, ne in contrariam cadant; quo fit, ut corpus circa ilia prehendant; ilia autem vocat κενεῶνα, eam regionem intelligens, quæ est inter ossa coxarum, & costas nothas, quæ omninò sine ossе est. Sed, quùm neque vitiatum crus ferre corpus possit, & propter imbecillitatem, & propter habitum, ope indiget: quam afferunt nonnulli ægrotantes, qui reipsa docti affectum crus manu fulciunt, quà maximè opus est, ab exteriori parte femoris insidente; quæres, quùm eos cogat spectare in regionem cruris affecti, ejus partis ilia obliqua magis reddit, quæ si crure etiam in exteriorem partem converso ita figurentur, cava videbuntur.

C

D

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXV.

Lunem verò integri lateris necesse est ab exteriori parte rotundum esse: si quis enim ambularet pede integri cruris in exteriorem partem converso, reliquum corpus à vitiato crure ferri utique cogeret, à quo sustineri minimè posset: nam quo pacto? necesse igitur est hominem ambulare integri cruris pede in interiorem partem converso, non in exteriorem: sic enim integrum crus, & partem suam, & eam quæ ad vitiatum pertinet, maximè feret.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οη'.

C ΚΑὶ αἰαγκαίζοιτ', ἢν τὸ πεπωθὸς, ἢ κατὰ τὸ ἀρθρεῖον τὸ ἐκπεπτωκὸς, κυλλοὶ καὶ σκολιοὶ εἶεν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥχ ὅτεμν ἐρεῖσθαι τοὺς κυλλοὺς, καὶ μεταφέρωσι τὸ ἐπιφορεῖσθαι τὸ ἄρθρον ἐπὶ τὰς ἐκτὸς, ἀναγκαίζοντ' ἀμαρτάνειν ἅπαντες, ἀλλ' ὅταν ἐπὶ τὰ πεπονηκότος ἐρείδωσιν μεταφέρῃ τὸ ὑγιές. ἐγὼ γὰρ ὑπάρχοντος τοῦ ὑπαρκτικοῦ σώματι, τὸ πεπονηὸς ὀρθὸν, ὡς ἴσον εἶναι καὶ φύσει ἐν διδύσι γραμμῇ, καὶ ὁ θεὸς ὁ ἔδαφος, ἀνὰ λοξὸν ὁκ ἂν βαδίζοις, εἰς τὸν ἐκτὸς ἀπωθεῖ χῶρον. ἔπ' ἐκείνου οὖν, ὃ κατ' ὀδὺν, τῷ πεπονηότι σκέλει μέσος ἂν σώματος ἀποκείσοιτο, εἰς κίνδυνον ἀφικνεῖσθαι τὸ ἐξαπίνης θεὸς τὸ ἐναντίας χώρου, καὶ ὅταν συμβαίνῃ, καὶ τὰ κενεῶνα λαμβάνῃ αὐτῶν τὸ σῶμα. κενεῶνα δ' ὀνομάζει, τὸ μεταξὺ τῶν τε λαγόνος ὀστῶν, καὶ τῶν νόθων πλευρῶν, καλῶ χωρίον, ὅπερ ὀνὶ τὸ κενὸν ὀστῶν ἔστιν. ὀνωλύνου δ' ὀνὶ ὅταν τὸ πεπονηὸς σκῆος ἔχειν τὸ σῶμα, ὀρθὸν τε τὸ ἀδύνειν, καὶ τὸ κῆμα, βοηθείας δεῖται. τοιοῦτον οὖν ἐπ' αὐτοῦ τὸ πραγματος οἱ πάροντες ὀνδασκόμενοι, πορίζοιεν αὐτὸ ἐπιζητοῦντες τῇ χρείᾳ τὸ πεπονηὸς σκῆος· ἔνθα δ' μάλιστα δεῖ), κατ' ὀκνῶν τὸ μηδὲν, ἕζωσαν ἐπιζητοῦμεν τὸ ἐπιζητοῦντος. ἐκ τούτου οὖν σαφῶς αὐτοῖς αἰαγκαίζον, ὑπονοεῖν εἰς τὸ ὃ βελτιωμένῳ σκῆος χρῆσαν, ὠφελεῖ τὸ καὶ τὸ πεπονηὸν σκολίωσιν. εἰ γὰρ ὃ χρεὼν τὸ ἕζωμα ῥίπτειν τὸ σκῆος, ὅταν τις αὖθις κτιματίσῃ, ὑρίζαφος ὁ πεπονὼν αὖθις.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXVI.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οε'.

F ΚΑτὰ τὴν ὑγιὲς, ἐς τὸ ἔξω, ὁ γλουτὸς ἀναγκαίζοι φερὴς εἶ). ὡ γὰρ τις ἔξω τῷ ποδὶ τὸ ὑγιὲς σκῆος βαίνῃ, ἀπωθοῖτ' ἂν τὸ σῶμα τὸ ἄλλο ἐς τὸ σιναρὸν σκῆος τὸ ὀρθησιν ποιέειν. τὸ δὲ σιναρὸν ὅτι ἂν ὀδύνατο ἔχειν· πῶς γὰρ ἀναγκαίζοι ἂν ὅταν τὸ ὑγιὲς σκῆος ἐν ποδὶ εἶσα βαίνῃ, ἀλλὰ μὴ ἔξω. ὅταν γὰρ ὀρθὴ μάλιστα τὸ σκῆος τὸ ὑγιὲς, καὶ τὸ ἐναντίον τὸ μέρος τῷ σώματος, καὶ ὃ τῷ σιναροῦ σκέλεος μέρος.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΕΝαλλάξας τὸν ἑρμηνείαν, ἀσάφειαί τινα βεκχείαν εἰργάσατο κατὰ φύσιν, ἢ γὰρ ὅπω μᾶλλον εἰπεῖν, ὡς ἐγὼ νῦν ἔφαν, κατὰ γε ὀ ὑγιὲς, ὁ γλουτὸς ἀναγκάζεται ἀπενεχθῆναι ἔξωθεν εἰς τὸ ἔξω, ὅθεν τὸ βαίνειν ἔστω, τοῦτο τῶν σκέλῶν. εἰ γὰρ ἔξω βαίνοι, ἀπωθοῖτ' ἂν τὸ σῶμα, τὸ δ' ἄλλο ἔδει συναρθοῦ σκῆνος τὴν ὀρθὴν πτῶσιν, ὅσαν ὀφθῆναι δύναται. ὅταν γὰρ ἐναντίως κλίνηται τὸ σκῆνος τὸ ὑγιὲς, ὡς B ἀναγκάζεσθαι τὸν ἕτερον ὀκλάζειν, τότε ἐστὶν ὅταν βαίνῃ τὸ ὑγιὲς σκῆνος, πολὺ διωθήσεται γὰρ τὸ πρὸς ἐπ' αὐτῶν ἐπιζεύξαι δυσκαθέδρως.

Explicandi ordine permutato, paulò obscurior fit: convenientem verò ordinem servasset, si ita scripsisset, sicut ego nunc: Clunem verò integri lateris necesse est ab exteriori parte rotundum esse, eò quòd homo inambulet crure hoc in interiorem partem spectante; nam si in exteriorem spectaret, reliquum corpus vitiato crure ferri utique cogeret: quod fieri minimè potest, siquidem hoc modo integrum crus, ut dictum est, maximè corpus fert, scilicet quando homo ambulat, integro pede in interiorem partem converso: sic enim corpus totum ità sustineri ab ipso poterit, ut nequeat facilè perverti.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οϛ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXVI.

ΚΟιλαινόμενοι ἢ κῶλ τὰ κενεῶνα, ἢ κῶλ τὰ ἀφύσσα, μικροὶ φαίνονται, ὦ τῷ ξύλῳ αἰωρεόμενα αὐτερείδεσθαι πλησίον, κῶλ τὸ ὑγιὲς σκῆνος, δέονται γὰρ αὐτοῦ ἐναντίως ἔχοντος τοῦτο. ἐπὶ τοῦτο γὰρ οἱ γλουτοὶ ῥέπουσι, ἢ τὸ ἄχθος τοῦ σώματος ὀχέεται ἐπὶ τούτου. C

At quùm regio juxtà ilia ejus partis, & juxtà articulum sinuetur, parvi apparent, & à latere coguntur ligno inniti ab integro crure: ea enim parte indigent aliqua re, quæ objecto resistat, in hanc enim clunes convertuntur, & ab eadem onus corporis sustinetur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΕΠειδὴ, τὸ πεπονῆδὸς σκῆνος ἀδυνατεῖ καταζεῦξαι τὸ ὑφειλκυσμένον ἑαυτοῦ μέρος τοῦ σώματος, διὰ τοῦτο, καὶ τὸ σκῆνος μὴν ὅλον τὸ ὑγιὲς, ἐναρείδεται ἑστὸς πως, ἢ αὐτοῦ ἡ ῥέψεται ἐπ' αὐτῷ πρὸς τὸ σῶμα. συμβαίνει γὰρ αὐθις ἐπεγκλίνειν μονόμους, ἀσφαλίσασθαι κινδυνεύοντα τὸ ζώσαντα τοῦ πεπονῆδότος. ὥσπερ οὖν ὅταν ἐπ' ἐκείνου D ἐπιζεύξωμεν μεταφέρειν εἰς τὸ πρόσω τὸ ὑγιὲς, ἐπὶ πλεῖστον τοῦ πεπονῆδότος τῇ χρείᾳ, κινδυνεύοντος ἐπ' αὐτῷ ἀσφαλίσασθαι δεινὰς τὸ ὑγιὲς σκέλος ἐπὶ τῇ γῆ, καὶ διὰ τῆς ἐκείνων ἀφικνοῦνται βοηθείας.

Quemadmodùm igitur, quùm vitiato cruri innixi sanum transferunt ad priorem partem, vitiatum manu fulciunt: ita, quùm periculum sit, ne conversi in integrum graviter in terram cadant, ad baculi præsidium confugiunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οζ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXVII.

ΑΝαγκάζονται δὲ ἐπικλῖναι· ἢ γὰρ χρείαν, ἢ κῶλ τὸ σκέλος τὸ σιναρὸν, αἰαλκάζονται κῶλ σκῆμον τὸ μηρὸν ἐρείδειν. ὃ γὰρ δύναται τὸ σιναρὸν σκέλος ὀχλεῖν τὸ σῶμα ἐν τῇ μεθόδῳ ἀγωγῇ τῶν σκελέων, ἵν' μὴ κατέγκλιναι πρὸς τὸ γῆ πιέζομενον. E

Coguntur item inclinari: necesse enim habent manu, quæ è regione affecti cruris est, à latere femur fulcire, quoniam ubi tranferenda crura sunt, non potest quod vitiatum est, ferre corpus, nisi contineatur, decorsumque urgeatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΚΑἰν τούτῳ πολλὴ πῶς ἡ ἀσάφεια, ἵν' εἰρήκασιν, μὴ προεπιτῶν ὅτι μεθόδῳ ὁ λόγος πρὸς ἑτέρων κεφαλαίων βάσιν. ἄχρημι γὰρ ἐν τῷ λόγῳ ἐποιήτο πρὶ μέρεσι βαδίσεως, ὁ ἢ τῷ κῶλ φύσιν ἔχοντος σκέλους, ἐρηρισμένου κῶλ τὸ εἰς τὸ πρόσω μεταφερούσης τὸ πεπονῆδός. ὁ ἢ νῦν λόγος ἔστιν ὅτι δευτέρου μέρους τῆ βαδίσεως, σκελιζομένου τῷ πεπονῆδότ, μεταφέρεσι τὸ ὑγιὲς. εἴρηται δ' ὀλίγῳ, τὸ ὑγιὲς ἐμπροσθεν ἤδη, πρὶ ὕδε ἢ μέρεσι τῆ βαδίσεως. F

Rursus hic etiam obscurus fuit, quùm non præfatus sit pergere se ad alteram partem ambulationis; hactenus enim de ea parte tractavit, in qua crus, quod naturaliter habet, humi consistit; affectum in priorem partem fertur: nunc agit de altera, in qua affecto cruri innixus, sanum transfert, de qua parte ambulationis paulò suprà tractatum est.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οη'.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXVIII.

ΕΝ τούτοισι χρὴ τοῖσι ῥήμασιν αἰαγκάζονται ἐγκλιματίσθαι, οἷσιν ἂ εἴσω σκέλα τὸ ἄχθος μὴ ἐμ-

Hîs itaque modis figurari necesse est eos, quibus articulus in interiorem partem elapsus re-

conditus non fuerit, homine nullam consilium capiente quomodo aptissimè figuretur, sed calamitate ipsa edocto, ex his figurandi modis, qui dantur, eum eligere, qui sit commodissimus: quandoquidem quicunque ulcus habent in pede, aut crure, non ita uti crure possunt ad ambulandum: & pueri quoque ita ambulant; ingrediuntur enim affecto crure in exteriorem partem converso.

πέση, ἐ πεοεβουλεύσαπο ὅ αὖ ἐφεξῆπου ὅπως ἂν ῥᾴϛα ἐσχηματισμένον ἔῃ, ἀλλ' ἀυτὸ ἡ ξυμφορὴ διδάσκῃ, ὁκο τ' πεοέχοντα τὰ ῥᾴϛα αἱρέεσθαι. ἐπεὶ καὶ ὁκόσοι ἤκιος ἔχοντες ἐν ποδὶ, ἢ κνήμῃ, ἐ κάρτα δύνανται ὀρθοβαπεῖν τὰ σκελέ πεὸ τῆς, & οἱ νήπιοι ὕπως ὀδοιπορέουσιν, ἔξω γὰ βαίνοντι τὰ σκαρῷ σκέλεα.

GALENI COMMENTARIUS.

QVùm non uno tantùm, sed duplici statu, in ingressu utantur, qui sic affecti sunt, meritò dixit, his itaque modis figurari; unus quidem status est, quùm femur manu fulciunt: alter cum integro cruri innixi in id toti inclinantur, atque idcircò baculo egent, quo fit, ut in contrarias partes corpus inclinent, modò in dextram ubi dextro pede insistunt; modò in alteram, ubi altero; hi quoque magis indecorè ambulant, quàm qùibus femur coxâ excidens in exteriorem partem prorumpit, quod in sequentibus persequetur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Δοῖν σημαπον, ἀχλ' ἑνὶ, χεωμένων ἐν ποῖς ὁδοιπορίαις ὧδ' ὅπω πεποιηϐότων, εἰκότως εἶπεν ἐν τούτοισι ἐπ' αὐτὸ, & τῇ χειρὶ τὸ μηρὸν ϛηριζόντες· ἕπεροι μὲν, ὅπαν ὀρθὸ ᾖ τῷ φύσιν ἔχοντος, ὅλοι πρὸς ὀρθὸ τῶτ' ἐγκεκινόωμοι, δῆλο γὰ κοντῷ δέονται· οἱ δ' ἐκπεσὼν οὕτω ὀρθὸ ἔχοντα τὰ συμβαίνῃ τῷ σώματι, ποτὲ μὲ, ὀρθὸ δ' ὀλίγον ἐγκεκινόωμοι μέρος, ὅταν τῷ δεξιῷ ποδὶ ϛηρίζωνται, ποτὲ δ' ὀρθὸ ἀμφότεροι, ὅταν ἀμφότερα. καὶ ὅταν πως ἐπὶ ἄλλοις ἕτυχεν ἀρήμενοι χρηᾷ τῇ βαδίσει μᾶλλον τ' ὀξαρθρήσαντος ἑτέρου ἰσχίου, ὑφ' ὧν ἐφεξῆς ἐρεῖ.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXIX.

DVo autem lucrantur, duobus enim indigent: nam corpus in ingressu non æquè fertur eo crure, quod in exteriorem partem convertitur, atque eo, quod in interiorem, quùm onus non sit è regione illius, sed multo magis hujus, è cujus regione in ambulando, & cruribus transferendis onus collocatur. Præterea, si ita figurentur, ut affectum crus spectet in partem exteriorem: quod integrum est, in interiorem: integrum vicem alterius quamcitissimè subibit. Quod ad propositum attinet, magni momenti est invenire statum corpori commodissimum.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οϑ'.

ΚΑὶ ὁλοτὰ κερδαίνουσι· ὁλοτῶν γὰ δέονται, τό, τε γὰ σῶμα ϲὺν ἐμέσει ἐμοίως, ὅπῃ ϐ' ἔξω πεφορέεται φέρεται, ὥσπερ ὅπῃ ϐ' εἴσω· ϲὺν δὲ καὶ τῷ ὠθεῖσθαι αὖπ' γὰ ὁ κάρφος, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὅπῃ ϐ' ἐπὶ φορέεται φέρεται, καὶ ἐμοίως γὰ ὁ ὄγκος ὁ κάρφος ἐπὶ τῆς μεταλλαγῆς τ' σκελέων. ἐν τούτῳ τῷ σήμαπι, ἔχεσθαι δὲ δύναται ὑποστήναι ὁ ὑγιὲς σκέλος. ἢν τῷ μὲν σκαρῷ ἔξω τέρῳ βαίνοι, τῷ ϑ' ὑγιῇ, ἐσωτέρῳ, ὧδε ἢ νῦν ὁ λόγος· ἀλλαῦν διεξιέναι ὡπὸ ἑωὐτῷ ὁ σῶμα ἐς τὸ ῥᾴϛα τῶν σημάπων.

D

GALENI COMMENTARIUS.

VBi læsum crus in exteriorem partem circumagunt, & integro spectante, in interiorem nituntur, duplex sibi lucrum comparant: siquidem quod læsum est, nec toto corpore superiori oneratur, nec diu subservit, quùm quod integrum est, paulum intervalli moveatur. Nam, si diligenter intueri tempus volueris, quo crus utrunque subservit, non modo duplum, sed & triplum reperies: per brevissimum enim spatium celeriterque recta duntaxat integrum crus fertur: per multum tardéque, quod affectum est: siquidem conspicuum est, quando longior sit ambulatio in orbem, quàm quæ recta est, quamvis utraque iisque finibus terminetur.

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝ τῷ πεοιφέρῃ μὲν ἔξω ὁ πεπονῆϑς σκέλος, ἐείξειν ἢ ἐνδεπάπω τ' ὑγιέος, ὁ ὁλοτῶν κέρδος αὖϑις γίνεϑαι, μήτε βαρυύεϑαί ποτε ὁ πεπονῆϑς, ϲκαῤῥιδιδόμου ὅλου τῷ σώματι, μηδ' ὑπηρεσίαν αὐτῷ πολυχρόνιον γίνεϑαι, βεαχύπατον διάϛημα κινουμένου τ' ὑγιοῦς. ἐλὼ γὰ ἡλίπης ἀφίεσι· πεοσσέγκειν, ἑκατέρου τ' χρόνῳ, τ' ἑκατέρου τ' σκελοῖν ὑπηρεσίας, ἐ διπλάσιον μόνον, ἀλλὰ ϗ πεπλήσιον εὑρήσεις γινόμενον. ὀλίγιστον μὲν γὰ διάϛημα, & ταχέῖα τῇ Φορᾷ μόνῃ κινουμένου ὑγιοῦς, πολὺ ϗ & βεαδέῖα ἔ πεπονῆϑς. εὐδηλον γὰ ὁπόσῳ μείζων ὅδὸς ὁ κυκλοτερὴς ὁδοιπορία τ' εὐθείας, εἰ καὶ τοῖς αὐτοῖς ῥᾴϐιν ἀμφοτέροις χεῶνται.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXX.

HIs autem, qui nondum perfectè increverunt, si excidens non recondatur, brevius redditur femur, crus, & pes: neque enim ossa similiter in longitudinem augentur, sed breviora fiunt, femur præsertim.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ π'.

ΟΣοισι μὲν οὖν μήπω τελεϑμωμένοισιν ἐς αὔξησιν, ὀκοσῶν μὴ ἐμπέσῃ, γμῆται ὁ μηρὸς, ϗ κνήμη, ϗ ὁ ποὺς, ἔτε γὰ τὰ ὀϛέα ἐς ὃ μῆκος ὁμοίως αὔξεται, ἀλλὰ βεαχύτερα γίγ, μάλιϛα ϗ τὸ ὃ μηρός.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ελαπον γίγνεσθαι, φησιν, ὅλον τὸ σκέλος, οἷς ἐξαρθρέσθαι ὅλος ὁ μηρὸς ἀυξανόμενος, ἔτι τε καινὸν αὖθις τὸ ἀρθρωθῆναι ἔστιν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπον. ἀλλὰ νῦν γε τὸ καινὸν τὸ αὐτόθεν ἔρχεται, ὡς εἰώθασιν ἅπαξ που μεμηνύκασι τὸ κοινοῦ, καθ' ἓν τι τῶν μερῶν. ὅθεν τοῦτο μόνον φησὶν αὐξῆς ἐν ἄνθρωπον αὖθις γίγνεσθαι τὸ σκέλος, ἅμα μὲν ὅσον τῶν ὀστῶν τῆς χώρης ὑπ' ἀρθρωθῆναι, ἅμα δὲ, ὅτι ἀδύνατον χρῆσθαί ἔστιν. ἐγὼ δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔφην, τὸ μορίων, καὶ τὸ αὐτόθεν ἔρχεται εἶναι. γίγνεσθαι δ' ἄμφω, ὅσον τὸ αὐξῆς ἀρθρωθῆναι φησιν, ὥστ' οὐκ οἶδ', ὅπως ἀπορεῖν ἔοικεν εἶναι τίνα τὸν ἐξαρθρωθῆναι, ἐφιεῖσι ἐπήνεγκε τὸν ἀρθρωθῆναι. ἡ γὰρ

sine carne, ad solam carnis carentiam refertur: quòd verò dicit brevius reddi crus, ad partes omnes, quæ breviores redduntur.

A ἄδηλον, ὅτι τῆς κνήμης ἐνδείας μόνης λέγεται, ὃ γιγνόμενον ἢ ὃ σκέλος, ὅτι πάντων τῶν μερῶν, ἐλαττόνων γιγνομένων.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXXII.

NAmque usus aliquis id, quod valdè effœminatum est, confirmat: solvit etiam aliquid ex eo, quod augeri membrum in longitudinem prohibebat. Potissimùm autem leduntur quibuscumque, dum in utero sunt, hic articulus elabitur: deinde quibus id accidit, dum in ætate sunt admodum tenera: minimè, quàm jam robusti sunt. Qua ratione autem ingrediantur, qui robusti sunt, jam ostendimus.

B

GALENI COMMENTARIUS.

VErbum, aliquis, μετεξέτερος dixit, quod apud Jones nihil amplius sibi velle, quàm quod nobis dicitur ἕτερος, id est alter, licet ex Herodoto colligere. Utitur enim eo frequenter, sicut & verbo μετεξέτεροι, quo significat id, quod nos vocabulo πῖσι, id est aliqui: sed & nunc quoque μετεξέτερος tale quidpiam sonat. Præfatus enim ob ignaviam crus ipsis minui, ne quis fortassè rem minus benè accipiens existimet, quemlibet partium motum efficere ut alantur, asserit non omnem, sed quendam hoc præstare, nempè moderatum, sicut cætera omnia in universo victu salubri: quod ipse, & alibi, & in uno capite in Sexto de morbis vulgaribus testatur, cùm inquit: Labor, cibus, potus, somnus, venus, omnia moderata.

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ πβ'.

ΧΡῆσις γὰρ μετεξετέρη, ῥύεται τὸ ἄχαν ἐκλελυσμένον, ῥύεται δέ τι καὶ τὴν ἀπὸ μήκεος αὐαυξίσιος. κωλύεται δὲ οὖν μάλιστα, οἷσιν αὐ ἐν γαστρὶ ἐέσσιν, ὀξέως ἀρθρὴσι τοῦτο τὸ ἄρθρον, διὰ τέλεον δέ, οἷσιν ἀὼ ὡς νηπιωτάτοισιν ἐέσσιν, ἤκιστα ἢ τοῖσι τετελειωμένοισιν. τοῖσι μὲν οὖν τετελειωμένοισιν, οἵη τις ἐδιατροφίη γίνεται, οἷσι δ' ἐν νηπίοισιν ἐοῦσιν, ἡ ξυμφορὴ αὕτη φάνεται.

GALENI COMMENTARIUS.

ENegin ἢ μὲ πρὸ Ἡρόδοτον μάλιστα μαθεῖν, ὀξέως πλέον σημαῖνον παρὰ τοῖς ἴωσι τὸ, μετεξετέρους, τοῦ πρὸ ἡμῶν, ἑτέρους· πολλάκις γὰρ αὐτῷ κέχρηται, καθάπερ & τῷ μετεξέτεροι. ὅλως οὖν & ὀξὺ τοῦτο πάλιν, ὅσον ἡμῖν ὀξὺ δ' τινες μὲν εἰ & νεῦν οὖν ἐ ἡ μετεξέτερον εἰρέτων ὃ ὅλων. φερειρηκὼς γὰρ, ὅτι ὀξὺ τὸν ὀρχηλὸν, αὖθις ὃ σκέλος γυμνοῦται, καὶ ὅτι μυῶδες ἀφανίζεσθαι, νομίσας ὡς ἅπασιν χρῆσιν τὴ μορίων ἡ ξυμφέρειν φησὶ πᾶσαν, ἀλλὰ μίαν, ἐργάσασθαι λέγει, τὴ σύμμετρον διοικοῦσι, καθάπερ & τἆλλα πάντα, καθ' ἕκαστον ὑγιεινὸν διαίτημα, ὡς ἐν ἄλλοις τέ φησιν ὑπ' αὐτῆ λελεκται τῶν κοινῶν ἐν τῷ ἐπιδημιῶν ἕκτῳ, ἔνθα φησὶ, πόνοι σιτιὰ ποτὸ ὕπνοι, ἀφροδίσια, πάντα μέτρα.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXXIII.

QVos tenera ætate calamitas hæc invasit, pleriique in dirigendo corpore negligentes sunt, maleque super integrum crus circumvolvuntur, manu, quæ è regione ejus est, deorsum urgentes. Negligentes item nonnulli sunt in rectè ambulando, quibus, postquam ætas induruit, hoc vitium accidit. Sed, qui tenera ætate hujusmodi calamitatem experiuntur, si rectè educentur, integro crure rectè inambulant, baculum tamen alæ, quæ integro cruri respondet, subjiciunt: nonnulli baculum ad utrumque brachium admovent, vitiatum verò crus suspensum habent.

E

GALENI COMMENTARIUS.

QUùm homo ætate jam robustâ, ejusmodi calamitatem experitur, crure uti potest, quanquam claudicante: parvulis pueris (qui, quamvis crura naturaliter haberent, quonam iis pacto uti possent?) supervenit ignavia quædam circa membri actiones: atque ea de causa καταβλακεύουσιν ὀρθῶσθαι, id est, in dirigendo corpore negligentes sunt, atque ignavi. At quid mitum, si ambulantes pueri rectè claudicare non student, quando ij, qui jam robusti sunt, non sustinent interdum claudicare, sed (ut ipse dixit) super integrum crus circumvolvuntur? manifestè autem aperuit modum motionis ipsorum verbo, circumvolvuntur.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ πγ'.

ΟΙ μὲ παλαιοὶ καβλακεύοντες τὴ διόρθωσιν & σώματος, ἀλλὰ κακῶς εἰλέουσιν ὅτι ὃ ὑγιὲς σκέλος, τῇ χρεὼ τοῦ τὸ γλῶ ἐ ἀφειδέμενοι τῇ κνήμῃ ὃ ὑγιὲς σκέλος. καβλακεύοντες δ' ἔνιοι, τὴ ἐς ὃ ὀρθὸν ὁδιπορέειν, καὶ οἷσιν αὐ τετελειωμένοισιν αὐτῶν ἡ ξυμφορὴ γίνεται. ὁκόσοι δ' αὖ νήπιοι ὄντες ταύτῃ τῇ ξυμφορῇ χρησάμενοι, ὀρθῶς παιδαγωγῶνται, τοῦ μὲ ὑγιὲς σκέλεϊ χρέονται ἐς ὀρθὸν, βακτὴ δ' τὸ μασχάλῃ τὴ κνήμῃ ὃ ὑγιὲς σκέλος, σκίπωνα ὑφιέμενοι. μετεξέτεροι δὲ, & τὸν ἀμφοτέρες ταῖς χερσὶν, ὃ δ' ἑτερόξυλον σκέλος, μετέωρον ἔχοισι.

GALENI COMMENTARIUS.

TOῖς μὲν ἤδη κεκραυρωμένοις & κῶλα, τοιαύτης συμφορᾶς γιγνομένης, γίγνεσθαι χρὴ καὶ τοῦ σκέλους χωλεύοντι. τοῖς δ' μικροῖς πάνυ παῖσιν, ἀλλ' εἰ τὸ κατὰ φύσιν ἔχει, & χρῆναι πως κοινὰς δυνάμεις τοῖς σκέλεσι, ῥαδυμία τις ἐπήγνηται περὶ τὰς τῶν κώλων ἐνεργείας, & ὅθεν τοῦτο καβλακεύουσιν ὀρθοῦσθαι, πεπεῖσθαι μελλούσι, τὸ καταῤῥαδυμοῦσι. καὶ τι θαυμαστὸν, εἰ τὸ αὐτὸ καβλακεύοντός & ὀρθοκαταστάντος κωλύει ὀρθὲ, & τὸν ἤδη τελέως μὴ βλάπτοντα ὀρθῶς χωλεύειν, ἀλλ' ὡς εἴρηκεν αὖθις, εἰλευμένου ὅτι ὃ ὑγιὲς σκέλος. ἐπεδείξατο δ' ἡ ἀφορὰς αὐτῶν τὸ τόπου τὴ κινήσεως, ὁποίός τις γίγνεται, εἰπὼν & εἰλέου').

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ πϛ'.

ΚΑὶ ταῦτα μὲν ἰητρίους εἰσὶν, ὅσῳ αὖ ἀδλίσιν ἕλκουσιν ὁ σκέλεος ὁ σπασθὲν ἔῃ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΡΗίους εἴρηκε τοὺς ἑτοιμότερον βαδίζοντας, ὅπερ αὖλοκῆ συμβαίνῃ, βεκχέος ὄντος τοῦ μηκέτ' ὁ σπασθοῦ σκέλεως. ἐ γὰρ δύνανται μεταφέρειν ἑλκοντες αὖλὸ, καθάπερ οἷς τελείοις ὄσιν ἔξαρθρον ἔμπλε, μακρότερον ὅτι τοῦτο δηλοῖ τὴ ἔκτασιν γιγνόμενον, εἰς ἀσάλιλον αὖλοις ἄγλν, τῆς κατ' αὐτὸ λεγομένης ὄπιδων ἰδιοπειάς, περιφορέδλω γιγνόμενος.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXXIV.

EO autem faciliùs agunt, quo affectum crus brevius habent.

GALENI COMMENTARIUS.

FAciliùs agentes appellat eos, qui promptiùs ingrediuntur, quod contingit, ubi vitiatum crus brevius habent: Non enim coguntur id circumagere, quemadmodùm qui ætate firma sunt, quùm luxatus articulus non reponitur, quibus crus ob prolapsum articulum longius efficitur, cogunturque (ut ipse anteà indicavit) ipsum, dum ambulant, in orbem circumferre.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ πε'.

ΤΟ δὲ ὑγιὲς, ἰσχὺν αὐτοῖσιν σαθὲν ἦσαν, ἢ εἰ μὴ ἀμφότερα ὑγιέα ἦν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙκότως τῶν εἶπε· χρῆσθαι γὰρ εἰκότως τοῦ ὑγιῆ, σαθρὰ πλησίας, ἢ εἰ μὴ ἀμφότερα ὑγιεινὰ ἦν. ἅτε οὖν τοῦ αὐτοῦ ἔργοντες αὐτῷ χρῆσιν, ἵν' ἐκ φύσιν ἀμφοῖν διέκειμένων εἶεν, ὁμοίως διαθρωῦσι, καὶ ῥωμαλέῳ χρῶνται.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXXV.

ATque integro crure, nihilo minus valent, quàm si utrumque integrum esset.

GALENI COMMENTARIUS.

MEritò hoc adjungit, jure siquidem integro crure utuntur æquè, ac si utrumque integrum esset, ut quod eundem usum præstet: atque ubi utrumque integrum erat, similiter nutriatur, & robustum fit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ πϛ'.

ΘΗλυώσι δὲ πᾶσι τοῖσι διαφθορὴν αἱ σάρκες ὁ σκέλεως, μᾶλλον δὲ θηλυώσονται αἱ ἐν θηλυώσονται αἱ ἐν τῷ ἔξω μέρεσι, ἢ αἱ ἐν τῷ εἴσω, ὡς ὅτι πολὺ. μυθολογοῦσι δέ τινες, ὅτι αἱ Ἀμαζόνες ὁ ἁρσένου γόνου ὁ ἑωυτῶν ἀυτίκα νήπιον ἐόν, ἁρθρέοισιν, αἱ μὲν κῦρσαι, αἱ δὲ κῦρσαι ἰσάμασι, ὡς δύνηται χωλὰ γένοιτο, ἵνα μὴ σφεληθυίοι ὁ ἄρρεν γόνος τοῦ θήλεος. χειρώνακτιν δὲ τὰ τοῖσι χρέοντα, ὁκόσα ἢ σκυτίνης ἔργα, ἢ χαλκείης, ἢ ἄλλοτι ἑδράσιον ἔργον. Εἰ μὲν οὖν ἀληθέα ταῦτά ἐστι, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα. ὅτι δὲ γίνονται αἱ τοιαῦται οἶδα, εἴ τις ἐξαρθρέοι αὐτίκα νήπια ἐόντα.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXXVI.

IAm verò hùc omnibus caro cruris effœminatur, plerumque autem magis ab exteriori parte, quàm ab interiori. Nonnulli autem ferunt Amazonas suis maribus protinùs infantibus articulos sua sede expellere, alias ad coxas, ad genu alias, ut claudi fiant, ne scilicet mares fœminis insidientur; sed operatum loco sint, & sutoriam, fabrilem, aliasve sedentarias artes exerceant: Quæ vera nec ne sint, ignoro: sed hæc sequi certò scio, si, dum infantes sunt, articuli expellantur.

GALENI COMMENTARIUS.

E

OMnibus ait effœminari carnem ab exteriori parte magis, quàm ab interiori, ubi in interiorem partem prorumpat, quandoquidem ea pars magis in ocio est: nam femoris caput ab interiori parte, licet præter naturam moveatur, movetur tamen aliquantum, ubi femoris caput interiori parte continetur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ πζ'.

ΚΑζὰ μὲν τὰ ἰσάμα, μέζον τὸ διάφορον ἐστὶ, ἐς τὸ εἴσω, ἢ ἐς τὸ ἔξω ἐξαρθρῆσαι· κῦρσαι δὲ ἰσάμασι ἡ διαφορὰ μᾶλλον, ἔλασσον δὲ ἡ διαφορά. ἔστι δὲ ἑκατέρα τῶν χωλώματος, ἴδιος ἐστί. γιγνώσκειν δὲ μᾶλλον, οἷσιν αὐτὸς τὸ ἔξω ἐξαρθρήσῃ. ὀρθοὶ ἢ ἦσαν ἕστηκεν, οἷσιν αὐτὸς τὸ εἴσω ἐξαρθρήσῃ. ὡσαύτως δὲ, καὶ εἰ πρὸς τὸ σφυρὸν ἐξαρθρήσῃ, ἵνα μὲν ἐς τὸ ἔξω μέρος, κυλλοὶ μᾶλλον γίνονται, ἑστάναι δὲ δύνανται. ἵνα δὲ ἐς τὸ εἴσω μέρος ἐξαρθρήσῃ, βλαισοὶ μᾶλλον γίνονται, ἧσσον δὲ ἑστάναι δύνανται.

F

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXXVII.

IN coxis quidem multùm refert in interiorem ne partem articulus excidat, an in exteriorem: in genu refert quidem, sed minùs. Suus verò claudicandi modus utrisque est: nam quibus in exteriorem procidit, vari magis fiunt; minùs autem recti stant, quibus in interiorem partem luxatur. Similiter, ubi circa talos articulus prorumpat, si quidem in exteriorem partem, vari fiunt, sed stare queunt: si in interiorem, valgi, & stare minùs possunt.

A

GALENI COMMENTARIUS.

VAros dixit κυλλὸς, quo nomine quidam significari volunt depravationem quamlibet, generale ipsum existimantes: alij, eam solummodò, sub qua membrum in exteriorem partem convertitur, in quo casu necesse est extremum ejus, pedem scilicet, in interiorem partem spectare: quæ res non mediocriter ad id confert, ut pes firmiter insistat, ita, ut ij, qui naturaliter curvis sunt cruribus (ῥαιβοὶ, aut ῥοικοὶ Græcè nominantur) firmiùs pedibus insidant, & majori negotio subvertantur, quàm ij, qui recta penitùs habent crura. Id vel ex Archilocho patet, quùm inquit, Imperatorem magnum non probo cruribus divaricantibus; sed parvum cruribus curvis, pedibus firmiter insistentem, & animi audacis. Verùm curiosa inquisitio significationis κυλλοῦ, nihil ad præsentem locum confert: ex ipsa enim oratione ita planum fit, ut Hippocrates nullo modo obscurus esse videatur. Ergo quibus in exteriorem partem articulus procidit, stare magis C posse affirmat, quam quibus in interiorem venit: Nam quibus coxæ articulus in exteriorem partem excidit, pes è regione totius corporis collocatur: recedit autem à situ, qui è regione est, ubi articulus in interiorem partem convertitur. Constat autem omnes homines, qui naturaliter valgi sunt, deteriùs stare, neque posse celeriter currere, tum parvo momento, ac levi de causa cadere. Hoc igitur rerum discrimen in coxa maximum est, deinde in genu, tertiò ad talos; commissuræ enim magnitudinem noxæ quoque magnitudo con- D sequitur. Hinc ergo manifestum est, eos meliùs stare, atque ingredi, quibus femoris caput in exteriorem partem prolapsum est, de quo paulo inferiùs tractabit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ κυλλὸν, ὅπερ μοι, πρὶς μὲν ἁπάσαν ἀμφιφορὰν κάλλει φασιν δηλοῦν, ἰδιικόν τι σημαινόμενον ὑποτιθέμενοι αὐτοῖ· τινὲς δὲ, τὸ στρεπτὸν μόνον ἀμφιφορὰν δηλοῦσθαί φασιν, ἐν ᾗ πρὸς τὸν ἔσω χάσκει, ἡ ῥοπὴ γίνεται τοῦ κάλλους· τούτου γὰρ συμβαίνοντος, ἀκατασείστον ἴσχει ὁ ἄκρος αὐτοῦ, τυγχάνει πρὸς πόδα, πρὸς τὸν ἔσω χάσκει, ὅπερ εἰς τὸ τὰ σιος ἑδραῖον, ὑ μικρὰ συμβαλὴ, ὡς καὶ αὐτοῦ τῆ ΚΥ B Φύσιν ἐχόντων τῆ ῥαιδῶν, ἢ ῥοικῶν ὀνομαζομένων, ἀσφαλέστερον δὲ ἐ δυσπαρατρεπτότερον ἵσασθαι, τὸ ἀνελλιπῶς ἐχόντων τὸ σκέλη ὀρθά. δηλοῦται δὲ τοῦτο, καθ᾽ ὧν Αρχιλόχου εἶπεν, ὑ φιλέω μέγαν στρατηγὸν, οὐδὲ διαστηγνύμενον, ἀλλ᾽ ὃς μοί, φησι, μακρὰς εἶη, ἢ ἐπὶ κνήμας ἰδεῖν ῥοικὰς, ἀσφαλέως βεβηκὰς ποσὶ, καρδίας θαλέους. ὑ μὲν εἰς τὰ ἐπικείμενα νῦν ἡμῖν, ἢ ἀκρίβειαν σωτηλῆ, τὸ διρίσαι, ὅ σημαινόμενον πρὸς τὸ κυλλὸν φωνῆς· ἐν τῷ λόγου, σαφὴς γίνεται δῆλον, ὡς Ιπποκράτης ὧδε ἀδηλός ἐστιν. ὅταν γοῦν εἰς τὸν ἔσω χάσῃ μᾶλλον τὸ ἄρθρον, ἴσασθαί φησι διὰ παντὸς τούτοις μᾶλλον, ἢ εἰ ὁπίσω μεταχάσῃ. καὶ ὑστερον γὰρ, ὁ ποιεῖ γίνεται τοῦ πλησίον σώματος, τοῖς ἔξω μετεπικὲς ἔχεται τὸ καλ᾽ ἰσχίον ἄρθρον. ὑπερεχώρησε δὲ τὸ διὰ δυνατὸν ἐκτὸς, εἰς ἐλάττω ὁ σκέλης· ἴσως δὲ καὶ ἀπλῶς τὸ ἀδρανῶν, ὑσοι φύσει βλαισότεροι, χεῖρον ἱσταμένοις ἀπλῶς, ὑ μήτε δεῖν ἀκέως δυναμένοις, ἐλαφροῖς τε γιγνομένοις, ὁ καταπίπτουσι ποιῆσαι ὀλιγάκις φορᾶσιν. τοιούτων οὖν τῶν διαφορῶν τὸ σχήματον μείζω μὲν διάμετρον ἔχὸν ὁ ἰσχίον, δύτερον δ᾽ ὁ ἐν ᾧ γόνυ, ὁ τελείων ὁ ἐν ᾧ σφυρὸ· ΚΥ ᾗ τὸ μέγιστος δηλονότι τὸ διαφορᾶς σεως, ᾗ τὸ βαθέος ἕπεται μέγιστος. ὁ μὲν τοῦτον οὖν δῆλον ὡς ἄμεινον ἵστανται, ᾗ βαδίζουσιν οἷς εἰς τὸ ἔξω χάσῃ ὠλισθαν ἡ κεφαλὴ τοῦ μηροῦ, ὧδε ἧς ὁλίγον ὕστερον ἐρῶ.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXXVIII.

RAtio autem incrementi ossium hæc est. Quibus ad talos crus excideris, his pedis ossa minimùm increscunt, hæc enim vitio finitima sunt. In crure augentur, neque multo minùs, caro tamen minuitur. Sed quibus articulus qui ad talos est, suo loco manet, ille qui ad genu elabitur, his cruris ossa non aquè increscunt, sed brevissima fiunt, ut quæ vitio proxima sint. At in pede minuuntur quidem, sed non similiter, quemadmodùm paulò ante dictum est, quoniam articulus, qui ad pedem est, inviolatus servatur: quòd si uti pede liceret, sicut cùm varus est, minùs adhuc his minuerentur pedis ossa. Quibus verò coxæ articulus promovetur, his femoris os non pariter increscit, proximè siquidem vitium attingit, sed integro brevius evadit: his tamen ossa cruris, & pedis etiam, non aquè increscere prohibentur: id autem evenit propterea quòd & femoris articulus, qui cum crure committitur, & cruris, qui cum pede, suo loco manet: crus tamen universum his gracilius redditur. Quòd si crure uti possent, ossa magis adhuc augerentur, sicut antea quoque dictum est, femore excepto, & minùs caro minueretur, multo tamen magis quàm in sano crure. Hujus autem rei in-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϖη'.

ΗΓε μὲν ξυναύξησις τῶ ὀστέων τοιάδε ΚΥ. ὅσι μὲν οὖν ΚΥ τὸ σφυρὸν ὀστέον τὸ τῆ κνήμης ὀκτῆ, τούτοισι μὴν τὰ τῆ ποδὸς ὀστᾶ ἥκιστα ξυναύξεται. τοῦτο γὰρ ἐιρυπάτω τῶ τρώματός εἶσι· τὸ ᾗ τῆ κνήμης ὀστέα, αὐξεται μὲ, ὑ πολὺ ᾗ ἐνδεεστέρως. αἱ μὴν τοι σάρκες μινύθουσιν, ὅσι σὴ αὖ, ΚΥ μὴν τὸ σφυρὸν μὴν τὸ ἄρθρον οὗ φύσιν, ΚΥ ᾗ τὸ γόνυ ὀξεῆκη, τούτοισι τὰ τῆ κνήμης ὀστέον ὀλίγα ἐπὶλῆ ξυναύξεται ὁμοίως, ἀλλὰ βραχύτατον ΚΥ. τοῦτο γὰρ ἐιρυπάτω ὃ τρώματός ἐστιν. τῶ μὴν τοι ποδὸς τὸ ὀστέα μινύθῃ μὴν, ἁπὰρ ὀχ ὁμοίως, ὥσπερ ὀλίγον τι φρόσθεν εἴρηται, ὅτι τὸ ἄρθρον τὸ πρὸς τὴν πόδα, σῶόν ἐστιν. ἐὰ γὰρ οἱ χρέεσζ ὑδύνωσιν, ὥσπερ ἢ τῶ κυλοῦ, ἔτι αὖ ἧσον ἐμινύθη τὸ τῆ ποδὸς ὀστέα τούτοισιν. ὅσι σὴ αὖ ΚΥ τὸ ἰσχίον ὀξαρθρησις γίνηται, τούτοισι ὃ μηρὸς τὸ ὀστέον οὐκ ἐπὶλῆ ξυναύξεσθαι ὁμοίως. τοῦτο γὰρ ἐιρυπάτω ὃ τρώματός ἐστιν, ἀλλὰ βραχύτερον ἢ ὑγιὲς γίνεται, ὅτι τὸ ἄρθρον τὸ πρὸς τὴν κνήμην ὀκτὲα, ὐχ ὁμοίως τούτοισιν αἰωρῆσι γίνεται, οὐδὲ τὰ τῆ ποδός. ὁμῶ τοῦτο δὲ, ὅτι τὸ ᾗ μηρὸς ὀξέως τὸ ΚΥ τῆ κνήμιον, ὁ τῆ ἐωυτῆ φύσιν μήκιν, ὑ τὸ πρὸς τὴν πόδα. σάρκες μὲν τοι χρέεσζ τῶ σκέλη ἐδυνήσατο, ἔτι αὖ μᾶλλον τὰ ὀστέα ξυναυξήσασθαι, ὡς καὶ πρόσθεν εἴρηται, πλὴν τῆ μηρὸς, ᾗ ἧσον ἀξιόκα ἐὼν. ἀξιοκότερος ᾗ πολλῶ, ἢ ὑγιέα ἐών. σημῆον ᾗ ὅτι ζιαυτά ἐστιν. ὁκόσοισι

δὲ τῦ βραχίονος ἐκπεσόντος, γλαμάγκωνες ἐφίενται τὸν γενεῖον, ἢ ἐν ἀγκῶνι τῷ πλειοτάτῳ, ὅτι τὸ μὲν ὀστέον τῦ βραχίονος βραχὺ ἴσχυσι, τὸ δὲ πῆχυ, ἐξ ἄκρου τῦ χεῖρος, ὀλίγῳ ἐνδεεστέρῳ ἢ ὑμέος, διὰ ταῦτας τὰς προφάσιας τὰς εἰρημένας, ἢ ὅτι ὁ μὲν βραχίων, ἐγγυτάτω ἢ ἀρθρου τῦ πώματός ἐστιν, ὥστε διὰ τῦτο βραχύτερος γίγνεται. ὁ δ' ἀγκὼν πῆχυς, διὰ τῦτο ἢ χ ἑμοίως ἐγκεκλῆ τῦ ξυμφορῆς, ὅτι ὁ τῦ βραχίονος ἀρθρον τῳ τῦ πήχεος, ἐν τῇ ἀρχαίῃ φύσει μένει, ἥτε αὖ χεὶρ ἐπὶ πλοτέρω ἄπεσιν, ἢ ὁ πῆχυς ὠθεῖ τὴν ξυμφορῆς. διὰ ταῦτας οὖν τὰς εἰρημένας προφάσας τῦ ὀστέου, ὅτε μὴ συμπαξιμένα, ἢ συμπαξέσθαι, πότε συμπαξιμένου, συμπαξιθῶ. ἐς ἢ ὃ βέλτιστον τῇ χειρὶ ᾧ τῷ βραχίονι, ἢ ὅλως ἁπαλὴ τὴν χειρὸς μέγα προσωφελῆσαι· ὅσα γὰρ χερσὶ ἔργα ἐστὶ, τῷ πλήθει προσυμένου οἱ γλαμάγκωνες ἐργάζεσθαι τῇ χειρὶ ταύτῃ, ὅτε ἐν τῇ ἑτέρῃ δύναμιν, ὥσπερ ἐνδεεστέρους τὰ σάρκας. ὧν δὲ διὰ γένεσιν τὸ σῶμα ἐστὶ τῦ χειρῶν, ἃς ἐστὶ τὰ σκέλεα, ἀλλὰ καὶ φῦσιν ἀδύνατα τῷ ἔργα ἐστί. διὰ ἢ τὴν χρῆσιν, ἃ μειοῦσθαι αἱ χεῖρες αἱ τῦ τῦ χείρος, ἢ τῦ τῦ πήχυ ἴσαι γλαμάγκωνες, ἀλλὰ τὸ βραχίων τῦ προσωφελεῖ) ἐς διάκρισιν, διὰ ταῦτα· ὅταν ἢ ἰσχίον ἐκπεσὸν γένηται ἐς τὸ εἴσω μέρος τῦ γενεῖος, ἢ τὸ ἐπὶ νηπίῳ ἐόντι, μειοῦσθαι αἱ χεῖρες, διὰ τῦτο μᾶλλον, ἢ τὸ γλεῦς, ὅτι τὸ δύναμαι χρέεσθαι τῷ σκέλεϊ.

A dicio sunt illi, quibus humeri luxati, vel à primo natali die, vel dum increscunt, priusquàm robusti sunt, breviores redduntur: hi humeri os brevius, brachium verò, & manum sanis paulo minora habent ob causas superiùs dictas, quia humerus læso articulo propior est, idcirco brevior redditur: brachium verò ejusmodi noxæ non similiter cedit, quoniam humeri articulus, qui cum brachio committitur, in pristina sede manet: manus item longiùs distat à vitio, quàm brachium. Ob propositas igitur causas, quæcunque ossa vitium attingunt, incremento prohibentur: quæ non

B attingunt, non prohibentur. Multum autem facit ad bonum habitum totius brachij labor manus; nam qui humerum jam luxatum breviorem habent, pleraque ex manuum operibus non minus præstare possunt, manu ejus partis, quàm integra: neque enim, quemadmodùm cruribus, ita manibus ferendum corpus est, sed earum opera levia sunt: propter usum verò iis qui luxatum jam humerum breviorem habent, caro manus, ac brachij non minuitur, sed & humerus inde aliqua parte impletur. Vbi verò in interiorem partem

C coxæ articulus excedit, vel in utero matris, vel adhuc infantibus, caro magis minuitur, quàm in brachio, ea de causa, quia crure uti non possunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Σαφὴς ὅτός ἐστιν ἅπασι ὁ ἐφεξῆς λόγος ὠπῶ, κεφάλαια μὲν ἔχων τῆς διδασκαλίας δὺ ταῦτα. πῶ ἐξεταστέον τὰ οἰκεῖας ἕδρας ἑκάστου, τὰ μὲν ἐλάττονα, μᾶλλον αὐαινῦ τὰ ἄπορα γίγνεσθαι, τῷ δ' ἀπόντων, ἢ πόρων. ἐπὶ ἢ τῦ ὀξαρθρήματος τῦ μήκους, πολὺ μᾶλλον, ἢ περ ἐπὶ πῶ ἴσον, καὶ αὐαινῦ τὰ ἄχρηστον ἀποτελεῖται. ὃ κώλυσιν, ὅλῳ τὰ χείρεσι οὖν ὅτι κινοῦνται, ὡς μᾶλλον κωλύουσι. λέγω ἢ καὶ ἐπὶ πῶ γλαμάγκωνων, ὅτου δ' αὖ ἐνομάζειν τὰς βραχιὼ ἐλάττους τὸν βραχίονα, ἔφαμεν, διὰ τὰ εἰς μαχάλλω ἐκπίπτειν, ὅταν ἐπ' αὐξομούμενον τὸ σωμάτων τῦτο παθοῦσι. τύτοις οὖν φησὶ τὰς γλαμάγκωνας, ἢ πῶν βλάπτεσθαι πῶ ὅλων χεῖρα, βλαπτόμενον δὲ σκέλεος ἅπαν, ὅταν ἐκπαραιόσωσι τὸ κατ' ἰσχίον ἄρθρον, ὅτι πολλὰ πῶ τῦ βίον ἔργων, ἱκανῶς διαπονοῦσιν, ἃ δυναμένων ὁμοίως τύτοις χρῆσθαι τοῖ σκέλεϊ, οἷς ἐξεπάλασται ἔτω ὁ κατ' ἰσχίον ἄρθρον.

SErmo hic, qui sequitur, universus perspicuus est, doctrinæ autem capita duo habet. Quæ ad prolapsos articulos propiùs accedunt, magis incremento prohibentur, emacrescuntque: minus, quæ longiùs absunt. Femore autem luxato multo magis membrum incremento prohibetur, atque emacrescit, si in interiorem partem, quam si in exteriorem prorumpat, siquidem deteriùs moventur, & claudicant magis. Meminit autem eorum, quos γαλιάγκωνας vocat, quo vocabulo retuli apud ipsum significari eos, qui ob humeri caput in alam prolapsum, dum adhuc increscunt, humerum breviorem habent. His ait minùs lædi brachium totum, quàm crus totum illis quibus luxatur articulus, qui in coxam inseritur, quoniam in multis vitæ operibus laborant: at non similiter uti crure possunt, quibus femoris, articulus in interiorem partem promovetur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ πθ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXXXIX.

Μαρτύριον δέ τι ἔν ἔχει ἐν τοῖσι ὀλίγον ὕστερον εἰρημένοισιν, ὅτι ταῦτα ταῦτά ἐστιν.

Hæc ita habere id testabitur, quod paulò infrà subjiciemus.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τίνα λέγω ταῦτα τὰ ἕκτινε, καίτοι δ' μαρτύριον ἐρῶ ἐπαιρόμενος τοῦ; ὅτι δὲ τῷ φύσιν ἐχόντων ἀπτῶν, τῷ μὲν ἧπον κινούμενα, μᾶλλον αὐαινῦ τὰ ἄπορα γίγνεσθαι. ἐπιγίγνεται μὲν ὁ αὖτος δείξειν ὁ Ἱπποκράτης, ἐπὶ πῶ ὀλίγον ὕστερον εἰρημένων. ἐγὼ δ', ὅταν ὀπὶ πῶ λέξεων ἔνεστι τῦτο παρᾴδειν, πλησιάσω αὖθις μνήσω τὰ λόγου.

QUænam sunt, quorum testimonium adducturum se pollicetur? hæc sanè, quæ ex iis quæ præter naturam habent, quæ minùs moventur, magis alimento, incrementoque prohibentur: Pollicetur ergo ipse Hippocrates ostensurum se in iis quæ paulo infrà subdet, eorum testimonium. Ego, quùm ad locum veniam, ubi eam rem agit, hanc ipsam orationem in memoriam revocabo.

DE

A

DE CAPITE FEMORIS in exteriorem partem luxato.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΜΗΡΟΥ κεφαλῆς εἰς ὃ ἔξω ἐξαρθρήσεως.

HIPPOCRATIS TEXTUS XC.

QVibus in exteriorem partem femoris caput elabitur, crus si cum altero extendatur, brevius est, idque non immeritò, quùm femoris caput non feratur super os, sicut quando in interiorem partem procidebat: sed juxtà os, quod non prominet, sed naturà residet, in carnem humidam cedentemque infigatur: hac itaque de causa brevius apparet. Interior autem regio, quà crura diducuntur, cava magis conspicitur, & gracilior fit: exterior verò gibba, in quam venerit femoris caput. Sed, & clunis apparet superior, quùm, quæ ibi caro est, cedat capiti femoris: femoris item extremitas, quæ ad genu est, intrò spectat, non secus etiam crus, & pes.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϛ'.

ΟΚόσοισι δ' αὖ ἐς ὃ ἔξω ἡ τῆς μηροῦ κεφαλὴ ἐκπέσῃ, τούτοισι βραχύτερον μὲν τὸ σκέλος φαίνεται, καὶ τανύεται μᾶλλον· ἢν δὲ ἐπ' ὀστέον ἡ ὀδὸς ἐπὶ τὴν πέδην ᾖ μηροῦ ὄσσον, ὡς ὅτε εἴωθε ἐξίστασθαι, ἀλλὰ περὶ ὀστέον, πρὸς σαρκικωτέρῳ τῇ φύσει ἔχον, ἐν ᾧπερ ἢ ἐπείξεται ὀλκῇ, καὶ ὑπανακύπτει· διὰ ταῦτα μὲν βραχύτερον φαίνεται. ἐσωθεν δὲ ὁ μηρὸς, καὶ ἡ πλαγίδα καλεομένη κυλικότερος, καὶ ἐξωθεν ἰσ, ὁ γλουτὸς κυρτότερος, ἅτε ἐς τὸ ἔξω, ἔνθα ἡ κεφαλὴ τοῦ μηροῦ ὠλισθηκυῖα. αὐτὴν δὲ αὐωτέρω φαίνεται ὁ γλουτὸς, ἅτε ὑπεκθεούσης τῆς ἰσχιάδος τῆς ἐντοσθε, τῇ τοῦ μηροῦ κεφαλῇ, ὃ δὲ καὶ ὁ γόνυ τοῦ μηροῦ ἄκρον, εἴσω μᾶλλον φαίνεται, καὶ ἡ κνήμη, καὶ ὁ πούς.

GALENI COMMENTARIUS.

AGit nunc de coxæ articulo in alteram partem luxato, narratque mala, quæ ibi apparent, & causas adjicit, quemadmodum in omnibus fecit: nihilque præterit ex ea doctrina, quæ in experimento, aut ratione consistit. Quæ oratio universa similiter in perto est.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΠΕρὶ τῆς δευτέρας διαφορᾶς τῆς εἰς τὸ ἰσχίον ἐξαρθρήσεως, ὁ λόγος αὐτοψιῶν ἐστι, τῶν φαινομένων νοσημάτων διηγουμένῳ, καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν προστιθέντι, καθάπερ ἅπασιν ἐποίησεν, ἐμπειρικῆς διδασκαλίας ὅτε ἀποληπτῶν τι. Σαφὴς δὲ καὶ ὅπως ὁ λόγος ἐστὶ σύμπας.

HIPPOCRATIS TEXTUS XCI.

SEd neque curvare crus possunt, perinde, ac sanum. Hæ sunt ergo notæ femoris in exteriorem partem excidentis.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϛα'.

ΑΤαρ οὐδὲ ξυγκάμπτειν ὥσπερ τὸ ὑγιὲς σκέλος δύνηται. τὰ μὲν οὖν σημεῖα ταῦτα τοῦ ἔξω ἐκπεπτωκότος μηροῦ εἰσίν.

GALENI COMMENTARIUS.

HOc verò accidit ob musculos posteriores, qui flexui repugnant, quoniam ita figurati plurimùm extendi non sustinent.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑὶ τοῦτο γίνεται, διὰ ὀπίσθιον μυῶν αὐτοφυόντων τῇ κάμψει, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι μέχρι πλείστου τινὰ ἔκτασιν ὑπομένειν ἐν τῷ τοιούτῳ σχήματι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XCII.

QVibus ergo ætate jam robustâ, prolapsus articulus non revertitur, totum crus brevius fit: calx ingressa terram non contingit, sed planta ima extremique digiti parum in interiorem partem spectant: meliúsque id crus superius corpus fert, quàm quibus in interiorem partem excessit, partim quia femoris caput, & articuli cervix, quùm natura à latere contineatur, magna ex parte coxæ subjicitur: partim quia extremus pes non cogitur in exteriorem partem inclinari; sed propè è regione corporis est, & aliquantum magis in interiorem partem convertitur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϛβ'.

ΟΙσι μὲν οὖν τετελεωμένοισιν ἤδη ἐκπεσὸν τὸ ἄρθρον μὴ ἐμπίπτει, τούτοισι βραχύτερον μὲν φαίνεται ὅ σύμπαν σκέλος· ἐν δὲ τῇ ὀδοιπορίῃ, τῇ μὲν πτέρνῃ οὐ δύναται καθικνέεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ τε ἀκροῦ ποδὸς, βαίνουσι δὲ τὸ μάλιστα ἐπὶ τὸ ἔξω· ὀλίσθῃ δ' εἰς ὃ ἔσω μέρος ῥέπουσι ἧσσον διακτύλιοισιν ἄκροισιν. ὀλίγιον δὲ δύναται τὸ σῶμα, τὸ σιναιὸν σκέλος τούτοισι πολλῷ μᾶλλον, ἢ οἷσιν αὖ ἐς τὸ ἔσω μέρος ἐκπεπτώκῃ, ἅμα μὲν ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ μηροῦ, ἐς ὁ ἰσχίου τε ἀρθρου, πλάγιος φύσῃ πεφύκασι, κατὰ συχνὸ μέρος δὲ ἰσχίῳ τε ὑπέστασιν πεποίηται, ἅμα δ' ἄκρος ὁ πούς, οὐκ ἐς τὸ ἔξω μέρος ἀναγκαζόμενος ἐγκεκλῖσθαι, ἀλλ' ἐγγύς ἐστι τοῦ ἰσχυοειδέος τε καὶ τοῦ σώματος, καὶ τείνῃ μᾶλλον ἐς τὸ ἔσωτέρω.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τῆδος ποδὸς εἴρηκε, ὃ καλοῦμεν ὅτι τὸ ἀνατομικὸν πεδίον· ἔστι δὲ τοῦτο μέσον τῆς κάτω δακτύλων ἀρχῆς, ὅπι γὰρ τὸ κοῖλον φύσιν ἐγκαταπεφυκὸς ποδὸς, ὃ μέσον, κοῖλον ὄντι, ὀπίσω μὲν ὀφείλομενον τοῦ τῆς πτέρνης ὄγκου, καὶ ὑπὸ μέσον, τὴν ἀρχὴν τῶν πτερύγων, ὅπερ ὅπι μέν τι τὸ γῆς ἐπιβαίνει τῆς πόδος, ὄγκῳ τε τῆς πτέρνης, καὶ τῷ πεδίῳ, ἐπὶ δὲ τοῖς πλείοσι τῶν ποδῶν, καὶ τῆς ἐν ᾧ πέφυκε τὸ δακτύλων ὑποκάτω ὀρχὶς μετεώρου ἐστί. Ὃ δὲ ἄλλο πᾶν ὃ ποδὸς, ὅσον ἐν τῷ μεταξὺ τῶν εἰρημένων μερέων ἐστὶ, πλὴν καὶ ὃ ἔξω τῆς ποδὸς ἐστὶν, ἐνταῦθα γὰρ ὅλος ὅπι γῆς ἐπείζεται. μοχθηρὰς δὲ ἐνίοις ἐξαπέπλασται τὰ καὶ τοῖς πόδας, οὐ ὀνομάζοιεν λευϊπόδας, οὐκ ἔχοντας ὃ μέσον αὐτῶν, ἐνδοῦσαν ὑψηλόν. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν, οὐκ ἄλλως ἐξαπεπλασμένοις, ὥσπερ καὶ τοῖς βλαισοῖς, ἐν τῷ νῦν λόγῳ κατέλιπον. Ἀκολουθήσωμεν δὲ τοῖς ἐφεξῆς εἰρημένοις, ἐξετάζων τὸν λόγον, ὅπι πᾶν καὶ φύσιν ἐγκαταπεφυκὸς. ἔτι γὰρ, ἐπεδὴ μὲν μετρίως πεφυκότοιν, ἐρείδεται καὶ τῆς γῆς, ὅλῳ τε τῷ πεδίῳ, καὶ τῷ πτέρνῃ· καὶ τῷ σκελῶν· εἰ μέν τι μέγιστον ἀφεστήκοιεν ὀπίσω, ἐρείδεται μὲν ἐπ' ἀρχῆ τῶν πτερύγων. ὅταν δὲ ὀπίσω κάτω μεταφέρωται πρὸς ὃ ἕτερον σκέλος, πλαγιάζῃ τε τῷ πεδίῳ ἐπείζηται, καὶ τῷ πτέρνῃ· καὶ τελευτήσαντες, ὅταν ὁμοίως ὅπι πλέον πεφυκότος θατέρου, καὶ γῆς ἀρίζηται τὰ πτέρνα ἐρείδειν, τότε μὲν τὸ φέρτερον ἐπειλημμένον ποδὸς ἐπαίρεται μὲν τὰ πτέρνα, ἐρείδεται δὲ καὶ τῆς γῆς, ἄκρους ἔχει δακτύλους. αὕτη μὲν ἡ τῆς φύσιν ἐγκύπτου ὀδυμοπεία· ἐπὶ δὲ ὃν παθοῖς τινὸς, ἢ ὅτι μακρότερον ἐχόντων ὃ σκέλος, αὐτὰ μὲν ἑκατέρων διπλῆ, τὰ μὲν φερτέρων ὑπερῆκε πολλῷ ὃ νευρώδους χόρνεν, ἢ ἐζαρθρήματος εἶδος, ἔστιν ὃ νῦν φερόμενον. Ἔστιν δὲ βαθύσιος, τὰ μὲν φερτέρων, οἷος ὀλίγον ἐμφερόδεν εἴρηται, τὰ δὲ ὑστέρων, ὑποῖον νῦν διηγεῖται. πρῶτον μὲν διδάξας, ὅτι πλὴ κεφαλὴ τὰ μηροῦ, ἐρχομένη ὑποδέχεται κοῖλον, ἐν ᾧπερ ὅπι τὰς ἑτέρας ὀκρωμίους ὅσους· ἔπειτα διηγεῖται αὐτὴν ὃ ἐρχόμενος τὸν τε μυῶν, ὅπι πλὴ ἰδίαν ἑκάστου κεφαλὴν αἰσθησιμένην, συναισθανόμενος συμβαίνῃ τὸν ὅλον μηρὸν. Εἰκότως οὖν ἐλαττόν σι φαίνεται θατέρα ὃ σκέλος τῆς γῆς ἅπτεσθαι ὑμοίως δύνασθαι φαίνεν, ὡς ὅτ' εἶχε κατὰ φύσιν. ὅταν οὖν αἰσθανόμενοι βαδίζειν οἱ ὕπω παδόντες, ἐναντίως χρηματίζοιτο τὰ πόδα τοῖς ἐμφερέσιν εἰρημένοις, ὧν, μακρότερον ἐφαίνετο τὸ κατὰ φύσιν ἔχοντος, σκέλος τὸ πεπονθός. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ, τῇ κατὰ τὴν ἀφάλαλον ἁλισθησόμενοι τὰ πόδα συμπώτες, εἰς ὕψος αἴρεσιναν ἅπτεσθαι δακτύλους, ὅτοι δὲ ἐμπεσὸν ὑπενδοῖσι τε, καὶ κατεκαμπτοῖσιν ὅπι πλὸ γόνυ τὰ πόδα, ἐξ ὀφθαλμὸν τὰ δακτύλων ἄκρων αὐτὸς ὅπι γαῖαν πορεύτες, ἐξὸν τοῦτο δὲ, καὶ ἔμπνευσιν ἑαυτοῖς καὶ ὃ πεπονθὸς ἰσχύον, ὅπως ἐρείζηται καὶ τῆς γῆς, ἀ μόνον ἄκρους ἅπτεσθαι δακτύλους, ἀλλὰ καὶ ὅπι πλέον αὐτοῦ, ὥσπερ ἐφ' ὑμοιμέτρους ὁμοιμέτρους πεδίον ὑπὸ τὰ αἰσθησιμένου. Ἰπποκράτης δὲ, ἀλλ' ἥδης ἐκάλεσεν, εἰ ἐς τὰ πτέρνα ὅπι τῆς πόδαλησεν ἐδρόμου, πολὺ μᾶλλον ἐπιπνοεῖ αὐτοῖς ῥηϊδίως κατὰ ὃ πεπονθὸς ἰσχύον, ὡς κινδυνεύσαι καταπεσεῖν, ἐπισκλινεῖς ἀφαλαζόντας. ὅταν γένωνται δ' ὑπερβάσεσι ἥδη τοῦτ' αὐτὸ χρηναι τῇ πτέρνῃ.

IMam plantam dixit φῆδος, quam πεδίον appellant, qui corporibus incidendis versantur. Ea est ad radices digitorum: nam pedis medium naturaliter cavum est, quod calce extremo à posteriori parte terminatur, à priori plantæ principio, sic, ut pes humi insidat calce, imâ plantâ, & ea carne, quæ extremis digitis subjecta est: reliquis partibus omnibus, quæ propositis interjectæ sunt, attollatur, excepta pedis parte exteriori, qua humi totus insidet. Habent autem nonnulli pedum structuram pravam, ut quibus medius pes ab interiori parte non sit cavus: quos à pedibus planis Græci nominant λεϊπέδας. Sed hos, ut qui similem valgis pedum structuram habeant, in hoc sermone præteriit. Quæ sequuntur igitur animadvertens in iis qui naturaliter figurati sunt, perpende: Namque hi, quùm moderatè progrediuntur, toto calce, ima planta, ac digitorum parte carnosa humi hærent; quòd si enitantur maximè progredi, principio calci insidunt: deinde, quùm jam transferunt in priorem partem alterum crus, tunc imæ quoquæ plantæ innituntur: postremò, ubi plurimùm similiter altero pede progressi sunt, calce terram contingere incipiunt, tunc que pedis antè consistentis calcem quidem attollunt, extremos verò digitos in solo collocant. Eorum igitur, qui naturaliter habent, ambulatio hujusmodi est: Sed, ut quibusdam ex vitio aliquo crus longius sit, aut brevius, utrumque duplici de causa accidit. Longitudinis causa est humor multus nervorum, vel articulus luxatus, quo modo suprà diximus, brevitatis siccitas, & articulus luxatus in eam partem, quam nunc proposuit. Priores quidem ingrediuntur ad eum modum, quem paulo suprà indicavit: reliqui sicut nunc docet, primò ostendens femoris caput carnoso loco excipi, & non osse, ut in primo casu femoris erumpentis, quem proposuit. Cedit igitur in hac parte caro, singulisque musculis ad suum initium attractis, sit ut totum quoque femur sursùm trahatur. Meritò itaque crus brevius altero se ostendit, neque terram contingere similiter poterit, atque ubi naturaliter habuit. Hi ergo, quum ingredi necesse habent, contrario modo pedem figurant, atque ij, qui antè propositi sunt, quibus affectum crus integro longius reddebatur: illi enim juxtà talum pedem simum figurabant digitos excitantes: contrà hi pedem inclinant, inflectuntque, & terram contingere extremis digitis cupiunt: atque hac de causa, ab affecta coxa se demittunt, ut humi innitantur non solùm extremis digitis, sed magna ex parte imâ plantâ, quam retuli ab iis qui in corporibus incidendis versantur, vocari πεδίον: Hippocrates autem eam dixit φῆδος. Quòd si velint calce terram contingere, demitti multum ab affecta coxa cogentur, periculumque erit ne inclinati in alteram partem cadant. Qua de causa neque uti calce ejusmodi homines tentant.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XCIII.

VBi caro, in quam articulus excessit, jam trita est, & glutinosa evasit, dolor tempore conquiescit: quo cessante, ingredi absque baculo possunt, si alioquin velint, potestque affectio crure, ferri corpus. His ergo, cùm crure utuntur, caro minùs effœminatur, quàm paulò antè propositis, effœminatur autem, vel magis, vel minus: fere autem magis ab interiori parte, quàm ab exteriori. Alii verò ex iis nequeunt calciamenta se induere, propterea quòd crus non curvetur, alius id licet. Quibus autem seu in utero matris, seu vi, dum adhuc increscunt, hujusmodi articulus jam excidérit, neque repositus fuerit: quibus item morbo elapsus fuerit expulsusque; complura enim talia eveniunt: ubi aliquibus horum femur corrumpatur, suppurationes habent diuturnas, & linamentis indigent: atque ossa nonnullis nudantur, & femoris os, tam ubi corrumpitur, quàm ubi non corrumpitur, multo brevius reddatur, neque ad sani exemplum augetur: præterea esse hujus cruris breviora fiunt, quàm alterius, parum tamen ob easdem causas, quæ antè exposítæ sunt. Ingredique hujusmodi homines possunt, nonnulli quidem eo modo, quo illi, quibus ætate jam firmâ, articulus excidit, neque repositus est.

B

C

GALENI COMMENTARIUS.

LOcum tritum dixit, translatione usus à locis ambulatione tritis. Est autem ejus oratio talis: Femoris caput suo loco motum in exteriorem partem, figitur in carnem: iis verò qui sic affecti sunt, à principio dolet caro, quam premit femoris caput: procedente tempore, occallescit, perinde quasi fossorum manus. Ubi id accidit, sedes fit commissuræ similis, quùm femur trito loco utatur, non secùs atque anteà cavo coxæ: nam præter cæra, quidam eâ parte humor colligitur, qui in principio quidem copiosè ob inflammationem coit, dein tenuiori sui parte, & aquosa magis à superiectis medicamentis dissipata, reliqua remanet, quæ glutinosa est, & mucosa: hæc ad motionem capitis femoris maximè confert. Ob quem humorem trito hoc loco, tanquàm articuli sinu utuntur: magis autem inclinantur in exteriorem partem, quàm in interiorem. Dictum autem est in superioribus quoque, partes contrarias iis quæ luxatum articulum recipiunt, graciliores fieri, & mollio-res, quatenùs magis in ocio sunt: eas verò, in quas prolapsus articulus figitur, quamvis præter naturam, aliquantùm tamen moventur: illæ, unde recessit, per se quidem non moventur; sed paululum per alias, quæ primò motæ sunt, quùm partes, in quibus articulus erat, effœminentur. Atque hoc est id testimonium, quod allaturum se pollicitus est. In sequentibus de partibus, quæ plus minusve emacrescunt, extenuanturque.

D

E

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

OTαὶ μὲν οὖν πεῖον λάβῃ ὁ ἀρθρος, ἐν τῇ σαρκὶ εἰς ἣν ἐξεκλείσθη, ἢ ἡ σὰρξ γλισχραίνεται, αἰσθάνεται μὲν ὀδυνεόμενος τὸν χρόνον τοῦτον· ὅταν δὲ αἰσθάνεσθαι πάυσηται, δύναται μὲν ὀδιπορίειν αὐτῷ ξύλου, ἢν ἄλλως βούλωνται, δύανται δὲ ὀχέειν τὸ σῶμα ὅτι τὸ σκαφος σκέλος. οἱ οὖν τὸ χρῆσιν, ἥσσον τῶν τοιούτοισιν ἐνδηλεύονται οἱ σάρκες, ἢ οἷσιν ὀλίγον φεύσθαι εἴρηται. ἐνδηλεύονται δὲ, ἢ σκλεῖον, ἢ ἔρασσον. μᾶλλον δ' ἐπ ἐνδηλεύονται τοῦ ὃ εἴσω μέρος, ἢ τοῦ ὃ ἔξω, ὡς ὅτι τὸ πολύ. τὸ μὲν οὖν ὑποδέημα μετιζέτερον τάττων ὑποδέεσθαι δ' δύνανται, ἀλλ' οἱ ἀκμαίτιλω τῷ σκέλεος, οἱ δ' οὐ δύνες, δὲ δύνανται. οἵοι δὲ αὖ ἐν μετρὶ εἰσιν, ὀξαρθρήσιν τοῦτο τὸ ἀρθρος, ἢ ἐπ ἐν ἀυξήσῃ εἰσι, βίη ὀκπεσὼν, ἤδη μὴ διεμπέσῃ, ἢ καὶ ὑπὸ νόσου ὀξαρθρήσῃ τὸ τὸ ἀρθρος, ἐς ὀκπαλίσῃ, πολλὰ γὰρ ἐιαῦτα γίνεται. καὶ ἐνίων μὲν ἡδὺ ἐιάτων, ἢν ὑποσφακελίσῃ ὁ μηρὸς, ὀκπυήματος χρόνια, δὲ ἐιμοῖς γίνεται, ἐς ὀστέων ἡλώσιες ἐνίοισιν. ὁμοίως δὲ δὲ οἷσιν ὑποσφακελίζει, καὶ οἷσι μὴ ὑποσφακελίζῃ δ' μηρὸς ὁ ὀστέον, πολλῷ θερμότερον γίνεται, δὲ σὰρξ ἐξέλκεται ξυναύξεσθαι, ὥσπερ τὸ ὑγιέος. ἐν μὲν οὖν τοῖσι καὶ μᾶλλον θερμότερα μὲν γίνεται τὰ κατὰ τὰς ὠπὰς φαρμάκων, αἱ δὲ φεύσθαι εἴρηται, ὀλίγῳ ἧσσον τὰς ὠπὰς φαρμάκοις, ἐν δὲ τοῖσι ἧσσον μὲν θερμότερα μᾶλλον γίνεται, καὶ ἧσσον τὰ ὠπὰ τοῦ ὀστέου, ὥσπερ τοῖς τετελεωμένοισιν ὀξέπεσεν, δὲ μὴ ἐνέπεσεν, οἱ δὲ δὲ βαίνουσι μᾶλλον ἀυτῇ τῷ ποδί.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑτὰ μεταφορὰν εἴρηκε τεῖον, ἀπὸ τῶν τετελεσμένων χωρίων, ἀπὸ τῶν ὀδιπορευομένων. ἔστι δὲ ὁ λόγος αὐτῷ ὅτος· ἡ κεφαλὴ δ' μηροῦ, ἐκ οἰκείας χώρης μεθεστᾶσα, ἐν τοῖς ἔξω μέρεσι τ ὀξαρθρώσιος, ἐν σαρκὶ πηγνύεται. καὶ ἀρχαὶ μὲν οὖν, οἱ ἂν πάσχοντες, ὀδυνῶνται τ' ἡλικομοίως ὑπ' αὐτῇ σαρκὶ, δ χρόνῳ ἡ τυλοῦται, καθάπερ αἱ τ σκαπτόντων χεῖρες. ὅταν δὲ τοῦτο γίνηται, σχεδὸν πλησίον τῇ ἁρθρώσῃ κατακλάζεται, χωμύρου τῇ γενομένῃ πεῖρᾳ, καθάπερ ἔμπροσθεν ἐρρήθη τῇ κοτύλῃ τ ἰσίου. ὥστε γὰρ ἄλλα, ἡ ὑγιέντες τῆς αὐτῆ γίνεται, κατ' ἀρχὰς μὲν, ὀξὺ τ φλεγμονὴν ἀναζωπυροῦσι πολεῖον. ἐν δὲ τ χρόνῳ δ λειοθοτέρα τε, ἡ ὑδατώδεις ἐν αὐτῇ διατμηθέντος ὑπὸ τ συμπιπτόντων, ὑπεπιθεμένων ἐξωθεν φαρμάκων, καταλειπομένη τε, τῆ γλίσχρᾳ τε ἡ μυξώδεις, ὃ φεῖς ἡ κίνησιν, τῇ κεφαλῇ δ μηροῦ συμφορώτατόν ὕστι. ἡ δὲ ὑπὸ ταύτῃσι οὖν τ ὑγρότητα, καθάπερ ἀρθρα, χρώνται τῇ τείσει, μᾶλλον δ' ὑπικλίνουσι καὶ δ ἔξω μέρεσ, ἢ καὶ δ ἔσω. εἴρηται δὲ φεύσθαι, ὡς ἡ τοιαύτα μέρη τ ὑποδεξαμένων δ ὀκπεπωκὸς ἀρθρου, ἀποφώτερα τε, δ μηλακώτερα γίνεται, καὶ δ μᾶλλον αἴρειν. ἐν οἷς δ' αὖ μᾶλλον ἐπεχθῆ δ ὀκπεπωκὸς, δ πρὸς φύσιν, ὅμως ἡσυχίαν γίνονται ἂνες κινήσεις, οὐδὲν ἀπεργάσησι. φερέτω μὲν οὖν γίνεσθαι, καὶ συμβεβηκὸς δὲ, ἂνες βεκχείαι ἔπονται δ τοῖς φερέτοις κινήμασιν, ἡλικομοίων τ μοείων ἐν δ τοῖς νῶ, τατέστι τ μὴ τρέμειον ὃ ἐν δ τοῖς ἐφεξῆς λόγοις ἐρεῖν ἐπιβαίλαται, πρὸς τ μᾶλλον, ἢ ἧττον ἀποφωτέρων τε, δ πρὸς λεπτομοιμένων μερῶν.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϛϞΗ'.

Διαῤῥέποισι ἢ ἐν τῇσιν ὀδοιπορίῃσιν, αἰαίνηξί μοι δοκέει ἐκ βεβηκότητος τοῦ σκέλεος. Ταῦτα ἢ γίνεται ὧδε, ἢν ὑπομόγλως μὲν παιδαγωγῆσιν ἐν τοῖσι ἡμέρῃσι, καὶ ὀρθῶς ἐν οἷσι δεῖ, φρὴν κρατηδέωσι ἐς τὼ ὁδοιπορέειν, ὑπομόγλως ἢ, ἓ ὀρθῶς, ἐπὶω κρατηδῶσιν. πλείστῃς ἢ ὑπομογείῃς δέουσαι, οἷσιν αὖ νηπιωτάτοισιν ἐοῦσιν, αὖτη ἡ ξυμφορὴ γίνηται. ἢν, ἢ ἀμβλυῶσι νήπιοι ἐόντες, ἀχρεῖον πανταπάσιν, ἢ αὐαξεῖς ὅλον ὃ σκέλος γίνεται, αἳ τε ὀρχεες ἓ σύμπασαι σκέλεος μυώδεσι μᾶλλον, ἢ τῷ ὑγιέϊ. πρὸν μὲν πολλοὶ ἦσαν τότοισι μυώδεσι, ἢ οἷσιν αὖ εἶσαι σκαπλώκῃ, δεῖ τὸ χρῆσιν, καὶ τὼ ὠλεκρανέϊω. οἷον δὴ θεὸς δύναται χρέεσθαι τῷ σκέλεϊ, ὡς καὶ πρόσθεν ὀλίγον ὑπὸ τῆς γαλεικώνων εἴρηται. Εἰσὶ δέ τινες, ὧν τοῖσι μὲν ὦν γίνεῖς αὐτίκα, τοῖσι δὲ, καὶ ἐκατὸ νόσου, ἀμφοτέρων τῆς σκελέων ὀζέῃσι τὰ ἀρθρα ἐς τὸ ἔζω μέρεος. τότοισιν οὖν, ἓ μὲν ὀστέα ἔτυτα παρήματα πάρα. αἱ μὲντοι ὀρχεες ὑπεῖσα ἐκδηλιώουσαι, ἄῤῥηκα ἢ ἓ τὸ σκέλεα γίνονται, πλὴν εἴ τι ἄρα κῇ τὸ εἴσω μέρεος ἐλλείπει ὀλίγον. διὰ τοῦτο ἢ δύο ὀρχεά ἐστιν, ὅτι ἀμφοτέρῃσι τοῖσι σκέλεσιν ὁμοίως ἡ χρῆσις γίνεῖ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XCIV.

Nonnulli verò toto pede insistunt, coguntur que ob crucis brevitatem in ingressu à recto habitu, & qui sine inclinatione est, in affectam partem inclinari: & ab inclinatione, quæ in affectam partem est, rursus attolli, atque erigi. Hæc itaque sic eveniunt, ubi, & quod ad figurandi rationem attinet, & quod ad cætera quæ conveniunt, fuerint diligenter à pueris instituti, priusquàm ita confirmentur, ut inambulare possint: diligenter item, ac rectè, postquàm confirmati fuerint. Summam verò curam postulant, quibus ætate maximè tenerà hoc infortunium accidit: nam, si negligantur, quùm teneri sint, crus universum inutile efficitur, & minimè increscit: caro item totius cruris magis minuitur, quàm in sano; multò tamen minùs ijs, quàm quibus in interiorem partem excessit, idque usus, ac laboris causâ, quùm statim uti crure possint, quemadmodum suprà de ijs diximus, quibus ob humeri caput jam in alam prolapsum humerus brevior redditur. Inveniuntur autem nonnulli, quibus in utero penitùs; alij, quibus sub morbo, utriusque cruris articulus in exteriorem partem prolabitur. His ergo ossa ejusmodi vitio vexantur, sed caro minimè effeminatur, crura autem habitiora fiunt, nisi si ab interiori parte parùm emacrescant: ea verò de causa habitiora sunt, quia hi utroque pariter utuntur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οποῖόν τι σημαίνῃ τὸ, διαῤῥέποισιν, εἴρηται μοι καὶ πρόσθεν. εἰρήσεται δ' ὅσον ἔπι τῷ νυῦ, ὅτι γὰ ἐξαίρετον ὁ μηρὸς εἰς τὼ ἔσω χωρεῖν αὐαστώμενος τοῦ τοιούτου μυὸς, ὡς ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐλέγχθη, ὃ σκαληνὸς σκέλος ἄπτει, ὅταν ὑψηλότερον ἐραλίζεται, καὶ διὰ τοῦτο μόγις ἀπτόμενος γῆς ἐρρύθη. διὰ τοῦτο τὼ αἰτίαι, αἰαίνηξί τε τῷ σκέλεϊ μόνῳ ἓ ποδὸς χρῆσις, καὶ τὸ γῆς ὑποβαίνοντες, ἅμα τῷ, καὶ σκαπτόμενον ὅλῳ τῷ σώματι, φέρει τὸ πεπονθὸς σκέλος, ὅτεφ ἐπ' αὐτὸ σπεύδωσι. αἰαίνηξίν οὖν ἐστιν, ἐπειδὴ διατέρου ἓ ὑγιοῦς ἐραλίζεσθαι δεήσῃσιν ἐν τῷ μεταφέρειν ἔσω τὸ πεπονθὸς, ἐπ' οἰκείνο πάλιν αὖθις ἴέναι, ὀρθούμενον ἓ μηρὸν, ὥστε καὶ τὼ ὁδοιπορίαν, ἀμείβειν ἀεὶ, καὶ μεταβάλλειν εἰς ἄλληλα τὰ δύο σχήματα. καθ' ὃν μὲν χρόνον ἐπ καὶ φύσιν ἔχοντες σκέλη, σπεύδοντές τε, καὶ ὀρθούμενοι τὸ σῶμα, μετεωρίζονταί τε ἅμα, καὶ ὁδοιπορέουσι. καθ' ὃν δ' αὖ πάλιν, ὅτε τῷ πεπονθότος καμπτόμενοι ἐν τῇ καὶ οἰκείνο ὁ μέρεος. ὑψηλὸν οὖν εἰς τὸ μεταβάλλειν τὸ σῶμα, ποτὲ μὲ ἐξ ὀρθοῦ, ἐξ ἀκλινοῦς, ὅτε τὸ πεπονθὸς τε, καὶ ἐκκεκαμμένον, αὖθις δ', ὅτε ἓ πεπονθότος, καὶ κεκαμμένου, ἐς ὑψηλὸν τε, καὶ ὀρθὸν, ἀνόμασε διαῤῥέπειν, ἐνὶ ῥήματι, τὴν εἰρημένην μεταβολὴν τῆς σχημάτων ἐνδείξαμενος.

GALENI COMMENTARIUS.

A Recto habitu, & qui sine inclinatione est, in affectam partem inclinari, & rursùs ab inclinatione attolli, atque erigi, διαῤῥέπειν dixit: quod quid sibi velit, & in superioribus ostendimus, & hìc quoque ostendemus. Namque ubi femur in exteriorem partem promovetur, à musculis, qui ibi sunt, rursùm attractum (quemadmodum antè dictum est) innexum crus totum sublimius reddit, atque ea de causa vix terram contingit. Quamobrem coguntur imâ tantum plantâ humi insidere, dum ambulant, universo corpore in affectum crus converso, quùm huic innituntur. Necessariò itaque, ubi sano inniti debent, cùm quod læsum est, in priorem partem transferunt, in sanum rursùs convertuntur, femore erecto, ita, ut semper in ingressu duos habitus invicem mutent, varientque: nam, quo tempore integro crure insistunt, erecto corpore attolluntur simul, & ambulant: quo rursus læso, humiliore nituntur, demittunt se, atque in id inclinantur. Mutare igitur corpus modò à recto habitu, & sine inclinatione, in affectam partem inclinando, & ab inclinatione quæ in affectam partem est, rursùs attollendo, atque erigendo, διαῤῥέπειν dixit, uno verbo propositam habitus mutationem exprimens.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XCV.

Similiter enim ab utraquè parte in ingressu agitantur, clunibusque apparent admodum in exteriorem partem prominentibus, propterea quòd articuli excesserunt.

GALENI COMMENTARIUS.

QVibus utrique crurum articuli in exteriorem partem exciderunt, mutatio totius corporis, dum ingrediuntur, in utroque crure similis est habitui qui accidit, quùm altero duntaxat luxato, æger ipso innititur, atque ad ilia curvatur, deprimiturque: altero enim tantùm luxato, quùm homo affecto cruri insistit, eo modo quem nunc diximus, figuratur: sed contrario, cùm alteri nititur; corpus enim attollit erigitque, & ilia recta continet. Constat ergo eum tunc dissimiliter figurari, sed in hoc casu ægri eodem ſtatu ab utraque parte tam dextra, quam sinistra continentur. Agitantur autem hîc nihilominus, dum invicem utrique cruri innituntur, quod ipse dixit, σαλεύεσιν ἐν τῇ ὁδοιπορίῃ, id est, in ingressu agitantur. Agitari expressit vocabulo σαλεύειν, quod idem significat, ac διαφέρειν. Accidit igitur hîc, ut similiter utræque corporis partes figurentur, quùm utrumque crus invicem terræ innitatur: quod (ut ostensum est) ipsis antè non eveniebat.

B

C

HIPPOCRATIS TEXTUS XCVI.

Sed, nisi his ossa vitientur, neque gibbi supra coxas fiant (nonnulli enim hujusmodi vitiis prehenduntur) nisi, inquam, tale quid eveniat, in cæteris satis sani degunt.

GALENI COMMENTARIUS.

NOnnulli ex iis, quibus crura sic luxantur, propter communitatem gibbi fiunt: nempè, quùm inflammatio in vertebratum ligamentis primò oriatur, tum duræ quædam reliquiæ remaneant. Id siquidem, & extrinsecùs accidere videmus popliti, cubito, & digitis non rarò, quùm articulus contrahitur, ἀγκύλιν Græci dicunt: paterque in ejusmodi juncturis articulum præ tumoris duritie contrahi, cùm chorda musculos, qui eam partem tendunt, minimè sequatur, sicuti, cùm ob durum tumorem flectentes non sequitur, commissura quæ sic affecta est, tenditur, quod malum Græci nominant ὀρθόκαλον. Potest igitur ob talem quendam durum tumorem spina depravari: potest & propter consortium sub crudo, duroque tuberculo idem vitium experiri. Sed quo pacto ejusmodi affectibus spinæ perversio superveniat, suprà posuimus, ubi de ipsâ propriè tractavimus.

D

E

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϗ΄.

ΟΜοίως γὰρ ἂν ἑλκύσειεν ὁ τῇ ὁδοιπορίῃ, ἑνθα καὶ ἔνθα, ἐξεγκλίνοντι ἢ ὅτι ἰσχυρὰς φαίνοιτο, διὰ τὴν ἔκτασιν τῆς ἀρθρώσεως.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΙσιν ἀμφοτέραις τοῖς ἄκρα, παῦσιν σκελῶν ἑκατέρων, ἢ εἰς γύκπος ὀζαρθρησιν, ἢ μεταβολὴν τῆς γινομένης σχήματος ὅλου τοῦ σώματος, ὁδοιπορούσιν αὐτοῖς, ὅμοιά γ' ἂν καὶ ἕτερον ὁ σκάλος, ὅταν ἐπ' αὐτῷ ἐφιζάνωσι, διαστρεβλούντων τε, καὶ κοιλαινομένων τὴν τε νεφρὰν, διατέσου μόνου ὀζαρθρήσαντος· ἑνίοις μὲν οὖν ὁ πεπονθὼς ἐφιζάνει, τὸν ἐναρμόνιον τοῦτον ἁρμαπίζον αὐτῷ. ὁπόταν ἢ δεξιὸν διάτεσιν, τὸ ἐναντίον αἰαπεπλεγμένον μὲν ἔχοντες σῶμα ὑγιᾶ, διάθεσιν δὲ τὴν λεγομένην σκληρὸν οὖν, ὡς παχυμερὲς ὁμοίως ἐφαπτόμενον. τοιοῦτοι δ' ὁμοίως καὶ ἕτεροι τὸ μέρη, τὰ δεξιὰ, ἃ ὁ ἀριστερὸς διαβρήσσει ἢ ἃ μὲν σκέλη ὑπὸν, τῇ μεταβολῇ τὸ ἐφιζάνον ποδῶν, ὃ δὴ ὠνόμασε, σκολιὸν ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ, δύναμιν ἔχ' αὐτὸ ὃ σκάλοιστι, τὴν διαβρῆξαι τοῦτον, ἀλλ' ὅτι τῷ κοιλᾷ ὁ διαβρῆξαι. ἐνδέχεται δὴ, ὁμοίως ἀμφοτέροις τοῖς τῷ σώματος μέρεσι συμβαίνειν σχηματιζομένης τῆς σκέλεσι ἑκατέρου τοῦδε μέρος, ὅτι τῆς γῆς, ἐμφορεῖσθαι ἢ, ὃ τῷ ὑπάρχειν αὐτοῖς, ὡς δέδεικται.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϛ΄.

ΗΝ ἢ μὴ ὑπισφακελίσῃ αὐτοῖς τὰ ὀστέα, μηδὲ κυφοὶ αἰωτέρω τὴν ἰσχίων γίνωνται, ἐνίους γὰρ καὶ τῶν τοιούτων καταλαμβάνει. ἢν οὖν μὴ τοιοῦτόν τι γίνηται, ἐκπαῖς ὑγιαίνει, τἆλλα διαφέρουσι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑπὰ συμπάθειαν, δῆλον ὅτι ὅταν τὴν ὀζαρθρήσεων τῶν σκελῶν ἕνιαι κυφοῦνται, φλεγμονῆς μὲν, ὃ προεῖπον, ἐν τοῖς συνδέσμοις τῶν σφονδύλων γιγνομένης, ὕστερον δ', καὶ σκιρρώδους ἴνὸς ἀπολιφθέντος λείμματος. φαίνεται γὰρ ἔνθ' ὅτι τὰ σκληρὰ, τοῦτο γιγνόμενον, ἐν ἰσχίῳ τε, ἔν τῇ κατ' ἀγκῶνα διαρρήσσῃ, καπὶ τῶν δακτύλων οὕτω λίγον, ὃ δὴ ὀνομάζουσιν αἰγκύλιν· ἔν τοιούτοις δὴ τῶν διατέσεις διαφθείρει, ἢ αἰγκύλια γιγνομένη, διὰ τὸ σκίῤῥον, οὐκ ἐπιμένουσι τοῖς τένουσι τοῖς σκληροῖσι τὸ μέσον μεσίν, ὥσπερ οὐδ' ὅταν τῆς τῶν σκυτικῶν, σκιῤῥωθῇ, τοῖς κεκμηκόσιν ἐπομένη, τὸ καλούμενον ὀρθόκαλον ῥῆμα τοῦ τῶν ὅλων παθῶν ἀποτελῆσαι διαρρήσσει. δύναται μὲν οὖν, καὶ διὰ τοιοῦτον ὕλα σκίῤῥον, ἢ ῥάχις διαστραφῶσα, δύναται δ' καὶ τὸν λόγον τῆς συμπαθείας, φύσεως ἀπέχθου, καὶ κακοῦ γίνεσθαι φύσεως ἐπ' αὐτῆς. ὅπως δ' ἐπέσθαι τοῖς τοιούτοις διαβρήσεσιν ἡ διαστροφὴ τῆς ῥάχεως, ἐμπεσὸν εἴρηται, καὶ τὸ ἴδιον ὑπὲρ αὐτῆς λόγον.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξζ'.

ΑΝαξίεσι μὲν τι τὸ πρὸ σῶμα ἔξω γίνοντα, πλεῖο τῆς κεφαλῆς.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΗΝ ἐξω, ὃ κατ' ἰσχίον λέγεσθαι σκέπτη, βέλτιον ἢ βαθύζουσιν οἱ ἰσχύπτοι, τὸ ἔσω τὸ μεθίστασιν τῶν ἀρθρῶν ἐλάττων, ὅταν συφύσασι ὑπὸ τῆς φλεγμονῆς τὸ, ἢ συμπαθείας τὸ ἰσχιακῶν μυῶν, κινδυνώδες, αὐτὰ δὲ ἰσχύπτα μᾶλλον ὑπ' ἐκείνων πάσχοντα· ἡ μὲν γὰρ εἰς τὸ ἔσω χώρων μεθίστασις τὸ ἄρθρου. καὶ τοῦτο δῆλον, ὅταν ἔξω, μήτε ἢ ἀλγεδόνιος ἄρθρῳ συμβαίνειν δυναμένης. ὃ δ' ἐξω ὃ μηροῦ χωρίον, ὅπερ ἐστὶ μέγιστον μυῶν καὶ πιλημιδίων, εἰς ὀδύνων ἰσχυρὰν ἀρίκνου). ἢ γὰρ θλίβουσα πρὸς τὰ μεταφύντος εἰς αὐτοὺς ὑσοῦ, ἢ θλαῦσθαι, ἢ ἐξαπίνης τὴν ἰσχιακὴν φύσιν ἴσχειν τὸ τὸ μηροῦ κεφαλῆς, ἀφανίζουσα τοῦτον ἀπάντων, ὡς παρῆσι, ἢ ὅλῳ τοῦτο ὀδυνᾶται. ὅλῳ τε οὖν τὸ θλᾶσθαι, ἢ τὸ θλίβειν τὸ γιγνομένου, φλεγμονὰς ἐν τοῖς ἐπιδεξαμένοις ὃ ἀρθρου μυσὶν, εἰς συμπάθειαν ἔρχονται τὰ ἐπιπεπλωμένα μέρεα, τά τε ἄλλα, ἢ τὸ κύτος ῥάχιν. ἢν δὲ ἀπαξ οὖν νοσήσῃ τοῦτα, κωλύεται ὁ μηρὸς, ὥστε ἢ τοῦτα ἦδη, τοῖς τε ἐν αὐξήσι σώμασι παθοῦσι ὃ τοιοῦτον παῖδες, αὐαυξέστερά τε, ἢ μικρότερα, ἢ πάντα φαυλότερα. μεμνῆσθαι γὰρ σε χρὴ ἢ τοιούτου ἤδη πολλάκις εἰρημένου, ἢ τοιούτου μάρτυρα τοῖς ὀλίγον ἐμπροσθεν, ὡς τοῖς μὲν ἐν αὐξήσι παθοῦσιν, ὅταν ἐνδεέστερον αὔξεται τὰ μέρεα, τοῖς ἢ τελεσφορήσασι, ἀσθενέστερα ἦδη, ἢ μικρακώτερα, ἢ ῥάχεως ἢ αὐαυξέστερος ἡμιμόρίας, ἀκρόσυδον ἔστι, ἢ ὃ σύμπαν σῶμα, τοῖς ὅτε παθοῦσιν ἔλαττον γίνεσθαι. κάτω μὲν γὰρ τὰ σκῆλ συμπάσχῃ, ὃ ἢ ἀεὶ ἢ σκέλη, ἄχρι τῆς κεφαλῆς, ἡ ῥάχις ἔστιν. ὅταν οὖν αὐτὴ τε μικροτέρα ἦσπται, καὶ σύμπαν ὃ σκῆλος, εἰκότως ἔλαττ ἢ τοιοῦτον ἐρῇ, πλεῖο ἢ κεφαλῆς, αὐαυξεστέρους τοὺς ἀνθρώπους γεγονέναι ὃ πρὸ σῶμα.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΜΗΡΟΥ ΚΕΦΑΛΗΣ Εἰς ἴσχιαδικὸν ἕλκος ῥήσιος.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϟ'.

ΟΣοισι δ' ἀὺ εἰς ἴσχιαδικὸν ἢ κεφαλὴ τῆ μηροῦ ἐκπέσοι, ὀλίγοισι ἢ ἐκπίπτει, ὅτοι ἐκτεμνόμενον ἢ δύναται ὃ σκῆλος, ὅτε κῆ ὃ ἄρθρον ὃ ἐκπεσὸν, ὅτε τι κάρτα κῆ πάνυ ἰσχνὸν, ἀλλ' ἥκιστα ἦν ἐκ παλαιοῦ, ὅτοι μᾶλλον ἐκτεμνόμενοι ἢ ὃ κῆ ἢ βυβλῶνα, ἢ ὃ κῆ πάνυ ἰσχνὸν ἄρθρον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΛίγοις μὲ διαφορὰ, ἢ νυνὶ προσκείμενον ἔστιν ἡ κεφαλὴ ἢ μηροῦ, οἷ ἦν εἰκότως ἐμαρτύρουν αἰτίαν, ὅτι ὃ βάθος ἢ κοτύλης, αὐτοῦ ἔστιν. ἔνθα μὲ ὁ βραχύτερον μηρὸν

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XCVII.

Minùs tamen toto corpore increscunt, capite excepto.

GALENI COMMENTARIUS.

QUibus coxæ articulus in exteriorem partem prolabitur, meliùs ingrediuntur, B quam quibus in interiorem, ubi inflammationis periculum effugerint, & præcipuarum partium, cui opportuniores sunt, quàm illi: Articulus enim, cùm in interiorem partem luxatur, super os fertur, quod non premitur, cùm durum sit, neque huic malo patet: at exterior femoris regio, cùm maximis musculis comprehendatur, ingenti dolore torquetur: premuntur enim articulo in eam prolapso, terunturque, & extenduntur tumore præter naturam, nempè femoris capite: & sentiunt omne id, quo vexantur, ac propterea dolent. Ergo propter musculos, qui articulum admittentes teruntur, premunturque, atque idcircò C inflammantur, & cæteræ partes adjunctæ & quæ circa spinam sunt, afficiuntur: quæ siquando afficiantur, & æger adhuc increscat, non secùs, ac femur incremento prohibentur, & minores fiunt, atque omninò deteriores. Illius autem meminisse oportet, quod jam sæpiùs dictum est, & eorum testimonium est, quæ paulò antè proposita sunt: Vbi, qui adhuc augentur, sic læduntur, partes minùs increscunt: quibus verò ætate firmâ id accidit, minùs aluntur, & molliores evadunt. D Spina minùs aucta, sequitur, ut reliquum corpus hujusmodi hominibus minus reddatur: infrà enim crura afficiuntur: super crura usque ad caput spina sita est: Itaque, ubi hæc minor fit, minus item crus totum, meritò dicit his hominibus universum corpus minùs increscere, excepto capite.

DE FEMORIS CAPITE in posteriorem partem luxato. E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϟ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XCVIII.

AT ubi in posteriorem partem femoris caput prolabitur (prolabitur autem rarò) extendi non potest crus, neque ad articulum luxatum, neque admodum ad poplitem: sed ex omnibus partibus, in quas hic articulus concidit, ubi in posteriorem excidat, commissura, quæ ad inguen, & quæ ad poplitem, minimè extenditur. F

GALENI COMMENTARIUS.

FEmoris caput ob causam, quam suprà declaravimus, in propositam nunc partem paucis excidit, quoniam scilicet cavi latitudo inæqualis est. Quocircà quà minor est, ma-

gis procidit, atque ea de causa magis in interiorem partem : quà major, paucis, & ob id in posteriorem rarò procidit, in quam ubi movetur crus ad inguen, nullo modo extenditur ad genu non ex toto : utriusque causa est musculorum situs, quorum naturam perfectè indicavimus in opere de musculis incidendis, & in secundo Libro de ratione corporum incidendorum. Ut autem in memoriam habeatis, quæ sæpiùs intuiti estis, incisâ simiâ (hoc enim animal structuram habet maxima ex parte homini similem) primùm meminisse debetis musculi, qui à lumbis ortus ad parvum femoris tuberculum pertinet : deinde alterius, qui ab osse, quod pubi subest, ad idem tuberculum intendens, cum superiori conjungitur. Hi ergo vehementer extenduntur, quùm femoris caput in posteriorem partem elabitur, ibi implicati, & cirea coxæ cavum in orbem voluti. Atque, ubi is, quem hoc vitium exercet, extendere articulum tentet, oportebit universum femur in posteriorem partem circumvolvi : in quo casu propositi duo musculi potissimùm lædentur, ut qui plurimùm trahantur, extendanturque: nam, quùm longiores, quam antè, facti sint, ulterius extendi citra dolorē nequeunt: cūque longiores fieri non possint, commissurâ extendi non patiuntur. Hac igitur de causa, qui sic affecti sunt, extendere crus ad inguen non possunt, neque etiam ad genu, propterea quòd femoris caput suo cavo prolapsum continetur in posteriori parte illius ossis, à quo recipi solet. Quòd si futurum esset, ut femoris caput extentum ad genu, inguine penitùs curvato, multum attolleretur, necesse esset ut femoris caput à coxa plurimùm in posteriorem partem excederet : quod fieri non potest, nisi convellatur musculus, quo exceptus est, quùm ex naturali sede procidit. In commissura ergo, quæ ad inguen est, neutrum fieri potest ex iis, quæ fiebant, priusquam articulus procidisset: nam neque perfectè extendi, neque perfectè curvari potest. Quid ergo Hippocrates alterum dumtaxat adscripsit? An, quia postquàm luxatus articulus est, crus curvatum protinùs apparet? ut potè quùm imum femur ad genu eatenùs in priorem partem excedat, quatenùs summum in posteriorem, & quatenùs ad inguen crus curvatur : quo fit, ut posteriores musculi, qui ad poplitem sunt, superioribus capitibus extendantur, quùm femur sic retrò prolapsus est : his autem supernè extentis, extenditur unà reliquum eorum corpus usque ad chordas, quæ perveniunt ad crus : quibus extentis poples curvatur. Quo circa quibus sic articuli luxantur, curvatæ meritò utræque commissuræ conspiciuntur. Igitur quia extendere ipsas nequeunt, præsertim eam, quæ ad inguen est, idcircò non dixit solummodò has commissuras non posse extendi : sed in ea, quæ ad coxam est, id simpliciter protulit, in ea, quæ ad genu, adjecit κάμπτειν, hoc est admodùm, utpotè quæ extendi possit, non admodùm tamen : nam si id posset, à naturali statu recederet. Supervenit autem hæc noxa ob eandem causam, ob quam ab articulo luxato protinùs poples curvatur. Illud enim scire licet commune omnium depravationum, quòd, ubi partes aliquæ extendantur, quæ cum his continuantur, sequentes ad ipsas convertuntur. Nulla enim ex

A λων ἐκπίπτει, ᾗ δῆλα τοῦτ' ἔστι μᾶλλον. ἔνθα δ' ὑγιὴς τέτοιον, ὀλίγοις, ἐνθυμῆσθαι χρὴ ἐξαιρέσεως τοῦτο ἀσυμβίβαστον. συμβαίνει δ' ἐν τούτῳ τῷ ζώῳ τὸ ἀζαρθρόσιτον, καὶ μηδ' ὅλως ἐκτείνεσθαι τὸν σκῶλον, καὶ ὁ γόνυ, μὴ τελέως. αἰτία δ' ἑκατέρου τῆδε μυῶν ἡ θέσις, ἣν ἄπασιν ἀκριβῶς ἡ φύσιν, ἔν τε τῇ τῶν μυῶν ἀνατομῇ, καὶ τῇ δευτέρᾳ τῶν ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων ἔγραψαμεν· ἐπαναμνήσεως δ' ἕνεκα ὧν ἐσάπαξ τὰ πολλὰκις, ἀναγκαῖον μνημονεύειν παιδίνου, ἧς τι τὰ πολλὰ ὃ ζῶον

B τοῦτο ἀνθρωπλησίως ἀνθρώπῳ παρεσκεύασεν. ἀφ' ὧν οὖν ἐνθυμηθῆναι χρεὼν, ὧν τῆς νῶτος, εἰς τὸν μικρὸν ἤκοντα ἐσχάτην, δύ' ἐστὶν ἡ, ὧν τε τῆς ἤβης ὀστοῦ συμφυῆ. τὸ δὴ τοῦ φύσιν, εἰς τὸν αὐτὸν ἐσχατιᾶς ποιοῦμενον· ὅταν μεταπίπτῃ ὀπίσω τῆς κεφαλῆς τείνοντα βιαίως, ὀκνοῦσι μᾶλλον, ἢ ἀδυνατοῦσιν ἐκτείνεσθαι τῇ κατὰ λη, καὶ εἰ ὑπερβάλλοντα ὁ ὅτε παροῦσις ἀνθρώπου, ἐκτείνειν τοῦτο τὸ ἀρθρον, διὰτὸν μηδὲν ὅλον ἐλαττοῦσθαι ἀφ' ὧν τοῦτο ποιοῦσι, μειζόνως πονήσουσιν οἱ ἀφεφημμένοι δύο μύες, ἴδιοι πλησίον ὑγιόμοιοί τε, ᾗ τεινόμενοι, καὶ ὅτι μείζονες εἰσὶν C ἢ σφ, αὐξόμενοι πλείονα ζώοις αὐξήσιν. ἐπεὶ δ' ἡδύνα) ἀφ' ἕξιν τοῦτο, ἀφ' ὧν κεφαλῆς τῆς μηροῦ τῆς κοτύλης ἐκπεσούσης, ὃν ἦν ὀπίσω μεραῖν τῆς ἀφέλκοντος αὐτὸν ὀσοῦ πορρόθεν. ἐὰν οὖν ἔμελλε, τὸ κῶλον πέφυς τῆς μηροῦ κεκμηλότων τελέως τὸν βουβῶνα, μετέωρον ἰσχναῖς· ἐσταθαι τὸν κεφαλῆς ἧς ἰσχίου, ἀφ' ὧν τὸν ἔσω χόλεον αἰωρηθῆναι ἦν, ὅπερ οὐκ ἐνδέχεται γνέσθαι, χρεὼν τῆς ἀφεστάναι τὸν ὑπερδεξάμενον αὐτὸν μῦν, ἐν ἕξεσιν ἐν τῇ ἀφορθρώσει, ἣν εἶχε τῆς φύσιν, οὐθ' ἕτερον ὑπαρχόντων D τῇ τῆς βουβῶνα ἀφορθρώσει τῆδε ἔμφυτον ὑπαρχόντων, φρὶν ὁλοπαθῆσαι τὸ ἄρθρον· οὔτε γὰρ ὁλοτείνεσθαι τελέως, οὔτε κάμπτεσθαι δύναται. τὶ δὴ ποτ' οὖν ὁ Ἱπποκράτης, τὸ ἕτερον αὐτῶν εἶπε μόνον; ὅτι μὴ πᾶν ἐκτείνεται, διὰτὸν φαίνεται κεκομμένος ὁ μηρὸς, ὡς δὴ πρὸς τῷ γόνατι πέφυκτο αὐτὸ τὸ σῶμα ἀπολωρωμένον εἰς τὸ ἔσω μέρος, ὅταν ἡ κεφαλὴ μετέῃ εἰς ζώπισιν, ὅταν δ' ἐν τῇ κοτύλῃ τὸ βουβῶνα, φαίνεται κεκμηλὸν τὸ σκῶλος, ὥστε καὶ τῶν ἰσχίων ἐντείνονται οἱ ὀπίσθιοι μύες ἅπαντες, ἐν τοῖς αὐχέσιν ἀγχαῖς, ὀπίσω μᾶλλον χωρήσαντος καὶ ζώπια, τὰ μηροῦ. τεινομένων δὲ τούτων αὖθις τῆδε μεραῖν· συνεντείνεται δ' τὰ λοιπὰ σῶμα ἅπαν, ἄχρι τοῦ εἰς τὰ κνήμιον καλουμένου τενόντων. ἡ δ' τούτων ἔντασις, κάμπτει τὸ ἰσχίων, ὥστε οἱ ἄκρες ὁλοπαρθίσθαι, διὰτοῦτο ἀμφοτέρας τὰς ἀφορθρώσεις ὁρᾶσθαι κεκαμμένας ἐχούσας. ἐπεὶ δ' ἐνίοις ὁλοτείνονται) ἐκ τοῦδ' ἀδυνατοῦσιν αὖ ἐκ μέλιτος τὸ βουβῶνα, ἀφ' ὧν τῆδ', Ἱπποκράτης τοῦτο μόνον εἶπε, τὸ μὴ δύνασθαι τὰς ἀφορθρώσεις τοῦτο ἐκτείνειν. ἀλλ' ὅτι τὸ κατ' ἰσχίον, ἁπλοῦς εἶπεν, ἐπὶ τὸ γόνυ, ἀφεστάθηκε τὸ, κάρτα, τουτέστι τὸ λίαν, ὡς ὁλοτείνεσθαι τὸ δυνάμενος, ἐ μὲν λίαν τε ἦσ παροῦσις. ἐπεὶ δύνα) τὸ τελέως μηδὲν ἀπολέπεσθαι ἧς τῆς φύσιν, αὖθ' ὃ τὸ συμπαθημα ἧς ἀφ' ὧν αὐτὸν αἰτίαν, σ' ἦν καταπίπτειν μὴ τὸ ἀζαρθρόσιτον ἰσχίου τὸ κατὰ τὸ ἰσχίων ἀρθρον. ὅτι πασῶν γὰρ σε χρὴ τῶν γιγνώσκειν τῆδε ἀφορθροδῶν κοινὸν, ὡς ἐντεινομένων μεραῖν, αἱ ἀφὸς ὁλόνο ῥοπαὶ γίγνου), συνακολουθούντων αὐδὶς τὸ συνεχῶν. ὅθεν δὴ τὸ μεγιστομβύων

ὅπως ἰδίᾳ πάσῃ, ᾧ τὴ οἰκείαν ἀπολείπει χώραν, ἀλλ' ἀπὸ A iis, quæ sic suo vitio conversæ sunt, naturalem sedem relinquit, sed ab ea, cum qua continuatur, attrahitur: hæc autem attrahit communi una ratione, quòd tendatur: sed tenditur, non una de causa, siquidem intendi solet, ubi ultra debitum, humore impleatur, siccescat inflammatione, vel duro tumore teneatur, vel locum mutet. Quare cuncta hæc Hippocrates in sequentibus latiùs adscripsit cujus nos sermonem sequuti verba omnia enodabimus.

τὸ συνεχὲς ῥηγνύμενον· ἢ καὶ μὴν τὸ συνεχὲς, ἐπὶ μὲν λόγῳ κενῷ τεινόμενον, οὐχ ὑπομιαίνῃ τοῦτο πάσχον· ἢ δὲ ὑγεσιφλεγμονή τε, καὶ σκιῤῥωδήνη, καὶ ἡ οἰκείας χώρας μεζοτάτη, κοινὸν ὑπάρχει τὸ γάνεσθαι πάθημα. εἰς περὶ πόνων τὴ τοιούτων, ἐπὶ πλέον, ἐξῆς ὁ Ἱπποκράτης ἐδίδαξε. καὶ ἡμεῖς ἀκολουθήσαντες αὐτῷ τῇ ῥήσεσιν, ἁπάσας τὰς λέξεις ἐξηγησόμεθα. B mus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ϙϑ'.

ΠΡοεξωνιέναι μὲν οὖν καὶ τόδε χρὴ, σύμφορον δὲ καὶ πολλοῦ ἀξιόν ἐστι, καὶ τοῖς πλείοσις λύσῃ, ὅτι ὅτε ὑγιαίνοντες δύναιντο κατὰ τὠυτὸ ἰσοτάσιον τὸ αἰδοῖον τὸ ἀνδρεῖον, ἢ μὴ ξυνεκτάνυνται καὶ τὸ κατὰ τὴν βουβῶνα αἰδοῖον, πλεῦν ἢν μὴ πάσῃ ἀδύνατον ἐστι διατείνεσθαι τὸν πόδα, ἔστιν ὅτε καὶ οὐ δύναιντο. ὅτι τοίνυν ὀρθῶς ξυγκάμπτειν δύναται τὸ κατὰ τὴν ἰγνύην αἰδοῖον ὁμοίως, ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον, ἢν μὴ συγ- C κάμψωσι καὶ τὸ κατὰ τὴν βουβῶνα αἰδοῖον.

HIPPOCRATIS TEXTUS XCIX.

Illud etiam ignorare non oportet: utilissimum enim, & maximi momenti est, ac plerisque latet, quòd nec qui benè valent, extendere poplitis commissuram possunt, nisi simul extendant eam, quæ ad inguen, præterquàm, ubi pedem admodum attollunt; sic enim possent. Hi ergo poplitis articulum curvare non similiter possunt, sed multò ægriùs, nisi inguinis quoque articulum curvent.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΗΝ ἔφη ἓν κοινότητά τινα τῆς ἀποτεσυμβύλων τινὰς κινήσεις μορίων, ἃ δι' ἴδιον πάσης, ἀλλά τινα τῆς κοινωνούντων σωμάτων μεγεμβύλου, ἐντεῦθεν ἤρξατο διδάσκειν, ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν μυῶν, οὐδὲν ἀφ' ἑαυτῆς τὸ μηρὸν, καίτοι πολλῶν ὄντων. ἔνιοι μὲν οὖν τὸ πλησίον ὀστοῦ κατέρχονται, ἕνιες δὲ ἀπὸ ἰσχίου περφύκασιν, ἓς δὲ μόνος τὸ ἀπὸ τῆς ἥβης ὀστοῦ. ἀφ' οὗ τοίνυν ἀναγκαῖόν ἐστι, συγκινεῖσθαι τὰς ἀφαρθρώσεις ἀλλήλαις, ὥσπερ ἀρτίως ἐλέχθη τὰς τῆς κατὰ τὸν πόδα, καὶ τὴν ἰγνύαν ἐδείχθη, συμβαμνομβύης ἅμα καὶ τῆς κατὰ τὸν βουβῶνα κοινωνίας αὐτῶν. ὥσπερ δὲ ἐδείχθησαν οἱ κινοῦντες τὸ ὀπίσθιον αὐτῶν ἅπαντες, ὡς ἔφθημεν, ἐκπεφυκότες ἀπὸ κάτω περάτων τοῦ μηροῦ, κατὰ βίλας τῆς κοιλότητος, ὅταν καὶ νεῦσι, κἀνταῦθα ἀπὸ τῶν ἰσχίων καθήκοντες, οὐκ ἀπὸ εἰρημένων ἀρχῶν ἀναγκαῖόν ἐστι τείνεσθαι, τοὺς μὲν ὀπίσθιον, ἐντεινομβύης τῆς ἰγνύος, τοὺς δὲ ἔμπροσθεν, κάμπτομβύης. ὅταν οὖν ὅτι πλέον πεφύκασι, τείνονται, καὶπτεταγμβύοι αὖθις, καὶπαπῶσί τε, καὶ ἔχ ἑπονται. λέγω δὲ καὶπτεταγμβύους τοὺς ἐκτείνοντας, τοῖς κάμπτουσι, ταὐτὸν δὲ τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι δυοῖν μυοῖν, οἷς ὅπισθεν ἀφθαδείγματος, ἕνεκα σαφηνείας τὸ λόγου ποιησάμβυος, ἐχρεωθήσομεν. τοῖς δὲ ἐωσακόσιν ἐν τῇ ἀνατομῇς, ἀπόδειξις ὁδοῦ περιττοτέρας, οὐδὲ ἐν τῇ εἰρημένων ἐστὶ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων τόπων ἀρτίως. τοῖς δ' οὐδὲ ὅλως ἑωσακόσιν, οὐδὲ ὁ ἀπὸ τῶν δύο λόγος ἔσται σαφής. ἴδωμεν οὖν ἐν ᾧ τῆς λεγομένου ὀσοῦ περιττοτέρας, ἐπαφέαμενοι καταφερόμβυοι, ἐπὶ τὸ μὲν πλεῦν κατὰ τὸ μηροῦ διάρθρωσιν, εἶτα διβαίνοντες ὅλον τὸ μηρὸν, ἐφεξῆς δεύτεραν, τὴν κατὰ γόνυ. φέρεται δὲ, ὁ μὲν ἕτερος αὐτῶν ὁ ἔσω, ἀπὸ τῆς ἕνα κόνδυλον τοῦ μηροῦ, ὑπεινότερον αὐτοῦ, κἄπειτα ἀναβάσας πάλιν ὅτι τὸ καλούμβυον αὐτοκνήμιον, εἰς τὴν ἐντὸς χώραν αὐτῆς καταφύεται. ὁ δ' ἕτερος, ὁ μέγας, ἐμφυσπάσον ὑπὸ φύσεται τένοντα πλατύν, ἀναμιγνύμβυον ἑτέρῳ τένοντι, τῷ ἡβίσιν ὀνομαζομένῳ μυὸς ἕλκοντι, τῷ D

GALENI COMMENTARIUS.

CONjunctionem, quam posuit in partibus quæ moveri aliquo modo prohibentur, non suo vitio; sed earum, cum quibus consortium habent, nunc docere incipit in musculis qui naturaliter habent, quorum nullus initium sumit à femore, quanquam multi sunt. Nonnulli enim ab osse, quod ad ilia pertinet, oriuntur, nonnulli à coxa, unus tantùm ab osse, quod pubi subest. Hac igitur de causa commissuras moveri simul necesse est, sicut nunc in pede, & poplite ostensum est, in quibus apparet etiam consortium, quod cum inguine habent. Nam (sicut demonstratum est) quemadmodùm musculi, qui posteriorem ipsorum partem movent (ut dixi) in imo femore ad radices turberculorum incipiunt, ita, qui per priorem cruris partem feruntur, ex eodem imo femore dependent. Quare necesse est intendi posteriores quidem, quùm poples extenditur: priores, quùm curvatur. Ubi ergo tendantur magis quàm eorum naturæ conveniat, oppositi renituntur, & minimè sequuntur. Voco autem oppositos eos qui extendunt, iis, qui curvant, id est priores posterioribus. Duobus autem musculis, gratiâ exempli, contentus ero ad hujus loci explanationem, quùm qui in corporibus incidendis omnes cruris musculos intuiti sunt, ex his possint de reliquis facere conjecturam: aliis verò, qui nullo modo intuiti sunt, neque sermo de duobus clarus erit. Hi ergo orsi ab eo osse quod ad ilia pertinet, procedunt, primò quidem, per femoris commissuram, quæ ad inguen est: dein, ubi per femur totum ad alteram ejus commissuram quæ ad genu est, intenderunt, alter qui angustior est, fertur juxtà interius femoris tuberculum, quod humilius est; tum spectans in priorem tibiæ partem, cruri ex interiori parte innectitur: alter, qui magnus est, latescit degenerans in valentissimam chordam, quæ miscetur cum altera chorda dependente à maximo ex musculis prioris partis, qui à clune

clune inchoatur; patellæ autem primùm superjicitur, dein fertur ad crus. Itaque si crus ad inguen flectatur, ea parte musculi breviores reddentur: si extendatur, longiores; commissura vero genu ac poplitis, ubi extendatur, qui super patellam fertur, brevior fit: qui ab interiori parte, longior; quare cogetur maximè extendi, qui à priori parte est, si extendentes commissuram, quæ ad inguen est, conemur poplitem curvare: qui à posteriori, si poplite extento, inguen curvetur; ex sublimiori enim loco per priorem partem femoris descendens flectitur, inde convertitur obliquus, & ad priorem tibiæ partem porrigitur. Meritò ipse longior evadens primas partes cruris, ac femoris longiores reddit, ubi excitantur; ostendimus enim in Libris de motu musculorum summam contradictionem, summamque extensionem, dolori esse: & musculos quidem contrahi, dum agunt, extendi verò, dum ab oppositis attrahuntur; si quando autem, quùm musculi in seipsos contracti agunt, oppositi non dolent, simul extenduntur naturaliter quidem in commissuris, quæ propositum consortium habeant, præter naturam verò in illis, quæ deinceps adscribentur; complures autem Medici decipiuntur, putantque eos musculos affectos esse, quorum prohiberi actionem viderint; quod magis adhuc perspicuum est in sequentibus.

A περαΐαν, ὃς ἀπὸ τῆ γλουτῆ καταφέρεται. περᾶται μὲ ὑπὸ φάσιας τῆ μύλη, μετ' ἐμφύσεως τῆ κνήμη· ἐὰν μὲν οὖν κάμπτη τὸ βραχίονα ὁ σκῆπος, ἦττον γίνεται τὰ μύες, ἐὰν ὀ ἐκτείνη, μεῖζον. ὅτι δὲ τὸ γόνατος τε, καὶ τὸ ἰγνύος, ἐκπεπορῦσθαι μᾶλλον τὸ ὀξυκεφάλου, ὁ μὲν τὸ μύλαν ἐπιβαίνων, βεκρύπτεσ, ὁ δὲ ἐκ τὸ ἔνδον μεράν φερόμενος, μακρότερος γίγνεται, διὰ ὁ μὲν φασίας, ἄκρων ἐκπατῶν αὐαγκαζόσεται λαμβάνειν, ἐὰν κὶ βραχίονα ὁ σκῆπος ἐκτείνατε, ἐπιγειρᾶλλον κάμπτη τὸ ἰγνύαν. ὁ δ' ὀπάδιος,

B ἐὰν ἐκτείνηται τὸ ἰγνύαν, κάμπτεται τὸ βραχίονα. καταφερόμενος γὰ ἐξ ὑψηλοῦ χωρίε, ὄμβρ τὸ φεῖσα τὸ μηρὸ κάμπτη), ἐντεῦθεν ὑπερεξόμενος λοξὸς, διαβαίνεται φεῖς ὁ κνημιαῖος ὀφθαλμός. εἰκότως οὖν, αἱ μὲν μακρότερα ἐργάζεται τὰ φεῖσα μέρη τὸ μηροῦ, τὸ τὰ κνήμης ὑγιαίνοντα, μακρότερες γιγνόμενος. ἐδείχθη γὰ ἐν τοῖς περὶ μυῶν κινήσεως, ἡ ἐργάτη συσολή τε, καὶ ἔκπασις, ὀδυνῶσα, ὧν, τῶν μὲ συσολῶν ἐνεργουσῶν αὐτῆ, τὰ δ' ἐκπασιν, ἅτε τὰ ἀντιπεταγμένων γινόμενοι, πάρεισιν. ἐὰν οὖν ποτὲ τοῖς εἰς τὰ αὐτὸν σύνοδον ἐνεργοῦσι μυσὶ, ἰ φύσει παραμένοι μὲν ὀδυνᾶσθαι, συνεκτείνεται, κὶ φύσει μὲν, ὀν τῇ εἰρημένῃ αἰτίᾳ κοινωνίας τῆ ὄμφαλοφόσεως, ὥσπερ φύσει ἡ ἐν τῇ ἐφεξῆς εἰρησομένῃ. τὴν δὲ τοιαύτα συμβαίνη πολλοῖς τὰ ἰατρὰν ἀπατᾶσθαι, τὰ νομίζειν πεπονθέναι τοὺς μῦας ἐκείνους, ἐν ὁράσι τὰ ἐνέργειαν ἐμποδιζομένους. ἔτι δὲ ἐναργέσερον τῆτο γνωσθήσεται ἐκ τῆ ἑξῆς εἰρησομένων.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS C.

MVlta quoque alia in corpore inveniuntur, quæ similiter germana sunt: de nervorum item extensione, musculorum habitu multa etiam sunt, & magis scitu digna, quàm quis existimet: præterea de intestinis, ac ventre universo, de utero, qui huc atque illuc fertur, contrahiturque. Sed alibi de his verba faciemus germana his, quæ nunc traduntur: quod ad hunc locum attinet, & extendi crus non potest (sicut jam dictum est) & brevius apparet duplici de causa, tum quod non extendatur, tum quod articulus in carnem clunis eruperit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ρ'.

D Πολλὰ ἢ καὶ ἄλλα κὶ ὃ σῶμα, ὁμοίως ἀδελφίζεται ἔχει, ὃ κὶ νεύρων ξυντάσιας, ὃ κὶ μυῶν σήματα, καὶ πρόσω τε, ὃ πλείσου ἄξια γνώσκεσθαι, ἢ ὅσης οἰέται, καὶ κὶ τὸ ἐντέρου φύσιν, καὶ τὸ τὸ ξυμπάσης κοιλίης, ἢ κὶ ὃς τὸ ὑστερέων πλεῦσας ὃ ξυντάσιας. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἑτέρωθι λόγον ἕσται, νῦν δὲ φίσιος τοῖσιν νῦν λεγομένοισι. περὶ δὲ ἢ ὁ λόγος ὅδε, ὅτε ἐκτεταμένον διώκεται, ὥσπερ νῦν εἴρηται, βεκρύπεται τε τὸ σκῆος φαίνεται δ' ἐκ ἀκριβὲς προφάσιος, ὅτι τε ὀκ ἐκτεταμένον, ὅτι τε θεῖς τὸ ἄρθρα ἀλίσθηκε τὸ ὃ πυγαίε.

E

GALENI COMMENTARIUS.

ANtea quoque diximus consuesse Hippocratem eas partes nominare germanas, quæ inter se consortium & cognationem habent, quarum id caput est, quòd una parte vitiata, alterius actio, situs, habitus vel magnitudo læditur; communis horum omnium causa est in contrariam regionem extensio. In situ exempli causa (ut ab evidentissimis ordiamur) multos vidimus, qui mederi aggrediuntur, quod non ritè didicerunt: & protinus, ubi aliqua pars contraheretur, & brevior fieret, pristinumque situm penitus non servaret, ad eam ipsam remedia adhiberent, quamvis nullo vexaretur affectu, qui curatione indigeret. Itaque, ubi musculi ab altera maxillæ parte resolvantur, fit, ut altera brevior appareat, & quasi contracta; sed, quæ læsa est, eam sequuta, extendi videatur; nam, quum musculi omnes unam proprtiam habeant actionem, qua scilicet ad sua initia contrahuntur, quando illi,

F

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙρηται μοι καὶ πρόσθεν, ὡς τὰς κοινωνίας, καὶ ὅσῃ συγγενείας τ μορίων, ἀδελφίζειν ἔωθεν ὀνομάζειν, ὡσεὶ ὃ ἀδελφότητος εἴησαν. ἔστι δ' αὐτῶν ὃ κεφάλαιον, ἑτέρου μορίε πεπονθότος, ἐν ἄλλῳ φαίνεσθαι τ βλάβην, ἤτοι τ ἐνεργείας, ἢ τ θέσεως, ἢ τ σχήματος, ἢ τ μεγέθους· κοινὴ ἢ ἐπὶ πᾶσιν αἰτία, τάσις εἰς τ ἀντικείμενον τόπον. εἰ γὰ σύσεως, ἵν' ἐπὶ τ φερομένων ἀρξώμεθα, πολλοὶ τ ἐπιπεδώτων τὴ τέχνη, χρεῖς τ νομίσας αὐτὸ ἐκμαθεῖν, ἐ διαπαύσει ἰδίας φύσης συναδέντες ἑνὸς μορίε, ὃ ὅ τε μεγέθη βεκρύ τι φαινομένε, καὶ τ ἀρχαίαν θέσιν ὃν ἀκριβῶς φυλάττοντος, αὖτε τούτῳ τῷ μορίῳ προσφέροντας τὰ βοηθήματα, καθ' ὅτι μεδεμίαν ἔχοντι δύσθεσιν, ἰάσπε· δυσμυῶν. ἀναλυόντων γοῦν τ κὶ τ ἑτέραν γναθον μυῶν, συμβαίνει τ μὴ ὑπεικεμένων αὐτῇ, βεκρύτερον φαίνεσθαι, ὃ ὃ σωσπασμένον, τ παροθμένον, δι' αὐτὸν σκληρύνεσθαι, σωφρονέσθαι σκείνου. δῆλα δὲ ὃ τοῖς μῦας ἀπάντας οἰκείαν ἔχειν μίαν ἐνέργειαν, ὅτι πρὸς ἰδίας κα-

φλαὶ ἀμετακινούμενοι, ὅταν οἱ κατὰ τὰ ἀριστερὰ γναθοῦ, ὑπολείσωσι τὰ ἐνεργαίαν, οἱ κατὰ τὰ δεξιὰ, ἐρρωμένοι τε, καὶ κατὰ φύσιν ἔχοντες, ἐνεργήσωσι τὸ γνάθου ὅλιν ἐφ' ἑαυτὰ τὰ δεξιὰ γνάθου, καὶ τὰ χείλη· καὶ ἅπερ φαίνεται, διὰ τὰ ἀριστερὰ χείλεα, σκιρτέμβρυον τε, καὶ μικρότερον αὐτὸ γεγονός, τὸ δεξιὸν δ' ἐλαφρὸν τε, καὶ σωστεπαμένον· ἐνταῦθα μὲν οὖν, ἕλκεται γὰρ τὰ ἀπαθὲς, ἀπασῶν ἐφ' ἑαυτὸ γλωτέρων μέρος τὸ γνάθου, ὃ καλεῖται δ' ἀπαθὲς, ἕτερωσί δ', ὑπὸ τὰ πεπονθότος ξυνεπαίτε, καὶ ἀπαθὲς τὰ ἀπαθὲς, ἅπαρ ὅταν ἡ τένων, ἢ μῦς σκιρρώδεις, ὅλως ἀδυνατῶσι συνεπεκτείνεσθαι τοῖς δυνατῶς ἐνεργοῦσι. πολλὰ γὰρ τοιαῦτα φαίνεται γιγνόμενα, καὶ ἐν τοῖς δακτύλοις τὰ χεροῖν, καὶ κατ' ἀγκῶνα, καὶ ἐγγύθεν, ἀκολουθούντων μὲν αὐτῶν, ὅσοι τοῖς τὸ ἔνδον μυῶν, ἢ τενόντων πάσχουσιν· ὀρθοκύλλων δ' γιγνομένων, ὅσοι τοῖς τὸ ὀπίσω, ὅπερ γὰρ ὀνομάζουσιν ὀρθὸς ὑπὸ τοῖς ἰατροῖς, ὅταν σκυπτομένου τὰ μὴ δυνάμενον κάμπτεσθαι. ὅμοιον δὲ τούτῳ συμβαίνειν εἴωθεν, ὅσοι τὰ μεγάλαις τε, καὶ σκληραῖς ὀργῖσι· καὶ γὰρ καὶ οὗτοι, καὶ μὲν τὰ ἔνδον χώρα γιγνόμενα, κυλλοῦσι τὸ μέρος, κατὰ δὲ τὰ ἔξω, ὃ καλούμενον, ὡς ἔφην, ὀρθόκυλλον ἐρύκουσι, καὶ οὐκ ἐκπίπτουσι, καὶ οὐκ πλήρους ὀζέος ἐκπρέουσι, ἢ φυσώδους πνεύματος, ξυνεπαίνειν εἴωθε. σπωμένων γὰρ εἰς ἑαυτὰ τὰ ὅτων πεποιθότων μορίων, ἀκόλουθον ἐστὶ τοῖς ἀδιαπεπαμένοις μῦας ἀδυνατεῖν ἐνεργεῖν, αἰσθάνεται τὰ μέλεα τὰ σπωτεζομένων· ὅταν δὲ καὶ οἱ ἀπαμοὶ γίγνωνται, τὰ τὰ μυῶν αὐτῶν ξυμμένων ἐστὶ τὰ ἰδίαν ὀρθοῦ, αὐτῶν ἀφίστασθαι, καὶ μάλιστα καὶ δι' αὐτοῦ, τὰ μορίων εἰς ἃ καθήκουσιν. ὅταν καὶ ἡ μήτρα, ποτὲ μὲν ἄνω χωρῇ, ποτὲ δὲ εἰς τὰ πλάγια μέρη καθίσταται, οὐκ αὐτὴ κατ' ἰδίαν ἐνέργειαν ἀπεχωρίσασα τὰ οἰκείας χώρας, ἀλλ' ὑφ' ἑτέρων ξυμμένη. τὰ δὲ γίνεται πολλὰ· καὶ γὰρ ἀρτήμασι, καὶ νοῦσαι, καὶ ἀρτηρίαι, καὶ φλέβες, αἱ εἰς αὐτὴν καθήκουσαι, τῶν πόρων πεφύκασιν, ὅταν μὲν εἰς ὄγκον ἀρθρῶσι, τὰ μήκους ἀφαιρεῖσι τοσοῦτον, ὅσον εἰς βάρος ἐπιθῶσι κοινὸν γὰρ τοῦτων πάντων ἐστὶ, τὰ συστάσις τε, καὶ συνοχὰς ἐχόντων ξυμβαίνειν, ἐὰν τὰ ζώντων μόνον, ἀλλὰ καὶ νεκρῶν, εἴ τι ἀσκοῦ τε, καὶ ὑγιαίνων, καὶ πλοκάμων. ἤτε οὖν μήτρα, καὶ ὁ ταῦτην αἰτίας, αἰωρώμενα τε, καὶ κατακαπτόμενα, καὶ τὰ ἐντέρων ἕνια, καὶ μύες πολλοὶ, καὶ δι' αὐτοὺς τὰ τε κῶλα, καὶ αἱ χῆροι. φυλάττουσι δέ τι τούτων καὶπὶ τὰ ῥάχεως παθῶν ἐμφανέστατα ἐδείκνυτο, κυφώσεώς τε, καὶ λορδόσεως, καὶ σκολιώσεως.

A qui à sinistra parte maxillæ siti sunt, agendi potestate privantur; qui à dextra sunt, robusti, ac naturaliter habentes agunt, dextram maxillam universam, & labra ad se contrahentes: atque ita conspicitur sinistrum labrum extentum, & longius redditum: dextrum brevius, & contractum; ergo in hoc casu brevius fit, quod integrum est, attrahens ad seipsum maxillæ partem quæ resoluta est. Alibi verò ab eo quod affectum est, attrahitur, convelliturque id quod sanum; sicut ubi musculus, vel chorda, quùm induruit, nequit simul cum oppositis, dum
B agunt, extendi. Multa quoque similia evenire constat, in digitis manus, cubito, poplite, cùm contrahuntur propter vitia musculorum, & chordarum interiorum; sed ubi extenduntur, Græci ὀρθοκύλλους dicunt: ita enim appellare Medici solent articulos, qui extensi sunt, & curvari non possunt. Hujusmodi quid accidit cicatricibus magnis, ac duris, quæ quùm ab interiori parte sunt, articulum contrahunt, quùm ab exteriori (ut dixi) sic extendunt, ut curvari non possit: quod ob siccitatem, & ob ingentem humorum, vel spiritus inflantis concursum
C evenire etiam solet, nam quùm partes, quæ sic affectæ sunt, in seipsas contrahuntur, sequitur ut oppositi musculi agere nequeant, quùm qui contrahuntur, partes in contrarium avellant. Sic nervorum distensiones fiunt, quùm ipsi musculi primò, ac præcipuè seipsos, deinde partes ad quas perveniunt, ad suum initium contrahunt. Sic & uterus interdum sursum fertur, nonnunquam in latus convertitur: non quòd ipse sua actione naturalem sedem relinquat; sed quòd ab alio trahatur; multa verò
D sunt, quæ attrahunt: nam & ea quibus appenditur, & nervi, & arteriæ, & venæ quæ cum eo junguntur, efficere id possunt, ubi in tumorem assurgentes eatenus breviores fiunt, quatenus in latitudinem augentur: namque hoc commune est corporum omnium quæ extenduntur, contrahunturque non modò animalium, sed eorum quæ inanima sunt, cujusmodi sunt utres, sacculi, calathi. Uterus igitur hac de causa sursum, ac deorsum fertur: & quædam intestina, musculique complures, ac propterea membra
E & maxilla. Simile quid suprà ostensum est in spina, ubi gibba, cava, vel obliqua redditur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ρά'.

ΗΓαρ φύσις τὴ ἰσχίη τὴ ὀφίη ταύτη, ἢ ἐς ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ ἀυχὴν τὸ μηροῦ ἔνδ, ὅταν ἡ ἐξαρθρήσῃ, καταφερὴς τε πέφυκεν ὥστε τὴ πυγαίη θέσθαι μέρος, ξυγκάμπτειν μέν τι δυνάσται, ὀρθὴν μὴ ὀδύνη κωλύοι.

HIPPOCRATIS TEXTUS CI.

EST enim hæc natura ossis coxæ, ubi & caput, & cervix femoris recipitur, quòd quùm hoc luxatum in exteriorem partem natium declive fertur, curvare quidem homo crus potest, si dolore non prohibeatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΟΥσις ὀστοῦ λεπτῆς τὴ ὀλίσθου, ἐν ᾧ ἡ κοτύλη· φοβδηλον γὰρ, ὅτι τὸ ὀπίσω τὴ μηρὸς τὴ κεφαλῆς μετάπεπται, ὅτι τὸ ὀπίσω χώρας ὀκείλης τὴ κοτύλης, αἰσθητὴν ἔστι, ὡς εἴη μεζὸν τὸ κολόβωμα, καὶ τὰ τὴ μηρὸς κεφαλῆς, θλασθὲν μέρος ἐκ τὸ ὀπίσω μεροῦ ὀστοῦ τὴ κοτύλου. ἔστι δ' ὅτε μέρος αὐτὴ τὴ ἰσχίου· καὶ νεῦ ποιέμενος τὸν λόγον καταφερὴς, φησι, πέφυκε αὖθις φοβὸς θέσθαι μέρος τὴ πυγαίου. φοβδηλον δὲ ἔστι τοῖς ἐωρακόσιν,

TEnuis est natura ossis coxæ, in quo cavum continetur; patet autem, quùm femoris caput in posteriorem partem prorumpit, ab ea parte quæ post cavum est, sustineri, ut inter cavum, & femoris caput id os sit, quod à posteriori parte cavum complectitur: hoc quidem est pars coxæ, cujus nunc meminit, cùm ait: in exteriorem partem natium declive fertur. Manifestum est autem iis qui viderint

ejusmodi locorum sectionem, femoris caput vi cum tota cervice expelli in magnum musculum natium, qui commissuram hanc extendit: à quo musculo chorda oritur, quæ à membrana non abhorret, conjungiturque cum ea chorda, quam paulò suprà diximus, quæ ex duobus musculis orsa à priori parte femoris ultra patellam tendens cum tibiæ capite connectitur. Ergo hic musculus prolapsum femoris caput admittens omnium maxime torquetur, quum sub ipso prematur, distendaturque: quare necesse est inflammatione ipsum prehendi, sursumque ad se trahere chordam, quam paulò antè commemoravimus à membrana non abhorrentem: quod quùm accidit, consequens est ut homo doleat, ubi poplitem flectit: quatenus enim hic flectitur, hactenus chorda extenditur, atteriturque à patella: hæc autem extenta musculum extendit, à quo dependet, nempe magnum illum, quo, ut retuli, recipitur femoris caput. Procedente tempore, quùm musculus hic ab inflammatione solvitur, contrahitque humorem quendam glutinosum, pars ejus quæ articulum contingit, occalescit, & poples citra dolorem extenditur: ad quam rem faciunt & alia quæ priùs proposita sunt de cruris musculis.

A ἀνατεμνόμενα ζωὴ τὰ χωρία, τὸν κεφαλὴν τῆ μηρῷ, εἰδ' ὁλοῦ τῆ αὐχένος ἐμπεπακέναι βιαίως ὃς κῦ τῆ πυγόνι μυῖ ὃ μεγάλη, παῦ τῆ ἔκπασιν ἐργαζομένη τῆ κῦ τῶτο ἀλφαδεφόσιας. Ἐπεύσθω δέ πς, τὰ μυὸς τῶδε, τένοντ ὑμωώδης, ἐνέμφυς τῆ μικρὸν ἔμπροσθεν εἰρημένη τένοντι, πλὴν ἔλαττ ἐν τῆ πλατείαν ἃ μηρῦ ὃ μυῶν, ὃν καὶ πλὴν μείζων ἔφυκε ὑπάρχοντα, καταφέρεται τῆ κεφαλῆ τῆ κνήμης. ὅτις οὖν ὁ μὺς, ὁ τῆ τὰ μηρῦ κεφαλὴν σκπεσυδὲ δεχόμενος, ὀδυνᾶται μάλιστα παάντων, ὥσ' ἀνάγκ θλιβόμενός τε, καὶ ἀλγεινόμενος, ὅτ' τε καὶ φλεγμαίνειν αἰαγκαῖόν ἐστιν αὖτῶ, ἕλκειν τε φὸς ἑαυτὸν αὖτ, τὸ ὁλίγον ἔμπροσθεν εἰρημένον ὑμωώδη τένοντα. Τῶτου δ συμβαίνοντος, ἀνάλυσίν ἐστιν, ὀδυνᾶσθ τ κάμνοντα, καμνομένης τῆς ἰγνύος. εἰς ὅσον γὰ αὖτη κάμπτεσθαι, σεσπάνεσθαί τε, καὶ τριβομένη τῆ μύλη τ τένοντα. πεπονόμενος δ' ὅτις αὐαπέμπει τ πάχν ὑπ' τ μῦν αὖτ, ὀδὲν ἀπέφυ, τ μέγαν σκῆνον, ἐν ᾧ τ κεφαλὴν ἔφυκ ἐσηλῆσθαι τῆ μηρῦ. ᾧ χρεία μὲν τῶτου πρῶτον, ὅταν ἡ τε φλεγμονὴ παύσηται τῶτου τ μυὸς, ὑγρότητός τε ὥσα ἰξώδη γλίσχρα, ἐντῦλον ἐν ἑαυτῆ κτήσ] τὸ ἁλῶον τῆ ὀρθοῦ μέρος μυὸς, αὐάδιως ἡ κατ' ἰσχύσ γὰ κάμπτ. σωπελῆ δ' εἰς τῶτο, ᾗ ὃ ἄλλα ὃ φοῦσιν εἰρημένα πρὸς τῆ κῦ ὃ σκῶς μυᾶ.

HIPPOCRATIS TEXTUS CII.

TVm crus & pes modicè recta se ostendunt, neque multum in hanc vel illam partem inclinata.

GALENI COMMENTARIVS.

HIppocrates modicè ὀπτειχέως dixit, quo verbo significari, neque perfectè, aut omnino vehementer, neque ex toto; sed mediocriter, ex ipsius verbis colligitur: ipse enim subjungens, neque multum in hanc vel illam partem inclinata, apertè demonstrat, quùm adscripserit multum id cruri accidere: ut non multum, sed ut parum pervertatur, depravetur que; atque ob eam rem dixit: tum crus & pes modicè recta se ostendunt, quasi dixerit has partes apparere mediocriter rectas.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ρβ'.

ΚΑὶ ἡ κνήμη τε, καὶ ὁ πούς, ὀρθὰ ὀπτειχέως φαίνεσθαι, ᾧ ὔτε τῆ, ὔτε τῆ, πολὺ ἐπικεκλιμένα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤι μὲτε τελείως, ᾗ πάνυ σφοδρῶς, μήτε πάνυ παλαῶς, ὁ τῆ ὀπτικῶς δηλοῦται φωνῆς, ἀλλὰ ὃ μετρίως ὠδηλόν ἐστι κατ' αὐτὸς τὰ λεχθέντος. αὖθις γὰ ἐφεξῆς ὁ Ἱπποκράτης εἶπε, καὶ ὔτε τῆ, ὔτε τῆ, πολὺ ἐπικεκλιμένα. σφοδρῶς δηλοῖ τὸ ὑπερβαλλόντως ὀλίγον ἐπικεκλίσθαι τὸ ὀστοῦν ἀπὸ τῆς ὁμαλῆς ἐπὶ τὸ ἔσω μοίρας. ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ μὲν ἐπὶ τὸ ἔξω κλίσις ἐστὶν ἐπὶ πλέον, ὁ δ' ἐπὶ τὸ ἔσω μικρὸν ἐπὶ τὸ ἔσω κεκλιμένον ἐστὶν ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ὅταν ὀρθὰ τὰ σκέλη καὶ τοὺς πόδας ἔχωσιν, ἐπὶ τὸ ἔξω μὲν ἐπὶ πλέον ἐκκλίνοντα τὰ γόνατα, ἐπὶ τὸ ἔσω δὲ μικρὸν ἐπικλίνοντα, διὰ τοῦτο τὸ μὲν ἐπὶ πλέον ἐκκεκλίσθαι τὸ ὀστοῦν ἀπὸ τῆς ὁμαλῆς ἐπὶ τὸ ἔξω μοίρας, ἐπὶ πολὺ ἐκκεκλίσθαι φησὶν ὁ Ἱπποκράτης, τὸ δὲ μικρὸν ἐπὶ τὸ ἔσω μικρὸν ἐπικεκλίσθαι.

HIPPOCRATIS TEXTUS CIII.

PRæterea in inguine caro mollior sentitur, præsertim si tangatur, utpote quum articulus in alteram partem excideritsed in natibus, si tangatur femoris caput, videtur magis prominere. His ergo notis indicatur femoris caput in posteriorem partem procidisse. Cui autem ætate jam robustâ prolapsum, restitutum non fuerit, ambulare quidem potest, quum tempus processit, & dolor cessavit, atque articulus volvi in carne consuevit: cogitur tamen, dum ambulat, vehementer ad inguina curvari, idque duplici de causa, quia ob ea quæ proposita sunt, crus multo brevius redditur, & multùm calx abest, ut terram contingat: nam si vel paulùm tentet eo pede sustineri, nulli alteri rei innixus cadet utique in partem posteriorem: coxæ enim, quum magis in posteriorem partem, quàm pedum basis, excedant, in eam

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ργ'.

ΚΑτὰ ὃ τὰ βυβῶνα, σαρκὸς πὶ ἡ ὑγρὸς ἁπαλωτέρα ἔξεστι, καὶ ἁλωμένη, μᾶλ ὅτ' ὀρθοῦσθαι εἰς τὰ ὀπτειχότερα μέρη ὠλέσκηται, κῦ ὃ ὠὸς πυγόνος, ἀλλαλωμένη ἡ κεφαλὴ τῆ μηρῦ, δοκέει πὶ ὀζοτερκέειν κμᾶλλον. τὰ μὲν οὖν σημεῖα ζωὴ τα, ᾧ ἀμ' ἐς ὃ ὅπισθεν ἐκπεπάκη ὁ μηρὸς. ὅτε μὲ οὖν τετριβημένη ἤδη ἐκ παντὸς, μὴ ἐμπέσῃ, ὀδιπορέειν μὲν δυνᾶται, ὅταν ὁ χρόνος ἐπέλθῃσι, καὶ ἡ ὀδυνὴ παύσηται, καὶ ἐθιζομένη ὃ ἀρθρον ἐν τῆσι σαρξὶ ἐκπροφαίνῃ. ἀναγκάζει μὲν τὸ ἰσχνρὸς ξυνεπάμπειν κῦ τοὺς βυβῶνας ὀδιπορέων, ὑφ' δυοῖσι φορήσιος, ἅμα μὲ, ὅτι πολλῷ βραχύτερον ὃ σκῶς γίνῃ ὑφ' τῶ φερομένου, ᾧ τῆ μὲν πέρνη, καὶ πάνυ πολλῷ δέει γαίνειν τ γῆς. ἢν γὰ πειρᾶτα ᾧ ἐπ' ὀλίγον ὃ ποδὸς ὀρηίθεσθαι, μηδενὶ ἄλλῳ αἰτιαιζόμενος, ἐς ὃ ὑπίσω ἀπέσει. ἡ γὰ ῥοπὴ πολλὴ ἀπ' εἴη, τ ἰσχνὸν ἔτι πολὺ ἐς

Τύπτουσι· ξυμφερόμενον, ὅσῳ τὸ ποδὸς τὸ βάσιος, καὶ τὸ ἰσχίος ἐς τὸ ἰσχίον ῥεπούσης. μᾶλις γὰρ τοῦ ἰσχίου τὸ ποδὸς κρατησίς, καὶ ὅσον ἕπεται, ἢν μὴ κάμνῃ αὐτὸς ἑαυτῶν καὶ τοῖς βαδίσεσι, καὶ τοῦ ἑτέρου σκέλεος καὶ τοῦ ὑγιέος ξυνεργάζηται. ἐπειδὴ τύπτουσιν αἰαγκαίως ἔχεται, ὥστε τῇ χρείῃ, τῇ καὶ ὁ σιαρὸν σπέλος, ἐρείδεσθαι ἐς ὃ αὖθις τὸ μηρὸς, ἐφ' ἑνὸς ξυμβάσῃ. φύσαγγος οὖν τοῦτο αὖθις, ὥστε κάμπτεσθαι καὶ τοῖς βαδίσεσι. ἐν γὰρ τῇ μεθολλαγῇ τοῦ σκέλεος, ἐν τῇ ὁδοιπορίῃ, ἡ δύναται ὁ σῶμα ὀχέεσθαι ὅλῃ ἐφ' σιαροῦ σκέλεος, εἰ μὴ ἐφεσαπερείδει ὁ σιαρὸν ἐφ' τὸ γόνυ τοῦ τῆς χρείης, ἅτε μὴ ὑφεῳτὸς ἐφ' ἑρέρου τοῦ σώματος, ἀλλ' ἐς ὅπισθεν ὀξεῳτὸς καὶ ὁ ἰσχίον. αὖθι μὲν τοι τὸ ξύλου, διὰ ὅτου ὁδοιπορέειν οἱ ζῶσι, τὸν ἄλλως ἐπιδεῖν. ὅδε τοῦτο, ὅτι ἡ βάσις τοῦ ποδὸς, καὶ ἡ ἀρχαίη ἰσχυρείη ἔσῃ, ἀλλ' οὐκ εἰς ὃ ἔξω ἐγκεκλιμένη, ὅδε τοῦτο οὖν οὐδὲν δέονται τοῦ ἀμπυκτοῦ. ὅτι μὲν τοι βάλοιτο, αὐτὴ τῆς ἑ μηροῦ ἐπιλαβοῖτο, ὑπὸ τοῦ μαθήλιν τε καὶ ὁ σιαρὸν σκέλος ἐπιπαίρηται σκίπωνα αὐτερείδειν, κεῖνοι, ἵν' μὲν μακρότερον τὸ σκίπωνα ἐπιτιθέωσιν, ὀρθότερον μὲν ὀδοιπορήσουσι, ὃν ἡ ποδὶ, ἀεὶς ἐς τὸ γόνυ ἐρείδον). εἰ δ' αὖ βάλοιτο ἐρείδεσθαι ὃν ποδὶ, βεβηκότερον μὲν τὸ ξύλον ποιήσον, καὶ ἡ τοῖς βαδίσεσι ὀπιθυγάμπτεσθαι αὖ δέοι αὖθις. ἢν ἡ ἐρέρου αὖ μυνθήσῃς καὶ λόγον γόνοσιν ἐχοισι ὅσπελος, ὥσπερ καὶ ποδὸν εἰρῆσι, τοῖσι μὲν τὸ μετέωρον ἐχοισι ὅσπελος, ὅσῳ ὠφελέστερον, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἀσημοτέτερον γίνεται, ἢν ῥεῖον τοῦ σιαροῦ σκέλεος ὅλῃ τὸ γόνυ. σευστουρέον γὰρ ὀκεῖνο, ὀξίον τε ἐπιμαίνεσθαι ἔξ, καὶ πῶς ἰσχίου ξυγκάμπτειν. ἢν ἡ μὴ ἐφεσαπερείδηται τοῦ σιαροῦ ὅλῃ τὸ γόνυ, ἀλλὰ μετέωρον ἔχοι, σκίπωνι αὐτερείδηται, ὅτε τὸ χαρτεὸν γλήνῃσι ὁ ὑγιὲς σκέλος. ἐν τε γὰρ τῇ φύσῃ διαφέρεται, καὶ ἡ ξυμμαίνεσθαι ἐφεσκεπτέον αὐτό. φαίη μὲν οὖν ἄν τις ἔξω ἰατρικῆς τὰ τοιαῦτα εἶ· τί γὰρ δέοιεν εἰδέναι τὸ ἥδη ἀμήκεσιν γιγνόμενα ἐπ' ἐφεξωμιείσῃ; πολλοῦ ἡ δεῖ ἔφασκεν ἔχειν. τὸ γὰρ αὐτὸς γνώμην, ἡ τοῦτο ξωμιείναι· ἐ γὰρ οἷόν τε ἀπαλλοτρεωθῆναι ἀπ' ἀλλήλων. δεῖ μὲν γὰρ τὰ ἀκεστὰ μηχανέσθαι ὅκως μὴ αὐήκεστα ἔσῃ, ξωμιείναι ὅπῃ μάλιστα καλλίστα εἰς ὃ ἀμήκεσιν ἥδειν· δεῖ δ' ἡ τὰ αὐήκεστα ξωμιέναι, ὡς μὴ μάλιστα λυμήνηται. τὸ δ' ἐφεῤῥήματα, ῥαμματα καὶ ἀγανιστικὰ, ὅσα τε ὀδηγησόμενα, ὅπῃ ἕκαστον, καὶ οἷως, καὶ ὁπότε ἐλελυτικός, ἵν' τε εἰς ὃ ἀκεστὸν ἥκοιμεν, ἢ ἄλλως, ἐν ἀιξήσῃ ἐόυσιν, ὅτ' ἐκ ὀλιοῦσι ὃ ἀρίδεσθαι ὀπίσω, καὶ μὴ ἐμπέσῃ, ἵν' τε βίῃ ὀλιοῦσι ἵν' τε τοῦ νόσου· πολλὰ γὰρ τοιαῦτα ἔξαρθρήματα ἔσῃ ἐν νούσοισιν. οἷαι δέ ἐισι αἱ νῆσοι, ἐν ἧσιν ἔξαρθρέεται τὰ τοιαῦτα, ὕστερον μαχάφασθαι ἵν' χρὼς ἐκτὸν μὴ ἐμπέσοι, τὸ μὲν μηρὸς ὃ ὀκτὸν, βεβηκὸς ἔσῃ. κακοήθεα ἡ παῦ σκέλος, καὶ ἀνευξίτερον γίνεται, καὶ ἀσφαλέτερον πολλῷ, ἢν ὃ μηδὲν φεσκρέεσθαι ἐωῦ.

A plurimùm inclinabunt, & spina item in coxas, vixque ima planta consistes: neque hoc accidet, nisi ad inguina se curvet, & alterius cruris poplitem flectat, quandoquidem necesse est ut manus, quæ à parte affecti cruris est, in quolibet passu super femore hæreat: quæ res cogit ipsum flecti aliquid ad inguina; nam quum in ingressu crura permutentur, nequit corpus affecto crure sustineri, nisi id crus manu deorsum ad terram compellatur, quoniam articulus corpori non subjicitur; sed in posteriorem partem ad coxam prominet: ambulare tamen offensus sine baculo potest, si alioquin assueverit, propterea quod basis pedis è regione pristina spectat, neque in exteriorem partem convertitur. Idcirco igitur nihil egent baculo, quod renitatur, quicunque velint femur non amplius comprehendere; sed invicem baculo inniti, quod alæ ab affecto latere subjiciatur: quod si longius baculum admoveant, magis erecti ambulant, pes tamen terræ non innititur: si inniti velint, breviùs admoveant, cogentur autem ad inguia curvari. Emacrescit etiam iis caro pro ratione, quemadmodum antea diximus: nam quibus suspenditur crus, miniméque laborat, maximè extenuatur: sed, quum in ingressu usui admodum est, minimè gracile fit; integram tamen crus non juvatur, sed potius deformius redditur, si vitiato utantur terræ innixi: nam, dum sanum vitiato subservit, coxam & poplitem curvari necesse est: quod si vitiatum crus terram non contingat; sed suspensum sit, & homo baculo innitatur, hoc pacto integrum robustius reddetur, quum naturaliter habeat, & exercitatione magis firmetur. At dicet quis, hæc præter medicinam esse: nam quid ultra scire nobis convenit de iis, quæ curationem non admittunt? convenit tamen summoperè: intelligenda enim hæc sunt ab eodem professore, quum tanquam aliena sejungi nequeant: siquidem tractare debemus, quæ curationem recipiunt, ne insanabilia evadant, intelligentes quâ potissimùm ratione occurramus quominus insanabilia efficiantur: illa verò in quibus medicinæ locus non est, dignoscenda sunt, ne maximè noxia reddantur. Præclara autem & ardua prædictio in eo consistit, ut intelligamus, quo, qualiter & quando singula terminentur: ac sive in ea mala vertantur, in quibus remedio futurus locus sit, sive evadere in insanabilia debeant. Catera quibus, vel à primo natali die, vel alioquin, dum increscunt, articulus similiter in posteriorem partem excidit, neque reconditus fuit, seu vi, seu morbo exciderit (multis propter morbos sic articuli luxantur, cujusmodi verò sint hi morbi posthac judicabimus) si prolapsus, inquam, reversus non est, femoris os breve efficitur: vitiatur item crus universum, minusque increscit, & gracilius redditur, quum nulli usui sit.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Ἐιρηται δὲ φεσάσθαι, ὅτι τῇ φωνῇ χρῆται ὁ Ἱπποκράτης, ὅτ' ἐν ἀιξήσῃ πόλε βεβληθῇ ὁ λεγόμενον. ἔστι γὰρ ὁ λόγος τοιόσδε· καὶ βάσεως δοκεῖ τι ἡ ὠμὸς λαμπρωλέσθαι σεσωμένοις, καὶ πολὺ μᾶλλον, εἰ ἁλοῦσά τις τῆ χωρίς. τὸ δ' ἐφεξῆς σαφὲς, τοῖς μεμνημένοις τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων, ὅστ' οὐδὲν

Præsertim ποτὲ dixit, quam vocem in superioribus etiam retuli ab Hippocrate usurpari, ubi intendere velit, quod proponitur; est autem oratio talis: in inguine caro mollior sentitur, si aspiciatur, & multò magis si locus tangatur, Quæ sequuntur omnia patent iis, qui in memoria habeant, quæ antè posita sunt.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS CIV.

Vitiatur enim his & articulus, qui ad poplitem est, quoniam nervi ob propositas causas intendunt. Quare, quibus sic coxa exciderit, extendere poplitem non possunt: nam, ut summatim dicam, quæcunque in corpore ad aliquem usum fabricata sunt; si quis moderatè utatur, exerceatque in eo laboris genere, cui singula assueverint, eo pacto benè valent, augentur, & ad longam senectutem perducuntur: si in usu non sint, B sed otiosa degant, morbis patent, non augentur, & maturè senescunt: id præcipuè accidit nervis, atque articulis, nisi quis illis utatur. His igitur de causis vitiantur magis, quum hoc modo articulus luxatur, quàm cum aliis: totum enim crus incremento prohibetur, & quod ad carnem, & quod ad ossa pertinet. Hujusmodi ergo homines, quum ætate jam robusta sint, suspensum, curvatumque crus tenent, sed altero feruntur baculo innixi uno, vel etiam altero.

C

GALENI COMMENTARIUS.

EVidentissimum est Hippocratem dixisse coxam excidere, pro coxæ articulo; sæpè enim narravimus Majores nostros nondum tenuisse exquisitam, tenuemque nominum rationem, in qua posteriores exercentur; sed sat existimasse in iis quæ explicabant, eo tantùm incumbere, ut quæ dicerent, ab auditore intelligerentur; quòd inquit igitur, hujusmodi est: Quibus femur in posteriorem partem prorupit, vitiatur non solùm articulus luxatus; sed & qui ad poplitem est; propterea & conjunctionem adjunxit, neque simpliciter dixit, vitiatur articulus, qui ad poplitem est; quo autem vitio occupetur, ipse apertè exposuit, quum ait: nervi intenduntur; sed nervos-ne intellexerit eos, qui propriè nervi sunt, quique à spinæ medulla oriuntur, vel in quas musculi degenerant chordas, quæ ad crus pertinent, in hoc loco nihil interest, quùm utraque fidem facere possint rectè à nobis exposita fuisse, quæ ab Hippocrate dicta sunt, ubi asserit non posse poplitem extendi, quibus hoc modo femur E promovetur. Quandam præterea communem rationem adjecit, nempe partes aliquas variè lædi, quod ad habitum pertinet, magnitudinem, positionem, ac motum, quamuis ipsæ nullo proprio morbo lædantur; sed à quibusdam aliis efficiantur, quibuscum consortium habent. Intensionem vero in hujusmodi affectibus præcipuè causatur, quam persecutus tribus modis indicat: uno quum musculus aliquis resolvitur; tunc enim, qui inreger est, contrahi videtur: altero quùm oppositus tenditur: tertiò, ubi quod integrum est, trahitur F ab aliquo eorum; cum quibus conjungitur, sic ut accidit, quum uterus movetur. Nunc ergo quum posteriores nervi, musculi & chordæ tendantur, curvatus poples extendentibus musculis non patet. Cæterum de chordarum, musculorumque extensione antea dictum est: nunc de nervis, qui à medulla spinæ orti ad crura intendunt; quorum initia tria sunt, unum à priori parte juxta magnum foramen ossis, quod

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ρϛ'.

ΚΑκοῦται γὰρ τοὔτοισι καὶ ὁ κῶλος ὁ πρὸς τῷ ἰγνύῃ· δέχεται γὰρ τοὺς νεύρους ἐντεταμένα γίνεται, ὥστε τὰ πρόσθεν εἰρημένα, ὅσῳ δὲ δύναται ὁ κῶλος ὁ πρὸς τῷ ἰγνύῃ δέχεσθαι συντείνειν, τοῦτο αὖ ὅσα ἰσχίον σκιπέειν. ὡς γὰρ ἐπὶ κεφαλαίῳ εἶπον, πάντα τὰ ἐν τῷ σώματι, ὁπόσα ὅτεῳ χρήσιμα γέγονε, χρεομένοισι μὲν μέσια, καὶ γυμναζομένοισιν ἐν τῇσι παλαιπαιρήσιν ἐν ἥσιν ἕκαστα εἴληχεν, ὕσα μὲν ὑγιάτα, καὶ αὔξηται, καὶ ἐῦγηρα γίνεται· μὴ χρεομένοισι δ', ἀλλ' ἀργέουσι, νοσηρότερα γίνεται, καὶ αἰκιζόμενα, καὶ γηράσκει. ἐν δὴ τούτοισι, μᾶλλον ἢ ἄλλοισι τὰ ἅρθρα τὰ τοιαῦτα πάσχουσι, καὶ τὰ νεῦρα, ἢν μή τις αὐτοῖσι χρέηται· κακοῦται οὖν μᾶλλον τοιῇσδε τῇσι φορῇσιν, μᾶλλόν τι ἐν τούτῳ τῷ ζώῳ τὸ ὁλιοθήματος, ἢ ἐν τοῖσιν ἄλλοισι. ὅλον γὰρ ὁ σκῆλος αὐξήσεις γίνεται, καὶ ἡ ἁπὸ τὸ ὀπίσω φύσις, ἔς τε ἁπὸ τὸ ὀρχίον. οἱ δὲ τοιοῦτοι, ὁκόταν αἰωρῶνται, μετέωρον, καὶ συγκεκυμένον ὁκῶς ἔχοντα, ἔστι τὸ ἕτερον ὀχέοντες, καὶ παρ' ξύλῳ αἰτηριζόμενοι, οἱ μὲν ἑνί, οἱ δὲ δυσίν.

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΔΗλον ὅτι μὲν ἰσχίον εἴρηκεν ὀπίπαν, αὐτὸ δὲ κατ' ἰδίαν ἀρθρον. εἴρηται γὰρ ἡμῖν πολλάκις, ὡς οἱ παλαιοὶ πάντες· ὅπως τὸ ὕστερον ἀσκηθεῖς εἴδεσι ἀκριβολογίας, καὶ λεπτολογίᾳ ἐν τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλ' ἱκανῶν ἦν αὐτοῖς, ἑρμηνεύειν, ἐπὶς μόνου τοῦ προκειμένου, ὃ ἀκολουθεῖν τοῖς λεγομένοις, τοῖς ἀκούουσι. ὁ δὴ οὖν λέγει, τοῦτό ἐστι, οἷς αὖ εἰς τὸ ὀπίσω χώρεσεν ὁ μηρὸς ὀκπεσὼν κακοδαιμονήσαντα φησιν, ἐ μόνον ἐκεῖνο ὃ ὀκπέπτωκεν ἀρθρον, ἀλλὰ φησὶ αὖπω, ἔς τε τὸ ἰγνύλον. ὃ δὲ τοῦτο οὖν, φησὶ, συνδέσμους τὸν, καὶ συνδέσμους, οὐχ ἁπλῶς εἰπὼν, κακοῦται γὰρ ὁ τοῦ ἰγνύλου ἀρθρον. ἵν' ὅλως ἡ κάκωσιν κακοῦται, ἔφασ' αὐτὸς ἐδήλωσεν εἰπών, ἔς γὰρ νεῦρα ἐνιέμενα γίνεται· νεῦρα δ', εἴ τε κυρίως ἔς λεγόμενα, τὰ ὀν νωτιαίῳ πυελοπόρῳ, νεῦ ἐθυλάκῳ δηλοῖ, εἴ τε τὰς ἀπορρώσεις τοῦ μυελοῦ, ὅσαι καθήκουσιν εἰς τὸ κῶλον, ὧδέν εἰς τὸ παρόν γε διαφέρει. μαρτύρια γὰρ ἡμῖν ἑκάτερα, κάλλος ἐξηγουμένοις τὰ εἰρημένα κατὰ τὸ ἐμπροσθεν ἐπ' αὐτῷ λόγον, ἐν οἷς ἔφασκε, κατὰ τὸ ἰγνύλον ἀρθρον ἐδυνάμεθ' ὀκλίσαι, ὅς ὅπως ἐξώρθρησε μηρὸς, ἔτι δὲ κοινὸν ἅπασι τοῦτον λόγον, ὡς πολλαχοῦ βλάπτεσθαι μέσα γίνονται, ἔς τε μέγεθος, καὶ μεγαλότης, καὶ θέσεως, καὶ κινήσεως, οὐδὲν, αὐτὰν ὀκείνων τῶν μορίων, ἰδίαν πάθος πεποιθότων, ἀλλὰ σὺν ἕτερα ἅπασι τοῖς κοινωνοῦσιν αὐτοῖς. καὶ μοῦσαί γε τοῖς πάσεις, αἰτιᾶσθαι εἶναί φησι τὸ διοῦσθαι συμπαθῶς, ὥσθ' ὧν ἐδήλωσεν, ἀδιδοὺς ὡς τοιαῦτα αἴτια γίνεται. καὶ ἔτι ἐν τῷ λόγῳ, ὅταν αὖ βλαβῇ τις μῦς, ἢ ἁπὸ ἀλλοίας τινὸς, ἢ ἀπὸ συνεπαπτομένου φαίνεται, καὶ ἕτερον σὺν ὅταν ὁ αὐτοκέλευστος καθῇ, κατ' ἄλλον ἢ τέλος, ὅτε βλαβῇ ὁ ὑγιὴς, τοῦ ἑνὸς ἁπὸ συνεχῶν, ὡς ὅτι ἁπὸ τὸ ἑτέρας μεταδόσεως. νεῦ οὖν τὸ ὀπίσθιον νεῦρον, καὶ μυοῦ, ἔς τενόντιον τεθραμμένον, ἰγνύα καμφθείσης, τοῖς ὀκτενόσιον ἀχ ἕπεται μυοῖ. τοῦ μὲν οὖν ἁπὸ τενόντων τε, καὶ μυοῦς, τὸ τέσσαις ἔμπροσθεν εἰπὼν, ἐν ᾧ παῦσε τοῦ λόγου, ἀδεῖ τὸ νεῦρον ἁπὸ ἀπὸ τὸ νωτιαίου πυρυήσαν ὅτι ἔς σκέλη. τρῖς δὲ εἰσὶ αὐτῶν ἀρχαὶ, μία μὲν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, καὶ ὃ μέγα πῶμα τὸ τῆς

ἤθης ὀστοῦ. μία δ' ἄλλη, καὶ βαθεῖα, τότε συμφερο- A
μένου τῇ μεγάλῃ φλεβὶ νόμου, ἃ δὴ ζωτικὰς ἐξωθεν,
ἐν τοῖς πρόσω τὸ μηροῦ. μικραὶ μὲν αὗται· μείζη δ'
ἀρχὴ νόμων, εἰς ὅλον ἀφικνεῖται ὁ σκέλος, ἀπὸ τοῦ
ὀπίσω χάσεως πρῶτον ἀρξαμένη, μεγαλοῦ τε τοῦ πλα-
τέος ὀστοῦ, καὶ ὃ καλουμένου κόκκυγος. αὕτη τοίνυν ἡ
ἀρχὴ, μεταιχνίου ὀπίσω τοῦ ἀγκῶνος, ἐλλίβεται, ἃ πάν-
τα, καὶ δηλα ταῦτ' ἔρωμι, ἐν τῇ προκειμένῃ ῥήσει, δυνάσθαι
τὸ ὑποκείμενον, ἃ τὰ κυρίως καλούμενα νεῦρα πάν-
τας λέγειν.

pubi subjectum est: alterum ad inguina, ubi nervus fertur, & cum magna vena, & absque ipsa à priori parte femoris. Atque hæc parva sunt: maximum autem nervorum initium à posteriori parte fertur ad universum crus, primumque procedit ab ea regione, quæ est inter os latum, & id quod ad anum terminatur, κόκκυξ Græcè dicitur: Hoc igitur initium, ubi articulus in posteriorem partem elabatur, premitur, tenditurque: atque idcirco diximus, Hippocratem hoc loco intelligere eos tendi, qui propiè nervi vocantur.

B

ΠΕΡΙ ΠΛΕΥΡΩΝ ΚΑΤΗΞΙΟΣ

ἐς τὰ μετόπισθεν ἐκπεσούσης.

DE FEMORIS CAPITE

in priorem partem luxato.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ρε'.

Ὁταν δὲ αὖ ἐς τὰ μετόπισθεν ἡ κεφαλὴ μηροῦ ἐκπέσῃ, C
ὀλίγιστα ἢ τοῦτο γίνεται, ὅταν ἐκπεσὼν μὲν ὁ σκέ-
λος διώσηται τελείως, ξυνιέμπλην ἢ ἧκιστα ὅταν δύνηται
τὰ κατὰ τὸ βαθεῖα. πονέοιτο γὰρ, ἃ ἐν καὶ τὸ ἰγνύου ἀναπε-
φυκὸς ξυνιέμπλην. μᾶλλος γὰρ ὁ σκέλεος, ἀδύνατον φαί-
νεσθαι, καὶ μὲν τὸ ἀπέρυθρον καὶ πᾶν.

HIPPOCRATIS TEXTUS CV.

At quum femoris caput in priorem partem C
erumpit, quod quidem raro accidit, perfectè
extendi crus potest: sed ad inguen minimè cur-
vari, laborat enim homo, etiamsi flectere popli-
tem cogatur: ad calcem vero & in universum crus,
æquè longum conspicitur.

ΓΡΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὅτι μὲν ὁ βάθος τῆς κοτύλης, οὐκ ἔστιν ἐν ἅπασι
τοῖς μέρεσιν, αὐτὸν μὲν δεῖ ἓν κατὰ ἕνα μὲν ὀλισθάνει
ἐκπίπτειν, ἐν ἄλλοις δὲ τόποις, πλησίως, ἐμπροσθεν εἰρη-
ται· νυνὶ δὲ, ἐπεὶ τῆς εἰς ὃ πρόσω γιγνομένης ἀλιθάσεως
τὸ μηροῦ διαφερόντως, ἐνθυμία φησὶ πάσχειν τοὺς ὕπω
διαφεθεμένους, ἢ τοῖς ὀπίσω τὴν ἐξαρθρησιν ἐρηκέναι.
ἐκείνοι μὲν γὰρ, ἐκπεπτωκότι ὃ σκέλος οὐκ ἠδυνάμην,
κάμπτειν δ' ὅτοι καὶ μὴ τὸ βαθεῖα. δεῖται καὶ αὐτὸν τὸ κάμ-
πτειν ἡ κεφαλὴ ὃ μηροῦ, νυνὶ δὲ ἅμα τοῦ ἀγκῶνι. καὶ γὰρ
ὃ ὄγκου, διὰ τὸ ἀπὸ ὃ τὸ λαγόνος ὀστοῦ καταφερόμενον
μᾶλλον θαθίον, ὅτ' ἡ κεφαλὴ τὸ μηροῦ ἀλίβεται, καὶ διὰ-
πίπτειν μᾶλλον τοῦτο ἀπὸ αὐτοῦ. ἐκπίπτεσθαι δὲ ἀγκῶνι ὅτι
πλεῖον οὐκ ἐᾷα δυναμένη, αὐτοφυὴς ἕξις κάμπτειν ὅτι-
χαρῶσι τὸ ἰγνύων. μᾶλλος γὰρ ὁ σκέλεος, ἀδύνατον φαί-
νεσθαι, ὅτι μὲν τὰς εἰς τὸ ἔσω χάσεως ἐκπίπτοντος, αὐτὰς
εἶναι καὶ λέγειν ὅτως, ὅτι τε γὰρ ὃ ἀπὸ τῆ ἰσχίε, πέρυκεν
ὀπίσω ὃ ἀπαφερόμενον πρὸς τὸ κοτύλε, ὅτι τοῦτον ἡ ὑπό-
βασις τὸ κεφαλῆς τὸ μηροῦ γίνεται, καὶ ὁ ἀγκὼν ὃ πρόσθεν,
ὅτι τῆς κοτύλης ἐχέσθαι, καὶ τὸ ἔμπροσθεν χρόνον, ἔχ
ὅλως ἐπ' αὐτῆς ἰσχύοντος, ἀλλ' ἀπὸ πλείονος καὶ τῆ βά-
θους αὐτῆς ἰσχύοντος. ἐν τῇ ὃ νυνὶ λόγῳ φησὶ· καὶ μὴν
τὸ βαθεῖα ἐξοικείονται, καὶ καταπεπτωκότι ὃ χρόνον
φαίνεται, ὥστε ἀποκεχώρηκε νυνὶ σκέλεος τῆς ἐξαρθρήσεως ὁ μηρὸς, εἰς ἴε ὃ πρόσω, καὶ ὃ κατωτέρω βαίνων,
ἃ ἔξω τοῦ ἴσου φαίνεται ὃ πεπονθὸς σκέλος, τῇ ὑγιᾶ,
καὶ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις, καὶ τὸ πέρυκας. ἄκρος
γὰρ ὁ πούς, ἤδη ὑπτιάζειν δυνάμενος πρὸς τὸ γόνυ. εἴρηται
δ' ἡμῖν τούτου πρόσθεν ἡ αἰτία, ἃ νυνὶ δ' ἐφεξῆς εἰρήσεται
διὰ κεφαλαίων.

GALENI COMMENTARIUS.

Propter cavum quod non æquè undique D
altum est, articulum in aliam partem rarò,
in aliam frequenter luxari, antea fæpenumero
demonstravit: nunc autem de femore differens
in priorem elapso, contrario modo afficit eos,
quibus in hanc luxatur, atque eos quibus in
posteriorem; illi enim extendere crus non po-
terant: hi, quum in ipso flexu nunc sit femo-
ris caput, ac cervix, curvare ad inguen non
possunt, nec ad poplitem propter musculum
priorem qui oritur ab osse quod ad ilia perti-
net: ille enim comprimitur, tensusque attollitur à femoris capite, quumque extendi amplius
non possit, renititur, si quis flectere poplitem
conetur; apparet autem cruris longitudo con-
similis. In superioribus autem de femore luxa- E
to in partem interiorem sic ad verbum scripsit:
os enim, quod à coxa sursum procedit ad pe-
ctinem, femoris capiti inhæret, cervixque ar-
ticuli cavo sustinetur, à quo prius non sustinebatur ex toto, sed magna ex parte in ejus cavi altio-
ribus partibus insidebat: in casu autem, quem
nunc ponit, in inguine prominet, atque is locus
intensus apparet, quum femur nunc à suo cavo
recedens in priorem partem & paulò inferiùs
venerit; quo fit ut vitiatum crus sani longitu- F
dinem æquet: id, quod præsertim ipsis accidit
ad calcem, extremum enim crus minus de-
mitti in terram potest: cujus rei causa in su-
perioribus explicata, nunc rursus summatim
etiam enarrabitur.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS CVI.

Sed pes extremus ſpectare minus poteſt in partem anteriorem : crus vero totum rectam poſitionem naturaliter ſervat, nec in hanc, aut illam partem inclinatur.

GALENI COMMENTARIVS.

POteſt, dixit ἐθέλει, ubi verbum ἐθέλειν, id B eſt velle, pro poſſe uſurpavit, quemadmodum etiam Homerus, quum ait,

Οὐδ' ἔθελε φορέεσθαι

Ubi ponit, οὐδ' ἔθελε, id eſt noluit, pro non potuit. Extremum pedem appellavit eam partem pedis, quæ à planta ad digitos eſt, & ungues; accidit enim (quemadmodum ſuprà oſtenſum eſt) ut extento poplite non benè articulus tali in priorem partem inclinetur. Hæc itaque nunc exponere volens ait; ſed pes extremus minus ſpectare vult in partem anteriorem indicans digitos quibus continetur extremus pes, non facilè extendi poſſe, aut deorſum converti & terram contingere. C

HIPPOCRATIS TEXTUS CVII.

Fertè autem his dolor protinus accidit, & urina ſupprimitur, magiſque quàm ſi articulus in aliam partem luxetur.

GALENI COMMENTARIVS.

QUamobrem hæc ſequantur, ipſe cauſam adjungit. D

HIPPOCRATIS TEXTUS CVIII.

Venit enim femoris caput maximè propè nervos magnam vim habentes, & in inguine prominet, atque is locus extentus apparet, in clunibus rugæ conſpiciuntur, & ſumma gracilitas. Quas quidem diximus, notæ ſunt femoris in priorem partem prolapſi. E

GALENI COMMENTARIVS.

NErvos appellavit τόνους, eos intelligens, qui cum vena & arteria per inguen feruntur; magnam vim habentes, vocavit ὑπερτάτους, ſicut in ſuperioribus etiam didicimus; habent autem hi magnam vim, quùm medullæ ſpinæ proximi ſint, atque inde oriantur, unde initium ſumunt nervi, qui ad veſicam feruntur; quo fit ut femoris capite in hanc partem luxato, veſica quoque afficiatur, inflammeturque, & reddere urinam nequeat. For- F taſſe etiam aliquando ob inflammationis magnitudinem, qua veſicæ cervix affligitur, ubi muſculus eſt, qui eam adſtringit, urina ſupprimitur, eò quod inflammatis partibus excægatum iter claudatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ρϝ'.

ΑΚος δὲ ὁ ποὺς, ἤδιόν τι φερωτέρω ἐθέλῃ ἐς τὲμφοῤῥοδον. ὅλον δὲ ὁ σκέλος· ἔχῃ δ' ἰγυωείως καὶ ἡ φύσις, ἡ ὅτε τῇ, ὅτε τῇ, ῥέπῃ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ μὲν ἐθέλειν αὖθ, σημαίνῃ ὃ δυνάσθαι, καθάπερ που καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ,

Οὐδ' ἔθελε φορέεσθαι,

Επὶ τοῦ μὴ δυνάσθαι λέλεκται· ποδὸς δ' ἄκρον εἴρηκε, ὅ ἀπὸ τοῦ πεδίου, μέχρι τῶν καὶ ἰδίως δακτύλους, ὀνύχων τε μέσης τῆς ποδός. συμβαίνῃ δ', ὡς ἡ φορᾶδεν ἐρρέθη, μὴ δυνάσθαι κάμπτειν εἰς τὸπίσω ὃ καὶ τὸ ἀσφάλειον ἀφορᾶσθαι, ὑπερπαμφλίης τὸ ἰγνύου. ζητοῦσιν δὲ νυὸ ἐρμηνεύσαι θέλων, εἶπε, ἄκρος ἡ ὁ ποὺς ἥδιόν τι φερώτερον ἐθέλῃ εἰς τὲμφορᾶδεν, ἐνδηκνύμενος, ὅτι τοὺς δακτύλους, οἷσπερ ἥσσον ἄκρος ποὺς, μὴ οἷόν τε ὠκάλως κατατείνειν τε καὶ κατεμβάλλειν, ἡ παραφέρειν εἰς τὲθυρος.

HIPPOCRATIS TEXTUS CVII.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ρζ'.

ΟΔυνᾶται δὲ αὐτίκα ἔτι μάλιστα, ἢ ὅταν ὀχλῇ ὁ περῆτον μᾶλλόν τι, ἢ τῶτον ἄλλοσιον ἐξαρθρήμεται.

GALENI COMMENTARIVS.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΥτὸς εἶπε τὸν αἰτίαν δ' ἣν ταῦτα γίνεται.

HIPPOCRATIS TEXTUS CVIII.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ρθ'.

ΕΓκέκλιται γὰρ ἡ κεφαλὴ τοῦ μηροῦ, ἐς τοὺς τόνους τοὺς ὑπερτάτω τέτοισι, τοῖσι πόνοις τὸ ὑπερφέρουσι, καὶ καὶ μὰ τὰ βαθέα ἐξοιδέοντι, καὶ καταπεπαμφλίον ὃ χωρίον φαίνεται, καὶ ἡ ὃ πυγμὸν, σολιδωδέστερον, καὶ ἀσφικτότερον. ταῦτα μὲν οὖν σημεῖα ὅτι τὰ ἐκπεπτώκασι, ὧν αὐ ἄκρως σκληρύνεται ὁ μηρός.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΝόμασε δ' ὑπὸ τὰ συνεκφερόμενα αἰτῷ τῷ βαθέως τόνους, τῇ τ' ἀρτηρίᾳ καὶ τῇ φλεβί. κέκληκε δ' ὑπέρτατα ταῦτα τὰ νεῦρα, καθότι ἐκ φορᾶδεν ἐμφύονται, αἴσι μεγάλαι ὧσαι ἔχῃ δυνάμιν αὖθις ὀνομάζειν. ἔχῃ δ' ταῦτα μεγάλην δύναμιν, ἐγγυτάτω τῶν τε νωτιαίων πείσθαι, καὶ ἀπ' ἐκείνα τὰ μέρη τῶν ἔκφυσιν αὐτῶν ῥαμβάνοντα, καθ' ἃ καὶ ἐς τὸ κύστιν ἀπόφυσιν ἔχει, οἷς καὶ συμπάσχειν τὸ κύστεως, ἀκολουθοῦσι τοῖς τόνοις ἐξαρθρήμεσι, φλεγμηνάσης τε, καὶ ἀδυνατούσης ἀκρίνειν ὃ ἔσω. ἴσως δ' αἴ ποτε, καὶ αἰτῷ μεγάλος φλεγμονῆς, ἐν τῷ τραχήλῳ τῆ κύστεως γλυκόλυμον, ἔνθα καὶ ὁ μῦς ἔστιν ὁ σφίγων αὐτὸν, ὅπερ ἐχθῆ τὰ ἔσω, τὸ κατὰ τὸ πόσον χώρων, τῶν φλεγμαινόντων μερίων, καταμαμβάνοντων τε, καὶ ἀπιφερομένων.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ρϑ'.

Οκύτοισι μὲν οὖν αὐτῶν ἤδη ἰῶδρωμένοισι, τοῦτο ὃ ἀρθρεῖον ἐκπεσὸν, μὴ ἐμπεσῇ, ὅτοι ὀκότερα αὖθις ἰὼν ἡ ὀδύνη παύσηται, ἢ ὃ ἀρθρεῖον ἐπιδεῖν, ἐν ᾧ χωρίῳ τάπερ ἐφωράθη ἵνα ἐξέπεσεν, ὅτοι δύναιτο ἀρέσθαι αὖθις ὀρθοῦ ἐόντος, ἢ πόδα μὴ τιθεῖσα, ἢ πόδα μὴ τιθεῖσα, ὅτι ἢ ὃ σκιαρὸν, ἢ τι ὑγιὲς ἐν τῷ ἀρθρώσει ἐνεῖναι, ἢ ὅτι ὑγιαίνον.

HIPPOCRATIS TEXTUS CIX.

Quibus verò ætate jam robustâ articulus in hanc partem elapsus, minimè restituitur, hi quum dolor finitur, & articulus assuescit in eum locum converti, in quem procidit, recti protinus ingredi possunt sine baculo, ac recti ex toto, quum vitiatum crus neque ad inguen, neque ad poplitem facile complectur. Ergo quùm ad inguen non B *flectatur, crure in ingressu magis recto utuntur, quàm quùm integrum erat.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Το μὲν αὐτίκα, τυτήσι ἀδρηχῆμεν, κατὰ τὸν τῆς ἐκπώσιος καιρὸν ὀδυνᾶσθαί τε αὖθις εἶπε, καὶ ὕβρεων ὀλίγων γίνεσθαι. τῶ μὲν χρόνῳ παρεῖσθαι, ὅτοιν τοῦτα παύσηται, βαδίζειν δύνασθαι. δηλοῖ δὲ καὶ τοῦτα πάσχουσι, καίτοι κατὰ τὸ αὐτὸ χώρων κλινόσης τε κεφαλῆς τε μηροῦ, καὶ ἀλλοῦσης τε, ὃ ταυτόσης ὁμοίως τὰ νόσερα, δηλονότι τε, δηλοῖ δὲ παρεθεῖναι τῇ λέξει, ὃ, ἐπιδεῖν ἐν ᾧ χωρίῳ ἐφωράθη, ἵνα ἐξέπεσεν· εἰς γὰρ τὸ ἐπισημοῦ αὐταφέρειν φαίνεσθαι γνωμῶν τὸ αἰτίαν, ὅτῳ τὰ τὰ τῶν ὀλιβώματα πρὸς ἴσων ἐν τῷ χρόνῳ τυλισσῶν, ῥᾷον ἂν τὴν αὐχλίαν, ὃ τὰ τεινόμενα κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὕστερον ἐπιδεῖν τῶτο πάσχῃ, αὐτὸ μόνα παύεσθαι. δηλοῖ τι δ' ὀρθοῦ δύνασθαι βαδίζειν ἀεὶ ξύλῳ, καὶ τὸ ἐγκρυμβίου ἔσθαι ἐστὶ διδάσκειν. κεφάλαιον δ' ἐστὶ τὸ λόγῳ, τί, τε καὶ τὸ σύστασιν φυσικὴν ὃ σκέλος, καὶ ὃ μηδέτερον κάμπτεσθαι τὸ ἀρθρεῖον, μήτε ὃ κατὰ βάβαλα, μήτε τὸ κατὰ γόνυ.

C

Quo tempore articulus excidit, dolorem dixit protinus accedere, & urinam supprimi: procedente verò tempore, ubi hæc cessant, ingredi hominem posse: at qua de causa hæc finiantur, quanquam femoris caput maneat, comprimatque, & similiter nervos extendat, docuit, quùm orationi adjecit: & articulus assuescit in eum locum converti in quem procidit. Videtur enim in ea re consuetudinem causari, quoniam, quæ ab aliquo premuntur, quùm tempore occalescant, id faciliùs ferunt: & ea, quæ tunc tendebantur, quum huic molestiæ assueverint, dolore cessant. Cur verò sine baculo recti ingrediantur, ipse subjecit; caput autem orationis id est, quod crus erectum servatur, & neutra commissura, nec quæ ad inguen, nec quæ ad poplitem est, flectitur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ρ'.

Καὶ σύεσισι δὲ ἐνίοτε ποῦς τὸν γλῶ τὸν πόδα, ἅττε ῥηϊδίως ξυγκάμπτοντες τὰ αὖα ἀρθρα, καὶ ἅττε πόρρω βαίνοντες ὃ ποδί. σεῖον γὰρ ἦσαν τῇ πτέρνῃ ὅτου βαίνοισιν, ἢ τῷ ἔμπροσθεν.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS CX.

Nonnunquam etiam pedem per terram trahunt, qui superiores commissuras non facile flectant, quanquam pede toto inambulant: namque hi minus calci, quàm priori parte pedis, in ingressu nituntur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Τα αὖα ἀρθρα λέγει, τὰ, τε κατὰ ἰγνύαν, καὶ ὃ κατὰ βουβῶνα. τέτταρα δ' ἐστὶν ἀρθρα, τὰ πρὸς ὃ βαδίζειν ἐπαναπροσθοῦσα, τε καὶ βουβῶνα, ὃ κατὰ ἰγνύαν, ὃ κατὰ ἀστράγαλον, τὰ κατὰ τοὺς δακτύλους. ὡς ἓν γὰρ ἀριθμῷ λέγο, καὶ ἡ πολλὰ, δηλοῖ τὸ τῆς χρείας τε, καὶ τῆς ἐνεργείας κοινόν. τῶτο μὲν οὖν τὸ ἀρθρον, ὀλίγον τι στυπτικὴ, τὸ μὲν πρὸ κατὰ τὸ γῆς φερόμενον δηλοῖ ὃ πόδος, ὃν τὸ μάλιστα ἡμῖν ἐπαφὴ, βεβηκότι τι στυπτικοῦσιν αὐτοῖν κατὰ τοὺς δακτύλους ἀρθρον. ἡ γε μὲν ὅλη χρεῖ στερεὸν ἐνέργεια, καθὸ τε τὸ βαδίζειν, καὶ πολὺ μᾶλλον κατὰ ὃ σκέλος, ἐκ τῆς κατὰ τὸν βουβῶνα, καὶ τὸ γόνυ, διαφερόντως τείνεται. καμπτομένων γὰρ αὖτῶν, ὑφηλὸν ἀπὸ τῆς γῆς τὸ κῶλον βιάζεται κατφέρεσθαι. νυῦ δ' οὖν εἰκότως, σεσθέτερον καμπτομένου, σύρειν αὖθις ἐπὶ τῆς γῆς ἔρη τὸ πόδα. τὸ δ' ἐνίοτε, προσέτηκε, διὰ τὸ τῶν ἐν τοῖς ὑδάτοις διαφορῶν, ἃ τὸ ποσὸν τὸ βλάβος. οἱ μὲν γὰρ, ἐν ὁμαλοῖς, ἢ κατοὐτὰ χωρίᾳ βαδίζοντες, ἐπὶ βεβηκὸς ποιοῦσι καμπτοῖσιν ἐν τοῖς ὑγηλοῖς ἀρθρεσι τὸ σκέλος, ὡδ' ὅλως σύεσιν τὸ πόδα· οἱ δ' ἀνωμάλοις, πρὸς

E

F

Superiores commissuras nominat eam, quæ ad inguen est, & eam quæ ad poplitem; quatuor autem commissuræ ingressui accommodantur, quæ ad inguen est, quæ ad poplitem, quæ ad talum, & quæ ad digitos; postremam, quamvis multiplex sit, ut unam tantùm annumero, quum usum, atque actionem communem præstet. Hæc non admodum confert, dum per æquale solum ingredimur: ea verò quæ ad talum, ad progrediendum, atque ad crura transferenda nihil proficit, maximè tamen efficit, ut pes humi hæreat, ad quam rem parum faciunt digitorum commissuræ. Universa autem cruris actio, dum ingredimur, & multo magis dum currimus, à commissura, quæ ad inguen est, & ab ea, quæ ad poplitem, proficiscitur: his enim curvatis, crus à terra attollitur, ac facile transfertur: at nunc quum neutra flectatur, jure per terram trahi pedem ait. Adjecit nonnunquam propter soli differentiam, & vim; illi enim, qui per æqualia & declivia loca ingrediuntur, si vel parum quid crus ad superiores commissuras inflectant, pedem haud trahunt: sed, qui per inæqualia ambulant,

ambulant, & acclivia, miniméque eas curvant, tantùm ab eo absunt, ut pedem non trahant, ut etiam offendant in ea, quæ in solo eminent. Quique pede toto inambulent, inambulant pede toto; qui calce, planta, & extremis digitis terram contingunt. Illi enim, quibus in posteriorem partem femoris caput elabitur, de quibus ante hos tractavit, cùm brevius crus redderetur, non utebantur calce in ingressu; sed terram contingebant ima planta duntaxat, quæ (ut diximus) ab iis, qui in corporibus incidendis versantur, πεδίον dicitur: verùm, quibus in priorem partem coxæ articulus promovetur, calce primùm in terra consistente, quùm ea parte pedis, quæ ad digitos est, ingredi nequeant: quà postea utuntur, quùm jam affecto cruri insistentes transferre alterum incipiunt.

καὶ αὐτοὶ κάμπτειν ἰσχυοί, ὥσοῦτον ὑποδέοιτι τῷ μὴ σύρειν, ὥστε ἢ προσκόπτοιτι τοῖς ὀξέσι καπὶ τὸ ἄλφος, ἢ ἅτε πᾶσι βαίνοντες ἐπὶ ποδί, ὅλῃ ἐπὶ ποδὶ βαίνοιτι, οἱ ἢ τῇ πέρνῃ, ἢ τῷ πεδίῳ, ὃ τοῖς ἄκροις ἀκτυλοις ἐπιβεβηκόσι καπὰ τῆς γῆς. ὃ ἢν δὲ τέτων, οἷς ὀπίσω μέλεσι τὸ ἄρθρον, ὡς ἂν μικρότερον ἔχοιεν τὸ σκέλος, οὐκ ἐχρῶντο τῇ πέρνῃ βαδίζοντες, ἀλλ' ὑπερὰ μόνον αὐτοῖς εἰς τῦτο, ἐπόδος τὸ ἔσθος, ὅπερ ἐφαμεν ὑπὸ τῆς αὐαπομπῆς ὀνομάζεσθαι πεδίον. ἀλλ' εἰς γε εἰς τὸ πρόσω, τὸ καὶ ἰσχνὸν ἀπέδειξεν ὀξέπεσεν, ὡς ἂν ἐπέρναν ἅπτοιτο τῆς γῆς ἐδραζόντες, ἔπειτ' τὸ μὲν διωθεῖσθαι, τῷ κατὰ τοὺς δακτύλους μέρει τῆς ποδὸς ἐπιβαίνειν, ὧν ὑστέρα χρεία τῷ πρόσω, καὶ ὀκείνων ἐπικρατεῖν, ἵνίκα ἤδη μηδὲν ἐπιρροθοῦσα ἐπιεχθεῖσα

βαίνοισιν, ἢ ὃ ἐμπροσθεν. ὁ τι γὰρ πρόσθεν αὖ εἰρηντο, καὶ κάλλιον, εἴ τις αὖθι κατὰ τοῦτο δὲ τὸν λέξιν ἁρμόζουσαν, σαφὲς γὰρ ἦσαν τῇ πρόσθεν ἅτοι βαίνοισιν, ἢ ὃ ἔμπροσθεν, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον, ἐμοὶ μὲν ἐκεῖ γε προσῆκεν ὃ ἔτι μᾶλλον.

A ingrediuntur, quam priori parte pedis. Quod clarius adhuc & melius dixisset hoc modo: non enim minus hi calce ingrediuntur, quam priori parte pedis; sed magis etiam, non tamen adjecit in superiori oratione, sed magis etiam.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ις'.

Τὸ γὰρ ἔμπροσθεν τοῦ ποδὸς, ὅταν ὀκτεταμμένον ἔῃ τὸ ὀστέον σκέλεος, οὐχ ὁμοίως δυνατὸν ἐς τὸ πρόσω καμπυλέεσθαι, ὥσπερ ὅταν ξυγκεκαμμένον ἔῃ τὸ σκέλος, ὅτ' αὖ σιμοῦσθαι δυνατὸν μᾶλλον ἐστὶ, ξυγκεκαμμένου τοῦ σκέλεος, ἢ ὅταν ὀκτεταμμένον ἔῃ τὸ σκέλος. ὑγιαίνοντί τε οὕτω ἡ φύσις ἔπεφυκεν, ὥσπερ εἴρηται. ὅταν μὴ ὀκπίπτῃ, μηδ' ἐμπέσῃ τὸ ὀστέον, ὅπως ὀδυνηρότερον, ὡς εἴρηται, ἐξίῃ τὰς προφάσιας ἁπάσας τὰς ἐξηρθρημένας, ἀζηχρότερον μέντοι τὸ σκέλος τοῦ ἑτέρου γίνεται, κατά τε τὸ πυγαῖον, κατά τε τὴν γαστροκνημίην, ἢ κατὰ τὸ ὀπισθεν ἔξιν, οἷσι δὴ αὖ ὑπτίοισιν ἔπι ἐστὶ, τὸ ὀστέον ὅπως ὀλιγίστον μὴ ἐμπέσῃ, ἢ ἢν γλυεῖς ὅπως γλύπτῃ, ἢ τοιοῦτο δεῖ μηχανᾶσθαι μᾶλλον τι μινύθῃ, ἢ τὸ τοῦ κνήμης, ἢ τὸ τοῦ ποδός.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVI.

Pedis enim anterior pars, quùm reliquum crus extensum est, non æquè potest in priorem partem curuari, atque ubi flexum est: neque item simus pes redditur, ubi crus inflexum est, sicut ubi extensum crus. Igitur natura, quum benè valet, sic se habet, ut diximus. Vbi verò articulus luxatus restitutus non fuerit, homo ob propositas causas inambulat, sicut ostensum est; crus tamen altero gracilius redditur, & à clune, & à carnosa parte, quæ in posteriori crure prominet, & è regione posterioris partis. Quibus itaque tenera ætate articulus elapsus minimè restituitur, vel à primo natali die id mali incidit, femoris os magis minuitur, quàm tibiæ, aut pedis.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ κατὰ τὸ πέδιον τε, καὶ τοὺς δακτύλους μέρος τοῦ ποδὸς, ὅταν ἔμπροσθεν εἴπον αὖθι ὡς τὸ γόνυ ὀπισθόγνυ ἐδυνάμην εἶπειν ἀπὸ τῆς ἰγνύας ὀκτεταμμένης. ἀνόμασε δὲ τοῦτο τῷ ποδὸς, καμπύλεσθαι, δηλοῦ δὲ μὴ ἔκπαιον εἰθισθαι λέγεσθαι, μήτε κάμψιν, ἀλλὰ τῷ καθ' ἁρπάλεον δηλοῦν, καθάπερ ἐπὶ τῆς ἰγνύης τε, καὶ τοῦ βουβῶνος. ὅταν μὲν οὖν οἱ ἐσθιόμενοι μύες ἀπατείνωσι τὸ ὄρσον, εὐθυσμὸν πῶς ἔστι λέγειν σιμοῦσθαι τὸ πόδα. τηνικαῦτα δ' ὁπόταν ἐπ' ἐκείνοις ἐλκύσῃ τὸ σφυρὸν, εἰς ἑαυτὸν ἐλκύσῃ τὸ σφυρὸν, καὶ τὸ ὄρσον, οὐδὲν ἄνομα συμβαίνει ἔστι ἐν τούτῳ κάμπτεσθαι, δηλοῦσθαι γὰρ ὁ Ἱπποκράτης ὡς ἔφην, ὠνὶ καμπύλεσθαι ἐσόμενον ὀρθυνόμενον, οἰκείᾳ δὲ δηλουμένῳ ἐσχήματι φωνῇ ἀζόμενον. ὅτε γὰρ σιμοῦσθαι δύναται ὁ πούς, συγκεκαμμένου τοῦ σκέλεος, ὡς ὅταν ὀκτεταμμένον ἢ τὸ σκέλος, ἀκατεύθυτά τε δηλοῖ τὰ ἔμπροσθεν μυᾶν ὁ πούς ἐ δύναται· τῶν γὰρ ἔστι τὸ σιμοῦσθαι κεκαμμένου τοῦ σκέλεος, ὥσπερ ὀκτεταμμένου, καθάπερ ἐπὶ καμπύλεσθαι, χωρὶς τοῦ καμπτεῖσθαι. ἐπ' ὀλίγιστον μὲν γὰρ καὶ μὴ βίᾳ, ἐκάτερον τῶν εἰρημένων πάσχῃ, καὶ καθ' ἑκάτερον τῶν σχημάτων, ὅτι πολὺ ἢ, ἢ χρεὼν βίᾳ, ἐ δύναται· ἐπ ὡς οἶσι ἔφην, οἱ τῆς γαστροκνημίας μύες ὀκπεφυκότες, οὐκ ὀκ τῆς κνήμης, ἐφ' ὧν, ἢ πλείστα, καὶ ὁ πούς ὅλος ἔλκεται πρὸς τὸ ὀπίσω χώραν, ὅσῳ ἔνιοι μὲ ὀνομάζοισι καμπύλον ποδὸς, ἔνιοι δ' ἔκτασιν. ὥστερ γε καὶ τὴν αὐτοκινησίαν κίνησιν, ἣν ὀνομάζουσι τινὲς, ἔνιοι μὲν ἔκτασιν, ἔνιοι δὲ καμπύλου ὀνομάζοισιν. ἀλλ' ὅτι μὲ ζώντης εἰθίζ τὸ πόδα λέγειν, ὅτι δὲ τὸ ἐναντίας, οὐδὲν ἔστιν ἄπασι σύμφωνον ὄνομα. βλάπτεται δ' οὐδὲν ἡ τῶν πραγμάτων γνῶσις, ὅτι τῆς τῶν ὀνομάτων διαφωνίας. ἐγὼ γὰρ, νομίζω, ὅσα μὲν ἐκάτερον ἐδήλωσα ὀνόματος, χρεὼν τὸ διαφωνοῦντος ὀνόματος.

GALENI COMMENTARIUS.

Pars pedis, quæ ad plantam & digitos est (quam priorem appellat) extenso poplite contingere terram non potest. Vocavit autem hujusmodi pedis habitum καμπύλον, id est curvum: nam commissura, quæ ad talum est, neque extensa dici solet, neque flexa, sicut ea, quæ ad poplitem, & ea, quæ ad inguen. Ergo, ubi prioris musculi eam partem pedis, quæ inter talos, & plantam est, attollunt, dici solet aliquo modo pes σιμοῦσθαι, id est, simus fieri: ubi verò posteriores calcem ad se trahunt unà cum ea parte, quæ inter talos & digitorum radices est, nullum est nomen usitatum, quo istiusmodi habitus nominetur. Quare Hippocrates (ut ostendimus) eum appellavit καμπύλον, vocem inveniens rei, quam exprimit, accommodatam. Neque enim potest pes simus fieri, attollique à prioribus musculis: quod non aliud est quàm simum fieri, quùm crus inflexum est, sicut quando erat extensum, quemadmodum nec curvus fieri, nisi crus flectatur: potest autem utroque modo figurari, sub utroque cruris proposito habitu, sed paulum & violenter, multum; & sine vi, non potest. Ergo, cùm musculi (ut diximus) orti à posteriori parte cruris, quæ carnosa prominet, non ab interiori, calcem & universum pedem trahunt ad partem posteriorem, ejusmodi habitum pedis, Græcè nonnulli καμπύλον, nonnulli ἔκτασιν nuncupant: quemadmodum, ubi pes in contrariam partem à prioribus musculis movetur, alii ἔκτασιν, alii κάμψιν nominant, in quo casu (ut retuli) dici solet pes σιμοῦσθαι, id est simus fieri: in contrario nullum est nomen, de quo inter omnes conveniat; sed nihilo deterius habet rerum peritia propter vocabulorum dissensionem. Equidem absque vocabulis, de quibus non conveniat inter omnes, oratione utrumque mihi clarè videor explanasse.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS CXIV.

MInimum autem femur minuitur, quum in hanc partem promovetur: minuitur tamen caro ubique à posteriori parte præsertim, sicut in superioribus quoque à posteriori parte præsertim, sicut in superioribus quoque dictum est. Ergo quicumque rectè educati fuerint, uti crure possunt, cùm increscunt, quamquam aliquanto brevius altero est, baculo tamen fulciuntur à parte cruris vitiati: nequeunt enim absque calce, ima planta consistere, quod quibusdam alia de causa claudicantibus licet. Quamobrem nequeant, paulo supra declaravimus: idcirco ligtur baculo egent. Iis verò, qui negligenter habiti fuerint, neque crure terram contingant; sed id suspensum habeant, ossa magis minuuntur, quàm aliis, qui crure utuntur: circa articulos autem crus, quod ad rectum habitum pertinet, magis depravatur, quàm quibus articulus alio modo luxatur.

B

C

GALENI COMMENTARIUS.

QUidam ex iis, qui hujusmodi dictiones exponunt, tantam videntur earum habere peritiam, ut minimùm arbitrentur nullo modo significare: non minimùm maximè. Hi ergo Hippocratem dixisse existimarent his, qui sic affecti sunt, femur nullo modo minui. At minui ipsum constat, non æquè tamen, atque ubi in alias partes prolabitur: causæ enim, ob quas minuitur, leviores sunt in hoc casu, quàm in illis. Duas autem causas reddidimus, instrumentorum depravationem, & actionum noxam, ob quam parum crure utuntur. Sed, quùm in hanc partem femoris caput erumpit, præterquamquòd instrumenta non admodum depravantur, actio ipsa cruris multum læditur.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS CXV.

VT summatim igitur dicamus, articuli, qui E *excidunt, & elabuntur, non eodem modo semper excidunt & elabuntur: modò enim multo plus, modò multo minus. Vbi quidem multo plus & elabuntur, & excidunt, in universum majori negocio restituuntur: ac nisi revertantur, ossa, caro, atque habitus, & magis, & apertiùs depravantur, vitiantur que. At, quùm minus excidunt, & elabuntur, ossa hæc faciliùs conduntur: & ubi vel negligantur, vel reponi nequeant, minùs debilitantur, & cum leviore detrimento in hoc casu, quàm in eo, quem proximè posuimus. In reliquis ergo articulis multum interest, magis-ne an minus sua sede excedant: sed utrumque caput* F *tam femoris quàm humeri semper omninò æquè prolabitur: quoniam absque ullo excessu simpliciter rotundum est, & caro recipitur, quod in orbem est, & optimè sibi aptatur: quocirca evenire non potest, ut in his articuli dimidium procidat: nam, cùm rotundus sit, vel totus erumpet, vel intrò revertetur. Id ergo, quo de agitur, ex toto sua sede movetur, aliquin non excideret: interdum tamen magis, interdum minus, à naturali sede recedit, quod magis femori evenit, quàm humero.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μη'.

ΗΚιστα μὲν ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τὸ ὀλισθήματος, ὁ μηδὲς μισθῶν. μινύθουσι μέντοι αἱ ἔφοδοι πάντη, μᾶλλον ἢ κατ' ὀπισθεν ἴζῃ, ὥσπερ ἤδη καὶ πρόσθεν εἰρηται. ὅσοι μὲν οὖν αὐ ὑπολωβῶσιν ὀρθῶς, ὅταν μὴ δύνωνται προσβαίνειν ἐπὶ σκέλεϊ ἀνέξει ὀμφοῖν, βακτηρίᾳ μόνον· ἐπὶ ἑτέρᾳ δ' οὐκ ἔστι, ὁμως ἢ ἐρείδεσθαι ἐξίλλεσθαι τοῦτο, ἢ ὅ σπεῖρον σκέλος. ὃ δὲ κάρτα δύναται πάσχειν ἀπὸ τῆς πτέρνης, παρ' ἣν ἡ τοῦ ποδὸς ῥίζα, ὑπεκπίπτοντος, ὥσπερ ἐν ὑπέρθροις καλάμοισιν ἔνιοι δύνανται. ὥσπερ ἢ μὲν δύναται, τὸ ὀλίγῳ πρόσθεν εἰρημένον, δεῖ δὲ τοῦτο προσδοκᾶσθαι ξύλου· ὅσοι δὲ οὐ κατανοοῦσιν, ἢ μηδὲν ῥᾳδίως ἔχοντα τὸν σκέλεϊ, ἀλλὰ μετέωρον ἔχουσι, τάχιστα μινύθουσι τὰ ὀστέα ἐς πάντων μᾶλλον, ἢ τοῖσι χερνιβουίοισι, μινύθουσι δὲ καὶ αἱ ἔφοδοι, πολὺ μᾶλλον, ἢ τοῖσι χερνιβουίοισι. ἔχει δὲ καὶ ὧδε, ἐς ὃ δεῖν πρᾶγμα τούτοισι ὃ σκέλος, μᾶλλον τι, ἢ οἷσιν ἄλλως ἐκπέπτωκεν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝιοι τῶν ἐξηγουμένων τὰς τοιαύτας λέξεις, ὅπως οἰήσονται ἐμπείρους ἕξειν αὐτῶν, ὡς τε, ὃ μὴ ἥκιστα, σημαίνειν νομίζουσιν ὑπὲρ ὅλως. ὃ δὴ οὐχ ἥκιστα, μᾶλιστα. οὕτω δὴ αὖ νομίσαντες ὑπ' Ἱπποκράτους εἰρῆσθαι, τοῖς ὅτε παντάπασι, μηδ' ὅλως μειοῦσθαι τὸ μηρόν· ἀλλὰ φαίνεταί γε μειοῦμενος. ἐμοὶ μὲν ὥσπερ ὅτι τοῖς ἄλλοις ἐκπίπτουσιν, ὅτι μετεωροτέρας ἐκείνων ἔχει τὰς μειούσας αὐτὰς. ἐνέχυται δὲ ἡ ἕδρα δύο, διαφορότητι τῆς ἐργασίας, καὶ βλάβει τῆς ἐνεργείας, δι' ἣν, ὀλίγα χρῶνται τῷ σκέλει. ἀλλ' ἐν τούτῳ παθήματι, πρὸς ᾧ μὴ διεγράφθαι μεγάλως, δηλοῖ ἡ τῆς ἐνεργείας βλάβη σφόδρα ὃ σκέλος γίγνεσθαι.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ριέ.

ΩΣ μὲν οὖν ἐν κεφαλαίῳ εἰρῆσθαι, τὰ ἄρθρα τὰ ἐκπίπτοντα, ἢ τὰ ὀλισθαίνοντα, αὖτίς ἐστιν ἃ ἐνίοτε ἐκπίπτει, ἡ ὀλισθαίνει, ἄλλο τε μὲ πολὺ καὶ εἰσω, ἄλλο τε δὲ, πολὺ ἐλάσσω. καὶ οἷσι μὲν πολὺ πλέον ὀλισθῇ, ἢ ἐκπέσῃ, χαλεπώτερα ἐμβαλλόμενα τε ἐπὶ τὴν ἕδρη· καὶ ἢν μὴ ἐμβιβασθῇ, μείζους καὶ σπληνοτέρας ἢ περιόντας, ἢ κακώσεις ἴσχει τὰ ζῶντα, ἢ ὀστέων, καὶ χρῶτος, ἢ σημάτων. ὅταν δὲ μεῖον ἐμπέσῃ, ἢ ὀλισθῇ, ῥᾳδίων τε ἐμβαίνεται ἢ ζῶντα τὰ ὀστέων χθόνι. ἢν δὲ καὶ περιθῇ, ἢ ἀμβληθῇ ἐμπεσὼν, μείους ἢ ἀσινέστερα αἱ περιόντες γίνονται, ἢ οἷσιν ὀλίγῳ πρόσθεν εἴρηται. ἔστι δὲ οὖν ἀλλὰ ἕδρα, καὶ πάνυ πολὺ διαφέρει, ἐς τὸ, ὅτε μὲ μεῖον, ὅτε δὲ μεῖζον ὃ ὀλίσθημα ποιέεται. μηρὸς δὲ καὶ βραχίονος κεφαλαὶ ἀεὶ πλησιόπτωτοι ὀλισθαίνουσιν ἀυτὴ ἑαυτῆ ἑκατέρη. ἅτε γὰρ τροχοῦλαι μὲ αἱ κεφαλαὶ ἔασαι, ἀπλωὶ δὲ τροχοῦλαι, καὶ φαλαγκρὼν ἔχουσι. κυκλοτερὲς δὲ αἱ κοιλίαι ἔασαι, αἱ δεχόμεναι τὰς κεφαλὰς, ἁρμόζουσι δὲ τῇσι κεφαλῇσι· δεῖ δὲ τοῦτο σκοπεῖν ἀυτῇσι τὰ ἡμεῖς ἐκτρέπειν δ' ἀρθρεῦσι ὀλισθαίνοι δὲ αὐ δεῖ τὰ ἀφεστέλλειν, ἢ ἐς τὸ ἔξω, ἢ ἐς τὸ εἴσω. ἀεὶ δὲ γε ὁ λόγος ἔστιν, ἐκπίπτουσι τελέως ἤδη, ἐπεὶ δύο γε ἐκ ἐκπίπτουσιν. ὁμως δὲ καὶ ἔστιν, ὁτὲ μὲν πλέω ἐκπίπτειν ἄσσα τῆ εἰσω, ὁτὲ δ' ἐλάσσω, μᾶλλον δὲ τι μηρὸς, ἢ βραχίονος πέπονθεν.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΥ τωύτης μόνης τῆς ῥήσεως, ἀλλὰ καὶ τῶν ἑφεξῆς ἁπασῶν, ἓν ὄντι κεφαλαίων κοινόν, ἀλλήλων διαφέρειν τὰς ἄρθρων ἁρμονίας, ἢ σμικρὸν διαφορὰν, ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον. ἔνιαι μὲν γὰρ, ὅτι πολὺ ἐκ φύσιν, ἔνιαι δ' ἐπ' ὀλίγον ἀφίστανται, μᾶλλον καὶ ἧττον ἑκάτερα τοῦτο πάσχουσαι. ὡς δὲ μὴ δοῦναι τι ἄλλων ἀρθρων, δῆλόν ἐστιν, εἴ τε καὶ ἀπόζυσα, καὶ καρπὸν, καὶ κνήμιον, καὶ πόδα, καὶ δακτύλους. ὅτι δ' ἐκ τῶν καὶ ὦμον, καὶ ἰσχίον, ὑπεδείκνυτο, μὲν διωκάμενον ἐκ τοῦ καλῶς ἔχοντος διάρθρημα εἰς τὸ τὰς κεφαλὰς ἐκ ἀρθρων, σφαιροειδεῖς ὔσας, ἐμβαίνειν κοιλότησιν, ὑφ' ἃς ἐχούσας κυκλοτερεῖς, ἐφ' ὧν ἐδύνατόν ὅτι διαμένειν τὰς κεφαλάς. ἐξ ἀνάγκης γὰρ διὰδοσις, εἰ ἴσαι τὰς κοιλότητας ἐμπίπτουσιν, ἐκπὸς ἀπεῖν ὀλισθαίνουσιν. ἀλλ' ὅμως, φησὶ, καὶ πάντων, ἔνιαι μὲν ἐξόλωσαν, ἐνίαι δ' ὀλίγιστον ἀφίστασαι τὰς κεφαλὰς, ἐκ φύσιν. δῆλον δ' ὅτι τῶν βραχυτάτων, ἐκ πλείστου τὸ μεταξὺ, διαφορὰς ἴσχει καὶ τὸ μᾶλλόν τε, καὶ ἧττον, οὐκ ὀλίγας.

GALENI COMMENTARIUS.

NOn modò hujus orationis, ſed & omnium quæ ſequuntur, caput unum eſt, luxata non mediocriter inter ſe differre, quatenùs magis, aut minus à naturali ſede recedunt. Nonnulla enim multum, nonnulla parum abſunt, utrumque autem magis, aut minus patiuntur. In aliis quidem articulis res clara eſt, ut in cubito, manu, crure, pede, digitis: ſed humeri & femoris caput indicat non poſſe paulùm ſuo loco excedere (quod vitium Græci παράθρημα dicunt) quùm rotundum ſit, & in cavum inſeratur, quod oras in orbem habet, in quibus conſiſtere caput nequeat: neceſſariò enim, vel protinus recederetur, vel ex toto excideret. Utrumque tamen caput ait interdum longè, interdum paulùm, à naturali ſede recedere. Ubi verò & plurimum & miminum datur, non paucas, quod ad plus & minus attinet, differentias intercedere manifeſtum eſt.

B

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΟ ΓΕΡΙ ΑΡΘΡΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ,

ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΥ ΕΙΣ ΑΥΤΟ

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ.

HIPPOCRATIS

DE ARTICULIS LIBER

ET GALENI IN EUM

COMMENTARII QUATUOR.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΤΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΝ.

Περὶ τῆς Διαφορᾶς, καὶ τῆς τῆς Διαρθρώσεων ἰατρικῆς, αἳ ἐν τοῖς σκέλεσι, καὶ χερσί, τε, καὶ τούτων μέρεσι τυγχάνουσιν. Τάξις τε πόνου τῆ τὰ ὀστέα πάμφυ, ἃ τῆς ζωστῆς μηχανῆς ἐν τῷ ἕδρᾳ Ἱπποκράτους καθέδρην καλοῦσι.

COMMENTARIVS QVARTVS.

LIBRI ET COMMENTARII ARGUMENTVM.

De Differentiis, ac de Curatione Luxationum tractat. quæ in Cruribus, & Manibus, horumque partibus contingunt. Ratio item interponitur Excidendorum ossium, & Structuræ illius machinamenti, quod Scamnum Hippocratis appellatur.

HIPPOCRATIS TEXTUS I. Α ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ α'.

QVandoquidem nonnulla ex iis, quæ à primo natali die sua sede moventur, sed parum excesserint, restitui possunt, præsertimque ad pedis articulos.

Ἐπεὶ ἔνια καὶ τῶν ἐκ γλυεῆς γινομένων ὀλιοδημιῶν, ἢν μικρὸν ὀλιοθῇ, οἷά τε ἐς τὠυτὸ φύσιν ἀγαθὴν, καὶ μάλιστα περὶ τὰ τοῦ ποδὸς ἄρθρα.

GALENI COMMENTARIUS.

QVod ait, primo natali die, nonnulli ad eos referunt, qui in utero sunt: alii ad eos, qui non multo antè nati sunt. Horum

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΚ γλυεῆς, ἔνιοι μὲν οἴων ἐπὶ τῶν συγγενομένων εἰρηκασί φασιν, ἔνιοι δ', ἐπὶ τῶν ὀλίγον πάλιν χρόνον τῆ γονιθείσης. Τούτοις μὲν οὖν μάρτυ-

ρῆ τῷ εἰρημένῳ ἐφεξῆς. καὶ σφαλεῖς ἁμάρτοιεν, οἱ πε- A
ρὶ μόνων τῶν γνωσθέντων ἀκούοντες· ἄμεινον γὰρ, ἐπ' ἀμ-
φοτέρων ἡηθῆναι λελεῖφθαι τὸν λόγον. ὅτι δὲ τοῖς ἑτέροις μάρ-
τυρῆ τῷ ἐφεξῆς εἰρημένῳ, μικρὸν ὕστερον ἐπιδείξομεν, ὅταν
ἐκείνου ἐξηγούμενα πάλιν ῥήσῃ.

sententiam comprobant quæ sequuntur; sed illi proculdubio errant, qui accipiunt in iis tantùm, qui in utero sunt: Satius enim est ad utrosque orationem referre. Præterea, quæ sequuntur cum aliis facere paulopost demonstrabimus, ubi eum locum aperiemus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ β'.

Ὅσοισιν ὀν γλωσσὸς κυλλοὶ γίνονται.

HIPPOCRATIS TEXTUS II.

B *Quibus à primo natali die crus varum est.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὴν ἢ τὸ ἔξω διαστροφὴν τῆ σκέλους, ἁπλῶς ἑρμηνεύειν ὠιόμην κύλλωσιν, ἐφ' ἧς, ἔφη συμβαίνειν, ῥᾴστην τῶν ποδῶν. ἀρξάμενος ἢ ποδὸς εἶπεν, ἐπειδὴ πλείω τὸν ἀριθμὸν εἰσι, γιγνώμενα μὴν ἅπαντα, καὶ τὰς καὶ τὰ ἀστράγαλον διαρθρώσεις, ἡ μὲν ἑνὸς ὀστοῦ τῆ διάρθρωσιν ἔρχετο πρὸς ἄλλο· ἡ μὴν γε σφύρη, καὶ ὃ ἔξω μέρος, ἢ ἢ κνήμη καὶ ὃ ἔνδον, ἑκατέρα μεγάλαις ἀποφύσεσιν ἄλλο, πλευμαδαίᾳ, ὃ ἢ πρόσω μέρος αὐτοῦ, πλευρὰς ἔν, οἷς κεφαλὴν ἔχᾳ, περυκῶαν ἐπ' ἀυχένι, πλευμαδοειδέσιν ὑπὸ κοιλότητος ὀστοῦ, τῆ καλουμένῃ σκαφοειδεῖ, ᾗ καὶ ταύτῃ γε μάλιστα ἡ διάρθρωσιν αἰωτίνεσθαί τε σημειοῦται τῆ ποδὶ ὃ πρὸς τὸ ὀπίσω χώρει ἀπάγειν συμβαίνει. ἢ μὲν καὶ πῆ μὲν ὁ ἀστράγαλος πρὸς τὸ πέρναν διαρθρώσθαι, καθ' ὃν εἴρηται τρόπον, ἐν ᾧ πρὶ ὀστῶν ὑπομνήματι, ἢ γυμναζόμενος σαφεστέρως ὑμῖν τῆσδε τῆ ἐξηγήσεως ὁμιλέσει. ἀλλ' αἵ γε κυλλώσεις τῆ ποδὸς, μάλιστα γίνονται, πρὸς τὸ ἔξω χώρειν ἀφ' κυκμοῦντος τῆ κνήμης ὡς ἀμαρθοῦσθαί τε, ἢ ἀπέκτον κνήμαν, τῆ κάτω τῆ σφύρης ὀπίσθιον, ἢ πλευμαδοειδεῖ τὸ ἀστράγαλον ἔξωθεν.

HIPPOCRATIS TEXTUS II.

GALENI COMMENTARIUS.

CRus varum, id est in exteriorem partem conversum: supra etiam nuncupavit κυλλόν, ubi spectare intro pedem ait. Dixit autem pedis articulos, quoniam plures numero sunt, omnes juxta tali commissuram siti, cum quo non unum os tantùm committitur. Sura enim ab exteriori parte, ab interiori tibia, utraque magno processu complectitur talum, cujus pars prior, quæ rotunda est, & quasi caput habet rotundum cervici superimpositum, à cavo excipitur illius ossis, quod scaphæ similitudinem refert, qua parte commissuræ pes potissimùm, & sursum extenditur, quùm simus efficitur, & in posteriorem partem ducitur: sed & ab inferiori parte talus cum calce committitur, quomodo in libro de ossibus explanavimus, in quo exerceri jussimus eum, qui debeat in his expositionibus versari. Verùm pes tunc potissimùm varus redditur, cùm tibia in exteriorem partem crevit, sic, ut inferior suræ processus, quo talum ab exteriori parte complectitur, sine ulla fultura sustendatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ γ'.

Τὰ πλῆσα τούτων ἰήσιμα ἔσται, ἢν μὴ πάνυ ἢ ἐκκλισις εἴη, ἢ ἢ φοιτικέων γεγονότων ἤδη παιδίων ξυμβῇ. ἄμεινον μὲν οὖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐπιθυμῆν τὰ ἰσιαῦτα ἧκιν πάνυ μεγάλων τῆ ἐνδεῖν τῆ ὀστέων τῆ ἐν τῆ ποδὶ, ἧκιν τε πάνυ μεγάλων τῆ ἐνδεῖν τῆ ἕρκτων τῆ καὶ τῆ κνήμων ἔσ).

HIPPOCRATIS TEXTUS III.

PLerique sanabiles sunt, nisi ita magnus excessus sit, aut pueris jam adultioribus res incidat. Commodissimum, itaque his est celerrimè subvenire, antequàm & pedis ossium, & carnis in crure magna admodum defectio sequatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Προσῳξέων λέγᾳ, τῶν ἔτι πλέον ἠξημένων, ὧν ὐχ ὁμοίως ἔστιν ἀνάπλασος τῶν ὀστῶν οὐσία, καθάπερ τῶν βραφῶν δὲ ἀφ' μαλακότητα· προσθλιν γὰρ ἔτ γε, καὶ τῶν ἤδη γεγονότων, αὖθις ἀφηλέγεσθαι εἰ ἢ καὶ καὶ τῶν ἔτι κυημίων, ὐχ ὁμοίως δῆλον, ἀλλὰ πολλάκις τε ἀφ' τῶν ἐμφανῶς ἐμπεμόρθυσε, ἐ τοῖς κυημίοις ἐξαρθρήματα γίγνεσθαι.

GALENI COMMENTARIUS.

ADultiores vocat eos, qui plurimùm increverunt, quorum ossa non æquè tractari & componi possunt, atque infantium, propter mollitiem. Hinc itaque colligitur Hippocratem de iis agere, qui nati jam sunt: at loquatur-ne de illis qui in utero sunt, non similiter manifestum est; sed in superioribus sæpius retulit in utero matris articulos luxari.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ δ'.

Τρόπος μὲν οὖν κυλλώσιος, ὐχ εἷς, ἀλλὰ πλείονες. τὰ πλῆσα μὲν ὃν ἔστι ἐξαρθρηκότα πεπτάπασιν, ἀλλὰ οἱ ἕδος ἀγκῶνος, ἐν ᾧνι ὁπλὴ τῆ ποδὸς κεκυλωμένα.

HIPPOCRATIS TEXTUS IV.

MOdus ergo ejus vitij, sub quo pes varus sit, non simplex est, sed multiplex. Plerumque autem varus redditur, non quod articulus ex toto luxatus fuerit; sed quod pes consueverit re aliqua exceptus figurari.

A

GALENI COMMENTARIUS.

MOdum τρόπον dixit, quod verbum plerumque mutuari solet, quùm de unoquoque eorum loquimur, quæ inter se differunt singula: sed nunc agere potest, qua ratione pes varus fiat, quod multis modis accidit. Namque id quod subjicitur, utramque sententiam comprobat, quùm ait: plerumque autem varus efficitur, non quòd articulus ex toto luxatus fuerit; sed quòd pes consueverit re aliqua exceptus figurari. Nam, quùm inquit, non quod articulus ex toto luxatus fuerit, unum quendam vitii modum expressit: quùm verò dixit, sed quòd pes consueverit re aliqua exceptus figurari, undè is fiat, ostendit. Neque alienum est depravari tenera, & veluti cerea infantium ossa, pravè à nutricibus figurara, cùm in cunis collocantur quodammodo contorta, vel pluribus velamentis involuta, vel sic, ut à quibusdam etiam urgeantur, à quibus omnibus depravationes fiunt.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS V.

HÆc autem in curatione animadvertenda sunt. Os cruris, quod ad talos extat, ab exteriori parte in interiorem propellendum, dirigendumque est: calx contrà è regione ejus in exteriorem repellendus, ut ossa quæ excesserunt, inter se concurrant, & in medio, & à latere pedis: digitique omnes unà cum pollice repellente in interiorem partem inclinandi, atque ita cogendi sunt.

C

GALENI COMMENTARIUS.

SCribit ipse in libro de fracturis: Crus binis ossibus continetur, quorum alterum altero tenuius est, ab una parte multo, paulo ab altera. Solent autem recentiores hoc os, quod ab exteriori parte situm est, Græcè nominare περόνιον. Jubet igitur, ut illud in interiorem partem cogatur, simulque calx repellatur in exteriorem, idque præsertim ex calce, quod è regione est, cruris videlicet, quod super ipsum naturaliter situm est. De hac autem restituendi ratione anteà sæpius mentionem fecit, quæ omnium communis est: siquidem necesse est, quod naturali sede excessit, in pristinum locum propellere: & quod subjectum est, in contrariam partem adducere, ut ossa inter se concurrant. Quæ subjicit de ipsis dirigendis evidentissima sunt iis qui in memoria habeant, quæ superius diximus in expositione hujus Libri, & antè, ejus, qui de fracturis est. Siquid autem occurrat, quod obscurius videatur, illud duntaxat enodabimus.

D

E

F

HIPPOCRATIS TEXTUS VI.

DEligere item convenit, adhibito cerato, quod resinam copiosè acceperit, & fasciis mollibus, non parvis, neque admodum arctatis.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΩΣ ὁ πολὺ μὲν, ὅτι τῷ καθ' ἕκαστον διαφέρουσιν, ὡσαύτως οὐδὲν ἂν ἔσφαλτο πεπτώκη διαλεγόμενος, εἴωθε δὴ διαφέρειν ἔθος, ὄνομα, δύναθαι γε μὲν νῦν, καὶ ὡς τῆς ὑμέτερος τῷ κωλυομένου λέγειν, ὁ τι κατὰ πολλοὺς γίνεται τρόπους. καὶ γὰρ ὁ διαφερόμενος ἀμφοτέρωθι μάρτυρά μοι λέγοιτος αὐτὸ, τὰ πλεῖστα μὲν οὖν ἐξηρθρωκότα πεπτώκασιν, ἀλλὰ δι' ἔθος ἡμάτος ἔν τινι σκληρῷ τόπῳ διαφθαρέντα. οὐ μὲν γὰρ τῆς φαίης, μὴ ἐξηρθρηκότα τελέως, εἶτα ὑπὸ ἔθους ἐνόλωσε τὸ παθός. οὐ δὲ τῆς, ὅτι ἔθος ἡμάτος, ἀπαλάττ ὄντα, καὶ εἰς κηρωειδῆ τὸ πρῶ βρεφαῖ ὄντα, διαφθείρεσθαι, μηχθηναῖς ὑπὸ πρῶ ἔσφαλτο ἡμαπτόλωμα, κατατιθεμένων ἐν τοῖς λίχνοις περιεσπαμμένα πως, ἢ καὶ σπαργανώσεσι πλέοσι ἐπιβλήμασιν, ἢ θλιβόμενα ποῖς ὕπνοις, ὑφ' ὧν ἀπόλυται, αἱ διαστροφαὶ γίνονται.

HIPPOCRATOUS ΡΗΣΙΣ ε'.

ΠΡοσήκειν δὲ τῇ ἰητρείῃ. ὅσα μὲν ἀπωδέῃ μὴ, καὶ κατορθοῦσι τὴ κνήμης ὃ κατὰ τὸ σφυεῖν ὀστέον ὃ ἔξωθεν, ἐς τὸ εἴσω μέρος, ἀπωθέειν δὲ ἐς τὸ ἔξω μέρος, τὸ δὲ πτερόνης, ὃ κατ' αὐτὸ τὸ ἴξιν, ὅπως ἀλλήλοις ἀπτώτηση τὰ ὀστέα τὰ ἰξίοροπα, κατὰ μέσον τὸ ἐγκάρσιον τὸ πόδα. ἰοὺς δὲ τοὺς δακτύλους, ἀνωρθοῦσι ξυὶ τῷ μεγάλῳ δακτύλῳ ἐς τὸ εἴσω μέρος ἐγκλίνειν, καὶ πλευραπαχίζειν ὧπας.

GALENI COMMENTARIUS.

ΑΥτὸς ἐν τοῖς περὶ ἀγμῶν εἶπεν· ἡ δὲ κνήμη δύο ὀστέα ἔχει, τὸ μὲν, συχνῷ λεπτότερον ὃ ἕτερον τοῦ ἑτέρου, τὸ δὲ, ὀλίγῳ πολλῷ λεπτότερον, ἀλλὰ ἴσις τε μετ' αὐτὸν ὀνομάζειν φρόνιμον. ἰοὺτων δὴν, ὡσεῖν ἔστω κελεύει, καὶ τὸν περόνην, τοῦτ' ἔστιν ἀναθεῖναι ὡπὸς, ὃ κατὰ τὸν ἴξιν, ὅσῳ δύναιτο μάλιστα αὐτὸς, ὃ κατὰ τὴν κνήμην διαστῆναι, τῷ ἐν τοῖς φύσιν, ὑπεκειμένῳ αὐτῇ. πολλάκις δὲ ἐμφανέστερον ἤδη περὶ τούτου τῆς ἐμβολῆς εἶπεν, ἀπαύτων ὄντων κενοῦ. καὶ γὰρ, ὃ μὲν ἐξίσχιος τὸ κατὰ φύσιν, ἐὰς τοῦ δεξιαίου χάσεως ἐπθυμαχαιῶν, ὅπως ἀλλήλοις ἀπτώτηση τὰ ὀστᾶ. τὰ δὲ ἑρεξῆς ἑρμηνεύει περὶ τῆς διαστάσεως αὐτῶν, ἱκανῶς ἔστι γεγραμμένοις ὧν τ' ἐμφανέστερον ἐὰς τοῦτο τὸ βιβλίον ἐπιμέμφ ἐξηγησόμενοι, καὶ ὧν ἔτι τούτου φανέστερον, εἰς ὃ περὶ ἀγμῶν. εἰ δέ τι παρεμπίπτοι, δικαίως ἀπαφίεσεν εἰρήσεται, περὶ μόνου τούτου ποιήσομαι τὸν λόγον.

HIPPOCRATIS TEXTUS VII.

HIPPOCRATOUS ΡΗΣΙΣ ς'.

ΕΠιδεῖν δὲ χειρωτὴ ἐρρηγνυμένῃ δεῖ, καὶ σφιδέσι, καὶ ὀθονίοισι μαλθακοῖσι, μὴ ὀλίγοισι, μηδὲ ἄγαν πιέζοντας,

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τοῖς ἀμφιπλαστομβίοις μέρεσιν ἐπιτιθέντες ὀθόνη ἢ ῥητίνῃ ἐρίου τὰ κηρωτὴ, ἀξιοῦ συνέχειν μᾶλλον τὸ διήρμοσται ἢ τὰ ὀδόντια, καὶ ξηραίνειν μᾶλλον τὰ σύμπτωσις. ὁμοίως οὖν τὸ συνέχειν, ὃ φυσικῶς ἐστὶ τὸ ἁρμονικῶς ἐπιτεθὲν, ἐπαρκεῖ τοῖς θραυσθεῖσιν μέρεσιν· ὅτε δὲ τὸ ξηραίνειν, ὃ κρατεῖν ἐστὶ. τοῦτο δὲ αὐτὸ, μόνιμον αὐτοῖς φυλάξει ἢ ἁμφιπλασιν· ὀθονίοις δὲ χρῆσθαι κελεύει, μᾶλλον μὲν ἁμφὶ τὸ μαλθακότητα τῶν σωμάτων, ἢν ὦσι τὰ ἡλικίας ἐν τῷ βρέφει. πεπιεσμένοις δὲ ἐπιτίθεσθαι κελεύει ἐρίοις, φυσητοῖς δὲ ὦσι τὰ βιαίως πεπιεσμένα θλίψιν αὐτῶν, ἐμμάλιστα ὅταν ὦσι μαλακῶν γένων τὰ σώματα. ὅτι δὲ ἢ πίεσις πείθεσθαι κελεύει, ἁμφὶ τοῦτο πλέοσι χρῆσθαι τοῖς ὀθονίοις ἀξιοῖ. τὸ δὲ ἀποτάλαν τὰ ὑποδέσεως, ἔφασκεν, ἢ πίεσιν, ἢ πλῆθος τῶν ὀθονίων γίγνεσθαι.

B

C

D

E

F

GALENI COMMENTARIUS.

Partibus compositis aptatur ceratum, quod resinam acceperit, quoniam fasciæ cuti melius inhærent, & partes corporis magis siccantur, ex eo quod fasciæ inhærent, sequitur ut partes quæ curantur, immobiles, ut compositæ sunt, serventur: ex eo quòd partes siccantur, ut spissentur, & confirmentur, quæ res etiam compositæ fideliter tuetur. Porrò autem fascias molles adhibet ob corporum mollitiem, quæ infantium corporibus propter ætatem ineſt, quas leniter adstringit, cavens ne vehementer arctatæ comprimant, præcipuè cum corpora mollia sint. Sed quia minùs adstringit, idcirco imperat ut plures fasciæ injiciantur: scripsit enim vinculi firmitatem, vel pressu comparari, vel numero fasciarum.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ζ.

Οὐτε ἢ τὰς περιαγωγὰς πιέσεως τῆς ὑποδέσιος, ὥσπερ ἢ τῆσι χερσὶν ἡ κατόρθωσις ἦν τῷ ποδὶ, ὅκως ὁ ποὺς, ὀλίγον μᾶλλον ἐς ὃ βλαισὸν ῥέπων φαίνηται.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Καὶ τοῦτο κοινὸν ἁπάσης ἐπανορθώσεως ὑπάρχον τε, ὃ καὶ γλιχόμενον ὅτι παραλείπεται, πολλάκις ἐστὶ αὐτὸ παρημελημένον. ἡ βελτίων γὰρ, ἐν τῇ ἐπανορθώσει, τὰ ἁμπλαπτόμενα ποῖ ὃ κατὰ φύσιν ἀκριβῶς ἀρξόντα, καταλιπεῖν αὖθις. κελεύει μὲν παραλαμβάνειν ὀλίγον ὅπη, ὡς ἐν τούτου τὸ πολυχρόνιον αὐτῶν ῥοπὴν ὅτι τὸ ἁμαρτοφυὲς αὐτοῦντες, ἐν τῷ μέσῳ καταστῆσαι δυνηθῶσιν. ἢν δὲ κατὰ φύσιν ἀκριβῶς. εἰ γὰρ ἐν τούτῳ, ἁμπλαπόντες καταλείποιμεν, ὅτι πλὴν πολυχρόνιον ἁμαρτοφυὲς κατορθοῦ τὰ μέλια. δῆλον δὲ ὅτι καὶ τοῦτο πρόβλημα, ἐν τῇ γλωκωτάτῳ πεφύτευν κατεστέρωκε θεραπευτικῷ σκοπῷ, καθ' ὃν ὑφαίρεσιν τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων ἰάματα ἔστι, μήτε τὰ καταψυχόμενα θερμαίνοντων ἡμᾶς τῇ μετρίᾳ θερμασίᾳ, μήτε τὰ θερμαίνοντα μετρίως ψυχόντων, ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἐπέκειτε τῆς μεσότητος εἰς ἃ χρὴ τὰ θεραπευόμενα, ὅσον ἀπεχώρησιν αὐτῆς ὁ πάθος ὅτι πλεῖστον. καὶ νυῦν οὖν, ἐπεὶ μὴ πᾶσης ἢ ἡ κύλλωσις ἐναντία βλαισότητι ἁμφὶ πάντων τῶν λόγων, ὃ καλῶν ὁ Ἱπποκράτης θεὸς ὃ βλαισὸν ἀξιοῖ ῥέπειν, ἐπέκεινα δηλονότι τῆς κατὰ φύσιν ἀκριβοῦς ὄντων.

GALENI COMMENTARIUS.

Hoc item præceptum communiter ad luxata, fractaque omnia pertinet, quod sæpius ab ipso memoriæ proditur: Non enim vult in dirigendo, quæ composita sunt in naturalem sedem exquisitè restituta, ita relinqui; sed paulo ultrà compelli, ut ad contrarium ejus loci, in quem diu perversa spectarunt, à nobis impulsa, consistant in medio, quod prorsùs secundùm naturam fuit: nam si collocata in hoc dimitterentur, ad diuturnam depravationem redirent. Constat autem præceptum hoc ad id consilium pertinere, quod in curando maximè commune est, in quo contraria contrariorum esse præsidia docuit: quùm nec refrigerata moderatè calefaciamus, nec calefacta moderatè refrigeremus: sed eatenus à medio in contrariam partem recedamus, quatenus in alterum morbus recessit. Nunc, quia pes varus est, cui vitio contrarium id est, sub quo valgus efficitur, idcirco Hippocrates jubet, dum componitur, ut in valgum convertatur, scilicet ultra sedem prorsus naturalem.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ η'.

Ἰχνος δὲ τὸ πιέσεως, ἢ δέρματος μὴ ἄγαν σκληροῦ, ἢ μαλυσδώδους.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Καὶ τοῦθ' ἕνεκα τοῦ μονίμου τῆς ὑποδέσιος ὑπομνήσεως. ἀφ' οὗτο δὲ οὖν, ἢ περιπαθεῖν, αὐτὸ κελεύει τὴν ὑποδέσιν ταύταν ὕστατον, ὅπως ὀμοίνιν τε συνέχῃ πᾶσαν, αὐτήν τε μὴ θλίβῃ τὰ χεῖρα. τοῦτο δὲ ἐδήλωσε, τῇ περικειμένῃ ῥάκει, χεῖρας ἐφεξῆς πιοῦσα.

GALENI COMMENTARIUS.

Hoc etiam ad stabiliendam juncturam molitur: quamobrem jubet ipsum postremum omnium super juncturam devinciri, ut eam totam contineat, & carnem ipsam non comprimat, id quod sequentibus expressit; inquit enim:

HIPPOCRATIS TEXTUS VII.

Non secùs autem circumagenda fascia est, quàm si pes manibus dirigendus sit, ut paulò magis valgus appareat.

HIPPOCRATIS TEXTUS VIII.

Solea item conficienda est, aut ex pelle non multum dura, aut ex plumbo.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS IX.

Alligandaque non ut cuti insidat, sed cùm postrema lintea circundantur. Vbi jam aliigaveris caput unius ex fasciis, quibus vincitur, è regione minimi digiti assuendum est illis fasciis, quæ sub pede sunt, ut dum moderatè se habere videatur, fascia sursum ducta circa posteriorem cruris partem, quæ carnosa prominet, volvatur, atque ita firmiter maneat. Sed (ut uno verbo dicam) quasi ceram fingamus, debemus & manibus in naturalem sedem compellere, & vinculo similiter non magna vi, sed leniter, adducere.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ θ'.

Προσπιδεῖν δ', μὴ ἐφ' ὃ τι μάλιστα ἰσθμὸς τὰ ὀστέα, ἀλλ' ὅτῳ ἥδιστα ἔθεσιν ὀξέσιν ὀδυνώδεσι μὴ ὑπὸ ἐπιδεῖν. ὅταν δὲ ἤδη ἐπιδεδεμένου ἑνὸς τῶν ὀθονίων μὴ δ', οἷον ἐπιδεῖν, τὸ ἀριστερὸν σκέλος ἐπὶ τὸ κάτω ἐφ' ὃ πόδος ἐπιδέσματα, ἐκ τοῦ ἴσου τὸ μικρὸν δακτύλου, ἔπειτα ἐς ὃ ἂν τείνοντα, ὅκως μὴ δοκῇ μετέωρος ἔχειν, ἐκβεβάλλειν αὐτοῦ τὸ χαροκημίδιον, ὡς μόνιμον ἡ κατατεθειμένον ἄτερ. ἁπλῶς δ' λόγῳ, ὥσπερ κηρὸν πλαστέον τε, καὶ ἐς τὸ φύσιν τὸ σχῆμα ἄγειν, ὃ τι ἐκκεκλιμένα, καὶ ἐς στεῖλαι μένα τὸ φύσιν, ὃ τῇσι χερσὶν ὅπα ἐξορθοῦται, ἐς τὴν ἐπιδέσιν ὡσαύτως. ἐσοτέον δὲ ὃ βιαίως, ἀλλὰ πρηέως καὶ.

B

GALENI COMMENTARIUS.

Regione minimi digiti, hoc est, ab exteriori parte pedis fasciam appendit, quam attrahit ad posteriorem partem cruris, quæ carnosa prominet, quandoquidem pedi varo medetur: quòd si valgum curaret, ab altera parte fasciæ caput assueret, quoniam inclinare pedem oportet in contrariam partem, atque convertitur, sic, ut, quæ extrà spectant, compellantur introrsum: quæ introrsum, similiter in contrariam regionem cogantur.

C

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐκ τῶν κατὰ μικρὸν δάκτυλον χαλᾷν, δυτέον τὸ ὀκτὼ τῷ πόδος, τὸ ἀρίστερον πιέζοντα πρὸς τὸ χαροκημίδιον, ὀπίσω κεκυλωμένον πόδα θεραπεύει, βεβλαμμένον δὲ ἐναντίως ἐποίησε. ἐπὶ θάτερα γὰρ ἔπιπτε τὸ πόδα, πάλιν αὖ ἐπίπτε τὸ αὐαρέτησιν. ἐπὶ τοιαύτα γὰρ χρὴ περιάγειν τὸ πόδα τῇ ὀρθροφορᾷ, ὡς τὰ μὲν εἰς τὸ ἔξω χάσκειν ἀναγκαῖα, εἰς τοὐπίσω ἐπιστρέφειν, τὰ δ' ἔσω τὸ μεταστῆναι πεποιημένα, τὰ τοιαῦτα πρὸς τὸ ἐναντίον ἀπάγειν τόπον.

D

HIPPOCRATIS TEXTUS X.

Assuendæ autem fasciæ sunt, ut quomodo opus est, suspendantur: alia enim depravatio aliam suspendendi viam postulat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ι'.

Προσράπτειν δ' τὰ ὀθόνια, ὅκως αὖ ξυμφέρῃ τὰς ἀναλήψιας ποιέεσθαι. ἄλλα γὰρ ἄλλης δεῖ χωλωμάτων διέξοδον ἀναλήψιος.

GALENI COMMENTARIUS.

Quod ego nuper posui, ipse nunc declarat, aliis depravationibus alias suspendendi rationes accommodari. Constat autem, ubi pes in interiorem partem spectet, ita suspendendum esse, ut extremum crus in interiorem partem compellatur, pes in exteriorem: ubi pes in exteriorem inclinatur, ita ut crus in exteriorem, pes in interiorem urgeatur: ubi in utramvis partem paulum excesserit, appensa fascia moderatè in contrariam partem cogi debet: qui longè à naturali situ recessit, validiùs repellendus est. Ideò depravationem (quam χώλωμα dixit) commune nomen omnium pravitatum accipito.

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὅπερ ἔφθημεν ἐγὼ πρότερον εἰρηκὼς, αὖθις ἐν ταῖς λόγοις δηλοῦσθαι, ἄλλα ἄλλης, δεῖ χωλωμάτων, διέξοδα λέγων ἀναλήψεως. τὸ μὲν κεκυλωμένα, δῆλον ὅτι τὸ ἔσω μέρη πρὸς τοὺς ὃ τῆς κνήμης πόρους, ἔξω δὲ τὸ πόδα. τὸ δὲ βεβλαμμένον, τοὐναντίον τὸ ἔξω μὲν τῶν κνημίων, ἔσω δὲ τὸν πόδα καὶ τὰ μὲν ἐπ' ὀλίγον ἑκάτερα πεπονθότα, μετρίως αὐτὰ φέρ, ὅτι τὸ ἐναντίαν χάσκειν πεπόνθασι τὰ ἀναλήψιν. τὸ δὲ ἐπὶ πλέον ἐκπεκχωρηκότα, σφοδρότερον αἰτιᾶσθαι τὸ δεῖ τοῦτο, καὶ κοινὸν ὅπα πασῶν τὸ ὀρθροφορᾶ ὄνομα νῦν εἶπε, τὸ χώλωμα.

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XI.

Alcei verò è plumbo instruantur, qui super junctura obligentur, ad eam formam, quam Chiæ crepidæ habebant: quibus opus non est si quis manibus rectè componat, rectè item fasciis alliget, rectè sustendat. Curatio igitur hæc, neque sectionem, neque ustionem, neque aliam varietatem requirit: celeritas enim opinione hujusmodi vitia curationi cedunt; tempore tamen superanda sunt, dum corpus justo habitu increscat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ια'.

Ὑποδημάτιον δ' πιέεσθαι μολυβδίνιον, ἔξωθεν τὸ ὀπηδίσιος ὑπεδεδεμένον, οἷον αἱ χίαι κρηπίδες ῥυθμὸν εἶχεν, ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ δεῖ, ἢν τις ὀρθῶς μὲν τῇσι χερσὶ ὀρθροῦσιν, ὀρθῶς δ' ζώσιν ὀθονίοισι ὑπαδῇ, ὀρθῶς δ' καὶ τὰς ἀναλήψιας ποιῇται. ἡ μὲν δὴ ἴησις αὕτη, ὡς ὅτε δεῖ, ἔστε κρίσιος οὐδεμιῆς δεῖ, ὅτ' ἄλλης ποικιλίης. θᾶσσον δὲ ἐκακοῦ τὰ τοιαῦτα τὸ ἰητρεῖσι, ἢ ὡς αὖ τις οἴοιτο. μετρησικαὶ μέντοι χρὴ τοῦ χρόνου, ἕως ἂν αὐξηθῇ τὸ σῶμα ἐν τοῖσι ὑγιήσιοι ἐθέμασιν.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὁποῖον μὲν ῥυθμὸν εἶχεν αἱ Χίαι κρηπῖδες, οὐχ οἷόν τε γνῶναι σαφῶς, ὁπόθ' ἡδὲ καὶ αὐτὸν ἔτι τὸν Ἱπποκράτην εἰπεῖν, ὅτι αἱ χίαι κρηπῖδες ῥυθμὸν εἶχον, δυωάμενος εἰπεῖν, ἐσιώπησεν. εὔδηλον δ' ὅτι τὸ στενόχορον μὲν ἀκριβῶς τὸ πόδα, μὴ γλίσχρον δὲ τὴν χρόαν τοῖς ἁβρόπλασι σωμάτιοις παιδίοις, ὑπηνδειόπατόν ἐστιν ὑπόδημα, ὥστε φεύγειν τούτοις ἀποβλέποντα τοὺς σκυτοτόμους, ὅ νυνὶ αὖ δυώμενοι ποιεῖν ὑπόδημα χρήσιμον, αὐτοῦ τοῦ ζητεῖν ὁποίας τινὰς ἦσαν αἱ χίαι κρηπῖδες.

B

GALENI COMMENTARIUS.

QUænam fuerit Chiæ crepidæ forma, non satis patet, quoniam neque Hippocratis seculo in usu erat: atque idcirco inquit, ad eam formam quam Chiæ crepidæ habebant, quùm potuisset dicere, habent. Constat autem infantibus, cùm diriguntur, id calciamenti genus maximè idoneum esse, quod ad unguem pedem excipit, & carnem non comprimit: ad quam rem spectantes, parare nunc idoneum calciamentum poterimus, quamvis cujusmodi Chiæ crepidæ fuerunt, non requiramus.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιβ'.

Ὅταν δὲ ἐς ὑποδήματος λόγον εἴη, ἁβρύλαι ὑπηνδειόπατοι, αἱ πηλοπατίδες καλεόμεναι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XII.

VEi autem ad calceos veniatur, aptissimi sunt, qui per loca luto plena gestari solent, πηλοπατίδες nuncupantur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

C

Εἰς ὑποδήματος ἥξει λόγον τὸ σκεπτόμενον παιδίον, ὅταν τε τὰ κατορθούμενον μέλη ὑγιὲς ᾖ, καὶ πλικεύσῃ, ὅταν τε τῶν τόνος αὐξηθεὶν ἡδύσῃ, καὶ μηκέτι μαλακὰ αὖπαλ ἦ ὀστᾶ τῆς οὐσίας ἔτι. ὅσῳδ' ἂν ὑπτιότερα χρὴ πεφύτευσθαι αὐτὸ βαδίζειν, ἵνα μὴ πάλιν ὑπὸ τῶν ἐμπεσόντων διαστροφῶν ἐπηυξήθη τὸ μέλος. ὅταν δ' ἀβλαβὲς διὰ παντὸς βαδίζειν, ἁβρύλας ὑποδεῖν αὐτῷ φυσικάς. κοῖλον δ' ἔστιν ὑπόδημα τοῦτο, καὶ περισφιγμένον ἀκριβῶς ὅλῳ τῷ ποδὶ, μέχρι περ ἦ τὸ σφυρόν· εὔδηλον δ' ὅτι τοιοῦτόν ἐστι, καθ' ὃν ἐπιλύσειεν αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης εἰπὼν, ἀυτὰς πηλοπατίδας ὀνομάζεσθαι. τὸ πρῶτον γάρ τὸ ὄνομα, εἰ μὲν διὰ τοῦ χ γράφοιτο πηλοπατίδας, διὰ τὸ πατεῖσθαι τὸ πηλὸν ὑπ' αὐτῶν. εἰ δὲ διὰ τοῦ β πηλοβατίδας, ἐπειδὰν βαίνων ἀσφαλὰς ἐν πηλῷ δυνατὸν ᾖ τοῖς ὑποδεδεμένοις τοιοῦτον ὑπόδημα.

D

GALENI COMMENTARIUS.

VEniunt ad calceos pueri qui curantur, quum pars quæ dirigitur, confirmata fuerit, & aliquid increverit, atque ossa ipsa non amplius mollia sint. Nam nec permittendum est ut prius inambulent, ne pars ad priorem depravationem iterum revertatur: at ubi tutò ingredi possunt, calceis utantur licet, quos Hippocrates ἁβρύλας appellat. Est autem calciamenti genus cavum, quod arctè pedem universum exquisitè usque ad talos complectitur. Manifestum est autem ejusmodi esse, ex eo, quod Hippocrates subjicit, quùm inquit, πηλοπατίδες nuncupantur, hoc enim nomen inventum est: quod si per ω scribatur, πηλοπατίδες, ductum erit à luto, quod πηλὸς Græcè dicitur, quùm ab ipsis lutum calcetur; calcari enim πατεῖσθαι dicunt: si per β, πηλοβατίδες, à luto similiter, & à verbo ambulare, quod βαίνειν dicunt, quùm, qui iis utantur, tutò in luto ambulent.

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιγ'.

Τοῦτο γὰρ ὑποδήματον ἥκιστα κρατεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ποδὸς, ἀλλὰ κρατεῖ μᾶλλον.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIII.

NAmque hoc calciamenti genus à pede minimè coërcetur, sed magis ipsum coërcet.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἄλλος ἄλλος αὐθρώπος εἰθισμένος τε, καὶ πέφυκε βαδίζειν. ὁ μὲν τις ὀρθὰς ἀκριβὰς ἔχων, ὁ δ' εἴσω μᾶλλον, ἢ ἔξω ῥέποντα τὸν πόδα, ὃ τινὲς μὲν αὖπαλ παρ' ἡμῖν, τινὲς δὲ τὴν πατέρην βαίνοισι μᾶλλον, διὰς ὁ ὅμηλος· ὅλην σημείοισι. καὶ τίνων, καὶ φαίνοιτ' ἂν στενοχορούσας ἀεὶ ὃ ἔστιν τῆς βαδίσεως οἱ ἀνθρωποι, τὰ ποιοῦντα τὰ ὑποδήματα, ὅσα μήτε βαθέα, μήτ' ἀκριβῶς ἔξω περισφιγμένα τῷ ποδὶ, καί σοι θεωρήσεται τι τῶν τοιούτων ὑποδημάτων, ἐνεργὸν ἐξ αὐτῶν λογίσασθαι, πῶς χρώμενος αὐτοῖς βαδίζῃ. ὁ μὲν γὰρ ὀρθὸν, καὶ μηδαμόσε ῥέπον, ἀλλ' ὅλῃ ὁ σκυτοτόμος ἐποίησε αὐτὸ, τοῦτον ἀφωμοίωσεν, ὀρθὸν σημαίνῃ ποιεῖσθαι τὸν πόδα τῷ

F

demonstrat. Idem evenit, ubi calceus, vel in posteriorem, vel in priorem partem vergit. Non secus etiam clavi, ubi attriti magis sint, vel ad calcem, vel ad plantam, vel ad exteriorem partem, vel ad interiorem, indicio sunt ambulantis pedem in eas partes converti. Hunc igitur calceum Hippocrates coërceri ait à pede, hoc est superari: sicut à contrario, qui rectus servatur, & in neutram partem declinat, coërceri pedem, cogique rectum, ac sine inclinatione terræ insidere. Caput autem hujus structuræ id est, ut calceus universum pedem arctè contineat, & abunde altus sit: arctè autem complecti pedem non potest, nisi multis locis findatur. Quamobrem venatores hujusmodi calceis induuntur, cùm per inæqualia loca, & saltare, & currere necesse habeant, in quibus obtorquentur, convelluntur-que juxta talos, nisi calcei ex toto cuti hæreant.

A

B

HIPPOCRATIS TEXTUS XIV.

Donea item est ratio calciamenti Cretensis.

GALENI COMMENTARIUS.

In Asia nostra, & non minus in Creta nunc calciamenta in usu sunt, quæ ad medium usque crus pertinent, in quibus fissa pellis est multis locis, & ab utraque parte dextra scilicet & sinistra æqualiter extenta: extremis partibus foramina habet, per quæ trajectum lorum partes pellis incisas inter se contrahat. In aperto autem est hujusmodi calceis pedem cum universa commissura, quæ ad talos est, contineri, atque adstringi. His autem utuntur apud nos venatores potissimùm, quùm feras sectantur: quandoquidem in asperis, atque inæqualibus locis non solum currere, sed saltare etiam coguntur. Eadem causa Cretenses ad talium calceorum usum impulit ob vastos insulæ montes, atque asperitatem.

C

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιη'.

Επιτήδειος δὲ ὁ κρητικὸς τρόπος τῶν ὑποδημάτων.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ετι καὶ νῦν ὅπως ἀσκεῖται καὶ τῶν ἡμετέρων Ασίαν, καὶ ἐν Κρήτῃ, μέχρι κνήμης μέσης αὐτῶν. ἔστι δ' ἰχνηλὰς ὑπὸ αὐτῷ πολυσχιδὲς τὸ δέρμα, καθ' ἑκάτερον τὸ μέρος, ἀριστερόν τε, καὶ δεξιόν· ἴσον ὑπερτεταμμένον τε, καὶ ἰδίᾳ σωστεθραμμένον ἐπὶ τοῖς πέρασιν, ὡς ἱμὰς διεκβαλομένων τῶν τενόντων, συναγαγεῖν καὶ ἄλληλα τὰ τετμημένα τοῦ δέρματος τμήματα. φαίνεται δ' ὅμως ὑπὸ σφυγμά τε, καὶ σφίγγει τὸν πόδα, μὴ τοῦ φύσιν ἀφαιρεθέντος ὅλης ἀφιδός, τὸ τοιοῦτον ὑποδημα. χρῶνται δ' αὐτῷ μάλιστα περὶ ἡμῖν, οἱ κυνηγέται θηρεύοντες, ἐπειδήπερ ἐν τραχέσι καὶ αἰωμαίοις χωρίοις, αἰσχύνονται πολλάκις ὑπὸ τρέχειν μόνον, ἀλλὰ καὶ πηδᾶν. ἡ δ' αὐτὴ, καὶ τοῖς κρῆτας, αἰτία τοιούτου ὑποδήματος χρῆσθαι ἔπεισε, διά τε τὸ μεγέθη τῶν ὀρῶν τῆς νήσου, καὶ τὸ τραχύτητας.

E

DE OSSSIBVS, QVÆ EXCIDVNT simul & nudantur.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΥΜΝΟΥΜΕΝΩΝ ὀστῶν, μαὶ ἄζαρξήματος.

HIPPOCRATIS TEXTUS XV.

Vbicunque cruris ossibus luxatis accedente vulnere articuli qui ad pedem sunt, sive in interiorem, sive in exteriorem partem, penitus excedant; reponendi non sunt: sed sinendum est, ut cui placet medico, eos reponat: scire enim convenit, ubi repositi serventur, hominem decedere, paucisque diebus vitam trahere: nam pauci septimum diem excedunt, cùm nervorum dissensione absumantur.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιθ'.

Οκόσιοι δ' ἂν κνήμης ὀστέα ὄζαρξήσηται, καὶ ἕλκος ποιήσηται, τελείως ἐξίεναι τὰ περὶ τὸν πόδα ἄρθρα, εἴτε εἴσω ῥαγήσηται, εἴτε ἔξω τι ἢ ἔξω, τὰ τοιαῦτα μὴ ἐμβάλλειν, ἀλλ' ἐᾶν τὸ βυσσόμενον τῶν ἰνῶν ἐμεδεῖν. σαφέως γὰρ εἰδέναι, ὅτι ἀποθανεῖται, ἐὰν ἐμβληδεῖται ἐμμείνῃ, καὶ ἢ ζῶσι ἢ ὀλιγημέρῳ τάσιοι γλυσθῇ. ὀλίγοι γὰρ αὐτῶν τὰς ἑπτὰ ἡμέρας ὑπερβάλλουσιν, ἀπορίῃ γὰρ ἐκλείπων ἐστίν.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

ΕΜΕάλλειν μὲν ὀστᾶ λέγλ τὰ τῆ πορύης, ἓ τὰ τῆς ὠμωνύμως πεπτῆ τῷ μηρία ὀνομαζομένης κνήμης. ἀζίσῃ ὃ ζώλτα, ὃ γυμνώτατ τῆ χρωτὸς, ὃν ἑκάτερα τῆ ἄφαρθρώσεως τῆ κνήμης, ἰὸ τε πρὸς τῆ πόδα, ὃ τὸν μηρὸν ποιῆται. ἐπεὶ πρῶτης ὧν ἀξαιλέγεται, τῆ πρὸς τῆ πόδα ἀξαρθρώσεως, ἀξιῶν ὅτᾳ ἐνταῦθα τὸ τῆ κνήμης ὀστοῦ ἐξαρθρήσῃ γυμνωθὲν, ἀφίσεαζ τῆ ἐμβολῆς, ἀξὲ τῆ βλάπτηρὸ ὠλιον ἀπασμὸν, εἴρηται ὃ ἤδη πρὸ τέτου καὶ τῶν πρὸ τῆ ἀγκυλῆ, ὅτι συμβαίνῃ κζ τῆς ζιαιρέσας ἀξαθέσης, τῆ μὲν τοι ἀξαπαζαζ τῆ μυῶν, τῆ ὃ σωέρχεαζ, κὴ σῴζειν τῆ ἕνωσιν. αἰαπαλαθέντων ὧν αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, ἐλκόμενον γίγνεται τὸ κῶλον ὅλον, ἀκολυθῆ τε, κὴ σωαναστομῦμον τοῖς μυσίν. ἐαὶ δέ τις καζαπίνας, ἐμβαλὴν ὃ ὀζίχον ὀστοῦ, ἅμα μὲν ἡ καζάπασις αὐτῶν, βραθέως ἐ σμικραὶ ἐρᾳάσῃ τοῖς μυσὶν, ἅμα ὃ ὁ μῆκος τῆ κώλου σωαποτείνον αὐτοῖ, ὀλιγίσῃ σφοδρᾶς, κὴ κζ τᾶτε, μεγάλων μὲν ὄντων τῶν μυῶν, ὀξ ἀνάγκης ἀκλεθήσῃ ἀπασμός. Εἰ ὃ μικροὶ τύχοιεν ὄντες, οἷοι κζ τοῖς ζακτύλοις εἰσὶν, ὅθ' ἅτω μὲν ἀκινήτων ἔσαι. σῳὸ ἀκριβεία ὃ πολλῆ τῆ ὄχλος θεραπείας, οἱ πολλοὶ τῆ ἰδίαν ἀξιοῦσιν. ὃ μὲν ὧν εἰς τῆ θεραπείαν χρήσιμον, εἴρηται μοι. λογικὸν δέ τι ζήτημα ἔζι κζ τὸν ὕζερον τᾶτον, ὀνόθεν ὅτ' ὠφέλειῶ, ἅτε βλάπτον τῆ θεραπείαν, ὑπομενοῦμεν ἡμεῖς δίχα τῆ προσίθεσθαι τοῖς τῆ κνήμης ὀστοῖς, τὰ ὀξαρθρήσαντα· τῆ γὰρ ἐμβαινόντων τοῖς κοιλώτατον, ἐ ἀκριβῶς ἐναρμοζόντων τοῖς ἐζοχαῖς, πάνυ εἶναί φησι ζ ἐξαρθρήμα. καὶ γὰρ ἓ κοιλᾶ ὠπὸς ἀρθρα ζώλτα, καθὸν δέδεικται πολλάκις ἔμπροσθεν. ὁπὸ ὧν δέδεικζαι, φασὶ, τῶν κνήμων ὀξαρθρεῖν λέγλ, ἀλλὰ τῆ ἀνάγκαλον. ῥητέον ὧν πρὸς τὰ τοιᾶτα ζητᾶντας, ὃ ἓ ἔμπροσθεν ἤδη μοι λέλεκται, ἓ σημῆναι ὃ λεγόμενον προβλημα, μόνον φεσπίζειν τῆ Ἱπποκράτει, καθ' ὃν κὴ ὁ Πλάτων ἡμᾶς τε ποιεῖν ἀξιοῖ τᾶτο, κὴ πρῶτον ἀυτὸς προβλῆ. δέδεικζαι δ' ἡμῖν ἐπέρωθι, ὅτι οἱ παλαιοὶ πάντες, ὁπὸ ἄλλον, ἢ τᾶτον ἔσχον τῆ σκοπόν. μόνος γὰρ φαίνεται Περδίκκας· ἐζηλωκέναι αὐτῶ ἐν τοῖς ὀνόμασι μικρολογίαν, ὡς εἰώθασι προσαγορεύειν οἱ τὰ Περδίκου ζηλώσαντες. ὅπ δ' ὀνόθεν ἡ Σφηνίσεως τ διηγήσεως βλάπτεται, δῆλόν ἔζι ἐξ αὐτῆς τ ῥήσεως, εἰπόντος ἓ Ἱπποκράτης, εἶσι δ' ὡ κνήμης ὀξέα ἐξαρθρήσθαι, τελέως ἐξίζηται ἓ πᾶσα τ πόδα ἀρθρα. καὶ γὰρ ἐαὶ ὁλίζον ἀρῇς ὃ, ἐξαρθρήσθαι, δῆλόν ἔζι τὸ λεγόμενον, ὡς τᾶτο τέλειον προσέθηκεν ὁ Ἱπποκράτης, μηδὲν ὅλως τ διαφέρειν μικρολογίαν, ἢν οἱ ζητᾶντες, ὑπὸ τὸ πολὺ, πάντες ἀδύνατοι λέγλ εἰσίν. οἱ δὲ γε δύναμιν ἔχοντες ἑρμηνευτικὴν, εἰς τῆ ἐνέργειαν τ ἑρμηνείας ἀποβλέποντες, ὀυδὲ πρόσκολοθοῦσι τοῖς κζ μέρος ὀνόμασιν, ἀλλ' ὅτι ῥέοντος αὐτοῖς χρήσθαι, κζ τ τῶ Ἑλλήνων συνήθειαν. ὁ γοῦν Ἱπποκράτης, ἔοικε νῦν ἐπονόμασε ὅπ ἐξίζαζ τῆς ὀξαρθρώσεως τα τ κνήμης ὀστᾶ, ὀξαπτέσνατα τὸ δέρμα, τῆ ἑρμηνείαν ὕστως πεπίσαζ. τὸ γὰρ ἐξέχον, ἓ φοσκῶδον ὅπ πολὺ τ ὀξαρθρώσεως, ἑξηρθρηκέναι λέγων αὐ τῆς ἐναρμόζεσθαι ἑρμηνεύσῃ, ἓ τῆ ὃ προβλήματος φθονοῦσα φρονήσαι τ ἀκούοντα.

OSsa κνήμης, id est cruris, suram intelligit, ac tibiam, quæ κνήμη Græcè dicitur, & cognominis est cum eo toto quod inter genu & pedem est. Nudantur autem hæc & cute excedunt, ad utramque cruris commissuram, cum pede scilicet & cum femore. Antè igitur tractat de commissura cruris cum pede, imperans ut, ubi tibiæ os luxatum nudetur, B à reponendo caveamus, propterea, quòd nervorum distensio superveniat: quod ubi incidat, dictum est in opere de fracturis, musculos alios convelli, alios contineri, & continuatos servari. Ubi ergo ad suum initium contrahantur, universum membrum brevius redditur; sequitur enim, quùm à musculis attrahitur. Quare si quis extendens os extans reponat, musculi & ipsa intensione non mediocriter lædentur, & longitudine membri simul distenti dolorem sentient intolerabilem. Atque idcirco, quùm musculi grandes sint, nervorum distensionem sequi necesse erit: nam & C ubi exigui essent, quemadmodum in digitis, neque sic res periculo vacaret. Multi tamen ex his ob summam in curatione diligentiam servantur. Hactenus, quod curationi utile erat: Supereſt quæstio quædam ad locutionem spectans, quæ curationi non prodest, aut officit: ut si requirant aliqui, cur Hippocrates de cruris ossibus ἐξαρθρεῖν id est luxari dixerit, quùm id vitium esse eorum ossium affirmet, quæ in cavis se insinuant, non eorum, quæ processus accipiunt, hos enim vocat κῶλα D id est articulos, ut antè sæpius ostendimus. Non debuit igitur (inquiunt) dicere ἐξαρθρεῖν de crure, sed de talo. Iis, qui hæc requirunt, respondendum est id, quod in præcipuis sæpenumerò diximus, Hippocratem eò tantùm intendere, ut propositam rem exprimat, quod ipse Plato, & præcipit, & primus exequitur. Alibi autem demonstravimus Veteres non aliò quàm huc spectasse: solus enim Prodicus studuisse videtur tenui huic nominum inquisitioni, quam qui Prodicum sequuntur, solent exquisitam diligentiam nuncupare. Hippocratem verò nihil obscurius rem E expressisse, ex verbis ejus apertè consipicitur, quùm inquit: ubicumque cruris ossibus luxatis, articuli qui ad pedem sunt, penitus excedunt. Nam, si omninò dempseris verbum luxatis, apertum est quod proponitur. Sed Hippocrates hoc adjecit, nihil respiciens ad tenuem hujusmodi nominum inquisitionem, cui qui studient, plerumque non sunt eloquentes: nam, qui dicendi facultatem habent, ad vim enunciationis respicientes, verba singula non attendunt, sed Græcorum more illis F utuntur, quorum copiam habent: quomodo videtur nunc Hippocrates loqui, volens ossa cruris à commissura recedentia cute excedere. Si quis enim id, quod extat, & extrà commissuram valdè prominet, luxatum dicat, clariùs rem exponet, auditoremque imagine rei docebit.

A

HIPPOCRATIS TEXTUS XVI.

Edem insuper & crus gangræna prehendit: quæ sic futura esse certum scire convenit.

GALENI COMMENTARIUS.

GAngrænam quoque his supervenire ait, ob inflammationis scilicet magnitudinem, ubi excedentia ossa recondita fuerint. Inflammatæ ergo partes, cùm rubor inflammationis recedit, lividæ evadunt, minuique dolor videtur, eò quòd sensus torpeat: sed, ubi, quæ sic affectæ sunt, ex toto sentiendi facultate carent, Græcè id vitium non amplius gangræna, sed sphacelus vocatur. Inter hunc autem & magnam inflammationem media gangræna est, quæ tantò gravior ejusmodi inflammatione est, quantò levior sphacelo: sub hoc enim natura membri universa corrumpitur: idemque, ubi jam hæret, curationem non admittit, sed solum à principio, cùm non dum sphacelus est, sed magna gangræna sphacelo vicina. Verùm abutimur interdum vicinorum affectuum nominibus ad eos significandos, qui ad hos accedunt, quamquam nondum ex toto ipsorum speciem & naturam habent. Sic igitur & ingentem inflammationem, cùm non amplius suum colorem tuetur, dolorique est, interdum nominare gangrænam confuevimus, quæ quamvis gangræna nondum penitùs sit, futura tamen est paulo post, si negligatur.

B

C

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κϛ'.

ΑΤαρ ἢ γαγγραινοῦδες ἰκνέεται κνήμιον, ἢ τ' πόδα, ζώοπα βεβαίως εἰδέναι χρὴ ὅπως ἐσόμενα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑὶ ὁ τ' γαγγραίνης παῖγμα, ὠδαγλίνεδαί φησιν ἀνωτῆς, ἐμβαλνδέντων τῶν ὀξερόντων ὀστέων, ὠδὰ ὃ μὲν μάλη δηλονότι τῆς φλεγμονῆς. ὅταν γοιεῦ ὑπὸ τὰ παθη τὰ φλεγμαίνοντα, τό, τ' ἐρυθρὸν τῆ φλεγμονῆς ἀπόλλυται, πελιδνοῦται γινομένων τῶν ὑγρῶν, ἅτε ὀδύνη μεμειωμένη δοκεῖ, διότι κ) ἡ αἴσθησις ἐναρκώδη· ὃ ὅταν μὲν τελέως ἀναίσθητα ἤδη γένωνται τὰ ὕτεα παρόντα σώματος, ὃ παῦρος, οὐκέτι γαγγραινᾶν, ἀλλὰ σφάκελον ὀνομάζεται. μεταξὺ δὲ τούτου ἔ σφακέλου, ἢ τ μεγάλης φλεγμονῆς, ὅσῃ μὲν ἡ γάγγραινα, τοσοῦτον χεῖρον τῆς τηλικαύτης φλεγμονῆς, ὅσον μετεωρότερον τὸ σφακέλου. φθορὰ γὰ ὅτις ὅλης οὐσίας τοῦ σφακελίσαντος μέλους, ὥστε οὐκ) ἀνίσταται τις αὐτὸν ἤδη συνισταμένων, ἀλλ' ἐτ' ἀρχομένων, ὅσῃ δὲ σφάκελός ὅλον ὑπνος, ἀλλὰ γάγγραινα μεγάλη, πλησίον ἥκουσα σφακέλου. καθεχόμεθα δ' ἐνίοτε ὑπὸ τῶν ὀνομάτων ἐπὶ τῶν κειμένων παθῶν ἐνόμασι, ὅσα τ' ἀφικνουμένων ἐπ' ἐκεῖνα ἰδέαν τε κ) φύσιν. ὥσπερ οὖν ἔ τ μεγάλην φλεγμονὴν, ὅταν μήτε τ' ὀδύνην, ἐνίοτε γάγγραινάν ὀνομάζομεν, μηδέπω μὴν σύσηρ ἀκριβῶς γάγγραινα· εἰ δ' ἀμελησθείη, μικρὸν ὕστερον ἐσομένην.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVII.

Nec mihi etiam videtur idoneum esse veratrum eodem die datum, & rursus epotum; sed ut quodvis tale ad idoneum proximè accedere, cui tamen confido. Quod si neque ab initio reponantur, neque tentet aliquis ea reponere, plerosque se explicare manifestum est.

GALENI COMMENTARIUS.

TRactavimus de usu veratri ad ejusmodi vitia in commentariis in librum de fracturis.

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κζ'.

ΚΑὶ οὐκ αὖ μοι δοκεῖ, ἐτ' ἐλλέβορος ὠφελήσειν ἀνθρώπεμέρου τε δυθεὶς, καὶ αὖθις πινόμενος. ἄγχιστα γ', εἰκῆρ τι ποιοῦντων· ἃ μὴν τοι οὐδὲ τοῦτο δοκέω. ἢν γ' μὴ ἐμβληθῇ, μηδὲ ἀπ' ἀρχῆς, μηδὲ εἰπειρηθῇ ἐμβάλλειν, πειρωμένων οἱ πλῆστοι ἀπορ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΠΕρὶ τῆς ἔ ἐλλεβόρου χρήσεως ἐπὶ τοιούτων παθῶν, εἴρηταί μοι, ὅσῃ τῇ εἰς ὃ παρὰ ἀγμῶν ὑπομνημάτων.

HIPPOCRATIS TEXTUS XVIII.

Vlcire autem crus & pedem oportet eo modo, quo ipse velit.

GALENI COMMENTARIUS.

FUlcire crus & pedem ἐρμόσθαι dixit, hoc est, stabiliter collocare: quò spectans imperat ut membrum figuremus, quemadmodum maximè cubantem juvat. Nam, quod ait, eo modo quo ipse æger velit, huc evadit.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κη.

ΧΡὴ ἢ ἁρμόζ μὲν ἔ κνήμιον ἔ τ' πόδα ὅπως, ὡς αὐτὸς ἐθέλει.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΗΡμόζ ἰέ τιν κνήμιον, ἢ τὸν πόδα, ὃ ἀσφαλῶς ἐστὶν ἑστερίζθαι. τοῦτον ἢ τοιαζόμενόν σε κελεύῃ, ὃ αὐξηθυμώτατον αἰρεῖσθαι χρῆμα τοῦ κάμνοντος· ὃ γὰ, ὡς αὐτὸς ἐθέλῃ ἐκάμνων, τοῦτον ἕξῃ τ' σκοπόν.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ιθ'.

Μοῦνον δ', μὴ ἀπαωρυμμία, μηδὲ κινυμμία ἔστω.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ μὲ μὴ κεκινυμμένα, δυνάμει σεσείρπτο καὶν τῷ B ἠρμόσθαι. τοῦτο γὰρ ἔστιν αὐτὸ ὃ ἠρμόσθαι, τὸ ἐπιξήρασθαι ὅπως κῦ παῦ μέλος, τὸ κῶλον, ὡς μηδαμῇ δύνασθαι κινῆσθαι. τὸ δὲ μὴ ἀπαωρυμμένα, καλῶς σεσείρπτον. εἰρηκὼς γὰρ ὅτι ὧν αὐ διαφορώτατον ἡ παῦ κάμνοντι ζῆμα, τοῦθ' ἡμᾶς αἱρῆσθαι. δεῖ ζημιῶσθαι δ' ὃν τὸ καθάρροπον ὑπερκεῖμθος, ἀξιοῖ τοῦτο φυλάττεσθαι, φόβῳ ῥωμαπάθειαν τὰ πεπονθότα, φλεγμονῆς ἄπρον γένεσθαι. μεμνῆσθαι δὲπου, κῦ τῶν ἐμπροσθεν διδασκαλίαν, εἰρημένου ὡσ' αὐτὸ κῦ ὃ σκῆος ζήματος, ὡς ἄκρον τὸν πόδα, βεβηκὸ μὲν τὴς ἀκριβεστάτης διῤῥύπτου ὑπολόπτεσθαι δεῖ C σεσπάκει. νυῦ δ' οὖν ἔοικε συγχωρῆν τοῖς κάμνουσι, χρῆσθαι τῷ κατ' ὀρθίαν. ὅτταν γὰρ πειρᾶν δεῖ πούτων, τὸ τε καθάρροπου τε, καὶ τὸ ἰσορρόπου, καὶ πείτου αἰαρρόπου, συγχωρεῖν ὡς αὖ ὁ κάμνων ἐθέλῃ ζημιοῦσθαι ὃ σκῆος, ἀλλὰ τὸ καταῤῥόπου φοστῆσαι. ἐμφοβεῖσθαι δὲ ἐκέλευε, μένῃ χρῆσθαι τῷ δολερωτέρῳ τῷ κατ' ὀρθίωσιν. δόλιον δ' οὖν ἔστιν, ὅτι μάλιστα φερπίδι κῦ τοῖς τοιούτοις ἀλγηδόσι, φλεγμονώδεσι, φόβῳ σπασμοῦ. τοῦτον γὰρ, ἐν τοῖς νευρώδεσι μυελοῖς, αἱ D ὀδυνῶσι μάλιστα ἐρεθιζόμεναι, ὥστ' εἴγε μήτε ψύχοιτο τὰ ὕπο πεπονθότα, μήτ' ὀδυνῶτο, σπασμὸν ἄλλοις ἐπιφυέσθαι δεδύνατόν ἔστιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XIX.

Tantum ne dependeant, neve moveantur.

GALENI COMMENTARIUS.

Ejus quod nunc ait, neve moveantur, vim anteà propoſuit, cùm fulcire præcepit, quod ſignificavit verbo ἠρμόσθαι. Neque enim aliud eſt fulcire membrum, quàm ab omni parte ſtabiliter collocare, ſic, ut nullo pacto moveri poſſit. Rectè autem adjecit ne dependeant: Præfatus enim continendum à nobis membrum, quemadmodùm cubantem juvat, non ignorans contineri membrum poſſe etiam dependens, edicit ut ejuſmodi habitum vitemus, cùm ad affectum locum materiam concitet, quæ cauſa inflammationis eſt. C Meminiſtis quidem ejus, quod narravit in ſuperiori opere de crure figurando, ubi extenſum pedem collocari voluit, paulò ſublimiorem, quàm ut exquiſitè rectus ſervaretur: nunc verò permittere ægris videtur, ut ipſum rectum habeant: Nam cum tribus modis figurari poſſit, dependens, rectus, ac tertiò in ſuperiorem partem ſpectans, permittit ægrotanti, ut quo pacto velit, crus figuret, modò non dependeat: ſed anteà præceperat ut ſublimiorem duntaxat contineret. Perſpicuum itaque eſt Hippocratem in hujuſmodi affectibus, eò D potiſſimùm incumbere, ut dolor vitetur, veritus ne ſequatur nervorum diſtenſio, quam in nervoſis partibus dolor maximè infert. Quamobrem, ſi quæ hoc modo vitiata ſunt, neque refrigerentur, neque dolore tententur, nervorum diſtenſione prehendi minimè poſſunt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κ'.

Καὶ ἰκτερώδεσιν ὁ πιοτηρῆ, ἢ σκληρώσεσιν οἰνηροῖσιν, ὀλίγοισι, μὴ ἄγαν ψυχροῖσιν. ψύχος γὰρ ἐν τοῖσι τοιούτοισι, σπασμὸν ἐπικαλέσεται.

HIPPOCRATIS TEXTUS XX.

Mederique cerato, quod picem habeat, paucis pannis ex vino madentibus non valdè frigidis, quandoquidem frigus in his nervorum E. *diſtenſionem concitat.*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Καὶ ταῦτ' ἤδη μοι λέλεκται. δεσπεπλώσης μὲ τ' πιοτηρᾶς κηρωτῆς τὰ ῥάκη, ἅ δ' οἴνῳ, ἠμάλισα, ὡς ἰωτὶς ἐδίδαξε, μέλανός τ' ὄντος, ἅ ἰωτηρόν, ἀξιοῦντος ἀφελέσθαι τὰ πεπονθότα μέρη. ταῦτ' ἦ τῷ φόβῳ χρῶσθαι ὁ ψύχος, ὡς σπασμώδες, ἴσως μὲν ἐπὶ τῶ ἐγκεφάλου μεροῖν, ἔδηλε λύτος ἀξιωτέον, ἐπὶ ἦ τῶ νεύρων, ἀπτικρὺς δῆλον, ἀμφότερον γὰρ αὐξεῖ τὰ ἀφορμὴ, καὶ ὁ ψύχος ῥᾳδίως, ἅτε φύσει ψυχρὸς οὖσι, ἅ δυάμεως, ἅ ὁ, παῤῥύσιν, εἰς σπασμὸν ἥκειν. ταῦτ' γὰρ, ἠδὴ ἄλλο τι δύναται σπασθῆναι μέρος, αὖθις τὸ συμπαθῆσαι τὰ νεῦρα. ἢ μὲν δὴ, ἅ ὅτι νευρώδεις τε τῶν ἄλλων μερῶν εἰσὶν αἱ ἀφαρθρώσεις, φανερὸν. οἱ γὰρ ἰοὶ μύες ἐν αὐταῖς εἰς τένοντα πλατύνονται, ἀπαπεδυκότες τὰς ὀρχας, αἳ ἐν τοῖς ἄλλοις ἁπαντῷ μέρεσιν εἴρηνται, ὥστε μᾶλλον ζητητέον ἔστ', ἀφ' τι χρῆ-

est, cur utatur modicè frigido, quùm non me-
diocriter frigidum; sed calidum adhibendum
videatur: cujus ratio sic habet. In curandis
partibus exulceratis propositum est ut ab in-
flammatione defendantur: defendentur autem,
si nullus humor ad eas concurret, quam rem
eas refrigerando consequemur: Nam, si ad-
moveantur, quæ calidum, & humidum corpus
efficiunt, statim rubicundius, paulò post tumi-
dius ipsum exhibebunt, & in alium affectum in-
flammationi similem compellent. Contraria om-
nia præstant quæ refrigerant, cùm non modò
nihil humoris à superioribus partibus ad refri-
geratum locum concitent; sed quod in eo sub-
sistit, exprimant, & ad proximas partes depel-
lant. Est autem refrigerantium duplex genus,
quædam adventitia qualitate tactu frigida sen-
tiuntur: quædam innatam refrigerandi facul-
tatem habent. Adstringentia quidem frigida
sunt, sicut in Opere de simplicium medicamen-
torum facultate demonstravimus, ubi reliquum
genus refrigerantium ab his deducitur: ad hoc
spectat papaveris lachryma, mandragoræ suc-
cus, cicuta, & cætera, quæ madefaciunt simul,
& refrigerant. Namque austera omnia terre-
nam naturam habent cum facultate refrige-
randi. De usu autem horum medicamento-
rum non pauca scripsimus in eo volumine, quod
est de ratione curandi, nec non in commenta-
riis in Librum Hippocratis de ulceribus. Sed
quod ad hunc locum pertinet, id noviſſe abun-
de est, quòd madefacientium, & refrigeran-
tium medicamentorum vis penetrat omninò ad
altiores partes eorum corporum, quibus ad-
movetur, citóque ipsas ultra debitum refrige-
rat, torporemque affert potentiæ corpora ad-
ministranti. Quæ verò cum refrigerandi vi
terrenam naturam habent (ut ostensum est in
libris, quos commemoravi) ad confluentes suc-
cos depellendos maximè aptantur, atque hac
de causa illis utimur. Sed quia calor ad se hu-
mores concitat, ideò adventitia qualitate frig-
gida admovemus, neque illa calefacimus.
Nunc verò quod spectat ad exulceratarum par-
tium affectum, Hippocrates frigidis uteretur,
quemadmodum & in aliis vulneribus: sed qua-
tenùs nervorum distensionem timet, quam af-
ferre frigus solet, veretur ex toto frigida im-
ponere, atque idcirco adjicit, cum de his lo-
quitur (non valdè frigidis.)

A τοῦ ψυχροῦ μετρίως τῷ οἴνῳ, χεῖρον δὲ ὁσῶν μετρίως ψυχρὸν προσφέρειν, ἀλλὰ θερμόν. ἔτι δὲ ἡ ὁ περὶ τούτου λόγος δίοσδε. τῶν ἡλκωμένων μορίων, ὁ μὲν ὅλος σκοπὸς τῆς ἰατρικῆς ὅστιν ἐν τῷ μὴ φλεγμῆναι. τὸτο δ' ἔσαι, μηδεμιᾶς ὑγρότητος ἐπιῤῥεούσης μορίῳ τῷ πεπονθότι, ὅσις ἐπιῤῥυήσεται ἢ, ψυχόντων ἡμᾶς αὐτό. τὰ γὰρ θερμαίνοντα, καὶ ὑγραίνοντα, εἰ τῷ σώματι προσφέροιμεν, ἅπαντα μᾶλλον ἐρυθρότερον ἐργάζεται τοῦτο. μικρὸν ὕστερον ἢ, καὶ εἰς ὄγκον ἐξαίρει, καὶ ἔτι καὶ ἄλλως ἅπαντα φλεγμονὴν, καὶ ἕως αὐτὸ ἀφ' ὅτου ἐργάζεται. τὰ γὰ ψύχοντα, B ξύναντα, ἅπαντα, οὐ μόνον ἐνδεμένα ἐπικλήσεις τοῖς ψυχροῖς μέρεσιν, ὅν τῇ αἴσθησιν, ὑγρότητα ἀφιστᾷ, ἀλλὰ καὶ τὰς πλεχρώδας ἐν αὐτοῖς, ἐκθλίβει τε, καὶ ὠθεῖ πρὸς τὰ πλησιάζοντα μέρια. σημεῖα δ' ὅτι τὰ ψύχοντα. τὰ μὲν, τῇ ἁφῇ τὴν ἀφὴν ποιότητι προσφέρει, τὰ δὲ τῇ συμβύσει δυνάμει τὰ ἢ, τὰ μὲν τοῦτο ὅτι ψυχρὰ, καθάπερ ἐδείξαμεν ἐν τῇ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων μεθόδῳ τέτε· καὶ ὁ λοιπὸν χυμὸς τῆ ψυχότητι, ὅτι τοῦτον ἀνέμεσιν, μήκωνος ὀπὸς, τὰ μανδραγόρου χυλὸς, ἡ κώνειον, ὅπα τ' ἄλλα τῶν ψύξιν ἐχόντων ὑγρότητα. αὐστηρὰ δὲ πάντα, γεώδη τῶν ψύξιν ἐχόντων ἐδίκνυτο, λέλεκται δ' οὖν ὀλίγα, περὶ τῆς τῶν τοιούτων φαρμάκων χρήσεως, κἀν C τοῖς περὶ τῆς ἰήσεως μεθόδου γράμμασιν, ὥσπερ γε κἀν τοῖς περὶ τῆς ἕλκη Ἱπποκράτης ὑπομνήμασι. ἱκανὸν δὲ τὸν ἐνεστῶτα λόγον, ἴσμεν γιγνώσκειν ὅσοῦτον, ὡς ἡ μὲν τῆ ὑγρᾷ καὶ ψυχρᾷ δύναμις, εἰς τὸ βαθὺς ὅλον ἐνδύεται τῆ ὕλῃ σωμάτων, οἷς ἂν πλησιάζῃ, ἡ δὲ ἁφὴ ταχέως αὐτὰ καταψύχει πλέον, ἢ δεῖ τῷ, ναρκωτικὰ τὰ ἰσχνοδέρμα τὰ σώματα δύναμιν. ὅσα ἢ γεώδη τῶν ψύξιν ἐχόντων, ὥστ' D ὀπτητοδίδοτα, δι' ὧν εἰρηκε προσφυμάτων, ἐδείξθη, ὡς ἐπίκρισιν ἐπιῤῥέοντων χυμῶν. καὶ τὸτο ἐνδρόμῳ αὐτὰ προσφέρομεν, ἐπεὶ ἡ ὁ θερμὸν, ὑπαπτᾶσθαι ποιεῖ ἑαυτὸ τοῖς χυμοῖς. δι' ὃ τοῦτο, ὃ τῇ προσφάτῳ ποιότητι ψυχρὰ προσφέρομεν, μὴ ὅτι θερμαίνοντον αὐτό. νεῦ οὖν ὁ Ἱπποκράτης, ὅσον μὲν ὅτι τῇ ἁφαῖσθαι τῶν ἡλκωμένων μορίων, ἐζήτησε καὶ αὐτοῖς τοῖς ψυχροῖς, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τραυμάτων. ὅσον δ' ὅτι τὸν φοβεῖται τὴν ἁφὴν τῶν ψύξιν εἰωθότα γίγνεσθαι παρεμὸν, ἢ θλιβερὰ τελέως ἐνεμβύῃ χρῆσθαι, καὶ διὰ τοῦτο προσέθηκε τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ, ὃ, μὴ ἄγαν ψυχροῖσι. E

HIPPOCRATIS TEXTUS XXI.

Resecè etiam folia betæ, vel tussilaginis, vel cujuspiam alterius talis, in vino nigro austero semicocta, ulceri atque adjectis partibus imponuntur.

GALENI COMMENTARIUS.

Tussilago herba quædam est proposito affectui salutaris, quùm modicè siccet, id quod in omnibus ulceribus requiri demonstravimus. De vino autem nigro, atque austero loquuti sumus in Commentariis in librum de fracturis. Hoc repellendi facultatem habet, similiter ut alia vina, & cùm crassiorum partium

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κα'.

Ἐπιτήδεια ἢ καὶ φύλλα πεύκων, ἢ βηχίου, ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου, ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ ἡμίεφθα ἐπιτιθέντα, ἐπιβρέχειν, ὅτι τὰ τῷ ἕλκεϊ ἐχόντα.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ποία τίς ὅστιν καὶ ὁ βήχιον, ὑπιτηδεία φύσις τῷ πάσχοντι, ἀφῇ τὸ ξηραίνειν μετρίως, οὗ χρήζειν ἐδείξθη τὰ ἕλκη πάντα. περὶ δὲ τοῦ μέλανος οἴνου, καὶ αὐστηροῦ, λέλεκταί μοι κἀν τοῖς περὶ ἀγμῶν ὑπομνήμασιν, ὅτι ὁ μὲν ἐπικρούεσθαι, τοῖς ἄλλοις οἴνοις ὁμοίως ἔχῃ. παχυμερέστερος δὲ ὑπαρχὼν αὐτῶν,

ὁ δάκνῃ τὰ ἡλκωμένα μέρεα, καὶ τῷ τοῦτ' ἐστὶν ἀμείνω πρὸς ἐκείνων. A sit, quàm ipsa, exulceratas partes non mordet: ea de causa præstantius est.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κβ'.

Κηρωτῇ ἢ χλιερῇ ἐπιχρίειν αὐτὸ ὃ ἕλκος.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οὐχ ὡς ἕλκει συμφέρουσαν, ὑπαδέικνυσί μοι αἱρεῖσθαι νῦν τὴν κηρωτήν, ὅπερ ἐν τῷ ἕλκει ἐζητοῦμεν, φάρμακα τὰ ἐκτικὰ φαρμάκων, καλύπτει τε ἡδέως τὴν κόλπον αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι νῦν, ἐκ ἁπλῶς ὡς ἕλκος, ἰᾶται τὸ ἕλκος, ὃν μήτε κολλᾶν αὐτὸ προήκειται, κατὰ ἅπερ ἄλλα τὰ νεόξυτα. τὸ μὲν οὖν ἐν τῇ θεραπείᾳ μὴ ἀποδιδόναι τὰ αἰσθητὰ, δι' ἃν ἀεὶ ἐμβάλλειν αἱρεῖται ὁ ἀνθρ. ἀλλὰ μᾶλλον ἐᾶσαι χαλᾶν αἰρεῖται ὑποδειχθῆναι ὁ ἕλκος, ὥστ' οὖν ἀπλῶς θεσπέρει τὰ μαλθακώδη φάρμακα· καλῶ γὰρ ὕπως αὐτὸς ἐν τῷ περὶ ἕλκῶν αὐτὰ, κατὰ πρόσκαιρον τῶν φλεγμαινόντων ὕπνα. κατ' ἀρχὰς γὰρ ὅπως γεγονείας φλεγμονῆς, αὐτὸ τὸ μὴ ἐλκῶδες θεραπεύειν ἀρχὰς ἐστὶν, φησὶν ἔξω, ἢ διὰ τοῦτο, χρῆται τοῖς ἀποκρυστικοῖς. ὥστ' οὐ μόνοις ξύοις χρῆται, καίτοι γε ἐν τῷ ἕλκει διὰ τῶν ἄλλων, διὰ τὸ ἀπασμοῦ δεῖσθαι, ἀλλ' ἔστιν αὐτοῖς μικτὸς ὁ ἔγκος τῆς θεραπείας, ὑπεπλεγμένων ἀλλήλοις, τὰ ἐναντίων τὰ δυνάμεσι φαρμάκων, ἐν μέσῳ θεραπεύοντι. φανήσεται δέ μοι διὰ τῶν ἑφεξῆς γεγραμμένων, ξύπου τοιαῦτα ὄμμασι, οἷς ἤδη προσέχε τὸν νοῦν. B Admovet nunc ceratum, non ut ulceri medeatur. Ostendimus enim in expositione Libri de ulceribus, vitari ab Hippocrate hujusmodi medicamenta, quæ ulcerum glutinationem prohibent: sed quoniam nunc ulceri, quatenùs ulcus est, non succurrit, quùm neque id glutinare propositum sit, sicut alia recentia vulnera. Primum autem curationis consilium eò spectat, ne homo nervorum distensione prehendatur. Quocircà neque reponendum articulum censet; sed magis permittendum ut crus ex ulcere turpiter claudicet. Non tamen simpliciter adhibet lenia medicamenta, quæ vocat in Libro de ulceribus, μαλθακώδη, quamvis possint inflammatas partes lenire. Primò enim eò incumbit, ut inflammatio minimè oriatur, atque idcirco repellentibus utitur: neque his rursus se, quemadmodum in aliis casibus, timet enim nervorum distensionem: sed compositam curationis rationem indicat, per medicamenta contrariæ facultatis justo modo inter se mixta, quò maximè tendere in sequentibus videtur. Ad quæ jam animum adjungito. C D

HIPPOCRATIS TEXTUS XXII.

Epido item cerato ulcus inungitur.

GALENI COMMENTARIUS.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κγ'.

Ην ᾖ ὥρη χειμερινὴ ἐὴ, ἢ ἔρια ῥυπαρὰ ἐν οἴνῳ, ἢ ἐλαίῳ, καταβρέχοντα, χλιαρῶς ἐπιχεῖν ἐπιτήδειον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οὔτε χλιαροῖς ἐχρῆτο τοῖς φαρμάκοις, οὔθ' ὅλως ἐμίγνυεν ἔλαιον, εἴκαρ ὡς ἠλκωμένον ἁπλῶς ἐθεράπευε τὸ μέλεον, ἀλλ' ὅσαρ ἐμαροδίην ἔφυ, ἐπειδὴ φοβεῖται τὸ ἀπασμόν, ἔλαιόν τε μίγνυσι, καὶ χλιαρὰ προσφέρει πάντα, μηδ' ὡς πρὸς ἀπασμὸν ἰσάζοντος μόνον, ἀποπεφρικὼς γὰρ ἐν ὕπνοις τὸ κατὰ ἔγκος ἑκάστοις, ἀλλὰ μηδὲ πρὸς ἐκεῖνο μόνον ἀποβλέπων. ἐν γὰρ τοῖς ὑπεπλεγμένοις πάθεσι, δεῖται πλέκεσθαι δεῖ καὶ τὴν θεραπείαν, ὅθεν τοῦτο δὲ, ὃ τῷ ἕλκει προσφέρειν καλῶσι ῥυπῶδες, τουτέστιν οἰσυπηρὸν. καλοῦσι γὰρ ὕπνοι αὐτὰ ὅσα τὸν οἶσυπον, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο ὃ φάρμακον, ἐκ ἁπλῶς ἐστὶ δυνάμεως, ὡς ἐδείκνυμεν ἐν τοῖς περὶ φαρμάκων, ἀλλὰ μικτὸς ἐξ ἐναντίων ποιοτήτων τε, καὶ δυνάμεων, τῆς τε ψυρότητος, ἣ τῆς θερμαντικῆς χλιαρό. ὑπάρχειν ἢ, τουτέστιν ὑπερέχειν κελεύει τὰς ἰσαζούσας ἀμφοτέρας, οὐκ ἐν χειμῶνι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ θέρει δηλονότι. χειμὼν γὰρ τοῦτο καὶ πάσης τῆς θεραπείας, ἧς εἶπεν, ὅτι τῇ τελευτῇ προστέθεικεν, οὐχ ὡς ἐν τῷ χειμῶνι μόνον, ἀναμένων E Neque medicamenta tepida adhiberet, neque oleum prorsus adjiceret, si loco subveniret, quasi simpliciter ulcerato; sed (quod suprà retuli) veretur nervorum distensionem: atque ob eam rem oleum admiscet, & tepida cuncta superimponit, nec, ut qui tantùm pugnet contra nervorum distensionem, ulceris curationem relinquit: sed neque ad ulcus spectat duntaxat; mixti enim morbi mixta quoque præsidia exigunt. Quocirca præcipit ut lana succida inducatur, quam οἰσυπηρὸν dicunt, propterea quòd œsypum habeat. Quandoquidem (ut in Libro de simplicium medicamentorum facultate ostendimus) hujus medicinæ proprietas simplex non est; sed mixta ex contrariis qualitatibus, ac viribus, adstringendi scilicet, & modicè calefaciendi. Perfundi autem voluit hos affectus, non hyeme tantum, sed æstate etiam: hoc siquidem, quod in fine subdit, commune est totius propositæ curationis, quoniam hujusmodi affectus non hyeme duntaxat assiduam perfusionem requirunt, quùm æstate quoque magis eam F postulent

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIII.

Quòd si hybernum tempus fuerit, lana quoque succida madens ex vino, atque oleo tepido imponenda est: Et perfusione insuper utendum.

GALENI COMMENTARIUS.

postulent, quam hyeme, quò tunc his lana imposita magis siccescat. Imperat igitur ut hæc omnia assiduè perfundantur: id verò quo perfundimus, tale esse debet, quale in principio protinus orationis admoveri jussit, nempè vinum æstate per se, hyeme cum oleo. Caloris autem modum conjicies ex temperamento aëris, in quo vivimus: ubi enim valdè frigidum fuerit, humoris, qui perfunditur, calorem augebis: ubi calidum, remittes. Ad calidi enim usum nunquam venit, quocirca caloris modum augens, atque remittens, pro ambientis cœli temperamento variabis. In quibus omnibus meminisse debes eorum, quæ in universum dixit, nec omnia ubique velle percipere. At quænam hæc sunt? nimirum ea, quæ in commentariis in eas sententias Hippocratis, quæ aphorismi inscribuntur, & in aliis compluribus recensenda duximus: quorum, ubi unum aliquid positum fuerit, omnium, quæ eandem vim habent, meminisse oportet, existimareque sermonem in omnibus accipiendum esse, quasi omnium communis sit. Sic igitur & nunc Hippocrates hyberni temporis meminit: tu verò regionem, ætatem, usum, corporis naturam revocare in memoriam debes, nempe regionem frigidam, ætatem senilem, usum eorum quæ corpus refrigerant, corporis naturam frigidiorem. Siquidem hæc omnia idem hortantur, ac tempus, cujus Hippocrates meminit. Sed quemadmodum hyeme curationem calidiorem adhibet, sic æstate contrà tu frigidiorem admovebis: & sicut in æstivo tempore, ita in ætate, regione, consuetudine, & natura corporis calida. Quòd si omnia calefaciendum esse denuncient, calidioribus præsidiis uteris: si refrigerandum, frigidioribus: sin alia ad calefaciendum, alia ad refrigerandum hortentur, ipsorum numerum, ac vim spectabis: Sic enim maximè convenientem calefaciendi, & refrigerandi modum conjicies.

A τῶ ζιάπαν δεῖσθαι ὑγρότητος διϊωκοῖτ, ἀλλὰ & τῆ ἥδρει μᾶλλον, ἢ ἐκείνῳ. ὅτι & μᾶλλον γ' ἂν αὖπᾶ ξηραίνοι τὰ σκευαζόμενα τοῖς ἄπασι χρήσιμα. κατὰ μὲν οὖν τὸ ἦθος ἑκάστου ἀεὶ συνεχῶς ἀπομνῆσαι δεῖ τοῦτο κελεύω. ὃ κατὰ τὸν τόπον ἕκαστον ἐν ᾧ ζῇ διάπνοια, καὶ τὴν ἐκ τοῦ σώματος οὐσίαν καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀναπνοῆς θερμασίαν, ἢ οἷον μόνον, ὅταν ἢ ἥδρεις, ἢ μετ' ἰσχύος, καὶ χρῶμα δηλοῦσθαι, καὶ μὴν τι, καὶ ὃ πόσον τὸ θερμόττατος, ὃν τὸ δὲ σκιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος εὐρύτης κρίσιμος. νίκα δὲ ὃ δεῖ ἰκανὰς ἔχειν ψυχρὸς, αὔξησον τὸ θερμότατα τὸ ἐπιπλεκόμενον ὑγρὸν, ἐνίκα ὁ θερμὸς, ἐκλύσεις. ὁ γὰρ ὅλως ἥκιστ' ἔστι τοῦ χρῆσθαι θερμῷ, δῆλόν τοῦτο καὶ τὸ ποσότητα τὸ θερμασίας ἐκάστου ληπτέον, σκοπτιτέον τε, καὶ σκιέκυλον τὴν δὲ σκιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος κρᾶσιν. μεμνῆσθαι δ' ἔστι τὸ ζιαύτων ἁπάντων χρὴ, τὸ εἰρημένων ὑπ' αὐτοῦ κρῖναι, & μὴ πάντα ὅσα πᾶσιν ἀκούειν ἐθέλειν. ὕνα δ' ἔστιν ταῦτα ἐστιν; ἃ ἐν δεῖ τὸ εἰς ταῦτ' ἀφορισμοὺς ἐκκομιδῆς, πεῖσαι μεμνῆσθαι, καὶ δι' ἄλλων πολλῶν. καὶ ἐπειδὴ ἔν τι ῥηθῇ, & τὰ ἄλλων ἀπάντων, ὅσοι τὸ αὐτὸν ἔχει δύναμιν, ἀεὶ μεμνῆσθαι προσήκει, & νομίζειν, ὅτι πάντων ἀκροᾶσθαι τὸν λόγον, ὡς ἀεὶ περὶ παντῶν ὑπὸ κοινόν. ὅταν οὖν καὶ νῦν, ὡς τοῦ μὲν ὥρας χειμερινῆς ἐμπεριόντος, σὺ δὲ τῆς ἡλικίας, καὶ ἡλικίας, & ἐξιν τε, & φυσικῆς κράσεως, & μάτων ἀναμνησθῆσι, χρῆσαι μὲν ψυχρᾷ, ἡλικίας δὲ πρεσβυτικῆς, ἐξιν δ', & κατὰ ψυχρὸν τὸ σῶμα, & φυσικῆς κράσεως τὸ ψυχρότατος· ἀπόδειξις δὲ ἐνδέικνυται ταῦτα τὸ αὐτὸν ἔναντίον, τῇ τοῦ Ἱπποκράτους ὁρᾷ γεγραμμένῃ. ἀλλὰ καὶ ὧδε ἐκχειμῶνι, φησὶ δ θερμότερον ὑπαλλάττει τὸ θεραπείαν, ἄπασι δὲ θερμῇ, καὶ ξύναπτον, ὅτι δ ψυχρότερον ὑπαλλάξεις· καὶ ἄλλοθι δ τῇ θερμῇ, καὶ τὰς θερμὰς ἡλικίας τε, καὶ χρόας, ἔξη τε, καὶ κρᾶσις συμφέρουσιν. τοιούτων μὲν οὖν θερμαίνειν ἐνδέκνυμένων, αὐξήσεις ἔστι δ θερμὸν ἅπασιν τὸ θεραπείαν, ἀπάντων δ ψύχειν, ὅτι δ ψυχρόν· εἰ δὲ τὰ μὲν, ὅτι δ θερμαίνοντα, τὰ δ ὅτι δ ψύχειν φορτίκα, πρὸς τε τὸ ἀριθμὸν αὐτῶν ἀποβλέπειν, & τὸ δυάμεων, ἅτινες αὐ μίξεα ποιοῦσι τοῦ κοινοῦ τὸ εὐκρατίας τε καὶ ψύχειν.

B

C

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIV.

Neque ulla re quidpiam devincies, neque aliquid impones. Scire enim licet hujusmodi E *vitiis, omnibus modis alienum esse pressum, & onus.*

GALENI COMMENTARIUS.

Subtrahit in hoc casu non modò eas fascias, quæ primæ injiciuntur, quas ubique ad comminuta, & ad luxata ossa adhibuit, sed & eas, quæ superlunam volvuntur. Cujus rei causam ipse reddit, cùm inquit, hujusmodi vitiis omnibus modis alienum esse pressum & onus. Sufficit autem ipsis solummodò opera & lanam imponere, quæ cum mollis sit, & levis, oneri esse non potest. Hoc autem timet non ut qui ulceri medeatur; sed ut qui nudatis attritisque chordis, ac nervis caveat, ne distendantur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κθ'.

Καπαδεῖν μὴ μηδὲν μηδενὶ, μηδὲ περιπλάσσειν. δεῖ γὰρ εἰδέναι χρὴ, ὅτι πίεζις καὶ ἀζιοφορία, καὶ κακὸν τοῖσι ζιαύτοισίν ἐστιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οὐ μόνον ἀφῆλε τὸ δεῖ τὰ ἐπιδεσμίδων ἐπίσπασιν, ἐπὶ τῶν, ἢ δεῖ πάντας ἐκχεῖσθαι, κατὰ τε τὰ κατάγματα, καὶ τὰς διαρθρώσεις, ἀλλὰ & τὰς ἐξωθεν, ὅτι τοῖς ἐφεξῆς ῥηθεῖσιν· καὶ τὸ αὐτὸν ἐπὶ τῶν αὐτὸν, καὶ πίεζις, καὶ ἀζιοφορία, καὶ κακὸν τοῖς τοιούτοις ἐστίν. ὁρκεῖ τοιγαροῦν αὐτοῖς μόνα τὰ ὕρια, μήτε πίεσιν ἐργάσασθαι, μήτ' ἀζιοφορίαν δυνάμενα, δεῖ μαλακότητά τε, καὶ κυφότητα. ταῦτα δ πάλιν, οὐχὼς ἧκιστ' ἰώμενος δηλεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπὶ τοῖ γεγυμνασμένων τε, καὶ τεθλασμένων τενόντων, & ὑδρωπ, φυσηπόμενος ἁπασμόν.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κέ.

Ἐπιτήδεα ἢ περὶ τὰ ἰατρεῖα, καὶ τὰ ἐναίμων μετεξέτεχε, ὅσοισιν αὐτῶν ξυμφέρῃ, ἔλεια ἢ ὑπτιδέντα, οἷσιν ὑπτιέστοιτο, πολλοὶ χρόνον ἐάν· τὰ δὲ ὀλιγιμερώτατα τῶν ἐναίμων, καὶ ὅσα ῥητίνῃ περικαλυμμαίνεται, ἐκ ὁμοίως ὑπτιδέα ἐκείνοισί ἐστι. χρονίη γὰρ ἡ κάθαρσις τῶν ἕλκέων γένεται τούτων, πολλοῦ γὰρ χρόνου πλαδαρὴ γένεται, ὑγιὰς ἢ τούτων ἀγαθὸν ὑπολείπεσθαι· εἰδέναι μὲν δὲ που χρὴ, ὅτι αἰὰν τὸν αὖ ὀστέον χαλὸν αἰσχρῶς ἠκεῖσθαι. B ἐ γὰρ ὁ πούς, ὅτι ὃ αὖω αἰέ ἀσαρκον, τῷ τοιούτων, καὶ τὰ ὀστέα τὰ ἐξηλιαθῶσθαι, ἔξω ὀξέγκοντα φαίνεται. οὔτε γὰρ ψιλοῦται τῷ τοιούτων ὀστέων σαρκὸς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, εἰ μὴ κῇ βεκμί τι, οὔτε ἀπίσατται, ἀλλὰ περιστιλοῦται λεπίῃσιν ὠτειλῇσι, καὶ ἀδένεσι, καὶ τοιοῦτα, ἵν' ἀτρεμίζωσι πουλὺν χρόνον. ἢν δὲ μὴ, ἐλκυδριον ἐγκαλιφθεῖσαι κίνδυνος, ἀναλθές, ὅμως ἢ περὶ οὗ λόγος, ὅτω μὴ οἱ ἰητροὶ σύζοιεν, ἐμβολήπτης δὲ C τῆ ἀρθρου ἐ ἐμμείναντος, ὑπαπόπτωσιν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἐναιμα καὶ φάρμακα, καὶ τούτοις τοῖς βιβλίοις, ἐ ᾧ περὶ ἐγκλῳ, ὅσα ἐδαχῆμα τοῖς τραύμασι προσφέρεται. τοῦτον οὖν, φησὶν, ὅσα ἐξῷ πλείονος χρόνου λυέσθαι, δυνάσθω μεταξὺ τῆ λύσεων ὑπιτίθεσθαι, παραλαμβάνειν δὲ μᾶλλον. βούλεται γὰρ, ὥσπερ πάντα τὰ τῆς θεραπείας αὐτῶν, οὕτως ὃ πρῶτον εἰρικώτατον εἶδος ἔχειν τῶν αἰσθήσεων, ὅτω μὴ ὃ μὴ ὑπιδεῖν τὸν κάμνοντα, καὶ ὃ μὴ σπουδῇ ὑπολύειν. ἐξῷ πλέονος ἢ χρόνου λύεσθαι δύναται, τῆ ἐναίμων φαρμάκων, τὰ ξηραντικώτερα, φυλαττομένων ἡδῆ ἐν αὐτοῖς, ὃ ἐξῷ σφοδρότητα ξυνατικῶν· ἐδραδείγματος ἕνεκεν, ὧν ἴητε δυοῖν φαρμάκοιν μνησθῶσιν, μιγεραμμβρίου ἐν ἁπάσας βιβλοις, ὅσαι περὶ θέσεως τῶν φαρμάκων ἔχουσι συμμετρίας, ὁποίαι αἱ τῆ Ἀνδρομάχου δύο, καὶ ἡ τῆ Ηερα μία, ἐ ἄλλαι εἰσὶ πάμπολλαι, σὺ ἀσφάλτου μὲν ἄλλα φάρμακα συντίθενται. καλεῖται ἢ, ὃ μὲν ἕτερον αὐτῶν Βαρβαρος, ὃ δ' ἕτερον, Κυζικηνὸ, πλέον ἢ τὰ ἔναιμα ξηραίνουσα, βλάπτει μᾶλλον, ἢ ὠφελῇ. συντίνουσι τὰ μέλη, καὶ ὀδυνῶσα. ὃ δ' ἕτερον φάρμακον ὑπιτίθεσθον, ὅταν γε καὶ ὠδὲ συμμέτρως ἢ κεκραμμένον. ἐπὰν γὰρ ἐ τοῦτων ἀμέτρητέρου τε, καὶ ξηροτέρου, καὶ σκληρὸ κῇ τῆ σίτασίν ἐστι· ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς τῆ τοιούτων φαρμάκων διαφορᾶς, ἐν τοῖς περὶ τῆς συνθέσεως αὐτῶν, ὅτι πλέον λέγεται. τῆ δ' ὑφ' Ιπποκράτους ἐφεξῆς εἰρημένων, τὰ πλαστά ἐστι ζαφῆ τοῖς μεμνημένοις, ὧν ἐμνεφοσθεν ἔπος, ἴζημένος, ὡς τὰ τοῦτο ὃ περὶ ἀρθρων βιβλίον, ἐ ἐν αὐτῷ ὃ περὶ ἀγμῶν. τὰ δὲ ὀλιγιμερώτατα τῆ ἐναίμων, καὶ ὅσα ῥητίνῃ περικαλυμμαίνεται, ὁμοίως ὑπιτίθεται ἐκείνοις ἐστί. χρονίη γὰρ ἡ κάθαρσις τῶν ἕλκέων τούτων γίνεται, πολλοῦ γὰρ χρόνου πλαδαρὴ. ὑγιὰ μὲν ὀλιγιμερώτατα λέγει τῆ ἐναίμων, οὐ χαλεπῶς ἰζόμενος, εἰ γε μέμνηται τῆ ἐν τῇ ἐν τούτοις ῥήσῃ καὶ τῶν ἰζήσεων εἰρημένων

HIPPOCRATIS TEXTUS XXV.

Ad hæc autem pertinent nonnulla ex iis medicamentis, quæ cruentis vulneribus injiciuntur, ea scilicet quæ idonea sunt, quibus imposita lana vino perfusa, longiorem moram trahat. Quæcumque autem ex iis medicamentis, quæ cruentis vulneribus protinus injiciuntur, paucorum dierum sunt, vel picem accipiunt, non æquè, atque illa proficiunt, quandequidem ulcerum purgatio porrigitur in longius tempus; diutius enim madent: horum tamen nonnulla utiliter deligantur. Scire autem aperte convenit necesse esse hominem turpiter claudicare, quùm versus partem superiorem pes trahatur, & ossa luxata ab exteriori parte promineant. Ferè enim nullum ex iis ossibus nudatur, nisi paululum quid, neque recedit, sed cicatrix inducitur tenuis, atque infirma, eaque nonnisi multum temporis conquiescant: alioquin periculum est ne remaneat ulcusculum, quod curationem non admittat. Sed, quod ad propositum malum attinet, si hæc ratione curentur, servantur: si articulus reponatur, maneatque, in exitium præcipitantur.

GALENI COMMENTARIUS.

Medicamenta, quæ vulneribus statim injiciuntur, & in his Libris, & in eo, qui de ulceribus est, ἔναιμα appellat. Inter hæc, quæ longiori tempore resolvuntur, & interimi dum solvantur, perfundi possunt, admoveri potissimùm debent: siquidem constituit, quemadmodum in tota reliqua curatione, eò spectandum esse, ut leniendi vim habeat: Hæc enim de causa neque vinculum imponit, neque frequenter solvit. Ex medicamentis autem quæ cruentis vulneribus protinus injiciuntur, ea longiori temporis intervallo solvere licet, quæ validiorem siccandi facultatem habent, ea tamen cautione, ne ob vehementem vim contrahendo lædant. Duo autem medicamenta, quæ tota nobis sunt, gratia exempli commemorabo, leguntur enim in omnibus Libris de medicamentorum compositione, quales sunt duo Andromachi, & unus Heræ, & aliorum permulti. Componuntur medicamenta hæc ex bitumine: alterum Barbarum, Cyzicenum alterum nominatur. Hoc cùm magis siccet, quàm opus sit, medicamentis quæ cruentis vulneribus injiciuntur, obest magis quàm prosit, cùm membra contrahat, & dolorem afferat: alterum verò medicamentum idoneum est, si moderata mixtura fuerit, ex iis siquidem nonnulla plus justo exsiccant, & dura sunt. Verùm de hujusmodi medicamentorum discrimine in opere de compositione ipsorum fusiùs tractavimus. Quæ post hæc ab Hippocrate scribuntur, magna ex parte plana sunt, si quæ suprà, & in commentariis in Librum hunc de articulis, & antè in eum, qui de fracturis est, prodidimus, in memoria habeantur. Quænam ex iis medicamentis quæ cruentis vulneribus protinùs injiciuntur, paucorum dierum vocet, non magno negocio invenies, si in memoria habeas, quæ in explanatione proximè positæ orationis tradidimus.

Patet enim eum sic appellare quæ ex paucorum dierum intervallo solvuntur. Ex intervallo autem paucorum dierum solvere convenit, quæcumque ex propositis infirmiora sunt: patiuntur enim in ulceribus multum colligi sanies, eò quòd non satis exsiccent. Hæc à nonnullis ex veteribus resinâ extrinsecùs excipiebantur, quorsum nescio. Multa enim dici possent: sed, quùm Hippocrates ab omnibus his medicamentis abstineat, longius labi operæpretium non est: in opere enim de medicamentis, quæ de his scire convenit, omnia exequuti sumus, nunc autem, quod attinet ad proposita, satis hæc sint. Quæ sequuntur omnia præteribimus, quùm manifesta sint iis qui eorum meminerint, quæ antè explanavimus.

A δῆλον γὰρ ὅτι τὰ δι' ὀλίγων ἡμερῶν λυόμενα, κέκληκεν ὅπως. δι' ὀλίγων δ' ἡμερῶν δεῖται λύεσθαι, τὰ ἀσθενῆ μάλιστα. συγχωρεῖ γὰρ ἀμφισβητεῖσθαι περὶ τῆς ἕξεως, ἰχῶρα πλείονα, ἃ δὲ μὴ ξηραίνειν αὐτάρκως. ἔνιοι δ' αὖτῶν τῇ παρὰ ταῦτα, ῥητίνῃ χρησάμενοι ἔξωθεν, οὐκ οἶδα τίνι λογισμῷ χρώμενοι. πολλὰ γὰρ εἰπεῖν ἐγχωρεῖ φυλαττομένου δ' Ἱπποκράτους ἅπαντα τὰ τοιαῦτα φάρμακα. ἀρκτέον δὲ μηκυνέιν. ἐν γὰρ τῷ περὶ τῶν φαρμάκων πραγματείᾳ, ὅσα χρὴ περὶ τούτων ἐπίστασθαι, διώρισται πάντα. νυνὶ δ', περὶ τὰ τῶν προκειμένων αὐτάρκως λέλεκται, τὰ δὲ τούτων ἑφεξῆς εἰρημένα, ἅπαντα ὑπαρξόντοις, τοῖς μεμνημένοις τῶν προεξηγουμένων ἁπλῶς.

B

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVI.

EAdem ratio est, si brachij ossa ad manum adjecto ulcere, sive in interiorem partem, sive in exteriorem excedant: centum enim scire convenit, heminem paucis diebus interiturum tali genere mortis, quale suprà posuimus, si reposita ossa fuerint, contineanturque: sed, si nemo hæc, vel reposuerit, vel reponere tentarit, longè sæpius liberatur. Cui malo mederi eadem ratione expedit, quâ suprà diximus: depravationem verò deformem reddi, ac digitos manus infirmos, atque inutiles fieri necesse est.

GALENI COMMENTARIUS.

QUemadmodum in crure totum id, quod inter talum, & genu est, duobus ossibus contentum κνήμη appellant: sic brachium, quod inter manum, & cubitum est, πῆχυ, quod similiter non ex uno osse, sed ex binis constat, quorum alterum κερκὶς, id est radius, alterum Græcè πῆχυς proprie nominatur, id est cubitus: quod similiter evenit κατὰ τὴν κνήμην, hoc est, in crure. Commissura igitur, quæ ad manum est, commissuræ, ali respondet: quæ ad cubitum, illi quæ ad genu. Majorum tamen partium mala, seu fractæ, seu prolapsæ sint, semper graviora sunt. Quam rem si animadvertas, exigua expositione ad sequentia indigebis.

C

D

E

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κς'.

OΑὐτὸς δ' λόγος ὅτις, ἢν ἐς τὰ ὀστέα πήχεος ὀστέα, τὰ μὲν ἐπὶ τὴν καρπὸν ἀλγέῃ, ὕγκος ποιήσωμεν ὀζίχρη, ἢν τε εἰς τὸ ἔσω μέρος τὸ χειρὸς, ἢν τε εἰς τὸ ἔξω. ἐφ' ᾧ γὰρ ἐπίστασθαι χρὴ, ὅτι ἀποθανέῖται ἐν ὀλίγῃσιν ἡμέρῃσι, τοιοῦτος θανάτῳ, οἵῳπερ πρόσθεν εἴρηται, ὅτε μὴ ἐμόλυνθέντα τὰ ὀστέα ἐμμείνῃ. οἷσι δ' αὐτῷ μὴ ἐμόλυνθῇ, μᾶλλον πυρετὸς ἐμβαλέεται, ἢ ὅτοι πολὺ πλείονες ἀποκτένουσι. ἰητέον δὲ τοιαύτῃ τοίσιν ἐπιτηδείοισι τοιαύτῃσιν ἐπιτηδεύῃ, οἵπερ εἴρηται. ὃ δὲ ῥῆγμα αἰρέσιος τὸ χωλώματος, ἀμφάλκη ἔῃ τε καὶ δακτύλοις τῆς χειρὸς ἀσθενέας, καὶ ἀρχίοις.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΩΣπερ ὅλον, τὸ μεταξὺ γόνατος, καὶ ἀστραγάλου κνήμιον ὀνομάζει, συγκείμενον ἐκ δυοῖν ὀστοῖν, ἅπερ καὶ τὸ μεταξὺ βραχίονος καὶ καρποῦ, πῆχυ, οὕτω τοῦτ' ἐν ἁπλῶς ὑπάρχον, ἀλλ' ἐκ δυοῖν συνέστηκεν. ὀνομάζεται δ', τὸ μὲν ἕτερον αὐτῶν κερκὶς, τὸ δ' ἕτερον ἰδίως, πῆχυς, ὥσπερ γε κατὰ τὴν κνήμην. τὸ δὲ κατ' ἀγκῶνα, ταῦ κατὰ γόνυ. χαμαιπετέστερα δὲ ἀεὶ, τὰ πάσχει τὰ μειζόνων ἐστὶ μορίων, ἐάν τε κάταγμὴ τι τὰ ἐν αὐτοῖς, ἐάν τε ἐξαρθρήσῃ. τὰ δ' οὖν ἐάν τις ἢ μεμνημένος, ὀλίγης τῆς ἐξηγήσεως, εἰς τὰ μάλιστα ῥᾳδίσεται, διηθήσεται.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVII.

NAm digiti, ubi ossa in interiorem partem luxentur, curvari non possunt: ubi in exteriorem, extendi.

GALENI COMMENTARIUS.

CUr luxari dicat in superioribus ostendimus, ubi cruris ossa adjecto ulcere dixit ad pedem luxari: nunc reddere causam volo, quamobrem, cùm brachium accedente ulcere, in interiorem partem prorumpit, digiti curvari nequeant. In hoc casu sanè accidit, ut brachii ossa ab interiori regione ossibus quæ in prima palmæ parte sunt, superinsidant, ab exteriori subjiciantur, quùm prima palmæ pars tendatur à chordis, quæ ab exteriori parte ad

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κζ'.

HΝ μὴν δὲ ἐς τὸ εἴσω μέρος ὀλισθῇ τὰ ὀστέα, κάμπτειν οὐ δυνάσθαι τοὺς δακτύλους. ἢν δ' ἐς τὸ ἔξω μέρος, ἐκτυμπάνῳ οὐ δυνάσται.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΩ μὴν, ὀλισθῇ ῥῆγμα λέγει τι χρῆσθαι, δεδήλωκεν καὶ τὸν ἔμπροσθεν λόγον, πῆγμα τὰ τῆς κνήμης ὀστᾶ πρὸς τὰ πόδα μᾶλλον ὕγκος ἐξαρθρήσαι ἔφη. νυνὶ δ', τὸν αἰτίαν εἰπεῖν βούλεται, δι' ἣν, ὅταν εἰς τὸ ἔξω χώραν ὁ πῆχυς ἐκπῇ μᾶλλον ὕγκος, οὐ δύναται κάμπτειν. ἐν γὰρ τοιούτῳ πάθει, συμβαίνει τὰ τὸ πήχεος ὀστᾶ, καὶ μᾶλλον τὸ ἔνδον χώραν ὑπικεῖσθαι τοῖς τοῦ καρποῦ, ὑφ' ἧπερ εἰς αὐτὸ καθηκόντων ἐξωθεν τενόντων ἐς τὸ ἄνω τόπον,

ὡς ἐπὶ τ βεχίονα. τοῦτου ἡ συμβαίνοντος, αἰωρᾶσθαι δεῖ τοὺς δακτύλους ἀπατείνοντας πρὸς τ ὀπισθεν χεῖρα, ὅταν δέῃ αὐτοὺς ὀπισθεν ἐκτείνειν. δεῖ δὲ τοῦτο οὕτω, ἐπεὶ τὴν κεφαλὴν δύναται τελέως ἀπεσφονταν τοῖς κάμπτουσιν αὐτὴν μύσι, τοῖς ὄπισθεν τ μυῶν ἡ τ τενόντων. εἴρηται δὲ πολλάκις, ὡς εἰ μὴ συναγελυθείεν οἱ ἀντιτιθέμενοι τοῖς ἐνεργοῦσι ὀπτιχιεῖσι μυσὶν, ἀδύνατόν ἐστιν αὐτοῖς συμπληρῶσαι τ ἐνέργειαν. ὁ δὴ αὐτὸς λόγος ἐστὶ, ὃ περὶ τ μὴ δύνασθαι τοὺς δακτύλους ἐκτεῖνεσθαι, ὅταν εἰς τ ἔξω χάσκειν ἀνάγκη τὰ τ πήχεος ὀστᾶ. τῶνδε γὰρ στροφρᾶς τ ἔνδον μυῶν, καὶ τενόντων, καὶ δι' αὐτῶν, ἐπανελυθεῖσι τ ἔξω μὴ δυναμένων, ἀπόλυσις ἡ τ ἐκείνων ἐνέργειαν δυσκίνητον ἐστὶ· καὶ μάλ' ὅτι, καὶ ἡ τῶν ὀστῶν συνάρθρωσις ἰσχυρῶς ἐμπεπόδιζε τ κάμπτειν, ὅταν ὁ πῆχυς, ἐπὶ τ ἔνδον μέρος ὀπτιφαίνῃ τῆς καρπῆς, τ ἐκτείνειν, ὅταν ἐπὶ τ ἔξω θῇ.

A ipsam perveniunt, surſúmque ad humerum tendunt. Quod, quùm evenit, neceſſe eſt digitos verſùs exteriorem regionem trahi, quo fit ut extendantur. Idcirco neque flecti ex toto poſſunt, cùm exteriores muſculi, & chordæ flectentibus renitantur. Sæpius enim diximus perfici actionem non poſſe, niſi oppoſiti muſculi iis pareant, qui agere nituntur. Hinc etiam fit ut digiti minimè extendantur, cùm brachii oſſa in exteriorem partem moventur. Interiores enim muſculi, & chordæ vehementer intenduntur, atque idcircò cùm cedere exB terioribus nequeant, neceſſe eſt exteriorum actio intereat. Sed & ipſorum oſſium poſitus, cùm brachium in interiorem partem elapſum primæ palmæ parti inſidet, prohibere flexum poteſt: cùm in exteriorem promovetur porrectionem.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ κή.

ΟΣοισι δ' αὐχήμης ὀστέον, ὅμως ποιησάμενον, ὥσθ' τὸ γόνυ ἔξω ἐξίσχειν, ἢν τε ἰς ὃ ἔξω μέρεος, ἢν τε ἰς ὃ ἔσω, τοῦτοισιν, ἢν μὲν ὀλίγη ἐμβολὴ, ἐπὶ ἐπιμόνοισι ὁ θάνατος ἐστὶν, ὥσπερ τοῖσιν ἑτέροισι, καπερ καὶ κείνοισιν ἐπίμοις ἐοῦσιν. ἢν δὲ μὴ ἐμβολὴν ἰσχύουσις, ὑγιάσεις μὲν ὀρθρεύσαντα μόνως ἐοῦσι. κινδυνωδέστερα δὲ τοῦτα τ ὀστέων ἐστὶ, ὅσα καὶ αὐωτέρω, καὶ ὅσα αὖ ἰσχυρότερα ἐᾖ, ὡς ἀπὸ ἰσχυροτέρων ὠλισθήκη. ἢν δ' ὃ, ὀστέον ὃ μηρού, ὃ πρὸς τ γόνατος, ὅμως ποιησάμενον, ἐξολισθῇ, ἐμβαλεῖν μὲν, ὡς ἐμμένειαν ἐπὶ βιαιότερον, θάνατον τ θάνατον ποιησ', τ' πρόσθεν εἰρημένων. μὴ ἐμβαλεῖν δ', πολὺ κινδυνωδέστερον ἢ τὰ πρόσθεν, ὅμως ἡ μούνη ὑπὸς αὖτη σωτηρίης.

C

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XXVIII.

VBicumque autem cruris os ad genu, cute, ſive in interiorem, ſive in exteriorem partem exceſſit, quibus reconditur, maturiùs intercunt, quam alij, quamvis illis quoque vitæ periculum inſtet: ſed, ſi curationem adhibeas, reponere minimùm tentans, hac via tantùm ſpes ſalutis ſupereſt: hæc autem oſſa eò magis periculoſa ſunt quam cætera, quò ſuperiora ſunt, & robuſtiora', & à robuſtioribus prolabuntur. Quòd ſi femoris os ad genu luxetur, ubi ponatur, maneatque majori vi, & citius adhuc homo abſumitur, quàm ſuperioribus caſibus: ſi non reponatur, res longè periculoſior eſt, quàm in ſuperioribus: hæc una tamen ſalutis ſpes ſupereſt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΜΑρτύλιον δ' σμικρόν ἐστι, καὶ τοῦτο, ὃ ὃ κῦ τ ἐξῆς ῥῆσιν ὑπ' αὐτοῦ μνημονευόμενον, ὧν ὀλίγον ἐμπροσθεν εἶπον. ὅτι τ ἐξισχύοντων ὀστῶν, ὅτι τε τ κῦ τὸ σφυρὸν ὃ τ τ καρπὸν διαρθροῦσθαι. ὅτε γὰρ ὁ ἀστράγαλος, καὶ ἡ κνήμη, κῦ τ ποδὸς ὃ πόδα διαρθροῦσιν ἐξίσχει ὃ δέρματος, οὐθ' ὁ καρπὸς, ὃν τῇ ποδὸς τ πῆχυ, ἀλλ' ἡ κνήμη μὲν, ὅτι ὃ σκῆλος, ὁ πῆχυς δ', ὅτι τ χειρός. εἰκότως δ' ἐνεδιαρθρῶσθαι τοῦτα, καὶ ὀλισθαίνειν εἶπεν, ὡς αὖ ἔξω τῶν διαρθροῦσθαι μηνύοντα. νεῦρου δὲ κνήμιον, ὃν τῇ ποδὸς τ σφυρὰν διαρθροῦσθαι, φησὶ ἐξίσχειν ἐνίοτε, ποτὲ μὲν ἔξω τ διαρθροῦσθαι, ποτὲ δ' εἴσω, καί τοι κῦ τ ἔξω ῥῆσιν, ἐν ᾗ κνήμιον, ἀλλὰ τ μηδὲν ἐξίσχειν λέγων εἰκότως, ὁπόταν κῦ γόνυ διαρθροῦσθαι, ποτὲ μὲν ἡ κνήμη φαίνεται, ποτὲ δ' ὁ μηρὸς ἐξίσχειν. ἐν ᾗ τῇ κῦ τ πόδα, δῆλα πάντως ἡ κνήμη, ὥσπερ γε καὶν τῇ κῦ τ καρπὸν, ὁ πῆχυς. τὰ δ' ἄλλα τ ῥήσεως, δῆλα πᾶς μεμνημένοις τ ἔμπροσθεν εἰρημένων.

E

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XXIX.

EAdem ratio eſt articulorum, qui ad cubiti commiſſuram ſunt, nempe cubiti & humeri. Quicumque enim ex his cum luxantur, cute excedunt, ſi reſtituantur, omnes mortiferi ſunt: ſin minus, res non omninò deſperationem habet, ſed ijs, qui liberantur, membrum remanet depravatum: magis autem mortiferi ſunt, ſi recondantur, arti-

culi superiores; sed & ijdem, si non recondantur, A alijs similiter sunt periculosiores. Si cui ergo superiores articuli luxati, cum ulcere, cute exceedant, ubi restituantur, celerrimè in exitium præcipitant: ubi non restituantur, cæteris periculosiores sunt: curatio autem quæ mihi commodissima videtur, jam exposita est. At quibus digitorum pedis, vel manus, articuli luxati, adjecto ulcere, cute excesserunt, osse quidem non fracto, sed ab ipsa commissura recedente, si reposîti maneant, nervorum distensionis periculum impendet, nisi recte attendantur: expedit tamen, ubi prædixeris, summa cura, & diligentia opus esse, eos reponere. Facilimè B autem, & maximè promptè, magnoque cum artificio reponuntur, si adigatur paxillus, quemadmodum suprà diximus in ossibus fractis, luxatisque: quo facto, quiescere homo debet, cubareque, & modico cibo uti: satiatisque est levi aliquo medicamento, quo vomitum citet, ipsum purgare.

GALENI COMMENTARIUS.

MEritò hic articulos dixit multitudinis numero, quemadmodum in genu: ubi C verò de commissura, quæ ad talum, & de ea, quæ ad manum loquitur, non posuit articulos multitudinis numero. Propositam verò nunc partem non uno tantùm articulo contineri in tertio Commentario in Librum de fracturis ostendimus. Eandem inquit rationem esse hujus commissuræ, & ejus, quæ ad genu, de qua prius tractavit: nam quemadmodum ibi modò tibiam, modò femur excidere dictum est, ita nunc modò cubitus, modò humerus, in idem malum compellitur. Quæ sequuntur, omnia plana sunt.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXX.

AVxilium autem adversus ulcera in medicamentis est, quæ cruentis vulneribus protinus injiciuntur: in illis scilicet, quæ perfusioni accommodantur, aut in buphthalmo herba, aut in iis, quæ fractis calvariæ ossibus succurrunt: nihil autem induci debet valdè frigidum. Ac primi quidem articuli minimè periculosi sunt: superiores E magis periculosè læduntur. Eodem autem die restituendi sunt, vel ceriè posteriori, tertio, aut quarto minimè, si quidem quarto die malum recrudescere maximè videmus: ubi ergo non protinùs recondantur, his diebus superfedendum est; contineri enim solet, quod intrà decem dies conditur. Quòd si repositio articulo, nervorum distensio supernascatur, citò expelli debet, & subinde calido humore perfundi.

GALENI COMMENTARIUS.

QUænam ex medicamentis, quæ cruentis vulneribus protinùs injiciuntur, idonea sint, quæ perfundantur, anteà declaravimus. Præcipit autem, ut herbæ buphthalmi (quam πολυόφθαλμον appellat) non secùs, atque antè tussillaginis, quæ eandem vim habet, folia imponantur. Hujus quoque herbæ meminit Diocles in libro de oleribus. Totius autem curationis caput ait id esse debere, quod in

τῇ ἀρθρῳ. ἀπὸ δὲ τῶν ἐμπεφυκότων, κινδυνωδέστερα ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐστὶ τὰ ἐπὶ τοῖς ποσὶ καὶ χερσὶ δακτύλοις. εἰ μὲν οὖν τινος τῶν ἐπὶ τοῖς ποσὶ καὶ χερσὶ δακτύλων ἡ ἄρθρον ἐξαρθρήματος, ἕλκος ἔχοντος, ἐξέρχεται, καὶ κατεσθίει τὸ ὀστέον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ξύμφυσις ἀπεσπασθέντος, ὑγιαινόντων ἐμβληθέντα ἐμβρύῳ, ἔστι μὲν τοῦτο κίνδυνος ἀπασῶν, ὃν μὴ χρηστῶς ἐπιβλέψωμεν. ὅμως δὲ τὰ ἄξιον ἐπιβλέπειν, προειρήκαμεν ὅτι φυλακῆς πολλῆς, καὶ μάλιστα τοῖς ἀρθρώδεσι τῶν δακτύλων. ἐπιβάλλειν μὲν οὖν ἔστιν ἐπὶ τὸ ἄρθρον τὸν ἥλον, καὶ τεχνικώτατόν ἐστι τοῦτο ποιεῖν, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἑτέρων εἴρηται, ἐν τοῖς κατὰ γνώμοσιν, καὶ ἐξίστασιν ὀστέων, ἔπειτα ἀναπαύειν ὡς μάλιστα χρή, καὶ κατακεῖσθαι, καὶ ὀλιγοσιτεῖν. ἄμεινον δὲ καὶ φαρμάκου τινὸς αὐτὸ, καὶ φῦσαι καὶ φαρμάκῳ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΙκότως εἶπεν ἀρθρίων ἐντοῦθεν, καὶ πλήθους, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ γόνυ. ὡσὶ μὲν γὰρ τοῦ καρποῦ τε, καὶ τοῦ σφυροῦ, διερχόμενος, ὅτι εἶπεν ἀρθρα πληθυντικῶς. ὅτι δὲ ἄρθρα πλείω καὶ τοῦτο τὸ χωρίον εἰσὶν, ἐκ τοῦ νῦν ὁ λόγος αὐτοῦ σαφήσεται, εἶτ' ἐκ τοῦ ἐπὶ τὸ ὠλεκράνου καὶ μηροῦ μεμνήσθαι, ἐδήλωσε, τὸ αὐτὸν λόγον εἶναι φησὶ τοῦ νῦν ἐνεστῶτος, τῷ παρεληλυθότι περὶ τοῦ γόνυ ἄρθρα δεῖσθαι. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ, ποτὲ μὲν ἡ κνήμη, ποτὲ δὲ ὁ μηρὸς ἐξέρχεται ἐλέγχθη, καὶ τὰ αὐτὰ βέβηκεν, ἐπὶ τοῦ ὠλεκράνου ἔρχεσθαι ἐξάρθρησιν. ἀ δὲ ἐφεξῆς λέγει τούτοις, ἀπόδοτά ἐστιν αὐτοῖς.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λ'.

ΤΟ δὲ ἕλκος ἰητρεῖον, ἢ ἐναίμοισιν εἶσιν ἐπιτέγνυσιν, ἢ πολυοφθάλμοισιν, ἢ οἷσιν ἐν κεφαλῇ ὀστέα κατηγέατο ἰητρεύεται, κατὰ λύκιον δὲ κάρτα μηδὲν προσφέρειν. ἥκιστα μὲν οὖν τὰ πρῶτα ἀρθρα κινδυνώδεα ἐστὶ, τὰ δ' ἔτι ἄνω, κινδυνωδέστερα. ἐμβάλλειν δὲ χρὴ ἀυθημέρου, ἢ τῇ ὑστεραίῃ, τετάρτῃ δὲ, ἢ τριταίῳ, ἥκιστα· τεταρταῖα γὰρ ἐόντα, διτιοῦμεν τῆσι παλιοκοπίαι μάλιστα. οἷσιν οὖν οὕτω μὴ ἐπίηκε γλύφηται, ἐμβαλλὼν, ἐνθαῦτα χρὴ τοῦτο τὸν εἰρηκόσιν ἡμέρας. ὃ, τι γὰρ αὖ εἴσω σήψει ἡμερέων ἐμβάλῃ, πρὶν καθεψῆσθαι. ἢν δ' ἄρα ἐμβεβλημένον ἀσαμὲς ὑπογλύφηται, ἐμβαλλὼν ὃ ἀρ. ἀφεῖ δ' ἐς ἕλκος, καὶ θερμῷ τέγγειν οἷς πλεισάκις.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΙνα μὲν ἐστὶν ἔναιμα ὑπέγνωκται, ἀφάδην εἰρηκὼς τῆς βοτόνης ἐν, ἣ πολυοφθάλμου καλουμένης, ἢ τῆς ἐν βοὸς ὀφθαλμὸς ὀνομαζόμενα, τῷ φύλλα χρῆσθαι καλοῦσι πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, οἷς ἐμφανὲς ἐχρῆτο ἐν τῷ βυκλῷ, ἐν αὐτῷ ἔχοντι ἐν τούτῳ δυνάμει. μεμνῆσθαι δὲ τούτης τῆς βοτόνης καὶ Διοκλῆς, ἐν τῷ περὶ λαχάνων. ὃ μὲν οὖν κεφάλαιον ὅλης τῆς θεραπείας, φησὶ χρῆσθαι δεῖν τοῦτον, ὃ μὴ κατὰ τὴν τῆς κεφαλῆς κατάμπαν ἐδήλωσεν. ἐν οἷσπερ τοῦ

βιβλίω· καὶ ἡμῖν ἐδείχθη ξηραντικώτερος ὁ ζόφος τῆς θεραπείας ὀφείλων, ἧς καὶ ὁ περὶ ἕλκους βιβλίος ἐπιπέπαται, καὶ μάλιστα τῆς κατὰ ἄρθρα.

A Libro de vulneribus capitis demonstravit, in quo ostensum à nobis est, curationem requiri sicciorem, quàm quæ in vulneribus, circà articulos præsertim.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λα'.

Κεκλίμθαι ἢ μᾶλλον, ἢ ὀπτεσθαι τῶν τὸ σῶμα χρή. περισσὸν ἔχειν μόνον, καὶ τοὺς δακτύλους, τὰ ἄρθρα τὰ ἐμβεβηκότα, ἀποστατικὰ ἔσεσθαι· ἢ γὰρ πλεῖστα ἄπαγγείλει, ἢν μὴ ὁποῖα Φλεγμονῆς ἐπιγένηται, ὡς, εἰ μὴ δι' ἀμαχίαν τὸ δημοτέων ἐν αὐτῇ ἔμβυσε ὁ ἰητρὸς ἔσεσθαι, ὀδύνη αὐ πάντως ἰσχύ· ἐμβεβλέναι ἔδει. Τὰ μὲν οὖν καὶ τὰ ἄρθρα ὀστέα ἐξίσχοντα, ἐμβεβηκότα ἅπτε κινδυνώδεά ἐστιν, ὡς εἴρηται.

B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὀξὺ τοῦτο ὀπτεσθαί τε λέγει, καὶ ὀπτύνεσθαι, καθάπερ ὀρθὸν κεκάμφθαι, καὶ κεκαμπύλεσθαι· ὀπτεσθαι μὲν γὰρ τὸ εἰπὼν ὅ κάλον, ἓν αὐτὸ χῆμα μόνον δηλοῖ, ὅ καὶ διγνωσίαν, ὅτι ἔχει τὸ μέλλον, καὶ ὃ ἦθον· κεκάμφθαι δ' εἰπὼν, πάντα τὰ μὴ τὸ ἔκτασιν σημαῖνα, μᾶλλον δὲ ἦθον ἀλλήλων διαφέροντα, μέχρι τῆς ἐσχάτης καμπῆς. Ὃ δὲ γε ὀπτύνεσθαι, καὶ καμπύλεσθαι τὴν κινήσεων αὐτῶν ὀξὺ δηλωτικὸν, ἐν τοῖς μεταχειριζομένοις καλοῖς γενόμενον. Ὃ μὲν ὀπτύνεσθαι καὶ τὰ μεταξὺ τῆς τε ἐσχάτης καμπῆς, καὶ τὴν ἀκριβοῦς ὀπτάσεως· Ὃ καμπύλεσθαι δ' ἔμπαλιν, ἄχρι τῆς ἄκρας ὀκτάσεως, ἄχρι τελευταίας καμπῆς. νυνὶ οὖν ὁ Ἱπποκράτης εἰπὼν κεκάμφθαι μᾶλλον, ἢ ἄχρι τελευταίας καμπῆς, Ὃ καὶ διγνωσίαν, ὁ μόνον διδασκῆναι δεῖ ἢ τὴν κεκάμφθαι, σαφῶς τὰ μεταξὺ ταύτης τε, καὶ τὴν ἐσχάτης καμπῆς, ἐν οἷς ἀεὶ Ὃ φοσφορώτερον αἰρέσεως φοσικῆ, ποτὲ μὲν ἐλάχιστον ὑπερβαίνοντα τῆς ἄκρας ὀκτάσεως πως, ἔστιν ὅτε καὶ πλέον. ὁπότερον δὲ χρὴ τούτων ἐνάντιος τεκμήριον, ὀκ τὸ φερειπημένον διωνίστοχαζεσθαι.

C

D

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΚΟΠΤΟΜΕΝΩΝ ὀστέων.

E *DE OSSIBVS PRÆCIDENDIS.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λβ'.

Ὅσα ἢ, καὶ τὰ ἄρθρα, Ὃ καὶ τοῖς δακτύλοις, ἀποκόπτεσθαι τελείως, ταῦτα ἀσινέα Ὃ πλεῖστα ὀξύ, ἢν μή τις ἐν αὐτῇ τῇ πρώτῃ λειποθυμήσας βλαβείη.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Περὶ τῶν ἀποκοπτομένων ὀστῶν, ἐντεῦθεν ἄρχεται διδάσκειν, ὡραῖς ἀπάντων ἀκριβῶς, ὡς μὲν δεῖ τὰς πρὸ ἡμῶν ἐξηγήσεως, ἀλλ' ὀκκ ἔοικέν μοι φερειπεῖν, ὡς ἀκολουθήσῃς χρεὼν ἅπασιν οἷς λέγει, ἐχόντα ἔχειν, ὀνθ' ἅπερ καὶ τῶν ἐξισχόντων ἄρθρων, ἃ κελεύει ὅλως ὀξὺ τοῖς νεωτέροις ἰατροῖς, ὀκβυρσώματα. Κῆ γὰρ Ὃ

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXI.

Convenit item universum corpus magis curvatum esse, quàm extensum: expectandum tamen est fore ut repositi digitorum articuli abscedant: plerumque enim ita accidit, si quævis inflammatio superveniat. Quare, nisi vereretur medicus, ne vulgò imperitus haberetur, nihil reponere prorsus deberet. Ossa igitur, quæ ad commissuras sunt, si cute excedant, ubi recondantur (sicut ostensum est) periculosa sunt.

GALENI COMMENTARIUS.

Extensum esse non idem significat, atque extendi, sicut neque curvari, & curvatum esse: si quis enim membrum extensum dicat, unum tantùm exprimit ejus habitum, rectum videlicet, qui neque plus, neque minus admittit: si curvatum, omnes ejus habitus, qui post extensionem sunt, notat usque ad ultimum flexum, qui quatenùs majores minoresque sunt, inter se differunt. Si quis extendi, & curvari dicat, motum, qui accidit, ubi mutatur habitus membrorum, significabit: nempe, quum extendi ait, eum qui evenit in mutatione, quæ fit à summo flexu ad summam extensionem: quùm curvari, eum, qui à summa extensione rursus ad summum flexum. Nunc ergo Hippocrates curvatum, inquit, corpus esse magis convenit, quam extensum, verbo extensum rectum habitum notans, quem solum vitandum censet: sed, cùm ait curvatum, habitus medios inter hunc & extremum flexum significat, inter quos ille eligendus est, qui maximè accommodatur, modò qui parum, modò qui longius ab extremo flexu abest. Quo tempore uterque accipiendus sit, licebit & ex superioribus conjicere.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXII.

Quæcumque circà digitorum articulos ex toto abscinduntur, plerumque detrimentum non afferunt, nisi, dum secantur, homo animi defectione lædatur.

GALENI COMMENTARIUS.

Nunc tractare incipit de ossibus præcidendis. Apertè autem, sic omnia narrat, ut mea explanatione opus non sit. Illud duntaxat me præfari abunde est, quòd fere quæcumque ab ipso traduntur, intelliges, si id spectes, quod ostensum est in articulis cute excedentibus (juniores medici ἐκβυρσώματα dicunt) dimetiendum, scilicet esse periculi

magnitudinem pro magnitudine articulorum. Quod ſicut in illis evenit, ſic & nunc in oſſibus, quæ præciduntur, evenire ſolet. Adjiciemus tamen eorum quæ obſcura videbuntur, expoſitionem.

A μέγεθος τῶν ἀρθρων, ᾧ ὅ τε κινδυνώδης μέγεθος, ὥσπερ ἐπ' ἐκείνων γίνεται, ὅταν δὴ καὶ τῶν ἀποκοπτομένων ὀστέων εἴωθε γίνεσθαι· προσθήσω δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ἀσαφές τι δοκοῦντα ἔχειν, ἐξήγησιν.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIII.

His autem ulceribus quævis curatio idonea eſt. Sed & quæcumque oſſa, non ad articulos, verùm ad aliquam aliam regionem præciduntur, ſimiliter ſine noxa ſunt, & aliis promptius adhuc curationem recipiunt: ſimiliter quæcumque oſſa fracta in digitis cute excedunt, non ad articulos, hæc quoque innocenter reponuntur. Ex toto autem oſſa, ad articulos, in manu, in pede, & in crure, nonnullis ad talum, atque in brachio, nonnullis ad primam palmæ partem, plerumque citra noxam præciduntur, niſi protinus anima deficiat, vel quarto die continens febris ſuperveniat. Caro tamen corrupta, & in vulneribus ſanguinem fundentibus, & in iis quæ valentius adſtringuntur, tum in oſſium fracturis plus juſto compreſſis; in iis item, quæcumque vinculis violenter comprehenſa fuerint, compluribus decidit, quorum plerique liberantur. Liberantur & illi, quibus in femore pars aliqua carnis, & oſſis decidat, & quibus in humero: ſed citius adhuc, & facilius ad ſanitatem perducuntur, quibus aliquid in brachio, & crure decidat. Quibus verò fractis oſſibus aliquid protinus alienatur, & nigreſcit, his citò abrumpitur: & quibus caſurum eſt, citò cadit, quum oſſa jam ceſſerint: at quibus oſſe inviolato, nigrities accidit, his celeriter caro emoritur, os verò tardè abſcedit, & quà nigrities terminatur, & quà nudatum os eſt.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λγ'.

Καὶ ἰσχύειν φαύλη ἁρκέσει τὰ τοιάνδε ἕλκεα. ἀτὰρ καὶ ὅσα μὲν κατὰ τὰ ἄρθρα, ἀλλὰ καί ἄλλην τινὰ ἕδρην τῶν ὀστέων ἀποκόπτεται, καὶ τοῦτα ἀσινέα ἔστι, καὶ ἄλλοις ἐπιτηδειότερα πρὸς ἕτερον, καὶ ὅσα τῶν δακτύλων ὀστέα κατεαγότα, ἐξέρχεται μὴ κατὰ τὰ ἄρθρα, καὶ τοῦτα ἀσινέα ἔστιν ἐμβαλεῖν. ἀποκόψαι δὲ τέλειαι ὀστέων, καὶ κατὰ τὰ ἄρθρα, καὶ ἐν ποδὶ, καὶ ἐν κνήμῃ ἔστι πλησίον τοῦ ταρσοῦ, καὶ ἐν πήχει, ἔστι καὶ ἐν τοῖς καρποῖς, ἔστι πλείοσιν ἀποκοπῆναι ἀσινέα χρόνῳ. ὅσα δὲ μὴ αὐτίκα λειποθυμίη ἀπαγέσθη, ἢ τεταρταίοισιν ἔδοσι, πυρετὸς ξυνεχὴς ἐπιλήψεται. ἀποσφακελίσεις μὲν γὰρ σάρξ, καὶ ἡμώσεις αἱμορῤῥοίσι ξυμβαίσιν, ἢ ἀποσφίγξεσιν ἰσχυρῇσι, καὶ ἐν ὀστέων κατάγμασι ξυνοικίσιοι, πιεχθεῖσι μᾶλλον ἢ κατεῖσι, καὶ ἐν ἄλλοισι δεσμοῖσι βιαίοισι ἁπανταχοῦ, ἀποπίπτῃ πολλοῖσι, καὶ οἱ πολλοὶ ἀπεκίνυνται τῶν τοιούτων, καὶ οἷσι μεσοῦ μέσος ἢ ἀποπίπτῃ, καὶ ἢ σάρξ, καὶ ἢ ὀστέον, καὶ οἷσι βραχίονος. ἦσαν δὲ, πήχεός τε, καὶ κνήμης ἀποτεύσῃς, καὶ ἐπὶ ῥύμης ἀπεκίνυντο. οἷσι μὲν οὖν καταγλύπτων ὀστέων ἀποσφακελίσιες αὐτίκα ἐξήιεσαν, καὶ μύασμοι, τάπισι μὲν ταχέως ἀπερρήγνυσι γίνονται τοῦ σώματος, καὶ ὧι ἀποπίπτοντα ἀπαχέως ὑποπίπτῃ, ἤδη τὰ ὀστέων ἀπεκεκαθάρται. οἷσι δὲ, ὑγιέων ἐόντων τῶν ὀστέων, οἱ μύασμοι γίνονται, αἱ μὲν ὄψιες ταχέως ξυνίστασι· τὰ δὲ ὀστέα, βεβαίως ἀπίστανται, καὶ αἱ ὧι τὸ θέμα τῶν μυασμῶν γίνεται, καὶ ἡ ψίλωσις τοῦ ὀστέου.

GALENI COMMENTARIUS.

CUrationem quamvis, φαύλῃ dicit: quo vocabulo jam ſæpius oſtendimus Hippocratem nuncupare eam, quæ exquiſitæ contraria eſt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ἀελεγχῆ δὲ πολλάκις ἤδη, φαύλῃ ὀνομάζειν, τὴν ἀπηκριβωμένην τῇ ἀκριβῆ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIV.

CÆterum partes, quæ citra finem nigritici fuerint: ubi jam prorſus emoriantur, & dolorem non ſentiant, juxta articulos excidendæ ſunt ea animadverſione, ne quid violetur: nam, ubi qui ſecatur, dolet, quùm nondum quà ſecatur, emortuum corpus fuerit, maximum periculum eſt, ne ſub dolore anima deficiat: ejuſmodi autem animæ defectio plurimos repente jam ſuſtulit. At femoris os hoc modo nudatum vidi octogeſimo die abſcedere: crus tamen huic homini ad genu octogeſimo exciſum eſt: mihi verò propius etiam videbatur, cum non eodem tempore, ſed antè providendum exiſtimarem. Cruris verò oſſa, quæcumque nudata fuerunt, circa medium omninò ex hujuſmodi nigritie ſexageſimo die deciderunt: curatio enim à curatione diſtat, quantum ad id pertinet, ut nudata oſſa maturius, vel ſerius decidant: preſſus item à preſſu diſtat, quatenus unus altero validior eſt, aut imbecillior, ad efficien-

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λδ'.

Χρὴ δὲ, ὅσα αὖ, κατωτέρω τοῦ σώματος, τὰ ὀστέων τοῦ μελαινομένου ἔῃ, ζώοντα ὅτεφ ἤδη πάμπαν τεθνήκῃ, καὶ ἀνάλγεα ᾖ, ἀφαιρέειν κατὰ τὰ ἄρθρα, φειδομένους ὅκως μὴ τρώσομεν. ἢν γὰρ ὀδυνηθῇ, ἀποπνιγόμενος, καὶ μήπω κωρήσῃ τὸ σῶμα τεθνεὸς τοῦτῳ ἢ ἀποτέμνεται, κάρτα κίνδυνος ἐστὶ τῆς ὀδυνίης λειποθυμῆσαι· αἰ γὰρ τοιαῦται λειποθυμίαι πολλοὺς ἤδη ἐξαίφνης ἤδη ἀπώλεσαν. μεσοῦ μὲν οὖν ὀστέου ἄνω ἐκ τοιούτου ἔφαπτο, ὀγδοηκοστῷ εἶδον ἀποτμηθέν. ἡ μὲν τοῦτου κνήμη, τοῦτο τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸ γόνυ ἀφῃρέθη εἰκοστῷ, ἐδόκει δέ μοι, ἐξ ὑστέρου. οὐ γὰρ ἅμα, ἀλλ' ἐπὶ τῷ προμηθέστερον ἔδοξέ μοι τὸ ποιέειν· κνήμης γὰρ ὀστέα, ἐκ τοιούτου μυασμοῦ, μάλιστα καὶ μέσου τοῦ κνήμεως ἐόντα, ἐξηκοστῷ μοι ἀπέπεσεν, ὅτε ἐψιλώθη αὐτῶν. διένεικοι μὲν οὖν αἱ τῆς ἰσχύος ἰσχύες, ἢ τὸ θᾶσσόν τε, καὶ βραδύτερον, τὰ ὀστέα ψιλούμενα ἀποπίπτειν. διενέγκοι δ' ἂν καὶ τὸ πιέζεις, πιέζεως, ἢ ἐπὶ τὸ ἰσχυρότερον τε, καὶ ἀσθενέστε-

εσιν, ἢ ἐς ὀ ϗαῶν τε, ἢ βεβυθύτερον ἀπορρυῶντα ἀποθανῇν τὰ νεῦρα, καὶ ταῖς ἀρτηρίαις, ἔ τοῖς φλεβίοις. ἐπεὶ ὅσα μὴ ἰσχυρὰ ἀπολαφθέντα σήπεται, ἔνια τῶ τιτρώσκοντος ἀφικνέεται ἐς ὀστέων ψιλώματα, ἔνια ἢ σαρκῶν ἐς νεύρων ψιλώματα ἀφικνεῖται, ἀλλ' ὑποπαχύτερα σκιπτῇ. Περὶ γ' οὖν τούτων τῶν παραφύσιος, οὐκ ἔστιν ἐν ὀνόματι ἀριθμοῦ ὧ χρίνῃ θάσσῃ, ἐν ὁκόσῳ ἕκαστα τούτων κρίνεται.

A dum, ut nervi, caro, vena citius, aut tardius emoriantur: nam, quæ emoriuntur, quamvis non fuerint adstricta, non omnia ex altis ossium partibus decidunt, sed quædam ex summis. Quocirca tempus, intra quod singula hæc solvuntur, certum definire non licet.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

B

Προειρηκὼς, ὅτι μὴ μεμερισμένων, ἢ φθειρομένων τῶν ἀδιαιρέτων τοῖς ὀστοῖς ὑγρῶν, αἰσχρὸν ἐστι, ἔ τοῖς συμφωνοῦσιν ἅπαν ὀστοῦ, τῶ χρόνῳ, ζητῶν συμβουλὰς, ἔ δεῖ τοῦτο κελεύσας ἀποκόπτειν αὐτὰ, νεῦ συμβαλεῖν πῶ ἀφαίρεσιν ποιεῖσθαι, μὴ ϗαύσωσι τὸ ὑγιὲς, ὅπως μὴ δεῖ πῶ ὁδυνῶν ὁ κάμνων λειποθυμήσας ἰσχυρὰς, δυσμακώμισος γένηται. καὶ δεῖ δεῖν ἢ μᾶλλον, εἰ οἷόν τε, ποιεῖσθαι κελεύσι πῶ ἀφαίρεσιν, ἤπερ ἢ ἔρχεται. ἐν μέσοις γὰ τοῖς κάμνουσι, χρόνος πείθεται τὸ ὀστέον σκληθρομένων, ἕως ἢ τὸ δεῖν, αὖθι τὸ ἡδύσαι τῆ δεῖν, αὖθι τὸ ἡδύσαι τὸ ὀστοῦ, ἀποκόπτεται ὃ πεποιῆς μέρος ἢ κάλυ.

C

Quùm dixerit necessarium esse, ubi nigrescat, & corrumpatur caro, quæ sita est circa ossa, ut ossibus tempore ijdem eveniat, atque ea de causa imperaverit, ut præciderentur: nunc præcipit, ut excidantur, ea cautione, ne integræ partes violentur, ne præ dolore anima admodum deficiente, homo ægerrimè reficiatur. Ad articulum autem, si fieri potest, præcidi membrum voluit ad celeritatem spectans: namque, ubi medium præcidatur, multum temporis absumitur, quùm ossa secantur; sed juxta articulum affecta membri pars intacto osse, abscinditur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λε'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXV.

Προσέχεσθαι ἢ μάλα χρὴ ἰσιάτα ἰήματα. ὑπισέειν γὰ φοβερώτερά ἐστιν, ἢ ὑπὸ ἰητρίων, καὶ ἰησείν πρὸ ἐν ἔρχεῖ πᾶσι τοιούτοισι. αὐτὰ γὰ ἑωυτὰ κρινῖ μόνον, τῆς τε διαίτης ὑπερβέσθαι χρὴ, ὡς κῆ δυνάμιν ἀπύρετος ἔῃ.

D

Accipiendæ prorsus ejusmodi sanationes sunt, magis enim terrent, dum accipiuntur, quàm dum adhibentur: atque hæc omnia lenem medicinam requirunt, ipsa enim per ipsa solvuntur. Est autem victus expeditissimus ille, qui febri adversatur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

Οὐ μόνον τῆ κάμνοντι ἀεὶ φαίνεται κηδόμενος ὁ Ἱπποκράτης, ἀλλὰ ἔ τῆ ἰατρῶν, ὡς αἰτίαν κτησόμενος μὴ ἀεὶ παρὰ τοῖς κάμνουσιν ὦσιν, ὑδὲν ἀκμάζωσι ἢ τὰ πλεῖστα. Περὶ τῶτ' οὖν, ὅπως μὴ ἀγνοήσεταί τε, καὶ διορίζεσθαι τὰ κῆ φλεγμαίνουσαν μεγάλα πάθη, ἢ κῆ δυνάμιν. ἔστι μὲ οὖν τῆ κῆ δυνάμιν ἰσχυρὰν, ὑ μὴν φαινομένων γε τοιούτων, ἀποτρέπειν κελεύει. φορίζεται ἢ τὰ κῆ φλεγμαίνουσαν μεγάλα, καθάπερ ἔ ζωντὰ τὰ νῦν, ἅτε ὢν ὁ λόγος. ὅταν γὰ ἀκριβὲς τι τεκμηρίῳ μέρος, οὐκέτι συμπάθειαν ἰσχυρὰν ἄλλα τὰ πλησιάζοντα. ζωντ' οὖν ἐὰν ἀποκλῆς, τ' ἐν τῆ χεφυρίᾳ, ἢ λειποθυμίας φυλαξόμενος κίνδυνον, οὐκέτι ὀδὲν ἀνυπόπτως δυσχερές.

E

Hippocrates consilium dirigit, non solùm ad ægrotantes, sed etiam ad medicos, ut apud ægrotantes à culpa semper vacui sint, & laudem plerumque inveniant. Quamobrem mala, quæ gravia videntur, monstrat, discernitque ab iis quæ verè talia sunt. In iis enim, quæ verè gravia sunt, non tamen talia se ostendunt, monet ut medicus se subducat: illis manum injiciat, quæ gravia videntur, quemadmodum & hæc, quæ nunc proponuntur. Ubi enim pars aliqua ex toto emortua sit, non amplius graviter afficit, quæ vicina sunt. Hanc si præcidas, cavens ne, dum manus curatio adhibetur, animæ defectio sequatur, malum aliud non afferes ullum.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λϛ'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVI.

F

Καὶ ἐν ἡήμασι δικαίοισιν ὑδὲν ἧσσον ὃ σῶμα. δίκαια ἢ ἢ ζῶντα, μηδὲ μεταπεσοῦσιν, μηδὲ ἐς ὃ κάτω ῥέπειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐς τὰ ἄνω ποτὶ, καὶ ἕως' ἂν τελείως ἀπεῤῥαγῇ, αἱμορῥαγίαν γὰ ἐν τούτῳ τῆ χρόνῳ κίνδυνος. Περὶ τῶτο χρὴ, ὃ χρὴ καταῤῥοπα ποιεῖν τὰ πεπαμένα, ἀλλὰ ζάνασπα.

Ad hæc justo habitu figurare corpus oportet. Justus habitus est, ubi nihil suspensum est, nihil deorsum spectat; sed sursum magis, præcipuè donec ex toto resolutum fuerit; periculum enim est, ne interim sanguis erumpat: Quamobrem vulnera inclinari in inferiorem partem non debent; sed superiora haberi.

GALENI

A

GALENI COMMENTARIUS.

OStendimus jam sæpe justum apud Hippocratem vocari id, quod potentiâ æquale est: hoc autem illud est, quod unicuique convenit, quandoquidem, & justitiam hujusmodi quid esse manifestum est. Quod quidem ad musculos attinet, ille justus habitus est, sub quo tam qui membrum flectunt, quàm qui extendunt, in neutram partem trahuntur: quod verò ad collocandum membrum in inferiorem, vel superiorem partem spectat, justus habitus videri poterit, qui medius erit inter eum, qui deorsum spectat, hoc est, qui ad rectam lineam prorsus extensus est; hic autem ubi nullum periculum sit, ne sanguis erumpat, & facillimè ab ægrotante feratur, eligendus est; de quo etiam paulò suprà tractavimus, ubi ossa cute excedentia persecuti sumus. At nunc in ossibus abscindendis, sicut dum manus adhibetur, unum periculum est, ne præ dolore intolerabili
C anima deficiat: ita postquam adhibita est, unum aliud circunstat, ne videlicet sanguis erumpat, id quod evenire solet, ubi putrescentes corporis partes resolvuntur. Constat autem habitum, sub quo membrum dependet, eruptioni sanguinis esse opportunissimum. Quantum ergo spectat ad sanguinis eruptionis periculum, penitùs tutoque evitandum, præcisum membrum superius omnino habendum esset; sed quia status hic dolori est, idcirco moderatè in superiorem partem convertitur. Manifestum item est, quum in iis verbis augere vellet, quod proponitur, adjecisse vocabulum *præcipuè*, quod
D πανὶ dixit, quasi ita scripserit: ubi nihil suspensum est, nihil deorsum spectat, sed sursum magis, potissimum, ubi putria ex toto resoluta fuerint, periculum est ne interim sanguis erumpat.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΠΟλλάκις ἤδη μοι λέλεκται, ὃ δίκαιον, ὅτι τ κῦ δυνάμει ἴσου, λέγω ὁ Ἱπποκράτης. ἔστι ὃ τοῦτο ζητοῦντ παῦ κῦ τῶν ἀξίαν ἐκάστου· ζήτησις δ᾽ τ ᾗ τ δικαιοστοῦ ἴσμεν ἔσθ᾽. ὅσον μ οὖν ὅτι τοῖς μυσὶ δίκαιον ἐλήμ᾽ ἔστιν, ἐν ᾧ μηδετέρως τείνοντα, μήθ᾽ οἱ κάμπτοντες, μήθ᾽ οἱ ἐκτείνοντες ὃ κῶλον. ὅσον δ᾽ ὅτι τὸ, κάτω-
B τες, ἢ αὖθις ἀποθλᾶται ὃ μέσον, ἴσον μὲν αὖ ᾧ δόξῃ, ὃ μέσον αἰωρῆσθαι τε, καὶ καθῆσθαι, πυνθάνῃ ὃ κατ᾽ εὐθεῖαν ἡμιμοῦς ἐκτεθειμένου ἀκριβῶς, ἧς δίκαιον. καὶ ὅτιπερ γε μηδεὶς ἢ κίνδυνος αἱμορῤῥαγίας, ἐαὰ διφορώτερον ἢ τοῦτο παῦ κάμπτοντα, τοσαυτεῖον αὖθ᾽· καὶ λέλεκται γε πρὸ τούτου, μικρὸν ἔμπροσθεν, ἵνικα πρὸ τῶν ἐκθυρασμένων ὁ λόγος ἦν. νυνὶ δ᾽ ὅτι τ ἀποκοπομένων ὀστῶν, ὥσπερ ὅτι τῇ ἀδεψυρίᾳ κίνδυνος, ὡς αὖ ἀφήσοντα σφοδρᾶς τ κάμνοντα, λειποθυμῆσαι. ὅπου μὴ τ ἀδεψυρίαν, ἕτερος εἰς κίνδυνός ἐστιν, ὁ τ αἱμορῤῥαγίας, ὅταν ἀποπέσῃ τὰ σπασθέντα μέρεα τ σώματος, εἰωθὼς γίνεσθαι. φοβηθὲν δ᾽, ὅτι ὃ καταῤῥοπον ἐλήμ᾽ πρὸς αἱμορῤῥαγίας ἔστιν ἐπιμώτατον, καὶ ὅσον ἐπὶ ὃ φυγεῖν ἀκριβῶς τε ἅμα, ᾧ ἀσφαλῶς, τ ἐν τῆς αἱμορῤῥαγίας κινδύνων, ἐχρῶ αὐαῤῥοπον ἀποκρημνίζειν ὃ ἀποτεκταμμένων κώλων, ἀλλ᾽ ὅτι τὸν ἐπώδυνον ὃ ἐλήμ᾽ ὄφελε δ᾽ τὸν αὐαῤῥοπον αὖθ᾽ μετρίως ἐλημπίζεσθ᾽ ὠφθηλον δ᾽, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ ῥῆσιν, ἐπιξήπαν βουβάλουος τὸν λόγον, ἐχρήσατο τῇ, πρὸ, φωνῇ, ὡς εἰ καὶ ὕστερ ἔπρα, μηδὲν μετέωρον ποιεῖν, μηδὲ ἐς ὃ κάτω ῥέπον, ἀλλὰ μᾶλλον αὖω, ᾗ μᾶλιστ᾽ ὅταν τελέως περιῤῥαγῇ ᾧ ἀσπρόπυ· τῶν γὰρ αἱμορῤῥαγιῶν ἐν τούτῳ χρόνῳ κίνδυνος.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVII.

NAmque, ubi tempus processerit, & ulcera jam pura sint, non amplius accommodatur hujusmodi status: sed ille, qui rectus est, & interdum ille, qui versus inferiorem par-
E *tem inclinatur: tempore enim nonnullis ossa absedunt, & illæ fasciæ necessariæ sunt, quæ primæ injiciuntur.*

GALENI COMMENTARIUS.

NOn secus atque ubi sanguinis eruptionem cavebat, rectum membri statum quamvis medius, & justus esset, earenus in eum qui sursum spectaret, convertebat, quatenus membrum sine dolore excitabatur, nunc
F quoque præcipit ut membrum moderatè in inferiorem partem inclinetur, ut sanies effluat; quandoquidem, ubi nullum periculum est, ne vel sanguis erumpat, vel propter consortium aliqua pars afficiatur, vel inflammatio superveniat, atque ulcera jam pura tantummodo ad cicatricem perducenda sunt, danda in primis opera est ut nec pus, nec sanies aliqua tenuis tunc subsidat, sed omnia exitum habeant. At si qua ibi pars sinuetur, hoc enim accidit sub sanie quæ illas partes erodit, dum

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λζ'.

ΕΠεὶ ὅταν γε ὁ χρόνος ἐληλύθῃ πλείων, καὶ καθαρὰ τὰ ἕλκεα ᾖσθῃ, οὐκέτι ζητοῦσι τὰ σχήματα τοιαῦτα ἔστιν, ἀλλ᾽ ἥ τε καὶ ὀρθὴ θέσις, καὶ ἐνίοτε δὴ ὃ καταῤῥοπον ῥέπουσα. αἱ μὲν γὰρ χρόνον τῶν, ἐπιφάσιες ὀστέα γίνονται, καὶ ἐπιδεσμίδων δέονται.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΩΣαῦτ᾽, ὁπότε τὰς αἱμορῤῥαγίας ἐφυλάττετο, τῶν εὐθείαν ἕξιν τῦ κώλου, καίτοι μέσην τε, καὶ δικαίαν ὄντων, ὅτι τ αὐαῤῥοπον ἦλθ᾽ εἰς τοῦτον, ἄγει
F ᾧ χρεὼς εὐθὺς τὸ κάμνοντος αὐαπτύεσθαι τ κῶλον. ὅτε νυν, ἐνίοτε μετρίως καταῤῥοπον ἀξιοῖ ἐλημπίζεσθ᾽ τ κῶλον, ἕνεκα τ ἐκκρίσεως τ ἰχῶρος. ὅπου γὰρ οὔτ᾽ αἱμορῤῥαγίας ἔστ᾽ κίνδυνος, οὔτε συμπαθείας, οὔτε φλεγμονῆς, ἤδη ὅπως καθαρὰ τὰ ἕλκη, μήτις ἐπιλώσεως χρήζῃ, ἀλλ᾽ πανυτῆς ἔστ᾽ ποιητέον, ὡς μήτε πύον ὑφίστασθαι τότε, μήτε ἰχῶρ τις λεπτὸς, ἀλλ᾽ ἀπορρέῃ πάντα. κολπωθέντος μέντοι πρὸς αὖθις μέρους, εἴωθε γὰρ ἐνίοτε ἐν τῶν γίνεσθ᾽, τὴν ἰχῶρων αὐαδιῤῥωσκόντων ἐκεῖνα τὰ μέρεα, ἃ κατ᾽ ἐκεῖνον τ χρόνον, ὧν ᾧ δεῖ τ φόβου τῆς

ἁιμορροΐας αἰάρροπον ἡγεμόνα ἡμῖν, χρείαν ἔξουσιν A nos caventes ne ſanguis erumpetet, membrum
ὑποδεσμίδων ὡς πορρωτέλεσθεν τὸ κόλπου. ἢ δ' ὑπόδε- ſublime habuimus, ad faſcias veniendum erit,
σις, ἐν τῷ ὑπτίῳ κειμένῳ, ἐκ τοῦ ἐναντίου γόνυ ἔσπον, ἀπάσας quæ primæ injiciantur, quibus ſinus coerceatur.
τοῖς ἔπεσθεν εἰρημένοις. ἐπὶ σκέλεων δὲ γε, ὅκ τοῦ Vinciendi autem ratio in eo caſu contraria
κάτω μερῶν ἀρξάμενοι, πολλαπλᾶν αἰεί. ἐκ δὲ τοῦ πρὸ eſt illis omnibus quæ ſuprà dictæ ſunt, in
ποσὶ πεφαλῆς ἀρξάμενος, ἐφ' ὧν ἐκκρίνεται βελόνια ὅ quibus faſciæ ab inferiori parte orſæ in ſu-
πόνος, ἀνωθεν ἀρχομένους, ὅπῃ τὰ κάτω χρὴ νέμεσθαι, periori terminantur: ſed in propoſitis affectibus,
παυσομένους ἀσυτέρω βραχεῖ τοῦ τὸ κόλπου τόματος, ἵν' ubi eò conſilium tendit, ut pus excernatur, à
ὅκ μὴ ἔτ' πυθμένος αὐτὸ, πρὸ ἐκθλίβεσθαι δέῃ τὸ εἰρημένης ſuperiori parte incipiunt, & deorſum versùs
ὑποδέσεως, ἀνέφαρμόζειν τὸ τόματος, διὰτὰς ἐκρεῖν. intendentes paulò ſupra os ipſius ſinus finiun-
B tur, ut quicquid in imo ſinu reſidet, ſub hac
vinciendi ratione exprimatur, & ore aperto, pro-
tinus evadat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λη'.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXVIII.

ΠΡοσδέχεσθαι δὲ χρὴ ἐν τοῖς πεπέσι, αἰεὶ χρόνον, ἐν τῷ *IN his autem procedente tempore expectanda*
δυσεντερείης πεπέχθαι, ἔτ' ἐν τοῖς ῥηγμωδεσι τοῖσι *ſunt dejectiones cruentæ, quum pleriſque &*
πλείοσιν, ὑπολιγέσθαι δυσεντερίη, ἔτε τῆσιν αἱμορραγήσιν *ex nigritie, & ex ſanguine ab ulceribus fuſo,*
ἐξ ἡπέων, ὑπολιγέσθαι ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἑκτιρεῖσιν ἤδη ἐν *cruentæ dejectiones ſuperveniant. Fiunt autem*
τῷ ῥηγασμῷ, καὶ τῇ αἱμορραγίης. *plerunque, ubi nigrities, & ſanguinis eruptiones*
ſolutæ ſunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

C

ΤΗν τῆ δυσεντερίας ϖροσηγορίαν, ὁποιαν ὁ Ἱπποκράτης, Cruentam dejectionem Hippocrates δυσεν-
ὃ καὶ ἔτ' ἐντέρων ἕλκώσεως ὑπιφέρειν, ὡς οἱ πολλοὶ τῶν τερίαν vocavit; quo nomine uſus videtur,
ἰατρῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς αἱματώδους ἐκκρίσεως, ἥτις ἐν non ut exulcerationem inteſtinorum, quemad-
ἐντέροων γινομένης, ὡς τε ἂν ὅταν αἱρέσεως ἔτ' ἦπατος, modum plerique Medici; ſed ut cruentas inte-
αἱματώδη διαχωρῆσαι, ἔτε πῆτε ὀνομάζεσθαι δυσεντερίαν ὅ ſtinorum dejectiones ſignificaret, ſicut, ubi
πάλαι, ὅταν μὴ φαίνεται γινόμενόν τε τὸ λεγόμενον ὑπὸ propter jecinoris imbecillitatem cruentum de-
τῶν ἰατρῶν· καὶ πολλοὶ ἴσμεν τῶν ἄνω ϖεπονθότων, ἐκπλυ- ſcendat, id quoque vitium δυσεντερίη appelle-
νομένους ἀγελαῖα τὰ ϖαραπλήσια. ἐπεὶ δ' ἐνίοτε, ἐξ ἧς τῶν tur, quod à Medicis uſurpari, ac dici novimus,
ἐντέρων ῥιμώττῃ συμ ϖερίπατός τις ἀμφὶ τοῖς ἐξακρι- ſæpiuſque homines ita affectos medentium in-
μασι καὶ ἀρχαὶ, ἀμέσως ἢ δ' χρόνῳ ϖεσοῦσης, ἤδη ἐκ τῆ ſcitiâ periiſſe nos non latet: interdum enim,
ἐξιόντων αὐτῶν ξύσματα, ἐξ ἧς ϖαραπλήσιον ὡς ἔτ' κωσιν quum propter dejectiones acres, principio qui-
ἐντέρων μόνων, οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, ἀμελοῦντες τῆ ἥπατος, dem pinguedo, proceſſu temporis quæ-
ἀπὸ ϖαντὸς τοῖς κάμνουσιν ἐγχύσεις. νόσημα δὲ οὖν dam ſtrigmenta, quæ ab inteſtinis deradun-
ἔστιν, ὅτε τῆ ἥπατος ἀρρωστία, καὶ ἡ τῶν ἐντέρων ἕλκωσις. tur, unà excernantur, plerique Medici ne-
κοινὸν ἢ σύμπτωμα ἔστιν, ἡ ἐξ ἧς τῆ ἕδρας ἔκκενσις αἱματώδης, glecto jecinore, ulceri duntaxat inteſtinorum
καὶ τὰς εἰρημένας αἰτίας γινομένη· καὶ γὰρ ἐξ ἧς πλῆθος medentur, atque idcirco ægrotantes præcipitant.
αἵματος, αἰσθημάτων εἰς ἔντερα φλεβῶν, αἱματώδη διαχωροῦσιν, Eſt ergo morbus, & jecinoris imbecillitas, &
ὡς ἔξ ἑνὸς ϖάθους ἀπαντᾶν τι κῶλον, ἀλλὰ καὶ ὅταν κατ- ulcus inteſtinorum: cruenta verò alvus com-
λυσθῇ ἀζῆσις ἰσχυρὰ γυμνάσια, καὶ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον muniter ſupervenit non propriè cauſis propoſi-
εἰθισμένα· ὑπὲς μὲν ἀθλητὴς τις, ἔνιοι ἢ σκάπτοντες, tis, quum inteſtinorum venis præ ſanguinis co-
ἢ ϖάλην ἢ ϕιλοπόνως ἐρχαζόμενοι. ἐαὶ γὰρ μὴ συγκαμνόν- pia adapertis, cruentum dejiciatur, ſic ut ſimilis
σωσι τοῖς γυμνασίοις, ὁ ϖλοῦτος τῆ ἐδωδῆς, ἢν ὀὐ ἐπό- affectus ſit, atque ubi ora venarum non in ano;
νους ἐποιοῦντο· ὑπὲς δὲ ἐν ἕξει, πλησμονικοῖς ἀλίσκονται ſed in inteſtinorum anfractibus, aut ad initium
νοσήμασιν, ἔνιοι ἢ, ὑπνηλότερον ϖεζάζοντες, ἔτ' ὑπ' recti inteſtini longè ab ano aperiuntur. Permul-
Ἱπποκράτης εἰρηκέν συμπαθήματα δυσεντερίας, ὅταν γὰρ tos autem videmus experiri hoc malum, quibus
ὀνόματι, ὡς ἔφην, τῶν διαχώρησιν ἔτ' αἵματος. ἐνίοις ἢ membrum exciſum fuerit: quive repentè vehe-
ἤδη οἶδα τῇ ἐξ ῥηγμῶν αἱμορραγίας σωζομένοις, ἄλλοις ἢ mentes exercitationes omiſerint, quibus antè
ἀζήσεσιν χρηθέντα, ἢ γὰρ ϖᾶσιν αἷμα ὀὐ ϖρεπέσθω τῷ aſſueverant, quum nonnulli certarent, alii fode-
ϖαμπόνῳ, ἴσως ὡς ἔλκεσι τοῦ χρόνου, τὰ ζωΐα συμπαθήμα- rent, vel quid hujuſmodi laboriosum vitæ genus
τα. κακωθέντες γὰρ ὑπὸ τοῦ ἀζήσεως πενώσεσι, καὶ ſequerentur; nam, niſi quemadmodum exerci-
tationis, ita aliquid dempſerint cibi, aut potionis
abundantiæ, quâ utebantur, dum exercerentur,
F nonnullos celeriter invadunt ea mala, quæ à
multitudine fiunt: aliis qui minus adversâ fortu-
nâ utuntur, alvus cruenta dejicit, quam rem
Hippocrates propoſuit, δυσεντερίαν vocabulum
uſurpans, quo, ut retuli, cruentam dejectionem
ſignificat. Quoſdam ego jam vidi, quos ſanguinis
per nares eruptio liberavit: alios, quos tentavit
cholera: his autè omnibus æquali fere temporis
circuitu, ſanguis effunditur; languentes enim
repentè exhauſti, refrigeratique, in poſterum vi-
ctus ratione curioſâ non utuntur, ſed rurſus in-

ordinatè vivunt, rursùs multitudinem colligunt priori æqualem & æquali tempore. Horum ergo affectuum communem causam in multitudinem referemus, quæ adapertis venis, vel in naribus, vel in ano, aut intestinis ejicitur; colligitur autem multitudo in illis, qui liberaliter, ut soliti erant, cibum sumunt; sed sanguinem, quem ex assumpto alimento contraxerunt, minimè absumunt. Ad communem horum affectuum rationem spectat, quod ab Hippocrate proponitur: quibus enim aliquod membrum abscissum fuerit, alimentum, quod antè transferri ad ipsum solebat, in venis coït, & sanguinis multitudinem producit. Hos itaque omnes monere oportet, ut minus cibi capiant, quàm ante, isque infirmior sit: subinde alvum ducant, & quantum possunt, exerceantur: multam frictionem adhibeant, à cibo non laventur; sed antè sæpius; rectè autem consulent, si digerente aqua utantur ubi ejus copia fuerit. Hæc præter propositam rem adjeci, quum tamen ab re non sit. Cur autem nonnullis, quibus copiosè sanguis effunditur, aliquo interposito tempore, cruenta dejectio superveniat, adjicere sermoni oportet. Fit ergò in his, ut ob vehementem sanguinis profusionem corpus refrigeretur, atque idcirco minus quàm antè, per cutem exhauriatur; quod verò non exinanitur in corpore subsistens, sanguinis multitudinem auget: quæ (ut suprà ostensum est) efficit, ut vel cholera superveniat, vel sanguis per nares erumpat, vel αἱμοπτόης δυσεντερία sequatur (ita enim appello clarioris doctrinæ gratiâ) hoc est cruentum dejiciatur. Proficiscitur autem hujusmodi dejectio ex multitudine sanguinis, quem natura tentat magis ob virium robur, quàm ob infirmitatem expellere: quæ res contrario modo se habet, quàm in jecinoris affectibus, in quibus sanguis per intestina ob visceris imbecillitatem descendit. Quòd si per ora venarum, quæ ad anum, intestina, aut nares pertinent, natura, quod superat exinaniret, benè ageretur cum eo, cui hac via multitudo detraheretur: ubi multitudo non recipitur his locis, sed ad thoracem, vel pulmonem confluit, malum jam grave est: alterutrum enim, vel pulmonis inflammationem, & lateris dolorem, vel sanguinis sputum supervenire necesse est.

καθυγιαίνοντες, ἐὰν προσίῃσι τῇ μὴ ἕλκοντι ἀφοδίῃ. πάλιν δ' ἀφιστάμενοι ἀναπίμπλωσι, πάλιν πλῆθος ἀφοδίοισιν ἴσον τῷ προσθέντι, ἐν ἴσῳ χρόνῳ. κινεῖν δὲν αὐτίαν ἀποδοῦναι τὸ ὅτου παρόντων, ἐρεῖμεν ἄν] πληρώσεως, ὀκνεύσμενίου δ' ἀπὸ φλεβῶν ἀναστομώσεως, ἢ κατ' ῥῖνας, ἢ ὄκνας, ἢ κατ' ἔντερα γινομένης. αὐτίου δ' τὸ πληθώραν ἀφοδίοισιν, μὴ ἕλκοντος μόνου, ὡς ἐμπροσθεν ἔφθην ἀναλίσκ, ἀπὸ ἀναπνεύσεως δ', ὃ ὀλίγ τ ἔξωθεν ἀφοδίζόμενον αἷμα. τοῦτο δὲ λόγῳ, καὶ οἱ πάντα ὅσα τοῦ ὅτου παρόντων, ἀναπέπτωκε ὑπὸ τοῦ Ἱπποκράτους εἰρημένα. οἷς χρὴ ἀπενεγκεῖν τὴν κῶλυσιν, ἢ προέντων εἰς αὖθις ἀποκλυσμένων ἔφην, κ' ἐκ φλέβας ἀφοδίζομένη, πλῆθ' αἵματος ἐργάζεσθαι. συμβαλλέσθω δ' καὶ τοῖς τοιούτοις ἅπασιν, ὑγιᾶ τ' ἑαυτὸν ἢ προσθεν, ὀλιγόσιτον τε καὶ ὀλίγον, ἢ σωτικῶς ὑπάλληλα γυμνάζεσθαι τε καθόσον ἂν δύνηται, κ' πεῖσθαι πολλῷ, καὶ μὴ λούεσθαι μὴ ἔφθη, ἀλλὰ προ ἔφθης πολλάκις. ἐπὶ δ' καὶ διαφορητικὸς ὕδατος ἔχειν χρὴ ἁλῶν, καλλιστα ἀπὸ προϊόντων. τοῦτο μὲν οὖν εἴρηται μοι κ' ὃ πρόσθεν, οὐκ ὄντα παρέργα. διὰ τί δὲ, ἢ ὑπὸ αἱμορραγησάντων ἰσχυρῶς, ἐνίοις ὑστέροις μετὰ ἄλλα χρόνον ἡ ὑγιῶσι δυσεντερία, προσθεῖναι χρὴ τῷ λόγῳ. συμβαίνει δὲ ἡ τοιοῦτο ὑγιᾶσι, ἐπὶ ὠφελείᾳ αἱμορραγίας καθαιρόντος τὸ σῶμα, ὃ δέον τε, ἧττον ἢ προσθεν ἐκκενῶσαι δέον δ' πλήρους. ὑποκειμένου δ' ἐν τῷ σώματι τὸ μὴ κανθάνειν, ἀυξηθὲν δ' πλῆθος ἢ αἵματος, ἐφ' ᾧ, καθόπ ἐδείκνυ] προσθεν, αὖτε χολέρα, ἢ αἱ ἐξω ῥῆναι αἱμορραγίαι, ἢ αἱματώδεις δυσεντερίαι γίνονται, ἢ γὰρ ὅτου αὐτὰς ὀνομάζω, ἕνεκα τοῦ σαφοῦς διδασκαλίας. ἔστω δή, ὡς ἔφθω, αἷμα τὸ πλῆθ, ὃ δὲ ῥᾴμιον μᾶλλον, ἢκ ἀρρώστιαν, ὅθ' τὸ ἐκκρινον αὐτὸ ἢ φύσεως ὁρμάσης, ἐμπαλιν ἢ ὅθ' τὸ ἢ παλαιὸν ἕλκ ἐξεδέχετον. ἐν οἰκείοις γὰρ, ἀρρωστία δ' ἥπατος, αἱματώδη δι' ἐντέρων χωρήσεται. ἐὰν μὲν ἥτοι δι' αἱμορροΐδων, ἢ ἐξω τ εἰς ἔντερα καθηκουσῶν φλεβῶν, ἢ ἐξω τ εἰς τὰς ῥῖνας, ἢ φύσις ἰσχύσῃ ὁ πεπτὸν συκρῖναι, σεῦ δύτυχία τ πληθωρικότης, ἢ κένωσις ἐγήρετο. μὴ δεξαμένων δ' τῶν ἐντοῦθα χωρίων τὸ πλῆθος, ἀλλ' ἐπὶ θώρακα ἢ πνεύμονα ῥύεντες αὐτὸ, χαλεπον ἤδη ὁ πάθημα. δυοῖν γὰ θάτερον, περιπνευμονίας τε, ἢ πλευρίτιδος, ἢ αἰαγγαῖς αἵματος, οἱ ὑγιᾶσι προπίπτουσι.

HIPPOCRATIS TEXTUS XXXIX.

Magno autem impetu concitantur; sed nec diuturnæ sunt, nec mortifera: nam neque homo valde propter cibi fastidium abstinet, neque alioquin exhauriendus est.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ λθ'.

Καὶ ὁρμᾶσθαι μὲν λέγουσι, ἢ ἰσχυρῶς, ἀπὸ ὅτου πολυάνθρωποι γίνονται οἱ ὑγιᾶσι, ὅτου ἄλλως ξυμφορῇ περιεπίπτουν.

GALENI COMMENTARIUS.

Adjungit hæc Hippocrates, non ut historiam conscribat eorum, quæ sic affectis evenerunt, quemadmodum Thucydides, ubi pestilentiam illam recenset; sed ut cruentas has dejectiones distinguat à torminibus, quæ aliis de causis accidunt. Quare hæc, quamvis ad propositum opus propriè non pertineant; exponere tamen alienum non fuerit, quum Medici complures morbos, sub quibus sanguis dejicitur, discernere non possint: nonnulli enim existimant, ubique

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Οτχ ὡς ἱστορίαν γράφων τῶν συμβαινόντων τοῖς ὅτου κάμοισιν, ὥσπερ ὁ Θουκυδίδης, ὅπου διηγεῖται τὸν λοιμὸν, ἀλλ' ἕνεκα διηρισμοῦ, τῶν ἐφ' ἑτέρῃς αἰτίαις γινομένων δυσεντεριῶν, ταῦτα προσέθηκεν ὁ Ἱπποκράτης, ὡς' εἰ μὴ τὸ προειρημένης πραγματείας ἴδιόν ἐστιν ὁ λόγος, ἀλλὰ χρὴν ἀυτὸν διεξιέναι, παμπόλλων ἰατρῶν ἀδυνατούντων διακρῖναι τὰς διαθέσεις, ἐφ' αἷς συκρίσις αἵματος γίγνεται). νομίζουσι γοῦν ἔνιοι, πάσας

αὐλὰς γκάσσον ἐντέρων ἔπεσθαι, μεγάλως σφηλόμενοι. A cuentam dejectionem ex inteſtinorum ulcere
ἢ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς αἱμορροΐδων ἔκκρισις, ἣν αὐτοὶ τὰς provenire, quos magnopere animus fallit. San-
κάμινους λεγόντων. τῆς δ' αὖθις ὅτι τῶν ἕδρας ἀφι- guis itaque, quum ab ore venarum, quæ in ano
κνουμένων αἱμοπτοΐαι, ἴσμεν μὲν οὐδὲν ἔτι· ἀρχὴς ἥκει, sunt, funditur, neque laborantes ipſos latet;
ἴσως δὲ φρονησιπαθές τι τοῦτον, εἰ ἐξαίφνης ἀφαιρεῖσθαι sed ubi cruenta dejectio à ſuperiori parte ad
αἷμα πολὺ, γνώσεσθαι ἀναπόμενον ἀγκίου γεγονέναι, anum feratur, quædam protinus à principio
τῆς φύσεως, ὃ βαρύνον αὐτοὺς ἀποκεκύφησε. deſcendit, quædam præcedente aliquo tali.
ἐκ τούτου τὸ ῥῆγος ἔστι, καὶ ἡ νοῦσος ὑφ' Ἱπποκράτους εἰ- Quòd ſi repentè cruor multus dejiciatur, ſcire
ρημένη δυσεντερίη, λεπτοῦ ὀρμᾶται, καὶ ταχέως παύε- convenit, adapertum eſſe os venæ, natura id,
ται, μὴ τῷ μησὶ αἰορέκτους ἐκ κάμινου ἐμπλησθῇ, quod pondere moleſtum eſt, depellente: cujus
γίγνεσθαι, καθάπερ ὅταν ὑπαπὸ ἀῤῥωστοῦσι, σκληρὸς B generis eſt, quam nunc Hippocrates proponit,
ἔσπνευσεν διαῤῥηγνυμένου μὲν οὖν, ὑπαπικὴ ἔγκρισις ἀπὸ cruenta dejectio, quæ magno impetu concita-
τοιούτου ἄρξεται κενώσεως. ὡς δὲ πολὺ γε, οἷον κρεῶν tur, & citò quieſcit, præterquamquòd homo
πλύσμα, ἰχῶρες αἵματος λεπτοὶ σκληρίσιμα κατ' ob cibi faſtidium non admodum abſtinet, ſicut
ἀρχὰς αὖθις. ἄρξεται μὲν οὖν ἐνίοτε, καὶ σὺν quando ob jecinoris imbecillitatem alvus cruen-
ἀῤῥᾳδίᾳ πενόστῳ δ' αἵματος, ὅταν ποτὲ σευέληθη πληθω- ta eſt; quanquam rarò initio, quum jecur affi-
ρικὴ ἀῤῥῶδες, ἀῤῥᾳδίᾳ τῷ σαλάγνου. μὴ δὲ τῶν citur, hujuſmodi alvus ſe oſtendit: plerunque
ἄρχῃσι, ὁπότερος αὖ ῥυμῶν, ἅμα τοῦ ἐξ αὐορεκλείων enim à principio tenuis ſanies cruenta dejici-
ἐρώτας αὖθις, σκληρίσιμα, ποτὲ μὲν αἷμα κατάγων, ἐ C tur aquæ ſimilis, in qua lota caro ſit: interdum
πολὺ, ποτὲ δὲ μὴ χολῆς ξυμῆς, ἅμα παῖς τῆς ἐντέρων tamen incipit jecinoris affectus cum ſubita ſan-
ἀποξυρημάσις πιμελοῖς, εἶτα που δὲ μὴ ταῦτα, καὶ guinis dejectione, ubi videlicet viſceris imbe-
οἷ πυὸς αἵματος, νύκτα δὲ κακῶς ἔχει τὸ σαλάγνου, cillitati ſanguinis multitudo acceſſerit: poſt
παχύς. ἐπὶ δὲ τοῖς διαῤῥήσεσι σκληρίσιν, καὶ μᾶλλον ὅταν principium verò utrovis modo res acceſſerit, & C
ἔχοί τι, ἐ χολῆς, ἀπὸ τῆς ἐντέρων σπωνκρίνεται æger maximè cibum faſtidit, & ſanguis modò
τὰ ἰόεντα, ἐ κολούθημα ζύσματος, ὅπποθεν ἀπὸ purus & non multus, modò flavæ bilis immix-
ἀποξυσμάτων τῆς ἐσωμάτητος τῆς ἐντέρων διῳκωμένων. tus ſimul, cum derata inteſtinorum pinguedine
ἐπὶ μὲν οὖν τὸ ποιόταν, λεπτοτάτης ἰξώδεος ἐπὶ τοῖς dejicitur, poſtea quaſi fæx ſanguinis deſcendit,
ἀῤῥήκτοις ἐστὶ σπωνδεσμος, τρογγύλος, ἐγκεκα- ubi jecur jam peſſimè habet. Sub hujuſmodi
κυμμένος ἀυτῷ, σπωνάπτων τὸ κορυφοῦν τὸ κεφαλῆς τοῦ μη- ergo dejectionibus, præſertim ubi aliquid bilis
νοῦ, ὃ βαθύτατόν τε καὶ κοιλότατόν μέρος τοῦ κοτύλης, ὥστε κἀν admixtum fuerit, quædam ipſius inteſtini par-
tes excernuntur, quæ quum deradantur ξύσματα
vocant; nam quæ per inteſtina deſcendunt, eo
quod acria ſint, ſummam ipſorum partem era-
duni; in quo caſu quanta maximè poteſt abſti-
nentia imperanda eſt: ſed iis, qui ſuperantem
ſanguinem dejiciunt, convenienti modo cibus
dari debet, quum jecur valeat, & poſſit ipſum
conficere.

ΕΜΒΟΛΗ ΜΗΡΟΥ ΠΡΟΣ ΙΛΙΟΝ.

QUA RATIONE FEMUR in Coxæ cavum reponatur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μ'.

Μὴ οὐ δὲ ὀλίσθημα κατ' ἰλίον, ὧδε χρὴ ἐμβάλλειν, ἢν ἐς τὸ εἴσω μέρος ὀλισθάνῃ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XL.

VBi femur à coxa elabatur, ſi in interiorem partem venerit, hac via reſtituendum eſt.

ΥΡΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Κατεγνώκασιν Ἱπποκράτους, ἐπ' ἐμβολὴν τὸ κατ' ἰλίον ἀρθρον, ὡς οὐ σύμπτωσιν αὐτικα, φησὶν Κτησίας ὁ Κνίδιος, συγγενὴς αὐτῷ, ὃ γὰρ αὐτὸς ἦν Ἀσκληπιάδης τὸ γένος, ἐφιξῆς ἦ Κτησίᾳ ἐ ἄλλοι τινές. οἵτινες οὖν ὅσης κείσεως ἀπηλλάττετο τὸ πτῶμα τοιούτου, ἢ μὲν ἑτέρως, ὅταν αὐτὸ τὰς γένη ἢ ζητήσωμεν, ἢ δ' ἑτέρως, ὅταν ὁ φύσεως αὐτὸ, μὴ προσδοκῶν μηκέτι πεσεῖν, ἐνδεικνύηται ἀποφαίνεται τι, ἐ ἡμεῖς ἀμφοτέρως ποιησόμεθα. τὸ μὲν οὖν ἢ φύσεως ἢ προσδοκίας ἔστι τοιόνδε. ἢ ἢ ἀῤῥηξεσιν ταύτην, ἰσχυρότατός ἔστι σευέδεσμος, τρογγύλος, ἐγκεκαμμένος ἀυτῷ, σευάπτων ἢ κορυφοῦ ἢ κεφαλῆς ἢ μηνοῦ, ἢ βαθύτατόν τε καὶ κοιλότατον μέρος ἢ κοτύλης, ὥστε κἀν

Reprehendunt Hippocratem, quòd ponere tentet femur à coxa prolapſum, quùm iterum protinus elabatur, primò quidem Cteſias Cnidius ejus cognatus, nam ipſe quoque ex familia fuit Aſclepiadarum: poſt Cteſiam verò alii nonnulli. Sed quum hæc omnia duplici via judicentur, altera quum ipſis oculis comprehenditur, quod requiritur: altera, quum non expectato longo uſu, aliquid demonſtramus, judicio ex ipſius natura ſumpto: nos quoque utraque via judicabimus; Natura igitur rei ſic habet. In hac ipſa commiſſura ligamentum rotundum validiſſimum incluſum eſt, quo ſummum femoris caput altiſſimis, atque intimis cavi partibus innectitur, ita, ut quis,

licet ligamentum ipsum non viderit, possit ex hac narratione intelligere id breve esse; nam, quum femur semper convertatur, quod Poëta retulit, quum ait,

In coxa convertitur:

nec unquam cavi oris excedat: necesse est ligamentum brevissimum esse. Hoc ipsum igitur, dum naturaliter habet, excidere femur non paritur. Potest autem non abrumpi solum; sed & ob humoris copiam in cavo collectam præter naturam adeò extendi, ut sinat femur sua sede moveri: quod ubi accidat, quamvis statim positum fuerit, non poterit suo loco manere: nam quum cavum devexum sit, onus verò totius cruris quod appenditur, grave, levi momento rursùs suo loco excedet, si quis in ingressu tentet paulò celerius moveri, vel aliquid transgredi, quod ob pedes sit, ita ut si pars æquali solo paulum moveatur, hoc modo fortasse tueri naturalem positum assiduè poterit; sed videtur id fieri minimè posse: nam si non ad alium usum, certè quum lavatur, cogetur homo pedem magis attollere, ut ingredi in labrum possit. Hoc igitur pacto rei natura monemur, ubi ligamentum abrumpatur, femur repositum in sua sede contineri non posse. Sed & illud verè adjiceretur, quod commissura genu ab exteriori parte nervosis quibusdam ligamentis continetur: femur verò hoc uno. Neque ullum aliud habet tale, quo commissura ab exteriori parte illigetur; sed nec musculos etiam, qui non parum quoque conferunt ad continendos articulos, ne procidant, præsertim ubi boni habitus fuerint ac validi. Quamobrem athletis, quamvis in palæstra vehementiores ictus patiantur, cadant, distendantur, contorqueanturque ad articulos, nihilominus membra non luxantur, eò quòd validis, & grandioribus musculis undique circundentur. Scripsit etiam Hippocrates inter initia hujus Libri, bobus potissimùm coxæ articulum luxari, ubi sènes sunt, & graciles. Femur igitur abrupto ligamento, quo continebatur, etiamsi in suam sedem collocetur, manere non potest, iis præsertim qui graciliores fuerint. Spectemus deinceps, si ligamentum humoris copiâ relaxatum excidere femur sinat, idque reponatur, quid futurum esse credibile sit. Mihi quidem, ut in hoc casu res manifestissima videtur; namque ubi idem humor maneat, similiter erumpet; sed si inarescat, ad naturalem firmitatem reducetur; femur verò ob humorem excidere, & ipse Hippocrates docet, qui in sententiis illis, quæ Aphorismi inscribuntur, sic inquit; Quoscunque coxæ dolor exercet, his si coxæ articulus excidat, & rursus recondatur, muci superveniunt: mucis autem in commissura collectis, hoc est, glutinoso humore, madefit ligamentum, ac relaxatur. Nihil autem interest, seu ligamentum, seu nervus illigans vocetur: quæcunque enim ligamenta nervorum exemplo, rotunda sunt, ab iis, qui in incidendis corporibus versantur, vocari solent nervi illigantes. Sed & nos quoque femur, hac de causa luxatum bis jam restituimus, neque amplius postea procidit: diu autem oportet siccantibus medicamentis commissuram circundare, dum neruus illigans abundè siccetur, ne amplius ita extendatur, ut femur oris cavi possit excidere; sed intus in naturali

A μὴ πεπλατῆς τ στυὰ δεσμον, ἀλλ' ὀκ ταύτης γε τ ὀνομάσεως ἀκήλυθον αὐτῳ νοῆσαι βεαχυ ἔι, κ μήκος αὖθι, ὅπυ ὁ μηρὸς ὑπερέφε) ἀεί, κατὰ τὸν πυ ὁ Ποιητὴς εἶπεν,

Ἰφὶ ὀντερέφεται·

μηδέποτ' ὀκπὸς ὑπερβαίνων τ ὀφρυὸν, τ κοτύλης, αἰαγκαῖον ἐλάχιστον ἔι τῳ μῆκει τ στυὰ δεσμον. ὅπερ οὖν αὐτός ἐστι ὁ κωλῶν ὀκπίπτειν τ μηρὸν, ἀμεταβλήτῳ ὄγκῳ κ φύσιν. ἐγχρῆ δ' αὖθις, ὀδὲ ὑπερβαλόντα μένον, ἀλλ' ὲ δι' ὑγρότητα πολλὴν, ἀ ἀραιωθεῖ ὲν τῇ κοιλότητι τ ἀπὸ φύσιν ἐκπεσον ὑσωτίκον ὀξὺν, ὡς ὑπηρέλαβε ποτέ, ὀκπεσεῖν τῆς κ φύσιν ἕδρας, τ μηρόν. εἰ μ οὖν ὑπερβαλόντα ὃ στυὰ δεσμα, τ μηρὸν ὀκπεσὼν συμβαίη, κἂν ἐμεληθῆ, ἀποκρῖναι ἔι κ χώραν ἃ διωκόσ). κατὰπυτὸς γὰ οὖσης τ κοτύλης, κ μεγάλου βαθρους αὐτῆς ὀκκεκραμβύου, ὃ πάντως σκῆνος, ἐπείμενος αὖθις ὁ μηρὸς ὀκπέσῃ τ ἰδίας χώρας, ἢ πς ἐν ᾧ βαδίζειν ἐγχρήσῃ βεαχὺ ἧκιον ἢ ὑπομεῖναί τ τ ἐν ποσὶν, ὡς εἰ γένος, ὀλίγου αὐτῷ ποιοῖτο κίνησιν ἐφ' ὁμαλοῦ ἐδάφους, ἀεὶ διώκειτ' ἂ ἄπω μένης φυλάξαι τ κ φύσιν ἕξιν, ἀλλ' ἔοικεν ἀδύνατον πᾶτο. καὶ γὰ εἰ μεθὲν ἄλλο διωάμενός γε, πάντως ἐπαίρειν αἰαγκασθησ) ὡς ἐν ὑγρᾷ εἰς πλέονα ἐμάσσειν. ὅπερ μᾶλλον, ἢ φύσις ἔ σαρκίνματος ἡμᾶς διδάσκει, μὴ διώκας μένειν κ χώραν, τ μηρὸν ἐμβληθέντα, ᾧ στυὰ δεσμα ὀξυπαθέντος. ἓ γὰ ἂν καλέπειν· ἀφ' ὧν εἰς δύ τις, ὀμηθείη. τῇ μ κ ὀγκῳ ὑφορᾶσθαι, στυὰ δεσμοῦ μυᾶς εἰσὶν ἔξωθεν τριγώνους. πᾶ μηρὸς ὃ μόνῳ, εἰς ὃ τις, τριθένος ἔξωθεν ἄλλου δύσιτου· σφίγγοντος τ ἀμφοῖν, ὅπ τ μυᾶν τοῦτ γὰ τοῦτ ἀπὸ τύπων ὀλίγη τίς ὅστ βοηθεία, ἀφ' ὧ μ ῥᾳδίως ὀκπίπτειν τὰ ἄρθρα, ᾧ μᾶλλον ὅτ' ἂν οὕτω βλάβῃς τε, καὶ στύπνοι, κατὰ ὃν ὅτε τοῖς γυμναστικοῖς, ᾧ τοῖς σφοδρότατα ἰσχυροῖς, κ τὰ παλαίσματα, πλησιάζ τε, ᾧ πλώσῃς, ᾧ πάσῃς, ᾧ ἀφιεσφαῖς τ ἀξόνων, ὀδὲ ὀκπίπτει τὰ κῶλα, ὅφ' ὧ, πάντοθεν, ἰσχυροῖς ἓ μεγάλοις σφίγγας μυῶν. εἶπε γ ᾧ αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης, κατ' ἀρχὰς τῶδε τῷ βιβλίῳ, ᾧ τοῖς βουσὶ μάλιστα ὀκπίπτῃ ὃ κατ' ἰσχίον ἀρθρον, ὅταν ὧσι γέροντες τε, ᾧ λεπτοὶ, σφαιροβλήτου τε κ τ μηρὸν στυοδέσμου, μᾶλλον ἢ νέοῦν τε ᾧ ἀρρῆν κ χώραν, κἂν ἐμεληθῇ ἓ μάλιστα ἐπὶ τ ἰσχαῖ. ἐφεξῆς οὖν ἰδωμεν, εἰ δι' ὑγρότητα διαχλῇ, χαλαστὴς ὁ στυόδεσμος, ὑπολυόμενον ὀκπεσὼν τ μηρὸν, κἄπειτα ἐμβληθεὶν, τί συμβαίνῃ εἰκὸς· ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, καὶ τοῦτο ἀφόδηλον ἔι, μᾶλλόν γε ἢ ἐπὶ τ ὑγρότητος αὖθις ὡς αὖθις ὀκπέσῃ, ξηραινθείσης ὅ, τ κ φύσιν, ἀσφαλέστ' ἂν ἁπλῶς. ὅτι γὰ δι' ὑγρότητα, συμβαίνῃ τ μηρὸν ἐξαρθρον γίγνεσθαι, ᾧ πρὸ αὐτοῦ τ Ἱπποκράτης μαρτυρεῖ, χρόνιον ἐν ἀφεδρικοῖς ὦδεν ὅσοις, ὅταν ἰσχάδος ἐνοχλουμένοις, ὀζίσῃ ὃ ἰσχίον, ᾧ πάλιν ἐμπίπτῃ, τύπωσι μύξα ὑπογίγνεται. μύξης οὖν ἀ ῥεϊζομένης ἐν τῇ ἀφρῳδεσθῇ, τυτέστιν ὑγρᾷ γλίσχρᾳ ἀφρῳδεσμένης, ὁ στυόδεσμος χαλᾷ. ἀμφοῖν δ' ὧδεν, ἔστι στυόδεσμον ὀνομάζειν αὖθις, εἴτε νεῦρον στυοδετικόν. ὅσοι γὰ τῷ στυοδέσμων εἰσὶ τροχίλοι κ νεύρων ἰδέαι, ἔοικ ὅστ τοῖς αὐτοματικοῖς, νεῦρα στυοδετικὰ προσαγορεύειν αὖθις. καὶ ἡμεῖς ἀσαύμβα δὶς ἤδη διαυτῶν ἐκπεσὼν μηρὸν, κ ὀκκεῖ ἐξέπεσε τῷ λοιποῦ χρόνου. προσῆκε γ μέχρι πολλοῦ ξηραίνοντα φαρμάκοις σφαλιζόμενον τ ἀφρῳδεσμον, ἄχρις αὖ αὐτάρκως ξηρανθῇ ὃ στυόδεσμον νεῦρον, ὡς μηκέτ' εὐεντεκτεινόμ-

τῷ μηρῷ, ἢ ὀφρυὼ ἢ κοτύλης ἐκβαίνοντι. κατέχειν γὴ ἔνδον αὖτον, ὃν τῇ κῴ φύσιν ἔχῃ. ὅπ σῇ ἐνίοτε μᾶλλ βλαβεὶς, μᾶλλον ἀξιοπίστατος, ὁ Ταρεντῖνος Ἡρακλείδης, ἀνὴρ οὐδ' ἕνεκα δόλματος καταπεδῶν ψευσάμενος, ὡς αὐ οἱ πολλοὶ τ δο μ ατικῶν ἐπίνοιᾷ, ἢτ' ἀγλμφατος ὢν τὸ τέχνῳ, ἀλλ' εἶδε τις ἢ ἄλλος, ἰκμαὶς τοίνυν τῷ ἔργων τ ἰατρικῆς. ἀκούσαντες δ' αὐτὸ τ ῥήσιος, ἢν ἐχρᾶψαν ἐν δι πατέρτῳ τ ὁμοῖς διεκπεσπῶν, αὖθις ὁτόμασιν ὕστε ἐχόρησε. ὅστι γὴ οἷονται μὴ μᾶλλον μηδὲν ἐμβληθέντα, ἀβρᾷ δ μὴ ἀβρασθᾶναι δ σεωλένων νεῦρον ἀφεὶς τ κοτύλιν τ ἰσχίν, τὸν μηδὲν ἀγνοοῦσιν ἐν τᾷ καθόλου ζήτησι τ ἀπόφασιν ποιήμενοι. ἢ γὰ αὖ Ἱπποκράτης, ἢ Διοκλῆς, αὐέρχαμβάμενοι λέγεις, ἔτι γὴ Φιλότιμος, Εὐένωρ, Νικλεὰς, Μόλπις, Νυμφόδωρος, ἄλλοι δὲ ὅμεις. ἡμεῖς σῇ ὅτι δύο παιδίων ἐκρατήσαμεθ τ ἀφροδίσιος· πολλάκις τί γε, ὃ μᾶλλον ὅτι τ τελείων ὀλισθάνει πάλιν ὃ αὖ ἄνδρον. σὰν ὃν λόγου γὴ δῆ ὃ ἀφαῖρεμα κρίνειν, ἀλλ' ἐπειδὴ ποτε καὶ μᾶλλ, δῆλον ἀμβαίνειν, μὴ δῆλ πάντος ἀποπασμὸν γένεαν τ νεύρου, ἀλλὰ ἢ ἀπαχαρᾶναν, ὃ συρέφεαν πάλιν, ὅπερ τῦτο ζητεῖν δεῖ χρήσιμον, ἀλλ' ἢ πάντελες κινόν. ὅπι τᾷ τίλᾳ τ ῥήσεως, ὁ Ταραντῖνος τῦτο ἀφοίσγραφε, Φυλάττων τ ἑαυτῷ ἀφαίρεσιν ἐμπειρικὴν οὖσᾳ. ἔστι δ' ἀπλῶ ἡ ἀφαίρεσις, ὅσα φαίνεται ὦπλα, ὃ δ χρήσιμον ἤδη ἀφῆς τ πρῶτον ἔχοντα δὲ αὐτὸ εἰπεῖν, ἄχρηστον ὅτι δύνων ἕξ τ τῆς αὐτῆς ζήτησιν. ἀλλὰ ἢ μᾶλ τ Ἡρακλείδων, ἄλλοι πολλοὶ τ νεωτέρων, γεγράφασιν ἐμβληδὲν μηδὲν ἀπλῶ, ἀμφὶ πάντος μεμψιμοιρήναι.

A situ ipsum contineat. Manere autem interdum femur, ubi repositum fuerit, idoneus testis est Heraclides Tarentinus, homo, qui nec, ut sectam comprobet, mentitur; sicut soliti sunt Rationalium plerique, nec medicinæ usus est expers, sed optimè, ut quivis alius in medendo exercitatus. Audiamus ergo quæ ab ipso traduntur in quarto Libro de ratione curandi ea quæ sunt extrinsecus; sic autem ad verbum habent: Errant, qui censent femur repositum non manere, quòd abruptus sit nervus, qui ad coxam ipsum alligabat, quum in universum rem
B negent; neque enim Hippocrates, Diocles, Philotimus, Evenor, Nileus, Molpis, Nymphodorus, & alii nonnulli de restituendi ratione tractassent: Sed & nos quoque id consequuti sumus, ut duos pueros sanaremus, quibus sæpius, & magis quàm iis, qui ætate jam robustâ sunt, excidere articulus solet. Rem igitur, ratione judicare non oportet; sed quum interdum maneat, existimare non semper nervum abrumpi; sed relaxari, & iterum contrahi: quoniam expedit hoc requirere, quanquam non omnino commune est. Adjecit hoc Tarentinus in fine orationis, ut quam profitebatur, Empiricorum sectam tueretur, quorum ea
C sententia est, ut in iis, quæ ita manifestè apparent, ut inde proferre utilitatem ad artem jam possimus, inutile sit causam quærere. Sed & post Heraclidem multi alii ex junioribus restitutum à se femur perpetuò servatum esse in sua sede testantur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μα'.

ΑΓαθὴ μὲν ἥδε, καὶ ὀλκάς, ὃ κῴ φύσιν ἢ ἐμβολὴ, καὶ δι τι κὴ ἀγωνιστικὸν ἔχουσα ὅστις γε ζῶσι ζώδεσιν ἀνθρώπου κομψοτέροις. χρεμάσαι χρὴ τ' αὐθρόπου, τῷ ποδῶν, ἐς μεσοδμιὸ, ἐς σῆμ' ὅμιλα τ', μαλθακῷ ἢ, ὃ πρώτος ἔχοντι, ζεὶς ἢ πόδας ἔχῃ χρὴ ὅσον τέσσαρες δακτύλους ἀπ' ἀλλήλων, ἢ ἐχέτωσαν. χρὴ ἢ ἐπάνωθεν τῷ ὕπερθεν νίδων, ἐσπαρτεβεβλῆσθαι, σπαστὶ ἰμάντι, ἢ μαλθακῷ ἀναπίνοντι ἐς τ' μεσοδμιον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΟ χρεμέντως τι πάνυ ρᾳλῶν ἐώθασιν οἱ Ἀττικοὶ, κομψόνεσθαι λέγειν, ὅσον ἢ νῦν σημαίνει ἐκβᾶναι τῷ Ἱπποκράτει, ὃ, κομψόνεσθαι. καὶ γὰ ὃ ἐκβᾶναι εἶπεν, ὅτι τῷ τ κλίμακος καταβίσεων, ὡς ἐκχωροῦσιν τ πολλοὶ ὀχλοι ὑπιτιθέντος τινες, ἐπ' αὐτῶν ἴσχουσιν, ἀλλ' ὅμως κἀκείνων ἔχρᾶψαν, ἐπεὶ κὴ καλῶς ἐωθᾶ χρωμένους ἑαυτοῖς καὶ ἑαυτὸν ἰαζεῖς. ὅπως δὲ καὶ νῦν, ὡς αὖ τις κάλλιστα ἀβῷ κλίμακος καβεστάνας, ἐμβαλλοι μηδὲν, ἐβουλόμην σιδάζαι. ἴσως ἢ αὖ ποτε καὶ χρησιμεύσει αὐτῇ, μὴ πάροντος τὸ βάθρου, ὥσι ὃ μᾶ ζῶτα ἐρῇ. καλεῖ δὲ τοιγάροιν, ὅτι κλίμακος τ διεκπεσόμενον δύσκολον ἔχουσιν, χρεμᾶται τ κλίμακα ἀφὸ μεσοδμίου αὐτείνασθαι. ὅπω ἢ ὀνομάζουσι ὃ μέγα ξύλον, ἀπὸ τῦ ἑτέρου

D

HIPPOCRATIS TEXTUS XLI.

HÆc quidem restituendi ratio bona, justa, & secundum naturam est, per quam subitò ferè ad finem peruenitur, si quis ostentationi studeat. Homo per pedes ab eo ligno grandiori, quod transversum ab uno pariete domus ad alterum pervenit, vinculo suspendatur, firmo, molli, latoque: pedes autem habeat quatuor digitos, aut minus etiam inter se distantes: vinciatur item super genua loro lato ac molli, quod ad
E *propositum lignum adducatur.*

A

A Lignum grandius, &c.

GALENI COMMENTARIUS.

QUi cum ostentatione aliquid efficiunt, ab Atticis κομψόνεσθαι, dicuntur, quemadmodum nunc ab Hippocrate, qui ostentationem exprimere volens usus est verbo κομψώσθω. Nam & antea, ubi hominem super scalam resupinavit, ad id præsidium eos venire dixit, qui vulgò videri volunt magnum aliquid moliri; id tamen scripsit, quia viderat multos sui seculi Medicos, qui eo minùs rectè uterentur; ita etiam nunc ostendere voluit, qua via crure per scalam optimè extento femur reponatur, qua uti fortasse non erit abre, ubi non sit scamnum, de quo postea tractabit. Præcipit igitur, ut scala, super qua homo loris alligatus fuerit, suspendatur à ligno grandiori, quod transversum ab uno pariete

domus, ad alterum pertinet, μεσόμφαλον vocat. Videre licet in magnis diversoriis, ubi jumenta habentur, & ruri similiter in ædibus rusticorum. Vult ergo pedes ad tignum sursum spectare, caput verò deorsum versùs non multum recedere à terra, ita, ut ille, qui articulum reponit, stans ad reponendum, suis uti manibus possit, quomodo in sequentibus docebit.

A ἐφὸς τ ἕτερον δηῆναι, ἔν τε τοῖς τ πανδημείοις οἴκοις, τοῖς μεγάλοις, ἐν οἷς ἐξεστι τὰ κτύπη, ἢ κατ' ἀγρὸν ἐμοίως, ἐν τοῖς γεωργικοῖς οἰκοις. Βλέπειν ἢ τοὺς μὲν πόδας, ἄνω φέρε τ μεσόμφαλον ἐγράφθαι, ἢ καπεπιμόμου τ τ κεφαλῆ, ἢ πολὺ τῆς γῆς ἀπέχειν, ἄλλως τε δυνησόμεθα τ ἐμβαλλοντα τ ἀρθρον, ὀρθὸν πάμενοντα, τ ἑαυτ χερσὶ χρῆσθαι φέρε τ ἐμβολέα, ὡς ἐφεξῆς διδάσει.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLII.

Sed affectum crus duobus digitis magis quàm alterum extendatur, caput verò recedat duos cubitos à terra, vel paulo plùs, aut minùs: brachia deligata sint ad latera molli aliqua re: quæ omnia paranda sunt homine resupinato, ut quàm minimo tempore suspensus maneat. Homine jam suspenso, peritus aliquis, & non imbecillus trajicere manum debet inter femora ejus qui curatur.

GALENI COMMENTARIUS.

PArtibus, quas commemoravit, quomodo injicienda vincula sint, apertè exposuit. Illa igitur, quibus affectum crus appenditur, robustiora esse voluit & mollia, idque non injuriâ, cùm tota intensio ad ipsius curationem adhibeatur, ea ratione, quæ communiter requiritur in luxatis omnibus reponendis. Igitur femoris caput, quùm cavo excidens in interiorem partem eruperit, à musculis, qui ibi sunt, attractum primò in inferiorem partem attrahendum est, unà scilicet cum femore, deinde in exteriorem impellendum: cúmque è regione sui cavi collocatum fuerit, tunc vel solis musculis committendum est, vel simul etiam adurgendum. Sæpius autem diximus, musculos naturalem vim habere, qua ad sua principia contrahuntur. Attrahunt igitur simul & femur, quod attractum suo capite in eavum coxæ conjicictur.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIII.

Dein collocare brachium inter caput femoris luxati, & eam regionem, quæ inter anum & naturale media est: tum trajectam manum alterâ prehendere, & rectus assistens repente corpori suspenso appendi, ita, ut sublimis maximè æqualiter suspendatur. In hac reponendi ratione omnia secundùm naturam sunt: nam corpus ipsum suspensum suo pondere deorsum versùs extenditur: is, qui appenditur in inferiorem partem extendit, & femoris caput excitari cogit è regione sui cavi, simulque osse brachij ipsum urget, truditque, sic, ut in pristinam sedem revertatur. Necesse autem est aptissimè vincula injicere, ea autem adversione, ut is, qui appenditur, validissimus sit. At (quemadmodum suprà narravimus) homines plurimùm naturâ inter se differunt, quantum ad articulos attinet, facile, vel vix restituendos. Quamobrem plurimum differant, diximus qua de humeri capite.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μβ'.

B Το ἢ σκῆλος ὃ σιναρὸν, τετάδαι χρὴ, ὡς δύο δακτύλοισι, μᾶλλον τ ἕτερου· κάτω ἢ τ γῆς, τὼ κεφαλὼ ἀπεγέτω, ὡς δύο πήχεας, ἢ ὀλίγῳ πλέον, ἢ ἔλασσον. τὰς ἢ χεῖρας ὠδαπεφυμθίας ἔωθεν τὰς πλευρὰς, ἐσφιδεμθίσθω ἔτω μαλθακῷ τινί. πεῖσθαι ἢ ζώτα, ὑπαθίῳ καθειμθίῳ καθισθιωδεῖτε, ὡς ὅτε ἐλάχιστον χρῄζον κρεμάσονται. ὅταν ἢ κρεμασθῇ αὐθρα χρὴ διπεδόντων, ἐμὶ ἀδύνατα, ἐνείκαντα τ πῆχυν μεσηγὺ τῶν μηρῶν.

GALENI COMMENTARIUS.

C Τοὶς μὲν δεσμοὶς, ὅπως ἐσπήκει πεφάλαιῳ οἷς εἶπε μέρεσι τ σώματος, ἐδήλωσε ῥᾳδίως. ἰσχυροτέρους μὲν τοι κελεύει, ἢ μαλθακοὶς, αἰκατόνοτα ἐῖ) τὸ καὶ χρὴ ὃ πεπονῆς σκῆλος, εἰκότως· ὅλη γὰρ ἡ κατάτασις, ἕνεκα τ ἐκείνα διορθώσεως γίνεται, καὶ τ κοινὸν ἁπάντων τῶν ἐμβαλλομένων λόγον. ἐπειδὴ γὰρ ἡ κεφαλὴ τ μηροῦ, τ κοτύλης ἐκπεσοῦσα, ἐφὸς τ ἐκτὸς χώρην ἦκεν, ὑπὸ τῶν ἐνζώνων μυῶν ἀνασπασθεῖσα, πρωτίστει δύνει, ἔφ'ὕστερον εἰς ὃ κατὰ μέρος ἦν τῶν ἀγκαίων, ἅμα τοῦ μηροῦ ἀνωτέρω, κἄπειθ' ὅταν ἀπόστασ ἐφὸς τ ἐκτὸς χώραν, ὅτα ἐπιδοθῇ καὶ ὑφ' ὑμῶν τῆς κοτύλης, ἤτοι τοῖς μόνοις ὠδαξέλαις μόνοις ξύντεθαι, ἢ καὶ συμπεπλεῖν αὐτοῖς. εἴρηται ἢ ἤδη πολλάκις, ὡς οἱ μύες ἀπάντες, ὅταὶ τὰς ἑαυτῶν κεφαλὰς ἀνασπάσθαι πεφύκασι, συναναπᾶσιν ὧν ἀνωτέρω τ μηρὸν ἑαυτῆς, ἀνασπῶμδρος δ' ἐμβύσεται τῇ κοτύλῃ ὃ ἰσάν, καὶ τ κεφαλὴ αὐτοῦ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μγ'.

E Ειτα θέλς τ πῆχυν μεσηγὺ ὃ ὠδεναίης, ἔ τ κεφαλῆς ὃ μηροῦ τῆς ὀξεσκελίης, ἐπειτα σὺν ἀμφοῖν τ ἑτέρην χεῖρα, ἐφὸς τ ὑπηρεμθίου, ἐδαπάντως ὀρθίου, ἐδὲ ὃ σῶμα ὃ κρεμασθὲν ὀξαπίνης ἐκκρεμασθέντα, μετέωρον αἰωρηθῆναι ὡς ἰσορροπώτατον. αὕτη ἢ ἡ ἐμβολὴ, πρέπει τοῦτο ὅσα χρὴ κατ' φύσιν. ἐυτό τε γὰρ ὃ σῶμα κρεμάμενον, ἔ ἑαυτὸ βαρὶ, κατάτασιν ποιέεται, ὁ, τε ἐκκρεμασθεὶς, ἅμα μὲν τὴν κατάτασ, αἰαγκάζει ὑποβαίνειν τ κεφαλὴν τ μηροῦ κάτω τ κοτύλης, ἅμα ἢ, τοῦ ὀσέου τ πήχεος ἐκπροχλθέντος, ἔ αἰαγκάζει εἰς τ ὀξυκοίλου φύσιν ὀλισθαίνειν. χρὴ ἢ παγκάλως μὲν τοῖσιν δεσμοῖσιν ἐσκυθίσθαι, φερτέοντα ἢ, ὡς ἰσχυρότατον τ ὀξαμενέστατον ἐῖ). ὡς μὲν οὖν ἔ φέρεσθαι εἴρηται, μέγα ὃ διαφέρον ἐστὶ τ φυσίων τοῖσιν ἀνθρώποισιν, εἰς ὃ εὐέμβλητα ἐῖ), ἢ δυσέμβλητα, ἢ ὅσῃ μέγα διαφέρει, εἴρηῖ) φερέσθαι ἐν τοῖς περὶ ὠμου.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Πληχάδα μὲν ὀνομάζειν εἴωθεν, ἄπερ ὁ μεταξὺ τοῦ βουβῶνος ἑκατέρου σκέλους. ἐν ταύτῃ δὴ τῇ πληχάδι, ὁ μέσος φορταγρικὸς ἐστὶν αὐχήν, ὅθεν ἀπὸ τῆς ἐκφύσεως αὐδάλις, καλεῖται πρὸς τῆ ἕδρᾳ. ἐν αὐτῇ δὴ, ἃ τῆς κύστεως ὁ ῥαχίτης τένοντος μεταξὺ δὴ τούτου γε, καὶ ὁ μηρὸς ἐν τῇ πληχάδι μέσῃ, ᾗ τὴν μηροῦ κεφαλὴν, ἀξιοῖ ὄντα τὸ πήχυιον, ἀπισχνύξασθαί τε τὴν ἑτέραν χεῖρα, καθάπερ ἔφαμεν ἔπεμψαν, ἐκπρεμαζομένου τὸν εἰς ὃ κάτω μηνύοντα τὴν κεφαλὴν ἀπασπᾶσθαι ὑπὸ μηροῦ. ἠνύσειεν δ' ἂν τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ μοχλεία, πρὸς τὸ εἰς ὃ ἔζω μεταστῆσαι τὴν ἀρθρον, χρὴν τὴν κατ' αὐτὸ ἠμέλη τὸ κοτύλης ὑπὸ ἰσχίου, τῶν κεφαλῶν τὴν μηροῦ.

GALENI COMMENTARIUS.

SOlet Hippocrates eam regionem, quæ est inter inguen utriusque cruris nuncupare πληχάδα, cujus medium αὐχένα vocat, quæ ab initio naturalis ad anum pertinet, quà cervix vesicæ sita est. Inter hanc itaque regionem, quam πληχάδα nominat, in medio ejus in longitudinem, & caput femoris, jubet, ut, qui trahit femoris caput, manum demittat, cum qua alteram conjungat, sicut ipse apertè declaravit, atque ita suspendatur. Quo fiet ut femoris caput, non solùm trahatur, sed in exteriorem commissuræ partem impellatur, ut è regione cavi quod in coxa est, collocetur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μϚ'.

ΕΝίοισι δὲ ὁ μηρὸς ἐμπίπτει ἀπ' ὀξυθυμίης ὀδυνεσκούσης, ἀλλ' ὀλίγης μὲν καταστάσιος, ὄσον τῆσι χερσὶ καπτῶναι, βραχείης δ', κλιτλίσιος.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIV.

NAm femur quibusdam absque ulla præparatione revertitur, siquidem levi adhibita intensione, & exiguo motu, manibus in suam sedem compellitur.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἀρρενικῶς εἶπε κινγλισμὸν, ὅτε νυνὶ κίνγλισιν ὀνόμασεν, ἢ ὅτι βραχὺ κινούμενον ἀφάνησον. ἀυτὸς δὲ δὴ ἀφάνησιν ῥῆμα, καὶ τῆς βραχείας κινήσεως, ἅπερ μέμνηται χεῖρον ἐμβολὴν ἐξαρθρήματος ὤμου.

GALENI COMMENTARIUS.

ANtè κινγλισμὸν masculino genere dixit, nunc fœminino κίνγλισιν quod vocabulum ἀφάνισιν, id est exiguum motum significat: quoniam verbum ἀφανίσαι mutuatur ad id significandum, quod leviter dimovetur, cujus meminit, cùm tradidit qua ratione luxata maxilla reponeretur.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ με'.

ΠΟλλοῖσι δὲ, συγκάμψασι ὁ σκέλος καὶ ὁ ἀγκὼν, ἐνέπεσεν ἤδη, ἀμφισφήσιν ποιησάμενον· ἀλλὰ τὸ τὰ πολὺ πλεῖον, οὐκ ἐνεικοῦ τὸ τυχοῦσης ὀδυνεσκούσης. δεῖ τοῦτο, ὑπεῖσαι μὲν χρὴ τὰ κρήσιμα, ἐπὶ ἐκεῖνον, ἐν πάσῃ τῇ τέχνῃ, χρεὼν δὲ οἶσιν αὐ δέξῃ ἐνεῖσιν. εἴρωται μὲν οὖν ὅπου καταστάσιον, ἐν οἷσιν ἔμπροσθεν μεγαλομέροισιν, ὥστε χρεὼν τύπων ὅς τις αὐ ὀδυνᾶται. δεῖ δὲ αὐτὸν καταστῆσαι ἰσχυρὰς, ὅτι ἄκρα μὲν τὰ σκέλεος, ὅτι ἄκρα ἐστὶ τὰ σώματος. ἢν γὰρ οὐ καταβῇ, ὑπερωρισθεῖσ' ἡ κεφαλὴ τοῦ μηροῦ, ὑπὸ τῆς ὀχαίης ἕδρης· ἢν μὲν οὖν ὑπερωρισθῇ ὅπως, οὐδὲν κωλύσει ἐπὶ ῥηϊδίην, ἴζεσθαι αὐτὸν ἐς τὴν ἑωυτῆς ἕδρην, ὥστε ἤδη πάσῃ ὀρκεῖ μοχλεύσις τε, καὶ καπόρθωσις. ἀλλὰ τὸ ἧσσον ἐν τῇ καταστάσῃ, ἀφέτω ὀχλεῖν πλέον πρήγμα ἢ ἐμβολή.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLV.

COmpluribus etiam, quùm crus ad commissuram hanc flecterent, circumactus jam articulus reversus est, sed plerumque non paret cuivis præparationi: quamobrem, quæ ad singula efficacissima sunt, in unaquaque arte scire convenit, & ea ubique adhibere, quæ accommodata videbuntur. Suprà extendendi modos diximus, ut quilibet eo utatur, cujus copia sit: oportet enim præstanter ab una parte crus extendere, ab altera corpus: nam, si benè extendamus, femoris caput è regione sui cavi excitabitur, quod, ubi sic excitatum fuerit, non facilè prohiberi poterit, quominùs in suam sedem revertatur, ita, ut jam quovis modo impellere, ac dirigere abundè sit. Sed minùs extendunt, quàm par sit, idcirco majori negocio reponunt.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝ ᾧ κάμπτει ὁ σκέλος καὶ βουβῶνα, μετέωρος ὕλος ὁ μηρὸς ἔνδ. καὶ τὸ παιόντων τοιοῦ ἐνέργειαν, ἢ ἐκπιπτωκυῖα κεφαλὴ τοῦ μηροῦ, ἀφικνεῖσθαι, τὰ καὶ ἀπισθοφθόνον εἴωθεν ἐκπίπτειν ἔστιν ὅτε, ὃ ἢ καὶ ἀπισθοφθόνον ὀπίσω ὅτε, πόθεν τ δηλοῖ, καὶ ὅθι ἔστ κατ' ὦμον ἀρθρον, ἐν ὃ κατ' ἰσχίον, ἐκπιπτόντων τε, καὶ ἐμβαλλομένων, ἅπερ, ἀφ' ἧς ἔμπροσθεν αὖθις ἐδήλωσε, πῶς ἀδάκτ, ὅθι τούτων τὸ ἀφαρθρεσθαι μὴ δυνατὸν ἡμεῖς παραθήσομαι,

F

GALENI COMMENTARIUS.

VBi crus ad inguen curvatur, femur universum suspenditur: in qua actione prolapsum femoris caput dimovetur, circumactumque restitui nonnunquam solet. Quid sit circumagere, quod accidit, ubi prolapsus articulus, vel qui in latum scapularum os inferitur, vel qui in coxam restituitur, ipse in superioribus declaravit, ubi docuit non posse articulum in his commissuris suo loco paululùm excedere

excedere, ut ad cubitum, ad manum, ad genu, ad talos. Nam, cùm & femoris caput rotundum sit, & oræ cavi, in quo recipitur in orbem, nullo pacto fieri potest ut caput partim in cavo sit, partim extrà, vel oræ cavi hæreat, quoniam ubi primùm volvetur, vel intrò revertetur, vel excidet. Igitur quia parvo momento in utramvis partem caput compellitur, hoc quod fit, circumagendo fieri asserit.

A καθάπερ ἐπ' ἀλλήλους, ἢ καρπὸν, ἢ γόνατος, ἢ σφυροῦ. δῆλον γὰρ τὰς σφαιροειδεῖς μὴ εἶ τὰς κεφαλὰς τῶν μηρῶν ἐστὶν, κυκλοτερὴς ἡ τῶν ὠλενῶν τῶν κοίλων κοτυληδών, οὐκ ἐνδέχεται, μέσως μὴ τὴν κεφαλὴν, ἐν τῷ κοιλότητι εἶ. μέσως ἡ οὐκ εἶ, καθάπερ οὐσῆ ἐπὶ τὸ ὀρθὸν ὀχετὸς ἢ κοτύλης, ἀλλ' οὐδεὶς ἀπόκλισις αὐτὰς, ἢ εἴσω χωρῆσ, ἢ ἔξω τὸ διαστῆσαι. ἐπεὶ ποίαν ἕλξιν ἢ ῥοπὴ, ἢ ἐφ' ἑκάτερα φορὴν τὴν κεφαλῆς οἰκείως, παρεσκεύασεν ὁ γεγονὼς.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVI.

B

Non solum autem pedibus injicienda vincula sunt, sed etiam supra genu, ne hoc magis quàm coxæ articulus vinculo intendatur: sic itaque extendere à pedibus convenit. Verum, ubi altera parte vis adhibetur, non solum circa pectus, & alam injecto laqueo in contrariam partem attrahere debemus; sed lorum longum, duplex, validum, molle, inter anum, & naturale demittere, à posteriori parte ad spinam, à priori juxta jugulum adducere, & religare; atque ita in diversa C *contendere, aliis ab una parte, aliis ab altera ducentibus. Animadvertendum autem, ne lorum, quod inter anum, & naturale demittitur, super femoris caput extendatur, sed inter femoris caput, & eam regionem, quæ inter anum, & naturale media est. Dum intensio adhibetur, femoris caput in exteriorem partem propellendum, pugno ipsi inhærente: ubi, qui extendit, suspenditur, una manu trajecta, & alteri juncta, simul & extendere debet, & in exteriorem partem urgere: sed alius ad genu femur in interiorem partem leviter dirigat.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μϛ'.

Χρὴ οὖν ὃ μόνον ἄνωθεν τὸ πόδα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τὸ γόνατος, ὅκως μὴ καὶ ὁ τοῦ γόνατος ἁρμὸς, ἐν τῇ τοιούτῳ, ἢ ἐπίδεσις ἐν μᾶλλον, ἢ καὶ ὁ τῷ ἰσχίου ἁρμὸς. ἄτε μὲν οὖν χρὴ τὸ καθάπτειν, τὸ ἄνωθεν ὁ ὃ πόδες μέσως, ἐσκυλάσας. ἀτὰρ ἐ τὸ ὅτε γλουτὸν καταπίεσιν, μὴ μόνον οὐ τὸ ἕδρει ὁ ῥῆξις ἐ τὰς μασχάλας ἀπέλοιτις ἀνώτερον ἄγειν, ἀλλὰ ἐ ἱμαντὶ μακρῷ, διπλόῳ, ἰσχυρῷ, μεσοδμῷ, ἄνωθεν τὸν ἕδρεον βεβλημένῳ, καὶ κατωτέρω ἐπὶ μὲν τὰ ὀπίσθιον ἄνωθεν τὸ ῥάχιν, ἐπὶ ἡ τὰ ἔμπροσθεν, ἄνωθεν τὸ κλεῖδα προσπτημένῳ, τὸ ἀρχικὸν τὸ αὐτοκατατείνουσθαι ὥστε διῆσαι γὰρ ἕξαι, τοῖσι μὲ ἔνθα διδυμουμένοισι, τοῖσι ἡ ἔνθα. ὅκως ἡ ὁ ἱμὰς, ὁ ἄνωθεν τὸ ἕδρεον, μὴ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τὸ μηροῦ ἄνωθεν τεμνέσθω ἔσω, ἀλλὰ μεσηγὺ τὸ κεφαλῆς ἐπὶ τὸ ἕδρεον. ἐν ᾗ τὴν καταπάσῃ, καὶ μὲ τὸ κεφαλὴν ὃ μηροῦ ἐρείσας τὸ πυγμὴν ἐς ὃ ἔξω ὠθείτω. ἢν ᾖ μετεωρίζῃ ῥᾳδίως, ἀίρτας τὸ χεῖρα, ἢ ὀπισθοπαλάξας τῇ ἑτέρῃ χειρὶ, ἅμα μὲν συγκατατείνετω, ἄλλα ᾖ ἐς ὃ ἔξω σπασάγκαζέτω. ἄλλος δὲ τὸς, ὃ ἄνωθεν ὁ γόνυ τὸ μηροῦ, ἡσύχως ἐς ὃ εἴσω μέσως κατορθούτω.

D

GALENI COMMENTARIUS.

VBi homo per pedes appendatur, capite deorsùm spectante, omnes articuli extenduntur. At propositum est eum solùm extendere, qui ad inguen est. Jure igitur super genu vinculum injicit, quod femur sursum extendat. Nam, si permittamus attrahi crus solùm à vinculis, quæ infrà genu sunt, fiet ut genu, non minùs, imò magis quàm coxæ articulus extendatur, quùm propiùs sit vinculis sub se extendentibus.

ΥΡΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΚ τῶν ποδῶν κρεμαμένου ὃ ἀνθρώπου, ἢ τὰ κεφαλὴν ἔχοντος κάτω, πᾶσι τοῖς ἄρθροις διτείνεται συμβαίνει, βιαζόμενα ὑ ἡμετέρ, ὧν μὲν ἕρδρειν, ὃ καὶ τοῖς βουβῶσι, τοῦτο παράγειν. εἰκότως οὖν, ἀνὼ τὸ γόνατος ἐπιβάλλειν κελεύῃ δεσμὰ τῷ μηρῷ τὸ ἕδρειν ἄνω πιέζοντα. μόνοις γὰρ τοῖς καὶ τὸ κνήμιον, ἐὰν ὑπερίλαμψῃ αἰέλκειν ὁ σκέλος, οὐδὲν ἥττον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τὸ μηροῦ τὸ ἰσχίον ἀμφρδρεσθαι, ἕκαστον εἶ συμβαίνεται τὸ καὶ γόνυ, τοῖς τείνουσι δεσμοῖς οἷονεὶ ἐζυγότερα.

E

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVII.

Vtrùm etiam diximus expeditissimum esse iis qui in frequenti civitate medentur, lignum habere quadratum, sex cubitorum, aut paulo longius, latum cubitos duos: cujus crassitudo, si dolarium impleat, abunde est.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μζ'.

Ειρηκα δὲ καὶ πρόσθεν, ὅτι ἐπαξιον, ὅς τις ἐν πόλει πολυανθρώπῳ ἰητρεύῃ, ξύλον κεκοπῶς τετράγωνον, ὡς ἑξάπηχυ, ἢ ὀλίγῳ μεῖζον, πλάτος ἔχ, ὡς δίπηχυ, πάχος ἔχ ὡς ἀρκεῖ πολλαπλασίων.

GALENI COMMENTARIUS.

IN opere de fracturis hujus machinamenti meminit, ita, ut huic quoque testimonio innitantur, qui aiunt compositum fuisse principio ab Hippocrate Librum unum, inscriptumque de officina medici, deinde in duos divisum ob magnitudinem, ejusque priorem partem inscriptam de fracturis, alteram verò de articulis. Quale autem strui velit machi-

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝ ᾧ πρὸ ὀλίγου, εἰρήκει πρὸ τοῦδε τὸ μηχανήματος, ὥστε καὶ τοῦδε ἐφέλκοι μαρτύριον ὧν λέγουσιν ἔνιοι, πρὸ ἓν γεγράφθαι μὲν ὑπ' Ἱπποκράτους ἓν βιβλίον, ὀνόματος ἐπιγεγραμμένον κατ' ἰητρεῖον, ὕστερον ἓ εἰς δύο τμηθὲν διὰ τὸ μέγεθος, ἐπιγεγράφθαί τε, ἕτερον μὲ περὶ τῶν ἀκρων μέρος, πρὸ ὀλίγου, ὃ ἡ δεύτερον, περὶ ἀρθρων. ὁποῖον ἓ τι

βέλεται ὁ μηχάνημα τοῦτο εἶναι, ἀλλὰν δὴ τοῖς τετραμένοις ὁ καλούμενον Ἱπποκράτειον βάθρον, ὅπερ γε, οὐ πολλοῦ σιωπῆς ὀνομάζεσθαι αὐτὸ τοῖς ἰατροῖς ἔθος. ἔχρισε δὲ καὶ μιμήματα τούτου μικρὰ οἱ πολλοὶ, καὶ χρῶνται τῷ πλείονι παῦ πολύ, καὶ μόνον ἔστιν αὐτάρκης εἰς ἐμβολὰς ἀρθρων. εἰ δὴ ἄρα τις θέλοι καὶ ἄλλοις χρῆσθαι, πρὸς μὲν τὰς ὀδοιπορίας, ὁ πολύπαυτον καλούμενον ἐκπτύδειον, Ἀρχιμήδους δ' ἐστὶ φασὶν εὕρημα εἶναι. πρὸς δὲ τὰς ἐν πόλει χρείας, τάσιμον μὲν ἄξιον λόγου, ὃ τῷ τέκτονος καλούμενόν ἐστιν, ἢ ὃ τῷ Ἀνδρέου. ἐφεδρεῖον δὲ, τοῦτ' ὃ Ἱπποκράτης βάθρον, ὃ ἔνιοι νῦν νεωτέρων ἰατρῶν, ἐπεὶ δὲ ἐσκευάκασι ποικιλώτερον, ὥσπερ καὶ τὰ μηχανικὰ ἅπαντα. ἐφιζῆς δὲ ὧν, ἀπὸ γράφοντι τὸν κυβερνήτην τοῦ ὀργάνου, προσέχετε τὸν νοῦν, ἐφαρμόζοντες ἃ λέγω, πῶς τετραμμένοις ἐφ' ὃ τεθέασθε βάθρον· μόνη γὰρ διῆξις, ἐφικνεῖσθαι τὰ ἰσχία τοῦτο, καθάπερ ἔφημεν καὶ πρόσθεν. ἐπὶ μὲν οὖν τῆς ἀναγνωσκόμενον ἐμοὶ ὁ βιβλίον, ἐπιμένειν πολὺν, ἵνα μὴ ἐπὶ τῷ ὀργάνῳ, πολλάκις μὲν αὐτοῦ τὰ μεγάλου, πολλάκις δὲ ἐπὶ τῆς μιμήματος αὐτοῦ ὕλης, ἃ δὴ ἐξ αὐτοῦ μόνου τὴν χρείαν κατασκευάζουμεν, ἵνα ἑτοίμως δεικνύωμεν τοῖς ἀναγινώσκουσιν. ἐὰν δὲ δὴ ἐπὶ αὐτοῦ ἔστιν ἐμβαλεῖν ἀρθρον, ἀλλὰ νυνὶ γε τοῦτο μὲν ἀδύνατον ἔστι πρᾶξαι. ὃ δὲ ἐξηγήσασθαί τε τῆς τῶν λέξιν ἀσαφῆ, δυνατὸν, ὅταν ἐν τοῖς ἑμπροσθεν ἐποίησα., καὶ νυνὶ ἐπὶ τοῖς ἐφεξῆς πρᾶξω.

A namentum hoc, manifestum est iis qui id viderint, quod scamnum Hippocratis nuncupatur, sic enim ex multo jam tempore à medicis appellari consuevit. Plerique autem formulas parvas habent, ad ejus exemplum fabricatas; Sæpissime verò adhibetur, articulisque restituendis per se abunde est. Si quis autem velit aliis quoque uti, est πολύπαυτον, ita appellatum, quòd multis orbiculorum circuitibus, facilitatem præstet, quod itetum facientibus maximè idoneum est. Refertur autem ad Archimedem auctorem. In urbibus verò non alienum est Fabri, vel Andreæ organum, ubi erecto opus est: ubi plano, scamnum hoc Hippocratis præcipuè aptatur, quod à nonnullis ex recentioribus medicis variè jam sfruitur, sicut machinatio spathæ, quæ in summo capitulum habet rotundum ac leniter cavum. Deinceps igitur ad organi structuram, quæ ab ipso traditur, animum advertite, ea, quæ Hippocrates scribit, iis quæ in scamno inspexistis accommodantes: hæc enim, sicut anteà quoque dictum est, sola monstratione aperiuntur. Equidem iis, qui apud me Librum legunt, rem facilè demonstro, organo juxtà collocato, sæpè ipso magno, sæpè parvo aliquo, ad magni exemplum fabricato, cujusmodi ad hunc tantùm usum paramus, ut ostendere legentibus possimus, quùm per tales formulas nequeant articuli in suam sedem urgeri. Nunc autem monstrari hæc minimè possunt: sed exponere licet, si quid ex verbis Hippocratis obscurum sit: quod & in superioribus feci, & nunc etiam faciam.

A
B
C
D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μή.

Ἔπειτα, κῆ μῆκος μὲ, ἔνθεν κὴ ἔνθεν τοῦλον ἔχειν χρὴ, ὡς μὴ ὑψηλοτέρη ᾖ κεφαλὴ ἡ μηχάνησις εἴη.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Τὸ μὲν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἀξὶ δεξιᾶς, καὶ οὐκ ἀδξιᾶν λέγει. δῆλον δὲ οὐκ τῷ προσθεῖναι κῆ μῆκος. ἀλλὰ καὶ ὃ προσμῆκες, τοῦτ' ἔστι. τοῦ δὲ ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς, καὶ κάτωθεν τῆς ποδῶν τοῦλον, ἐγκαρσίας αὐ ἔτρησει μᾶλλον, ἢ ἄνω μήκη. ὃ δὲ σύμπασα φράσις ἑρμηνεύεται, τοιόνδ' ἔστιν· ὑπὲρ τὸ χρεῖος, αὐτῶν ἀνωφερῆ σφόνδυλον ἐνεῖναι. ἔπειτα κῆ μῆκος μὲν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐνομίζειν δεῖ χρὴ προσμῆκη τὸ ξύλον, βάθος ἔχουσ' σύμμετρον, ὡς πρὸς μοχλείαν, ὅπως μὴ ὑψηλοτέρα τοῦ προσκοπτοῦ ᾖ μηχάνησις εἴη. ὃ δὲ τὸ κυφοῦ, λέγουσιν οἱ Ἕλληνες ἐνίοτε, καὶ ὃ προσκοπτος, ὥσπερ ἐπὶ δίσκου ὀνομάζουσιν. ἔστω δὴ ὑπερῷον ἢ τοῦλον τηλικαύτη τοῦ βάθρου, ὡς ἐν αὐτῇ τιθεῖσθαι μοχλὸν, ἀρμόττοντα τῇ μηχάνῃ ἡνίσασθαι μοχλείᾳ.

E Deinde falcis flexilis, ligneæ, cuneiformis, ansis habentem.

F

HIPPOCRATIS TEXTUS XLVIII.

Excavetur præterea hinc in longitudinem, ne machinamentum justo sublimius sit.

GALENI COMMENTARIUS.

Hinc atque hinc dixit ἔνθεν καὶ ἔνθεν, quod accipit pro à dextra parte, & sinistra. Id vel eo patet, quod adjicit in longitudinem quod idem significat, atque longum. Nam, si excavari voluisset suprà à capite, vel infrà à pedibus, transversum potius dixisset, non in longitudinem. Mens autem totius orationis hujusmodi est, quam non abs re est, perspicuitatis causa, non longè à verbis recedentem exponere. Excavetur præterea hinc, atque hinc in longitudinem ligni: idque cavum eam altitudinem habeat, quæ ad impellendum accommodatur, ne machinatio justo sublimior sit. Verbum *justo* ipse scribit τῷ κυφῷ, Græci enim ita dicunt, & interdum etiam τῷ προσκόπτος, quod debito significat. Ergo altitudo cavi tanta esse debet, ut vectis, qui ad impellendum aptatur, illis inhærere, atque objici possit.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ μθ.

HIPPOCRATIS TEXTUS XLIX.

Postes item ab utraque parte adjiciantur, breves, robusti, qui axes contineant.

A

GALENI COMMENTARIUS.

NOminat axes ὀνίσκους: postes verò, quæ sunt ligna, quibus axis sustinetur, φλιὰς, hæc magno ligno adjici voluit, ab utraque parte, à superiori scilicet & inferiori. Eligantur autem ad axes extrema laqueorum, qui quo tempore convenit in diversa diducere, laboranti injiciuntur.

HIPPOCRATIS TEXTUS L.

Axis autem est in dimidio ligno, nihil etiam prohibet in toto, parvas quasi fossas quinque aut sex excavare, quæ palmum inter se distent, & trium digitorum latitudinem atque altitudinem æquent.

GALENI COMMENTARIUS.

FOssas dixit κοπίδας, quod verbum non pauci ex veteribus Græcis in eandem significationem acceperunt; id mutuatur nunc Hippocrates translatione usus, ad ea cava significanda, quæ in scamno ea de causa fiunt, ut illis objici vectes possint: quæ cava præcipit, ut in altera ligni parte magis, hoc est in inferiori, exsculpantur: nihil etiam (inquit) prohibet quin in superiori quoque parte sint; quanquam non necesse est, hoc siquidem machinamentum, quod nunc exponimus, non solum ad coxæ articulum pertinet, sed & ad vertebras quocunque modo luxatas, & ad humeri caput reponendum. Complura autem sint cava hæc oportet, quandoquidem, qui curantur, ætate, magnitudine, & universo corporis habitu, inter se differunt; quàm magna esse debeant, & quantum inter se distare, ipse evidenter exposuit.

HIPPOCRATIS TEXTUS LI.

Medium insuper lignum aliè in quadratam figuram trium digitorum excavetur, in quod cavum, ubi opus esse videatur, defigatur lignum, quod cavo conveniat, & superiùs teres sit. Figatur autem, quum ad rem pertinere videbitur, medium inter femoris caput, & eam regionem, quæ inter anum & naturale media est: quod lignum extans corpus sequi non permittit, quùm à pedibus trahitur: interdum enim hoc sufficit, absque intensione, quæ, ut membrum in diversa diducatur, à superiori quoque parte adhibetur. Interdum autem ubi crus ab utraque parte extendatur, lignum hoc versùs hanc, vel illam partem laxum demittitur, ut femoris caput in exteriorem partem impellat; hac enim de causa & cava exsculpta sunt, ut cuneus, vel vectis ligneus, in quod expeditiùs sit demissus, aut juxta articulorum capita, aut ipsis prorsus inhærens, eodem momento impellat, quo intensio adhibetur, seu in exteriorem partem, seu in interiorem impellere opus sit.

A

A Ligaum sex cubitos, &c.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΝίσκους μὲν, ὅτι ἄξονας ὀνομάζει, φλιὰς δὲ, τὰ ἀφιγμένα τοῖς ἄξοσι σπείγματα. ταῦτα δὲ βούλεται ὁ μέγα ξύλον, ἐκατέρωθεν ἐπιρμόζειν, ὅ μὴν γε, ὅτι καὶ ἐπὶ ἀμφοῖν μερῶν τῶν βαλάνων, ὅ ἐστι, ὅτι καὶ ἐπὶ τὸ κάτω. πρὸς γὰρ τοῖς ἄξοσιν οὗτοι, τὰ πεφυκότα τῶν ἀβελτερωμένων ἐν κάμνουσι βοήθειν, ἐναλάσσει καὶ τὸ κωλῆν ἢ ἐκπίπτειν.

B

HIPPOCRATOUS RHSIS ν'.

ΕΓκοπὰ ἀρχεῖ μὲν ἐν τῷ ἡμίσει τοῦ ξύλου, εἶδὲ ἡ κοιλότης ἐν ὀλίγῳ πάντῃ ἐντετμῆσθαι, ὡς κατέπειτα μηκέτι πέντε, ἢ ἓξ, διαλελειμμένους ἀπ' ἀλλήλων τέσσαρας δακτύλους. ἀνάγκη δὲ ἡ ἀρχὴ δύο τεσσαρακτύλους εἶναι, καὶ βάθος ὕσον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑπέτους μὲν, οὐκ ὀλίγοι τῶν παλαιῶν εἰρήκασι τὰς ζοφεῖς· ὁ δὲ Ἱπποκράτης, νῦν ὀνόματος κέχρηται τῇ μεταφορᾷ· τὰς ἐντετμημένας τοῦ βάθρου κοιλότητας ἁρμοδίους βαλόμενος, ἕνεκα τοῦ σπείγεσθαι κατ' αὐτὰς τοὺς μοχλοὺς, οἷς ἔνιοι κοιλότητας, αἷς μάλιστα μὲν ἐν τῷ ἡμίσει τοῦ ξύλου, τοῦτέστι, τοῦ κάτω, διαλείψαι. καλοῦν δὲ οὐδὲν ὀκνήσειε φησὶν, εἰ δὲ καὶ ὁ αὖ μέσος εἴη. ὃ μόνον γὰρ, ὃ κατ' ἰσχὸν ἀφίησιν ἐμβεβηκότων ἡμῖν, ὅτι χρήσιμον ὃ νῦν ἁρμοδιούμενον ὄργανον, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τοὺς σφονδύλους πάντα, ἃ τὸν ὦμον. εἰ δ' ἐχρὴ πλείους ταύτας, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἡλικίας, καὶ τοῖς μεγέθεσιν, ὅλῃ τῇ ῥάχει τοῦ σώματος, ἀλλήλων διαφέρουσιν οἱ ἀνθρωπάριοι. ὃ μάλιστα σὺ αὐτοῖς ἀπηλίκου εἶναι κελεύει, καὶ τὰ διάστασιν, ἣν ἀλλήλων ἀπέχουσιν, ὡσπερ ἴσχασε ζοφεῖς.

C

D

HIPPOCRATOUS RHSIS να'.

ΕΧειν δὲ κατὰ μέσον ὃ ξύλον, καὶ καταγλυφὶν χρὴ, βαθύτερον ἔλαι περάγωνον ὡς τετραδάκτυλον, καὶ ἐς μὲν τὸ καταγλυφὶν ταύτῃ, ὁπόταν δοκῇ θεραπεύειν ξύλον, ἐμπηγνύναι ἐναρμόζον τῇ καταγλυφῇ, ὃ δ' αὖ ἕτερον ξύλον, ἐμπηγνύναι δὲ, ἐπήν ποτε δοκῇ ξυμφέρειν, μεσηγὺ τοῦ πεφυκότος, ὃ τὸ κεφαλῆς ἔχει μηρού. τοῦτο δὲ ξύλον ἐᾶσαι, κωλύει τὸ ἐπίσθιον ὑπερβαίνειν τὸ σῶμα, ἴσιον ποιεῖν ποδὸς ἕνεκουσιν. ἐνίοτε γὰρ ἀρκεῖ αὐτὸ ὃ ξύλον τοῦτο, αὐτὸ τὸς αἰῶνος αὐτικατατείνοντος· ἐνίοτε δὲ καταπεπονθότος τοῦ σκέλους ἔνθεν καὶ ἔνθεν, αὖτε τὸ ξύλον τοῦτο χαλάσαι ἐπείωθεν, ἢ τῇ, ἢ τῇ ἐκμοχλεύειν ὑπεστάθην αὖ ἐπὶ τὸ κεφαλὴν τοῦ μηροῦ ἐς τὸ ἔξω μέρος. διὰ τοῦτο γὰρ δὲ αἱ κάπετοι ἐντέτμηνται, ὡς κᾆτ' ἐκοίλου δὴ αὐτέων ἁρμόσῃ ἐμβαθὲς ὡς ξύλινος μοχλὸς, μοχλεύσι, ἢ σφᾶς τὰς κεφαλὰς τοῦ μηροῦ, ἢ τὰς κεφαλὰς τελέως ἐρεισθούσης, ἅμα τῇ καπατασῇ, ἤν τε ἐς τὸ ἔξω μέρος συμφέρῃ ἐκμοχλεύειν, ἤν τε ἐς τὸ εἴσω.

E

F

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΝπεπιῶσθαι βούλεσθαί φησι τὸν βάλανον κυλότητα, ἣν ἐκ τοῦ ὑποδήλου σπυρηδείδη τὸ μῆκος· ἴσα δεῖσθαι κατ' αὐτὸ ξύλου, μεταξὺ τὸ ἐσκαμμένον, ἢ τῆς ἐκπεπωκυίας κεφαλῆς τὸ μηκος. ἔφασε γὰρ αὐτὸς ἐδύλωσε, ἵνος ἔνεκα, ἴσχειν ἐν ᾧ κατείνειν ὁ ξύλον τοῦτο, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ἐφεξῆς ἃ λέγει. ἀλλ' ἡ τοιαύτη τάξις τῶν ἀφορισμῶν, οὐκ ἀκριβῶς ἐξήσασιν τῶν αὐτῶν. ἐπεὶν. ὁ τόνος ξύλου τοῦτο, μεταξὺ τὸ ἐσκαμμένον, καὶ τῆς ἐκπεπωκυίας ἡ μηκος κεφαλῆς, ὀρθὸν ἱσταμένου, αἰτιατέον· γὰρ τῇ κάτω ζώσῃ. λέλεκται γὰρ ἤδη πολλάκις ἐμοὶ σοὶ τε, εἰ μὴ ὡς αἰτιατέον πρὸς τὸν ἐναντίον λόγον ἡ κατειρωνικῶς κἀνταῦθα, σωμακολουθῶν ὁ κάμνων, ὀκλάσῃ τὸν ζώσαν. ἐρχάζεσθαι μὲν οὖτο, καὶ ἡ δεξὶ τῆ ἄνω βοηθῶν αἰτίᾳσις, ἀσφαλείας ἢ ἕνεκα, ὃ ἐνταῦθα τοῦ ξύλου λεῖσθαι, καὶ μήτοι ἢ μοχλεύει ποτ' αὐτὸ πιέσας πλειοτέρα καὶ θα χαλασθῇ. B

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νβ'.

ΚΑὶ ἢν τε τροῦλον τ' μοχλὸν ξυμφέρῃ ἔχῃ), ἢν τε πλάτος ἔχοντα, ἄμεινον ἄλλο τ' ἀρθρου ἁρμόζει. βέλτιστος δὲ ἐστὶν ὅσι πόρτων τ' ἀρθρου ἐμβολῆς, τῆ τὰ σκέλεα, αὐτὴ ἡ μοχλεύσις σφι καταστήσῃ· ὅσι δ' ἐνιοῦ ὁ λόγος ἐστί, τροῦλος ἁρμόζει ὁ μοχλὸς ἔχῃ). ἀπὸ τούτων τ' μηχανέων, ἢ αἰτίᾳσιν σώζεν ἀρθρου μὴ δοκέῃ οἷόν τε ἔχῃ), ἀπορητέωσι δ' ἐμπεσεῖν. δέῃσι δ' οὗ τις ἢ ἄλλος ὅπως τούτου δ' ἀρθρου ἐμβολῆς.

D

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΥτὸς ἐφεξῆς ἐρῶ, τροῦλον μὲ χρῆσθαι μοχλῷ, μοχλεύοντας ἔξω τ' μηκος, ὅσῳ αὐτὸ νῦν πρόκειται, τῶν ὄπισθεν μεζόσιν ἐμβάλλειν κεφαλῶ. ὅτι δ' ἔξω δεῖν μετεικυίας, ὃ πλατεῖ χρῆσθαι μοχλῷ. νῦν μὲν βέλεσθαι παρδιδόναι μεζόν δ' ἐσκαμμένην, ἢ τῆς ἐκπεπωκυίας κεφαλῆς, ἀυτὴν αὐτὴν πως μᾶλλον πειρωμένοις τ' κεφαλῆς πόσει, ἐξ ἡ τῶν ἔξω μεζόσιν, βύρσεσι ἔστις ἰσχυρᾶς, ἀσφαλεστέρην ἔξι ἐσκαμμένην ὁ πλατὺς μοχλὸς, ὡς ἐ μετ' ὀλίγον αὖθις εἰρήσεται, ἐξ τὸν ἴδιον αὐτῷ λόγον. E

GALENI COMMENTARIUS.

EXcidi voluit in ſcamno quoddam cavum, quo recipi id lignum poſſit, quod erectum collocandum eſt inter prolapſi femoris caput, & eam regionem, quæ eſt inter anum, & naturale. Cur autem lignum hoc, dum extendimus, adhibendum ſit, ſicut cætera omnia, quæ deinceps ſubdit, ipſe apertè indicavit: ob eos tamen qui hebetioris ſunt ingenii, verba hæc aperire aliquantulùm non gravabor. Hoc igitur lignum, quod erectum collocatur inter caput femoris prolapſi, & eam regionem, quæ media eſt inter anum, & naturale, renixûs cauſa objicitur, quum ab inferiori parte crus extenditur; ſæpius enim oſtendimus, ubi membrum extenditur, niſi à contraria parte tendatur, ſequente ægro, intenſionem reſolvi. Tenditur autem, & per laqueos ſuperioribus partibus injectos; ſed firmitatis cauſâ lignum hoc adhibet, quo nonnunquam minùs firmiter hærente ad impellendum utitur.

HIPPOCRATIS TEXTUS LII.

AC ſeu teres vectis eſſe debeat, ſeu latus, alius enim alii articulo convenit hujuſmodi impulſus, ſi intenſio quoque accedat, ad omnes crurum articulos reponendos efficaciſſimus eſt: propoſito autem articulo vectis teres accommodatur. Quod ſi per hoc machinamentum vis adhibeatur, fieri non poſſe exiſtimo, ut aliquis ſit articulus, qui non reponatur. Reperiet quis, & alios reponendi hujus articuli modos.

GALENI COMMENTARIUS.

IPſe deinceps oſtendet tereti vecte tunc utendum eſſe, quum femur in interiorem partem impellitur, quod nunc inſtituit, quum femoris caput in interiorem partem prolapſum reponat: nam, ſi in exteriorem luxatum ſit, latum vectem admoveri jubet. Nunc quidem præcipit ut medium inter caput femoris prolapſi, & eam regionem, quæ eſt inter anum & naturale, inſeramus, conemurque ſublimius paulo, quàm femoris caput demittere; ſed, quum in exteriorem regionem articulus veniet, ubi ſatis ſpatii eſt, latus vectis firmiùs objicietur, quod ipſe paulò infrà oſtendet, ubi aget de ipſo ſeparatim.

ΗΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νγ'.

ΕΙ γὰρ ὁ ξύλον τοῦτο ὃ μέγα ἔχῃ τ' μέσον, ἢ ὀκτὼ πηχέων, φλιαὶ δύο πεσσάρας, ὕψος ὃ, ὅκως δοκέῃ ξυμφέρῃν, τ' μὲν ἔνθεν, τ' ἢ ἔνθεν, ἕστωσα ξύλον πλάγιον ἐνεῖν ἐν τῇσι φλιῇσιν ὡς κλιμακτῆρ, ἕστωσα διάστασι βοὸς σκέλος μεσηλὺ τ' φλιέων, ὃ ἢ σπαρὸν ἄνωθεν ἢ κλιμακτῆρος ἔχοι ἐναρμόσαν. ἀπάρτι πως ὃ ὕψος, ἢ πρὸς ὃ ἀρθρου ἢ ὀκωστωσάκε, ῥηϊδίως χρὴ ἁρμόζειν. τ' δὲ κλιμακτῆρα ὑψηλότερον χρὴ ποιεῖν ἢ μετεῖον, ἢ ἱμάτιον πολυπλύχον, ὡς ἂν ἁρμόσῃ, ὑποτείνειν ὑπὸ ὃ σῶμα. F

HIPPOCRATIS TEXTUS LIII.

NAm, ſi magnum hoc lignum medium duos poſtes habeat pedales, ejus altitudinis, quæ idonea videatur, ab utroque latere unum: tum ſuper hos duos poſtes tranſverſum lignum in ſpeciem gradûs ſtatuatur: deinde integrum crus inter poſtes trajiciatur; quod leſum eſt, ſuper gradum commodè collocatur, ſuperque apeatur, quâ articulus exceſſit. Gradum verò juſto ſublimiorem ſtabilire oportet: & multiplicem veſtem, prout convenire videbitur, corpori ſubjicere.

A

GALENI COMMENTARIUS.

POstes nominari ab Hippocrate, non ea ligna tantùm, quibus axis sustinetur, apertè ex hac oratione colligitur: in media enim regione longitudinis totius scamni situm est lignum transversum, quasi gradus, quod à dextra parte ad sinistram pertinet, super quod crus quod luxatum est, extenditur, non simpliciter; sed cum altero ligno alligato, quod in longitudinem à superiori parte cruris ad inferiorem porrigitur, ita, ut super gradum crus cum eo ligno cogatur. Constat autem integrum hominis crus super gradum habendum esse inter φλεὰς, sic enim vocavit postes, ligna intelligens, quæ gradum sustinent, quorum utrinque unum struit in ipso scamno. Hippocratem verò usum translatione à portarum postibus ita nominare ligna, quæ in scamno sunt perspicuum est.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤι μὲν μόνα τὰ ἡβῶν ἀξόνων ἐπείγματα φλιὰς ὀνομάζει, δῆλον ἐκ τῆς ἀρήσιος ἐπίσης. τὴ γὰρ κῦ̀ ὃ μῆκος ὅλου ὃ βάθρου μέση χώρα, πίπτουσ᾽ ἡ ξύλον ἐγκάρσιον, οἷ̃ κλιμακτῆρα ὀνομάζουσιν, ὑπὸ δυοῖν, ὑπὸ ἀμφοτερ᾽ ἐσῶν, ὑφ᾽ αὐτὸ καθέκαστον ὃ ἔξαρθρον σκῶλος, ἐχ ἁπλᾶς, ἀλλὰ μετ᾽ ὀκλάσεως, ὥστε μετ᾽ ὀκλάσεως τὸ ξύλον, ὃ σκέλος ὑφ᾽ ἓ κλιμακτῆρα καταναγκάζειν. φοῦδηλον δ᾽, ὅτι ὃ ὑγιὴς σκῶλος, ὑποκάτω ὃ κλιμακτῆρος ἐχειν φαίνεται τὸ ἀνεσπασμένον μέρος, ἐν τῇ μεταξὺ χώρᾳ τ̃ φλιᾶν, ὅτ᾽ ἂν ὠθήσασι τὰ ἐπείγματα ὃ κλιμακτῆρες, ἐν ἑκατέρωθεν ἐναρμόσασ᾽ αὐτοῖ τοῦ βάθρου. δῆλον δ᾽ ὡς κῦ̀ μεταφορᾷ, ἀπὸ τῆ κῦ̀ τὰς ὑλοτόμους φλιᾶς, ὠνόμασε τὰς κῦ̀ ὃ βάθρου, ὡσαύτως.

C

HIPPOCRATIS TEXTUS LIV.

POst hæc lignum, quod convenientem latitudinem habeat, & longitudine usque ad talum perveniat, cruri subjiciendum, sic, ut ultrà caput femoris, quantum potest, feratur: crurique alligandum, quot locis opus esse videbitur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νδ΄.

ΕΠειτα χρὴ ξύλον ἔχοντα πλάτος μέτριον καὶ μῆκος, ἄχρι τῦ σφυροῦ ὑποτείνοντα, ὑπὸ ὃ σκῶλος οἷ̃ ἰκνεόμενον ἐπέκεινα τ̃ κεφαλῆς ὃ μηροῦ, ὡς εἶόν τε. φοσκαθεδεῖσθαι χρὴ θοῦς ὃ σκῶλος ὀκταχῆς ἢ μετρίως ἔχῃ.

GALENI COMMENTARIUS.

LIgnum alligandum esse ad totum crus, suprà etiam ostendimus; sed nunc superiorem ligni extremitatem, superiorem capite femoris collocandam existimat, adjiciens orationi quantum potest: siquidem, quod nunc fieri jubet, difficillimum est, nisi ea pars longi hujus ligni, quæ inguini hæret, humilior struatur: quæ spectat in exteriorem partem, sublimior: nam, si æquale sit, paremque altitudinem habeat, difficile admodum fuerit ipsius summitatem simul in inguine stabilire, & superiorem femoris capite demittere.

D

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΟΤι ὃ ξύλον φοσκαθεδεῖ ὃ σκῶλος ὅλον, ἔφηται μοι καὶ φοῦδεν, ἀλλὰ νυῦ γε, ὅ ξύλον τ̃ αὔωθεν ἀρχὼ, ὑψηλοτέραν αἰροῖ ποιᾶν, τ̃ς κεφαλ̃ς ὃ μηροῦ, φοσθετὶς ὡ λόγῳ, ὃ, οἷόν τε, πόνου γάρ ὅστ᾽ χαλεπὸν, ὁ λόγ᾽ ποιᾶσαι, πολὺ εἰ ὃ μᾶλλον ὃ μακροῦ ξύλου ἐπειρόμενον, ἐργασαμένῳ τ̃ς ὑπωτέρω, ὑψηλοτέρω ἢ ὃ ἔξω πλευρᾶς, ὁμαλὸν τε, καὶ ἰσόυψον αὐ εἶν, πάνυ χαλεπὸν ὅστ, ἅμα μὲν ἐπείζειν αὐτὸ τῶ ἀρχίῳ ἐν τῇ βουβῶνι, ἅμα δὲ ὑφηρμοσμένῳ ποιᾶν τ̃ς κεφαλ̃ς τὸ μηροῦ, κῦ̀ πῶ νυῦ φοκειμένῳ ἐκπλῆσαι, ὑψηλοτέραν ὄσαν τὴ βουβῶνος.

E

HIPPOCRATIS TEXTUS LV.

QUo facto dum crus intenditur, vel per lignum, quale pistillum est, vel per aliud ex iis, quæ idonea ad extendendum sunt, simul oportet crus cum alligato ligno super gradum deorsum compellere, & ad coxam ab aliquo homine contineri: hac enim via femoris caput intensionis vi è regione sui cavi superiùs collocabitur, & simul ob impulsum, in suam sedem trudetur. Quæ cogendi rationes valide sunt: & si rectè admoveantur, vitium superant; sed, quemadmodum antè dictum est, articulus hic, imbecilliori vi, & plerunque quavis præparatione in suum locum revertitur.

F

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νε΄.

ΚΑπειτα καθατεινομένῳ τ̃ σκέλεος, εἴτε ξύλῳ ὑπαφοῆδ᾽, εἴτε ὑτέων ὑνὶ τ̃ καταξόνων, ὁμοῦ χρὴ καθημαικάζειν ὃ σκῶλος ὡ τ̃ κλιμακτῆρι, ἐς ὃ κάτω μέρος, ξυὼ τῷ ξύλῳ τῷ φοσδεδεμένῳ· τ̃ δ᾽ ἕλκα κατέχειν τ̃ αὔωθεν ἀώτερον ὃ ἀγκῶνος ὃ ἕτερον καὶ τὸ ὀμόν. καὶ γὰ ὕπος, ἅμα μὲν ἡ καθάπαξ ὑπεξαγοιτο τῶν κεφαλῶν ὃ μηροῦ εἰς τ̃ ἀρχαίαν φύσιν. αἴθεμι πᾶσαι αἱ εἰρημέναι ἀνάγκαι ἰσχυραὶ, καὶ πᾶσαι κρείσσους τ̃ ξυμφορ̃ς, ἣν τις ὀρθῶς ἐκκαλ᾽ σκευάζοι. ὥσπερ γ᾽ ἡ φοῦδεν εἴρηται, πουλύ τι δεῖ ἀσθενεστέρων καθάπασιν καὶ φαυλοτέρης κρήσκευ̃ς εἶσι πλείοσιν ἐμπίπτειν.

A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΑΝαζωστέον τ μηρὸν ὡς ἐπὶ τ κλισμοκτῆνα, ὑποπεπότερον γίγνεσθαι τ ὀκρωτηριασμὸν ἀρχόμενον. ὁπότ' οὖν ᾖ τοῦτο ὡς τ ἐμβολιῶ ὄντι, ἐπειδὴ παρασκευάσεις νεῦρα ὁ ὄφρις τ κοτύλης γένοιτο, τ κεφαλὴν δ' μηροῦ ἐς νεῦρα εἰ χρεὼν μᾶλλον τ κοτύλης, τ ὀφρῦν, ἐμβαλὼν τὸ ὀκρωτηριασμὸν ἐπὶ τ ὀφρύος, ὁρίσας αὖ ἐξ ἧς ὑποπεπόνθασι καὶ ὑποτέτηκεν. ἐξαρτήσας ᾗ δηλονότι δεῖ τοὺς καταπονουμένους αὖθ βέγκιον, ἵππου ξύλου ὑπὸ τ ὑποφυσιδιῶν, ἀνύσεις μᾶλλον ἢ κάτω πρὸς, φεύξεσθαι τι κῆ τοῦδε τ κρημνοῦ· εἰ ᾗ μὴ ὀξὺ τ τοιούτου ξύλου βάλοιο τ καταμάκαιναν πυῖδα, ἢ φεύξεσθαι τ ποδὸν ἄξονι τ βάθρῳ, πελεκήσεις τὰ πρὸς τ καταπονούμενον μέρος. τοῦτο γὰρ ἐθάλωσεν ὁ τ Φαίαξ, εἴτε τοῦτον ὑγιᾶ, εἴτε τ καταπαῖσαι, λέγων τοῦτον δηλονότι τ φερειρηφῶν, φεύξεις ὀξυτόλιον τ ὑποφυσιδιῶ ξύλου. τὰ δὴ ἐφεξῆς τ ῥήσεως τῆσδε, δῆλα.

B

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ νϛ'.

ΗΝ δ' ἐς τὸ ἔξω κεφαλὴ μηροῦ ὀλισθῇ, τὰς ἰδ καταπασσας ἴσθι ἐνθα χρὴ πιέζειν, ὥσπερ εἴρηται τοῦτο ἔσεσθαι. τ δ' μὴ χλοῦσιν πᾶσι τοῖς ἐχουσι μοχλοῦ, μοχλεύειν χρὴ ἅμα τ καταστάσει, ὁκ τ ἔξω μέρος ἐς τὸ εἴσω ἀναγκάζοντα, καπά τι, ἐπὶ τὸν ἄλλο τ γλουτὸν, πιέζοντα τ μοχλὸν, καὶ ὀλίγῳ ἀνωτέρω. ὅπῃ δ' τὸ ὑμὲς ἰσχίον, κ τ γλουτὸν ἀπτηκέζετο τις τῆσι χερσὶν, ὡς μὴ ἐκείκῃ τὸ σῶμα, ἢ ἑτέρῳ ἀνὶ τοιούτῳ μοχλῷ ἐμβάλλων, ἢ ἑρεισας ὁκ τ καπέτων, τῶν ἀρμόζουσιν αὐτοῖς ἁρμόσας τ. τ δ' μηροῦ τ ἔξω ῥηκνούσι τὸ σῶμα τὸ ῥόνι εἰσωθεν ἔξω, σῶμα ἐπωσήσας· ἢ ἢ κρέμασις, ὁκ ἁρμοσθ τοῦτο τῷ ἔξωθεν τ ὀλισθησιος δ' ἀρξεται. ὁ δὲ πῆχυς δ' ὁκρεμασμόσθ, ἐπωθοῖ αὖ τ κεφαλὴν τ μηροῦ ἀπὸ τ κοτύλης· τ μὴν τοι ξυὶ τῷ ἐπικειμένῳ ξύλῳ μάχλεσιν, μοχλεύσαντ' αὖ τις. ὥστε ἁρμόζειν χρὴ τοῖσι τῷ ἔξωπερ δ' ὀλισθήματος ἐξωθεν φερόμενον. ἀλλὰ τι χρὴ δεῖ πλείω λέγειν, ἵν' χρὴ ὀρθῶς μὴ χρὴ δὴ καθιστάνειν, ὁρῶντας ᾗ μοχλεύοντα, τ ὀζὺ αὖ ἐμπέσοι ἀρχόμενον, ἵππως ὀκπεπώκεις.

D

E

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑν καταπέσῃ τις ἰσχυρὰς τὸ σκῆλος, ὀρθὸν τ ὀξὺ τὸ ξύλον μοχλείας δεῖ χρεία. καὶ γὰρ αἱ χεῖρες ἠρκοῦν, ἐκβαλεῖν δοῦσαι κ τ γλουτὸν ἔξωθεν ὅλον τὸ ἄρσας τ μηροῦ ἐκτὸς τῶν ἔσω χώρων ἀπῶσαι, μέχρις αὖ καὶ δοκῇ γλίσχρα τῆς κοτύλης. δοῦναι δ', ὅτι γροιλοῦλος μοχλὸς, ἀφεπιτήδειός ἐστιν εἰς τὴν διαστῖλαι μοχλείαν, ὅπου γε ὁ πλατὺς ὀνδεὲς ἐστιν, εἰ μὴ διοίστης εἴη καθ' ἃ πελεκήσεις τ γλουτὸν, ὁπίσω ὀκέλλουσι ποιῇ ἡμᾶς τὴν καλυμμένην ἄμφω. ἐκτὸς γοῦν Ἕιππικὸς κ λέγειν, ὡς κατ' ἐκτὸν γε τὸν γλουτὸν, ὀδέμβυον τ μοχλὸν, καὶ ὀλίγον ἀνωτέρω, ὅπως ὑπιχειρῇς χρὴ τῇ μοχλείᾳ. τοῦτο δ' ὀλίγον ἀνωτέρω, σημαίνειν δεῖσθαι τὸ πελεκήσασθαι τὸν ὀζὺν ὀρθῶς ἀκριβῶς. τὰ δὴ ἐφεξῆς παῖζε δῆλα, τ τῆσδε τῆς ῥήσεως.

A

GALENI COMMENTARIUS.

FEmore ſuper gradum extento prolapſus articulus humilior redditur. Quæ res ad reſtituendum aptiſſima eſt: nam ſic ora cavi humilior femoris capite continetur. Sed, quùm elapſus articulus, niſi cavi ora ſuperior ſit, reponi nequeat; ubi ſublimior fuerit, optimum erit humiliorem collocare, atque ita extendere. Cæterùm laquei, quibus crus extenditur, religandi ſunt, vel ad lignum, quale piſtillum eſt, cujus ima pars firmiter in pavimento oppoſitæ moræ objiciatur: vel ſi hujuſmodi ligno uti ad intendendum nolis, lori capita ad axem qui in ſcamno à pedibus eſt, vincienda; id enim ſibi voluit, quum ait: vel per aliud ex iis quæ ad extendendum ſunt, ex iis intelligens, quæ propoſita ſunt diverſa à ligno, quale piſtillum eſt. Quæ ſubjicit in hac oratione manifeſta ſunt.

B

C

HIPPOCRATIS TEXTUS LVI.

AT ubi in exteriorem partem femoris caput exciderit ab utraque parte, quomodo ante diximus, extendendum eſt: ſed impellendum per latum vectem, ſimulque dum intenſio adhibetur, ab exteriori parte in interiorem urgendum, vecte ad clunem, ac paulo ſuprà accommodato, &, ne corpus cedat, aliquo integram partis clunem repellente, vel manibus, vel alio hujuſmodi vecte ſuperimpoſito, qui cavo illi, quod magis in rem erit, objiciatur: femoris item luxati, quod ad genu eſt, ab interiori parte leviter in exteriorem cogendum. Suſpendere tamen, ubi articulus in hanc partem erumpat, alienum eſt, quandoquidem cubitus illius, qui appenditur, articulum à ſuo cavo reduceret: impulſus autem per ſubjectum lignum videbitur alicui ad hoc genus luxati pertinere: in quo caſu ab exteriori parte accommodandum eſt. Quid plura? ſi commodè rectéque extendamus, rectè item impellamus, quis articulus ita luxatus non revertetur?

D

E

GALENI COMMENTARIUS.

SI crus valenter extendatur, non neceſſe erit per lignum impellere: manibus enim prehendentes femoris caput totum juxta clunem cogere ab exteriori parte in interiorem poterimus, donec è regione ſui cavi collocetur. Patet autem teretem vectem ad hujuſmodi impulſum inutilem eſſe, quum & latus etiam non ſufficiat; niſi qua clunem attingit, talis ſtruatur, quale ſtrui voluit capitulum rotundum ac leniter cavum ſuper eam ſpatham, quæ ad reponendum humeri caput aptatur, ἄμβη dicitur. Ipſe autem ad verbum ſcripſit urgendum vecte ad clunem ac paulo ſuprà accommodato; re ſimum autem hunc eſſe neceſſe eſt, quà clunem complectitur, non ex toto rectum. Quæ ſequuntur in hac oratione, omnia clara ſunt.

F

A

HIPPOCRATIS TEXTUS LXI.

AT si in posteriorem partem femur exciderit, extendere oportet, & in diversa diducere, eo modo, quo diximus: imponereque super lignum, vestem multiplicem, ut molle admodum sit, & homine prono, extendere. Eodem autem momento, quo extenditur, per asserem cogendum, non secus atque, ubi spina gibba est, ita, ut asser è regione clunis, seu, supra seu infra coxam magis collocetur. B *Cavum in pariete è regione asseris non sit, sed magis deorsum: spectet ad pedes. Hæc reponendi ratio articulo in posteriorem partem luxato, maximè secundùm naturam est, ac simul etiam valentissima. Satis fortasse fuerit aliquem pro asseris insidere, vel manibus urgere, pedibus repente consistere attollique, quo tempore intensio adhibetur. Nulla autem alia restituendi ratio femori ita luxato secundùm naturam est.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξα'.

ΗΝ δὲ ἐς τὰ πίσω μέρος ἐκπεπτώκῃ ὁ μηρὸς, τὰς μὲν καταπάσας, καὶ αἰωρίσας, ὅτου δεῖ πιέζειν καθάπερ εἴρηται, ὑποτορέσθω δὲ ὅτι ὀξύτατον ἱμάτιον πολύπτυχον, ὡς μαλακώτατον ἔῃ, σφυρὸν καταπλήσσοντα τὸν ἄνθρωπον, ὕπτια κατατείνῃν, ἅμα δὲ τῇ κατάσει χρὴ τὴν κοτυληδόνα τὴν μηρικὴν ἔχειν τὸν ἀστέα ὅπερ, ὡς τὸ ὑπόμαπτε, καὶ ἴσον τὸν πυγαῖον ποιησαι μᾶλλον τὸ σκέλος, καὶ μᾶλλον ἐς τὸ κάτω μέρος, ἢ ἐς τὸ ἄνω τὸ ἰσχίον. ἐς ἢ ἐν τῷ μὲν ἐν ᾧ ξύλον τῇ σανίδι μὴ βαθύτατα ἔτω, ἀλλ' ὀλίγον καθαρὸν ποιεῖς τὸ τοῦτον μέρος, αὐτὴ ἡ ἐμβολὴ καὶ φύσιν μάλιστα τὴν ἔμπροσθεν τόπου τὸ ὀλισθήματος ἔσῃ, καὶ ἄμα ἰσχυροτάτη. δοκιμάσεις δ' αὐ ἴσως αὐτὸ τὸ σανίδιος καὶ ἐφεζόμενόν τινα, ἢ τῇσι χερσὶν ἐρεισάμενον, ἢ ὑπὸ ἄλλου ἐκπίπτης ὁμοίως ἐπαναρτησάσθω ἅμα τῇ κατατάσει. ἄλλη δὲ ἐπάνοδος ἐμβολὴ τὸ ἐκπεπτωκὸς καὶ φύσιν ἔσῃ ἔμπροσθεν τόπου τὸ ὀλισθήματος.

GALENI COMMENTARIUS.

C

HÆc etiam, quæ de femore sic luxato tradit, iis qui eorum, quæ proposita sunt, meminerint, in aperto omnia sunt. Edicit enim ne hos ut priores resupinemus; sed in ventrem convertamus, hic siquidem est habitus pronus. Valenti ergo intensione adhibitâ, à posteriori parte in priorem compellere articulum oportet: Nam, cùm homo ita jacet, ut præcepit, posterior pars sublimior collocatur, prior subjicitur. Quocirca necesse est, ut qui restituit, femoris caput deorsum compellat, quod commodissimè præstat impul- D sus, qui per asserem adhibetur. Idem efficeret, qui quà prominet femoris caput insidens, magna vi cogeret: sed, nisi clunis eminentia luxato capiti hæreat, nihil hominem juvabit. Hæc igitur curatio virum summæ diligentiæ ac prudentiæ postulat.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΚΑὶ τὰ ὧδε τῦ ὕστερου τύπου τῆς ἐκπτώσεως εἰρημένα, πάντ' ἴσθ' ὅτι ῥᾴδιά ἐστι μεμνημένοις τῶν προειρημένων. ἀξιοῖ γὰρ ὡς τοὺς πρωτέρους, ὕπτια καὶ τοῦτον ὑπτίον καθιζάνειν, ἀλλ' ὅπτα τὸ γαστέρα, τοῦτο γὰρ δηλονότι ὃ πρῶτός ἐστι σχῆμα. κατάτεινόντα δὴ ἰσχυρῶς, ὃν τὸ ὀπίσω μέρος, εἰς τὸ πρόσω χρὴ τὸ ἀρθρον ὠθεῖν. ἐν δὲ τῇ νεῦ καθιζάνει, τὸ μὲν ὀπίσω μέρος ἀνώτερον ἦλθ, τὸ πρόσω δὲ, ὑποκάτω τύπου· δῆλον προσπεσεῖ τὸν ἐμβεβηκότα, καταναγκάζειν εἰς τὸ κάτω, πρὸ κεφαλῆς τὸ μηροῦ, ὃ τὸ ἰσχιάτατον μέ, ἢ δῆλον τὸ σανίδος σπήσας ἐρᾳζεται. δύναιτο δ' ἂν τις αὐτὸ κάλως προσέξας, καὶ αὐτὸς πρὸ ἑζομένου ἔσῃ καθίσας, μὴ τὸ προσπεσόντος βιαίως· ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἰδίας πυγῆς ἔζεσθαι, ἐρείσῃ καὶ τῆς ἔζης ἰσχιάδος κεφαλῆς, σεῦν ὀνήσῃ τὸν κάμνοντα. δεῖται τοίνυν τοῦτο τὸ ἔργον, ἀνδρὸς ἐπιμελοῦς τε, καὶ σπουδῆ.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXII.

SI in priorem partem venerit, idem convenit extendendi modus: sed aliquis manu admodum E *strenua, & maximè peritus, sublimiori unius palmæ parte inguen adurgeat, eandemque manum altera comprehendat, simulque quod excessit, in inferiorem partem trudat, & versus priorem genu subigat. Hic extendendi modus, ubi femur sic luxatur, maximè naturæ convenit: sed & ille, qui hominem suspendit, propè etiam naturæ aptatur, in quo necesse est ut is qui appenditur, non ignarus sit, ne brachio articulum impellat: sed inter partes naturales & anum, juxta os, quod sacrum dicitur, appendatur.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξβ'.

ΗΝ δὲ ἐς ὄπισθεν ὀλισθῇ, τὸ μὲν καταίνου ὁ αὐτὸς τρόπος ποιητέος· ἀνδρα δὲ χρὴ ὡς ἰσχυρότατον ἔσπ χεῖρ, καὶ ὡς δυπαλδυπάτατον, ἐρείσασθω δ' ὑπέρ τὸ χείρος ἑτέρης ὦμον τὸ βωδῶνα, ὃ τὴ ἑτέρη χεῖρ τὸ ἑωυτὸ χεῖρα περσπασαζέσθω, ἅμα μηρὸς ὃκάτω ὠθίειν ὃ ὀλίσθημα, ἅμα δὲ ὃς ὃ ἔμπροσθεν τὸ γονάτος μέρος. ὅπερ γὰρ ὁ τρόπος ἐμέσολης κάλιστα καὶ φύσιν τόπου τῷ ὀλισθήματί ἐστιν. ἁπαρ ὃ ὀκρεμασμὸς, ἐγγύς πῃ δ' καὶ φύσιν. δεῖ μέντοι τὸ ἐκκρεμάσθαι ἐπιτείνειν εἰ, ὡς μὴ σπαχλάδι ὃ πῆχυ ὃ ἀρθρον, ἀλλὰ ὧδε μέσον τὸ ἀθένατον, ὃ καὶ ὃ ἱερὸν ὀστέον, F τὸ ἐκκρέμασιν ποιέεσθω.

GALENI COMMENTARIUS.

AD quartum genus luxati femoris aggressus est: de quo evidentissimè omnia prodidit, iis præsertim, qui in memoria habeant, quæ antèà dicta sunt: quare nihil est quòd nugas hic agamas.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΕΠὶ τὸν τεταρτὸν διαφορὸν τὸ ἐκπτώσεως τὸ κατ' ἰσχίον ἀρθρου, μεταβαὶς, γαφέσασα πρότερα τὰ ὧδε αὐτῦ εἶπε, καὶ μάλιστα ἢν μεμνημένων τὸ ἔμπροσθεν, ὥστε οὐδὲν ἡμᾶς τὸ ἐνταῦθα δεῖ διαφλυαρεῖν.

A

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ογ'.

Ἐγδοκιμάζειν δὲ καὶ ὁ πειρασθεὶς ἀσκὸν τῦτο ὃ ἀφελέσθαι ἐμελλησάτω. καὶ ἤδη μὲν ὑγιὰς εἶδεν, οἵ ὑγιὲς ἐσθ' ὅτῳ φαυλότητος, ἢ τὰ ἔξω ἐπεκλιμβάνα, ἢ τὰ ὑπόπαθεν, ἀσκὸν ἐπειρᾶτο ἐμβαλεῖν, ἢ γινώσκοντες ὅτι οὐχὶ ἑδόκουν αὐτὸ μᾶλλον. ὁ μὲν τὸ πρῶτος ἐπινοήσας, ὅλην ὅτι πρὸς τὸ ἔσω ὠλισθηκότα, ἀσκὸν ἐμβαλὼν ἐπειρήσατο, ὅπῃ τάχιστα ἐξ οὗ ὧν ἔχοι, ὅτι ἕτερα πολλὰ ἀσκῶ χρείαν ἔχει. χρὴ δὲ τὸ μὴ ἀσκὸν καταπήγνυ ἐς τὰς μήτρας ἀφύσητον ἐόντα, ὡς αὖ διὰ ῥαφῆς αὐτὸν τὸ ἐμβλαν ἀνάγοντα. ἔπὸ δὲ τὸ ὀλιγωθέν ἐξελθόντος, ἵνα μὴ πρὸς τὸ ἀσκὸν πολλῶν, τὸν λελυμβρόν, ἐνθέντα ἀυλὸν ἐκ χαλκείης φυσάν, καὶ ἐσθιαζόμενον ἐς τὸν ἀσκὸν, τὸν ὃ αὖ θερμὸν πλάγιον καταλείπειν, ὅμως δὲ ἤδη ὑγιὲς ἐνέδοκει, ῥηδίης προσλήματος ὑπεργόντος. διάφορος ὃ ὁ τρόπος ἔχει ὀξυναλκαζέσθαι ὅπως, ὁ, τε γὰρ ἀσκὸς ἐμφυσώμενος, ὥστε ὀλκὴν εἶναι αὐτὸ ἔχειν πρὸς τῷ ἀρθρῳ τὸ κεφαλῆς, ὡὐδὲ μάλιστα ἐκμοχλεύσειεν, ἀλλὰ κρὸ τὸ ἐωυτῶν, ἀυτὸς μέσος τὸ μηρῶν ἴσως, ἢ ἔπ' κατωτέρω. οἵτε αὖ μηροὶ γνωστὸν πεφύκασιν, ἀλλωδεν γὰρ σαρκώδεές τε καὶ ξύμμικτοι, ἐς ὃ τὸ κάτω ἐπαύξησι, οἵς τε καὶ τὸ μηρὸς φύσις ἐπεφυκώς, ἵνα τὸ ἀσκὸν, ἔπὸ δὲ ὑπνωμοστάτῳ χρείᾳ, εἴτε οὖν ὡς μικρὸν ἐοῦσα τὸ ἀσκὸν, μικρὰ ἡ ὀλκὴ ἐοῦσα, ἀδυνατὸν ὅτιν ἀυλακῆξαι τὸ ἀρθρον. εἰ δὲ ἀσκῷ χρείαλς ὅπῃ πολὺ, οἱ μηροὶ ξυνδετέοι πρὸς ἀλλήλοις, καὶ ἅμα τῇ καταστάσι τὸ σώματος ὁ ἀσκὸς φυσητέος, ὅτι δὲ σκέλεα ἀμφότερα ὁμοῦ κατάδειν ἐν τῷτῳ τῷ τρόπῳ τὸ ἐμβολὸς ὅπῃ τὸ τελευτάω.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIII.

Invenias etiam laudem, si sine utre articulum hunc restitnas: sed quosdam novi, qui eum præ insitia, & ubi in exteriorem & ubi in posteriorem partem erumperet, reponere per utrem tentarent, neque intelligerent, hac via expelli magis, quàm in suam sedem restitui. Primum verò auctorem constat utrem adhibuisse, ubi articulus in interiorem partem elaberetur, scire tamen licet aliæ multa ex usu magis esse, quàm utrem. Datur ergo inter femora uter non inflatus, sic, ut quantum maximè potest, sublimis inter anum & naturale collocetur: tum femora inter se vinciuntur habena, quæ à patella ordiatur, & usque ad dimidiam femorum partem intendat: post hæc inflatur uter, distenditurque demissa ænea fistula in unum ex pedibus, qui solutus sit, & æger in latus cubat, vitiato crure sursum spectante. Præparatio igitur hujusmodi est, sed plerique hanc adhibent deteriorem, quam ego dixerim, cùm non alligent bonam femoris partem (ut proposui) sed genua duntaxat: addè quòd intensionem, quæ maximè necessaria est, omittunt. Nonnulli tamen luxatum jam restituerunt, ut qui rem facilem nacti fuerint. Sed hujusmodi impulsus non magnopere tolerabilis est: siquidem inflatus uter, quà maximè tumet, eam regionem non attingit, in qua prolapsum femoris caput jacet, quà potissimum impellendum est; sed infra illud, ut qui in medio femorum vel interius etiam contineatur: ad hæc femora naturaliter sunt curva, à superiori enim parte carnosa sunt, & propè inter se junguntur, ab inferiori tenuantur: quare & femorum natura utrem expellit ab ea parte, qua præcipuè admovendus esset, ita, ut si parvus uter inseratur, cum vim exiguam habeat, nullo modo urgere articulum possit. Oportet ergo, si utendum utre sit, femora ad magnam partem inter se devincire, & utrem inflare, eodem momento, quo corpus extenditur, curaque extrema parte inter se colligare, ubi hac ratione articulus reponitur.

A

Homo in latus &c.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

GALENI COMMENTARIUS.

E

Καὶ τὸν ἀφ' τῦ ἀσκοῦ ἔπτον τῆς ἐμβολῆς, ὅτι ἐπαινᾶν, ὅμως ὡς αὖ ἂς ἄειτα καὶ τῦτο χρήσαιτο δηλώσει, ὡφελὲς ἀπόμεν ἐπιχειρῆσαι.

Docet, qua ratione quis utatur modo restituendi per utrem, quamvis eum non probet. Cuncta autem planè explicat.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ οδ'.

Χρὴ δὲ, ὥσει πλείστου μὲν ποιέεσθαι ἐν πάσῃ τῇ τέχνῃ, ὅκως ὑγιὲς μὲν ποιήσῃ ὃ νοσέον. εἰ δ' ὁμοίοισι ἔρπουσιν οὖν τε εἴη ὑγιέας ποιέειν, τὸν αὐοχλέοντον χρὴ αἱρέεσθαι. καὶ γὰρ εὐδραναπάντεσσι τῦτο, ἢ τεχνικώτερον, ὥστις μὴ ἐπίσταμένῃ δημιεργέος κιθαρίζειν, ὥσει ἔ τῳ ὁ λόγος ὅτιν. ὅταν δέ τ' ἀν ὦσι καταπεπλασίες εἶεν τῷ σώματος, ὥστε ἐκ περιόντων ὃ ὄπτεσθαι δύνασθαι.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIV.

In tota arte medicinali id in primis dare operam oportet, ut quod malè habet, ad sanitatem perducatur: quod, ubi contingere possit pluribus modis, ille eligendus est, qui omnium minimo negotio comparatur: hoc siquidem magis officium est probi viri, & plus habet artificij, nisi quis in popularem auram incumbat. Sed, quod ad hunc locum attinet, quidam modi extendendi corporis per ea quæ domi habentur, parari possunt, sic, ut ex ijs, quæ præsentiæ sunt, invenire liceat, per quæ promptè curatio adhibeatur.

A

GALENI COMMENTRAIUS.

ORatio hæc postrema est, in qua jubet ut in iis exerceamur, quæ prompte ad curationem accommodantur, ita ut quamvis scamni copia sit, neque alterius, ex iis, quæ proposita sunt, excogitare per te aliquid simile possis, sed de his evidentissimè in sequentibus tractavit, ut neque brevissimè expositione opus sit; omnia enim perspicua sunt iis qui meminerint quæ proposita sunt: explicabo tamen, si quid mihi obscurius esse videatur. B

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Ουτος ὑσατος ἀπὸ λόγος ἐστὶ, σαφηνελθυμένῳ τῷ ὑποπεσίαν ασκεῖν τῆς ὑπιτηδείων σοὶ τῷ θεραπείαν, ὥστε κἂν μήτε ὃ βάδρον πρῆξι, μήτε ἄλλο τι τῆς σοιερημένων, ἐπινοεῖν αὐτὸν ὁμοιόν τι, σοῖ ὧν ἐφεξῆς σαφέσταται ἐδήλωσεν, ὡς μηδὲν ἀπὸν δεῖσθαι μηδὲ βελτιώτης ἐξηγήσεως. ἔσθ᾽ ὅτε γὰρ ἐστὶ σαφέσταται, τοῖς γε μεμνημένοις τ σοειρημένων, ὁ δέ μοι δοκεῖ ἀσαφίσειν ἐξῆς, τοῦτο σροσγράψω.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXI.

QVòd si vincula ex loris non sint mollibus, & quæ facilè trahantur, sed tantùm vel catenæ, vel rudentes, vel funes, necesse est antè fasciis, vel panniculis è lana eam partem involvere, qua potissimum injici vinculum debet, & ultiorem quoque postea devincire.

GALENI COMMENTARIUS. C

A

A Homo scalæ, &c.

NAvium rudentes Græci vocant ὄπλα, quod Poëta indicat eo carmine,

Κεῖτο δ᾽ὑπ᾽ αὐλὴσι ὅπλον νεὸς ἀμφιελίσσης.

Constat etiam Hippocratem, quum rudentes ὅπλα dixit, eos funes intellexisse, qui in navibus habentur: nam eos, qui in urbibus, & qui D in agro, communi finium vocabulo appellavit χοινίκα.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXIV.

AD hæc super lectum qui ex iis, quorum copia est, firmissimus sit, & maximus, rectè homo extendatur: lecti autem pedes, vel qui à capite, vel qui à pedibus sunt, vel ab exteriori, vel ab interiori parte fulciantur, ita, ut fulcra limini firmiter hæreant: sed ad alios pedes colloceatur lignum quadratum transversum, quod perveniat ab uno E pede ad alterum: ac si tenue sit, ad pedes lecti deligetur: si crassum sine vinculo relinquatur: post hæc vinculorum capita tam eorum, quæ versus caput procedunt, quàm eorum, quæ versus pedes, utraque ad pistillum, vel ad aliud tale lignum vinciantur: vincula autem, vel rectà juxta corpus porrigantur, vel paulo etiam superiora, convenientèrque à pistillis intendantur, quæ erecta sint, sic, ut unum limni objiciatur, alterum ligno, quod adjectum est. Sic igitur per pistilla ad se attracta adhibere vim oportet: satis autem esset loco liminis, F & ligni appositi scala, quæ gradus firmos haberet, lecto subjecta, ut pistillis hinc, & inde admotis, vincula extenderentur. Reponitur item hoc modo femoris articulus, sive in interiorem, sive in priorem partem eruperit. Scala defuditur, cui homo insidet integro crure, leniter extento, & quà commodè poterit alligato: vitiato cruri vas fictile appenditur aquæ plenum, vel calathus in quem conjecti lapides fuerint. Est & alter reponendi modus ad cos, quibus femoris caput in interiorem

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ᾽ ἐν ναῦν χοινία, καλοῦσιν ὅπλα, δηλοῖ ἐν τοῦτο, καὶ ὁ σοιητὴς εἰσῶν.

Κεῖτο δ᾽ ὑπ᾽ αὐλὴσιν, ὅπλον νεὸς ἀμφιελίσσης.

Δῆλον δὲ ὅτι καὶ ὁ Ιπποκράτης εὑρηκὼν ὅπλα μὲν ἰδίως, τὰ ἐν τῇ νηῒ χοινία. τὰ ἐν ἔξω τῆς νηὸς, ἐν τοῖς πόλεσι, καὶ κατ᾽ ἀγρὸν δῆλα τ κοινῆς σροσηγορίας ἐδήλωσε, τὰς χοινίκα.

HIPPOCRATIS TEXTUS LXV.

Exigitur lacuna.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξα'.

ΤΟὔτω μὲν, ἢ τὰ δεσμὼ τὰ ἱμαντίνα μὴ σρεῖν, τὰ μαλθακὰ, ἀ σροσιωΐα ἐν᾽ ἀλλ᾽ ἢ σιδήρεα, ἢ ὅπλα, ἢ χοινίκα ξυνιῆσι χρὴ, ἢ ἐρεΐνεμμα τυχὸν ἐμπεσεῖν σροελόσειν ἐωὐτῇ μάλιστα. εἰ μὲν οὖν τὰ δεσμὰ καθέξειν, ἀ ἔτι ἐσὶ σλέον, ἔσειτα ὕστε δεῖ τοῖσι δεσμοῖσι.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΑΛΗΝΟΥ.

ΤΑ᾽ ἐν ναῦν χοινία, καλοῦσιν ὅπλα, δηλοῖ ἐν τοῦτο, καὶ ὁ σοιητὴς εἰσῶν.

Κεῖτο δ᾽ ὑπ᾽ αὐλὴσιν, ὅπλον νεὸς ἀμφιελίσσης.

Δῆλον δὲ ὅτι καὶ ὁ Ιπποκράτης εὑρηκὼν ὅπλα μὲν ἰδίως, τὰ ἐν τῇ νηῒ χοινία. τὰ ἐν ἔξω τῆς νηὸς, ἐν τοῖς πόλεσι, καὶ κατ᾽ ἀγρὸν δῆλα τ κοινῆς σροσηγορίας ἐδήλωσε, τὰς χοινίκα.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΡΗΣΙΣ ξβ'.

Ἐξήγησις λείπει.

ΤΟὔσον ἢ ὅσα κλίνης χρὴ, ἢ τις ἰσχυροτάτη ἢ μεγίστη τ σρεσόνου, καταστατὰς καλὰς τ αὐθρον. τὰς δὲ κλίνης τοῖς σόδας, ἢ τοῖς μὲν σρὸς κεφαλῆς, ἢ τοῖς σρὸς σοδῶν, ἐρηρεῖας σρὸς τὸν ὦδον, εἴτε ἐξωθεν συμφέρει, εἴτε ἔσωθεν. σαῦλα ἢ τοῖς ἑτέρας σόδας σροελθεῖν ξύλον τεθράφθαι, σαλαίον, διήκειν ἀπὸ ἓ σοδὸς σρὸς τ σόδα. ἓ ἵνα μὲ λεσθὸν ἓν ὃ ξύλον, σροσδεδέσθω σρὸς τοὺς σόδας τ κλίνης, ἵνα ἢ σαλὺ ἓν, μηδὲν ὑσεῖναι τοῖς ἄγχας χρὴ τ διεμβῆ, κ τ σρὸς τ κεφαλῆς, ἓ τ σρὸς τ σοδῶν, σροσόσθω ἑκατέρας σρὸς ὕσθον, ἢ σρὸς ἄλλο τι τοιῦτον ξύλον. ὁ ἢ δεσμὸς ἐγέτω ἰσχυρείαν κ ὃ σῶμα, ἢ ἓ ὁλίγον αὐωτέρω· ξυμμέτρως ἢ ὁκσεσάσθω σρὸς τὰ ὕσθρα, ὡς ὀρθὰ ἐςάναι. ὃ μὲν, σαῦλα τ ὦδὸν ἐρείδηται, ὃ δὲ, σαῦλα ὃ ξύλον τ σαῦλα θλιβομένων, κάσειτα ὅτε τὰ ὕσθρα αἰακλᾶσθαι χρὴ τ κατάσασιν σοιέειν. ἀρκεῖ ἢ κλιμακίδι χρῆσθαι ἐγχύσαι τοῖς κλιμακτῆρας, ὑσοτεθειμένην ὑσὸ τ κλίνην. αὐτὴ ἢ ὦδὸς τὸ ἓ τ ξύλων σαῦλα σεσαμένη, ὡς τὰ ὕσθρα σρὸς τ κλιμακτῆρων τοῖς ἀρμόζουσας ἔνδον κ ἔνδων σροσερείσμθρα, ὅστε τ κατάσασιν σοιεῖαι τ δισμῶν. ἐμβαλλεῖ ἢ μηδὲ αὖθρον, ἢ σένδε τ ἔσσω, ἵν᾽ ἐς ὃ εἶσα ὁλισθῇ, ἓ ἐς ὃ ἐμφερσθεν. κλίμακα χρὴ καθορύξαθαι, ὑσηκθσας τ αὖθρον, ἔσειτα τ μὲν ὑγιὲς σκέλος ἡσύχως καταπίναθαι, σροσθῆσαι ὕλου ὦλου ἀρμάτη, ὁκ ἢ ὃ σιαροῦ εἰς κεφάμιον ὕδωρ ἐγχέαθαι ὁκκριμάτων, ἢ ἐς

στρυφνδα λίθους ἐμβάλλοντα· ἕτερος ξύλα ἐμβολῆς, ἢν ἐς τὸ εἶτα ὀλισθῇ, γρωτῆσι χρὴ ἀμφοῖν, μεταξὺ δύο ξύλων, ὕψει ἴσῃσι συμμέτροις. θεσπεσίῃ δὴ γρωτῆσι χρῆ· ὃ μὲν μέσος ὁ νοσέων, ὁκότου ὁ πυγαῖον, ἐπιδήσας ἢ ὧδε τὸ ἕδος τὸ ἀνθρώπου ἰμάντι, ὅπῃ χρῄζοι τὸ ἀνθρωπον, ὅπῃ τὸ θεσπεσίης τὸ γρωτῆσος, εἶτα θεσπεσιβείη ὁ ἕδης θεὸς τὸ ξύλον πλατὺ πνι, ἔπειτα ὃ μὲν ὑγιὲς σκέλος κατεγέτω τις, ὡς μὴ ἐθισφάλλοιμι. ὁκ ὃ δ' εἰναρσοῦ ὀκμερώσῃ βάσις ὅσον αἰρώζῃ, ὡς δὲ θεσ-άσθεν εἴρηται· θεσπεσίῃ μὲν οὖν δὴ εἰδέναι, ὅτι πρότονον τὸ ὀστέων αἱ ξυμβολαί εἰσιν, ὡς ὅλιστοι, ἢ κερδίη, ἢ ἢ κοτύλη. ἐν δὲ ὧν ἢ ἢ ἢ χόαι κοτυληειδὲς, ἢ ὁπίμακρος· ἐνίαι δ' τῶν χοάων γλωνοήδεες εἰσίν. αἰεὶ δὲ ἐμβάλλειν δὴ πλάτε τὰ σκιπτάποντα ἀζάρθρα, μάλιστα μὲν θύδος ἀζαρχέιμα ἔπ θερεσῦν ἑόντα. εἰ δ' μὴ, ὡς ζώγησα· καὶ γὰ τῶ ἐμβολέοντι ῥᾴτεσον κ' θάσσον ὅσιν ἐμβολεῖν, ἢ τῶ ἀσθενέοντι πολὺ ἀπονωτέρη ἡ ἐμβολή, ἢ φορὶ ὀλισθεῖν, ὅσῃ. δὴ δ' ἀεὶ σῳῦτα τὰ ἀζάρθρα, ὁκότου μὴ μὴν ἐμβάλλειν, θεσαμαμαθέζαι καὶ ἀμφικυκλῆσαι· ῥᾴον γὰ ἐθέλῃ ἐμβάλλεσθαι. ἀλλὰ ἡ πάσας τὰς τῶ ἀζάρθρων ἐμβολὰς, ἰσχυρὰν δὴ τὴ αἴθρηπον, μάλιστα μὲν ὧδε τὰ μέγιστα ἀζάρθρα, ἢ γαλεπώτατα ἐμβάλλεσθαι, ἤκιστα ἢ, ὧδε τὰ ἐλάχιστα, ἢ ῥᾳδίᾳ.

Περὶ τῆς τῆ δακτύλων ἀζαρθρώσιος.

Δακτύλων ἢ ἢν σκιπέσῃ ἀζάρθρον, ἰὼν τὸ ὄ πρῶτον τὸ χρόος, ἰὼ τὸ τὸ δεύτερον, ἰὼ τὸ ὄ τρίτον, ὁ ἰὼς ἢ ἴσος ἔστω τὸ ἐμβολῆς· χαλεπώτερον μὲν δὲ τὰ μέγιστα τὸ ἀζάρθρον ἐμβάλλειν. σκιπέσῃ ἢ κῆ τάσιες ἔστω, ἢ αἴω, ἢ κάτω, ἢ ἐς ὃ πλάγιον ἑκατέρωθεν, μάλιστα μὲ ἐς ὃ ἄω, ἤκιστα ἢ ἐς τὸ σῳῦμα, ὃν τῶ σφύδρα κινέσῃ· ἑκατέρωθεν ἢ τὸ χώρης ἃ ὀκτέθηκεν, ὥσπερ ἄμων ὄστι. ἢν μὲ οὖν ἐς τὸ αὐτὸ σκιπέσῃ, ἢ ἐς ὃ κάτω, ἧσσ ὃ λειοτέρων ἔῃ τῶτ' ἐν τῶ πλάγιον· ἢ ἀμφὶ μικρὸς ἐόσης τὸ ἐκβάσιος, ἢν μεζοσῇ τὸ ἀζάρθρον, ῥηϊδίον ὄστι ἐμβαλέειν. ἔστω ἢ τὸ ἐμβολῆς ὧδε. θεσελίξας τὸ δακτύλιον ἄφρον, ἢ ἐπιδέσματί ῳι, ἢ ἄλλῳ ἔστῳ τέτατα πνὶ, ὅκως ὀκότερα κατατείνῃς ἄκρα λαβέρμος, μὴ ἀπαλιαθῇς. ὁτὰν δὴ θεσελίξῃς, τὸ μὲν πια ἀξωκαβέσθαι φὼσθαι τὸ καρπὸ τῆς χρόος, τὸ δὲ κατέλημμδον, ἔπειτα καζατείνῃν θεὸς ἑαυτὸν ἀμφοτέρους δὲ μάλα, ἢ ἄλλα ἀπόσα τὸ ἀζεσηκὸς ἀζάρθρον ἐς τὸ χώριον. ἢν ἢ ἐς τὰ πλάγια σκιπέσῃ, τὸ μὲν καζατέσιος ὁ ἰὼς ἔστω· ὁτὰν δὴ δὴ δέκεῖ σοι ὑπαρβεβέκηνται τὸ χραμμύω, ἄμα χρὴ καζατείνοντας ἀπόσω ἐς τὸ χώριον διῆμεν. ἕτερον δὲ πια ὁκ ἔ ἑτέρου μέρεος τὸ δακτύλου, Φυλάσσειν καὶ αἴω ἤῃν, ὅκως μὴ πάλιν ὀκλιθεν ὀπαλιαθῇ. ἐμβαλέοισι ἢ ὑπικέως ἃ αἱ σαῦραι αἱ ὁκ τὸ φοινίκιον πλεκόμδμαι, ἢν καζατείνῃς ἔνδεν κ' ἔνδεν τὸ δακτύλοι, λαβίλμδος τῆ μὲν ἑτέρη, τὸ σαύρης τῆ ἑτέρῃ, τὸ καρπὸ τῆς χρόος. σῳῦτερ ἢ ἐμβαλλης, ὑπιδεῖς· δὴ ὀδοιοῖσιν ὡς ζώγησα λεπτοτάτῃσι, κακρομδμένοισι κηρωτῆ, μήτε λίνω μαλακῆ, μήτε λίνω σκληρῆ, ἀλλὰ μετρίως ἐχούσῃ. ἢ μὲ γὰ σκληρὴ ἀφέσῃκεν ἀπὸ τ' δακτύλου, ἢ ἢ ὑγρὴ, ὀμπέκεται τ' ἀπόλιθον, θερμμηρομδμένη τ' δακτύλο· λύῃ ἢ ἀζάρθρον δακτύλο, τετάσσει ἢ τεζαρταῖον. τὸ δὲ ὄλεθρος, ἢν μὲν φλεγμήνῃ, πυκνότερον λύειν, ἢ ἢ μὴ, ἀραιότερον· κατὰ ταῦτον δὲ τῶ ἀζάρθρων ζώσια λέγω.

A partem luxatur. Transversum lignum inter duas columnas devinciatur, quantum res postulat sublime, & ab una parte extra columnam cubitum porrigitur: deinde homo, vestimentis pectore obvoluto, super eam partem transversi ligni quæ extat, collocatur, ac pectus per latam habenam ad columnam devincitur: integrum crus ab aliquo tenetur, ne subvertatur; sed affecto appenditur res aliqua, quæ gravitatem habeat conuenientem, ut suprà quoque dictum est. Ante omnia igitur scire licet omnium ossium commissuras plerunque sinu & capi- B te contineri: & in aliis sinum cavum esse oblongum, in aliis partem desidentem. Semper autem restituere convenit omnes articulos, qui exciderunt, protinùs quum adhuc calidi sunt, vel certè quamcelerrimè: nam qui reponit, facilius & citius reponit: & eger minorem molestiam sentit, ubi priusquam locus intumuerit, articulus restituatur. Perpetuò item, ubi reponendus articulus est, emolliri ante debet, & dimoveri, sic enim promptiùs reverti consuevit. Vbicunque autem reponitur, imponenda abstinentia est maxima, ubi maximus C fuerit, & difficillimus ad reponendum: minima, ubi exiguus, & facilè recondatur.

A

A Canterius inter, &c.

DE DIGITIS LUXATIS.

Quòd si digiti articulus excidat, seu primus qui ad manum pertinet, seu secundus, seu tertius, eadem est & æqualis reponendi ratio: maximi quidem articuli semper ægriùs restituuntur. Ex- D *cidunt autem in quatuor partes, vel sursum, vel deorsum, vel utrinque ad latera, sed maximè in superiorem partem, minimè in latera, quod accidit, ubi vehementer moveantur. Quòd si latere prorumpant ab ea parte, in quam veniunt, quasi capitulum rotundum conspicitur, & leniter cavum: si in superiorem vel inferiorem partem prolabantur, quum hic locus levior sit, quàm qui à lateribus, simulque procidentium articulorum excessus parvus, faciliùs recondantur. Reponendi ratio sic habet. Summus digitus fascia vel aliquâ tali re* E *involvitur, sic, ne dum intenditur, extrema parte prehensus elabatur: quo involuto, unus eam regionem, quæ super primam palmæ partem est, alius involutam partem, ad se uterque valenter attrahat, simulque excedens articulus in suam sedem compellatur. Si à latere excedat, ratio extendendi eadem est: namque ubi videbitur loco excessisse, simul dum intensio adhibetur, protinus in suam sedem cogendus est: sed interim aliàs ab altera parte debet digitum repellere, cavens ne in eam rursùs prolabatur. Commodè quoque restituuntur per digitorum tegmenta ex palmis intexta, quæ à* lacertis *σαῦραι Græcè nuncupantur; ubi in diversa* F *digitum extenderis, prehendens altera manu primam palmæ partem, altera tegmentum, posito articulo, debes quamcitissimè devincire fascia tenuissima, inuncta cerato, quod nec nimis molle sit, nec nimis durum, sed moderatè: quum quod durum est, à digito recedat; quod liquidum & molle, digiti calore tabescat & resolvatur. Solvendus est digiti articulus tertio aut quarto quoque die; atque in universum, si inflammatio locum occupaverit, frequentius solvendus est; sin minus, rariùs: quod communiter de omnibus articulis*

intelligi volo. Confirmatur autem digiti articulus decimoquarto die. Eadem verò curatio est digitorum manus, ac pedis. Quicunque articulus reconditur, debet homo inedia ac tenui victu usque ad septimum diem uti: ac si inflammatio sit, frequentius resolvi, alioquin rarius. Semper autem quiescere vitiatum articulum convenit, & quamoptimè figurari.

καθίσταται δὲ ὁ δακτύλου τὸ ἀρθρον παμπησιμαίως ἑβδομαῖον. ὁ αὐτὸς δὲ ὅρος θεραπείης ἔστω, δακτύλων, χειρός τε καὶ ποδός. ἁπάσας δὲ τὰς τῶν ἀρθρων ἐμβολὰς δεῖ ἰσχαίνειν, καὶ λιμαζοντέας, καὶ ἄρτον ἐσθίοντας ὡς οἷόν τε μάλιστα μικρὸν, πυκνότερον λύειν, ἢν δὲ μὴ, ἀραιότερον. ἡσυχίαν δὲ δεῖ ἔχειν ἀεὶ ὃ πλέον ἀρθρον, καὶ ὡς κάλλιστα ἐσχηματισμένον κεῖσθαι.

DE GENU LUXATO.

Περὶ τῆς τοῦ γόνυος ἐξαρθρήσεως.

Facilius restituitur articulus genu, quàm cubiti propter justam & facilem naturam, quamobrem facilius quoque excedit. Excedit autem plerumque in interiorem partem, quanquam & in exteriorem & in posteriorem. Reponitur verò vel flectendo, vel calcitrando vehementer, vel ubi fascia in globum convoluta, & ad poplitem admota repente crus curvetur. Sed si in posteriorem partem prolabatur, potest per distentionem in suam sedem collocari, quemadmodum articulus cubiti. Si in latera excidat flectendo & calcitrando restituitur, quanquam mediocris distentio communiter pertinet ad quoduis reponendum. Quòd si genu in suam sedem non revertatur, curvari non potest iis, quibus in posteriorem partem venit, neque omnino aliis; unde femoris, & cruris priorpars extenuatur. Quibus excidit in interiorem, valgi magis fiunt, sed extenuatur pars exterior. Si moveatur in exteriorem, magi vari fiunt, sed non ita claudicant, & crassiori esse nituntur, sed extenuatur pars interna. Quod si à primo natali die, vel in incremento, id accidat, succedit res quomodo ante ostensum est.

Γόνυ ἢ διάστασις ἀγκῶνος, ᾗδε ἢ ῥᾳδίαλίω ἢ ἢ διφυΐω, διὰ καὶ σύμπτωμα ῥᾴον, ἐκπίπτει ἢ πλειστάκις εἴσω, ἀπαρ ἢ ἔξω, καὶ ὀπίσθεν. ἐμβολαὶ δὲ, ὅκ τε συγκαμψαι, ἢ σκληκτίσαι ὀξέως, ἢ σφενδόνῃ ἕλκειν ὅτε τὴν ἰγνύν, καὶ ἅμα ἀμφὶ τὸν ἰξάφτης, ἐς ὄκλασιν ἀφιέναι ὃ σῶμα. διώκεται δὲ καὶ καταντικρὺ μετέωος, ὥσπερ ἄλλων ἐμπίπτειν τὰ ὀπίσθεν. ἢ δὲ ἔνθα καὶ ἔνθα, ὅκ τε συγκαμψαι, ἢ σκληκτίσαι. ἀπαρ ὅκ καταστάσιος μετρίης, ἢ διόρθωσις ἅπασι κοινὴ. ἢν δὲ μὴ ὑπομένῃ, δῖσι μὲ ὀπίσθεν ξυγκάμπτειν ὁ διώκων, ἀπαρ οὐδὲ δῖσιν ἄλλοισι πάνυ, μυτὴ δὲ μεσοῦ καὶ κνήμης τἀμπεφυκεν. ἢν ἢ ἐς ὃ εἴσω βαθυστέρη, μυτὴ δὲ τὰ ἔξω· ἢν δὲ ἐς ὃ ἔξω, χαυστέρη, χαλοὶ δὲ ὄσον. καὶ δὲ τὸ παχύτερον ὀστέον ὀγλέῃ, μυτὴ ἢ τὰ εἴσω. ὁκ γλυσὶς ἢ, ὁκ καὶ ἐν ἀυξήσῃ, καὶ λόγον τὸ πρόσθεν.

DE TALO LUXATO.

Περὶ τῆς τοῦ σφυροῦ ἐξαρθρήσεως.

Quæ ad talum pertinent valenter distendere oportet, vel manibus, vel aliis quibusdam, & simul dirigere; quod commune est omnium.

Τὰ δὲ κατὰ τὰ σφυρὰ, καταστάσιος ἰσχυρῆς δέεται, ἢ τῆσι χερσὶν, ἢ ἄλλοισι τισίσιοι, καταρθώσιος ἢ ἅμα ἀμφότερα ποιεύσης· κοινὸν ἢ τοῦτο ἅπασι.

DE PEDE.

Περὶ τοῦ ποδός.

Quæ in pede, perinde atque ea, quæ in manu restituuntur. Tum eorum quæ in crure siue à primo natali die, sive in incremento, luxentur, eadem est ratio, atque eorum, quæ in brachio. Quicunque ex superi loco saltantes calci vehementer insiliunt, ita ut ossa diducantur, vene sanguinem effundant, nervi qui juxta sunt, contundantur, atque hæc gravissima accidant, periculum est ne calx corrumpatur, & in ævum negotia faciessat: ossa enim molesta sunt, nervi inter se communicant; quandoquidem & quibus ob fracturam in crure, aut tibia, aut ob nervos qui cum calce communicant attritos, aut q ὸd homo, dum jacet negligenter habitus sit, nigrescit calx, & malum recrudescit, & corruptioni ossis febres acutæ accedunt, cum singultu, cum mentis alienatione, quæ celerrimè hominem interimunt: accedit & venarum sanguinem fundentium livor. Ex eo autem intelliges, futurumne sit, ut malum recrudescat, si sanguis è venis fusus, si nigrities, & quæ juxta sunt, subdura sint, & subrubicunda. Tum si cum duritie livida sint periculum est ne nigrescant: quòd si sanguis suffusas, nigrities, proximæ partes subvirides sint, & molles, talia in his omnibus bona. Eumedium est veratrum si febris absit: sed si adsit, & res postulet, bibatur

Τὰ ὑ ἐν ποδὶ, ὡς καὶ τὰ ἐν χερσὶ ὑγιέες. καὶ ὑ τῆς κνήμης, ξυνλοιτωνέοντα ὑ διπτεσύντα ἐκ γλυσὶς, ἢ καὶ ἐν αὐξήσῃ ἰξαρθρήτερα, ὡῦτα ἀ καὶ ἐν χερσί. ὁκόσα ὑ πηδήσαντες ἀθρόως ἐπεξέβαλο τῇ πίρνι, ὥστε διῆχθαι τὰ ὀστέα, καὶ φλέβας ἐγχυμωθῆναι, καὶ νεῦρα ἀμφιθλασθῆναι, ὁκότερα γλύφει οἷα τε δεινὰ, κίνδυνος μὲν σφακελίσασθαι τ αἰῶνα ἐργήσαντα πρῆγμα πρόσεστι. ῥοιζοῦν μὲν γὰρ τὰ ὀστέα, τὰ ὑ νεῦρα ἀλλήλοισι κοινωνέοντα, ἔπειτα καὶ οἷσιν αὖ μάλιστα κατεηγῶσιν, ἢ ὑπὸ τραύματος, ἢ ὃκ κνήμη, ἢ ὃκ μηρὸς, ἢ νάρκην ὀφλισθέντες, ἃ κοινωνέῃ τάφου, ἢ ἐκ καταψύξιος ἀνθρώπου ἐρρωμένου πίρνη, καὶ τάφοισι τὰ παλιγκοτέοντα ἐκ τῆς διάτων ἕδρης, ὅτε καὶ πρὸς τῷ σφακελισμῷ γίνονται πυρετοὶ ὀξέες, λυμώδεες, γνώμης ἀπόλλυσι, ξυγκρίνατοι, καὶ ἐν φλεβῶν αἱμορροίσιν πελιώσιες, σημήια ἢ τῆς παλιγκοτησόφτων, ἢν τὰ ἐκχυμώματα, καὶ τὰ μώλωπα, τὰ πρὸς ὠῦτα, ὑποδυσκλεᾶ, καὶ ὑπέρυθρα, ἰῶ τε ξυὶ σκληρύσματι πελιδνωθῇ, κίνδυνος μελανθιῶσαι. ἢ ὑ ὑποπέλια, ἢ ὑ πέλια μάλα, καὶ ἐκκεχυμωμένα, ἢ ὑποχλοα καὶ μαλακὰ, ὡῦτα δὴ πάντ τῖσι διάτοισι ἀγαθὰ ἢ ἴσης, ἢν μὴ ἀπόρεκτος ἓν, ἢδέος ᾖ, ἢν ἢ μὴ, μὴ· ἀλλὰ πότον

ἐξύγλυνυ εἰ δέοι. ἐπίδεσις δὲ ἀῤ δεσν· ὅτι ἢ πανύτα μᾶλλον τοῖσι φλεύσμασιν, οὐνοίοισι πλείοισι καὶ μηδαμωτέροισι, πίεξις ἥσσον. περιπεριβάλλειν ἢ τὰ πλεῖστα τῇ πτέρνῃ ὃ ἐρέμα, ὅσπερ ἐπίδεσις, ὡς μὴ ἐς τ̓ πτέρνυν ἀπιπίεζεσθαι· καρδικῇ ἢ μὴ χρέεσθαι ἧσσι οἷ αὖ ὁ ποὺς, ἢ αὐτὸς, ἢ ξυν τῇ ἐπιφύσῃ ἐκπίπτῃ μᾶλλον ἐς τὸ εἴσω. ἢν ἢ μὴ ἐκπέσῃ, λεπαιώτερα αὐα χρόνον, τό, τε ἰχλον ἓξ ὁ μηρὸς, καὶ κνήμης ὃ αὐτὸν ἓξ ὁλιγώματος. ἐμβολὴ ἢ ἄλλη ὥσπερ καρποῦ, κατάστασις δὲ ἰσχυρή. ἴησις δὲ, νόμος ἀῤ δεσν. παλιγκοτέη. ἧσσον δὲ καρποῦ. ἢ ἡσυχάσωσι, δίκαια μείων βίαιυσι. ἓξ ἢ ἐκ ἀνάγκης, ἢ ἐν ἀξιῶσι, καὶ λόγου † πρέπειον.

A *maximè autem ubique ad colliſa pluribus lineis mollioribus, & minus adſtrictis utendum eſt: faſciam verò oportet maxima ex parte circa calcem obvolvere, & ita circundare, ut ipſum non exprimat, & à ferulis abſtinere. Quibus autem pes, aut per ſe, aut cum appendice, elabitur, elabitur autem magis in interiorem partem, ſi non reſtituatur, extenuatur tempore coxa, femur, crus è regione partis luxatæ. Reponendi ratio eadem eſt, atque in prima palmæ parte; diſtentio volidior convenit, & curatio eadem, quæ articulis. Minus autem recrudeſcit malum quàm in prima palmæ parte, ſi homo quieſcat: in quo caſu tenuiori victu opus eſt. Eorum autem, quæ à primo natali die, vel in incremento, eadem ratio eſt, quam ſupra oſtendimus.*

ΓΑΛΗΝΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΠΙΔΕΣΜΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ.

GALENI
DE FASCIIS
LIBER.

ΤΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΝ.

Τοῦτο βιβλίον ἅπτεται ἐπιδέσμου, καὶ ἄσματα περιλαμβάνει, δι' ὧν τὰ βεβλασμένα μέρη βουβωνίδια τῆς χειρουργίας ἐπιδέσεται.

ARGUMENTUM LIBRI.

Hic Liber Fascias propè omnes ac vincula complectitur, quibus læsæ partes operationibus opitulaturæ deligantur.

CAPUT I.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'.

A

Quæ ministrant opera, ea decorè, rectè, mundè, celeriter, citra dolorem, concinnè, promptè ac jucundè esse conficienda; & deligationis species esse tum eam quæ fit, tum eam quæ facta est; & simplicem, & multiplicem; nec multiplicem ablegari ab Hippocrate; & à munditie ducendum exordium operationis.

Τὰ διοικέοντα ἔργα, ταῦτα καλῶς, ὀρθῶς, καθαρέως, ταχέως, ἀνωδυνίως, εὐρύθμως, εὐπρεπῶς, & ἡδέως ἐξεργαπείζεσθαι δεῖ. τὰ δ' ἐπιδέσιος εἴδη, εἴ τε δύο, τό τε ἐργαζόμενον, καὶ τὸ εἰργασμένον, καὶ τ' ἁπλοῦν καὶ τ' ποικίλον· καὶ μὴ Ἱπποκράτους τὸ ποικίλον ἐκβάλλειν, & ἀπὸ τῆς καθαρότητος ἀρκτέον τὸ ἔργον.

NON inconsultò mihi videtur priscus Hippocrates aliis artibus inspectis, ab agendi munditie ducto exordio pro- » nunciasse; Nobis sanè placet om- » nino omni arti mentem incumbere. Etenim » quæcunque opera decorè ac rectè mini- » strant, decorè singula, rectéque efficienda

ΟΥχ ἀσκόπως μοι δοκεῖ ὁ παλαιὸς Ἱπποκράτης ἐπιβλέψας τὰς ἄλλας τέχνας, ἀρξάμενος τῆς ἐν τῷ πρᾶγμα καθαρότητος ἐκφωνῆσαι· ἐμοὶ δ' αὐθάδως μᾶλλον ἅπασι τῇ τέχνῃ προσέχειν τὸν νοῦν. καὶ γὰρ ὅσα ἔργα καλῶς ἡ ὀρθῶς διοικεῖ, καλῶς ἕκαστα χρὴ πρᾶξαι καὶ «

» ὀρθῶς, καὶ ὅσα καθαρώτητος, ἢ καθαρίως, ἢ ὀφ- A sunt; & quæ cum mundicie, etiam mundè; & »
» σα ζυγῶς ἔρια, ζυγῶς· καὶ ὁπόσα ἀσώδυνος δεῖ quæ cum celeritate, celeriter; & quæ citra do- «
» ζεῖν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- lorem manu facienda sunt, perquàm jucundè, «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- & cætera eodem modo omnia quæ proximis «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- *artis professoribus* multò præclarius agēda sunt. «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- Etenim (ut nonnullis in operibus videre licet) «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- usuperiti non alia re imperitis, & artifices artiū «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- expertibus, quàm celeritate & concinnitate præ- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- stant. Quapropter sæpenumerò præ alio quocun- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- que artifice, decet Medicum in omnibus animo «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- contendere, quò probè suo fungatur munere, «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- quod præcellentem materiam sortiatur. Etenim «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- B sive secet, sive urat, sive etiam deliget, seu quid «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- aliud manu moliatur, non modò cum utilitate a- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- gere, sed mūdicieī, & concinnitati studeat oportet; «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- quemadmodum & ipse rursum alibi pronunciat. «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- Deligationis duæ sunt species, & quæ fit, «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- & quæ facta est. Quæ fit, celeriter, citra dolo- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- rem, promptè, concinnè *efficienda est*; celeriter «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- quidem, ut absolvatur operatio; citrà verò do- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- lorem, ut facilè elaboretur, promptè autem, ut «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- ad omnia præsto sit; concinnè denique, ut aspe- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- ctum oblectet. Etenim affectus quidem nō nul- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- lis corporis partibus oborti, congruentem deli- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- gationem postulant; postulant verò homines per «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- C se multoties deligationum concinnitatem. Quare «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- tum solitariorum, tum aliorum omnium sese «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- foro parantium gratia, idoneas singulis corporis «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- partibus deligationes tum simplices, tum multi- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- plices scire necesse est. Nec ignorandum non- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- nullis quidem partibus utrasque, quibusdam verò «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- alteram, multiplicem dico, convenire, etiamsi «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- quibusdam secus videatur. Sed consentaneum «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- est hanc controversiā primùm diluere. Nonnulli «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- multiplicitū deligationum inutilitatem damnāt, «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- noxium ipsas usum præstare profitentes, stabili «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- D quidem demonstratione nulla; sed priscorū viro- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- tum testimoniis ipsi nituntur; atque imprimis «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- Hippocratem introducunt, hęc pronunciantem; «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- *Quamobrem* & alia multa mutilant ac lædunt, «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- qui decoris, hoc est, multiplicibus deligationi- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- bus delectantur. Deinde Mantiam, qui narrat «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- quemdam virum, cui Pharmacopola caput, & «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- faciem multiplici deligatione deligaverat, qua «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- deligatione oculi prociderunt; idque ipsis meri- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- tò contigisse videtur, propterea quod inæqualis «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- fit fasciarū occursus, qui multiplicitate corporis «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- partes in phlegmonas & abscessus poteſt adduce- E «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- re. Rationi consentaneum est eos nosse quæ «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- proferunt, hæc non à fasciarum multiplicitate, «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- sed ab his utentium & deligationē constringen- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- tium ineptia contigisse. Oportebat namque de- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- ligare, quemadmodum pronunciat Hippocrates. «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- In his autem deligationis sunt compressio qui- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- dem, quò incumbentia neque absc̄edant, ne- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- que admodum obnitantur, sed fulciantur qui- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- dem, non tamen cogantur. Ipsos autem dece- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- bat testem Hippocratem adducentes sententiæ «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- F resiḍum addere; Non enim simpliciter ipsam «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- extulit, *sed & alia multa obladunt qui decoris de-* «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- *ligationibus delectantur*, sed hoc appositō, *citra* «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- *mentem*. [At ex iis nunc à me docendis per- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- pendant multiplices deligationes ab Hippocra- «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- te non ablegari.] Nam ipse Libro de Medici «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- Officina, de Fasciatione differens, quum quæ «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- virtus insit deligationi quæ fit, ac deinceps «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- deligationi quæ jam facta est, pronuntiavit, «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- sic eloquitur, *rectè ac decorè*. Illud quidem «
» ζειν ἐπὶ τὸ ἔριον ἀσώδυνα ποιεῖν. καὶ ἄλλα παῖ- *rectè* quod conferat, posuit; hoc verò, *de-*

core, quod eleganter *extructa sit deligatio*. Postea verò ad *dictionis* decorè explicationem, adfert *decore* quidem, simpliciter distinctè. Simpliciter, non pro tota significatione; sed pro significationis parte posuit, ut simplex deligatio » distincta sit; Id autem dilucidum efficit his » additis aut similibus & æqualibus, æqualiter » & similiter; aut inæqualibus & dissimilibus, » inæqualiter & dissimiliter.] Species autem simplex orbicularis, ascia, sima, oculus, rhombus, semisectum. Congruat species speciei, & membrorum devinciendorum affectioni. Si qua namque simplex sit deligatio, hæc revera orbicularis debet esse; Si qua verò ascia sit, hæc sima existit. Sic enim quæ prorsus æqualis est, sibi ipsi erit similis; quæ verò inæqualis, dissimilis. Utrum sibi persuadent jam Hippocratem multiplices deligationes aversari & ejicere; contendentes asciam, & oculum, & rhombum, & semisectum multiplices esse deligationes? An præterea ipsis commemoremus historiam de claviculæ fractura in libro de articulis scriptam, qua patet Hippocratem grue variâ deligatione usum fuisse? Sciant autem quòd quibusdam in partibus, ut in femore pristinum in articulum repositio, & brachio & cubito, & cæteris pluribus, non alia quàm multiplici deligatione uti non detur. Verùm hactenùs dicta sufficiant.

A λως· ὅτι τὸ ἁπλοῦν ἐστὶ τὸ εἰς ἀπλωσιν τῆ κοιλῆς ὑπηρέτ· κοιλῆς μὲν, ἁπλοῦς· δύκριβίως. ὃ ἀπὸ τῆς πρώτης σχ. ὅτι παντὸς, ἀλλ' ὃν ὑποδείγματος μόρφ· ἐστὶ δ' ἡ ἁπλοῦς ὑπόδεσις δύκριβὴς ἔστω. ὅμοιος ἢ τὸ πᾶν ποιῇ διαφέρων· ἢ ὄμοια καὶ ἴσα, ἴσως καὶ ὁμοίως· ἢ ἀνίσα καὶ ἀσύμετα, ἀνίσως δ' ἀσυμέτως· τὰ δ' εὐθέα, ἁπλοῦς, δύκυκλος, σκάφινος, σιμὸς, ὀφθαλμὸς, καὶ ῥόμβος, δ' ἡμίτομον. ἀριθμὸν δ' εἴδεις τῶν εἰδῶν, ἢ τῶν πάρα τοῖς ὑποδεσμοῦσιν. εἰ γὰρ τις ἀπλοῦς ἔστιν, ὅπερ ὃν ὄντι δύκυκλος ὀφειλεῖ εἶναι· εἰ δὲ τις σκάφινος, ὅπερ σιμός. ὅπερ γὰρ ἔστιν ὁ παίτη ἴσως ὁμοίως ἑαυτῷ, ὁ δὲ αὖθις ἀόμοιος. ἀρὰ γε πείσονται ἤδη ἱππακράτη ἐκκλίνειν τὰς ποικίλας ὑποδέσεις· ὁμολογοῦντες τὸ σκάφινον, δ' τὸ ὀφθαλμὸν, ἢ τὸ ῥόμβον, δ' τὸ ἡμίτομον ποικίλας εἶναι τὰς ὑποδέσεις; ἢ ἐπὶ ὑπομιμνήσκωμεν αὐτοὺς τὸ περὶ κλειδὸς κατάξιος λόγον ἐν τῷ περὶ ἄρθρων. ὡς ἱππακράτης γε ποικίλην οὖσαν ὑπόδεσιν κέχρηται. ἴσως δ' ὅτι ὑπὲ μεραῦ ὑπῶν ὡς ὑπὲ μεσοῦ φορᾶ ῥηνολογικοῦ, βεκχόνος ἢ, ἢ ἀγκῶνος, ἢ ἄλλων πλειόνων ὧν ἔστι ἄλλη χρῆσθαι ὑποδέσει, ἢ ποικίλη· ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἱκανὰ τὰ εἰρημένα.

A *λως· ὅτι τὸ ἁπλοῦν ἐστὶ τὸ εἰς ἀπλωσιν τῆ κοιλῆς ὑπηρέτ· κοιλῆς μὲν, ἁπλοῦς· δύκριβίως. ὃ ἀπὸ τῆς πρώτης σχ. ὅτι παντὸς, ἀλλ' ὃν ὑποδείγματος μόρφ· ἐστὶ δ' ἡ ἁπλοῦς ὑπόδεσις δύκριβὴς ἔστω. ὅμοιος ἢ τὸ πᾶν ποιῇ διαφέρων· ἢ ὄμοια καὶ ἴσα, ἴσως καὶ ὁμοίως· ἢ ἀνίσα καὶ ἀσύμετα, ἀνίσως δ' ἀσυμέτως· τὰ δ' εὐθέα, ἁπλοῦς, δύκυκλος, σκάφινος, σιμὸς, ὀφθαλμὸς, καὶ ῥόμβος, δ' ἡμίτομον. ἀριθμὸν δ' εἴδεις τῶν εἰδῶν, ἢ τῶν πάρα τοῖς ὑποδεσμοῦσιν. εἰ γὰρ τις ἀπλοῦς ἔστιν, ὅπερ ὃν ὄντι δύκυκλος ὀφειλεῖ εἶναι· εἰ δὲ τις σκάφινος, ὅπερ σιμός. ὅπερ γὰρ ἔστιν ὁ παίτη ἴσως ὁμοίως ἑαυτῷ, ὁ δὲ αὖθις ἀόμοιος. ἀρὰ γε πείσονται ἤδη ἱππακράτη ἐκκλίνειν τὰς ποικίλας ὑποδέσεις· ὁμολογοῦντες τὸ σκάφινον, δ' τὸ ὀφθαλμὸν, ἢ τὸ ῥόμβον, δ' τὸ ἡμίτομον ποικίλας εἶναι τὰς ὑποδέσεις; ἢ ἐπὶ ὑπομιμνήσκωμεν αὐτοὺς τὸ περὶ κλειδὸς κατάξιος λόγον ἐν τῷ περὶ ἄρθρων. ὡς ἱππακράτης γε ποικίλην οὖσαν ὑπόδεσιν κέχρηται. ἴσως δ' ὅτι ὑπὲ μεραῦ ὑπῶν ὡς ὑπὲ μεσοῦ φορᾶ ῥηνολογικοῦ, βεκχόνος ἢ, ἢ ἀγκῶνος, ἢ ἄλλων πλειόνων ὧν ἔστι ἄλλη χρῆσθαι ὑποδέσει, ἢ ποικίλη· ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἱκανὰ τὰ εἰρημένα.*

CAPUT II.

De fasciis à materia, figura, longitudine, latitudine, & fractura differentibus.

AD artificem verò tum fasciarum, tum deligationis doctrinam, orationem reducamus; certóque sciamus imprimis qua in re discrepent fasciæ inter se materiâ, figurâ, longitudine, latitudine, & structura. *Materia*, quoniam ipsarum nonnullæ sunt lanеæ, quædam linеæ, aliæ membranеæ, quum ipsarum usus non unus, neque similis, sed diversus existat. Propterea conemur in operum functione congruenter affectui delectum facere. Quæ itaque astrictione opus habent, lineas in ipsis usurpemus; quæ verò astrictionem non desiderant, quod hæc quibusdam inflammationibus adversetur, & continentiam solam nixumve, aut tegumentum postulent, in his laneas. Membraneis denique utemur, quemadmodum in nasi & maxillæ fractura, agglutinato parti devinciendæ fasciæ extremo, usus est Hippocrates. *Figura*, quò hæ convolutæ, illæ scissæ, aliæ cõstatæ sint. *Cõvolutæ* sunt, quæ ex habena in insignẽ longitudinem factæ sunt, quales existunt quæ in mẽbrorum fracturis usurpantur. Scissæ quæ uno constant linteo, extremis, aut aliis etiam quibusdam partibus discissæ; quales capiti perforato admovẽtur, quæ cancri vocantur, quadricrures, sexcrures, aut octicrures. *Constatæ*, quæ ex pluribus habenis cõpositæ, solis figuris dissimilibus propugnaculũ habent, quales sunt suspendentes, accingẽtes, aut mammisasciæ, aut quæ mãmis, & loco sedẽ ambienti congruunt. Lõgitudine quod aliæ sint oblongiores, aliæ breviores. *Latitudine quod aliæ sint angustiores, aliæ latiores*. At ut fasciarum lõgitudo, sic & latitudo partibus devinciendis pro longitudinis & latitudinis proportione apparanda est. Structurâ denique inter se fasciæ differunt, quod aliæ textæ sint, aliæ coactæ, aliæ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ. β'.

Περὶ τῆς ὑποδέσεων ὕλης, σχέσεως, μήκους, πλάτους, καὶ κατασκευῆς διαφερόντων.

ΕΠαναγκαίως ὁ τὸν λόγον ὑπὲ τῆς ὑποδέσεως τὸν, ὃ ὑποδέσεως τηχνολογίαν· ὃ δὲ ἐν ὑφάσεσι διαφέρει τὰς ὑποδέσεις ἀλλήλων οἱ ὑποδέσεσι, ὕλαι, σχέσει, μήκει, πλάτει, κατασκευῇ. ὕλη μὲν, ἐπεὶ οἱ μὲν αὐτῶν εἰσιν ἔριοι, οἱ δὲ λινοῖ· οἱ δὲ διερμάτινοι, τὰ χρήσιμα μάλιστα ὑπὸ μιᾶς ὕλης ὄντα ὁμοίας οὔσης, ἀλλὰ διαφόρου· πειρώμεθα δὴ ἀριθμοῦντες τῷ πυκνῷ τὸ ὑπολοιπὸν ἐν τῇ χρήσει ποιεῖν· ὅσα γοῦν σφίγξεως δεῖται, λινοῖς ἐπ' αὐτῶν χρώμεθα· ὅσα δ' οὐ σφίγξεως, διὰ τὸ ἐναπτοῦσθαι ποτὶ φλεγμονὰς, στωμυλείας ἢ δεῖται μύτης, ἢ σκέπης, ἐρεοῖς· δερματίνοις δ', ὡς Ἱππακράτης ὑπὲ ῥινὸς, ἢ ὄνου καταλείποις ἐχρήσατο, κατακολλῶντες τὸ ἄκρον τῷ δεσμῷ τὸ ὑπόδεσιν· σχέσει δ', ἐπεὶ οἱ μὲν εἰσιν, εἰλητοὶ, οἱ δ' ἀγκοὶ, ἄλλοι δ' συῤῥαπτοί. εἰλητοὶ μὲν οὖν εἰσιν οἱ ὁν ταινίας ὑπὲ μήκους ἀσυμβολήτου γεγονότες, οἷοί εἰσιν οἱ κῦ τὸ καθόλου τῶν κώλων ὠδαγκαμβαδόμενοι. ἀγκοὶ δ', οἱ ὁν ῥάκους ἑνὸς κῦ τὸ πέρατα ἢ τὸ ἄλλοτι μέρος ἐπῤῥάπτοντες, οἷοί εἰσιν οἱ ὑπὲ κεφαλῆς αἰωρούμενοι ὠδαγκαμβαδόμενοι, καρκῖνοι δ' καλούμενοι, τετρασκελεῖς, ἢ ἑξασκελεῖς, ἢ ὀκτασκελεῖς. συῤῥαπτοὶ δ' οἱ ὁν τελαμώνων πλειόνων στωμυθέμενοι ἀδομοιομερίμνῃ δ' ὑποβολῶν ἔχοντες, οἷοί εἰσιν οἱ καλούμενοι ἀμάλλαι παρίδες, ἢ ἀμάλλαι ῥάμμι, ἢ μασθοδεσμοί, ἢ ὑπὲ μαστὸν κῦ τὸ πᾶν ἐδρὴν τόπον ἀριθμοῦντες· μήκει δ', ἐπεὶ οἱ μέν εἰσιν ὑπερμηκέστεροι, οἱ δ' βεκχότεροι· ὁμοίως δ' κῦ ὑπὲ πλάτους ἔχῃ ταῖς ὑποδεσμένοις μέρεσι πεφυκόμενοι ἢ μήκους, κῦ ἢ πλάτους ἀσύμβολοι. κατασκευῇ δ' ὑφάσεσιν ἀλλήλων, ἐπεὶ οἱ μὲν ὑφαντοὶ, οἱ δ' πλωτοὶ, οἱ δ'

πλεκτοί εἰσι· ὧν ἡμῖν ὑφασμάτων οἱ μὲν εἰς τοῦτο γεγόνασιν, οἱ δὲ εἰς ἄλλο χρείαν τινὸς ὑφασμάτων, ἢ ξομμάτων ἢ γνοσσημάτων· οἷς ἐπὶ τῶν τραυμάτων ὡς ἐπὶ πολὺ χρώμεθα· τοῖς δὲ εἰς τὰ ὑφασμένους, οἷς ἐπὶ τῶν κυνηγῶν, φυλακῆς τε σκελῶν χάριν ὑποδεσμοῖς, καὶ τοῖς καρποδέσμοις καλουμένοις. τοῖς δὲ πλεκτοῖς ὡς ἐφ' ἡνιοκαὶ στομωτῆρος χρώμεθα πρὸς τὰ ὦτα τῶν ἵππων.

A nexæ. Textarum nonnullæ ad hoc opus constructæ sunt; nonnullæ verò ex tela parantur, quæ ad alium usum contexta scinditur. Hasce in vulneribus devinciendis plerunque usurpamus; illis ad hoc contextis, venatores ad crurum devinciendorum tutelam, ut & vocatis manicis utuntur. Coactas autem ut & aurigæ, ad laterum continentiam usurpamus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γ'.

Τοιὰ ὑποδέσμοις αἱρέσεις καὶ παῖδες καλοῖς, καὶ γυναιξί, λευκοῖς, κοφοῖς, μαλακοῖς, ὑγιέσι, ὑποφορήματα ἢ ξυράφας οὐκ ἐχομένους, ἢ θεὸς ἥμενα χλοιώδους.

CAPUT III.

Fasciarum copia & delectu opus esse; fascias mundas, decoras, tenues, molles, leves, sine futuris, sine extantiis, firmas, & pro staminis serie scissus esse decet.

ἐστὶν ἢ κοινὸν μὲν ὑπὲρ πάντων τῶν ὑποδεδεμένων, ὃ ὑπάρξαν ἔδει, καὶ τοῖς προσθεῖναι ὡς ὁρίσειε διαιρεῖσθαι χρεών. συλλογὴν δὲ λόγος οὗτος, ὃ αἱρεῖται τοὺς ὑποδέσμους, ὡς εἶπεν Ἱπποκράτης· φησὶ γὰρ ἔστω ὑποδέσματα καλὰ, καθαρὰ, λευκὰ, μαλακὰ, ὑγιέα, ἄχρι τοιούτου φέρειν, ἢ ὀλίγῳ κρείσσω, μὴ ἔχοντα ξυράφας, μηδὲ ὀξέας κακκαβίδας· μᾶλλον δὲ δεῖ, δίχα ἀφεπτὸς ὃ ῥυπῶν, καὶ μηδὲ ὑποδεχόμενον τὰ ὑπορρέοντα ὑγρὰ βλάπτειν ἐν τῇ χρόᾳ τὰ ὑπορρέοντα μὴ ἔχει. ἔστω ἢ ἐσθὴς χρῶμα ὡς μὴ ἐπὶ πορφύρας ἢ ἄλλης ἄλλου βάμματος ἢ αὐτὸ γλῆμα, ἢ ἐν φαντασίαις ἢ μιν ποιᾶται ἀμαυρὸν ῥέοντος· ἢ τὸ χρώματος ἐμφύεται, λεπτὰ ᾖ, ὡς μὴ ὄγκον πλείονα τῆς ὑπενεμούσης παρέχῃ. μαλακὰ δὲ, ὡς μὴ θλίβῃ ἀφ' ἑαυτῶν σκληρότητα· κοῦφα ᾖ, εἰς ὃ μὴ ὀχλῇ τῷ φοροῦντος ἀλλῆς βάρος φορτικὴν τῶν βαδίσεων γίνεσθαι· μὴ ἐχέτω ᾖ, μηδὲ ξυράφας αἰωμάλους, δίχα τοῦ ποιήσωσι τὸν θλῖψιν, ἀλλὰ μηδὲ ὄγκους ᾖ, ἢ ὅτι, μήτε πρῶον, μήτε σκληρόν, μήτε ἄκρον ἴνας ἐξερεύσας. ὃ μὲν γὰρ αἰώμαλον ἢ ὑποδεσιν ποιῇ· τὸ ᾗ ἐξέρχοντα, ἢ ὑπεύθυνον οὐκ ἐᾷ γίνεσθαι βάδιον. ἁρμόττει ᾗ τοῖς ὑποδέσμοις, ὃ καὶ ὃ ὑπάρχειν τιμῆς τῇ ὦτα δεῖ ἔχειν, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ὥσπερ ἐξυφανέ), ὡς τὸν ἥμενα αὐτὰ συνεχῆ σχαζόμενον· ὅπι τοῦτο δ' ὄρασα τὰ ῥάκη· ὅπι δὲ τῶν κροκῶν ὃ ἀπάλιν· ἄλλως τε καὶ τὸ θεὸς ἢ ἥμενα ἀκολουθεῖαι χλοιώδα ὑποκάτω θεὸς τῶν ἵππων τῶν ὑποδεδεμένων ὄντι.

ἐστὶν ἢ κοινὸν μὲν ὑπὲρ πάντων τῶν ὑποδεδεμένων, ὃ ὑπάρξαν ἔδει, καὶ τοῖς προσθεῖναι ὡς ὁρίσειε διαιρεῖσθαι χρεών. συλλογὴν δὲ λόγος οὗτος, ὃ αἱρεῖται τοὺς ὑποδέσμους, ὡς εἶπεν Ἱπποκράτης· φησὶ γὰρ ἔστω ὑποδέσματα καλὰ, καθαρὰ, λευκὰ, μαλακὰ, ὑγιέα, ἄχρι τοιούτου φέρειν, ἢ ὀλίγῳ κρείσσω, μὴ ἔχοντα ξυράφας, μηδὲ ὀξέας κακκαβίδας· μᾶλλον δὲ δεῖ, δίχα ἀφεπτὸς ὃ ῥυπῶν, καὶ μηδὲ ὑποδεχόμενον τὰ ὑπορρέοντα ὑγρὰ βλάπτειν ἐν τῇ χρόᾳ τὰ ὑπορρέοντα μὴ ἔχει. ἔστω ἢ ἐσθὴς χρῶμα ὡς μὴ ἐπὶ πορφύρας ἢ ἄλλης ἄλλου βάμματος ἢ αὐτὸ γλῆμα, ἢ ἐν φαντασίαις ἢ μιν ποιᾶται ἀμαυρὸν ῥέοντος· ἢ τὸ χρώματος ἐμφύεται, λεπτὰ ᾖ, ὡς μὴ ὄγκον πλείονα τῆς ὑπενεμούσης παρέχῃ. μαλακὰ δὲ, ὡς μὴ θλίβῃ ἀφ' ἑαυτῶν σκληρότητα· κοῦφα ᾖ, εἰς ὃ μὴ ὀχλῇ τῷ φοροῦντος ἀλλῆς βάρος φορτικὴν τῶν βαδίσεων γίνεσθαι· μὴ ἐχέτω ᾖ, μηδὲ ξυράφας αἰωμάλους, δίχα τοῦ ποιήσωσι τὸν θλῖψιν, ἀλλὰ μηδὲ ὄγκους ᾖ, ἢ ὅτι, μήτε πρῶον, μήτε σκληρόν, μήτε ἄκρον ἴνας ἐξερεύσας. ὃ μὲν γὰρ αἰώμαλον ἢ ὑποδεσιν ποιῇ· τὸ ᾗ ἐξέρχοντα, ἢ ὑπεύθυνον οὐκ ἐᾷ γίνεσθαι βάδιον. ἁρμόττει ᾗ τοῖς ὑποδέσμοις, ὃ καὶ ὃ ὑπάρχειν τιμῆς τῇ ὦτα δεῖ ἔχειν, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ὥσπερ ἐξυφανέ), ὡς τὸν ἥμενα αὐτὰ συνεχῆ σχαζόμενον· ὅπι τοῦτο δ' ὄρασα τὰ ῥάκη· ὅπι δὲ τῶν κροκῶν ὃ ἀπάλιν· ἄλλως τε καὶ τὸ θεὸς ἢ ἥμενα ἀκολουθεῖαι χλοιώδα ὑποκάτω θεὸς τῶν ἵππων τῶν ὑποδεδεμένων ὄντι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δ'.

Ταὶ τῶν ὑποδέσεων διαφοραὶ ἀπὸ τῶν ὑποδεδεμένων μερῶν, ἢ συμβεβηκότων, ἢ τῆς ζώων ὁμοιότητος ἀμβλυωρίας, καὶ ἴδιαι, καὶ ταὶ μετ' ἀρχῶν ἀρκέσθαι, ἢ ταὶ ἰδίαι, ἢ κοιναὶ εἶδ), ἢ τε προσθαφαὶς, ἢ ὀπισθαφαὶς, ἢ ὁμοιοφαὶς.

CAPUT IV.

Variarum deligationum differentias à partibus devinciendis, eventis, & animalium effigie sumptas; per se, aut cum laqueis effici; ab uno, aut pluribus capitibus ordiri; propriæ, aut communes esse; & extrorsum, aut retrorsum, aut æqualiter prominere.

Τῶν δὲ ὑποδέσεων αἱ μὲν, ὡς ἐμπροσθεν εἶπον, εἰσὶν ἁπλαῖ· αἱ δὲ ποικίλαι. ἢ τούτων αἱ μὲν ἀπὸ τῶν ὑποδεδεμένων μερῶν ἔτυχον τῆς προσηγορείας, αἱ δὲ ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων, ἄλλαι δὲ ἀπὸ μεταφορῶν τῆς πρὸς τὸ ζῷον

AT verò deligationum (ut antea protulimus) quædam sunt simplices, quædam verò multiplices. Harum etiamnum aliæ à partibus devinciendis, aliæ ab eventis, aliæ per effigiei ad animalia translationem, appella-

appellationem sortitæ sunt. A partibus itaque devinciendis oculus, nasus, inguen, atque his consimiles. Ab animalibus, cancer, accipiter, aries, lepus, testudo. Ab eventis, ut vallum tum conjunctū, tum disjunctum, opercula, habenæ atque his similes. At hujusmodi deligationum quædā hoc ipso deligationes sunt, ut tholus, basilicus, scaphula, discrimen, quædam verò deligationes sunt & laquei, ut lepus auritus, pastoralis & his similes. Præterea deligationum nonnullæ ab uno capite, nonnullæ à duobus, quædam ab uno & duobus capitibus devincientes ordiuntur. Deligationum etiamnum aliæ quibusdam partibus propriæ, cæteris minimè congruūt; aliæ & aliis partibus sunt communes. Rursùs fasciarum aliæ sunt anteriùs prominentes, quæ solas anteriores hominis partes devinctas demonstrant; aliæ posteriùs conspicuæ, *quæ deligatas partes posticas subjiciunt oculis*; aliæ pleræque apparentes, quæ tum anteriora, tum posteriora æqualiter devinci produnt. Et hæc interdum genere similia, interdum facie dissimilia conspiciuntur; quæ in particularium deligationum demonstratione dilucidè declarabuntur.

A ἐμφερείας. Ἀπὸ μὲν οὖν τόπων ὀπτεδεδιμένων, ὀφθαλμός, ῥὶς, βουβώνιος, ἢ αἱ ζώναι· ἀπὸ ζώων δὲ καρκίνος, ἱέραξ, κριὸς, λαγωὸς, χελώνη· ἀπὸ δὲ τῶν συμβεβηκότων, ὡς χαράκωμα· ἢ ἐβυσμένη, ἢ ἀπεζυγμένη, σκεπαστρίδες, σταφὶς· ἢ αἱ ζώνιαι ὅμοιαι. τῶν δὲ ὀπτεδήσεων τοῦτων, αἱ μὲν ὅλου τοῦ ὀπτεδίου εἰσὶν, ὡς ὅλος, βασιλικὸς, σκάφιον, διάκρισις· αἱ δὲ εἰσὶν ὀπτεδήσεις ἅμα καὶ βρόχοι ὡς λαγωὸς μετ' ὠτων, ἢ βύκαλίσκος, καὶ οἱ τοῦτοις ὅμοιοι. ἔτι τῶν ὀπτεδήσεων αἱ μὲν ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς ὑπάρχουσι, αἱ δὲ ἀπὸ δυοῖν, αἱ δὲ, ἀπὸ μιᾶς ἢ δυοῖν ἀρχῶν· ἔτι τῶν ὑπτιδήσεων αἱ μὲν, μερικῶν ἐισιν ἴδιαι, ἐπ' ἄλλων μὴ ἀριθμοῦνται· αἱ δὲ κοιναὶ ἢ πρὸς ἄλλα μέρη· ἔτι τῶν ὀπτεδήσεων οἱ μὲν προσθετικῆς εἰσὶ, μόνα τὰ ἐμπρόσθια τοῦ ἀνθρώπου ὀπτεδεδιμένα δηλοῦντες· οἱ δὲ ὀπισθοσφυξ, ἀλλοῖ ὁμοιοσφυξ, ὑπτίσεις ἢ τὰ ἐμπρόσθια, ἢ τὰ ὀπίσθια δηλοῦντες, ἢ τοῦτο μὲν ὁμοίως, τοῦτο δὲ ἑτεροίως. ὡφὶ δ' ἕκαστα τοῦτα ἐν ταῖς τῶν μέσων ὀπτεδέσεσι δηλώσεις.

B

C

CAPUT V.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε'.

Priorem fasciæ posituram, neque fortuitam, neque definitam, sed à specie, parte affecta, & à morbo indicari. De duplici adligatione fascia, & facienda, ac de utriusque conditionibus.

Τῶν προτέρων τοῦ ὀπτεδήματος θέσιν μήτε τυχοῦσαν, μήτε ὡρισμένην, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ εἴδους τε καὶ μέρους παθητοῦ, καὶ τοῦ νοσήματος ἐνδείκνυσθαι· περὶ δυοῖν ὅλης ὀπτέσεως τῆς συντετελεσμένης τε καὶ συντελουμένης, ἔτι περὶ τῶν ἀναφορέων ἐροῦμεν.

RAtioni consentaneum est priùs inspicere, an ut sors tulerit, prima fasciarum injectio efficienda sit, & ea de re perquirēdum est. Qui namq; nos præcesserunt omnes, quosdam corporis locos definierunt, in quibus capitum fasciæ positura stabilienda est. Exempli gratia, in capite cui quācunque ob causam deligatio debetur, fasciæ caput supra occipitium collocant, ac inde distributionē ducentes deligationem conficiunt, spectato nequaquam affectu, ob quem fasciam admovent, an congruenter, necne, ipsam operationem moliantur. In cæteris quoque partibus aut imperitia, aut ignoratione, ut creditur, hoc opus obeuntes, sedes quodam modo circunscripserunt. Oportet enim rectè devincientem operam dare quò non solùm Hippocratis edicto, speciei speciē, verumetiam partis devinciendæ morbo congruentem deligationem moliatur. Nos itaque non quò sors tulerit, sed ubi deceat, fasciarum capita collocamus; extrema verò prout Senex imperat, imponenda sunt. Quæ moventur ut articuli; quia inflectuntur quamminimis ac maximè contractis *fasciæ*, veluti poples; qua verò extenduntur tum simplicibus & expassis, tum latis, veluti rotula, obvolvenda sunt. Obvolvere insuper oportet cōprehensionis rerū his incumbentium gratiā; suspensionis quoq; universæ fasciæ in conquiescentibus, ac subsidentioribus corporis partibus qualis regio tum supra, tū infra genu posita est. At idonea est capitis quidem humeri ad alteram axillam, inguinis verò ad alterum ilium, & tibiæ supra suram fasciæ circunductio. Quibuscunque sursum quidem fasciæ fuga fit, infernè sit suspensio; quibus deorsum, versa vice. At quibus non datur, ut in capite, in his quammaximè æquali parte comprehensiones faciendæ sunt,

Ἄξιον ὑπισχνεῖσθαι πρότερον ὡς ἔτυχε τῶν περὶ τῶν ὀπτεδήσεων καθόλου ποιεῖσθαι χρὴ, ἢ ὡς τινου ζητητέον ἐστὶν. οἱ μὲν γὰρ πρὸ ἡμῶν πάντες τόπους τινὰς ἀφώρισαν τοῦ σώματος, ἐφ' ὧν δεῖ τὴν θέσιν τῶν ἀρχῶν ποιεῖσθαι, οἱ δὲ κεφαλῆς ὀπτεδουμένης· δι' ὃ δὴ καὶ περὶ τοῦ ἀρχικοῦ κατὰ τὴν πάσιν, κακεῖθεν τὰς ὑπαναμούσας ἀγόντες, σωστικῶσι τὰς ὑπτιδέσεις, οὐδὲν τὸ ἐσοχασμένοι τοῦ πάθους ὑφ' ὃ ὀπτιδίοις εἴτε ἁρμόζοντος αὐτῷ τοῦτο προσήκοιεν, εἴτε καὶ μή· ὡς δὴ τῶν ἄλλων δὲ μερῶν ἀφωρισμένων πῶς, ἢ ὑπὸ ἀμαθίας, ἢ ἀγνοίας ὡς εἰκὸς τοῦτο πεποιήκοντες. δεῖ γὰρ τὸ ὀρθῶς ὀπτιδέσθαι πειρᾶσθαι μὴ μόνον, ὥς φησιν Ἱπποκράτης, ἁρμόζον τῷ εἴδει τοῦ εἴδει ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τῷ παθεῖ τῷ ὀπτιδουμένου. δεῖ δὲ ἡμεῖς οὐχ ὅπη ἔτυχεν, ἀλλ' ὅπη, δεῖ βάπτομεν τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰ πάντα δὲ τῶν ὀπτιδέσεων πρόνοιαν δεῖ, ὡς φησι ὁ παλαιός. Τὰ γὰρ κινούμενα, οἷον ἄρθρα, ὅπου μὲν ξυνκάμπτεσθαι, ὡς ἤκιστα, δὲ βιβαλέσθαι πέφυκε· ἐθνήκεν, οἷον ἰγνύαι· ὅπου δὲ τὸ πλεῖστον ἐκτείνεσθαι τε καὶ πλατύνεσθαι, οἷον κνήμη. περιστρεπτέον δὴ καθολικῶς μὲν τῶν ἀρχῶν, περὶ ταῦτα εἴρηκα· αἰαλήψιος δὲ ὃ ξύμπαντος ὀπτιδέσιος ἐν τοῖσιν ἀξεμέτοισι, καὶ λαπαρωτέρσι δὲ σώματος, οἷον τὸ ἄρω, καὶ τὸ κάτω· ὑπάνατος· ὁμολογεῖ δὲ ὅμου μὲν, ἢ περὶ τῶν ἑτέρων μεταβάλλειν πέφυκεν, ῥηγνύμενος δὲ ἢ πρὸ τὸν ἕτερον κενεῶνα δὲ κνήμης ἢ κατὰ τὸν γαστροκνημίαν. Ὀκόσοισι μὲν ἄρω ἡ φυγὴ, κάτωθεν ἡ ἀνάληψις, οἷσι δὲ κάτω, τὸ ἐναντίον. οἷσι δὲ μή ἐστιν· οἷς δὲ πεφύκασι τοῦτοιν ἐν τῇ ὁμαλοτάτῃ τὰς καθολήψιας ποιέεσθαι, ποιεῖσθαι

A

B

C

D

E

F

» ἔ ἥκιστα λοξῶ ἔ ὀρθίσμῳ χρέεσθαι· ὡς ὃ μονιμώτατον A
» ἴσχιον ἀσφαλισθησόμενον πλανωδέστατα κατάγειν· ὀρθοῦν δὲ
» ἀσφαλέστερον ἔ κατ' ἰσχίον· ὀρθοῦν δὲ ἔ κατ' ἴσον τὸ ἐναντίον. ἀριθμῷ.
δύο γὰρ ὄντων ἐνεργειῶν εἰδίων, ὡς φησιν Ἱπποκράτης· μιᾶς
μὲν καθ' ἣν στυπτηριάζομεν, ἑτέρας δὲ καθ' ἣν στυπτηριάζο-
μεν, ἐν ἀμφοτέροις φευκτέον παντάπασι δεῖ, τὸ ἐν μὲν παρ'
ὀρθοῦν ἐργάζεσθαι βραχέως, ὀκνηρῶς, ὀλιγοπόρως, ὀλιγοδι-
» μως. βραχέως μὲν σκηπτὸν ἔχοντα αἴσιον τὰ ἕρπα· ὀκνηρὸς
» δ' ἐρυθίνων ἀρῶν, ὀλιγόπορος δ' ἐς πολὺ ἐτοίμως· ὀλιγοδιμως
δ' ἀρῶσθαι ἥδέως· ὀρθοδεκάτῃ δ' ἔχειν πάσας τὰς ἐμ-
φερομένας εἰρημένας ἀρετὰς ἀγαθῶς καὶ καλῶς ἔ τὰ
λοιπά.

minimeque obliqua fascia utendum; quòd sta- A
bilissimè postremò obvoluta erroneos circuitus
contineat. Eum quoque appositè deligare decet
qui ad operationum numeros respicit. Quum
enim operationum duæ sint species, ut pronun-
ciat Hippocrates; una quidem qua *deligationem*
perficimus; altera verò qua perfecimus; in ùtra-
que cura suspicienda est, ut in deligatione obeun-
da cito, citra dolorem, promptè, & concinnè ope-
remur. Citò quidem, habita operum peragendo-
rum ratione; citra dolorem, quòd ipsa facile præ-
stemus; promptè, in omnibus paratè; concinnè, ut
aspectum oblectent. Quæ verò deligationem per- B
egerunt, omnes superiores virtutes enarratas sor-
tiuntur, rectè, decorè, & cæteras.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ'.

Περὶ δὲ χρήσεως ὑποδημάτων, ᾗ ἔ ὑποδέσεως ἔ στωμύλης,
ἢ αὐθυρρύπτου· ὅδεν, ἢ, ᾗ ποῦ ἀκτέον ἔ ὑποδήσεως ὡς τὰ
ἀφεστῶτα μόρια προστέλλωμεν, ᾗ τὰ ἐκτεταμμένα συ-
στέλλωμεν, ᾗ διαστραμμένα διορθώνται.

CAPUT VI.

De fasciarum, & fasciationis, continentis, aut per se operantis usu; unde, qua, & quo ducenda fascia, ut partes abscessæ conjungantur, eversæ coerceantur, ac distortæ dirigantur.

C

DE fasciarum devincientium usu hæc nosse oportet. Deligationum alias quibusdam *topicis* medentibus subservire, continendi gratiâ susceptas; alias non ad hoc, sed ad operationem per se obeundam usurpatas, in quibus accuratissimè didicisse oportet, ubi partium fasciationis exordium statuendum sit, quà distributiones ducendæ, & quò finis ferendus; quæ singula descriptione quidem planè tradi nequeunt; subsidia tamen præstare possunt, quibus qui Medicus in particularibus versatus erit, facilè ratiocinatione colliget se tum singularum partium naturam prout deligationi, suspensioni, & posturæ ferendæ sit idonea, tum etiam quid valeat deligatio, D
nosse. At potest deligatio eas quæ abscesserunt partes conjungere, eversas coërcere, distortas dirigere, atque omnibus contraria præstare. At eas quæ abscesserunt partes ita devincire oportet, ut sublimia sedem, hoc est, stabilem unde abscesserunt, locum contingant; etsi multùm sublata sunt, non tamen premant. A sana verò ac integra parte deligatio ordienda est, & ad ulcus finienda, ut quod subest, educatur, hoc est, excludatur, neque alterum colligatur. Quibus autem in partibus abscessus, & *materiâ* colligi voluerimus, his in unum cogendis omnia contraria efficienda sunt. quibus autem extensas, quod est, eversas partes è longinquo in unum adducere volumus, cætera eodem modo facienda. E longinquo verò quo dam coactio, & ex accessu compressio primùm minima, deinde major, faciendi. Majoris terminus sit partium contactus, & peracta conjunctio, non autem fulcimentum. Quibus autem conjuncta diducenda sunt, in inflammatione superfedenda est deligatio citra inflammationem, eodem apparatu, sed contraria deligatione utendum: Distorta dirigenda sunt & ejusmodi cætera. Quæ recesserunt, adducenda sunt: contraria verò contra. Hæc omnia *Medicum* tâquam legum tum peritum, tum assertorem decet pro singulis affectibus idoneam ipsis deligationem eligere, minimeque ad certos locos consilium dirigere. Nos autem nunc partium desligationem obeuntes, à quibus fasciæ distributio ordienda sit definimus: Quod enim in unaquaque operatione

factum est, id descriptione prodere facile non fuit. Nos tamen dilucidæ doctrinæ gratiâ, in fasciarum tractatu locos statuemus, à quibus deligationem ordiri deceat, & quod ipsis operationibus obeundis consentaneum est, eligi conveniat.

ὃ ῥᾳδίως ἂν εἰπεῖν· διὸ δὴ καὶ διδασκαλίας χρήσιμον, ἡμεῖς ἐν τῇ ὑποθέσει τῆδε ἐπισκοποῦμεν τόπους, ἀφ' ὧν ἀρξόμεθα δεῖ· ἄπιστον δὲ καὶ τῆδε ἔργον ὃ κατ' ἄλλον αἱρήσεις θεωρῆσαι.

CAPUT VII.

Schistus sexcruris vertici vicinisque ipsius locis idoneus.

COmmensum linteum acceptum in crura sex proscindimus, medium integrum ac continuum sinentes, quod vertici injicimus. Atque è cruribus demissis media assumimus, partem ad aurium æquabilitatem findimus, & mento appositæ capita nectimus. Alterius verò angustæ fasciolæ medium occipiti admoventes, & ad frontis summa adducentes à capitis lateribus nodo vincimus. Sicque reliqua quatuor capita ducentes, posteriora quidem propè angustæ fasciolæ nodum, anteriora verò supra occiput colligamus. Possumus etiam absque nodis, aliis quidem suppositis, aliis verò incumbentibus, postremo fibulas imponere.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ'.

Σχιστὸς ἑξασκελὴς ὁ ἐπὶ κορυφῆς, ἢ τῶν πλησίον τόπων.

ΣΥμμέσῳ ῥάκει λαβόντες ὑπτιάζομεν εἰς σκέλη ἓξ, ὃ μέσον συνεχὲς ἐάντες, ὃ ἢ ἐπιβάλλομεν τῇ κορυφῇ· τὴν δὲ σχιζὰν ἢ τὴν περιειλῶν λαμβάνομεν τὸ μέσον διαῤῥήγνυμεν, ὃ κατὰ τὸ ἐξῆς τὸ ὠτειλεῶνι φαγέντες ἄρχας ἀμματίζομεν. ἑτέρᾳ δὲ τενὶ τελαμῶνος ὃ μέσον τῷ ἰνίῳ φαγέντες, ἢ ἄκρα φαγέντες τὸ μετώπου ὀκ πλαγίων τὸ κεφαλῆς ἀμματίζομεν. ἅπτει τε τὰς λειπομένας τέτταρας ἄρχας ἀρχομένας ἐφ' ἑκάτερα· τὰς μὲν ὀπισθίοις, πλησίον τὸ κατὰ τὸ τενὸν τελαμῶνα ἄμματος, τὰς δὲ ἐμπροσθίοις φαγέντες ὃ ἰνίου. ἕλιγματῶν δὲ καὶ χωρὶς ἀμμάτων τὰς μὲν ὑποβάλλειν, τὰς δὲ ἐμβάλλειν τὸ ὑστέρου ἀπεπειζόντος.

CAPUT VIII.

2. Schistus quadricruris ad frontem & vicinos locos.

LInteum in quatuor crura dividimus, medio continuo relicto, quod etiam fronti apponimus. Capita verò anteriora posterioribus capitibus demissis ad occiput deducimus; ibique nodo ligamus, deinde alia duo capita sursum conversa ad verticem ducimus, ad quem ligamus. At quæ ad verticem feruntur, ea sub mentum adducta connectere possumus. Hoc schisto ad occiput quoque utimur capitibus à capitis lateribus nexu revictis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ η'.

Σχιστὸς τετρασκελὴς ὑπὲ μετώπου, ἢ τῶν πλησίον τόπων.

ΔΙαιροῦμεν ὃ ῥάκος εἰς σχῆμα τέτταρα· ὃ μέσον συνεχὲς ἐάντες ὅλῳ ἐπιβάλλομεν τῷ μετώπῳ· τὰς ἀρχὰς ἢ τὰς ἐμπροσθίους ἀπαίρομεν ὑπὲ ἰνίου κ τὸ ὀπισθίων ἄρχαις κ τὸ περιειλῶν καὶ ἀμματίζομεν, ὑπὲ τὰς ἑτέρας δύο ἄρχας αὐαγκάζοντες ἄρχομαι ὑπὲ κορυφῆς, ὑπ' αὐτὸ δὲ ἀμματίζομεν· δυνατὸν δὲ τὰς ὑπὲ κορυφῆς ἀρχομένας ὑπὸ ὃ γλοῦτον ἀγαγόντας ἀμματίζειν· οὕτω γὰρ ὑπὲ ἰνίῳ χεώμεθα τὰς ἀρχὰς ὀκ πλαγίων τὸ κεφαλῆς ἀμματίζοντες.

CAPUT IX.

3. Schistus octicruris universo capiti idoneus.

LInteum octo in crura divisum, medio minimè scisso relicto, quo caput universum tegat amplitudine, toti capiti obvolventes, tum è cruribus demissis ad mentum duo adducimus, eorumque scissa secundùm aures continuitate, illic nexu ligamus. Quum autem reliqua *crura* posteriora quatuor sint, duo anteriora, posteriorum ultima super alia frontem versùs adducimus, alterum quidem ad extremum subjicimus, alterum verò ad subjecti comprehensionem injicimus. Jam verò eodem modo anteriora crura ad occiput ducimus. Simili quoque ratione prima capita eodem in loco deligamus, eorumque alterum ad alterum contrahimus; alia verò duo posteriora ad frontem adducimus, hoc quidem subjicimus, illud verò attollimus; istud denique postremum ad capitis latera fibulâ deligamus. Hoc schisto citra nodos caput devinciente, eam quæ nodis fit astrictionem vitamus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ θ'.

Σχιστὸς ὀκτασκελὴς ἐφ' ὅλης τῆ κεφαλῆς.

ΔΙελόντες ὃ ῥάκος εἰς σχῆμα ὀκτώ, ἢ μέσου ἀσχίστου καταλιπομένου, μεχρὶς ὡς ὅλῳ τῷ κεφαλῷ σκεπάσαι, ὑπιέλλομεν ὅλῃ τῇ κεφαλῇ κ τὸ σχιζὰν περιειλῶν, δύο ἄρχαις ὑπὲ τὰ ὦτα συνέχοντες καὶ ἀμματίζοντες. λοιπῶν δὲ ὀκτὼ τεττάρων μὲν ὄπισθεν, δύο δὲ ἐμπροσθίων, ἢ ὕστατα τὸ ὄπισθεν ὑπὸ τὰ ἄλλα ἀφ' ἑκάτερα ὑπὲ τὸ μέτωπον, ἢ ὃ μὲ ὑπὲ ἀφῆς ὑποτιθέμενον· ὃ δὲ δὴ ἕτερον ὑπιέλλομεν εἰς κατάληψιν τὸ ὑποκειμένου. ἔπειτα ἄτερ ἢ ἐμπροσθίοις ἀφ' ἑκάτερα ὑπὲ ἰνίου. ὁμοίως τὰς δὲ φαγέντας ἀρχὰς ἀγόμενοι ἐπὶ τὰ ὦτα κ ἐλαμβάνομεν ἢ ἕτερον ὑποτιθέμενον τὸ ἑτέρου· ἢ τὰς ἄλλας δὲ δύο τὰς ὀπισθίας ἀφ' ἑκάτερα ὑπὲ ὃ μέτωπον· ἢν μὲν ὑποτιθέντες ἢν δὲ ἐπάροντες· ἢν δὲ τελευταίαν δὴ κ τὰ πλάγια τὸ κεφαλῆς ἀγκτενιζόμενον· ἢ χωρὶς ἀμμάτ τὸ κεφαλὴν ὑπιέσθω ἑλκτῷ φυλακτόμενοι τὸ ὀκ ἀμμάτ θλίψιν.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ι'. τξς'

Καρκίνος, ἢ περιφλέδεσμος ὀκτασκελής, ἢ σκεπάστρα ὅλη περιφλὸς, οὖ ὀκτασκελοῦς.

Μεσότης δ καθ' ὅλης κεφαλῆς τῆ ἀρχόν· αἱ μὲ τέσσαρες κ μετώπου ξ' ὑδάτιες κρεμάσθωσαν· αἱ δὲ ἄλλαι τέσσαρες κ ἰνίου· τῆ δὲ κ μετώπου δύο αἱ ἔξωθεν ἀναδείσαι ὅλη ἰνίου ἀπαγάσθωσαν, κάκεῖ ἀμμαπιζέσθωσαν, ☾ ἀπὸ ἰνίου δὲ αὖθις ὡς κ τὰ μετώπου ἀγάσθωσαν, ☾ ὥσπερ μέρος ἀμμαπιζέσθωσαν. εἶτα ἑξῆς αἱ λοιπαὶ δύο, κ δ μετώπου ἀναδείσαι, ὅλη ἰνίου ἀγάσθωσαν· αἱ δὲ ἀπὸ ἰνίου ὅλη μέτωπον.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ια'. τξζ'

Περισκεπάστρα τελέδεσμος ὁ κ σκεπάστρας δ ὁ κ ἡνίας πλεχίας τετρασκελὴς ☾ καπυρὸς, ἢ καθόλικος.

Ἁρμόζει μὲν ἐφ' ὧν ὅλων κεφαλῶν σκεπάστρα ὁλόκληρος ἁρμόσαι· ὁ δὲ καπυρὸς ὅτι ἡνία ἰσχυρὰ μᾶλλον ἐφ' ἃ σκεπάστρας κ μᾶλλον κύκλῳ παρεσώσατο ἢ τὴν κεφαλὴν ἀσφαλισθῆναι εἰς τὸ καπάλαιφιν τ σκεπάστρας. ὁ δὲ καθόλικος ὅτι ἡνία ὅλῃ ἐπιμύκους. ἀσφαλισθεὶς δὲ ὁ τριπλοῦς τ καθέλκειν τ ὑπόδεσμον εἰς ὃ μὴ ἀπολισθαίνῃ ὑπὸ τελῆσαι δι' ὅλα. ῥᾴκως λαμβάνεται παρὰ τὰ πλακοῦντα, ὥστε σκέπειν ὅλον τ κεφαλὴν· μένει δὲ ὡς πλεῖστον ἡ διπλοῦν δυνάμενος τοῦτο ποιῆσαι. τοῦτο μὲ ἑτέρα ἀρχὴ κατ' ἰνίου παντὸς· ἡ δὲ ἑτέρα κ μεσοπρόσωπον περιέσω, τενὼν δὲ τελαμῶνος ἡ μεσότης ὑπό. ὃ ὄμφιον ἐφορεθῆσω, αἱ δὲ ἀρχαὶ κ προσιοῦσι ὑπὸ τὸ βρέγματος ἀγάσθωσαν, ὅπου κεφαλὴ ὅτι χάσμα ἐπαράσθωσι. ἑτέρου δὲ τενὸς τελαμῶνος ἡ μεσότης κ μετώπου· αἱ δὲ ἀρχαὶ κυκλοτεραὶς ὅλῃ ἰνίου, ὑπερθῆναι τε πρὸς ἑαυτὰς, ὑ μεσότης τ καθόλικος ἀρχαὶ ἀμμαπιζέσθωσαν. ὃ δὲ κ μεσοπρόσωπον παρεμβόλιον, εἰς δύο σκέλη ἐπ' ὀξείας διαιρείσθω μέχρι μεσοφρύος ☾ ἐξαναθέντα κ μετώπου κυκλοτερὲς ὅτι ἰνίου ἀπαγάσθω, κἀκεῖ ἀμμαπιζέσθω. δυνατὸν δὲ ☾ τ καπυρὸν ὑ τ καθόλικον οὕτως ἑνὸς ποιῆσαι ἡνιόχου ὅπλισιν κατέχοντος τ ζεῦγον τῶν. μεσότης κ βρέγματος, ὡσὶ ἀρχαὶ ἐπὶ δύο ὠσὶ κ περιέσω ὕπαθ ὠτείου· εἶτα κατὰ λοβοὺς ὦτων ἐπὶ ἰνίου. κἀκεῖ χαλιζέσθω ἀπὸ ἰνίου ὑπὶ μέτωπον. ὃ δὲ ὄμμα ὁλόκληρον τ κεφαλῆς. Ἁπλοῦν ὅτι σύσταται.

C

D

E

F

CAPUT X.

4. Cancer sive capitis fascia octicruris, vel operculum capitis octo constans cruribus.

Meditullium *fasciæ* universum caput operiat interpositum capitibus, quorum quatuor quidem à fronte rectà propendeant; alia verò quatuor ab occipite. Quæ à fronte propendent, eorum duo interiora scissa ad occiput deferantur, illicque nectantur. Quæ verò ab occipite, cum pendulis ad frontem adducantur, ac prope partem nectantur. Eadem serie reliqua duo scissa à fronte pendula, ad occiput; quæ denique ab occipite, ad frontem deducantur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιβ'. τξη'

Ὁ Γαλιωὸς περὶ τῶν ὑποδέσεων ποικίλων λέξεως τε τῶν ὑποδεσμῶν ὑ τ ὀνομασιῶν τινα δηλοῖ.

Οὕτως λοιπὸν ἡ αὐ εἶπ ὑ περὶ τῶν ποικίλων εἰπεῖν, δεύτερον ἐμφανίσωμεν ὡς τῶν ὑποδεσμῶν ἡ μὲν τις λέξεως διδεῖα, ἡ δὲ πλακία, ἡ δὲ λοξὴ, ὡς τὰ ὀνόματα σημαίνει· ἄλλη δὲ, στεφανιαία, ἡ δὲ μετωπιαία, ἡ δὲ περιέσω, ἡ δὲ ὠτικὴ, ἡ δὲ βυκκὸς, ἡ δὲ κυκλικὴ ὑπόδεσις· ἄλλη δὲ σκέπαρνος. Στεφανιαία μὲν οὖν ἐστὶν ἡ κ τῶ βρέγμα-

CAPUT XI.

Parascepatra trifascia ex scepastra quatricrure, catocho, & catholce constructa.

Quæ fascia congruit quibus universum caput tegere volumus, parascepastra vocata est, catochos verò prælonga fascia est, quæ suprà scepastram secundùm longitudinem in orbem fronti & capiti ad scepastræ comprehensionem obvolvitur. Catholceus verò ex fascia fit oblonga. Suscipitur autem fasciæ deorsum contrahendæ gratiâ, ne elabatur; ita verò perficitur. Linteum sumatur, latitudine tam amplum ut universum tegat caput, logitudine verò duplo amplissimum, ut id efficere queat. Hujus fasciæ caput quidem alterum super occipitium locetur; alterum verò à facie demittatur, tum angustæ fasciæ medium sub mentum injiciatur; capita verò per genas ac per sinciput ducantur; quæ ubi chiasmum fecerint, ad mentum adducantur. Alterius autem angustæ fasciæ medium prope frontem; sed capita in orbem ad occiput *volvantur*, illicque inter se & cum catholceos capitibus annectantur. A facie verò pendulum in duo crura adusque intercisium directè dividatur; quæ decussata à fronte in orbem ad occiput ferantur, illicque nectantur. Possunt autem & catochos, & catholceus ex una fasciola oblongiori hoc modo constitui. Medio sinciputi admoto, capita rectà per malas sub mentum, deinde sub aurium fibras ad occiput ferantur; illicque ab occipite ad frontem decussentur, atque à capitis latere nodo nectentur. Hactenus simplices fasciæ.

CAPUT XII.

Galenus de deligationibus multiplicibus sive variis dicturus fasciarum ac distributionum nomina quædam explicat.

Reliquum autem fuerit de variis quoque sive multiplicibus fasciis disserere, si priùs distributionum aliam rectam, aliam transversam & aliam obliquam nominari declaraverimus, quales ipsa nomina significat; alia coronaria, alia frontalis, alia maxillaris, alia mentina, alia rotunda, alia circularis deligatio, alia denique ascia. Coronaria quidem est quæ core-

narum instar super sinciput defertur. Frontalis verò quæ frontem circuncludit. Mentina quæ super mentum injicitur. Atque similiter maxillaris à parte *genæ* cui imponitur nominata. Ascia demum quæ una quidem parte concava ut luna falcata, altera vero convexa existit. Hæc sunt itaque circuituum *fasciarumve distribuendarum* vocabula.

A τος ἀγομβῶν ὁμοίως τοῖς ἐφεξῆς. μεταπιπτέα δὲ ἡ ὑπὸ τὸ μετώπου κατακυκλοῦσα. ἡνειᾶς δὲ ἡ κατ' ἡνιόχους ὁμοίως δὲ καὶ πρόσθιος ἀπὸ τοῦ μέσου σκέπουσα δὲ, ἥτις καθ' ἓν μέρος κοίλη ἐστὶν, ὑπερ τι μορσιοειδὲς οὖσα. κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἀμφίκυρτος, ἧπερ ὠὶ καλοῦσιν ἔνιοι τὰ ὀνόματα.

CAPUT XIII.

Duplex rhombus, unus simplex, alter Hippocratis.

B

HÆc deligatio nonnullorum quidem judicio futurarum diductionibus congruit: quorundam verò sententiâ quibus vulneri accepto accumbentes partes abscesserunt, ad ipsarum conglutinationem, & ad humorum quod ulcus comprimatur excretionem. Sic autem conficitur. Fasciæ caput à capitis latere constituitur. Deinde fascia obliqua ad verticem, ac temporum alterum ducitur. Inde verò genia constituitur; obliqua altera genia primæ opposita est, ut decussis ad occiput fiat. Ab occipite obliqua à primis circuitibus distans; deinde pareiades, rursumque obliqua, quo struatur rhombus, in medio formantur. Postea frontales circuitus prope ipsa ad nudarum partium operimentum ac tutelam injiciuntur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιγ'. τοῦ.

Διπλοῦς ῥόμβος, ὁ μὲν ἁπλοῦς, ὁ δὲ Ἱπποκράτειος.

ΑΥτη ἡ διάδεσις ἀρμόζῃ καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῶν κατὰ ῥᾳφὰς διῳστάσεων· καὶ δὲ ἔνιαι ἐφ' ὧν πεπόμφατος ὄντος, ὡς ἀφεστήκασιν εἰς τὸ ἐκείνων μὴ κόλλησιν, ἧπερ ὁ ὑγρὸς ὄγκος ἔκκριτον. σωτελεῖται ὁ ὅπως· ἡ τῷ πεφαλῷ ἀρχὴ ἀφίκεται ἐκ πλαγίων τῶν κεφαλῆς· εἶτα ἀγέσθω λοξὴ ἐπὶ κορυφὴν ἐπὶ τὸ ἑνὰ κροτάφου· ἐκεῖθεν ὁ πρῶτος σωτελεῖται ὁ ἑτέρα πρόσθιος λοξὴ τῇ πρώτῃ ἀμφικυρῆν ὡς χάσμα γίγνεσθαι ἐπὶ ἰνίου· ἀπὸ ἰνίου λοξὴ, ὑπερθοῦσα τὸ πρώτον· εἶτα παρειαὶ δύο, ἐκ πάλιν λοξὴ· ἵνα γλάσθῃ ῥόμβος ἐν μέσῳ ποιοῦσαι. εἶτα μεταποιεῖται ἐπὶ τὴν ἀντλῆ καὶ ἧπερ ἐπὶ τῶν γομφίων πέπτην.

CAPUT XIV.

Semirhombus, aut lepus sine auribus.

D

SEmirhombus quibus & tholus idoneus est. Ita verò conficitur. Caput fasciæ sub occiput injicitur. Deinde spira subter auris fibram; mox ad sinciput obliqua, & ad occiput ducitur. Ab occipite obliqua ad sinciput primæ opposita, mox in oris fibram, tum ad occiput, indeque frontalis conficitur, quò medium semirhombus sit. Extremum verò tum in hac, tum in cæteris deligationibus ad capitis latera fibulis contineri debet. Licet autem à prima distributiones non infernè sursùm, sed contrario modo efficere.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιδ'. τοῦ.

Ἡμιῤῥόμβος, ἢ χοιρὶς ὦτων λαγωός.

ΑΡμόζῃ μὲν καὶ ἐφ' ὧν ὁ ὄγκος· σωτελεῖται ὁ ὅπως· ἡ τελευτῶσα ἀρχὴ πάσῃ· ἔστω ἰνίου· εἶτα ἀγέσθω ὑπὲρ ἐπὶ τὸ ἑνὰ κροτάφου· ἐκεῖθεν ὁ πρῶτος σωτελεῖται ὁ ἑτέρα πρόσθιος λοξὴ τῇ πρώτῃ ἀμφικυρῆν ὡς χάσμα γίγνεσθαι ἐπὶ ἰνίου· ἀπὸ ἰνίου λοξὴ, ὑπερθοῦσα τὸ πρώτον· εἶτα παρειαὶ δύο, ἐκ πάλιν λοξὴ· ἵνα γλάσθῃ ῥόμβος ἐν μέσῳ ποιοῦσαι. εἶτα μεταποιεῖται ἐπὶ τὴν ἀντλῆ καὶ ἧπερ ἐπὶ τῶν γομφίων πέπτην.

CAPUT XV.

Deligatio calvariæ; aut capitale vinculum; aut cameræ Dioclis, vel Glauciæ.

QUadrat quidem quibus verticem & sinciput simul devincire volumus: Sic autem constituitur. Impositâ super occiput fasciâ spiram rectâ per verticem ad frontem ducimus; illique sinistræ manus nostro indice digito sistimus, rursum ad occiput spiram primæ paralellam reducimus, & ab occipite tertiam ad frontem paralellam deducimus, quo tempore fasciam obvolutam quæ à digito retinetur frontalem conficimus.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιε'. τοῦ.

Σπεγκραὶς, ἢ σκάτιον, ἢ ὄλος Διοκλέους, ἢ Γλαυκίου.

ΑΡμόζῃ μὲν ἐφ' ὧν κορυφὴν καὶ ἐρέγμα σωεπιδῆσαι βέλομεν· σωτελεῖται δὲ ὅπως. ἐξάπτες κατ' ἰνίου, ἄγομεν ὁ ἀπείσμα διὰ τοῦ κορυφῆς ἐπὶ τὸ μέτωπον· ἐνταῦθα τε περιζώσαντες τὴν λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἡμῶν δακτύλῳ. ἀπάγομεν πάλιν ἐπὶ ἰνίου τῷ πρώτῳ παράλληλον, ἀπὸ ἰνίου τε πάλιν ἐπὶ μέτωπον ἄγομεν παράλληλον. ὁ τε τὴν περιλήψαντες τὸ ἀντὸ δακτύλου ἀφίεμεν πυμβάλλοντες, μεταπαίσαι σωτελοῦμεν.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ις'. τϟδ'.

Θαὶς Περιγήσιος, οἱ ὑ εἰς Μολπιαΐδα ἀναφέρουσιν.

ΕΝ ὀπτεῖ μὲν ἐφ' ὧν καὶ ὁ ὄγλος· ἔχει δὲ ὕλα μὴ τῆς ὐλικῆσιν καὶ θύμορρίαις, ἐπὶ σωτελεσθήσῃ δ' ὄγλα, τενὰ τελαμῶνος τὰ ἀρχικὰ, καὶ ἄξαι δ' ὑπὸ ἰνίῳ ἐπιπεμίσεσι πᾶς κατ' ἰνίης· ἐκβὰν τε λοξὸν ἄγειν κορυφὴ· ἐπὶ βρέγμα· μέτωπον· ὑπειλήσαι ἰνίς καὶ μέτωπον τῆς B πεφῆτης ἰφίας ἀγκύλιν· εἶτα ἄγειν λοξὸν ἐπὶ βρέγμα, κορυφὴ, ἰνίον· ἐπὶ ἰνίᾳ ἐπὶ λοβὸν ὠπὸς δέξιᾶ καὶ ἐπὶ βρέγμα, καὶ ἐπὶ τ' ἀριστερὸν τὲ ὠτὸς λοβὸν, ἐπὶ ἰνίον. Ταύτη τῇ ἐπιδέσει εἰς ἀσφάλειαν μεπωπίαν ἡμῖς πεφασπαδίδομεν.

Duas primarias in manu.

CAPUT XVI.

Thais Perigenis, quam ad Molpiæam quidam referunt.

COngruit quibus & camera. Verùm quandam cum decenti usu præcellentem habet formam. Supra constructam cameram angustæ fasciæ caput sub occipitis circuitibus collocandum est, indeque obliquum per verticem ad sinciput ducendum. Frons circuitibus primæ fasciæ fibulâ ad frontem positis involvetur, deinde obliqua spira ad sinciput, verticem & occiput ferenda. Ab occipite ad auris dextræ fibram, & sinciput, & ad sinistram auris fibram, & occiput deducenda. Nos autem huic deligationi frontalem fasciam ad securitatem adjicimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιζ'. τϟε'

Ἀλλὴ Θαὶς ἀδέσποτος. C

ΕΠὶ σωτετελεσμένῳ ὦ ὄγλῳ, δακτυλιαίᾳ τελαμῶνος ἤτοι τενοπίεσιν ἢ ἀρχικὰ ἄξαντες ἐπὶ ἰνίον ἄρουρα ὃ ἀπείσημα δύσυτον ἐπὶ κορυφὴν ὃ βρέγμα μέσου ὃ μέτωπον· ἐκὶ ἄξαντές τε καὶ μετέπου, καὶ ἀρουρᾶ πάλιν καὶ ἢ αὐτὶς ἐπὶ ἰνίον. Καὶ ἰνίᾳ πεπλέξαντες ἐπὶ ὃ δέξιὸν μέσης τε κεφαλῆς, ἄρουρα πρὸς κορυφὴν ἐπὶ βρέγμα ὃ ἀριστερὸν κρόταφον· ἁπλώσαντές τε τὰν ὠμίον ἐπὶ τὲ κροτάφου, ἄρουρᾶ ὃ ἀπείσημα καὶ ἢ πεφαλῆς· ἐκίσθεν ἢ ὁμοίως ἀναλάσσοντες, πάλιν ἄρουρᾶ ἐπὶ ἢ κρόταφον, ὃ τοῦτο τετράποιουσμῦν, ἵνα καὶ ἓ κροτάφου καὶ ἐπὶ ἔξασιν δυνακεκασμένα ἀγκύλια τρία ὄντα, κινίνων ἰδέαν πεφήνῃ. καὶ ἢ ὃ ἐν τέτρυ ἥμιν ἐπὶ ὃ δέξιὸν μέσης ἓ ἰνίης· πεπλεξάσα ἢ ἐς ἐπὶ ἀριστερὸν, ἵνα καὶ ἓ ἑτέρου κροτάφου ὃ αὖθις ὄγλον). ἐπὶ πᾶσι ἢ μετωπίαν σωτελεσθῆν εἰς σωσχλὴ τ' ὀπισθίων. D

CAPUT XVII.

Thais altera sine authore.

COnstructa camera, digitalis fasciolæ, aut etiamnum angustioris capite ad occiput locato, circunvolutionem directò ad verticem, medium sinciput, & frontem ducimus; quam complicatam supra frontem rursum super eandem ad occiput reducimus. Atque ab occipite ad dextram capitis partem reflectentes supra verticem in sinciput, & sinistra tempora ducimus. Duplicata etiam fascia in sinistris temporibus spiram superinjectam obliquam in dextram capitis partem ducimus. Indeque similiter reflexam rursùm ad tempora ducimus, idque ter operamur; ut super temporum alterum progressu reflexa ancylia tria cincinnorum ideam præ se ferant. Quum autem spira tertiò ad dextras occipitis partes appulerit, ad sinistram convertenda est, quò super temporum alterum idem fiat. Postremò ad omnes circuitus continendos frontalem deligationem construimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιη'. οε'.

Διάκρισις. E

ΑΡμόζει μὲν ἐφ' ὧν καὶ ὁ ὄγλος Γλαυκίᾳ· σωτελεσθῇ ὑ ὕπερ. μίτρειν ὃ ἢ ὠμίας μέσης ἐάσας καὶ ἢ πεφαλὴν ὃ ἀγαγὼν ὃ ἀπείσημα ἐπὶ βρέγμα, ἐπὶ κορυφὴν, ἰνίον· ἐκβὰν ὑπηρέτη κελεύσας ἐξακρωτῆσαι παπαλλάξας ὃ ἀπείσημα μεπωπίαν ἐπιδοῦσι· ὕπειτα ὕπω ἢ καὶ πεφαλὴν πρειμένῳ ἀρχικὰ καὶ ἢ πεφῆτης ἐπαγαγὼν, ἐπὶ βρέγμα κορυφὴν, ἰνίᾳ καταλαβὼν κατ' ἰνίης. F

CAPUT XVIII.

Diseretio vel discrimen.

COngruit quibus & Glaucii camera: Ita verò constituitur. Parte quadam mediocri fasciæ in faciem demissa, spiram ad sinciput, verticem, & occiput ducito, ibique cum ministro ipsam continere imperaveris, conversâ spirâ frontalem deligationem exprimes. Postea sic à facie demissum caput per primam injectam per sinciput ad verticem ac occiput reducito, & ad occiput deligato.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιθ'. ϟς'.

Σκάφιον ἢ ὄγλος Διοκλέους.

ΑΡμόζῃ ἓ ἐπὶ τοιαῦτα τ' ἀρθρόδυμα πόνῳ ὀμμᾶτ' χρόνιον πεπεσόν, ἢ μεμελετημένων, πρὸς τ' συναγωγὴν τ' διηκμίων, ἢ ἀηδῶς ἔκ τινος αἰτίας ὑπὸ ὃ μέτωπον ἐλχόπαν ἢ ἕλκωμα.

CAPUT XIX.

Scaphium vel scapha, seu camera Dioclis.

HÆc *fasciatio* omnibus oculis diuturno rheumatismo exulceratis, diductis partibus coalescendis, & aliàs ob aliquam causam supra frontem vulnus subeuntibus idonea est. Sic au-

tem ſuſcipitur. Poſito faſciæ ad occiput capite, reſiduum ad auris vel dextræ, vel ſiniſtræ fibram ducimus; cui regioni primum diſtribui circuitum judicemus. Ab aure verò ad propinqua tempora obliquè ad ſinciput, deinde ad occiput, poſteà ad alia tempora ſub auris fibram, poſtremò ad occiput *ſpiram ducimus*. Ab occipitio, aſtricto faſciæ ſuperinjecto capite, circuitum ſupra aurem ad frontem ſtruimus quo prior primi circuitus à ſincipite procedentis inferior ſit ambitus, utriſque intro ſibi mutuò oppoſitis repandis, prope ipſas circunvolutiones. Efficitur verò etiam alter ex duabus coronariis, altera quidem ſub circuitum, altera verò ſuper ipſum diſtribuendis; utriſque introrsùm repandis evadentibus. Hi circuitus *ita* procedunt, uno quidem infernè ſurſùm, altero verò ſupernè deorsùm ducto.

A ἐπιτελεῖται ἡ ὕπτις. Τὸ μὲν ἀρχικὸν τοῦ ἐπιδέσμου ἐξάπτεις κατ' ἰνίον ἀγκυλῆ δ' λοιπὸν ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς ἑτέρου, ἡπίως δ' ἐξάγεις ἑτέρου· εἶτ' ὧν αὖ συμπέρανε κρίνεσθαι πρόσθεν ἐπινέμεσθαι. Ἀπὸ δὲ ὠτὸς ἐπὶ τὸ παρακείμενον κρόταφον πλαγίως ἐπὶ βρέγμα, ἔπειτα ἐπὶ τὸ ἕτερον κρόταφον ὑπὸ λοβὸν ὠτός. εἶτ' ἐπὶ ἰνίον. Ἀπὸ ἰνίου θλίψαντες τὸ προσπεφυκὸς ὀγκῶλιον, τὸ ἐπανέμπιπτον ποιοῦσθαι ἐπὶ οὖς· ἐπὶ μέτωπον· ὡς ἂν δέῃ κάτω πρόσω τὸ τῆς ἀρχῆς καὶ δὲ βρέγματος ἐπανέμπιπτον, ἀμφοτέρωθεν εἰς ὃ ἔνδον ἐκτυπίας ἀλλήλαις σταυρωμένων, αἷ δὲ ἐπανομαὶ καὶ τὸ αὐτὸ· ἐπιτελῆται δὲ καὶ ἀλλῆξ ἐκ δυοῖν τριφαλαίων· ἧς μὲν, ὑπὸ τὰ ἡλίκεσι νεμομένης, ἧς δὲ, ὑπὸ αὐτῶν, σταυρωμένων ἑκατέρας πρὸς ὃ ἔνδον. αἷ δὲ ἐπινομαὶ, τὸ μὲν κάτω πρὸς ὃ ἀῶον, τὸ δὲ αὖω πρὸς τὸ κάτω.

CAPUT XX.

Thais ſine authore.

COncinna quidem eſt deligatio, quibus ſinciput, & huic proximas partes ſimul deuincire volumus: Sic autem perficitur. Structa quæ ſemirhombus vocatur deligatione, citrà frontalem faſciam, ab occipite præter verticem obliquè ad frontem circuitum ducimus, curvatâ prope frontem lunæ falcatæ modo faſciâ, ut concava pars ipſius ſurſùm procumbat; connexa verò intercilium ſpectans ad oppoſitas verticis partes & ad occiput ſpiram ducimus: ſicque frontalem faſciam adjicimus. Hæc deligatio præter eam quam lepus exhibet utilitatem, quodammodo præclarior eſt.

B C D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κ'.

Θαΐς ἀδέσποτος.

ΕΝδεπεῖ μὲ ἐφ' ὧν βρέγμα καὶ τὰ προσκείμενα οὕτω συνεπιδῆσαι θέλομεν, ὑπιτελῆται ἡ ὕπτις· ὑπὸ δὲ καλυπτόμενα ἡμιρόμβῳ γενέσθω χωρὶς τὰ μεταπτώματα ἀπὸ τοῦ ἰνίου ἀγκυλῆ τὸ ὑπομόνιον πρὸς κορυφὴν λοξὰς ὑπὸ μέτωπον· κλάσματος δὲ γενέσθω ἐν τῷ μετώπῳ μονοειδὴς, ὥστε ὃ μὲν σμικρὸν αὐτῆς ῥᾴδιον ἄῳον. ὃ δὲ κυρτὸν ὑπὸ μετωφρυον βλέπειν ὑπὸ τὸ ἀετωκείμενα τὰ κορυφῆς, ἡ ὑπὸ ἰνίον ἀγκυλῆ, ἡ ἕπου τὰ μεταπτώματα προσδέδυκεν. αὕτη ἡ ὑπόδεσις μὲν τῆς λαγῳοῦς ἧς πρόχειρά ἐ λαγῳοὺς ὑπὸ πᾶς δυσρεπιτεύκτου.

CAPUT XXI.

Epaneſis aut ſuperpoſitio Glaucii.

IDonea eſt & quibus calvariæ deligatio, ſed multò ſecurior. Peracta igitur calvariæ deligatione, lepus ſine auribus ſuperinjicitur implicaturve, ne copioſè loquar.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κα'.

Ἐπάνεσις ἢ ὑπερθέτησις Γλαυκίου.

ΑΡμάζει μὲν ἐφ' ὧν ἧ ὁ ἐπιγκεφαλὶς· ὑπὸ δὲ πολὺ ἀσφαλεστέρα. μᾶλλον δὲ τὸ ἐπιγκεφαλίδα, ὁ λαγῳὸς χωρὶς ὠτῶν ὑπιπλέκεται· ἵνα μὴ πολυλογῶμεν.

CAPUT XXII.

Baſilica aut regia deligatio.

HÆc deligatio quibus & ſine authore Thaïs idonea eſt. Dico verò, ſincipiti ac vicinis ejus locis: Sic autem conficitur. Commenſam faſciæ partem ſuper faciem demiſſam ſinito, ſpiramque à ſincipite directò quaſi ad occiput trahito; Inde verò deflectentem ſub auris fibram in ſinciput, & obliquè ad occiput ducito. Ab occipite obliquè ad oppoſitas partes & ad ſinciput actempora ſub auris fibram, deinde ad occiput. Poſtea dimiſſum ſuper faciem faſciæ caput reducendo ſuper frontem ter in aſcenſu replicato, quò gradatim ſibi mutuò incumbant, ſicque poſteà in ipſam frontalem faſciam invehito.

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κβ'.

Βασιλικός.

ΑΡμάζει μὲν ἐφ' ὧν ἡ ἀδέσποτος Θαΐς, λέγω δὲ ὑπὸ βρέγματος ἡ τὸ πλησίον τόπων· συνεπιδῆται ἡ ὕπτις μέσος ἐσπὰς τὸ ἐμπίπτον παρειμένον, ἄγει δὲ σπεῖραμα ἀπὸ βρέγματος ἐπὶ δύσεις ὡς ὑπὸ ἰνίον· ἐκδύσει δὲ παλλάξας ἄγε ὑπὸ λοβὸν ὠτός. ὑπὸ βρέγμα, ἀπὸ λοβοῦ ὑπὸ ἰνίον, ἀπὸ ἰνίου λοξὰς ὑπὸ τὰ αὐτικεφάλια μέρη, ἀπὸ ὑπὸ βρέγμα, κρόταφον ὑπὸ λοβὸν ὠτός, εἶτ' ἐπ' ἰνίον. ἔπειτα τὸ ἀπὸ προσώπου παρειμένου ἀρχὴν ἀναλαγών. πάλιν ἀπὸ μετώπου πρὸς καθ' ἑκάτερα, ὥστε καθημένδυν ἀλλήλαις ἐπικεῖσθαι· ἐπ' ὦπαν κατ' αὐτὸ ἐπάγειν τὸ μεταπτώματα.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κγ'. οε'

Φορβεὰ ἡμιτόμου, Θαία, ἣν μονομερῆ καλοῦσιν.

ΑΡμόζει μὲν ἐφ' ὧν καθ' ἓν μέρος ἐπιδέσεως ἥλωκεν ἕλκος, ὅταν τραύματος χάριν, ἢ ἐξαρθρήματος, ἢ τοῦ κυνικοῦ καλουμένου σπασμοῦ, ἢ ἄλλου τινὸς ἀρχὴ καὶ ἰνίου λοξὴ ὑπὲρ κορυφὴν ἐπὶ βρέγμα κρόταφον, παρειάς· εἶθ' B ὑπὸ γλουτὸν καὶ λοξὸν ὡς πρὸς αὐχενιαῖον, ὅπερ ἰνίου· ἀπὸ ἰνίου ὑπὲρ γλουτὸν λοξοὺς ὥσπερ χ μὴ ἢ γλουτὸν ἐπὶ ἰνίου· αἱ δὲ ἐπινομαὶ κατὰ τὸ αὐτό. ὅταν δὲ ἄνω τινὰ συμφέρῃ ἐπιδεῖν, συντελοῦσι καὶ αὗται καὶ κάτωθεν ἀνῶν ὕπερ. ἀρχὴ ὑπὲρ ἰνίου ὃ καλεῖται ὑπὸ λοξὸν ὡς ὑπὸ γλουτὸν· εἶτα παρειάς, εἶτα λοξὴ ὑπὲρ βρέγματος ἰνίου χ εἰς γλουτὸν, καὶ μετωπιαία.

CAPUT XXIII.

Capistrum semisectum, quam Thaiam unicæ partis vocitant.

HÆc deligatio iis congruit, quibus unicâ parte ob vulnus, aut luxationem, aut cynicum vocatum spasmum, aut aliam quandam ob causam, maxillam devincire volumus. *Fasciæ* caput orsum sitab occipite, obliquum ad verticem, sinciput, ac temporum alterum maxillaris feretur; deinde sub mentum & auris oppositæ fibram ad occiput. Ab occipite ad mentum & aurium fibras: Atque post mentinam in occiput. Hi in iis sunt ita circuitus, si supernè deorsùm devincire conferat. Ipsa verò deligatio perficitur etiam infernè sursùm hoc modo. Caput fasciæ ordiatur ab occipitio, spira sub auris fibram, sub mentum ducatur; deinde maxillaris, posteà obliqua ad sinciput & occiput, mox mentina & frontalis.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κδ'. οδ'

Φορβεὰ ἡμερής.

ΑΡμόζουσα εὑρίσκεται αὕτη, ἐφ' ὧν κατ' ἀμφότερα τὰ μέρη τῆς γλουτοῦ, ἢ ἐξαρθρήματος, ἢ τι ἄλλο μέρος τῆς ἐπὶ τῆς μετωπιαίας εἰρημένον ἔστιν. ἀρχὴ κατ' ἰνίου λοξὴ ὑπὲρ κορυφὴν, βρέγμα, καὶ παρειὰς ὑπὸ γλουτὸν ἕως ἐναντίας κειμένης γναθων παρειᾶς, καὶ ἐπὶ βρέγμα τῆς ἑτερομερεθελημένης, ἕως χάσμα γένεσθαι. εἶτα ἐπὶ ἰνίου, καὶ ὑπὸ λοξὸν ὡς· γλουτὸν ἐπὶ ἰνίου χ μετωπιαία.

CAPUT XXIV.

Capistrum bimembre.

IDoneum id comperitur quibus utrarumque maxillæ partium aut luxationes obtigerint, aut quidam alius affectus, qui in unimembri *capistro* numeratus est. Caput *fasciæ* ad occiput, obliqua *spira* per verticem ad sinciput, & genas, sub mentum feratur. Deinde contraria maxillis incumbens pareias etiam ad sinciput, super priùs injectam, quoad decussis fiat; posteà ad occiput & sub auris fibram & mentum; ad occiput denique frontalis circuitus ducatur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κε'. οε'

Η αὕτη κάτωθεν ἄνω.

ΑΡχὴ ὑπὸ ἰνίου ὡς πρὸς γλουτὸν, εἶτα παρειὰς ἐς λοξὴν ὑπὲρ κορυφὴν, ἐπὶ ἰνίου ὑπὸ λοξὸν, ὡς πρὸς αὐχενιαῖον ὑπὸ γλουτὸν· ἔπειτα παρειάς· ἔπειτα λοξὴ χ βρέγματος ἐπὶ ἰνίου· εἶτα μετωπιαία.

CAPUT XXV.

Idem capistrum ascendens *vel infernè sursùm.*

PRimum caput sub auris inio orditur, & ad genialem. Deinde pareias, & obliqua à vertice ad occiput sub auris oppositæ fibram & sub mentum. Posteà pareias *struatur*. Mox obliqua à sincipite ad occiput. Postremo frontalis *fascia*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κς'. οϛ'.

Η αὖτη ἀπὸ δύο ἀρχῶν ἄνωθεν κάτω.

ΗΜεσότης τοῦ ἰνίου ἐπιδέσθω τῷ ἑλίγματα ἀπὸ κορυφῆς ὑπὸ λοξοὺς ἐπὶ βρέγμα ἴνα κατ' αὐτοὺς χάσματα γένῃ, εἶτ' ἐπὶ παρειὰς, ὑπὸ γλουτὸν, ὑπὸ λοξοὺς ὥσπερ, ἐπὶ ἰνίου· ἀπὸ ἰνίου κυκλοτερῶς ἐπὶ μέτωπον χ ἰνίου· εἶτα γλουτὸν καὶ μετωπιαῖον· αἱ δὲ ἐπινομαὶ κατὰ τὸ αὐτό.

CAPUT XXVI.

Idem capistrum à duobus capitibus descendens, vel supernè deorsùm.

FAsciæ medium occipiti imponatur. A vertice vero obliquè ad sinciput circunvolutiones quo his chiasmus fiat. Deinde per malas sub mentum ad aurium fibras ad occiput, ab occipite in orbem ad frontem & occiput. Posteà tum maxillarem, tum frontalem fasciam *struito*, & super ipsas circuitus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κζ'. οζ'

Η αὐτὴ ἄλλως.

ΗΜεσότης κοῦ μετώπου τῷ ἀπειρέμῳ ἐπὶ ἰνίου καὶ κατ' αὐτοὺς χάσμα· εἶτα ὑπὸ λοξοὺς

CAPUT XXVII.

Idem aliter.

MEdium super frontem; spiræ ad occiput; & his chiasmus. Deinde infrà aurium fibras

fibras ſub mentum. Poſteà faſciæ maxillares etiam ad ſinciput; obliquæ ad occiput. Poſtremò tum maxillaris, tum frontalis ſtruatur.

A ὤπων ὑπ' αὐθρεαῦα. εἶτα παρῳὰς ἢ ἐπὶ βρέγμα, λοξὴ ἐπὶ ἰνίον· εἶτα γναθικὰς ἢ μετωπιαίας.

CAPUT XXVIII.

Aliter.

MEdium ſuper occiput. Capita ſub aurium fibras ad mentum. Deinde maxillaris & reliqua præcedenti conſimiliter ſtruantur.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κη'.

Αλλως.

ΜΕσότης κατ' ἰνίον ἀφ' ἁρπαὶ ὑπὸ λοβοὺς ὤπων, ὑπὸ γναθίον. ἔπειτα παρῳὰς ἢ τὰ λοιπὰ ὁμοίως τῇ πρὸς ζώτης.

CAPUT XXIX.

Obliquum capiſtrum unimembre, quod vicinas auris partes, & ad inferioris maxillæ roſtra poſitas devincit.

CAput *faſciæ* ſuper occiput injiciatur. Spira ſub auris fibram ad tempora ac ſinciput ducatur, obliquè ad occiput & frontalem. Circuitus autem ſuper has partes, plures. Sic deligatio ſtruenda eſt infernè ſurſùm, vel ſupernè deorsùm. Ita deligationes conferunt ab occipite, obliqua ad verticem, ſinciput, atque tempora ſub auris fibram ad occiput, ſiatque frontalis.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κθ'.

Λοξὴ φορβεᾶ μονομερής· ἐπιδέουσα τὰ πλησίον ὠτὸς, καὶ τὴν κόρωνα τῆς κάτω γνάθου.

ΑΡχὴ κατ' ἰνίον· ὃ σπείσμα ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς ἐπὶ κρόταφον· ἐπιφορεῖσμα λοξὰς ἐπὶ ἰνίον· καὶ μετωπιαίας, αἳ δὴ ἐπιπομπὴ τῶν ἄνωθεν ἐπὶ πλέον. ἐπιδέουσι δὲ ὅτε κάτωθεν ἄνω, ἢ ἄνωθεν. συμφέρει δ' ὅτως ἐπιδεῖσθαι. ἀρχὴ κατ' ἰνίον λοξὴ ἐπὶ καρυφὴν βρέγμα, καὶ κρόταφον· ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς ἐπὶ ἰνίον, καὶ μετωπιαία.

CAPUT XXX.

Deligatio bimembris quam quidam leporem ſine auribus, quidam ſemirhombum, aut laterculum vocitant, quum ad frontem aut ſincipitis partes porrigatur.

CAput *faſciæ* ab occipitio ordiatur. Spira ſub auris fibram ad tempora & ſinciput. Obliquè ad occiput, & frontalis ad externum oculi canthum, atque ad ſinciput. Obliqua ad occiput. Ab occipite obliqua ad ſinciput *ducatur*, quæ præcedenti oppoſita ſinciput decuſſat. Deinde ſub auris fibram ad occiput feratur, frontaliſque opus perficiat.

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λ.

Διμερὴς ἣν ἔνιες λαγωὸν καλοῦσιν. οἱ δὲ ἡμιῤῥόμβιον, ἢ πλινθίον· ἐπειδὴ ὃ σπεῖσμα πόπωρ, ἢ μέρη βρέγματος.

ΑΡχὴ κατ' ἰνίον. ὃ σπείσμα ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς ἐπὶ κρόταφον καὶ βρέγμα. λοξὰς ἐπὶ ἰνίον· καὶ μετωπιαία σπεῖσμα τὸ ἔξω κάμπον· καὶ ἐπὶ βρέγμα· λοξὴ ἐπὶ ἰνίον· ἀπὸ ἰνίου λοξὴ ἐπὶ βρέγμα ἀντικειμένη τῇ πρὸ αὐτῆς χάζυσα ὃ βρέγμα. εἶθ' ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς ἐπὶ ἰνίον, καὶ μετωπιαία.

CAPUT XXXI.

Eadem deligatio biceps deſcendens *ſupernè deorsùm.*

E

MEdium ſuper occiput injiciatur. Capita per verticem ad ſinciput ducta chiaſmum in eo faciunt. Deinde ſub aurium fibras ad occiput. Poſteà frontalis admoveatur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λα'.

Η αὐτὴ ἀπὸ δύο ἀρχῶν ἄνωθεν κάτω.

ΗΜεσότης κατ' ἰνίον. αἱ ἀρχαὶ ἐπὶ κρυφὴν βρέγματος χάσμα ποιοῦσι καθ' αὑτὸ· εἶθ' ὑπὸ λοβοὺς ὤπων ἐπὶ ἰνίον. εἶτα μετωπιαία.

CAPUT XXXII.

Eadem deligatio aſcendens, *vel infernè ſurſùm.*

F

MEdium ſupra occiput ſtatuatur. Capita ſub aurium fibras ad externos oculorum angulos *ducantur*. Deinde ad ſinciput & occiput. Poſteà frontalis poſita ſit faſcia, quidam quoque mentinam admovent.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λβ'.

Η αὐτὴ κάτωθεν ἄνω.

ΗΜεσότης κατ' ἰνίον. αἱ ἀρχαὶ ὑπὸ λοβοὺς ὤπων ἐπὶ τοὺς ἔξωθεν κάμπους· εἶτ' ἐπὶ βρέγμα καὶ ἰνίον. εἶτα μετωπιαία· ἔνιοι καὶ γναθίδα προσεπίθασαν.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λγ'. οὐε.

Ανεζευγμένος.

Τὴν εὐθεῖαν ἡμιερῆ φορβέᾳ ἐπιδήσαντες χωρὶς τῆς γναθίδος ἐπὶ τέλος ἐπὶ θ ὕψωμα τῆς ῥινὸς ἀπάγομεν εἶτ' ἐπὶ ἰνίον καὶ περιαγαγόντες περιαποδέδομεν.

CAPUT XXXIII.

Conjugata deligatio.

Rectum bimembre capistrum devinctum citra mentinam in fine ad nasi summitatem reducimus, deinde ad occiput, coronariamque adjicimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ. λδ'. οὐε.

B

Διεζευγμένος Καυκίᾳ.

Ομοίως τῷ ἀνεζευγμένῳ ἐπιδεδεμένα, ἓν δὲ γναθίδα περιαποδέδομεν.

CAPUT XXXIV.

Disjuncta Glaucii deligatio.

Simili modo conjugatæ fasciationi factæ mentinam addimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λε'. οὐϛ'.

Γεμινιόνος περικεφαλαία ἐν μονομαχίαις.

Ἄνω τὴν ἁρμοζὴν ὅπου τῷ κροτάφῳ πολλὰ μέρη τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν παρειῶν ἐλάττων πεῖται. τῇ λοιπῇ ἡμιερεῖ φορβέᾳ συνεπίδησον, καὶ μετὰ ταῦτα, καὶ γλαυκίᾳ σκάφιον· εἶτα ὅπου καὶ ἡμιερὴς φορβέα. ἔνιοι θεατρικώτερον βουλόμενοι κέφαλον ἐπομιμήσασθαι ὑπῆρξάπλοιον. ἢ αὐτὴ τῷ ἄνω ; καὶ αὐτοῦ τῆς λοιπῆς φορβέας ἓν τῷ γναθίδων.

C

CAPUT XXXV.

Galea gladiaturæ genas tegens.

Hæc iis congruit qui in multis capitis, ac genarum partibus vulnus habent. Obliquâ fasciâ bimembre capistrum convincito. Postèa quoque Glaucii scopham, ac deinceps ita bimembra capistra repetes. Nonnulli hanc deligationem spectaculo celebriorem desiderantes cephalum comparatum assuunt. Hæc alio modo tum citra capistrum, tum citra mentinas conficitur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λϛ'. οὐζ'.

Ἄλλως περικεφαλαία περὶ τῷ αὐτῷ.

Συμμέσου μέσης τῆς ταινίας ἐούσης καὶ προσώπῳ κρέμαμένης, ἥτις ὁ ἀπίσημα ἐπὶ βιβθείας ἔχει ἰνίον κατειλημένον ὑπὸ τὴν βιβθίαν φορβέαν μέχρι μέσης σκεπούσης ὅλης παρειὰ καὶ τὴν κεφαλῆς, καὶ ἐπὶ τέλος τὴν καὶ προσώπου παρηρτῆσθαι ἀγκυλώσεις βυσσινοῦς· ἐπὶ κορυφὴν ἄπαγε ἑκάτερον ἰνίον καὶ περίθεσθαι ὁμοίως ἐκ θλης ὑπὸ τὰς λοβούς.

D

CAPUT XXXVI.

Aliter ad eadem galea.

Quum commoderatam fasciæ partem in faciem pendere siveris, è directo ad occiput spiram diducito. Indeque rectum capistrum devinciendo confice, quoad universam genam caputque contexeris. Atque tandem demissum super faciem caput rectâ per verticem reflectendo ad occiput reducito, eodemque modo si velis fibræ admotum deligato.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λϛ'. οὐη

Λαγωὸς μετ' ὤπαν.

Τὸ ἡμιῤῥόμβιον περιλαβὸν τὰ καλούμενα ὦπα ὦπας ὑπομοιοῦ ἐξ). ὑπόδησαι δ' ἤτοι δύο περιπείας χωρὶς ἐν μονομαχίαις, ἢ χωρὶς θ' κράτημα γίνεται τῆς κεφαλῆς ἐπὶ περιπόντα ὑπὸς συμπλώματος μεθοδεύομεν. ἀλλ' εἰ μὲν δύο περιπείας ἔσεσθαι ὑπόδεσιν βεβαίαν ἕξει· δεῖ δὲ τοῦτο, καὶ ἐν μέσῳ δ μετώπῳ πεπάσθαι. ὅπου γὰρ αἱ τὸ ἐμφέρεσθαι θεὸς ὁ ζῶον ὑποπόζει. εἰ δὲ κράτημα μεγάλα· ἵνα τὸ λοβόμορφος τὸ δακτύλων ἀγκύλαι, κράτη δυοῖν καὶ ἐν μέσῳ.

E

Lepus auritus.

Semirhombus vocatus aures adeptus ita nominatur. Deligatur autem aut decoris gratiâ in gladiatoriis duellis, aut ut caput in alicujus faciei symptomatis curatione contineatur. At si decoris gratiâ deligatio fiat, hæ breves sint aures oportet, & ut in media fronte ejiciendæ. Sic enim animalis effigiem servant. Si verò capitis continendi gratiâ, magnæ, quò quis curvos digitos fortitus, etiam in medio continere queat.

F

ΦΕΦΑΛΑΙΟΝ λή. οὐϛ'

Ἄλλως περὶ τοὺς κροτάφους.

Επιπλήσσει δ' ὦπας. ὁ βρόχος ὁ καλούμενος βουκολικὸς ἢ δι' ἀγκυλωμάτων (στενώτερον δ' ὅταν περὶ βρόχον ἐκδεδέκαμεν πολλάκις) ἐξ ἑνὸς μέσης δ' ἐπιδέσμου ἐπὶ μετώπου ἕως τῆς, καὶ ἐπ' αὐτὰ ἐπιπλήσσει δ ἡμιῤῥόμβιον, ἢ πλησίον καλούμενον.

CAPUT XXXVIII

Alius lepus ad tempora.

Ita verò perficitur. Qui laqueus pastoralis aut persinus (concisè libro de laqueis plerunque tradidimus) ex una fasciæ parte in fronte locatur, atque super hunc perficitur semirhombus, aut qui lacerculus vocitatur.

A

CAPUT XXXIX.

Simplex oculus, aut tenuis oculatio.

AB occipite exordium. Spira per verticem ad ſinciput,& intercilium ducatur oculum contectura. Deinde ſub auris fibram ad oculum etiam ad occiput. Poſtremò ad frontem.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λθ'. οξα'

Ἁπλοῦς ὀφθαλμὸς, ἢ ὁμαλώτατος λεπτός.

ΑΡχὴ καὶ ἴνίσ. ὁ ἀσείσμα ἐπὶ κορυφῆ, ἐπὶ βρέγμα μεσόφρυον ὀφθαλμῶν ὥστε καλύψαι. Εἶτ' ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς. ἐπὶ ἴνίον. εἶτα μετωπιαῖα.

B

CAPUT XL.

Idem oculus aſcendens, *vel inſernè ſurſùm ductus.*

EXordium ab occipitio. Circunvolutio per verticem , ſinciput , intercilium ad oculum feratur. Deinde ſub auris fibram ad oculum, ad ſinciput, ad occiput. Poſtremò frontalis ſit deligatio.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μ'. οξβ'

Η αὐτὸς κεφαλή.

ΑΡχὴ καὶ ἴνίσ. ὁ ἀσείσμα ἐπὶ κορυφῆ βρέγμα μεσόφρυον ἐπὶ ὀφθαλμῶν εἶτα ὑπὲρ τὸ πτερύγιον ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς ἐπὶ ὀφθαλμῶν ἐπὶ βρέγμα, ἐπὶ ἴνίον. εἶτα μετωπιαῖα.

C

CAPUT XLI.

Duplus oculus ſupernè deorsùm ductum habens.

CAput *faſciæ* ſuper occiput injiciatur. Circunvolutio per verticem , ſinciput, ſuperciliorum interſtitium , ad oculum. Deinde ſub auris oppoſitæ fibram ad oculum alterum, ſuperciliorum interſtitium , ſinciput & ad occiput ; mox ad frontem. Deliganti licet quoque primo inverſo deligationis ordine, infernè ſurſùm deligationem ducere , ſi id conferat.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μα'. οξγ'

Διπλοῦς ὀφθαλμὸς αὐωθεν τὰς ἐπαγωγὰς ἔχων.

ΑΡχὴ καὶ ἴνίσ. ὁ ἐξέλιμα κορυφῆ, βρέγμα, μεσόφρυον ἐπὶ ὀφθαλμόν. ἔνθ' ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς αὐτοκεφάλου ἐπ' ὀφθαλμὸν τὸ ἕτερον ; μεσόφρυον, βρέγμα, ἐπὶ ἴνίον ; εἶτα μετωπιαῖα. διὰ τοῦ ἀκατέλιπτα τὸ ἀριστερὸν ὑπὸ τὸν ἐναντίον ὑπιόντα αὖθις ὑπὸ τὸν ἕτερον ὠτὸς συμφέρει.

D

CAPUT XLII.

Duplus oculus biceps ſupernè deorsùm ſive deſcendens.

MEdium ad occiput injiciatur. Capita ad verticem,ad ſinciput,glabellam:hoc etiam ipſo modo chiaſmum efficiunt ; deinde ad oculos, & ad aurium fibras , ad occiput , & ad frontem *abit evolutio.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μβ'. οξδ'

Διπλοῦς ἀπὸ δύο ἀρχῶν αὐωθεν κάτω.

ΜΕσότης καὶ ἴνίσ. ἀρχαὶ ἐπὶ κορυφῆ, ἐπὶ βρέγμα μεσόφρυον ; ἔνθ καὶ αὐτὸ τοῦτο χιάζεσθαι. εἶτα ἐπὶ ὀφθαλμοὺς, καὶ ὑπὸ λοβοὺς τῶν ὠτῶν. ἐπὶ ἴνίον. καὶ μετωπιαῖα.

E

CAPUT XLIII.

Aliter.

MEdium faſciæ ſuper frontem injiciatur; ad occipitium capita. Ab occipite chiaſmus fiat, ac præcedenti hanc ſimilem deligationem effice.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μγ'. οξε'

Αλλως.

ΜΕσότης τοῦ μετώπου· αἱ ἀρχαὶ ἐπὶ ἴνίον· ἀπὸ ἰνίου χιασθῆναι, καὶ ὁμοίως τῇ πρὸ ταύτης ἐπιδέσει.

F

CAPUT XLIV.

Oculus rectus unimembris.

MEdium faſciæ ſuper occiput, ſpira ad verticem, ſinciput,& oculum è directo evolvatur, per triangulum ſub mentum, auris fibram ad occiput & frontem.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μδ'. οξς'

Οφθαλμὸς διὰ μονομερής.

ΑΡχὴ καὶ ἴνίσ. ὁ ἀσείσμα ἐπὶ κορυφῆ, βρέγμα, ὀφθαλμὸν ἐπ' ἀριστερὰ ; ἐπὶ χάλινον ὑπὸ γνάθιον καὶ λοβὸν ὠτὸς. ἐπὶ ἴνίον καὶ μετωπιαῖα.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μέ. οὐ

Διπλοῦς ἐξ αὐτοῦ.

Πρὸ τῆς μετωπιαίας ἀπὸ ἰνίου δεῖ ἕτερον ὀφθαλμὸν αὐτικείμενον λαβεῖν ἐπάγοντα καὶ βιβλίας ἐπὶ χαλινὸν, ὑπὸ γνάθιον δεῖ τὴν ἑτέρου ὀφθαλμοῦ, καὶ ἐπ' αὐτικείμενον λοβὸν ἐπὶ ἰνίον, καὶ μετωπιαίαν.

CAPUT XLV.

Duplex ex eodem ductus.

PRæ frontali ab occipitio ad alterum oculum oppositum ducatur fascia, directéque ad labiorum oras sub mentum in alterum oculum, & per oppositam auris fibram ad occipitium, ac tum frontalis fiat.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μζ'. οὐ

Ὁ αὐτὸς κάτωθεν.

Ἀρχὴ ὑπὸ ἰνίῳ· δι' ἑλίγματος ὑπὸ λοβὸν ὠτός· ἔξωθεν ὑπὸ γνάθιον ἐπὶ χαλινὸν· ὀφθαλμὸν· ἐπὶ βρέγμα καὶ ἐπὶ ἰνίον. εἶθ' ὑπὸ λοβὸν, καὶ ὑπὸ γνάθιον αὐτικείμενον χαλινὸν, ὀφθαλμὸν· μεσόρρυνα, καὶ αὖτε χάσμα· εἶτα ὑπὸ βρέγμα καὶ ἰνίον· εἶτα μετωπιαία.

CAPUT XLVI.

Idem ascendens, vel inferiè sursum.

CAput sub occipitio locetur; circumvolutio sub auris fibram, mox sub mentum in labiorum oram, oculum, ac sinciput, & ad occiput. Deinde sub auris fibram, & sub mentum & oppositum oris angulum, oculum & superciliorum interstitium, ibique chiasmus; posteà sub sinciput & occiput. Postremò frontalis *condatur*.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μζ'. οὐ

Ὁ αὐτὸς ἀπὸ δύο ἀρχῶν.

Ὁμοίως ταῖ λοξοῖ τῆς ἀδελφῆς μεσότητος καὶ ἰνίῳ καὶ ἢ κάτωθεν ἀγομένων τῇ ἀρχῇ τῇ ὑπὸ γνάθιον μεσότης.

CAPUT XLVII.

Idem biceps oculus, sive à duobus capitibus.

QUum fasciæ medium oculo obliquo consimili modo super occiput positum fuerit, & aut sursùm, aut deorsum ductis capitibus sub mentum *fasciæ* medium ponitur.

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μή. οὖ

Σχισὸς ὀπὶ ῥινός.

Πλάτος ἑκάστου τελαμῶνος ὅσον σκεπάσαι τὼ ῥινὰ μήκει ᾗ ὡς ἁπλοῦν ἀπὸ ῥινὸς ἐπ' ἀμφοτέρας ἐπὶ ἰνίον διάκαθαι χρείαν. Τὼ δὲ χαλινὼ ζεύξαντε καὶ ἰνίῳ· ὃ δὲ λοιπὸν ἀμφοῖν ἀμφοτέρας ἐπὶ κορυφὴν βρέγματος ῥινὸς ὑφωμένω· ὃ δὲ λοιπὸν περιόμενον κατὰ μέσον πρόσωπον, ὃ μὲν χαλάσαντε ἐπ' ἀμφοτέρας εἰς σκέλη δύο ἄχρι τῶν ἀνω χείλεος ἑπόμενα ὅπως ἄλλο ἄλλῳ ἐφαρμόζοις, ξυμπεκτέσθω ᾗ τὸ μεσότητα ἀμφοτέρων ὑπὸ σφαιρίῳ τῆς ῥινός, καὶ ἔπειτα περιόμενον τὸ μέσον πρόσωπον σκελαῖ· ἀγομένω τε ταῖς ἀρχαῖς ὑπὸ λοβοὺς ὠτων ἄνω· ἰνίον καὶ τῆς μέσης βλεμμύος χάσμα ποιοῦντες. δόντες τὸ ὑπηρέτη ἐξῆς καὶ τὸ μέσου πρόσωπον σκέλη ἀγομένω· αὐαγκλάσαντες πρὸς ἑκάτερον μέρος τὸ ῥινὸς ἐπὶ μετόφρυον, καὶ αὖτε χάσμα γένεσθαι καὶ τὰς ἀρχὰς λοξοῦς ἐπὶ κορυφὴν ἐπὶ ἰνίον ἀφάψοντές τε πρὸς ὃ αὖτε πέρας, ἐπάγοντο τὰς ἐγκεκαταμμένας ὑπὸ τὸ ὑπηρέτου ἀρχὰς μετωπιαίας συμπεπλεγμένω· ἔστω δὲ πέρας τοῦ ἄλλου ἢ μέσον πρόσωπον· ὡς αὐτίκα ὄν πλαγίων τὸ κεφαλῆς ἀναλαμβανομένων.

CAPUT XLVIII.

Schistus ad nasum.

TAntam latitudinem quæque scissa fasciola sortiatur, quanta nasum queat tegere. Longitudine verò tanta sit ut duplicata à naso rectà ad occiput procedere possit. Caput fasciæ super occiput collocamus, residuum vero è directo ad verticem sincipitis & nasi summitatem ducimus. Reliquum autem demissum in faciem, quod etiam rectâ lineâ in duo crura scindimus adusque superius labrum, deinde alterius anguſtæ fasciolæ ob longioris meditullium sub nasi orbiculo, & in demissis in faciem cruribus ponimus. Atque capita sub aurium fibras, sub occiput, super faciem priùs injectam, chiasmo figurato ducimus, Quibus autem ministro commissis, ordine super faciem crura ducimus, his ab utraque nasi parte ad glabellam reflexis super ipsum decussis fiet, obliquéque capitibus supra verticem, occiput versùs, ad ipsum etiam extremum alligatis capita à ministro contenta reducimus, quibus frontales fascias conficimus, *ut* extrema inter se nodo, aut fibula è capitis latere revocentur.

E

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μθ'. οὖ.

Σφενδόνη ἐπὶ ῥινὸς ὀν πέντε σκελίοις.

ΣΧίζομεν δ' ῥάκος σκέλη τέσσαρα, δ' μέσον συμπλεκές ἐῶντες ὃ δ' ὑπὸ δ' σφαίριον ζεύξαντες τὰς ὑπερκειμένας κάτω παρίεμεν· τὰς δ' ὑποκειμένας πρόσω πίεσ ἄγομεν

ad genas, & externos ad sinciput oculorum angulos ducimus, decussíque formata, ministro continere imperamus. Alia vero duo capita sub fibras ad occiput; ab occipite in orbem chiasmo delineato, ad frontem & capitis partem revocamus, & quæ continebantur, ea ad occiput ducta deligamus.

A ἐπὶ τὰ μῆλα, καὶ ἔσω κινοῦσι ἐπὶ βρέγμα· καὶ χιάσαντες σωτέχειν ἀναπρέπει καλοῦμεν· τὰς δ' ἄλλας δύο ἄρχας ἀπὸ δυοῖν ἐπὶ ἴνίον χιάσαντες ἐγκυκλίους ἐπὶ μέτωπον καὶ ἐπὶ μέσης τῆς κεφαλῆς ἀναλαμβάνομεν. καὶ τὰς ὀφθαλμοῦ μέρας ἐπὶ ἴνίον ἄγοντες καθαλαμβάνομεν.

CAPUT L.

Eadem trifasciola.

VNum fasciolæ medium sub orbiculo positum sit, capita verò ad externos oculi angulos ac sinciput, & decussata retineantur: Alterum medium sub nasi orbiculo. Cætera verò capita & sub fibras aurium, & ad occiput connectuntur, tertium medium super frontem, capita verò in orbem ad caput ducantur, & super capitis partem nodus fiat.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ν'.

Ἡ αὐτὴ ὀν τειῶν ταινιδίων.

B Μία ἡ μεσότης ὑπὸ σφαῖρον· αἱ δ' ἄρχαι ἐπὶ τοὺς ἔξω κροτοὺς ἐπὶ βρέγμα καὶ χιαζεῖσαι διαπεπλάσθωσαν· ἄλλη δ' ἡ μεσότης ὑπὸ ὃ σφαῖρον τῆς ῥινός· αἱ δ' ἄρχαι καὶ ὑπὸ λοβοὺς, καὶ ἐπὶ ἴνίον ἀμμαθῶσι, εἶτα μεσότης καὶ μετώπου· αἱ δ' ἄρχαι ἐκάτερθεν πρὸς τὸν κροτάφους, καὶ ὃ ἄμμα τῶνδε μέσης τῆς κεφαλῆς.

CAPUT II.

Eadem funda trifasciola.

MEdium sub nasi orbiculo. Capita per externos oculorum angulos ad sinciput similiter decussata contineantur. Alterum medium super nasi orbiculum: capita sub aurium fibras ad occiput; ab occipite circa caput decussatio fiat, ac in orbem ducta ad frontem *ferantur*. Nodus à capitis lateribus *fundam finiat*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ να'.

C Ἡ αὐτὴ ὀν δύο ταινιδίων.

Μία μεσότης ὑπὸ σφαιρίῳ· αἱ δ' ἄρχαι ἐπὶ τοὺς ἔξω κροτοὺς ἐπὶ βρέγμα καὶ χιαζεῖσαι ὁμοίως διαπεπλάσθωσαν· ἑτέρα ἡ μεσότης ὑπὸ ὃ σφαῖρον, αἱ δ' ἄρχαι ὑπὸ λοβοὺς, ἐπὶ ἴνίον· ἀπὸ ἴνίου χιαζεῖσαι περὶ κεφαλὴν, ἐγκύκλιοι ἐπὶ μέτωπον· ὃ δ' ἄμμα ὀν πλαγίων τῆ κεφαλῆς.

CAPUT LII.

Nasus ex duabus fasciolis.

ALtera fasciola rectà naso incumbente, ejus medium à projecta fronte demissum sinimus. Alterum verò medium à facie pendulum rectâ lineâ per verticem ad occiput adducimus. Alterius autem fasciolæ medio sub nasi orbiculum injecto, capita sub aurium fibras etiam ad occiput ducimus. His in occipite decussatis, caput à facie demissum, suprà priùs injectam fasciam rectà ad verticem & occiput adducimus. Atque per crura super occiput decussata capita comprehendentes frontalem construimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νβ'.

D Ῥὶς ὀν δύο ταινιδίων.

THς ἑτέρας ἐπ' ὀδόντος τῆ ῥινὶ ὑπικειμένης, ὃ μὲν ἥμισυ καὶ τὸ προκειμένου μετώπου προκείμενον ἐῶμεν· ὃ δ' ἥμισυ καὶ τὸ προσώπου προκείμενον, ἐπ' ὀδόντος ἀπὸ κορυφὴν ἐπὶ ἴνίον ἀπαγόμεν· τῆς δ' ἑτέρας τὸ μεσότητα ὑπὸ σφαιρίῳ ζεύξαντες τὰς ἄρχας ὑπὸ λοβοὺς ὧπερ ἐπὶ ἴνίον ἀγόμεν, χιάσαντες καὶ ἐπὶ ἴνίῳ, ὅπως τὸ καὶ τὸ προσώπου προκείμενον αἰχμὴ ἀπάντων καὶ τὸ προκεκαθαιμένης, ἐπὶ κορυφὴν ἐπὶ ἴνίον ὀδόντος ἀπάγομεν. ἔξωθεν δὲ τὸ κεχιασμένων καὶ ἴνίῳ καθαλαμβανόμενοι τὰς ἄρχας, μετώπου σωτελοῦμεν.

CAPUT LIII.

Accipiter ad nasum ex tribus fasciolis.

MEdium unius fasciæ sub nasi orbiculo sedeat: Capita verò à nasi lateribus ad glabellam ferantur, ubi & decussata rectà prope verticem ad occiput ducantur, ibique contineantur. Secundæ meditullium super nasi orbiculum; capita verò sub aurium fibras ad occiput vehantur; illicque tum inter se, tùm cum iis quæ retinentur nodo devinciantur. Tertiæ medium super frontem, capita verò in orbem circum caput, nodus autem ad capitis partem deligationem perficiat.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νγ'.

Ἱέραξ ὀν ῥινὸς ὀν τειῶν ταινιδίων.

ENὸς μεσότης ὑπὸ σφαιρίῳ· αἱ δ' ἄρχαι ὀν πλαγίων τῆ ῥινὸς μεσόφρυον, ὅπως καὶ χιαζεῖσαι διαπλάσθωσαν ἐπ' ὀδόντος τῶνδε κορυφὴν ὑπὸ ἰδίων καὶ διαπεπλάσθωσαν. δευτέρου μεσότης ὃ ὑπὸ ὃ σφαιρίῳ τῆ ῥινὸς, αἱ δ' ἄρχαι ὑπὸ λοβοὺς ὧπερ ἐπὶ ἴνίον καὶ ἀμμαπλέξθωσαν ἐπὶ ἀλλήλας καὶ ἐπὶ τὰς ὀφθαλμοῦ μέρας· εἶτα μεσότης καὶ μετώπου, αἱ δ' ἄρχαι ἐγκύκλιοι τῶνδε κεφαλῆς· ὃ δ' ἄμμα τῶνδε μέρος τῆς κεφαλῆς.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νδ'. οἶνϛ.

Ἡ αὐτὴ ἐκ δύο ταινιδίων.

Τῆς πρώτης ὁμοίως ταινίας ἀμφοτερωθεν, ἡ μὲν τῆς δευτέρας πάλιν ὁμοίως, ἡ δὲ ἰνίου ἀρξαμένη τῆς δευτέρας τὰς ἀρχὰς κλάσασα ἡ, ἡ μὲν ἀπὸν μετωπαίων συμπλέσασα· τῆς δὲ πρώτης τελευτῆς ἀρχὴν ὑπὸ κατειλημμένων ὑπ' ἀπὸν, ἡ μὲν ἀπὸν χαλασθεῖσα καὶ ἰνιοῦ ἐπιπτα ἀγομένων ὑπ' αὐθρεῶνα, καὶ ἡ ἀμμαπεχομένων.

CAPUT LIV.

Eadem deligatio ex duabus fasciolis.

PRimæ eodem modo fasciæ admotæ; secundæ quoque rursus similiter ad occipitium deductæ secunda capita decussentur, & per ipsa frontales conficiantur, primæ fasciæ capitibus aut sub ipsis retentis, aut etiam his ad occiput decussatis; postea sub mentum ad- B ducimus, illicque connectimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιε'. οἶνϛ

Εἵλικες ἐπὶ ἀυτῆς.

Συμμεσσον μέσης ἐπὶ θ' ὑπιδεσμοῦ καὶ τῆ πρωτάπου ἐξάσαντες, χρεμάσαι ὅσσυπον ὅσον ἱκμὸν ἔχει ἐπὶ ἰνίου ἐξελεῖν. εἶτα ἀρξάμω ὃ πείσμα ἐπ' οὐδείας καὶ ῥινός, μεσοφρύη, βρέγματος, κορυφῆς, ἐπὶ ἰνίου· ἀπὸ ἰνίης κλάσαντες ἐπὶ λοβὸν ὠτὸς αὐτικείμενον ἐπὶ ἰνίου ὑφέκεσθωσαν ὃ πείσμα, τὴ καὶ τῆ πρωτάπω πρειμένω ἀρχὴν αὖκλάσαντες) ἐπ' οὐδείας ἀρξάμω καὶ τῆ πρώτης κορυφῆς ἐς ἰνίης πλεγμαδιούμενοι τὰ, ἀρξάμω ὃ πείσμα κυκλοτεραῆς ἐπὶ μέτωπον· εἶτα ἐπὶ ἰνίον ἐς ὧδε μέσης τῆ κεφαλῆς ὃ πείσμα καταλημμασιούμεθα.

CAPUT LV.

Convoluta ad eundem nasum fascia.

COmmoderatam fasciæ partem tantum à facie pendere sinimus, quanta ut ad occiput perveniat desiderabitur. Tum rectâ spiram, per nasum, glabellam, sinciput, verticem, ad occiput ducimus, ab occipite de- C flectentes ad auris fibram oppositam. Retentâ ad occiput spirâ demissum à facie caput reflectentes rectâ super primam verticis & occipitis fasciam ducimus, deprehensamque spiram in orbem ad frontem vehimus. Postea ad occipitium & à capitis latere spiram retinemus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νϛ'. οἶνϛ.

Σφενδόνη.

D

ΑΡχὴ καὶ ἰνίης· ὃ πείσμα λοξὰς ἐπὶ κορυφὴν ἐς βρέγμα, μικρὸν κεμβὸν ἐπὶ μῆλα· εἶθ' ὑπὸ σφαῖρον ῥινὸς ἐς ἐπὶ ὃ αὐτικείμενον μῆλον ὧδε τ' ἔξω κεμβὸν ἐπὶ βρέγμα, ἐπὶ κορυφὴν, ἐφαπτικείμενη τῆ πρώτη ἐπὶ ἰνίον· ἀπὸ ἰνίης ἐπὶ λοβὸν ὠτὸς ὑπτικειμένη ἐς ἐπὶ ἰνίον· ἀπὸ ἰνίης μεταπίμα.

CAPUT LVI.

Funda.

CApita in occipitio exordiantur; spira obliquè ad verticem, sinciput, parvum oculi angulum ad genam: deinde sub nasi orbiculum, & ad oppositam genam juxtà externum canthum ad sinciput, ad verticem primo circuitui opposita, ad occiput ducatur. Ab occipite ad auris oppositæ fibram, & ad occiput; ab occipite denique ad frontem fiat deligatio.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νζ'. οἶνϛ.

Ἡ αὐτὴ ἄλλως.

E

ΑΡχὴ κατ' ἰνίης. ὃ πείσμα λοξὰς ὧδε κορυφὴν, ἐπὶ κρόταφον ἐς τ' ἔξω κεμβὸν ὑπὸ σφαῖρον ῥινὸς ἐς ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς· εἶτα ἐπὶ ἰνίον· ἀπὸ ἰνίου κλάσαντες τ' ἀρχὴν, ἀρξάμω αὐτικειμένω τῆ πρώτη· λοξὴν ἐπὶ κρόταφον, ὑπὸ σφαῖρον ῥινὸς, καὶ ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς ἀυτικείμενον, ἐπὶ ἰνίον· ἀπὸ ἰνίου ἐπὶ λοβὸν ὠτὸς, ἐπὶ σφαῖρον ῥινὸς) ἐς ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς; εἶτ' ἐπὶ ἰνίον· ἀπὸ ἰνίης μεταπίμα πρωτάπου δίδυμον.

CAPUT LVII.

Eadem aliter funda.

CAput fasciæ super occiput injiciatur. Spira obliquè per verticem ad temporum alterum, & externum canthum sub nasi orbiculum, & sub auris fibram *feratur*; deinde ad occiput, ab occipite reflexo capite, oppositam primæ obliquam ad temporum alterum sub nasi orbiculum, & sub auris oppositæ fibram ad occiput ducimus. Ab occipite ad auris fibram. Ad nasi orbiculum & sub auris fibram, postea ad occiput, ab occipite frontalem adjicimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νη'. οἶνϛ

Ἀμμίου χάραξ.

CAPUT LVIII.

Amintæ vallum.

ΑΡχὴ κατ' ἰνίης· ὃ πείσμα λοξὰς ἐπὶ κορυφὴν, βρέγμα, μεσόφρυον; εἶτ' ἐκ πλαγίων τῆς ῥινὸς

CAput fasciæ ab occipitio orditur. Spiram obliquè ad verticem, sinciput, & glabel-

lam ducimus. Deinde à naſi lateribus juxta magnum canthum rectâ lineâ ad accubantem naſi pinnulam ad auris angulum, deinde ſub mentum & ſub auris fibram ad occiput. Ab occipite obliqua per verticem & ad ſinciput. Oppoſita primæ ad glabellam, quo ſuper ipſam chiaſmus fiat, & à naſi lateribus primæ oppoſita ad auris angulum. Poſteà ſub mentum & auris oppoſitæ fibram, mox ad occiput. Ab occipite frontalis fiat, & ſub naſi eminentiam; poſtea ſub auris oppoſitæ fibram, etiam ad occiput. Huic deligationi nonnulli mentinam adjiciunt. Ad hæc *deligatio* convenit quibus glabellam & naſi eminentiam convincire volumus.

A πῶδε μέλαν κηδὸν ἐπ' ἀὐθείας ὑπὸ σφαιρικὸν ὃν τὸ περύγιον ῥινὸς ὑπὸ χαλινὸν, εἶθ' ὕπαν ἀσφαλῆα, & ὑπὸ λοβὸν ὦτος ὑπὸ ἰνίον· ἄπο ἰνίε λοξὴ πῶδε κορυφὴν ἐ ὑπὸ βρέγμα. ἀὐπκειμένη τῇ πρώτῃ ὑπὸ μεσόφρυον, ὡς κατ' αὐτὸ χίασμα γίνεδ, & ὀν παλαιὸν τ ῥινὸς ἀὐπκειμένη τῇ πρώτῃ ὑπὸ χαλινόν. εἶθ' ὑπ' αἰσθησεῶνα, καὶ ὑπὸ λοβὸν ὦτος ἀὐπκειμένη, εἶτ' ὑπὸ ἰνίον, ἀπὸ ἰνίε μεταπιαίμα, ἐ ὑπὸ ὃ ὕψωμα τ ῥινός· εἶθ' ὑπὸ λοβὸν ὦτος ἀὐπκειμένη, καὶ ὑπὸ ἰνίον. ταύτῃ τῇ ὑπιδέσῃ ἔνιοι & ἡμισέα δα προσλήψαν. ἁρμόζει ἡ ἐφ' ὧν μεσόφρυον, & ὃ τ ῥινὸς ὕψωμα σωπεδῆσαι θέλομεν.

B

CAPUT LIX.

Phaleræ aut vallum.

OCcipiti faſciæ caput aſſideat. Circunvolutio obliquè per verticem, ſinciput, ad glabellam per magnum canthum ad genam, ſub auris fibram verſus occiput primo circuitui oppoſita, quo circa glabellam decuſſis ſtruatur, & obliqua per ſinciput, & verticem ad occipitium volvatur. Ab occipitio ad auris fibram ſub naris eminentiam, & ad oppoſitam auris fibram, poſteà ad occiput. Ab occipite ad frontem frontalis ſtruatur. Huic autem nonnulli ornatûs gratiâ etiam coronariam deligationem adjiciunt. Ipſa quoque à duobus capitibus devinciri poteſt, ſi uſus poſtulet. Quadrat quibus & præcedens.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νθ'. ὄγδοον.

Φάλαγξ ἢ χηράξ.

APχὴ κατ' ἰνίον. ὃ πτύσσεται λοξὴ πῶδε κορυφὴν βρέγμα, ὑπὸ μεσόφρυον· πῶδε μέλαν κηδὸν, ὑπὸ μῆλον· ὑπὸ λοβὸν ὦτος. ὑπὸ ἰνίον ἀὐπκειμένη τῇ πρώτῃ ὡς χίασμα τῇ μεσόφρυον γίνεδ· ἡ λοξὴ πῶδε βρέγμα ἡ κορυφὴν ὑπὸ ἰνίον, ἀπὸ ἰνίε ἐπὶ λοβὸν ὦτος ὑπὸ ὃ ὕψωμα τ ῥινός, & ἐπὶ τ ἀὐπκείμενον λοβὸν ὦτος, εἶτ' ἐπὶ ἰνίον, ἀπὸ ἰνίε μεταπιαίμα. ταύτῃ τῇ ἐνίοι δ' διαφέρειδαι ἡ στεφανίαν προσλήψαν· αὐτὴ & ἀπὸ δύο ἀρχῶν ὑπιδεῖδαι δύνα), αὐ ἀπαιτῇ χρεία. ἁρμόζει ἡ ἐφ' ὧν & ἡ πρὸ ταύτης.

C

CAPUT LX.

Menecrati accipiter.

CAput faſciæ ſuper occiput injiciatur. Spira recta per verticem ad glabellam ſupra magnum canthum à naſi lateribus ad ipſum naſi orbiculum *evolvatur*, & prope alterum magnum canthum ad glabellam, ut chiaſmus ſuper glabella aſtruatur, faſcia primæ obvolutioni incumbens ad verticem, & occiput feratur. Ab occipite deflectentes ſpiram ad auris fibram, ad naſi orbiculum, & oppoſitam auris fibram, ad occiput. Ab occipite ad frontem fiat frontalis. Licet verò etiam coronariam adjicere. Hac deligatione nonnulli concinnitatis gratiâ vocatum ſemirhombum addiderunt, cujus ſtructuram tradidimus.

D

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξ'. ἑνὸς.

Μενεκράτης ἱέραξ.

APχὴ κατ' ἰνίον. ὃ πτύσσεται ἐπ' ἀὐθείας ἐπὶ κορυφὴν ἐπὶ μεσόφρυον πῶδε μέλαν κηδὸν· ὀν παλαιὸν τ ῥινὸς, ἐπ' ἀὐτὸ ὃ σφαῖρον ῥινὸς, & πῶδε τ τῷ ἑτέρου μεγάλου κηδοῦ ἐπὶ μεσόφρυον ὡς χίασμα καὶ μεσόφρυν γίνεδαι ἐπ' ἀὐθείας πῶδε κειμένη τῇ πρώτῃ ἐπὶ κορυφὴν ἡ ἰνίον. ἀπὸ ἰνίε κλάσαντες ὁρμὴν ὃ πτύσσεται ἐπὶ λοβὸν ὦτος, ἐπὶ σφαῖρον ῥινὸς, & ἀὐπκειμένη λοβὸν ὦτος ἐπὶ ἰνίον, ἀπὸ ἰνίε μεταπιαίμα. ἔξεσι ἡ & στεφανίαν προσλήψαν. ταύτῃ τῇ ὑπιδέσῃ ἔνιοι δ' διαφέρειαν προσλήψαν ὃ καλούμενον ἡμιρόμβιον ὃ τ σωτέλλαν πῶδε δεδιάκαμεν.

F

CAPUT LXI.

Amintæ vallum ad naſum quod in latera obtorquetur.

CAput *faſciæ* ab occipite ordiatur. Spira recta ad verticem, ſinciput, glabellam, magnum canthum à naſi lateribus ſub orbiculum evolvatur. Deinde ſub auris oppoſitæ fibram, & ſuper naſi orbiculum; poſteà ſic ſub auris fibram ad occiput feratur: ab occipite *ad frontem* frontalis ſtruatur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξα'. ἑνὸς.

Χαράξ Αμύντου ἐπὶ ῥινὸς εἰς τὰ πλάγια διαστρεφόμενος.

XPχὴ κατ' ἰνίον. ὃ πτύσσεται ἐπ' ἀὐθείας ἐπὶ κορυφὴν βρέγμα, μεσόφρυον, κηδὸν μέγαν ὀν παλαιὸν τ ῥινὸς, ὑπὸ σφαῖρον εἶθ' ὑπὸ λοβὸν ὦτος ἀὐπκειμένη, & ὑπὸ ὃ σφαῖρον ῥινὸς, εἶθ' ὕπαν ὑπὸ λοβὸν ὦτος, ἐπὶ ἰνίον. ἀπὸ ἰνίε μεταπιαίμα.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξβ'. οβ'

Μεταγωγὸς Ἱπποκρατίτις.

Ἀρμόζει μὲν ἐφ' ὧν ἡ πρὸ τούτης ἐπίδεσις· ὑπτιωθέντι δὲ τῷ πάσχοντι ἐπιτιθέναι τὸ ἔμπλαστρον, κόλλῃ ἢ κόμμι χρήσιμον, κατακολλᾶσθαι τὴν ῥῖνα κατὰ σκέλη κυθ' ἃ διέστραπται· τὸ δὲ ἕτερον ἄγκιστρον ἀπὸ γναθμοῦ ὑπὸ λοβὸν ὦτος ἐπὶ ἰνίου, ἀπὸ ἰνίου ἐπὶ μέτωπον τε καὶ B καὶ μετώπου πολλαχοῦ ὁμοίως.

CAPUT LXII.

Hippocratis deligatio traducens vel adducens.

COngruit quibus præcedens deligatio: ficaucem conſtruitur. Membranulæ Phœniciæ oblongioris caput unum glutine aut gummi illitum naſo agglutinamus qua parte cui obvertitur. Alterum verò caput ſub auris fibram ad occiput adducimus. Ab occipite ad frontem, quod etiam ſuper frontem ſimiliter agglutinamus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξγ'. οβ'

Σπωτὶς ἐκτετρασκελής.

Μεσότης καὶ ὦτος. τὸ ὑπὸ ὃ ἐς ἀρχὴν χλαδεισῶν· ἡ μὲν ἐπὶ μέτωπον, ἡ δὲ, ἐπὶ κορυφὴν, ἐπὶ ἰνίον. ἀπὸ ἰνίου, ἡ μὲν ἀπὸ μετώπου, καὶ ὃ χάσμασις ἀγόμενον. C ἡ δὲ, ἀνὰ κορυφὴν ἐπὶ μέτωπον, ἡ ἀνὰ μέσης ἀμμαπτέσθωσαν. καὶ τὸ ὑποπεπλεγμένον ἀρχὴν χλαδεισῶν, ἡ μὲν, ὑπὸ γνάθον, ἡ δὲ ὄπισθεν, ἰνίον, κἀκεῖ ἀμμαπτέσθωσθαι.

CAPUT LXIII.

Spotis quatricrus; vel auris deligatio ex quatuor conſtans cruribus.

MEdium ſuper aurem *injiciatur*. Capitum verò ſub aure decuſſatorum alterum quidem per frontem, alterum verò per verticem ad occiput *evolvatur*. Ab occipite quod à fronte ducitur, ſuper decuſſim, quod verò per verticem ad frontem ducatur, & prope partem nexu vinciatur. Subjacentium vero capitum decuſſatorum alterum quidem ſub mentum, alterum verò retrorsùm ad occiput, ibique connectantur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξδ'. οβ'

Ὀξὺς δι' εἰλητός.

Ἀρχὴ ἡ τῆς ὀπιδέσεως ἐμπέδου πλησίον ἰνίου, ὑπιόντος τοῦ περιόδου ὦτος. ἡ δὲ ἕλιξις κατ' αὐτὸ γενέσθω. ὥσπερ D εἰ ἐκ μέσης σκεπασθείη ὃ οὖς, ἡ αὐαγέσθω ὃ ἀπείσμασι ἐπὶ βρέγμα πλησίον μετώπου, καὶ τὰ ἐμπεφυκότα πλησίον τοῦ αὐτοκεφάλου ὦτος. εἶθ' ὑπὸ γλῶσσαν καὶ τὸ ὦτος ἐπὶ βρέγμα καὶ τὰ ὀπίσθια αὐτοκεφάλου ὦτος, ὑπὸ γλῶσσαν καὶ λοβὸν ὦτος, ἐπὶ ἰνίον, ἀπὸ ἰνίου ἐπὶ μέτωπον, ἐπὶ ἰνίον.

CAPUT LXIV.

Auris ex faſcia convoluta.

CAput faſciæ prope occiput pone affectam aurem impoſitum ordiatur. Spira verò ſuper ipſum evolvatur, ut ſi ex parte operta ſit auris, etiam ſpira ad verticem prope frontem, & per anteriora prope aurem oppoſitam deducatur. Deinde ſub mentum, & ſuper aurem ad ſinciput, & poſteriorem auris oppoſitæ partem, & ſub mentum ſubque auris fibram ad occiput, & ab occipite ad frontem & ad occiput.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξε'. οβ'

Ἀλλως.

Ἀρχὴ ἐπὶ ἰνίῳ, ὃ εἴλημα ὑπὸ λοβὸν ὦτος ἀπαγέτω ἐπὶ βρέγμα, ἔπειτα ἐμπεφυκότα τοῦ πτερυγότος ὦτος, ἔπειτα ὑπὸ γλουτὸν ἀπὸ γλουτοῦ ὑπὸ λοβὸν ὦτος, καὶ ἐπὶ ἰνίον, ἀπὸ ἰνίου λαξὸν τοῦ ὦτος, εἶτα μετωπιαῖα.

E

CAPUT LXV.

Aliter.

CAput faſciæ in occiput injiciatur. Circunvolutio ſub auris non affectæ fibram ad ſinciput, & anteriores auris affectæ partes, & ſub mentum volvitur; à mento ſub auris fibram, & ad occiput; ab occipite obliquè ſuper aurem, poſteà fiat frontalis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξς'. οβ'

Ἐξασκελὴς ὀπισθοπαρωτίδος.

Μεσότης καὶ τὸ ὀπιδεδεμένον τῆς ὀπιδέσεως τὸ ἀρχῆς, ἐν μὲν καὶ τὸ πρόσθιον καὶ τὸ πτερυγίῳ. ἐν δὲ ἀνὰ, ὡς ἐπὶ κεφαλῆς. τούτων εἰ μὲν ἐμπεφυκότι βρέγμα ἀμμαπτέσθωσθω, αἱ δὲ μέσαι ἐπὶ κορυφὴν. ἔφεξ τε ἀνὰς, καὶ ἔφεξ τὰς καὶ τοῦ βρέγματος. αἱ δὲ ὀπίσθιοι ἐπὶ ἰνίον

F

CAPUT LXVI.

Sexcrus ad parotidem faſcia.

MEdium faſciæ capitibus interjectum ſuper locum vinciendum injiciatur. Ex capitibus aliis à cervice deorsũ demiſſis, aliis verò ſurſùm, ut ad caput pendulis, anteriora ad ſinciput nodo ligantur. Media in vertice tum inter ſe, tum etiam cum anterioribus ſincipiti ſuperpoſitis connectuntur. Poſteriora denique ad occiput adducta

ducta decussentur, ac in orbem circa caput & frontem posita à capitis latere nodo devinciantur.

A ἀπαρθεῖσαι χαλίζοσιν, ἢ κύκλον περὶ κεφαλὴν μέτωπον ἔμπροσθεν περιθεῖσαι πάλιν μέσης τῆς κεφαλῆς ἀμμαπλέοσιν.

CAPUT LXVII.

Ad genas deligatio ex tribus fasciis.

MEdium unius fasciæ super sinciput injiciatur; capita verò per genas sub mentum; à mento per genas primis parallela ad sinciput, illicque nectantur. Si vero oculos devincire quoque voluerimus, non per prima, sed super oculos ducantur. Deinde ad sinciput, etiam decussata ad occiput adducantur. Alterius fasciæ medium super occiput ordiatur; capita vero per externos oculorum angulos ad mentum, illicque nodo ligentur. Tertiæ medium super nasi eminentiam; capita vero sub auris fibras ad occipitium, & decussata in orbem ad frontem volvantur, nodoque à capitis latere vinciantur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξζ'. νοε'

Γεσαγαπόδες ἐκ τειῶν ταινιδίων.

ΕΝὸς μὲν τοῦ μέσου τοῦ βρέγματος αἱ μὲν ἀρχαὶ ἴσαι ἀφιείσθωσαν ὑπὸ τοὺς γλουτοὺς ἀπὸ τῶν γλουτῶν ἐπὶ τὰ ὦτα, ἔνθεν μὲν ἔμπροσθεν περιθέντων ἑτέρων βρέγμα, κἀκεῖ ἀμμαπλεόντων. εἰ δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιθυμοῖμεν ἐπιδῆσαι μὴ κατὰ τὰς πρώτας, ἀλλὰ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀγέσθωσαν. εἶτα ἑτέρα βρέγμα, ἧς χαλασθείσης ἐπὶ ἴνιον ἀγέσθωσαν. Δευτέρου δὲ τελαμῶνος τὸ μέσον τῆς βρέγματος αἱ μὲν ἀρχαὶ ἔμπροσθεν τοὺς ἔξω κροτάφους ἑτέρων γλούτων, κἀκεῖ ἀμμαπλεόντων. τρίτου δὲ τὸ μέσον τοῦ ὑπολάμματος τῆς ῥινός· αἱ δὲ ἀρχαὶ ὑπὸ τοὺς λοβοὺς ἐπὶ ἴνιον, ἢ χαλασθεῖσαι ἐγκύκλιοι ἐπὶ μέτωπον, ἔνθα δὲ ἄμμα ἔμπροσθεν μέσης τῆς κεφαλῆς.

B

CAPUT LXVIII.

Longa ad frontem, & glabellam ex fascia convoluta.

CAput super occipitium injiciatur, & spira ad frontem rectà, & glabellam ducatur; Deinde ad occiput, ab occipite frontalis ex binis capitibus struatur.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξη'. νς'

Μακρὰ ἐπὶ μετώπου καὶ μεσοφρύα ἐξ εἰλητοῦ.

ΑΡχὴ κατ' ἴνιον, ἐπ' εὐθείας ἐπὶ μέτωπον καὶ μεσόφρυον· εἶτ' ἐπὶ ἴνιον· ἔπὶ ἴνιον, μετωπιαία· ἧς δὲ καὶ ἀπὸ δύο ἀρχῶν.

CAPUT LXIX.

D

Funda labricapula ad inferius labium quatrictus.

Σφενδόνη χειλοληφὸς ἐπὶ τῷ κάτω χείλους ὀπισθοτρασκελὴς.

MEdium *fasciæ* integrum inferiori labio apponimus; Superiora vero capita ad mentum ducimus. A mento ad occiput, ab occipite decussata super glabellam & sinciput; quumque ipsa contineri jusseris, reliqua illic duo capita sub auris fibras ad mentum, & decussata ad frontem ducimus, quæ & cum iis quæ continebantur, tutò astruimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ο'. νξ'

Η ἀυτὴ ὅτι τῷ ἄνω χείλους.

ΤΟ μέσον ὁ καὶ στενὸς ἔστω, ἐσχαριδίῳ τοῦ κάτω χείλεος· ἧβῶν δὲ ἀρχὰς τὰς ὑποκειμένας ἄγομεν ὑπὸ γλουτούς. ἀπὸ γλουτοὺς ἐπὶ ἴνιον, ἀπὸ ἴνιον ἐπὶ κροτάφους ἔμπροσθεν κορυφῆς ἐπὶ βρέγμα· καλύπτουσι τὰ ὑπόκεινται αὐτὰς, τὰς λοιπὰς αὖθις δύο ἀρχὰς λοβοὺς ἐπὶ γλοῦτον ἄγομεν, καὶ χιάσμα τοῦ ἐπὶ μέτωπον· ἃς καὶ ἀσφαλιζόμεθα σὺν ἐπὶ τοῖς δίκροτα μυλίαις.

E

CAPUT LXX.

Eadem ad labrum superius.

MEdium fasciæ supra ipsum labrum injiciatur; inferiora capita super externos oculorum angulos ad sinciput, decussata ad occiput adducantur. Alia vero capita sub aurium fibras ad occiput, & decussata ad frontem & inter se vincta retineantur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οα'. νξα'

Η ἀυτὴ ἐπὶ τῷ ἄνω χείλους.

ΜΕσότης κατ' ἀυτό. αἱ μὲν ὑποκείμεναι ἀρχαὶ παρὰ τοὺς ἔξω κροτάφους, ὅτι βρέγμα χαλασθεῖσα, ὅτι ἴνιον ἀπαλόσθω. αἱ δὲ ἄλλαι ἀρχαὶ, ὑπὸ λοβοὺς ὕπτιαι ἐπὶ ἴνιον· καὶ χαλασθεῖσαι ἐπὶ μέτωπον, ἢ ἐκ ἀλλήλας καταλημβάνεσθω.

F

CAPUT LXXI.

Eadem funda labium capiens ad inferius labium per fasciam obvolutam.

CAput supra occiput. Spira sub auris fibram ad inferius labrum, & sub auris fibram ad occiput.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οβ'. νξβ'

Η ἀυτὴ χειλοληφὸς ἐπὶ τῷ κάτω χείλους δι' εἰλητοῦ.

ΗΑρχὴ κατ' ἴνιον. ὃ ἀπείσθω ὑπὸ γλοῦτον ἀυτὸς ἐπὶ τὸ κάτω χεῖλος, ἢ ἔπὶ γλοῦτον ἐπὶ ἴνιον.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οβ'.

Ἡ αὐτὴ ἐπὶ δύο ἀρχῶν.

Ἡ Μεσότης κ τῦ χείλους, αἱ δὲ ἀρχαὶ ἐπὶ λοβοὺς ἐσὶ ἰνίον τε κ μετωπιαῖα.

CAPUT LXXII.

Eadem biceps.

MEdium ſuper labrum; capita verò ſub aurium fibras & ad occiput & ad frontem ducantur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ογ'.

B

Ἄλλη.

Ἀρχὴ κατ' ἰνίον· ὃ πτερύγιον κ τῦ λοβοῦ ὠτὸς, ἐπὶ χείλος κ λοβὸν ἀνατεῖλον, ἐσὶ ἰνίον. ἀπὸ ἰνίε παρὰ κορυφὴν ἐπ λοβὸν ἐσὶ βρέγμα μακρότατον. ἔπειτα παρειὰ ὑπὸ γνάθον κ αὐτικειμένη πλευρὰ ἐσὶ βρέγμα, ἵνα κατ' αὐτὸ χάσμα γένηται εἶτ' ἐπὶ ἰνίον κ μετωπιαῖα.

CAPUT LXXIII.

Alia.

CAput ad occiput; ſpira per auris fibram ad labium, & oppoſitam auris fibram ac occiput. Ab occipite per vertícem & obliquam ad ſinciput, & temporum alterum; poſteà maxillaris ſub mentum; & oppoſita maxillaris ad ſinciput, ut ſuper ipſum decuſſis ſtruatur; mox ad occiput, ac *poſtremò* ad frontem.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οδ'.

Ἐπὶ τ ἄνω χείλους.

Ἀρχὴ κατ' ἰνίον· ὃ πτερύγιον λοξὸς ἐσὶ βρέγμα πρὸς τ ἔξω κανθὸν ἐσὶ δ ἄνω χείλος, εἶτ' ἐσὶ κρόταφον αὐτικείμενον· ἔχ τ ἔξω κανθὸν ἐπὶ βρέγμα ἀντικείμενη τῇ πρὸς τῦτο χάσμα ποιῦσα τὸ βρέγματος· εἶτ' ἐσὶ ἰνίον κ μετωπιαῖα.

CAPUT LXXIV.

Ad ſuperius labrum.

CAput faſciæ ſuper occiput; ſpira obliquè ad ſinciput ſuper externum oculi angulum, ad ſuperius labrum; deinde ad oppoſita tempora, & externum canthum ad ſincipur, oppoſita præcedenti chiaſmum efficiens ad verticem, deinde ad occiput & circa frontem.

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οε'.

Ἡ αὐτὴ ἐπ δύο ἀρχῶν.

Ἡ Μεσότης κ τῦ ἄνω χείλους· αἱ ἀρχαὶ πρὸς κροτάφους, κὰ ἐπὶ τοὺς πρὸς κανθοὺς ἐπὶ βρέγμα· ἐπὶ βρεγμα κ κατ' αὐτὸ χάσμα· ἐσὶ ἰνίον· ἀπὸ ἰνίε κ μετωπιαῖα, κ ἐπὶ ἰνίον.

CAPUT LXXV.

Eadem biceps.

MEdium faſciæ ſuper ſuperius labrum; capita per tempora & adjacentes oculorum angulos ad ſinciput, & ſupra ipſum chiaſmo conſtructo ad occiput ferantur. Ab occipite etiam frontalis ducatur, & ad occiput redeat.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οϛ'.

Σφενδόνη ἰνιολοφίος ἐπ τετρακέλευς.

Ἡ Μεσότης κατ' ἰνίον· αἱ ἀνατεινόμεναι ἀρχαὶ ἐπὶ πτέρνας, πρὸς τοὺς ἔξω κανθοὺς ἐπὶ βρέγμα κ ἀμφιπίπτουσαι· αἱ δὲ ἄλλαι ὑπὸ λοβοὺς ἐπὶ ἰνίον· ἀπὸ ἰνίε χαλῶσαι· εἰ μὲ βραχύτεραι εἶεν, ἐπὶ ἰνίον πρὸς τὰς πρώτας ἐφάπτονται· εἰ δ ὀπτιμηκέστεραι εἶεν, κ τὸ μετώπιον περιαποδίδοται. ἀπηρτημένη ἐπὶ κεφαλῆς ἐ περιώπτε τὰς ἀρμοζούσας ὀπλὰς ἐ ποικίλαις ἐπὶ τὰς ἔξω μεταβαίνουσι.

F

CAPUT LXXVI.

Funda quatricrus occiput comprehendens.

MEdia faſcia ſuper occiput injiciatur. Subjecta verò capita ad genas per externos oculorum angulos ad ſinciput ferantur, illicque nexu vinciantur. Reliqua verò ſub aurium fibras ad occiput ducuntur. Ab occipite decuſſata ſunt. Quod ſi breviora fuerint, ad occiput primis illigantur; ſi verò longiora fuerint, etiam ad frontem ducta frontalem adjiciunt. Appenſis capiti & faciei idoneis tum ſimplicibus, tum multiplicibus deligationibus, ad cæteras ſequentes digrediamur.

A

CAPUT LXXVII.

Glauci spica.

HÆc deligatio dicta quidem est ab ea quæ ad spicas accedit, similitudine ex suis circuitibus prodeunte; confert tum claviculæ fractæ, tum brachio luxato: Hoc autem modo perficitur. Molli lana convoluta, ipsam axillæ partis devinciendæ imponimus ad cavitatem ejus implendam. Deinde oblolutæ fasciæ tum latitudine, tum longitudine corpori devinciendo analogæ, caput collocantes super illæsam axillam, obliquè per dorsum spiram ducimus; posteà verò per humeri caput sub affecti brachii axillam; mox ad humeri caput, itaut super ipsum decussis sternatur; mox obliqua per pectus sub alam illæsam procedit. Ab ala per dorsum obliqua ad claviculam *fertur*; ita ut partes quædam circuitus partibus obvoluti superponantur, à clavicula sub axillam & ad claviculam, quò chiasmus secundus figuretur. Denique ad illæsam axillam circuitus etiam eadem ratione procedunt.

CAPUT LXXVIII.

Eadem spica biceps *vel ex duobus capitibus.*

IN astructa spica alterius fasciæ medium quidem sub cubitum angulorum delineatum ducatur; capita verò recta ad humeri caput, illicquæ decussa obliquè ad illæsam axillam; deinde in orbem ducta per latera & brachium affectum, quoad totum texerint, ferantur; fasciæ denique extrema ad integram alam.

CAPUT LXXIX.

Eadem biceps, vel ex duobus capitibus.

MEdium *fasciæ* sub affecti brachii alam; capita ad humeri caput decussata adducantur; hinc obliquè aliud quidem per dorsum, aliud verò per sternum sub illæsam axillam. Simili quoque modo volvuntur circuitus.

CAPUT LXXX.

Hippocratis crus, sed ut quidam autumant. Perigenis.

COnvenit quibus & spica, Ita verò constituitur. A spica deligata, una fascia in orbem ducta brachio obvolvenda est: data verò spira ad alam illæsam obliquè adducenda est, illicque tutò finienda.

CAPUT LXXXI.

Funda brachium obvolvens.

QUadrat quibus & grus. Sic autem constituitur. Spicâ priùs deligatâ, unum ab humeri

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οξ'. ουδ'

Γλαυκίου σάχυς.

Ἐρῶ μὲν ἀπὸ τῆς πρὸς τοὺς σάχυας ἐμφερείας, ὁμοίᾳ δ' ἔχουσα τοῖς ἐπινεμήσεσι τῶν ὁμομοίων· διέρχεται τε δὴ τὰ κλειθρώδη καταστήματα, καὶ ὅλη βραχίονος ὀξέως ἀφίσταται· ὅπερ τελεῖται ἡ τοῦ ἐρίου μαλακὴ στρεπτὴ ἐξελιττομένη, τῇ ἕμμιξιν δὲ τῆς μαλθακῆς τῶν μυόντων ὑπολείπεσθαι μέσης, ἀναπληρώσει τὸν κοῖλον ποιοῦντες· ἔπειτα εἰλητὸν ἐπιδέσμου πλάτος καὶ μῆκος ἀλλοῖον τοῦ ἐπιδεδεμένου, πρῶτον ἀρχὴν ποιησάμενος κατὰ τὴν ἀπόφυσιν μαλθακήν. ὁ εἱλημα ἄρασθαι λοξὰς κατὰ νώτου· ἔπειτα ἡ πρὸς ἀκρώμιον ἴσον μαλάκιον πεπυθότος βραχίονος· εἶτ' ἐπ' ἀκρώμιον ὡς χίασμα καὶ αὖτις χίασμα. εἶτα λοξὴν κατὰ στέρνα ἴσον μαλάκιον ἀπαθῆ· ἀπὸ μαλάκιος λοξὴν κατὰ νώτου ἐπὶ κλεῖδα· ὡς μέρη ἴσα τὰ δύο τέλη ἐπιτιθέμενος ἐπιπίπτῃ μέρεσι τῆς προειλημμένης· ἀπὸ κλειδὸς ἴσον μαλάκιον καὶ ἐπὶ κλεῖδα, ὡς χίασμα δεύτερον γίνεσθαι ἔνθα τὸν μαλάκιον ἀπαθῆ. αἱ δ' ἐπινομαὶ κατὰ τὴν αὐτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οη'. ουζ'

Ἡ αὐτὴ ἀπὸ δύο ἀρχῶν.

Ἐπὶ στρεπτελασμένῳ τῷ αὐτάχῃ ἑτέρου τετραμμένου ἡ μεσότης μὲν ἴσον πῆχυ εἰγκώνιον ἐφαπτομένου· αἱ δ' ἀρχαὶ ἐπ' ἀδύτερας ἐπ' ἀκρώμιον· κἀκεῖ γλαυθεῖσαι λοξὰς ἐπὶ μαλάκιον ἀπαθῆ· εἶτ' ἐγκύκλιοι δὲ πλησίον ἡ βραχίονα πεπυθότα μέρεσι τοῦ ὅλου σκεπάσουσι· τὰ δὲ πέρατα ἐπὶ μαλάκιον ἀπαθῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οθ'. ουη'

Ἡ αὐτὴ ἀπὸ δύο ἀρχῶν.

Ἡ μεσότης ἴσον μαλάκιον βραχίονος πεπυθότος· αἱ δ' ἀρχαὶ ἐπ' ἀκρώμιον γλαυθεῖσαι ἀπαγάγουσι λοξάς· ὁ μὲν κατὰ νῶτον, ἡ δὲ κατὰ στέρνον ἴσον μαλάκιον ἀπαθῆ· αἱ δὲ ἐπινομαὶ ὁμοίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϖ'. ουθ'

Ἱππωκράτους γαστρὸς· ὡς δέ τινες Περιγένους.

Ἀρμόζει μὲν ἐφ' ὧν καὶ ὁ σάχυς· ἐπιτελεῖται δὲ ὧδε· μιᾷ δὲ ἐγκύκλιον ἐπὶ βραχίονι ἀφειλήσασα ἀπὸ βραχίονος· ἀποδύσα δὲ εἱλημα ἀπάγῃ λοξὰς ἐπὶ μασχάλιον ἀπαθῆ, καὶ ἀσφαλίσασθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϖα'. ουι'

Σφενδόνη βραχιονοκάμου.

Ἀρμόζει καὶ ἐφ' ὧν ἡ γαστρὸς ἐπιτελεῖται δὲ ὧδε· ἀφεῖσα τὸν σάχυν, μίαν ἀπὸ ἀκρωμίου ἐπι-

νέμοντι ἄχρι μέσου τοῦ βραχίονος ἐπὶ πῆχυν εὐθυωρίας ἕνεκα μετρήσεως, κἀκεῖθεν ἐπ' εὐθείας πάλιν ἐπὶ ἀκρωμίου· εἶτα ἀπὸ ἀκρωμίου λοξῶς ἐπὶ μασχάλιον ἀπαρτᾶν. εἶτα ἐγκυκλίοις ταῖς βραχιονικαῖς πλοκαῖς ἐπὶ μασχάλης· καὶ οὕτως ἀσφαλιζόμεθα.

A capite circuitum rectà ad cubitum angulatum figuratum ducimus; ac posteà rectà rursum ad humeri caput; ab humeri capite obliquè ad alam illæsam, mox in orbem per brachium & axillam volvimus, illicque nodo astruimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πβ'. οβ'.

Η ἀυτὴ ἄλλως.

Η Μεσότης τῶν πεπονθότος ὤμου· αἱ δὲ ἀρχαὶ ἐπ' εὐθείας ἐπὶ πῆχυν πλησίον ἀγκῶνος ὀρθίου. πάλιν ἀναλαμβάνουσαι ταῖς ἀρχαῖς τῆς ἀκρωμίου· ἀπὸ ἀκρωμίου ὑπὸ μασχάλιον ἀπαρτᾶν, εἶτα ἐγκυκλίως.

B

CAPUT LXXXII.

Eadem aliter.

MEdium fasciæ super axillam affectam injiciatur, capita verò rectà ad cubitum flexui vicinum directa. Rursum primis paralella super humeri caput; ad humeri capite sub illæsam axillam, deinde in orbem ducantur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πγ'. οβ'.

Αλλως.

Η Μεσότης ὑπὸ ἀπαρτῆ μασχάλιον· αἱ δὲ ἀρχαὶ ἐγκύκλιοι ταῖς πλοκαῖς καὶ βραχιονίοις ἐπαγκύκλιοι πάλιν ἐπὶ μασχάλην ἀπαρτῆ· ἀπὸ μασχάλης λοξαὶ ἐπὶ ἀκρωμίου πεπτωκότος· ἀπὸ ἀκρωμίου ὄρθιοι ταῖς βραχίοσι ἐπ' ἀγκῶνα· καὶ πάλιν ἀπ' εὐθύνους ἐπ' ἀκρώμιον· ἀπὸ ἀκρωμίου ἐπὶ μασχάλην ἀπαρτῆ. εἶτ' ἐγκύκλιοι ταῖς βραχίοσι.

C

CAPUT LXXXIII.

Aliter.

MEdium super integram axillam injiciatur; capita verò in orbem ad latera & brachium *ferantur*; ac rursum in orbem recurrentes ad alam illæsam; ab ala obliqua ad affectum humeri caput; ab humeri capite arrecti à brachio ad cubiti flexum; rursusque à cubiti flexu ad humeri caput; ab humeri capite ad alam illæsam; postremò in orbem circa brachium.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πδ'. οβ'.

Διπλῆ σάχος ἣν τινες τετράπτυχα καλοῦσι.

D

CAPUT LXXXIV.

Duplex spica quam quidam quadrigam vocitant.

ΑΡμόζει δὴ τῷ καὶ ἀμφοτέρους ὤμους ἐχόντων οὕτως· ὅταν τελείως ἡ ὕφεσις ᾖ· ἐπὶ σὺν τετελεσμένῳ τῷ ἁπλῷ σάχει, τὸ ἐπὶ μασχάλην κατεμπῆσαι τὸ δεδιπλωμένον βραχίονος ἕξῆς ἀυτῷ λοξὸν ἀρξάμενον ἐφ' ἑτέρου βραχίονος ἀκρώμιον, ὡς καὶ αὐτὸ χίασμα γίνεσθαι· εἶτα μασχάλιον ἀπαρτεῖν· καὶ ἡ ὑπόνομοι τῷ αὐτῷ.

CONgruit utriusque humeri læsionem ferentibus: Ita verò conficitur. Quum simplex spica constructa fuerit, tum postea fascia in axillam brachii deligati demittenda, quam deinceps obliquam in alterum brachium & humeri caput ducimus, ita ut supra ipsam chiasmus fiat; deinde ad oppositam alam; atque ipsis circuitus admoventur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πε'. οβ'.

Καταφράκτης.

E

CAPUT LXXXV.

Cataphracta, aut consternata deligatio.

ΩΝόμασται μὲν ἁπλῶς ὅτως ἀπὸ τοῦ ἐμφερεῖς εἶναι τοῖς τοῦ Ρωμαίου θώραξιν οἷς καταφράκτοις καλοῦσιν. διάστασις δ' ἐστὶν ἡ ἐν τοῖς ὀστέοις θέσις τῶν τε κλειδῶν μέρη, ἃ ὠμοπλάτην, ἢ στέρνον, ἢ μετάφρενον, ἢ πλευρὰς· ἔστι δ' ἡ ὑπόθεσις κατὰ τὴν ὁμοίαν τῇ διπλῇ σάχει· ὑπετέλεσται δὲ σὺν ὕφεσι. ἀρχὴ ὑπὸ μασχάλιον, ὅ εἴλημα λοξὰς ἐμπεφυὸν τῷ στέρνου πλησίον τῆς τῶν κλειδῶν ταφῆς ὃ δεξιφοειδὲς στυμβολῆς, τῷ τοῦ πράχηλον ἐπ' ὠμοπλάτην αὐτεπειμβύλου βραχίονος· εἶτα ὑπὸ τὸ τοῦπραχειμβύλιον μασχάλιον· ἀπὸ μασχάλης ὑπὸ τεφάχηλον τῷ τῆς ὠσφύος, ὡς χίασμα πλησίον τεφάχηλου γίνεσθαι· καὶ λοξὸν τῷ αὐτεπειμβύλης ὠμοπλάτης. εἶθ' ὑπὸ μασχάλιον· ἀπὸ μασχάλης τοῦπραχειμβύλιον ὑπὸ τὸ τοῦ ὠμήνος αὐτόδυλον· ὡς καὶ αὐτὸ χίασμα γίνεσθαι· εἶθ' ὑπὸ μασχάλιον, τὸ λοξὸν πλησίον κλειδῶν συμβολῆς· ὡς καὶ ἐνταῦθα χίασμα γίνεσθαι· καὶ τοῦπραχειμβύλιον

F

Ta quidem simpliciter nominata est; quòd Romanorum thoracibus sit similis, quos cataphractos vocitant. Iis autem congruit, in quibus clavicularum regiones, & scapulas, aut sternum, aut metaphrenum, aut costas deligare volumus. Ad hæc deligatio partim est, duplici spicæ similis: Sic autem constituitur. Caput sub alam, circunvolutio obliquè antrorsum per sternum propè clavicularum cum osse pectoris connexionem ducitur; & per cervicem ad brachii oppositi scapulam, moxque sub adjacentem alam. Ab ala ad cervicem super priùs injectam fasciam, ita ut chiasmus prope cervicem struatur & obliqua super oppositam scapulam; deinde sub alam; ab ala per cervicem ad colli vertebram, quò super ipsam decussatio facta sit. Deinde sub alam prope clavicularum commissuram, ut & hic chiasmus figuretur, & per cervicem ad scapulam & ad alam, ut quadruplex chiasmus con-

spiciatur. Unus quidem ex anterioribus, alter verò ex posterioribus, duo denique propè clauiculas. Circuitus autem iisdem modis in orbes circa pectus & costas ita feruntur, ut universa deligatio thoraci prodeat similis.

A ἐπ' ὠμοπλάτῃ δ' ἐπὶ μασχάλῃ· ἵνα πάσαις ἡδονὴ χάσματα ἐν μηδὲν ἐν τῷ ἐμπεσεῖν· ἓν δ' ὃν τῷ ὀπίσθιον δύο ἢ τρεῖς κλειδῶν· αἱ δ' ὀπτομαὶ τῷ τῆς αὐτῶν ὡς ἐγκυκλίοις δεῖ σῴζειν δ' πλοκῆς, ὡς ἂν ὅλῃ ἐπίδεσιν γράφειν γίνεσθαι ὁμοίαν.

CAPUT LXXXVI.

Eadem biceps, vel ex duobus capitibus.

MEdium sub axillam injiciatur. Capita super claviculam adjacentem prope cervicem decussatur; deinde obliqua sub alam oppositam. Ab ala ad oppositam claviculam, & super ipsam decussis propè cervicem struatur; & obliqua ad alam adjacentem, deinde circum thoracem in orbem ducantur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ'.

Ἡ αὐτὴ ἀπὸ δύο ἀρχῶν.

B ΗΜεσότης ὑπὸ μασχάλην· αἱ ἄρχαι τῆς κλειδὸς ἀμφοτέρωθεν πλησίον τραχήλου· εἶτα λοξαὶ ὑπ' αὐτὴν μασχάλην· ἀπὸ μασχάλης ἐπὶ θάτερον κλεῖδα, καὶ κατ' αὐτῆς χάσμα πλησίον τραχήλου· καὶ λοξαὶ ἐπ' αὐτὴν μασχάλην· εἶτ' ἐγκύκλιοι περὶ θώρακα.

CAPUT LXXXVII.

Sostrati recta ad alam, & recta ad pectus deligatio.

HÆc ipsis congruit deligatio, quibus pectus, aut metaphrenum, aut latera, aut thoracem devincire volumus. Duarum autem fasciolarum medio commensæ longitudinis super humeris posito, capita rectà deorsum demittimus; deinde convolutâ fasciâ ambitu tum totum pectus, tum latera deligamus, quò opertâ fasciam extremam continentes, demissa deorsum capita tum retrorsum, tum antrorsum fasciæ circuitus assuimus, atque si oblongiora sint, ad humeri caput conversa astruimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πζ'.

Ὀρθὸς μασχαλιστὴρ σηροδεσμὶς ὀρθία Σωστράτου.

C ΕΥθυτὴ αὕτη ἡ σύνδεσις ἐφ' ὧν στέρνον, ἢ μεταφρένον, ἢ πλευρὰς, ἢ θώρακα ἐπιθεῖναι θέλομεν. δύο ἢ τεταμένων μεσότητα συμμέτρων καὶ τῆς ὤμων ἴσης, τὰς ἄρχας ἐπ' εὐθείας κάτω παρίεμεν. ἔπειτα εἱλητῷ σύνδεσμῳ καὶ κύκλῳ συνδιώκοντες, ὅτε ὅλον σῆς τὰς πλευρὰς ὥστε σκεπάσαι, καταμηκύνομεν δὲ πέσας, τὰς περιεμένας κάτω ἄρχας ὀπισθεν τε καὶ ἔμπροσθεν ταῖς ἐγκυκλίοις ἀναστρέφομεν, κἂν ὑπερμήκεσι ὦσιν, ἀναπλάσσοντες ἐπ' ἀκρωμίων περιστροφηδόν.

CAPUT LXXXVII.

Decussata ad alam & pectus deligatio.

PRædictæ fasciolæ non rectæ, sed obliquæ pendeant, ut in pectore & metaphreno decussis appareat. Cætera verò rectæ deligationi similia perficiuntur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ω'.

Χιαστὸς μασχαλιστὴρ σηροδεσμὶς.

D ΟΙ προλεχθέντες τελαμῶνες οὐκ ἐπ' εὐθείας κρέμανται, ἀλλὰ λοξοὶ, ὥστε καὶ ἔνθεν καὶ τῷ μεταφρένῳ χάσμα γίνεσθαι. τὰ δὲ λοιπὰ ὅμοια τῇ ὀρθίᾳ συντελεῖται.

CAPUT LXXXIX.

Amintæ therax.

HIs quidem congruit, quibus & axillaris. Sic autem constituitur. Celebrata à duobus capitibus cataphracta, post multos circuitus, fasciæ distributiones thoraci involvendæ sunt, ut ad umbilicum usque *epigastrium* operiant; sicque capita inter se nexu ligamus ut lupum laqueum constituamus. Atque capitum residua ad ile dextrum & sinistrum adducta in orbem circuitibus includimus, extrema pendere sinentes, ac si quatuor digitorum longitudinem sortiantur, quò ipsorum forma tanquam thoracis fimbrias repræsentet.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πθ'.

Ἀμύντου θώραξ.

E ΑΡμόζει μὲν ἐφ' ὧν καὶ ὁ μασχαλιστὴρ· ὁπλισθεὶς δ' ἔστιν· ὁπλισθεὶς σφιγκτεὶς δὲ ἀπὸ δύο ἀρχῶν κατεσκευάσθη, μετὰ πολλὰς ἐγκυκλίους περιβολὰς ὁπλισμοῦ τῆς θώρακος ὥστε σκεπάσαι μέχρις ὀμφαλοῦ· τὰ τε τῆς ἄρχας ἀνὰ μέσον ἀλλήλας ἀμμασχαλίσαντες λύκου πλοκῆς βρόχον ἀπαρτῶντες τὰ δὲ λειπόμενα τῆς ἀρχῶν ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ λαβόντες περιβάλλομεν τοῖς ἐγκυκλίοις ὁπλισμοῖς, τὰ πέρατα ἐᾶντες κρεμᾶσθαι ὅσον δὲ τετραδακτύλια ἢ μῆκος ὕστερα, ἵνα ὥσπερ ἡ ὕλης ὁ θώραξ κόσπερ γλῶσσαν.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρ'.

Χιασὸς ϑώρακος ἐπὶ τὴν αὐτήν.

Ἀρχὴ καὶ λαγόνος δεξιᾶς· ὃ ἢ ἄμμα λοξὸν ἐπὶ πλευρᾶς στέρνου ὦμον· εἶϑ' ὑπὸ ὦμον, εἶϑ' ὑπὸ ὦμον, ἵνα καὶ αὐτὴ χιάσμα γλύπτῃ. εἶτα λοξὴ καὶ μεταφρένα ἐπὶ λαγόνα καὶ τὴς προσεμβεβλημένης ἀρχῆς· εἶτ' ἐγκύκλιοι ϖᾶσι χαλεπὰ ἐπὶ λαγόνα ἀριστερὰν· ἡ κάκεῖϑεν λοξὴ καὶ μεταφρένου· ὡς χίασμα καὶ αὐτὴ γλύπτεσϑαι ἢ ἐπ' ὦμον δεξιόν. εἶϑ' ὑπὸ μασχάλην ϖ ἐπ' ὦμον, ἵνα καὶ αὐτὴ χίασμα γλύπτῃ· ἢ λοξὴ καὶ στέρνου καὶ ϖλευρᾶς· ἐπὶ λαγόνα ἀριστερὰν· εἶτ' ἐγκύκλιος· αἱ δὲ ὀπίσω καὶ τὴν αὐτὴν, εἰς ὃ σπειράσαι πρόσω τὰ δεύμματα τῆς ὀπισϑοτόνου.

B

CAPUT XC.

Decussatus thorax ad eadem.

CAput super ile dextrum injiciatur; spira verò obliquè per latus & sternum ad humerum sive sub axillam, sive sub humerum, ut in eo decussatio sit. Mox obliqua per dorsum ad ilia super caput priùs injectum; deinde circuitus circa ventrem ad ile sinistrum; illincque obliqua super dorsum, ut in eo decussis struatur, & ad humerum dextrum, deinde sub alam & ad humerum ut super eo decussis fiat, & obliqua per sternum & costas ad ile dextrum; mox in orbem. Circuitus verò per ipsas partes ducantur ut ea quæ deligatione devincienda sunt, contegantur omnia.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρα'.

Ἀσπὶς.

C

Προεπιδήσαντες ταῖ χαφαῖ ϑώρακα, ἐξῆς λέπτὸν τετραμμένον μίαν ἢ καὶ δυοτέραν ἐγκύκλιον ϖερικελεῖτε καὶ στένου καὶ μεταφρένου, ἐς ὃ ϖρὸς αἶκτῆσι καϑήκοδ.

CAPUT XCI.

Stella.

DEcussato thorace, deligatione dicta ac structa, deinceps angustâ fasciolâ unum aut alterum circuitum per sternum & dorsum obvolve, & spiræ extremum fibula retine.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρβ'.

Γερανὶς καλαβρειοειδής.

D

Ἀρμόζει μὲν ἐφ' ὧν καὶ ὁ καταφρακτὸς· ὑπιτελεῖται δ' ὧδε· ἀρχὴ καὶ μεταφρένου· ὃ ϖεύεμα λοξῶς ἐπ' ὠμοπλάτην ἀκρώμιον· ὑπὸ μασχάλην εἶτ' ἐπ' ἀκρώμιον, ὡς χίασμα καὶ αὐτὸ γλύπτεσϑαι καὶ λοξὴ καὶ μαστοῦ ἐπ' ὀμφαλόν· ἀπ' ὀμφαλοῦ κλάσαντες, ἀρχόμϖο ἐπὶ μαστὸν αὐτομέλιον λοξὸν ἐπ' ἀκρώμιον ὡς χίασμα καὶ αὐτὸ γλύπτεσϑαι εἶτ' ἐπὶ μεταφρένου· εἶτ' ἐν ὀπισϑοτόνῳ ϖᾶσι τὰς ϖλευρᾶς· αἱ δὲ ὀπίσω καὶ τὴν αὐτήν.

CAPUT XCII.

Geranis vel grus quasi filliformis.

COngruit quidem quibus & cataphracta. Sic autem struitur. A dorso caput orditur. Spira obliquè per scapulam ad humeri caput sub axillam. Deinde ad humeri caput ut decussis super ipsum struatur, & obliqua per mammam ad umbilicum. Ab umbilico reflectentes ad oppositam mammam ducimus, obliquam ad humeri caput, ut decussis supra ipsum fiat; deinde ad dorsum mox in orbem circa latera; denique his circuitus accubent.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ργ'.

Ἀσπὶς ὀπισθοφανής.

Ἀρμόζει μὲν ἐφ' ὧν μεταφρένου ὀπιδῆσαι ϑελομεν· ὑπιτελεῖται δ' ὧδε· ἀρχὴ καὶ λαγόνος ὡς ἀφεστεῶς, ὃ εἴλημα καὶ μεταφρένου· ἐπὶ δεξιὸν ὦμον ἢ ἐπὶ μασχάλην· ἀπὸ μασχάλης ἐπ' ὠμοπλάτην ἀριστερὰν· εἶϑ' ὑπὸ μασχάλην ἢ ἐπ' ὦμον· ἀπ' ὤμου λοξὴ καὶ μεταφρένου· ἀπικνεμένη τῇ ϖρώτῃ· εἶτ' ἐγκύκλιος ϖᾶσι τὰς λαγόνας, μιᾷ καὶ δυοτέρᾳ· καὶ ὃ ϖρᾶς ϖροσλαμβανόμενος ἢ αὐτὸ, ἢ καὶ ἐμϖροσθοφανὴς ἔῃ δυοῖν ἕλιξι· ἢ οὐ τις τὰς αὐτὰς ὀπιεμήσῃς μὴ ὀπίσϑεν, ἀλλ' ἐμϖροσθεν ϖαίζῃ.

F

CAPUT XCIII.

Stella retrorsum spectabilis.

COngruit quidem quibus dorsum devincire volumus. Sic autem constituitur. Caput ab ilibus ordiatur ut siniſtris, circunvolutio per dorsum ad dextrum humerum & ad alam; deinde sub alam & ad humerum, ab humero obliqua per dorsum primæ oppositæ; postea in orbem circa ilia semel & bis, & extremum ipsa contineat. Atque hæc stella retrorsum spectabilis esse potest, si quis ipsos circuitus non retrorsum, sed antrorsum locaverit.

A

CAPUT XCIV.

Deligatio fulminea, vel fulminator.

IIs quadrat quibus & præcedens. Sumptam igitur fasciam longitudine & latitudine congruentem in medio scindimus ut caput permeet; extrema verò demittimus *pendula*, alterum quidem à dorso, alterum verò ab epigastrio; atque decussatum thoracem appellatum implicamus. Scissa verò ipsius prius suppositæ fasciæ extremâ deorsum ad finem pendere finimus.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξδ'.

Κεφαλίνης.

ΑΡμόζει μὲν ἐφ' ὧν ἡ πρὸ αὐτῆς· πλησμόνια τῶν λαβόντες σύμμετρον μίκει καὶ πλάτει τὸ μεσότατα σχίζομεν ἄχρι τοῦ κεφαλιοῦ σχιθέν. τὰ δὴ ἄκρατα παείμεν ὁ μὲν κατὰ τὸν ὦτον, ὁ δὲ κατ' ἐπιγαστρίου ἐπιπλέκομεν τὸ χλαυὸν καλούμενον ἀγόμενα· τὰ δ' ἄκρατα αὖτις ὑποπεπτάντα πλησμόνις, ἕπερ πρότερον εἰς τέλος κάτω κρεμᾶσθαι ἐάομεν.

CAPUT XCV.

Trachelister simplex, aut ad cervicem deligatio.

IDonea quidem est deligatio quibus alteram cervicis partem devincire volumus. Caput per lateris medium orditur, circunvolutio obliquè à dorso ad cervicem ac sternum. Deinde ad latùs super caput primò injectum, posteà per thoracem, in orbem.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νε'.

Ἁπλοῦς τραχηλιστήρ.

ΑΡμόζει μὲν ἐφ' ὧν ὁ ἕτερον μέρος τῶ τραχήλου ὅλον δῶσαι θέλομεν· ἄρχῃ δὲ μέσου τοῦ πλευροῦ, ὃ εἴλημα λοξὸς καὶ μεταφρένου ἐπὶ τὸ τράχηλον καὶ στέρνον· εἶτ' ἐπὶ πλευρὰν καὶ τὸ ὑποβεβλημένης ἀρχῆς· καὶ πάλιν ἐγκύκλιος.

CAPUT XCVI.

Trachelister duplex.

CAput sub alam injiciatur. Spira obliquè per dorsum ad cervicem; inde ad pectus & alam, ad oppositam alam; & obliqua ad pectus & cervicem, ut super ipsa decussis struatur, & obliqua per dorsum ad alam in orbem feratur. Hisque modis eant circuitus.

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξε'.

Διπλοῦς.

ΗΑρχὴ ἔστω μασχάλης· ὃ εἴλημα λοξὸς καὶ μεταφρένου ἐπὶ τὸ τράχηλον, καὶ ἐπὶ στέρνον μασχάλης, καὶ ἐπὶ ὑπακειμένης μασχάλης· καὶ λοξὴ ἐπὶ στέρνον καὶ τράχηλον, ὡς χάσμα κατ' αὐτὸ γένεσθαι καὶ λοξὴ καὶ μεταφρένου ὑπὸ μασχάλης ἐπὶ κύκλος. αἱ δὲ ἑπόμεναι καὶ τὸ αὐτόν.

CAPUT XCVII.

Cuspis aut Hamus.

DEntur duæ fasciæ duorum digitorum latitudine & longitudine commoderatæ, quarum mediuliis super humeros injectis, capita quidem ad umbilicum, quæ supra dorsum decussatâ inter se fibulâ jungimus. Deinde quasiliformem gruem vocatam obvolvimus.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξς'.

Ἀκὶς ἢ ἄγκιστρον.

ΔΥο πλησμόνες πλάτει δίδακτυλιαίαν, μίκει σύμμετρον τὰς μεσοτάτας καὶ τὸ ὦμον σύντες, ἄρχεσθαι μὲν ἐπ' ὀμφαλὸν· εἶτ' ἢ καὶ νῶτον χιάσαντες ἄνω τὰς ἀκὶς ἐπιζώμους, εἶτ' ἐπιπλέκομεν τὸ χλαυμόνιον καλούμενον γεφυρίδα.

CAPUT XCVIII.

Rhombus simplex.

COnfert sanè quibus & præcedens. Construitur autem tum ex duplici trachelistro, tum ex quasilliformi geranide constitutis.

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξζ'.

Ῥόμβος ἁπλοῦς.

ΕΝθετῆ μὲν ἐφ' ὧν ἡ πρὸ τούτου πρωτελίσσῃ δ' ἓν τῶ ὅλου τραχηλιστῆρος καὶ τῆς καλουμένης γερανίδος ἀναστρεπτέον μέρος.

CAPUT XCIX.

Rhombus bimembris ad eandem.

CAput ad ilia. Distributio obliquè ad claviculam ad scapulam. Deinde sub axillam & ad claviculam, ut decussis supra humeri caput struatur. Mox transversa ad collum & oppositam claviculam sub alam & ad claviculam

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξη'.

Ῥόμβος δίμερὴς ἐπὶ τὸ αὐτόν.

ΑΡχὴ καὶ λοξὴ ἀνὰ· ἢ δὴ ἑπόμενη λοξὰς καὶ κλειδὸς ἐπ' ὠμοπλάτην. εἶθ' ὑπὸ μασχάλην καὶ ἐπὶ κλεῖδα ἵνα χάσμα γένῃ ὃ ἀκρώμιον ὑφίσῃ· εἶτ' ἐγκάρσιος ἐπ' ὠλένα καὶ ἐπ' ὠμοπλάτην κλεῖδα ὑπὸ μασχάλην καὶ ἐπὶ

κλῆδα, ἵνα χάσμα ᾖ ἐνθεῦθεν ἀμφοῖν, ἓν μὲν ἐπὶ μαστὸν ὅπῃ λαμπρότατα διπλοῦσθαι, ὥστε ἓν τὸ τέρμα χάσμα γίγνεσθαι· εἶτ' ἐγκύκλιοι ταῖς λαγόσιν· εἶτα ταῖς μεταφρενίοις λῆξιν ἓν ὅπῃ ἀκρώμιον, μακρήν· εἶτ' ἐπ' ἀκρώμιον. εἶτ' ἐγκάρσιος ἐπὶ τὸ ἑμπροσθεν τὸ τε ἐμβολὴν τὸ κλειδῶν καὶ ἐπ' ἀκρώμιον, καὶ λῆξιν καὶ μεταφρένα ὅπῃ λαγόνα· εἶτ' ἐγκύκλιος ὑπαπλέκεσθαι αὐτῇ, ἤπερ διπλῆ γένηται ἢ χάσος πεχυλιστήρ, ἢ ἁπλοῦς λεγόμενος.

A ut decussis etiam illic fiat, & obliqua per mammam ad ilia opposita, ut decussis quoque super pectus figuretur. Posteà in orbem circa ilia feratur; mox circa dorsum obliqua & per humeri caput ad alam, ac rursus ad humeri caput; inde transversa ex anterioribus per clavicularum commissuram etiam ad humeri caput; atque obliquo à dorso ad ilia; postremò in orbem ipsi implicatur grus duplex, vel decussatus trachelister, vel etiam duplex dicta deligatio.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρ. νμ'

Σωστράτου κεραύνιος.

ΑΡμόζει μὲν ἐφ' ὧν ᾖ ὁ ὑπὸ τέρνον καὶ νῶτον ὅπαδεσμὸς δέηται. ὑπερπλήσει δὲ ὁ τῆς ἀκίδος καὶ τὰ ἀστέρες τὰ ἀφάπτει ἃ δὴ ἔστι τῆς ἀκίδος ἄκρα ἄλληλα ὑπερβεβλημένα καὶ τὰς λαγόνας πρηγμένων κάκεῖ ἐπικρεμαμένων.

CAPUT C.

Sostrati fulminea deligatio.

COngruit quibus tum sub pectus, tum dorsum devincire volumus. Hæc autem deligatio ex cuspide & stella constituitur, extremis quæ sanè in cuspide inter se per fibulam jungebantur) ad ilia adductis illicque suspensis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρα'. νν'

C

Ἡμικεραύνιος Ἀπολλωνίου νεωτέρου.

ΠΡοκαταθέμενος καὶ ἄμφω τὼ τελαμῶνε οὐ ὑπὸ τῆς ἀκίδος ὑπεδεξάμην, φοινικίδος καὶ δύο ἱμᾶσι, βραχίστην ὡς ἔστι διπλοῦς· εἶτα τὴν καλαθοειδῆ γεφανίδα.

CAPUT CI.

Semifulminea Apollonii junioris deligatio.

PRæsumptis ad humerorum capita fasciolis, quas in cuspide explicavimus, adjice duas species trachelisterem qui duplex est, deinde gruem quasilliformem.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρβ'. νξ'

Βωμίσκος Σωστράτου.

ΘΕατρικὴ μὲν ἡ ὅπαδεσις· ἐπειδὴ συστελεσθεῖσα, ἐμφερὴς γίγνεται τῇ ὀρθῇ γωνίᾳ τῷ βωμίσκῳ, φοινικιδεδεμένῃ δὲ καλαθοειδῆ πραχιλιστῆρι, τῇ ὁμοιοσχήμονι γεφανίδι φοινικιδεδυμένῃ τὰ Σωστράτου ζηβιδεσμίδα τὰ ὀρθίαν μὲν τὰ ἀμφικεφαλίδων.

CAPUT CII.

Sostrati ara parva.

QUum theatralis deligatio constructa est, rectis aræ parvæ angulis similis evadat. Primum deligato trachelistere quasilliformi grui consimili, pectoralem Sostrati deligationem rectam cum suspendentibus fasciolis adjicimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ργ'. νξ'

Ναΐσκιον τὸ αὐτοῦ.

ΚΑὶ αὐτὴ θεατρικὴ ἁρμόζει μοι ὅπῃ τὸ αὐτὸ· φοινικιδώσαντες δὲ πάλιν τὰ Σωστράτου ὀρθίαν τὴν ζηβιδεσμίδα ἢν ὀνες τέτρασιν καλοῦσιν.

CAPUT CIII.

Ejusdem sacellum.

IPsa etiam theatralis iisdem congruit deligatio. Rectâ iterum Sostrati deligatione factâ, pectoralem deligationem, quam quidem quadrigam vocitant, construimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρδ'. νο'

Ἀπολλωνίου θησέως ναΐσκιον.

ΔΥο τελαμῶνας καὶ τὸ νῶτον δήσαντες, ἃς ὅπῃ τὸ ὀρθίας ζηβιδεσμίδας ὅπαπλέκομεν τὸ ἁπλοῦν ῥόμβον.

CAPUT CIV.

Apollonii Thirii sacellum.

DUabus fasciolis dorso superpositis, quemadmodum recta Sostrati deligatione simplicem rhombum obvolvimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρε'. νπ'

Γεφανὶς ἐμφερὴς ὀφθαλμοειδὴς καλαθοειδής.

ΑΡχὴ καὶ πλευρᾶς. ὃ ἕλιγμα λοξοῦ καὶ τέρνον ὅπῃ ἀκρώμιον εἶτ' ἐγκάρσιον ἐπὶ ὠχένος κατ' ἀκρώ-

CAPUT CV.

Gruis antrorsum spectabilis quasilliformis.

CAput fasciæ à latere ordiatur. Spira obliquè per sternum ad humeri caput sub alam volvatur. Deinde transversa ad humeri caput: mox transversa

transversa per collum in oppositum humeri caput, & sub axillam à parte anteriore in posteriorem, & ad ipsum humeri caput, & obliqua ad sternum, posteà in orbem ad ilia. Eadem deligatio retrorsum spectabilis redditur, nobis immutantibus; anteriores quidem circuitus posteriores, posteriores verò anteriores facientibus.

A μιον αὐτικείμενον, ἢ ὑπὸ μασχάλην ἐκ τῆ ἑμπροσθεν εἰς τὰ ὀπίσω, ἢ ἐπὶ θ ὠμῆ ἀκρώμιον· ἢ λοξὴ ἐπὶ τέρετον, εἶτ' ἐλικόκλιος κ) λαγόνος. ἡ αὐτὴ ὀπισθοτακὴς γίνεται, ἐνάλλαξον ἡμῶν; τὰς μ ἐμπροσθίους ἐπινεμήσεις ποιούμενον ὀπίσω, τὰς ἢ ὀπισθίους ἔμπροσθεν.

CAPUT CVI.

Auriga.

B

COngruit quibus costæ deligandæ sunt. Sic autem constituitur. Medium fasciæ in collum injicitur; capita verò obliqua per sternum sibi ipsis implicita sub alas ad dorsum illicque rursum implicita adducantur. Sicque quoad totum thoracem deligaverint, modò retrorsum, modò antrorsum injiciantur. Fasciæ verò extrema inter se nexu ligentur. Hacce deligatione aurigæ utuntur costarum continendarum gratiâ. Expositis quæ thoraci obvolvuntur deligationibus, cæteras deinceps recitemus.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρϛ'.

Ἁρμαπλάστης.

ΑΡμόζει μὲ ἐφ' ὧν πλάγιοι ἐπιδεῖσθαι· στυπτέλθαι δὲ ἄπας. ἡ μεσότης τ ἐπιδέσμε καὶ αἱ ἀγκύλαι, αἱ μ' ἄλλαι λοξαὶ κ) τέρετον, εἰς ἀλλᾶς· ἀγκυλωθεῖσαι ὕπισθ μαλθάς ἐπὶ μετάφρενον; κἀκεῖ πάλιν ἀγκυλωθεῖσαι, ἀπαγέσθωσαν; ἅπαξ τὸ μέγεθος ὅλον τ θώρακα ἐπιδεθεῖσαι, ὅτε μὲν ὀπίσω, ὅτε ἢ ἔμπροσθεν· ἀγκυλούσθωσαν, τὰ ἢ ἄκρα ἐφ' ἕλκηλα ἀμμαπλάσθωσαν. ταύτῃ τῇ ἐπιδέσει ἁρματηλάθαι χρῶνται, σωζοντες χάριν τῆ ἱματίων ἕνεκεν. πλουραῖν. ἀπηρτικότες ἢ τὰς ἄκρας τ θώρακα ἐπιδέσεις ἐπὶ τὰς ἐξῆς λέγομεν.

CAPUT CVII.

Semisecta deligatio inguinaria.

IDonea quidem est inguini devinciendo. Ita verò construitur. Caput fasciæ ab ilibus ordiatur. Opposita verò distributio obliqua per clunem inguinis affecti vicinum, deinde ad perinæum infernè sursum, & obliqua ad inguen: posteà in orbem per ischium & per ilia super caput injectum, circuitus denique infernè sursum obvolvuntur.

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρζ'.

Ἡμίτομος βυβωνίσκος.

ΑΡμόζει μὲν ὅτι βυβῶνος· ὁλοπλάθαι ἢ ὕπας. ἀρχὴ κ) λῆξόμενος· ἡ αὐτοπειμένη ἢ ἐπινέμησις λοξὴ κ) πυγῆς πλησίον τ πεπονθότος βυβῶνος· εἶτ' ἐπὶ θάτερα κάτωθεν αὖω, ἔ λοξὴ ἐπὶ βυβῶνα, εἶτ' ἐλικόκλιος κατὰ ἰσχίον, καὶ κάτω λαγόνα κ) τῆς προσεμβεβλημένης ἀρχῆς; αἱ δ' ἐπινομαὶ κάτωθεν αὖω αὐτῶν.

CAPUT CVIII.

Duplex inguinaria deligatio.

CAput super epigastrium injiciatur. Obvolutio obliquè per coxam super perinæum ad inguen infernum ducatur, juxta caput primo injectum ad ischium & inguen, per perinæum & femoris acetabulum infernè sursum & ad imum ventrem. Circuitus verò his distribuuntur, ut utrunque inguen obtegatur.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρη'.

Διπλοῦς βυβωνίσκος.

ΑΡχὴ κατ' ἐπιγαστρίον ὁ ἕλκημα λοξὰς ἐπὶ κοτύλιον ὧδε· ἑλίναιον, ἐπὶ βυβῶνα· κάτωθεν αὖω κ) τῆς προσεμβεβλημένης· ἐπὶ ἰσχίον ἔ βυβῶν. ὧδε· ἑλίναιον ἢ κοτύλιον, κάτωθεν αὖω ἢ ἐπὶ ἦτρον· αἱ δ' ἐπινομαὶ κ) τῆ αὐτῆ, ὡς ἀμφότεροι οἱ βυβῶνες σκεπασθῶσιν.

CAPUT CIX.

Eadem deligatio biceps, aut ex duobus capitibus.

F

MEdium fasciæ ab inguine ducit exordium. Capita verò ad femoris acetabulum feruntur, illicque decussata alterum quidem ad inguen, alterum vero extra; deinde in unum adducantur; eadem ratione procedant circuitus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρθ'.

Ὁ αὐτὸς ἐπὶ δύο ἀρχῶν.

ΗΜεσότης κ) βυβῶνος· αἱ δ' ἀρχαὶ ἐπὶ κοτύλιον, κἀκεῖ χιαδεῖσαι· ἡ μὲν ἐπὶ βυβῶνος, ἡ ἢ ἔξωθεν· εἶτα ἐπὶ ὦμον ἀπὸ θ ἀγκαλάθωσθον, αἱ δ' ἐπινομαὶ κ) τῆ αὐτῆ.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρί. CXC

Ἁπλοῦς ἕτερος.

Τῆς βραχυτέρας ἀρχῆς ὡς αὐ ἢ δύο ἢ τρεῖς τύποι πρίενται καὶ βουβάλιος· ὃ ἢ ἕλιγμα ἄνωθεν καὶ λαγόνος ὑπὲρ ἰσχίου καὶ ὑπογάστριον· εἶτ' ὑπὲρ κοτύλης λοξοῦς καὶ βουβῶνα κάτωθεν αὖθις καὶ ὑπὲρ λαγόνα, καὶ ἰσχίου καὶ αὐτοκεμβύλου λαγόνα, καὶ ὑπογάστριον ὅτε ἡ πρώτη ἀρχὴ ἐνάπτοιτο ὑπὲρ βουβῶνα, ἵνα κατ' αὐτὸ πρὸς ὀμφαλὸν ἢ ἕλιγμα λαμβάνῃ τὴν ἑλίγματι· εἶτ' ὑποτρέπει πάλιν βουβῶνι, εἶτ' ὑπὲρ ἰσχίου καὶ ὑπογάστριον, καὶ πάλιν ἡ τελευτὴ ἀρχὴ πίπτουσα αὖθις κάτω, ὡς τῷ ἑλίγματι καταλαμβάνεσθαι καὶ ὅσα ὑπολείπει ἄχρις αὖ στρεπτὸν ἀεὶ δεῖ· ὃ μὲν πτυοστομὸς ὃ ἢ ἐπειλουμένη· ὃ ἢ ὀφῆς ἀγκυτὸς ἔσται.

CAPUT CX.

Aliter simplex.

Brevioris capitis ferè duæ trefve partes super inguen demittuntur; spira verò per ita ad ischium & epigastrium ducitur. Deinde obliquè ad femoris acetabulum & inguen infernè surſum & ad ilia, & ischium, & opposita ilia, & epigastrium. Quamobrem demissum caput ad inguen reflectitur, ut super eo sinus fiat, qui altera circunvolutione comprehendatur. Deinde etiamnum inguini immittitur, posteà per ischium & epigastrium, ac deinde primùm supernè deorsum obvolutæ fasciæ in sinus contrahitur, & circunvolutione comprehenditur, & ita deligatur continuò, quoad deligatio peracta fuerit, altera quidem implicata, altera vero super obvoluta. Extremum denique fibulâ nectitur.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ. ρια'. CXCI

C

Διπλοῦς ἄλλος.

Ταινίας ἢ μεσότης κατ' ὀσφύος. αἱ δ' ἀρχαὶ κατὰ βουβῶνα ὡς ὑπὲρ τὸ ἄπαλον πρίεντες ἑτέρου ὑπεδήσαμεν. ἀρχαὶ κατ' ὑπογαστρίᾳ, ὡς στρεπτλῆται διπλοῦς βουβωνίσκος ἔξω κάτω πρὸς ὀμφαλὸν ἑαμιδίων πτυοστομίων ὡς ὑπὲρ ὃ ἡκρέθη εἴρηται.

CAPUT CXI.

Duplex aliter.

Medium fasciolæ super lumbos injiciatur. Capita vero per inguen, quemadmodum in simplici altera deligatione remisimus. Capita vero super epigastrium, & construitur duplex inguinaria deligatio demissis deorsum fasciis quas, ut in duplici dictum est, duplicamus.

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ριβ'. CXCII

Κτεὶς ἢ ἀναλημπτῆρις ὑπὲρ καυλοῦ.

Ταινίδιον μεσότης κατ' ὀσφύος· αἱ δ' ἀρχαὶ κατ' ὑπογαστρίᾳ ἀμμαπίζονται. εἶτ' ὑπεδέσμη εἰλητὸν ἢ ἀρχὴ ὑπὸ τὸ ζώνιον ὃ ἕλιγμα ὑπὸ καυλὸν εἶτ' ὑπὲρ τὸν ζώνιον αὖθις κάτω· εἶθ' ὑπὸ καυλὸν καὶ πάλιν τὸ ζώνιον· εἶτ' ὑπτιλῇ ὑπὸ θεὶ σιδύμους, καὶ ὑπὸ τὸ ζώνιον.

CAPUT CXII.

Pecten, aut ſuspendens ad caulem deligatio.

Medium fasciæ lumbis injiciatur; capita ſuper epigastrium nexu ligentur. Deinde fasciæ obvolutæ caput ſub zonam; ſpira ſub caulem. Deinde ad zonam ſupernè deorſum, posteà ſub caulem & ad zonam. Postremo ſub testiculos & ſub zonam deligationem absolvit.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ριγ'. CXCIII

F

Ἄλλως.

Μετὰ δὲ πρώτην τὴν ταινίαν, ἡ ἀρχὴ τῆς ὑπεδέσμης ὑπὲρ καυλὸν, ὡς νομὴ ἐγκύκλιοι πρὸς αὖθις εἰς σκεπασθῆ. εἶτα πρὸς τὸ ζώνιον, εἶθ' ὑπὸ καυλὸν ὡς πρὸς τὸ ζώνιον, εἶθ' ὑπὸ σιδύμους, ὡς ὑπὲρ ζώνιον.

CAPUT CIII.

Aliter.

Circunvolutâ zonâ fasciæ caput ad caulem injiciatur, & circuitus in orbem circa ipſum quoad obtexerit. Deinde ad zonam ferantur, mox ſub caulam & ad zonam. Postremò ſub testiculos, & ad zonam.

A

CAPUT CXIV.

Eadem deligatio ex fascia scissa & zona.

LInteum consentaneum sumptum in quatuor crura scindimus, medium integrum sinentes, cauli subjicimus. Capita vero ad alteram partem ducentes prope caulem scindimus. Per hanc autem partem alias ad zonam ductas trajicimus, & trajectas nodo alligamus. B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϖδ'.

Η αὐτὴ ὀθόνης ἢ τῆς ζώνης.

Σχιζομένην ῥάκος λαβόντες ὀλίζοιμεν εἰς σκέλη τέσσαρα· ἐκ δὲ μέσου σωζηλὲς ἐάντες, ἢ ὑποτιθέμενοι τῷ καυλῷ. πὰς δὲ αἰχμὰς ἀμάσσοντες πὰς περὶ ὃ ἕτερον μέρος πλησίον καυλοῦ διπλόζοιμεν, εἶτα ἢ αὖτις διεκβάλλοιμεν τὰς ἑτέρας ὑπὸ τὴ ζώνῃ, ὑφαντες τὸ λεγόμενον τῆς συμπλοκῆς.

ΕΚ ΤΩΝ ΓΑΛΗΝΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙ ΕΠΙΔΕΣΜΩΝ ριν΄ ΒΙΒΛΙΟΝ.

EX GALENI COMMENTARIIS DE FASCIIS LIBELLVS.

ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΝ.

Η συνοπτικὴ τῶν ἐπιδέσεων τοῦ κ. Γαληνοῦ ἔκθεσις.

ARGVMENTVM.

Concisa de Fasciis tractatio ex mente Galeni.

ΣΚοποὶ πάσης ἐπιδέσεώς εἰσι πρῶτοι καὶ μέγιστοι, τῆς μὲ αὐτὴν ὡς ἐφ' ἑαυτὴν ὡδηγημένης, οὐχ ὑπουργίας ἕνεκα τῶν ὑπεικομένων τοῦ πάσχοντος μορίου, ὅ, τε κατέχειν ἀκίνητον, ὡς ἂν ἐπιτηδείως ἔχῃ τὸ πεπονθὸς, ἀφλέγ-

ASCopi omnis fasciationis primi sunt ac maximi, tum ut ipsa per se *partes devinciendas* amplectatur, tum administrationis rerum affectæ parti incumbentium gratiâ; tum ut partem affectam in propria figura immoratam contineat, & inflamma-

tionis expertem tueatur. Quia verò hæc efficere A non poteſt faſciatio, niſi ipſa permaneat, neque ad inferas aut ſuperas corporis partes dimoveatur; propterea partibus illæſis faſcias circunjicere cogimur, quò huc quidem, prout decet, univerſa excurrat deligatio, ejus comprehenſio ad humiliores fiat partes; illuc verò ad altiores decurrat. In nonnullis autem partibus quæ per oppoſitas ſit comprehenſio utilior, quemadmodum in humero ac inguine. Abſolutè verò dicendum eſt, in humero quidem non ad alterum humerum, ſed axillam; in inguine verò circa ilia faſciam volvendam eſſe. Neque enim humerus, neque clunis faſciarum ſpiras tutò ſervare queunt; ſed axilla & ilia. Eodem verò modo & tibiæ volubilem faſciam continentis, ob ſuræ devexitatem, faſciæ ſpira ſuperior uſum habet, in illis nimirum deligationibus, quibus devexam ſuræ partem continere neceſſe eſt. Quandoquidem malleorum regiones inter duas eminentias dejectæ per ſe ſtabilem deligationis remoram præ ſe ferunt. Quibus autem non eſt partibus, neque appoſita quædam pars C altera talis ut in tibia, exiſtit, neque ut in humero, ac inguine oppoſita, in his talem efficere deligationem oportet, ut in maximè æquabili loco, quemadmodum in capite comprehenſiones. Quòd ſi non detur ita caput ut membra ambitu comprehendere; prohibet enim cervix ipſi cognata, propterea in ipſo capite ſive ad dextram, ſive ad ſiniſtram partem ſit is qui faſciationem affectus deſideret, ſecundùm rectitudinem deligationem decernimus, ductâ quidem per verticem faſciâ, indeque ad ſummam imamque maxillam deductâ; deinde rurſum ad af- D fectam partem ſurſum evectâ; poſtea ſimiliter bis terve iterata, & prout ſatis eſſe exiſtimaverimus, aduſque ſui extremum evoluta; ipſa verò ſupra verticem omnino ſit extremitas. Hæc enim regio firmiſſima eſt *faſciationis* remora. Quum autem ſuperſint aliæ capitis regiones inter ſe contrariæ, quarum una quidem & poſterior eſt, & ad occiput fertur; altera verò & anterior & ad frontem porrigitur, à duobus capitibus deligatio molienda eſt. Eſt autem à duobus capitibus deligatio, quum toto faſciæ medio ſuper affectam partem admo- E to, utrumque ipſorum ſegmentorum ad oppoſitum locum æquabiliter adducimus; quæ verò ſegmentorum ita deligantium extrema ad frontem adducuntur, ſtabiliora manent. Hæc enim occipitis regio ſolidior eſt remora. Affectis autem eodem modo partibus, ut quum quæ cauliformes fracturæ productæ ſunt, à duobus capitibus deligationem efficies, quemadmodum in ſpleniis aſciatim convolutis. Si verò ab unico faſciæ capite læſas ejuſmodi partes deligaveris ad bicipitis faſciationis ſimi- F litudinem, faſciam volvendo ad ſtatum locum adduces, ut illic deſinat: minime verò obliquâ faſciâ utendum eſt, quia maximus deligationis uſus eſt, ejus extremum prorſus indeclinatum perquam rectâ tetminatum tueri, aut ad frontem, aut ad totius capitis medium qua parte ſinciput appellatur. Enimvero deligationis quæ ad men-

μητήν τε φυλάττειν. ἐπεὶ οἵ γ' ὑ δύνανται ταῦτα ποιεῖν ἡ ὑπόδεσις αὐτὸ τὸ σύμμετρον αὐτῷ, ᾧ μὴ μετακινεῖσθαι πρὸς τὰ κάτω τοῦ σώματος ἢ ἄνω, ἀφ' οὗτο τοῖς ἀναπόδοις μείζοις φύσεως ἀναγκαζόμεθα περιτείνειν τοὺς ὑπόδεσμους, ὅπως ἕψται μὲν εἰκὸς ἀναβαμεῖν ὅσον ὅλως τὸ ὑπόδεσιν, αὐτίκηλις αὐτῆς γίγνοιτο ἐπὶ τὴν ταπεινοτέρων, ἕψται ἢ καταβαμεῖν ἐπὶ τὴν ὑψηλοτέρων, ἐπ' ἐνίων ἢ μείζων, ἢ ἀφ' τῆς αὐτοκειμένων αὐτήλησις ὠφελιμωτέρα, καθ' ἃς ἐπ' ὤμου καὶ βραχίονος; B ἀκριβεῖς οἵ εἰσιν· ἐπ' ὤμου μὲν, ἃ δεῖ τ' ἕτερον ὦμον, ἀλλ' ἢ μασχάλιον· ἐπὶ βραχίονος ἢ κυβίτ' κεφαλὴ ὠλεκράνου· διὰ τ' ὑπόδεσιν. ὅτε γὰρ ὁ ὦμος, διὰ ὁ γλουτὸς ἀσφαλῶς φυλάττειν δύναται τὰς ἀβολοδέσεις, ἀλλ' ἢ μασχάλη ᾧ ὁ κατεών. ὡσαύτως ἢ καὶ τῆς κνήμης διαπορρήτου ἐχούσης τ' ὑπόδεσιν διὰ τ' κυρτότητα τῆς γαστροκνημίας, ἢ αὖ ἀβολὴ χρήσιμος, καθ' ἃς ἀναγκαῖον ἐστι ὁ κυρτὸν τῆς γαστροκνημίας ἀβολομεῖσθαι. ἐπεὶ τοι τὰ κῦ τὰ σφυρὰ χωρία, ὁ μόνιμοι τῆς ὑποδύσεως ἐξ ἑαυτῶν ἔχει, μεταξὺ δυοῖν ἐξοχῶν κείμενα. οἷς δὲ μείζοις οὐκ ἔστιν, ἀπὸ ἀβραχιόνων τ' ἐστὶν ἕτερον μέσον οἷ ὅπῃ κνήμης, ἀπ' αὐτοκείμενοι οἷς ἐπ' ὤμου ᾧ βραχίονος, ὅπῃ τούτων διαπτύω χρὴ ποιεῖσθ' τ' ὑπόδεσιν, ὡς ἐν τοῦ ὁμαλοτάτου τὰς καθολήψεις γίγνεσθ, καθ' ἃς καπὶ τῆς κεφαλῆς. εἰ οἵ ὀρθόκρανον τ' κεφαλὴν ὅπου καθ' ἃς τὰ κῶλα ἀβολαβεῖν, ἐν κύκλῳ καλύψ γὰρ ὁ πάχλος συμφυὴς ὢν αὐτῇ· ἀφ' τούτ' ἐπ' αὐτῆς ἑαυ τε κῦ ὁ δεξιὸν μέρος, ἐφ' τε κῦ ὁ ἀριστερὸν ἢ ὃ τ' ὑποδέσιος δεύτερον πάσῃ, τ' καὶ ἰσχυρείαν ὑπόδεσιν ἀφυ- D μένα· ἀφ' μὲν γ' τ' κορυφῆς ἀρξόμενα τῆς ὑποδέσμου, καταρξόμενον οἵ ἐπὶ δεῖν ἐπ' ἄκρων τῶν κάτω ἠλίων· εἶτα φὼ ἀρξόμενον πάλιν ὑπὸ ὃ πεπονθῆς, εἶτ' αὖθις ὁμοίως εἶτα δίς, εἶτα τρὶς αὐταρκες εἶναι νομίζομεν, ἐλιττόμενον μέχρι τῆς τελευτῆς· ἐνθ' ἢ πάντες κῦ τῆς κορυφῆς γιγνέσθω· μινιμότατον γὰρ ὃ χωρίον τοῦτο. Λοιπὸν ἢ ὅταν τῆς κεφαλῆς ἑτέρων μερῶν ἐνάπτων ἀλλήλοις, ὧν ὃ μὲν ὀπίσω τε καὶ καθ' ἑαυτὸν ἐστί, ὃ δ' ἐμπρόσθεν τε καὶ κατὰ τὸ μέτωπον, ἀπὸ δυοῖν ἐξοχῶν ὑποδεῖν χρή. Ἔστ ἢ ἀπὸ δυοῖν ἐξοχῶν ὑποδέσις, ὅταν ὃ μέσον ὅλον τῆς ὑποδέσμου, κατὰ τὰ πεπονθότος ἐρείσαντες, ἰσορρόπως ἑκάτερον αὐτῶν τῶν μερῶν, ὑπὸ τὸν αὐτοκείμενον ἀξόλῳ τόπον· ὅταν ἢ τελευτᾷ τ' ἄκρας ὑποδυομένων ὑπὸ ὃ μέτωπον ἀρογθῳ, μινιμότατα· τοῦτο γὰρ ὃ χωρίον τῆς ἰνίου μονιμώτερον. Πεπονθότων ὁμοίως τ' αὐτοκειμένων μερῶν, ὡς ὑποδεῖν τὰ καλούμενα καυλῶν ἠλδὸν ἠλίσθῃ τε καταλιμαῖος, τ' ὑποδέσιν ἀπὸ δυοῖν ἐξοχῶν πεποίηκα, καθ' ἃς ὑπὸ τῆς σκεπαρνηδὸν ἀβελαλλομένων καυλῶν. ἐαὶ ἢ ἀπὸ μιᾶς ἐξοχῆς ὑποδήσῃς τὰ ζιαῦτα, κῦ τ' ὁμοιότητα ἢ ἀπὸ δυοῖν ἐξοχῶν ὑποδέσιος, ἐλίττων τ' ὑποδέσμου, ὅπως ἄξιος ὑπὸ ὃ μόνιμον χωρίον, ὡς ἐρῶμεν τελευτῶσαν· ἥκιστα ἢ λοξὰ τοῦ ὑποδέσμου δ' χρῆσθαι, διότι ὃ χρησιμώτατον τ' ὑποδέσεώς ὑπὸ, τὸν τελευτῶ αὐτῆς ἀκριβέστατον φυλάττειν, δύσπαλα πεπτερυγίου, ἤτοι γὰρ ὑπὸ ὃ μέτωπον, ἢ ὃ μέσον ὅλης τῆς κεφαλῆς ἔνθα ὃ καλούμενον βρέγμα. Τῆς μὲ γὰρ ἐπιπωφερείας καταρξομένης τ' ὑπο-

δέσεως ἡ τελευτὴ, φερομένης ἀν ὅλη ὁ μέσον αὐλ- A
ρωτὸ τῆς κεφαλῆς ἀπρεγκλίτως αἰαπεπλωμένον. τῆς δὲ
κυκλοτερῶς περιεσκαμμένης, ἐπὶ ὃ μέτωπον, ὁμοίως καὶ
ὧτοι κατὰ μηδὲν ἐγκεκλιμένον. περιεσκαμμένη γὰρ ἔτυς
ἐλεγχθήσεται ἐκ τοῖς ὀπίσω μέρεσι, περὶ τὸ καλούμενον
ἰνίον, ὁ μεζέζυξε τὸ πεκτένιον, καὶ ὀπίσω τῆς κυρτότητος
ὅθι τὸ κεφάλιν. Διὸ τῶν δὲ φησιν Ἱπποκράτης, τὸν
ἐφάπτειν περιβολὴν ἧβι ὀπιθέσιον ἴκεται λοξὴν εἶ
φερομένη, ὅτι ἐκ φερὸ αὐτῆς πολλάκις ἐξ ἀνίσης
γεγονυῖας λοξᾶς, ἔνεκα τῆ περιλαμβάνεσθαι ὃ πτοσ-
ῆος, ἄλλοτε καὶ ἄλλο μέρος ὑπερέχει. Αλλὰ ἐκ γε Διὸ B
ὃ παῖδος λοξᾶς γεγονυίας περιβολὰς, ἡ ὑστάτη κατεχή
μηδαμῶθι λοξωμένη· ἄλλον οὖν ὅτι τῇ αὐτῇ ἀφύσει κα-
κείναις συνδεδραμηκόσιν ἀμεταπίπτει. ὡς οὖν ἐπὶ τ κεφαλῆς,
ὕτω καὶ τὰ ἄνω ἅπαντα ἡ κάτω γεγονυῖας ἐφάπτες περι-
βολῆς ἀκριβῶς φυλαχθεῖσ χρὴ τὰ ἀπερεγκίπτον. Επὶ μὲν τ
κτ βυβδῶνα ἐκ ὤμων ἐπιδίσεων ἐν αἷς αὐαλκαζόμεθα κτ τ
φυτικειμένων ὑμενίων σεσκεπασμεθείσι, αἱ ἐφάπτε περι-
εἰσολαὶ, κυκλοτερεῖς ἀπρεγκλίτοι γίγνεσθ δέονται· κατὰ
δὲ τὰς κενεῶνας μὲ ἀμοτέρσεις, ἔνθα τ βυβδῶνα διεμεῖν C
σεφαρίσθαι, κατὰ ὃ τέρνον, ἐφ' ὧν τ ὤμων· ἀνά-
λογον ὃ τούτοις ἄτε τῆς κατὰ τὸν καρπὸν, καὶ τῆς κατὰ
μύλην τὴν ἐπιγονατίδι τὸν ἀστράγαλον δι' ὀρθοδρόσεως. Τῇ μύλῃ ὃ τῇ κελου-
μένῃ σεσῆς ὕπνων ὑποροωπίσθι, πλατυῖσ χρὴ περιτε-
ταθῆναι τὸν ἐπίδεσμον, ὡς ὅλιον ὠτιῶ περιεσκαμβάνειν.
Ο' δὲ μὴ περικείμενος ὕπνος, ἢ σεσῆς τῶ ἀῶν χάσεαν
ὀνεχθήσ ῥᾳδίως, ἢ σεσῆς τ κάτω, περιτροχάζομένης ἐφ'
ἑκάτερα. Διὸ τ κυρτότητα τῆς μύλης τῇ δ' ἰγνύῃ σεσε-
σαλαμένον τ ἐπίδεσμον χρὴ περιβάλλειν· ὅτε γὰρ ὑποσ-
ιδεῖσθαι δύναται τὸν εἰς πλάτος ὀλισθαίνοντα, ὅτε συ-
κλείεται. Οἶδα δέ τινα πάσχοντα μὴ φέροντα τῶν ἐπίδεσιν·
ἔσται δ' ἐκ ὧν, εἰ μὴ βραχὺ κινηθῇ ὃ πεπονθὸς
μόριον, ὀδυνῶν μεγίστη γὰρ καταπαύσεως. D
Οὐ σεσῆς πολλοῦ ὕπνος ἐπιεσθῆ τ βάρος, ὡς μηδὲ
βραχύτατον εἰ κινηθῆν, δύνασθαι φέρειν τὸ μέγιστος τ
ὀδυνῶν, ἵναπερ ἀναπαύσωμεν ὧν αὐτὸ τ ἀπειπόνων ἀφελεῖν,
ἀλλ' ὑποδυόμενοι, ἀλλὰ διαῤῥήξαντες μὲ σεσῆτον ἁπάσας
τὰς ῥαφὰς, μὴ ἢ ἔσται παμπλοΐας τῆς διακρατοῦσιν ὅλον
τὸ σῶμα. χρησάμενοι σεσῆς τὸ μετεωρίσαι τ ἀνάσεαν E
ἰσῤῥόπως· ὑπομασᾶσθαι δ' ἡμῖν ἐπὶ βάθρου πλατέος σύ-
τεταμένον ῥῆκος, ὑπεβεβλημένου ἔχον ἐείκ πτόκκα. Ἔσται
μὲ ὧν συνελθόντων, ἐπιδοῦναι ὁ κάμνων τοῦ τ διακρα-
τούντων ὑπὸ τ σφυγμῶν ὑλαθῆ. διὰ ἔχέων ὑπιβάλλειν
μὲ συείκη κατὰ σκιᾶς, ὑποσύλλειν ἢ τῇ ῥάχῃ τ με-
τεωνιζόντος· ἐπεὶ ἢ ἑτέραν ἐείκ πτόκκα διαθερίσμένου
ἔχοντες ἐλαίῳ θερμῷ, μὴ τ ἀφαίρεσιν ὅ χαπαίσκ ἔ-
χόντες περιβάλλοντες τῇ ῥάχῃ, κατεκλίναμεν ὑποκει-
μένης πλακὸς, ἅμα ὧ ῥαχῇ· καὶ ὅτω σεσῆτα μὲ αἰσ-
θάνομθ ἐπὶ τὰ σεσῆτα τῶ σώματος, τὰ σάρκα τῆς διά- F
βεσθρου πλακὸς· ἐν ἑκατέρωθεν. ἐπ' αὐτῇ τὰ τῆς ξηρᾶς,
ᾗ μὴ συείκη τὰ τῆ ῥάκους. ἃ δὲ σεσῆς ἄλλκαι διά
ῥαχῶν ἐνώσαμθμ. ὡσαύτως ἢ κατὰ τῆν καὶ ἰσχίον
μεραὶν ἐσεσάμθμ ποτε κ τῆν κατὰ μηρὸν, ἐπ'
ἄλλου, καὶ κατὰ βραχιόνα γέ ποτε, ὧ ὃ ταχίλου τ
ὀπίσω χάσεαν. μὴ ἢ τ ἐπίδεσιν ὑποκειμένοις αὐτῇ
λεῖν μὴ τὰ πτερὰ αὐτὰ μόνον τῆ ἐπιδέσμε (ῥηγμάτων) τοῦ

tum devolvitur extremum, decenter ad capitis medium citra proclinationem sursum porrigendum ducatur. Deligationis verò quæ circinatò ad frontem circumjicitur, extremum peræque ac illud nullo modo pendulum sit. Sic enim circumducta volvetur per posticas partes versùs occiput vocatum, quod cervicem & posticam cranii curvitatem interjacet. Propterea verò (inquit Hippocrates) ultimam fasciarum spiram minimè obliquam esse convenit; quòd jam ante ipsam necessariò multoties accidat obliquas fieri spiras, ut pars affecta intedum ab altera superiori parte contineatur. Verùm hasce circunvolutiones ob affectum obliquas factas ultima remoratur nequaquam obliquata. Patet igitur illas ipsa securitate simul immutabiles permanere. Quare ut in capite, sic & supra aut infra genu quum ultima sit circunvolutio, ipsa indeclinabilis accuratè servanda est. In inguinis quidem, & humeri deligationibus quibus per oppositas defensiones simul deligare cogimur, ultimæ spiræ circulares indeclinábiles fieri debent. Per ilia quidem utraque, ubi inguen devincire proposuimus. Postremum verò, ubi humerum. His autem respondet tum quæ in carpo, tum quæ in astragalo propter articulationem fit deligatio. Verùm rotulæ à quibusdam patellæ appellatæ latum vinculum obtendi oportet, quò ipsam universam circumplectatur. Quod enim ita non circunjacet, ut ad superiorem aut ad inferiorem partem facile deducatur, ob rotulæ devexitatem utroque oberrans; sed popliti contractum vinculum admovendum est: neque enim illud recipere poterit in latitudinem extensum, nec conservare. Ego verò novi quosdam affectus deligationem minimè ferentes. Hi verò sunt in quibus etiamsi paululum pars affecta sese moverit, dolor maximus, quemadmodum ex prolapsione concitatur. Non dudum quidam in spinam ita procidit, ut minimum si moveretur, doloris magnitudinem ferre non posset. Quocirca ipsius indusium subducere coacti sumus, quod quidem non exuimus; sed primùm omnes futuras per medium rupimus; posteà verò multis totum corpus suffulcientibus ad hominem æquabiliter attollendum usi sumus. Comparatum verò nobis erat in scamno patulo porrectum linteolum prostratam continens lanæ tabulam. Hæc itaque imperavimus, quum ægrotus suffulcientium manu è strato erectus est, ecleriter illi quidem secundùm latitudinem incumbere, spinæ verò in altum sublati substernere; ipsi verò aliam lanæ tabulam oleo calido inebriatam habentes post indusii detractionem quamprimùm spinæ circunjacentes decumbere fecimus, supposita simul cum panniculo tabula, sicque primum quidem ad anteriores corporis partes tabulæ madentis extrema utrinque unum adduximus, deinde supra ipsam siccæ tabulæ extrema: Post illa etiam linteoli extrema quæ inter ſa futuris non conjunximus. Atque eodem modo in ischii, atque femoris partibus interdum fecimus. Alteri etiam interdum & in brachio, & postica cervicis regione. At post deligationem subjectis ejus partibus, in quibus deligatione opus

crat nobis *admovimus*. Quum oppositæ sint partes, ut in brachio, & femore, & tibia, in his sive à sinistris partibus ad dextras, aut contra acum trajicere necesse est. Utroque verò modo ejus ductum tentare sursum vergentem, ita lintei extremum subvolutis spiris consuere. In quibus autem est ulcus, etiam oppositis partibus ut in humero, & ischio fasciæ extremum ad superiorem ductum facere studendum est. Deinde isthic trajecta infernè sursum acu futuram, ita efficere, sublimi deligationis parte minimè divulsa, sed revulsa ima parte. Enimverò utrumque in linteorum futura efficere licet. Verùm futurâ acu trajectâ pars ejus inferior sursum porrigenda est, neque supernè deorsum sternenda; quum deligationis scopus sit partes inferiores à superioribus trahi. Quemadmodum enim hæc deligationis partium figura, sic etiam tum fasciæ, tum futuræ distributio servanda est, imò extensio sursum continenda; primùm quidem extremi deligationis quod tuto & per illud & per ipsam totam tum extenditur, tum continetur. Neque verò in illa parte cui ulcus insidet futuræ principia facienda sunt, neque super ulcus copula. Non enim solùm ab ipsa copula, sed etiam à fascia quam premit copula, vehementiùs comprimetur, quum copula violentiùs constringenda sit fasciam coercitura. Sic autem & citra futuram sit copula, extremis fasciæ inter se connexis, aut externo quodam adstringente, hæc in ulcus decumbere non oportet. Tunc igitur non ulceri admoveatur copula, sed ubi poteris ipsius ipsius distributionem in superiorem regionem efficere, servato, ut pronunciat Hippocrates tum calle, tum officio. Callem etenim vocat, quo pars aliqua corporis exercetur; officium verò, quo functionem habet flectendi, extendendi, aut obligandi. Est verò callis incedendi pedis vestigium, decumbenti totum occipitium, ac maximè posteriores capitis partes eminentes; sedenti clunium partes. Si quis autem etiam fasciatus operaturus sit, exploranda est tum functio qua functurus est, tum res exterior circa quam ipsa versatur. Sic enim poterit & ipsum callem in ipsa comperire. Functiones autem arriculationibus fiunt. Quare ipsas semper ac maximè in deligato laborante actiones obituras tuebitur. Si namque totum callem continens copula super figuratas potissimùm partes in motionibus definiret, interdum quidem laxiores quàm deceat, contrà verò articulationem comprimentes fieri copulas, in quancunque articulationem injectas necesse futurum est. Cæterum fasciarum spiræ tres sunt simplices, una quidem orbicularis quæ ambitu neutrum in latus deflectens affectam partem circumvolvit, in qua secundæ & tertiæ injectionis linteorum extrema per latitudinem sibi invicem incumbent, neque excedentem, neque deficientem. Quæ verò spira paululùm transversim propendet, eam sceparnum fasciam nominamus, quemadmo-

A μέρεσιν. ἐφ' ὧν μὴν ὑπόθεσίν γε δεόμεθα, τῶν ἀντικειμένων μορίων, ὡς ἐπὶ πήχεως ἢ μηροῦ ἢ κνήμης· καὶ βραχίονος ἐπὶ τούτων ἀναλαμὼν ὅτιν, ἤτοι γε ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν μερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ, διείρειν τὸν βελόνιον ἢ ἀνάπαλιν. ἑκατέρως ἢ πειρᾶσθαι τὸν φορὸν αὐτῆς ἀνακλίνοντα φεύς ὁ ἄνω, συῤῥάπτειν ὅταν ὁ πέρας τῆς ὀθόνης· ὡς ἂν βέλτιστα μάθοις. ἐφ' ὧν δ' ὀξύ χρεία ἢ τῶν ἀντικειμένων μορίων, ὡς ἐπ' ὦμον ἢ ἰσχίου, πειρᾶσθαι τ τελευτῖν ἢ ὑπόθεσιν ποιεῖν κατὰ τὸν φορέον. εἶτ' ἐνδεῖσθαι τ βελόνιον διέχοντα κάτωθεν ἄνω, τὸν συῤῥαφὸν ὅταν ποιῆσθ, μὴ καθαπτόμενα ὁ ὑφηλὸν μέρος τῆς ὑποθέσιος, ἀλλ' ἀφαπτόμενα ὁ ὑποκάτω. ἐξαρῶ μὲν γὰρ ἐκπίπτον ποιεῖν ἐν τῇ συῤῥαφῇ τῶν ὀθονίων, ἀλλὰ μᾶλ ὁ ἀναβάλλειν ὁ ῥάμμα μᾶλ τῆς βελόνης, αἰαπτίνειν χρὴ ὁ κάτωθεν αὐτὸ μέρος φεῦς ὁ ἄνω, ὡς μὴ καθαπτέσθαι ὁ αὖωθεν εἰς τὸ κάτω. σκοπὸν ἔχοντα ἀξὶ τῶν μερῶν ἢ ὑποθέσεως αἰῶνεσθαι τὰ κάτω. ὡς γὰρ ἐκ τῶν φυσικῶν ἀναγκαίως δῆ ἢ ὑποδεδεμένων μορίων, ὅτε ἢ νομὴν ἢ ἄμματός τε καὶ ῥάμματος, ἀνὰ τὸν αὐτὸν ἰόντα ἀεὶ ἄνω, ὡσαύτως μὴν ἢ πέρατος ἢ ὑποθέσεως, ἀσφαλὲς ἀνατεινομένης τε καὶ κρατυνομένης, οὐ ἐκείνης ἢ ὡς ἄλλης αὐτῆς· χρὴ ἢ μήτε καθ' ἑκάτερα ὁ μέσος τῆς ἀρχῆς τῆ ῥάμματος, ἐν ᾧ ὁ ἕλκος ἐστί, μήτε ὁ ἄμμα κ τὸ ἕλκος γίνεσθαι. ὁλιῳθήσεται γὰρ ἑ μόνον ὑπ' αὐτοῦ τῆ ἄμματος, ἀλλὰ ὡς τῆ ὑποθέσιον πιλυμένης σφοδρότερον ὑπ' αὐτοῦ, δεομένου ἢ ἄμματος ἰσοτόνου διαμένειν, εἰ μέλλοι κρατήσειν τὸν ὑπόθεσιον. ὅπου ἢ καὶ χρεία ῥάμματος ἄμμα γίγνεσθαι, τῆ ἢ ὑπόθεσις περάτων ὑποπλεκομένων ἀλλήλοις, ἢ ὄντος ἐξόδου κατὰ λείμματος, ἃ χρὴ βάλλεσθαι κ ὁ ἕλκος αὐτά. τότε δὲ ἄμμα πιθανὸν μὴ κ ὁ ἕλκος, ἀλλ' ὅτε δυνήσῃ τὸν νομὸν αὐτὸν φεῦς τὸν ἄνω χρόνον ποιεῖσθαι, φυλακτέον μὴ πρὸς τὸν ἕλκος ἐπιπεσὼν ὁ νομὸς ἐργάσηται κακόν. ἐπὶ τοῦτο γὰρ ἐλθὼν Ἱπποκράτης, τελέον ἐ ἔρρον. τελέον μὲν οὖν καλῶ, καὶ ὁ τελεσταὶ τ μέρος τ σώματος· ἔρρον ἢ καὶ ὁ ἔργον τῶν ἐνεργῶν ἢ καμπτομένων, ὀπισθιόμενον ἢ εἰς τὰ πλάγια φερομένων. ἔστι ἢ τελέος τῷ μὲ βασίλεται, ὁ ἴχνος τ ποδός, τῷ ἢ καθεκείμενος τὸ ἰνίον ἄκρον· καὶ μάλ' αὐτὰ τὰ ὀξέχοντα τῆς κεφαλῆς ὀπίσω, ᾧ ἢ καθημένῳ τὰ κ τὰς πυγάς, εἰ δὲ καὶ ὀξὺ τὴν χειρῶν ἐνεργεῖν τὰς ὑποδεδεμένας μέλλοι, σκέλαι πίνα τε τ ἐνέργειαν ἐνεργήσῃ, ὡς ἢ κ τ ἔξοδον. ὅτε γὰρ δυνήσῃ κ τ ἐν αὐτῇ τελέον ἐξουρεῖν, αἰ σῇ ἐνέργειαι δῆλον ὅτι κ τὰς ἀφορμὰς ἕξεσθαι χάριν. φυλακτέ δ' οὖν αὐτὰς ἀεὶ, ὡς μάλιστα τὰς μᾶς ἐνεργεῖν ὑποδεδεμένας τῆ κάμνοντος. ἐπὶ γὰρ ὁ σωθέντων ὀλίγ ὁ ἄμμα τηδεῖν κατὰ τὴν μάλιστα ἐγκαμπτομένων μορίων ἐν ταῖς κινήσεσιν, ἀλλαχῇ ἔχει ποτὲ μᾶλλον ἢ κατὰ ἐκεῖνα τὰ μόρια, ὥστε ἢ ὀλίσθοντα γίγνεσθαι τὰ ἄμματα, καὶ ἐντεῦθεν ὑποβεβλημένα ἀφορμὴν ἕξεσθαι. τῆ δ' ἐπισήμου ἀσφαλῆ πρὸς εἰσὶν ἐπιβολαί; ἐγκύκλος μὲν ἡ κατὰ κύκλου ἀπλῆ· ἔγκυκλος ἐγκύκλιος, ἐπιλαμβάνεται ὁ πεπονθὼς μέρους, ἐφ' ἧς ἐπιβολῆς ἡ τῆς δευτέρας καὶ τελίτης ἐπιβολῆς τῆ ὀθονίων τῆ πλάτους πέρατα καὶ ἀλλήλων ἐπιπείσεται, μήτ' ὑπερέχοντός τινος, μήτ' ἐνδέοντος. τὸν δὲ ἐπ' ὀλίγον ἐγκεκλιμένον, σπειρηρον ὀνομάζομεν, ὥσπερ σκαφοειδῆ

B

C

D

E

F

σημ. γρ. τὸ ὅπτ πολύ, σμιλύ. Ὃ δὲ τῆς ἐπιδέσεως εἶ-
ζυγανοειδὲς ὃ καλοῦμεν ὀφθαλμὸν, ἐστὶ ὀφθαλμοῦ σχῆ-
ματα βαθυόμενα, ἤτοι φυσικῶν κινδυνεύοντες, ἢ κεκτη-
ῥόμβου μένης ἕνεκα, ἢ ἐπιπειμένων αὐτῷ· τὸν δὲ ῥόμβον,
ἐπὶ κεφαλῆς, ἤτοι ῥαφὰς καλαφασμένας ῥυπόμενοι
συναγαγεῖν, ἢ ἕλκους σκεπασμα χεῖλη, καὶ ποτε
καὶ φυσεῖσθαι καὶ κολλᾶσθαι ὃ δέρμα μέζον πλείο-
ἡμιρόμβιον νος σκοσπυρμοῦ· αἰάλογον ἢ ζῶις δὲ καὶ ἡ τῦ ἡμιρ-
ῥομβίου ἢ χρεία.

dum & quæ multopere, eam ſimam. Ea verò deligationis ſpecies eſt, quam oculum vocamus, quam pro oculo aſſumimus, ſive is procidere periclitetur, ſive ea quæ ipſi admoventur, contineri poſtulent. Rhombum autem in capite admittimus, quum vel laxatas futuras, aut diducta ulceris labra conjungere volumus, etiam interdum cutim amplius detractam contrahere & agglutinare deſideramus. His denique conſentaneum eſt ſemirhombi uſus.

ΣΩΡΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΠΙΔΕΣΜΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

SORANI DE FASCIIS LIBER.

ΤΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΝ.

Οποῖοι μὲν ἐπίδεσμοι ὑπὸ τοῦ Γαλήνου παρελειμμένοι, καὶ ἄλλοις τοῖς Γαλήνου ἐπιδέσμοις παραπλήσιοι αὐτοῖς ἐνταῦθα δηλοῖ ὁ Σωρανος.

ARGUMENTUM.

Quas Fascias plures prætermisit Galenus, & alias Galeni Fasciis similes, eas hîc prodit Soranus.

CAPUT I.

Discretio.

APPOSITO glabellæ fasciæ capite, ita ut pendulum sit, fasciam rectam à sincipite ad occipitium usque ducimus. Spiram verò in orbem super frontem. Deinde eam duplicatam ad glabellam rectam à sincipite ad occiput prævertimus, ut iis congruerit, quibus sinciput devincire volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'.

Διάκρισις.

Α Ἐντεῦθεν τῷ ἀρχῷ καὶ μεσοφρύῳ ὥστε ἐπικρέμασθαι, ἄγρευλον ἐπίδεσιν διὰθέλυ καὶ βρέγματος ἄχρι ἰνίου· ἐγκύκλιον δὲ καὶ μετώπου· εἶτα διπλώσαντες ὅτι μεσοφρύῳ, διὰθεῖμεν καὶ βρέγματος ὅτι ἰνίου παρεκταλαμβάνοιμεν, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν ὁ βρέγμα ὑπιδῆσαι θέλωμεν.

CAPUT II.

Pileolum.

AD occiput posito capite, fasciam rectam à sincipite ad glabellam ducimus. Reduplicatam super sinciput obliquam ad occiput & fasciæ caput procedimus; rursum obli-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ β'.

Πιλίον.

Β Ἐντεῦθεν τὸ ἀρχῷ ὅτι ἰνίου, ἄγρευλον τῷ ὑπιδέσιν διὰθέλυ καὶ βρέγματος ὅτι μεσόφρυον, ἀναδιπλώσαντες, λοξῷ καὶ βρέγματος, ὅτι ἰνίου ὑπάγοντες καὶ τὸ ἀρ-

χλω, πάλιν λοξὸν κ᾽ βρέγματος ὅλι μεσόφρυον ὑπά- A
ροντες τῇ αὐαδιπλώσῃ, ἄχρηλν κ᾽ τὰς πρώτας ἀγκύλας
ᾗ ὅλον σκεπασθῇ ὃ κεφάλαιον. εἶτ᾽ ἐγκύκλιον μετωπιαῖον,
ἵνα ἀριθμὸν ἐφ᾽ ὧν ὅλῳ τῷ κεφαλῷ ὑπόδησαι θέλομεν.

quam à sincipite ad glabellam subjicientes reduplicationi ad prima fasciæ capita ducimus, quousque summum caput opertum fuerit; deinde frontalem in orbem deligationem facimus, ut eos decuerit quibus totum caput deligare volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γ. CAPUT III.

Σκάφιον. *Scaphula.*

Θ Εντες τ᾽ ἀρχλὼ ὅλι ἰνίου ἄχρηλν τ᾽ ἐπίλησιν δι- B
ὑσίαν κ᾽ βρέγματος ὅλι μεσόφρυον· εἶτα δύαδι-
πλώσαντες πρ᾽ ἓν μέρος τ᾽ πρώτης ὅλι ἰνίου. εἶτα πρ᾽ τὸ
ὃ ἕτερον ὅλι μέτωπον· τοῦτο ποιοῦντες ἀγκύλις ᾗ σκεπάσθῃ
ὅλον ὃ κεφάλαιον. ἐγκύκλιόν τε κ᾽ μετώπιον, καταλεμ-
βάνομβροι τὰς αὐαδιπλώσεις ἵνα ἀριθμὸν, ἐφ᾽ ὧν ὃ σκά-
φιον σκεπῆς δεῖται.

Injecto ad occipitium fasciæ capite, obvolutionem rectam super sinciput ad glabellam ducimus. Deinde ab una parte primæ ad occipitium reduplicamus. Postea ab altera parte ad frontem, id facientes quousque universum caput opertum fuerit, ac in orbem super frontem reduplicationes comprehendimus prout iis congruerit, quibus scaphium tegumento indiget.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δ. CAPUT IV.

Μίτρα. *Mitra aut operculum.*

Θ Εντες τῷ ἀρχλὼ ὅτι ἰνίου, ἀχρηλν τ᾽ ἐπίλησιν C
ἑτερόκλιον μὲν κ᾽ τ᾽ μετώπου· ἐπικάρσιον ὃ κ᾽ τ᾽
βρέγματος, ἢ ὑπὸ λοβοὺς ὠτὸς, ἢ ὅτι ὃ οὖς, ἢ πρ᾽ τὰς
ἑτέρας λοβομοίρας μετωπιαίας, αἷῶ ἑμομβρ ἓ τὰς ἐπι-
καρσίους κάτω, ἄχρις ᾗ σκπληρωθῇ ὁ μέσος τόπος, ἵνα
ἀριθμὸν ἐφ᾽ ὧν ὃ μέτωπον ἐπιδῆσαι θέλομεν.

Locato ad occipitium capite, convolutionem ducimus, orbicularem quidem super frontem, transversam verò super sinciput, aut sub auris fibram, aut ad aurem, aut ab aliis vocatis frontalibus fasciis sursùm distribuimus, & transversas deorsùm, quousque expletus fuerit medius locus, ut quadraverit quibus D frontem devincire volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε. CAPUT V.

Θαΐς. *Thaïs.*

Θ Εντες τ᾽ ἀρχλὼ ὅλι μεσόφρυον, ἀχρηλν τ᾽ ὑπό-
δεσιν διὰ σιῶν μὲ κ᾽ βρέγματος ὅλι ἰνίου, λοξώ τε
ὅλι κρόταφον· εἶτα αὐαδιπλώσαντες ὅλι ἰνίου τ᾽ αὖθις τύ-
πον, ἐγκύκλιον μετωπιαῖον, τὰς ἀγκύλας καταλεμβά-
νομβρ, ἵνα ἀριθμὸν ἐφ᾽ ὧν διαρεπῶς σιῶ βρέγματι ᾗ τ᾽ E
κεφαλῷ ὑπόδησαι θέλομεν.

Injecto ad glabellam capite, fasciam super sinciput ducimus; rectam quidem super sinciput ad occipitium, obliquam verò ad temporum alterum. Postea reduplicatam ad occiput ipsum locum, circularem frontis fasciam amentis comprehendimus, ut iis conveniant, quibus eleganter cum sincipite etiam caput deligare volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς. CAPVT VI.

Ἡμίρρομβος. *Semirhombus.*

Θ Εντες τ᾽ ἀρχλὼ ὅτι ἰνίου, ἀχρηλν τ᾽ ὑπόδεσιν λο-
ξὸν κ᾽ βρέγματος, ᾧ κρόταφον ὑπὸ λοβοὺ ὠτὸς
ὅλι ἰνίου· εἶτα λοξὸν κ᾽ τὸ ἑτέρου κροτάφου κ᾽ ᾧ βρέγ-
ματος· ὑπὸ τ᾽ ἑτερον ὅτι ἰνίου ἐγκύκλιόν τ᾽ κ᾽ μετώπιον,
ἵνα ἀριθμὸν ἐφ᾽ ὧν σιῶ τῷ βρέγματι τ᾽ κρόταφον καὶ ὃ
μέτωπον ὑπόδησαι θέλομεν.

λοβὸν
τῶν κροτάφων

Injecto ad occiput fasciæ capite, fasciam obliquam super sinciput, & temporum alterum, sub auris fibram, ad occiput ducimus. F Deinde obliquam super temporum alterum & sub sinciput, sub alteram fibram ad occiput. Orbicularem verò *spiram* super frontem, ut iis conveniat in quibus cum sincipite tempora & frontem deligare volumus.

A

CAPUT VII.

Lepus cum auribus.

INjecto ſuper glabellam decuſſato laqueo, ſuper tempora amento traditum priùs ſemirrhombum implicamus, aut ſine auribus leporem, ut iis congruerit quibus caput continere volumus, admotis manibus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ'.

Λαγωὸς σὺν ὠσὶν.

Ενται τὴ μετόφρυον τ χαλὸν βρόχον, κ τ κροτάφων δ ἀμφίκυκλον, ὑπιπλέκωμεν τ περιβεβλεδομένῳ ὑμίρρόμβῳ, ἡ λαγωὸν ἄγομεν ὠσὶν ὑπόδεσιν, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ ὧν καταλῆν κεφαλῇ γαλεζομένων.

B

CAPUT VIII.

Baſilica ſeu regia deligatio.

CApite faſciæ ad glabellam ita poſito ut propendeat, convolutionem rectam ſuper ſinciput ad occipitium ducimus. Deinde implicitum ſemirhombum ante frontalem faſciam ſuſpenſum ter pér glabellam reduplicemus, ut aliquam ſervet imaginem, quo iis opituletur in quibus decoris & Baſilicæ (ut priſci loquuntur) ſignificationem volumus.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ η'.

Βασιλικῆς.

Ενται τ ἀρχὴν τ ὑπὲρ μετόφρυον ὑπόδεσιν ὡς ἐπικρέμασθαι, αἰώρημα τ ἐπείλησιν διὰ τῶν κ βρέγματος ἐπὶ ἰνίον· εἶτα ὑπιπλέξαντες τὸν ἡμίρρομβον ὑπὸ τ μετωπιαίας τ ἐπικρεμάμενον, τὴν κ μετόφρυον ἀμφιπλαῶμεν, ὡς ἂν αἱ βασιλεῖαι σῴζοιν ἐμφέρειαν, ἵνα ἁρμόσῃ, ἐφ ὧν ὑπερεπείας, ἢ βασιλικῆς, ὡς φασιν οἱ ἀρχαῖοι χαρίζεσθαι σημασίας.

CAPUT IX.

Vnimembris oculatio.

POſito ad occipitum faſciæ capite, ſpiram ducimus, obliquam quidem ſuper ſinciput & oculum, ſub auris fibram; orbicularem verò ſuper frontem. Poteſt quoque ſupernè deorſum diſtribui, aut à duobus capitibus devincienti diverſam utilitatem præbere.

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ θ'.

Μονομερὴς ὀμμάτωσις.

Ενται τ ἀρχὴν κατ' ἰνίον, αἰώρημα τ ἐπείλησιν λαξεύωμεν κ βρέγματος κ ὀφθαλμοῦ τοῦ λαβόν ὠτὸς ἄχρι ἰνίου ἐγκύκλιον ἢ κ μετώπου. δυνατὸν δ' ἔστι κἀπὶ θάτερα αὖω νεμόμενον, ἢ ἀπὸ δύο ἀρχῶν ὑπιδέοντα ὠφέλειαν ἀφέλειαν παρέχεσθαι.

CAPUT X.

Bimembris oculatio.

LOcato ſuper occipitium *faſciæ* capite, ſpiram admovendam ducimus, obliquam quidem ſuper ſinciput & oculum ſub auris fibram, ad occipitium uſque. Atque rurſum obliquam ſuper ſinciput & alterum oculum ſub auris fibram ad occipitium uſque; circularem verò ſuper frontem. Potuit autem & inferne ſurſum, & à duobus capitibus, quæ res propria eſt, diſtribui, ſi conceſſerit affectus.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ι'.

Διμερὴς ὀμμάτωσις.

Ενται τ ἀρχὴν κατ' ἰνίον, αἰώρημα τ ἐπείλησιν λαξεύωμεν κατὰ βρέγματος & ὀφθαλμοῦ, ἕκατὸν λαβόν ὠτὸς ἄχρι ἰνίου. πάλιν τε λαξεύωμεν κατὰ βρέγματος κ θατέρου ὀφθαλμοῦ, ἕκατὸν λαβόν ὠτὸς μέχρι ἰνίου, ἐγκύκλιον δὲ κατὰ μετώπου. δυνατὸν δ ἦν κ κἀπὶ θάτερα αὖω νεμόμενον; κ ἀπὸ δύο ἀρχῶν ὑπ ἰδίαν, ἐὰν ὑπιτέπτῃ ἡ διάθεσις.

F

CAPUT XI.

Naſus.

INjecto ita ſuper naſi ſummitatem capite ut propendeat, circumvolutionem rectam ſuper ſinciput ad occipitium ducimus; circularem verò ad aurium fibras per orbiculum aduſque occipitium. Deinde propenſum caput reduplicantes ſuper ſincipite rectam faſciam ad occipitium uſque occupamus, ut iis quadraverit, quibus naſi ſummitas deligationem poſtulat.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ια'.

Διμερὴς ὀμμάτωσις.

Ενται τ ἀρχὴν κατὰ θ ὑνλώματος τ ῥινὸς, ὡς ἐπικρέμασθαι, αἰώρημα τὴν ἐπείλησιν διὰ τῶν κατὰ βρέγματος ἐπὶ ἰνίον, ἐγκύκλιον ἢ ἐπὶ λοβοὺς ὠτῶν κατὰ σφαῖρον ἄχρι ἰνίου· εἶτα ἀναπλώσαντες τ ἐπικρεμάμενον κατὰ βρέγματος διὰ τῶν ἄχρι ἰνίου καταλαμβάνωμεν· ἵνα ἁρμόσῃ, ἐφ ὧν ὁ ὕνλωμα τῆς ῥινὸς ὑπιδέσιος χρήζει.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιβ'.

Ἱέρακος ἢ ἀετός.

Ἔντος τὴ ὀρχίλω ὅπῃ ἰνίου, ἀγομβῳ τὴ ἐπείλησιν λοξίω, καὶ βρέγματος καὶ μεσφρύος ὑπὸ μυξωτῆρας αὐπάλῳ τε τὴ ἀφρύτιν λοξίω, κατὰ μεσφρύος ἐς βρέγματος ὅπῃ ἰνίου· εἶτ' ἐγκύκλιον καὶ σφαιρίω, ἢ μετώπου, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν σταὶ τοῖς μυξωτῆρσι, ἐς ὃ μεσόφρυον ὅπιδῆσαι θέλομεν.

B

CAPUT XII.

Accipiter.

POsito ad occipitium *faciei* capite, ſpiram obliquam ſuper ſinciput & glabellam ſub nares ducimus, & contrariam primam obliquam ſuper glabellam & ſinciput ad occipitium; deinde circularem ſuper globulum & frontem, ut iis idonea ſit deligatio naribus, quum glabellam deligare volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιγ'.

Ἡμίῤῥομβος ὅπῃ ῥινός.

Ἔντος τὴ αὐχίλω ὅπῃ ἰνίου ἀγομβῳ τὴ ἐπείλησιν λοξίω κατὰ βρέγματος καὶ μήλου ὑπὸ μυξωτῆρα, ἀὐτάσαι τε λοξίω κατὰ τὴ ἑτέρου μήλου καὶ βρέγματος ἄχρι ἰνίω· εἶτα ἐγκύκλιον κατὰ σφαιρίω ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν τοῖς μυξωτῆρας θέλομεν ὅπιδῆσαι.

C

CAPUT XIII.

Semirhombus ad naſum.

INjecto ad occipitium faſciæ capite, ſpiram obliquam ſuper ſinciput, & malum ſub narem ducimus, & contrariam obliquam ſuper alterum malum & ſinciput aduſque occipitium. Deinde orbicularem ſuper globulum, ut apta ſit hæc deligatio, quibus nares devincire volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιδ'.

Μονομερὴς Φορβεά.

Ἔντος τὴ ἀρχίλω ὅπῃ ἰνίου, ἀγομβῳ τὴ ἐπείλησιν, λοξίω μ̄ κατὰ βρέγματος, ὠδείαν δὲ κατὰ παρειᾶς, σιμῷ γε κατὰ ὠμείω ἄχρι ἰνίω· ἐγκύκλιον ἢ κατὰ μετώπου. ὁμοίως ἢ ἐν τούτῳ καταδήντες αὖω νεμόμβῳ ὅπῃ δύο ἀρχῶν ὅπιδεῖν, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν πρὶ ἓν μέσος γένειον ἢ πρόσαν ἀπὸ μίσους ὅπιδῆσαι θέλομεν.

D

CAPUT XIV.

Ad unam partem Capiſtrum.

INjecto primùm ad occiput faſciæ capite, ſpiram ducimus; obliquam quidem ſuper ſinciput; rectam verò ſuper genam; ſimam autem ſuper mentum ad occiput uſque; circularem denique ſuper frontem, atque eodem modo hac depoſita ſurſum diſtribuentes duobus capitibus deligationem præſtamus, quæ iis idonea ſit quibus in una parte mentum vel genam parte deligare volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιε'.

Διμερὴς Φορβεά.

Ἔντος τὸ αὐχίλω πρὶ ἰνίου, ἀγομβῳ τὴ ἐπείλησιν λοξίω ἓξ κατὰ βρέγματος ὠδείας ἢ κατὰ παρειᾶς, σιμὸν ἢ κατ' αὐθρεαῖος ἄχρι ἰνίω· εἶτα λοξίω ἢ κατὰ βρέγματος, ὧ κ̄ τ̄ ἑτέρας παρειᾶς· σιμὸν ἢ κατ' αὐθρεαῖος ἄχρι ἰνίω· ἐγκύκλιον ἢ κατὰ ῥινείω καὶ μετώπου. δυνατὸν δὲ ὅτι καὶ κάτωθεν αὖω νεμόμβῳ, ὡς ἀπὸ δύο ἀρχῶν· ὧ τ̄ ὅπιδεσιν, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν ἐξισῶσαι θέλομβῳ πλὴ ῥίνω, ἢ ἀμφοτέρας τὰς παρειὰς ὅπιδῆσαι θέλομβῳ.

E

CAPUT XV.

Ad duas partes capiſtrum.

INjecto ſuper occiput faſciæ capite convolutam faſciam ducimus, obliquam ſuper ſinciput, rectam ſuper genam, obliquam ſuper inferiorem maxillam aduſque occipitium; circularem ſuper mentum & frontem. Poteſt & infernè ſurſum diſtributio fieri, & à duobus capitibus, etiam faſciatio, ut ſit idonea quibus mentum curare volumus, aut utraſque genas deligare deſideramus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ις'.

Μονομερὴς ὀφθαλμός.

F

Ἔντος τὴ αὐχίλω ὅπῃ ἰνίου ἀγομβῳ τὴ ἐπείλησιν λοξίω κ̄ βρέγματος, ὠδείας ἢ κατ' ὀφθαλμοῦ, εἶτα ὠμειάδα ἢ ἴνιοι ἢ αὐθρεαίνας ἄχρι ἰνίω, κυκλοτερῆ τε κ̄ μετώπου· δυνατὸν δὲ ὅτι καὶ κάτωθεν αὖω νεμόμε-

CAPUT XVI.

Ad unam partem oculus.

LOcato ad occipitium faſciæ capite, convolutionem ducimus, obliquam ſuper ſinciput, rectam ſuper oculum; deinde nonnulli faſciam mento propriam ſuper gutturis atque ramæ partes ad occiput uſque ferunt; circularem denique ſuper frontem. Poteſt verò & infernè ſurſum diſtributio, & ex duobus capiti-

bus deligatio fieri, ſpecie quidem ſimilis, diverſa vero præceptis.

νον, ὃ ἀπὸ δύο ἀρχῶν ὑπόδειν· ὁμοίως μὲ τῷ εἴδει, διαφόρως ᾗ τῇ ἐπαγγελίαι.

CAPUT XVII.

Vallum.

APpoſito primùm occipiti faſciæ capite, circumvolutionem obliquè per ſinciput, & glabellam ducimus ſub auris fibram adusque occipitium; deinde ſub alterius auris fibram, obliquè per glabellam & ſinciput ad occipitium, quò iis idonea ſit deligatio quibus glabellam & malas deligare volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιζ'.

Χάραξ.

Ὅταν πρὸ ἀρχῆς ἐπὶ ἰνίον ἄρωμεν, πρὸ ἐπιλάβηται λοξῶς καὶ βρέγματος καὶ μεσοφρύου, ὑπὸ λοβὸν ὡτὸς ἄχρι ἰνίου, εἶθ' ὑπὸ λοβὸν τοῦ ἑτέρου ὠτός, λοξῶς μὲ καὶ μεσοφρύου καὶ βρέγματος ἐπὶ ἰνίον, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν ὁ μεσόφρυον, καὶ τὰ μῆλα ὑπόδησαι θέλομεν.

CAPUT XVIII.

Phaleræ.

VAllo deligatione conſtructo, ut priùs enarratum eſt, ex abundanti damus circularem faſciam ſuper mentum & frontem, ut iis auxilio ſit, quibus eodem tempore glabella, mentum, & frons afficiuntur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιη'.

Φαλαγξί.

Ἐπιδήσαντες τὸ χάραξ, ὡς πρόσθεν, ὁλκὸν πλατὺν δίδυμον ἐγκύκλιον ποιήσομεν καὶ ἡμεῖς καὶ μετώπου, ἵνα ἁρμόσῃ ἐπὶ ὀφρῦσι καὶ τὰ ἄνω κωφὸν παρέχοντα, μεσόφρυον, ἡμῶν τε καὶ μέτωπον.

CAPUT XIX.

Promiſcua faſciatio.

COntracto vallo, præterea circularem faſciam ſuper ſuperius labrum ſub aurium fibras circumjicimus, in orbem menti faſciam ad occiput ducentes, ut iis congruerit, quibus glabellam, malas, labra & mentum devincire volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιθ'.

Συμμιγής.

Ἐπιδήσαντες τὸ χάραξ ὁλκὸν πλατὺν δίδυμον κυκλοτερῆ ποιήσομεν ἐπὶ ὃ ἄνω χείλεσι ὑπὸ λοβοὺς ὤτων, ἐγκύκλιον ᾗ τῇ ἡμισάδα ἄρωντες ἐπὶ ἰνίον, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν ὁ μεσόφρυον, καὶ μῆλα, καὶ τὰ χείλη, καὶ ὁ γνάθον ὑπόδησαι θέλομεν.

CAPUT XX.

Phaleræ.

PHaleris deligationibus conſtructis, ex abundanti productum capiſtrum ita applicamus, ut in facie quidem phaleræ, in ſinciputе verò rhombus conſpiciatur; Fit autem hæc deligatio, ut iis inſerviat, in quibus cum prædictis & genæ, & ſinciput oblæſa deligationem deſiderant.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κ'.

Ῥόμβος Φάλαγξ.

Ἐπιδήσαντες τὰ Φάλαγξ ὁλκὸν δίδυμον ὑπερπλέκομεν τῇ ἐρίμβῳ φορβειᾷ, ὥστε ἐν μὲν τῷ προσώπῳ ὀρθὰς Φάλαγξ, ἐν ᾗ Φ βρέγματι τὸ ῥόμβον, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν τοῦ ζῶς προειρημένοις, πρόσθιά τε Φ βρέγμα αἰσθητῶν ὑπόδεσιν χρήσει.

CAPUT XXI.

Ad utramque partem Oculus.

INjecto ad occipitium faſciæ capite, ſpiram obliquam per ſinciput, & rectam per oculum ducimus, quam certè nonnulli per mentum adusque occipitium ferunt. Deinde obliquam ſuper ſinciput, rectam ſuper alterum oculum, nos autem ſuper mentum, circularem verò ſuper frontem. Eam autem excipit quæ per ipſam infernè ſurſum diſtribuitur. At ſtrenuè quoque ex bicipite faſciâ deligatio molienda eſt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κα'.

Διμερὴς ὀφθαλμός.

Ὅταν τὸ ἀρχὴν ἐπὶ ἰνίον, ἄρωμεν τὸ ἐπιλάβηται λοξῶς μὲ καὶ βρέγματος, ὑδέτερα ᾗ κατ' ὀφθαλμοῦ· οἱ μὲν δὴ καὶ ἡμεῖον ἄχρι ἰνίου· ἐγὼ λοξὸν μὲ καὶ βρέγματος, ὑδέτερα ᾗ καὶ τὸ ἑτέρου ὀφθαλμοῦ (ἤτοι ᾗ καὶ γενείου) ἐγκύκλιον ᾗ κατὰ μετώπου. ἀγκὲ ᾗ κατ' αὐτὸν κατάδεσιν ἄνω νεμομένου· ὑπόδειν ᾗ καὶ ἀπὸ δύο ἀρχῶν ἐνεργούσης.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κβ'. σπγ'

Διμερὴς ὀφθαλμός.

Ἐπιδήσαντες τὴν ἡμίρρομβον ὥστε τὸ χίασμα κατὰ μετώπου ταγῆναι, δεῖ πλέκεσθαι τόν τε χάρακα, καὶ τὴν διμερῆ φορβειάν, δίχα διαιροῦντες τὴν μετωπιαίαν ἵνα ἁρμόσῃ, ἐφ' ὧν, πολυμερῶς, καὶ κεφαλὴ πάσχουσα δεῖται δεσμοῦ θέλοντος.

B

CAPUT XXII.

Plex vel tussis.

SEmirhombo deligationi ita constructo, ut decussis super frontem collocetur, vallum & bimembre capistrum absque menti ac frontis deligationibus, quò iis opituletur fasciatio, quibus caput variè affectum devincire volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κγ'. σπδ'

Πολύρρομβος.

Ὁ Εντὸς τὴν ἀρχὴν πρὸ ἰνίου, ἀγόμενον τὸν ἐπίλοιπον λῶρον κατὰ βρέγματος ἄχρι μήκους, ἔπειτα πλώσαντες ὑπὸ λοβὸν ὦτος ἐπὶ θάτερον μῆκος, ἔπειτα πλώσαντες λῶρον κατὰ βρέγματος, ἄχρι ἰνίου ἄγοντες ἐπιπλέκοιμεν τὴν διμερῆ φορβειὰν ἵνα ἁρμόσῃ, ἐφ' ὧν ἰατρικὴς ἔπειτα διάστασις τις χρήζει.

C

CAPUT XXIII.

Multiplex Rhombus.

INjecto ad occipitium fasciæ capite, spiram obliquam super sinciput adusque malam ducimus; eamque rursus sub auris fibram ad alteram genam duplicamus, duplicatam verò obliquam super sinciput adusque occipitium ducentem bimembre capistrum implicamus, ut si quis medica fasciatione indigeat, opportunus sit multiplex rhombus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κδ'. σπε'

Πεσικεφαλαία.

Ὁ Εντὸς τὴν ἀρχὴν ὑπὸ αὐθρεῶνα ἄρασθαι τὸν ἐπίλοιπον βιθείας κατὰ μικτῆρος τὸ βρέγματος ἔπειτα ἰνίου· εἶτ' ἐγκύκλιον ὑπὸ λοβοὺς ὦτων, καὶ σιμοῦν κατὰ τὸ ὑψόμματος τὰς ῥίνας ἀγάγοντες, ἐπιπλέκοντες τὴν διμερῆ φορβειὰν καὶ πρὸ ὠτὸς νεμόμενα ἄχρι τοῦ σκεπαζόντων ὅλην τὴν κεφαλὴν δίχα τὴν ὀφθαλμῶν· ἐπὶ πᾶσι ἡ τῆς αἰαδιπλώσεως ἐπιπλήξις. Δεσθήσομεν κατὰ βρέγματος βιθείας μὲν μεσοφρύα ἃς ὁμοιοδῶς πως ῥυθμίζομεν, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν καὶ ἡ πλήξ.

D

CAPUT XXIV.

Galea.

INjecto sub mentum fasciæ capite, spiram rectam per nasum & sinciput, ad occiput ducimus; deinde circularem sub aurium fibras, & simam super nasi summitatem adducentes, capistrum implicamus, & ad ipsam opertionem totius capitis, seorsim ab oculis. In omnibus verò tres reduplicationes mutuas distribuimus super sinciput rectà adusque glabellam, quas uniformiter quodam modo disponimus, ut iis congruat, quibus & plex deligatio.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κε'. σπς'

Παρῳὰς.

Ἐπιχάσαντες τὴν ταινίαν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὥστε τὸ μέσον στενὸν ἀποτελεσθῆναι τόπον, ζεύξαντες τὸ μεσότητα καὶ περιάγοντες ἀφ' ὑμῶν τὰς μὲν ὀπισθίους ἐπὶ κορυφὴν, τὰς δ' ἐμπροσθίους ἐπὶ βρέγματος, καὶ πρὸς ταύτας καταλαμβανόμενοι πρὸς ἀλλήλας ἀποδησόμεθα, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν αἰδοιεσθα ἐπιδῆσαι θέλομεν.

E

CAPUT XXV.

Deligatio genæ propriæ.

QUum ex utraque parte ita fascia immorata est, ut medius locus continuus perficiatur, collocato supra genam fasciæ medio, posteriora quidem fasciæ capita ad verticem ducimus; anteriora verò super sinciput, & retenta inter se invicem ligamus; ut his idonea sit deligatio, quibus mentum devincire desideramus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κς'. σπζ'

Γενειάς.

Ἐπιχάσαντες τὴν ταινίαν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ὥστε τὸ μέσον στενὸν ἀποτελεσθῆναι τόπον, ζεύξαντες τὸν μεσότητα καὶ ἤνεγκαν, ἀγόμενον τῶν ἄκρων τὰς μὲν κάτωθεν, βιθείας καὶ παρῳὰς· ἔπειτα βρέγματος αὖθις, ἔπειτα ἰνίου, καὶ πρὸς ἀυτὰς ἐπιλαμβανόμενοι, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν ὁ γνάθων ἔπειτα δῆσαι θέλομεν.

F

CAPUT XXVI.

Deligatio mento propria.

INjectâ ex utrisque partibus deligationis fascia, ita ut medius locus continuus peragatur, posito harum partium super mentum medullio, rectà quidem infernè super genas ducimus ad sinciput supernè, transversas super genam ad occipitium & ad ipsam apprehendentes involvimus, prout congruerit quibus mentum deligare volumus.

A

CAPUT XXVII.

Rhombus.

SEmirhombo deligatione formato, ſpiram ita ducimus ut decuſſim ſuper glabellam locemus, bipertitum capiſtrum citra proprias genæ & frontis faſcias, prout eos decuerit quibus ſinciput oblæſum abſque contuſione deligare volumus.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κζ'. σνε'

Ρόμβος.

Ἐπιδήσαντες τὸν ἡμίρρομβον ἐπίλυσιν, ὥστε ὃ χάσμα καὶ τὸ μεσοφρύϊον ταινίᾳ, ἐπιπεπλεγμένῃ τῇ διμερεῖ φορβειᾷ, δίχα γναθιαίους καὶ μετωπιαίας, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν ὃ βρέγμα αἰατηθὲν δίχα θλίψεως ἐπιδῆσαι θέλοιμεν.

C

CAPUT XXVIII.

Bipartita grus.

CIrcumvoluta unius partis gruë, ex abundanti ſpiram ducimus; circularem per ſternum, brachium, & dorſum; obliquam per ſternum & claviculam. Deinde ſubductione tranſverſa obliquam à clavicula & dorſo ad axillam uſque, prout fractis claviculis profuerit.

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κη'. σνς'

Διμερὴς γεφυίς.

Περιελιξάμενος μονομερῆ γεφυΐδα, ἄρμιλλον ὀκ περιστροφῆς ἐπίλυσιν, ἐγκύκλιον μὲν κατὰ τὸ στέρνου βραχίονος καὶ νώτου. λοξὸν κατὰ στέρνου, καὶ κλειδὸς εἶτ' ὑπαγωγὴ ἐπικαρσίᾳ, ἄρμιλλον λοξὸν καὶ κλειδὸς καὶ νώτου ἄγον μασθοῦ· ἵνα ἁρμόσῃ ἐπὶ κλειδῶν καταγειῶν.

CAPUT XXIX.

Vnicæ partis grus.

CIrcumvoluto faſciæ capite ſuper cubitum; ſpiram circularem quidem ſuper thoracem, obliquam verò ſuper dorſum, claviculam, & thoracem, aduſque axillam ducimus, ut claviculæ fractæ congruat.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κθ'. σνζ'

Μονομερὴς γρεμίς.

Περιελιξάμενος τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τὴν ἀγκῶνα, ἄρμιλλον τὴν ἐπίλυσιν ἐγκύκλιον μὲν κατὰ θώρακος, λοξὸν δὲ κατὰ νώτου, καὶ κλεῖδος καὶ θώρακος. μέλλει μασθοῦ· ἵνα ἁρμόσῃ ἐπὶ κλειδὸς καταγείσης.

CAPUT XXX.

Bipartita grus.

BIpartito vinculo circunvoluto, ex abundanti circunvolutionem ſuper thoracem ducimus, quatenus etiam brachia collocata complexi, ut claviculis fractis ſubſidiò ſit.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λ'. σνη'

Διμερὴς γραῒς.

Περιελιξάμενος τὴν διμερῆ σειρὰν, ἄρμιλλον ὀκ περιστροφῆς ἐπίλυσιν ἐγκύκλιον κατὰ θώρακος, ὥστε καταλαμβανόμενοι καὶ τοὺς βραχίονας περιπεπλεγμένους ἔχῃς πλευρᾶς, ἵνα ἁρμόσῃ ἐπὶ κλειδῶν καταγειῶν.

CAPUT XXXI.

Ad ſolam partem vinculum.

POſito ſub coſtarum oſſa ad axillam faſciæ capite, ſpiram obliquam per thoracem & claviculam ſub axillam ducimus; deindeque contrariam ſuper claviculam & dorſum, aduſque illæſam axillam, prout eum decuerit, cui claviculam ad axillam deligare volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λα'. σξ'

Μονομερὴς σειρά.

Θ Ενπες τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τὴν ἀπαθοῦς ὑπὸ τὴν μασθοῦ, ἄρμιλλον τὴν ἐπίλυσιν λοξὸν κατὰ θώρακος καὶ κλειδὸς ὑπὸ μασθοῦ, εἶτα τὴν αὐτὴν κατὰ κλειδὸς καὶ νώτου ἄγουσα τῆς ἀπαθοῦς μασθοῦ, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν κλεῖδα ὑπὸ μασχάλης ἐπιδῆσαι θέλοιμεν.

F

CAPUT XXXII.

Ad duas partes Vinculum.

VInculo uniparti admoto, ex abundanti ſpiram circularem quidem ſuper ſternum, obliquam verò ſuper dorſum & claviculam ſub axillam ducimus; deinde contrariam quidem ſuper clavem & dorſum aduſque axillam, ut iis congruerit, quibus claviculam, aut axillam deligare volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λβ'. σξα'

Διμερὴς σειρά.

Ἐπιδήσαντες τὴν μονομερῆ σειρὰν, ὀκ περιστροφῆ ἄρμιλλον τὴν ἐπίλυσιν, ἐγκύκλιον μὲν κατὰ τὸ στέρνου, λοξὸν δὲ καὶ νώτου καὶ κλεῖδος ὑπὸ μασχάλης· ἐπειτα αὖθις λοξὸν μὲ καὶ κλεῖδος καὶ στέρνα ἄγουσα μασχάλης, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν κλεῖδα ὑ μασθοῦ ὑπὸ μασχάλης ἐπιδῆσαι θέλοιμεν.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λγ'. σϟγ

Θώρηξ.

Ο Ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ λαγόνα, ἀγομένου τοῦ ἐπείλη-
σιν λοξὸν καὶ ὑπτίασιν ἐν κλίσει ὑπὸ μασχάλην· αὐτάρκη ἡ λοξὴ καὶ κλίσις καὶ νώτου, καὶ λαγόνα ἐπαγ-
κύκλιον ἡ κατ' ἐπιγαστρίου. λοξὴν δὲ καὶ νώτου ἐπὶ λαγό-
νος ἐκ τῆς ἑτέρας κλίσεως ὑπὸ μασχάλην αὐτὴν λοξόν, καὶ B
καὶ κλίσις ἐν ὑπτίασις ἐπὶ λαγόνα, ἐκ ἐγκύκλιον καὶ ἰσόπλευ-
ρα ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν στοῦ κλεισὶ τὴ μασχάλης, ὑποχόνδρια
ψόας ὑπιδῆσαι θέλομεν.

CAPUT XXXIII.

Thorax.

INjecto ad ilia fasciæ capite, spiram ducimus, obliquam per thoracem & claviculam sub axillam; contrariam obliquam super claviculam & dorsum ad ilia; circularem super epigastrium; obliquam super dorsum in ilia, & alteram claviculam sub axillam obliquæ oppositam & super claviculam & thoracem ad ilia; & circularem super lumbos, ut iis idonea sit fasciatio quibus cum claviculis axillam, hypochondria, & lumbos deligare volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λδ'. σϟδ

Ετερος Θώρηξ.

ΕΠιδήσαντες θώρηκα ὁμοίως τῷ ἐπείλη-
σιν ἐγκύκλιον, ὑπτιάσεως καὶ νώτου καὶ πλευρῶν· ὥστε
καὶ φαντασίαν διχοτομίας τὴν ἐπείλησιν τὴν ἐσομένην ἐγκυ-
κλίου μέσου χασμάτων, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν ἐν τοῖς εἰρη- C
μένοις, τὸν μέσον θώρηκα ὑπιδῆσαι θέλομεν.

CAPUT XXXIV.

Alter Thorax.

THoracem (deligationis specie) facto, ex abundanti spiram circularem ducimus; transversam super dorsum & costas, ut imagine circumvolutio futuræ spiræ circularis cum decussationibus duas in partes secetur, quo iis congruerit deligatio quæ dictæ sunt partibus affectis, ac medium thoracem deligare voluerimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λε'. σϟε

Θώρηξ ἀναλήπτου.

Ο Ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν ὀμφαλὸν ἀπὸ ψοᾶς ὥστε
ὑπερθέμενος, ἀγομένου τὸ ἐπείλησιν καὶ κλισὶς ὑπὸ D
ὀσφὺν ἡ ὀμφαλὸν· εἶτ' ἐγκύκλιον ἐπείλησιν, καταλαμ-
βανούμενοι τὸ θώρηκα, ἡ ἀρχὰς ἄρωτες ὑπὸ τὸ ἑτέ-
ραν κλίσιν καταλαμβανούμενον, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν θώρηκα
ὑπιδῆσαι θέλομεν.

CAPUT XXXV.

Thorax repetendus.

POsito ab umbilicum fasciæ capite ut lumbis appendeat, spiram super claviculam ad lumbos aut umbilicum ducimus. Deinde circulari spira thoracem comprehendimus, & fasciæ capita ad alteram claviculam ducentes ligamus, ut eos decuerit, quibus thoracem deligare volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λϛ'. σϟϛ

Θώρηξ μηροειδών.

E

ΔΥο ταινιδίων κατ' ἀμφότερα τὰ μέρη ἐπιρρισμέ-
νων, ἄγει μεσότητος ταῖς δυτες. τὰ μὲν στενοχώ-
μερη καὶ κλίσεων, τῶν ἡ χασμῶν ἃ μὲν εὐθεῖα, ἃ δὲ
πλαγιοῦται· τὰ δ' ἀσπίνια. λοξὰ καὶ στέρνου τε καὶ νώ-
του τὰς μὲν λαγόνας ἄνω τὰς ἄρχας, ἐγκυκλίως περιλη-
σόμενα καταλαμβανούμενα, τὰ δ' ἄκρα ἀεὶ πληρώσαντες τοὺς
τὰς ὑποκειμένας καταλαμβανόμενα.

CAPUT XXXVI.

Thorax cum femoralibus.

DUabus fasciis utrasque in partes injectis ipsas meditullio tenùs imponimus; continuas quidem partes super claviculas, sed per chiasmos rectas & sublaterales, & oppositas; obliquas, tum ad sternum, tum ad dorsum. Ilia quidem super capita circulari spira comprehendimus; extrema verò explentes ad superposita adducimus, ligamusque.

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λζ'. σϟζ

Κεφαλύνιος.

ΚΑτὰ μὲν ἐσομένου ὁ ταινίδιον, ὥστε ὀπίσθιον τῷ
κεφαλῷ καθιδεῖν τὴν περιφέρειαν, ὅπως καθέλκωσιν,
ὑπτίας μὲν κατὰ στέρνα, λοξὸν δὲ κατὰ ῥάχιν ὄντες, ὑπτι-
πλέκομεν τὸ θώρηκα κατὰ τὰ ὀστᾶ πολύποδος ἐπικρεμεῖς ἄρ-
χας αὐτὰς πλώσαντες, ἕως τὰς ὑποκειμένας καταλαμβανόμενον.

CAPUT

A

CAPUT XXXVIII.

Ad unicam partem auriga.

EX utrisque partibus involutæ fasciæ medio cervici superposito, spiras obliquas super claviculas ad pectus ducimus, ipsasque in oppositum involutas circulares sub axillas ad dorsum vehimus, ut necessariam ad pectus adducamus; in oppositam idem molientes involvimus, quoad universus thorax deligatus B fuerit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λη'. σνζ

Μονομερὴς ἁρμοτηλαπικός.

ΕΞ ἀμφοτέρων μερῶν εἰλημμένων τῶν ὑπιδέσμων ζεύξαντες τῷ μεσότητι κατὰ αὐχένος, ἄγομεν τὰς ἐπιλήψεις λοξὰς κατὰ κληδῶν, ὑπὸ τέρνον αὐτὰς ἀντιπλέξαντες ἐγκυκλίους ὑπὸ μασχάλας, ὑπὸ νῶτον, ἵνα αὐλίσκην ὑπὸ τέρνον ἄγωμεν, αὐτιμπλέκομεν δὲ αὖθις ποιοῦντες, ἄχρις ὅλος ὑπιδεθῇ ὁ θώραξ.

CAPUT XXXIX.

Ad duas partes auriga.

EX utrisque partibus involutæ fasciæ medio cervici superposito, spiras per claviculas, ad pectus ducimus, ipsasque in oppositum involutas circulares per alas ad dorsum; simili- C terque per spinam dorsi in oppositum involutas; anteriùs idem facimus quousque totus thorax deligatus fuerit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λθ'.

Διμερὴς ἁρμοτηλαπικός. σνη

ΕΞ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν εἰλημμένων τῶν ὑπιδέσμων, ζεύξαντες τῷ μεσότητι κατὰ αὐχένος, ἄγομεν τὰς ἐπιλήψεις ἔχων κατὰ κλειδῶν ὑπὸ τέρνον, ἅπτας τε ἀντιπλέξαντες ἐγκυκλίους ὑπὸ μασχάλας ὑπὸ νῶτον. ὁμοίως τε κατὰ ῥάχεως αὐτιμπλέξαντες ἔμπροσθεν δὲ αὖθις ποιοῦντες, ἄχρις ὅλος ὑπιδεθῇ ὁ θώραξ.

CAPUT XL.

Quadripartitus auriga.

APpositis cervici duarum fasciarum ex utrisque partibus involutarum meditullis, sibi invicem insertis, duabus fasciis antrorsùm adductis, & inter se super pectus obvolutis, eas sub axillas ducimus, & posteriori- D bus connectimus; illas quidem super spinam remittimus, has verò super pectus rursum per latus connectimus, quoad totus thorax deligatus fuerit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μ'. σνθ

Τετραμερὴς ἁρμοτηλαπικός.

ΔΥο ζωνιδίων ἐξ ἀμφοτέρων μερῶν εἰλημμένων τὰς μεσότητας ἀλλήλαις ἐπεμβεβλημένας ζεύξαντες κατὰ αὐχένος, ἄγομεν ὑπιδέσεων δύο ἑκάτερθεν ἀναλαμβάνοντες, καὶ αὐτιμπλέξαντες ἀλλήλαις κατὰ τέρνον ἄγομεν ὑπὸ μασχάλας ἐπὶ ταῖς ὠπισθίαις αὐτιμπλέκομεν, τὰς μὲν κατὰ ῥάχεως φυλλάττοντες, τὰς δὲ κατὰ τέρνα πάλιν κατὰ πλευρῶν αὐτιμπλέκομεν ἄχρις ὅλος ὑπιδεθῇ ὁ θώραξ.

CAPUT XLI.

Analemptris quatricrus, *deligatio mammis idonea.*

E

QUum fascia per medium una quidem parte sui totius consuta; pectori verò, alteri transversæ assuta sit, inde ad mammarum alteram rectas spiras deducentes, ad cervicem, obliquas verò ad spinam dorsi, ambarumque extrema ad sese invicem revocamus; ut quibus mammam deligare volumus, iis idonea sit deligatio.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μα'.

Ἀναλημπτὶς τετρακέλης.

ΜΕσότητι ζωνίας καθ' ὅλης μέσης ὑπὸ ὄλλης συνεῤῥαμμένης, κατὰ ἓν δὲ τέρνον ἄκλη ὑπικρισία τεθησεσαμμένη, ὀντεῦθεν ἀμφοτέρων τῶν μὲν οὐθίας αὐάγοντες διαμπισὲ ἐπ' αὐχένα ἀναλαμβάνομεν, τὰς δὲ ὑπικρισίας εἰς ῥάχιν, ἀμφοτέρων τὰ πέρατα πρὸς ἄλληλα, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν μισὸν ὑπιδήσειν θέλομεν.

CAPUT XLII.

F

Sextrus deligatio suspendens, mammis propria.

QUatricuri fasciæ suspendenti in futuræ meditullio alteram fasciam transversam assumus, cujus capita ubi (ut dictum est) deligaverimus, in spina dorsi inter se vinciuntur, ut neque resolvi, neque rugosa fieri queant. Hæc deligatio iis quibus & præscripta, congruerit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μβ'. τα

Ἀναλημπτὶς ἑξασκελής.

ΤΗν τετρασκελῆ ταῖς τῆ ῥαφῇ τῆς μεσότητος ἑτέραν ζωνίαν ὑπικρισιον προσεφαπτόμενον εἰς τὰς ἀρχὰς μὴ ὑπὸ ὑπιδεθῆναι, ὡς εἰρηται, ἐπὶ ῥάχιν καταλαμβάνομεν, ἵνα μήτε ὑποδύειν, μήτε συλιδωθῆναι. ἡ ὑπίδεσις ἁρμόσῃ, ἐφ' ὧν καὶ ἡ προσεφαπτομένη.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μγ'. οιγ'

Μονομερὴς βυβωνικός.

Θ Εντες τ̀ ἀρχικὸν δὴ λαγόνα, ἀπορμᾷ τῷ ἐπιπλήσιν λοξῷ καὶ βυβῶνος ὑπὸ τοῦναντίον. εἶτα αὐτοῦντες λοξῷ καὶ μηροῦ τῷ βυβῶνος, ἐγκυκλιον ἢ καὶ ἰσχίον, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν βυβωνία ὑποδῆσαι θέλομεν.

CAPUT XLIII.

Ad unam partem inguinaria.

POsito fasciæ capite ad ilium alterum, spiram obliquam ab inguine sub perinæum ducimus. Deinde obliquam quidem super femur & inguen opponentes; circularem verò super ilia & coxas; quò quibus inguen devin-
B cire volumus, apta sit deligatio.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μδ'. οιδ'

Διμερὴς βυβωνικός.

ΤΟν ἁπλοῦν ὑποδήσαντες βυβωνικὸν, ὃν τοῦναντίον ἀπορμᾷ τῷ ἐπιπλήσιν, λοξῷ καὶ ἑτέρου βυβῶνος, ὑπὸ μηροῦ τοῦναντίον· εἶτα αὐτοῦντες λοξῷ καὶ βυβῶνος δὴ λαγόνα, ἐγκύκλιον ἢ κατὰ ἰσχίον, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν βυβωνία ὑποδῆσαι θέλομεν.

CAPUT XLIV.

Ad utramque partem inguinaria.

SImplici inguinariâ deligatione constructâ, ex abundanti spiram ducimus, obliquam quidem super alteram inguen & femur ad ilium alterum. Deinde contrariam obliquam per inguen ad ilium alterum; circularem verò ad
C ischium, ut iis aptetur deligatio quibus inguen deligare volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ με'. οιε'

Κὴς τετρασκελὴς. *al. τετρασκελὴς sed in marg. τρισκελὴς.*

ΤΑινίαν πᾶραι ἑτέρας μεσότητος περισφίγγοντες ἐμφερὲς γράμμα Ω, ταῖς ἐσχατιαῖς. τὰ μὲν ὑπερκαρσίῳ περιζώννυμεν τ̀ πάροντα, τὸ δ' ὀπίσθιος καὶ περινεύου τὸ ὀφεῖλον παλύτος ἐπ' ὀλίγον διεξισμένην, ὥστε διῆ-
D θεν ὁ αἰδοῖος, τὸν ἰσχνὸν περὶς ὁ ζώσμα καταλαμβανόμεν, ἵνα ἁρμόσῃ δὴ τῷ περὶ ὀφέων ἀρμοδίσιον.

τ' ἀπλῶν λ

CAPUT XLV.

Ad scrotum & pectin deligatio trictus.

FAsciola supra aliud meditullium assuta, T, elemento figura similis construatur; transversa quidem fascia per perinæum laborantem circuncingimus; recta verò super perinæum injecta pauxillum per medium scissa sit, qua
D pudendum transeat, fasciæ caput ad zonam nexu ligamus, ut hæc *inguinaria* pudendorum affectibus idonea sit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μς'. οιϛ'

Κὴς πεϊσκὴς. *al. τετρασκελὴς.*

ΣΤρέφαντες, ὡς προεγέγραπται, τὰ δύο ταινίδια, ἃ ὑπακαρσίῳ περιῶσιν τ̀ πάροντα, διὸς αὐτὰ ἀπὸ ἄρχης, ὑπολείπομεν· ὥστε μεσολαβεῖς τὸ αἰδοῖον, τὰ ὀφεῖλοντας ἄρχας ἐπεμβολάσαις ἐν ζώσματι αὖθις κάτω τε καὶ ἔξω πρὸς αὐτὰς καλυπτεῖν, ἵνα ἁρμόσῃ δὴ τ̀ δὴ ἕδρας δέσθιον.

CAPUT XLVI.

Ctis seu pectin ad scrotum deligatio trictus.

QUum duæ fasciæ (ut priùs scriptum est) consutæ fuerint, & ægrotus transversa succinctus, jam tum fascia ad sedem adducta,
E eam à capite incidimus, ut pudendum quidem medio excipiat, & scroti fasciæ cingulo inserantur supernè & infernè, foris ad ipsas continendas, ut in sedis affectibus congruerit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μζ'. οιζ'

Κὴς ἐξασκελὴς.

ΤΗ βύβλια τῆς προειρημένης συρράφης ἑτέρας ταινίας μεσότητος συρράψαντες μικρὸν τῆς προφύσεως ἀπέχουσα ἐπιδήσαντες τ̀ τετρασκελῆ, ὡς εἴρηται, ὃν πεϊσσὸν ἄρορμεν ὧδε μὲν ἐπειλήσεις τῆς προφύσεως ταινίας τ̀ μεραῖν· ὧδε ὁ ἄρχας ἐπεμβαλόμεθα τὰ ζώσματος πρὸς τῷ τῆς βύβλιας καλαμβανόμεν, ἵνα ἁρμόσῃ, ἐφ' ὧν ὁ ἢ προεγεγεμμένη.

CAPUT XLVII.

Etis Pectem ad scrotum deligatio secerus.

QUum prædictæ rectæ futuræ alterius fasciæ medium consuerimus, minor à prio-
F ri distet, quatricure, ut dictum est, devincta, præterea spiras quidem primæ fasciæ & partium ducimus, capita verò zonæ inserimus, quibus rectæ capita deprehendimus, ut hæc quibus & præscripta deligatio idonea sit.

A

CAPUT XLVIII.

Funda ad pudendum.

ÆGroto fascia præcincto, alias fascias zonæ supernè deorsùm inferimus, & ad dextras partes quadrupliciter convolutionem ducimus; obliquam per pubis regionem super pudendum ducentes ad caulem; obliquam eadem specie, ad partes sinistras & zonam trajicientes supernè fores fasciæ capita super pubem nexu ligamus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μη'.

Σφενδόνη ἐπὶ αἰδοίᾳ.

ΠΕριζώσαντες ταινίαν τὰ πάρογκα, ἢ ἑτέρας ταινίας ἐπεμβεβλημένοις τῇ ζώσματι ἀνωθεν κάτω, ὥστε τὰς τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τετραχῶς ἄγομεν τὴν ἐπίλησιν λοξὴν κατ' ἐρηβαίων νῶτα· ἢ αἰδοῖον ἀρύοντες τῇ κυλῇ, ἀραβ μεν λοξὴν κατὰ γόνυ ἐπὶ τὸ διώνυμα μέρη, ἢ διεμβαλόντες δι' τῆς ζώσματος, αὖθις ἔξω τοῖς ἄρχαις νῶτα· ἢ ἐρήβαιον ἐταμματίζομεν.

CAPUT XLIX.

Funda manus.

INjecto primùm ad brachii unam partem fasciæ capite, ejus convolutionem ducimus, obliquam quidem super venæ sectionis locum; circularem verò ad brachium; deinde oppositam obliquam ad phlebotomiæ locum, circularem ad brachium, ut iis accommodetur in dicti loci partibus. C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μθ'.

Σφενδόνη χειρός.

Θ Εντες τὴν ἀρχὴν περὶ τὸ μέσος τοῦ βραχίονος, ἄγομεν τὴν ἐπίλησιν λοξὴν μὲν κατὰ φλεβοτομίας τόπου, ἐγκύκλιον δὲ κατὰ βραχίονος· ἐπομηδέτων μὲν λοξὴν κατὰ τῆς φλεβοτομίας τόπου, ἐγκύκλιον δὲ κατὰ βραχίονος, ἵνα ἁρμοδῇ ἐπὶ τῷ κατὰ τὸ εἰρημένον τόπον.

CAPUT L.

Carpi fasciatio.

PRimùm injecto in carpum fasciæ capite, convolutionem ducimus, obliquam quidem versus metacarpum; transversam verò per manus cavum; deinde per metacarpum; postremò circularem ad carpum, ut idonea sit deligatio quibus carpum devincire volumus. D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ν'.

Καρποδέσμος.

Θ Εντες τὴν ἀρχὴν ἐπὶ καρποῦ, ἄγομεν τὴν ἐπίλησιν, λοξὴν μὲν κατὰ μεσοκαρπίου, ἐπικάρσιον δὲ κατὰ τὴν κοίλου τῆς χειρός· εἶτα κατὰ μεσοκαρπίου, ἐγκύκλιον δὲ κατὰ καρποῦ, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν καρπὸν ἐπιδῆσαι θέλομεν.

CAPUT LI.

Deligatio ad palestram ducta.

OPpositâ deligatione factâ, ex abundanti fasciam ducimus; obliquam ad metacarpum; circularem ad indicem; deinde contrariam obliquam super metacarpum. Id autem ipsum facimus versùs omnes digitos, prout eos decuerit, in quibus metacondylum & metacarpum deligare volumus. E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ τα'.

Παλαιστρικὸς ἀγόμενος.

ΕΠιδήσαντες τὴν ἀντικείμενον, ἄγομεν ἐκ πλαισιοῦ τὴν ἐπίλησιν, λοξὴν κατὰ μεσοκαρπίου, ἐγκύκλιον δὲ τὴν λιχανοῦ· εἶτα αὖπαν λοξὴν μὲν τὴν μεσοκαρπίου· ὃ δὲ αὖθ πτοιοῦμεν τὴν πρώτην τῆς δακτύλων, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν μεταβένδυλον καὶ μεσοκάρπιον ἐπιδῆσαι θέλομεν.

CAPUT LII.

Oppositæ pollicis deligatio.

INjecto primùm super carpum capite, fasciam convolutam ducimus, obliquam super metacarpum. Circunvoluto pollice, obliquam quidem ad anteriores manus partes; circularem verò super carpum; ut idonea sit deligatio quibus pollicem devincire volumus. F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νβ'.

Ἀντικείμενος.

Θ Εντες τὴν ἀρχὴν ὑπὲρ καρποῦ, ἄγομεν τὴν ἐπίλησιν λοξὴν κατὰ μεσοκαρπίου, περιελίξαντες τὸν ἀντίχειρα· τὸν μὲν λοξὴν κατ' ἐμπροσθία μέρη τῆς χειρός, ἐγκύκλιον δὲ κατὰ καρποῦ, ἵνα ἁρμόσῃ, ἐφ' ὧν ἀντίχειρα ἐπιδῆσαι θέλομεν.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νγ'. πιβ'

Σκέπαρνος.

Περιελιξάντες τὴν ἀρχὴν τῆς κάλης, ἄρμιλλον ἢ ἐπίλησιν, λοξὸν μὲν καὶ μέσα τοῦ σώματος, εἰλικλινῆ δὲ καὶ ὀρθὸν ἀπεναντίον. αὕτη ἐπίλησις ἔχει μὲν καὶ ἀπὸ ὤμου καὶ γόνατος· ἁρμόζει δὲ ἐπὶ μεσοκάλης, ἢ αὐτὸν ἐπαγγελίαν τῇ φερομένῃ σάρκα.

CAPUT LIII.

Sepurnon, ascia, ad membra deligatio.

CIrcunvoluto artui fasciæ capite, spiram ducimus; obliquam quidem per medium corpus, circularem verò per subjacentem partem. Ipsa convolutio constituitur quidem super cubitum & genu, idonea medio membro deligatio, quæ præscriptæ pollicitationem tuetur.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νδ'. πιγ'

Ἐλικόκλινος.

Ἐντεῖνε τὴν ἀρχὴν καὶ τῆς κάλης, ἄρμιλλον ἢ ἐπίλησιν εἰλικλινῆ πως λοξὸν, κάτωθεν ἄνω ἐπάγοντες αὐτὸν, ἄχρι συσκεπασθῇ ὃ χρῄζουσι δεδέσθαι, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν μεσοκώλων ἁπλῶς δεδέσθαι θέλομεν.

CAPUT LIV.

Circularis deligatio ad artus.

INjecto super artum fasciæ capite, convolutam fasciam ducimus, circularem peræque ac obliquam infernè sursum deducentes ipsam, quoad contectum fuerit quod deligationem desiderat, ut iis congruerit in quibus medium artum simpliciter deligare volumus.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νε'. πιδ'

Ῥόμβος ἐπὶ μεσοκάλης.

Ἐντεῖνε τὴν ἀρχὴν καὶ τῆς κάλου, ἄρμιλλον ἢ ἐπίλησιν λοξὸν ἐγκύκλιον, αὐτόθεν τε τὸν φορτὸν ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος ἐπεγκύκλιον, ἵνα ἁρμόσῃ ἐπὶ τὸ στόμα ῥαύσματι καθελεῖν.

CAPUT LV.

Rhombus ad medium membrum.

INjecto in artum fasciæ capite, spiram ducimus, obliquam, circularem, & contrariam primam ex aliis partibus in orbem; ut cum vulnere obortis fracturis conferat.

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νϛ'. πιε'

Χελώνη.

Ἐντεῖνε τὴν ἀρχὴν ὑπὲρ γόνατος, ἄρμιλλον ἢ ἐπίλησιν λοξὸν μὲν καὶ ὑπτιοπατίδος, ἐγκύκλιον ἢ κατὰ κνήμης ἢ μηρὸν καὶ ὀρθοπατίδος καὶ ὀρθὸν ὑπτιοπατίδος, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν ὄρθου ἁρμόσαι θέλομεν.

CAPUT LVI.

Testudo deligatio ad genu apta.

INjecto super genu fasciæ capite, spiram ducimus; obliquam, super rotulam; circularem, super tibiam; obliquè oppositam, super rotulam; circularem, super tibiam aut poplitem, & rotulam; ut iis auxilietur testudo, in quibus genu juvare volumus.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νζ'. πιϛ'

Πολύζωμος ἐπὶ μονοκάλης.

Περιελιξάντες τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπὸ τοῦ μονοκώλου ἄρμιλλον τὸν ἐπίλησιν ἐγκύκλιον λοξὸν ὅσ ἴσα διαστήματα ἄχρι τοῦ ἄκρου. ἐγκύκλιον ἢ δόντες ἀπέναντι τοῖς φερομένοις, ἄρμιλλον ἐγκύκλιον καὶ λοξὸν. τὰ διαστήματα τὰ ἴσα φυλάττοντες, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν κατειληφώς.

Duo puncta in marg. 1.

CAPUT LVII.

Rhombus ad unicum membrum.

CIrcunvoluto super unius membri extremum capite, spiram ducimus, circularem, & obliquam pari intervallo ad extremum usque. Data verò circulari præsuppositis oppositam, circularem & obliquam ducimus, intervalla eaque propria servantes; ut iis quæ comprehendit, accommodetur.

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νη'. πιζ'

Φοινιξιφάσιον.

Περιελιξάντες τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ κώλου ἄρμιλλον τὴν ἐπίλησιν λοξὸν μὲν κατὰ τοῦ μέσου τόπου, ἐγκύκλιον ἢ καὶ τοῦ ὑποκειμένου, ἢ τὸν

1. τῶν sed duo puncta in marg.

CAPUT LVIII.

Phœnix admirandum vinculum.

CIrcunvoluto capite membri extremo, spiram ducimus, obliquam quidem super medium locum; circularem verò super subjectum,

vel oppositarum primo obliquæ, & circularem subuculam ad ipsas similes circunvolutiones ducimus; ut in recentibus quæ occaluerunt membris, fulciendis auxilietur.

A αὐτοθέτων ἢ ἀσφάτῃ τῇ λοξῇ, καὶ ἐγκύκλιον καθ' ὑπο- βασιν ἑκάσας ἀσφάδας τὰς ἰσότας ὁμοίας ἀρμῷ ἐπειλήσεις· ἵνα ἁρμόσῃ ὅτι τῷ ἀσφαπῶ πεπορωμένων κώλων ἀσφαλείας χάριν.

CAPUT LIX.

Crepida ad malleolum deligatio.

POsito ad malleolum fasciæ capite, circunvolutionem ducimus obliquam super malleolum; deinde subducentes ad pedis cavum, oppositam obliquam super malleolum; circularem verò circa tibiam, ut iis congruat in quibus malleolus deligationem postulat.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νθ'.

Κρηπίς.

B Θ Εντες τὴν ἀρχὴν τῷ σφυρῷ, ἀρμῷ τὴν ἐπείλησιν λοξῷ τῷ σφυρῷ. εἶθ' ὑπάγοντες τῷ κώλῳ τὸν πόδος, ἀπήσετον μὲν λοξῷ τῷ σφυρῷ, ἐγκύκλιον δὲ τῷ κνήμης, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν σφυρὸν ὑπόδεσις δεῖται.

CAPUT LX.

Calceus ad malleolum & calcaneum deligatio.

INjecto sub malleolum fasciæ capite, spiram ducimus; obliquam quidem super malleolum, sub pedis cavum; Etiam obliquam super calcaneum; & circularem super malleolum; C deinde oppositam obliquam super malleolum, sub pedis & calcis cavum; & circularem super malleolum; ut idonea sit deligatio quibus malleolum cum calcaneo obligare volumus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξ'.

Περιπέρνις.

Θ Εντες τὴν ἀρχὴν ὑπὸ σφυρὸν, ἀρμῷ τὴν ἐπείλησιν λοξῷ τῷ σφυρῷ· ὑπὸ δὲ πλεῖον δὲ πόδος, λοξῷ τε τῷ περίνης, ἔπειτα ἐγκύκλιον καθ' σφυρόν· εἶτα ἀνάπαλιν λοξῷ κατὰ σφυρὸν ὑπὸ δὲ κοῖλον τοῦ πόδος καὶ τῆς περίνης, καὶ ἐγκύκλιον κατὰ σφυρόν, ἵνα ἁρμόσῃ ἐφ' ὧν σφυρὸν σὺν περίνῃ ὑπόδεσιν θέλομεν.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΠΕΡΙ ΕΠΙΔΕΣΜΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

HELIODORI DE FASCIIS LIBER.

ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΝ.

Περὶ ὑπιδέσμους καὶ τὰ τύπων εἴδεά τε καὶ πραξεις διαφ.

ARGUMENTUM.

Fascias, earumque species, & usus explicat.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'.

Περὶ τῶν ποικίλων ὑπιδέσμων.

ἑλληνικὸν ὑπιδέσμων

Τῶν ὑπιδέσμων, οἱ μὲν εἰσὶν εἰληπτοὶ, οἱ δὲ ῥαπτοὶ, οἱ δὲ βρόχοι. Καὶ εἰληπτοὶ, οἱ μὲν ἁπλοῖ, οἱ δὲ ποικίλοι. Εἰλητοῖς ἁπλοῖς ὑπιδέσμοις χρώμεθα ἐπὶ κατάγματων, καὶ ἕλκεσι ἀσπὶν τέλει κηρωτῇ περιπλάσσοντες.

CAPUT I.

De variis fasciarum & deligationum speciebus & usu.

Fasciarum aliæ convolutæ, aliæ consutæ, aliæ scissæ sunt. Convolutarum hæ simplices, illæ multiplices. Consutis simplicibus in fracturis utimur; ultima ipsarum extrema cerato affiguntur: His enim

amenta ſtatuere nolumus, ex his inæqualitatem A devitantes. Anguſtis faſciis convolutis in dactylo & balano utimur. Ipſarum extrema fibulâ aut lino aſſumimus. Faſciis convolutis utimur in membris, quorum extrema anguſta faſciola dicto loro continemus, eoque modo Faſciæ extremum in duo crura fiſſum, & crura immutata inter ſe connectimus, complexûs univerſæ deligationis gratiâ. Convolutis faſciis utimur in thorace, dorſo, humeris, axillis, ſcroto, & univerſi corporis partibus, ipſarum extrema in duo B atque duo crura dividimus. In deligationis fine, capita inter ſe ſecuritatis gratiâ connectimus. Sciſſis panniculis utimur, in quibus una ſimplici panniculi admotione deligandus locus proponitur, quemadmodum in capite, maxillis & aliis quibuſdam corporis partibus. Conſutis autem utimur, in mammis mulierum, ſede, ſcroto. De ſimplicibus quidem faſciis hæc dicta ſint; At nomina tum injectionum, tum ſpirarum, tum multiplicium variârumve faſciarum clarioris doctrinæ gratiâ in memoriam revocabimus. Quædam recta dicuntur, tranſverſa, obliqua, quæ ipſis nominibus manifeſta ſunt. Quædam vocatur genæa, à gena, recta, coronaria, ut quæ ſinciput coronæ inſtar involvit, circularis circunvolutio; temporalis, cum temporibus, obliqua injectio; frontalis, aut circa frontem, circularis convolutio, mentina, aut circa mentum, orbicularis circunvolutio, aſcia falcatæ lunæ ſimilis; circunvolutionis ſubvectio. In implicationum ſtructuris dicitur ſquama, carina, ſemirhombus, rhombus, diverſa figuris intervalla. Squama igitur eſt implicatio quæ per duas aſcias & injectiones ſibiipſis mutuò oppoſitas quoddam in D tervallum reliquit. Carina deligationis eſt implicatio ex oppoſitis obliquis injectionibus facta quæ carinæ vulgò dictæ ſimilis effornata eſt. Semirhombus eſt faſciatio duas habens injectiones, ac unam tranſverſam medii intervalli Δ elemento ſimilis condita eſt. Rhombus eſt faſciatio quæ ex quatuor obliquis parallelis injectionibus implicatur, medio intervallo rhombo ſimili. Quæ denique figuris diverſa dicuntur intervalla, media ſunt injectionum interſtitia certas ac definitas figuras non habentia. Artificioſa jam loci tractatione tradita, ad faſciarum convolutiones explican- E das progredi volumus: Optimo namque procedens ordine, primùm idoneas capiti faſcias tractaturus ſum.

Θεσὶ δὲ θέλομεν ἀμμᾶτα ποιεῖν, φυλάσσοντας τὼ ὀκτάπαν ὁμοιότατα. τενὶς ἐπιδέσμοις εἰλικτοῖς χρώμεθα στενᾶ πλατεῖ ἐπὶ δακτύλου ἢ καυλοῦ, ἢ τέλη αὐτῶν ῥάμμασι ἢ λίνῳ μεζόμεθα μὴ ἀποίδοντες. εἰλικτοῖς ἐπιδέσμοις χρώμεθα, ἐπὶ μεγαλομελῶν τῶν ἢ πλατέων, ὧν τὰ σώματα τοῦ τενὸς τεθραμμένα τοῦ λεπτομόρφα καλλίμματα στενότερα ἢ πάχη. ὁ τῆς ἐπιδέσμε πέρας εἰς δύο σκέλη ἐπῤῥήξαντες, ἐκπλέξαντες τὰ σκέλη, ἀεὶς ἄλληλα ἀμματίζομεν στενοῖς ῥαφίοις τὰ ὅλης ἐπιδέσεως. εἰλικτοῖς ἐπιδέσμοις χρώμεθα ἐπὶ ὑμέναις, ὠτίοις, ὠμοπλάταις, ὀρέξι καὶ ὅλων τῶν μερῶν τε σωμάτος, ὧν πέρατα ἄπλη εἰς δύο ἢ δύο σκέλη ῥηγνύοντες ἐπὶ τέλη τὰ ἐπιδέσεως τὰς ὀρχὰς ἀεὶς ἀλλήλαις ἀμματίζοντες ἀσφαλείας χάριν. χρῶνται ὀδοντίοις χρώμασι, ἐπὶ ὧν σχιζὰ ἐλάνια φορέσει μιᾷ ἁπλῇ ἢ ὀδοντίου πεφαλδέσι σκεπάσῃ τὸν ἐπιδεδεμένον τόπον, ὥσπερ ἐπὶ κεφαλῆς, σαγόνων, ἄλλων ὧν ἢ σώματος μερῶν· ἢ τοῖς ἢ ῥαπτοῖς ἐπὶ ματῶν γυναικείων, ἕδρας, ὀρέξ. ἐπὶ μὲν τὰ ἁπλᾶ ἐπιδέσμων ἢ τὰ μαπαδόσματα ἢ ἐπὶ τὰ ἐν τοῖς πλοκαῖς, ἢ ἐπὶ τὰ ἐν τοῖς πλοκαῖς, ἢ τὰ πικίλων ἐπιδέσμων ὀνόματα, ἐξήμων διδασκαλίας χάριν· λέγεται τις, ὠδεία, ἰσχάμα, λοξή, ὁ ὅλος κυκλοειδὴς· ἔσιν αὖται ὧπη ἢ ὀνόματων· κολοβαὶ τις πέρειας ἢ σπειρὶ κῆ τῆς πέρειάδος ὠδεῖα· πεφαλὶς ὡς ἐπιτεφανῶσα ὃ στεφανικὸν βρέγμα, κυκλοτερὴς ἐπειλήσεις· κεφαλαία, ἢ μὴ ἢ κεφαλαικὴ πάφη λοξὴ καθολή· μετοπαία ἢ ἐπὶ ὃ μέτωπον, κυμετωπαία κλοτερὶς ἐπειλήσεις· ἡνειὰ ἢ ἐπὶ ὃ ἦνειον, κυκλογνάθ τερὶς ἐπειλήσεις· σπέρδυξ ἢ μιλωειδὴς ἐπαγωγὴ ἢ σκέπασις ἐπειελήσεως. ἐν ᾗ τοῖς ἐπιπλέσμασι ἢ πλοκῶν, λέγεται φολὶς, σεῖρα, ἡμιῤῥόμβοις, ῥόμβος, ἐπεῤῥόμβα ὀφθαλείμματα. φολὶς μὲ ἐὼν ὅστι, ἢ ὀφθ δύο σκεπῤῥόνων καθολαὶ, φολὶ ὠπεκειμένων ἀλλήλαις, μέσον τι καθαλιπόσα ὀφθήματ· σεῖρα δ' ὅστιν ἢ ὀφθ ὠπεκειμένων λοξῶν καθολαὶ γεγομμέν στέρν ἢ ἐπιδέσεως πλοκὴ, ὠμοιομερὴς τῇ ἐν βία λοξομερὴς σεῖρα. ἡμιῤῥόμβοι δ' ὅστ ὃ δύο λοξαὶ ἔχον καθολαὶ, ἢ μίαν ἡμιῤῥομβίον πλαγίαν τὰ μέσου ὀφθήματος, ὃ δὲ τὸ τοιαῦτα ὠμοιομόρφον. ῥόμβος δ' ὅστιν ὁ ὃν τεσσάρων λοξῶν ἀλλήλων καθολῶν πλεγόμενος, τῶ μέσῳ ὀφθήματος ἐμοίᾳ ῥόμβῳ. τὸ ἢ λεπτοῦ ἐπεῤῥόμβα· ὀφθαλείμματα μέσα ὅστ τ καθολῶν ὀφθήματα, ἀεισομόρφα ἀλλήλοις ἔχοντα. πῶς τῆ πόπου τεχνολογίαν ἀφθόδοις ἢ ἐπὶ τὰς ἐπὶ ἐπιδέσμων πλοκὰς ὁρμῶσα. τῆς ἢ ἀρίστης ἕξεως ἐχόμενος ἀφέτους ἀφθόδοσι ἐπὶ τ κεφαλῆς ὑφηνωμένας ἐπιδέσμους.

CAPUT II.

Faſcia ſciſſa octicrus ad caput.

QUum multis in partibus inflictorum vulnerum fracturæ atterant corpora, ad capitis deligationem nolentes amentis uti inæqualibus duris & aſperis, ſciſsâ faſciâ octicrure utimur. Hæc deligationis forma talis debet conſtrui. Primum faſcia ſumenda eſt, quæ tum latitudine, tum longitudine ad deligationem promendam idonea ſatis ſit. Deinde ipſa in crura univerſa octo, utrinque quatuor ad deligationem ſcindenda eſt. Media ipſius pars capiti ad tegumentum apponitur. Poſteà duo crura media ad aures invadunt; quorum capita

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ β'.

Σχισὸς ὀκτασκελὴς ἐπὶ κεφαλῆς.

ΠΡὸς τὸ τῆς κεφαλῆς ἐπίδεσιν κατὰ πολλὰ μέρη πλασμάτων τραυμάτων ἠναγκάσθαι, μὴ βουλομένους ἄμμασιν ἀσυμφόροις σκληροῖς χλίσειν τὰ σώματα, ἐπὶ σχισὸς ἐπιδέσμῳ χρώμεθα ὀκτασκελεῖ· ὁ ἢ ἔστι τῆς ἐπιδέσεως τοιῦτος· ὀθονίου τραχυτέρου σκεπάσαι τὸν ἐπιδεδεμένον τόπον, ὥσπερ ἐπὶ κεφαλῆς, σαγόνων, ἄλλων ὧν ἢ σώματος μερῶν· τοῖς ἢ ῥαπτοῖς ἐπὶ ματῶν γυναικείων, ἕδρας, ὀρέξ. ἐπὶ μὲν τὰ ἁπλᾶ ἐπιδέσμων ἢ τὰ μαπαδόσματα ἢ ἐπὶ τὰ ἐν τοῖς πλοκαῖς, ἢ τὰ πικίλων ἐπιδέσμων ὀνόματα, ἐξήμων διδασκαλίας χάριν· λέγεται τις, ὠδεία, ἰσχάμα, λοξή, ὁ ὅλος κυκλοειδὴς· ἔσιν αὖται ὧπη ἢ ὀνόματων· κολοβαὶ τις πέρειας ἢ σπειρὶ κῆ τῆς πέρειάδος ὠδεῖα· πεφαλὶς ὡς ἐπιτεφανῶσα ὃ στεφανικὸν βρέγμα, κυκλοτερὴς ἐπειλήσεις· κεφαλαία, ἢ μὴ ἢ κεφαλαικὴ πάφη λοξὴ καθολή· μετοπαία ἢ ἐπὶ ὃ μέτωπον, κυμετωπαία κλοτερὶς ἐπειλήσεις· ἡνειὰ ἢ ἐπὶ ὃ ἦνειον, κυκλογνάθ τερὶς ἐπειλήσεις· σπέρδυξ ἢ μιλωειδὴς ἐπαγωγὴ ἢ σκέπασις ἐπειελήσεως. ἐν ᾗ τοῖς ἐπιπλέσμασι ἢ πλοκῶν, λέγεται φολὶς, σεῖρα, ἡμιῤῥόμβοις, ῥόμβος, ἐπεῤῥόμβα ὀφθαλείμματα. φολὶς μὲ ἐὼν ὅστι, ἢ ὀφθ δύο σκεπῤῥόνων καθολαὶ, φολὶ ὠπεκειμένων ἀλλήλαις, μέσον τι καθαλιπόσα ὀφθήματ· σεῖρα δ' ὅστιν ἢ ὀφθ ὠπεκειμένων λοξῶν καθολαὶ γεγομμέν στέρν ἢ ἐπιδέσεως πλοκὴ, ὠμοιομερὴς τῇ ἐν βία λοξομερὴς σεῖρα. ἡμιῤῥόμβοι δ' ὅστ ὃ δύο λοξαὶ ἔχον καθολαὶ, ἢ μίαν ἡμιῤῥομβίον πλαγίαν τὰ μέσου ὀφθήματος, ὃ δὲ τὸ τοιαῦτα ὠμοιομόρφον. ῥόμβος δ' ὅστιν ὁ ὃν τεσσάρων λοξῶν ἀλλήλων καθολῶν πλεγόμενος, τῶ μέσῳ ὀφθήματος ἐμοίᾳ ῥόμβῳ. τὸ ἢ λεπτοῦ ἐπεῤῥόμβα· ὀφθαλείμματα μέσα ὅστ τ καθολῶν ὀφθήματα, ἀεισομόρφα ἀλλήλοις ἔχοντα. πῶς τῆ πόπου τεχνολογίαν ἀφθόδοις ἢ ἐπὶ τὰς ἐπὶ ἐπιδέσμων πλοκὰς ὁρμῶσα. τῆς ἢ ἀρίστης ἕξεως ἐχόμενος ἀφέτους ἀφθόδοσι ἐπὶ τ κεφαλῆς ὑφηνωμένας ἐπιδέσμους.

ἐπερχηνιῶται. ὧν αἱ ἀρχαὶ ἔσπ τὸν αὐθερεῖνα ἀμ- A
ματίζονται· καὶ τότε ἐξόπισθεν κατὰ ἰνίου, δύο τὰ
ὀπίσθια σκέλη περιάγεται ὑποβαίνω τῇ ὠπαυχένι· οὕς ὑπατ
ὃ βρέγμα· καὶ ὁ μὲν ὑποστέλλεται, ὁ δὲ συνάγεται,
εἶτα ἄλλα δύο σκέλη ἐμπροσθίως ἔσπ μετώπου ὀπί-
σω φέρεται, ὡς ἔσπ ἰνίου, καὶ πάλιν ἐναλλάσσεται, ὡς
μὲν ὑποστέλλομένης ἀρχῆς, ἡ δὲ τῶν περάτων σκε-
λῶν. ὃ δὲ πέρας τῶ τελευταίου σκέλους καταβάλλεται
πρὸς τὸν ἐπίδεσιν. τόπος χειρίδων τῶν ἐπιδέσμων, ἤτοι
ἔσπιδέοντος τοῦ κεφαλοῦ. B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γ'. πιγ

Σχῆσις ἐξασκελὴς ἐπὶ κορυφῆς.

ΕΠὶ τῆς κορυφῆς ἀπὸ τῆς γλουτιαίου τῆ κορυφῆ τόπου,
ἐξασκελῆ ὑπίδεσμον χειρίδων, ἐπιδέοντος ἕξωθεν
ἐντὸς τόπου. ὃ μέσον δὲ ὀδόντες μέσης ὁ σειρὴς ἐπιπλέκωμεν τῇ
κορυφῇ, ἔπειτα δύο σκέλη τὰ μέσα ῥίψαντες κατὰ τὰ ὦτα
ἄνωθεν ἀπὸν τῆς ἀρχὰς κάτω, ἀπὸ ὑπατ τὰ ἀδιαρεθέντα
ἀμμασπίζωμεν. ἔπειτα μεσότιτα τοῦ ταινιδίου ὡς σηδακ-
τυλιαίᾳ περιξίωμεν ἕως ἰνίου. τοῦτο δὲ χάλασμα ὑποβάλω
τῇ ἐκπλαγίων τὰ κεφαλῆς ἄρτιτες, ἀμμασπίζωμεν κατὰ τὰ
ἀπολήγοντα μέρη τῶ βρέγματος· τῇ δὲ λοιπὰ σκελῶν δύο
τὰ ἐμπροσθία ἄνωμεν ὀπίσω ἀπὸ ὑποβαίνω ἕως ἰνίου περὸς
ἄλληλα ἀμμασπίζομεν· τὰ δὲ αὖπὶ ἐπιδέσμω ἀπὸ ἐπὶ ἰνίου
χάσμεθα, πρὸ ὃ μὴ ἄρτιον αὐτὰ μέρος περιξιθέντες μὴ ὦ
ἰνίου· καὶ τὰ μὲν ἄνω σκέλη ποιοῦντες χαραδρίωμα κάτω·
τὰ δὲ κάτω κατὰ τῆ περάτων ἄροντες, ἀπὸ ὑποβαίνω μετώπου
ἀμμασπίζοντες ἐπὶ τὰ λοιπὰ δύο σκέλη ὑποβαίνω τῇ πρώ-
τῃ ἄμματος κατὰ βρέγμα πρὸς ἄλληλα διαδέσμες· τύπος
τοῖς ἁπλοῖς ἐπιδέσμοις ἐπὶ τῆ κεφαλῆς χώ-
μεθα· ἐπὶ τοῖς πικίλοις μέτειμι. C

CAPUT III.

Schistus scissâ fascia sexcrus ad verticem.

AD verticem & vicina loca verticis ex-
cruri fasciâ utimur hoc modo deligationem
constituentes. Primũ vertici mediã panniculi par-
tẽ integram apponimus, deinde duobus cruribus
mediis ad aures scissis, eorum capita deorsum
ducimus, & sub mentum nexu ligamus. Posteà
fasciolæ ferè duobus digitis angustæ medium oc-
cipiti injicimus. Hunc jactum supra laterales ca-
pitis partes ductum ad desinentes sincipitis par-
tes nexu ligamus. Residuorum autem crurum
anteriora duo retrorsum & supra occipitium inter
se connectimus. Duo denique posteriora an-
trorsum, & ad finitas sincipitis regiones supra
priorem nexum connectuntur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δ'. πιδ

Σχῆσις τετρασκελὴς ἐπὶ μετώπου.

ΕΠὶ δὲ μετώπου καὶ τῆ πλησιάζοντος δὲ βρέγματος ἑκατέ-
ρωθεν τετρασκελῆ ἐπιδέσμου χειρίδων. τύπου δὲ ἡ ἐπιδέσμου ὃ
μέσον μέρος ὃ σειρὸς περιξίωμεν ὡς μετώπου καὶ τῆ
βρέγματος· τῇ δὲ σκελῶν τὰ μὲν ἄνω, κάτω περάσωμεν, τὰ δὲ
κάτω κατὰ τὰ μὲν περιειλήφων ἀναγόντες ἀμμασπίζομεν καὶ ἰνίου
ὀπίσω· τῶ δὲ λοιπὰ δύο σκέλη, ὑποβαίνω δὲ πρώτου ἄμματος
πρὸς ἄλληλα δι' ἀλλήλων· τῇ δὲ αὖπὶ ἐπιδέσμω καὶ ἐπὶ ἰνίου
χάσμεθα, πρὸ ὃ μὴ ἄρτιον αὐτὰ μέρος περιξιθέντες μὴ ὦ
ἰνίου· καὶ τὰ μὲν ἄνω σκέλη ποιοῦντες χαραδρίωμα κάτω·
τὰ δὲ κάτω κατὰ τῆ πρώτου ἄροντες, καὶ ὑποβαίνω μετώπου
ἀμμασπίζοντες ἐπὶ τὰ λοιπὰ δύο σκέλη ὑποβαίνω δὲ πρώ-
τῃ ἄμματος κατὰ βρέγμα πρὸς ἄλληλα διαδέσμες· τύπος
τοῖς ἁπλοῖς ἐπιδέσμοις ἐπὶ τῆ κεφαλῆς χώ-
μεθα· ἐπὶ τοῖς πικίλοις μέτειμι.

CAPUT IV.

Schistus scissâ fasciâ quatricrus ad frontem.

AD frontem & proximum ipsi sinciput,
scissâ fasciâ quatricrure utimur. Me-
diam hujus fasciæ partem integram fronti
& sincipiti apponimus. Crura superiora deor-
sùm demittimus; inferiora super demissa du-
centes, retrorsùm ad occiput connectimus,
reliqua duo crura super primum nexum alli-
gamus. Hac autem fasciatione etiam ad oc-
cipitum utimur. Omnem deprimere facimus par-
tem non fissam occipiti opponentes, etiam su-
periora crura deorsùm deprimere facimus; in-
feriora verò super prima ducentes, & super
frontem connectentes ad duo reliqua crura su-
per primum nexum ad sinciput inter se colli-
gamus. His schistis simplicibus fasciis ad ca-
put utimur; ad multiplices accedo.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε'. πιε

Ἱπποκράτης ῥόμβος.

ΟΥτος ὁ ἐπίδεσμος οὐθενὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὰς
ῥαφὰς διαφημάτων, καὶ ἐφ' ὧν πεφύματος ὄντος
κατὰ βρέγμα, τὰ γειτνιάζοντα αὐτῷ σώματα ἀτίτηται. πλή-
ρωσον γὰρ οἱ τοῦδε τοῦ ἐπιδέσμου χρησάμενοι, τὰ μὲν
ἀφεστῶτα ἐπιδῶσι πρὸς συμπλήρωσιν, τὸν δὲ πεφύ-
ματος τόπον γυμνὸν ἐάσει πρὸς τὴν τῶν ὑγρῶν ἔκκρισιν. F

CAPUT V.

Rhombus Hippocratis.

HÆc fascia interjectis futuratum interval-
lis idonea est, & quibus sincipiti vulnus
infligitur, quò vicinæ ipsis partes abscedunt.
Voluerunt enim qui hac fasciatione usi sunt,
eas quidem quæ abcesserunt partes ad conglu-
tinationem deligari, locum verò nudum vul-
nere, ad humiditatum excretionem relinquere.

Hæc

Hæc autem fascia hoc modo obvolvitur. Quum caput fasciæ à capitis lateribus tenetur, obliqua fascia ferè ab occipitio ad sinciput ducitur, à qua parias constituntur, deinde ad mentum. A mento oppositæ parias; tum ad sinciput obliqua; itaut chiasmus figuretur à sincipite ad occipitium; ab occipitio obliqua circiter ad sinciput, intervallum sortita. Ex altera etiam parte rursùm periades duæ fiant, ut duo chiasmi prodeant, ex quibus rhombus ad vulnus constituitur, ac rursùm ad occiput; ab occipite circularis fascia fronti propria. Distributio verò deligationis ad aures, facto super frontem nexu, desinat.

CAPUT VI.

Scaphula aut camera Dioclis.

HÆc fasciatio duas habet circunvolutiones caput circundantes; unam quidem inferiorem frontalem dictam; alteram verò superiorem ad sinciput coronariam vocatum; fasciæ autem distributio fit inferioris quidem ad superiora, & superioris ad inferiora. Hæc fasciatio iis idonea est, in quibus quum transversa est, ad sinciput dividetur. Labra ad conglutinationem conducere, quemadmodum in cutis detractione proposita sunt.

CAPUT VII.

Lepus absque auribus.

QUum fasciæ caput à capitis lateribus continetur, fascia ab occipitio obliqua ducitur sub fibram auris vicinam, ad temporum alterum à sincipite ad occipitium; ab occipitio obliqua, & à verticis lateribus ad sinciput, ut delineetur decussis; deinde ad temporum alterum, ac tum sub auris alterius oppositæ fibram, ac inde ad occiput. Ab occipite circularis frontalis fasciæ circunvolutio, ut intervallum prodeat Δ elemento simile, qui semirhombus dicitur; at in fine deligationis nodus conficitur circa vicinas sinciпitis partes. Hæc fasciatio iis congruit intervallis, quæ circa futuras fiunt, ad separatorum ossium coagmentationem.

CAPUT VIII.

Lepus auritus.

QUem laqueum aures vocamus, is primùm convolvendus est (hujus obvolutionem in introductorio organici tractatûs commentario tractavimus; deinde ipsius amenta temporibus injicienda, tum amenti nexu ligandi observatione, ubi brevius caput existit prope dextra tempora, juxta medium duplex fasciæ intervallum ad rerum existentium frontem; hisque peractis, spira sub occiput ducitur, à dextris temporibus ferè ad sinistra. Atque tum etiam amenti topici nexu duo aut tres circuitus fiant, deinde subtendatur fascia ut versùs occiput, ab

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ'.

Διοκλέους σκαφίον ἢ θόλος.

Οὗτος ὁ ἐπίδεσμος δύο ἔχει κυκλοτερεῖς περιελίξεις, περιέχουσας μίαν μὲν τὴν κάτω, τὴν λειομερεστέραν μετωπιαίαν· ἄλλην δὲ ταφαιὰν τοῦ βρέγματος τὴν καλουμένην στεφανιαίαν· ἡ δὲ νομὴ τῆς ἐπιδέσεως γίνεται μὲν κάτωθεν ἐπὶ τὰ ἄνω, τῆς δὲ ἄνω, ἐπὶ τὰ κάτω. ὅταν ὁ ἐπίδεσμος διῶσιν, ἐφ' ὧν σπλαγχνα ἔσται κατὰ τὸ βρέγμα διαρέσεως. ἐπέκειται τὰ χείλη σπλάγχνα ἐπὶ τὴν κόλλησιν ὡς ἐπὶ περισυσσώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ'.

Λαγωὸς χωρὶς ὤτων.

Τῆς τῶν πλαγιομύων ἀρχῆς ἀπὸ πλαγίων ἡ κεφαλὴ ἀφεκταιτέρω, ἀπὸ ἰνίδος ἄγουσα λοξὴ ὑπὸ τοὺς ὠτὸς ἑκατέρου ἐπὶ κροτάφους ἀπὸ βρέγματος ἐπὶ ἰνίον, ἀπὸ ἰνίδος λοξὴ ὑπὸ τὰ πλάγια τῆς κορυφῆς ἐπὶ τὸ βρέγμα, ἵνα γένηται χάσμα· εἶτα ἐπὶ τὸ ἕτερον κρόταφον, καὶ πάλιν ὑπὸ λοβοὺς ὠτὸς τὰ αὐτὰ, ἀπὸ τὰ ἰνίον. ἀπὸ ἰνίδος κυκλοτερὴς μετωπιαία περιέλιξις, ἵνα γένηται διάστημα ἐμπρόσθιον τῆς δίλτα στοιχείου, ὃ λεγόμενον ἡμιρόμβιον· ἐπὶ τέλει δὲ ἡ ἐπίδεσις ὁ ἄμμα γίνεται κατὰ τὸ ἐπιπλέον τοῦ βρέγματος. ὅταν ὁ ἐπίδεσμος διῶσιν ἐπὶ τὴν κατὰ τὰς ῥαφὰς διάστημάτων, περὶ τὰ τῶν διεσταμένων ὀστέων συναρμογάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ η'.

Λαγωὸς σὺν ὤπισι.

Πλέξας δὲ βρόχον ὃν καλοῦμεν ὦπα· τὰ πλαγιὰ ὑφηνάντων ἐν τῇ εἰσαγωγικῷ τομημάτι τῆς ὀργανικῆς πραγματείας, ἐπιτίθει αὐτὸν τοῖς ἀσκύλοις ἔξω κατὰ τοὺς κροτάφους, ὑφαπτηρεμοῦς τὴν ἀγκύλλω τὴν ὃ ἄμμα, ὅπου ἔστιν ἡ βεκτυτέρα χορὴ, πλησίον τοῦ δεξιοῦ κροτάφου, πλησίον τὸ μέσου διπλοῦ τοῦ ἐκείας διαστήματος, κατὰ τὸ μέτωπον ὄντων. τούτων τε γινομένων, ἄγε πάλιν ἐπὶ ἰνίον, ἀπὸ δὲ δεξιοῦ κροτάφου ὡς ἐπὶ τὸν ἀριστερὸν, καὶ τότε τὴν ἄμμαπτὴν τοῦ ὀπτικῆς ἀσκύλης, δύο ἢ τρεῖς περιελίξεις γινόντων. εἶτ'

ἐπινοησέτω ἡ κόμη ὡς ἀπὸ τοῦ ἰνίου ἐπὶ τὸν ἰνίον ἀπὸ τοῦ ἰνίου λοξὴν ἀγέσθω καθόλου ὑπὸ λοξὸν ὥστε τὸ πλησίον· καὶ κατὰ τὸ δεξιὸν κροτάφιον· εἶτ' ἐπὶ τὸ βρέγμα, ἐπὶ ἰνίον· ἀπὸ ἰνίου λοξὴν ἐπὶ τὸ βρέγμα· καὶ τότε ὑπιλιόσθω τὴν λοξὴν τὸ ἀριστερὸν ὥστε, εἶτ' ἐπὶ ἰνίον, ἀπὸ τοῦ ἰνίου μετωπιαῖα· καὶ τὸ ἕτερα γινέσθω πλησίον τὸ δεξιοῦ κροτάφου ὅπου ὀξύτερ ἡ βεβηχοτέρα ὀρχή. ὅτος ὁ ἐπίδεσμος δίδυτος ἐστὶ κράτιστα κεφαλῆς, καθαρτικώτατος ὑγιὸς, καὶ ἄλλων τινὸς συμπτώματος μεγαλουργεῖ καὶ ἐστόπωσι.

occipite obliqua ducatur fasciæ injectio sub vicinam auris fibram, & ad dextra tempora, posteà per sinciput, & occiput; ab occipite obliqua ad sinciput; ac tum fibræ sinistræ auri subvolvitur, denique ad sinciput, ab occipite frontalis fascia atque nexus fiat prope dextra tempora, ubi brevius caput existit. Hæc fascia confert ad capitis detentionem instaurantis, aut aliud quoddam faciei symptoma methodicè curantis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϑ'. (τοῦ ρκϛ')

Σχασὸς ἐπίδεσμος ὁ ἐπὶ ὀφθαλμούς.

Προδιαπτυσσάσθω δὴ δύο τελαμωνίδε μικραὶ, ὡς ἑξδακτυλαῖαι τὴν πλατὺ μάλιστα, ἑκατέρα ἐκ τοῦ χρείαν, ἡ ἄλλον τελαμῶνα μείζονα ἢ πλατὺ ἐλάττω μάλιστα, ἰκανὸν ὀξαρκέσαι ἐκ τὸ ἐπίδεσιν. ὅπως δ' ὁ τελαμὼν καὶ τὸ ἰδίαν ὀρχμὸν εἰς δύο σχίζηται ῥάγνυσθαι· ῥάγνυται δὲ καὶ ὁ πλεῖον αὐτοῦ μέγεθος· ἐκεῖ δὲ τὸ ἐπίδεσιν ἔχει δύο σχίζαι τεταμενίσιον ἐν ὀξυτέρᾳ, πλάγιον καὶ ἡ καρυφῆς ἴσατε· ἓν μὲν ὀρχμὸν ἑαυτὰ πρεμιβάλλε κάτω· ἡ πάτε δ' μεγάλου τελαμῶνος ὁ σειρὰς μέσος ἀπὸ κορυφῆς καὶ βρέγματος, ἐπὶ μέτωπον ἐκ τὸ δεξιοῦ σκέπης ὀφθαλμοῦ· καὶ πάτε τὰ σκέλη ἓν τελαμῶνος ὑπὸ τὸ σιαγόνα ἐνέντρμβα δίξε τῷ αὐχένων ἐπ' ἰνίον ἀγέ· καὶ ἐκεῖ τὰ ἄλλα ἀμμαπίζεθαι ἄμμαπι ἀσαλῶς· εἶθ' ὁμόσε αἱ ὀρχαὶ ἀμφοτέραι, καὶ ἐκεῖ ὀξακεκαυτερμένῳ ἄκρον αὐχένι διπλοῖς ἄμμασιν ἀσφαλίζονται· μὴ δὲ τὸν ἀμμαπισμὸν ἐνδεηδέσονται αἱ ὀρχαὶ τὸ πλαγίᾳ τελαμῶνος. λέγεται δὲ ὅτος ἀγκτὴρ, ἵνα τῇ αὐχένι ἐνδεηταῖ ὡς ἐπιτήδειος ἄμματος κρατηθῇ ὁ τελαμών. τάτων δὲ τῶν ὀρχῶν καθειλκυσμένων, τὸ πλατυτέρου τελαμῶνος ἡ μέσοτης ἐκτεταμένη ἐπὶ τὰς ὀρχὰς ἐπιβάλλω ὥπαν ἄρχωμαι, καὶ ἀμμαπίζονται ἐκεῖ ἀλύλως καὶ τὰ αὖα μέρη ἐκ μετώπου ἐπὶ τέλος δὲ ἀγκτῆρες αἱ ὀρχαὶ καὶ τὸ καρυφῆς ἐκεῖ ἀλλήλας ἀξαδέονται. ἡ ἐπίδεσις ὡς ἐπὶ ἑνὸς ὀφθαλμοῦ εἴρηται· ὡς δὲ ἐπὶ δυοῖν ὀφθαλμοῖν, δυωδεκάτου ἔστω ἀμφοτέρωθι ἐπιδῆσαι τοὺς ὀφθαλμοὺς· ὀφθαλμοὶ δὲ ἰσόρροποι ἀλλήλοις ἐπιδέονται οἱ ὀφθαλμοὶ ὡς ἰσόρροπα ὦμεν. τὴν δὲ ἐπὶ τοὺς εἰλητοὺς μέτειμι.

CAPUT IX.

Scissa ad oculos fascia.

Duæ parvæ fasciæ duorum digitorum latitudine, longitudine verò pro usus ratione prius quidem parandæ sunt; altera tum latitudine, tum longitudine major fascia, ut deligationis magnitudini suppetat. Hæc major fascia proprio capite in duo crura scinditur: Scinditur autem pro majore ipsius magnitudine. Ad duorum verò crurum deligationem fasciola una anguſtior, transversa supra verticem imponitur, cujus capita deorsùm demissa sint; atque tunc magnæ fasciæ pars integra à vertice & sincipite ad frontem, & operimenti oculum devinciendum, ac tum vinculi crura sub maxillam *distributa per loci angustias* ad occiput ducuntur, & cum aliis simplici vinculo nectuntur; deinde prope capita trajiciuntur, atque ad caput non scissum retinendum duplicibus vinculis stabiliuntur, at postea connexionem transversæ fasciæ immutantur capita: Hoc autem vinculum ut capitum immutationi eligitur, quo topico nexu fascia contineatur. His igitur capitibus diductis, latioris fasciæ meditullium occipiti apponitur; cujus capita supra aures ducuntur, & in superioribus frontis partibus inter se connectuntur, in vinculi autem fine capita circa verticem inter se pervinciuntur. Deligatio ad unum oculum explicata est, quemadmodum ex eorum quæ dicta sunt, notione patet; fieri poterit ut oculus inter se devinciatur. Oculi scissis panniculis deligantur quemadmodum à nobis narratum est. Ordine jam ad convolutas fascias accedo.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ι'. (τοῦ ρκζ')

Ἁπλοῦς ὀφθαλμὸς· οἱ δ' ἔφασαν Ἱπποκράτους ὀφθαλμόν.

Τελαμὼν ἀυτάρκεως ἐστὶ τὴν χρείαν ἡ ὀρχὴς ὀξακεκαυτερμένῳ ἐν πλαγίων ἡ κεφαλῆς, ἀπὸ ἰνίου ἄγεται λοξὴν ἐπὶ τοῦ λοβοῦ ὥστε τὸ πλησίον· καὶ τότε κατὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὴν δεομένην σκέπης· εἶτ' ἐπὶ τὸ μέτωπον φάγεται· ἀπὸ τοῦ μετώπου ἐπὶ τὸ βρέγμα, ἀπὸ τοῦ βρέγματος ἐπὶ ἰνίον, ἀπὸ ἰνίου μετωπιαῖα κυκλοτερὴς ἐλειλήσεται ἐπὶ τέλος τοῦ ἄμματος γινομένου, καὶ τὰ ἀπολήγοντα τοῦ βρέγματος.

occipite obliqua ducatur fascia injectio sub vicinam auris fibram, & ad dextra tempora, posteà per sinciput, & occiput; ab occipite obliqua ad sinciput; ac tum fibræ sinistræ auri subvolvitur, denique ad sinciput, ab occipite frontalis fascia atque nexus fiat prope dextra tempora, ubi brevius caput existit. Hæc fascia confert ad capitis detentionem instaurantis, aut aliud quoddam faciei symptoma methodicè curantis.

CAPUT X.

Simplex oculus quem quidam Hippocratis oculum vocitant.

Fasciola idonea ad capitis *fasciæ* retinendi usum constructa, è capitis lateribus ab occipitio sub vicinam auris fibram obliqua ducatur; ac tum super oculi deligandi operimentum, deinde ad frontem deducatur; à fronte ad sinciput; à sincipite ad occiput; ab occipite frontalis circularis circumvolutio; tum demum facto nexu super desinentes sincipitis partes.

A

CAPUT XI.

Duplex oculus.

IN conſtructo ſimplici oculo circa frontalem circuitum duplex oculus ab occipite obliquam habet ſubvectionem ad verticem, ſinciput, frontem & alterum oculum ad operimentum; facto ſupra frontem chiaſmo. Deinde ſub fibram auris vicinam; ac mox ad occiput: ab occipite frontalis faſciæ circularis circunB volutio, rursùm nexu facto ſuper finitas ſincipitis regiones. Hæc faſcia ad intemperatiorum oculorum deligationem confert.

CAPUT XII.

Aminti vallum.

SUper ſimplicem oculum confectum Aminti vallum eximiam habet circunvolutionem, quæ ab occipitio ſub auriũ fibras, ſuper medium naſum ducitur; rurſumque nexu ſuper vicinas C ſincipitis regiones poſito, congruit quibus oculum & naſum devincire volumus. In naſi oſſulenti lateribus, in quibus qui dicuntur ægilopes & anchilopes *affectus* procreantur, quum altera pars devincitur, ejuſmodi deligatione utimur. Decet autem ad deligationem faſciolam aſſumere ferè latitudine digitalem, longitudine quæ ad deligationem ſatis idonea fuerit. Deinde caput ſuper verticis locum injicere; à vertice verò & ſincipite obliquam faſciæ ſpiram ad frontem prope ducere ab oſſulenti naſi lateribus, poſteà ad chalinum ſeu oris angulum; D ab oris angulo, ad mentum; à mento, ad cervicem; tum ad occiput; ab occipite circularem frontalem faſciationem efficere. Ac tunc ſuper occiput circulari ſpiræ vinculi extremum aut infernè ſursùm, aut ſupernè deorsùm injicere. Poſtremò capita inter ſe ad cervicis locum connectere.

CAPUT XIII.

Schiſtus, ſchiſſa faſciâ, naſum obtegens.

FAſcia tum latitudine, tum longitudine ad devincieṇdam deligationem idonea paranda eſt; eaque rursùm, ut dictum, eſt in oculo circa caput unum ad ampliorem hujus dictæ longitudinis partem ſcindenda, integrum caput circa verticem & ſincipitis locum injicitur: deinde ad frontem, & naſum, ad ejus operimentum ducitur. His verò faſciæ cruribus ab orbiculo deorsùm demiſſis, anguſtæ faſciolæ meditullium à cruribus ſuperiori libro ſub aurium fibras ducuntur, & poſteriores verticis partes inter ſe ſimplici vinculo nectuntur. Poſteà ſimul ad non ſciſſum caput retinendum ad verticem & ſinciput duplicibus nodis ligantur, & demiſſa crura ad pinnarum contractionem immutantur. Mox ad ſe mutuò feruntur, & ad verticis locum inter ſe nexu ligantur; ſed ſub finem ad totius deligationis coarctationem faſciolæ

Tom. XII.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ια'.

Διπλοῦς ὀφθαλμός.

ΕΠὶ τετελειωμένῳ τῷ ἁπλῷ ὀφθαλμῷ χωρὶς τῆς μετωπιαίας ἀσφαλείσεως, ὁ διπλοῦς ὀφθαλμὸς ἔχει ἀπὸ ἰνίου λοξῶς ἐπαγωγήν· ὅτι κορυφὴν καὶ βρέγμα μέτωπον, καὶ ὀφθαλμὸν τὸ ἕτερον πρὸς τὸ σκίπων χαράματος καὶ ὃ μέτωπον γενόμενος. εἶτ' ἀπὸ λοβὸν ὡς ἂν πλησίον, ὃ πάλιν ἐπ' ἰνίου· ἀπὸ ἰνίου μετωπιαίαν κυκλοτερῆ ἀσφάλισις, πάλιν τὸ ἄμματος γενομένης καὶ τὰ ἁπλήγματα τῶν βρεγμάτος. ἔπειτα ὁ ἐπίδεσμος ἐνδέτως πρὸς πάν ἀμφοτέρων τὸ ὀφθαλμῶν ἐπίδεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιβ'.

Ἀμμίου τοῦ χειρουργοῦ.

ΕΠὶ τετελειωμένῳ ὃ ἁπλῷ ὀφθαλμῷ ἔχει ὁ τοῦ Ἀμμίου χειρουργοῦ ἀσφαλείσεως κυκλοτερῆ ἀσφάλειαν ἀπὸ ἰνίου γενομένου ἀπὸ λοβοῦ ὥσπερ καὶ μέσης τῆς ῥινὸς, τὸ ἄμματος καὶ τὰ ἁπλήγματα τῶν βρέγματος γενομένης· ἐνδέτως ἢ ἐφ' ὧν ὀφθαλμῶν καὶ ῥῖνα ἐπίδεσιν ἥκαιδν. ἐπὶ τῶν πλαγίων τῆς ῥινὸς ὀχεῖδες, ἐφ' ὧν οἱ λεγόμενοι αἰγίλωπες καὶ ἀγχίλοπες γίνονται· τῆς ἑτέρου μέρεις ἐπιδεσμοῦντα, γίνεται δὲ ἡ χρεία μεγίστη διαύτη· δεῖ γὰρ ἐπίδεσιν τελαμωνίδιον λαβόντα, ὡς δακτυλιαῖον τὸ πλάτει, μήκει ἱκανὸν ὥστε περικέσθαι ἐπίδεσιν. ἔπειτα τὴν ἀρχὴν ἔξω καὶ τῆς κατὰ κορυφῆς τόπου· ἀπὸ ἢ κορυφῆς καὶ βρέγματος ἀγαγὼν λοξῶς καταβολῶ ὡς ἐπὶ ὃ μέτωπον, ὁμοπλαγίων τῶν τῆς ῥινὸς ὀχεῖδες· εἶτ' ἐπὶ χαλινὸν· ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ ὑπὸ τὸν ἀνθερεῶνα· ἀπὸ τοῦ ἀνθερεῶνος ἐπὶ τὰ αὐχένα· εἶτ' ἐπὶ ἰνίου· ἀπὸ ἰνίου κυκλοτερῆ μετωπιαίαν ἀσφαλείσαν ἐπιτελέσαι. καὶ ὅτε τῇ κατ' ἰνίου κυκλοτερῆ ἀσφαλείσῃ ἐπιμελήσεται ὃ τῆς τελαμωνίδιος πέρας, ἢ κατὰ τὸν αὐχένα, ἢ ἀνωθεν κόμης. ἔπειτα ἀρχαὶ ἀμμάτισαι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὸ τῆς κορυφῆς τόπον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιγ'.

Σχισὸς ἀσφάρινος.

ΤΕλαμῶνα δεῖ ἑτοιμάσαι πλάτει μὲν μήκει αὐτάρκη πρὸς τὴν δηλουμένην ἐπίδεσιν, καὶ πάλιν ὡς εἴρηται, ὅτι τὸ ὀφθαλμοῦ καὶ μέσῳ ἔσχε ῥῖζαι ὅτι ὃ πλεονάζον μέρος ἓξ μήκεως τούτου τῆς λειρομένης· ἡ σωζῆς ἔσχε ἔξω καὶ τὰ τῆς κορυφῆς ὃ ὃ βρέγματος τόπου· εἶτα ἀρχὴ ὅτι τὸ μέτωπον καὶ τὸ ῥῖνα πρὸς τὴν σκίπωνα αὐτῆς. τὸ ἢ τῶν τελαμῶνος σκέλη ἀπὸ ὃ σταμίου περιειλούμενα κάτω ἐκτεινόμενα ἐπὶ τὸ μέσον καὶ τὸ σκέλη ὃ ἄνω χιλὶ ὑπὸ λοβοὺς ὥσπερ ἀρχὴ καὶ ὃ ὀπίσθια μέρη τῆς κορυφῆς πρὸς ἄλληλα ἄμματα ἁπλᾶ. ἔπειθ' ὅλῃς πρὸς τὴν ἀφίκεσθαι μόσι ἀρχὴν ἔσχηκε καὶ τὴν κορυφὴν, καὶ ὃ βρέγματα ὀπλοῖς ἄμματι ἀμματίζονται καὶ τὰ περιειλήμματα σκέλη ἐνδεδλάσθαι πρὸς τὴν τῆς περιλήμματων σωαγωγὴν. ἔπειθ' ὁ ἀλλήλων αὐαγάγῃ, καὶ κατὰ τὴν κορυφῆς τόπον ἄμματίζεται πρὸς ἀλληλα· ἐπὶ τέλει ἡ πρὸς σωοχὴν ὅλης τῆς

ὑποδέσεως, τελαμωνιδίῳ ὡς διδακτυλιαίῳ, καὶ ποσὸν γευσάτῳ, ἡ μεσότης τῇ ῥινὶ προσβάσθω, ᾧ ὁ χαλασμὸς διʼ ἀλλήλων ὑπὸ λοβοὺς ὥσπερ ἀγέσθω· αἱ ἢ ὀρχαὶ κατʼ ἰνίον ἐνδησάσθωσαν, ὑπερθέσθω δὲ ὑπὲρ τὰ ὦτα φόρμιον· ᾧ τὰ ἀπολήγοντα τῆς βρέγματος πρὸς ἀλλήλας ἀμμαπτέσθωσαν· ὕστερα δὲ μάλιστα τοῦ ὑποδήσαντος χρὴ σκοπεῖν, μή τι πολύπους, μὴ τὴν χεῖρουργίαν, καὶ ὅτι τοῖς ἀμορραγοῦσι μυξωτήρων, ὅτι τε ἄλλων τῶν ἐν τοῖς ῥεύσεσι γιγνομένων παθῶν.

A duobus ferè digitis & aliquantulùm angustioris medium naso admoveatur, cujus jactus sub aurium fibras ducitur; capita verò ad occiput immutata supra aures feruntur, & ad finitimas sincipitis partes inter se connectuntur. Hac autem fasciâ potissimùm utimur tum ad polypum post operationem chirurgicam, tum in naribus sanguinis profluvio laborantibus, tum in cæteris partium obortis affectibus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιδ'. (ΡΚΔ)

Μεταγωγὴ Ἡλιοδώρου.

Τοῦ μυκτῆρος εἰς τὰ πλάγια μέρη διεστραμμένου, ἤδιόν μοι, μὴ τῆς ἀμφιπλασμοῦ, τὸν τῆς ἑλλυχνίου μοῦσι ἔνδεσιν, καὶ ἐπειδήπερ τοῦ μυκτῆρος, ἅμα δὲ τῆς ὠοδρεχείας ἐείκ ἐσκεπακότος τὴν ῥῖνα, χρήσεσθαι ὑποδέσει πρὸς τὴν ἀμφιπλασμὸν ἀσφαλεστάτῃ· πολὺ φέρτερον δὲ ἐχρήσατο τῇ μεταγωγῇ ὁ ἀρχαῖος Ἱπποκράτης ἀφʼ τῆς Καρχηδονίης ἰμάντος· ἡμιμέτρου ἔτι μᾶλλον ἐστὶ μᾶλλον ἀπαρκὲς πρὸς τὴν χρείαν, τὴν μέλλουσαν ὀρχὴν τὴν πλατυτέρην ὑπογλυφάς, λεπτοτέραν ἡμιμέτρου, ἐωσκεύασε καθαίρεσις ὀνυπλάγων, τοῦ μυκτῆρος προσέδησεν· ὕστερον ἐπειλήσας δηλονότι τοῖς ὑπερυμίοις ᾧ ἔχει νόμοι· ἤγαγεν ὑπὸ λοβὸν ὦτος τὸ πλησίον, καὶ τὴν κεφαλὴν ὑπέστειλας ἐς ἐπεμβολὴν τοῦ πέρατος ἡσφαλίσατο τὴν ὑπόδεσιν. ἡ μὲ ἐπίνοια αἴρεται συνεργήσαι δυναμένη τῇ μορῇ τῆς ἀμφιπεπλασμένης μυκτῆρος. Ἐξὸν δὲ κεφαλῆς ἡ ἐπίσω ἕωθεν χαλεπωτέρη. ὁρμηθεὶς ἀπὸ τῆς ὑπονοίας τῆς θαυμασιωτάτου Ἱπποκράτους, ὑποδέσασθαι ἐχρησάμην τοιῶδε. τελαμωνίδιον γευσάμενος ὡς διδακτυλιαίῳ ἐπλάτυνα, τὸ μὲν ἀρχικὸν πάχος καὶ τὸ κορυφαῖον καὶ τὸ βρέγμα, ἤγαγον διὰ τοῦ μετώπου· ἀφῆκε ἐκ τοῦ πλαγίου τῆς ῥινὸς ὑπὸ τὸν μυκτῆρα ἀπολήγοντα τῷ ἀμφοτέρῳ· ἔδησε ὑπὸ λοβὸν ὦτος τὸ πλησίον· ἀπὸ δὲ τούτου τὸ τόπου ὑπὲρ ἰνίου· ἀπὸ ἰνίου κυκλοτερὲς ἐβελίκησεν ὑπὸ λοβοὺς ὥσπερ ἐκ τῆς ῥινὸς, πλησίον τοῦ σφυρίου, ἅμα μὲν ἐφέσεως κράτημα τοῦ δεσίματος, ἅμα δὲ συναπολήγοντα τῷ ἀμφοτέρῳ φέντα μυκτῆρα. μὴ δὲ τούτου ἄλλου συντελέσαι ἐβελήσας, ὃ δὲ τελαμωνιδίῳ πέρας ἐπεμβαλὼν τῇ κατʼ ἰνίον κυκλοτερεῖ ἐβελήσῃ, τὰς ὀρχὰς ἡμιμέτρια ἐφέσεως ἀλλήλας κατὰ τὸ κορυφῆς τόπον.

B

CAPUT XIV.

Heliodori fascia deducens.

NAso transversas in partes distorto, mea quidem sententia, post conformationis *instaurationem*, tum ellyciorum linamentorum, & topicorum nasum obfirmantium impositionem, simulque lanæ ovo inebriatæ nasum protegentis deligatione utendum est ad formationis securitatem. At jamdudum deducente fasciatione utebatur prisçus Hippocrates Carchedonio vinculo constructa, qui vinculum ad usum C idoneum comparabat. Unum ipsius caput latius, angustius factum expolivit, & glutino taurino illitum naso admovit; postea omnino pinnulis & columnæ sive septo subvolvit; sub fibram auris vicinam duxit; atque circumacto capite ex finis insertione fasciationem subfulsit; solertia quidem optanda, quæ potest nasi conformati remoram adjuvare, sed non in capite; quandoquidem laxari consuevit. At incitatus solertiâ mirabilis Hippocratis, ejusmodi fasciatione usus fueram. Fasciæ angustæ ferè duorum D digitorum latitudine, capite ad verticem & sinciput injecto, rectà ad frontem: à qua è nasi lateribus sub narem distortionis nescìam, posteà sub vicinam auris fibram; ab eo verò loco sub occipitium; ab occipitio circularem circumvolutionem sub fibras aurium & naris orbiculo proximas, & ad rectæ fasciæ remoram: interea verò quæ distortum simul nasum dirigat. Post hanc autem aliâ confectâ circumvolutione, fasciæ extremum circulari ad occipitium circumvolutione inserimus, & inter se capita circa verticis locum nexu ligavimus.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιε'. (ΡΚΕ)

Κράτημα Ἡλιοδώρου.

Τοῦ ῥινὸς ὀχώδους ὄντος, θραυσμένης, καὶ διεστραμμένης μὴ τῆς καθέλματος ἀβλαβοῦς, ὅλη τῇ ῥινὶ ἐπιπήξαντες πλησίον καθαγματικῆς δυνάμεως, ἢ ἄλλως ὑγιὲς ὑποδήματος δεκμαδέντος, τὸ ἐκατέρωθεν τῆ ὀχώδους ζοῖς πτυγματίοις ὠοδρεπληρωμένοις, εἶωθα ὑποδεῖν σκυτίχιν ὃ ἡρμοσμένον καθάγματι τοῦ τελαμωνίδιον πλὴν ὀρχῶν τούτων καὶ τὸ κορυφῆς· εἶτʼ ἄγω λοξὸν κατὰ ὃ μέτωπον ὃν πλαγίων ᾧ τῆς ῥινὸς ὀχώδους· ἀπὸ δὲ τούτου ὑπὸ τὸ πλησίον τῆς χειλαῖ χαλινόν· εἶτα ὑπὸ τὸ σταγόνα, ὑπὸ τὸ αὐτρεαῖα, ἀπὸ τῆς αὐτρεαῖος ὑπὸ ἰνίον. ἀπὸ ἰνίης ἄγω λοξὸν ὑπὸ κορυφὴν καὶ ὃ βρέγμα· αὐτικειμένου τῇ πρώτῃ, ὃ πάλιν κατὰ τὰ πλάγια τῆς ὀχώδους ὡς ὑπὸ τὸ

CAPUT XV.

Heliodori cratema; ad nasum fascia remorans.

OSsulenta nasi parte fracta, ac devincienda post *instauratam* fracturæ conformationem, splenio facultatis ad fracturam conducentis admoto, aut alio quodam probato topico appositio, & flagellis utrinque partis ossulentæ *impactis*, consuevi compositam fracturam deligatione continere. Primùm angustæ fasciolæ caput ad verticem, ac sinciput colloco; deinde obliquam frontem versus è nasi ossulenti lateribus duco; ab eoque ad chalinum labrorum vicinum. Postèa sub maxillam & sub mentum; à mento ad occiput; ab occipite ad verticem & sinciput, obliquam duco primæ oppositam; atque rursùm circa laterales ossulenti nasi partes ferè

ad alterum chalinum; posteà sub mentum ad cervicem, & occipitium; & ab occipitio frontæa circularis circunvolutio; ac rursùm ad occiput; ab occipite super mediam narem supra nasum prope partem ossulentam, sub aurium fibras, ac deinceps alia frontæa fascia. Atque denuò vinculi extremum ad occipitium circularibus spiris adjicitur. Postremò ad caput continendum connectitur, & ad verticis regionem à naso ducens ad labra accedo.

CAPUT XVI.

Heliodori labrorum tutela.

AD verticis locum injicere vinculum oportet. Deinde angustæ fasciolæ meditullium occipitio admovere, ejusque jactum immutatione ad labrum ducere. Ac tum per maxillas ad malas prope aures capita supra occipitium vehere, ut ad posteriores verticis partes, hæcque immutare; & post decussationem supra aures ducere, & ad desinentes sincipitis partes connectere; ac demum vinculi capita nexu ligare, ac inter se connectere. Verùm ad inferius labium vinculum transversum ad verticis locum injiciendum est; cujus capita deorsùm demittenda, ac laxanda sunt, ac tum fasciæ angustæ medium decet admovere; deinde immutatione ad labium ducere; ac tum ad occiput ferre. Ab occipitio verò supra aures ut ad finitimas sincipitis regiones, & super frontem ipsum connectere; ac tum totius deligationis continendæ gratiâ, ad injecti vinculi capita super verticis locum nexu ligare.

CAPUT XVII.

Schistus, vel fascia scissa ad mentum.

FAsciolam ad deligationem satis idoneam sumere oportet, aut ipsam utrinque per plures partes in crura quatuor scindere; Deinde hujus fasciolæ medium mento apponere, atque superiora crura per maxillas ad occiput ducere, ac sincipiti nexu ligare; inferiora verò crura ante aures per tempora ad sinciput ducere, ac rursùm inter se simplici amento connectere; deinde immutata ipsorum capita ad verticis locum duplicibus amentis nectere.

CAPUT XVIII.

Schistus aut scissa fascia ad maxillam, mentum & genas.

SExcrus fascia sumenda est; hujus pars integra mento supponenda; hac autem statim genæ ac maxillæ obtegendæ. Deinde duo crura anteriora præ auribus per tempora ad sinciput ducenda, ac inter se simplici nexu connectenda. Duo verò posteriora ponè aures deducenda, & ad posteriorem verticis regionem rursùm inter se amento nectenda, quorum ca-

A ἕπεσθαι χρήσιμον. εἶτ' ὑπὸ τὸ ἀνθερεῶνα καὶ τὸ ἀυχένα, ἐς ὃ ἰνίου· κἀπὸ ἑ ἰνίε μεταπιάζα κυκλοτερὲς περιέλιξις, καὶ πάλιν ἐπὶ ἰνίου· ἀπὸ ἰνίε, κατὰ μέσης τῆς ῥινὸς ὑποβαίνω μικτῆρες πλησίον ἓ ὀστώδους, ὑπὸ τὰ ὀφθαλμοὺς τὸ ἄπαν. εἶτ' ἄλλη μεταπιάζα, ἐς πάλιν ὃ τὸ δεσμοῦ πέρας ἐπαμβάλλει τὸ κατ' ἰνίου κυκλοτερὲς περιέλιξιν. ἔπειτα φέρε τὸ δίκεφαλον μέρος ἀγκύλως ἐμμαπτόμενον, καὶ κατὰ τὸ κορυφῆς τόπον ἀπὸ τῆς ῥινὸς ὀρθοῦ· ἐπὶ τὰ χείλη μέτειμι.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιϛ'. ρκϛ'

Χειλοφύλαξ ἡλιοδώρου.

ΑΓκτέον δεῖ ἄχθη κατὰ τὸ τῆς κορυφῆς τόπον. ἔπειτα τελαμωνιδίῳ στενῷ τὸ μεσότητα τοῦ ἰνίου περιαθῶμεν, ἓ ὃ χεῖλος ἀναγαγεῖν, ἐς τότε δίχα τὸ σαγόνων ἄχθη τὰ μήλα πλησίον τὸ ὠτὸς, τὰς ὀφρὰς ἀναγαγόντες ὑπαίθα ἰνίε, ὡς ἐπὶ τὰ ὀπίσθια τὸ κορυφῆς, ἃ ἐς ἐναπλάξαι ἐς μὴ ὃ χιασμὸς ὑπαίθα ὠτῶν ἀναγεῖν, καὶ κατὰ τὰ ἀπολήγοντα τὸ βρέγματος ἀμματίσαι, ἐπὶ τέλει ἢ δεῖ πὰς ἓ ἀγκτῆρες ὀφρὰς ἀμματίσαι, ἓ φέρε ἀλλήλοις δίχθα· ἐπὶ ἢ τὸ κάτω χείλους, ἀγκτῆρα δεῖ πλησίον ἄχθη κατὰ τὸ τῆς κορυφῆς τόπον, ἓ ἀὸ ἀρχὰς ἑάσαι χαλαθῶμαι κάτω· ἢ τότε μεσότητα τελαμῶνος ἐπὶ φέρειν τῆς ἰνίε. ἔπειτα κατ' ἐναπλαγήν, εἰσαναγεῖν τῆς χείλεος· ἓ πάτε ἐπὶ ὃ ἰνίου ἐνεγκεῖν. ἀπὸ ἢ τὸ ἰνίε ὑποβαίνω τὸ ὠτὸν ὡς ἐπὶ ὃ ἀπολήγοντα τὸ βρέγματος, ἓ κἀὸ τὸ μετώπου ἀμμαπίσαι αὐτό· ἓ νεῦ ἢ σωμοχὴς χάριν τὸ ὅλης ἐπιδέσεως φέρε καπαβεβλημένῳ ἀγκτῆρες τὰς ἀρχὰς κατὰ τὸ τὸ κορυφῆς τόπον ἀμματίσαι.

C

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιζ'. ρκζ'

Σχισὸς ἐπὶ γνάθου.

ΤΕλαμῶνα δεῖ ἁπλῆν, αὐτάρκη ὄντα φέρειν τὸ ἐπίδεσιν ἑκατέρωθεν ἐπιῤῥῆξαι καὶ ἓ πλείονα μέρη εἰς σχῆμα τέσσαρα. ἔπειτα τὸ τελαμῶνος τούτου τὸ μεσότητα φέρειν τῆς γνάθου, ἓ τὰ αὖα σχῆμα ἄχθη τὸ σαγόνων ὑπὸ ἰνίου ἀναγεῖν ἓ ἀμματίσαι ἄμματι ἁπλῷ. τὰ ἢ κάτω σχῆμα ἐμπρόσθεν τὸ ὠτῶν ἄχθη τὸ κροτάφων ὑπὸ ὃ βρέγμα ἀναγαγεῖν, ἢ πάλιν φέρε ἀλλήλοις ἄμματι ἁπλῷ. ἔπειτα αὖπαλ. ἐναλλαγέντες ὄφρυσι κἀὸ τὸ τῆς κορυφῆς τόπον ἁπλοῖς ἄμμασιν.

E

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιη'. ρκη'

Σχισὸς ὑπὸ σιαγόνος αὐθερεώνος πρέσεως.

ΕΠίδεσιν δεῖ ἁπλῆν ἐξασκῆσαι ἓ ὃ σωμοχὲς μέρος ὑποβαθῆναι τῆς αὐθερεῶνος· διὰ αὖτε δ' ἅμα καὶ τὰς πρέσεις ὅλας σκεπάσαι καὶ τὰς σιαγόνας. ἔπειτα δύο σχῆμα τὰ ἐμπροσθία, ὑμοφυᾶσθαι τὸ ὠτῶν ἄχθη τὸ κροτάφων ἀναγαγεῖν ὑπὸ ὃ βρέγμα ἓ φέρε ἀλλήλα ἀμματίσαι ἄμματι ἁπλῷ. δύο ἢ τὰ ὄπισθεν τὸ ὠτῶν ἀναγαγεῖν, ἓ κἀὸ τὰ ὀπίσθια τὸ κορυφῆς πάλιν φέρε ἀλλήλα ἀμματίσαι ἄμμα-

π, ὧν τὰς ἀρχὰς ἐναλλαγμένας πρὸς ἄλληλα δεδέσθαι δεῖ ἀπλοῖς ἄμμασιν. ὅπῃ τέλει ἡ δεῖ τὸ ὀπίσθιον σκέλος, ἀπὸ τῆς ἰνίου κατ' ἐνάγγελον ἐπάρσιον τῷ ἄνω ἀπαγαγόν, ἐς καὶ ὁ μέτωπον ἀμφισθήσῃ· τούτου τοῦ ὑπόδεσμα στενοτέραν χρὴ βάλλεσθαι, ὅπῃ τε παρωτίδων καὶ χοιράδων, καὶ εἴ τι ἄλλων τοιούτων παθῶν.

A pita inter se commutanda, duplicibus amentis deliganda. At in fine posteriora crura ab occipite per commutationem supra aures ducenda, & in fronte connectenda. Hac fasciatione præsertim & in parotidibus, & scrofulis, & aliis partium affectibus utimur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιθ'.

Φορβειὰ ὅπῃ γλύκυς καὶ ἐν μέρει ὀξηρὸν ἡνίας, ᾧ ὅπῃ τὸ κυνικῶς σπασθὲν.

CAPUT XIX.

Capistrum ad maxillam unicâ parte luxatam, & ad ipsam caninâ convulsione laborantem.

B

Ἑλίσσας δεῖ τὸ ὑπόδεσμον ἀπὸ δύο ἀρχῶν ἕως τοῦ μέσου τῆς. ἔπειτα αὐτοῦ τὸ μεσόπτερα περιθεῖναι τοῦ ἰνίου. καὶ τοῦτο ὃ ὑπερέτω περισθωῦσα ὃ ἐν τῷ ταλαμβῶνες ἕλληνα. ἔπειτα ἀπὸ τῆς ἰνίου ὁμοῦ τῷ ἑτέρου ἑλίγματος λοξὸν ἀγαγεῖν καταλαβὸν ὅπῃ ὃ βρέγμα, ἀπὸ τῆς βρέγματος εἰς διάστασιν ὑπολείσου. πρόσθεν ἡ ἀπόδυσθαι, τῆς ἀφαφῆς γλώσσης. εἶτ' ἐπὶ τὸ αὐθερεῶνα, ἀπὸ τῆς αὐθερεῶνος αἰτηκειμένου παρειάδα, ὑποτείνουσα· ἓν τούτῳ ὅπῃ ὁ βρέγμα λοξὸν, εἶτ' ἐπ' ἰνίου, ἓν ταύτῃ μὴ πως ἀρχὴν περισθωῦσα ἔχει ἀφικέσθαι. ὁμοίως ἡ τῆς ἑτέρου ἑλίγματος τῆς μετωπιαίας, ᾧ τῆς γλουτιάδα στενοτέρους. ἵνα ἓν αὖθις αἱ κυκλοτερεῖς περιελίσσεις ἀναλογήσασι τῇ πρώτῃ παρειάδι ἀποδύνασι τῆς ἀφῆς.

C

Asciam bicipitem ad medium usque convolvere oportet; deinde ipsius medium occipiti apponere; ac tum unam ministro fasciæ spiram continendam committere; ab occipitio deinceps ex altera spira obliquam convolutionem ad sinciput obvolvere. Parias verò quæ distortam maxillam corrigat ac emendet, paranda, & ad mentum deducenda; à mento ad oppositam pariadem; ac tum in sinciput obliqua, posteà ad occiput, hocque caput alicui continendum committatur. Ex altera verò spira frontalis fasciatio & parias conficienda, ut & ipsæ circulares circunuolutiones primæ pariadi proportione respondeant.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κ'.

Φορβειὰ ἡ κυκλοτερὴς ἀπὸ δύο ἀρχῶν πλεκομένη.

CAPUT XX.

Capistrum quod præcipuè duobus capitibus implicatur.

D

Ἀπὸ τῆς δύο ἀρχῶν ἑλιγμένης τῆς ἐπιδέσμου, ἧς τὸ τελαμῶνος μεσότης κατόπιν ἐπὶ τὸ αὐθερεῶνι, ἀπὸ τῆς αὐθερεῶνος αἰτήσουσα δύο παρειάδες· ὡς ὅπῃ ὁ βρέγμα, ἔνθα κάνοιγα δύο λοξὰ κλεῖθρα· εἶτ' ἐπ' ἰνίου, ἀπὸ ἰνίου δύο μετωπιαίας, ἑκάτερωθεν τῆς ἀρχῶν, ᾧ δύο γλουτιάδες, εἶτ' ἐπ' ἰνίου, ᾧ τότε αἱ ἀρχαὶ ἐς ἐρμηνεῖον ἔχουσιν ἄμματι. αὕτη ἡ ἐπίδεσις αὐξητέα, ἐφ' ὧν κατ' ἀμφότερα τὰ μέρη γλῶσσ' ἐξήρθρηκεν, ᾧ ἐπὶ τὸ ὅλον ὁ προσωπον κυνικῶς σπασθέν.

Duobus convolutæ fasciæ capitibus, fasciolæ medium mento supponitur. A mento duæ pariades ferè ad sinciput ducuntur, ubi obliquæ duæ decussantur: deinde ad occiput. Ab occipite duæ frontales fasciæ commutatis capitibus, atque duæ geniades, posteà ad occipitium, ac tum capita dicto in loco connectuntur. Ipsa deligatio idonea est quibus utrinque maxilla luxata est, & quibus tota facies caninâ convulsione laborat.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κα'.

E

Διεζευγμένος.

CAPUT XXI.

Disjuncta deligatio.

Οὗτος ὁ ἐπίδεσμος πλέκεται ὁμοίως τῷ κυκλοτερεῖ ἀπὸ δύο ἀρχῶν στυπτηριασμένης φορβειᾷ ἐπιδέσιος χωλεῖς τὸ γλυκάδος. αὐξητέα ἡ ἐπὶ τὸ κάτω γλύκυς καταγάσης.

Hæc fasciatio ex capistro deligatione potissimùm ex duobus capitibus constructa circa geniadem maxillæ inferiori fractæ idonea est.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κβ'.

F

Ἀπολλωνίου Θηρὸς μόνωψ.

CAPUT XXII.

Apollonii Thirii unoculus.

Τῆς ἀρχῆς ἓ τελαμῶνος ὁμοῦ τῶν ταινιῶν τῶν κεφαλῆς ἐλλαγκεκλημένος, ἀπὸ ἰνίου ἄγαγε λοξὸν ὑπὸ λοβὸν ὠτὸς τοῦ πλησίον· ἔπειτα καὶ τὸ ὀφθαλμοῦ τοῦ δεομένου σκέπης. ἀπὸ ἡ τούτου ἐπὶ ὃ μέτωπον καὶ ὃ βρέγμα ἄγαγε· εἶτα ἐπὶ ἰνίου, ἐπὶ τέλει ἡ ἄμμα γλῶ καὶ τὸ ἀπολήγοντα ἓ βρέγματος. ὁ ἐπίδεσμος ὅτος αὐξητέος πρὸς ἐπίδεσιν τῆς

Capite fasciolæ è capitis lateribus remotante, ab occipitio obliqua sub vicinam auris fibram ducitur: deinde super oculum deligandum tegumentum; hinc ad frontem & sinciput fertur, mox ad occiput. Tandem verò ad deligationem fracturæ è genæ lateribus circa

maxillam factæ idonea est; sed certè prope oculi deligandi tegumentum.

A ὀν τελείων ἡ ὄψις ἡ κῦ τὸ σαρκίον γεγονότος κατάγματος. ἀλλὰ δὴ καὶ πλησίον ἡ ὀφθαλμοῦ ἓ διεμβύσ σκέπης.

CAPUT XXIII.

Fascia semisecta.

RUrsùm capite fasciæ eodem modo commorante, ad oppositas occipitis partes, ab occipite ducitur obliqua ad verticem & sinciput, à qua parias constituitur; deinde sub mentum fasciola ducitur; à mento verò obliqua prope auris angulum, ex lateribus osseæ nasi partes tum ad frontem, tum ad sinciput, ac mox ad occiput; ab occipite frontalis fasciæ circularis circumvolutio; ac rursùs ad occiput, ab occipite genias ac tum ad occiput, amentum autem fit in desinentibus sincipitis locis. Hæc deligatio in caninis convulsionibus ad unam faciei partem, & in una maxillæ luxatæ parte inducitur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κγ'. ρλς

Ημίτομος.

ΠΑλιν τῆς ἀρχῆς ἡ ἐπιδέσμου ὑστεροῦσι κατάγματος κῦ τὰ ἀντιπείσματα μέρη τῶ ἰνίω, ἀπὸ ἰνίω ἄγαγε λεξὴ ἐπὶ κορυφὴν ἓ βρέγμα, ἀφ' ἧς πλησίας γίνῃ. εἶθ' ὑπὸ τὸ ἀνώτερα ὁ τελαμὼν ἀγέτω, ἀπὸ ἡ ἡ ἀνωτεροῦς, λεξὴ πλησίον τῆ γναθμοῦ, ἐκ τελείων τῆ ἡ ῥινὸς ὀστοῦν, ἡ ὃ ὅπῃ τὸ μέτωπον κῆ ὃ βρέγμα, εἶτ' ἐπ' ἰνίον, ἀπὸ ἰνίω μετοπταία κυκλοτερὴς περιείλησις, καὶ πάλιν ἐπ' ἰνίῳ ἀπὸ ἰνίω γλουεὰς, εἶτ' ἐπ' ἰνίον, ὃ ἡ ἄμμα γίνῃ κατὰ τὸ ἀπαλήρωται ἓ βρέγματος. ὅπερ ὁ ἐπίδεσμος αἰαγέγραπται διὰ τῆ κωνικῶς σπωμένων καὶ ἐν μέσῃ ὃ μετώπου, ἓ ἐπὶ ἡ καὶ ἐν μέσῃ ὀξυῤῥηκείας γλουος.

B

CAPUT XXIV.

Epanesis fascia, seu superpositio.

IN prævoluto citra aures lepore, deligationis specie, absque nexu communis epanesis ab occipitio obliqua ad verticem circa sinciput ordditur. Deinde verò duæ pariades & ad occipitium feruntur; rursùm nexu in fine deligationis ad desinentes sincipitis partes facto. Hæc deligatio inferiori maxillæ fractæ, atque si turarum intervallis idonea est.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κδ'. ρλζ

Επιδύσις.

ΕΠὶ περιπλανέντ ὦτων λαγωὸ ἐπιδέσμου χωρὶς ἓ ἀμματισμοῦ καινὴ ἐπιφορὲς ἀπὸ ἰνίω λεξὴ ἐπὶ κορυφὴν ἓ βρέγμα. ἔπειτα ἡ δύο περιαδες ἡ ὃ ἐπ' ἰνίον, πλὴν ἓ ἄμματος ἐπὶ τέλῃ τῆ ἐπιδέσεως κατὰ τὸ ἀπληρῶσ τῆ βρέγματος, γινομένω. αὕτη ἡ ἡ ἐπίδεσις αὕτη ἐπὶ τῆ κάτω γλουος καταγίσεως, ἡ ἐπὶ τῆ κατὰ τὰς ῥαφὰς διαστημάτων.

D

CAPUT XXV.

Phaleræ.

INconstructa epanesi, hæc præterea fascia ab occipite circularem habet circumvolutionem super mentum ducendam. Quadrat autem tum quibus epanesis, tum simul nobis, quum mentum deligare studemus.

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κε'. ρλη

Φάλαρα.

ΕΠὶ τετελειωμένῃ τῆ ἐπιμέσῃ, ὁ ἐπίδεσμος ὅπως ἔχῃ περιαστὼ ἀπὸ ἰνίω κυκλοτερῆ περιείλησιν ἀγομένῃ κῆ ἓ γναθε. οὕτως ἡ ἐφ' ὧν ἡ ἐπιφορὲς, ἅμα σωυβαζόντων ἡμῖν συνεπιδήσαι γλουεῖν.

F

CAPUT XXVI.

Cui rhombus Phaleræ.

FAscia bicipite convoluta, ejus meditullium occipiti apponitur. Deinde deducuntur duo obliqua capita ad duas aurium fibras super oculos ferè ad sinciput, & hîc chiasmus struitur, postea ad occiput; ab occipite duæ pariades fasciæ; & rursùm ad occiput. Ab occipite duæ circulares frontis fasciæ, & genias; rursùs verò nexus super frontem struitur. Hæc verò fascia tum ad oculorum, tum partium desinentium deligationem apta est.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κς'. ρλθ

Κείς ῥόμβος Φάλαρα.

ΤΟδ τελαμῶνος ἀπὸ τῆ δύο ἀρχῶν εἰλημμένου, ἡ μεσότης ὠτῶ περιτίθεται ἓ ἰνίῳ· ἔπειτα ἓ ἑκάτερον δύο λοξαὶ, δύο λοξοὶ ὦτων κῆ τῆ ὀφθαλμῶν ὡς ἐπὶ ὃ βρέγμα ἓ ἐνθάδε γίνῃ χιάσμα, εἶτ' ἐπ' ἰνίον, ἀπὸ ἰνίω δύο περιαδες, ἓ πάλιν ἐπὶ ἰνίον· ἀπὸ ἰνίω δύο κυκλοτερεῖς μεποπταῖαι, ἡ γλουεὰς, πάλιν ἡ ὃ ἄμμα ὑφαίνω μετώπου γίνῃ. ὅπερ ὁ ἐπίδεσμος αὐτῆ περὶ ἐπίδεσιν τῆ σαγόνων καὶ τῆ ὀφθαλμῶν.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κζ'.

Σχῆμα.

Ο Ἐπίδεσμος ὅτις πολέκεται ξέπω ζώστω; ἡ ἀρχὴ τῶ τελαμῶνος ἐπερρήγυϊα εἰς ἀρχὰς δύο, ὅταν ἀμμασπίζωσι, & ὑπίδεσις ζώσεται ἀπὸ τῶ αἰπκειμβίου ὡμοπλάτου, ὡς ὅτι τ μαστὸν εἶτα ὀξόπιθεν ἀγάγωσι λοξὴ καζωλὴ κ τὸ νώτα, ὡς ὅτι ὠμοπλάτου, σφαγὼ, κλειδὸς τ κ ὃ πάρυ μέρος. εἶθ' ὑπειλίξαι τὴ μαχάλης ἀπὸ τ μαχάλης αἰάγωσι ὡς ὅτι ὠμοπλάτου & κλειδὸς τ ἀυτῶ; ὡς ὅτι ὃ ζηδος & τῶ αἰπκειμβίου μαχάλης χιάσματος γινομένος κ τ σφαγὼ; ἡ ἡ νομὴ τ ὑπιδέσιος κ τὴν ἀυτὴν ἕξι, πλὴν τὴν γυμνασίαν σκέπειν. ὅτι τέλος ἡ μία κυκλοτερὴς διαμάζωσι πλειλήσις κ τ νώτα, ζηδος, ὄπίσθιες & τελαμῶνος ὑπερρήγνυσι, ἡ τότε αἱ ἀρχαὶ πλὴν ἀλλήλας κ ὃ ζηδος ἀμμασπίζουσι. ὅτις ὁ ὑπίδεσμος διάφορος πλὴν ὑπίδεσιν νώτα, ὠμοπλάτης, σφαγὴς, κλειδὸς, μαχάλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κη'.

Γεφανὶς.

Ἐπὶ πεπλειωμένω τῶ σάμῳ ὑπιδέσμω χρεὼς τ κ τῶ νώτα ἡ ὃ ζηδος κυκλοτερεῖς πλειλήσεις, ἔχῃ ἡ γεφανὶς ὑπίδεσις ἀπὸ τ αἰπκειμβίης μαχάλης κυκλοτερῆ πλειλησιν ἐπαρομβίω κατὰ τὸ βεαχίονος, σωέχουσ τ βεαχίονα πλὴν τὸ πλευρὸς; διάφορος ἡ ὅτι ὃ ζηδος ὀρικτὸς ὤμυ, κατερπομβίου πλὴν τ τὸ ἀρίχεως σωοχλὼ, & ὅτι καζωγίσις κλειδὸς. εἴωθα ἡ τ διάπλω ὑπίδεσιν ἀσφαλέστερον πλέκειν· μὴ γὰρ τ κυκλοτερῆ πλειλησιν, ἀπὸ αἰπκειμβίης μαχάλης λοξὼ ἄγω κ τῶ νώτα, ὠμοπλάτης, σφαγὴς, κλειδὸς. εἶθ' ὑπειλὼ τ μαχάλω σωέχων τ ἐρομβίω κυκλοτερῆ πλειλησιν. & τότε πάλιν φέρων ὅτι ὠμοπλάτου, σφαγὼ, κλείδα πλὴν ἀυτῶ, εἶτ' ὅτι ζηδος ἡ τ αἰπκειμβίου μαχάλης. ὅτι τέλος ἡ κυκλοτερῆ πλειλησιν ἐρασάμενος κατὰ ζηδος ἀμμασπίζω τὰς ἀρχάς.

CAPUT XXVII.

Spica.

Hæc fascia hoc modo convolvitur. Principium fasciæ in duo capita scinditur; quum nexu ligata sit, etiam deligatio sub oppositam fere ad mammam injicitur. Deinde à tergo obliqua injectio super dorsum fere ad scapulam, jugulum, claviculam & partem affectam, posteà axillæ subvolvitur. Ab axilla ferè ad omoplatam & ipsam claviculam reducitur, prope ad pectus, & oppositam axillam facto chiasmo ad jugulum; at fasciæ distributio super ipsas fit partes ad nudarum operimentum. In fine una circularis circunvolutio probatur, super dorsum ac pectus; fasciæ verò extremum dividitur; ac tum capita inter se super pectus nectuntur. Hæc fasciatio ad dorsi, omoplatæ, juguli, clavicularum & axillæ deligationem apta est.

C

CAPUT XXVIII.

Geranis seu Grus.

A Constructa spica fasciationem citra circularem super dorsum & pectus circunvolutionem, grus deligatio ab opposita axilla circularem circunvolutionem obtinet, quæ ad brachium adducitur, brachium ad latera continens; commoda verò est in eluxato humero ad articuli commissuram instaurato, & in fracta clavicula. Consuevi autem hujusmodi deligationem securiùs involvere. Nam post circularem circunvolutionem ab opposita axilla obliquam super dorsum duco, scapulam, jugulum, claviculam. Deinde sub axillam involvo prædictam circularem circunvolutionem continens; ac tunc rursùm fero ad omoplatam, jugulum, claviculam ipsam; deinde ad pectus, & oppositam axillam. Tandem verò circularem spiram operatus ad pectus capita connecto.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κθ'.

Θώραξ.

Η Τῶ τελαμῶνος ἀρχὴ ζώσεται ὑπὸ τὼ αἰπκειμβίω τ ἀριστερὸς μαχάλης, & ἐπάγωσι λοξὴ κατὰ νώτα, ὠμοπλάτης, σφαγὴς, κλειδὸς δεξιὰς, ἡ ὑπειλίξαι τῇ μαχάλῃ, ἡ ἄγωσι καὶ ἀυτὼ ὡς ὅτι ὃ ζηδος ἡ τ αἰπκειμβίω μαχάλης. ἀπὸ τ μαχάλης αἰάγωσι λοξὴ καζωλὴ κατὰ τ ἀριστερὸς ὠμοπλάτης. εἶτ' ἐπὶ τ κατὰ κλείδα, φέρεσι κατὰ ὃ ζηδος ὑπὸ τ δεξιὰ μαχάλω, ἀφ' ἧς αἰάγωσι λοξὴ κατὰ τῶ νώτα ἐπ' ἀριστερὸν ὠμοπλάτω, σφαγὼ, κλείδα, μαχάλω, ἵνα γὰρ χάσματα τέσσερα, ὧν δύο μὲ κατὰ τὰς κλείδας γίνῃ ὃ λοιπῶν δύο, ὃ μὲν ἐμπροσθιον κατὰ ὃ ζηδος, ὃ ἡ ὀπίσθιον κατὰ τὸν νῶτον. ἡ ἡ ἀυτὴ τ ὑπιδέσεως γενέσθω νομὴ πρὸς τ τῆς

D

E

F

partium

partium operimentum, postremò verò una debet circularis circunvolutio explorari, ut ad pectus connexus fiant. Quadrat autem hæc fasciatio ad humerorum, clavicularum, axillarum & pectoris deligationem.

A γυναῖ σκέπτω. ἐπὶ πλὴ ϗ μία ὀφιλὴ δεκιμφαθιῶαι κυκλοτερὴς πϖειλήσεις, ἵνα κατὰ ὃ ϛῆθος γλύπ) ϖϖ ἄμμαϖα. δι᾽ετέρ ϗ ὁ ἐπίδεσμος ὅτως ϖϖὸς ἐπίδεσιν ἄμων, κλειδῶν, μαχαλων, ϛήθους.

CAPUT XXX.

Fascia pectoralis.

DUæ fasciolæ sumendæ sunt; denique earum meditullia jugulis apponenda; ac mox clavículis & scapulis; capita verò laxanda, ac deorsum demittenda. Ac tum convolutâ fasciâ dorsùm & thorax involvenda & operienda. Postèà ipsius capita connectenda, & extremum ad circunvolutiones assuendum. Ac tunc fasciarum capita reducenda, & ad jugula nexu liganda. Hæc fasciatum ad dorsi, tum ad thoracis deligationem idonea.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λ'. ϖνγ'

Στηθοδεσμος.

Δυο πελϖμωνίδϖ δῆ λαβεῖν, ἔπειτα τύπων τὰ μέσα ϖϖοσθεῖναι σφαγαῖς. εἶτα κλεισὶ ϗ ὠμοπλάταις, ϖϖὸς ϗ αρχαὶ χαλαθῶσαι ἐᾶσαι κάτω, ϖϖὸ πότε τῶ εἰλητῶ ϖϖοσθέσμω εἰλῆσαι ϗ σκεπάσαι τ᾽ ϖᾶσαν ϗ τ᾽ ϖϖοσκεφ. ἔπειτα ἀμμαπῆσαι αὐτῶ ϖϖὸς αρχαὶ, ἡ ὃ πόσως καπαρράψαι ϖϖὸς τῆς κυκλοτρεῖς ϖϖειλήσεις, ϗ πότε τας τῆ πελϖμωνίδων αρχὰς αἰαγαγεῖν καὶ κατὰ τας σφαγὰς ἀμμαπῆσαι. ἔπως ὁ ἐπίδεσμος δι᾽ετέρ ϖϖὸς ἐπίδεσιν νότω τε ϗ ϕωσφορος.

CAPUT XXXI.

Subtilis sursùm ductæ fasciatio ad mammam.

FAscia tum latitudine, tum longitudine ad deligationem satis idonea sumpta, ipsam per medias partes duplicatam consuimus, à media duplicatura ad obliquam figuram: deinde partem ipsius ad sututam forficibus resecamus, ut loci amplitudo fiat pustulæ similis, quæ mammam cum operimentis capere queat. Hujus capitibus quatuor in partes, duas atque duas, oppositæ futuræ parti scissis, tanquam linteoli labro fasciam veluti duorum digitorum latitudine vicissim assuimus, cui hoc quidem longius caput, illud verò brevius convenit. Hæc quidem fascia zona appellatur, tali verò apparatu mammæ circumponitur. Hujus anædesmi alveus ad ipsius fit operimentum, postea zonæ pars longior ad spinam dorsi ducitur, sanam mammam versùs, ad brevius caput connectitur. E cruribus autem duo anteriora reducuntur, ac ligamento per immutationem obvoluntur; reliqua verò duo duobus demissis connectuntur.

C

D

E

KΕΦΑΛΑΙΟΝ λα'. ϖμϑ'

Ραπὶς αἰαδεσμος ἐπὶ μαϛοῦ.

ΤΕλαμῶνα λαβόντες πλαϛὺ μίκες ἰχθμὸν ὀξαρκέσαι ϖϖὸς τὼ ἐπίδεσιν δπλωϑέντες ὥῶν κατὰ μέσα μέρη συρράπτομεν ἀπὸ μέσης τ᾽ δπλῆς κάϖω λοξὸν ἀχθμα. ἔπειτα ὃ ἐϛὶ τ᾽ συρραφὴν ὠυτῶ μέρες ἀπαλίσματες, ἵν᾽ ϖϖυγχωρέα γλύπ) ϖέλεσιδις, δεωαμθῆν χωρῆσαι τ᾽ μαϛὸν πεὼ ϛῖς σκεπάσμασι. ϕύπου ϖᾶς ἀρχὰς εἰς τέσσαρα ῥάξαντες, δύο ϑ᾽ δύο, τῆ αὐτικειμθῆν μέρῃ τ᾽ συρραφῆς, τῆ ὠοσφαϛ χείλῃ ϗ ὀδονίῳ ϖελεκθῆν ὠότμῃ δλακτυλιᾶον τῆ πλάϛει ϖᾶσι μέρες ϖεσταπλοιθῆν, ϖᾶ᾽ τ᾽ μὴ μακροτέρων ἓϛ᾽ ἀρχὼ, πεὼ ϗ κολοβοτέρων. ὁπτεκμαίρ ὅτως ζώϖ λέγεθαι μὴ, ϖᾶσαπκεθῆν ϗ ϛιάδι ϖεπτέσθ) ϖ᾽ μαϛῷ, ϑ᾽ τῆ αἰαδέσμου χώρημα ϖϖὸς τ᾽ σκέπτω ὠυτῶ. ἔπειτα ϑ᾽ μακροτέρων μέρες τ᾽ ζώϖς δπὶ τ᾽ ῥάχιν ἀγέθαι, ϑ᾽ δπὶ τ᾽ ὑλὴ μαϛὸν ϖϖὸς τ᾽ κολοβοτέραν ἀρχὼ ἀμμαπίζεθαι. ηῆϕ ϗ σκελαΐ δύο τὰ ἐμικρόσθια αὐάγ), καὶ ϖ᾽ τένοντ καὶ᾽ ὀσθιαχιῶ ϖϖειλεῖται. ϑ᾽ ϗ λοιπὰ δύο ϖϖὸς ϑ᾽ ϖελεμθῆν ἀρχὰς ἀμμαπίζ).

F

CAPUT XXXII.

Convoluta ad mammam fascia.

QUùm longior fascia latitudine ad usum idonea sit, unum caput in duo crura scindatur, injicitur autem in oppositum locum sanæ mammæ vicinum, deinde à spina dorsi obliqua injectio super affectam partem ducitur, & sanæ subvolvitur, postèà ad spinam dorsi. A spina dorsi ad affectam mammam parte superiori, ferè ad sanam obliqua, ut decussatio fiat ad mediam pupillam, ab ea ad spinam dorsi. Distributiones super ipsas partes ad nudarum operimentum At extremum fasciæ scinditur, tunc que crura inter se connectuntur, altero quidem nexu sub integram mammam, altero verò super læsam alteram facto.

KΕΦΑΛΑΙΟΝ λβ'. ϖμέ

Ειλητὸς ϑπίδεσμος ὁ ϑπὶ μαϛῶν.

ΜΑκροτέρου πελϖμῶνος τῷ πλάϛει ὠῶρκιος ὄντος ϖϖὸς τ᾽ χρείαν ἡ μία ἀρχὴ ῥήγνυ) εἰς δύο σκέλη πάντ) ϗ κ᾽ τ᾽ ὁμοκείμθνον τόπον πλησίον. ϑ᾽ ὑλοῖς μαϛοῦ, εἶτα ἀπὸ ῥάχεως ἀγέθαι λοξὸ κ᾽ ϑ᾽ ϖπονῦθος μαϛοῦ, ϗ τῷ ὑλῇ ὑπαειλεῖται. εἶτα ϑπὶ ῥάχιν, ἀπὸ ῥάχεως ϑπὶ τ᾽ ϖπονῦθα μαϛὸν ἄῦω, ὡς ϑπὶ τ᾽ ὑλὴ λοξὸ, ἵνα γλύπ) χίασμα κ᾽ ϑ᾽ ὁ μεσημβρίον, ἀπὸ τύτω ϑπὶ ῥάχιν, αἱ ϑπτονομαὶ κ᾽ τῆ ἀπὸν ϖϖὸς τ᾽ ηῆ γυμνῶν σκέπω. ϑ᾽ ϗ πέρας τῶ πελϖμῶνος ῥήγνυται, καὶ τότε ϑ᾽ σκέλη ϖϖὸς ἄλληλα ἀμμαπίζεται ϑ᾽ μὴ ἄμματος ὑπό τε τ᾽ ὑλῆ μαϛὸν μαστηλίου, ϑ᾽ ϗ ὑπαθλῶ τύτου.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λγ'. ρμε'

Επὶ τῦ ἀγκῶνος.

Ελιπτῶ δεδέσμευ τοιῦτο χρεώδεα τῦ πεπαμμένε τὼ ἀρχέω φορτίζοντες τ βραχίονος, κ τῦ ἀπολήγοντος μέρη, τὰ πλησιάζοντα τῦ ἀγκῶνι, κυκλοτερῆ ποιέλλησιν ἐρραΐόμβοις, ὄπισθεν λοξὼ ἀγομένω κατὰ τὸν ὦλενα, κ τ ἐμπροσθίαν τόπον τ ἀγκῶνος, καθ' ὃν αἱ φλεβοτομίαι γίνονται ἐς τῦ πήχε ὑπειλιγμένοις, αὐ ἀγομένω λοξὼ ὡς δεῖ τ βραχίονα, ἵνα γλῶιν χάσμα κ τ ἐμπροσθίαν τόπον τ ἀγκῶνος· ἡ δ τ δεσμέσεως νομὴ, κατὰ τῦ αὐτῦ ὀφείλ γδρόθαι ποὸς τὼ τῦ γυμνᾶ σκέπω, ἀεὶ τῦ ἄμματος ὸν πλησίον τ ἀγκῶνος γινομένω· κοινότερον δ ὅτε βραχίων κ ὁ πῆχυς, πάντα τε τὰ κῶλα ποὸς κυκλοτερέσι ποιέλλήσι ὑπιτελεῖ ὀφείλ· μᾶ ὧν ἕωδ' ὅτε ἐς τ ἐπαγομένας λοξὰς κατόλαις, ποὸς τὼ τῆς δεσμέσεως ἀσφάλειαν, τότου δ δεσμὸς τ πέρατος ἢ καθ' ῥαπισμῦ, ἢ γευσ πελαμωνιδίᾳ ἵνα τ δύο σκέλη ἐπιλογίσθω κ ὁ ἕτερος μέρος τ κώλου ἀμμαποδῶν.

B

C

Λεγόμενα μακρόστομα ἢ ῥιγνύμενα.

CAPUT XXXIII.

Ad cubitum fascia.

COnvoluta ejusmodi fascia utimur. Fasciæ caput partibus brachium finientibus apponimus cubito proximis, circularem circunvolutionem operantes, topicam obliquam injectionem ducimus ad anteriorem cubiti locum, ubi venæ sectiones celebrantur; & cubito subvolventes obliquam ferè ad brachium ducimus, ut super anteriorem brachii locum decussis fiat. Fasciæ verò distributio super ipsas partes fieri debet ad nudarum partium operimentum, celeri nexu è flexus cubiti lateribus fiat. Vulgatior autem nexus est, cui obeundo tum brachium, tum cubitus & omnia membra circularibus circunvolutionibus sunt obnoxia, cum quibusdam interdum adductis obliquis injectionibus ad deligationis securitatem. Hujus fasciæ extremo vel assuto, vel angusta fasciola excepto, aut scisso, ut duo crura involuta ad alteram membri partem connectantur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λδ'. ρνς'

Ἔξαρσες Μενικείου.

Η Αρχὴ τῦ δεσμέσμε ποιοῦσθαι κατὰ τὸ ἀπολήγοντος τ πήχεως ὠλενίου καρπῦ, κ μ μίαν ὀπικλὼ κυκλοτερῆ ποιέλλησιν, ἄγοντα λοξὴ κ τ μετακαρπίου. εἶθ' ὑπειλίττας τὴν κοίλην τ χειρὸς, ἀφ' ἧ αἴρεται λοξὴ αὐτοκινήτως τῇ ποιέλλῃ, ἵνα χάσμα γλῶι κ ὁ μετακαρπίου· ἔπι τ μετακαρπίε, δεῖ τ καρπῦ, πάλιν τ ἡ τ ὑπιδέσεως νομὴ κ τῦ αὐτῦ τῦ ποὸς τὼ τ γυμνᾶ σκέπω· ὅτος ὁ δεσμὸς ἁδιάλ ποὸς δεσμέσιν τ καρποῦ ἐς τ μετακαρπίε.

C

D

CAPUT XXXIV.

Menecreti fascia ad partes extremas.

FAsciæ caput ad ultimos cubiti terminos prope carpum primùm injicitur; atque post unam topicam circularem circunvolutionem obliqua super metacarpum ducitur; deinde manus cavo subvolvitur, à quo obliqua ad oppositam priorem reducitur, ut decussis ad metacarpum struatur. A metacarpo verò ad carpum: Rursùs autem fasciæ distributio per ipsas fit partes ad nudarum operimentum. Hæc fasciatio ad carpi, & metacarpi deligationem idonea est.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λε'. ρνζ'

Καρκῖνος.

Στέρου τελαμωνίου ὡς διδακτυλιαίου ἡ ἀρχὴ ποοσίσθω τῷ καρπῷ τὸ κοῖλα τ χειρὸς, ἔπειτα ἄγοντα λοξὴ ἔσωθεν ἔξω, ὡς δεῖ τ μεγάλου δακτύλου, εἶτ' ἔξωθεν ἄλλη λοξὴ κατὰ τ δακτύλου ὡς δεῖ τ καρπῦ αὐτοκινήτως τῇ ποοσίσει, ἵνα γλῶι χάσμα κ τὸ ἔξω μέρη τ αὐτηρίες δακτύλε· κατὰ τ τῦ αὐτῦ ἡ ὑπιδέσεως ποὸς τ τῦ γυμνᾶ σκέπω· δεῖ τέλ ἡ μία γίνεται κυκλοτερὴς ποιέλλησις ποὸς τ καρπόν. ὅπου κ τ ἄμμα ὅτος ὁ δεσμέσιος ἁδιάλ ποὸς δεσμὸν τ μεγάλου δακτύλου τ αὐτηρίες λεγόμενα.

E

F

CAPUT XXXV.

Cancer ad pollicem *fascia.*

ANgustæ veluti duobus digitis fasciolæ caput carpo, & manus cavo priùs apponitur, deinde obliqua intùs foras ducitur, ut ad magnum digitum, posteà foris altera obliqua super digitum ferè ad carpum priori opposita, ut chiasmus fiat ad externas pollicis digiti partes. At super ipsas partes deligatio ad nudarum partium operimentum: tandem verò una fit circularis spira circa carpum, ubi etiam nexus. Hæc fascia ad magni digiti pollici dicti deligationem apta est.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μ'. ρξη'

Απλοῦ βυβωνίσκος ἢν ὕιος καρκίνου δεῖ βυβῶνος φορτηρθυτέν.

Η Αρχὴ τ δεσμέσιος κ τ ὀμπικλίδιν λαμβάνα ποὸς σεῖ· ἔπειτα ἀπὸ τ ὀσφύος ἀγομένη λοξὴ κ βυβῶνος τ

CAPUT XXXVI.

Simplex inguinaria quam quidam cancrum pro inguine vocarunt.

PRimum fasciæ caput oppositis ilibus apponitur: deinde à lumbis obliqua ad inguen devinciendum operculo ducitur, atque cum

summæ coxæ subvolvitur. A summa coxa ad ipsum inguen, imumque ventrem ducitur, ut decussis struatur; ab imo ventre ad opposita ilia. Hæc autem fasciationis distributio ad has fit partes ad nudarum operimentum: ac tunc una circularis spira probatur circa lumbos, & imum ventrem. Hæc fascia ad inguinis deligationem idonea est.

A διεμβλῦσι σκέπης, ἡ τότε ⟨ἀνειλήφθω πρὸ⟩ ἀκριβείας. ἀπὸ τῆς ἀκριβείας αὐτὴν ⟨ὅπῃ τὸ⟩ ἄλλο βυβλίον, καὶ ὅ ἦξον, ἵνα γένηται χάσμα· ἀπὸ τοῦ ἦξου ὅπῃ τὸ αὐτοκεμβῦλον λαμβάνα. ἡ δὲ τοῦ ὑπιδέσεως νομὴ καὶ τὸ αὐτὸν γίνεται ἀφ' οὗ τὸ γυμνὸν σκέπην· καὶ τότε μία κυκλοτερὴς ἀνειλήσις δυκιμαζέται ἀφ' ἧ ὀσφὺς καὶ ὃ ἦξον. ὅτος ὁ ὑπίδεσμος διὰ τοῦ πρὸς ὑπίδεσιν βυβλίου.

CAPUT XXXVII.

Duplex inguinaria.

B

IN peracta simplici inguinaria fascia citra circularem spicam duplex *inguinaria* à lumbis obliquam habet injectionem, ut ad imum ventrem, & alterum inguen; deinde ad summam coxam; à summa coxa ad idem inguen, ut in altero chiasmus appareat; mox ad lumbos. Altera verò convolutio ipsis superponitur ad nudarum partium operimentum. Hæc fascia ad utriusque inguinis deligationem idonea est, quæ in circularis circunvolutionis textura commendatur.

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λζ'. ρν'

Διπλοῦς βυβλιώσεως.

ΕΠὶ τετελειωμένου τοῦ ἁπλοῦ βυβλιώσεως χωρεῖς ἡ κυκλοτεροῦς ἀνειλήσεως, ὁ διπλοῦς ἔχει ἀπὸ τῆς ὀσφύος λοξὴν καβολὴν ὡς ὅπῃ ὃ ἦξον, καὶ τὸ ἕτερον βυβλίον ἔπα ὑπὸ ὃ ἀκριβείου· ἀπὸ ὃ ἀκριβείᾳ ὅπῃ τὸ ἄλλο βυβλίον, ἵνα καθ' ἕτερον φανῇ χάσμα, εἶτ' ὅπῃ τὸ ὀσφυϊκόν· ἡ δὲ δευτέρα ἀγωγὴ καὶ τὸ αὐτὸν γίνεται ἀφ' οὗ τὸ πρὸ γυμνῶν σκέπην. ὅτος ὁ ὑπίδεσμός ἐστιν ὑποτύλιξις ἀφ' ἧ τὸ δύο βυβλίων ὑπίδεσιν, ὅπῃ τέλη τὰς ἀγωγὰς τὸ κυκλοτεροῦς ἀνειλήσεως δυκιμαζόμενος.

CAPUT XXXVIII.

Inguinaria tutrix.

CONvoluta ad unum caput trium palmorum dimensione fascia. Iam primùm fascia assiutur, duorum cubitorum habens magnitudinem. Hujus fasciæ caput super oppolita ilia injicitur; deinde statim fascia retrò à lumbis, & clunibus sub perinæum ducitur. A perinæo ad inguen deviniendum fertur operimento, hacce fascia sursum porrigenda. A convoluta verò fascia, duæ tresve orbiculares circunvolutiones adducuntur; ac tum fasciola per se quasi amento attrahitur; quum unà circularibus circunvolutionibus inguen comprimitur. Deinde sub summam coxam convolvitur: ab ea verò ad ipsum inguen & imum ventrem ducitur; ac tum ex convoluta fascia simplicis inguinariæ fit textura nodis ad imum ventrem confectis. Optima est hæc fascia in bubonoceles chirurgia transpositionem habente.

D

E

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λη'. ρνα'

Βυβλιοφύλαξ.

ΕΛΑΧΙΣΤΟΥ ἐπιδέσμου πρὸς μίαν ἀρχὴν ὡς ἐπὶ τεσσαρακοντα δάκτυλων, ὑφῆ τελαμὼν περιπίπτων πηχῶν δύο ὃ μέγιστος ἔχων. τούτου ἡ ἐπιδέσμου ἡ ἀρχὴ (ἔστι) καὶ τὸ αὐτοκεμβῦλον λαμβάνα, ἔπειτα ὑφῆς τελαμὼν ἐξόπιθεν ἀπὸ τῆς ὀσφύος ἐπὶ τὸ γλουτοῦ ἐπάνω· ἔπειτα περιναίῳ. ἀπὸ τοῦ περιναίου ἀγωγὴ ἐπὶ βυβλίου τὸ δεύμενον σκέπης, τούτου ἡ τοῦ τελαμῶνος ἀνατεινομένου· ἀπὸ ἧ τὸ ἑλάττου ἐπιδέσμου ἐπάνω ⟨ἀγωγὴ⟩ δύο ἢ ἕξις κυκλοτερὴς ἀνειλήσεις, ἡ τότε ὁ τελαμὼν καθέλκει· εἶτ' αὐτὸς ὑπὸ ἄμμασιν, ἅμα ταῖς κυκλοτεροῖς ἀνειλήσεσι πιεζομένου τοῦ βυβλίου. εἶθ' ⟨ὑφῆται τῷ ἀκριβείᾳ, ἀπὸ ἧ τούτου ἀνάγκη, ἐπὶ τὸ αὐτὸν βυβλίον, ἡ ὃ ἦξον. καὶ τότε ὅλῃ ἧ ἑλάττου ἐπιδέσμου ἡ τοῦ ἁπλοῦ βυβλιώσεως ἡ πλοκὴ ὑπὸ ἀμμάτων, σεσυστελουμένων κατὰ ὃ ἦξον. ἀρίστου ἐστὶν ὁ ἐπίδεσμος ὅτος ἐπὶ βυβλιοκήλης τῆς χειρουργίας ⟨ἐφ' ἕξει⟩ ἐλκύσεις.

CAPUT XXXIX.

Consuta ad anum fascia.

FAscia latitudine & longitudine ad explicatam deligationem idonea sumenda est: *cui* uniceps altera transversa fascia solidior assiutur fere trium digitorum latitudine donata, quæ zona vocatur, à zonæ dimensione, fere palmari. Altera transversa fascia ejusdem latitudinis zonæ *assiutur*, cujus utrinque partes conctura vocantur; alterum autem rectæ fasciæ extremum futuræ oppositum in duo crura scinditur, zona explicata ægrotus cingitur; ac tum recta fascia à lumbis ad sedem & perinæum procedat, cujus crura per inguina reducta zonæ inseruntur; ac tum conctura porrecta reducun-

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λθ'. ρνβ'

Ραφῆς ἐπὶ ἕδρας.

ΤΕλαμῶνα δεῖ λαβεῖν, πλάτει μήκει ἰκμὺν ὡς τὸ δηλουμένου ἐπίδεσιν, ὡρίς μίαν ἀρχὴν ἄλλος πλάγιος στρεπτὸς τελαμὼν προσκείσθω ὡς τεσσακονταπηχαίος τῷ πλάτει, ζώνη ὃ ⟨ἐστὶν⟩ καλῆται ὑπὸ βήγματος τῆς ζώνης ὡς ἐπὶ σπαθαμιαίᾳ. ἄλλος πλάγιος τελαμὼν προσαπτὲ ἡμιστιχατὸς τῇ ζώνῃ ἧ τὰ ἑκατέρωσθεν μέρη καλῆται ⟨συ⟩γκλιθία. ὃ δὲ ἕτερον πέρας τοῦ βύσσου τμαμένου ὃ τὸ συρραφῆ ἀπικείμενον εἰς δύο ῥήγνυται σχῆμα, τῇ ζώνῃ ⟨συ⟩νεχόμενον ζώνῃ· ὁ πάχων, καὶ τότε βύσσος τελαμὼν ἀπὸ τῆς ὀσφύος ἐπὶ τὸν ἕδρην καὶ τὸ περίναιον ἧ ⟨ζώ⟩σκῃ δύο τῶν βυβλίων αἰαζέντα ἐπεμβάνεται τῇ ζώνῃ,

ᾗ τότε ᾧ σῴζοιτ᾽ ἂν τὰ τραύματα, ἢ τότε τὴν ἀωτὴ ζώνην ἐπεμβαλὼν ἄνω πρὸς τὰς τῶν σκελῶν ἀρχὰς ἀμμαπίζεται. τοῦτο δὲ ποιεῖς ὅταν ἐπιδέσμοις χρῇς ἐσχισμένοις ἐπὶ τῶν λελιθοτομημένων ᾖ χρήσιμον. ἡμεῖς δὲ αὐτὸν παραπεμπόμεθα δήπου τὰς ὀκτὼ βαμμάτων αἰωμαλίας, ἵνα μὴ θλίβῃ. ὃ γὰρ ὑπερχεῖται μέρη τὰ αἰωμαλῶς ἢ κύστις εἰς φλεγμονὴν τρέπεται. χρώμεθα δὲ ἡμεῖς ἐπὶ τῶν λελιθοτομημένων ἐπιδέσμῳ τῷ μικρῷ. πεφύκασι γὰρ βαθυοκτήλης ἱστορημένῳ. νυνὶ κελεύσαντος αὐτοὺς τελαμῶνα συρράπτοντες, ἐκ μὲν τοῦ πρὸς εἰς δύο σχῆμα ῥηγνύντες, οἷς ἐκ πολὺ δεῖ τῆς ἑδρικοῦ ἀφεστάτης. τοῦ δὲ ἑτέρου ἐπιδέσμου καὶ κύκλοι περιελισσόμενοι, σκέπουσι ὅλον τὸ ἦθος, ἕως ἂν ὀσφὺς, ᾗ τὸ πρὸς καταβράπτεται, ἕως τοῦ ἄκρου κυκλοτερὴς περιελίσσοις, μὴ λύων τὸ ἀλήθες τελαμῶνος τὸ στενὸν μέρος. ἀπὸ δὲ ὀσφύος ἄχρι που, ὅπου ἂν ἕδρα καὶ τὸ πρόσωπον. μὴ πότε δὲ τὰ σκῆπ δέξῃ βάθους ἀλήθειαν παραπλήσιον τῇ κυκλοτερεῖ περιελίσσοι. κατὰ δὲ τοῦτο δεῖ ὁ ἐπίδεσμος ἅπας ἐπὶ τῶν λελιθοτομημένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κη΄.

Σχισὸς ἐπὶ ὀλέθρου.

ΤΕλαμῶνα δεῖ λαβεῖν, πλάτει, μήκει, ἰκανὸν, δυνάμενον ἐξαρκέσαι πρὸς τὸν ὅλου μέρος τὸν ἐπίδεσιν. ἔπειθ᾽ ἑκατέρωθεν αὐτὸν ῥῆξαι εἰς σχῆμα τέσσαρα καὶ τέσσαρα, ὀκτὼ τὰ πάντα τὰ διελημμένων σκελῶν, ἃ δὴ κολεοὺς ποιεῖ ἄνω, ἃ δὲ μακρότερα· κάτω δὲ μέσοις κολεοειδέσι σχίσιν ὁ τελαμὼν ὁλόκοπος ἔσται, ὁλόκοπον αὐλαρύσιν τὴν τοῦ καυλοῦ πρόσοψιν, πρὸς τὸν χειρὶ ζώνην δὲ περιλαμβάνουσα ὁ πάρων, ἐκ πότε τὰ τελαμῶνος δύο τὰ μέσα κολεοειδέστερα σχίση, ὑπερλαβὶς τὰ τῇ ζώνῃ, ἀμμαπίζοιτο πρὸς ἄλληλα τὰ δύο σχίσι τὴν αὐτὴ ζώνην ἐπεμβαλὼν ἐπὶ τὰ αὐτὰ πρόσωπα. ἐπειθ᾽ ὁ κολεὸς ὁδὸν ἔνγκοπῆς ὁλοκληρωμένην ἐσώσει. ἐκ δὲ ὅλος ὀλέθρος τὰ στενοχεῖ μέρη τοῦ τελαμῶνος σκεπόσω. ἐκ πότε τὰ κάτω πρόσωπον τὰ μακροτέρων σκελῶν, δύο τὰ ἔζω καὶ ἐνδηλαμὼ πρόσωπον τὰ ὀρθρέα τῇ αὐτῇ ζώνῃ ἐπεμβαλὼν, ὡς τὰ πρόσω ἐσώσω πρόσωπα, τὰ δὲ λοιπὰ δύο τὰ μέσα, πάλιν τῷ ὀρθρέα κατ᾽ ἐνδηλαμὼ ἐπεμβαλὼν ὁδὸν τὰ ἀκριβῆ αὐλαγόσω, καὶ τῇ αὐτῇ ζώνῃ ἐπεμβαλὼν δὸς τὰς παρεμβάσεις ἀρχὰς τὰ πρόσω σκελῶν ἀμμαπίξοσω. πρὸς κρότημα κώλου ἐκπαρπασμοῦς, ἀσφαλὲς ἐπίδεσμος αὐλαγάσσαι, τὸ κῶλον ὡς τῷ βραχίονος ἀσφαλισμὸς πρὸς τὸ, ὡς πρὸς κλιμάκιον. μέσος δὲ ὀλοσπήμα τεσσάρων ὀργανῶν, ἢ δι᾽ ἄλλης ὑλοτόμου ἐρμῶν. ἢ ἀρχὴ τὰ χρείας αὖτω ἐσώσει, ἄγαθα λαβὲν καὶ τὸ κώλου, ἐκ τῷ ὀλοσπήσματι ἐσφάλησαι, εἶτα αὖω αἰάσασθαι, αὖωδεν κρότου, λαβὲν δὲ πειρώμενον τὴν ἀσφάτη. δὶς ἢ τρὶς τὰ ἐναῦτα γένῃ, ᾗ τότε αὖω ὃ ἄμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κζ΄.

Εὔκυκλος, ὁ ᾗ Ἱπποκράτους εὔκυκλος.

ΟΥτος ὁ δεσμὸς ὅτι ἅπας κώλου κυκλοτερέσι περιελίσσεσιν ἐπαρχρώμασι σεσταλῇ· καὶ ἐναῦτα ᾗ ᾧ ἅπας ἐξίστασι ἀσφαλὴς ἐπιδέσμου ἐσώσει, ἢ ἐπὶ τῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα ἐπιδέσμων

quæ abſceſſerunt corporum agglutinationem probatur, artificioſa faſciationis conſtruendæ obſervatione. Quum enim deorsùm quidem ſit oſculum, & abſcedentia, ſupernè deorsùm faſciæ fit diſtributio, ut humores excernantur, & quæ abſceſſerunt ad agglutinationem procedant. Quum verò *ulceris* oſculum deorsùm exiſtit, inferné ſursùm deligatio admittitur: ubi verò quæ abſceſſerunt corpora, tranſverſa fuerint, ab ipſis circunvolutionibus ut ad oſculum ducantur ad humidorum excretionem.

A δεδεκμάσθω θεὸς καπακόλλησιν ἀφεσότων σωμάτων, τῇ τεχνικῇ ἀδιατρήτῳ τ ὑποδέσεως χαρισμένης. κάπω μὲν γὰρ ὄντος τ σωμάτ ὑπ τ ἀφεστώτων, δῶσθαι κάπω ἡ ὑ ὑπόδεσις γύψ νομὴν, ἵνα τὰ μὲ ὑγρὰ ἐκκρίνηται, τὰ δ ἀφεστῶτα προσπίπτῃ θεὸς τ ἀδιάκολλησιν· κάπω δ τ σωμάτ ὄντος κάπωθεν αὖω ἐγκρίνηται ἡ ὑπόδεσις· ὅτ δ τ πλάγια ἀφεστῶτα σώματα ἀπ' αὐτῶν ἄρηται ἀδιάλυσις ὡς ἐπὶ τ σώμων θεὸς τ τ ὑγρῶν ἔκκρισιν.

B

CAPUT XLII.

Æquicrus rhombus.

HÆc faſcia ad femur deſcripta eſt, quum cuidam femoris parti vulnus inſidet, & vicinæ partes abſceſſerunt; Hoc autem modo conſtruitur. Ab inferioribus ulceris partibus ſuper genu ſit in orbem circunvolutio, unde ab ulceris lateribus obliqua ducitur; ac rursùs ſupernè circularis circunvolutio fit, à qua deorsùm obliqua ducitur decuſſim textura, deinde commoderato intervallo juxta ulcus aliæ duæ obliquæ *porriguntur*, altera quidem infernè ſursùm, altera verò ſurperne deorsùm; ita ut duo chiaſmi conſpiciãtur, in quorum medio rhombus ſupra ulcus apparet, quo per medium intervallum & nudatum locum humorum fiat excrétio: ſpiræ verò diſtributio ſuper eaſdem partes ad nudarum operimentum molienda eſt, itaut quæ abſceſſerunt deligatione, ſponte ſua ad agglutinationem ferantur, nudatoque ulcere, collecta humida excernantur.

C

D

KΕΦΑΛΑΙΟΝ μβ'. ρνϛ'

Ισοσκελὴς ῥόμβος.

Ο Υτος ὁ ἐπίδεσμος ἐπὶ τ μηροῦ ἀναλήμματος, πεπαίμενος ὄντος κατὰ τι τ μηροῦ μέρος, κ τ πλησίον σωμάτ ἀφεσταμένων· συντελεῖται δ τ ἔξωπα τοιῶτο. κ τὰ κάπω μέρη τ γόνυ ὑφ' ὃ γόνυ γύψ κυκλοτερὴς περιέλιξις, ἀφ' ἧς ἀνάγκη λοξὴ ὁλκὴ ἐπὶ πλεῖον τ γόνυ· ⊂ πάλιν αὖω γύψ κυκλοτερὴς περιέλιξις, ἀφ' ἧς ἄρξῃ λοξὴ κάπω, ἵνα γόνυ χάσμα· ἔπειτ' ἐπὶ διαστήματος συμμέτρου, πάλιν δ ἕτερος ἄλλας δύο λοξὰς ἡ μὲ κάπωθεν ἄνω, ἡ δὲ αὖωθεν κάπω· ἵνα γόνυ δύο χάσματα, τ μέσος ῥόμβος κ' ὁ γνώμων, ὥστε ὄψιν τ μέσου διαστήματος γεγυμνωμένου τ τόπου τ ὑγρᾶς ἐκκρίσεως γίνεσθαι. ὑ γὰρ νομὴ κ' τ αὐτῶν ὀφείλ γίνεσθαι θεὸς τ τ γυμνῶν σκέπην, ὥστε τὰ μὲ ἀφεσαμένα, ὄψιν δ ὑπόδεσις παρίπτωσις ἄναλος θεὸς πάλιν κόλλησιν, γεγυμνωμένης δ τ ἕξεως τὰ συλλεγόμενα ὑγρὰ ἐκκρίνεσθαι.

CAPUT XLIII.

Rhombus inæqualium crurum.

ABſolutâ præcedente faſciatione, hæc faſcia etiam ſuper ulcus obliquas quæ adducuntur habet injectiones. Hac autem ſimul uſi ſunt, qui ulcus operiri voluerunt.

KΕΦΑΛΑΙΟΝ μγ'. ρνϛ'

Ανισόσκελος ῥόμβος.

ΕΠὶ τετελειωμένῳ τῷ φερομένῳ ὑποδέσμῳ, ἔχλ ὁ ἐπίδεσμος ὅτις ἐν κατὰ τ ἕξεως ἀγομένας λοξὰς καταβολάς. Τούτῳ δὲ ἐχρήσαντο ἅμα βαλλιδίντες σκεπάσαι ὁ ἕλκος.

CAPUT XLIV.

Aſcia.

HÆc faſciatio ab iis qui uſi ſunt, deſumpta eſt: quibus quum adeſt in aliqua femoris parte vulnus, vicinæ partes diducuntur: hoc autem modo ſtruitur. Sub ulcere in aſciæ formam faſciæ injectio porrigitur, quæ partem quidem devexam deorſum, concavam verò ſurſum figuratam exhibet, deinde aliam huic oppoſitam ſuper ulcus. Hæc autem deligationis diſtributio conficitur, ad nudarum partium operimentum, ab inferiori parte ſursùm, & à ſuperiori deorsùm procedens: interdum verò & ſupet ulcus ad ulceris operimentum.

E

F

KΕΦΑΛΑΙΟΝ μδ'. ρνζ'

Σκεπαρνοῦ.

Ο Υτος ὁ ἐπίδεσμος ἀναλήμματι ὑπὸ τ χρησαμένων αὐτῷ, ἐφ' ὧν ἕχοις ὄντος κατὰ τι μέρος τ μηροῦ τὰ γαστιώντα μέρη περισφίγγεται. γύψ δ ἕξωπα τοιῶτο ὑπὸ ὃ γόνυ ἐνσκέπαρνος τείνει καθόλου, ὃ μὲ ἐλκυστὸν ἔχουσα ἐσχηματισμένον κάπω, ὃ δ σιμὸν, φῶν δ εἶτα ἄλλως αὐτκειμένῳ ταύτῃ ὑφ' ὃ ἕχος. ἡ δ τ ὑποδέσεως νομὴ συντυγχάνει τοῖς τ τ γυμνῶν σκέπην δ μὲ κάπω τοῖς τὰ φῶν, τ δ φῶν τοῖς τὰ κάπω· ἐφ' ὅτε δ ⊂ κατὰ τ ἕχοις, τοῖς τ τῶ ἕχοις σκέπην.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ με'. ϟε'

Πλάγιος χασμός.

Πρώτη γὰρ κυκλοτερὴς ἀπειλησις ἡ κατὰ τὰ ἐπιπλέοντα τοῦ μηροῦ πλησίον τῶν γονάτων, ἐφ' ἧς ἄγεται λοξὴ αὐτοκειμένη τῇ ὀσφύϊ, ἵνα γένηται χάσμα ἐκ πλαγίων τῶν γονάτων. ἡ δὲ νομὴ τῆς ἐπιδέσεως κατὰ τὴν αὐτὴν γίνεται τύπων. ἔστι δὲ ἐπίδεσμος βάδην ἐπὶ πῆχυν ἡμίσους γόνατος εἰς τὰ πλάγια, μὴ τὰ καταπρόσω δοκιμαζόμενος, ἢ χασμῶν ἡμερῶν κατὰ τὰ τῶν ἐπιγονατίδων τύπον.

B

CAPUT XLV.

Lateralis decussis.

PRima fit in orbem circumvolutio, & ad vicinas femoris partes prope genu injicitur, inde obliqua primæ opposita ita ducitur, ut à latere genu decussis constructa sit. Hæc fasciæ distributio *super ipsa loca fit.* Hæc fascia ad genu in latera subluxatum hisce modis perficitur, idònea est & post instaurationem celebranda, chiasmis super subluxationis loco figuratis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μϛ'. ϟϛ'

Χελώνη.

Ὑπὲρ ὄγδοον γὰρ κυκλοτερὴς ἀπειλησις ἀφ' ἧς ἀρξώμεθα κατὰ τὴν ἄγεσθαι λοξὴν κατὰ τὰ ἐπιγονατίδος ἀφ' ἑκάτερα ἰγνύων. εἶτα ἄλλη γὰρ κυκλοτερὴς ἀπειλησις, ὑπὸ τὸ γόνυ ἀυτοκειμένη τῇ ὀσφύϊ, ἵνα γένηται χάσμα κατὰ τὰς ἐπιγονατίδας. ἐκ τούτου ἐπαίρεται μέση κυκλοτερὴς ἀπειλησις ἀπὸ τῆς ἰγνύος, ἐπὶ τὰ ἐπιγονατίδας, ἡ δὲ νομὴ τῆς ἐπιδέσεως κατὰ τὰ αὐτὰ γίνεται. ἔστι δ' ἡ ἐπίδεσις ἀμφοτέρωθεν ἐπὶ πλῆθος γονάτων πλατέος ἡμίσους.

C

CAPUT XLVI.

Testudo.

SUper genu in orbem fit circumvolutio, à qua supernè deorsùm obliqua super rotulam fere ad popliteum ducitur; deinde alia circularis fit circumvolutio sub genu primæ ita opposita, ut chiasmus ad popliteum conspiciatur. Ac tum media in orbem circumvolutio circa rotulam & popliteum defertur, deligationis verò circuitus super ipsas fit partes. Hæc fascia omni rotulæ subluxationi ascripta est.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μζ'. ϟζ'

Περιπερής.

Περὶ δὲ σφυρὸν γίνεται κυκλοτερὴς ἀπειλησις, ἀφ' ἧς ὀπίσω λοξὴν ἐκ πλαγίων τῶν σκελέων ἀνάγειν, ἀυτοκειμένη τῇ ὀσφύϊ, ἐκ τούτου ἀπειλήσαι τῇ πτέρνῃ, ἀπὸ τῆς πτέρνης ἐπὶ τὸν ταρσὸν, ἡ δὲ νομὴ κατὰ τὰ αὐτὰ γίνεται. ὁ ἐπίδεσμος ἔστω βάδην τὸν τῆς πτέρνης ἐπίδεσιν.

D

CAPUT XLVII.

Peripternis, ad calcem deligatio.

CIrcum malleolos fertur in orbem spira, à qua à posteriori parte obliqua ex lati nervi lateribus primæ opposita ducitur, ac tum calci subvolvitur; à calce ad tarsum; fasciæ vero distributio ad eas fit partes. Hæc fascia ad calcis deligationem commoda est.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μη'. ϟη'

Περισφυείς.

Ὑπὲρ δὲ σφυρὸν γίνεται κυκλοτερὴς ἀπειλησις, ἀφ' ἧς ἀρξώμεθα λοξὴν κατὰ τὸν ταρσὸν, εἶθ' ὑπαλλάξαι τῷ πτύματι ἀπὸ τοῦ πτύματος ἄγεται λοξὴν ἀυτοκειμένη τῇ ὀσφύϊ ἵνα γένηται χάσμα καθὼ τὸν ταρσόν. ἡ δὲ νομὴ καθὼ τὰ αὐτὰ, ὁ ἐπίδεσμος ἔστω βάδην τὸ σφυρὸν ἐπίδεσιν. ὕστερον δὲ συνεπιδήσαι τῷ σφυρῷ ὃ πέδιλον, εἶμα τῇ εἰρημένῃ πλοκῇ κυκλοτερὲς γίνεσθαι ἀπειλήσεις.

E

CAPUT XLVIII.

Talaris ad malleolos idonea.

SUper malleolum in orbem fascia circumagitur, à qua obliqua super tarsum, deinde sub plantam obvolvitur. A planta, obliqua primæ contraria ducitur, ut decussis supra tarsum figuretur, distributio verò fasciæ super eas fit partes. Hæc fascia ad malleorum deligationem est idonea: quum itaque cum malleolo pedium devinciatur cum dicta circumvolutione orbiculares fiunt obvolutiones.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μθ'. ϟθ'

Σφίγξ ἐπὶ ἴγνυς.

Κυκλοτερὴς γὰρ ἀπειλησις ἀπὸ τοῦ μεγάλου δακτύλου, ἀφ' ἧς ἄγεται λοξὴ κατὰ τὸ πέδιλον, ἐκ τοῦ σφυροῦ ἀπειλήσαι· ἄπω τοῦ σφυροῦ ἄγεται λοξὴ κατὰ τὸ πέδιλον, ἵνα γένηται χάσμα ἐκ τοῦ μικροῦ δακτύλου· εἶθ' ὑπαλλάξαι πάλιν τῇ πτέρνῃ τὸ πέδιλον· ἡ δὲ νομὴ τῆς ἐπιδέσεως κατὰ τὰ αὐτὰ γίνεται. ἔστω ὁ ἐπίδεσμος ἀναλήγεσθαι τοῖς προσλυσίοις

F

CAPUT XLIX.

Ad plantam spica.

CIrcum magnum digitum in orbem fit obvolutio; Inde obliqua super pedium injicitur, & malleolos obvolvit; à malleolis super pedium obliqua ducitur, quo chiasmus oboriatur, ferè ad parvum digitum; deinde ad superiorem pedis partem volvitur: distributio verò fasciæ super ipsas fit partes. Hæc fascia

à majoribus ad magni digiti deligationem descripta est, quæ mihi ad digitum cum pedio & malleolo devinciendum superuacanea videtur: quamobrem ego censeo localem digiti fasciationem cum parte pedis superiore & inferiore deliganda fasciationem imperandam esse, secundùm partes digitis proximas, & ut in manûs deligatione dictum est.

A ὡς τὸ μέγα λου δακτύλου τῶ ποδὸς ὑπιδεσιν, καὶ μοι δοκεῖ ἀβέλτερος εἶ), τὸ δακτύλου ᾧ πεδίῳ καὶ ᾧ σφυρῷ συνεπιδεθησόμενον. διὸ μοι δοκεῖ ὅπισθεν ὑπιτελῆν τὸ ᾧ δακτύλου ὑπιδεσιν, συνεπιδεθησόμενον τὸ πεδίῳ ᾧ τὸ ἐπίθυς τὸ ποδὸς, καὶ τὰ ἄνω τοῖς δακτύλοις μέρη· ὡς ὅπι τὸ χλοὸς εἴρηται.

CAPUT L.

De Nodis peroratio.

FAsciis jam explicatis, etiamnum in hujus commentarii fine de nodis pauca disserere volumus; apertum tamen Libri de officina Medici contextum sectaturi, quo præcipit *capita fasciæ non ad ulcus injicienda esse, sed ad hunc aut illum nodum.* Hic nodus neque in trito, neque in operatione, neque eo loci ubi vacuum fuerit (alii sic) ubi non vacuum extiterit. Utraque *interpretatio* quid irritum significat: tritum autem plantam pedis explicarunt qui virum interpretati sunt, quandoquidem inambulatione ipsa teritur: At in planta pedis ob inæqualitatem nodus locandus non est, sed sic esto. Fusior autem explicatio communem descriptionem fortitur. Quicunque locus aut in ambulatione, aut cathedra, aut decubitu teritur, eum tritum esse: quemadmodum enim ad pedis plantam nodus faciendus non est; sic neque ad ischium ob incessionem, neque in dorso, aut spina, ob supinæ figuræ decubitum. *Neque in operatione.* Rursùs operationem alii manus interpretantur, cavas manuum partes: Manibus siquidem operationes eduntur; hæc tamen explicatio excipienda est: communis autem omnis operatio articulus intelligatur ob motum & actionem. Neque ad humerum, aut axillam nodus struendus est, neque ad cubitum, neque ad ilia, neque ad poplitem, aut alterum articulum; neque sane ubi foret inutilis. Propterea nos in quammaxime membra deligemus, lineum filum in deligationis capite facimus. Tandem de fasciis Commentarius ad finem à me perductus est.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ν'.

Περὶ τῶν ἀμμάτων ὑπιλόγος.

B

ΠΑεφδὸς τοῖς ὑπιδέσμοις ἔπι βύλομαι ὑπὶ τέλη τῶ ὑπομνήματος, καὶ τὰ ἀμμᾶ διεξειλθὼν. ἀκολουθήσω δὲ Ἱπποκράτης τῇ λέξῃ ἐν ᾧ κατ' ἰητρεῖον δεδηλωμένῳ· δι' ἧς ἔφη· δεῖ γὰρ βαλλεῖν μὴ ὑπὶ τῶ ῥῆγος, ἀλλ' ἔνθα ἢ ἔνθα ὃ ἄμμα. ὃ γ' ἄμμα, μήτ' ἐν τείνῃ, μήτ' ἐν πόνῳ ἐν ἔργῳ, μήτ' ἐν ἕδρῃ, ὅπου μὴ κενεὸν ἦ, οἷ γ' ἂν ὅπως ὅπη μὴ κενεὸν ἦ· ἢ ἀμύτρεφὲς ᾖ, σημαίνῃ δ' ἀφεκτικόν. τέλεον γ' ὀξυηχήσατο οἱ ὀξυηχήσαντες τὸ αὐδρα, ὃ πέλμα, ἐπεὶ ὧν ἐν τῷ ἀβιπάτῳ τελέεται· ὃ δεῖ γ' ἐν τῷ ἄμματι ποιῆν ὃ ἄμμα δίχα τὸ αὐωμαλίης· ἔστω γ' ὅπως· ἔλκῃ) γ' ἢ ἀπόδοσις, κοιλίω τὸ ἐκδοσιν ὡς· ἔδ) τέλεον πάντα τὸ τόπον περιόλλυον. ἢ ἐν ἀβιπάτῳ, ἢ ἐν καθέδρᾳ, ἢ ἐν κατακλίσῃ. ὥσπερ γὰ ἔστι ὃ ἄμμα, ἄμμα ποιῆν ὃ δεῖ, ὅπως ὀδὲ καταλόγον δίχα τὸ ἐφέδρας, ὀδὲ ᾧ ναίειν, ἢ βάλλειν δίχα τὸ ἐν τῷ ὑποπίῳ ἀμάματι κατακλίσιον, μὶ δὲ ἐν ἔργῳ. πολλὸν ἔργον ἔρχον ἀξυηχήσατο οἱ ἄλλοι, ὡς χεῖρες, τὰ κοῖλα, τὸ χειρὸς· δίχα γὰ τὸ χειρὸς γίνεται τὰ ἔργα· προσδεκτέον μὴν ὅτι τὸ ἀπόδοσιν· κοινὸν ἦ πᾶν ἔργον νοέοντα, ἀλλ' ἕδρην. δίχα τὸ κίνησιν ᾧ τὸ ἐνέργειαν, ἄτε ἐν κατ' ἄμυχ ἢ μαλθᾶν ἄμμα δεῖ ποιεῖν, ὀδὲ κατ' ἀγκῶνα, ὅτε ἢ ᾧ βυβῶνα, ἢ ἰγνύην, ἢ ἄλλο τι ἀβ' ἕδρην μηδὲν ἔχῃ ὅπῃ, ἀποκτικὸν ἔσῃ. δίχα δ' οὗτο ἡμεῖς ὡς ὅτι μάλιστα τὰ κῶλα ὑπιδέντες λίτον ποιούμεθα, καὶ τὸ ἀρχὸν τὸ ὑπιδέσιος. τετελείωται μοι δίχα ζοῦτον, ὃ περὶ τὸ ὑπιδέσεων ὑπόμνημα.

C

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΜΟΧΛΙΚΟΝ.

HIPPOCRATIS
MOCHLICVS,
SEV VECTIARIVS, HOC EST, DE OSSIVM
per molitionem implendorum ratione.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'.

Ὀστέων φύσις, δακτύλων μὲν ἁπλᾶ καὶ ὀστέα, καὶ ἀρθρα. χειρὸς δὲ καὶ ποδὸς πυλλὰ ἄλλα, διὰ τὰς στυμφορὰς μέγιστα ἢ τῷ ἀγωνίσμῳ, πλείστης ἢ ἐν οἷς ἔξω φαίνεται, θεὸς ἢ ἀυτὸ, οἱ ὀπίσθιοι τένοντες τείνοντες κνήμης δὲ δύο, ἀφωδὼν ἓ κάτωθεν ξυνεχόμενα, καὶ μέσον ἢ διέχοντα, σμικρὸν ὃ ἔξωθεν, καὶ τὸ σμικρὸν δάκτυλον λεπτότερον βραχεῖ. πλάσσον ἢ ἰσχίῳ καὶ σμικροτέρη ῥοπῇ, καὶ γόνυ, καὶ ὁ τένων οἷς αὐτοῦ πέφυκεν, ὁ ἀφδὸς τὸ ἰσχίου ἔξω. ἔχουσι ἢ κάτωθεν κοιλίδα ὀπίσθιον θεὸς ἣν ὁ ποὺς κινέεται, ἄλλου ἢ ἀφωδὼν ἔχουσιν ὀπίσθιον, ἐν ᾗ ὃ τοῦ μηροῦ ἀρθρον κινέεται ἁπλόον, ἓ βύσταλέως ὀπὶ μήκει, εἶδος κονδυλοῖδες, ἔχον ὀπιμηλίδα, οἵως δὴ ἔκφυτος ἔξω, καὶ ἐμπροσθεν. ἡ ἢ κεφαλὴ ὀπίφυσίς ὀστι τροχίλη, οἷς ἧς ὃ γόνυ ὃ ἐν τῇ κοτύλῃ τῷ ἰσχίῳ πέφυκεν, ὑποπλάγιον ἢ καὶ τοῦτο θεσπίτιον, ἧσον ἢ βραχίονος, ὃ δὲ ἰσχίον θεσπίζεται θεὸς τῷ μαγδάλῳ κατονδύλῳ ὃ φδὸς ὃ ἱερὸν ὀστέον, χονδροειδέα δεσμῷ· ῥάχις ἢ, ἀπὸ μὲν τοῦ ἱεροῦ ὀστέου, μέχρι τοῦ μεγάλου κατονδύλου, κυφή. κύστις τε, καὶ γονὴ, καὶ ἀρχηδὸ ὃ ἐγκεκλιμένον ἐν ὄπῃ· ἀπὸ ἢ πύου ἄχρι φρεατὸν ἥλιθεν ἡ ἰσχιορρδὸς, ᾗ αἱ ψόαι καὶ ὄσπε. ἐντεῦθεν ἢ ἄχρι τοῦ μεγάλου κατονδύλου, τοῦ ὑφ' ἓ ἐπαμίδων, ἰσχυκῶς, ἐπ ἢ μοῖρον δοκεῖ, ἡ ὀστῖν· αἱ γὰ ὀπίσθεν τοῦ κατονδύλων ἀσφύσιες, ὠμότητι ὑγιλόπεται· ὃ ἢ τοῦ ἀγκῶνος ἀρθρον, λορδὸν, κατονδύλοι ἢ ἔσωθεν ἀρτοι θεὸς ὠλένας· ἀπὸ ἢ τοῦ ἔξωθεν χόν-

CAPUT I.

A Ossa hunc in modum à natura sunt cõparata. Digitorum quidem, tum ossiũ, tum articulorum, simplex est junctura. In manu verò & pede, cum multa alia variè connectuntur, tũ maxima sunt quæ supremo loco committuntur. Calcis unum os est, quale foras prominet, quo etiam à posteriore parte tẽdines tendunt. Tibiæ duo ossa sunt supra & infra cohærentia, medio verò loco distantia. Quod exterius tendit, parvum & juxta parvum digitum paulò tenuius. Plurima verò hac parte distantia, minoreque momento ad genu inclinatio est, ex B quo exterior poplitis tendo ortũ habet. Inferiore autem parte communẽ habent ossis accretionẽ, qua pes movetur, & superiore parte alteram, ubi femoris articulus simplex & longitudine succinctus movetur, tuberculorum speciem referens, & patellam habens. Ipsum verò femur exteriore & anteriore parte incurvatur. Ejus caput ossis est accrementum, rotundum, ex quo nervus qui in coxendicis acetabulo est, originem ducit. Cujus aliquantulum obliqua est connexio, minùs tamẽ quàm brachii. Coxendix autem magnę vertebrę, quæ est ad os sacrum, ex vinculo cartilaginoso & C nervoso inhærescit. At spina à sacro quidem osse ad magnam vertebram usq; in gibbum curvatur. Vesicaq; & genituræ pars destinata, rectiq; intestini quod est inclinatum, ibi sedem habet. Inde verò ad septum transversum, recta interiorem in partem inclinata tendit, qua parte lumborũ musculi ψόαι dicti existunt. Ab ea quoque parte ad magnam vertebram, quæ est supra summam humerorum partem, recta in gibbum elevatur, imò verò hujusmodi magis apparet, quàm sit. Posteriores enim vertebrarũ processus ea parte maximè eminent. Ipse autẽ cervicis articulus anteriorẽ in partẽ inclinat. Vertebræ autẽ interiore parte inter se sunt æquabiles, exteriore verò cartilaginibus

ginibus & nervis continentur: Eæ quoq; in posteriore medullæ spinalis parte, articulorũ modo inter se committuntur; Parte autem posteriore processum acutum habent, cum adnata cartilagine, unde exoriuntur nervi qui proni feruntur, non secùs ac musculi à cervice ad lumbos adnascuntur, qui costarum & spinę intermedium complent. Costæ verò ad vertebrarũ interstitia, nervo annectuntur, à cervice ad lumbos interiorem in partẽ tendentes. Anteriore autem parte ad pectus, laxũ & molle extremum habentes, formâ præ cæteris animãtibus maximè recurvâ cernũtur: hac enim parte homo mole est angustissimâ. Quæ costæ nõ sunt, processus obliquus, brevis & latus, ad singulas vertebras nervo annexus est. At pectus sibi ipsi cohæret, quâ parte costæ annectũtur obliqua interstitia habens, laxum quoque & cartilagineum; clavicularę parte anteriore rotundæ, ad pectus quidem breves motus, ad summum verò humerum crebriores habent. Sũmus autẽ humerus (ἀκρόμιον dicitur) ex lato scapularum osse ortum ducit, in plurimis non æquabiliter. Latum verò scapularũ os ad spinam cartilagineum, reliqua parte laxum, foris inæquabile, cervicem & cavum cartilaginẽ habens, ex quo costæ motionem ducunt, quod facilè inter ossa, si brachium demas, dissolvitur. Hujus caput ex cavitate nervulo annexum est, teneram cartilaginem & rotundam adnatam habens; ipsum autem exteriore parte incurvum, & anteriore obliquum, ad cavitatem rectâ nõ fertur. Quod verò est ad cubiti gibbum, latum, tuberculosum, oblongas cavitates habens & solidum, posteriore parte cavum est, in quod cubiti processus adnatus (qui κορώνη dicitur) ubi manus extenditur, inserit ur, quo etiã torpidus nervus qui ex medio cubiti ossium interstitio enascitur, terminatur.

A δρων καὶ νεύρων συνεχόμενοι. ἡ δὲ ξυναρθρωσις ἀπαὶ, ἐν τῷ ὀπισθεν τῷ τραχήλῳ, ὅπισθεν δὲ ἔχουσιν ἐκτασιν ὀξεῖαν, ἔχουσαν ὀπίσιον χονδρώδεα, ἔνθεν νεύροι ἀποφυσις καταφερὴς, ἄπαρχὴ δὲ οἱ μὲν ἀπὸ τραχήλου ἀπὸ αὐχένος ἐς ὀστοῦ, πληροῦντες δὲ πλευρίων καὶ ἀγκώνης. ὁ μέσον. πλευραὶ δὲ καθ' ἑκάστας τῷ ἀσυνδέτῳ νεύρῳ προσπεφύκασιν, ἀπ' αὐχένος ἐς ὀστοῦ ἔσωθεν. ὑπισθεν δὲ, καὶ ὁ ῥῆγος, χαῦνον καὶ μαλακὸν ὃ ἄνεσιν ἔχουσαι, εἴδιος βομβυκιώδεστατον ἔχει ζώων, τενόπατος γὰρ οὗτος ὁ ἀνθρωπος ἐπ' ὄρθιον. ἡ μὲν πλευραὶ εἰσιν, ἔκφυσις πλατεῖα, βραχεῖα, καὶ πλατεῖη, ἐφ' ἑκάστῳ ἀσυνδέτῳ νεύρῳ προσπεφύκασι. ῥῆγος δὲ, ξυνεχὲς αὖθ ἑαυτοῦ, ἀμφύσιας ἔχον πλατείας, ἡ πλευραὶ προσπίπτουσι), χαῦνον δὲ καὶ χονδρώδες· κλισίας δὲ φέρουσιν ἐς ὑῦμφεσθεν, ἔχουσαι, ὅσας μὲν ὁ ῥῆγος, βραχείας κινήσιας, ὅσας δὲ ὁ ἀκρώμιον, συχνοτέρας. ἀκρώμιον δὲ ὦμοπλατέων πέφυκεν, ὁμοίως τοῖσι πλείστοισιν. ὦμοπλάτη δὲ χονδρώδες τὸ ὅσις ῥάχιν, τῷ δὲ ἄλλῳ χαύνη, ὃ αὐώμιον ἔξω ἔχουσα, αὐχένα δὲ καὶ κοτύλιον ἔχουσα χονδρώδεα, ὃς ἐς αἱ πλευραὶ κίνησιν ἔχουσιν, οὐ ἀπίλυτος ἐοῦσα ὀστέων, πλὴν βραχύτατος. τοῦτου δὲ ὁ κύκλος κεφαλὴν νεύρῳ ἡ κεφαλὴ ἐξαρτᾶται, χόνδρου λαιοῦ περιφερῆ ὑπίσιον ἔχουσα· αὐτὸς δὲ ἔγκυρτος ἔξω, καὶ ἔμπροσθεν πλάγιος, οὐκ ὀρθὸς ὅσις κοτύλιον. τὸ δὲ ὅσις ἀγκῶνα αὐτοῦ, πλατὺ καὶ κοιλοπλάδες, καὶ βαθεῖ πάδες, καὶ στερεὸν ἐγκύκλιον ὄπισθεν, ἐν ᾧ ἡ κεραὴ, ἐν ᾧ πῆχυς, ὅταν οὐ τείνῃ ἡ χεὶρ ἔκτειν. ἐς τοῦτο, ἐς τὸ καμπώδες νεῦρον, ὃ οὐ τ' ἐξαφύσιος τ' τῆς πήχεως ὀστέων, οὐ μέσων ὀπτ' φυσε, καὶ πορεύεται.

B

C

D

CAPUT II.

NAsus autem confractus eodẽ momẽto conformari potest. Si quidẽ igitur cartilago desidit, derasâ lintei lanuginẽ Carthaginẽsis corii cortice, aut aliqua alia re quæ non irritet, cõ volutam in nares immittere oportet; id autem deligatio præstat. Est & alia curatio, ubi simul injecto sulphure cum cerato, statim nasus componitur, deinde digitis immissis explorando continetur, & in alteram partẽ convertitur. Carthaginense verò coriu sinendũ, donec callum obduxerit, sive ulcus adfuerit, sive ossa discessionẽ factura sint. Neq; enim committendũ ut sic maximè recrudescant.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ β'.

Ρῖς δὲ καταγέντα, ἀναπλάσεσθαι οἵη τε ἀυξηθεῖσ' ἡ ἰὼ μὴ οὕω ὁ χόνδρος ἐκπέσεται ἄχεμι ὀδονίσι ἐναποδέουσα λοπὸ Καρχηδονίη, ἡ ἐν ἄλλῳ ᾧ μὴ ἐρεθίζῃ. τῷ λοπῷ δὲ ἐς τὰς ῥῶγμαδίας ἐμβακολλᾶι, καὶ ἀναλημβάνειν. ταῦτα δὲ ἐπίδεσις καταπλεί· ἴσις ἄλλη, ἅμα δὲ τῷ ξυμβολῶν, ἡ θείῳ ξυὶ κηρωτῇ ἰωτικῇ ἀναπλάσσειν. ἔπειτα ἀιακεντρίζειν, ἴσισι δακτύλοισι ἐσπαπτόμενον, καὶ ἐμβατρέφουσα, καὶ τὸ Καρχηδόνιον πορεῖτο αὖ, καὶ ἰὼ ἕλκος ἐκῇ, καὶ ἰὼ ὀστέα ἀπιέναι μὴ. οὐ γὰρ παλιπκάπτα οὕτω ποιητέα.

CAPUT III.

AUri fractæ neque vinculum, neque cataplasma adhibendum. Quod si quo sit opus, ceratum quammaximè leve, aut sulphuris agglutinatio conveniet. At quibus aures ad suppurationem tendunt, iis pus crassiore loco reperitur. Tibi autem imponent quæcunque submucosa & humida carne plena sunt, ac neque ex hujusmodi sectione detrimentum contingit. Ubi autem, & quænam mortifera existant, ea sunt opposita. Aures citò sanescunt si in utramque partem ferramentum candens adigatur. Mutila tamen & minor candenti ferro præter trajecta auris redditur. Quod si aperta fuerit, levi aliquo medicamento, quod cruentis vulneribus adhibetur, impositio opus erit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γ'.

Ὅτις καταγῇ, μὴ ὑπιδεῖν, μηδὲ καταπλάσσειν. ἰὼ δέ τι δέῃ, ὡς κυφόπαξον ἡ κηρωτὴ, ἡ θείῳ ξυμκολλάι, ὧν δὲ ἔμπυα ἐσ ὦτα, ἀφὶ παχέος ὑδρίσκεται. πεφύκασι γὰρ ὑποῤῥύσκα καὶ τῇ ὑγρῇ σαρκὶ πλήρεα, ὀξαπαθέως, μὴ βλαβέν ῥῆγμα γομᾶσθαι τὸ τοιοῦτον. ἔστι γὰρ ἄσαρκα καὶ ὑδατώδεα μύξης πλέα, ὅπου δὲ ὀξαπαθέα· ὅτι προδέδεπται ὦτων καῦσις πέρυσι, ὀξαπαύμενα. κυλλὸν δὲ, καὶ μεῖον γοῦ δὲ οὐ, ἰὼ πέρυσι καυθῇ, ἰὼ δὲ γομωθῇ, καυφῷ ἐναίμῳ διήσει χρῆναι.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δ'.

Γναθοι δὲ, καταπωσιν μὲν πολλάκις, καὶ καθίστανται, σκιρρώδεσι δὲ ὀλιγάκις, μᾶλιστα μὲν χασμωδέσιν. οὐ γὰρ ἐκπίπτῃ, ὡς μή τις χρόνῳ, μέγα ὠφελήσει. ἐκπίπτῃ δὲ μᾶλλον, ὅτι τὸ νεῦρον ἐν τοιαύτῃ, καὶ λελυκὸς μᾶλλον σημαίνει, σημεῖα πρόσ-
B κειται ἢ κατὰ γναθος. ἡ πρόσταθις ἐνταῦθα τὴν ἐκπίπτημα τοῦ, ἐμπεφυκέναι οὐ δύναται. ὡς δ' ἀμφότερα φορτίζωσι, μᾶλλον συμβαίνουσιν ἧσσον ἀσταθέες. δηλοῖ δὲ τὸ ὄφελος τῶν ὀδόντων τὸ ἄνω, τῶν κάτω καὶ ἔζειν. ὡς οὖν ἀμφότερα ἐκπεσόντα, μὴ ἀυτίκα ἐμπέσωσι, σπάσιοσι δεκταῖοι οὗτοι μάλιστα πυρετῷ συνεχεῖ, νωθρῷ τε καρώσει. οἱ γὰρ μύες οὗτοι, ἰσοῦνται, ταχὺ ἐπιφερόμενοι ὀλίγα, ἀκριβῶς. καὶ ὡς ἐμέσῃ, τὸ διαῦτα ἐμέσιοσιν· ἢ δ' ἑτέρη ἀσυνεξίη, ἐμβολὴ δὲ ἡ
C αὐτὴ ἀμφοτέρων. καθαιρεθήσῃ, ἢ καθηκθήσῃ τῷ αὐλεῶνος, τῆς κεφαλῆς ἐχόμενον, ἐπιλαβόντα τῶν γνάθους ἀμφοτέρας ἀμφοτέρῃσι χερσὶν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, πλάσσατα ποιῆσαι. ὅσῳ δὲ ἐς ὀρθὸν καὶ ἐς εὐπάσω, ἢ συσχεῖν τὸ σῶμα· ἴησις, μαλάγμασι, καὶ ἡήμασι, ἢ ἀπαλῇ χλοίῳ. ποιοῦσι ταῦτα τὴν ἐμβολήν.

CAPUT IV.

MAxillæ autem frequenter quidem convelluntur,& restituuntur,rarò verò excidunt, maximè quidem hiantibus. Neque enim hic casus incidit, nisi quis vehementer os aperiendo,in alteram partem torqueat. Idque magis incidit , quòd nervi in obliquum etiam ubi contorquentur, concedunt. Cujus rei hæ notæ sunt, maxilla inferior in anteriorem partem prominet, & in alteram luxationis partem pervertitur, ægri maxillas committere nequeunt. Quod si utraque parte maxilla prolabatur, prominet magis, os minus committunt, minimè distorquentur, quod dentium fines indicant, cùm inferiores superioribus ex adverso respondeant. Utraque igitur maxillæ parte prolapsa, nisi statim repositæ fuerit, hi intra decimum diem ferè ex febre assidua & segni sopore moriuntur. Hi enim musculi hujusmodi sopore invehunt, alvus & synceris exturbatur, & si vomitus adfuerit , ejusmodi vomitione refundunt. At si altera parte maxilla excidat,minor est noxa, eadem tamen utrorumque est repositio. Homine decumbente aut in sedili collocato ; capite prehenso , utramque maxillæ partem ambabus manibus , tum interiore, tum exteriore parte apprehendere, ac tria simul facere oportet, in directum ac in posteriorem partem propellere , & corpus commovere. Curatio per malagmata, figurationes , & menti exceptionem perficitur. Ista enim ad repositionem faciunt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε'.

ΩΜος δὲ ἐκπίπτῃ κάτω , ἄλλη δὲ οὔπω ἤκουσα· δοκέει μὲν γὰρ ἐς τὰμφοτέρω ἐκπίπτειν , ὥσπερ αἱ ῥῆγες, αἱ περὶ τὸ ἧρθρον μεμυελῶσθαι δοκοῦσι τὴν φύσιν, οἷον τὰ τῶν βοῶν κρανίου φαίνεται δοκοῦντα λεπτότητα, καὶ ἐκπίπτῃ μᾶλλον, τῶν δὲ λεπτοῖσιν, ἢ ἰσχνοῖσι, ἢ ξηροῖσι, ἢ τῶν ὑγιάσμασι περὶ τὸ ἧρθρα ἐγκοίλων αὖθυ φλεγμονῆς. αὐτὴ γὰρ σεσωῖσι δέ, καὶ βοῶν ἐμβάλλοντες ἢ ὑποσφονδύπτις, ἀξαμβιτόμοισι, καὶ ὅτι δοκεῖ τοῦ χρῶσιν ὡς χρῶτα βοός σκέλεϊ, λίπῃ, καὶ ὅτι κυνὸν ἢ ἀνθρώπου οὕτως ἔχοντι τὸ ὀστέον τοῦτο τό, τε Ὁμήρειον. ἢ δοκεῖ λεπτότατοι βόες τίνυσκαῖται , ὅσα τε τὸ πῆχυν πρόσθιον ἀπὸ πλευρέων δρόμων δρᾶσιν, οὐ πάνυ δύνανται δρᾶν· οἷσιν αὖ μὴ ἐμπέσῃ, οἷσι μὲν οὖν ἐκπίπτῃ , μάλιστα καὶ ὡς ἔχοισιν εἴρηται, οἷσι δὲ ἐν ἁρμοῖς, ἢ ἐκλίπτῃ μᾶλλον βεκχυμώδεται, ὀφέα, οἷ ἐν τούτῳ οἱ χαλιάγκωνες , πῆχυς ἢ ἧσσον, χεὶρ ἢ ἐπ ἧσσον, ἢ δ' ἀγκὼν ἐν, ὠδύνη, καὶ ἀφορώσῃ ἐγγύς. μινύθῃ δὲ μάλιστα τὰ ἐναντία τῆς ὀλιθήσεως, καὶ τὰ ἐν αὐξήσῃ, ἧσσον δὲ ἴνι τῆς ἐν ἁρμοῖς. καὶ τὰ παχυπαγέα, τὰ περὶ ἀρθρον, βαθέα νεοχμέσι μάλιστα τῆς ὠμοπλάτης, καὶ τοιούτοισιν ὥσπερ τὰ ἀξαφρισθέντα ποιεῖ, ὡς ἢ κεκημένοισι, τὰ μὲ ὀφέα οὐ

CAPUT V.

AT verò humerus inferiorem in partē excidit , aliam in partem excidere non audivi. Videtur siquidem in anteriorē partem excidere, quibus carnes quæ circa articulum sunt, naturâ extenuatæ fuerint, quale quid etiam in bobus per hyemem ob macilentiam cernitur, & magis excidit, ac extenuatis, aut gracilibus, aut siccis,iisque quibus humiditates circa articulos citra inflammationem continentur:Ipsa enim colligaret quidem. Ex quo qui boves curant ac stimulant , in iisque repositionem tentant,errant,tum quia eos lateat quemadmodum bos crus ad usum jaceat,tū quia etiam homini ita constituto, hic habitus cōmunis est. Quibus quoque accedit Homeri authoritas , quòd boves tum maxime graciles existunt. At quibus humerus recondi non potuit, ii quæ cubito in latus à costis sublato siunt,non admodum præstare possunt. Quibus igitur potissimū excidat,& quomodo habeant dictum est. Quibus verò à primo natali die ista continguntur , iis ossa potiùs quæ ad luxationem proximè accedunt , brevia fiunt(quale quid tunc iis qui mustellæ cubito præditi sunt,& χαλιάγκωνες Græcis dicuntur, usvenire soler)quod cubito minus,adhuc autem minus manui accidere videtur. Quæ verò supra sunt,nihil tale sentiunt , sed quæ vicinitatem habent,valde emaciantur. Imminuuntur autē maximè quæ altera luxationis parte sunt,& quæ incrementum accipiunt,minus tamen quodāmodo quàm quæ talia sunt ab ortu. Quin & profundæ suppurationes circà junctam recens naris præcipuè ad humerum siunt,iisq; non secus ac luxata

efficiunt. Quod si adultis ista contingunt, ossa quidem non minuuntur; neque enim causa est cur alia non æquè simul augeantur. At carnium imminutiones fiunt, quod hæ in dies & augeãtur & minuantur, idque per ætates & corporis habitus qui in eo obtinent. Prætereà etiam indicio est id quod ad summum humerum est avulsum & cavum, propterea quòd summo humero avulso & cavo, brachium prolapsum esse existimant: brachii autem caput in ala cernitur; neque enim attollere ipsum queũt, neq; huc vel illuc traducere, quod similiter ex altero humero deprehenditur. His autem rationibus reponitur, si pugno quidẽ in alam injecto, caput sursùm propellas, manum verò prætereà ad pectus adducas, aut si retrocundo itaut circumoberret, compellas. Aut capite ad summum humerum objecto, manibus verò in alam injectis, brachii caput abducas, cubiti autẽ gibbum genibus protrudas, aut genuum loco alterum cubiti gibbum ad latus adducere, ut priùs, jubeas. At si supposito in alam humero, æger in humero insideat, aut ubi calce adhibitis iis quæ alæ curvitatem compleant, ad dextrum humerum dextro usus fueris, aut ubi per pistillum, aut scalę gradum coëgeris, aut unà cum ligno ad manum porrecto super trabecula transversam converteris, curatio perficitur eo habitu ut brachium ad costas adducatur, manus summa ac humerus sursùm detineantur, sicque sursùm deligatio fiat & appensio. Quod si repositus humerus non fuerit, summus humerus etiam extenuatur; summus humerus avulsus, speciem quidem prolapsi humeri exhibet, nullo tamen privatur, neque in pristinum statum restituitur. Idem habitus tum in deligatione, tum in suspensione, qui etiam luxato convenit, & pro deligationis lege.

A μειῶται. ὁσῶν δὲ ἕκαστα δι' ἄλλα τε ξυναυξέσθαι ὁμοίως. αἱ δὲ μειώσιες γίνονται τῷδε τρόπῳ. τῶν μὲν καθ' ἡμέραν καὶ αὐξέσθαι καὶ μειοῦσθαι, καὶ καθ' ἡλικίας, καὶ αἱ διαίτας γίνεσθαι. καὶ ἀπὸ σημείου ὅ τε ὦμος ὁ ἀκρώμιον καταπεπωμένον καὶ κοῖλον, ἥτε ὕπερ ὁ ἀκρώμιον ἐπάνω ἐστί, ὃ καὶ ἡ ὀφρὺς ἡ βραχίονα ὑπερπωμένη, κεφαλὴ δὲ τὸ βραχίονος ἐν τῇ μασχάλῃ φαίνεται, ἄρειν γὰρ οὐ δύναται, οὐδὲ πρόσω ἴσα καὶ ἔνθα, ὁμοίως ὁ ἕτερος ὦμος μανός. ἐμβολαὶ δ', ἀλλ' ἐς μὲν τὸν πυγμὴν ὑπὸ μασχάλην ἐπιόντες, τὸν κεφαλὴν ἀπωθέειν, τὸν δὲ χεῖρα ὑπερβάλλειν ὅπῃ ὁ ἕτερος, ἀλλ' ἢ ἐς τὸ πίσω μᾶλλον ἀναγκάσαι ὡς ἀμφισφαῖρ. ἀλλ' ἢ κεφαλὴν μὲν θεὸς ὁ ἀκρώμιον, χεροὶ δ' ὑπὸ μασχάλην, κεφαλὴν ὑπάγειν βραχίονος, γούνασι δὲ ἀπτόμενον ἀπωθέειν, ἢ αὖτ' ἄρ' γούνασιν τὸν ἀγκῶνα τὸν ἕτερον ὑπερβάλλειν, ὡς ὃ πρόσθεν, ἢ καὶ ἄμων ἴζοιεν, ὑπαὶ τὴν μασχάλην τὸν ὦμον· ἢ τῇ πέρην, ἔνθεν τὸ ἀκπληρώμενον τῇ μασχάλῃ τῇ δεξιῇ, δεξιόν· ἢ ὅθεν ὕπερθεν, ἢ ὅθεν κλιμακτῆρα, ἢ σφενδόνης ξυὶ ὅτ' ξύλῳ ὑπὸ χεῖρα τινομένῳ, ἴησις, ὃ ῥᾴμα, ὅσῃς πλευρίσι βραχίων, χεῖρ ἄκρη, ὦν ὦμος, ὦν οὖπερ ὑπόδεσις, ἀνάληξις. ὧν δὲ μὴ ἐμπέσῃ, ἀκρώμιον προσελεπιώσθω, ἀκρώμιον ἐπάνωθεν, ὃ μὲν εἶδος φαίνεται, οἷον ἂν ὦμου ἀκπεσόντος, προίσκεσθαι δ' ὀδυνέος· ἐς γὰ ὃ αὖθ' ἡ κρίσιμα ῥᾴμα, ὃ αὖθ' ὅτ' καὶ ἀκπεσὸν ἢ ἐν ὑπαδέσι ἢ ἀνάληψ ὑπαδέσιος ἢ ὡς νόμος.

B

C

D

CAPUT VI.

AT verò cubiti gibbi articulo in latus, aut exteriorem in partem dimoto quidem aut subluxato, acuta ejus parte in brachii cavo remanente, distentione in directum facta, eminentia retro & ad latus propellere oportet. Quod si prorsus in hanc vel illam partem exciderit, distensio quidem in qua brachium deligatur, adhibenda; sic namque cubiti flexus nihil impediet. Potissimùm verò ex laterum parte excidit; in suum autẽ locum dirigitur, quamplurimum abducendo, ne caput brachii acutum ossis processum attingat. Suspensum vero circumagere & circunflectere oportet, neque vim in directum adhibere, simulque in contrarium, in utranq; partem impellere, & in sedem compellere. Ad hæc quoque contulerit cubiti gibbum modo quidem pronũ, modo etiam supinum contorquere. Repositio autem est quæ ex habitu quidem pendet, si summa manus paulo cubiti gibbo altior, brachiũ verò ad latera adductum teneatur. Sic quoque & appensio, & facilis gestatio, & natura, & usus in cõmune conferunt, si modo callus, qui celeriter increscit, pravè non obducatur. Curatio per lintea pro lege articulari institui debet, & cubiti eminentia insuper deligari. Rursùs autem maximè excandescit cubiti gibbus, febresque, dolorem, nauseam, ac meracæ bilis vomitionem movet, idque maximè si in posteriorem partem, ob torporem, secundùm id, si in anteriorem elapsus sit. Curatio eadem ad-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ'.

ΑΓκῶνος ἀρθρίου ἐξαλλάξαι μὲν, ἢ πρὸς πλευρίδι, ἢ ἔξω μύοντος τοῦ ὀξέος, ἢ ἐν ᾧ κοίλῳ τὸ βραχίονος, ἐς ἰθὺ κατατιτρωτόν, ἐξ ὀξέος ἐκτεῖναι ἀνωθέειν ὀπίσω, καὶ ἐς ὃ πλάγιον, τὰ δὲ πλαγίως ἐκβαλεῖν, ἢ ἔνθα, ἢ ἔνθα, κατάσασις μὲν ἐν ᾗ ὁ βραχίων ὑπόκειται, ἥτις γὰ ὃ κομιδῇ τῇ ἀγκῶνος ἐ κωλύσῃ· ἐκπίπτῃ ἢ μάλιστα ἐν ᾧ θεὸς πλάτεα μέρεσι, ὃς ἢ καταῤῥήσιας ἀπάρτῃ. ὅπ πλεῖστον, ὡς μὴ ἀλαύσῃ τῆς κραάνης ἢ κεφαλῆ· μετάφορα δὲ ἐπιάλλειν, καὶ ἐπεκμᾶναι, ἐ μὲν ἐς ἰθὺ βιάζεσθαι, ἄμα ἢ ὠθέειν ἐνδυτὰ ἐφ' ἑκάτερα, καὶ πρόσω ἀνωθέειν, ἐς χώρου. στυφελοῖσι δ' αὖ, ἢ ὑπερφυὲς ἀγκῶνος ἐν τούτοισιν, ἐν τοῖ μὲν, ἐς ὃ ὕπτιον, ἐν ᾧ δὲ, ἐς ὃ πρηνίς· ἐμβολὴ δὲ ῥάμματος μὲν, ὀλίγον ὑπερτέρω ἄκρου χείρος ἀγκῶνος ἔχῃ, βραχίονα δὲ κατὰ τὸν πλευρὸς, ἥτις δὲ ἢ αἰσθητὶς, καὶ ὕφεσις, ἢ φύσις, ἃ χρηστὸς ἐν ᾧ κοιτῷ, μὴ ἄσα μὴ κακὸς πορωθῇ, πυοῦται ἢ ἕλκωσ ἴησις, ὁρνίοισι κατὰ τὸ νόμον τὸ ἀρχαϊκὸν, ἢ ὃ ὀξὺ προσοπιόεν, παλίντονα δὲ ἀσκῶν πυρετοῖσι, ὀδυνῶν ἀσιδέ, ἀκρατοχόλια. ἀγκῶνος ἢ μάλιστα ὀπίσω, ἥτις ὃ ἰατρικὸς, δοῦπον ὃ ἐμπεσόντ', ἴησις

ἡ αὐτή. ἐμβολὴ δὲ, τῷ μὲν ὀπίσω ἐντείνοντα καθ- A hibenda. Reconditur verò ubi in posteriora exci-
τεῖναι, σημεῖον δὲ ἡ γὰρ διώλυται ἐντείνειν, τῷ δ' dit, si porrectum brachium in diversa contēdatur,
ἔμπροσθεν ἡ διώλυσις ξυγκάμπτειν. τόπῳ δὲ ἐνίοτε cujus rei indicium est, quod extendi nequit, ut &
τῇ σκληρὸν στωμύλησιν, ὅθεν τοῦτο ξυγκάμπτειν δεῖ in anteriorē prolapsi, quod minimè flecti potest.
ἐκπάσιος ἐξαίφνης. Διαφάσιος δὲ ὀφέων σημεῖον, κατὰ Hic autem impositō duro aliquo collecto, super
τὸν φλέβα, τὸν κατὰ τὸν βραχίονα χλοιώδεα διαφ- id, ubi extenderis, derepente flectendus est. At
αύοντι, ὥσπα δὲ ἑτέρως διαπεφύκασι· ἐν ᾗσιν δὲ dissidentium inter se ossium indicium, quà vena
βραχύτερα τὰ κάτω ὀστέα, ᾗ σίνες πλείστον, ἢ ἡ in brachio scinditur, ad contactū patet, hæc verò
ἐγγύτατα πήχεος, δύο τρεῖς, πέντε δακτύλων, celeriter callo obducuntur. Quibus à primo ortu
βραχίων δὲ, καὶ ὦμος, ἐγκρατέστερα ἔχει τὴν ξυφίν· ἡ δὲ B ista contingūt, iis ossa infra noxam breviora eva-
ἑτέρη χεὶρ ἔχει τὰ ἔργα, πλείω ἢ ἐπὶ τὰ ἐγκρατέστερα. μανύ- dunt, plurimùm verò quæ cubito sunt proxima,
σησις ἡ ἔρεθος, εἰ μὴ ἔξω τὸ ἔργον ἐπὶ τὰ ἐγκρατέστερα. deinde ea quæ in manu, postremò quæ in digitis.
Brachiū autem & humerus propter nutritionem
validiora evadunt. Manus item altera, propter
opera, etiam longè validior est. At carnium imi-
nutio, siquidem in exteriorem partem articu-
lus prolapsuseſt, interiore parte fit; sin minùs, con-
tra quàm exciderit. Cubiti autem gibbus ubi in-
teriorem in partem, aut exteriorem exciderit, in
habitu quidem angulari cubiti ad brachium cō-
muni reponitur. Ex ala namque fascia excepta,
suspensio facienda, ad cubitum verò summū sup-
positum pondus aliquod juxta articulum appen-
dendum, vel manibus adurgendum. Tum susp̄ē-
so in sublimi articulo, ossa manuum volis adduc-
enda. Hoc in habitu deligatio, appensio, & posi-
tio velut in manibus fieri debet; at ubi posteriorē
in partem excidit, de repente extēsione facta, ma-
nuum palmis dirigendum, simulque hæc in dire-
ctione, tum in cæteris usurpanda sunt. Quod si
priorem in partem prolapsio facta sit, circum lin-
teum convolutum, & in justam molem sublatum,
inflectendo simul directio facienda: Sin alterā in
partem inclinarit, cum directione simul utraque
facienda sunt; ad curam autem communiter ha-
bitus & deligatio spectant: possunt enim ex distē-
rione communiter omnia contingere. Repositiones
verò partim quidem in sublime elevando, partim distendendo, partim verò circumoberrando fiunt. Idque dum habitus in hanc vel in illam partem excedunt, celeriter adhibetur.

C

D

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ'.

Χειρὸς δὲ ἀρθρέων ὀλισθαίνει, ἢ ἔσω, ἢ ἔξω. ἔσω δ', ὅτε πλεῖστα σημεῖα ἐν τῷ σώματι· ἐν μὲ ἔσω, ξυγκάμπειν ὅλως σφῶν τοὺς δακτύλους ἢ δύνασθαι, ἐν ᾗ ἔξω, ἐκτείνειν. ἐμβολὴ δ', ὅσῳ πρασσόμενος τοὺς δακτύλους ἔχων, τοὺς μὲ τείνειν, τοὺς δ' ἀπιτείνειν. ὃ δὲ ἐξέχων, ἢ ἦτταρ, ἢ πτέρνη, ἅμα ἀποδόσεων ποσῶν ἐς κατωθεν, καὶ ὃ ἕτερον ὀφέον, ὅκως τε μηδαμόθεν ὑπόθεις, κ' ἐν μὲν ἀῶ καθεστῶτα τὰ χεῖρε, ἐν δ' κάτω, ἐπιτίθου ἴσης ὀδοντοίσιν, ὅλη δ' ἡ χεὶρ, ὁλισθαίνῃ, ἢ ἔσω, ἢ ἔξω. μᾶλιστα δὲ ἔσω, ἢ ἔνθα, ἢ ἔνθα· ἔστι δ' ὅτε ἡ ἐπίφυσις ὀκνήσῃ, ἔστι δ' ὅτε ὃ ἕτερον ὀφέον σήκῃ, ξυτείνει καθάπαξ ἰσχυρὴ πεπτηέν, καὶ ὃ μὲν ἔξέχον ἀπωθέει, ὃ δ' ἕτερον ἀπιτείνει, δύο εἴδεα ἅμα, ἐς τὸ πόσω, καὶ ἐς ὃ πλάγιον, ἢ χεραὶν ἐπὶ πραπέζης, ἢ πτέρνη, παλίσκοπα δὲ ἐς ἀφάμματα, τοῦ μὲν χόνδρου κραπεύοντα ἐς χεῖρα. ἴσης ὀδοντοίσι ξυὶ τῇ ἀρθρέι καὶ τοῦ πήχεος, καὶ παρδακῆς μέχρι δακτύλων ὑφάναι· ἐν παρδακῇ δὲ διδόσθαι ξύλα, πυκνότερον λόγου ἢ

E

F

CAPUT VII.

MAnus articulus interiore aut exteriore parte luxatur, plurimùm verò interiore. Cujus rei signa manifesta sunt: Si quidē intro prolabitur; digiti ipsi in totum flecti, si extra, intēdi nequeūt. Reſpositio fit digitis supra mensam positis, si partium quidem extēduntur, partim etiam in diversa cōtenduntur, idque quod eminet, aut præminētiore palmæ parte, aut calce simul in anteriorem partem protrudatur, & inferiore parte ad alterū os, molle aliquid in tumorem sublatum supponatur, si superiore quidem parte eminet, manu conversa, sin inferiore, supina. Curatio linteis perficitur, at tota manus in interiorem vel exteriorem, vel in hanc, vel in illam partem luxatur, interiorē verò maximè. Aſt ubi ossis accretionem emovetur, interdum quoque alterum os dissidet, his valida distensio adhibēda, & os quidē eminens protrudendum, alterum verò propulsandum, unaque duobus modis in posteriorem partem & in latus, aut manibus supra mensam, aut calce impulsio fieri debet. Quæ verò rursùs excandescunt & deformitatem habent, tempore quidem ad usum firmantur. Curatio linteis simul cum manu & cubito adhibetur. ferulæque ad digitos usqu-

apponendæ. Hæc ferulis deligata, crebrius quàm fracta resolvenda, & copiosiore perfusione fovēda. At manus à primo ortu luxata brevior evadit, & carnes altera ex parte quàm luxatio facta est, potissimùm imminuuntur, adulto vero ossa permanent. Digiti articulus luxatus facilis quidem cognitu, neque scriptione indiget. Reponitur autem in directum contendendo, & quod eminet protrudendo, & quod contra est retrudendo: curatio vero est accommodata quæ per lintea fit deligatio; nisi enim restitutus fuerit, exteriore parte callum contrahit. Quæ à primo ortu aut dū adolescunt, ossa prolapsa fuerint, ea infra luxationem breviora evadunt, & carnes adversa ex parte, in quam prolapsio facta est, pusillimū imminuuntur. Adulto vero ossa eadem magnitudine permanēt.

A τὰ κατήγματα, ἢ καθαρὴν πλέονι χρῆσθαι, ὁκόταν γυμνῆς ᾖ βεβηχυῖα ἡ χεὶρ τῇ ὕλῃ, ἢ ἡ μυώδησις ἐρρωμένεστάτη ἐνδυτία, ἢ ὡς ὃ ἔκπωμα, ἠυξημμένῳ ᾖ ὀστέα μᾶλλον. δακτύλου δ', ἀρθρίου ἄλλου μᾶλλον ἕνεκεν οὐδὲν γεγράφεται, ἐμβολὴ ἢ αὖτε ἔδε, καπατείνοντα ἐς ἰθὺ, ὃ μὲ ἔξεχον ἀπωθέειν, ὃ ἢ ἐναντίον αὐτοῦσθαι. ὕπως ἢ πεσοῦσα ἡκουσα, τοῖς ὀδονίοισιν ἐνδέησις. μὴ ἐμπεσὸν γὰρ, ὅπερ πεφύκασι ἔζωσεν. ὁκ ἴγνεῖς ᾖ, ἢ ἐν αὐξήσι ἐξαρθρήσωμα τὰ ὀστέα, βεβηκυῖαι κάτω ὃ ὀλισθήματος, καὶ B ῥῆκες μυώδεσι, πάνυ ἐν τῷ μάλιστα ἢ ὡς ὃ ἔκπωμα, ἠυξαμμένῳ ᾖ, τὰ ὀστέα μᾶλλ.

CAPUT VIII.

FEmoris articulus quatuor modis excidit, plurimùm interiorem in partem, deinde in exteriorem, aliis vero modis, similiter. Hujus rei indicium commune quidem alterum crus, introrsùm verò C emoti proprium ubi in interfœminæ coxæ caput tactu percipitur, neque similiter crus inflectunt. Crus verò multo longius videtur, nisi utroque in mediū adducto, distensionem feceris: etenim pes & genu exteriorem in partem feruntur. Si igitur à primo ortu, aut dum incrementum accipiunt, excideriit, femur brevius evadit, quam calamitatem minus tibia, cætera vero pro ratione sentiūt; carnes autē imminuuntur, maximè tamen parte exteriore. Ii in dirigendo corpore negligenter se gerunt, & ad sanum crus convolvuntur. Quod si cogantur, scipione uno vel duobus innixi incedunt, D crus verò attollunt: Quo enim brevius eò levius est. Quod si jam adultis istud accidit, ossa quidem eadem magnitudine perseverant, carnes tamen quo ante dictum est modo, imminuuntur, & crus circunvolvendo, velut boves incedunt. Ad lateris autem inanitatem incurvantur, sani cruris extra prominente coxēdice: Hoc enim ut subeat ad vehendum necesse est, illud vero ut extra feratur: neq; enim vehere potest, nō magis quàm quibus pes ulcere laborat. Ad cruris quoq; sani latus baculo corpus fulciūt, crus vero manu læsum super genu posita adurgent, quo inter ambulandum E corpus vehāt. Coxendice infra si utatur, infra etiā ossa minus imminuuntur, carnes vero magis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ η'.

MHεσὶ ἀρθρίου ἐκπίπτῃ κατὰ ἕξ τρόπους τέσσαρες, ἔστι πλάγια, ἔξω δεύτερον, τὸ δὲ ἄλλα ὁμοίως. σημεῖα, κοινὸν μὲν ὃ ἕτερον σκέλος. ἰδεῖν ᾖ ἔστι μὲν εἶσω, πρὸς τὸν ἕτερον ἰοῦσ') ἡ κεφαλὴ, ξυγκαμπτοισιν οὐχ ὁμοίως. δοκεῖ ᾖ μακρότερον ὃ σκέλος, ἢ πολὺ, ἢν μὴ ἐς μέσον ἀμφότερα ἄγων πρήσσῃς. καὶ γὰρ οὕτω ἔζω, ὁ ποιεῖ ἐν τῷ γόνυ ῥέπει. ἢν μὲ οὕτω ὁκ ἴγνεῖς, ἢ ἐν αὐξήσι ἐκπέσῃ, βεβηκότες ὁ μηρὸς, ἔσσον δὲ κήμη, κατὰ λόγον δὲ τ' ἄλλα, μυώδεσι δὲ ῥῆκες, μᾶλιστα δὲ ἔζω. οἵτοι κατοκνέοσιν ὀρθοῦσθαι, ἐν εἰλέονται ὑπὸ ὃ ὑγιὲς. ἢν δ' ἀσαλκάζωσι τῷ σκίμποδι ἐνὶ, ἢ δυσὶν ὀδοιπορέουσι, ὃ δὲ σκέλος αἴρεσιν· ὅσῳ γὰρ μεῖον, τόσῳ ῥᾷον. ἢν δ' ἠυξημμένοισι, τὰ ὀστέα μᾶλλ, αἱ δὲ ῥῆκες μυώδεσιν, ὡς πρόσθεν), ὀδοιπορέουσι δὲ βέλτιον ἢ βόες, ἐν δὲ τῷ περαίῃ καμπύλοι ὑπὸ ὃ ὑγιὲς ὀξέλκει ἑόντες· ὃ μὲν γὰρ, ἀνάγκη ὑποβαίνειν ὡς ὀχέῃ, τῷ δ' ὀπιθαίνειν, ἢ γὰρ δύνᾳ) ὀχέειν, ὥσπερ οἱ ἐν ποδὶ ἕλκος ἔχοντες. ἢν δὲ ὃ ὑγιὲς, πλάγιον ξύλῳ τῷ σώματι ἀμπυκτοίσι, τὸ δὲ σπασὸν τῇ χερὶ ὑφ' τὸ γοιώματος καταφαγκάζοισι ὡς ὀχέειν ἐν τῇ μεζοάσῃ τὸ σῶμα. ἰσάμᾳ κάπωθεν εἰ χρῆται, καὶ πεσὸν ἥσσον μινύθῃ ἢ ὀστέα, μᾶλλον δὲ ῥῆκες.

CAPUT IX.

AT exteriorem in partem emoti femoris cōtraria tum signa, tum status sunt, genuq; ac pes introrsùm paulò spectant. Quibus hæc dū adhuc adolescunt, aut à primo ortu contingunt, iis crus non æquè augetur, eademque ratione coxæ articulus paulò supra eminens non similiter. Quibus verò frequenter exteriorē in partem citra inflāmationem prolabitur, ii humidiore crure utuntur, non secus ac manus pollex, qui maxime suapte natura excidit, quibus quidē magis aut minus excidit, partim verò ægriùs aut facilius prolabitur. At ubi celeriùs recondi spes est, & quibus nullam curationem recipit, interdumq; sæpiùs excidit, & curationē admittit. A primo verò ortu aut in adolescentia, aut per morbum ubi ista contingunt, ac

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ θ'.

TOὐ ᾖ ἔξω ἐνδυτία, καὶ τὰ σημεῖα, καὶ αἱ στάσιες· καὶ ὃ γόνυ, καὶ ὁ ποὺς ἔσω ῥέπῃ βεκχὺ, τῶν ᾖ ἐν αὐξήσι, ἢ ὁκ ἴγνεῖς παθοῦσιν, οὐχ ὁμοίως ξυωσάξοῦσι, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἰσχὸν ἀμφοτέρω ἐνὶ οὐχ ὁμοίως· οἷσι ᾖ πυκνὰ ἐκπίπτῃ ἐς ὃ ἔξω αὖθι φλεγμοιῆς, ὑγροτέρῳ ᾧ σκέλῃ χρέωνται. ὥσπερ ὁ μέγας τῆς χειρὸς δάκτυλος, μάλιστα γὰρ φύσει, καὶ ῥᾳδίως ἐκπίπτῃ μᾶλλον ἢ ἧσσον, ἐ οἷς μὲ ἐκπίπτῃ χαλεπώτερον ἢ ῥᾷον. καὶ οἷσιν ἐλπὶς γίγνεσθαι ἐμπεσεῖν, καὶ οἷσιν σὺν ἀκῇ τύπτει, καὶ οἷσι πολλάκις ἐκπίπτῃ, ἵνησι τύπτ. ὁκ ἴγνεῖς ᾖ ἢ ἐπ' αὐξήσι, ἢ ἐν

νόσω, μάλιστα δὲ ὁκόταν νόσος. ἔστι μὲν οὖν, οἷσιν ὕπτιος A
κελίζει τὸ ὀστέον, ἁπαρ δὲ οἷσι μὴ πάσχει πάντα, ἧσσον ἢ ἢν
ὄ ἔσω, ὡς χρηστὰς ἐπιμελησώμεθα, ὥστε καὶ ὅλως βαίνοντες
τοῦ ποδὸς, ἀλλαχόθεν ἀλλαχοῦ μιγέντες πλείστης. τοῖσιν ἀν-
τικατάστασιν ἑαυτέοισι κακοῦται, ὁκοτερονοῦν τὸ ὀ, ὠφελέ-
σαι τοῖσι ὀλίσθοισιν, ἧσσον δέ τι μιν ὄψεται. οἷσιν δ' αὖ ἀμ-
φότερα ἄκρα σκολιὴν ἔχει τὸν ὀστέων, ἕως ἂν παυθῶσι. B
οὐ χρηστὰ μὲν, πολλὰ ἔσωθεν, ὀξεχέγλωσται, ῥοικοὶ μη-
μὲ μὴ ὑπτιοκαμπίσῃ, εἰ κυρτοὶ, τὰ φῶθεν ἰσχία
ἤρωνται, ὑγιεινὰ μὲν, ἀφαυξέες ἢ ὁ σῶμα, πολλὰ κε-
φαλῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ι'.

Οἷσι ἢ ὕπιαθεν, σημεῖα, ἐμπροσθεν λαπαρώτε-
ρον, ὕπιαθεν ὀξύτερον, πυὶς ὀρθὸς, συγκαμπτέον οὐ C
δυνάμεθα, εἰ μὴ μέγ' ὀδυνᾶς, ἐκτείνειν ἠκιστα. Τύπος
σκέλεος βραχύτερον, ἀπαρ ἢν ἐκτεινύειν δυνάμεθα καὶ
ἰσχνύει, ἢ κατὰ βραχέα, ὡς μὴ πάνυ ἄφνω, ὀστέ ξυγ-
καμπτειν ἀναγκαῖα ἐν τοῖσι πλείστοισι ὃ φῶθεν ὀξύτερον ὃ πρόσθεν
ὄν, κοιλὸν τῶν ὀξέων, νάρκησι, μυσὶν, ἐντέρεσιν,
ὑστέρῃσι, ἀνήκει ζωὸν, τῷ ἰσχίῳ ὃ ὀστέον καζαφέρεσθαι
ἐς τὸν γλουτὸν, ἀλλ' ἐκτὸς βραχὺ, καὶ ὄ, τι ἐκτείνειν
ἢ δυνάμεθα. Ὑγρὸς πάντῃ τὸ σκέλεος ἐν πᾶσι μι-
νύθουσιν, ἐφ' οἷσι ἢ μάλιστα, καὶ οἱ, εἴρηται, τὸ ἔρια τὰ D
ἐωῦτῶ ἕκαστον τὸ σώματος ἐρραζόμενον μὲν ἰσχύϊ, ὑρ-
γέον ἢ κακοῦται, πολλὸ κάπου, πυρετῷ, φλεγμοιῆς. καὶ
ὃ ἔξω, ὅτι ἐς ὑγρὸς ὑπείκουσθαι, βραχύτερον, ὃ ἢ ἔσω,
ὅτι ἐπ' ὀστέον πρεσσέρεται, μακρότερον. ἐν μὲν οὖν πάσ-
μενοισι μὴ ἐμπάτῃ, ὅτι βαθέως καμπύλοι ὀδοιπορέουσι,
καὶ ἡ ἑτέρη ἰσχὺν κάμπτεσθαι, τιθέσι μᾶλις κινεῖται,
ἀλεὶ ὃ σκέλος καζαλαμβάνῃ ἀνὸν ξύλου ἐν ἐθέλοντι-
ἐν γὰ μακρότερον ἢ, ἢ βάσεται· ἐν ἢ βαίνῃ, βραχύ-
μενοῦσης ἢ ὑγρὸν, οἷσι πόνοι, καὶ νύξις ἴμπροσθεν, καὶ
τοῦ ὑγιὲς κατὰ λόγον, οἷσι ἢ ὀκ γίνεσι, ἢ ἀνδρεμένοισιν, ἢ E
κατὰ νόσε ἐνόσησε, καὶ ἔζαρ.δρα ἐγκρότερα, ἐν οἷς ἐρρύσθαι,
ἅτοι μάλιστα κακωθῆναι, ἀξὶ πᾶν τὸ νεῦρον, καὶ ὀξύτερον
ὀξυτέω. ἐν δ' ὑγιὲς ἀξὶ τὸ ἐρημάρα συγκακοῦται. συγκε-
καμμένοι ὅτοι ἔχοντες, ὀδοιπορέουσιν ἐπὶ ξύλου ἑνὸς ἢ δύο.
ὃ ἢ ὑγιὲς, δύσκριτον ἀξὶ χρῆσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νγ'.

Οἷσι ἢ ἐς τὸμπροσθεν, σημεῖα τοιάνδε, ὄπιαθεν
λαπαρὸν, ἔμπροσθεν ὀξύτερον, ἧκιστα ξυγκάμπτουσιν
ὅτου ὃ σκέλος, μάλιστα ἢ ἐκτείνουσιν, ὀρθὸς πυὶ, σκέ-
λος ἴσον, πλέονα βραχεῖ ἄκρως ἀνέστηλεν, ἢ πονέουσι
μάλιστα ὅτοι ἀυτικα. καὶ ὕστερ ἤρατο μάλιστα ἐν τούτοις τοῖσι
ὀξαφήμασιν. ὁκ γὰ τόνοισι ἴσχειται τοῖσιν ὑπακροσι-

pręcipuè certè pet morbum, interdum quibusdã os sideratur, quinetiã quibusdam non omnia eveniunt, minus tamen quam quibus intro luxatio facta est, depravantur, si proba & diligens curatio adhibeatur, adeo ut toto pede insistentes, plurimâ adhibitâ diligentiâ in utramque partem propendeant. Quæ si in infantia neglecta fuerint, vitiantur, adhibita verò cura toto crure utilitatem sentiunt, minusque quodammodo imminuuntur. At quibus hunc in modum utraque ossa exciderunt, his noxis afficiũntur: pleniores quidem sũt, præterquam interiore parte, admodũ prominentibus exteriorem in partem natibus conspiciuntur & femoribus introrsùm obortis. Ii nisi siderentur, aut gibbosi superiore coxæ parte evadant, salubriter quidem degunt corpore tamen minus, capite excepto, augentur.

CAPUT X.

QUibus autem posteriorem in partem femur prolapsum est, hæ notæ adsũt, pars anterior mollior est, posterior prominet, pes rectus est, crus inflectere non nisi cum dolore queunt, extendere verò minimè. His crus brevius evadit; sed neque hoc, nisi valde sustollant, tum ad popliteam, tũ ad inguen extendere possunt, neque in plurimis superior articulus primus flecti incipit. Quod commune est articulis, nervis, musculis, intestinis, uteris, aliisque hujusmodi. His coxẽdicis os declive in natem fertur, quam ob causam, quodque crus extendere nequeunt, breve evadit. Totius cruris carnes in omnibus imminuuntur; in quibus autẽ maximè, aut ubi ista contingant, dictum est. Corporis pars quæque ubi sua munia obierit, robur quidem accipit; si verò otietur, vitiatur, præterquã si lassitudine, febre aut inflammatione tententur. Quod etiam exteriorem in partem prolapsum est, eo quod in eodentem carnem excidit, brevius efficitur; quod verò in interiorem, eo quod supra os prominet, longius. Quibus igitur adultis repositũ non fuerit, ii ad inguina curvati incedunt, & alterum popliteũ inflectunt, ima pedis planta vix terrã attingunt, manu crus prehendunt, si absq; baculo incedere velint. Qui si longior fuerit, non ingredientur; quod si ingrediantur, brevẽ esse oportet. Carnium autem sit imminutio si laborent, & crus in usum admittatur, velut ante dictum est: Quod in integro crure pro natione accidit. At quibus ex primo ortu, aut per adolescentiam, aut per morbũ affectio ista aut luxatio cõtigit, quibusverò in morbis id fiat dicetur, ii maximè propter nervorũ & articulorũ ignaviam, noxam sentiũt. Genu quoq; ob enumeratas causas vitium sentit, quo inflexo, baculo uno aut duobus innixi incedũt. Crus verò integrũ qui in usum admittitur, bene habitũ est.

CAPUT XI.

AT quibus priorem in partem femur excidit iis contraria signa adsunt, posteriore parte molle est, anteriore prominet, crus hi minime inflectunt, maximè vero extendunt, pes rectus est, crus æquale, calx summus paulùm contractus, aut hi statim dolore præcipuè conflictantur, urinaq; in primis in his luxationibus supprimitur. Femoris enim caput ad insignes nervos incumbit, loca

anteriora contenta sunt, neque incrementum sumunt, morbis & maturæ senecturi obnoxia reduntur posteriora in rugas cõtracta. Quibus adultis ista contingunt, ii recti inambulãt, calce magis incedentes. Ac si admodum progredi valeãt, etiã valde (calce incedunt.) Pedem autem per terram trahunt. Femur minimùm imminuitur ob usum, præcipuè verò posteriore parte, toto crurẽ erectiones mediocri baculo ad crus affectũ indigẽt. Quibus verò ex prima origine adolescentibus hæc contingunt, ii si probè & diligẽter curentur, crure non secus ac adulti utuntur. At neglectis paulùm extentũ est; ipsi enim quod ad rectũ habitũ maximè spectat, articulis capti sunt; Ossiũ autẽ & carnium imminutiones pro ratione cõtingunt.

σι. Τὰ ἔμπροσθεν καταπέπτωκε, ἀσθενέα, νοσώδεα, ταχύγηρα, τὰ ὀπισθεν σολιδώδεα. οἷσιν ἡυζημιώδεσιν, ὁδοιπορέουσιν, ὀρθὴν πίπτυσι, μᾶλλον βαίνοντες. οἱ δ' ἠδύνατοι μέγα προβαίνειν, κἂν πάνυ, σύρεσι δέ, μινύθη δ' ἥκιστα, τύπωσι δ' ἡ χρῆσις αὐτέα, μάλιστα δ' ὀπισθεν. Λεπτὸν πάντος τοῦ σκέλεος ὀρθότεροι, ἢ μετεῖα ξύλου δέονται κατὰ σκαφέν, οἷσι δ' ὀκνηροῖς ἐυζημιώδεσιν, χρηστὰς μὲ ὑπομιμνῄσκειν ἡ χρῆσις ὥσπερ τοῖσιν ἡυζημιώδεσιν, ἀμβλησιῶσι δ' βεκχὶ σκαπτομένου. πτοηθυτὰ δὲ τύπωσιν. μάλιστα δ' ἐς ἰσχὺν τὰ ἀρίστερα, αἱ δ' ἧσσον μειώσιες, ἢ αἱ τῆ δεξιῆ μυοφθίσιες, κατὰ λόγον.

CAPUT XII.

COxæ autem valida quidem distensio & directio communis est, quæ vel manibus, vel assere, vel vectis molitione præstatur; & luxationẽ quidem quæ ad interiora fit, rotundo; quæ ad exteriora, lato vectẽ moliri decet, præcipuè verò quæ ad exteriora; quæ certè in interiorem partẽ prolapsa sunt, utribus ad eam cruris partẽ quæ in angustum tenuatur, appositis curare convenit, simulque cum distensione & crurum deligatione suspensio adhibenda, diductis paulum pedibus deinde manibus implexis quendã appensum esse oportet, qui inter dirigendum simul utraque præstet. Istaq; reponendi ratio luxationi ad anteriora & cæteris abundè convenit, minimè verò ei quæ fit in exteriora. Lignum etiam velut in humero ad manum subtentum, quibus ad interiora luxatio facta est, convenit, aliis verò minus. Deorsum autem impelles cum distentione præcipue anteriorum aut posteriorum partium, aut manu, aut pede, insidere, aut assere uti conveniet.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ια'.

ΜΗεσὶ δ' καθάπασις μὲν ἰσχυρὴ, καὶ ἡ διόρθωσις κοινὴ, ἢ χερσὶν, ἢ σφρίδι, ἢ μοχλῷ, τῷ μὲ ἔσω τροπὶδι, τῷ δ' ἔξω πλατῆ· μάλιστα δ' τὰ ἔξω, καὶ τῷ μὲ ἔσω, ἀπτῆσι ἀνεσταλμένοι ἐς ὃ ὑπαίξειεν τὸ μεσοῦ. καθάπασις δὲ, καὶ στυππίσιος σκελέων, χρεμάσεως ἀμφοτέρων ὀμφαλείποντα σμικρὸν ἐυὶ πόδας. ἔπειτα πλέξαντα σκαμμασθιῶσι ἵνα ἐν τῆ διορθώσῃ, ἀμφότερα ἅμα ποιοῦντα. καὶ ὃ ἔμπροσθεν τῶν ἰσχίων, καὶ τοῖσιν ἑτέροισι, ἥκιστα δὲ τῆ ἔξω. ἡ τὸ ξύλου ὑπόστασις ὥσπερ ὦμῳ ὑπὸ τῶν χεῖρα οἷς ἔσω, τοῖσι γὰρ ἄλλοισιν ἧσσον. κατωθαλασμὸς δὲ μετὰ ἀλάπασις, μάλιστα τῆ ἐμπεσόντων, ἢ ὀπισθεν, ἢ ποδὶ, ἢ χειρὶ ἐφίζεσθαι, ἢ σφρίδι.

CAPUT XIII.

GEnu cubiti gibbo ob succinctam & cõmodam ejus naturam benignius est, ideóq; facilius excidit & reponitur. Sæpius autem interiorẽ in partem, sed & in exteriorem & posteriorẽ prolabitur. At reconditur subitã conflexione & excalcitratione, aut si circa obvolutum fasciæ globulum in poplite positum, ut derepentè corpus in genua flectatur permiseris, idque præcipuè luxationem in posteriora restituit. Possunt quoq; quæ posteriorem in partem luxantur, moderata extensione, non secus ac cubiti gibbus, suum in locum reverti. Quæ verò in hanc vel illã partem excesserunt, conflexio, aut calcium impulsio, aut extẽsio reponit, præcipueq; hec quod posteriorem in partem excidit. At quæ moderata extensione fit restitutio, omnibus cõmunis est. Ac nisi repositio facta fuerit, neque ubi posteriorem in partem excidit, sed neq; cùm alias in partes excessit, flecti admodum queunt; femoris verò & tibiæ os anteriore parte imminuitur. Ac si interiorem in partem excidit, ii valgi magis evadunt, exterioribus autẽ partibus imminuuntur. Quòd si exteriorem in partem prolapsum est, vari magis, claudi verò minus efficiuntur. Crassiore namque ossis parte gestantur, ac interioribus partibus imminuuntur. At quibus à primo ortu, aut dum adolescunt, luxatio facta est, hi quomodo priùs dictum est se habent.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιβ'.

Γονυ δὲ ὠλενάτερον ἀπόκυρος, λεπτὸν πάν ὀστεόλιθον καὶ διφυίδιον, διὸ καὶ σκπίπτῃ κ' ἐμπίπτῃ βάον· σκπίπτῃ δὲ πλειστάκις ἔσω, ἀπὰρ καὶ ἔξω, καὶ ὀπισθεν. ἐμβολὴ δὲ, ἢ ὃν τὸ ξυγκεκαμμένον, ἢ σκλακτίσας ὀξέως. ἢ ξυνελίξας ταινίης ὅσον ἐν ἰσχίῳ θεὶς, ἀμφὶ τὸν ἰξιάφυσιν ἐς ὃ κλασιν ἀφεῖναι ὃ σῶμα, μάλιστα αὐτῆ τ' ὀπισθεν. διώσεται δὲ, ὃ καταπεπτωμένον μετρίως, ὥσπερ αἰκὼν ἐμπίπτῃ τὸ ὀπισθεν· τὸ γὰρ ἔνθα, ἢ ἔνθα, ὃν τ' συγκεκαμμένον ἢ ὃν καταπτὰς, μάλιστα δὲ αὐτὴ ὃ ὀπισθεν. ἀπὰρ γὰρ ὃν καταπτὰς μετρίως, ἢ διόρθωσις ἅπασι κοινὴ. ὧν δὲ μὴ ἐμπέσῃ, τοῖσι μὲν ὀπισθεν ξυγκάμπτειν ἐ διώσασθαι, ἀπὰρ ὀρθὲ τοῖσι ἀνθρώποισι, πάνυ π. μινύθη γ', μεσοῦ, ὃ κνήμης ὀφέον ὃ ἐμπεσόντων, ὧν γ' ἐς ὃ ἔσω, βλαισότεροι, μινύθη γ' τὸ ἔξω, ὧν γ' ἐς τὰ ἔσω, γαυσότεροι. χωλοὶ δ' ἧσαν. κατὰ δὲ παχύτερον ὀφέον ἀγάλ, μινύθη γ' τὰ ἔσω. ὃν γάρ δὲ, ἢ ἐν αὐξήσῃ, κατὰ λόγον τ' ἀρχαῖον.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιγ'.

Τὰ δὲ κατὰ τὰ σφυρὰ, καταστάσιος ἰσχυρῆς δεῖται, ἢ τῇσι χεροὶ, καταρρώσιος δὲ ἅμα, ἀμφότερα ποιήσας, κοινὸν δὲ πᾶσι, τὰ δὲ ἐν ποδὶ, ὡς τὰ ἐν χερσὶ ὑγιαίς. τὰ δὲ ἐν τῇ κνήμῃ συσκιωτεύεται, καὶ μὴ ἐκπατέηται ἐκ ἡμέης, ἐν ἐν ἐωθινῇ ὄξαρ ἀρήσεται, ἔωθεν ἄ καὶ ἐν χερσὶ. ὅσοι δὲ πηδήσαντες ἀνωθεν ἐσπεί- B ξαντο τῇ πτέρνῃ, ὥστε διαφυγεῖν τὰ ὀστέα, καὶ φλέ- βας ἐγχυμωθῆναι, καὶ νόσῳ ἀμφιβληθῆναι, ἅτερ ἡμέης, οἷα τὰ δεσπόταλα, κίνδυνος μὴ σφακελίσωσι τὸ αἰῶνα πρήσματα ἐνδυναι, ἐν ῥοικαὶ μὲν τὰ ὀστέα, τὰ δὲ νόσῳ ἀλλήλοισι κοινωνέουσι. ἐπειτα καὶ οἷσιν αὖ καταγεῖσι, ἢ ὑπὸ τεώματος οἷα ἐν κνήμῃ, ἢ μηρᾷ, νόσῳν ἀπολυθέντων, ἃ καινωνέ Τυτέοισιν. ἢ ὀξ ἄλλης κατακλίσιος ἀμβλέος ἐμβλαβῆ ἢ πτέρνη, καὶ Τυτέοισι παλιγκοτώπαλα ἐκ τιουτέων, ἔστιν ὅτε θεὸς σφα- C κελισμοῦ γλυκίσμ πυρετοὶ ἐκφοξέες, λυγιώδεες, ἐν μήδεες, γνάμης ἀπόλωλοι, ἐκχυθάνται, ἐ ἐπ φλε- βὸν αἱμορρόων πολιώσιες, ἐ καταγωνώσιος. σημεῖα δὲ παλιγκοτοπόπαν, ἵνα τὰ ἐκχυμώμαλα, καὶ τὰ μυά- σματα, καὶ τὰ ἀεὶ ἔωθεν ἐπόκλησα ἐκ ἐκφυδρα ἦ, ἢ γὰ ξυν σκληρύσματι πελιωθῇ, κίνδυνος μὴ γαγ- γλωθῆναι, ἵνα δ' ἐκπαυσέλια, ἢ ἐ πέλια μέλλῃ, ἐ κεχυ- μένα, ἢ ὑπόχλωρα, καὶ μαλακὰ, ἔωθεν ἐν πᾶσι D ἔοισι τοιούτοισιν αἰσθά. ἴσασι δὲ, ἵνα μὴ ἀπόρετοι ἔωσιν, ἐλλεβορίζειν, ἵνα ἢ μή· μὴ ἄλλα ποτὲν ὀδύνα ὀξύγλυκυ, εἰ δέοι, ἐπίδεσις δὲ, ἢ ἐξόδεσιν σύ- δεσις. ἐπὶ δὲ ἔωθεν μᾶλλον, ἔοισι φλεγμασι, ἐ οἰδήσι- σι πλέοσι, ἢ μαλθακωτέρσισι χρῆσθαι. πίσσῃς ἥκιστ, ὕδωρ πλέον ἐκφεῖ ἐνδυσιν τὰ πλεῖστα τῇ πτέρνῃ. ὃ δ' ἦμα, ὅταν ἢ ἐπίδεσις, ὡς μὴ ἐς πλὺ πτέρνιον ἀπο- πίζηται, αὐτέρω τρώματος, ἔτω εὔθετος, καρδηξὶ μὴ χρήσασθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιδ'.

Ὅταν δὲ ἐκπῇ ὁ ποὺς, ἢ μοῦνος, ἢ ξὺν τῇ ὀπι- φύσῃ, ἐκπατῆ μέλλων ἐς ὃ εἶσω, εἰ δὲ μὴ ἐμ- πέσῃ, λεπαίνεται αὐὰ χεῖνον, ἰχῶρ, καὶ μυελὸς, καὶ κνήμης ὃ αὐτὸν τῆς ὀλισθήματος, ἐμβολὴ ὡς ἢ καρ- ποῦ. καθάσις δὲ ἰσχυροτέρη, ἴσως, νόμος ἔχ δεῖν, παλιγκοτῆ ἦσαν καρποῦ, ὧν ἡσυχίῃ, διαφα μείων. ἐλαιώδεσι γὰρ, τὰ δὲ ὀν ὑγιὲς μᾶλ· ἢ ἐν αὐ- ξήσῃ, κατὰ λόγον τὸν πρότερον, ἔπειτα σμικρὸν ὠλισθηκότα ἐν ἡμέης ἔνια, οἷά τε διορθοῦσθαι, μά- λιστα δὲ ποδὸς κύλλωσις, κυλλώσιος γὰ οἰχ εἷς ὅδε ἔσπος, ἢ δὲ ἴησις Τυτέου κηρωτλατεῖν, κηρωτῇ ῥητινώδῃ, ὀδύνια συχὰ, ἢ πέλματα, ἢ μολύβδινον προσεπιδεῖν, μὴ χρωτὶ αὐάληψις, ἵνα χώματα ἐμ- πλησίτω.

CAPUT XIV.

QUæ circa malleolos luxantur, validâ inten- tione, quæ per manus aut alia hujusmodi admittetur, opus habent, ac directione quæ simul utrunque efficiat: Quod omnibus commune est. Quæ vero in pede contingunt, velut ea quæ in manu fiunt, curationē accipiunt. Quæ cum tibia cōsensionem habent, & à primo ortu excidernt, aut dum adhuc corpus augetur, luxentur, eandem quam in manu curationem habent. At quibus ex alto desilientibus in calcem innixis ossa desident, venæ subter cutem effunduntur, ac nervi cōtun- duntur: ubi hæc gravissima contigerint, periculū quidem est ne iis syderata ossa per totam vitam negotium faceſſant; obrorta siquidem ossa eva- dunt, nervi quoque cōsensione inter se consprirāt. Quibus item ex fractura vel vulnere, vel in tibia, vel femore, vel ex nervorum dissolutione qui cū his communicant, aut alioqui ex negligentiore decubitu calx denigrata fuerit, iis quoq; ex tali- bus recrudescere mala cōsueverunt. Interdum ad syderationē febres accedunt valde acutæ. singul- tuosæ, cum tremoris sensu mentem attentātes, & quæ præcipitem mortem afferunt: prætereáq; ve- narum sanguinem fundentium livores & cance- rationes. Recrudescentis morbi indicia sunt, ubi sanguis è venis sub cutem effusus, & quæ nigres- cunt, quæque his vicina duritiem aut ruborē ali- quem contraxerint: Etenim si cum duritie lives- cunt, ut nigrescant, periclitātur; quod si sublivida aut livida & mollia fuerint, & diffusa, aut ex vi- rore aliquantulùm pallida & mollia, hæc in omni- bus hujusmodi bona sunt; curatio verò, si quidem febris absit, per veratrum confert, alioqui non ex- hibendum, sed potui aqua mulsa acida (ὀξύγλυκυ vocant) si opus est, exhibenda. Deligatio quæ ar- ticulos componat, atque in his magis convenit; Ad colliſa pluribus etiam linteis & mollioribus utendum; in his minor cōpressio, & copiosa aqua convenit, plurima fasciæ parte in calcē circun je- cta. Figuratio ea sit quā deligatio requirit, ut ne in calcem expressio fiat, supra genu ducta sit, bene- que illic disposita, neque ferulæ adhibendæ.

CAPUT XV.

AT ubi pes, vel solus, cum adnato osse exces- sit, interiorem in partē magis excidit, ac nisi recōdatur, coxæ, femoris, & tibiæ pars ex adverso luxationi respondens, tēporis successū extenua- tur. Repositio eadem quæ primæ junctuæ manus debetur, contētio verò vehementior, curatio pro lege articulorum. Quod si quiescant, minus quàm in prima manus junctura morbus recrudescit, & quod quietem agunt, tenuior victus ratio imperā- da. Quæ verò à primo ortu aut dum adolescunt contigerunt, eam quæ priùs dicta est, tractationē postulant. Deinde nonnullæ ex prima origine lu- xationes, si parum elapsæ fuerint, in statum na- turalē dirigi possunt, præsertim verò ubi pes introrsùm convertitur, & varus efficitur. Neque enim id uno modo contingit. Hujus autem curationem insti- tuunt, quasi ceram fingendo partibus conformatis ceratum quod resinam accipiat adhibitum, lintea copiosa, solæ, aut plumbea lamina, non ad cu- tem alligata, ad quæ partis exceptionem, & corporis habitum accommodatum esse oportet.

CAPUT XVI.

A

CAPUT XVI.

QUod si luxata vulnerata cute extent, sinere ea præstat, ita sanè ut deprehendant, neque retro adducantur; curatio verò cerato quod picè habeat, aut spleniis vino madentibus calidis (his enim omnibus frigus nocet) instituenda, & foliis, per hyemem autem lanis sordidis. Ac neque integumenti gratiâ quicquam imponendum, neq; B deligãdum, victus ratione tenui utendum. Frigus pondus multum, compressio, vis adhibita, habitus corporis constitutus, hæc sane omnia certam habent perniciem. Mediocriter autem curati, turpiter claudi fiunt: Etenim si ista in pedibus contingant, pes contrahitur, & si qua alia in parte, idem pro ratione evenit, ossa non admodum abscedunt, parum enim nudãtur, & tenuibus circum cicatribus obducuntur; horum quæ maxima, & quæ valde supra, periculi sunt plenissima; unica verò spes salutis, si non reponantur, præterquam quæ sunt ad digitos, & ad summam manum. Ac in his ubi periculum prædixeris, ad repositionem aggredi oportet, aut primo, aut altero die; sin minus, ad decimum, quarto minimè. Repositio sit per vectiũ molitionem, curatio autem qualis in capitis ossibus, & per calida. Veratro quoq; etiam statim, deinde quibus repositio facta est, uti præstat; in reliquis probè nosse convenit, ad repositionem maximorum præcipuè & superiorum etiã celerrimas mortes consequi. Pes autẽ ubi excessit, convulsione & cãcro tentatur. Quod si repositione facta, quid hujusmodi supervenit, sola spes est, si qua restat, ut ejiciatur. Neq; enim ab his quæ laxãt, at verò ab his quæ intẽdunt, cõvulsiones fiũt. D

CAPUT XVII.

AT præcisiones quæ in articulo aut circa ossa cõtingunt, dum non superiore parte, sed ad pedem, aut prope ad manum fiant, ex his supersunt, nisi statim ferè animi defectione intereãt; iis etiã curatio quæ capiti, & per calida debetur; ex sideratione tamen carnium, tum ubi vulnera sanguinem profundẽtia constringuntur, tum ubi ossium fracturæ comprimuntur, & ex vinculis denigrantes contingunt, & quibus pars femoris & brachii excidit, ossaque & carnes decidunt, multi supersunt, cum, si qua alia, facilè tolerẽtur. Quibus igitur ossa fracta sunt, celeres quidem circum abruptiones fiunt, ossa autem qua parte nudantur, decidunt, tardius tamen; inferiores autem vulnere & cano corpore partes, cum priùs sint mortuæ, insuper auferre oportet, ea cautione adhibita, ut dolorem evites. Simul enim cum animi defectione intereunt, femoris os in hoc casu octogesimo die resolutum est. Tibia autem vigesimo die detracta fuit; tibiæ quoq; media ossa sexagesimo die resoluta sunt. In his celeriter aut tardè ut ossa decidant, mediæ compressiones in causa sunt; in cæteris verò quæ leviter tractantur, ossa quidem non decidunt, neq; in his carnes, sed summæ partes nudantur; ista autem ad curationem assumere oportet, plurima enim formidabilia magis sunt, quàm noxia; curatio lenis esto, quæ per calida & diligentẽ victus rationem instituì debet, profluetis sanguinis & frigoris periculum impendet. Ha-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ις'.

ΗΝ δὲ ἐξαρθρήσσηται, ἕλκος περιπάλλωμα ἐξέλθῃ, ἐώλυμα ἀμείνω, ὥστε δὴ μὴ ἀπαμωρέεσθαι, μηδ' ἢ ἀπομελιχίζεσθαι, ὅπως ἢ πιοσπρὴ, ἢ πολλώτατα οἰνηρῇσι σπρωσῖσιν, ἅπασι γὰρ τουτέοισι, τὸ ψυχρὸν κακὸν, καὶ φύλλοισι, χειμῶνος δὲ, ἐριείοισι ῥέμπωμβρίοισι, τῆς σκέπης εἵνεκα μὴ καταπλήσσειν, μηδὲ ὀπτιδέειν, δίαιτα λεπτὴ. ψόχος, ἄζυξος πολὺ, πίεξις, ἀναγκη, σχήματος ἕξις, ἐνδέεσθαι μὲν ὅσα ἔωθεν πρόσφορα ὀλέθρια. μετρίως δὲ θεραπεύοντες, χωλοὶ ἀγρεῦς. ἢν γὰρ ἐπὶ πόδας ἴδρυθῃ, ποιεῖ αἰσχρὰ τὰ, ἓν ἢν πῇ ἄλλῃ κῦ λόγον, ὁκόσα ἐ μάλα ἀνίστανται. μικρὰ γὰρ, ψιλοῦται, περιτιλοῦται λεπτὰς· τουτέων τὰ μέγιστα κινδυνώδεα, ἓ τὰ αἰωνώτατα· ἐλπὶς ἢ μόνη σωτηρίης, ἐὰν μὴ ἐμβεβλῇ, πλεῖστα τὰ ἐπὶ δακτύλοις, καὶ χείρεσι ἄκρῃσι. τῶτα δὲ θεραπεύεται τῇ τοὶς κινδύνοις ἐξαιρέτῳ ἐμβάλλειν, ἢ τῇ πρώτῃ, ἢ τῇ δευτέρῃ. ἢν δὲ μὴ, πρὸς τὰς δέκα, ἥκιστα πέπρωται. ἐμβολὴ δὲ οἱ μοχλίσκοι, ὅπως δὲ ὡς κεφαλὴ ὀστέων, ἓ Ἑρμῆ, ἐλεεδόρῳ ἢ ἀμάτικι, ἔπειτα ἴσιν ἐμβεβλημένοισι βέλτιον χρῆσθαι, ἢ σ' ἄλλα δὲ εἰδέναι, εἴρῃ ἐμβεβλημένων, θάνατοι δὲ μέγιστα, ἢ τὰ αἰωνώτατα μάλιστα. καὶ ἕλκεα. ποιεῖ δὲ ἐκβολὰς, σπασμοὺς, χαλέπαινα. καὶ ἢν ἐμβληθέντι ἐπιῤῥήγνυται τι τουτέων, ἐκβάλλονται ἐλπὶς, οὐ πρὸς ἄκρα ἐλπὶς, ἐ γὰρ ἀπὸ τῆῤ χαλώτων οἱ σπασμοὶ, ἀλλ' ἀπὸ τῆῤ ἐντεινόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιζ.

ΑΙ δὲ ἀποκοπαὶ ἢ ἐν ἄρθρῳ, ἢ ἐπὶ τὰ ὀστέα, μὴ αἷμα, ἀλλ' ἢ σαρξὶ τῇ ποδὶ, ἢ σαρξὶ τῇ χειρὶ ἐπὶ πλεῖστον ἐξικνέονται, ἢν μὴ αὐτίκα μάλα λειποθυμίη ἀπόλλωνται). ὅπως, ὡς κεφαλῆς θερμῆς, ἀποσφακελίσιος μᾶλλον τοι ἔρρωσθαι, ἓ ἐν πεύμασιν αἱμορῥοΐοις ἀποσφιγξθέν, ἓ ἐν ὀστέων κατάγμασι πεφθὲν, ἢ ἐν διαπύοις ἀποβλυσθὲν, ἢ οἷσι μηροῦ μέρος ἀποπίπτῃ ἢ βραχίονος, ὀστέα τε ἓ ἔρχεα ἀποπίπτουσι, πολλοὶ περιγίνονται, ὡς τάγε ἄλλα διφορώτερα. οἷσι μὲν οὖν καταγέντων ὀστέων, αἱ μὲ περῤῥήξιες ταχέως, αἱ δὲ ἢν ὀστέων ἀποπίπτουσιν, ἢ αὖ τὰ ὄστια τῆς φλιώσιος ἢ, τούτῳ ἀποπίπτουσι, βραδύτερον δέ. ὅθ' ἢ τὰ κατωτέρω τῦ πεώματος θεραπαφαιρέων, ἢ τὰ σώματος ἓ ὑμέος, πρεσθήσεις γὰρ, φυλακτέον ὀδωδὼν. ἅμα γὰρ λειποθυμίη ἀπήξεται, μηροῦ ὀστέον ἀπολυθὲν ἐκ τούτου, ὀγδοηκοστῷ. ἢ ἢ κνήμη ἀφρίξῃ, ἐνεγκαῖ, κνήμης ἢ ὀστέα τῦ μέσου, ἐξηκοστῷ ἀπολύθη. ὧν τουτέων ταχὺ ἢ βραδέως αἱ πίεξιες αἱ ἰσχιακαὶ, τὰ δ' ἄλλα ὅσα ἰσχυαίνει. τὰ μὲ ὀστέα οὐκ ἀποπίπτῃ, σὰρξ φλεγμονὴ ἐπιγένηται. ἀλλ' ἀποπλείσιον προσδέχεσθαι τῶτα χρή. τά γε γὰρ σπλῆνα φοβερώτερα, ἢ καῦμα, ἢ ὅπως θερμὰ, θερμὰ διάτη ἀκριβῶς, κίνδυνος αἱμορῥαγιῶν, ψύχεος, σήματα ἢ, ὡς

μὴ ἀπάῤῥοπα. ἔπειτα ἀναστόμωσις πύου ἔξ ἴσου, ἢ ὅσα ξυμφέρῃ ἐπὶ τοῖσι τιτρώσκουσι, καὶ ἐπὶ τοῖσι μυασμοῖσιν, αἱμορῥαγίαι, δυσεντερίαι. ταῦτα κρίσιες λαοῖσι μὲν, ὀλιγήμασι δέ, οὐκ ἀσήμοισι ἢ πάνυ πυρετώδεες, οὐδὲ πανεκλητέον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιη'.

Ὑβωσις, ἢ μὲν εἶσω, ἐπιπάγεται, οὖρων κρίσιος, ἀναρκώσιος. τὰ δὲ ἔξω τιτθίων, ἀσπάζεται τὰ πλεῖστα, πολὺ μᾶλλον, ἢ ὅσα σιαλέεται μὴ ὀξέως. ἀυτὰ ἐν ἐωϑῶσι, κρίσιν ποιησάμενα, κρίνει ἢ ἐπὶ πλέον τοῦ σώματος ἐπιφέρεται, ἢ ἐν ἐπικρίσιος ἐόντα. οἷς πλευρὴ καταλίσαι μὲν ὀλίγα πυρετώδεες, ἢ αἵματος πτύσιος, ἢ σφακελισμοῦ, ὧν τε μία, ὧν τε πλείοις, μὴ καταλίσαι ἢ, ἓ ἴησις φαύλη, μὴ κινεῖσϑαι. ὧν ἀπύρετος εἰη ἐπίδεσις, ὡς νόμος. ἢ δὲ πώρωσις, ἐν εἴκοσιν ἡμέρῃσι, μᾶλλον ἧσσον. ὧν δ' ἀμφίφλαδη, φυματίαι, ἐπιχώδεες, ἢ ἔμμοποι, ἢ πλευρὸς ἐσφακέλισται, ἐπὶ τὸ πλεῖστον τούτοισι. τὰ δ' ἀπὸ καταπλάσιος ἧσσον δύσλυτα ἐξιϑιώεται. χαλεπώτερα ἢ τὰ ἀδῶ φρενῶν ἐξιϑιώεσϑαι. οἷσι ἢ παρὼν ὁ συμπεσὼν, ἀλλ' ἢ σκῦμ, ἢ χεῖρες, ἓ περφλὴ, νυξημερίοισιν ὕδασι, ἐπιχρῆσϑαι μὲν τῇ νούσῳ ῥύεται, αὐτὸ χρόνον δ' ἐπιμηκύνεται, δ' ὥσπερ ἢ τοῖσι νεωτέροισιν, ἧσσον ἢ κακοήθης, ἐστὶ δὲ ὁ ἐμφορὺς ὧδε ἔχων οἷον, ὑπέρκαυσε ἓ πιμελὰς πεπάνϑαι, ὀλίγοι ἢ τούτων, ἐπὶ ἐξίκοντα ἔτεα ἐοίωσϑαι, ἀπαρ ἢ ἐς τὰ πολλὰ, ἀφεψήμασι χρῆ. σταφὶς ἢ πὰ ἓ χρίματι ἐν οἴνῳ αὐ καταχέωσι, ἓ ἐλαιηρὸν ἀναγωγίας. πολλοὶ ἢ ἓ αἷμα ἐπίδυσιν, ἓ ἔμπυοι ἐγίνοντο, ἢ ἢ μηδὲν, ἴησις, ἐπίδεσις ὡς νόμος ἑκάστης τῶν τοιούτων ἀτρεκέως. ἔπειτα ἀπαλλοίειν ἡσυχίη, σιγῇ, ἐρήμαται, χιλίη, ἀφεψήσιμα. ἀπαρ οἷς αὐ αἷμα, αὐαλεώτερα τῇ καταγινομένων, ἢ φιλυποτροφώτερα χρόνοισιν. οἷσι ἢ καταλείπεται μυξώδεες, ἐπομμυκηκέ. ἐν πόνοισιν, ἴησις, καῦσις, τοῖσι μὲν, ἀπ' ὀφϑαλμῶν ἐφέρ, μὴ αὐτὰ δέ. διὰ ἢ μεταξὺ, μὴ ἀφῖναι, μὴ ἢ ἐπιπλῆς σφακελισμὸς, ἢ τὰ ἐμπιστὰ πιεσϑῆναι. ἐφίσταται ἀπάντα τὰ ἐπιοιόντα ἑξαπάλ. λόγοις δ' ἐ μὴ βράσματα, πέμματα, ἁλίπος, ψύχος, ἔρημα, ὅπ ἢ φαρμακα, τὰ μὲν ξηρὰ, τὰ ἢ ὑγρὰ, ἓ ἢ πυῤῥὰ, τὰ ἢ μέλανα, τὰ ἢ λευκὰ, τὰ ἢ ϑρυφὰ, ἐπὶ ἕλκη ἴσα ἓ διαιταῖ.

bitus corporis ut ne acclivis sit, deinde, ut pus subsistat, æqualis, aut quicunq; talibus, iisque quæ denigrãtur, accõmodatus existit; sãguinis profluvia ac cruentæ dejectiones, circa judicationẽ largæ quidẽ, sed paucorum dierum his contingunt; neque verò hi cibos aversantur, neq; admodum febribus corripiuntur, neq; quicquã vacuandum.

CAPUT XVIII.

QUæ interiorem in partem sit vertebrarum perversio, quod ad urinæ suppressionem & stupore attinet, lethalis est; quæ vero exteriorem in partem incurvantem, eorum plurima minus sunt noxia, quàm quæ concutiendo non excesseruntquod illa in sese morbi discrimen recipiãt, hæc vero in magnam corporis partem glisc ant, & in præcipuis partibus eveniant. quale quid in costis cernitur, quæ fractæ paucæ quidẽ febre, & sãguinis puro, ostisque vitio tentãtur, sive una, sive plures fractæ sint, curatioque simplex convenit absq; inedia, si febris absit, deligatio quoq; pro lege fracturarum; callus vero viginti diebus, quod laxum os sit, inducitur. At circumcirca contusis costis, tuberculosi & tussiculosi evadunt, ac ea quæ per linamenta fit curatione opus habent, costaq; sideratione tentãtur, ad unamquamq; enim costã nervi ab omnibus partibus ducuntur: at quæ ex casu in gibbum incurvãtur, ea minus direct ũ agi possunt, verùm ægrius diriguntur quæ sunt supra septum transversum. Quibus quoq; à puero id cõtingat, ea non augentur, sed vel crura, vel manus, vel caput; adultis si fiat statim quidem à morbo liberat, successu tamen temporis per eandem quæ junioribus sui significationem edit, minus tamen malignè habent; ac facilè tolerant quibus corpus carnosum & pingue redditur, horum tamen pauci ad sexagesimum annum vitam produxerunt. Sed & vertebræ in obliquum introquentur, ad id etiã conferunt habitus in quos decumbunt, de quibus prænotiones fiunt. Multi vero etiam sanguinem expuerunt, suppuratiq; exiterunt. Quibus curatio diligens instituenda, & deligatio pro more. Victus ratio primis diebus exquisita esse debet, deinde plenior, quies, silentium imperandum, habitus corporis accõmodandus, alvus subducenda, venere abstinendum; sed & quibus sanguis non expuitur, ii dolorem magis sentiunt, temporeque recidivas potiùs pati solent, quam quibus costa perfracta est; at quibus mucosum quiddam relinquitur, id doloris sui memoriam cõmoveat; curatio ustione perficitur, si in quibusdã quidem ab osse ad os usq; candens ferramentum demittas, ipsum autem nõ attingas: quod si in intermediis costis fuerit, non in ulteriorem partem penetrandum, neq; in summo adurendum. Alioqui sideratio sequetur, & curatio per linamenta expe- F rianda, de quibus dicentur omnia quæ intro subire, aut sub usum cadere oportet. Verbis verò non satis explicari possunt, neque cibaria, potiones, calor, frigus, corporis habitus; tum quod medicamenta partim quidem sicca, partim vero humida, quædam etiam fulva, quædam nigra, quædam vero etiam alba, nonnulla quoque acerba, eaque hoc modo adhibita, cum victus ratione ulceris curationem faciunt.

A

CAPUT XIX.

REponendi & dirigendi quædã lex est, tum quæ per vectis molitionem instituitur, tum per cuneolum; suppositus quidem asellus abducere, vectis vero adducere solet. Quæ autem reponenda aut dirigenda sunt, ea extensione facta, in ea figura in qua unumquodque supra sinum suum sublime attolletur, adurgenda. Quod vero excessit, supra id unde excessit protrudendo; istud autem manibus, aut appensione, aut asellis, aut ad aliquid injectis vinculis præstatur; manibus igitur ad partes utimur, primam vero manus junctură & cubiti gibbum adurgere satis est. Eam quidẽ quæ est, ad manuum juncturam rectà ad cubiti gibbũ: cubiti autem gibbum eo habitu, ut ad brachium rectum angulum efficiat, qualẽ in brachio, quod manui subtenditur, reddit; in quibus vero pedis aut manns digitos, in manûs junctura, aut spinæ ex gibbo inclinatione, quod excessîit intro cogere, & adurgendo cõpellere convenit, in reliquis quidẽ propulsiones quæ manibus fiunt, abunde sunt. C Eminentia vero supra aliquid collocata, calce aut sublimiore patinæ parte in suam sedem propellere oportet, ita ut qua extant, mollis globulus accommodate supponatur; altera autem ex parte peritus aliquis retro & deorsum protrudat, sive interiorem, sive exteriorem in partem prolapsa sint. Quæ in obliquum inclinant, partim protrudere, partim retrotrudere utrinque & ex altera parte oportet. At spinæ ex gibbo inclinationes, quæ quidem interiorem in partem fiunt, neque sternutamento, neque tussi, neque flatu immisso, neque cucurbitula restituuntur, verùm aliqua D distensione opus est: In errorem autem inducuntur, quod, velut aliquando fractis vertebris contingit, etiam spinæ introrsùm inclinationes præ dolore intro luxationem feciſſe videantur. Hæc vero celeriter & facilè coalescunt; quæ exteriorẽ in partem incurvantur, partim quidem quæ supra sunt, in pedes distensio, partim vero quæ infra contrario modo facta restituit; impulsio vero cũ distensione, aut incidendo, aut pede, aut assere fieri debet, quæ in hanc vel illam partem obliquantur, si quæ admoveatur distensio, ac præterea corporis habitus adhibita victus ratione, restituit. E

CAPUT XX.

QUæ ad usum sunt accommodata, ea omnia lata, blanda, specie valida esse oportet; neq; linea ante convoluta esse debent, præparata tamen ante, quam vis adhibeatur, omnia, moderata tum longitudine, tum latitudine, cũ crassitudine; velut in femoris distensione, quod est ad malleolum & supra genu deligari debet, & pet hæc quidem eodem distẽsio fieri; juxta lumbos autem & circa axillas, & ad interfœmineum, & femur, F vincula injici debent, ac media sui parte, partim quidem ad pectus, partim vero ad dorsum tendere; hæc vero ad id quod subter est, quo omnia extenduntur deliganda, sive ad pistillares fustes, sive ad asellum: in lecto igitur si istud moliare, hæc quidem lecti fulcra ad januæ limen offirmare oportet, ad altera vero lignum validùm transversum objicere, pistillaribus autẽ fustibus qui supra

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ θ'.

ΝΟμος ἐμβολῆς καὶ ἐξορθώσιος, νόμος μοχλὸς, σφίγγισις, τάσσονος μὲν ἀναγκαῖον. μοχλὸς δὲ προσφέρειν. τὰ δ' ἐμβαλλόμενα, ἢ ἐξορθωτέα ἀφαναγκάσαι δίκτεινόντα. ἐν ᾧ δ' ἂν ἕκαστα σχήματι μέλλῃ ἐπανορθοῦσθαι. ὃ δ' ἐκβεβὼς ἄνωθεν τούτου ὧδεν ὀξίσθω τῶτο δ' ἢ χερσὶν, ἢ κρεμασμῷ, ἢ ὄνοισι, ἢ σφίγγι. χερσὶ μὲν οὖν, ὀρθῶς κὴ μέρεα, καρπὸν δ' καὶ ἀγκῶνα ἀνάγκη ἀφαναγκάζειν· καρπὸν μὲν ἐς ἰσὸν ἀγκῶνος, ἀγκῶνα δ', ἐγγώνιον ὡσὲς βραχίονα ἔχοντα. οἷον πρὸς τὸν βραχίονα, ὃ ἐπὶ τὸ τῶν χείρεα ἐπιστρεπόμενον, ἐν οἷσι δ' δακτύλοις ποδὸς, χειρὸς, καρποῦ, ὑφώματος, ὃ ἔξω ἀφαναγκασθὲν δεῖ καὶ κατεναγκάσαι. τὰ μὲν ἄλλα ἐπὶ χειρὸς αἱ ἀφαναγκάσιες ἰκμαί· κατεναγκάσαι δ' ἐς ἔδρην, καθέρπη ἢ ἥναρι ὅτι λίθος· ὥστε κὴ μὴ ὃ ὀξέχον, ἐπισκέπτεσθαι ὄγκον σύμμετρον μαλθακόν. χρὴ δ' ὃ ἕτερον, μίσωρ ἐπὶ δὸν χρὴ ὠθεῖν ὁπίσω καὶ κάτω, ἢν τε ἔσω, ἢν τε ἔξω ἐκπεπτώκῃ. τὰ δ' ὀπὶ πλαγίων, ὃ μὲν ἀπωθεῖν, τὰ δ' αὐτωθεῖν ὁπίσω ἀμφοτέρωθεν, καὶ ὃ ἕτερον. τὰ δ' ὑφώματα τὰ μὲν ἔσω, ὅτε πλαρωῖ, ὅτε βηχὶ, ὅτε φύσις ἐπέσῃ, ὅτε σικῶν, δεῖ δὲ ἢ καπάτισιν, ἢ δ' ἀπάτη, ὅτι οἷόν τί ποτε καταγλύπτων τῆς κοιλίης, ἢ τὰ λορδώματα ἀφ' τῶν ὀδωδῶν ἐνδεῖ ἔσω ὀλιοσηκέναι. ταῦτα δὲ ἐπιγίνεται, καὶ ῥᾴδιον. ἢ δ' ἔξω, καπάτησις, τὰ μὲν ἄνω ἐπὶ πόδας, τὰ δ' κάτω, ἐναντία. κατεναγκάσις δὲ, συνκαπάτησις, ἢ ἕδρη, ἢ ποδὶ, ἢ σφυδὶ. ἢ δ' ἔνθα, ἢ ἔνθα, εἴ τις καπάπατης, καὶ ἐπὶ ἢ σχήματα ἐν τῇ ἀφέτῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κ'.

ΤΑ ἀρθρωτὰ πρὸτα ἔδι πλαγία, μεσοπνέα, ἰσομεγὲ ἐόδη. μὴ δὲι ῥάκεσι περιπεπλίχθαι ἐσκυδαλάθῃ πελὶ ἢ ἐν τῆσιν αἰάγκῃσι. πρῶτα συμμεμετρημένους, τὰ μήκεα, καὶ ὕψεα, καὶ βύρεα· ἀφάπασι, οἷς μηδὲν ὃ πρὸς σφυδὶ δεδέσθαι, καὶ ἀνὼ τῶ γουάπος. ταῦτα μὲν ἐς ὃ αὐτὸ πίνοντα. πρὸς δὲ ἰξυὶ, καὶ πρὸι μηρῶν, καὶ κατὰ ἀξύνεον, ἐς μασχὴ, ἐς μαπὶ τὰς ἀζυγὰς. ὃ μὲν ὃ σῆθος, ὃ δ' ὄπι τῶν πίνοντα· ταῦτα δ' ἐς ὃ ὑπὸ ἄπονται πινόντων προσδέδηται, ἢ πρὸς ὑποφοδέα, ἢ πρὸς ὄνον. ὅπι μὲν οὖν κλίνης πιέοντι, τῦτο μὲν τῆι πρὸς τὸν ἐδὲν χρὴ ἐρᾶσαι, πρὸς ἢ ὃ ἕτερον, ξύλον ἰσομεγὲ πλάγιον παραβεβλῆσθαι, τὰ δὲ ὕπερθεν ὑποφοδέα πρὸς ταῦ-

πα αὐτησελίζοντα ἀξιοτίνειν, ἢ πλίνθους κατορύξας, ἢ κλίμακα ἀξιοῦντα, ἀμφοτέρωθεν ὠτείειν· ὃ ἢ κοινὸν σανὶς ἐξάπηχυς, ὕψος διπήχης, πάχος τριδακτύλου, ἔχουσα ὄτους δύο τραπεζοειδεῖς, ἔνθεν καὶ ἔνθεν. ἔχουσα δὲ καὶ μέσην σχισιν ξυμμέτρως, ἐξ ὧν κλιμακτῆρες πηχυαῖοι, ἐς τὸν ὑπόστασον ἐκ ξύλου, ὥσπερ τὰς κατώμφ, κεκεγλυφοὺς ἢ, ὥσπερ λίνοιοι λείας ἔχειν, τετραδακτύλους ὕψος καὶ βάθος, καὶ ἀξιοῦσιν ἐσοῦτον, ὅσον ἐωτῆ τῇ μοχλοῦτι ἐς ὕβρωσιν. ἐν μέσῳ ἢ τετράγωνον κεκεγλυφὼς, ὅθεν σχίσιν ἔχῃ, ὃς ἐκδὲ ἐξίνεον ἐὼν, ἐξερέπειν τε κωλύσιεν, ὅ, τε ὑποχαλασθεὶς ὑπομοχλοῦτ. χρὴ ἢ τὴς σανίδος, ἢ ἐν ᾧ πίσσῃ ὃ ἄκρον κεκεγλυμθὸν τι ἐχούσης τὸ ξύλου, ὥσπ ὃ ἄκρον, ἐπὶ ἢ ὑπτιον κατεμαγκάζειν, ὑποπόδιτα μεγάλα ὑνος σύμμετα.

A

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κα'.

Οἷσιν ὀτέον ἀπὸ ὑπερώης ἀπῆλθε, μέση ἴζει ἡ ἰὶς ἐυτείσιον. οἱ ἢ φλώμβροι κεφαλὴ αὖθ ἥκεος, ἢ πσσὸν, ἢ κεκξαστος, ἢ πτέρυμτος, ἐυτέων ἐνίοισι τὸ δριμέα ἔρχεται ἀπὸ κεφαλῆς καὶ τὰς φαρύγκας, καὶ ἀπὸ πεώματος ἐν τῇ κεφαλῇ. καὶ ἐς ὃ ἤπαρ, καὶ ἐς ὃ μεσέν, σπειῖα ὠξαγλυμμάτων καὶ σκπωμάτων, καὶ ἢ, ὃ ὅπως, καὶ ὅσον ἀξιαφέρει ταῦτα θεὸς ἄλλησ. καὶ οἷσιν ἡ κατύλη πρέαγε, καὶ οἷσι νθυλον ἀπεπάδη, ὃ οἷσιν ὑπόφισις ἀπεαγε, καὶ οἷσι, καὶ ὡς, καὶ ἐν ἢ δύο ὄδῃ, ὑπὸ ἐυτέοισι κίνδυνοι, ὑγιέες οἷσι κακὰ, ὅτε κακώσεις ἀνάπυο, ὑγιείας ἀτοφήσας, καὶ ὃ ἐμβολητὸς, ἢ χειεσίη, καὶ ὅτε, ἢ ἃ ὃ, ἢ ὅτε ἢ. ὑπὸ ἐυτέοισιν ἢ σιέες, κίνδυνοι οἷα καὶ ὅτε χειεσίη. ὃ τὰ ὀν ἰγιείης, ἔξαρθρα, τὰ αὐξαιόλια, τὰ ἠυξημθύα, καὶ ὅ, ἃ ἄλσον, καὶ ὅ, ἃ βεβύτεεον, ἢ ὅ, ἃ χαλὸν, καὶ ὡς, ὃ ὀξὺ ὠν. ἢ ἐξὶ ἃ, ἢ ὅτι μυυδείη, ἢ ἦ, ὃ ὡς, ὃ οἷσιν ἔοσον· ἢ ὅτι τὸ κεκλῶτα, ἄλσον ἢ βεβύτεεον φυόμθα, ἢ αἱ ἀξιτροφαὶ, καὶ ὑπιπρώσιες γίνονται, ὃ ἄκρ ἐυτέων οἷσιν ἥκεα αὐτικα, ἢ ὄφεον γίνονται, οἷσι καὶ ὀφέα κεκλῶσι, μείω, οἷσιν ὄ, οἷσι κατακλῶτε ὀξέως, ὃ ἦ ὀξίχρ μᾶλλον, οἷσιν σκλαῖτα, ἢ ἀξόρα ὀξίχρα παχύτητ. ἢ δ' ἃ, ἐν οἷσιν ὁράσιν, ἐν οἷσι ἀξιτροοωῦτα, ἀμφὶ τὰ παθήμτα, ἀμφὶ τὸ ἀναπτύμτο, νόμοιτι τῖσι νομίμοσι. ὧδε ὑπιδέσιος, παεασκιὴ, πρόεξις, καθέσις, ὑξόρθωσις, ἀάτειμλις, ὑπίδεσις, ἀνάλημλις, θέσις, ζήμα, χρόνοι, δίαιτα, τὰ χρωνότατα τέχνα φύεται· τὰ δ' ἐναντία, ἐναντίας. Ἀμφιτροφαὶ, οἱ κυρτοὶ, ἄζυγοι, ἀνθυγοι. ὃ ἐμπεσὼν ὸς ποσπατάτα, ἢ ὃ σκπεσὸν ἔσω, τὸ χαλεῖον ἃ ὀξέπεσε. ὑδρωπ, τὸ μὴν ἐν κοιλίσ, ὃ ἐν πλάδι ὑπιδυτικὸ. τὸ ἢ μὴ ἦσον. ἐξίσιν ἢ αὖ σκπέσῃ, ἢ ἐμπέσῃ τέχνα. πυρετοφύσιν μὲν ἐμβαλεῖν, μηδὲ τεταρταῖα, πεμπταῖα ἤκιστα ἀγκῶνα, ὃ τὸ παρκοιδια πάντα, ὡς τέχνα ἀρίστα, τὸ φλεγμονὴν

C

D

E

F

sunt, ad hæc obnixis, distensionem facere sex cubitorum, latitudinis bicubitalis, crassitudinis dodrantalis, duos humiles asellos hinc & inde habens; in medio quoq; columellas habeat, in quas velut scalæ gradus expoliti infiguntur, quæque ad subsistendum moderata ad lignum magnitudine, se habeant, velut in demisso humero contingit. Cava quoque lævia exsculpta veluti quosdã alveos habere oportet, quatuor digitorum latitudine & altitudine, tantumque inter se distare, quantum ad directionẽ, in ipsa per vectem molitione, satis esse videatur; in medio vero cavum in quadratam figuram exsculptum esse debet, in quod columella immittatur, quæ juxta interfœmineum posita, desluere corpus vetet, quando aliquanto laxior immissa, molitiem quandam faciet; oportet autem tabellæ lignæ, aut quæ summum in pariete quodammodo insculptum habeat, extremùm protrudere, & in alteram partem vim pellere, supposito molli aliquo quod conveniat.

CAPUT XXI.

QUibus ex palato os discessit, iis medius nasus desidit; quibus vero caput circa ulcus colliditur, aut reliqua incidente, aut frangente, aut apprimente, eorum nonnullis ex capite in fauces acria veniunt, & ex capitis vulnere, ac ad jecur & femur partium, ubi alia super aliam effertur, & luxationem fecerunt, notæ redundant, & quatenus quaque ratione, quantumque inter se differant considerandum. Quibus quoq; acetabulum perruptũ est, & quibus nervus aliquis divellitur, & quibus os adnatum perfractum, tum quibus & quanam ratione unum etiã, aut duo (in quibus os geminum est) & quænam eos pericula circũstent, aut spes affulgeat, quibus desperatio, & quando tristis exitus impendet, aut certa salus imminet, & quænã repositionem aut manus tractationem, & quando postulent, & quænã minimè, aut quando non. In his tum spes, tum pericula prædicenda, tũ qualia & quando sub manus tractationem veniãt spectanda; tum quæ à primo ortu luxata adhuc incrementum accipiunt, aut jam acceperunt, & quodnam citiùs, & quodnã tardiùs, quodq; claudum & quanam ratione, quodq; minimè existat; tum quam ob causſam & quodnam imminutionẽ sentiat, & quanam parte, & quonã modo, ac quibus ista minus contingit. Est etiam animadvertẽdum quod fracta citiùs aut tardiùs coalescunt, aut perversiones & ossium ferruminationes fiunt, eorumq; curationes, quibus ulcera statim, aut quibus postea contingunt, quibus etiam ossa fracta minora evadunt, quibus minimè, quibus fracta cute emineant & quanã parte magis extant, quibus loco emoti aut exerti articuli compingantur, quasnã ob causas in quibus sensui patent, in quibus mentis agitatione comprehenduntur. Ad affectiones & curationes spectant quæ legitimis de deligatione præceptis continentur, præparatio, exhibitio, distensio, directio, frictio, deligatio, suspensio, collocatio, habitus, temporum & victus ratio. Quæ laxa sunt citissimè coalescunt, cõtra vero quæ contrario se habent modo; in perversionibus incurvi fiunt, carne privantur & nervis: quod repositum est longiùs multo locum unde excessit, superabit, quàm quod loco motum est. Nervi qui in motu sunt & loco humore flaccessente, ii facilè cedunt; qui vero non, minus: optimum ubi quid

excidit, citissimè reponi. Si febris occupaverit, nõ tentanda repositio, neq; quarto die, minimè vero cubiti gibbum quinto die: quæcunq; etiam torpidum habent sensum, ubi inflammatio remiserit, quamcitissimè reponere optimũ; divulsa in nervis aut cartilaginibus, aut adnato osse, aut dissidentia circa junctu ras, in pristinum statum restitui nequeunt, sed in plerisq; celeriter callum cõtrahunt, usus autem servatur. Partes extremæ facilè excidunt; quæ facilè excidunt, minimè inflãmatione tentantur; quæ verò minimè incalescũt, iis, si diligens curatio non adhibeatur, maximè rursùs excidũt. Extensio eo habitu quo maximè superattollẽtur, fieri debet, natura & loco in consideratione adhibito: quapparte excesserunt, directio fiat, rectrò recta & in obliquum, propellẽda autem celeri revulsione adhibitâ; jam verò citò revellere per circumactionem licet. Quæ frequẽtissimè excidunt, nullo negotio reponũtur; in causa est nervorũ aut ossium solutio, nervorum quidẽ longitudinis ant incrementi, ossiũ verò, acetabuli æquabilitas, capitis lævitas. Cõsuetudo usum facit; in causa quoq; est corporis dispositio & habitus, & ætas, & mucus qui sine inflãmatione subest.

CAPUT XXII.

QUibus ulcera statim facta sunt, aut ossibus cute extantibus, aut postea ex pruritu aut asperitate, ea quidem ubi sensoris, confestim solvito, ulceri cerato picato imposito, deligatoq; fasciæ initio super vulnus injecto, ac in reliquis perinde te gerito ac si ea parte læsio nulla existeret; hoc namq; modo ea pars maximè extenuabitur, & citissimè circumabrupta excidet, & repurgata ulcera celerrimè coalescent. Ferulæ verò neq; ad ipsum ulcus admovendę, neque apprimendæ; & in quibus non magna ossa absunt, ita se gerendũ, & in quibus magna ossa absunt, & cùm multa suppuratio adsit, non amplius ista neque eodem modo facienda, sed nudatur pars recrementorum quæ moram traxerunt. At quæcunque magna ossa cute eminent, iis, sive reponantur, sive non, deligatio quidem non convenit, sed distensio. Orbes conficiuntur quales compedes, quorũ unus quidem juxta malleolum, alter ad genu in crure adaptetur. Hi lati, leves & validi sunto, circulos habentes: virgæ autem corneæ eam convenientem, tum magnitudinem, tum crassitudinem habeant, ut distẽsionem moliantur: habenas verò utrinque in extremis finibus habeant, quibus ad annulos alligentur, ita ut extremi fines orbibus innixi vim adhibeant. Curationem perficiunt ceratum picatum calidum, habitus corporis, pedis & coxendicis positio, exquisita victũs ratio: quæ supereminent ossa, eodem aut postero die reponito, quatto aut quinto die minimè, sed ubi gracilia evaserint: Repositio verò per vectiũ molitionẽ facienda est, aut ossis quod reponitur, si firmamentum non habeat, impedimenta præcidenda: quinetiam nudata ossa decident, & breviora membra evadent. At articuli partim quidem magis, partim vero minus luxantur, & qui quidem minus, facilè reconduntur: quibusdam quoque majora tum ossium, tum nervorum, & articulorum ac carnium vitia contingunt. Fémur autem & brachium quamsimili inter se modo excidunt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κβ.

ΟΙσιν ἕλκεα ἐγλήσῃ, ἢ αὐτίκα, ἢ ὀστέων ὀξιζόντων, ἢ ἐπιξήρῳ, ἢ κνησμῷ, ἢ τρηχυσμῷ. Τοῦτο μὲν δὴ ἄοιδη, διῆξαι λύσαι, ὅκωσιν ἐπὶ ὃ ἕλκος ἐπιδεῖς, ἐπιδεῖν ὡς ἐπὶ ὃ ἕλκος, ποιέοντα τὼ ἐρεθισμὼ βεπόθυιες, καὶ τ' ἄλλα ὡς ἐν τούτῳ τῷ σπάνεος ἐόντος. ὅπω γὰρ αὖ ὃ ἰσχόωτο, καὶ σκυτάλης ὁμαλότης, κεφαλῆς φθαρκρότης. Ὃ ἔσῃ τείρων ποιέῃ, αὐτίη, καὶ ἀρέσῃ, καὶ ἕξις, ἔ ἰλικίη, ὃ τ' ἀνώμαλον ἀφλίσμασιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κβ.

ΟΙσιν ἕλκεα ἐγλήσῃ, ἢ αὐτίκα, ἢ ὀστέων ὀξιζόντων, ἢ ἐπιξήρῳ, ἢ κνησμῷ, ἢ τρηχυσμῷ. Τοῦτο μὲν δὴ ἄοιδη, διῆξαι λύσαι, ὅκωσιν ἐπὶ ὃ ἕλκος ἐπιδεῖς, ἐπιδεῖν ὡς ἐπὶ ὃ ἕλκος, ποιέοντα τὼ ἐρεθισμὼ βεπόθυιες, καὶ τ' ἄλλα ὡς ἐν τούτῳ τῷ σπάνεος ἐόντος. ὅπω γὰρ αὖ ὃ ἰσχόωτο, καὶ σκυτάλης ὁμαλότης, κεφαλῆς φθαρκρότης. Ὃ ἔσῃ τείρων ποιέῃ, αὐτίη, καὶ ἀρέσῃ, καὶ ἕξις, ἔ ἰλικίη, ὃ τ' ἀνώμαλον ἀφλίσμασιν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΠΕΡΙ ΕΓΚΑΤΑΤΟΜΗΣ ΕΜΒΡΥΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ.

HIPPOCRATIS
DE FOETVS IN VTERO MORTVI EXECTIONE
LIBER.

A Ει ὴ τῦ μὴ κῦ ἔσπιν κύησις μύου, ἀλλ' ἐγκατετεμομένων, ὥπως· πρῶτον μὲ ὅτι τ γυναῖκα στρόβα ὑπεδλῆν, καθίζωσον ὑμώτερον τ μαζῶν, ἓ τ κεφαλὴν κλινικὴν τῇ σωδένι, ὅκως μὴ ὁρᾶσα φοβῆται, ἴ, π αὖ πύησις. ἢν δὲ ἐξίῃ τ χεῖρα ὃ ἐμβρυον, πρὸς πλάγιον προσκέπτεσον, ἢ τῆς χειρὸς ὑπλαβέσθαι, πρὸς αὐτὸν ἔξω ὑπαγαγεῖν ὡς μάλιστα, προδιδόναι ἢ ἢ τ βραχίονα, ἢ ὑπολιλάσας αὐτῦ ὃ ὠρέον, ἰχθύλω ἀρίδησον περὶ ἰνὶ δακτύλοις τ χειρὸς ἰνὶ ὀύο, ὅκως μὴ ὑπλιδάνοι ἡ ἰχὼς, μὴ δὲ ῥαγῇ, τ ὦμον ἀφιχώρηστον, ἓ ἄφλις κῦ ὃ ἀγκών. ἐπειτα τ κεφαλὴν κῦ φύσιν πρῶτας, ὑπαγειν ἔξω τ κεφαλὴν τ ἐμβρύυ· τοῦ δὲ δακτύλῳ ὃ ἐμβρυον εἴσω ἀπῶσαι, ἢ μαχαιρίῳ λῦσ τ πλευρέων, ἢ ἀξῶ τ κληῖδες, ὅκως τ φύσ ἀρῇ, ἓ ξυμπέσῃ ὃ ἐμβρυον, ἢ ἢ ἔξοδος αὐτέω ὑπερτερη ἦ. τ ἢ κεφαλὴν, ἢν μὴ δυνάται κῦ φύσιν ἔξω ὦσαι. ἢν ἢ μὴ ξυμβαίνῃ· ἢ ὅτως ὑπαγαγεῖν ἔξω ὃ ἐμβρυον. ἔπειτα ὃ θερμῶ πολλῷ καταχέας, ἓ ἀλείψας ὑγρῷ, καπειδᾶν κυλδύῳ ἑπτὰν αξαστρ τῶ πόδε, ἢ μισπάσας οἴνου γλυκέος κεράσας, ὑλοβόησον, ἢ λοῦσον. ἀλλὰ μὴν καὶ ῥητίνην μίξας ὀμφακίνας, μίξας τῷ οἴνῳ, ὀνδύαι πιεῖν, τὰ δὲ ἄλλα θεραπεύειν ὥσπερ λέγω κῦ ἓ εἰρημένα, ὅταν ἢ τῇ πικτύσῃ γυναικὶ πλάσιον προσκέπτεσθαι ὃ ἐμβρυον, γνῶ ἢ ὁκότερα τρέφῃ ὃ ἔσιόνδε, ἢ ὁ ὀμφαλὸς περὶ τ πραχήλων περιειλεται), ἢ ὑπὸρ τ ἴξεδον τ ἐμβρύυ, καὶ ἐς ὃ ἰσχίον ἐπειδυόμη τ κεφαλὴ, καὶ ἡ χεὶρ ὡς ὑπτιοπολὺ ἔξω γῇ. ἢν μὲν οὖν ἰδὼν πεφυκὸς, ἔξω γῇ), τοῦτο προσημαίνει· ἦσι ἢ μὲν ἔξω ἡ χεὶρ τῦ ἐμβρύυ, ὡς ὑπτιοπολὺ ζῇ ὃ ἐμβρυον, κίνδυνος δὲ ἢ ὕπος, ἐνιαι δὲ ἓ τῷ λόχια πρὸ τῦ ἐμβρύυ ἀφιᾶσιν, ἀναγκαῖον δὲ γινώσκειν ἓ τ ὠδῖνα ξυνεχῆ ἢ διάπονον, ὅταν δὲ τὰ λόχια μὲν προ-

B E fœtibus qui non convenienter in utero geſtantur, ſed intro excisi educuntur, ſic ſtatuo. Imprimis injecto in mulierem tenui linteo & ſupra mammas præcincto, caput etiam linteo velandum eſt, ne, ſi quod facturus es videat, perterreatur. Si fœtus igitur in obliquum prolapſus, manum eduxerit, eam apprehenſam, ut quammaxime foras educas conandum: Brachio verò excoriato, ejuſque oſſe denudato, ſquatinæ marinæ pellem aridam circum duos manûs digitos obligato, ut ne caro ſua lubricitate elabatur. Poſt hæc autem detracta circa humerum carne, ipſum juxta articulum eximito. Deinde fœtûs caput naturaliter protruſum, foras educito, fœtum verò intro digito retrudito, vel ſcalpello per coſtas vel jugulum adacto, quo flatu emiſſo, & concidat fœtus, & facilior ei exitus pateat. Caput, ſiquidem fieri poſſit ſecundum naturam extra protrudito; ſin minus in partes comminuto, ſicque fœtum foras ſubducito. Deinde calida multa affuſa, oleo illitam decumbere jubeto, pedibus alternatis; poſtea vinum album dulce bene meracius infuſum propinato. Quinetiam reſinam cum melle tritam, vino ammixtam, in potu exhibeto: In reliquis verò, curatio (velut dico) juxta ea quæ relata ſunt, procedat. Cum verò parturienti mulieri tranſverſus fœtus ceciderit, quod fit ubi ipſe vertitur, & umbilicus circa collum obvolvitur, fœtuſque exitum cohibet, & caput in coxendicem inſerit, manuſque utplurimum foras eminet, quod quidem jam mortui fœtus ſignificationem præbet. At quibus manus extra non apparet his ut plurimum fœtus vitalis eſt. Periculum autem etiam hoc modo imminet: quædam enim partus purgamenta ante fœ-

tum emittunt, ex quo portionem ſiccam & laborioſam fore neceſſario cognoſcas. Quibus autem puerperii purgamenta non ante repurgantur. Concutere autem hoc modo oportet. Super tenui linteo ſubſtrato mulier reclinanda, alio ſuperinjecto, quo ejus pudendum obveletur, & utrunque crus tenui linteo circuntegendum, & utraque manus. Duæ autem mulieres utrumque crus apprehendant, & aliæ duæ utranque manum, deinde eam ipſam non minus quàm decies valide concutiant. Poſtea vero mulier in lectum reclinetur, ita ut caput deorſum, crura autem ſurſum habeat, & mulieres omnes, dimiſſis manibus, crura apprehendant, eamque crebro in lecto concutiant, facta in humeros rejectione, uti in ampliorem locum concuſſus fœtus convertatur, & naturaliter prodire poſſit. Quod ſi dictamnum Creticum ad manum habeas, ipſum propinato: ſin minus, caſtoreum vino Chio incoctum. Si vero uteri, ſive ex labore, ſive ex partu foras prodierint, ſiquidem juvenculæ tibi in manus venerint, aggreſſionem facere æquum eſt, alioqui ſinere oportet. Hunc autem in modum aggreſſio facienda. Uteri tunica naturali modo & obliquè inciſa, linteo confricanda, ut inflammationem concipiat, & illito phocæ oleo, aut pice, aut mali punici floribus, in cataplaſmate adhibitis, mollibuſque ſpongiis vino reſperſis, in ſubdititio appoſitis, & ex humero deligatis, mulier quammaxime excitatis cruribus, decumbat, & moderatis cibis veſcatur.

A καθαίρειν), ῥᾷον ἀπαλλάξουσιν ἐὰν δῶ τοῦτο, αὐαστέον δὲ δεῖ ὧδε, σπόδια ταπεινοτέρας, αὐανλιαι τὴ γυμάκα· ἐπὶ ἑτέρου ἐπιθεῖναι, ὅπως αὐ ἐμπῆς ὃ αἰδοῖον κεκρυμμένον ἢ· ἐπὶ τοῦ ἑτέρου ἐπιθεῖναι τὸν σκῶ ς τὴ σπόδια, ἐπὶ ἑκάτερον ὃ γόνυ. γλουτὸς ἢ δυο λαβέσθαι τὸ σκέλεος ἑκατέρου, ἐπὶ τῆς χειρὸς ἑκατερος, ἑτερος γυναῖκας δύο. ἔπειτα ἀφασσειν λαβοῦσας ἐγκρατῶς, μὴ ἔλασσον ἢ δεκάκις. ἔπειτα ἢ ἐς κλίνεν αὐαπλιαι τὴν γυναῖκα ὥστε κεφαλὸν· ἔχειν, καὶ τὰς γυναῖκας πάσας λαβεσθαι τῶν σκελέων, ἀφεῖσας τὰς χεῖρας. ἔπειτα σείειν πολλάκις ποιῆν τὰς γυναῖκας ὥστε τοὺς B ὦμους, ἐς ποιῆν αὐαβολὴς ὥστε τὴν κλίνεν, ὅπως ἐς τὸν ὑστερωτέρω ἐπέμπεσεῖν ὃ ἔμβρυον τροφὴν, καὶ δυνήται ὥστε φύσιν ἔσω, καὶ ἢν ἔχῃς δίκαιων Κρητικὸν, μεθαπίνειν δός. εἰ ἢ μὴ κάστορος ἐνέψησον τοῦ οἴνῳ Χίῳ. ἢν ἢ αἱ ὑστέραι ἔξω χωρέωσι, κἂν τε ὀκ πόνου, κἂν τε ὀκ τόκου. ἢν μὲν οὖν παρθένος νέας, ἄξιον ἐπιχειρῆν. εἰ ἢ μὴ, ἐᾶν ἐπιχειεῖν ἢ χρὴ ὧδε. ἐπιμῶν τὸν ὑμβρύα τῆς ὑστέρης, τῇ φύσιν, ἢ καθαλλόμενον, πείλαι οἰδονίῳ ὡς φλεγμαίνῃ ἢ καζαλείας θώκης ἐλαίᾳ, ἢ πίσσῃ κατακλάσας, ἢ κυπρίοισι καὶ μαλθακοῖς σπόγγοις ἐν οἴνῳ ῥώμῃ θερμοῖς ἀναδῆσαι ὀκ τῷ ὦμων, ἢ ἀναπείσθω ὡς ἀνωτάτω τὰ σκέλεα ἐχέτω· ἐσθίετω ἢ σιτία μέτρια.

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΟΜΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ.

HIPPOCRATIS
DE CORPORVM RESECTIONE
LIBER.

Αρτηρίη δὲ ἑκατέρου φαρυγξὶ δεξιοῦ τοῦ ἐκφύσιν A ποιεμένη ἐς ἄκρον πνεύμονος τελευτᾷ, κρίκοις ξυγκειμένη ὁμορυσσοῖς, ἧσι τὰ ἐσχατέων ἀπομύη κατ' ὀλίγον ἀλλήλων. αὕτη δὲ πνεύμονι σεσιεξῆνα πληρεῖ τοῦ χόλιος, πεφαμμένος ἐς τὰ ἀριστερὰ, πέντε ὑποκορυφώσας ἔχων, ἃς δὴ καλέουσι λοβοὺς, πυρίνης, χροιὴν τυχών, εἴγλασσι ὀφεογαρέοι κεκεντημένος, φύσιν ἐὼν πνεμονιώδης. μέσα δ' αὐτέων ἡ καρδίη ἐπικαθέζουσα, τροχοῦ λωτέρη καθεσταῶτα πάμπαν ζώων. ἀπὸ δὲ καρδίης ἐς ἦπαρ, βεγχίη πολλὴ κατήκει, τοῖ μὲν βεγχίης φλεψ μεγάλη καλεμένη δι' ἧς ὅλον τὸ σκέμος ῥέφεται. ὃ δὲ ἦπαρ ὁμορυσσέων ἰδὸ ἔχει, τοῖς ἄλλοις ἅπασιν· αἱμορρόω- B σίτερον δὲ ὅδε ἦπαρ ἀλλων. ὑποκορυφώσιας ἔχον δύο, τὸ καλέουσι πύλας, ἐν δεξοῖς τόποις κειμένας· ἀπὸ δὲ τούτου, σκωλὴν φλεψ ὅτι τὰ κάτω νεφρὰ ὑπτεύουσα, νεφροὶ δὲ ὁμοιορυσμοὶ, τῷ χροιῇ δὲ, ἐναλλάξιοι μάλιστα· ἀπὸ δὲ τούτων ὀχετοὶ σκολιωσειδέες ἄκρῳ κορυφῇ κύσις κεῖται· κύσις δὲ ὑδρώδης ὕλη ἢ μεγάλη. ἐκπαθὲ κύσις, μετρίη ἐοῦσα πέφυκε, ἢ τὰ μὲν ἓξ δοὰ μέσον ἐστὸς φύσις σκοσμήσ. οἰσοφάγος δὲ ἀπὸ γλώσσης τῷ ἀρχῷ ποιέμενος, ἐς χοιλίαν τελευτᾷ, ὃν δὲ καὶ ὅδε σπαθίκης κοιλίης τομὴν καλέουσιν, ἐς δὲ ἀριστέρης C ὄπαθεν ἦπατος φρένες περύκασιν. ὀν δὲ πλευρῆς νόσης, λέγω δὲ ἀριστερῆς, ἀπλοῦ ἀρξάμενος ὀκτέπαται, ὁμοιορυσμὸς ἤγεε ποδός. κοιλίη δὲ ἦπατι ὠδακεμένη κατ' ὀλίγον μέρος ἐλημένη ὑδρώδης, ἀπὸ δὲ κοιλίης, πέφυκεν ἔντερον, ὁμοιορυσμὸν μικρὸν πεφάνον ὀλιγοστὸν δώδεκα ἑλικηδὸν ἐν κόλποις ἐνειλεύμενον, ὃ καλέουσιν ἕνιοι κῶλον, δι' ὃ ἡ ὠδαφορὲ τῆς ξυφῆς γίν. ἀπὸ δὲ κώλου, πέφυκεν ἀρχὸς λοιδίου, ὁρμὰ πεπληθὲς ἔχων ἐς ἄκρον δακτυλίου τελευτῇ, τὰ δὲ ἄλλα ἡ φύσις διετάξατο.

ARteria ab utraque faucium parte ortum ducens, in ſummum pulmonem deſinit annulis inter ſe ſimilibus conſtans; rotundis, in ſuperficie mutuo connexis. Ipſe autem pulmo ad ſiniſtram converſus, pectus implet, quinque habens ſummitates, quas lobos vel fibras vocant, cinericium nactus colorem, notis cavernoſis compunctus, & natura perforatus. In cujus medio cor intrò ſitum eſt, rotundius conſtitutum, quàm in omnibus animantibus. Ex corde vero ad jecur multa cartilaginoſa arteria pervenit, & cum ipſa vena magna appellata, per quam corpus totium nutritur. Jecur autem cum aliis quidem cognationem habet, ſed cæteris ſanguine magis fluit, duos habens vortices, portas vocant dextra parte locatas. Ab eo vena obliquè deorſum ad renes portenditur; renes vero inter ſe colore ſimiles, malorum ſpeciem præ ſe ferunt. Ab his ductûs obliquè tendentes, in ſummum veſicæ verticem ſiti ſunt. Veſica autem tota nervoſa & ampla ubique inter ſe perceptionis compos à natura eſt condita: Et his quidem ſex partibus in medio intus natura exornata eſt. Gula vero à lingua initium ſumens, in ventriculum deſinit, quam ſane etiam in concoquente ventriculo στόμαχον, hoc eſt, os anguſtum nominant. Ad ſpinam autem retro hepar, ſeptum tranſverſum ſitum habet. Ex coſta verò notha, ſiniſtram intelligo, lien initium ſumens, ad humani veſtigii ſimilitudinem extenditur. Ventriculus jecori ad ſiniſtram adjacens, totus nervoſus eſt. Ex ventriculo vero procedit inteſtinum ſibi ſimile, parvum cubitorum non minùs duodecim, in orbem per ſinus convolutum, quod nonnulli Colon vocant, per quod alimentum defertur. Colo annexum eſt princeps inteſtinum poſtremum, multam carnem habens, in ſummum podicem deſinens. Reliqua, natura ipſa, ordine diſpoſuit.

ORIBASII

ORIBASII
DE LAQVEIS
EX HERACLE LIBELLVS.

ARGUMENTUM.

Author Libelli Laqueorum Chirurgicorum ſtructuram, poſituram, nexum, & uſum docet.

CAPUT I.

Quomodo laqueus attollens nectitur.

AD attollentem habena adhibetur duplicata, cujus utrunque caput ſiniſtrâ manu continetur; ſinus verò dextra prehenditur, & capitibus ita ſuperinjicitur, ut capita ſita ſint in medio ſinu; quo fit ut ex una parte laquei nexus feratur, capita ex altera. Habet autem hic laqueus facultatem extendendi æqualiter, pertinetque non modò ad extendendum membra, ſed etiam ad continendum, quum ih ſuam ſedem compelluntur, & ad figurandum corpora, ubi quid manu fieri oportet. Rectè quidem eas partes intendit, quæ binis oſſibus continentur: quandocunque enim alterum vitioſum ſit, ſinus ſuper ipſum, capita ſuper integrum imponuntur: nam ſinus corpori inhærentes affectam partem vehementer diſtendunt; at capita, quum recedant à corpore, eam partem, quæ benè valet, vel nihil omnino intendunt, vel certè quamminimum.

Membris quoque quum reponuntur, aptiſſimus eſt, ſicuti cubito, quum in aliquam trium partium excidit, in quas ubi prolapſus eſt, brachium curvum eſt, neque extenditur, id eſt in poſteriorem, interiorem, atque exteriorem; in quo caſu laqueus oſſibus brachii juxta primam palmæ partem injicitur, capitaque ejus ſublimiora feruntur, &, ut retinacula ſint, ad aliquid immobile deligantur. Ad figuranda inſuper corpora, ubi manu medemur, adhibetur commodiſſimè. In iis enim, quæ juxta anum vitia infeſtant, ubi tractantur, brachia poplitibus ſubjiciuntur, & hujuſmodi habenæ attollentes ad brachia dantur in vicinia manus, eorumque capita ad cervices hominis adducta, inter ſe vinciuntur. Quoniam attollens laqueus non ſolùm injicitur implicitus; ſed ſuper membrum quoque circunponitur; ſuſpenſa enim faſcia, ſinus membro ſubjicitur, capitaque ejus per medium ſinum trajiciuntur; eaque ratione circunpoſitus conficitur.

CAPUT II.

Quomodo laqueus Nauticus vocatus concinnetur.

EX medio ſinu duplicatæ habenæ duos item ſinus facere oportet, eoſque inter ſe permutatos ita collocare, ut interior extrinſecus, exterior ab interiori parte ſitus ſit: Hac enim via nexus laquei ab una parte, capita ab altera procedunt. Eſt autem idoneus iis quæ extendi inæqualiter debent, tum ad ferulas continendas, quæ fracturis accommodantur. Iunctura nanque adhibita unum habenæ caput ſiniſtra manu teneatur, alterum verò per affectam partem volvatur, ſic ut unus & alter ſinus fiat, per quos reliquum habenæ caput trajiciatur, ut ab ea parte, quæ in nos ſpectat, verſus contrariam porrectum ſiniſtra rurſus contineatur: quo injecto ferulæ in ſinus demiſſæ ad vitioſum membrum dentur, capitaque attrahantur, & inter ſe vinciantur, ut ferulas teneant. Valet item ad cubitum ſuſtinendum, non ſecus atque ad intenſionem, aut ad ferulas continendas: Imponitur enim, implicaturque ad cubitum ſuſpendendum, ubi lata faſcia non eſt. In quo caſu ſinus ita inter ſe diducendi ſunt, ut alter prope cubitum ſit, juxta manum alter; capita vero ad cervicem adducenda ſunt, ibique nodo inter ſe deliganda.

CAPUT III.

Fig. X A

Laqueus decussatus quomodo implicetur.

AD decussatum habena duplicanda est, cujus ut runque caput sinistra manu continendum: sinus verò dextra prehensus ita convertendus est, ut capita ad similitudinem literæ X adversa inter se sint: inde enim nomen habuit χιαζὸς. Quo facto sinus capitibus X literam referentibus superinjiciendus, quodque ex his subjectum est, per medium sinum attrahendum. Eoque fit, ut medius laquei nexus appareat; à lateribus verò hinc sinus unus, inde duo capita se ostendant. Valet autem, ubi oportet inæqualiter distendere.

CAPUT IV.

X B

Pastoralis laqueus, qui & Sandalius dicitur, quomodo injiciatur.

PAstoralis dictus à quibusdam Sandalius, cum eo implicatur, quem χαρὸν nominavimus. Hic siquidem primo est adhibendus ut Sandalius fiat; quo injecto, sinus ejus dependens attrahi debet ab inferiori parte sursum, per medium sinum contra capita situm: Sic enim ab una parte laquei nexus, ab altera capita collocantur. In nexu verò terni sinus, duo scilicet à lateribus, tertius in medio conspiciuntur. Adhibetur autem commodissimè ad talum prolapsum, ubi reponitur: unus enim sinus à posteriori parte tali super latum nervum datur, à priori alter ad partem pedis superiorem; medius, hoc est, tertius, plantæ subjicitur. Deinde capita ad id vinciuntur, quo extendendi causa utimur. Neque talo duntaxat convenit, sed maxillæ quæ excidit, ubi in suam sedem compellitur: unus enim sinus ad frontem hominis, alter ad occipitium datus medius per os procedit utrinque sub malis; capita verò per tempora ad ægri caput feruntur, atque sive ut retinacula sint, sive ut à superiori parte extendant, ibi inter se vinciuntur.

CAPUT V.

X C

Draco laqueus qua via injiciatur.

AD laqueum draconem media habena à posteriori parte tali incipiat juxta latum nervum; capita verò versus priorem ferantur ad superiorem partem pedis, ubi X literæ similitudine accepta ad plantam porrigantur, & rursus inter se adversa eandem literam repræsentent. Post hæc circa talum, vel ab inferiori parte sursum, vel à superiori deorsum circundentur. Tum deligentur ad id, cujus opera ad extendendum utimur. Facit autem hic laqueus ad talum suo loco motum ubi reconditur.

CAPUT VI.

P

Qua ratione is laqueus adhibeatur, quem Simplicem nodum dixerunt.

LAqueus, cui nomen est simplex nodus, à quibusdam Perineos appellatur. Quomodocunque autem vocetur, ejus ratio est. Habena simplicem nodum accipiat, ejusdemque sinus attrahatur, capita verò dependeant: deinde membrum, quod reponere opus est, inter superiores sinus collocandum. Tum alter sinus in alterum insitus, ad capita ducendus, communique nodo cum capitibus ad id vinciendus, quod ad intendendum adhibemus. Habet autem inæqualem extendendi facultatem.

CAPUT VII.

L

Lupus laqueus quomodo nectatur.

DUæ habenæ justæ longitudinis duplicentur sic, ut capita ab eadem parte collocentur; sinus inter se adversi sint; tum capita, quæ ab inferiori parte sursum, quæ à superiori deorsum vellantur, sic, ut medius laquei nexus, utrinque verò bina capita se ostendant. Habet autem vim extendendi æqualiter, pertinetque non modo ad ossium, quæ restituunt, intensionem: sed in herniæ curatione ad membranam abdominis adstringendam; item ad vincienda venarum capita sanguinem fundentia. Nos autem in sinus conjicere lina simplicia consuevimus, quæ communi Medicorum vocabulo, quod relaxent, χαρπείαι dicuntur; neque hæc ipsa temerè adjiciuntur, sed ut ubi quæ arctata sunt, remittere volumus, per lina id præstemus, & non per capita.

CAPUT VIII.

N D

Nodi Herculei ratio.

AD nodum Herculeum, habenam adhibere oportet, quæ duos nodos accipiat inter se distantes, quo fit ut Herculeus nodus utrinque se ostendat, hinc autem sinus, inde verò sint capita duo. Valet, ubi æqualiter intendere consilium est. Quòd si sinus qui contra capita est medius incidatur, à lupo laqueo non differet.

CAPUT IX.

S C

Simplex Carchesius qua via implicetur.

AD simplicem Carchesium, qui æqualiter extendendi vim habet, duplicari habena debet, capitaque ejus sinistra manu contineri; sinus verò dextra sursum conversus superimponi capitibus, quæ media opus est adversa inter se collocare in speciem X literæ. Eo facto sinus capitibus injectus à superiori parte deorsum attrahatur, per medium ejus partis, qua X literæ fuit accepta similitudo. Sic enim medius laquei nexus, ab uno latere sinus unus, ab altero duo capita apparent.

A

CAPUT X.

Duplex Carchesius quo modo implicetur.

DUplex Carchesius æqualiter distendit, ac simplici longè est efficacior: Ejus autem ratio est. Habenam prehendimus duplicatam, capitaque læva continentes, sinum patimur dependere. Tum ex capitibus, quæ contra sinum sunt, alterum duplicamus, sic ut parvus sinus fiat, quem in sinistra manu ponimus, alterum per sinum trajicimus; deinde nexum per sinus convertimus, & in sinistra collocamus. Quo facto ex capite quod contra sinum est, rursus alterum sinum efficimus, quem nexui adjungimus; postremo pendentem sinum per medium nexum trahimus, ab inferiori parte sursum. Quo fit ut ab uno latere duo sint capita, ab altero unus sinus, quibus laquei nexus medius interjiciatur.

CAPUT XI.

Duplex Carchesius quomodo ex simplici fiat.

QUum duplex Carchesius varie consuevit implicari, siquidem per se interdum, interdum fit ex simplici, nonnunquam circunponendo conficitur. Supra demonstratum est, quo modo per se injiciatur; nunc qua ratione ex simplici fiat, exponemus. Adhibere igitur primò simplicem Carchesium oportet, sinusque, alterum ab altero diducere; deinde eum qui subjectus est, in superiorem conjicere, & similiter utrunque diducere, ac per spatium quod ipsis medium interjicitur, sinum qui contra capita est, ab inferiori parte sursum attrahere: Sic enim rursus laquei nexus medium sese ostendit. Hinc unus sinus, inde bina capita conspiciuntur.

CAPUT XII.

Duplex Carchesius, quo modo implicetur circunponendo.

QUoniam vehementi validiorum corporum intensione, laquei capita ex una parte sæpius rumpuntur, ante perfectam intensionem, ne cogantur intendentis adhuc laquei capita relaxare, carchesium circunponimus. Tenentes igitur sinistra manu caput, circa membrum restituendum tres sinus efficimus inter se distantes, ita ut ex his quod satis est, dependeat. Post hæc primum sinum in postremum demittimus, & semel aut iterum eos convertimus, per quos medium sinum rursus attrahimus. Quo fit ut circa membrum laquei nexus, ab uno latere unus sinus, ab altero duo capita se ostendant.

B

C

D

E

F

CAPUT XIII.

Laterculi, qui alioquin Quadruplex circulus dicitur, quæ ratio sit.

AD laterculum laqueum, adhibetur habena circulum repræsentans, id est, sine capitibus. Hæc ab interiore parte manus, pollicibus, minimisque digitis circundantur, necnon utrique indici, ut sinus in utraque manu terni sint: unus circa minimum digitum, circa indicem alter, tertius super pollicem. Post hæc sinus, in quos insiti pollices sunt, ad proximos minimis transferuntur, tum ad indices, qui minimis injecti fuerunt, deinde sinus, in quos indices demissi postremò fuerant, medii à pollice, à superiori parte deorsum velluntur; sicque ab uno latere duo sinus, totidem ab altero, medium inter hoc laquei nexus ad rhombi similitudinem conspectui subjiciuntur. Habent autem æqualem intendendi facultatem, & non solum ad intensionem, sed videtur ad menti quoque facti compositionem pertinere: nam mentum ipsum sub fractura aliquando perversum, in laquei complexum, rhombum referentem inseritur ab exteriori parte; sinus verò per malas, parteque superiores, ad summum caput feruntur, atque ibi inter se deliguntur.

CAPUT XIV.

Laqueus Epangylotus (ita enim appellatur, quoniam sinus super sinum injicitur) qua via inseri possit.

AD Epangylotum, unum habenæ caput, inter sinistræ manûs pollicem & indicem collocamus, eamque extrinsecus ultra primam palmæ partem adducimus; inde per palmam ipsam, datam inter pollicem & indicem utriusque manus attrahimus, post hæc inter minimum & proximum digitum demittimus. Eo facto, habenæ caput dextra manu sursum vellimus, extremamque partem inter minimum, ac proximum digitum tenemus; quo fit ut duo sinus efficiantur, inter quos attractus nodus apparet. Facit autem ad corpora figuranda, ubi manu curatio adhibetur. Inter sinus enim utraque manu hominis conjecta, reliquis habenæ partibus totum corpus firmiter continetur.

CAPUT XV.

Ratio ejus laquei, quem Auriculas nuncupant.

AD auriculas epangylotus primo injiciendus; danda autem opera est, ut alter sinus amplior sit, quem implicare oportet ad modum laquei chiasti, sic ut duo sinus oculis exponantur: inter quos, quod ex habena dependet, duplicatum se ostendat. Rectè autem adhibetur, ubi prolapsa maxilla reponitur, tum ad processus capitis recondendos: Sinus enim dantur ad tempora ægrotantis, quodque inter eos duplicatum conspicitur, ad frontem; deinde vinculum illud injicitur, quod leporem auritum appellant; postremò auriculæ, vel ut contineant, vel ut à superiori parte extendant, super caput offensi porriguntur.

CAPUT XVI.

Laqueus duos habens sinus (quem nonnulli minùs propriè Strangulantem dixerunt) quo modo injiciatur.

LAqueus, quem duos sinus habentem appellant, ex binis constat chiastis, quorum alter ab altero diducitur. Est autem aptissimus ad corpora figuranda, ubi vitia juxta anum curantur: siquidem brachia subjecta poplitibus, ejusmodi laqueis adstringuntur. At pars quæ media inter sinus duplicata dependet, ad cervicem hominis fertur, atque hac via corpus figuratur.

CAPUT XVII.

Ratio laquei quem Strangulantem propriè nuncupant.

LAqueus qui propriè strangulans nuncupatur, ex simplici fit carchesio: hic enim primo injicitur sic, ut alter ab altero distet. Confert autem ad quos proximè expositus: Brachia namque rursus conjecta in sinus coarctantur, & ea pars habenæ, quæ duplicata est, media similiter collocatur, in eamque cervices inseruntur.

A

CAPUT XVIII.

Quomodo adhibeatur laqueus ὑπέρβατος, id enim nomen traxit ex eo quod supra feratur.

HYperbatus sit ex laqueo Nautico; siquidem in hunc primo implicitum brachia inseri debent, sinusque inter se diduci, & capita ad cervices deligari.

B Laquei igitur, quorum expeditissima comprehensio est, hujusmodi sunt.

Finis Libri Oribasii de Laqueis.

ORIBASII
EX HELIODORO,
DE MACHINAMENTIS.

ARGUMENTUM.

Oribasius Medica machinamenta docet, quibus fracta ac luxata restituantur, instaurenturque.

CAPUT I.

Quibus modis Luxata restituantur.

LUxata in suam sedem tribus generalibus modis collocantur, quibus alii fere omnes continentur. Unus vocatur Palæstricus, ad quem fere solas manus admovemus; atque hic, utpote imbecillis aptatur ad mollia corpora, muliebria nimirum, & puerilia, tum ad mascula, quæ illis robustiora sunt, modò recens vitium fuerit. Alter Methodicus dicitur, ad quem instrumenta adhibemus, quorum usus in communi vita est: Hic omnibus idoneus est, pueris, fœminis, masculis jam robustioribus, invenilibusque corporibus, atque iis luxatis, quæ jam vetusta sunt. Tertius reponendi modus, qui per organa est, majus momentum habet. Valet enim ad prolapsa, ubi malum diutius trahitur: valet ad corpora athletarum: præterea quæcunque prolapsa curationem recipiunt, & sub methodico curari nequeunt, omnia organorum opera reponuntur.

CAPUT II.

De Organorum differentiis.

ORganorum medicinalium differentiæ in universum & quasi generales, ad summum (ut alii sentiunt) ternæ habentur. Alia enim tractoria sunt, alia machinamenta, alia quæ erecta collocantur; nobis autem placet nonnulla tractoria esse, nonnulla machinamenta, nonnulla quæ erecta, nonnulla quæ plana collocantur. Tractoria sunt quæ quum parva brevique sint strictura, extendi duntaxat facultatem habent; hæc ut suo munere fungantur, adventitia quædam postulant, ut scamnum, lectum, scalam, eoque per se usui esse A minimè possunt. Quocirca & alligata, & in plano sita nuncupantur: Nam ubi in agro, aut solitudine quapiam, quæ suo loco mota sunt, reponimus, ac neque scamni, neque scalæ copia est, aliquid in solum defigimus, ad quod tractorum organum alligetur. Machinamenta sunt organa tractoriis ampliora: minora tamen aliis, quæ non modò intensionem; sed impulsum quoque pollicentur, ac præcipuè quorundam membrorum gratia comparantur. Erecta organa sublimiorem structuram habent, & non solùm ad extendendum valent; sed etiam ad impellendum. Porrò plana organa sunt quorum humilis structura est, & ex his constant quæ & extendendi, & impellendi vim habent, ita ut homine illis insidente, recondi quod elapsum est possit; reperiuntur etiam in his quædam propria structuræ discrimina. B

CAPUT III.

Ex qua materia struantur Organa.

BAsis, crura, latera, transversaria, cubiti, testudines, adjuncta crura, hæc omnia, quæ in organis ampliora expediuntur, ex robustiori materia conficienda sunt, ut puta ilignea, vel fraxinea quæ secundas obtinet. Oportet autem ea de causa validissimam esse organorum materiam, ut vim queant in condendis articulis sustinere, quod in iis potissimum organis requiritur, quæ erecta collocantur. Vertebræ verò radices, clavi, unci, catenulæ, vectes, omnia quæcunque exigua sunt, quæque plus efficiunt, ærea, vel ferrea comparentur, ut, quod structuræ exiguitas detrahit, materiæ firmitas restituat. Aliquando autem quæsitum est, ferreane, an ænea sumi debeant. Asserunt, qui ferro æs præferunt, hoc levius esse, & facilius C

tractari, minusque rubiginem trahere quàm ferrum. Contra qui æri ferrum anteponunt, validiorem hujus materiam laudant; ære enim efficacius robustiusque ferrum est. Atqui de ferro convenit firmius esse; sed supervacuum est eximium robur, ubi ejus nullus est usus, quum liceat hæc ex ære fabricari, quod mollius est, & satis roboris habet; licèt tamen & ex ferro. Quòd si ex ære fiant, sumatur id quod ducitur; nam, quod conflatur, facilius rumpitur, comminuiturque, ita ut præstet ex ferro hæc parare, quàm ex fuso ære. Sed quoniam ferrum citò rubigine obducitur, idcirco aliquot interpositis diebus, subinde pingui aliquo inungendum, ac ne rubiginem sentiat, manu perfricandum. At dicet quis, si ferrum neglectum rubigine corrumpatur, id culpa domini ipsius organi fieri.

CAPUT IV.

Ex quibus partibus Organa constent, & quis sit eorum usus.

COntinetur omne organum non omnibus, sed quibusdam ex iis quæ numerabo, nempe Basi, cruribus, transversariis, cubitis, axibus, regulis, testudinibus, cochleis, tympanis, clavis, manubriolis ductariis, vectibus, baculis versantibus, obicibus, cuneis, item lunatis lignis, orbiculis, trochleis, fossis, operculis, vertebris, fibulis, radicibus, uncis, catenis, forficibus, fedilibus, priapiscis, ad hæc cochlea fœmina, quæ Græcè θηλυκόχλιον appellatur, cuneolis, chiniscis, columbariis, ergata. Hæc ferè sunt, quibus organa componuntur, quorum usus sigillatim jam nunc exponendus nobis est. Basis ad id potissimum struitur, ut super eam erecta organa statuantur. Crura in organis & latera dicuntur, in iis, quæ erecta collocantur, propriè crura, minus proprie latera; sed in tractoriis propriè latera dicuntur, minus propriè crura: hæc ferè in organis statuuntur, ut ipsorum machinationes contineant: propriè autem in organis erectis crura rectè commodéque dimensa ad illam pertinent condendi rationem, quæ excitando præstatur. Transversaria, quæ ἀγκτήγματα dicuntur, ut Græcum nomen indicat, ad crurum laterumque compaginem fiunt, ad quem usum primo præcipuéque destinantur. Huc accedit quod machinationes quoque sustinent, ut puta trochleas, cubitos, atque alia quædam. Cubiti ad eum usum in organis comparantur, ut per ipsos, quæ suo loco mota sunt, à superiori parte extensa reponantur, quemadmodum videre licet in organis Fabri, atque Andreæ, in quibus cubiti per superius transversarium demissi in testudinem figuntur, ut hac elata, quæ prolapsa sunt à superiori parte intensa recondantur. Latæ cubitorum summitates alæ ab architectis dicuntur; imæ verò partes quadratæ, calces. Hi ergo propriè cubiti nominantur; sed quidam vocabulo abutuntur. Spathæ impellendo sunt idoneæ; ea autem spatha, quæ in Fabri, atque Andreæ machinamento est, utimur, ubi extrahendo impellimus ad femur in posteriorem partem erumpens. Sunt & aliæ spathæ in quibusdam organis, ad alios impellendi modos fabricatæ. Radices & fibulæ complures usus in organis præstant; primo enim radix, & fibula in organo Fabri spatham distinent ad testudinem. Est quidem in testudine radix; spatha vero qua parte quadrata est, medium habet cavum, in quod radix eadem inditur; deinde fibula continendi causa in spatham, ac radicem pertusam inseritur. Propriè radices ad id fiunt, ut recipere uncos possint, & alios effectus præstare; sed fibulæ item gratia est, quòd machinationes immobiles servat, ut puta axes. Catenæ eò pertinent, ut fibulæ ex ipsis suspendantur, quo serventur in organis, neque decidant. Unci adjiciuntur, ne mobiles machinationes moveantur, veluti axes, quove in radices conjecti quædam organorum machimenta sistant. Per vertebras (quas Græci προβλήματα dicunt) ferè id efficimus, ut quædam organa immobilia moveantur, 'sicuti crura organi Andreæ. Crura enim in organo transversa secta, vertebris fibulisque continentur, ut organo modò erecto, modò per vertebras inclinato, circumducendo impellamus. Ad exemplum hujus structuræ organi Andreæ Plinthii crura propè basim secta sunt, rursusque vertebris continentur, ut organum modo eligatur modo per vertebras motum, adjunctis cruribus innitatur, usumque illius organi præstet, quod planum collocatur: Hi sunt effectus vertebrarum in organis. Axes ad corporum ductionem, hoc est intensionem spectant, quorum quidam ab una parte ad alteram penetrant, ac per se moventur; quidam latent, & per alias machinationes convertuntur. Penetrat axis in Plinthio Nilei, & in scamno Hippocratis; latet in Apellidis organo, quod quia per tres funes circumvolvitur, trispastum appellatur, & in Nymphodori glossocomo. Penetrantes igitur axes per se manibus converturtur; latentes autem per alias quæsdam machinationes; exempli causa in Nymphodori glossocomo per tympanum & cochleam ad lentis imaginem fabricatam, in trispasto per funes alligatos. Ad clavos, qui in axibus infiguntur, funes alligantur, vel habenæ, atque hujusmodi alia ad extendendum pertinentia. Manubriola ductaria, bacula versantia, & vectes, omnes hæ machinationes ad axium cochlearumque versationes statuuntur; primas occupant manubriola ductaria, secundas vectes, quibus minùs efficacia sunt bacula versantia; pleraque enim ex ipsis exigua quum sint, una manu convertuntur. Chinisci, cujusmodi sunt in lyra, excogitati sunt ad axes continendos; ubi enim fibulæ non sint, quid poterit aliud utilius? Quod enim ad vim pertinet, usum habet fibularum; decoris autem causa, insculpta habent anserina capita lignea. Statuuntur in organis Phliæ, ut ab uno latere ad alterum penetrantes axes contineant, cujusmodi sunt in scamno Hippocratis, & in nostro. Est & alia media phlia in organo Hippocratis ad similitudinem literæ Π, eo nomine fabricata, ut ad eam impellendi rationem, quæ extrahendo fit, ubi femur excidit, accommodetur. Trochleæ in organis collocantur, ut funes liberè duci possint, veluti in organo Fabri, quod duplicem cochleam, quâ testudo movetur, in superiori transversario continet. In nostro quoque organo rursus trochleæ sunt, quæ per inditos funes, axes attollunt. Verùm trochleæ ferè ad id fiunt, ut axes & habenæ celeriter ducantur, simulque ut ad intensionem, quæ alio intercedente motu fit, accommodentur. Orbiculi struuntur ad trochlearum motionem, quæ per se sunt immobiles. Collocantur autem in medio earum, quemadmodum in Demosthenis ἀγράδῃ, & ad funes continendos, ut in trispasto Apellidis.

Cuneus præsertim partam ad humeri caput in alam prolapsum, ac deinceps ad alios quoque usus. At lunatum lignum prodest, ubi humeri caput in priorem, aut posteriorem partem excidit. Est autem Polus lignum infixum superioribus crurum extremitatibus in organo Philistionis: Luxato enim humeri capite, brachium exrenditur, polusque objicitur ad hominis cervices. Epipoma verò, quod & Epipigma dicitur, est Π figura in ligno insculpta, in quam conjicitur Π inversum; qualis conspicitur in eo organo quod Hermes dicitur. Fit autem hoc, ne ab Hermis vultu corpora terantur, ut in organi compactione ostendemus. Καλάθιον verò & Σκιφάλιον communiter parata sunt, ut Epipigma ferant. Est quidem Σκιφάλιον lignum sex digitorum in medio hebes, Καλάθιον verò lignum sex digitorum rotundum, quod angustiori basi nititur, & quasillo simile est. Sunt & in organis quædam columbaria insculpta ad similitudinem columbarum, quæ ornandi causâ facta sunt, atque ad id etiam, ut aliud ferant Epipigma. Tympanis hæc gratia est, quod quædam organorum machinationes, quæ maximum usum præstant, per ipsa paulatim moventur, ut axes & cochleæ. Est autem Tympanum rotunda machinatio denrata: At Delphines dentibus inclusi, machinationes motu prohibent, quod unci quoque efficiunt. Testudines in organis ad id collocatæ sunt, ut corpora quæ restituuntur, paulatim, & minimè concussa extendantur. Quemadmodum enim testudines animalia lento gradu procedunt, ita machinationes, quibus illa referunrur. Portò ex testudinibus nonnullæ transversariis similes sunt, aliæ oblongæ, aliæ cubi speciem repræsentant. Transversariis similes sunt, in organo Andreæ, Fabrive: oblongæ in quadrata columna, quæ appellatur Hermes. Cubum referunt in rotunda columna Eraclidæ Ephesii. Præterea testudinum aliæ cubiros & spatham attollunt, aliæ cuneatam & lunatam appendicem, quædam nihil attollunt, sed solum sunt ad extendendum inventæ. Cubitos attollit testudo, quæ sursum fertur, in organo Andreæ. Cubitos & spatham testudo quæ est in organo Fabri: cuneata & lunata appendix ea testudine excitatur, quæ in Herme est: nihil attollit, sed solummodò extendendo est ea testudo, quæ in rotunda columna Eraclide Ephesii collocatur, similiter & quæ deorsum fertur in organo Andreæ. Alæ autem & dracones, fibulæque infixæ clavorum usum præstant: propriè autem dracones, quod ad materiam pertinet, in vicem manubrioli ductarii fabricantur. Quoniam verò testudines plerunque à cochleis moventur, proximum est, ut cochlearum structuram, atque usum exponam. Comparantur ergo cochleæ in organis, ad alias machinationes impellendas, puta tympana & testudines, quò paulatim & nulla ratione concutiendo extendant. Cochlearum quædam quadratæ sunt, quædam ad imaginem lentis; quæ figuræ nomen invenerunt, relatæ ad capreolos, at non ad structuram scapi; quilibet enim cochlea rotunda est ad tornum rotundata. Differunt cochleæ à capreolis, quòd aliæ quadratæ, aliæ ad lentis imaginem dicuntur. Quadrata cochlea est, quæ capreolos habet quadratos, atque ex iis non solùm quod prominet; sed etiam quod cavum est, cujusmodi cochleas videmus in organo Andreæ. Quæ in lentis speciem sunt, id capreoli, quod cavum est, altè angustum habent, latum verò in summo, contra quod prominet à basi latum vertice ipso tenuatur. Similis autem est hujusmodi capreolus lenticulæ dimidiatæ, à qua figura cochlea hæc ad imaginem lentis dicta est. Cochleæ igitur tam quadratæ, quam ad imaginem lentis, ad motionem diversarum machinationum statuuntur: Quadratæ enim testudines compellunt, quæ sunt ad imaginem lenris primò quidem tympana, interdum etiam testudines in iis, quæ pericochlia nuncupantur.

CAPUT V.

Qua ratione quadrata Cochlea testudinem moveat.

DEmus testudines esse ita fabricatas, quemadmodùm in organo Andreæ, quarum singulæ pertusæ sint, atque in id cavum cochleæ demissæ; ab interiori autem parte cavi ferrea, vel ænea lamina testudini infixa sit, quæ quidem lamina dens nuncupatur. Hic igitur dens testudinis, in cochleæ capreolo includitur; quò fit ut in quadam cochleæ conversione, lamina, quæ dens nuncupatur, testudini infixa, atque in cavo capreoli contenta testudinem moveat. Præterea ex iis ipsis cochleis quadratis alia simplex est, alia duplex; simplex cochlea est, quæ uno duntaxat capreolo est excavata, unamque testudinem impellit; in duplici autem cochlea bini secti sunt capreoli, hæc & binas testudines mover, qualis cochlea reperitur in magno Andreæ organo, quod Plinthium nuncupatur; excavatum enim lignum est à medio ad transversaria capreolis inter se adversis, ita ut quadam cochleæ conversione orsæ testudines, vel à medio versùs transversaria, vel à transversariis versus medium impellantur. Est & alia cochlea duplex in eo, quod κηρύλιον appellatur, excavata à summo principio usque ad extremum adversis capreolis, quæ rursùs duas testudines movet, quemadmodum in ipsa organi structura videmus. At cochlea ad imaginem lentis tympanum movet; si quidem capreoli cochleæ, tympani dentibus insiti, machinationem convertunt, quemadmodum cochlea, quæ baculo versante, vel manubriolo ductario convertitur in tympani dentes conveniens machinationem movet; movet interdum eadem cochlea testudinem; sed non amplius per dentem, quemadmodum quadrata, verùm in fœmina cochlea contenta, quæ in ipsa restudine struitur; quoniam testudinis cavum, in quod cochlea demittitur, excisos habet capreolos adversos iis, qui sunt in cochlea lentis formam referente, sic, ut id quod prominet ex capreolis cochleæ lentem referentis, in cavo capreoli fœminæ cochleæ recipiatur; quodque cavum est in capreolis cochleæ, id quod extat ex capreolo cochleæ fœminæ capreolis admittat. Accidit autem in cochleæ conversione, ut testudo modò sursum, modò deorsum moveatur, cùm cochlea in ipsius capreolis volvatur. Hujusmodi structuræ plurimæ adhibentur ad organa, quæ plana collocantur; ad id enim fabricantur, ut homines, quibus luxata restituuntur, inclinatis organis insidant. Organa enim quæ plana collocantur, ita parata sunt, ut ægris super ipsa, vel sedentibus, vel cubantibus, luxata reponantur. priapiscus qui & stiliscus & scalmus nuncupatur,

in quolibet organo quod planum collocetur, ſtatuitur. Fit autem ea de cauſa, ut ei parti, quæ inter anum & naturale eſt, obex ſit, ubi quæ prolapſa ſunt, reſtituuntur. Eſt igitur priapiſcus lignum octo digitorum magna ex parte rotundum, ab eo quod ſupereſt quadratum, ſic ut quadrata ipſius pars conjiciatur in cavum, ad literæ Π ſimilitudinem quadratum, in organo, quod planum collocatur; reliqua verò pars, quæ extat, inter anum & naturale objiciatur. Configitur autem in tranſverſarium Π ferreum, ut firmiter priapiſcum contineat. Sed in noſtro organo videre licet magnum Π ferreum ad alium uſum comparatum, nempe ad gibbam ſpinam per preſſum impellendam. Opercula in organis parantur, ut machinationes ſub ipſis occultentur, ne ſi abſque operculo fuerint, idiotis pateant. Annuli adhibentur ad organa tractoria, ut alligari poſſint; ad alia verò, ut machinationes contineant, quemadmodum in Menecriti Bucranio, ubi axis continetur, atque eadem de cauſa in aliis organis. Forfices in organis arcte tranſverſaria cum cruribus jungunt; ad hunc enim uſum infixas forfices æneas invenimus. Adjuncta crura id efficiunt, ut organa, quæ erecta collocantur, illis innixa inclinataque eundem uſum præſtent, ac ſi plana ſtatuerentur. Præfatus, ex quibus omnia organa parentur, & quorſum ſingulæ ipſorum machinationes ſpectent, declarabo in ſequentibus, quænam ex organis immota ſuo munere fungantur, & quæ mota; tum ex iis quæ moventur, quænam ſuo loco maneant, quæ locum mutent, dum moventur rurſus ex iis quæ immobilia ſunt, quæ perpetuò & ubique immobilia maneant, quæ eximi poſſint, ad alios quoque uſus idoneâ. Hæc itaque immobilia ſunt in organis, baſis, crura, latera, tranſverſaria, cuneata & lunata appendix, ſedile, priapiſci, atque alia complura. Uſui ſunt quum moventur vertebræ, unci, axes, tympana, cubiti, cochleæ, teſtudines, atque hujus generis plurima. Moventur in eodem loco manentia, vertebræ, unci, tympana cochleæ, plerique axes. Locum mutant teſtudines, cubiti. Eorum quæ inorganis immobilia ſunt, quædam ſemper & ubique immobilia ſunt, quædam, & eximi, & inſeri poſſunt: Semper quidem immobilia manent, baſis, crura, latera, tranſverſaria, radices, ſedilia, lunata appendix. Extrahi poſſunt in quibuſdam organis, quamvis immobilia ſint, tum cunei, tum priapiſci, qui ad alios quoque uſus facti extrahuntur, & immittuntur.

A B C D E F

CAPUT VI.

Ex Galeno de Machinamentis.

ARticulis reponendis Hippocratis ſcamnũ per ſe abundè eſt; ſi quis autem velit aliis quoque uti, eſt poliſpaſton (ita appellatum quoniam multis orbiculorum circuitionibus facilitatem præſtet) quod iter facientibus maximè idoneum eſt: Refertur autem ad Archimedem auctorem. In urbibus verò non alienum eſt Fabri, vel Andreæ organum, cùm erecto opus eſt; ubi plano, ſcamnum Hippocratis præcipuè aptatur.

CAPUT VII.

De Gloſſocomo machinamento.

A

Capſula Machinaria.

NOn abs re quidem mihi gloſſocomum videtur à junioribus medicis inventum, quod ſeu femur, ſeu crus comminutum ſit, ubi callus circundatur, commodiſſimè admovetur. Habet autem ab ima parte axem, ad quem extremi laqueи in diverſa extendentes deligantur. Injiciantur laquei extremis partibus oſſis, quod curatur, ſiantque ex duabus habenis, ſic ut quatuor uterque capita habeat, bina à dextra, totidem à ſiniſtra. Ex iis capitibus quæ inferioris laquei ſunt, per foramina facta in inferiori parte gloſſocomi, ad axem duci debent: quæ ſuperioris primo procedere ad ſuperiora, deinceps ipſa quoque per latera gloſſocomi perforata trajici, quibus foraminibus trochleæ includantur. Utrinque ergo ab exteriori parte gloſſocomi, ſuperioris laquei capita ferenda ſunt ad axem: His enim ita conſtitutis, una axis converſio pariter ambos laqueos extendit deorſum versùs, illum qui ad inferiora fracti oſſis alligatur, ſurſum; alterum ſic, ut compoſita fractura in poſterum liceat quotidie hanc laqueorum in diverſas partes intenſionem corrigere, valentiùs, vel leniùs extendendo. Laqueum igitur, qui in inferiori parte eſt, directa ductione axis extendit eum, qui in ſuperiori parte, intercedente alio motu, Græci ἀπὸ τῆς μεταλλητικῆς θέσεως dicunt.

CAPUT VIII.

Nilei Plinthium.

A

Duo latera, &c.

B

Scamnum quale in ludo videmus, &c.

FActum eſt Plinthium Nilei ad eorum organorum exemplum, quæ vocantur tractoria quadrata oblonga: duo enim habet latera longa, palmos quatuor, digiti craſſitudine, quæ extremis partibus tranſverſariis inter ſe compacta ſunt. Eſt autem tranſverſariorum craſſitudo & latitudo, quanta laterum; ſed longitudo palmum implet. Meritò igitur, cùm talis compactio ſit, ut latera quatuor palmos longa ſint, tranſverſaria unum, totius organi quadrati ſtructura oblonga confecta eſt. Licebit autem, ſi quis voluerit, latera breviora quàm dictum eſt, efficere, quandoquidem organum, per unicum axem, effectum præſtat. Media itaque latera pertuſa ſunt rotundis, ac perviis foraminibus, per quæ axis trajicitur, qui media parte clavum infixum habet; capitibus verò quibus latera excedit, vectes æneos, vel ferreos decem digitorum magnitudine. Sunt item in organo quatuor annuli lateribus affixi, bini ab inferiori parte, totidem à ſuperiori. Antiqua hujus organi ſtructura, auctore Nileo, talis eſt. Herodotus quidam architectus tranſverſariorum priores partes medias

medias excavavit ad figuram literæ ↄ ne habe- A
næ, quæ à corporibus quibus vis adhibetur, & ad
axis clavum feruntur, extantibus angulis atterantur, sed recta procedant. Hactenus Herodotus. Nos verò quam accepimus, historiam referemus. Ferunt Pasicratem architectum Sidoni organum hoc vidisse, quod à statua continebatur, aliter tamen fabricatum. Nam quum eadem compactio esset, conspiciebantur in eo organo ab extantibus axis capitibus æneorum draconum complexus, quorum capita è regione ad caudas spectabant: sed quò pertinebant hi dracones? non aliò nisi ut invicem vectium axes converterent. Tum in organo quod B
Sidoni erat, media transversaria pertusa erant rotundis foraminibus, quæ clavo axis responderent: constat autem foraminum eundem esse usum, qui in organo Herodoti, nimirum ut habenæ, quibus corpora extenduntur, ad clavum rectæ per ea foramina recta porrigantur. Retulit insuper Pasicrates axem inclusa habuisse in vicinia laterum tympana quatuor ex ære dentata in vicinia laterum duo ab interiori parte, totidem ab exteriori, atque item in lateribus foramina fuisse dentium ordini respondentia, ut postquam abundè extensa corpora fuissent fibulæ inter dentes eò demissæ, ubi in C
luxatis restituendis opus esset, axem sisterent. Sed recentiores tympanis omissis priori parte latera pertuderunt. Pertuderunt item in orbem aliquo intermisso spatio, & ipsa axium capita, quò ad usum dictum fibulæ inditæ axem immobilem tuerentur. Ego autem quum fibulæ decidant, ad eum quem dixi usum, uncos lateribus infixi, axis verò capita foravi sic ut hujus foramina illis convenirent, quæ erant in orbem in lateribus aliquo spacio interjecto, quò ubi vellem in luxatis condendis D
axem immobilem reddere, uncum *m* includerem in foramen quod esset accommodatum. Communis Plinthii tractorii fabricatio hujusmodi est. Verum ego aliter Plinthium struxi. Salva enim eadem laterum mensura inferius transversarium *n* sursum transtuli, quatuor digitis infra transversarium extrema crura relinquens, axem verò collocavi in medio transversariorum, cui parti Græcè φωτὶ nomen est; & scamnum *o* quoddam quale in ludo videmus, ab una extremitate excidi cavis *p* quadratis, atque oblongis, ut propositorum crurum extrema in ejusmodi cava convenirent. Ipsa etiam latera extremis partibus transversa pertudi, E
foraminibus ab uno latere ad aliud penetrantibus, ut fibula in foramina conjecta Plinthium contineret. Hæc de organi structura, nunc ad ipsius motionem aggrediar.

CAPUT IX.

De motu Organi Tractorii.

QUoniam tractoria organa imperfecta sunt, nec præstare quicquam per se possunt, sed alterius operam requirunt, puta scalæ, lecti, scamni, F
quæ ubi non sunt, eorum vicem exhibet pavimentum, terraque ad prolapsa restituenda; mihi operæpretium videtur, quasi doceam in ludo, gratia eorum quæ nunc tractantur super scalam præparatam, organi motum enarrare.

CAPUT X.

A

de humeri capite, &c.

Scala præparata ad humerum restituendum in alam prolapsum.

PAratur scala unam ex iis quæ in communi usu sunt, non lata quæ obliquè collocatos gradus habeat, talis siquidem luxatis reponendis aliena est, sed æquè crassa sit, quadratisque gradibus constet, levatis angulis, ne corpora conterant, atque in rotundam figuram redactis. Hujusmodi scalæ ubi copia non sit, quo mollius corpora insidant, gradus lana involvantur. Ordiar autem ab humeri capite in alam excidente. Oportet igitur ubi id restituitur, cuneum funibus suspensum collocare super gradum idoneum, cui brachium (ut ostendi) superimponatur, & per funes ad eum alligare. Est autem ille gradus reponendo idoneus, quem retuli Brachio superinjecto intensioneque adhibita suspendendus homo est sic, ut duos palmos à pavimento recedat; & cuneus ad gradum firmiter allig andus non temerè, sed eo observato, ut ex partibus quæ cum cavo quodam capitulata est, ad humerum detur; quæ pars gibba juxta est, ad latus. A cuneo verò deorsum versus alterius, sive tertii gradus intervallo, organum ad scalam vinciendum est per eos, quos habet annulos, & funes, aut habenas, aut alia quæpiam trajecta: ipsa item scala in pavimentum fortiter adigenda est, ne in extendendo moveatur, sed stabilis ac sine ulla inclinatione maneat. Quatuor præterea trochleæ, sive solidæ, sive ex duobus lignis curiosius factæ, alligentur, quarum duæ à summo gradu suspensæ deorsum spectent, duæ ab imo sursum. Qua fabricatione parata cuneus ad id quod prolapsum est reponendum, admoveatur, tenui lana mollique obvolutus, tum ut lignum quod durum est circundata lana minus tactu lædat; tum ut sudor, qui propriè oriri solet ala plurimum calefacta, magisque ægrotantis metu, ac labore, lana cuneo imposita combibatur. Hæc autem scala, vel contineatur stabiliter ab assistentibus, vel extremis partibus in pavimentū defigatur, cuneisque (ut propositum est) confirmetur. Illud autem in aperto est, scalam bene longam esse debere, ut postquam demissa in terram fuerit, quod extat, ubique pro magnitudine ejus, qui curatur, abundè longum sit, scala confirmata subsellium juxta collocetur.

CAPUT XI.

De humeri capite in alam prolapso.

SUper subsellium homo ascendens, brachium super gradum trajiciat, ita ut cuneus aptè in alam demittatur; post hæc duplicata habena media inter cuneum, & humerum detur, capitaque ejus extrinsecus pendeant; deinde Carchesius laqueus vel alius æqualiter extendens humero injiciatur, non circa medium, ne lacertum urgeat, sed citra lacerti tumorem, vel ultra; sic enim cubiti inæqualitas laqueum deorsum labi non patie-

tur, præterquam quod hoc modo utilius imponetur: sequuntur enim facilius ea corpora quæ ampliori interjecto spatio adducuntur; quæ exiguo difficilius. Circundato laqueo capita ejus recta deorsum ducta ad clavum axis religentur, & axis, vel per vectes, vel solis manibus convertatur, ut ejus conversio directa ductione ab inferiori parte intendat. Eodem autem tempore, cum aucta jam intensio est, subsellium subtrahatur, ut homo à scala pendeat, atque ita excitando reponi luxatum possit. Suspenso homine, minister assistens à posteriori parte utramque manum simul junctam ad cervicem ejus adducat, collumque in contrariam partem cogat, idque fiat quo tempore intendimus, atque excitamus, quum laquei ægro injecti postea laxentur. Nervis abundè diductis, debet qui reponit assistens, habenæ capita prehendere, cubitumque ad scalam repellens, humeri caput per habenam extrahere. Quo facto remittenda intensio est, & ipsearticulus sursum compellendus, ut in regionem pristinam revertatur. Ratio directæ ductionis ita habet. Sed ut turò reponamus, optimum fuerit prius quàm nervi extendantur, habenis & crura hominis inter se, & integrum brachium ab latus devincire, ne ob tormentum, quod in condendo articulo sentiet, vel super scalam ascendat, vel manu laquei capita contineat. Licebit etiamnum alio intercedente motu ab inferiori parte extendere. Id qua ratione fiat subjiciam. Iisdem omnibus factis, quæ præcepimus, quum ab inferiori parte extendentes directa ductione utebamur, laquei capita per inferiores trochleas trajiciuntur ab inferiori parte extra, atque ad axis clavum religantur, vel ducta ab exteriori parte versus interiorem ad axis vectes vinciuntur, ut axe versato alio intercedente motu ab inferiori parte extendamus. Nihil item probibet quominus eadem fabricatione parata duplici motu contrario intercedente, ab inferiori parte adducamus; quod ad quem modum fiat indicabimus. Laquei capita ad inferiores trochleas ducta, ibique trajecta, ad superiores referuntur; tum deorsum attracta, ad axis vectes alligantur, ut ejus conversio duplici motu contrario intercedente ab inferiori parte extendat: postquam abunde extenderimus, proximum est ut impellamus eo quo ostendimus modo, ubi de directa ductione loqueremur. Hi sunt modi quibus ab inferiori parte intendimus. Postquam reconditus articulus fuerit, subsellium ad scalam referendum est, ut æger super id statuatur, tam à scala, quàm à cuneo remotus, collocato humero, ut antea dixi. Verùm, quum majores nostri idem organum idoneum à superiore parte attrahendo tradiderint, sequitur ut nos quoque à superiori parte extendendi rationem vobis aperiamus. Ergo (sicut dixi) placuit majoribus luxati restituendi modum, & à superiori parte adducendo, & in diversa trahendo explicare, potissimum autem à superiori parte intenderunt, ubi humerus non solùm elapsus esset, sed etiam perfractus. Spectemus igitur quibus modis voluerint luxata restituere, à superiori parte intendentes. Scala igitur in cæteris eodem modo præparata, cuneum non amplius ex funibus suspensum, ad gradum alligant, sed solùm superimponunt; funium verò capita admodum longa per superiores trochleas ab interiori parte extra trajiciunt; post hæc deorsum demissa vectibus qui pro clavis sint, circuligant. His ita constitutis

A subsellium ad scalam ponunt, super quod homo ascendens brachium superinjiciat, ut cuneus rursum in alam indatur, deinceps carchesium laqueum, vel alterum æqualiter extendentem humero injiciunt, capitaque ejus deorsum ducta, ut contineantur ad aliquem scalæ gradum devinciunt. Quibus ita contentis axis convertitur, per quam conversionem cunei funis alio intercedente motu attractus à superiori parte intendit. Nervis, quantum res postulat intentis impulsus adhibetur, & per duplicem habenam extrahendo,
B & manibus sursum compellendo. Equidem huic reponendi modo non subscribo ea de causa, quam adjungam. Cuneus elatus circumagitur, qui cum sub ala non maneat, articulus ex toto non reponitur, ac potissimum ubi quis velit suspenso homine excitando illum reponere. Ea verò extendendi ratio, quæ ab inferiori parte adducit, stabilis est, cuneo super gradum collocato, & per funes alligato, ut antea diximus. At quo pacto nos à superiori parte adducentes firmiter restituamus, paulò post intelligetis, ubi condendi luxati rationem recensebimus. Ratio autem quæ in
C diversa diducit, sic habet: Cæteris omnibus ordinatis laquei capita non amplius ad gradum vinciuntur, sed ad axis clavum dantur. Per se dantur, vel alio motu intercedente, ut prius scilicet per inferiores trochleas trajiciantur, tuncque ad axem deligantur. Eadem nunc culpari possunt in hac in diversa extendendi ratione, quæ paulò antè dicta sunt in illa, quæ à superiori parte extendit: ubique enim probo, quum is cujus articulus reponitur, rectus collocatur, solam ab inferiori parte extendendi rationem adhiberi. Nunc proximum est, quum
D de humero in alam prolapso diximus, ut de eodem quoque in priorem partem excidente pertractemus.

CAPUT XII.

De humeri Capite in priorem, vel posteriorem partem excidente.

AD humeri caput in priorem vel posteriorem partem elapsum scala eadem ratione modoque præparata, vel figurata, organoque & tro-
E chleis (ut antea dictum est) alligatis, rursus ubi restituere volumus, subsellium juxta ponimus, lanaque vel linteis contegimus gradum idoneum, super quem restituamus; cui (sicut ostensum est) involuto ala insidat; tum carchesium laqueum, vel alium æqualiter extendendi vim habentem humero (ut propositum est) circundamus, cujus capita deorsum attracta ad organi axem religamus, quemadmodum ad humerum in alam prolapsum tradidimus, ut conversus axis directa ductione ab inferiori parte intendat. Eodem mo-
F mento quo intendimus, aliquis rursus à posteriori parte assistens, utraque manu ad cervices hominis data, corpus in contrariam partem repellat. Licebit autem in hoc casu magis, & extendere, & ducere ad inferiora. Subsellio itaque subtracto homo suspenditur, ut simul, & articulus excitetur, & quæ illi superjecta sunt, laxentur. At ubi quantum reponendus articulus postulat, intenderimus, circunducendo impellimus: siquidem in priorem partem humeri caput excidit,

ab ea sede in quam venit, ad eam ubi esse naturaliter debet, prominentiori palmæ parte urgemus, atque altera manu cubitum à posteriori parte in priorem adducimus; quo facto minister assistens manum apertam lato scapularum ossi opponat, atque id repellat, ne vis operæ resolvatur. Verum si in posteriorem partem prorumpat, contrarium fieri debet, humeri quidem caput prominentiori palmæ parte urgendum est, ut à lato scapularum osse in suam sedem revertatur, atque altera manu cubitus ad posteriorem partem prorsus adducendus. Hac igitur ratione humeri caput restituendum ducimus, ubi in priorem, vel posteriorem partem eruperit. Sed alii in utroque casu eam reponendi rationem probarunt, quæ à superiori parte extendit. Hoc quo pacto agant, videamus. Scala eodem modo parata duplicatæ habenæ, vel funis medium lana, vel linteo involutum alæ subjiciunt, capitaque ejus per superiores trochleas traducta deorsum ad axis vectes tanquam ad clavos alligant; deinde humero Carchesium laqueum, vel alium, qui æqualiter extendere valeat, circundant, cujus capita deorsum demissa, ut contineantur ad aliquem scalæ gradum devinciunt. Quibus ita constitutis axis convertitur, quo converso, & continent, & à superiori parte intendunt. Ac postquam abunde extenderunt adducendo impellunt. Sed quum in diversa contendunt, capita laquei vel directa ductione, vel alio intercedente motu, funis verò per alium motum interjectum, ad axis clavum alligant, ut converso axe in diversa diducant: postquam satis intenderunt, adducendo impellunt. Intensiones quidem succedunt, sed impulsus fallax est, siquidem homine excitato, & suspensione distracto, ægrè articulus restituitur: atque ob hanc causam nunc placuit extendendi rationem tam à superiori parte, quàm ab utraque præterire. Humeri ergo caput; in quancunque partem venerit, convenit ab inferiori parte extendendo reponere, quum erectus homo collocatur. Qua via humeri caput restituatur exposuimus. Pergamus igitur ad cubitum.

A chio propè cubitum injicere, capita verò deorsum ducere ad axem, ibique, vel directa ductione ad axis clavum alligare, vel alio intercedente motu, non secus ac ubi humeri caput reponitur, ut similiter axis conversio ab inferiori parte intendat. Trahitur etiam ad cubitum ille reponendi modus, qui à superiori parte extendit, cujus ratio hæc est. Cæteris omnibus (ut propositum est) constitutis, humerus non amplius, ut contineatur, devincitur, sed laqueus Carchesius, aut alius ex iis qui æqualiter extendunt, ipsi circunligatur, cujus capita ad superiores trochleas adducta ab interiori parte in exteriorem attracta deorsum feruntur, & ad axium vectes quasi ad clavum alligantur; duplicatæ verò habenæ capita deorsum adducta, ut retinacula sint ad aliquid immobile dantur. Converso igitur axe & continemus, & alio intercedente motu à superiori parte extendimus. At modus qui in diversa extendit, hinc manifestus est; ubi enim diversa extendimus, laquei capita per se ad clavum axis, vel alio intercedente motu ad ejusdem vectes deligantur, ut eadem conversio in diversa extendat. Nervis, quantum res postulat, extensis convenienter impellere oportet, adducendo si luxata in duas partes venerint, in interiorem scilicet & exteriorem; extrahendo, si in posteriorem, quas impellendi rationes in opere de articulis exposui. Hæc igitur fieri debent, quando cubitus in propositas partes erumpit. Verùm si in priorem, in quo casu diximus extensum brachium non curvari, iterum eadem scala atque organum comparatur, æger scalæ assistens brachium super commodum ejus gradum imponit, humerus ad scalam per eandem juncturam vincitur, laqueus æqualiter extendens ad brachium datur in vicinia manus, cujus capita deorsum feruntur ad organum, ut ab inferiori parte attrahatur. Si quis autem velit hoc agere tum contínendo, tum à superiori parte adducendo, humerum non amplius ad scalam devinciat, sed utrique membro laqueum injiciat, qui æqualiter intendat, unum scilicet humero, alterum brachio & superioris quidem laquei capita sursum ferat ultra caput, alterius verò deorsum, ut (quemadmodum in aliis reponendi rationibus declaravimus) extendat: quod ubi abunde fecerit, nunc reponendi causa duo modi impellendi potissimum aptantur, qui premit, & qui circunducit: sed ante quidem premere convenit, dum intensio adhuc manet, dehinc circunducere: quos impellendi modos multò ante exposui in opere de articulis. Oportet autem eo quod luxatum est, restituto, brachium curvare, atque extendere, pronumque & supinum collocare, ut ex toto restitutum esse intelligas; tum ad angulum rectum in sequentem curationem figurare. Utraque igitur brachii ossa, ubi in loco suo non sunt, per superiores modos reponuntur; verùm quoniam utrunque per se propriè vitiatur, cùm suo loco movetur, posthac necesse est scribamus, quonam modo cubitus erumpens, radiusque diductus ab inferiori parte extensi revertantur.

CAPUT XIII.

A

Cuneus sub ala &c.

De Cubito.

ÆQuè duo brachii ossa in quatuor partes erumpunt, in interiorem, exteriorem, priorem, & posteriorem. Atque ubi in tres partes venerint, exteriorem scilicet, interiorem, & posteriorem, brachium curvatur, & extendi non potest. Commune est horum trium casuum, in quibus curvum brachium minimè extenditur, scalam cum organo (ut dictum est) ad restituendum parare: postea hominem juxta scalam collocare, ut super subsellium ascendens brachium super convenientem scalæ gradum injiciat: tum ea junctura, quæ palma nuncupatur, humerum continere, & laqueum inæqualiter extendentem, ut attollentem chiastum, aut nauticum, brachio in vicinia manus circundare, ejusque capita ad unum scalæ gradum, ut retinacula sint, devincire, ut ubi vis adhibetur, recti anguli figura fideliter conservetur: eoque facto medium duplicatæ habenæ, bra-

CAPUT XIV.

A

B Organum ad scalam &c.

De Cubito & Radio.

MOvetur per se cubitus interdum loco, & rursus per se radius diducitur, iis modis B quos in opere de articulis declaravimus. Ad hæc igitur ossa restituenda, scala similiter paratur, humerusque ad gradum vincitur ea junctura, quæ palma dicitur; ad ipsum verò brachium utiliter datur laqueus aliquis ex iis, qui inæqualiter extendunt, cujus laquei sinu à parte quæ restituitur, capita à contraria, hoc est, ab integra collocentur. Propriè enim laquei, qui inæqualiter extendunt, eas partes magis cogunt, quibus sinus hærent, minùs verò, quibus capita. Si quidem consilium est, ubi superius os excidit, ab inferiori parte attrahere, ad id quod suo loco est, vim minimè adhibere. Hujus igitur laquei capita ad axis clavum dari debent, vel directâ ductione, vel alio motu intercedente, ut conversio axis ab inferiori parte extendat: sed ubi, quantum restituendum os possit extenderimus, idoneis impellendi modis uti convenit cubito quidem in interiorem partem excidente, radioque in exteriorem adducto, utriusque manus digitos inter se junctos eminentiæ cubiti subjicimus, prominentioresque palmarum partes utrinque ponimus, atque his summopere urgentibus adducimus. Sed si in posteriorem partem prorumpant, cubitus præsertim, ea reponendi ratio efficacissima est, quæ extrahendo impellit. Sin radius in priorem partem convertatur, expedit premendo & circunducendo impellere, quemadmodum ostendimus, ubi utrunque os in priorem partem elapsum ponebamus: exquisitos autem reponendi modos in opere de articulis exposuimus. Repositi autem ossis indicium erit, in cubito libera brachii contractio, atque porrectio. At in radio in pronum vel supinum habitum conversio. Quomodo igitur per scalam homine erecto restituere luxatum conveniat, demonstravimus: verùm quia justa aliqua de causa, aut ob imbecillitatem, aut ob femur, seu crus simul comminutum, æger stare nequit, dum luxatum restituitur, necesse est in sequentibus aperire, quæ ratio sit restituendi, homine super planam scalam jacente.

CAPUT XV.

B

A Cuneus alligatus ad funem, &c.

Quo pacto jacente homine, restituatur humerus in alam prolapsus.

SCalam collocare planam oportet, & ut à pavimento attollatur, extremitatibus lapides, vel ligna ab utraque parte subjicere, atque æquandi gradus causa linteum illis superimponere. Hujusmodi enim lectus, quod pertinet ad ægrum jacentem, dum restituitur, scamni munus præstabit: Organum vero ad scalam alligandum ab in- A feriori crurum extremitate, rursusque trochleæ (quemadmodum dictum est) binæ à superiori scalæ parte, totidem ab inferiori vinciendæ. Satius autem est ad luxata restituenda pro scala adhibere scamnum, quod ab altero extremo quadratis fossis excavatum sit, ubi organum firmiter eo insistat. Quæ præparatio esse debeat, dictum est: modos autem quibus humeri caput restituitur, exequemur. Prolapso igitur humeri capite collocare hominem convenit sic ut jaceat super scalam, organo ad pedes constituto, supinus ubi in alam vel priorem partem excidit: in verticem ubi in posteriorem. Igitur ubi in alam convertitur, cunei, funis capita super caput à priori vel à posteriori parte adducenda, mediumque habenæ duplicatæ dandum est ad humerum sic, ut inter ipsum & cuneum demittatur, capitaque ejus ab exteriori parte ferantur, atque ita pendeant, post hæc laqueus Carchesius, vel alius ex iis qui æqualiter extendunt, humero (ut supra ostensum est) injiciendus; cujus capita deorsum ad organum adducenda. Quoniam capita ergo ad pedes ferantur, agemus vel continentes, & ab inferiori parte C extendentes, vel in diversa trahentes, sive directis ductionibus utamur, sive alius motus intercedat ut antea indicavimus. At quum satis extenderimus condere humerum debemus, idoneam impellendi rationem adhibentes. Præcipuè autem duplex impellendi ratio idonea est, & quæ articulum extrahit, & quæ sursum compellit. Manente intensione duplicatæ habenæ capita tenentes vi humeri caput extrahimus, eodemque momento cubitum in interiorem partem ad latus repellimus. Eo enim fit, ut humeri caput facile promptéque D in exteriorem partem ducatur moveaturque. Quo facto remissa intensione, protinus sursum compellimus; post hæc humerum prehendentes attollimus, ut in suum locum collocemus. Hæc sunt quæ fieri oportet, ubi humeri caput in alam excidit.

CAPUT XVI.

De humeri Capite in priorem, vel posteriorem partem excidente.

SEd si humeri caput in priorem vel posteriorem partem convertatur, homine (ut dictum est) figurato, nempe supino, si in priorem partem venit, in ventrem; si in posteriorem, funis aut habenæ medium lana sive linteo obvolutum, alæ subjicitur, capitaque supra caput feruntur, non quidem è regione vitiati humeri, sed obliqua versus partem contrariam ad rem aliquam immobilem vinciuntur, qua retineantur. Ambigitur verò, quamobrem capita non recta ferantur, sed versus contrariam partem obliqua. Pasicrates quidem atque alii nonnulli hoc ea de causa fieri aiunt, ne F à medio funis humeri capite sursum attracto prohibeamur, quominus ab inferiori parte extendamus: sed decipiuntur similitudine femoris, quum res aliter habeat; siquidem femur ad Γ literæ similitudinem declinat, at humeri caput dimidium orbiculatum est, neque potest femoris modo à medio fune sursum adduci. Quorsum igitur id fit? ne sub medio fune, quæ sub ala sunt compressa, alæ regionem compleant: completo enim recessu, humeri caput locum non habebit, in quem recon-

datur. Nos etiam non secus atque ii qui non multo ante nos vixerunt, ob propositam causam, habenam, vel funem similiter collocamus. Consuevimus interdum & aliter continere; duos enim laqueos ex iis qui inæqualiter extendunt implicantes, thoraci dorsoque sub alis circunponimus, eorumque capita continendi causa ad gradum, qui contra situs est, alligamus; qua continendi ratione adhibita laqueum æqualiter extendentem humero circunponimus, quemadmodum tradidimus, quà de humeri capite in alam prolapso; cujus deinde laquei capita ab inferiori parte ad organum dimittimus, & ad axem devincimus, ut eo converso contineamus, & ab inferiori parte pariter extendamus. Vi; quantum res exigit adhibita, ut articulum restituamus, premendo impellimus, prominentiori enim unius manûs palma vi humeri caput comprimimus, altera vero cubitum huc atque illuc agitamus. Indicium autem repositi ossis in superioribus explanavimus. Fit etiam interdum, ut ad humeri caput luxatum, medii quoque humeri fractura accedat, cogaturque Medicus eodem tempore utrique vitio subvenire. Docendi autem gratiâ sermoni insistam, qui eum casum explicet, ubi & caput humeri in alam excidit, & medius humerus comminuitur.

CAPUT XVII.

Quomodo curatur humerus fractus & prolapsus simul. De humero fracto simul & prolapso.

QUæsitum est à majoribus nostris qua via hæc restituantur. Pasicrates quidem os suo loco motum primo restituit, quod majorem vim in restituendo postulet, quam fractura. At si quis sub fractura laqueum injiciens eodem momento velit tam quod fractum est, quam quod excidit restituere, dum vis ad luxatum, quantum postulat, adhibetur, fractura plus justo intensa partes fracturæ superjectæ ultra debitum extensæ, lædentur, resolventur nervi aut abrumpentur, & fortasse corpora tota, priusquam articulus laxetur; atque hac de causa censuit ipse laqueum super fracturam imponendum, & ante quod luxatum est, dein quod fractum est, restituendum. Voluit Aristion eodem tempore, & luxatum & fractum humerum restituere, ne si luxatum prius reponatur, dum fractura componitur, præ vi positum humeri caput erumpat. Quæ dicuntur in utroque casu sequi detrimenta, verè sic habent. Quapropter nobis placet, ante articulum reponi, proximéque fracturam curari, ea cautione, ne dum quod fractum est, ab inferiori parte extenditur, articulus elabatur. Ad luxatum igitur restituendum cuneus à funibus dependens in alam conjicitur, rursusque capita funis sursum adducuntur super caput; humero super fracturam Carcheisius laqueus imponitur, vel alius, qui æqualiter extendat, ejusque capita deorsum demissa, ut retineantur ad aliquam moram vinciuntur, atque à superiori parte attrahendo articulus reponitur; quo facto cuneus in ala relinquitur, ut humeri articulus maneat, laquei verò capita inferiori parte resolvuntur, & super caput adducta tanquam retinacula vinciuntur, ut utriusque præsidio cunei scilicet & laquei, articulus suo loco servetur: post hæc Carcheisius laqueus, vel alius æqualiter extendens humero injicitur, cujus capita deorsum demissa ad axem, ut ab inferiori parte intendant, religantur; quo fit, ut fractura ab inferiori parte extensa componatur, superiori articulo non excidente. Hactenus de humeri capite, nunc de cubito.

CAPUT XVIII.

De Cubito luxato.

CUbito in illas tres partes converso, in quas ubi procidit, brachium curvum est, neque extenditur, homo resupinandus est super asserem scalæ insidentem. Alligatis trochleis organoque ab inferiore parte, laqueus inæqualiter extendens brachio prope manum injiciendus, cujus capita super caput adducta ad oppositam moram alligentur. Tum duplicatæ habenæ medium juxta cubitum dandum, capitaque ejus deorsum adducenda. Dantes igitur capita laquei quidem humero injecti, supra caput, duplicatæ verò habenæ, deorsum, continebimus simul & ab inferiori parte extendemus, ut ostensum fuit in superioribus. Nervis abundè intensis eo modo impellemus, quem paulò supra diximus, quum de erecta scala pertractavimus. At si in priorem partem elabatur, in quo casu brachium extenditur, resupinato itidem homine, laqueus æqualiter extendens humero injiciatur, capitaque ejus super hominis caput attrahantur; tum alter laqueus æqualiter extendens ad extremum brachium alligetur, ejusque capita deorsum ducantur; intensionem verò à pedibus adhibendam esse antea exposui. Eodem autem modo ubi articulum restituimus impellere oportet, premendo scilicet, & circunducendo, eademque ratione restituere, quæ in opere de articulis dicta est. Verùm si alterum os præter naturam habeat, sive cubitus excidat, sive radius diducatur, laqueo rursus æqualiter extendente ad humerum dato, capitibusque ejus sursum super caput adductis, ut retinacula sint, brachio laqueus injicitur, qui inæqualiter extendat, quemadmodum explicavimus, capitaque ejus deorsum ad organum adducuntur, & iidem impellendi modi accommodantur. Absolvimus jam sermonem universum de cubito, atque humeri capite, restat ut ad manum accedamus.

CAPUT XIX.

A

A Organum ad scalam alligatum, &c.

De Manu.

MAnus in quatuor partes movetur, interiorem, exteriorem, priorem, & posteriorem. Restitui autem debet vel super scamnum, vel super scalam, quæ plana collocetur. Homine itaque juxta scalam, vel scamnum sedente figuretur manus supina, si in interiorem partem erupit; prona, si in reliquas tres: deinceps circa sinum manus, ferramentum, quo adurimus transversum, vel transversus axis detur, atque ad ipsam palmam vinciatur: tum extremitatibus, proposito

vectis, seu ferramenti, sinus laquei inæqualiter intendentis, vel mediæ habenæ injiciantur, capitaque à priori parte ad organum ferantur. Brachio autem in vicinia manus circunligetur laqueus æqualiter extendens, cujus capita ferantur à posteriori parte; rursusque intensio adhibeatur, quæ paulò ante exposita est: vel continendo, & seu ab inferiori, seu superiori parte extendendo, vel in diversa adducendo, postquam abundè intenderimus, impellere debemus, quemadmodum in libro de luxatis exposuimus premendo, ubi in interiorem, vel exteriorem partem venit, ubi in priorem & posteriorem, adducendo. Sed venio ad spinam.

CAPUT XX.

De Spina.

SPina gibba ex recenti ictu restituitur. Oportet in restituendo hominem pronum collocare, vel super scalam cujus gradibus asser injectus sit, vel super scamnum, trochleasque (ut dictum est) adhibere. Post hæc ad spinam dare binos laqueos æqualiter extendentes, unum à superiori parte gibbi, alterum ab inferiori, vel quaternos ex iis qui inæqualiter extendunt, inter se oppositos, binos à superiori parte, totidem ab inferiori: & superiorum quidem capita sursum, inferiorum verò deorsum adducere, sive ut retinacula sint, & vel ab inferiori, vel à superiori parte intendant, sive ut in diversa diducant, verùm ubi in diversa diducimus, trochleis utimur alio intercedente motu agentes. Postquam abunde intenderimus, eo modo impellimus, quem in Libro de Articulis enarravimus. Sequitur autem ut de modis reponendi femoris pertractemus.

CAPUT XXI.

De Femore.

FEmur in quatuor partes prorumpit, interiorem, exteriorem, priorem, & posteriorem; atque ubi in tres partes convertitur, crus extensum est, & curvati minimè potest. Quod si in posteriorem partem prolabatur, curvatur, sed non extenditur. Igitur si in illas tres partes venit, ubi extensum crus minimè implicatur, resupinandus homo est super scalam, vel scamnum, & tunc duplicatæ habenæ vel funis medium lana seu linteo circundatum inter anum & naturale injiciendum, capitaque ejus super caput adducenda. Sin in exteriorem quidem & priorem partem femur eruperit, media habena variè quacunque parte inter anum & naturale dari potest. Sed, si in interiorem partem exciderit, inter femur integrum adhibenda est, & articulum qui restitui debet, ne si femoris capiti subjecta fuerit, membrum ab interiori parte attrahi non sinat. Quo facto Carchesius laqueus vel alius æqualiter extendens femori extremo circunponendus est, capitaque deorsum ad organum ferenda, & ad axis clavum alliganda, ut adhibitis retinaculis converso axe contineamus, & ab inferiori parte extendamus. Nihil item prohibet quominùs à superiori intendamus, quemadmodum dictum est, quà de humeri capite. Nervis, quantum satis est diductis, iisdem utendum est impellendi modis, quos in opere de articulis indicavimus. At si femur in posteriorem partem prolabatur, ubi complicari crus diximus, sed nullo modo extendi, organo ab inferiori parte alligato æger sedeat; magis tamen in supinum habitum conversus, in alteram coxam inclinetur. Post hæc contineatur, sicut in opere de articulis ostendimus; tunc Carchesius laqueus, vel alius æqualiter extendens, femori circundetur, ejusque capita deorsum demissa, ut ab inferiori parte extendant, ad axem religentur: nervis, quantum res postulat, intensis, oportet eadem ratione in restituendo impellere, quæ in opere de articulis exposita est, spatha premendo idonea extrahere, & femoris caput in exteriorem partem adurgere; sicque crure deorsum extenso, atque homine resupinato articulus reponitur: Crus autem restitutum testatur ejus flexus, atque porrectio: in quancunque enim partem venerit, ubi restitutum est, liberam ejus actionem spectamus, flexum scilicet & porrectionem.

CAPUT XXII.

De Genu.

GEnu in tres partes erumpit, interiorem, exteriorem, & posteriorem; ubique autem crus extensum est. Si in interiorem & exteriorem partem veniat, hominem resupinare convenit; si in posteriorem, pronum collocare, tuncque laqueos æqualiter extendentes membris injicere; unum quidem femori prope genu; alterum cruri super eam regionem, quæ carnosa à posteriori parte prominet; rursusque organo ad inferiora deligato, easdem adhibere intendendi rationes, quæ in aliis luxatis sunt ostensæ, impulsumque in opere de articulis declaratum.

CAPUT XXIII.

A

Laqueus injectus, &c.

De Talo.

TAlus modò in interiorem, modò in exteriorem partem prolabitur, nonnunquam etiam in posteriorem. Rursus itaque oportet hominem sedere, extensoque cruri laqueum imponere, qui æqualiter extendat. ejusque capita ad posteriorem partem porrigere; ad talum verò sandalium, vel draconem laqueum dare, capitaque à priori parte ad axem adducere, continendoque ab inferiori parte extendere, & iisdem uti modis impellendi, quos in opere de luxatis explicavimus. Restituendi rationem præterimus; quoniam de hac præcipuè agimus, ubi organorum, quæ plana collocantur; præsertimque nostri machinamenti motum declaramus.

CAPUT XXIV.

A

Nymphodori Glossocomum clausum.

B

Nymphodori Glossocomum apertum.

Glossocomum Nymphodori.

GLossocomum Nymphodori tractorium, organum est quadratum: Habet autem duo latera, quod extremis partibus per duo transversaria inter se junguntur: laterum verò & transversariorum eadem est magnitudo, sunt enim longa lataque duos palmos, crassa digitos totidem. Quare quum æqualis sit eorum modus, jure glossocomum ex eorum numero est, quæ propriè quadrata appellantur. Media igitur latera exculpta, cavataque sunt cavis non nimis altè penetrantibus, quibus includitur axis habens in medio tympanum, cui ab utraque parte ferrei unci sunt, duo in universum, vel foramina in quæ possint conjici funes, quorum hæc ratio est. Funes duo uncis medii circunligant, & ab utraque parte prope foramina nodum accipiunt: quorum capita quum quatuor sint, duo trajiciuntur per transversarium prius, ab interiori parte extra; reliqua duo per id quod posterius est. Secundum tympanum cochlea speciem lentis referens recta collocatur, hæc compositio vocabulo Græcè κοχλιάζει dicitur. Ejus extremitas demittitur in cavum non penetrans prioris transversarii; pars verò quæ cochleæ modo striata est, juxta tympanum collocatur; quod supereſt ex ejus longitudine per foramen transit, extremaque parte baculum versans habet, quo torquetur, ut cochlea per id versata tympanum moveat, converso hoc axis versetur, quo moto funium capita quæ extra procedunt, ad intendendum ducuntur. Sunt item in glossocomo opercula, ut quæ in eo sunt machinationes occultentur; tum quatuor annuli ad latera fixi, bini ab inferiori parte, totidem à superiori, ea de causa, ut alligari organum possit. Hujus fabricationis auctor est Aristion filius Pasicratis, siquidem aliter structum fuit à Nymphodoro. In vetusta enim structura extat cochlea non per transversarium, sed quà opercula sita sunt, trajecta. Duas enim forfices ferreas ad latera affixas habet ad medium pertusas, quarum una axi subjicitur, altera superponitur, utraque à latere tympani collocatur, inferior angustius foramen habet, superior latius. Cochlea igitur ab ea parte, qua opercula sita sunt, trajecta, atque à forficibus contenta, alterum operculum sine impedimento claudit; alterum claudi non patitur pars cochleæ, quam penetrare diximus, cuique baculum versans affigitur. Hoc itaque operculum medium transversum in duas partes secatur, quarum altera manet immobilis, altera clauditur; atque hæc media in longitudinem lunata figura exciditur, ut quum operculum clauditur, lunatum ejus cavum propositam cochleæ partem excipiat. Hanc Nymphodori structuram non accepit Aristion, sed adjecit organo axem habentem tympana, foraminaque, ut axis qui in medio est, motus, ubi velis consistat, & vi minimè volvatur. Transtulit A item annulos juxta prius transversarium, ne organum à parte operculi, sed à parte prioris transversarii alligetur. Trajecit præterea funium capita per opercula, hæc quidem à superiori parte, illa verò ab inferiori. Quod quidem pertinet ad annulorum situm, unà nobiscum sentit; sed axem quem adjunxit, tanquam supervacaneum rejicimus, siquidem unus axis ex robusta materia præparatus, quod opus est abundè efficit. Sed quum glossocomi fabricationem resolverimus, sequitur ut ad ejus motum veniamus.

B

CAPUT XXV.

De motu organi.

VBi humeri caput suo loco movetur, præcipueque si in alam veniat, ad scalam eodem modo paratam, quo in Nilei Plinthio explicavimus, nunc pro Plinthio Glossocomum alligetur, non ab operculis, ne sub cochlea habenæ abrumpantur, sed à priori transversario, annulis prope ipsum affixis. Aperiantur item opercula, capitaque funium ad axem alligata excipiantur, hæc quidem à superiori parte, illa verò ab inferiori. Ac deinceps ubi restituere volumus, subsellium prope scalam ponatur, super quod homo ascendens brachium sic trajiciat, ut indatur cuneus in alam; circunligetur insuper humero Carchesius laqueus, vel alius æqualiter extendens, ejusque capita ducantur ad superiora funium capita, ut machinationum motu directis ductionibus ab inferiori parte intendamus, aut alio intercedente motu, aut per duos contrarios motus interjectos, hoc modo: Laquei capita per inferiores trochleas trajiciantur, & cum funium capitibus colligentur, quo rursus fit, ut glossocomi machinationes motæ alio intercedente motu ab inferiori parte extendant. Verùm si per superiores laquei capita trajiciantur, deinceps per inferiores demissa ad funium capita vinciantur, rursus machinationum motus per duos contrarios motus interjectos ab interiori parte extendit. Impulsus verò quos deinde res postulat, fiunt quemadmodum dictum est, ubi humerus in alam prolabitur, & per duplicem habenam extrahendo, & intensione remissa per manus sursum compellendo. Retulerunt alii organum hoc, ubi à superiori parte extendere volumus, idoneum esse; transferunt enim ipsum ad superiorem partem supra caput, cuneumque ad gradum adhærentem, solutum tamen, in alam conjiciunt; deinde capita funium cunei, ad inferiora capita funium organi religant, & Carchesium laqueum humero injiciunt, cujus capita deorsum adducta ad imum scalæ gradum immobilem devinciunt, ut per hæc retinaculis adhibitis directis ductionibus à superiori parte intendant. Licet etiam organo ab inferiori parte alligato à superiori extendere alio intercedente motu; alligatis enim laquei capitibus ut / quemadmodum dictum est) retinacula sint, cunei funium capita per trochleas trajecta cum superioribus capitibus funium organi vinciunt, ut machinationibus motis alio intercedente motu à superiori parte extendant; aut laquei capitibus non amplius retinaculi vicem exhibentibus, sed ad funium organi capita alligatis, vel ad superiora directis ductionibus, vel alio intercedente motu ad inferiora idem

præstent; quumque abundè extenderunt, eosdem adhibent impulsus, quos paulo ante proposuimus. Quæ relata sunt, adscripsimus. Probamus autem & in hoc quod de Nilei Plinthio diximus; ubi scala erecta collocetur, intensionem ab inferiori parte adhiberi, cuneo ad scalam alligato; eam verò quæ vel à superiori parte trahit, vel in diversa deducit, ex toto prætermitti, ejusmodi siquidem imbecilles sunt. Quòd si homo jaceat sic interdum censui luxatum reponi. Contentus sum propositis reponendi rationibus exempli causâ propter organi motum huc allatis; omnia enim luxata per hoc quoque instrumentum reponi possunt; non secus ac per Nilei Plinthium. Utriusque machinationes sunt diversæ, sed reponendi rationes eædem, sic ut liceat ex superioribus universum hujus organi motum intelligere.

CAPUT XXVI.

A

Trispastum Apellidis seu Archimedis.

Trispastum Apellidis, seu Archimedis.

ILlud in primis scire convenit neque Apellidem, neque Archimedem Medicos fuisse, sed architectos qui machinamentum hoc excogitarunt (quemadmodum nos accepimus de historia) ad naves deducendas, funibus non per manus, sed per ergatam attractis. Illius autem sæculi Medici ejus structuræ modum minuentes trispastum tractorium organum medicinale ad luxata factaque restituenda fabricarunt in hunc modum. Totum organum ex eorum genere est, quæ oblonga quadrata nuncupantur. Est autem hoc modo compactum. Duo latera longa palmos quatuor digiti crassitudine inter se coagmentantur per transversaria longa palmos duos, crassa digitum. Latitudo potissimum posterioris transversarii sex digitos æquat; prioris propter opercula palmos duos. Ut retulit autem Pasicrates, media latera excavata sunt, cavis non nimis altè penetrantibus, quibus duo axes includuntur rotas habentes in vicinia laterum, utriusque axis rotæ perforatæ sunt perviis foraminibus, quæ non alia de causa facta sunt, nisi ut in ea funes immittantur, quorum ratio hæc est. Funes duo, extrema parte nodum accipientes, conjecti in prioris axis foramina attrahuntur ita ut nodi super foramina collocentur: tum funes circa suas uterque rotas involvuntur, & per posterioris axis foramina trajecti nodum accipiunt. Posterior axis medius inter rotas foramen habet, in quod rursus funis conjici debet. Sumitur funis longus, qui ab utraque extremitate nodum acceperit; deinceps per propositum foramen trajicitur sic ut nodus foraminibus jungatur; post hæc circa medium axem involvitur: quo facto altera ejus extremitas per posterius transversarium, quod medium perforatum sit, trajicitur. At quid nunc sit fune trajecto? manu tractus evolutusque posteriorem axem convertit, quo converso alia capita funium, qui extra procedunt ducuntur. Adhibentur autem funes quatuor, duo, & item duo, atque ad hunc modum immittuntur. Sumuntur funes duo, qui extrema parte nodum acceperint, & per duo foramina prioris axis, quæ inter rotas sunt, trajiciuntur attrahunturque, sic ut nodi foramina contingant; tunc que funium capita per prius transversarium perforatum ab interiori parte versus extetiorem trajiciuntur. Aut prehenditur funis unus duplex, cujus capita conjecta in prioris axis foramina attrahuntur, ut medius funis inter foramina statuatur: postea ejusdem funis capita per prioris transversarii foramina trajiciuntur. Duo item alii funes sumuntur nodo extremâ parte devincti; hi per foramina inter rotas posterioris axis facta, & à medio foramine recedentia attrahuntur, qui deinde ubi eorum nodi ad foramina pervenerint, tunc ducuntur, trajiciunturque per posterius transversarium perforatum, sic ut quinque nunc sint funium quæ extra feruntur, capita duo per prius transversarium, tria per posterius. His posterioribus manu attractis, inclusisque funibus (ut dictum est) involutis, atque evolutis, capita eorum qui exterius ferebantur, ducuntur, extenduntur que capita habenarum quibus distenditur corpus. Hujusmodi organi structuram Pasicrates exponens reprehendit tanquam minimè efficacem: universum enim organi opus consistit in ductione funis posterioris qui manu attrahitur. At nequit manus in restituendis luxatis vim tantam sustinere, præsertim ubi magni articuli sunt & corpora robusta: quamobrem organi structuram immutavit, duosque axes qui inclusi erant, ita struxit, ut penetrarent, & priorem minorem exiguis capitibus extantem, posteriorem majorem, & longiora capita habentem, & ad prioris quidem axis extantia capita clavos confixit; posteriori vero vectes adjecit. Demissis axibus duobus digitis machinamentum in restituendo sic movit. Habenas extendendis corporibus injectas ad extantia prioris axis capita deligavit, ut posteriori axe converso prior moveretur, & evolutis involutisque funibus nervi extenderentur. Verùm Aristion Pasicratis filius patri adversatur, ut vetustam organi structuram ignoranti. In vetusta (enim) organi structura axes non movebantur in laterum cavis, sed circa ferreos chodaces affixos lateribus in capreoli formam excavatis; quod videre licet in organis ad aquam hauriendam comparatis, quæ ob fabricationis rationem facile convertuntur, neque tamen rotæ in se continent armillam, sed chodacem. Quoniam igitur axes per armillas moventur circa chodaces, & rotæ per chodaces circa armillas, axes promptè admodum versabuntur, atque idcirco sine impedimento erunt, etiam si funis manu ducatur. Ob id autem ipsum trispastum organum appellatum est, quoniam tres funes agunt, unus quidem extra ductus, duo inclusi. Hactenus ipse probabiliter scripsit, sed vera sunt quæ à Pasicrate adducuntur, non enim potest manus funem ducens bene restituere; sed fortasse motionis causâ in ludo organum movere, vis autem quæ in restituendo requiritur, per manum minimè poterit adhiberi. Atque ea de causa iisdem omnibus factis, quæ in vetusta scriptura sunt ostensa, tertium axem organo adjiciendum judicavimus, cujus capita trajecta per latera essent, ut posterior axis nunc medius fiat, medius autem perforetur: in extantibus capitibus vectes demittantur, vel manubriola, aut bacula ductaria: medius verò funis posterior, ubi circa axem est involutus, trajicitur per foramen axis penetrantis, suoque ibi capite alligatur. His ita constitutis conversus posterior axis, ille inquam, cujus

capita

capita extant, funem circa se involvit; quo fit ut medius axis moveatur, quo moto, prior quoque axis movetur. Tribus axibus converſis, funium qui extra ducuntur, capita tenduntur, cum quibus vinciuntur habenæ, quæ corpora extendunt. Habet item organum opercula veluti gloſſocomum, ne machinationes oculis exponantur; atque item annulos ad latera affixos quibus alligetur. Hæc eſt univerſi triſpaſti fabricatio. Reſtituendi autem modi aptantur iidem, quos poſuimus in gloſſocomo, diſtat enim ſolum, quibus movetur, machinationibus. Præterea funium eadem eſt ductio, habenis ad eos alligatis. Sed jam triſpaſti fabricationem explicatam habemus.

CAPUT XXVII.

A

A Fabri organum.

B

B Fabri organum.

Fabri Organum.

FAbri organum ad hunc modum fit. Super baſim quæ κρηπὶς nominatur, pro organo dimenſam ſtatuuntur crura duo, quorum longitudo duos cubitos & ſemiſſem æquat, aut etiam excedit; latitudo implet digitos quatuor; craſſitudo tres. Crura hæc per duo tranſverſaria inter ſe coagmentantur, altero ab inferiori parte, quod quinque palmos à baſi recedat, altero à ſuperiori, qua cruta finiuntur. Inferiori tranſverſario ſubjicitur aſſer tranſverſus qui & cum lateribus organi, & cum tranſverſario committitur. Hunc aſſerem ſedile conſueverunt omnes appellare, cujus medium ad tranſverſarium exciditur ad effigiem ıı inverſi, qua parte tranſverſario infigitur æneum ıı. Accommodatur tam cavum, quàm Π demittendo priapiſco octo digitos longo. Inter tranſverſaria ab interiori parte crurum canaliculi excavantur, in quibus dum luxata reponuntur quadrata teſtudo moveatur, ſpatham & cubitos movens. Quandoquidem prior pars teſtudinis (frontem dicunt) pervio foramine pertunditur, in quod radix conjicitur, cujus extremum quà extenuatur, ad poſteriorem teſtudinis partem per craſſitudinem trajicitur. Propoſita pars radicis pervio foramine pertunditur, per quod fibula demittitur, ne radix evellatur, ſed manens in foramine torqueatur; Fibula autem in extrema radice ſcutulo ſuperpoſito includitur. Radix eò pertinet, ut ſpatham in organo ſuſtineat. Habet enim organum ſpatham capitulo leniter cavo aſſurgentem, ita longam, ut à teſtudine ad ſuperius tranſverſarium, quod caput nominatur, pertineat, & cuneati axis modo excedat. Hujus ſpathæ extremitas, quæ contra capitulum eſt, media in quadratam figuram exciditur, atque in cavum includitur radicis extremitas lata, quæ perforatur. Perforatur item ſpatha ab uno latere ad alterum, in quod foramen fibula demittitur, ut ſpatham detineat ad radicem. Ipſa verò teſtudo juxtà medium pertunditur foraminibus quatuor, vel ordine diſpoſitis, vel duobus à priori parte, totidem à poſteriori conſtitutis; quæ non alia de cauſa fiunt, niſi ut funes in ea indantur, ut in ſequentibus oſtendam. Medium caput, hoc eſt, ſuperius tranſverſarium in quadratam figuram excavatur, in quod cavum duplex trochlea inditur, quæ circa axiculum verſatur. Habet item ſuperius tranſverſarium duo alia cava quadrata pervia, nempe ab utroque trochleæ latere unum, in quæ conjiciuntur quadratæ cubitorum partes; duo enim cubiti per ſuperius tranſverſarium demittuntur deorſum, & teſtudini inhærent, quæ quadrata cava in ſummo habet. Imas cubitorum partes quadratas tenueſque architecti calces nuncuparunt; ſuperiores latas ac rotundas dixerunt alas. In alas ergo cubitorum, quæ ſuperius tranſverſarium excedunt, & perviis foraminibus pertuſæ ſunt, axis conjicitur, cujus capita utrinque excedunt, medium cuneatum eſt, in extremis capitibus vectes ſunt, vel manubriòla ductaria quibus convertatur. Alarum partes priores juxta foramina & axis capita rurſus forantur, ut ſi quando opus ſit in foramina fibulæ demiſſæ ſervent axem immobilem. Organo præterea juxta crurum extremitates alia duo ſunt adjuncta crura, ut ſi quando ſedilis vicem exhibeat, ſuper baſim, atque adjuncta crura jaceat. Verùm quia teſtudo per funem elata, & cubitos & ſpatham attollit, in ſequentibus qua ratione funis indatur, adjiciam. Sumitur funis duplex, cujus capita per duo foramina, quæ vel juxta cubitos ſunt, vel à priori parte, vel à poſteriori, vel in medio trajiciuntur, vel ab inferiori parte ſurſum adducuntur, ſic ut medius funis inter foramina collocetur; deinde capita ſurſum feruntur, & circa duplicem trochleam prioris tranſverſarii involvuntur, atque (ut dictum eſt) permutata deorſum procedunt, & ad clavos penetrantis axis religantur. Continetur enim organo Fabri alius axis conjectus in crura, quæ ſuper tranſverſarium inferius digitis quinque interpoſitis perforata ſunt. In axis medio duo clavi ſunt infixi, in extantibus capitibus vectes, vel manubriola ductaria, quibus convertitur axis, cujus converſio per funes teſtudinem attollit; atque unà cum ſpatha ſimul & cubiti, & axis, qui alis continetur, ſurſum feruntur ad luxata quæ à ſuperiori parte extenſa in ſuam ſedem collocantur. Hujuſmodi eſt antiqua ſtructura organi, quod ad Fabrum refert auctorem.

CAPUT XXVIII.

C

De motu organi.

QUum erecta organa comparentur ad reponendum humeri caput excitando, & aliis quoque modis idonea ſint, de humeri capite reſtituendo tractare conſtitui. Ordiar autem ab eo caſu ſub quo in alam prolabitur. Verùm ut organi motum perfectum habeamus, quaternæ trochleæ organo adjicientur, binæ ab inferiori parte, qua baſis ſurſum ſpectat, totidem à ſuperiori ad ſumma crura. Ubi ergo luxatum reſtituere volumus, cuneata pars axis primum lana vel linteo circundetur, ſubſelliumque juxta organum ponatur, ſuper quod homo aſcendat; deinceps vinciantur cruta quidem habena inter ſe, ſed integrum brachium extenſum ad latus. In foramina autem alarum indantur fibulæ, ut axis ſervetur immobilis, uſque dum eo moto

opus erit. His ita constitutis brachium super axem imponatur; atque ubi cuneata pars axis in alam conjecta sit, laqueus Carchesius, vel alius æqualiter extendens, humero injiciatur, ejusque capita deorsum adducta, ad clavum ejus axis, qui cruribus annectitur, alligentur; fune non amplius indito, quemadmodum in organi fabricatione retulimus, axis conversio directa ductione ab inferiori parte extendet, id quod etiam alio intercedente motu, ad hunc modum fit. Laquei capita primo per inferiores trochleas traducuntur, inde sursum data ad clavos axis alligantur, ut hic versus propositam intensionem moliatur. Idem quoque efficitur duplici contrario motu interjecto: laquei enim capita per inferiores trochleas trajecta ad superiores feruntur; inde ad axis clavos vinciuntur, ut duplici contrario motu interjecto ab inferiori parte extendant. Tales sunt modi quibus ab inferiori parte intendimus. Si quis autem à superiori intendere voluerit, fune in testudinem conjecto veluti in organi structura posuimus, laquei capita deorsum adducat, & tanquam retinacula ad aliquid immobile devinciat; post hæc axem convertat, quo converso testudo alio motu intercedente, per funem elata, à superiori parte intendet. Ex his quoque ille modus comprehenditur, qui in diversa extendit. Hic non amplius requirit, ut capira retinacula sint, sed ab interiori parte ad axis clavos vinciantur, vel per se, vel alio motu intercedente, ut per unum machinationis motum, propositus extendendi modus adhibeatur. Servetur autem in intendendo axis immobilis, quemadmodum declaravimus. Postquam abunde intenderimus, fibulæ quæ moveri illum non patiebantur, recipiendæ sunt, atque ipse per vectes, vel manubriola ductaria convertendus, ut cuneo aliqua ex parte inclinato, extrahendo repellamus, sicut in aliis organis ostendimus: post hæc dum restituimus humero deorsum intenso, minister à posteriori parte assistens manus det ad cervices hominis, ut corpus versus pedum regionem cogat in contrariam partem. Verùm ubi restituimus, ministro id præstante, quod ostendimus, subsellium pedibus hominis subjectum subtrahatur, ut ipse suspendatur ab organo; tum (ut alibi dictum est) eodem momento, quo ab inferiori parte extendimus, atque exciramus, per cuneum extrahendo impellemus; deinde intensione remissa sursum cogemus, utraque manu membro comprehenso, & ut in suum locum recondatur, elato. Hac igitur ratione humeri caput in alam prolapsum restituitur.

Verum si in priorem partem, aut posteriorem veniat, vertere sic axem oportet, ut quod ex eo cuneatum est, deorsum spectet, sursum quod æquum est, hoc siquidem nunc aptatur ad reponendum humeri caput, quod in propositas partes eruperit. Eo facto homo super subsellium, quod juxta sit, ascendens brachium superponat, sic ut axi insidat; deinde humero injiciatur laqueus æqualiter extendens, cujus capita deorsum ad axem alligentur: eædemque intendendi rationes adhibeantur, quæ traditæ sunt, ubi in alam excidit. Nervis abunde diductis impulsus convenit, quem in aliorum organorum motione monstravimus.

Sed si neque cubiti sint, neque axis in alas conjectus, humeri caput in alam prolapsum ita restituitur. Agitatur spatha sic, ut capitulum ejus perinde ac cuneata pars axis superius transversarium excedat: tum duplex habena media inter spatham, & transversarium datur, cujus capita ab exteriori parte pendent. In restituendo autem æger ad organum assistens, brachium super transversarium imponit sic, ut spatha in alam indatur; post hæc Carchesius laqueus, vel alius æqualiter extendens humero injicitur, cujus capita deorsum demissa ad transversarium, ut retinacula deligantur. Fune ad testudinem dato axis conversus testudinem, cumque ea spatham attollens, à superiori parte extendit. Aptatur item ille extendendi modus, qui in diversa ducit, laquei capita mutata ad axem alligantur, tunc siquidem conversus axis in diversa diducet. Postquam satis extenderimus, duplicis habenæ capita continenda sunt, & per hanc ipsa spatha, ut per spatham extrahendo impellamus. Quo facto intensio remittenda est, membrumque sursum adducendum, ut quamcelerrimè in suum locum articulus collocetur. At si organum non spatham habeat, non cubitos, non axem illis contentum, humeri caput in alam veniens per cuneum sic reponi debet. Cuneus in quem funes conjecti sint, superiori transversario insidat, & per funes ad ipsum vinciatur; deinceps æger brachium superimponat, cuneusque in alam conjiciatur, quo conjecto laqueus Carchesius humerus circunligetur, ejusque capita deorsum demissa dentur ad axem, qui cruribus continetur, ut axis versatio ab inferiori parte extendat. At ubi satis intenderit, impellere oportet, velut in aliis organis demonstravimus, aut extrahendo, aut sursum compellendo: qui modi, quum ab inferiori parte extendimus, potissimum ad rem pertinent. Placuit aliis per testudinem ita reponere. Funem primò resolvunt, ipsumque duplicant, cujus duplicati capita per duo testudinis foramina trajiciunt, à superiori parte deorsum, & ad inferioris axis clavos alligant. Attollunt itaque testudinem prope superius transversarium, tuncque restituendum brachium superinjiciunt, cuneumque in alam demittunt; post hæc brachium per palmam juncturam ad testudinem vinciunt. His itaconstitutis inferior axis convertitur, testudoque à subjecto fune deorsum versus attracta ab inferiori parte ducit; quo pacto intensio quidem ab inferiori parte adhibetur, sed humero ad testudinem alligato prohibetur conveniens impulsus.

CAPUT XXVIII.

De Cubito luxato.

CUbito in illas tres partes elapso ubi brachium curvatur, interiorem inquam, exteriorem, & posteriorem, juxta organum ab omni parte præparatum stare æger super subsellium debet, atque axis converti sic, ut pars ejus quæ cuneata est deorsum spectet; sursum, quæ æqua; dehinc brachium dare super axem. Quo facto humerus ad axem per palmam juncturam deligandus est; brachio verò in vicinia manus injiciendus est laqueus inæqualiter extendens, ejusque capita sursum adducenda, & ad alam, vel ad extans caput axis è regione alliganda. Brachio sic ad rectum angulum figurato habenæ vel latæ fasciæ medium ad eam

regionem detur, quæ proximè sub cubito est, cujus capita deorsum ad axem portigantur. Quod ad extendendum pertinet iidem modi conveniunt, quos, ubi humeri caput restituitur, ostendimus. Nunc siquidem licebit vel continendo, & à superiori parte extendendo, vel in diversa ducendo vim adhibere; qua abunde adhibita eadem impellendi ratio accommodatur, quæ tradita est, ubi de aliorum organorum motu pertractavimus. At si cubitus in priorem partem moveatur, in quo casu brachium extenditur, membro superimposito humerus ad axem deligetur; tunc Carchesius laqueus, vel alius æqualiter extendens brachio injiciatur, ejusque capita deorsum ferantur, eademque intendendi ratio adhibeatur; post idem impellendi modus expeditissimus, quem in tractandis organis demonstravimus. Propriè autem spatha plurimum videtur ad cubitum restituendum pertinere. Videamus autem, quomodo, ubi neque cubiti in organo sint, neque axis in alis contineatur, opus hoc efficiendum sit. Funis igitur resolvitur, duplicaturque, & ejus capita per duo foramina testudinis à superiori parte deorsum trajecta, ad axis clavos alligantur; testudo autem cum spatha prope superius transversarium attollitur; dein spatha torquetur, & brachium super transversarium, cui lana circundata sit, imponitur, humerusque ad transversarium per palmam junctura alligatur, brachium verò ad spatham toto membro curvato; convertitur igitur axis cruribus contentus, testudoque deorsum versus à fune coacta spatham similiter seorsum adducit, sicque ab inferiori parte intendimus. Atubi satis extenderimus, aptatur impulsus quem paulò supra posuimus; si in exteriorem, vel interiorem partem cubitus elabatur, adducendo; si in posteriorem, extrahendo. Porro ab inferiori parte extendere possumus; impulsu autem, eo quod brachium devinctum sit ad spatham extrinsecus, prohibemur; nisi quum radix evelli ex foramine possit, extrahendo impellamus. Magis autem accommodatur spatha, ubi cubitus in priorem erupit, quem si restituere velimus, funem demittere similiter oportet, sinereque ut spatha dependeat; deinde membro superinjecto, humerum ad transversarium devincire, brachium verò ad spatham; post hæc ab inferiori parte extendere, vi quantum res postulat adhibita impellere, ante quidem premendo, tum circunducendo, spatha cum brachio tortâ curvataque premendi causa. Hactenus de cubito luxato.

A

B

C

E

CAPUT XXIX.

A

Scamnum Hippocratis.

Ex Ruffo Scamnum Hippocratis.

F

HIppocrates maximè admiratione dignus multis in locis suum organum ξύλον appellavit, in quibusdam etiam κράδιον, recentiores βαθρον, id est scamnum dixerunt, eoque affixis cruribus, & pro organo & pro scamno usi sunt. Struitur autem sic. Paratur lignum sex cubitos longum, latum duos, novem digitorum crassitudine, resupinaturque; & quatuor alia ligna pedem longa extremis partibus rotunda, duo scilicet, & duo cum ejus extremis junguntur. Hujusmodi ligna, quæ φλιαὶ ab Hippocrate vocantur, in latitudine perviis foraminibus pertunduntur, quibus continentur penetrantes axes in medio clavos habentes, & in extantibus capitibus manubriola ductaria ad convertendum continentur. Totum lignum in medio usque ad alteram partem quatuor digitorum spatio injecto cava habet, quorum altitudo pariter, & latitudo tres digitos æquet: cava hæc Hippocrates χαπέτους nuncupavit. Medium præterea lignum alte in quadratam figuram excavatur, quo scalmus demittitur, qui Priapiscus vocatur. Alias item habent φλιαὶ, in medio ad similitudinem literæ Π, non inutiliter adjectas. Structura igitur, Pasicrate auctore hujusmodi est; cui deinceps subdam, qua ratione moveatur Scamnum Hippocratis; quod ubi vetustam structuram habeat, homine jacente, ad luxata omnia restituenda idoneum est, ut dum singula exequar, declarabo.

CAPUT XXX.

B

A Iunctura lepus auritus, &c.

De Maxilla restituenda.

MAxilla excidente sive ab altera parte, sive ab utraque homo resupinatur sic, ut caput juxta axem, qui ab ejus parte est collocetur, brachiis ad pectus, atque abdomen alligatis, cruribusque inter se, & omnibus ad scamnum organum devinctis. Tum capiti ea junctura imponitur, quæ lepus auritus dicitur, ejusque sinus ad ea ligna, quæ proximum axem sustinent, ut retinacula sint, deligantur. Media habena in os inditur, quantum potest intima, juxta eam regionem qua maxilla cum malis committitur, inter dentes maxillares, ejusque capita deorsum demissa ad axem, qui à pedibus est, alligantur; aliaque habena media mentum complectitur, & in utranque partem ultra caput adducta ad axem qui super ipsum est diducendi causa devincitur. His ita constitutis inferior axis torquetur, ut continendo, & ab inferiori parte extendendo, vis adhibeatur. Postquam intenderis, quantum res postulat, ad eos impellendi modos venies, quos in opere de articulis exposuimus. Si maxilla quidem ab una parte excederit, tria efficies, adduces, premes, & sursum compelles: sin ab utraque parte extrema mota fuerint, premere conveniet, & sursum compellere. Hæc de maxilla: nunc venio ad humeri caput.

CAPUT XXXI.

C

Cuneus, &c.

De humeri Capite in alam prolapso.

UBicunque humeri caput restituimus, si in alam vel in priorem partem venerit, resupinare hominem debemus; si in posteriorem, pronum collocare. Ubi ergo in alam prolapsum restituimus, cuneus eò immittendus est, sic ut qua capitulum assurgit rotundum, ac leniter cavum,

in priorem partem ſpectet; quà æquus eſt, in poſteriorem: expedit autem cuneum ut mollior ſit linteo, vel lana involvere; omne enim lignum (auctore Hippocrate) durum eſt, & tactu lædit, atque hac de cauſa potiſſimum lana circundatur. Adde quod hæc ſudorem abſorbet, qui in ala oritur, & ob curationis mentum, & ob calorem ejus partis naturalem, qui ad diducendum confert, & quod cuneum labi non patitur. Deinde ſunium capita, hæc quidem à priori parte, illa verò à poſteriori ſuper caput ad axem adducenda. Media item habena ſub ala inter cuneum, & humerum danda eſt, vel (ut aliis placuit) inter cuneum, & latera, ejuſque capita ab exteriori parte attrahenda. Ipſi autem humero Carcheſius laqueus vel alius æqualiter extendens injiciendus, non quà laceratus eſt, ne quum nervoſus ſit, ſi adſtringatur doleat; ſed ſupra, vel infra plerique ſuperiorem regionem anteponunt tanquam magis idoneam, quod proximè ad articulum accedat; ſed locus hic ad curationem minus accommodatur; prohibet enim rectum impulſum. Sub muſculo igitur deligandum cenſemus, & ob hanc cauſam, & propterea quod locus qui juxta adſtringitur ægrè laxatur. Quæ verò mediocri interjecto ſpatio attrahuntur, facilè ſequuntur. Expedit autem ut laqueus mollius inſidat, humerum lana obvolvere, deinde laqueum injicere; tubercula enim cubito ſubjecta prohibent, quominus laqueus ſub extendentium vi deorſum labatur. His ita conſtitutis laquei capita deorſum demiſſa è regione ad axis clavum alligata ſunt, vel circa ipſum obvoluta, vel nodo inter ſe devincta: magis autem ad rem pertinent, ubi inter ſe alligata clavo circunponuntur; tunc ſiquidem opus ſuum firmius præſtant. Neceſſe autem eſt vel continere, & ſeu ab inferiori, ſeu à ſuperiori parte extendere, vel per organi axes in diverſa contendere. Abunde vi adhibita, primum convenit impellere, per duplicem habenam extrahendo; & eodem quo extrahimus momento, cubitum altera manu ab exteriori parte in interiorem agere, intenſione adhuc manente. Tum hac remiſſa laxataque manibus ſurſum compellere. At ſi caput humeri in priorem partem moveatur, hominem ſupinum collocamus; pronum, ſi in poſteriorem, cuneoque omiſſo, medium duplicatæ habenæ lana involutum ſub alam demittimus, capitaque ejus ſupra caput adducimus, non è regione humeri vitiati, ſed verſus contrariam partem homine reſupinato, ſi in priorem partem articulus exciderit. Quæſita autem cauſa eſt quamobrem id fiat. Paſicrates quidem id propterea fieri dixit, ne humerus detineatur habena è regione ſurſum verſus attracta. Recentiores non ea de cauſa capita oblique ducenda eſſe dixerunt, ſed ne corpora, quibus ala continetur, compreſſa lati ſcapularum oſſis ſinum impleant: Nobis verò cum omnibus convenit, capita obliquè danda eſſe ad contrariæ partis ligna, quibus axis continetur. Rurſus autem humero Carcheſius laqueus injiciatur, vel alius qui æqualiter extendat, ejuſque capita deorſum ad axem, qui à pedibus eſt, demittantur, ut vel retinaculis adhibitis ab inferiori parte intendamus, vel (ſi placeat) in diverſa contendamus. Convenit autem impulſus, quemadmodum ſupra declaravimus, manibus præcipuè adducendo, comprimendoque. Similiter autem ubi humeri caput in poſteriorem partem moveatur, homine prono collocato eadem moliri convenit, quæ, ubi in priorem venit, tradita ſunt. At ubi ſatis extenderimus, manibus premere, & adducere, & ſurſum compellere neceſſarium eſt.

CAPUT XXXII.

De humero luxato comminutoque.

NOnnunquam accidit ut prolapſo humero fractura quoque adjiciatur membro medio comminuto; in quo caſu recondere articulum oportet, & fracturam componere. Quod ad reponendum pertinet, retinaculo uti expedit, & à ſuperiori parte extendere. Quod ad fracturam ſimiliter uti retinaculo, & ab inferiori parte attrahere; ſed ante reſtituere quod prolapſum eſt, oportet; deinde quod fractum. Ergò ubi volumus quod prolapſum eſt condere, cuneum in alam indimus, capitaque funium ſuper caput attrahimus, ac mediam habenam inter cuneum & humerum demittimus, cujus capita ab exteriori parte procedant. Tum infra cuneum, ac ſuper fracturam Carcheſium laqueum injicimus, ejuſque capita deorſum ad ligna quæ axem ſuſtinent, ad retinendum alligamus; ſed funium capita ad axem, qui ſuper caput eſt, vincimus, ut eo converſo, & contineamus, & à ſuperiori parte extendamus. Nervis abunde intentis per convenientem impulſum articulum reſtituimus; quo facto laquei capita ſuper caput data, retinacula fiunt; & alter laqueus æqualiter extendens, cujuſmodi Carcheſius eſt, humero injicitur, cujus capita demiſſa ad axem qui à pedibus eſt, vinciuntur, ut & retinendo, & à ſuperiori parte extendendo vis adhibeatur: neque nunc eſt quod timeamus, ne fractura ab inferiori parte attracta repoſitus articulus excidat, ſiquidem quum à ſuperiori parte tam à cuneo, quàm à ſuperiori laqueo retineatur. Vi ſatis adhibita fracturam manibus componimus quemadmodum ſæpius indicavimus. Quòd ſi humeri caput in priorem, vel poſteriorem partem venerit, ubi reſtituitur, caſdem animadverſiones deſiderat. Hactenus de humeri capite.

CAPUT XXXIII.

A

A Carcheſius laqueus humero &c.

De Cubito.

CUbito in illas tres partes elapſo, in quas ubi venit, brachium curvum eſt, neque extenditur, interiorem, exteriorem, & poſteriorem, homo ſuper organum reſupinetur, quo commodè figurato Carcheſius laqueus vel alius æqualiter intendens, humero circundetur, cujus capita ut retinacula ſint, ſurſum ſuper caput vinciantur. Brachio autem in vicinia manus laqueus injiciatur, qui inæqualiter extendat, putà Attollens, Chiaſtus, aut Nauticus, cujus capita ſurſum adducta ad ligna quibus axis continetur religentur, utrunque ſcilicet ad id ad quod ſpectat è regione, ſic ut cubitus cum humero ad rectum angulum figuretur. Tum duplicatæ habenæ ſeu latæ faſciæ medium ad brachium detur juxta cubiti junctura, cujus

capita ad axem qui à pedibus est, vinciantur. Datis igitur capitibus laquei ad superiora, duplicatæ habenæ ad inferiora, binisque axibus, uno super caput, altero juxta pedes collocato, vim adhibebimus, vel continendo, & à superiori, vel inferiori parte attrahendo, vel in diversa ducendo; eaque ratione impellemus, quæ reponendo articulo idonea sit; ubi in interiorem vel exteriorem partem convertatur, adducemus, ubi in posteriorem, extrahemus. Quod si in priorem partem articulus elabatur, in quo casu curvari extensum brachium nequit, homo supinus jaceat in vitiatam partem inclinatus: brachio super scamnum extenso Carchesius laqueus humero injiciatur, cujus capita super caput procedant: extremo item brachio in vicinia manus alius detur laqueus, qui æqualiter extendat, cujus capita deorsum attrahantur. Item eadem vis adhibeatur, nempe retinaculis, & intensione à parte inferiori. Equidem satius duco in diversa contendere; nam hoc ad articulum reponendum efficacius est, quàm si simpliciter ab inferiori parte solummodo extendamus. Oportet autem, quum abunde extenderimus, ad commodè impellendum transire, premendo nimirum, & circunducendo; premendo quidem, intensione adhuc manente; circunducendo, postquam remissa fuerit. Condito articulo, ut ejus restituti certa indicia habeantur, experiri oportet naturales brachii actiones, flexum inquam & porrectionem, præterea situm in pronum habitum, ac supinum, quoniam, ubi hujusmodi actiones liberè sint, perfectè restituti articuli fidem faciunt. Possumus, & conferentes cum altero cubito, num ex toto luxatum restituerimus colligere. Quo perfectè restituto brachium commodè ad rectum angulum curvetur, contineaturque in sequentem curationem. Duo igitur brachii ossa, ubi suo loco mota sunt, his modis revertuntur. Sed potest seorsum utrunque etiam offendi, quum cubitus erumpat, radius diducatur, quod nunc quoque explicabo. Læditur per se cubitus radio inviolato; dehiscit seorsum radius, cubito in sua sede manente: utrunlibet horum ossium lædatur, ubi per hoc organum restituitur, humerus injecto laqueo ad ligna quæ axem super caput continent, alligatur, extremoque brachio rursus laqueus circundatur, qui inæqualiter extendat, sicut Attollens, aut Nauticus, cujus capita deorsum demissa intendendi causa ad axis clavos vinciuntur. In circundando laqueo qui inæqualiter extendit, id observatur, ut sinus super eam partem quæ reponitur, capita super contrariam collocentur; siquidem laquei inæqualiter extendentes propriè illas partes magis cogunt quibus eorum capita insident, minùs verò contrarias. Ergo quum brachium duobus ossibus contineantur, ubi alterum suo loco motum reponitur, cogere id potissimum expedit; & alterum, si fieri potest, non urgere. Intensione abunde adhibita, illi conveniunt impellendi modi, quos luxati genus postulat; siquidem cubitus in interiorem partem venerit, utriusque manus digiti inter se juncti ab exteriori parte radii eminentiam cubiti complectuntur, prominentioresque palmarum partes à latere dantur, ut his impellentibus quasi adducendo os in suam sedem collocetur. At si cubitus ad posteriora radii proruperit, brachio aliquantisper curvato, eodem momento quo ab inferiori parte extendimus, prominentiori palmæ parte premete debemus, ut os in suam sedem reponatur. Hæc enim premendi ratio ad restituendum propriè aptatur. At ubi radius in priorem partem recedat, extenso brachio perinde agere convenit, quasi utrunque in eandem partem excesserit. Adhibenda itaque vis est & continendo, & ab inferiori parte extendendo, quo abunde facto duplex impulsus accommodatur, & qui premit, & qui circunducit; qui premit intensione manente; hac remissa, qui circunducit, ut ostensum jam est. Commune est utriusque, ubi restituta fuerint spectare, an brachium suo munere, sine impedimento fungatur, curvetur nimirum, & extendatur, & supinum pronumque figuretur, quæ actiones, si liberæ sint, ex toto restitutum esse testantur; quo facto brachium, in sequentem curationem ad rectum angulum collocetur.

CAPUT XXXIV.

De Manu.

MAnus in quatuor partes prolabitur, in interiorem, exteriorem, priorem, & posteriorem. Oportet, si in interiorem partem veniat, supinam collocare, super scamnum homine similiter resupinato, pronam; si in reliquas tres partes elabatur; deinde Carchesium laqueum, vel alium æqualiter extendentem brachio injicere, & super sinum manûs dare vectem transversum, vel ferramentum, quo adurimus, ad palmam ipsam deligare eo vinculo, quod, ad extremas partes inscribitur. Tum vectis, vel ferramenti extremitatibus injicere, vel medias habenas duplicatas, vel laqueorum inæqualiter extendentium sinus, deorsumque demittere; atque alterum laqueum æqualiter extendentem brachio circunponere, ejusque capita super caput adducta, ut retinacula sint, devincire. Quæ verò deorsum ferebantur capita extendendi causa ad axem, qui à pedibus est, religare ut ejus conversione & contineamus, & ab inferiori parte extendamus. Quam rem ubi satis præstitimus, convenienter impellimus. Nunc autem maximè ad manum restituendam pertinet adhibito retinaculo ab inferiori parte extendere. Licebit præterea, & sursum adducere, & in diversa contendere. Nervis abunde diductis impulsus necessarii sunt qui eam compellere in suum locum possint. Quod si in interiorem vel exteriorem partem exciderit, prominentiori parte palmæ, aut etiam calce superdato pressa ossa coguntur, deinceps manus juxta digitos huc atque illuc agitur; sin in priorem, vel posteriorem partem eruperit, utiliter adducendo impellimus.

CAPUT XXXV.

A

A Laqueus æqualiter extendens &c.

De Spina luxata.

HIppocratis organum luxatis omnibus restituendis accommodatur, sed præcipuè spinæ, quæ ubi gibba facta est, tunc maximè curari posse censetur, quum recens ex ictu vitium est. Collocatur igitur homo pronus super scamnum, ut laquei capita è regione ad axem ferantur; cir-

cundantur ſpinæ laquei duo æqualiter extendentes, unus ſupra gibbum locum, alter infra, aut quaterni ex iis, qui inæqualiter extenduntur, bini à ſuperiori parte, totidem ab inferiori, inter ſe adverſi ſuperinjiciuntur, ut in opere de luxatis explicavimus. Vis nervis adhibetur potiſſimum in diverſa deducendo, interdum tamen continendo, & vel ab inferiori, vel à ſuperiori parte extendendo. Intenſione abunde adhibita, ille impulſus, quo premimus, accommodatur. Hippocrates varios tradidit impellendi modos, & per prominentiorem palmæ partem, & per ſpatham premendo idoneam. Impulſus per hujuſmodi ſpatham illis reſtituendi modis annumeratur, qui facile comparantur. Extremitas enim ſpathæ in foſſam aliquam demittitur, vel in lignum excavatum. Nos ut ſpathæ obex opponeretur, Hippocratis ſcamno Π ferreum adjecimus, quod & extrahi & infigi poſſet, & ſpathæ reſponderet, pertuſumque pluribus foraminibus eſſet, & in foramina crurum organi demitteretur, ut Π pro gibbi magnitudine accommodaretur, ſpathaque extrema in Π conjecta, ejus partem premendo accommodatam ſuper gibbum dantes premendo impulimus. Alii duplicatæ habenæ medium organo ſubjicientes eandem ſpatham ſuper locum injectam premunt. Premendi modum in opere de articulis exquiſitius indicavimus.

A

B

C

CAPUT XXXVI.

De Femore.

FEmur in quatuor partes promovetur, in interiorem, exteriorem, priorem, & poſteriorem. Si in tres partes prolapſum eſt, interiorem, exteriorem & priorem, crus extenſum eſt, implicarique non poteſt; ſi in poſteriorem, curvum eſt, neque extenditur. Ergo ſi in illas tres partes erumpat, in quas ubi venit, crus extenſum eſt, reſupinato homine medium duplicatæ habenæ lana involutum inter anum, & naturale demittendum eſt, capitaque ejus ſuper caput adducenda. Ubi in alias partes venerit, nullo interpoſito diſcrimine inter anum, & naturale dari habena debet; ſed ea animadverſione, ſi in interiorem partem exciderit, ut ad integrum femur magis ſpectet, ne femoris caput, quum extenditur, habena media detineatur; cujus capita vel ad axem alligentur, ubi in diverſa contendimus, vel ad ligna quibus axis qui à capite eſt continetur, ubi & retinemus, & ab inferiori parte extendimus. Extremo autem femori prope genu Carcheſius laqueus injiciatur, ejuſque capita deorſum demiſſa ad axis clavum vinciantur, ut eo converſo & contineamus, & ab inferiori parte adducamus. Nervis quantum res exigit intentis, ad impulſum veniendum eſt.

D

E

F

CAPUT XXXVII.

A

A Poſtes Π literam &c.

De Femore in interiorem partem prolapſo.

PRopriè autem ad femur in interiorem partem prolapſum excogitata ſunt ligna ad ſimilitudinem Π à lignis, quibus axis continetur, non abhorrentia. Ubi ergo femur in interiorem partem erumpens reſtituitur, æger in integrum latus verſus jaceat, evulſoque priapiſco integrum crus propoſito ligno ſubjiciatur, alligeturque ad ſcamnum, ita ut immobile perſeveret, eademque ratione & brachia, & reliquum corpus. Crus autem vitiatum detur ſuper tranſverſarium lignorum, quæ Π literam repræſentant, ita ut tranſverſarium inter anum & naturale collocetur: Sed extremo femori juxta genu injiciatur laqueus vel Carcheſius, vel alius qui æqualiter extendat, ejuſque capita ad inferiorem axem demittantur: Super ipſum verò lignum Π literam repræſentans ſub crure quod reſtituitur, detur ſpatha quæ premendo aptatur, vel lignum habens in ſummo capitulum rotundum, ac leniter cavum ab interiori parte à ſummo crure ad imum pertinens. Quo facto ubi reſtituere volumus, axis convertitur, cujus converſio ab inferiori parte extendit. Poſtquam nervi abunde extenſi fuerint, ſpatha vel eo ligno quod in ſummo capitulum habet, ſuper id lignum, quod Π literam refert, cum crure magna vi deorſum adducto, impulſus extrahendo adhibetur; poſt quem alius idoneus eſt, qui ſurſum verſus compellit, quemadmodum diximus de humero in alam prolapſo.

CAPUT XXXVIII.

De Femore in poſteriorem partem prolapſo.

VErùm ſi femur in poſteriorem partem elabatur, neque pronum, neque ſupinum hominem collocamus, ſed ſedentem, magis autem in integram coxam inclinatum. Homine ita figurato duas prehendere habenas oportet, earumque unam ſimplicem extendere, atque alteram duplicem demittere in mediam ſimplicem, & ſimplici quidem hominem cingere, duplicem à ſuperiori parte deorſum demittere, ab ea regione quæ umbilico proximè ſubjicitur, ad eam quæ inter anum & naturale eſt, & per anum ſurſum adducere, ut quatuor habenæ capita à poſteriori parte ad retinendum vinciantur. Retinaculis datis lata pars ſpathæ, quæ premendo accommodatur, coxæ ſupponatur, imoque femori juxta genu laqueus injiciatur, qui æqualiter extendat, cujus capita ad inferiorem axem demittantur, ut eo converſo & contineamus, & ab inferiori parte intendamus. Intenſione ſatis adhibita dum adhuc intendimus, caput femoris per ſpatham in exteriora propellatur, apertaque manu æger reſupinetur, per hanc enim vim femur in ſuum locum compelletur. Repoſiti autem indicium erit comparatio cum altero crure, & liberæ ipſius actiones; nam ſi citra impedimentum complicari & extendi poteſt, ex toto intus eſſe conjiciendum eſt.

CAPUT XXXIX.

De Genu.

GEnu in tres partes prolabitur interiorem, exteriorem, & poſteriorem. In omnibus his caſibus, crus extenſum eſt, & minimè complicatur. Oportet ſi in interiorem vel exteriorem partem

procíderit, hominem extenſo crure ſuper ſcamnum reſupinare; ſin in poſteriorem, pronum collocare; tum duos laqueos æqualiter extendentes cruri injicere, alterum à ſuperiori parte ſuper femur, alterum infra genu; dein capita ſuperioris ſuper caput adducere, inferioris ad axem nervoſque intendere, quemadmodum in reliquis articulis dictum eſt, ſive retinaculis uſi ab inferiori, vel ſuperiori parte intendamus, ſive in diverſa diducamus. Nervis abunde diductis, ſi in latus ab inferiori, vel exteriori parte morum fuerit, ille impellendi modus convenit, qui adducit: ſi in poſteriorem, & ille qui premit, & ille qui circunducit. Qui impellendi modi, quum ſimiles illis ſint qui ad cubitum traduntur, commodè in hunc locum transferuntur.

A poſteriorem convertitur, in quas partes ubi venerit, æquè reſupinare hominem convenit crure extenſo: ac deinde cruri Carcheſium laqueum æqualiter extendentem circunponere, ejuſque capita à poſteriori parte ad axem qui ſupra caput eſt adducere; talo autem draconem, vel ſandalium laqueum injicere, ejuſque capita ad inferiorem axem alligare, tuncque membrum, vel in diverſa diducere, vel continere, & ab inferiori parte extendere: Nervis, quantum res poſtulat, diductis convenienter impellere, ubi in interiorem; vel exteriorem partem eruperit, retrò cogendo; ùbi in poſteriorem, extrahendo; nunc ſiquidem ob eum habitum impulſus extrahendo aptatur. De modis autem impellendi diligentius in Opere de luxatis tractabimus.

CAPUT XL.

A

A Carcheſius Laqueus &c.

De Talo.

TAlus modo in interiorem, modo in exteriorem partem procidit, interdum quoque in

FINIS LIBRI ORIBASII de Machinamentis.